BIJBEL

De gehele Heilige Schrift, bevattende de canonieke boeken van het Oude en Nieuwe Testament volgens de Statenvertaling

met de ingelaste verklaringen

Door

Karl August Dächsel

JOB

PSALM 1 T/M 80

Digitale versie

STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2015

HET BOEK JOB.

Het Boek Job draagt zijn naam naar den hoofdpersoon, die hierin voorkomt, wiens vroomheid, wiens voorspoed, maar wiens lijden en miskenning evenzeer als zijn zondigen wordt meegedeeld.

Van wie het bericht wordt, hoe hij door zijne vrienden wordt miskend, maar ten slotte door God, den Heere, wordt gerechtvaardigd.

Van wie het wordt meegedeeld, hoe hij door een weg van lijden, van diep ziels- en lichaamslijden, weer tot heerlijkheid kwam.

Niet ten onrechte is hij genoemd de grote lijder des O. Verbonds en in zoverre een type van Hem, die door lijden tot heerlijkheid is ingegaan.

Het Boek behoort niet tot de geschiedkundige boeken, hoewel Job zelf een historisch persoon is geweest, maar tot de dichterlijke.

Het behandelt het grote vraagstuk, of den godvrezende de rampen en ellenden treffen alleen om hem te straffen, of ook om hem te heiligen? Dit vraagstuk wordt door de vrienden van Job niet begrepen, maar door God zelven op heerlijke wijze opgelost.

En al keurt God af, dat Job in zijn lijden niet zó geweest is als hij had moeten zijn, toch beslist God, de Heere, eens vooral, dat Hij de Zijnen ten hunnen nutte kastijdt, ook al is er geen bijzondere reden, van wege de ene of andere zonde, voorhanden.

Het Boek laat zich verdelen in vier delen.

Het eerste deel (Hoofdstuk 1-3) deelt ons mede, de bijzondere godsvrucht van Job, zijn voorspoed, zijne beproevingen en den gemoedstoestand van den lijder onder die beproevingen.

Het tweede deel (Hoofdstuk 4-31) bevat aan de ene zijde de redevoeringen van zijne drie vrienden Elifaz, Bildad en Zofar, die hoe langer hoe sterker het vermoeden, ja de zekere overtuiging uitspreken, dat Job deze rampspoeden ondervindt, ten gevolge van door hem begane zonden, dewijl zij het niet met de rechtvaardigheid Gods kunnen rijmen, dat hij, in betrekkelijken zin onschuldig, zo zwaar zou lijden; aan de andere zijde worden ons in dit deel de redevoeringen van Job of liever zijne tegenredenen vermeld, waarin hij alle hun beschuldigingen van zich afwijst, overtuigd als hij is van zijne onschuld; tegenredenen, die zulk een indruk maken op zijne vrienden, dat zij ten slotte zwijgen.

Het derde deel (Hoofdstuk 32-37) bevat de redevoeringen van Elihu, die op menselijk standpunt een oorzaak zoekt voor al het lijden, de drie andere vrienden berispt, om hun verkeerde oordeelvellingen, maar ook Job er op wijst, dat hij de gerechtigheid Gods heeft

aangetast, en de stelling uitspreekt, dat de Heere God ter Zijner tijd Job's lijden zal wegnemen.

Het vierde deel (Hoofdstuk 38-42) eindelijk deelt ons mede, hoe God, de Heere, zelf in een onweder optreedt, Job's vrienden in het ongelijk stelt, wijst op Zijn Soeverein gezag in zake de Schepping en besturing en onderhouding der wereld, aan Job opdraagt een offer voor zijne vrienden en voor zich zelven te brengen, en hem daarna in den buitengewonen voorspoed het bewijs geeft, dat hij nu met Hem verzoend is.

Het geheel is een machtig pleidooi voor de Soevereiniteit Gods aan de ene zijde en voor de verantwoordelijkheid van den mens aan de andere zijde.

Op heerlijke wijze wordt God, de Heere, gerechtvaardigd in al Zijne handelingen met Zijne schepselen in het algemeen en met Zijne kinderen en gunstgenoten in het bijzonder.

HOOFDSTUK 1. JOBS VOORSPOED, TEGENSPOEDEN EN GEDULD.

I. Vs. 1-5. Job, een stamvorst der Uzieten, is door zijne grote godsvrucht en door zijnen rijkdom in groot aanzien. In zijne gezegende familie, die in gemeenschappelijke maaltijden hare onderlinge liefde en eensgezindheid betoont, regeert hij met allen ernst als patriarch en priester.

1. Er was een man 1) in het land Uz 2), zijn naam was Job 3), en deze man was oprecht, en vroom, hij ging met een eenvoudig hart den rechten weg, dien God hem aanwees, zonder zijwegen te zoeken; hij was jegens anderen vreedzaam, welwillend en billijk (Psalm 25: 21. Spreuken 1: 3. Jes. 26: 7), en godvrezende, de vreze des Heren, het beginsel der wijsheid, bestuurde hem in al zijn handelen, en wijkende van het kwaad 4), zodat zijn leven met zijn geloof overeenstemde.

1. Reeds uit de eerste woorden blijkt, dat het den Schrijver er niet om te doen is, een stuk van Israël's geschiedenis mede te delen, maar alleen de geschiedenis van een enkel persoon, die in overouden tijd geleefd had.

In den grondtekst komt dit nog meer uit dan in de vertaling.

2. Het is zeer moeilijk de ligging van het land Uz te bepalen, omdat deze naam voor dat land reeds vroeg in onbruik kwam, of het ten minste nog andere namen droeg, die later alleen in gebruik bleven. Twee opvattingen hebben waarschijnlijkheid: 1e. Men plaatst het land Uz aan de Oostelijke helling van het Edomieten-gebergte Seïr of in Petreïsch-Arabië wegens de plaatsen Hoofdstuk 1: 5,17. Jer. 25: 20. Klaagt. 4: 21. Waarom de Sabeërs geen volksstam kunnen zijn, die in de dadelijke nabijheid van het land Uz woonden, zie Hoofdstuk 1: 15 Jer. 25. 20 wordt daarentegen het land Uz streng van het land van Edom (vs. 21) onderscheiden; in Klaagt. 4: 21 eindelijk, waar van de dochter Edoms, die in het land Uz woont, sprake is, moet deze bijvoeging te kennen geven, dat men hier niet aan het volk der Edomieten, dat op het gebergte Seïr woont, te denken heeft. Enige stammen der Edomieten waren gaan wonen in het land Uz, dat door de Assyriërs ten tijde van de verwoesting des rijks ontvolkt was. Deze worden nu ter onderscheiding van de eigenlijke Edomieten met die uitdrukking aangewezen. 2e. Het waarschijnlijkste is het gevoelen, dat onder "het land Uz" bedoeld wordt Haran (Numeri 32: 33), dat tussen het Meer van Gennesareth en het Oostelijk basalt-gebergte (Dschebel Haran) gelegen is. Daarheen wijst ons de traditie uit zeer oude tijden. In het midden van ons landschap, zuidoostelijk van Damascus, een uur ten zuiden van de stad Nawa ligt het grafteken van Job en in zijne nabijheid het Jobs klooster, in het begin der 3e eeuw gesticht. Daar toont men den reizigers met diepen eerbied de rots, tegen welke Job zal geleund hebben, en het waterbekken, waarin hij zich na zijne genezing zal gebaad hebben. In den gehelen omtrek van deze heiligdommen, die door vele pelgrims bezocht en hoog geëerd worden, is Job een zeer bekende, hoog verhevene heilige, wiens geschiedenis met vele legenden opgesierd is. Men kan aannemen, dat ook vóór het bouwen van het klooster die heilige plaatsen reeds vele eeuwen voorwerpen van verering geweest zijn, waarheen men

pelgrimstochten hield. De overlevering, welke in deze landstreek Jobs woonplaats stelt, is uit een tijd, toen men nog goed kon weten, waar men het land Uz moest zoeken. Ene tweede bevestiging van deze mening ligt in den naam Uz. Driemalen komt in het Oude Testament die naam voor als de naam van een persoon: Genesis 10: 23; 22: 21; 36: 28. 22.21 36.28 Waarschijnlijk is de eerstgenoemde, de zoon van Aram, den stamvader van de in Syrië en Mesopotamië wonende Arameërs, de stamvader van de Uzieten en ook van Job. Alsdan stamt de Godskennis van Job af uit de eerste openbaring, uit het huis van Noach, diens zoon Sem en zijne nakomelingen, onder welke ook Aram, Uz en Job behoorden, die deze het zuiverst bewaarden. Even als Melchizedek, koning van Salem, ten tijde van Abraham, een man was, die de openbaring Gods als traditie uit het huis van Noach rein en zuiver bewaard had (Genesis 14: 20) zo ook Job, die waarschijnlijk gelijktijdig met hem leefde. Naar dezen oudsten patriarchalen tijd verwijzen ons ook alle omstandigheden, in welke hij leefde.

3. De naam Job zal volgens sommigen "vervolgde" of "verdrager" betekenen, zodat in zijnen naam reeds ene profetie van de hoofdgebeurtenis zijns levens vervat is; zo vinden wij ook bij anderen, die door God bijzonder tot dragers van Zijne openbaring geroepen waren in het Oude Testament, dat hun vaders, door Gods Geest geleid, ene voorspelling in den naam van hun kinderen uitspraken. Volgens anderen heeft de naam Job gene betekenis, die met de geschiedenis van den man in betrekking staat. De vraag, of Job en zijne vrienden als geschiedkundige personen, en het gehele verhaal van Jobs ondervindingen en van zijne familie als werkelijk geschied, aan te merken zijn is van veel gewicht voor de gehele beschouwing van het boek. De opvatting, dat Job en zijne vrienden en hun gehele geschiedenis ene dichterlijke vinding zijn, wordt weersproken door de eenvoudige beschouwing van Ezechiël. 14: 14,20, waar Job naast Daniël en Noach als een bijzonder schitterend voorbeeld van godzaligheid wordt voorgesteld, en zijn persoon en zijne geschiedenis evenmin als ene dichterlijke vinding aangezien als Daniël en Noach en hun geschiedenis. Hetzelfde is het geval Jak. 5: 20. Het strijdt verder tegen den aard der oude volken, om personen te verdichten.

Het verdichten van ene geschiedenis van den beginne af, het voortbrengen van een persoon, dien men als geschiedkundig voorstelt, uit het hoofd van den verdichter, is, daar dit zeer gedwongen is, aan de oudheid van alle volken zo geheel vreemd, dat dit eerst allengs in de laatste eeuwen der oude literatuur ontstond, en als gehele verdichting niet vroeger dan in den nieuwsten tijd voorkomt.

In Jobs geschiedenis ene dichterlijke vinding te zien zou dus zijn, de oude tijden naar onze tegenwoordige toestanden af te meten en te beweren, dat het in alle tijden geweest is, zo als het nu is. Job was integendeel werkelijk een Nomadenvorst van enen Semietischen stam, door welken de oude Semietische godsdienstige overleveringen werden vastgehouden, en wel voornamelijk door Job zelven als een der stamhoofden. Deze stamvorst maakt met zijne vrienden ene ervaring, die te voren aan zijn volk vreemd was, namelijk, dat tegenover God geen mensenrecht of aanspraak bestaat, dat God integendeel daar, waar neiging is, om met Hem te twisten, in plaats van aan te nemen, wat Hij toezendt, in Zijn recht is, om ook met de zwaarste straffen te kastijden; dat de mens dus in het aannemen van elke straf zich een dienstknecht Gods betonen moet. Deze nieuwe, grote ervaring deelde zich aan het gehele volk

van die hoofden mede en werd overgeplant van geslacht op geslacht; zij kwamen eindelijk ook van de Uzietische Arameërs (Syriërs) tot het volk van Israël, onder hetwelk een door den Geest Gods bezield, hoog begenadigd zanger, het geschiedkundig, heilig verhaal tot dit zo wonderbaar, kunstvol gedicht uitgewerkt heeft. Het ontstaan der stof van het Boek Job hebben wij ons dus eveneens te denken, als het ontstaan van zo vele oude verhalen, waarvan de kern steeds ene geschiedkundige gebeurtenis, ene ervaring van een volk of van een vorst is. "Job heeft wel niet zo gesproken als het in dit Boek geschreven staat, maar heeft gedacht; want men spreekt zo niet in de verzoeking, toch is het zo geschied in de daad. Daarenboven is zulk ene geschiedenis van Job oud en zeer gewoon, en aan ieder ten tijde van Salomo wel bekend geweest. -Ik houd zijn boek voor ene ware historie.".

Ook de hoofdbestanddelen van de in de Dialogen (samenspraken) bewerkte gedachten, over de oorzaak van het vreselijk lijden van dezen hooggeëerden, vromen patriarch zijn ene oude overlevering.

4. Uit de samenvoeging van oprecht en vroom en godvrezend en wijkende van het kwaad blijkt, dat Job voor God en mensen een zuivere consciëntie wenste te behouden, in den zin van des Apostels verklaring. Geven de eerste twee woorden aan, dat hij in alles rechtvaardig wenste te wandelen voor het aangezicht Gods en jegens de mensen; het derde, dat de woorden Gods in zijn hart waren geplant en het laatste, dat hij met alle kracht streed tegen al wat van den Heere God aftrok: met alles te zamen wordt Job aangeduid als de man, die in waarheid straks tegen zijne vrienden zijn onschuld kon verdedigen en volhouden.

Reeds vooraf, voordat hem de verschillende plagen overkomen, rechtvaardigt God, de Heere, hem en geeft van hem het schoonste getuigenis.

2. En hem werden zeven zonen en drie dochters geboren 1), zodat hij den huwelijkszegen wel ondervond, dien God den vromen beloofd heeft (Psalm 127 en 128).

1. Een zo groot aantal van volwassene zonen en overige bloedverwanten (Hoofdstuk 19: 17) verhoogde Jobs aanzien bij zijne stamgenoten. Iemand, die alleen staat, die gene bloedverwanten heeft, kan nog heden bij de Arabieren en Syriërs tot geen aanzien komen, zelfs niets groots ondernemen.

3. Daartoe was zijn vee zeven duizend schapen, en drie duizend kamelen (Richteren 6: 5 6.5), en vijf honderd juk ossen, en vijf honderd ezelinnen 1); ook was zijn dienstvolk zeer veel 2), alleen aan ploegers 500, voor ieder juk één (vs. 15), zodat deze man groter was dan al die van het Oosten, een patriarch door wijsheid en godzaligheid in hoog aanzien onder de Syriërs en Arabieren, die ten oosten van Palestina, noordelijk tot aan het midden van den Eufraat, zuidelijk tot aan Gelukkig Arabië wonen 3).

1. Hier blijkt Job een man te zijn van vorstelijken rijkdom, bij wie de belofte: 1 Tim. 4: 8 vervuld is. In de oudheid, bij de Oosterlingen, berekende men den rijkdom van iemand naar het getal van zijn trek- en lastvee; wat ten dezen opzichte van Job verhaald wordt, wijst ons evenzeer naar de landstreek, die door de traditie genoemd is, naar het vruchtbare gedeelte van

Haran, in de zogenoemde Nukra. In ene onvruchtbare woestijn of op een gebergte gelijk Edom, had hij met zulk een buitengewoon getal van vee niet kunnen leven. Zijne bezitting moet uit vele vierkante mijlen bouwland bestaan hebben; daar oefende hij den landbouw uit volgens de kunsteloze manier, die nog heden in Syrië en Palestina de gewoonte is. Het bouwland werd in vier delen verdeeld, hiervan jaarlijks slechts een deel bebouwd, terwijl de overige delen braak lagen. Wat de ezelinnen aangaat, zo is de ezelin, gelijk Wetstein bericht, wel driemaal duurder dan de ezel, en om de veulens ook nuttiger; zij wordt daarom door de rijken in Haran uitsluitend gehouden. Zonder ezels kan men daar het land in het geheel niet bebouwen, daar de velden dikwijls ver van elkaar verwijderd liggen, de stieren de ploegen trekken, en men dus de ezels tot vervoer van den oogst nodig heeft, gelijk zij ook het koren naar den molen voeren en tot dragen van gras, hout enz. gebruikt worden. De kamelen daarentegen brengen de zwaardere lasten van den oogst naar huis of dienen tot transport naar de grotere, meer verwijderde steden in het binnenland en aan de kust.

2. Bij het talrijk gezin van Job hebben wij niet aan bezoldigde dagloners, ook niet aan slaven te denken, maar aan dezulken, die zich aan een aanzienlijk man aansloten en voor hunnen arbeid een vierde van den oogst verkregen, terwijl zij aan den heer van het dorp, die voor hun woning en voeding en verder voor al het nodige tot den landbouw moest zorgen, de andere drie vierden moesten afstaan. Job leverde hun dus zowel ploeg-stieren als transportdieren en akkergereedschap. De betrekking van deze tot den heer was zeer nauw; zij behoorden tot de kinderen des huizes.

3. Job was rijk en toch godvruchtig. Hoewel het moeilijk en zeldzaam is, is het voor een rijke niet onmogelijk het Koninkrijk der hemelen in te gaan. Met God is dit mogelijk; door Zijne genade kan men de verzoekingen van de schatten der wereld te boven komen. Hij was godvrezend, en zijne vroomheid was ene vriendin van de welvaart; want de godzaligheid heeft de beloften van het tegenwoordige en van het toekomende leven. Hij was rijk, en zijn rijkdom zette luister aan zijne vroomheid bij en gaf hem meer gelegenheid om wel te doen. De mededeling van Job’s vroomheid en rijkdom gaat vóór de geschiedenis van zijne grote ellende, om aan te tonen, dat geen van beide voor de onheilen van het menselijk leven bewaart.

4. En zijne zonen, als zij met hun zusters waren opgewassen, gingen en maakten, naar de Oosterse zeden, maaltijden in ieders huis op zijnen dag; tot broederlijken omgang hield elk op zijne beurt een dag een maaltijd, waarop de anderen genodigd werden, en zij zonden henen, en nodigden ook hun drie zusteren, die in het huis der moeder meer in stilte leefden, om met hen te eten en te drinken.

5. Het geschiedde dan, als de dagen der maaltijden omgegaan waren, als zij bij elk der zeven zonen gehouden waren, dat Job tot hen heenzond, en hen heiligde, hen door uitwendige reiniging, als wassingen enz. (Exodus 19: 10), en inwendige voorbereiding voor de plechtigheid van den volgenden dag liet heiligen; en het geschiedde, dat hij des morgens vroeg opstond, en brandoffers offerde (Leviticus 1: 2) naar hun aller getal 1). Voor ieder bracht hij een bijzonder offer; want hoezeer Job zich verheugde over de onderlinge liefde zijner kinderen, zei hij bij zich zelven, de zwakheid van den mens kennende, die bij de

vrolijkheid van den maaltijd zo licht de palen te buiten gaat en zijnen God vergeet: Misschien hebben mijne kinderen, zonder het zelf te weten, gezondigd, en God in hun hart gezegend 2), vaarwel gezegd; Hem verlaten; daarom wil ik hen verzoenen, eer hun schuld groter wordt. Alzo deed Job al die dagen, zo dikwijls de rij der maaltijden weer beginnen zou.

1. Dit komt overeen met den tijd vóór de wet, den patriarchalen tijd. Toen verzoende het stamhoofd en de huisvader, als de van God gestelde priester, de zonden der zijnen, ook de hem niet bekende zonden van lichtzinnigheid. Zo moet in ieder huis de eenheid van den huisvader met de zijnen zich daarin openbaren, dat hij voor hen ene vergeving bidt. Gij huisvader, doe desgelijks voor uwe kinderen, die de wereld met hare dwaasheden lief hebben.

Dat de familieplechtigheid op den Zondagmorgen valt, is een opmerkelijk voorspel van de Nieuw-Testamentische Zondagsviering in den tijd vóór de wet, welke het voorbeeld is van den tijd na de wet, den N. Testamentische.

Het is echter waarschijnlijker, dat die maaltijden niet week aan week gevierd zijn, maar op bijzondere tijden in het jaar, daar de broeders wel niet altijd bij elkaar zullen geweest zijn, maar verspreid over de velden en bij het vee huns vaders. Door sommigen is "zijn dag, in vs. 4 verklaard, voor "geboortedag"; men kan dit echter ook nemen voor: "elk op zijne beurt."

Alzo gevoelde Job, dat juist de verborgene zonden des harten veroordeling verdienden, en alleen door bloedstorting konden verzoend worden, door ene offerande te brengen in ootmoedig geloof. Wij zien zijne zorg voor de zielen zijner kinderen, zijne kennis van des mensen zondigen toestand, zijn gevoel van afhankelijkheid van Gods genade en Zijn geloof in den beloofden Verlosser. Zeker vermaande hij zijne kinderen daarbij op het offer te letten, met hem in het gebed te smeken, dat het aanzien van den dood des offerdier, hen wegens hun zonden mocht verootmoedigen, en het aanzien van het offeren hen leiden mocht tot den Middelaar.

2. In het Hebr. Beerkoe. Dit betekent wel zegenen, maar ook, gelijk het stamverwante Arabische woord, vervloeken, of, met God verbonden, den dienst van God verloochenen. In deze laatsten zin moet het hier worden opgevat.

Ook hieruit blijkt Job's vroomheid, dat hij niet alleen zelf den Heere wenst te zoeken en te vereren, maar ook zijne kinderen in het spoor der godsvrucht tracht te doen wandelen, hen bij den dienst Gods tracht te houden en in de vreze des Heren op te voeden.

6.

II. Vs. 6-12. Satan klaagt Job hij God aan, dat de grond van zijne vroomheid niets anders dan baat- en loonzucht is. Hij ontvangt van den Heere toestemming, om hem door allerlei lijden te verzoeken.

6. Er was nu een dag van samenkomst der hemelingen, vóór den vs. 13 vv. genoemden dag, als de kinderen Gods1), de heilige engelen, kwamen, om zich voor den HEERE te stellen, om

rekenschap af te leggen van hun daden en nieuwe bevelen te ontvangen, dat de Satan 2), die wederpartijder van God en mensen (1 Kronieken 21: 1) en aanklager der gelovigen (Openbaring 12: 10), de duivel, ook in het midden van hen kwam.

1. Nergens in de Heilige Schrift wordt ons een bijzonder onderricht over de natuur en de werkzaamheid der Engelen gegeven; ook hier wordt van hen, even als van den Satan, als van ene reeds bekende zaak gesproken. De kennis van ene talrijke geestenwereld, die den Heere des hemels en der aarde omgeeft, om Zijne bevelen tot schepping, onderhouding en regering der wereld te volbrengen, als ook om Zijn rijk op te bouwen, stamt uit het paradijs af, toen de mens nog een volkomen helder oog voor de Goddelijke dingen had; evenzo is het bewustzijn van ene aan God vijandige macht uit de ervaring van den zondeval voortgekomen. Deze oorspronkelijke kennis werd door de zonde steeds meer verduisterd, zodat die volken, die uit Noach afstammen, welke wij heidenen noemen, slechts ene zeer duistere herinnering behielden, dat achter de bijzondere verschijningen in de wereld der natuur en der mensen persoonlijke geestelijke wezens stonden; deze rukten zij echter los van den over alles heersenden God en maakten zij tot zelfstandige goden (1 Kor. 8: 5; 10: 20). Aan elk der Griekse, Romeinse, Oud Germaanse goden bijv. wordt door de oude heidenen een bijzonder gebied van werkzaamheid toegeschreven, bij de Grieken aan Poseidon de zee, aan Apollo het licht, aan Ceres de landbouw, bij de Germanen aan Thonar de bliksem en donder, aan Zin de oorlog, aan Frya het familieleven, om van de vele mindere godheden, als Elven, Nymphen, dwergen enz., die zij zich dachten als over afzonderlijke bomen, rivieren, bossen enz. gesteld, te zwijgen. In de door God verkorene familie werd die oorspronkelijke kennis door ondervinding van engelenverschijningen versterkt, gereinigd, ontwikkeld. Deze geesten treden dan het duidelijkst te voorschijn, gelijk van zelf spreekt, wanneer de volvoering van het goddelijk Raadsbesluit ene aanmerkelijke schrede voorwaarts doet. Zij worden in de Heilige Schrift met verschillende namen genoemd; nu eens heten zij kinderen Gods (behalve op onze plaats nog Job 2: 1; 38: 7. Psalm 29: 1; 89: 7) wegens hun door heiligheid en macht aan God verwante natuur en hun nauwe gemeenschap met God; dan weer Geesten, daar zij aan geen aards menselijk lichaam gebonden zijn (MATTHEUS. 22: 30. Mark. 12: 25), maar de macht hebben naar het hun opgedragen werk ene gedaante aan te nemen (Psalm 104: 4. Hebr. 1: 7,14); (zo ook de duivel en zijne engelen (Mark. 1: 26; 7: 25. MATTHEUS. 10: 1;
12. 43. Efeze. 2: 2; 6: 12 enz.)); dan weer heiligen, omdat zij vrij zijn van zonde en dood (Job
5. 1. Psalm 89: 6,8. Zach. 14: 5); meestal boden of engelen (aggeloi), omdat zij Gods bevelen in de natuur en bij de mensen volbrengen (MATTHEUS. 8: 9). Dikwijls verklaart men ook de uitdrukking goden (Exodus 15: 11. Psalm 97: 9) van de engelen, omdat hetgeen zij doen en spreken als van God gedaan en gesproken kan beschouwd worden en zij Zijne organen zijn tot volbrenging van Zijn eeuwig Raadsbesluit. Uit Jes. 24: 23. Dan. 4: 14; 7: 9,10. Openbaring
4. 4. Psalm 89: 8 en onze plaats moet men besluiten, dat de menigte van goede geesten in den bijzonderen raad der Engelen-gemeente (Gabriël, MICHAËL enz.) en de veel duizend maal duizenden van hen, die de in dezen goddelijken raad genomene besluiten ten uitvoer brengen, te onderscheiden zijn. (Zie onze vs.12. (G.)). Deze laatste nu, aan welke in de Heilige Schrift zowel het bestuur over de afzonderlijke zaken in de natuur (Joh. 5: 4. Hebr. 1: 7. Openbaring
14. 18), als den dienst tot opbouwing van het Godsrijk in het algemeen (Joh. 1: 51) en in ‘t bijzonder (Luk. 16: 22. Psalm 34: 8) toegeschreven wordt, zien wij hier (vs. 6) in ene heilige vergadering rondom hunnen Heere en God staan, die daarom Heere Zebaoth (d.i. der hemelse

heirscharen 1 Samuel 1: 3) genoemd wordt. Deze leer der Heilige Schrift heeft de grote betekenis, dat ons daardoor duidelijk wordt, hoe ons leven zich in een middelpunt van ene grote geestenwereld beweegt; dat onze strijd tegen de zonde niet een strijd van een, maar een strijd in de gehele geestenwereld is, die over de gehele aarde zich uitstrekt. De zonde van een is dus gene overwinning der zonde voor dat ene individu, maar tevens ene overwinning van den boze in de gehele schepping, en omgekeerd, met onze overwinning over de zonde, overwinnen niet slechts wij, maar onze overwinning is ene overwinning in de gehele geestenwereld, -deze brengt een overwinningsfeest in den hemel teweeg (Luk. 15: 10). Daardoor wordt ons ene vrijere, hogere plaats in het geheel der schepping ontsloten, en elke droevige gedachte van alleen te staan, wordt den gelovige ontnomen. In ‘t bijzonder werpt deze leer een licht op de leer van het wonder. De natuurwereld heeft twee zijden, de ene, door welke zij op onveranderlijke wijze te zamen verenigd is, de ander door welke zij open is voor het vrije, Goddelijke welbehagen, zodat achter de schijnbaar ijzeren natuurwetten, heilige engelenmachten staan, die Gods welbehagen volbrengen (MATTHEUS. 8: 9.

Met de talloze werkingen in de wereld, komen ook de ontelbare scharen van geschapene geesten overeen (Openbaring 5: 11). -Op de vraag, waarom wij in den tegenwoordigen toestand der kerk zo weinig ondervinding van engelenverschijningen en van het zichtbaar bestuur der goede geesten hebben, moet het antwoord zijn, dat de voortdurende, levendige tegenwoordigheid des Heiligen Geestes in Zijne kerk ons alle engelenverschijningen volkomen vergoeden; dat verder de geschiedenis der zending in de heidenwereld, van geloofwaardige engelenverschijningen bericht; dat eindelijk aan het einde der dagen, volgens de Openbaring van Johannes, het zichtbaar werken der heilige Engelen weer als ten tijde van Christus duidelijk moet te voorschijn treden.

2. Ook Satan verschijnt onder de kinderen Gods voor den Heere, eensdeels omdat al zijn tegen God vijandig werken onder Gods heiligen wil en Zijne toelating staat, en hij, hoewel ook tegen zijnen wil, van zijne daden rekenschap moet afleggen; ten anderen omdat Satan en zijne engelen zo lang recht hebben voor den Heere de gelovigen aan te klagen, als nog ene onvergevene zonde in de gemeente Gods aanwezig is (Openbaring 12: 10). Eens, wanneer de tijd gekomen is, dat de gemeente geheel rein en heilig, en de verlossing, die ook hij moet dienen, geheel geëindigd is, zal er gene ruimte meer voor hem in den hemel gevonden worden, waar hij tot hiertoe, om zo te spreken, nog een recht heeft om te zijn (Efeze. 6: 12); dan zal hij neergeworpen worden op de aarde (Openbaring 12: 7-12), om ook van daar spoedig in den poel des vuurs geslingerd te worden. -De erkenning van enen tegen God strijdenden wil en van enen persoonlijken, machtigen geest, die, zelf niet dan zondig, alles, wat God en Godes is, haat, moest volgens de eerste ervaring in den val naar die mate bij de gelovigen toenemen, als het rijk van God in zijne ontwikkeling voortging. Waar en wanneer dit rijk in de geschiedenis der mensheid aanmerkelijk veld wint, waar en wanneer ene ziel de zonde waarlijk vaarwel zegt en Gode de ere geeft, daar treedt Satan zelfs met vervolgingen en verzoekingen ook duidelijker te voorschijn, en laat het werken niet meer over aan de hem onderworpene, mindere boze geesten, over wier werkzaamheid bij Deuteronomium 32: 17 en
1 Samuel 16: 14 gehandeld is. Zulk een gewichtige tijd in de geschiedenis van het Godsrijk was de tijd van David en van Salomo, toen in het volk de wet van God waarlijk tot leven geworden en de heidense afgodendienst geheel uitgeroeid was. In dien tijd zien wij (2 Samuel

24. 1 vgl. 1 Kronieken 20: 1), dat de Satan David tot de volkstelling verleidt. Vervolgens vinden wij den naam Satan weer als een bekende in Zach. 3: 1 vv.; want ook de tijd van het terugkeren des volks uit de Babylonische ballingschap en de opbouw van den tempel was een tijd van groot gewicht in de geschiedenis van het Godsrijk. Satan wil daar het hogepriesterschap, op welks bestaan het gehele leven van Gods volk rust, vernietigen, daar dit juist het meest zijne heerschappij in gevaar brengt. Ook de grote verzoendag, op welken de hogepriester het volk van alle zijne zonden reinigt, en dus aan de heerschappij des satans ontrukt, brengt den bozen geest in herinnering: vgl. Leviticus 16: 10 -Toen echter Hij verscheen, in wie het grote Raadsbesluit van God vervuld werd, Jezus Christus, die gekomen is, om de werken des duivels te verbreken, toen moest de vorst der duisternis dit Hoofd der gemeente Gods zo duidelijk en zichtbaar tegemoet gaan, als de eeuwige God zelf een zichtbaar en tastbaar mens geworden was, en met te grotere kracht, naar mate zijne heerschappij in gevaar was. In de drie grote verzoekingen: in de woestijn, in den hof van Gethsemané en aan het kruis, zocht Satan Hem te vellen, wiens gehele werk in strijden tegen het rijk der zonde en des duivels bestond. Even zo duidelijk openbaart zich ten tijde van het leven des Heren Christus het werken der demonen. Wanneer nu door den dood en de opstanding des Heren de macht van den satan en van zijne engelen gebroken is, zo is zij toch zo lang niet vernietigd, als het verlossingswerk nog niet ten einde gebracht is, zo lang er nog zonde in de gemeente Gods is, en zal, aan het einde der dagen als het Godsrijk volmaakt wordt, evenzo zichtbaar weer te voorschijn treden als ten tijde van Christus. Het artikel van den Satan en zijn rijk is niet een artikel van geloof en van troost, maar van verschrikking en vrees.

Hoever de invloed des satans zich uitstrekt, kunnen wij niet bepalen, maar zeker moet veel van de onstandvastigheid en van het ongeluk der Christenen aan zijn werk worden toegeschreven.

Dat Satan hier in den hemel verschijnt is niet, omdat hij in den hemel thuis behoort, maar dewijl hij negatief zich nog tot de dienstknechten Gods rekent, niet omdat hij ten goede het werk des Heren wil en zal verrichten, maar dewijl hij tracht te verderven en afbreuk te doen, wat God ten goede wil doen gedijen. In zekeren zin voert hij ook nog Gods Raad uit, niet om God daarmee ter wille te zijn, maar omdat God de Soevereine God is, Wiens Raad volvoerd wordt, hoewel Satan juist het omgekeerde tracht te bewerken, van wat de Heere God heeft besloten.

Satan kan niets doen, dan wat God, de Heere, hem toelaat. Ook hij is, als ieder schepsel, aan God Almachtig onderworpen. En al is zijn strijd, al de eeuwen door, een strijd tegen God. Nu Christus Jezus hem eens voorgoed overwonnen heeft, kan hij nog wel veel doen, om de kerk, om de gelovigen te kwellen, maar als eenmaal de dag der toekomst van Christus daar is, zal hij voor eeuwig gebonden worden en niet weer iets vermogen tegen de Gemeente des levenden Gods.

7. Toen zei de HEERE tot den Satan, en vraagde hem: Van waar komt gij?, niet alsof de Heere het niet zou geweten hebben, maar om door deze vraag hem op Job te brengen, over wie Hij, om hem te beproeven en te louteren, een besluit had genomen. En de Satan

antwoordde den HEERE, en zei: Van om te trekken a) op de aarde, en van die te doorwandelen 1), te onderzoeken, waar bij de gelovigen zonden aanwezig zijn, om die voor U te brengen en of U iets kan vinden, wat ik voor mijn doel kan gebruiken.

a. 1 Petrus 5: 8.

1. In de vraag des Heren, vanwaar kamt gij, ligt ene aanduiding, dat Satans wegens niet Gods wegen zijn, dat hij gewoonlijk rusteloos, listig en zwervende op het benedenrond rondsluipt, zodat God, anders als bij Zijn getrouwe kinderen, de Engelen, oorzaak heeft, naar zijne kromme en sluwe wegen te vragen en hem daardoor tot het afleggen van rekenschap over zijn onheiligheden en eigenmachtige drijfveren uit te nodigen.

8. En de HEERE zei tot den Satan: Hebt gij ook acht geslagen op Mijnen knecht Job? 1) Hebt gij ook op hem uwe scherpe ogen gevestigd? want niemand is op de aarde gelijk hij, een man oprecht en vroom, godvrezende en wijkende van het kwaad 2) (vs. 1

1. Dus Satan- dit is onze troost-kan de vromen zelfs niet zelfstandig aanklagen, maar slechts op bevel van God, die hem sedert zijnen val bestemd heeft, om ook de meest verborgene zonden der gelovigen aan het licht te brengen. Zo moet hij tegen zijnen wil, die is om de gelovigen volkomen te verdelgen, den heiligen wil Gods, dienen om de gelovigen tot belijdenis hunner zonden te brengen en hen daarvan te reinigen.

2. Men lette er wel op, dat de Heere God dit schone getuigenis van Job geeft aan Satan. Want Satan verenigt in zich alles, wat niet oprecht, niet vroom, niet godvrezende, niet wijkende is van het kwaad. De Heere God stelt hier de godsvrucht van een Job tegenover het goddeloos zijn, het zonder God zijn van Satan.

En waar nu Satan zich er over verheugt, dat er ook op de aarde zo velen zijn, die in zijne voetstappen wandelen, zich aan hem onderwerpen, daar wijst de Heere hem er op, dat er ook onder de mensen zijn, die nog toonbeelden van genade mogen heten en voorbeelden van godsvrucht zijn.

9. Toen antwoordde de Satan, geheel ongeschikt om ware vroomheid op aarde te erkennen, den HEERE, en zei: Is het om niet, uit enkel liefde, is het zonder loonzucht, dat Job God vreest? 1)

1. Den duivel is het volkomen zeker, dat geen schepsel God om Zijns zelfs wil beminnen kan. Schepsel te zijn schijnt hem reden genoeg om aan te nemen, dat men God haat en slechts Zijne gaven wil ontvangen. Dat is ook de gezindheid van alle wereldse mensen, namelijk dat zij hen het meeste haten, van welke zij het meest ontvingen, omdat zij gene verplichting willen hebben. Nooit iets verplicht te zijn, dat noemen zij vrijheid. Ja, dat is des duivels vrijheid met wenen en tanden knersen in de buitenste duisternis. Wens voor u zulk ene vrijheid niet, maar leer de zaligheid gevoelen, aan alle heiligen schuldig te zijn, en Gode het allermeest en het hoogst door Jezus Christus.

Satan schrijft hier Jobs vroomheid toe aan het beginsel der zelfzucht. Om het goed te hebben, zo stelt Satan het voor, dient Job God. Satan beoordeelt hem naar zich zelven. Zijne zonde was, zijn eigen ik op den troon plaatsen en daarom zich niet willen onderwerpen aan den wil en de regering Gods. En nu wil Job-zo stelt hij het voor-zich nog wel aan God onderwerpen, mits God hem geeft, wat zijn hart verlangt, wat zijn eigen ik kan strelen.

Hij spreekt dan ook op een verachtelijken toon van dezen knecht Gods. Want dit kan hij niet in Job dulden dat deze zich nog om des voordeels wille, zoals hij meent, aan God onderwerpt.

Job is in zijn ogen een laffe figuur. Helden zijn in Satans ogen, die ten koste van alles, zich tegen God en Zijne ordinantiën verzetten. Het is daarom, dat hij de weldaden, die God Job verleende, zo breed uitmeet en er op wijst, dat indien de Heere hem alles ontneemt, het ook met Jobs vroomheid zou zijn gedaan.

Zo weinig kent Satan God en de kinderen Gods.

10. Hebt Gij niet ene betuining gemaakt voor hem, en voor zijn huis, en voor al wat hij heeft, rondom; bewaart Gij niet hem en al het zijne door de machtige bescherming van Uwe engelen? Het werk zijner handen hebt Gij gezegend, en zijn vee is in menigte uitgebroken, op ontelbare wijze vermeerderd, in den lande. Is het niet duidelijk dat hij U daarom eert?

Zo staat Gods bijzonder volk en allen, die er toe behoren en van afhangen, onder Zijn bijzonder Vaderlijk toezicht Zijne genade beschermt hun geestelijk leven, Zijne Voorzienigheid zorgt voor hun tijdelijk bestaan en dus zijn ze van alle kanten verzekerd en beveiligd.

11. Maar toch strek nu Uwe straffende hand uit, en tast aan alles, wat hij heeft, vernietig het door mij, zijn loonzucht zal aanstonds openbaar worden; hij zal U verlaten, zo hij U niet 1) in Uw aangezicht zal zegenen 2), U vaarwel zal zeggen!

1. In het Hebr. Im-lo. LXX, Indien niet. Het is ene bekende formule van eedzwering en staat voor: mij moge geschieden, nl. alle kwaad, indien niet.

Satan wil hier zeggen, Gij moogt mij voor een leugenaar houden, indien Job U niet in Uw aangezicht zal zegenen, d.i. verlaten. Onthoud hem Uwe zegeningen, trek Uwe zegenende hand van hem af en Gij zult zien, dat hij juist het omgekeerde wordt van wat hij nu is, of liever, dat dan zijn eigenlijk wezen te voorschijn komt en hij zich in zijn innerlijk van U afkerig bestaan openbaart.

2. De zegen des Heren maakt rijk, dat erkent zelfs satan.

Zie Vs. 5 2.

12. En de HEERE, zei tot den Satan: Zie, al wat hij heeft, zij in uwe hand: alleen aan hem, aan zijn lichaam en leven, strek uwe hand niet uit. En de Satan ging vol vreugde, dat hij zou

kunnen verderven, en in de hoop te overwinnen, aanstonds uit van het aangezicht des HEREN.

Is het lijden van Job, dat nu volgt, ene verzoeking of ene beproeving? Ter oplossing van deze vraag, die tot recht begrip van het gehele Boek zo gewichtig is, moeten wij beide begrippen in ‘t kort verklaren. Even als de loutering van edel metaal eensdeels het schuim moet afscheiden, maar ook de edele kern te voorschijn moet brengen (Psalm 66: 10), zo kan hetzelfde lijden nu eens verzoeking dan eens ene beproeving zijn. Voor den aard van de beproeving is in het Oude Testament Abraham een hoofdvoorbeeld. Het moet dienen, den gelovige tot een hogeren trap van heiliging te verheffen, zijn geloof, zijne liefde, zijn geduld te versterken en aan het licht te doen treden. Aan hem, die in het lijden der beproeving is, is daarom God en Zijne genade geheel nabij, en midden in den angst heeft hij inwendigen, onverstoorbaren vrede; zijn gebed wordt kennelijk verhoord, zijn lof van God houdt niet op, gelijk bijv. Psalm 42 en 66 kunnen bewijzen. Zulk een lijden van beproeving is het lijden en de dood der martelaars, die daardoor geheiligd werden. De verzoeking bestaat echter daarin, dat onder Gods toelating de mensenmoordenaar beproeft, om den mens van God af en op zijne zijde te lokken en te dwingen. Voor den mens na den val is tevens de aanvechting als ene straffende daad Gods aan te zien, door welke de mens moet leren, dat in zijn hart aanknopingspunten voor het lokken en dringen van den vijand zijn; door de verzoeking moet de verborgene zonde openbaar worden, tot belijdenis komen en eindelijk overwonnen worden. God en de duivel willen wel in dit opzicht hetzelfde, namelijk de verzoeking; in de uitkomst echter juist het tegenovergestelde. God wil door de verzoeking het vrij worden van de zonde bij den mens bewerken, de duivel wil den ondergang van den mens in de zonde, gelijk dit in den dood van den Mensenzoon volkomen gebleken is. Daar nu God in de verzoeking tijdelijk de hand aftrekt van den gelovige en Zijn aangezicht voor hem verbergt, zo schijnt aan hem, die de verzoeking ondergaat, God als een ver afzijnd, een vreemd God, die zwijgt en het gebed niet schijnt te verhoren. Onder de Psalmen, die zulke ervaringen schilderen, is vooral Psalm 88 te noemen, die zelfs in bijzondere uitdrukkingen zo nauwkeurig met de voorstelling in het boek Job overeen komt, dat men daaruit besloten heeft, dat de dichter van dien Psalm, ook het boek Job zal geschreven hebben (1 Koningen 4: 31). Bovendien is de geschiedenis van David en het woord des Heren over de Apostelen (Luk. 22: 31), in betrekking tot den aard der verzoeking, zeer leerrijk. Geheel bijzonder echter moet het Boek van Job "dezen strijd van God met satan, en van satan met God om ene mensenziel, die Godes is, den strijd van ene gelovige mensenziel met God, met den satan en met zich zelven" voor alle tijden voorstellen als een voorbeeld van den zielenstrijd van alle waarachtig gelovige Christenen, die alleen daarom enen zo zwaren zielenstrijd als Job niet ondervinden, omdat voor ons de verzoeking door Christus, die in alles verzocht is geweest (Hebr. 2: 18; 4: 15), reeds overwonnen en in hare kracht gebroken is, zodra wij den lijdenden Heer door het geloof aannemen. Men heeft gemeend, dat het tegen ware vroomheid strijdt en afbreuk doet aan de eer der Godsmannen, dat zij nog in verzoeking moesten komen (Johannes de Doper in de gevangenis). Deze gedachte rust echter op miskenning van den aard der verzoeking, die alleen waarlijk gelovigen treft, niet de wereld, die niets te verliezen heeft. Hoe sterker het geloof is, des te groter verzoeking.

Er is een lijden der rechtvaardigen, welke noch een straf, noch een tuchtiging, om der zonden wille is, welke niet van Gods toorn, maar van Gods liefde bewerkt wordt, en hetwelk het doel heeft, de vroomheid der rechtvaardigen te beproeven, door loutering te voleindigen en de beproefden te belonen.

Er kan geen enkele tekst in de Heilige Schrift gevonden worden, die, juist verstaan, recht geeft tot de mening dat de engelen deelgenootschap hebben in Gods wereldbestuur. Het hoogste, dat wij den engelen kunnen toekennen, is, dat zij dienaars zijn, door den hogen God gezonden, om Zijne bevelen voor de uitverkorenen te volbrengen.

Het is daarom ook minder juist van een Engelen-gemeente te spreken, of van een bijzonderen raad der Engelen, waarin besluiten zouden worden genomen, die door anderen werden uitgevoerd.

Zoveel is zeker, dat dit hemelse toneel ons daarenboven wil leren, hoe de aardse lotgevallen der mensen hare laatste wortelen en draden in den hemel hebben, en hoe Satan, die hier wordt voorgesteld, alsmede de hand er in te hebben, trots alle vijandschap ons slechts in zoverre kan benadelen, als de Almachtige God in Zijne Wijsheid en Liefde het hem toelaat.

13.

III. Vs. 13-22. Job wordt door den satan van al zijn vee en van alle zijne kinderen beroofd; ook in de diepste smart prijst hij den Heere.

13. Er was nu een dag, als zijne zonen en zijne dochters aten, en wijn dronken, in het huis van hunnen broeder, den eerstgeborene, met wie de rij op nieuw begonnen was,

14. Dat een bode tot Job kwam, en zei: De vijf honderd juk runderen waren ploegende, en de vijf honderd ezelinnen weidende aan hun zijden,

15. Doch de Sabeërs, een Semitisch Nomadenvolk uit de nakomelingen van Joktan (Genesis
10. 29) en van Abraham uit Ketura (Genesis 25: 3), uit Petreïsch Arabië, oostelijk van het gebergte Seïr, deden enen inval, en namen ze, al de runderen en ezels, en sloegen de gewapende en strijdende jongeren met de scherpte des zwaards, en ik ben maar alleen ontkomen, om het u aan te zeggen.

Een rijk landbouwer in Haran moest in ouden tijd evenals nog tegenwoordig, wegens gebrek aan bescherming van het bestuur des lands, met alle naburige Nomadenstammen, wier roofzucht hij te vrezen had, verdragen sluiten, d.i. zich tot ene jaarlijkse schatting verbinden. Daarom overvallen hier zeer verwijderde stammen, de Sabeërs uit het verre zuiden, en de Chaldeeërs uit het verre Oosten, met welke Job natuurlijk geen verdrag had kunnen sluiten, zijne bezitting. Slechts zo ver verwijderde stammen, die noch vroeger noch later iets met Job en zijne landlieden te doen hadden, konden het wagen, zulke ongewone wreedheden, als den door der ploegende runderen en den moord der jongeren te volvoeren. Zit de Bedouïn eens op zijn paard, dan is het hem onverschillig, of ene reis tien dagen langer of korter duurt, wanneer

hij maar water voor zich en zijn dier vindt. Dit vonden beide roversbenden in den winter, in Januari en Februari, wanneer de winterregens in Haran vijvers vormden. In deze maanden is men ook gewoon het door den regen week geworden braakland te ploegen. Tot overweldiging van 500 ploegers, die gewapend waren, anders waren zij niet allen gevallen, -behoorde toch wel een getal van 2000 ruiters, een getal, dat slechts in den winter zulk een tocht kon ondernemen. Elke landelijke bezigheid wordt steeds om de orde door een vierde gedeelte verricht, terwijl de heer van het goed of van het dorp elke avond van het dak van het huis de gemeenschappelijke taak van den volgenden dag laat bekend maken. Zo is het te verklaren, hoe de 500 ploegers gelijktijdig op een en dezelfden akkergrond te zamen konden zijn en met elkaar verslagen worden.

16. Als deze nog sprak, zo kwam een ander, en zei: Het vuur Gods 1), een vuur- en zwavelregen, dier door de van God toegelatene macht des satans (2 Thessalonicenzen. 2: 9. Openbaring 13: 13), als bij Sodom en Gomorra (2 Koningen 1: 10,11. Luk. 9: 54. Openbaring
17. 9), door almacht van God, viel uit den hemel 2) en ontstak onder de 7000 schapen en onder de jongeren, die ze weidden, en verteerde ze; en ik ben maar alleen ontkomen, om het u aan te zeggen

1. Dewijl de boodschapper niet weet, dat dit door Satan bewerkt was, noemt hij den verdervenden gloed het vuur Gods. Satan gebruikt juist dit middel, om Job's schapen te verteren, de gebruikelijke offerdieren, opdat Job zou denken, dat God hem in een vijand was verkeerd en om alzo hem er toe te brengen, God en Zijn dienst vaarwel te zeggen.

Onder het vuur Gods hebben we te denken aan een hevigen vuur- en zwavelregen, als waardoor ook de steden Sodom en Gomorra zijn verwoest. Heeft Job in die tijden geleefd, wat vrij zeker is, dan valt deze bezoeking nog meer op, en kon zij er te meer toe bijdragen, om naar Satans wens, het geloof te ondermijnen aan een rechtvaardig God, dewijl, zo het scheen, goddelozen en rechtvaardigen op een en dezelfde wijze werden getroffen.

2. De hemel is genomen voor de lucht, waar Satan grote macht heeft (Efeze. 2: 2).

17. Als deze nog sprak, zo kwam een ander, en zei: De Chaldeënuit Mesopotamië, afstammelingen van Chesed (Genesis 22: 23), den zoon van Nachor, stelden drie hopen (Genesis 14: 15. Richteren 7: 16,20), en vielen op de 3000 kamelen aan, en namen ze, en sloegen de jongeren, die ze hoedden, met de scherpte des zwaards, en Ik ben maar alleen ontkomen, om het U aan te zeggen.

18. Als deze nog sprak, zo kwam een ander, en zei: Uwe zonen en uwe dochters aten, en dronken wijn, in het huis van hunnen broeder, den eerstgeborene (vs. 13);

19. En zie, een grote stormwind kwam van over de woestijn van Syrië, en stiet aan de vier hoeken van het huis, en het viel op de jongelingen 1), op uwe tien kinderen, dat ze stierven 2); en ik ben maar alleen ontkomen, om het u aan te zeggen.

1. In het Hebr. Al-hanaärim. Hieronder worden zowel de zonen als de dochters verstaan, maar door dit woord in den grondtekst wordt tevens aangeduid, dat zij nog jong van jaren waren.

2. Dit was het grootste, het geduchtste van Job's verliezen, en niets kon hem meer treffen, of nader aan het harte gaan, waarom de Satan dit tot op het laatst bewaarde, opdat als de vorige tergingen mochten mislukken, dit hem tot het vloeken van God vervoeren mocht. Onze kinderen zijn gedeelten van ons zelven, en het valt zeer hard van dezelve te moeten scheiden, zodat het een goed man tot in de ziele treft, dezen te verliezen. Maar hen allen in eenmaal en op een zelfde ogenblik schielijk te verliezen, nadat zij vele jaren lang onze hope, zorg en troost hebben uitgemaakt, moet het ingewand en de ziele tevens doorgrieven.

Satan weet wel, hoe smartelijk het voor ouders is, wanneer het hun kinderen kwalijk gaat,
daarom heeft hij er zijne vreugde in, wanneer kinderen van vrome ouders in ongeluk komen.

Op één dag is Job van alles beroofd, wat hij voor ene gave Gods hield, van zijne kudden met de knechten, die hij niet alleen als ene bezitting aanziet, maar voor welke hij ook een gevoelig hart heeft (vgl. Hoofdstuk 31), eindelijk ook van het liefste, dat hij heeft, van zijne kinderen. De Satan heeft elementen en mensen ontboden, om de gehele bezitting van Job, het een na het andere te vernietigen. Dat mensen en volkeren door satan tot vijandige ondernemingen kunnen gedreven worden, bewijst Openbaring 20: 8.

De duivel verwekt twist, moord, oproer, oorlog, zo ook onweder, hagel enz., om koren en vee te verderven, de lucht te vergiftigen enz.

Hadden wij het hier op de hoofden van Jobs kinderen zien vallen, wij zouden dit misschien hebben toegeschreven aan de natuurlijke kracht van een hevigen wind, terwijl wij nu weten, dat het het werk van een geest was. De menselijke rede is geneigd deze dingen aan den gewonen loop van natuurlijke oorzaken toe te schrijven, terwijl de God der natuur deze door bovennatuurlijke dienaars doet.

Voor het oog van den mens scheen het wel, alsof alles door de kracht der natuur geschiedde, door een geweldigen storm, maar voor de ingeleiden is dit alles werk des Satans, die zich van de natuurkrachten bedient, onder de toelating Gods, om Job te plagen.

Men moet niet vergoten, dat al is Satan een gevallen engel, die zijn beginsel verlaten heeft, God, de Heere, hem een grote macht geeft of laat, opdat ten slotte Zijn, d.i. Gods Raad zal worden volvoerd.

Ook in zijn gevallen staat is hij nog het van God diep afhankelijk wezen en deze wetenschap zet hem aan, om zo mogelijk alles ten kwade aan te wenden.

Wanneer hij, naar onze overtuiging, aan God gelijk heeft willen zijn, aan God de gehoorzaamheid heeft opgezegd, en daarom door God voor eeuwig is verworpen, dan is het zijn grootste lust, om zo mogelijk Gods wetten tegen te staan, en waar hem de macht gegeven

wordt, om te kwellen, daar doet hij wat hij kan, om die kwellingen zo bitter mogelijk te maken.

Daarom berooft hij Job ook op één dag van alles, en niet, wat ook had kunnen geschieden, bij tussenpozen.

20. Toen hij ook dit vernomen had, stond 1) Job op, niet langer in staat zijne smart te onderdrukken (Jon. 3: 6),en scheurde zijnen mantel, als uitdrukking van zijn verscheurd hart (Genesis 37: 34), van de borst tot aan den gordel (Jozua 7: 6), en schoor zijn hoofdhaar af, ten teken, dat hij het dierbaarste verloren had (vgl. Jer. 41: 5. Micha 1: 16), en viel op de aarde, zich verootmoedigende onder de machtige hand Gods, en boog zich neer 2), aanbad dien God, wiens genadig welbehagen zich ook in deze zware slagen openbaarde (2 Petrus 3: 9).

1. Stond op. Dit wijst aan, dat Job tot nog toe had gezeten in droef gepeins en overdenking. Dat hem alle zijne bezittingen werden ontnomen, had hem ongetwijfeld diep getroffen, maar ziet, nu hij verneemt, dat God ook zijne kinderen wegneemt, nu kan hij niet langer blijven zitten. Hij staat op. Het wordt hem te eng om het harte. Alles spant zich tegen hem samen. Wat zal hij doen?

Morrend heengaan, op en neer wandelen al zuchtende en klagende?

Niets van dit alles. Wel is hij getroffen en beroerd tot in het diepst zijner ziele, maar hij ontvangt kracht, om zich te buigen en te verootmoedigen. Hij verscheurt zijn kleed als teken, dat zijn hart vaneen gereten is, hij scheert zijn hoofdhaar als teken van rouw, dat hij alles verloren heeft, en..hij valt op de aarde, de gewone houding van den smekeling voor Gods troon, als teken, dat hij tot zijn God zich wendt, Hem aanbidt, Zijne wegen goedkeurt, ook dan, wanneer hij zo diep wordt bedroefd en spreekt uit, wat het volgende vs. ons meldt.

In den strijd van Satan tegen hem, behaalt bij Job het geloof de overwinning, het geloof in zijn God.

2. De uiting van diepe, hartverscheurende smart is door God gewild, wanneer de smart maar waarlijk diep, dat is smart over de zonde is, en in gebed uit de diepte voor God neergelegd wordt. Stoïsche resignatie (onderdrukking van alle openbaring van het gevoel naar de wijze der Stoïcijnen) is heidens en ene verloochening van de zonde en van de noodzakelijkheid van berouw.

21. En hij (Job) zei, nadat hij al zijne smart voor God had uitgestort, den Heere op geheel andere wijze zegenende, dan Satan gehoopt had: Naakt, zonder iets te bezitten, arm ben ik uit mijner moeders buik gekomen, waar zich de wonderbare vorming van den eersten mens uit den schoot der aarde herhaalt (Psalm 139: 14), en naakt, zonder iets mede te nemen, zal ik daarhenen, zal ik in den moederlijken schoot der aarde, overeenkomstig den vloek (Genesis 3: 9), wederkeren (Prediker 5: 14, 1 Tim. 6: 7).De HEERE heeft alles, wat ik had, gegeven, en de HEERE, niet het blinde toeval, ook niet de duivel op zich zelven, heeft genomen, Hij weet,

waarom Hij het gedaan heeft, hoewel ik de reden niet doorzie; de naam des HEREN zij geloofd

1. in alles, wat Hij doet en doen zal; want ik begeer niets, dan dat Zijn wil aan mij volkomen geschiede. Deze Goddelijke wil is mij liever dan alles, wat ik ook bezitten moge.

1. Heilige en rechtvaardige God! wapen ons met geduld en geloof tegen het uur der verzoeking, opdat, wanneer gij kruis en lijden over ons laat komen, wij iedere tuchtroede kunnen, met geduld het kruis dragen, tegen Uwe kastijding niet morren, het verlies van het tijdelijke gaarne verdragen en Uwen naam loven en prijzen. Amen!

Voorwaar, ‘t moet een sterke geest zijn, die voor zodanig lijden danken kan. "Er is toch niet aan te veranderen, we moeten er maar in berusten; " tot zoverre kunnen velen verdragen. Ook het getal dergenen, die zeggen: "God geeft kracht naar kruis, met Zijne hulpe kunnen wij dragen," is nog betrekkelijk groot. Maar waar worden zij gevonden, die gewillig lijden, die de slaande hand des Heren zegenen, die roemen niet alleen in de hope der heerlijkheid, maar ook in de verdrukkingen? Slechts bij de laatsten heeft de lijdzaamheid een volmaakt werk.

Satan had gezegd, dat Job God diende, om hetgeen hij van God ontvangen had, om de vele bezittingen, om de vele kinderen, want het was in het Oosten de grootste bezitting veel kinderen te hebben. Hier echter blijkt het, dat Job ook, beroofd van alles, den Heere nog looft, Hem looft voor hetgeen Hij geschonken had, Hem prijst, dat Hij het naar Zijn Vrijmacht weer terugneemt.

Wat Job hier prijst is de Vrijmacht Zijner Soevereine heerschappij.

Wat Satan in de volheid zijner glorie had gering geacht, was de Soevereine heerschappij Gods.

Wat Job hier eert, in de diepte zijner ellende, in de armoede zijner beroving, is juist diezelfde heerschappij.

Zo ontvangt Satan de nederlaag en blijft God, de Heere, ook Overwinnaar in en door Zijn knecht.

22. In dit alles, wat hem tot hiertoe trof, zondigde Job niet, en schreef Gode niets ongerijmds toe, daar hij niet, gelijk later, Gode onrechtvaardigheid toeschreef, en verlangde, dat de Heere hem zijne vroomheid ook hier reeds belonen zou, maar hij veeleer nu eerst zich recht bewust werd, dat zijn God zijn hoogste goed was.

Zo doorstond Job tot nu toe de verzoeking volkomen, en maakte hij Satan in diens hoop beschaamd. Het geduld en de lijdzaamheid, welke Jak. 5: 1 van hem roemt en ten voorbeeld stelt, kan niet hoofdzakelijk op dit woord van Job alleen, maar moet op zijne gehele geschiedenis betrekking hebben. Job toont zijn geduld (upomonh) daardoor, dat hij ook in morren en twisten aan zijnen God vasthoudt en zich gaarne voor Hem verootmoedigt, als hij hem verschijnt.

HOOFDSTUK 2.

JOB WORDT AAN ZIJN LICHAAM GEPLAAGD; HIJ WORDT VERACHT EN DOOR ZIJNE VRIENDEN BEZOCHT.

IV. Vs. 1-6. Satan vernieuwt zijne aanklacht tegen Job en ontvangt van den Heere verlof ook Zijn persoon aan te tasten.

1. Wederom naar hetgeen in het vorige hoofdstuk vermeld wordt, was er een dag, als de kinderen Gods kwamen, om zich voor den HEERE te stellen, dat de Satan ook in het midden van hen kwam, om zich voor den HEERE te stellen, om rekenschap van hun daden te geven en nieuwe bevelen te ontvangen (Hoofdstuk 1: 6-12).

2. Toen zei de HEERE tot den Satan: Van waar komt gij? En de Satan antwoordde den HEERE en zei: Van om te trekken op de aarde, en van die te doorwandelen.

3. En de HEERE zei tot den Satan: Hebt gij ook acht geslagen op Mijnen knecht Job? want niemand is op de aarde gelijk hij, een man oprecht, en vroom, godvrezende en wijkende van het kwaad; en hij houdt, ondanks de vele en grote droefenissen, nog vast aan zijne oprechtheid1), onveranderlijk blijft hij aan Mij gehecht, en richt hij zijn hart tot Mijne wegen, hoewel gij Mij tegen hem opgehitst 2) hebt, om hem te verslinden zonder oorzaak; Ik heb er in bewilligd, dat zijne vroomheid beproefd zou worden, en nu is het bewezen, dat al het lijden slechts tot bevestiging van zijn geloof geweest is.

1. Tot nu toe, en ook vervolgens tot aan de aankomst der drie vrienden, is het lijden van Job ene beproeving van zijne vroomheid, die hij volkomen doorstaat (vgl. Hoofdstuk 1: 21; 2: 10), niet ene aanleiding tot afval, gelijk Satan verwacht had, maar tot verheerlijking van God in Zijnen knecht. Wij hebben dus de laatste uitdrukking: "hoewel gij Mij," enz. niet, gelijk de meeste Uitleggers menen, op te vatten, als ene sterk menselijke spreekwijze, alsof de Heere zich van den Satan had laten misleiden, maar integendeel als ene uitspraak, die den Satan veroordeelt en hem rechterlijk bestraft, ene uitdrukking, die ons reeds aanwijst, dat niet alleen deze beproeving, daar ook de volgende verzoeking (Hoofdstuk 3) zal eindigen met de verheerlijking Gods en den smaad des Satans.

Satan verliest in het Boek van Job een proces, dat een voorspel van het allergrootste proces zal zijn, wanneer het gericht over de wereld geschied en de vorst der duisternis uitgestoten is.

2. Opgehitst, in den zin van: aangezet, er toe bewogen. Er wordt mede aangegeven, hoe de Heere God door Satans verdachtmaking er toe gedreven werd, om Job te laten beroven van zijne goederen, opdat zijne diepe vroomheid en hartelijke godsvrucht zou openbaar worden.

4. Toen antwoordde de Satan vol hoon den HEERE en zei: De mens geeft, gelijk het spreekwoord zegt, huid voor huid; bij is tevreden en draagt zijn leed nog, zo hij slechts voor

groter leed bewaard wordt, en al, wat iemand heeft, zelfs het liefste, gezin, vee, kinderen,zal hij geven voor zijn leven 1), indien hij dit slechts behouden mag.

1. Zo lang een mens niet door het doorstaan van lichaamslijden, ja zelfs door gewillige overgave van zijn leven in den dood bewezen heeft, dat ware liefde in zijn hart woont (Fil. 2:
7. 1 Joh. 3: 16; 4: 9 lang is hij niet veilig voor de zelfzucht, die in den diepsten grond van het hart ingeworteld is, en zich ook in het zwaarste verlies van goederen nog verheugt, dat het lichaam ten minste bewaard is gebleven, en zich, ook bij grote uitwendige treurigheid en schijnbare overgave, juist daarom gemakkelijker tevreden stelt. Daarom is stille overgave bij zware ziekte en hevig lichaamslijden een veel beter bewijs voor ware liefde Gods, dan het stille verdragen van ieder ander verlies. Daarin wordt vooral die ontzettende verdorvenheid van het menselijk hart openbaar, dat ook de smartelijkste dood van den naaste voor den mens nog iets bevredigends heeft, omdat hij zich in het diepste zijner ziel nog met zijn eigen leven troost.

De bedoeling van Satans woorden is ongetwijfeld deze, dat het leven den mens het dierbaarst is, dierbaarder dan alles wat hij bezit, ja dat hij zelfs een gedeelte van zijn lichaam nog wil prijs geven, om zijn leven te redden. Zo ook nu wil hij zeggen, staat het met Job. Hij is nog fris en gezond; maar als Gij zijn leven aantast, dan zult Gij zien, dat het met zijn godsvrucht gedaan is.

5. Doch beproef hem ook verder en strek nu uwe hand uit, en tast zijn gebeente en zijn vlees aan door ziekte of smart, of den dood; ik ben er zeker van, dat niet ik, maar Gij zult verloren hebben, Ontwijfelbaar is het, zo hij U niet in Uw aangezicht, zonder vrees, zal zegenen1) (Hoofdstuk 1: 11).

1. Satan zoekt in de diepste diepte van Jobs hart, dat fijne egoïsme, dat dikwijls zelfs in de meest aan God overgegevene harten verborgen ligt.

Satan meent het te kunnen winnen in zijn vijandschap tegen God en Zijn volk. Brengt hij Job tot een afzweren van God en Zijn dienst, dan denkt hij, heeft hij God overwonnen, den mens beter gekend, dan God den mens kent en tevens heeft hij het kind van God diep, diep ongelukkig gemaakt.

5. Doch beproef hem ook verder en strek nu uwe hand uit, en tast zijn gebeente en zijn vlees aan door ziekte of smart, of den dood; ik ben er zeker van, dat niet ik, maar Gij zult verloren hebben, Ontwijfelbaar is het, zo hij U niet in Uw aangezicht, zonder vrees, zal zegenen1) (Hoofdstuk 1: 11).

1. Satan zoekt in de diepste diepte van Jobs hart, dat fijne egoïsme, dat dikwijls zelfs in de meest aan God overgegevene harten verborgen ligt.

Satan meent het te kunnen winnen in zijn vijandschap tegen God en Zijn volk. Brengt hij Job tot een afzweren van God en Zijn dienst, dan denkt hij, heeft hij God overwonnen, den mens

beter gekend, dan God den mens kent en tevens heeft hij het kind van God diep, diep ongelukkig gemaakt.

6. En de HEERE, een beter hartenkenner dan Satan, zei tot den Satan, wel wetende, dat ook deze beproeving Job niet er toe zou brengen om God af te zweren: Zie, hij zij in uwe hand; Ik wil de Mijne een tijdlang van hem terugtrekken; doch verschoon zijn leven 1).

1. Dat satan ook macht over het aardse leven van enen mens kon verkrijgen, heeft zich in den dood van den Heere Jezus geopenbaard. Maar juist deze hoogste mate van zijne vijandschap gaf hem zelven den doodsteek. Van vs. 6 af komt Satan in het gehele Boek niet weer voor. Juist omdat Jobs verzoeking door zijn vasthouden aan zijnen God en door Gods genadige redding met de overwinning van den Satan en de heiliging van Job eindigt.

Satan voer in het hart van Judas, die Christus verried en had toestemming om Zijn been en Zijn vlees aan te tasten, zonder uitzondering van Zijn leven, omdat door het doden van Christus verricht moest worden, wat met Job onmogelijk was-namelijk hem, die het geweld des doods had, den duivel te verdelgen.

Verschoon zijn leven. Satan krijgt hier de waarschuwing, om met het leven van Job te rekenen, om dit te sparen. Hij mag hem slaan met boze zweren, met ernstige ziekten, maar aan zijn leven, wat hij van God ontving, mag hij niet komen. Hij mag het leven niet zo kwellen, dat het in den dood uitgestort wordt. Er staat dan ook in den grondtekst niet Chajim (leven), maar nèfesch, het leven, hetwelk met de ziel in verband staat.

7.

V. Vs. 7-10. Satan brengt verder twee zware ellenden over Job, de melaatsheid en den spot zijner vrouw.

7. Toen ging de Satan uit van het aangezicht, van de plaats der openbaring der heerlijkheid en eeuwige kracht en Godheid des HEREN, en hij sloeg Job met boze zweren, met de zwarte melaatsheid, de vreselijkste soort van deze ziekte (Leviticus 13: 3. Deuteronomium 28: 27), van zijne voetzool af tot zijnen schedel toe, zodat het gehele lichaam als met een korst overtrokken was.

8. En hij, Job, nam zich een potscherf, daar zijne vingers, zijne nagels, dien dienst weigerden om zich daarmee te schrappen, en het onverdraaglijke jeuken dier huid te verzachten en om de etter te verwijderen; en hij zat, als een onreine buiten het dorp neer in het midden der as 1). Hij begaf zich met zijne onreinheid naar de plaats, waar men de onreinheden neerwierp, en treurde daar over het verlies zijner kinderen (Jon. 3: 6).

1. De ware goddelijke treurigheid ondergaat al het smartelijke als straf voor de zonde, welker laatste bezoldiging, de dood, het terugkeren tot stof, tot asse is; daarom pleegden in de oudheid de treurenden zich in as, het beeld des doods, neer te zetten of het hoofd daarmee te bestrooien (zie vs. 12). In het zeer vruchtbare landschap Haran was men gewoon de mest als

voor den landbouw onnuttig, op ene vaste plaats te brengen en daar te verbranden; op zulk een ashoop kan Job wel gezeten hebben.

Job zat neer in de as, in de houding van een boeteling, die ten teken van den afkeer van zich zelven in stof en as lag (vgl. Hoofdstuk 42: 6. Jes. 58: 5). Zo vernederde zich Job onder de machtige hand Gods.

9. Toen zei zijne huisvrouw (Hoofdstuk 19: 7), die door hare goddeloosheid een gewillig werktuig van den Satan was, tot hem: Houdt gij nog vast, ook nu nog, nadat gij zulk een loon voor uwe godsvrucht verkregen hebt, aan uwe oprechtheid? 1) Hoe meer gij schreeuwt en roept, hoe groter uwe ellende wordt. Waar is nu die God, van wiens roem gij zoveel verhaaldet? Zegen dien God, laat Hem varen (Job 1: 5. Tob. 2: 15,22), en sterf 1), beneem u zelven het leven, de dood alleen kan u rust geven!

1. Dat zijn de ware moordsteken des duivels, wanneer hij ons bij ons lijden nog hoon doet ondervinden en ons bespot, en daartoe gene vreemden gebruikt, maar onze liefste beste vrienden, aan welke wij lichaam en leven toevertrouwd hebben, die ons moesten troosten en ons het lieve kruis door hunnen troost en hun medelijden moesten helpen dragen. Dat treft, dat gaat door merg en been, door alle aderen en bloeddroppels in het lichaam.

Waarom liet de duivel hem deze vrouw? Omdat hij haar voor een goede zweep hield, om hem gevoeliger door haar dan door iets anders te plagen.

Zij roemt, even als haar heer, de duivel, het goede leven der goddelozen (Hoofdstuk 21: 7. 21.7 Psalm 73: 12) en stelt God voor als een demon, die nijdig is op ‘s mensen geluk. (Genesis 3: 5). Welk een vijandschap tegen God, welk een onbarmhartigheid tegen haren man ligt in hare duivels-sarcastische woorden, die, wanneer zij meer als bespotting zijn, hem tot zelfmoord aanzetten!.

2. Job’s huisvrouw zoekt nu Job daartoe te brengen, waartoe Satan niet kon. Zij is nu als het ware in dienst van Satan, zij wordt nu door hem gebruikt, opdat de mensenmoorder van den beginne het toch ten slotte zou winnen.

Maar ook nu zijn alle zijne pogingen vruchteloos. Ook nu moet hij het tegen God afleggen.

10. Maar hij, deze zware bestraffing als ene beproeving doorstaande, zei tot haar, vol vertrouwen op God: Gij spreekt als ene der zottinnen {1} spreekt, die niets van God weten, Zijne wegen niet willen verstaan en daarom dwaas en roekeloos handelen. Ja, zouden wij alleen het goede van God ontvangen, en het kwade, de wederwaardigheden, die Hij ons toezendt, niet ontvangen, niet gewillig aannemen, Is Hij niet altijd dezelfde in al Zijn doen (Jak. 1: 16. Rom. 8: 28)! In dit alles zondigde Job met zijne lippen niet, gelijk hij later deed; al dit lijden was hem ene beproeving, waardoor zijne oprechte godsvrucht en zijne overgave aan God zich openbaarden.

{1} Job nochtans weerstond en overwon de bezoeking als een kloek en moedig lijder en gaf haar zulk een antwoord, hetwelk toonde, dat hij een onwrikbaar besluit genomen had, om God te blijven aankleven, om goede gedachten te blijven houden van Hem en Zijne voorzienigheid, en om zijne eigene oprechtheid als zijn grootste schat zorgvuldig te bewaren. De Satan mag zijn tong gespaard en hem het vrij gebruik daarvan gelaten hebben, ten einde hij God vloeken mocht, hij zou er zich niet toe laten verleiden, maar veeleer de hand zegenen, die hem dus kastijdde.

In Jobs antwoord merken we op, vooreerst een tedere liefde nog voor zijn huisvrouw, daar hij haar geen zottin noemt, maar tot haar zegt dat zij spreekt als een der zotten, die niets van God weten of willen weten. En vervolgens een kussen van de roede, een goedkeuren van de beproevingen, een gelovig onderwerpen aan het lijden. Hij erkent de vrijmacht Gods, om met het heir des hemels en de inwoners der aarde te doen naar Zijn welbehagen, om goed en kwaad, kwaad en goed toe te zenden. En als wij aan het einde van dit vers lezen, dat Job met zijne lippen, d.i. met woorden niet zondigde, dan wil dit niet zeggen, dat in zijn hart er wel een stille murmureringe werd gehoord, maar dan wordt dit gezegd in tegenstelling van hetgeen later plaats had.

11.

VI. Vs. 11-13. Drie vrienden van Job, eveneens vorsten van Uzietische stammen, komen tot hem en maken, terwijl zij eveneens onwetend den Satan tot werktuigen dienen, door hun stom medelijden, dat de ondervondene onheilen voor Job van beproeving verzoeking worden.

11. Als nu de drie vrienden van Job gehoord hadden 1) al dit kwaad, dat over hem gekomen was, kwamen zij, ieder uit zijne plaats, Elifaz (= God de sterke), de Themaniet 2), en Bildad (= twister), de Suhiet 3), en Zofar (= onbeschaamdheid), de Naämathiet 4); en zij waren het eens geworden, dat zij kwamen om hem te beklagen en om hem te vertroosten5); daartoe kwamen zij op ene bepaalde plaats te zamen en reisden naar Job heen.

1. Geruchten verspreiden zich onder de rijdende Arabische stammen der woestijn met de snelheid van telegrafische depêches.

2. Wij kennen drie plaatsen, die den naam van Theman (= zuideroord) dragen. 1. Theman in Edom, beroemd door de wijze zinspreuken van zijne bewoners (Numeri 21: 10) 2. Theman, ene Ismaëlitische stad aan de grote Karavanen-straat uit Jemen in West-Arabië naar Syrië (Hoofdstuk 6: 19). 3. Theman, aan de oostelijke helling van het Haurangebergte, twee mijlen noordelijk van Busan (Hoofdstuk 32: 2), nog heden ene bekende plaats, 8-9 mijlen oostelijk van het Jobs-klooster verwijderd. Wanneer nu ook 1 Kronieken 1: 26, Elifaz, de Edomiet, vader van Theman genoemd wordt, zo kan ons dit, daar de naam Elifaz, even als die van Heman, meermalen zal voorgekomen zijn, niet noodzaken, het land van den vriend van Job naar het Edomietische Theman te verplaatsen, daar het Hauranische met onze mening, omtrent de uitging van het land Uz zo goed overeenstemt, en ook de namen der andere vrienden in Haran gevonden worden.

3. Suah (= veegsel) is thans niet meer de naam ener stad, maar duidt ene landstreek aan, de vlakte Suwet, ten zuidwesten van de Nukra. Hier ligt aan een bekoorlijk meer, het zogenaamde bronnenmeer (waardoor ene nevenrivier van de Jarmuk vloeit) door ene schone vlakte omgeven, het kasteel Muzerib, waar reeds in de vroegste oudheid, gelijk nog heden, door de Arabieren en andere Oosterlingen tweemalen ieder jaar ene grote markt gehouden werd. Deze vruchtbare streek ongeveer 5 uren ten zuiden van het Jobs-klooster, is volgens oude getuigenissen het land van Bildad.

4. Naëma (= de liefelijke) komt als de naam van ene stad in Syrië en Palestina wel een dozijn malen voor.

Ook ten noorden van het bronnenmeer, niet ver van Edreï, waar Og van Basan geslagen werd, ligt een Naëma, hetwelk hier goed passen zou.

5. Alle drie de vrienden zijn bewoners van steden, waaruit te verklaren is, dat zij, als meer overgegeven aan wereldsen omgang, de overleveringen van den godsdienst uit den ouden tijd niet zo getrouw bewaard hebben als Job.

12. En toen zij hun ogen van verre ophieven, kenden zij hem niet, daar zijne gelaatstrekken door de melaatsheid geheel misvormd waren, enzij hieven hun stem op, en weenden; daartoe scheurden zij een iegelijk zijnen mantel, zijn opperkleed, en strooiden stof op hun hoofden naar den hemel; zij wierpen in ten hemel schreiende smart stof in de hoogte, lieten dit op hun hoofden terugvallen en het gehele lichaam daarmee verontreinigd worden. (Deuteronomium
14. 2 1 Samuel 4: 12).

13. Alzo zaten zij met hem onder den bloten hemel op de aarde, op een tamelijken afstand, om zijne onreinheid, zeven dagen en zeven nachten 1), zolang als men gewoonlijk om enen dode treurde (Genesis 50: 10. 1 Samuel 31: 13); en niemand sprak tot hem één woord 2), een liefderijk troostwoord, waardoor zij het wanhopig uitbreken der smart (Hoofdstuk 3) zouden hebben kunnen voorkomen. Zij waren overweldigd door den vreselijken indruk en vol diepe, zwijgende verwondering, want zij zagen, dat de smart, de lichaams- en zielensmart van Job, zeer groot was.

1. Het is gemakkelijk Christus te volgen naar een feest of ene volle tafel, maar met Hem te blijven in verzoeking, dat wijst den waren discipel aan. Menigeen ziet het bezoeken van vrienden, die in nood zijn, alleen als een compliment aan; wij moeten het als een plicht beschouwen; Christus dringt daarop aan, als op ene van die zichtbare plichtsbetrachtingen, die Hij wil zegenen (MATTHEUS. 25: 36). Christus is niet ziek in Zijn persoon. Hij is in den hemel, waar gene zonde is, daarom zal Hem gene ziekte naderen. Hij bedoelt ziekte bij Zijne leden, vriendelijkheid en hulp aan deze, ziet Hij aan als Hem zelven aangedaan. Het is een punt van den godsdienst, dat de waarheid der godsvrucht aanwijst-indien godsvrucht in het hart leeft, zal deze vrucht in het leven gezien worden.

Hun visite was niet, volgens de hedendaagse mode, zeer kort en om maar even eens te zien of te horen, hoe de zieke of ellendige lijder te moede was, en dan maar weer heen te gaan; neen,

zij toonden, dat ze geen rust nog duur zouden hebben, indien ze naar huis keerden, terwijl hun vriend in zulk een deerniswaardigen toestand was, daarom besluiten ze te blijven, om het uiteinde of de beterschap van hun vriend tegemoet te zien, nemende hun intrek dicht bij hem, op hun eigene kosten, naardien hij nu niet in staat was, om hen gelijk misschien dikwijls te voren, te herbergen.

Ziet deze mannen hoe liefelijk zij verschijnen op de plaats der ellende! Zijn niet zij, die zulk een geest van liefde voor hunnen vriend betonen, een recht voorbeeld ter navolging? En toch, wij hebben een schoner voorbeeld dan hen, in onzen Heere Jezus Christus zelven die, toen Hij onzen gevallen staat zag, van den hemel neerkwam, om ons te zoeken en zalig te maken. Ja, "Hij die rijk was, is om onzentwil arm geworden, opdat wij door Zijne armoede zouden rijk worden." Welke ene wondervolle genade was hier; en bovendien heeft Hij, als onze grote Hogepriester, medelijden met onze zwakheden, daar Hij in alles verzocht is geweest als wij, opdat Hij ons zou te hulpe komen in onze verzoekingen. Indien dan het voorbeeld van Jobs vrienden niet genoegzaam is om ons medelijden voor anderen in te storten, laat ons de vriendelijkheid, die in Christus was, zoeken. Laat in ons het beginsel van liefde zijn gelijk ene bron, altijd gereed het ogenblik aan te grijpen, dat tot het verrichten van ene goede daad is gegeven.

Dan vooral, als wij tot lijdenden gaan, is wijsheid nodig, die God den biddenden geeft. Beklaagd te worden door zijns gelijken maakt ongeduldig, en te meer was het voor Job een des te scherper prikkel, daar hij tegenover hen gestaan had als een man van ene uitblinkende gerechtigheid, terwijl hij als een melaatse zich nu als ver beneden hen staande moet aanzien. Job gevoelt zijn ongeluk nu eerst in de volste mate en gevoelt tegenover zijne vrienden niets dan zijn ongeluk. Dit en niets meer is de inhoud van Hoofdstuk 3. Dan eerst komen zijne vrienden met hun verwijtingen, en dan eerst ten gevolge dezer verwijtingen komt de verzoeking in volle mate. De verzoeking van Job wordt door zijne vrienden bewerkt; zij brengen door hun tegenwoordigheid te weeg, dat de ziel van Job uitsluitend op zijne ellende gericht wordt en door hun verwijtingen, dat hij zijne onschuld hoe langer hoe sterker beweert, over het misverstand van zijne vrienden klaagt, en met hen en eindelijk zelfs met God wil rechten. Hoe dikwijls maken wij dergelijke ervaringen in het klein! Hoe dikwijls treffen wij aan God overgegevene, geduldig lijdende zieken aan, die zo lang zij onaangesproken, onbeklaagd blijven, ook geduldig en op God vertrouwende blijven; zodra echter ongepast, werelds bespreken van hun toestand, ondoeltreffend, werelds troosten, verkeerd, hoe goed overigens ook gemeend, vragen naar oorzaak en aanleiding van het kwaad, kortzichtig vermoeden, van waar het zou komen enz. begint, zo worden zij ongeduldig, ja verbitterd en verstoord. Eenzaam te lijden is voor ene sterke ziel veel gemakkelijker, ook zedelijk veel voordeliger, dan te lijden onder de slechte vertroosters. Wel is waar bij Job weegt het zedelijk voordeel, dat hij tot erkentenis en berouw komt over de door de vrienden aan het licht gebrachte zonde, over die fijne eigengerechtigheid, zeer tegen het zedelijk nadeel, dat deze zonde door hen opgewekt werd, op.

Tegenover de ontzettende ondervindingen van Job, die bij het onveranderlijk bewustzijn van zijne onschuld in de redenen van zijne vrienden noch troost, noch enige nieuwe lering over de Goddelijke regering en de verborgene oorzaken van zijn vreselijk lijden vinden kan,

openbaren de vrienden allengs meer duidelijk het onvoldoende van hun bewijsvoering, terwijl hun redenen telken reize lediger van inhoud en korter worden; de tweede weet in den derden strijd alleen nog maar ene algemene stelling te herhalen, de derde weet niets meer voor te brengen.

Wij menen eindelijk nog daaraan te moeten herinneren, dat de redenen van Job het met zonde verbondene, ja het uit de zonde voortkomende worstelen van ene gelovige ziel in de aanvechting des geloofs voorstellen; dat de drie vrienden van hun vals standpunt over de oorzaken van het lijden in deze wereld schermutselen, en alzo die uitspraken elk in 't bijzonder uit het verband gerukt, niet als openbaring van eeuwige, Goddelijke waarheid mogen opgelost worden.

Men moet dit niet zo opvatten, alsof deze drie mannen gedurende al dien tijd sprakeloos bij Job neder zaten zonder te bewegen; maar dat zij dien tijd meren deels doorbrachten met rouwklagen zonder met Job te spreken over hetgeen, waartoe zij eigenlijk gekomen waren. Daarenboven kunnen de smarten van Job gedurende deze zeven dagen wel zo hooggaande geweest zijn, dat hij niet in staat was om geregeld te spreken, noch met enige opmerkzaamheid naar hun voorstellen te horen.

2. Ook dit was een zware beproeving voor den lijder. Zij kwamen om hem te troosten, maar spraken geen enkel troostwoord. Alles verliest Job nu, zijn goed, zijne kinderen, de deelneming van zijne huisvrouw en die van zijne vrienden.

Hoog stijgt de nood en ellende. En ziet, waar hij tot nog toe Gode de eer moest geven, daar wordt nu uit zijn mond een woord vernomen, waardoor hij tot zondigen kwam, niet tot de daad, die Satan bedoeld had, maar wel tot een zondigen.

HOOFDSTUK 3. JOB'S WEEKLACHT EN ONGEDULD.

Nadat het Satan gelukt is, door de vrienden van Job, die daar stom zonder troost en verwijtende voor hem zitten, vol van medelijden, hem uit zijne onderwerping te rukken, en den lof en den dank uit zijn hart en van zijnen mond weg te nemen, ziet Job niets meer dan zijne grote ellende. Hij heeft het gevoel alsof hij geheel van God verlaten is. Hij gevoelt alzo, dat het aardse leven niets waard is. Zijne ziel, angstig geworden te midden van de verzoeking, breekt in zulke hevige, smartelijke klachten tegen God uit, die hem nog slechts als de ontzettend Almachtige, als een van hem verwijderde God vol toorn is, dat het zondige verwensen van zijn leven hem op den rand van het gehele God-verlaten brengt.

I. Vs. 1-10. Vervloekt is de nacht, in welken ik ontvangen, de dag op welken ik geboren werd!

1. Daarna, na dit zwijgen der vrienden gedurende zeven dagen, opende Job op den achtsten dag zijnen mond, en a) vervloekte, wenste voor eeuwig vernietigd, zijnen dag, den dag zijner geboorte.

a. Jer. 15: 10; 20: 14.

Hoewel Job in het volgende God geenszins in het aangezicht zegent (Hoofdstuk 2: 9), maar veeleer door dezen met onzichtbare draden vastgehouden wordt, zo zondigt hij toch zwaar. - Hij wenst voor zich den vreselijken vloek van volkomen vernietiging, die de Heere Christus aan hem toewenst, door welken des mensen Zoon verraden werd (MATTHEUS. 26: 14). Maar ook over deze zonde heeft Job berouw, zodra de Heere hem verschijnt, en zij wordt hem na zijn berouw vergeven.

3. De dag verga, ga te niet, waarin ik geboren ben, en de nacht, waarin men zei (liever: "die zei" 1), die als enige getuige God en mensen vermeldde): Een knechtje is ontvangen;

1. Om deze en de volgende verzen wel te verstaan, moet men zich gemeenzaam gemaakt hebben met de levendige en gloeiende verbeelding der Oosterse dichters. Nacht en dag worden hier als personen voorgesteld, vatbaar voor gevoel, voor vreugde en droefheid, en dus ook vatbaar voor verwensing en vervloeking. Zij verheugen zich als het jaar is omgewenteld en de beurt weer aan hen komt, om in de rij der dagen en nachten te verschijnen (vs. 4 en 6). De dag bemint het licht, en beeft voor de dodelijke middagdampen (vs. 5). De nacht bemint het sterrengeflonker, haat de al te treurige duisternis, en heeft gene aangenamer ogenblikken dan de avond- en morgenschemering (vs. 6 en 9). De nacht bemint de vreugde der liefde omhelzingen, en het gejuich der ouderlijke blijdschap, en is er hoogmoedig op, dat zij de moeder der vruchtbaarheid is (vs. 7).

Men moet er wel op letten, wat Job hier doet. Hij vervloekt niet zozeer den dag zijner geboorte, d.w.z. den dag, waarop hij voor het eerst het levenslicht aanschouwde, maar den telkens terugkerenden geboortedag. Dit blijkt vooral uit de volgende verzen.

4. Diezelve dag zij duisternis, worde tot duisternis; dat God, die, verheven boven de afwisseling van dag en nacht, van licht en duisternis, in den hemel troont, naar hem niet vrage van boven, hem niet meer te voorschijn brengen, en dat geen glans der opgaande zon over hem schijne.

5. Dat de duisternis en des doods schaduw, de doodsnacht, hem verontreinigen 1), hem "overweldigen" en als hun eigendom wegnemen; dat wolken over hem wonen, zodat hij geen licht zie; dat hem verschrikken de zwarte dampen des daags 2), de dodelijke dampen, die de pestwind aanvoert (of: "alles wat dien dag donker maken kan," bijv. zonsverduistering).

1. In het Hebr. Jig'aluhoe choschek wetsalmaweth. Beter: De duisternis en schaduw des doods mogen hem inlossen. De duisternis en doodsschaduwe worden hier als verwanten voorgesteld van den nacht zijner geboorte. Job wenst nu, dat deze als verwanten den nacht inlossen, zoals onder de mensen bloedverwanten een erfland inlossen. Job geeft hier als het ware dien nacht prijs, doet er afstand van.

2. Iets van dezen wens gevoelen velen op rouwdagen. "Op de sterfdagen onzer meest geliefden hindert ons alle glans in de natuur en alle vreugde van anderen; wij willen liever overeenkomstig onze stemming de gehele wereld in rouwfloers gehuld zien; want in zulk een omhulsel schijnt zij ons dan "waar" te zijn.

6. Diezelve nacht mijner ontvangenis, donkerheid neme hem in 1), zodat geen dag uit hem kan geboren worden, en zo er een dag uit voortkomt, dat hij zich niet verheuge onder de dagen des jaars in het liefelijke licht der zon, dat hij in het getal van de dagen der maanden niet kome!

1. De bedoeling is, dat die nacht zo door de donkerheid beschaduwd worde, dat hij niet kan overgaan in den dag, dat in de worsteling tegen de donkerheid, de donkerheid overwint. Onwaardig noemt hij hem, om in den dag te veranderen.

7. Ziet, die nacht zij eenzaam en onvruchtbaar, zodat nooit weer ene onsterfelijke ziel in dien ontvangen worde; dat geen vrolijk gezangover een geborene daarin kome;

8. Dat hem vervloeken de vervloekers des dags 1), opdat hij tot een nacht van bijzonder ongeluk worde, en degenen, die bereid zijn, die bekwaam zijn hunnen rouw te verwekken 2) (Hebr.: "den Leviathan" "te verwekken" of "op te hitsen) 3).

1. Uit de geschiedenis van Bileam (Numeri 22: 2 vv.) weten wij, dat de ouden aan enen tovenaar de macht toekenden, om een geheel volk te vervloeken. Op gelijke wijze waren er ook tovenaars, wie de macht toegeschreven werd, dagen tot bijzondere ongeluksdagen te maken, zodat men op deze niets gewichtigs ondernam. Zo lezen wij in de zendingsberichten

van het geloof der Betschuanen-negers in Zuid-Afrika, dat hun tovenaars bijzondere eigenschappen of ongelukstijden door hun toverspreuken zouden kunnen teweeg brengen. En zeker hebben de met satanische krachten werkende, in het heidendom bijzonder machtige tovenaars schade kunnen aanbrengen (vgl. de tovenaars in Egypte ten tijde van Mozes).

2. In het Hebr. Haäthidim oreer liwejathan. Beter: die bij machte zijn den Leviathan op te hitsen. De tovenaars verspreiden de mening, dat zij in staat waren, om een schrikkelijk monster, hier onder den naam van Leviathan voorkomende, zodanig aan te hitsen, dat de zon verduisterd werd. Zo maken nog de Chinezen heden ten dage bij ene zonsverduistering een vreselijk geraas, om den draak te dwingen, zoals zij menen, de zon los te laten.

3. Hier is niet zozeer de krokodil (Job 41: 20 vv.) als wel enig monster, ene slang of een draak te verstaan, die, gelijk men oudtijds meende, door de tovenaars opgehitst, het licht van zon en maan verslonden en zo ene zons- of maansverduistering veroorzaakten. "Bij alle volken zijn verhalen van grote, geschubde en gevleugelde draken met grote vurige ogen, een langen, zich kronkelenden staart, hagedissenpoten, en een groten, met tanden bezetten muil, waaruit ene tong steekt, puntig als een pijl, en die vuur spuwt, met twee of drie koppen, enz. Zo b.v. de Fafnir in de Oud-Noordse Mythologie; zijn huilen klinkt ver, hij huist in holen, waar hij op goud en andere schatten ligt en die bewaart; hij is den mensen vijandig en doodt hen met zijnen vuuradem. De Griekse naam voor dit monster is drakwn = draak.

De draak is het licht zeer vijandig. Zo staan onder anderen in het portaal van de Jakobskerk te Regensburg twee draken, die in snellen loop zon en maan vervolgen, waarmee de verduistering van lichtende sterren wordt aangeduid. Dergelijke voorstellingen over den oorsprong der duisternis door draken of Demonen hebben ook de Indiërs en Chinezen. Zo maken de inboorlingen van Algerië nog heden bij ene zons- of maansverduistering een woest geraas met trommele en koperen bekkens; opdat de draak zijn buit late varen. Deze heidense verhalen van den draak berusten niet op "willekeurige fantasie," zij hebben een dieperen grond; de draken zijn demonische wezens; zij doen ons denken aan dien bozen geest, die in de gedaante ener slang onze eerste ouders door zijn bedrog hun heerlijkheid ontnam, die aan het licht, even als aan den God des lichts vijandig is, en daarom ook gaarne de sterren verwoestte (Openbaring 12: 3), en die in de Heilige Schrift dikwijls slang of draak genoemd wordt.

9. Dat de sterren van zijne schemertijd, de sterren, die het naderen van dezen dag aankondigen, verduisterd worden; hij, die dag,wachte naar het licht, en het worde niet; en hij zie niet of, lave zich niet aan de oogleden des dageraads, de leden (Hoofdstuk 41: 10) van het gouden oog der zon, die eerst enkel gouden stralen uitschiet en dan zich verheft!

10. Omdat hij niet toegesloten heeft de deuren mijns buiks, van den schoot mijner moeder, den schoot, die mij baarde, niet toesloot, zodat ik niet ontvangen kon worden, noch of, en zo verborgen heeft de moeite van of, voor mijne ogen 1), zo ik niet ware voortgebracht, had ik al deze ellende niet gezien.

1. De uitstorting van de bitterste en onstuimigste smart, wanneer die eenmaal ligt op den bodem des harten, zonder dat men zich door valse troostgronden kan laten tevreden stellen, is

den Heere aangenaam, aangezien waarheid de eerste en onmisbare voorwaarde is van alle gemeenschap met Hem. Zulk ene uitstormende smart is Hem meer welgevallig, dan stompe onverschilligheid, of geveinsde berusting.

Vergelijk Hoofdstuk 1: 20

Het was tevens ondankbaarheid van Job, dat hij Gods goedheid, dat hij het leven en het bestaan durfde versmaden en deze gift gering achtte, enkel omdat zij met enige last vergezeld ging, die hem niet eer trof, dan nadat hij vele jaren achtereen alle tijdelijke welstand en voorspoed genoten had. Hoe dwaas is het, te wensen, dat zijne ogen nimmer het licht hadden gezien, opdat ze dus nooit de droefheid mochten aanschouwen, welke hij echter liever had mogen hopen door te zien, en na welke hem gewis wel een ogenblik van vreugde zou voorgekomen zijn. Gods wapen behoede ons, door Zijne genade, tegen zulke dwaze en schandelijke driften van ongeduld en redeloze verwensingen.

11.

II. Vs. 11-19. Wanneer ik echter toch moest geboren worden, waarom ben ik niet dadelijk na mijne geboorte gestorven en voor alle ellende bewaard?

11. Waarom ben ik niet gestorven van de baarmoeder af, toen ik daarin nog verborgen lag? en waarom heb ik niet den geest gegeven, als ik uit den buik voortkwam?

12. Waarom zijn mij de knieën mijns vaders voorgekomen, op welke men mij plaatste, opdat hij mij vol vreugde als zijn kind begroeten zou? en waartoe de borsten mijner moeder, opdat ik zuigen zou 1)?

1. Wat Job hier als wens uitspreekt is, óf dat hij als ongeboren vracht ware gestorven, óf bij zijne geboorte, óf dat hij nooit op de knie van zijn vader ware gezet, of zich nooit gelaafd had aan de borsten zijner moeder. Men gevoelt het, hier heeft een opklimming plaats. In zijn grote droefheid ziet Job alles voorbij, wat God hem in Zijne grote barmhartigheid had geschonken, niet alleen het leven, maar ook bij zijn intrede in het leven de zorgen des vaders en de liefde der moeder, waardoor dit leven kon worden gekoesterd.

13. Want nu zou ik neerliggen in het graf en stil zijn; ik zou slapen, dan zou voor mij rust wezen;

14. Ik zou neerliggen, of met de koningen en de raadsheren der aarde, die der koningen het naaste zijn, die voor zich nog bij hun leven tegen den tijd huns doods woeste, niet tot wonen bestemde plaatsen, namelijk trotse grafgevaarten, piramiden 1) bebouwden of bouwden.

1. De piramiden zijn die oorspronkelijk 800 nu nog tot 450 voeten hoge steenbergen, aan den linker oever van den Nijl in Midden-Egypte. De Egyptische koningen bouwden deze voor grafplaatsen.

15. Of met de vorsten, die goud in overvloed hadden, die hun huizen, gebouwd tot bewaring der schatten, met zilver vervulden.

16. Of als ene in de aarde verborgene, weggeworpene misdracht zou ik niet zijn; als de kinderkens, die het licht niet gezien hebben, daar zij vóór hun geboorte gestorven zijn.

Die zich piramiden bouwden, de millionairs, de misdrachten en doodgeborenen; zij zijn allen aan het lijden van dit leven ontrukt en in de rust van het graf, of hun graf ene ruïne is, die de nawereld met verwondering zal aanstaren, dan of het een gat in de aarde zij, weer met den grond gelijk gemaakt.

17. Daar, in de diepe stilte van graf en dood, houden de bozen, wier gedachten als de golven der onstuimige zee slijk en modder opwerpen, en die geen vrede hebben (Jes. 57: 20), op van beroering, en daar rusten de vermoeiden van kracht;

18. Daar zijn de gebondenen, de gevangenen, te zamen, even als alle anderen in rust, en zij horen de stem des drijvers niet, die hen tot harden arbeid drijft.

19. De kleine en de grote is daar geheel gelijk, en de knecht, de slaaf vrij van zijnen heer.

Hij vraagt wel, waarom God den ellendige het licht en den bitterlijk bedroefden het leven geeft. Hij laat wel na, zoals vroeger, God te prijzen. Hij laat, voor zoverre hij in allen ernst zijne geboorte en ontvangenis vervloekt, een niet te ontkennen zondigen van zijne lippen horen, in plaats van zich kinderlijk uit te drukken, zoals vroeger. Maar geheel op de lijn van Satan, den Gode vijandigen aanlegger van zijne aanvechtingen, treedt hij volstrekt niet. Tot het schrikkelijke, God in het aangezicht zegenen, waarop Satan het bij hem heeft toegelegd, komt het niet. Hij vervloekt wel de goddelijke Scheppingsdaad, waardoor hij het aanzijn verkreeg, maar niet den Schepper zelf. Zijne woorden zijn woorden van klagen en treuren, van twijfel en vragen, maar niet woorden van godslastering en van vertwijfelend opgeven van het geloof.

Wat Job hier uitspreekt is vrucht van zijn verdorven natuur. Hij heeft alleen een oog voor de ellende, voor de rampen, maar mist op dit ogenblik den troost van het geloof, dat God ook boven alle rampen en ongeneugten troont. Daardoor wordt hij onredelijk.

20.

III. Vs. 20-26. Job keert met zijne klacht tot zijn tegenwoordigen nood terug en vraagt, vol verwijt, waartoe het leven gegeven is aan hen, voor wie het slechts ellende en ongeluk aanbrengt.

20. Waarom geeft Hij 1) den ellendigen, hun, die niets dan ellende ondervinden, het licht, en het leven den bitterlijk bedroefden van gemoed 2)?

1. Hier hebt ge weer zulk een heerlijk bewijs, dat het Satan niet gelukt is, Job van zijn God af te trekken, want hier gaat hij het weer belijden, dat wat hem overkomt, hem van Gods wege ten deel valt. En al kan hij het niet rijmen, nu hij zich zo van God verlaten gevoelt en onder Zijn kastijdende hand het leed hem zo zwaar drukt, toch moet hij op het diepst van zijne ziel nog aan zijn God vasthouden.

2. Job spreekt van God, zonder Hem te noemen, even als iemand met donker, afgewend oog van zijnen vijand spreekt, of van enen machtige, van wie hij niet weet, hoe hij het met dien heeft.

21. Die verlangen naar den dood, maar hij is er niet, en graven daarnaar meer dan naar verborgene schatten.

Job denkt, dat allen, die in zwaar lijden zijn, zich in eenzelfde gevoel van verlatenheid van God moeten bevinden als hij.

22. Die blijde zijn tot opspringens toe, en zich verheugen, als zij het graf, en daarmee rust en vrede vinden?

23. Waarom is het leven gegeven aan den man, wiens levensweg verborgen is, onbegrijpelijk voor hem zelven en van God vergeten, en dien God overdekt heeft, zó van alle zijden omgeven heeft met ongeluk, dat hij niet zien kan, waarheen zijn raadselachtige levensweg leidt, noch ook de liefdevolle hand Gods kan opmerken (vgl. Hoofdstuk 19: 8. Klaagt. 3: 1,5,7,9)?

24. Hoe groot is toch mijne ellende! Want voor mijn brood komt mijne verzuchting (Psalm
42. 4), en mijne brullingen worden uitgestort als water, zodat ik niets geniet, maar wenen en klagen over mijne smarten, en mijne verlatenheid van God mijn dagelijkse spijs en mijn drank is.

25. Want ik vreesde steeds ene vreze en zij is mij spoedig aangekomen, en wat ik dikwijls schroomde, is mij overgekomen.

Wat is het den Satan gelukt, door de verzoeking, zelfs de bevinding van Job aan zijn vroeger geduldig aannemen van alle smarten uit de hand zijns Gods te verduisteren! Maar dit is de ervaring van alle verzochte kinderen Gods, dat zij in de aanvechting, om zich zelven te rechtvaardigen, niet meer denken aan de vroeger ontvangene genade, waardoor zij alles aan Gods wil overgaven.

26. Ik was niet gerust en was niet stil, en rustte niet; en de beroering is gekomen van altijd nieuwe smart en altijd nieuwe verzoeking. Onafgebroken duurt de ellende, de smart, het lijden voort; er is geen ogenblik verademing. Waartoe dan dit leven, het is erger dan de dood!

De in dit hoofdstuk op elkaar volgende trappen van het zondige twisten met God in de verzoeking, het verwensen der geboorte, het verlangend uitzien naar den dood, en de

vergelijking van het leven met den dood komen nog altijd in het leven van zwaar verzochten voor.

HOOFDSTUK 4. ELIFAZ BEGINT JOB TE BESTRAFFEN.

Bewogen door Job's wanhopige klacht, begint Elifaz, de oudste van de vrienden, die gekomen zijn om te troosten, maar er geheel onbekwaam toe zijn, te spreken. Hij stelt zijne verkeerde beschouwing van de oorzaken van zwaar lijden voor, er wijst er Job eerst nog zacht op, dat bij hem wel hetzelfde geval zou zijn, als hij steeds gezien had. Alleen degenen, begeert hij, die uit moedwil gezondigd hadden, werden zo hard gestraft. Zonder zijne mening openlijk uit te spreken, stelt hij "met den vast verzekerden pathos des ouderdoms en de houding van een profeet," trots, stijf en koud-verstandig, zonder één warm woord van waren troost en van warm medelijden, ene reeks van stellingen uit zijne ervaring en van zedenlessen voor, waarvan hij de toepassing aan Job zelven overlaat. Hij herinnert hem aan de algemene zondigheid der mensen en de vergankelijkheid van zijn leven als gevolg daarvan, om Job uit te lokken, dat hij de begane en bedekte zonde belijde. Alleen verwaten dwazen kwamen in het ongeluk om, wie echter den Heere zijne zonde beleed, verhoogt Hij weer te Zijner tijd.

I. Vs. 1-11. Nadat Elifaz Job er op gewezen heeft, hoe zijn zo even geopenbaard ongeduld en zijne wanhoop in strijd was met den troost, dien hij vroeger zo dikwijls den lijdenden had toegesproken, laat hij de verdenking doorschemeren, alsof zijne vroeger betoonde godzaligheid een gevoeligen stoot zou verkregen hebben, omdat steeds alleen de grote zondaars, door Gods toorn getroffen, vernietigd werden.

1. Toen antwoordde Elifaz, de Themaniet (Hoofdstuk 2: 11), op deze klachten van Job (Hoofdstuk 3), en zei, met veel gevoel van zijne wijsheid, maar met weinig ervaring van kruis en droefheid:

2. Zo wij een woord opnemen tegen u, zult gij verdrietig zijn?Misschien maakt het u nog ongeduldiger als wij spreken, nochtans wie zal zich van woorden kunnen onthouden 1)? Wie kan tegenover uwe onrechtvaardige klachten zwijgen, wanneer men een beter inzien in het lijden heeft?

1. Wel begint Elifaz zeer voorzichtig, maar in die voorzichtige inleiding is zijn eigengerechtig standpunt duidelijk te onderkennen. Hij plaatst zich op een hoogte tegenover Job, die den lijder nog smarten tot zijn smarte moet bereiden. De trooster rijt de wonden zijner ziele nog meer open. in plaats zo te bedekken met den helenden balsem, die dan wordt uitgereikt, wanneer men toont den diep droeven toestand enigszins te peilen en te verstaan.

Elifaz verstaat het niet, dat ook den godvrezende rampen overkomen, om hem te heiligen. Hij kent slechts beproevingen tot straf en niet uit liefde.

3. Zie gij hebt vroeger, toen gij nog als een rijk en geëerd patriarch vele onderdanen hadt, wier zielen op uwe ziel gebonden waren, velen onderwezen over een door hen gepleegd onrecht, of over den rechten weg tot vrede met God, en gij hebt slappe, vele moedeloos neerhangende handen gesterkt (Jes. 35: 3).

4. Uwe troostrijke woorden hebben den struikelendein de verzoeking opgericht, en de voor Gods toorn over de zonde krommende, bevende knieën hebt gij vastgesteld, hebt gij door uwe troostredenen opgericht.

Zo roepen ook de Joden den Heere aan het kruis toe: "Anderen heeft Hij verlost, Zichzelven kan Hij niet verlossen" (Mark. 15: 31). De onbekwaamheid van den trooster, om Jobs grote smart te begrijpen, openbaart zich ook daarin, dat hij het lijden verkleint en Jobs vroegere verliezen, bijzonder van zijne kinderen, geheel uit het oog verliest. Wie vertroosten wil, moet in de ziel van een ander ingaan, dezelfde smart kunnen gevoelen en met anderen wenen.

5. Maar nu komt het lijden aan u, en gij zijt verdrietig1), gij wilt het niet verdragen; het raakt tot u, het heeft u slechts even aangeroerd, en gij wordt beroerd 2), gij komt buiten uzelven.

1. Zo doen nog heden die verstandigen, die gene ervaring hebben en onverbroken zijn van hart; zij hebben zulke tedere oren, dat zij zich aanstonds aan het zuchten en weeklagen, aan het ongeduld der bedroefden, die in de verzoeking zijn, ergeren.

Het is ene bijzonder zware verzoeking in grote droefheid door de naaste vrienden niet verstaan te worden, maar eenzaam en alleen te staan.

Het is gemakkelijker te troosten dan zelf getroost te zijn, en wij allen bevinden, dat onze eigene redeneringen tot anderen onvoldoende zijn om onze eigene zielen in het uur van droefheid tot rust te brengen. Wij hebben nodig te waken en te bidden, dat wij niet door ons eigen gedrag de uitwerking van onze onderwijzingen te niet doen, en ons zelven en de waarheid Gods blootstellen aan verwijt en verachting.

Leren wij van deze slechte vertroosters voorzichtig te zijn, dat wij niet in een ijver voor God en Zijne eer, de droefheid vermeerderen, maar dat wij het gemoed van den lijder aftrekken van het peinzen over de smart, en leiden, dat hij den God der genade in zijn lijden zie- dat hij de roede horen en wie ze besteld heeft (Micha 6: 9). En hoe kan dit met zoveel zegen geschieden, als door te zien op Christus Jezus, in wiens ongeëvenaarde smarten ieder kind van God het spoedigst leert zijne eigene te vergeten.

2. Gij wordt beroerd. Dit moet worden opgevat in den zin van: Gij raakt buiten uwe zinnen. Job’s klachten merkt hij aan als die van een waanzinnige, die geen verstand meer heeft, die niet weet wat hij zegt, die gans en al vernietigd is onder de slaande hand Gods.

6. Was of is niet uwe vreze Gods, uwe vroomheid, uwe hoop? en de oprechtigheid uwer wegen uwe verwachting? Hebt gij het zelf niet beleden, dat de vreze Gods in uw binnenste woont en oprechtheid er altijd heeft bestaan? Van waar dan deze ellende over u?

7. Gedenk toch, roep uwe ervaring ter lering in, wie is de onschuldige, waar is de man, die zich voor moedwillige zonden gewacht heeft, die vergaan zij door zo grote Goddelijke gerichten, als u nu getroffen hebben; en waar zijn de oprechten, die den weg Gods, zonder in zware zonden te vervallen, bewandelen, verdelgd 1), ooit door zulke zware rampen gedrukt?

1. Den vromen en rechtvaardigen moet het wel gaan, maar gij zijt tot over het hoofd in ellende. Daaruit volgt, dat gij een goddeloze zijt.

Wij zien, dat de vrienden van Job uitgaan van de waarheid die in de gehele oudheid sedert den val vaststaat, dat alle smarten op aarde Goddelijke straffen voor de zonden zijn. Maar zij delen daarbij in de dwaling, die evenzeer in de hoge oudheid zeer verbreid was, en aan welke Job nog gedeeltelijk kleeft, dat in ieder bijzonder geval, wanneer zwaar lijden, bijzonder de melaatsheid, of ene dergelijke ziekte ontstond, die de verwoestende macht der zonde duidelijk openbaarde, aan deze noodzakelijk kwade misslagen en zonden, wier onmiddellijke goddelijke straffen de rampen waren, moesten ten grondslag liggen. Dat het lijden van dezen tijd ook beproeving tot versterking van het leven in God of verzoeking tot reiniging van verborgene zonden des harten kon zijn, was hun verborgen.

Deze dwaling berust op een gebrekkig inzicht in de zwaarte en de grootte der zonde, is ene eenzijdige d.i. ene menselijke toepassing van het recht der wedervergelding, en rekent er niet mede, dat vele rechtvaardigen lichamelijk zijn omgekomen, terwijl de goddelozen dikwijls in voorspoed bleven leven. Elifaz vergeet, dat Abel omkwam en Kaïn bleef leven, dat ook Lot deelt in de beroving van have en goed, evengoed als de goddeloze inwoners van Sodom.

In de volgende verzen tracht hij zijn gevoelen, zijn grondbeginsel te verdedigen en te bevestigen.

8. Maar gelijk als ik dikwijls in mijn leven gezien heb a), die ondeugd ploegen en moeite, kwelling zaaien, maaien ze 1), ondervinden reeds op aarde de toekomende straf.

a. Job 15: 35. Psalm 7: 15. Spreuken 22: 8. Jes. 59: 4. Hos. 10: 13. Gal. 6: 7,8.

1. Het beeld van ploegen, zaaien, oogsten moet aantonen, hoe zeker op de zonde de straf volgt.

9. Van den adem Gods, die dood en verderf over den zondaar bracht, vergaan zij, en van het geblaas van Zijnen neus worden zij verdaan. God heeft daartoe gene grote inspanning nodig, alleen Zijn besluit is genoeg, om alle vijandige macht te vernietigen.

a. Jes. 11: 4.

Gelooft gij niet, dat deze vergiftige moordsteken den lieven vromen Job meer gekrenkt en gekweld hebben, dan de ziekte zelf? Wanneer David gekomen was, Paulus of Luther, die hadden anders met hem gesproken. Dit had hij kunnen bewaren voor de goddeloze en roekeloze kinderen der wereld, die zich veilig achten.

10. De brulling des leeuws en de stem des fellen leeuws, des Schachals, waarschijnlijk ene soort van leeuw zonder manen, zijn tot zwijgen gebracht, en de tanden der jonge leeuwen worden verbroken 1).

1. Ontleende de spreker in de vorige verzen zijn beeld aan het plantenrijk, hier en in het volgende vers doet hij dit aan het dierenrijk, om daardoor te kennen te geven, dat God zowel den minderen sterveling als den zeer machtige vernietigt, die tegen Hem zich verheft.

11. De oude leeuw vergaat of dwaalt om van honger, omdat er geen door is, en de jongen eens oudachtigen leeuws 1), het gehele roofzuchtige gebroedsel, worden verstrooid 1).

1. Beter: der leeuwin. Menigmaal komt het voor, dat onze Staten-vertalers het woord in den grondtekst door, oude- of oudachtige leeuwen hebben overgezet, waar de vertaling van leeuwin geëist wordt.

2. De verschillende soorten van leeuwen, die in de oudheid in Azië veel talrijker en veel uitgebreider waren dan tegenwoordig, zijn hier het beeld der goddelozen; hun begeerte naar geld en goed, leven en bloed van den naaste, hun bandeloosheid en trotsheid op hun natuurlijke kracht vinden in leeuwen hun beeld (evenzo hun heer, de duivel, zie 1 Petrus 5: 8). Maar zo zeker als de leeuw met zijn gebroed omkomt, zo zeker komt ook over den goddeloze met al de zijnen de straf reeds hier op aarde; deze is de zin der beide verzen.

12.

II. Vs. 12-21. Met de woorden ener Goddelijke openbaring, die hem in de stilte van den nacht ten deel geworden zijn, houdt Elifaz Job voor, dat geen schepsel, zelfs geen engel, voor den Heere bestaan kan; maar de mens, die van stof is voortgekomen en weer tot stof keert, komt om zijne zonde om, omdat gene wijsheid bij hem is. Ook in Job, zo is zijn besluit, heeft de wijsheid opgehouden, daarom vergaat hij eveneens.

12. Voorts is tot mij over het ongeluk op de aarde, een woord, ene openbaring (vs. 17-21), heimelijk gebracht, mij toegefluisterd, en mijn oor heeft een weinigje, heeft een gefluister daarvan gevat, daarvan opgevangen.

13. Onder de gedachten van de gezichten des nachts, in de verwarde denkbeelden, ontstaan uit nachtgezichten, als diepe slaap valt op de mensen, toen ik in een diepen, van God verwekten, slaap neerlag.

14. Toen kwam mij schrik en beving over, en verschrikte de veelheid mijner beenderen, deed al mijn gebeente rillen, gelijk het is bij den zondigen mens, wanneer hij een gezicht van het Goddelijke Wezen heeft
1. (Dan. 7: 15):

1. Wat men te denken heeft van deze in den patriarchalen tijd meermalen voorkomende wijze van Godsopenbaring (Theophanie) door dromen, in onderscheiding van hoger staande eigenlijke gezichten (visiones) gelijk Mozes, Jesaja enz. die ontvingen, zie 1 Koningen 22: 22 22.22

15. Toen ging voorbij mijn aangezicht een geest 1) van God, in de gedaante van het ruisen ener wind (1 Koningen 19: 12. Hand. 2: 2); hij deed het haar mijns vlezes te berge rijzen; een heilige schrik doortrok mij.

1. In het Hebr. Roeach. Grieks pneuma. Beide woorden betekenen, én wind én geest. Gelijk de Heere verscheen aan Elia na het ruisen van een zachte koelte, en de Geest op den Pinksterdag zich kenbaar maakte in een geweldig gedreven wind, zo ook openbaart de Geest des Heren zich hier aan Elifaz in den wind. Wat hij ontving was werkelijk ene openbaring des Heren, echter niet zulk een duidelijke en heldere als later aan het einde van ons Boek wordt meegedeeld en aan Job ten deel viel.

16. Wat ik eerst gevoelde begon ik te zien. Hij stond, doch ik kende zijne gedaante niet, daar ik die bij gene menselijke of aardse verschijning vergelijken kon; alleen kan ik zeggen: ene beeltenis was over mijne ogen; er was stilte en slechts zacht kwamen geluiden tot mijn oor, die niet uitwendig hoorbaar waren, maar alleen mijnen geest aanroerden, en ik hoorde ene stem 1), zeggende:

1. Nopens het gezicht, hetwelk Elifaz hier ten deel viel, merken we aan, dat het wezenlijk en in geen droom of verbeelding bestond; hij zag een beeld voor zijne ogen, hij zag het klaarlijk heen en weer gaan, en zich voor hem op en neer bewegen, terwijl het ten leste stil hield en hem toesprak.

17. Zou een mens rechtvaardiger zijn dan God? Zou een man reiner zijn dan zijn Maken?

Volgens den grondtekst kan hier zowel ene vergelijking tussen de gerechtigheid en reinheid van enen mens en die van God, gelijk de Vulgata, de Staten-overzetting, Luther, v.d. Palm enz. menen, als ook de algemene zondigheid van alle stervelingen uitgesproken zijn, gelijk de meeste nieuwe uitleggers het hebben opgevat, daar zij vertalen: "Is er een sterfelijk mens, die voor God rechtvaardig zou zijn, of een man, die voor zijnen Maken rein zou zijn? Voor deze opvatting pleit de gehele samenhang van het hoofdstuk, waarin Elifaz Job nog niet verwijten wil, dat hij zich rechtvaardiger dan God acht, maar wel aanwijzen, hoe op de zonde steeds straf volgt; vervolgens ook het overige van de hier door Elifaz medegedeelde openbaring. in welke de algemene zondigheid van alle mensen en het daarmee overeenkomend doodsverderf voorgesteld moet worden. De spreker wil dus zeggen: "Niemand is tegenover God zonder zonde, dus ook gij niet.".

18. Zie a), op Zijne hemelse knechten, die gehoorzaam Zijne bevelen volbrengen (Psalm 103: 20), zou Hij niet vertrouwen 1), alsof zij zonder enig gebrek tegenover den heiligen, alwetenden God waren; want hoewel zij zonder zonde zijn, zo zijn zij toch slechts schepselen, hoewel Hij in Zijne engelen (Psalm 104: 4) klaarheid 2) Hebr. "dwaling) gesteld heeft, opgemerkt heeft, onvolkomenheid, in vergelijking van Zich zelven.

a. Job 15: 15. 2 Petrus 2: 4.

1. Slechts daardoor, dat zij deel hebben ontvangen aan het Goddelijk wezen, niet daardoor, dat zij zich met God vergelijken, kunnen de hemelse geesten als rechtvaardigen verschijnen.

Bedenk, lezer, hoe rein en heilig de Heere Jezus Christus was, wanneer, hoewel engelen met dwaasheid beladen waren, ene stem van den hemel Hem verklaarde te zijn Gods eniggeboren Zoon, in Wie Hij had en heeft Zijn welbehagen. En herinner u de volmaaktheid en heiligheid van Jezus was die heiligheid, welke Hem betaamde als Verlosser en Middelaar was die volmaaktheid van het werk, dat de Vader Hem te doen gegeven had, en door hetwelk Hij beide in leven en sterven ene volmaakte redding te weeg gebracht heeft. En waar Hij zonde voor ons gemaakt is, hoewel Hij gene zonde kende, zo was dit, om Zijn volk te maken de rijkdom Gods in Hem.

2. In het Hebr. oebemal'akaw jasim thòhalah. Beter: En aan zijne engelen, of, boden, rekent Hij onvolmaaktheid toe. De Engelse Vertaling heeft: En Zijne Engelen beschuldigt Hij van dwaling.

Wil men deze woorden goed verstaan, dan heeft men ze bij wijze van tegenstelling op te vatten. In tegenstelling van den Heere God, die absoluut volmaakt en heilig is in Zich zelven, zijn de Engelen en Zijne dienaren dit niet. Zoals het ook elders luidt, dat zij in Zijne ogen niet vlekkeloos zijn. Er is hier een tegenstelling tussen het absoluut volmaakte Wezen en de relatief volmaakte wezens, de Engelen. En deze tegenstelling dient, om het volgende in te leiden, om de diepe onvolmaaktheden van den mens voor ogen te stellen, het onderscheid tussen de bewoners des hemels en die der lemen hutten.

19. Wanneer nu reeds de heilige, zondeloze geesten zover van den heiligen God afstaan, hoeveel te min is er te vertrouwen op degenen, die lemen huizen bewonen, gebrekkige hutten, dat is sterfelijke lichamen (Genesis 2: 7; 3: 19. 2 Kor. 5: 1 welker grondslag in het stof is 1), die uit het stof zijn genomen, van het stof leven en tot het stof, waaruit zij genomen zijn? moeten terugkeren? Zij, de lichamen van deze zondige, met den vloek beladene mensen, worden verbrijzeld voor of, gelijk de motten, zo gemakkelijk als de motten vernietigd worden.

1. Des mensen ziel huist in een lemen hut. Zijn lichaam is uit de aarde genomen, uit het stof. Uit het stof is hij voortgekomen en daarom zullen die lemen hutten zo gemakkelijk vernietigd worden, als men een met den vinger verdoet. Zo weinig is er toe nodig, om den mens tot stof te doen wederkeren. De nietigheid en kleinheid van den mens wordt hier geschilderd.

Het is beter te vertalen, als de motten, dan voor de motten, dewijl in het volgende vers weer over het vermorzelen wordt gesproken, niet in het graf, maar boven de aarde.

20. Van den morgen tot den avond tussen deze in, zo kort is het leven, worden zij vermorzeld 1), dikwijls plotseling neergeveld, zonder dat men er acht op slaat, vóórdat men er aan denkt (Psalm 90: 7), vergaan zij in eeuwigheid, zijn zij voor altijd weg.

1. Wij hebben hier hetzelfde denkbeeld als in Psalm 103. Want van den morgen tot den avond geeft niet aan, een voortdurende werking, maar den duur. Tussen den morgen en den avond, meer tijd is er niet nodig, om de lemen hutbewoners te vermorzelen.

2. Verrijst 1) niet hun uitnemendheid met hen; gaat niet al wat de mens heerlijk en begeerlijk acht, met hen in den dood? Zij sterven maar niet in wijsheid, zij, die het aardse goed het hun achten, sterven zonder de vreze Gods, die het beginsel der wijsheid is 2).

1. In het Hebr. Halonissa jithram bâm jamoethoe. Beter: Is het niet zo? wordt de zeel in hen los gemaakt, dan sterven zij. Het beeld is ontleend aan de gewoonte in het Oosten, om de tent met een zeel te bevestigen. Wordt de zeel weggenomen, dan valt de tent ineen. Hier is het de bedoeling, dat indien de band tussen ziel en lichaam verbroken wordt, de lemen hut ineen valt, zodat de mens sterft. Er volgt dan en niet in wijsheid, zonder dat hij gewoekerd heeft met hetgeen God hem heeft laten zeggen, als een dwaas, die op de roepstem Gods geen acht heeft geslagen. Er wordt dan ook gezegd, in hen, dewijl de ziel in het lichaam huist en aan het lichaam zijne werkzaamheden mededeelt.

2. Hier is het einde van de openbaring, die aan Elifaz ten deel werd. Hij heeft die met grote plechtigheid en uitvoerigheid voorgedragen, vooreerst, om zijn eigen persoon daardoor op de hoogte te plaatsen, ten anderen om Job des te meer te dringen, die op zich zelven toe te passen. Hoewel die openbaring eeuwige waarheid uitspreekt, bevat zij toch inderdaad niets, wat Job zelf niet kon weten, ook niets, wat hem troost kon geven. Van de ene zijde moest zij Job zeggen: "Wanneer alle mensen voor God onrein zijn, betaamt het hun dan niet in de eerste plaats in deze hun zonden de reden hunner onheilen te zoeken?" ene ook door God erkende wijsheid (vgl. Hoofdstuk 11: 2,3; 14: 1 vv.), aan de andere zijde echter doelt Elifaz met de laatste woorden: "maar niet in wijsheid" op de bijzondere grove, onboetvaardige zondaars, die plotseling verdwijnen, en dit past in het geheel niet op Job, maar moest hem veeleer diep treffen.

HOOFDSTUK 5. ELIFAZ GAAT MET ZIJNE BESTRAFFING VOORT.

III. Vs. 1-7. Loutere waarheid is het, zo gaat Elifaz voort, wat deze Godsopenbaring uitspreekt. Wie daarom doet gelijk gij, en den alleen Rechtvaardige en Verhevene wederstaat, die moet een Godvergeten dwaas zijn. Dezulken gaat het alzo, dat zij, hoewel zich verheffende op het geluk, met al hun kinderen en hun goed te gronde gaan. Toevallig komt nooit zulk een ongeluk.

1. Roep nu tot enen onder de mensen, dien gij als uwen pleitbezorger kunt roepen; zal er iemand zijn, die u antwoordde 1), die u op uw hulpgeschreeuw iets anders zal zeggen dan deze openbaring Gods (Hoofdstuk 4: 17-21) en u tegen den alleen rechtvaardigen God zal bijstaan? en tot wie van de heiligen, engelen (Hoofdstuk 1: 6 Zach. 14: 5. Psalm 89), of wie ook, zult gij u keren? Ook zij zullen u niet helpen, wanneer gij u niet als een zondaar den alleen Rechtvaardige onderwerpt.

1. Elifaz is zo wel verzekerd van de goedheid en het recht zijner zaak, dat hij Job zelven aanzet, om scheidsmannen te kiezen (Henry spreekt hier van scheidsmannen, niet van pleit bezorgers. G.). Kunt gij een voorbeeld bijbrengen van een wezenlijk heilig of vroom man, die zulk lijden ondergaan en zo veel smart en plagen ondervonden heeft als gij. Welaan, toon het nu. Maar dat kunt gij niet doen, want God heeft niet met iemand zijner lievelingen zo gehandeld, als Hij thans met u handelt.

Zie, hoe listig de Papisten dit woord verklaard hebben, dat men de heiligen moet aanroepen; alles is hun hetzelfde, maar wat zij denken, moet in de Schrift geleerd zijn.

Elifaz wil zeggen, dat, indien Job niet voor God in de schuld komt te vallen, hij die zijn geboortedag had gevloekt, mens noch engel hem kon helpen. God alleen is rechtvaardig en tegen den Rechtvaardige zondigt men niet straffeloos. Ja, hij voorspelt hem, dat, indien hij niet tot schuld belijden komt, hij gans en al zal vergaan. Dit wordt in de volgende verzen uitgesproken.

2. Want den dwaze, den roekelozen mens, die zich niet om God bekommert, brengt de toornigheid om, brengt het verdriet over kruis en lijden in het verderf, en de ijver, de mismoedigheid over zijn lot, waardoor hij God nog meer tart, doodt en maakt geheel te schande den slechte, die omtrent Gods wil en het heil zijner ziel onverschillig is (Spreuken 14. 15; 22: 3). Zo hebt ook gij, o Job! gedaan, en gij zult uzelven geheel in het verderf werpen.

3. a) Ik zelf heb gezien enen dwaas (vs. 2) wortelende, vast en vertrouwend op zijn geluk, en daarom God verachtende; doch terstond vervloekte 1) ik zijne woning; ik voorspelde hem een plotselingen ondergang door Goddelijke straf, en kon spoedig genoeg zien, hoe de Goddelijke vloek over hem gekomen was; toen werd in mijn hart de vloek Gods bevestigd.

a. Psalm 37: 36.

1. Dit betekent niet, dat hij als profeet optrad en in den naam des Heren die woning

vervloekte, maar dat hij hem zei, dat de vloek Gods niet kon uitblijven, hem vernietigen zou.

Wij hebben hier weer hetzelfde denkbeeld als bij Asaf in den 73sten Psalm.

In vers 4 en 5 wordt gemeld, hoe die vloek ook werkelijk was gekomen en hoe deze zich openbaarde.

4. Verre waren zijne zonen van heil, deze, mede van den vloek getroffen, waren hulpeloos aan geweldenaars overgegeven, en zij werden verbrijzeld in de poort (Genesis 19: 1 Deuteronomium 21: 19 vv.), door ongerechtige mannen, en er was geen verlosser, die zich over de verlatene wezen ontfermde tegenover hun belagers.

5. Wiens oogst de hongerige verteerde, daar de bezitting van dien dwaze (vs. 3) door God vogelvrij verklaard was, dien (oogst) hij (de hongerige) ook tot uit de doornen gehaald had, zodat er zelfs tussen deze niets overbleef; de struikrover slokte hun vermogen, de aan de kinderen overgelaten erfenis, in 1).

1. Vs. 4 en 5 zijn nog het verhaal van de vervulling van den vloek vs. 4. Dat zulke gerichten soms over enen misdadiger en zijn huis komen, zodat de Heere aan hen Zijnen sterken arm openbaart en Zijne onboetvaardige schepselen in armoede en schande laat verzinken, betuigt Gods woord en de ervaring van alle tijden. Elifaz maakt echter uit hetgeen hij eens beleefde het valse besluit, dat ieder, die door grote droefenissen als bijv. Job, getroffen werd, ook een bijzonder zwaar misdadiger moet zijn, en het schijnt alsof hij Job zelfs wilde overtuigen, dat de over zijn huis gekomene gerichten Gods de werking van enen bijzonderen Goddelijken vloek zouden zijn.

Gewis zegt de Heere in Exodus 21: 24: "Oog om oog en tand om tand" en spreekt daarom voor den zondigen mens zijn streng rijksgebod uit, dat de zonde straks hare overeenstemmende straf zal vinden; maar wanneer Hij die straf over de zonde zal brengen, zegt hij niet. Wanneer derhalve een mens goddelijke straffen treffen, zo zijn dit steeds wel gevolgen van de in hem wonende zonde, maar niet altijd een straf voor een zeker aangewezen en begane zware misdaad, die de getroffene zou hebben begaan (vgl. Luk. 13: 24. Joh. 9: 1 vv.). En zo had Elifaz geen recht, dit op Job toe te passen, al spreekt hij het niet duidelijk uit.

6. En dit verderf van den dwaze en van zijne kinderen kwam overeen met Gods heilige bestemming; want uit het stof, uit de aarde komt het verdriet niet voort, het komt niet zonder reden, en de moeite, het ongeluk, spruit niet, even als het onkruid, van zelf uit de aarde.Het ongeluk is veelmeer in de goddelijke wereldorde gegrond, zoals het in het wezen der vonken gegrond is, in de hoogte te vliegen.

7. Maar de mens wordt in zonde, en ten gevolge daarvan tot moeite geboren, zo zeker volgt het ongeluk op de zonde, gelijk de spranken der vurige kolen (eigenlijk: de zonen der vlam),

zich verheffen tot vliegen 1), even zeker is dit als dat de vonken naar de wet der natuur in de hoogte stijgen.

1. Elifaz wil zeggen, dat waar er gevolgen zijn er ook een oorzaak moet wezen. De ongevallen en moeiten, wil hij zeggen, komen ons niet om niet over. Zij staan in verband met de zonden en de overtredingen. Hoewel het van hem goed gezien is, dat moeite en verdriet met de zonde in het nauwste verband staan, zo maakt hij toch geen genoegzaam onderscheid tussen onze zondige, onze gebrokene natuur en de zonden, die daaruit voortvloeien. Wat hij voorbij ziet, waar hij geen oog voor heeft, is de Soevereiniteit Gods, die met Zijn schepsel kan doen naar Zijn welbehagen.

8.

IV. Vs. 8-16. Daar het nu zo is, dat straf steeds zonde veronderstelt, zo raad ik ook u, u weer tot God te wenden, voor Hem uw hart uit te storten en uwe zonden te belijden; dan zal Hij, de grote Wonderdoener, ook u weer tot het vroegere en tot nog groter geluk verheffen. Acht gij u echter rechtvaardiger, dan Hij is, zo zal nu u geheel laten wegzinken, want slechts den ootmoedige helpt Hij uit den nood.

8. Gij zijt verstoord over uw lijden, doch ik, als het mij aanging, zou naar God zoeken, wanneer ik in uwe plaats ware, ik zou mij met berouw tot God wenden, en tot God mijne aanspraak 1) richten, Hem al mijne zonde en smart voorleggen.

1. In het Hebr. Dibrathi. Dit kan wel betekenen, reden of aanspraak, maar hier eist de grondtekst de vertaling van, mijne zaak, in rechterlijken zin. Job ontvangt hier den raad, eerst om God, de Machtige, te zoeken, die alles vermag, Wie niets te wonderlijk is, en dan, om zijn zaak voor Gods aangezicht te brengen, voor dien God, die zich in de volheid van Zijn Wezen openbaart en openbaren wil. In het eerste gedeelte staat er in den grondtekst El, in het tweede Elohiem. En dit niet zonder oorzaak.

9. Hem beleed ik mijne schuld a), Die grote dingen doet, die men niet doorzoeken kan, daar zij ondoorgrondelijk diep van betekenis zijn; wonderen, die men niet tellen kan, zowel in de natuur (Hoofdstuk 9: 10), als in de mensenwereld (Psalm 71: 19); zou Hij niet in staat zijn u na uwe bekering weer gelukkig te maken?

a. Psalm 72: 18. Rom. 11: 33.

10. Die den verkwikkenden regen geeft op de dorre aarde, en water zendt op de straten 1), op het vlakke veld, zodat het weer groen wordt (Psalm 104: 13 vv.; 147: 8. Jer. 5: 24).

1. Droogte is beeld van lijden, water beeld van redding en verkwikking. Welnu, die God, die het droge aardrijk uit zijn lijden verlost, door de wateren neer te zenden, die God is ook machtig, om leed en kommer weg te nemen. In het volgende vers wordt dit nader uitgedrukt.

11. a) Om de vernederden, die hun zonden beleden en zich verootmoedigden, uit hun droefheid te stellen in het hoge, dat de rouwdragenden, de bedroefden over hun schuld, zodat zij zich in enen zak kleden; door heil verheven worden 1) en tot nieuwe welvaart komen (Hoofdstuk 30: 28. Psalm 35: 14. MATTHEUS. 5: 4).

a. 1 Samuel 2: 7. Psalm 113: 7,8.

1. Alle gelijkenissen en beelden in de H. Schrift stellen vast, dat hetgeen in de natuur geschiedt, nauwkeurig overeenkomt met hetgeen onder mensen voorvalt. De gehele schepping buiten den mens als de laagste trap, is een beeld van de mensenwereld als de hogere trap. God, de Heere, toch heeft Zijne eeuwige Goddelijke gedachten op Zijne schepping en op hare schijnbaar geringste voorvallen afgedrukt, zo komt het bedroefde, naar de genade Gods schreiende mensenhart met het dorre, door de zon verbrandde akkerland of de weide overeen. Gods genade en troost, waarvan de Heilige Geest in het hart getuigenis geeft, waardoor het verzorgd en met zegen overladen wordt, komt overeen met den regen, die gras en bloesem op nieuw te voorschijn brengt. Zulke beelden in hun diepten opgevat, geven niet alleen een blik in het gehele organismus van Gods werkzaamheid, in de wereld der zaligheid en in de wereld der natuur, maar zij ontsluiten ook het verstaan van de hogere dingen door voorstelling van de daarmee overeenkomende, meer bekende, mindere dingen.

12. a) Hij maakt te niet de gedachten en verwachtingen der arglistigen, die op hun eigene wijsheid vertrouwen en Gode de ere niet geven (Jes. 44: 25), dat hun handen niet een ding, dat waarlijk zegen aanbrengt, uitrichten 1) kunnen.

a. Nehemia 4: 15. Psalm 33: 10. Jes. 8: 10).

1. Daar is een opperste Macht, welke voornamelijk heerst over degenen, die zich vrij en ongenaakbaar achten en als volstrekte meesters over anderen regeren willen, en welke hoge Macht hare oogmerken zonder moeite, ondanks al hun ontwerpen, weet te bereiken. Men lette hier, hoe die weerbarstigen en trotsen, die wandelen in tegenkanting tegen God en de belangen van Zijn Koninkrijk, dikwijls zeer listig zijn, als zijnde het zaad der oude slang, die om hare arglistigheid zozeer beroemd is; denkende dat zij zeer wijs zijn, daar toch hun einde op dwaasheid uitloopt.

13. Hij, de Heere, vangt de wijzen, die in hun eigengerechtigheid zonder God wijs willen zijn (Jes. 5: 21. 1 Kor. 1: 19) in hun arglistigheid, hoewel zij hun plannen zeer listig hebben gemaakt en menen, dat het bereiken van hun doel niet missen kan. Die alles regeert en geen mensenraad nodig heeft, doorkruist spoedig hun listig gesponnen plannen, en laat hun het tegendeel overkomen van hetgeen zij verwachten. Hij brengt te weeg, dat de raad der verdraaiden, der verkeerden, die op heimelijke wegen gaan en menen, dat hun doel niet missen kan, gestort wordt.

14. Des daags, als het hun zonneklaar voor ogen ligt, welken weg zij moeten ingaan, ontmoeten zij, die zo verstandige mensen, de duisternis, zij slaan de meest verkeerde wegen in, en bewijzen alzo, dat wie in Gods wegen niet wil gaan, ten laatste, wanneer God Zijne

plannen te schande maakt, ook het gezond mensenverstand de geschiktheid tot natuurlijke beschouwing der zaken verliest, en gelijk des nachts, tasten zij, door God met blindheid geslagen, in den middag 1), juist dan, wanneer het het duidelijkst is, wat zij te doen hebben; zij weten dan niet meer waarheen (Deuteronomium 28: 29. Jes. 59: 10).

1. Dat is Gods wijsheid, dat Hem niemand te verstandig en te wijs kan zijn. Alle aanslagen, die tegen God, Zijn Woord en de dienaars des Woords en alle lieve Christenen worden beraamd, daarvoor moeten de stichters en aanleggers te gronde.

Welk een troost is het, dat alle vijandschap, hoe fijn die ook handele, dienen moet, om het rijk van God op te bouwen.

15. Maar of, daarentegen Hij, de Almachtige, verlost den behoeftige, wie zijne zonden leed doen en met een verbroken hart zijne ellende aan God opdraagt, van het zwaard des vijands, van hunnen mond, waarmee zij bedriegen, bespotten en lasteren, en die alzo een scherp wapen is, en van de hand des sterken, van alle openbaar geweld.

16. a) Zo is van den almachtigen Helper nog altijd voor den arme 1) verwachting; en, gewis! als God uit dien nood helpt, de boosheid of, roekeloosheid stopt haren mond toe; zij moet verstommen.

a. Psalm 107: 42.

1. De arme heeft anders niets waarmee hij zich kan troosten, en waaraan hij kan vasthouden, dan Gods woord, beloften en toezeggingen, gelijk de Heere in het eerste gebod spreekt: "Ik ben de Heere, uw God." Daaruit schept een bedroefd hart moed, en het gelukt, om wonderlijk door alle lijden en gevaar heen te komen.

Want zij, die Gods volk weleer overheersten, op den nek traden, verschrikten, dreigden en vals beschuldigden, zullen geen woord meer te zeggen hebben als God zich Zijn volk aanneemt en hen met stomheid en schaamte te neer slaat.

De arme is hier de geringe, tegenover den hoge van ogen en den geweldige, die veel te lijden heeft van den overmoed der machtigen. God zal hem echter zo recht doen en te hulpe snellen, zijn eer zo vergroten, dat de overmoedigen, de roekelozen ten leste moeten stilzwijgen en verstommen.

17.

V. Vs. 17-27. Indien gij nu de straf van God als rechtvaardig kent, en Hem uwe zonde belijdt, zal Hij u ook weer genezen en uit allen tegenwoordigen en toekomenden nood redden. Ja nog meer: de gehele zegen, die op de gerechtigheid rust, zal weer over u komen en zal over u blijven tot aan uw einde in eeuwigheid.

17. a) Zie, gelukzalig is de mens, dien God voor bedrevene zonden straft of, terecht wijst, om hem tot bekentenis, belijdenis en bekering te brengen (Psalm 94: 12. Spreuken 3: 11 vv.): daarom verwerp ook gij de kastijding des Almachtigen niet; houd de straf niet voor onverdiend door uwe zonde te loochenen (Spreuken 3: 11,12. Jes. 26: 16).

a. Hebr. 12: 5. Jak. 1: 12. Openbaring 3: 19.

Allerlei goeds is onder het kruis verborgen. En van daar komt het, dat God Zijne lieve kinderen in dit leven met zo velerlei kruis bezoekt, en hoe liever Hij iemand heeft, des te meer legt Hij hem in deze wereld op.

Elifaz is van het beginsel uitgegaan, dat God den hoge in eigen oren vernedert en daarentegen den nederige verhoogt. Wil Job nu weer tot eer komen, dan heeft hij de straffende hand Gods te erkennen, opdat hij alzo weer uit het stof en de ellende moge verhoogd worden; terwijl, zo meent hij, wat Job nu gedaan heeft en doet, een zich verzetten is tegen de roede des Almachtigen. Zo weinig verstaat hij Job.

18. Want Hij doet door grote en zware straffen over de zonde smart aan, en Hij verbindt ook weer, wanneer men berouw heeft, als de ware Geneesheer door vertroosting der ziel en door uitwendige, machtige hulp; Hij doorwondt menigmaal ons hart, en Zijne handen helen 1), boven alles door de zonden te vergeven (Deuteronomium 32: 39. 1 Samuel 2: 6. Psalm 68: 20; 118. 19. Hos. 6: 1).

1. God maakt nooit ene wond zo groot, dat Hij ze niet zou kunnen genezen. En niet alleen heelt Hij de wonden, die Hij zelf maakt, maar ook die, welke mensen te weeg brengen, ja alle de wonden, die de grootste macht en boosheid van mensen veroorzaken kunnen.

19. a) In zes benauwdheden, die tot uwe straf over u kwamen, zal Hij u, na oprecht berouw, verlossen, en in de zevende, al ware er nog een zevende onheil gekomen (werkelijk worden vs. 20 vv. zeven onheilen genoemd), zal u het kwaad niet aanroeren 1), het gewicht des verderfs u niet treffen.

a. Psalm 91: 3.

1. Er zal u geen groot kruis of hartenleed overkomen, waaruit God u niet helpen en vaderlijk redden zal, totdat gij uwen loop met vreugde ten einde brengt. Dan zal God u een zacht en zalig uurtje geven, waarin gij zoet en liefelijk in den Heere Christus inslaapt.

Deze liefelijke en op zich zelve schone woorden (vs. 17-19) hebben door de betrekking op het voorafgaande (vs. 12 vv.) enen zin, door welken de harde verhouding van Elifaz tot den lijdenden vriend het scherpst uitkomt. Ook hier loert op den achtergrond de met zich zelve tevredene hardheid van Elifaz.

Schoon er toen nog geen geschreven woord van God was, voor zoveel wij weten, zo was Elifaz daarvan genoeg overtuigd, door de algemene ontdekkingen, welke God van Zijn wil

aan Zijn volk in dien tijd had gedaan. En schoon alles, wat Job's vrienden zeiden, niet door Gods Geest was ingegeven, gaven echter hun algemene leringen genoeg de godvruchtige begrippen te kennen, die in de patriarchale eeuwen plaats hadden.

Elifaz spreekt hier van de bevindingen van Gods kinderen, die op den Heere hebben leren vertrouwen en Zijn Naam vreesden. Maar bij al het vertroostende, dat zij hebben, moeten zijne redenen voor Job dienen als een toetssteen der beproeving, ja, er ligt in zijn woorden iets, wat Job zou doen twijfelen aan zijn staat. Want Job is in grote benauwdheid en de Heere redt hem niet, maar zendt de ene beproeving na de andere.

Hij spreekt kostelijke waarheden uit, maar zij zijn hier niet bij Job's toestand op hun plaats-

20. In den honger zal Hij u verlossen 1) van den dood, en in den oorlog van het geweld des zwaards 2), (vgl. Psalm 33: 19; 34: 10; 37: 19,25. Spreuken 10: 3).

1. Verlossen staat hier in de betekenis van: loskopen. Door hongersnood velt de dood vele offers. De dood maakt door hongersnood vele slachtoffers. Hier wordt het beloofd, want wat Elifaz hier spreekt, klinkt profetisch, dat de Heere God de godvrezenden zou loskopen, zodat de dood hen niet kon medenemen en in zijn macht bekomen. Hetzelfde geldt ook van het tweede gedeelte, waar van het geweld des zwaards gesproken wordt. De vrome is het eigendom Gods, die onder bijzondere hoede en bescherming des Heren staat.

2. Zegt gij: Er komen toch veel vrome lieden dikwijls jammerlijk om? Antwoord: Dat geschiedt dan, als zij hunnen loop geëindigd en het doel huns levens, gelijk God dit bepaald heeft, bereikt hebben. Dan worden zij naar Gods bijzonderen raad en gedachte uit het jammerdal gerukt, opdat zij veel kwaad ontkomen en de ellende niet zien.

21. Tegen den gesel der tong, de zo smartelijke lastertaal, hoon en spot (Psalm 31: 21) zult gij verborgen wezen, zodat hij u niet vinde en uwen naam niet wegrove, en gij zult niet vrezen voor de verwoesting des oorlogs, als zij komt.

22. Tegen de verwoesting van uwe landen en dorsvloeren door de vijanden, en tegen den daaruit voortkomenden honger zult gij lachen, en voor het gedierte 1) der aarde zult gij niet vrezen 2), gij zult met alle gevaren onder de bescherming van uwen God spotten (Psalm 91: 13).

1. In het Hebr. Mechajath haärets. Van het gedierte, d.i. hiervan het wilde gedierte der aarde. In het Arabisch betekent het stamverwante woord, een slang.

Elifaz spreekt het hier uit, dat ook op het terrein van het natuurlijke leven, wat het nodige voedsel betreft, de gelovige niet zou behoeven bezorgd te zijn. In het volgende vers wordt dit nog nader bevestigd. -

2. Wij hebben dit niet op te nemen alsof God al Zijn volk voor pest, honger, zwaard enz. wilde bevrijden. Menig edel dienaar van Hem is door deze onheilen gevallen, maar de Heere

weet hen te onderscheiden, wanneer zwaard en honger het niet doen. Indien Christus' dienaren van deze onheilen niet verlost zijn, zijn zij verlost door Hem.

23. Want met de stenen des velds zal uw verbond zijn, daar Gij met den Schepper aller dingen in vrede zijt, zodat gene onvruchtbaarheid meer op uwe velden rusten zal, en het wild gedierte des velds zal met u bevredigd zijn, zodat het u geen schade aandoet.

Deze woorden bevatten als het ware ene voorzegging van den door de profeten (Jes. 11: 6; 65: 25 vv. Ezechiël. 34: 25. Hos. 2: 20 vv. Rom. 8: 20 vv. Openbaring 6: 11 6.11) veelvuldig geprofeteerden terugkeer van Edens toestand in de natuur aan het einde der tijden, als zonde en ongerechtigheid zullen overwonnen zijn, uit welke toch ook de onvruchtbaarheid der aarde (Genesis 3: 18) en al het schadelijke in de oorspronkelijke zeer goede schepping als vloek van God gevolgd is.

Anderen verklaren dit vers als zinspelende op Jakob's nachtleger te Bethel. Zo zal de vrome vrede hebben en rustig slapen op den steen des velds, zonder dat het wild gedierte hem aanraakt.

24. En gij zult bevinden, dat uwe tent in vrede is, daar in uw hart steeds de vrede Gods woont; en gij zult uwe woning verzorgen 1), uwe have en uw goed beschouwen, en zult niet feilen, geen gebrek vinden, omdat Gods rijkste zegen op u rust.

1. Verzorgen Beter: beschouwen, onderzoeken monsteren. De Spreker wil zeggen, dat hij zijn weg, zijn huisgezin en al wat er toe behoort onderzoekende, geen feil, geen gebrek, niet iets dat ontbreekt, zou vinden. In al zijn nooddruft zou zijn voorzien. Voorspoed wordt hier toegezegd en verzekerd, voorzover dit met hun waar geluk in overeenstemming zou zijn.

2. Ook zult gij bevinden, dat uw zaad, hetwelk de Heere u op nieuw schenkt, menigvuldig wezen zal, en uwe spruiten als het kruid der aarde 1), zodat de zegen, bij de schepping uitgesproken (Genesis 1: 28), rijkelijk aan u vervuld wordt.

1. God heeft zegeningen in voorraad genoeg voor het zaad der gelovigen, als het maar zijn eigen licht niet betimmert en dit door eigen dwaasheid verbeurt. Troostelijk en aangenaam is het in den hoogsten graad voor ouders, hun kinderen, voornamelijk naar de ziel, met hemelse zegeningen begenadigd te zien. Deze, als zij waarlijk goed zijn, zijn ook inderdaad groot, hoe gering en onaanzienlijk zij ook naar de wereld mogen zijn.

2. Gij zult in ouderdom, na volkomen volbracht werk en in volle rijpheid ten grave komen, gelijk de korenhoop te zijner tijd tot de schuur opgevoerd wordt.

Een vroegtijdige dood is een bijzondere vloek der zonde (vgl. Psalm 102: 25. Spreuken 10: 27); een hoge, rustige ouderdom ene bijzondere genade en zegen des Heren (Exodus 20: 12). Deze gehele, liefelijke voorstelling van de bescherming en van den zegen Gods (vs. 19-26) lijdt aan de dwaling, die bij Elifaz in het algemeen kleeft aan zijn begrip van de verhouding tussen zonde en straf, gerechtigheid en welvaart; ook hier stelt hij, daar hem ene diepere

erkentenis van zonde en bovendien de rechte geestelijke ervaring ontbreekt, op den voorgrond, dat het bij enen rechtvaardige, bij iemand, die met God verzoend is, niet anders zou kunnen zijn. Als er in het geheel gene zonde meer op aarde zal zijn, dan zal het ook zo zijn, maar tot dien tijd moeten alle kinderen Gods door grote angsten heen gered worden. (Rom. 8: 28).

Onze tijden zijn in Gods hand; dit is goed, want Hij zal zorgen, dat de Zijnen op den meest geschikten tijd sterven. Hoewel hun dood ons ontijdig moge toeschijnen, het zal niet ontijdig bevonden worden. Wij mogen niet verwachten grote gezondheid, lang leven, ene bloeiende familie, of ontheffing van moeilijkheden; maar wij zijn verzekerd, dat voor den gelovige alles ten beste zal beschikt worden.

27. Zie dit, wij, de drie vrienden, hebben het doorzocht, het is uit onze ervaring gesproken, het is alzo, gelijk ik u Hoofdstuk 4 en 5 gezegd heb, dat overal, waar ene grote straf is, ook grote zonde verborgen moet zijn, en de straf alleen door berouwvol belijden kan weggenomen worden; hoor het, en bemerk gij het voor u, beproef uzelven, of dit niet bij u het geval is.

Hier spreekt zich ten laatste de duistere wijsheid van Elifaz nog eens in het kort uit.

Merken wij op, wat reeds in Job's geschiedenis gezien is, dat ene rechte gezondheid des harten te midden van beproeving het hoogste is, dat het geloof bereikt. Er is weinig of gene geloofsoefening als alle dingen wel gaan. Wanneer de Heere in Zijne Voorzienigheid noch door ons te laten lijden onze verlangens kruisigt, noch onze wensen dwarsboomt, dan is het zacht zeilen den stroom des levens af. Maar als God een storm doet opstaan, den vijand toelaat, om golf op golf tot ons te zenden, en Hij onze gebeden schijnt gehoor te ontzeggen, dan nog aan God vast te houden en op Hem te vertrouwen, wanneer wij Hem niet kunnen vinden, dat is de lijdzaamheid der heiligen. Gezegende Redder, hoe zoet is het in zulke ogenblikken te zien op U, den Bewerker en Voleinder des geloofs. Als wij op U zien, welk ene kracht schenkt dat; wanneer wij U uit het oog verliezen, welke arme schepsels zijn de beste Uwer dienaren! Heren geef ons te geloven; kom ons ongeloof te hulpe!.

Aan het einde van de eerste redevoering van Elifaz merken we op, dat hij wel een oog heeft voor Job's toestand, vóór en in zijn ziekte, maar niet voor het feit, dat hij de eerste beproevingen als een held des geloofs heeft doorstaan.

Vervolgens, dat hij Job als het ware op één lijn stelt met

de goddelozen, die God kastijdt voor hun zonden en straft

voor hun ongerechtigheden, en dat hem daarom de rechte

blik mist op hetgeen Job heeft gezegd, wat volstrekt niet

op één lijn mag gesteld worden met het morren en klagen

van den ongelovige. Ook in zijn klagen is er ene diepe

kloof tussen den vromen Job en de goddelozen en ongelovigen.

HOOFDSTUK 6. JOB'S VERANTWOORDING TEGENOVER ELIFAZ.

Op het verwijt van Elifaz, dat Job in buitengewone klachten en ongerechtvaardigden opstand over zijn lijden heeft gesproken (Hoofdstuk 4: 5; 5: 2) schildert Job nogmaals de diepte van zijne ellende en de zwaarte van Gods toorn, die op hem drukt. Hij wenst voor zich een spoedigen dood, daar zijne kracht toch reeds weggenomen is en hij nergens troost heeft. Vervolgens wendt hij zich, daar Elifaz tevens in den naam der anderen gesproken heelt (Hoofdstuk 5: 27), tegen de hardheid en slechte vertroosting zijner vrienden, van welke hij niet ene ware stelling gehoord heeft. In het tweede deel zijner rede (Hoofdstuk 7) komt hij weer op het ontzettende van zijnen treurigen toestand als een onophoudelijk doodmartelen zonder hoop. Hij wendt zich vervolgens tot den Heere in een gebed vol verwijten, waarin hij redding door den dood eist. Het wordt hierbij openbaar, hoe Elifaz, die vooral de diepte van Job's smart had moeten bedenken, door zijne harde, onbillijke rede en door zijne opwekking tot berouw over niet bedreven zonden, voor Job de verzoeking sterker gemaakt heeft, en hem van berouw over werkelijk bedrevene zonde nog verder verwijderd heeft.

I. Vs. 1-13. Kon gij de grootte mijner ellende begrijpen, zo zoudt gij ook mijne klaagredenen verstaan. Ik heb die niet uitgesproken zonder voldoende reden. Mijn lijden is zo ontzettend, dat God mij voor mijne godsvrucht niet beter belonen kon, dan door mij spoedig en op eens te vernietigen. Wat zou ik leven, daar al mijne kracht verdwenen is en God mij verlaten heeft?

1. Maar Job antwoordde in nog grotere gemoedsbeweging en zei:

2. Och of mijn verdriet 1) recht gewogen werd door u, die mij met zoveel hevigheid over mijne klachten berispt, en men mijne ellende zamen, al mijne smarten op eens, in ene weegschaal ophief.

1. Verdriet moet hier worden opgevat in den zin van mismoedigheid (Hoofdstuk 5: 2), verdrietigen toestand, de gevolgen van het lijden, dat over hem was gekomen en niet in den zin van, het lijden zelf. Job klaagt, en daarvoor bestond reden, dat zijne vrienden zijn zielenlijden niet peilen en zijn mismoedigen toestand niet in het rechte licht beschouwen. Daarom spreekt hij ook in het tweede gedeelte er van, dat dit zijn lijden in de weegschaal worde opgewogen, zo dat men precies zou weten hoe diep het ging.

3. Want het zou nu zwaarder zijn dan a) het zand der zeeën 1); daarom worden mijne woorden opgezwolgen 2), is het zo onbedacht wat ik spreek.

a. Spreuken 27: 3.

1. Met dit gezegde beklaagt hij het als een nieuwe ramp, dat zijne vrienden hem een geestelijk geneesmiddel aanboden, zonder zijn geval, of het slimste en ergste er van, in den

grond te kennen. Zelden zoeken zij, die het welgaat, behoorlijk de tegenspoeden der verdrukten, en bedenken, elk voelt het meest en best zijn eigen last, weinigen voelen dien van anderen.

2. Job stemt hier enigermate toe, dat hij in zijne klacht (Hoofdstuk 3) bijzonder in de vervloeking van zijn leven gezondigd heeft; maar hij acht zich verontschuldigd daardoor, dat God hem zo bovenmate groot lijden beschikt en hem verlaten had. Zulk ene verontschuldiging der zonde door den toestand en de omstandigheden geeft de mens gaarne, bijzonder wanneer hij door ziekte beproefd wordt.

In het Hebr. Al-keen debarai laoe. Beter: Daarom zijn mijne woorden roekeloos of, onbezonnen. Het laatste woord betekent toch in verband met het stamverwante Arabisch, roekeloos, onbezonnen, haastig, woorden van iemand, die zijn verstand niet kan regelen.

4. Want de pijlen des Almachtigen 1), Zijne zware gerichten (vgl. Hoofdstuk 34: 6. Deuteronomium 32: 23. Psalm 7: 13; 18: 15; 38: 3. Ezechiël. 5: 16), zijn in mij 2) en hebben mijn leven verwoest, welker vurig venijn mijn geest uitdrinkt (Psalm 88: 16). In mijn lijden openbaart zich de toorn van God, die mij verlaten heeft, en dit is mij een brandend vergif, dat mijn vrede verwoest, mijn hart verbrandt. De verschrikkingen Gods rusten zich tegen mij 3), zijn tegen mij gericht als een krijgsleger tegen een vijand, die onbekwaam is om tegenstand te bieden.

1. De boogschutters der oudheid waren gewoon, gelijk nog heden de Indianen, hun pijlen gloeiend te maken en te vergiftigen. Met zulke boogschutters, van hun doel zeker, wordt de Heere in Zijne gerichten over den zondaar dikwijls vergeleken, maar ook satan en zijne verzoekingen, die verderf bedoelen (Efeze. 6: 6). Voor Job zijn het in waarheid meer vergiftige, vurige pijlen des satans, die hem zo ver gebracht hebben, en slechts in zo verre van God, als deze het satan toegelaten heeft en voor een tijd Zijne hand van Zijnen geliefde heeft teruggetrokken. Dat is echter wel het hoogste lijden, wanneer wij aangevochten worden met het: "Ziet God is op mij vertoornd." Dan sidderen vlees en bloed, en de duivel stookt dat vuur in het hart aan, dat het hoe langer hoe groter wordt.

2. In mij, letterlijk: bij mij, in den zin, dat zij niet alleen zijn lichaam gevoelig hebben aangedaan, maar ook storend op zijn zielenleven hebben gewerkt, zodat hij zich als van God verlaten gevoelt. In het volgende wordt dit nog nader aangeduid. Het was Job gegaan als Asaf later, die het ook niet rijmen kon, dat hij met zoveel tegenspoed had te worstelen; als zo vele gelovige kinderen Gods na hen, die in de smarten des levens dikwijls blijken zoeken, dat hun staat niet echt is, dat zij het ongenoegen in plaats van de bestraling van de gunst ervaren; maar zij vergeten niet zelden, dat God hen door de vele aanvechtingen op den bodem van hun eigen ik wil doen zien, opdat zij ten leste het steeds meer leren verstaan, dat zij enkel en alleen door de vrije gunst den hemel zullen binnengaan.

3. Wat Job hier uitspreekt is niet een aanklagen van God, maar een klacht over zich zelven, over het leed, dat hem is wedervaren. Hij verkeert in de valse mening, dat God niet alleen hem losgelaten heeft, maar dat God zijn vijand is geworden. Echter ook tussen de regels door kunt ge nog lezen, wat hij later uitspreekt, dat God verre is van onrecht.

5. Zoudt gij menen, dat ik zonder oorzaak klaagde? Ruchelt, balkt, ook de woudezel (Hoofdstuk 39: 5), bij het jonge gras? loeit de os bij zijn voeder? 1). Wanneer het dier zijne

smart en zijn nood in klachten openbaart, zou dan de mens niet klagen, die verlaten is door Zijnen Schepper? Waarlijk, wanneer het welgaat hoort en die klachten niet.

1. De bedoeling is zonder twijfel, om met deze woorden aan te geven, dat men niet klaagt, wanneer het al voor de wind gaat, wanneer men gelukkig is, dat is, wanneer behoefte en toestand met elkaar in overstemming zijn. Indien hij derhalve zucht en klaagt, wil hij zeggen, is het niet zonder reden. Ja, hij moet minder zijn dan een ezel, of een os, indien hij zijne klachten terug hield, nu het hem zo bange was.

6. Wordt ook het onsmakelijke, het laffe gegeten zonder zout? is er smaak in het witte des dooiers 1)? Bij zulk een lijden te eisen, dat men zwijgt en alles geduldig draagt ware even onzinnig als dit.

1. Beide beelden drukken hetzelfde uit en Job gebruikt ze, niet zo als sommigen menen, om daarmee de rede van Elifaz te vergelijken met laffe spijs, maar om zijn toestand aan te geven en het rechtvaardige zijner klachten en zuchten te betuigen. Gelijk men ten opzichte van het voedsel niet zegt, dat het smakelijk is, wanneer het werkelijk laf is en onsmakelijk, alzo is het van hem, wil hij zeggen, niet te vergen, om de rampen, die hem treffen, nog te verheerlijken, of een blij gelaat te tonen, als de ziel bitterlijk bedroefd is. Vroeger had hij een innerlijke afschuw van de ziekte, die hem nu kwelt, hoe zou hij nu een Psalm des lofs zingen! Hoe zou hij bij een treurig hart een lofzang zingen!

7. Wat mijne ziel weigert namelijk, wat door uwe woorden nog verergerd is of, weigerde aan te roeren, die zijn nu als mijne laffe spijze 1) (vs. 6).

1. Gelijk later de dichter zijne tranen zijn spijze noemt, alzo vergelijkt Job hier zijn lijden, zijn lichaamskwaal bij ene spijs. Had hij vroeger er een walg van, nu is hij genoodzaakt die te eten, nu is hij met die ontzettende ziekte bezocht. Job verdedigt hiermede zijn treuren en de woorden, die zijne lippen hebben geuit, en als hij die geuit heeft en nu weer als het ware door zich zelven bij zijne ellende bepaald wordt, klimt nogmaals de begeerte bij hem op, om maar uit dit lijden weggerukt te worden. Ook hier komt het weer zo treffend uit, dat Job zich gans en al verlaten gevoelt.

Uwe woorden is een bijvoeging van de Staten-vertalers en staat niet in den grondtekst.

8. Och of mijne begeerte (vs. 3) kwam, en dat God mij den dood, mijne verwachting gave 1), want ik verlang naar mijn levenseinde.

1. Job draagt zijne begeerte naar den dood aan God op, onder den vorm van een gebed, en dit maakt zijn wens niet beter, maar erger, want wij behoeven niets van God te bidden, dan hetgeen wij in den geloven van Hem afsmeken en men kan niets in den geloven van Hem begeren, dan hetgeen met Zijn heiligen wil overeenkomstig is. Driftige gebeden zijn veeleer erger en meer verfoeiingswaardig, dan driftige en hatelijke uitdrukkingen, want wij moeten altoos zeer vele en heilige, bedachtzame en geen toornige of ongeduldige harten en handen tot God opheffen.

9. En dat het Gode beliefde, mij mijnen wens te geven, dat Hij mij verbrijzelde, Zijne hand losliet, en een einde met mij maakte 1), dat Hij gelijk een wever mijnen levensdraad afsneed (Jes. 38: 12 vgl. Hoofdstuk 3: 19 3: 21).

1. Het is natuurlijk, dat men het behoud des levens zoekt, want de natuur ontvlucht nood en dood, omdat zij tot leven geschapen is. Wanneer echter grote zielsangst en zwaar lijden door Gods hand komen, zo wordt begeerd, dat God niet langer late leven, dat Hij door den dood wegneme, en dat er een einde kome aan den jammer en aan de ellende.

Met dergelijke gedachten worden alle godvruchtigen aangevochten ten dage der verzoeking, alsof zij nooit zouden gered worden, daar zij middelen en wegen niet kunnen zien, noch met het verstand vatten, hoe God de Zijnen uit den oven der ellende voert.

Godvruchtigen zullen in tijden van groten druk bijzondere neiging tot zulke gedachten hebben; de invloed van een hoger beginsel sluit deze niet uit, maar geeft overwinning in dezen pijnlijken strijd.

10. 1) Dat zou nog mijn troost zijn, en zou mij verkwikken in den weedom, zo Hij niet spaarde. Gij hebt bij gevraagd of mijne godsvrucht mij niet doet vertrouwen, ik antwoord, dat ik wens naar den dood, hoewel ik God gediend heb, maar dit is mijn troost, want of, dat ik heb de redenen des Heiligen niet verborgen gehouden 2), ik heb de openbaringen des Heren niet geloochend.

1. Wij vertalen liever: Dat zou nog mijn troost zijn-en ik zou vrolijk zijn te midden van de pijn, die niet verschoont, -dat ik de redenen des Heren niet heb verloochend.

Dit zou dan Job’s troost zijn, te midden van al zijn ellende en pijn, dat hij zich in zijne goede dagen aan des Heren Woord had gehouden, dat de inzettingen des Heren hem lief en dierbaar waren geweest. Hij spreekt hier dus hetzelfde uit, wat de dichter in Psalm 119 zegt: "Dit is mijn troost in mijne ellende, want, of, dat Uwe toezegging heeft mij levend gemaakt (Ps 119: 50).

Echter ook dan als men de Staten-Vertaling handhaaft, moet zo Hij niet spaarde als een tussenzin worden beschouwd en de troost van Job in het laatste worden gezocht.

2. Job vestigt zijn troost op het getuigenis van zijn geweten en dat hij zich getrouwelijk en standvastig in de belijdenis van zijnen Godsdienst gedragen hebben en enige malen nuttig en bevorderlijk voor de ere van God in zijn geslacht. Men lette hier, dat de Heilige, de Allerhoogste ook tot Job zelven te voren reeds gesproken en hem met een bijzondere hemelse Openbaring gezegend had; ten anderen, dat Job zelf deze genade Gods niet te vergeefs had ontvangen, maar zijne talenten in dezen naar eis op woeker gelegd en ook aan anderen besteed en er van meegedeeld had. Hij had "de waarheid niet in ongerechtigheid verkeerd," maar hij had haar licht ook anderen doen bespeuren, opdat ze, evenals hij, in dezelve wandelen en naar dien regel getrouwelijk leven zouden.

Zo strijden in Joh twee zielen, de ene, die in zware verzoeking zich verre van God en verlaten gevoelt, en den dood als het einde van allen jammer verlangt, en ene, die aan God vasthoudt, en voor wie de eeuwige woorden Gods nog tot ene kracht zijn. Zo lang deze ziel nog strijdt, zal Satan niet overwinnen.

11. Hoe zou ik anders kunnen, dan verlangen naar het einde, want wat is mijn kracht, dat ik hopen zou? mijne kwaal is tot ene hoogte gekomen, dat zij ongeneeslijk is; of welk is mijn einde, mijn uitzicht, dat ik mijn leven verlengen zou, indien mij dit mogelijk ware?

Vlees en bloed zijn in den nood als een hangende wand en een gescheurde muur, die door krachtige stoten gemakkelijk neergeworpen wordt.

12. Is mijne kracht stenen kracht? is mijn vlees staal, dat ik die ontzettende plagen zou kunnen verduren? Hoe kan ik anders dan klagen, daar ik geen steen of koper ben, maar gevoel heb?

13. Is dan mijne hulp niet in mij? Ben ik niet gans en al hulpeloos, en is de wijsheid niet uit mij verdreven? Zou ik nog zo dwaas zijn, daar ik geen helper overhield, nog enige hoop op herstel te koesteren?

1. In het Hebr. Thoeschejah. Dit betekent wel, wijsheid, zoals Job 11: 6, maar hier het gelijkluidend met hulp in het eerste gedeelte van dit vers en betekent hier kracht, innerlijke kracht, die het lichaam in stand houdt. Job wil zeggen, dat ten gevolge zijner schrikkelijke melaatsheid zijn kracht gebroken en zo gebroken is, dat er van genezing geen sprake kan zijn, zodat de dood hem verkieslijker is dan het leven. Hij is als levend dood, wil hij zeggen, een ruïne gelijk.

14.

II. Vs. 14-30. Maar gij, die mij vroeger lieve vrienden en broeders waart, betoont u nu ook ontrouw en zonder waarde voor mij, gelijk de beekjes, die in den winter wel gezwollen zijn, maar door de zon uitdrogen, en ieder, die op hen rekent, teleurstellen. Ik heb van u troost en opbeuring verwacht. In plaats daarvan hebt gij slechts liefdeloze verwijten. Beproeft het toch op andere wijze mij aan te spreken, en gelooft niet, dat ik goddeloos geworden ben.

14. Aan hem, die versmolten is, die bezweken is van verdriet, zou van zijnen vriend weldadigheid geschieden 1), zou medelijden vinden, of hij, die beroofd is van rust, zou de vreze des Almachtigen verlaten 2).

1. Job wijst hier op het recht van den verdrukte, dat men met hem medelijden zou hebben, om hem voor moedeloosheid en wanhoop te behoeden. Anders zou het kunnen gebeuren, dat die bitterlijk bedroefde gans en al in wanhoop zou wegzinken. Deze woorden gebruikt hij, om het verwijt in te leiden, hetwelk hij nu tot zijne vrienden gaat richten, waardoor hij het doet uitkomen, hoe hij zich in zijne vrienden bedrogen heeft.

2. Laat ons derhalve niet op zwakke, broze en veeltijds geknakte of gebroken rotsstenen, maar op den Rotssteen der eeuwen steunen en ons wenden tot de Bron des levens, die altoos overvloeit van ontferming en liefde, niet tot de gebroken bakken, die geen water van ware vertroosting houden.

15. Maar mijne broeders, de door mij geliefde vrienden en stamgenoten hebben trouwelooslijk gehandeld, zij hebben mijne hoop, om bij hen troost te vinden, teleurgesteld, als ene beek, bergstroom, als de storting der beken gaan of, als de beken der dalen gaan zij door; zij zijn gelijk aan die beken, die door het water, dat in den winter van de bergen afvloeit, de dalen of Wady's overstromen.

16. Die verdonkerd, die "zwart" zijn van het ijs, dat begint te smelten, en in dewelke de sneeuw zich verbergt, zodat zij hoog gezwollen buiten de oevers treden, en men dit ziende wel zou kunnen verwachten, dat zij water zouden geven in den zomer, wanneer men dit behoeft. Maar zij stellen deerlijk teleur.

17. Ter tijd, als zij, die hooggezwollen beken, van de hitte des zomers vervlieten, verdrogen worden zij uitgedelgd, worden zij tot niets; als zij warm worden, verdwijnen zij uit hare plaats.

18. De gangen haars wegs wenden zich ter zijden af, en slingeren door de vlakten heen; zij lopen op in het woeste, en vergaan1) (beter: zij stijgen op in het ledige in de lucht, en verdwijnen).

1. Job vergelijkt hier zijne vrienden bij de beken der valleien, waaraan Haran zo rijk was. Deze bruisten wel voor een ogenblik daarheen, zodat het scheen of zij immer voor de dorstende en versmachtende karavanen water zouden hebben, maar door de hitte der zon drogen zij spoedig uit, en wie smachtend naar hare wateren had uitgezien, om zich daaraan te verkwikken en zijn dorst te lessen, werd bitterlijk teleurgesteld. Zo ook, wil Job zeggen, zijt gij voor mij geweest. Gij zijt tot mij gekomen, ik heb U niet verzocht, maar vrijwillig kwaamt gij tot mij en ik hoopte, dat ik bij en door U troost of vertroosting zou vinden, maar gij hebt mij beschaamd gemaakt. Ja, gelijk het lijden der karavanen groter en zwaarder is, waar de hoop op water niet vervuld wordt, zo ook hebt gij mijn lijden verzwaard, door niet te geven, wat ik met recht van U kon verwachten.

Haran is bijzonder rijk aan zulke diepe dalen, zodat deze buitengewoon schone vergelijking van Job zeer voor de hand lag.

19. De reizigers van Thema 1) (= woestijn) zien ze, zien naar haar uit, de wandelaars van Scheba (= mens) wachten, hopen, op haar, om mensen en dieren weer door haar water te verkwikken.

1. Thema (Hoofdstuk 2: 11) aan de zeer oude Karavanenstraat uit Zuid-Arabië naar Haran en Damascus, ten Oosten van het gebergte Gilead, was met zijne wijd en zijn beroemde bron (Jes. 21: 14), in de oudheid een kruisweg voor de van Zuid naar Noord en van Oost naar West

gaande karavanen. In ‘t bijzonder ging ene grotere karavaan op bepaalde tijden uit Zuid-Arabië (Saba) naar Haran tot de grote zomermarkt in Muzerib (Hoofdstuk 2: 11) of naar Bozra, aan welke karavaan ook Job hier waarschijnlijk denkt.

20. Maar zij, de karavanen, die naar verkwikking in de zonnehitte uitzagen, worden beschaamd, omdat elk een vertrouwde, en rekende hier water te zullen vinden; als zij daartoe, tot de uitgedroogde Wady’s komen, zo worden zij schaamrood.

Deze vergelijking gebruikt hij niet zonder oorzaak. Want wij hebben gezien, dat de vrienden, die Job kwamen vertroosten, niet gewone of alledaagse mensen waren. En het is niet twijfelachtig, of zij waren uitstekende in wijsheid en verstand, en ook waren zij niet uit de heffe des volks, maar begaafd met voortreffelijke gaven. Maar Job zegt, dat al hun wijsheid niets anders is geweest dan windmakerij. Waarom? Maar immers van den mens wordt geëist, dat hij zich immer door gelijk blijft en weet wat hij wil en niet dat hij slechts voor een ogenblik de dingen, die zeer helder zijn, aanneemt; zoals er zijn, die wel het ene ogenblik wat helder en vast is toestemmen, maar daarop weer veranderen en tot een ander gevoelen zich laten verleiden. Zodat men het ene ogenblik zou zeggen, dat zij als engelen zijn en toch het volgende ogenblik als de wateren vervloeien, zodat men niet op hen aan kan. Derhalve is het nuttig deze les hieruit te putten, dat het genoeg is, dat we voor ene kleine bron worden gehouden, die wel weinig, maar toch altijd water geeft, beter dan gelijk te zijn aan die grote beken, die spoedig opdrogen.

Uwe liefde was vroeger groot in woorden, gelijk die overstromende wateren, maar ook evenzo onrein als die, slechts aangenomen en gehuicheld, gelijk dat opgenomen sneeuwwater. Maar nu het ongeluk over mij gekomen is, en uwe liefde zich zou moeten betonen, in het hevige van mijn lijden, door verkwikkenden troost en door toespraak, wordt zij als huichelares en leugen openbaar, gelijk aan die beken, die ook, als de zon op haar brandt, hare geleende wateren verliezen en verdrogen.

21. Zulk een reiziger ben ik ook, ik smacht naar troost van vrienden, maar sta beschaamd. Voorwaar alzo zijt gijlieden mij nu een niets geworden, er is bij u gene vertroosting te vinden; gij hebt gezien de ontzetting, het vreselijke mijner ellende, en gij hebt gevreesd; gij schrikt terug en hebt geen moed, om nog mijne vrienden te zijn en als zodanige te handelen.

Het verwijt, dat Job zijne vrienden doet, is gerechtvaardigd. Het is toch aan het natuurlijke, zelfzuchtige mensenhart eigen, bij groot ongeluk, dat anderen, ook beminden, treft, terug te schrikken, en boven alles te zorgen, dat men zelf onbeschadigd blijft; aan de andere zijde waren de verwijten, welke de vrienden tegenover den zo zwaar getroffene hadden, eigenlijk niets anders dan verheerlijking van hun eigene personen. Job ervaart hier hetzelfde omtrent zijne vrienden, waarvan Satan hem bij God belasterd heeft (Hoofdstuk 2: 4).

22. Heb ik dan iets van u verlangd? Heb ik gezegd: Brengt mij of, geeft mij, en geeft geschenken voor mij van uw vermogen 1), om mij te helpen uit mijne armoede?

1. Waar Job hier zegt, dat hij niets voor zich van zijne vrienden heeft gevraagd, noch geld ter verlossing voor hem te betalen, daar voegt hij tot hun eigen nut een vergelijking er bij alsof hij zeggen wil: Wanneer ik van U gevraagd had, dat gij van uw vermogen nog zo weinig, mij zoudt geven, indien ik dit had gedaan, zou het U geoorloofd zijn, mij in den steek te laten, dan zouden uwe wateren rechtvaardig voor mij mogen opdrogen, en zou het recht zijn, den loop naar uw bron mij af te snijden, indien ik U had uitgenodigd, mij te helpen. Maar niets heb ik van u geëist en toch hebt gij mij, alleen bij den aanblik van mijne ellende, doorwond. Zo is het duidelijk en helder, dat gij slechte beken zijt.

Van de mensen verkrijgen we dikwijls, al verwachten wij maar weinig van hen, nog minder dan wij hoopten, maar God geeft meer, dan men biddende wensen of verwachten kan.

23. Of heb ik u gebeden en gezegd: Bevrijdt mij van de hand des verdrukkers, haalt mijne kudden uit de hand der Chaldeeën en Sabeërs weer, en verlost mij van de hand der tirannen, die mij nu nog zoeken te kwellen? Niets heb ik van u gevraagd, alleen verwachtte ik vertroosting.

24. In plaats van deze hebt gij slechts beschuldiging en aanklacht. Wanneer er dan werkelijk ene zware zonde bij mij is, leert mij, wijst mij die aan, en ik zal zwijgen, en geeft mij te verstaan, waarin ik gedwaald heb!

25. O hoe krachtig zijn de rechte redenen! deze treffen de plaats, waar het hart gewond is en geven troost en heling; maar wat bestraft het bestraffen, dat van ulieden is? dat verbittert slechts omdat gij straft zonder eigene ervaring, zonder mijn lijden te verstaan.

Troost, opbeuring, opwekking of straf en berisping, die niet geboren zijn uit de ervaring van zonde en genade, en daarom niet concreet en bevattelijk in het hart van den hoorder dringen, maar slechts algemene, abstracte, aangeleerde frasen zijn, richten niet alleen niet uit, wat zij moeten, maar verbitteren ook nog. Het baat niets, dat een prediker of biechtvader vele spreuken op elkaar stapelt; hij moet zien, hoe hij de gedachten van den zieke en bedroefde kan treffen en hem door Gods woord de vurige pijlen uit het hart trekken. Er behoort ene geleerde tong toe, om te weten, den vermoeide, met Gods woord te vertroosten, en de verbrokenen van hart met verstand te verbinden.

Job wijst hen er op, dat hij niet ongenegen is, om te leren, om bepaald te worden bij wat zonde is, ook niet ongenegen, om bestraffing te horen, maar met al de kracht, die in hem is, komt hij op tegen de onbillijke verwijten en de eigengerechtige uitspraken van Elifaz. Het zijn geen redenen van een vriend, die de wonde tracht te helen, maar eer van den vijand, die den reeds zo hevig geteisterden lijder nog dieper ter neer drukt.

26. Zult gij, om te bestraffen alleenlijk woorden bedenken 1)? Is het u slechts te doen om het leed te verzwaren, bedenkt gij slechts woorden om mij aan te klagen, om mij nog dieper te kwellen, en zullen de redenen des mismoedigen voor wind zijn 2)?

1. Met deze woorden beschuldigt Job hen van de grootste slechtheid, daar zij zo met hem handelen. Wat wel mag opgemerkt worden. Want het is niet twijfelachtig, of de Heilige Geest leert hier wat wij moeten ontvluchten, zo wij niet tegen God willen strijden. Want deze ondeugd wordt bij God afgekeurd, wanneer wij er ons op toeleggen, rechte redenen door scherpzinnigheden te verdraaien. Voornamelijk wanneer wij op de neergebogenen aanstormen en hen zo aanmatigend behandelen, dat wij beproeven hen tot wanhoop te brengen, welke ondeugd echter meer dan genoeg verbreid en algemeen is.

2. In het Hebr. Oelroesch omree noäsch. Letterlijk: En voor wind zijn de woorden der mismoedigen. De bedoeling is, dat wel door den wind de woorden van den moedeloze worden voort gedragen, maar dat men ze beoordelen moet naar de omstandigheden, waaronder ze geuit zijn. Job wijst er hen op, dat zij onrechtvaardige rechters zijn, die alleen afgaan op de klanken en die hoegenaamd niet beoordelen naar de omstandigheden en niet een enkele verdediging toelaten.

27. Ook werpt gij u in uwe liefdeloosheid, waarin gij voor ‘t ergste niet terug beeft, op enen wees 1); gij valt een weerloze, enen van alles en allen verlatene aan; en gij graaft tegen uwen vriend 2), gij bereidt hem nog meer lijden (Psalm 57: 7, Jer. 18: 20).

1. Zo noemt zich ook de kerk een wees (Klaagt. 5: 3).

2. Het graven heeft hier den zin van, een verschansing graven, om hem gans en al te vernietigen. Anderen vertalen het woord door: kopen, als koopwaar behandelen waarmede men kan doen, wat men wil. In elk geval beschuldigde Job hier zijne vrienden, dat zij met hem zonder enige menselijkheid handelden.

28. Maar nu, ik wil gaarne die liefdeloze redenen vergeten,belieft het u, ik bid het u, wendt u tot mij, zie mij goed in de ogen, beproef mij maar, en het zal voor ulieder aangezicht zijn, het zal u duidelijk blijken, of ik liege 1).

1. Job dringt er hier bij Elifaz op aan, dat deze hem eens goed in de ogen zie, om zich te overtuigen, of hij de waarheid spreekt of niet. Zo is hij er van overtuigd dat zij in zijne ogen of op zijn gelaat geen valsheid zullen ontdekken. Zij kunnen er van overtuigd zijn, dat hij hun de waarheid zegt en zijn lijden recht verklaart.

2. Keert toch weer 1), komt terug van uwe verkeerde vermoedens, laat er geen onrecht wezen, gelijk gij tot heden met uwe beschuldigingen onrecht tegen mij gedaan hebt; ja keert weer, beproeft het, nog zal mijne gerechtigheid daarin zijn; indien gij afstand doet van uwe vermoedens en naar mij horen wilt, zo zal het blijken, dat ik rechtvaardig ben nog heden, in mijn lijden.

1. Laten uwe ogen U overtuigen, dat mijn toestand zeer ellendig en treurig is, en dat ik geenszins met God twiste, door mijne ellende erger te vertonen, of uit te weiden, dan dit inderdaad is.

Door deze vermaning toont Job aan, met welk een ijver wij het kwade moeten tegenstaan en veroordelen, n.l. om den mens op den rechten weg te brengen, wanneer dit mogelijk is. Laten wij ook dit ter harte nemen, opdat wij niet, daar wij nog vatbaar zijn voor vermaning, in hun ondeugden doorgaan, maar liever beschaamd worden en berouw gevoelen, omdat wij God hebben beledigd, en tot Hem terugkeren.

30. Zou onrecht op mijne tong wezen? Zou ik u leugens willen voorhouden? Zou mijn gehemelte niet de ellende 1) te verstaan geven?

1. In het Hebr. Haoewoth. Dit woord betekent wel ellende, maar ook, iets misdadigs. Zo o.a. Psalm 52: 4,9; 55: 12 en Spreuken 11: 6.

Deze vertaling moeten we ook hier hebben in verband met het eerste gedeelte van ons vers. Het is een woord, gelijkluidend met, onrecht. De vertaling is dan beter: Zou mijn gehemelte niet het misdadige merken?

HOOFDSTUK 7. JOB'S KLACHT OVER DE ELLENDE DER MENSEN.

III. Vs. 1-6. Gij beweert, dat het menselijk leven vervuld is van ene overal zichtbare, helpende en reddende werkzaamheid van Gods genade; het is er zo ver af, dat het integendeel niets dan moeite en verdriet is. Mijn leven is dubbel met ellende verzadigd. Daarom zal ik niet, gelijk gij verlangt, ootmoedig zwijgen, maar ik zal aan mijne verbittering in klachten tegen God lucht geven.

1. Heeft niet de mens, even als een krijgsman, voortdurend enen strijd
1. met velerlei aanvechtingen, ellenden en noden, op de aarde 2) (zie Hoofdstuk 14: 1),en zijn zijne levensdagen niet vol moeite, als de dagen des dagloners, die zijn brood door zuren arbeid zoekt (vgl. 1 Kor. 15: 19)?

1. Het woord hier door strijd vertaald, betekent eigenlijk den dienst van den soldaat in het veld, waardoor hij te worstelen heeft met den vijand, of rusteloos door hem wordt vervolgd en geplaagd.

Zo, wil Job zeggen, gaat het ook met den mens. Zolang hij leeft, heeft hij onophoudelijk strijd. Strijd van buiten en strijd van binnen, strijd tegen uit- en inwendige vijanden, en waar de ene vijand verslagen is, doemt de ander weer op.

2. Deze vraag grijpt de fijnste snaren van het lijdend mensenhart aan, en ontlokt haar een diepklinkenden toon. Die toon levert het antwoord op de raadselachtige vraag: wat is het leven? en den weerklank op de eeuwenoude klacht: het uitnemendste onzer dagen is moeite en verdriet. Zalig wij, zo wij in den strijd dezer aarde de verdraagzaamheid volgen van den lijdenden Job, en met hem het einde des Heren mogen zien, "dat de Heere barmhartig is en een Ontfermer." Ik verbeeld mij, dat zo een bewoner des hemels, die nimmer deze aarde bezocht, haar slechts eens kwam betreden, en de tranen zag van één enkelen dag, en de zuchten van één enkelen nacht, hij huiverend zou wegvluchten, en aan zijne broeders daar boven zou boodschappen: "daar beneden is een stipje in de schepping, waar een bange strijd wordt gestreden!" En echter, hier heeft Gods Zoon eens gesproken: "Vrede geef Ik u!"

2. Gelijk de dienstknecht hijgt naar de schaduw van den avond, en gelijk de dagloner verwacht zijn werkloon, opdat hij rust geniete;

Zo, wil Job zeggen, is het beste van het moeitevolle leven der mensen, dat het een einde heeft. Ook het arbeidsloon als het einde van den arbeid komt bij Job slechts in aanmerking.

3. Alzo zijn mij, die in volle mate ondervond, dat strijd der mensen deel is, maanden der ijdelheid 1), van rampspoed ten erve geworden, en nachten der moeite zijn mij voorbereid 2).

1. Iedere dag was nu een last voor hem, omdat hij er geen goed in kon doen, of hem tot iets nuttigs besteden. Hij kon zijn tijd niet aanwenden tot iets, wat voor hem of anderen enig

voordeel aanbracht, dit noemt hij, maanden der ijdelheid. Het verzwakt den ramp van werkzame zieke mensen, dat ze tot allen nuttigen arbeid onbekwaam gemaakt zijn. Hij klaagt er niet om, dat het dagen zijn, waarin hij geen vermaak had, maar waarin hij geen goed kon doen, maar al kan men niet werken in den dienst, men kan toch berusten in den wil Gods, en dit is Gode even aangenaam en welgevallig.

Eigenlijk staat er, maanden van teleurstelling. In zijne goede dagen had hij zich wellicht voorgesteld nog veel te zullen doen en nu doemde zijne ziekte hem tot stilzitten, tot nietsdoen. Daarmee wil hij zich zelven verschonen en de reden aangegeven van zijn klacht.

2. Vervolgens spreekt hij over de nachten. Vroeger kon hij rusten na volbrachten arbeid, was de nacht hem aangenaam, de slaap hem zoet, maar nu, ook de nacht brengt geen rust aan. Afgemat wordt hij van het zich heen en weer wenden op zijn legerstede. Hij verlangt naar den dag, hij wordt moede van al het rusteloos tobben en verlangt naar het eerste morgenrood. Dit wordt nader in het volgende vers aangeduid.

4. Als ik te slapen lig, en een ogenblik verademing van mijne ellende hoop, dan zeg ik spoedig weer in mijn hart: Wanneer zal ik opstaan, en Hij den avond afgemeten hebben 1), de avond geëindigd zijn, wanneer zal de duisternis weer weg vlieden? en ik word zat, afgetobd van woelingen, van ‘t onrustig keren en wenden, tot aan den schemertijd2), tot het morgenlicht.

1. In het Hebr. Oemdad-èreb. Dit kan ook vertaald worden en o.i. is het beter, en wanneer neemt de avond de vlucht. De avond is hier dan dichterlijk genomen voor den nacht, dewijl de nacht met den avond begint. Wie ziek geweest is, weet hoe heerlijk de slaap is, maar weet er ook van te spreken, hoe hij in den slapelozen nacht met vurig verlangen uitzag naar het krieken van den dageraad.

2. Door deze klacht wijst Job aan, dat zijne ellende alles overtreft, dat het niet iets is, wat alle dagen voorkomt, opdat niemand tot hem zou zeggen: Gij ziet, dat de mensen, terwijl zij hier beneden vertoeven, aan zeer vele ellenden zijn blootgesteld, dat zelve ondervindt gij nu ook, en gij weet hoe God gewoon is de stervelingen te behandelen. Maar bij mij, zegt hij, heeft Hij al Zijn kracht aangewend, zozeer dat het wel schijnt, dat Hij mij geheel wil verdoen, en indien ik anderen door de ellende getroffen met mij vergelijk, dan zie ik, dat ik tot de diepste diepte der hel ben neergeploft, terwijl anderen niet geheel van hoop op heil en redding zijn beroofd. Maar wij moeten ons wel herinneren, dat Job niet alleen door de kwaal des lichaams was bezocht, maar voornamelijk door dit denkbeeld, dat God hem tot een vijand en tegenstander was geworden.

Hier hebt gij het hart, de gezindheid, gedachten en woorden van allen, die in grote en langdurige ziels- en lichaamsnoden zijn; hun zijn tijd en uren lang, en even als hun jammer ene eeuwigheid in het verschiet schijnt te zijn, zo komt ook de tijd zo lang voor. Des daags wensen zij naar den nacht, des nachts weer begeren zij den dag, en zij hebben gene rust van wege den onuitsprekelijken angst en de smarten. De ervaring van zulke beproevingen is een gevoel van den eeuwigen dood en een spiegel, hoe het in de hel zal zijn, wanneer het geweld

der goddelozen jammerlijk knagen zal en de toorn Gods over hen zal blijven. Dat zal een leed boven alle leed zijn en veel meer branden dan het helse vuur, wanneer eens iegelijks hart sidderen zal en hij overtuigd wordt, dat hem geen onrecht geschiedt.

5. Mijn vlees is met het gewormte en met het gruis des stofs, met stofgewemel als bekleed, met ene menigte van ongedierte, dat in de opene etterbuilen huisvest (vgl. Hoofdstuk 17: 14;
21. 26; 24: 20 huid is gekliefd van wege het openbreken der zweren, en verachtelijk, afzichtelijk door de etterbuilen geworden (Deuteronomium 28: 22).

6. Mijne levensdagen zijn lichter geweest en sneller vervlogen dan ene weversspoel bij het weven heen en weer gaat (vgl. 1 Samuel 17: 7), en zij zijn vergaan of, zij vliegen daar heen zonder verwachting 1); zonder hoop.

1. Met deze woorden spreekt Job het uit, dat wat hij nu leeft of nog leven zal, hij niet rekent. Hij had toch uit kracht van zijn gezond en sterk lichaam op een langen levensduur gerekend, en ziet, nu is het leven, wat hij leven kan noemen, zo kort geweest. Het is voorbij gevlogen, gelijk een weversspoel heen en weer vliegt. Hopeloos gaat hij henen, dewijl hij geen andere verwachting heeft dan den dood.

7.

IV. Vs. 7-21. Daarom wend ik mij tot U, o God, verzacht toch mijn lijden; gedenk toch, dat er geen tweede (aards) leven na den dood is, en dat ik spoedig voor altijd weg ben, daarom juist wil ik mijne ellende geheel uitspreken. Wat heb ik U gedaan, dat Gij mij met verschrikkingen overlaadt, zodat ik niet langer leven kan? Wat kan een sterveling U doen, dat Gij zonder ophouden hem bezoekt? Heb ik gezondigd-waarom vergeeft Gij mij niet de schuld en laat af van mij, voor ik in het stof neerzinkt?

7. Gedenk toch, o mijn God! dat mijn leven a) een wind is 1), een ademtocht, een ogenblik (vgl. Psalm 78: 39; 90: 10. Jak. 4: 14); mijn oog zal, wanneer het eens gesloten is, niet wederkomen tot dit leven, om nog eens het goede te zien en te genieten, dat op aarde Uwe goddelijke barmhartigheid geeft, of om Uwe zalige nabijheid te ondervinden en U met gebed en offer te loven en te danken (vgl. Psalm 6: 6).

a. Job 8: 9; 14: 1-3; 16: 22. 102: 12; 103: 15; 144: 4.

1. De H. Schrift leert ons hier, dat God zich onzer ontfermt, wanneer Hij onze ellende aanschouwt. Het is nu niet, wanneer wij zouden menen, dat Hij bewogen wordt, om enige waardigheid, die in ons is, dewijl er zulk ene niet is. Indien dan God ons spaart en goedertieren behandelt, wordt Hij veeleer geleid door onze ellende, die Hij wel kent, dan door enige andere oorzaak, zoals ons hier gezegd wordt: Gedenk dat wij stof zijn en de dagen des mensen als het kruid en als een bloem des velds, die vergaat, wanneer zelfs de geringste windstoot hen aanroert. De mensen zijn niets dan vlees, dat is verdorvenheid, en wanneer de adem is heengegaan, keert die niet terug. Wanneer derhalve de H. Schrift dit hier getuigt, moeten we ons dit wel in onze gebeden herinneren, want tot dat doel spreekt hier de H. Geest.

Vervolgens moeten wij opmerken, dat indien wij willen, dat God zich in genade tot ons zal neigen, wij niets als iets verdienstelijks moeten voorbrengen, of enige waardigheid, die aan ons of aan onze natuur als hangt. Deze valse mening moeten wij uit onze gemoederen verdrijven. Ja, zelfs dit ene hebben wij te erkennen: O Heere, wat ik ben is niets dan verrotting. Terstond vloeie ik daarheen, in mij is gene kracht, mijn leven is zo waar een schaduw.

8. Het oog desgenen, die mij nu ziet, zal mij, als ik in het graf zal nedergedaald zijn, niet wederzien op aarde. Ja zelfs,Uwe ogen zullen op mij zijn, maar ik zal niet meer zijn; zelfs wanneer Gij Uwe ogen in genade naar mij wildet richten, om mij uit mijne ellende te redden, dan zou ik reeds in den dood zijn, waar ik Uwe goedheid en barmhartigheid niet meer genieten kan.

9. Ene wolk vergaat en vaart henen, alzo die in het graf1), den Scheool, of het dodenrijk daalt, zal niet wederopkomen tot dit leven, om U hier te prijzen en te danken.

1. Het woord scheool, hier "graf" elders "hel" vertaald, betekent in het O.T. niet de plaats der verworpenen maar der afgestorvene zielen. Het woord "hel" komt van de Noordse godin Hela, die de oude Germanen als de beheerseres van het dodenrijk dachten. De toestand, dien de gelovigen in het dodenrijk verwachtten, wordt behalve op deze plaats nog beschreven in Hoofdstuk 3: 11-19; 8: 18; 10: 21 vv. 6: 6; 30: 10; 88: 12 vv.; 115: 17. Jes. 38: 18, enz., als een toestand van stilte, en van rust van arbeid en moeite en de ellende dezes levens; maar ook als een schaduwachtig, een halfleven, een leven zonder lof en dank voor God. Zulke uitspraken van het Oude Testament zijn gene bewijzen van een gebrekkig begrip van het leven der ziel na den dood, of van hare onsterfelijkheid. Gene leer omtrent het Godsrijk, die wij in het Oude Testament vinden, is ene vrucht van menselijk denken, maar die gehele leer is uit de daden en openbaringen Gods voortgegaan. Zo lang de wet heerste, die den mens vloek en dood verkondigde, zolang de Heere Christus door Zijnen dood nog de macht niet ontnomen had aan dien, die het geweld des doods heeft, kon de toestand der zielen in den dood slechts ene zodanig zijn, gelijk bovengenoemde plaatsen dien voorstellen. Ook het geloof aan de belofte bracht daaraan gene grote verandering te weeg; want de belofte wees den gelovige op deze aarde als op de plaats, waar zij vervuld zou worden; hier op aarde was daarom voor allen de plaats der gemeenschap met Hem, die onder Zijn volk boven de Cherubs troonde; hier was de plaats der verzoening door offeranden, de plaats van lof, van dank en van de verwachte verlossing. Zo leefde de ziel van den gelovige ook wel in den dood voort; want de Heere, die Zich God van Abraham, Izaak en Jakob noemde (Exodus 3: 6; 4: 5) is geen God der doden; maar der levenden (MATTHEUS. 22: 31 vv.) en Abraham werd tot zijn volk in den dood verzameld (Genesis 20: 18) hoewel hij niet in zijn graf met zijne voorvaderen gelegd werd (vgl. Genesis 49: 33. Numeri 20: 24 vv. Prediker 12: 7). Ook was er een onderscheid tussen het leven der rechtvaardigen en dat der goddelozen in den dood (Numeri 23: 10); maar toch was de toestand van de ziel ook der rechtvaardigen geen zalige, bevredigende toestand, gelijk die het nu is voor hem, die bij Christus is, den opgestanen Overwinnaar van dood en scheool, hoewel ook diens zaligheid eerst in de opstanding des vlezes volkomen wordt; zijn toestand was veeleer die van de onafgebroken heerschappij des doods. Wij Christenen kunnen dienvolgens heden, nu door den dood en het varen van den

Heer ter helle ene gehele verandering in het leven der doden gekomen is, zodat de goddelozen een voorsmaak van de eeuwige pijn, de gelovigen ene, hoewel nog niet volkomen, zaligheid bezitten, -die plaatsen van het Gode Testament niet meer op onzen dood toepassen, daar die voor ons de deur tot het leven, niet tot ene troosteloze stilte des doods is. Maar ook in het Oude Testament was van den beginne af, op grond der belofte van den slangenvertreder, de vaste hoop bij de gelovigen, dat er een tijd zou komen, wanneer de heerschappij des doods en van dezen treurigen toestand in het dodenrijk zou ophouden. Abraham zou niet met zulk een vertrouwen zijnen zoon Izaak, aan wie de vervulling van alle beloften verbonden was, in den dood hebben kunnen willen overgeven, wanneer niet zijn geloof een geloof aan de overwinning des doods en aan de opstanding der doden, ook van Izaak geweest ware (vgl Hebr. 11: 17-19). Jakob betuigt den koning van Egypte, dat zijn eigenlijk leven niet in zijne aardse levensjaren gelegen was, ook niet met den dood eindigde, maar dat hij aan gene zijde van dit leven der vreemdelingschap een leven in het vaderland tegemoet zag, dat komen zou, wanneer de dood en zijn rijk vernietigd en alle beloften, aan Abraham gedaan, zouden vervuld zijn. Dit nieuwe leven na de opstanding der doden prijst David (Psalm 17: 15 vgl. Psalm 73: 24 vv.; 139: 18; 49: 16; 16: 10 tijd werd met steeds meer helderheid tegemoet gezien (Hoofdstuk 19: 25 vv. Hosea 13: 14. Jes. 26: 19. Ezechiël. 37: 1-14. Dan. 12: 2 12.2). Dat Job het meest slechts de treurige zijde van het leven na den dood beschouwt en zich eerst niet getroost heeft met de overwinning des doods, die eenmaal zijn zou, heeft zijne oorzaak in den aard der zware verzoeking, waarin hij was, onderscheiden van ene beproeving. Het verlaten zijn van God, door hem ondervonden, was te zeer een voorsmaak van eeuwigen angst en van pijn, dan dat hij voortdurend in staat zou geweest zijn, die grote, op vaste beloften Gods gevestigde hoop, met zijn hart aan te grijpen en zich daarmee waarlijk te troosten.

De vromen des Ouden Verbonds werden door niets zozeer aangegrepen, als door de gedachte, dat zij na hun sterven en tot aan de wederopstanding tot deze luidkeelse lof onbekwaam zouden zijn. Zij wisten, dat zij in hun sterven hun lichaam zouden afleggen, dat ze hun stem zouden verliezen, en dat daar in het graf niemand den Heere loven kan. Wel geestelijk inwendig zou de afgestorven ziel in den staat der gescheidenheid van het lichaam van de vreugde voor God kunnen trillen. Maar dit was hun niet genoeg. Ze wilden meer. God had hun ziel en lichaam geschapen. En daarom verlangden ze en hijgden ze naar dien dag der heerlijkheid, waarop ze lichaam en stem zouden terugkrijgen, om weer met volle stem en op zuiveren, heiligen toon den lof des Heren te kunnen uitgalmen.

11. Omdat het leven op aarde mij ras zal ontvlieden, zo zal ik ook mijnen mond niet weerhouden; ik zal spreken in benauwdheid mijns geestes; ik zal klagen in bitterheid mijner ziel.

12. Ben ik dan ene zee 1), ben ik dan misschien gelijk aan den Nijl, aan wiens oevers men wachters zet, om op zijn wassen acht te geven en zijn overvloeiend water aanstonds in kanalen af te leiden? Of ben ik een walvis 2), enig zeemonster, gelijk de krokodil, dien men gadeslaat, om hem straks met vereende krachten aan te grijpen? Kan dan een arm, gebrekkig, nietig mens voor U gevaarlijk zijn, dat Gij om mij wachten zet, mij met lijden omgeeft, mij als een misdadiger in deze gevangenis zet, en mij met ontzetting overlaadt, zodra ik mij bewege en nieuwen moed nemen wil?

1. Meermalen wordt de Nijl in de Heilige Schrift en door heidense schrijvers ene zee of een oceaan genoemd, vgl. Hoofdstuk 41: 22. "De beelden van ons Boek zijn meestal van Egyptischen oorsprong."

2. In het Hebr. Thanin. Dit woord duidt aan een watermonster, en wordt nu eens vertaald door grote vis, dan door krokodil. Het laatste moeten we hier hebben, dewijl men in Egypte wacht op het ogenblik, dat een krokodil zich buiten het water zal begeven, om hem alsdan te doden. Zo ook moet bij zee gedacht worden aan den Nijl, die o.a. door Homerus de oceaan wordt genoemd. Het beeld zelf is duidelijk. Job wil zeggen, of hij dan zo te vrezen, zo gevaarlijk is, dat er wachten bij hem moeten geplaatst worden. Met die wachten heeft hij dan zijn lijden op het oog.

13. Wanneer ik zeg, of, dan dacht ik: Mijne bedstede zal mij vertroosten, en mij mijne smart doen vergeten, mijn leger zal van mijne klacht wat wegnemen, en mij door een ogenblik slaap verkwikken.

14. Dan ontzet Gij mij met dromen, en door gezichten verschrikt Gij mij 1), door vreselijke nachtgezichten, gelijk die gewoonlijk aan de melaatsheid verbonden zijn;

1. Ach hoe bang wordt het den mens, wanneer hij Gods eeuwig gericht gevoelt; dat is hem onverdraaglijk, en hij zoekt of hij het ontvlieden mocht.

Roerend schetst Job hier zijn lijden. Slapen, heeft hij al vroeger gezegd, kon hij haast niet, afgetobd werd hij van het zich heen en weer wenden, en nu, zegt hij, dat als hij dan eindelijk in slaap wegdommelt en de hoop bij hem levendig wordt, dat hij op zijn legerstede, in den slaap, zijne ellende zal vergeten, ach, dan ontzetten hem angstige dromen en nare gezichten, zodat ook de slaap hem teleurstelt en ook hij in die hope bedrogen wordt.

15. Zodat mijne ziel de verworging kiest, en ik wens door een plotselingen dood van alle ellende bevrijd te worden; zo dat zij den dood lief heeft, meer dan mijne beenderen, den dood liever dan dit rif, dit geraamte zou.

16. Ik versmaad ze, ik walg er van langer dit geraamte mee te slepen, ik zal toch in der eeuwigheid niet leven; de dood is over mij beschikt, waarom vergunt Gij mij dan niet, dat die wat vroeger kome; houd op van mij, want mijne a) levensdagen zijn immers slechts ijdelheid, zij zijn als een damp, die vervliegt.

a. Psalm 62: 10; 144: 4

De zozeer bedroefde zielen, welke als Job (vgl. 3: 19; 9: 21), Elia en Jona, in den zwaren strijd zijn, dat zij hun leven haten, raadt Dr. M.Luther: Zulk een moet 1) zijne gedachten niet vertrouwen en volgen, maar anderen horen, die in het geloof en zonder aanvechting zijn. 2) bedenken, dat God het leven gegeven heeft, en hij boven alles aan den wil van God gehoorzaam moet zijn. 3) den dienaar des Goddelijken woords roepen en voor Hem het hart uitstorten. 4) niet alleen met zijne gedachten blijven, maar de gemeenschap der heiligen

opzoeken. 5) door liefelijke geestelijke liederen den duivel verdrijven. Geheel verschillend van deze verzoeking, die ook gelovigen treft, is de walging van de wereld, die uit den afval van den levenden God en de verwoesting van lichaams- en geesteskrachten door de zonde en de wereldse genoegens voortkomt, en dikwijls met zelfmoord eindigt.

17. a) Wat is de nietige mens, dat Gij hem groot acht, en dat Gij Uw hart op hem (tegen hem) zet, dat Gij hem als Uwen vijand behandelt,

a. Psalm 8: 5; 144: 3. Hebr. 2: 6.

18. En dat gij hem bezoekt, met nieuwe ellenden in elke morgenstond? dat Gij hem in elke ogenblik beproeft 1), de proef neemt, hoeveel hij lijden kan zonder te bezwijken?

1. Hoezeer dit woord gelijkt op Psalm 8: 5, zo is de zin toch zeer verschillend. Daar wordt gezegd, dat God den nietigen mens goddelijk en koninklijk hoog onder de schepselen gesteld heeft en door steeds nieuwe bewijzen Zijner genade verhoogt: hier, dat Hij in plaats van hem voorbij te gaan, zich te veel met hem bemoeit, daar Hij hem, den nietige, aan allerlei lijden overgeeft.

Indien wij de eigenlijke betekenis van deze plaats goed nagaan, dan bevinden we, dat Job dit heeft willen zeggen: Och Heere, waarom toornt Gij op den mens? Hebt Gij hem dan zo veelbetekenend gemaakt? Hij spreekt dus niet als over de weldaden Gods, maar veeleer wijst hij er op dat het niet met de waardigheid Gods overeenkomt, indien Hij op den mens toornt. Bijvoorbeeld, indien een vorst zich boos maakt op een landbouwer, zou hem dat weinig tot eer verstrekken. Men zou toch zeggen: Waarom strijdt hij niet met zijns gelijken? Hij zou zichzelf vernederen, omdat hij niet zijne waardigheid in acht had genomen. Ook dit hebben trotse mensen in de mond: Indien hij zich met mij zou gelijk stellen, zou hij weten wie ik ben.

Job komt hier tot de ontboezeming, dat het Gode niet past, tegen den nietigen mens zo Zijn toorn te verheffen, dat het met de waardigheid Gods in strijd is. Hieruit blijkt wel, dat Job een zeer diep ontzag heeft voor Zijn God, maar in zijn ellendigen toestand, nu alle moeiten zich opeen hopen, kan hij het niet met de Hoogheid Gods rijmen, dat Hij zich zo tegen hem stelt.

19. Hoe lang keert Gij u niet af van mij 1), houdt Gij niet op in toorn op mij te zien, en laat niet van mij af, met angsten en pijnen totdat ik mijn speeksel inzwelge 2), zelfs zo lang laat Gij mij gene rust, dat ik adem hale (vgl. Hoofdstuk 14: 6. Psalm 39: 14).

1. Hier toont Job wel de beroeringe zijns geesten, waarmee hij bezocht werd. Ondertussen laten wij ons herinneren, dat hij altijd nog enige troost heeft gevoeld bij de gedachte, dat hij niet geheel van God verlaten werd. Hij verklaart nu derhalve, dat hij van wege de aandoeningen des vlezes zo werd beroerd, dewijl zijne vrienden meenden, dat hij niet zonder oorzaak zo hevig werd gekweld. En opdat hij derhalve beter zijne beroeringen zou te kennen geven, wendt hij zich tot God, wanneer hij ziet, dat hij tegen de mensen te vergeefs zijne rede opheft.

2. Nog heden is dit een spreekwoord der Arabieren.

Met de laatste woorden duidt hij aan, dat hij schier geen ondenkbaar ogenblik verademing heeft, dat hij niet zóveel tijd vrij is van ellende, als hij nodig heeft, om zijn speeksel naar binnen te slikken.

Men bemerkt, dat zijne ziele gans en al verslagen is en ineen krimpt onder de ellende, die hij ondervindt.

20. Heb ik werkelijk gezondigd, hoewel ik mij van gene zware overtreding bewust ben, wat zal ik, arm, nietig mens, U doen, wanneer zal ik dan mijne zonde kunnen verzoenen, waarmee zal ik U tegenstaan, O Mensenhoeder 1)? waarom hebt Gij mij alzo U tot een tegenloop, een aanstoot en ergernis gesteld, dat ik mij zelven tot een last zij 2), dien ik door den dood zou kunnen afleggen.

1. Dit woord "hoeder" wordt daarom gebruikt, om daarmee aan te geven, dat Hij is de behoeder der mensen, die Hij onder Zijne bescherming houdt. Job wil voorzeker daarmee aanwijzen, dat God ons bewaart, voortdurend op ons neerziet, zodat alle iemands woorden en daden nauwkeurig worden nagegaan. Waar is het nu, dat wij door God bewaard worden, door Zijne hand beschermd, dat ons leven in Hem bestaat. Maar niets verhindert daarom, om Hem Behoeder te noemen, dewijl Hij alles ziet en gadeslaat en wij Hem niets kunnen verbergen, zoals de Schrift zegt, dat Hij de harten doorziet en de gedachten kent, kortom, dat alles voor Hem naakt is en dat niet enige zijde van ons leven voor Hem verborgen is. Zo heeft Job het ook begrepen.

Job nu zegt hier: Waarom laat Gij niet van mij af? Ofschoon Gij ziet, dat ik, een diep ellendig schepsel, geheel ter neergeworpen, van alle kracht en sterkte beroofd, U smeek, toch vernielt Gij mij met Uwe kracht.

Met dit Mensenhoeder spreekt Job het duidelijk uit, dat hij God kent als den Alwetende, die ziet tot in de diepste schuilhoeken van het hart. Hij beroept zich hier dus op Gods Alwetendheid, dat hij nooit het boze stuk heeft begaan, wat zijne vrienden hem hebben aangewreven. Maar ook ligt er iets verwijtends in, iets waaruit blijkt, dat zijne ziel in opstand verkeert, tengevolge van alles, wat hij moet doorstaan.

Er is bij Job een mengeling van begeerte, om God te erkennen zoals Hij is en om tegen diezelfden God in opstand te komen.

2. De Masorethen lezen U (in plaats van mij) en de LXX hebben ook: Ik ben U tot een last, alsof Job zei en zich beklaagde, dat hij God met zijne ongeduldige en onbedachtzame woorden en uitdrukkingen wel moest beledigen.

Eigenlijk staat hier: "Dat ik U tot een last zij," van welken gij U door aanhoudend slaan ontdoen wilt. Zo vertaalt ook de Griekse overzetting, en dit past zonder twijfel beter in den

samenhang; het werd echter door de oude Joodse geleerden veranderd, daar zij de oorspronkelijke woorden voor lasterlijk hielden.

21. En, wanneer werkelijk ene door mij bedrevene zonde de oorzaak van mijn bitter lijden is, waarom vergeeft Gij niet mijne overtreding, daar dit toch in Uwe macht is, en waarom doetGij mijne ongerechtigheid niet weg, en met haar ook de straffen? Want nu zal ik, door de roede Uws toorns spoedig in het stof liggen; ik moet daaronder bezwijken, en Gij zult mij vroeg zoeken, om mij opnieuw te tuchtigen, maar ik zal niet zijn.

"Job gaat steeds verder en spreekt steeds harder tegen God; " hij is er verre van zijne eigenlijke zonde recht te erkennen en te belijden; hij houdt zijne zonde voor ene van kleine betekenis en beschuldigt God van grote onrechtvaardigheid, omdat Hij iets zo hard straft, dat Hem toch gene schade doet. "Hij vermoedt niet, dat juist deze lichtzinnige troost ene grote zonde is.".

Dit is niet Job’s eigenlijke zonde, dat hij meent, dat God zich in een vijand heeft veranderd, dat is het gevolg van zijn door aanvechting verduisterd oog. Zijne zonde bestaat ook niet in de vragen: Hoe lang en waarom? De Psalmen zouden dan van zonde overlopen. Maar dit is zijne zonde, dat hij in deze vragen des twijfels blijft hangen, en zo den schijn van onbarmhartigheid en ongerechtigheid op God laat rusten. En in deze zonde metselen de vrienden hem te vaster in, hoe meer zij zijn lijden uit zijn eigen ongerechtigheid afleiden.

HOOFDSTUK 8.

JOB WORDT DOOR BILDAD VAN HUICHELARIJ BESCHULDIGD.

De vrienden van Job hadden gemeend, dat Job zich op de uitspraken van Elifaz (Hoofdstuk 4 en 6), aanstonds voor overwonnen zou verklaren (Hoofdstuk 5: 27). Hierin zien zij zich bedrogen. Nu treedt Bildad op, die onder hen meer voorzichtig, maar ook de armste aan woorden is. Hij zoekt de gerechtigheid Gods, die door Job in zijne laatste woorden (Hoofdstuk 7: 17-2) aangerand is, de gerechtigheid Gods, die steeds den goddeloze straft en den rechtvaardige beschermt, te verdedigen; hij zoekt dit te doen deels met zijne eigene schijnbaar verschonende, maar in waarheid diep krenkende woorden, deels en hoofdzakelijk met wijze uitspraken uit den vorigen tijd. In het algemeen ontwikkelt hij de gedachten van Elifaz verder, en doelt er meer openlijk op, dat Job ene zware zonde zou hebben begaan, waarvoor hij nu de straf ondervindt.

I. Vs. 1-7. Hoe lang wilt gij in zo hevige en toch onbezonnene woorden God van ongerechtigheid beschuldigen? Toch hebt gij in den dood uwer kinderen voor ogen, hoe rechtvaardig Hij recht. Dat moest u veeleer een waarschuwend voorbeeld zijn. opdat gij u nog bij tijds tot Hem bekeert, eer het ook voor u te laat is. Zo gij u echter met een hart vol berouw en ootmoed weer tot God wendt, zo zult gij ook zeker weer tot geluk, zelfs tot veel groter geluk komen.

1. Toen antwoordde, op zulk ene vermetele aanklacht Gods door Job, Bildad, de Suhiet (Hoofdstuk 2: 11), en zei, vol vermeende wijsheid:

2. Hoe lang zult gij deze godslasterlijke dingen spreken, en hoe lang zullen de redenen uws monds een geweldige wind zijn1), woorden hevig klinkende als de storm en toch slechts winderig en nietig?

1. Dat Bildad Job tegenkomt is op zich zelve goed. Ook God komt straks Job tegen. Maar waar God, de Heere, een zuivere maatstaf aanlegt, niet alzo Bildad. Ook hem ontbreekt een juist inzicht in de heilgeheimen Gods, een inzicht in het verband tussen straf en beproeving. Hij begrijpt Job evenmin. En daarom op zich zelve spreekt ook hij uitnemende waarheden uit, maar ten opzichte van Job, om hem tot kalmte brengen, missen zij geheel hun doel.

3. a) Zou dan, gelijk gij niet onduidelijk te kennen gegeven hebt, God het recht verkeren, zodat Hij ooit enen godvrezende met zo zware straffen bezoekt, of enen goddeloze lang ongestraft laat? En zou de Almachtige wat voor Hem de gerechtigheid is verkeren (vgl. Hoofdstuk 34: 10 vv. Genesis 18: 25. Dan. 9: 14. Rom. 2: 6)?

a. Deuteronomium 32: 4. 2 Kronieken 19: 7. Dan. 9: 14.

Deze woorden van Bildad, gelijk zij daar staan, te willen tegenspreken, ware gruwelijke godslastering. Het is ontwijfelbaar zeker, dat God, die zelf heilig en rechtvaardig is, slechts rechtvaardig op aarde richt. Maar de zin, dien Bildad met zijne woorden verbindt, is verkeerd,

en berust weer op de valse gedachte der drie vrienden over de oorzaken van het lijden op aarde (Hoofdstuk 4). Voor hen is de gerechtigheid Gods de bloot uiterlijke en boven alles op aarde vergeldende. Deze mening rust op gebrek aan kennis van het eigen hart en aan ware ervaring. Gods gerechtigheid staat in het nauwste verband met Zijne heiligheid en Zijne liefde, en openbaart zich juist daarin, dat Hij den goddeloze, die Gods genade, liefde en leven versmaadt, reeds hier op aarde, maar zeker na den dood aan ongeluk, verderf en den eeuwigen dood prijs geeft, als ook daarin, dat Hij den zondaar door allerlei straffen tot bekering roept en den gelovige door velerlei verzoekings- en beproevings-lijden heiligt, eindelijk dat Hij den getrouwe met het genadeloon des eeuwigen levens begiftigt. Dat Gods liefde en rechtvaardigheid zo innig verenigd zijn, heeft wel is waar de dood van het Lam Gods geheel bekend gemaakt, maar zal eerst in het einde der tijden volkomen duidelijk gezien worden. Ook het O. T. is verre van de uitwendige vergeldings-theorie der drie vrienden, door welke "het geheim der Goddelijke leidingen niet opgelost, maar geheel vernietigd wordt". Zo dringen daarin alle in zich zelfs geruste, onverbrokene geesten, die nooit de zonde gevoeld hebben, noch Gods oordeel gesmaakt hebben. Maar de H. Schrift getuigt daartegen: Dien God lief heeft, dien kastijdt Hij. En indien zij alleen enen genadigen God hadden, die in dit leven goede geruste dagen hebben, zo zou daaruit volgen, dat de heilige patriarchen, profeten, apostelen en martelaars allen van God verstoten waren.

4. God vonnist nooit onrechtvaardig. Indien uwe kinderen gezondigd hebben tegen Hem, den Heilige, en dit hebben zij zeker gedaan, hoewel ik niet weet wat, Hij heeft hen ook in de hand hunner overtreding geworpen, de noodzakelijke gevolgen van hun misdaad over hen gebracht (vgl. Joh. 9: 2 vv. Luk. 13: 2-5).

Zo oordeelt de wereld nog altijd uit de uitkomst over het recht of het onrecht ener zaak. De mate van schuld naar de mate van het lijden af te meten, heeft slechts dan een grond, wanneer de samenhang tussen bijzondere zonden en bijzondere straffen duidelijk en onweersprekelijk gebleken is.

Is het mogelijk, dat tot iemand iets gezegd kan worden, dat meer zijn hart doorboort, dan dat zijn vader, zijne moeder, zijne kinderen gestorven zijn ten straf hunner zonde! Mag men zo iets niet zeggen, zelfs wanneer het ene handtastelijke daadzaak schijnt te zijn, ten minste niet aan enen bovendien reeds tot den dood bedroefden, zwaar beproefden vader, Bildad steunt echter niet op daadzaken; hij weet niet, dat Jobs kinderen goddeloos geweest zijn; zijn oordeel rust alleen op berekening; wie een plotselingen, verschrikkelijken dood sterft, moet een groot zondaar zijn; God heeft Jobs kinderen zulk enen dood laten sterven, dus enz.

5. Ook u kon God slechts in dit lijden laten komen, wanneer gij tegen Hem zondigde; maar indien gij naar God vroeg zoekt, vóórdat Hij u geheel verstoot, en tot den Almachtige, met belijdenis van schuld om genade bidt (vgl. Hoofdstuk 5: 8; 22: 23. Jes. 55: 6. 1 Koningen 8: 33 vv. 2 Kor. 6: 2

6. Zo gij in deze uwe bekering zuiver en recht zijt, zonder valsheid en huichelarij (Psalm 32: 2); gewis zal Hij uw gebed verhoren en nu opwaken, opstaan om uwentwil 1), om een getrouw herder en bewaker voor u te zijn (Psalm 121: 4),en Hij zal de woning uwer

gerechtigheid, haar huis, waarin alsdan niets dan gerechtigheid, geluk en zaligheid wonen, volmaken herstellen 2); Hij zal die woning weer tot den vroegeren, gezegenden toestand brengen (vgl. Hoofdstuk 5: 19 vv.).

1. Er wordt hier geleerd, dat indien God ons op deze wereld bezoekt en in moeite ter neer ligt, en zozeer ons drukt, dat duizend doden ons gewenster voorkomen dan dit ene, laten we ons dan herinneren, dat Hij ons nog tijd geeft tot berouw, opdat, indien we ons spoedig tot Hem wenden, wij Hem zeer bereid vinden, om ons te ontvangen.

2. Die gelukkig en voorspoedig zijn menen, dat zij de vroomste en liefste kinderen Gods zijn, en willen daarom leraars en onderwijzers van anderen zijn. Hoe velen weten zeer schoon van bekering, godzaligheid en deugd te spreken, zelfs gehele boeken daarover te schrijven, en toch zijn zij verre van de ervaring, en verstaan zij niets van de heilzame oefening en beproeving der vromen.

God is gewoon de zielen Zijns volks niet in eens, maar bij trappen te vertroosten. Al zijn hier de beginselen klein, de voortgang is echter tot de volmaaktheid toe. De ochtendschemering groeit aan tot de middag, en uit een klein mosterdzaadje schiet een grote heester op. Laat ons dus den dag der kleine dingen niet verachten, maar op den dag der grote zaken blijven hopen.

7. Uw beginsel zal wel gering zijn, was in den aanvang nietig, maar of, daarna zal door den zegen Gods uw vermogen toenemen, en uw laatste zal zeer vermeerderd worden, in het einde bezit gij dan een groten overvloed.

Zo is juist de loop van zaken met betrekking tot Jobs lotgevallen (Hoofdstuk 42: 10 vv.). In Gods gemeenschap is de latere dag altijd heerlijker dan de vroegere. De stroom, die van het heiligdom uitgaat, wordt steeds breder en dieper (Ezechiël. 49); den goeden wijn geeft de Heere het laatst (Joh. 2: 10). Ook hier blijkt het weer, en hoe deze slechts door de verkeerde en harde toepassing, die zij er van maken, den schijn van onwaarheid verkrijgen.

Is deze profetie van Bildad bewaarheid, zij is het langs een geheel anderen weg, dan hij verwachtte. In het Godsrijk is het altijd ‘t omgekeerde van de wereld, Daar volgt vreugde op leed, de kroon op het kruis.

8.

II. Vs. 8-19. Hoor toch naar de stem der vaderen, die uit den rijken schat van hun levenservaring verkondigen, dat der goddelozen levensgeluk zo vergankelijk is als de biezen en het rietgras, waaronder de slijk uitdroogt, of als de slingerplant, die snel verdort. (Vergelijk Hoofdstuk 4: 12-21.)

8. Te voren (Hoofdstuk 7: 6,7,9) hebt gij geklaagd, dat het leven zo snel voorbijgaat; wij willen u niet leren (Hoofdstuk 6: 24), maar onze voorvaderen zullen het u zeggen, hoe het den goddeloze gaat. Want vraag toch naar het vorige geslacht, welks levenservaringen ons tot een richtsnoer zijn overgeleverd, en bereid uweer tot de onderzoeking van de leer hunner vaderen,

hoor wat onze vaderen van de opmerkingen hunner wijze en vrome vaderen hebben gehoord en ons meegedeeld (Deuteronomium 4: 32; 32: 7).

9. a) Want wij met onze ervaring zijn, in vergelijking van de tijden onzer vaderen, van gisteren, als pas geborene kinderen, en weten niet, maar moeten ons door hen laten leren en leiden; dewijl onze dagen, bij de lengte van hun leven op de aarde (Hoofdstuk 4: 21), ene schaduw b) zijn (vgl. Hoofdstuk 14: 2. Psalm 144: 4. 1 Kronieken 28: 15. 6: 12; 8: 13).

a. Genesis 47: 9. Job 7: 5,6,7. Psalm 39: 13. b) Psalm 102: 12.

Het tegenovergestelde van deze waarheid beweert de tijd der revolutie, ook onze tijd, die zich op groten vooruitgang en de hoogste ontwikkeling beroemt, en met verachting op het bijgelovige en duistere van den ouden tijd neerziet. Maar wie, gelijk onze tijd, met het verledene breekt en in eigen ogen wijs is, met dien zal ook weer het volgende geslacht breken. Men moet, wil men het wezen der dingen verstaan, de wijsheid in zich opnemen, die door de worstelingen van den geest in den loop der eeuwen verkregen is en van geslacht tot geslacht is voortgeplant.

Zo mag de gelovige Christen de ervaringen, die de kerk van Christus gedurende de vele eeuwen van haren strijd met de zonde en de dwaling gestreden en in hare belijdenisgeschriften uitgedrukt heeft, niet gering achten; hij moet deze aanwenden om zo tot de zekerheid des geloofs en de ware wijsheid te komen. Aan de andere zijde bestaat de wijsheid ook niet in het napraten der ouden.

Bildad houdt er zich mede bezig om overgeleverde gezegden der ouden aan te halen, en wij zullen zien dat de volgende redenen dezer vrienden, met welke zij Job kwelden, voor een groot deel opgevuld zijn met gezegden, spreuken of gelijkenissen der oudheid.

10. Zullen die vorige geslachten u niet leren, beter dan wij het vermogen; zullen zij niet tot u spreken en uit hun hart redenen voortbrengen 1)? Den wijzen vaderen ontzegt gij toch wel gehoor en opmerking niet?

1. Zo ziet de gelovige Christen de ervaringen, welke de Kerk van Christus gedurende vele eeuwen in den strijd met de zonde en dwang gemaakt en in haar geloofsbelijdenis heeft neergelegd naar believen, om zo tot een recht zoeken des geloofs en de ware wijsheid te geraken. Volstrekt op eigen voeten kan niemand staan.

Raadpleeg, wil hij zeggen, niet alleen de nu levenden, maar ook de vroeger gestorvenen. Ondervraag alle eeuwen en zie dan, dat God nooit heeft verworpen, wie tot Hem de toevlucht namen, noch dat hun verwachting ijdel en nutteloos is geweest, indien slechts de veinzerij verre van hen was.

Elifaz heeft over het tegenwoordige gesproken, wat men dagelijks kon zien. Bildad roept de verledene tijden op, om tot dezelfde slotsom te komen, n.l. dat God de bozen straft, den

zondaar kastijdt van wege zijne boosheid, maar den vrome weldoet. Hij gebruikt nu een beeld, waarvan de kracht alle tijden openbaar is geworden.

11. Verheft zich, zo spreekt de wijsheid uit oude tijden, verheft zich de bieze, de papierstruik (Exodus 2: 3 Jes. 18: 2; 35: 7), zonder slijk, zonder vocht; immers wanneer het slijk, dat de Nijl over de akkers wierp, in den zomer verdroogd is, sterft het? Groeit het rietgras (Genesis
41. 2)zonder water 1)?

1. Hij gebruikt hier een zeer geschikte vergelijking voor het feit, dat God de hypocrieten en zondaren verdelgt.

Want, zegt hij, kunnen het riet en de moerasplanten groeien op ene andere dan vochtige plaats? Zijn er wel biezen, die zonder water kunnen groeien, op de bergen, ja, op de naakte rotsen? Maar dit hebben zij uit hun natuur. De bieze nu en soortgelijke kruiden groeien allen op drassige plaatsen, want door het water worden zij gevoed en anders verdrogen ze. Zoals nu de bieze of de moerasplant niet anders kan groeien, dan op ene vochtige plaats, zo ook moet, wie zijn voedsel niet put uit God, hoe sterk hij ook schijnt, verdrogen en vergaan. Deze gelijkenis wordt niet hier alleen gebruikt, maar wordt, zoals algemeen bekend is, in de H. Schrift dikwijls herhaald.

12. Als het nog in zijne groenigheid is, nog in zijne volle kracht is, maar de vochtigheid ontbreekt, hoewel het niet afgesneden wordt, nochthans verdort het vóór alle gras, veel eerder dan andere grassoorten (vgl. Psalm 129: 6 vv. Jer. 17: 6).

13. Alzo zijn de paden 1) van allen, die God vergeten; want zij hebben, als de papyrusplant, gene diepe wortelen geslagen in de genade Gods; zij vallen van Hem af (vgl. Hoofdstuk 21: 14), daarom zendt Hij hun den gloed der ongelukken en onttrekt Hij hun de levenskracht; dan gaan zij reddeloos verloren; en de a) verwachting des huichelaars zal vergaan.

a. Job 11: 20; 18: 14. Psalm 112: 10. Spreuken 10: 28.

1. Bildad heeft op het oog den bodem, waarin het riet en de bieze tiert. Bij dien straks uitdrogenden bodem vergelijkt hij den bedriegelijken grond, waarop de geveinsde en de zondaar verkeert. Hij heeft inzonderheid de papyrusplant op het oog. Als straks de bodem verdroogt, verdort de plant aleer zij rijp is en geplukt kan worden. Zo ook, wil hij zeggen, vergaat de geveinsde, zonder waarlijk nuttig geweest te zijn, zonder zijne bestemming bereikt te hebben. Hetzelfde beeld wordt ook door den gewijden dichter in Psalm 1 gebruikt.

14. Van welken zijne hoop walgen zal, (liever: wiens hoop zal afgesneden worden, zie Statenoverz. Kantt.); des huichelaars hoop zal te niet gaan, en zijn vertrouwen zal zijn een huis der spinnekop, als een spinneweb, dat bij de eerste aanraking in elkaar valt (vgl. Jes. 59: 5).

15. Hij, die God vergeet, zal op zijn huis lenen, gelijk de spin zich op haar web verlaat, alleen rekenende op het zwakke web, en niet op den stormwind; maar het zal niet bestaan; hij zal

zich daaraan vasthouden, maar het zal niet staande blijven, als de Goddelijke wrake komt zinkt alles ineen (vgl. Matth. 7: 26 vv. Psalm 37: 35 vv.).

16. Hij is wel sappig vóórdat de zon opgaat en hare warmte groot wordt, en zijne scheuten, de ranken van de slingerplant, gaanwel over zijnen hof, den hof, waarin hij staat, en over het omliggende land, uit.

Zo breidt zich ook de misdadige eerst wel uit, zijne familie wordt groot, zijn rijkdom, zijne eer, zijn invloed nemen toe.

17. Zijne wortelen worden bij de springader 1), ingevlochten, hij ziet ene stenige plaats of een huis van stenen, en meent, door zich daarin te wortelen en zich daaraan vast te klemmen, zeker te zijn tegen den val.

1. Het sappig kruid schiet woekerend zelfs uit steenhopen op; het slingert zich langs de muren naar boven en ziet van de hoogte, waarop het zich verheft, met trotsheid neer op den steenhoop, waaruit het zijn oorsprong nam. Zo schijnt de goddeloze in eigen kracht een tijd lang aan de ongunstigste omstandigheden het hoofd te kunnen bieden.

In het Hebreeuws Al-gal. Beter: Over den steenhoop. Zodat de vertaling moet zijn: Over den steenhoop vlechten zijne wortelen zich heen; hij ziet een huis van stenen. De bedoeling is, dat de goddeloze meent alles te kunnen, dat zelfs geen steenhoop hem verhindert, om zijne wortelen er in te slaan, zodat hij alle tegenheden meent te kunnen overwinnen. Alles schijnt hem wél te gelukken. Naar alle zijden dijt hij uit, totdat, zoals het volgende vers aangeeft, God, de Heere, hem tegenkomt.

18. Maar als God in Zijnen toorn hem verslindt uit zijne plaats, even als wanneer de brandende zon voor de plant al zijne levenskracht, het water wegneemt, zo zal zij, de plaats, die wegens de pracht der goddelozen zo hoog geëerd werd, niet eens medelijden met hem hebben, maar zal zij den van God verlaten zondaar iedere hulp ontzeggen en hem loochenen, zeggende Ik heb u niet gezien (vgl. Spreuken 24: 16).

19. Zie, o Job! en merk op, of het ook op u van toepassing is, dat is de vergankelijke vreugde zijns wegs, dat het einde van zijn geluk; er blijft niet eens een herdenken met medelijden over; ennoch de sappige slingerplanten, noch de misdadigen sterven daarom uit, uit het stof van degenen, die vergaan zijn, zullen anderen voortspruiten, die hopen gelukkiger te zullen zijn, maar geen beter lot zullen hebben (Psalm 73: 12,18,19).

Hier eindigen de uitspraken der wijze vaderen; onder deze uit Egypte's en Arabië's natuur genomene beelden is het laatste moeilijk te begrijpen, omdat de slingerplant en de misdadige, beeld en voorwerp, voortdurend verwisseld worden. Dat Bildad deze op zich zelve zo ware spreuk Job voorhoudt, moet dezen diep treffen en hem nog meer in de verzoeking brengen; want met recht kan zich Job tegenover zijne vrienden op zijnen godzaligen wandel en op zijne onschuld beroemen, terwijl zij, alleen uit voorliefde voor hun eenmaal opgevatte mening van Gods gerechtigheid, zonder iets van bepaalde zonden bij Job te weten, hem huichelachtig van

huichelarij beschuldigen. Toch schijnt Bildad nog zelf te gevoelen, dat hij te ver gegaan is, want hij past de spreuken niet gestreng op Job toe, maar stelt ze met verschoning voor.

20.

III. Vs. 20-22. Zie. God is steeds rechtvaardig; zo moogt gij ook vertrouwen, dat Hij u, wanneer gij u berouwvol onder Zijne straffen buigt, weer gelukkig maken zal. Doet gij dit echter niet, zo zult gij het lot van alle boosdoeners delen.

20. Zie 1), en neem het ter harte, God zal den oprechte, dien, die Hem met een oprecht hart zoekt, niet in onrechtmatigen willekeur (vgl. Hoofdstuk 7: 12 vv.) verwerpen; maar Hij vat ook de boosdoeners, degenen, die zich niet tot Hem bekeren,niet bij de hand om hen te helpen redden.

1. In de laatste verzen tracht Bildad samen te vatten, wat hij als de leer der wijzen van vroegere dagen heeft medegedeeld.

Hij heeft het hier over den zegen en den vloek, en verkondigt de onomstotelijke waarheid, dat het den rechtvaardige wel zal gaan maar den goddeloze kwalijk; ene waarheid, die overal in de H. Schrift wordt verkondigd, maar die hier in den mond van Bildad verkeerd wordt toegepast, dewijl er zo duidelijk uit blijkt, dat hij Job eigenlijk voor een goddeloze houdt, dien de vloek Gods treft.

21. Wanneer gij u tot den Heere wendt, Hij zal u niet afwijzen, noch ophouden te zegenen, totdat Hij uwen mond, die nu zo vol van klachten is, met gelach vervulle, en uwe lippen met gejuich, over den rijken zegen, dien Hij u op nieuw geeft (Psalm 126: 2).

22. Uwe haters 1), die zich nu over uw ongeluk verheugen, zullen met schaamte bekleed worden (Psalm 35: 26; 109: 29; 132: 18), wanneer zij uwen zegen zien; volg daarom onzen raad; wend u tot God, opdat het niet nog erger worde; want de verstokte zondaars slaat Hij geheel ter neer en de tent der goddelozen zal niet meer zijn.

1. Bildad geeft zich schijnbaar ernstig moeite, om te geloven, dat Job geen misdadiger is, en hem te tonen dat hij hem niet haatte, gelijk Job te kennen gegeven had (Hoofdstuk 6: 15 vv.).

Men lere niet voor den tijd, niet te haastig en liefdeloos te oordelen, maar den tijd af te wachten, waarin alle harten voor God zullen opengelegd, alle de moeilijkheden der Voorzienigheid ontknoopt, en Gods verborgenheden tot een algemene en eeuwigdurende gevolgen van alles ontdekt zullen worden.

HOOFDSTUK 9. JOB VERDEDIGT ZICH TEGEN BILDAD.

Elifaz had (Hoofdstuk 4 en 5) in vele voorbeelden aangewezen, dat Gods handelen op aarde steeds getuigde van gerechtigheid, daar Hij den goddeloze neerstiet en den vrome beschermde. Bildad had deze zo kwalijk begrepene gerechtigheid Gods nog sterker tegenover Job beweerd (Hoofdstuk 8: 3,20) en bijzonder hard voor Job, hem op zijne kinderen gewezen; beiden hadden hieruit het besluit getrokken, dat Job zich daarom verootmoedigen moest, zijne verborgene zonden belijden en tot godsvrucht wederkeren. Ook Job kent tot hiertoe gene andere gerechtigheid Gods, dan die zijner vrienden, maar terwijl hun het raadsel van Jobs lijden geheel schijnt opgelost te zijn, wordt het voor Job nog ingewikkelder; want inderdaad is hij geen zondaar in den zin der vrienden, en met deze veronderstelling valt ook al hun wijsheid over de gerechtigheid Gods. Dat echter de lijdenswegen ook wegen van beproevingen en verzoekingen zijn, en dit bij de vromen alleen, is hun, zowel als Job, verborgen. De fijne eigengerechtigheid en loonzucht, de grondstellingen voor zulk een begrip, van Gods gerechtigheid, verhinderen Job verder te zien. In zich zelven kan hij, door zijne eigene schuld en die zijner vrienden, de oorzaak van zijn lijden niet vinden; hij kent zich zelven als onschuldig; zo moet die oorzaak dan noodzakelijk in God alleen liggen. Reeds in zijne vorige rede (Hoofdstuk 7: 17 vv.) had hij beproefd zijn lijden zo te verklaren, nu gaat hij (Hoofdstuk 9 vv.) open en consequent over tot de uitwerking van de stelling: God moet en kan slechts in dien zin rechtvaardig zijn, dat geen mens, ook de onschuldige niet, bij Hem recht verkrijgen kan. Zijne gerechtigheid moet de blinde willekeur van het onbillijke noodlot zijn. Zo trekt hij uit de beweringen der vrienden het tegenovergestelde besluit, en slaat hen met hun eigene wapenen. Maar ook in deze diep ingrijpende, eerst trotse (Hoofdstuk 9), dan weer bevende (Hoofdstuk 10) klacht en aanklacht van God, in welke hij zelfs zo ver gaat, dat hij de mogelijkheid voorstelt, alsof God er vermaak in zou hebben, om den mens te pijnigen, komt hij er toch niet toe, om, gelijk de duivel wenst, God te laten varen. Juist dat God zich tegenover hem als een vijand stelt en hem verlaten heeft, dat zijn gebed niet door de dichte nevelen der duivelse verzoeking heendringen kan, is hem het onverdragelijkste. Hij wil niet ophouden te vragen, waarom God hem verstoten heeft; totdat Hij zich weer tot hem kere en hem zegene, al zou ook een verrukte heup, ja, de lichamelijke dood daarvan het gevolg zijn. Hij smeekt slechts, dat God hem weer genadig zij, vóórdat hij in de duistere plaats nederdaalt. -Deze rede van Job vormt het midden van het eerste deel zijns lijdens en is in menig opzicht het toppunt zijner verzoeking, het is toch den duivel gelukt, God aan Job zo voor te schilderen, gelijk hij zelf God acht: een nijdig willekeurig demon, vol list en geweld, maar zonder liefde en gerechtigheid. Den Heere echter is het gelukt Jobs eigenlijke zonde, de fijne eigengerechtigheid en het rechten met God, die hem zijne vroomheid niet vergeldt, gelijk hij verwacht, aan het licht te brengen.

I. Vs. 8-10. Met bittere ironie neemt Job de bewering der vrienden, van de onvoorwaardelijke gerechtigheid Gods in al zijne werken op aarde op, en leidt daaruit juist het tegendeel af. Ja, God is steeds en overal in zijn recht; want Hij is een God, die alles in macht en verstand overtreft, daarom kan een ellendig, onmachtig schepsel nooit enig recht tegen Hem doen gelden, al is het ook nog zo schuldeloos. Om dit aan te tonen, schildert hij de ontzettende

Almacht Gods op aarde en in den hemel, daarbij wedijverende met Elifaz (Hoofdstuk 5: 9-16).

1. Maar Job antwoordde en zei:

2. Waarlijk, gij hebt recht; ik weet, dat het zo is; gelijk gij van Gods gerechtigheid spreekt, (Hoofdstuk 8: 3,20); want hoe zou a) de mens rechtvaardig zijn bij God? hoe zou een sterveling in een strijd om recht bij den Almachtige recht kunnen verkrijgen?

a. Psalm 143: 2.

Geen mens heeft enig recht bij God, om ene geheel andere reden echter, dan Job in zijne grote droefheid meent; niet omdat de afstand tussen Schepper en schepsel te groot is, maar omdat wij allen zonder onderscheid verloren en doemwaardige zondaars zijn, en omdat het de volmaakte liefde is, uit wier hand wij alles, ook den laatsten ademtocht, als geschenk en genadegift met dankzegging moeten ontvangen. Wanneer Job de goddelijke Almacht van Zijne Rechtvaardigheid en Goedheid losmaakt, en deze tot ene blote natuurkracht verlaagt, begaat hij ene even grote fout als de vrienden, wanneer zij de almacht en de rechtvaardigheid verwisselen. Omdat Gods almacht boven alle wezens staat, is zij ook rechtvaardig tegenover allen en laat zij een ieder overkomen, wat hem toekomt (vgl. Hoofdstuk 34: 10). Zo lang echter een mens de ware oorzaak van ene grote smart, die hem overweldigt, nog niet erkent, blijft hem niets anders over, dan zijn lijden alleen als ene openbaring van Gods almacht op te vatten.

Men kan dit tweezins opvatten: hoe zou een mens, indien hij zich verongelijkt achtte, zijn recht bij God kunnen doen gelden? Of: hoe zou een mens, hoe vroom hij dan ook was, geheel onschuldig voor God kunnen heten? Zou deze dubbelzinnigheid niet bedoeld zijn, opdat men geen der beide denkbeelden zou uitsluiten?.

God kan duizenden van misdrijven aan ons ten laste leggen en duizenden artikelen van beschuldiging tegen ons inbrengen, welke wij allen stilzwijgende belijden moeten waar te zijn, zonder een enig van dezelve van ons te kunnen afwenden, of er ons over te verontschuldigen. Niemand onzer kan zich in dezen verdedigen, of van schuld vrijspreken, maar elk moet de hand op den mond leggen.

Ofschoon de mensen gedwongen worden te bekennen, dat God rechtvaardig is, en volstrekt niet te beschuldigen zou zijn, zijn zij soms zo in de war, dat zij niet slechts tegen God murmureren, maar ook met open mond, wanneer de smart een weinig heviger is, Hem lasteren. Want ofschoon zij het daardoor niet lichter maken, wanneer zij door de hevige pijn worden gekweld, toch menen zij, dat zij zich enigszins op Hem mogen wreken, wanneer Hij zulke ellende over hen heeft gebracht. Des te meer moeten wij een welvoeglijk begrip van Gods Rechtvaardigheid hebben, opdat, wanneer Hij ons kastijdt, wij Hem altijd nederig als zodanig erkennen, als Hij in waarheid is, n l. dat Hij rechtvaardig is en wars van enige buiging van het recht.

Job erkent, dat God rechtvaardig is, maar hij ziet in God alleen een Rechter en Heerser, die in het schepsel niet de minste onheiligheid door de vingers ziet en de macht bezit, om al wat onheilig is, te vernietigen.

Wat Job hier en in de volgende verzen zegt is niet gesproken door den Geest. Marck zegt dan ook terecht "dat Job en zijne vrienden nauwelijks te tellen zijn onder degenen, die door Gods Geest zijn ingegeven, als van wien gene goddelijke ingeving wordt gemeld en die om hun redenen van God bestraft worden."

Zijn gemoed is zo beroerd geworden door de plagen, maar bovenal door de redenen van zijne vrienden, dat hij soms wel schone woorden uitspreekt, maar ze verkeerd toepast of uitwerkt.

3. Zo Hij, de almachtige en vreselijke God, lust heeft om met hem, den nietigen mens, te twisten, in een rechtsgeding met hem te treden, niet één uit duizend vragen, die zijn goddelijke Rechter hem omtrent Zijne schuld of onschuld met overleg zou voorstellen, zal hij Hem beantwoorden; de grote verschrikking van Gods macht en grootheid zal hem den mond stoppen.

4. Hij is zo wijs van hart, dat Hij vraag op vraag kan voorstellen en steeds nog zonde in ons ontdekken kan, en zo sterk van kracht, dat Hij elke beproeving van een sterveling, om een recht te doen gelden, den bodem kan inslaan. Wie heeft zich tegen Hem verhard, in een vijandelijken tegenstand, en vrede gehad, wie is ongestraft gebleven?

5. Hij is die God, die de bergen verzet door aardbevingen of watervloeden, zodat zij in elkaar zinken en tot dalen worden, en dit met zulk ene kracht, dat zij het niet gewaar worden 1); Hij is die machtige God, die ze omkeert in Zijnen toorn (vgl. Psalm 97: 5. Openbaring 6: 14; 16:
20. Job 14: 18).

1. Dit is overeenkomstig aan de over ‘t algemeen verhevene en dichterlijke spraak van het gehele Boek, dat de bergen hier als persoonlijke wezens gedacht zijn, die door hun eigen omstorten onvoorziens verrast worden.

6. Die de aarde beweegt, door ontzettende aardbevingen doet sidderen, uit hare plaats, die haar in de ruimte aangewezen is (Hoofdstuk 26: 7), dat hare inwendige pilaren, waarop het geheel rust, (Hoofdstuk 38: 6. Psalm 104: 5) schudden, (vgl. Openbaring 20: 11. Jes. 13: 13).

De oudere uitleggers verklaarden "de bergen" en "de aarde" van grote wereldrijken, als het Medo-Perzische, het Macedonische, het Romeinse rijk, wier hoogmoed door Gods macht plotseling ten val kwam (vgl. Zach. 4: 7. Jes. 40: 4; 24: 20), gelijk ook de Heere Jezus grote hindernissen van het rijk Gods als bergen voorstelt (MATTHEUS. 17: 20; 21: 21. 1 Kor. 13: 2).

7. Die de zon door Zijn almachtig woord gebiedt, en zij gaat niet op 1), zodat de aarde in duisternis blijft, en door menigten van wolken verzegelt Hij de sterren, zodat zij bij nacht geen licht kunnen geven (Amos 4: 13).

1. Men kan hierbij zowel aan gewone door de natuurwetten geregelde zonsverduisteringen denken, als aan de wonderen, die ons uit de geschiedenis van het rijk Gods bekend zijn, als de Egyptische duisternis, het wonder in het dal van Ajalon en op den Goeden Vrijdag; want beide zijn door dezelfden wonderbaren God, hoewel met verschillende bedoelingen teweeg gebracht en evenzeer te bewonderen.

7. Die de zon door Zijn almachtig woord gebiedt, en zij gaat niet op 1), zodat de aarde in duisternis blijft, en door menigten van wolken verzegelt Hij de sterren, zodat zij bij nacht geen licht kunnen geven (Amos 4: 13).

1. Men kan hierbij zowel aan gewone door de natuurwetten geregelde zonsverduisteringen denken, als aan de wonderen, die ons uit de geschiedenis van het rijk Gods bekend zijn, als de Egyptische duisternis, het wonder in het dal van Ajalon en op den Goeden Vrijdag; want beide zijn door dezelfden wonderbaren God, hoewel met verschillende bedoelingen teweeg gebracht en evenzeer te bewonderen.

8. Die, gelijk in den beginne bij het scheppingswerk, alleen de hemelen uitbreidt 1), (vgl. Jes. 44. 24; 40: 22. Psalm 104: 2), en treedt op de hoogten der zee, op de baren, die ten hemel stijgen (Psalm 107: 26), als op een vasten grond; zelfs het den mensen vijandigste en machtigste element buigt zich neer onder zijnen Heer (Joh. 6: 19).

1. De tegenwoordige tijd (vs. 5-10) betekent, dat al deze dingen, die Gods ontzaglijke Majesteit aanwijzen, hoewel ten tijde der schepping of daarna geschied, toch eeuwig tegenwoordige, gedurig wederkerende daden Gods zijn.

9. Die den wagen 1), den groten Beer aan den noordelijken hemel maakt, den Orion 2), of Jakobsstaf aan den zuidelijken rand van het noordelijk halfrond, en de klok, het Zevengesternte, de Plejaden aan het Oosten des hemels, en de binnenkamers, de in onafzienbare ruimten zich verliezende en verborgene sterren van het Zuiden, aan het zuidelijk halfrond (vgl. Hoofdstuk 38: 31 vv.).

1. Het heerlijke, nooit ondergaande sterrenbeeld in de nabijheid van de Poolster, dat uit 7 grote sterren bestaat, en daarom ook Zevengesternte of Septentrio genoemd wordt, heet bij Romeinen en Grieken, de Wagen, naar zijnen vorm, die op een wagen gelijkt, bij de Arabieren en Joden As, dat is, dodenbaar, om dezelfde reden.

2. Orion, Hebr. Cesil d.i.poort, omdat het verhaal bestond, dat een dwaas koning (misschien Nimrod), die zich tegen God stelde, tot zijne straf aan den hemel geplaatst was, gelijk ook aan den naam Orion een dergelijk verhaal ten grondslag ligt.

10. a) Die grote dingen doet, welke Zijne Almacht ons duidelijk voor den geest roept, dingen, die men niet doorzoeken kan met zijn menselijk verstand, en wonderen die zo menigvuldig zijn in de natuur en onder de mensen, dat men ze niet tellen kan.

a. Job 5: 9. Psalm 72: 18; 77: 15; 86: 10. Rom. 11: 33.

Nederstortingen van bergen, aardbevingen, zonsverduisteringen, onweders, de door den storm gezweepte zee, de oneindige ruimte des hemels, de glinsterende sterrenbeelden zijn zaken, die recht geschikt zijn, den mens zijne onmacht tegenover God te doen gevoelen. Niet zonder doel voert Job tegenover Elifaz, die Gods almacht meer in liefelijke beelden had voorgesteld, juist zodanige aan, om dan uit de alzo voorgestelde almacht Gods een tegenovergesteld gevolg als de vrienden te trekken. Wie niet gelooft, dat de Heere, die in deze natuurkrachten Zich openbaart, dezelfde is, als die uit liefde tot den mens alles schiep, die ook over de zondaars zich in liefde erbarmt en mens werd, toen wij nog vijanden waren, die kan inderdaad uit deze gebeurtenissen der natuur, God slechts als ene duistere vreselijke natuurwet leren kennen.

In plaats van God te vervloeken, gelijk satan verwachtte, verheerlijkt Job Gods volmaaktheden en wondervolle werken. Hoe Job ook door zijne eigene ellenden vervuld wordt, wanneer hij gelegenheid heeft om Gods wijsheid en macht te vermelden, vergeet hij zijne klachten en vertoeft hij met vreugde en met welsprekendheid bij dit heerlijk en gezegend onderwerp.

In vs. 5-10 wordt over God gesproken als over den Machthebbende in het rijk der onbezielde schepping, in de nu volgende verzen wordt het uitgesproken, dat God ook met almachtige kracht heerst over de bezielde schepping, over de mensenwereld.

11.

I. Vs. 11-24 Ook mij kan Hij daarom, ondanks mijn recht, gemakkelijk overweldigen, zonder dat iemand Hem daarom verwijtingen kan doen. Kunnen toch de machtigste schepselen voor Hem niet bestaan, zo mag ik, ellendige, wel zwijgen. Wilde Hij zich ook met mij in een twistgeding inlaten, Hij zou mij toch het horen. Ja door Zijne overmacht zou mijne verdediging, zelfs wanneer ik recht had, tot ene aanklacht van mij zelven worden Toch ben ik in waarheid onschuldig; maar dat is hetzelfde-rechtvaardigen en goddelozen verdelgt Hij op gelijke wijze. Ja, dikwijls genoeg geeft Hij den goddelozen de overmacht.

11. Zie, Hij zal voor of, over mij in het geloei van den storm heengaan en mij met onzichtbare macht de slagen toebrengen, en ik zal Hem niet zien; en Hij zal voorbijgaan, mij plotseling verschrikkende, en ik zal Hem niet merken. Overal is Hij onzichtbaar tegenwoordig, en zou die God dan niet te vrezen zijn?

12. Zie, Hij zal al uw geluk roven 1), wie zal het Hem doen wedergeven? wie zal tot Hem zeggen: Wat doet Gij 2)? Die Opperheerser is aan niemand verantwoording Zijner daden schuldig (vgl. Jes. 45: 9. 1 Samuel 2: 10. Rom. 9: 20).

1. In het Hebr. Jachtoof. Eigenlijk betekent dit werkwoord wegslepen, en wordt gebruikt van den leeuw, die zijn prooi bemachtigt en voortsleurt. Het woord in den grondtekst in ons vers door, doen wedergeven vertaald, betekent ook beletten, verhinderen, en die betekenis moeten we hier hebben.

2. Het schijnt wel, dat Job hier aan God een absolute macht toekent, die echter niet in overeenstemming is met Zijn Rechtvaardigheid en billijkheid. Maar laten wij wel opmerken, dat hij niet afwijkt van zijn betuiging van vroeger, n.l. dat de rechtvaardigheid Gods niet slechts optreedt in het straffen der goddelozen, wanneer hun ongerechtigheden duidelijk en openbaar zijn. Waarin dan ook? Hierin, dat, wanneer God op buitengewone wijze handelt, en wel zo, dat Hij blindelings en onbillijk schijnt te handelen, waardoor de ongelovigen de gelegenheid aangrijpen, om te murmureren, we nochtans Zijne rechtvaardigheid moeten erkennen.

13. God, de almachtige, zal Zijnen toorn niet afkeren, wanneer eenmaal zijn verdervende loop begonnen is; eerst wanneer Zijn voornemen volvoerd is, trekt Hij Zijne hand terug (Psalm 78: 38). Hij laat zich door niemand terughouden, en zo iemand het mocht willen beproeven, onder Hem worden gebogen de hovaardige helpers 1), niemand kan te hulpe komen, want dit wordt als trotsheid diep vernederd.

1. Hebr. de helpers van Rahab d.i. Rahab en zijne helpers. Onder Rahab wordt in Psalm 37: 4. Jes. 30: 7 Egypte, Psalm 89: 11. Jes. 51: 9 een zeemonster, als de Leviathan verstaan. Zo verklaart de Septuaginta het woord ook op onze plaats, en Hoofdstuk 26: 12 vv. Eigenlijk betekent het woord: "trotsheid", "overmoed" en het is openbaar, dat Egypte dezen naam als een beeld van de aan God en Zijn rijk vijandige wereldmachten draagt. Jablonskius (Opusc. I
2. meent, dat Egypte alzo genoemd wordt naar het koptische rh-onab = land aan de zon gewijd.

Hier kan echter noch een zeemonster, noch Egypte gemeend zijn, maar het moet op ene in de geschiedenis der openbaring allerbekendste gebeurtenis van een groten ontzaglijken opstand tegen God doelen. Wellicht heeft Job hier op het oog het oproer van satan en zijne demonen, wier afbeeldsels de H. Schrift in Egypte en in de zeemonsters ziet.

Ongetwijfeld wordt hier niet op Egypte gedoeld, maar op ene indrukwekkende gebeurtenis, waardoor het zo treffend is uitgekomen, dat God de Almachtige is, die heerst en regeert in hemel en op aarde, dat ook de vereende macht van alle hovaardigen niet in staat is, om iets tegen Gods Almacht te vermogen.

14. Hoe veel te min zal ik, machteloos mens, in staat zijn Hem te antwoorden, zo Hij mij al wilde horen, en hoe zou ik mijne woorden uitkiezen tegen Hem 1); waar zou ik de rechte woorden vinden?

1. Hiermede wil Job zeggen, dat hij, de onmachtige, dan wel niets tegen God kan doen. Als de vereende macht van alle sterken niets vermag tegen God, wat zal hij, de onmachtige, dan kunnen? Hoe zal hij dan woorden vinden, om met God te twisten? Wel erkent Job hiermede zijne geringheid, maar toch valt een ontevreden toon niet te miskennen; toch is hij ook hier van opstand niet vrij te pleiten.

15. Dien ik, zo ik rechtvaardig ware 1), niet zou kunnen, niet zou durven antwoorden, wanneer Hij zich in strijd over het recht met mij begaf, mijnen Rechter zal (zou) ik om genade bidden.

1. Zo ik rechtvaardig ware, is genomen in den zin van, zo ik het recht voor had. Hij wil zeggen, al had ik het recht voor, zodat hoegenaamd niets op mij was aan te merken, zo is God toch zo hoog en verheven, zo is hij toch zo absoluut Rechtvaardig, dat ik tot Hem, als mijn Rechter, om genade moet bidden. Rechter is hier in den zin van, aanklager en rechter beiden, niet alleen in den zin van rechter.

16. Zelfs indien ik tot Hem roep, en Hij mij antwoordt, Hij mij verschijnt, ik zal niet geloven, dat Hij mijne stem ter oren genomen heeft, om mijne verantwoording te horen en aan te nemen; Zijne oneindige grootheid laat zulk ene vernedering niet toe.

Job zegt, dat ofschoon hij genade van God ontvangt, waarom hij gevraagd heeft, hij echter niet zou geloven, dat zijne gebeden zouden verhoord zijn, Hoe moeten we dit opvatten? Er is geen twijfel aan, of Job drukt hiermede uit, hoedanige beproevingen hij wel ondervindt, terwijl hij zich van God verlaten en door God tegengestaan gevoelt, zoals wij dezen zelfde Job ook vroeger hebben horen spreken.

Zo wonderlijk gaan die twee, hoop en wanhoop, bij de aangevochtenen door elkaar, dat zij, hoewel zij God aanroepen en verhoord worden, het toch niet gevoelen, zodat zij nog menen, dat hun stem niet verhoord is. Dat is een grote troost, dat ook bij de heiligen onder het kruis, kleinmoedigheid en vrees des harten gezien is. (M.LUTHER).

17. Want Hij vermorzelt mij tot straf omdat ik mijn recht geëist heb, door een onweder; in plaats van naar mij te horen, zou Hij mij geheel vernietigen, en Hij vermenigvuldigt mijne wonden, die Zijn toorn mij sloeg zonder oorzaak, daar ik toch onschuldig ben.

18. Hij laat mij niet toe (zou mij niet toelaten), wanneer het tot een strijd om recht kwam, mijnen adem te verhalen; maar Hij verzadigt mij met bitterheden, zou mij een overmaat van ellende doen ondervinden.

19. Zo het aan de kracht komt, komt het op macht aan, zie, Hij is sterk. Wie zal tegen Hem bestaan? en zo het aan het recht komt, wie zal Mij dagvaarden, zegt de Heere?

20. Zo ik mij rechtvaardig in dien strijd, mijn mond zal mij verdoemen, daar ik tegenover den Almachtige niets met juistheid tot verdediging van mijn recht zou kunnen voortbrengen; ben ik oprecht, Hij zal mij toch verkeerd verklaren 1), ook zelfs, wanneer ik in menselijken zin onschuldig ware, zou Hij mij zoveel schuld voorstellen, dat ik als een misdadiger voor Hem stond.

1. Eer dat Job in doodsangst komt, looft hij God over den door zijner goederen en den dood zijner kinderen, maar nu hem de dood onder de ogen treedt en God zich onbetuigd laat, tonen zijne woorden, wat voor gedachten een mens heeft (hij zij zo heilig als het kan) tegen God;

hoe het hem dunkt, dat God niet God, maar een ijdel rechter en toornig tiran is, die met geweld te werk gaat en vraagt naar niemand. Dit is het hoogste stuk in dit Boek. Dit verstaan slechts zij alleen, die er ook van weten, wat het zij, Gods toorn en oordeel te dragen en Zijne genade te missen.

Wat Job hier voorbij ziet is, dat het Recht Gods tegenover het schepsel altijd het ware objectieve Recht is. In zijn bitterlijk bedroefden toestand komt hij er toe, om wel het recht Gods breed uit te meten, maar dit recht verschilt in zijn mond och zo weinig van onrecht. Daarom zondigde hij, zoals de Heere ook later zegt, zwaar, terwijl aan de andere zijde Job daardoor aan het zondig bestaan van zijn eigen ik ontdekt wordt.

21. Ben ik oprecht, en in waarheid ben ik onschuldig, ik heb gene zonde gedaan, overeenkomstig de zware straf, die ik draag, zo acht ik toch mijne ziel niet, zo zal ik toch mijn leven verbeurd moeten verklaren. Daarom herhaal ik, wat ik reeds zei (Hoofdstuk 7: 16); ik versmaad mijn leven.

Zo is het dan den Heere gelukt duidelijk uit het met zich zelven en met God worstelende hart van Job de eigenlijke boezemzonde aan het licht te brengen, namelijk zijne eigengerechtigheid, zijne trotsheid op vroomheid en het verlangen, dat ook God die erkenne (Hoofdstuk 10: 15). Voordat zulk ene zweer van ene inwendige, verborgene zonde geheel rijp geworden en hare schandelijkheid en boosaardigheid geheel aan den dag gekomen is, kan zij ook niet door den hemelsen heelmeester geheeld worden. Maar dan reinigt de Goddelijke wijngaardenier zijne takken, opdat zij meer vrucht geven.

21. Ben ik oprecht, en in waarheid ben ik onschuldig, ik heb gene zonde gedaan, overeenkomstig de zware straf, die ik draag, zo acht ik toch mijne ziel niet, zo zal ik toch mijn leven verbeurd moeten verklaren. Daarom herhaal ik, wat ik reeds zei (Hoofdstuk 7: 16); ik versmaad mijn leven.

Zo is het dan den Heere gelukt duidelijk uit het met zich zelven en met God worstelende hart van Job de eigenlijke boezemzonde aan het licht te brengen, namelijk zijne eigengerechtigheid, zijne trotsheid op vroomheid en het verlangen, dat ook God die erkenne (Hoofdstuk 10: 15). Voordat zulk ene zweer van ene inwendige, verborgene zonde geheel rijp geworden en hare schandelijkheid en boosaardigheid geheel aan den dag gekomen is, kan zij ook niet door den hemelsen heelmeester geheeld worden. Maar dan reinigt de Goddelijke wijngaardenier zijne takken, opdat zij meer vrucht geven.

22. Dat is één ding 1), dat ik niet verdragen kan, daarom zeg ik: a) Den oprechte en den goddeloze verdoet Hij door dezelfde straffen 2) (vgl. Prediker 9: 2 met Psalm 73: 2-16).

a. Mal. 3: 14.

1. Hebr.: "Dat is enig," v.d.Palm vertaalt: "Dat is hard."

2. Tegen deze bewering van Job, waarmee hij zijne vrienden direct tegenspreekt, treedt naderhand Elihu het scherpste op (vgl. Hoofdstuk 34: 9; 35: 3). Wel is het waar, dat dikwijls gelijke gerichten over vroom en onvroom gaan. "Maar de vraag is: is dan God over beiden toornig? Den Christen wordt de lichamelijke tijdelijke straf tot een zegen, maar den goddeloze ten verderve. Voor de godzaligen is het geen teken van den Goddelijken toorn, maar alleen voor de goddelozen. De Christenen wanhopen daarom ook niet, al moet het lichaam zich hier kwellen en beangstigen; want zij weten, dat zij uit dit jammerdal weggerukt worden, opdat zij de toekomstige ellende niet zien en tot rust in het paradijs komen.".

22. Dat is één ding 1), dat ik niet verdragen kan, daarom zeg ik: a) Den oprechte en den goddeloze verdoet Hij door dezelfde straffen 2) (vgl. Prediker 9: 2 met Psalm 73: 2-16).

a. Mal. 3: 14.

1. Hebr.: "Dat is enig," v.d.Palm vertaalt: "Dat is hard."

2. Tegen deze bewering van Job, waarmee hij zijne vrienden direct tegenspreekt, treedt naderhand Elihu het scherpste op (vgl. Hoofdstuk 34: 9; 35: 3). Wel is het waar, dat dikwijls gelijke gerichten over vroom en onvroom gaan. "Maar de vraag is: is dan God over beiden toornig? Den Christen wordt de lichamelijke tijdelijke straf tot een zegen, maar den goddeloze ten verderve. Voor de godzaligen is het geen teken van den Goddelijken toorn, maar alleen voor de goddelozen. De Christenen wanhopen daarom ook niet, al moet het lichaam zich hier kwellen en beangstigen; want zij weten, dat zij uit dit jammerdal weggerukt worden, opdat zij de toekomstige ellende niet zien en tot rust in het paradijs komen.".

23. Als de gesel Zijner oordelen haastelijk doodt, bespot Hij nog bovendien de verzoeking, de bezoeking, de wanhoop der onschuldigen, die Hij medetreft. Daaruit ziet gij, dat het Hem hetzelfde is, of iemand oprecht is of goddeloos.

Dit is wel het hardste, dat Job in het gehele Boek zegt. Zie daarentegen: Psalm 118: 18. Jona. 4. 2. Klaagt. 3: 31-33. 2 Samuel 24: 14.

Wij zien hier, dat Job nog veel verder gaat dan Asaf, dat hij God van onbarmhartigheid beschuldigt. Wel was dan deze man Gods ver heen. Wel was hij aan het zinken, maar zijn God zou hem voor verzinken behoeden.

24. Nog meer: de aarde, of, het land wordt gegeven in de hand en in de macht des goddelozen, van enen misdadigen vorst; Hij overdekt het aangezicht harer rechteren, zodat ook zij geen recht of onrecht meer onderscheiden, maar met den grootsten willekeur handelen en vonnissen; zo het niet God is, die dit doet, wie is Hij dan, die dit alles zo bestuurt? Wie anders dan God is de oorzaak van al die ellende?

"Wat is Gods Wezen voor Job misvormd. Niets dan de almacht van den despoot is overgebleven. Hoe koud en vreemd is hem God geworden!"

Wanneer wij warm geworden zijn, hetzij door disputeren of door ontevredenheid, moeten wij een wachter voor de deur onzer lippen zetten, voornamelijk, wanneer wij over goddelijke zaken spreken.

25.

III. Vs. 25-35. Zo zijn ook mijne dagen van geluk spoedig weggevlogen, en laat Gods toorn geen ogenblik van mij af, dat ik een ogenblik adem hale. Ik moet een misdadiger zijn, daarom moeten al mijne bemoeiingen om mij te rechtvaardigen te vergeefs zijn. God is toch mijn gelijke niet, dat ik enen hogeren scheidsrechter tegen Hem zou kunnen inroepen. Wilde hij slechts voor een korten tijd Zijnen toorn van mij afkeren en mij rust gunnen, zo zou ik mij rechtvaardigen.

25. Zo moet ook ik, gelijk de meeste onschuldigen, onder de blinde macht van God lijden, en mijne dagen, mijne vroegere gelukkige dagen zijn lichter geweest dan een loper (vgl. 1 Samuel 22: 17); Zij zijn weggevloden, zij hebben het goede niet gezien.

Als iemand in nood is en hij aan de vorige jaren denkt, is het hem, alsof hij gedroomd had. Want ons leven is van dien aard, dat, wat voorbij is, wij daarvan niets meer hebben; wat komen zal, weten wij ook niet. Alleen het tegenwoordige ogenblik gevoelen wij, hetzij; het goed of kwaad is. Is het goed, zo denkt de mens, zo zal hij in eeuwigheid geen nood hebben; is er echter angst en droefheid, zo nemen de treurige gedachten het hart zodanig in (vooral wanneer bovendien nog Gods toorn gevoeld wordt), dat wij al het goede vergeten.

26. Zij zijn voorbijgevaren met 1) of, als jachtschepen, zij varen zo snel voorbij als "de papyrusschepen," de lichtste en snelste schepen van den Nijl; het geluk verdween snel, gelijk een arenduit de hoogte neervalt en naar het aas toevliegt.

1. Met, beter als, dewijl het hier een vergelijking betreft. Ziet Job op de vroegere dagen van geluk en voorspoed terug, dan is het hem, alsof zij zo snel mogelijk zijn voorbij gesneld, terwijl de dagen, die hij nu doorleeft al kruipende voorbijgaan.

Job ontleent zijn beelden aan de aarde, aan het water, en aan de lucht, om het snel voorbijgaan zijner gelukkige dagen aan te geven.

27. Indien soms mijn zeggen is: Ik zal mijne klacht vergeten, en ik zal mijn treurig gebaar laten varen; ik zal goeden moed vatten en mij verkwikken.

28. Zo schroom, zo ontzet ik aanstonds weer voor al mijne smarten; met angst vervuld schrik ik voor mijn ongeluk terug, en hetgeen mij het minst te verdragen is, is dat ik weet, dat Gij, o Heere!, mij niet onschuldig zult houden.

Hier blijkt het weer, dat Job zijnen God niet kan noch wil loslaten, al heeft hij Hem ook verlaten. Hij spreekt niet van God, zonder tot God op te zien, hoewel hij zich door God afgestoten gevoelt, blijft hij toch aan God hangen.

29. Mij helpt gene verdediging; ik zal toch in Zijne ogen goddeloos zijn, en dit is mij het zwaarste in mijne smart: waarom dan zal ik ijdel arbeiden 1), mij vermoeien om mij te rechtvaardigen of om redding te vragen?

1. Zo wisselen in die arme, aangevochtene ziel ebbe en vloed, versaagdheid en overmoed elkaar af: Hij is er van overtuigd, dat hij bij God niets is, maar kan het toch ook niet rijmen, dat hij zo tot in de diepste diepte der ellende wordt ter neer gestort. Het is nu niet zoals vroeger en zoals straks een moedeloos wegzinken, veeleer dragen deze woorden de kentekenen van een worstelende ziele, al is hij van overmoed niet vrij te pleiten.

30. Indien ik mij wasse met sneeuwwater, en mijne handen zuivere met zeep, met loog (vgl. Jer. 2: 22);

31. Dan zult Gij, o Heere! mij in de gracht induiken 1), en mijne klederen zullen van mij gruwen 2), vrezen door mij bezoedeld te worden. Zo zou mij de volkomenste rechtvaardiging niet baten, want Gij zoudt het door Uwe almacht daartoe brengen, dat mijne onschuld onreinheid werd.

1. Deze uitdrukking schijnt hard en zeer verkeerd. God toch is niet degene, die ons onbillijk behandelt. Wij weten, dat Hij is de fontein van alle heiligheid, ja, dat Hij ons reinigt, indien wij tot Hem de toevlucht nemen, met onreinheid en onvolmaaktheid bezoedeld. Waarom zegt dan Job, dat God hem in de kracht wil induiken? Het betekent, dat God het vuil in hem zou ontdekken, wat te voren nog verborgen was. Hoe dan? Niet alleen uit kracht van de wet. Want wel is waar, dat de wet Gods voldoende is, om ons te veroordelen, zoals wij reeds hebben gezegd. Daarom wordt zij genoemd de bediening des doods, dewijl indien zij alleen zou zijn, zonder Evangelie, wij noodzakelijk zouden moeten verloren gaan. God derhalve naar de wet met ons handelende, ontdekt vele verborgen bezoedelingen in ons. Maar Job schrijdt verder voort, n.l. ofschoon wij de wettische zuiverheid Gods zouden kunnen aanbieden, d.i. indien wij zouden kunnen volbrengen, wat God bevolen heeft (wat echter niet kan) zo zouden wij toch niet voor Zijn aangezicht kunnen bestaan.

Laten wij zeggen, dat Job met een reinheid als der Engelen begaafd was, dat hij kon staan voor Gods aangezicht met ene rechtvaardigheid volgens de wet, toch volgens de openbare en verborgene rechtvaardigheid in God zou hij niet onschuldig kunnen zijn. Want ook de Engelen zelfs kunnen niet gezegd worden, volmaakt rechtvaardig te zijn. Job zegt dan ook in deze plaats, ofschoon er zekere rechtvaardigheid zou zijn, zelfs volgens den eis der wet, hij echter naar het oordeel Gods onvolmaakt en bezoedeld zou zijn.

2. De klederen worden hier voorgesteld als een afkeer te hebben van de onreinheid van hem, dien zij moeten dekken. Zo diep ellendig en onrein voelt hij zich, zo nietig in zijn eigen ogen.

3. Al mijne pogingen om mijne onschuld te bewijzen, moeten te vergeefs zijn a); want Hij is niet een man, maar de hoogste en almachtige Rechter, niet een man als ik, dien ik antwoorden zou, zo wij te zamen in het gericht kwamen.

a. Prediker 6: 10. Jer. 49: 19.

33. Er is geen scheidsman tussen ons, die onzer beider zaak onderzoeken kan en beslissen, wie recht, wie onrecht heeft; noch een hoger rechter, die zijne hand op ons beiden leggen mocht 1), om naar zijne hoge rechterlijke macht den vrede tussen ons te bevelen.

1. Onze Heere Jezus Christus is de gezegende Middelaar, als aan wie de Vader alle oordeel aanbevolen en overgegeven heeft, waaraan wij ons moeten onderwerpen. Doch Job beleefde zulke klare en heldere tijden niet, in welke geen reden voor diergelijke klachten als de zijne meer overig is.

34. a) Dat Hij van op mij Zijne roede wegdoe, de smarten en de ziekten, met welke Hij onophoudelijk slaat, wegneme, en dat Zijne verschrikking, Zijne verpletterende Majesteit, mij niet verbaasd make, opdat ik tot mij zelven kome uit de bedwelming, waarin mij Zijne Almacht gebracht heeft;

a. Job 13: 20; 33: 7

35. Zo zal ik vrijmoedig spreken en mij van alle smart zuiveren, en Hem niet in Zijne ontzettende almacht vrezen, want zodanig ben ik niet bij mij, zodanig een met schuld beladene ben ik niet volgens mijne geweten, dat ik, zo Hij zich op een trap met mij wilde plaatsen, zou moeten vrezen en verstommen.

Zijn zelfbewustzijn laat hem wensen, dat hem de mogelijkheid der zelfverantwoording vergund zij, en dewijl hij nu eenmaal des levens zat is en geen hoop meer op levensverlenging heeft, zo wil hij tenminste aan zijn klacht den vrijen loop laten en den Bewerker van zijn lijden smeken, dat Hij hem toch niet tegen het getuigenis van zijn geweten in, den dood laat sterven van een met schuld beladene.

Laat ons uit dit alles gelegenheid nemen, om medelijden te tonen, omtrent degene die een gewonden geest heeft, en om ernstig voor hem tot God te bidden, dewijl zij alsdan niet weten, hoe zij zelf God bidden zullen of moeten; om God te danken, dat we niet in zulk een troostelozen toestand zijn als de arme Job hier voorkomt, opdat wij, wandelende in het licht des Heren, ons met vreze en beving in hetzelve gedurig moge verblijden.

HOOFDSTUK 10. JOB KLAAGT OVER ZIJNE ELLENDE.

IV. Vs. 1-17. Ik heb verdriet over mijn leven, daarom wil ik ook aan mijne klachten tegen God den vrijen loop laten. Waarom zijt Gij ons een vijand geworden? Is het, omdat Gij er behagen inschept, Uwe eigene schepselen te kwellen, of zijt Gij een kortzichtige gelijk, die de waarheid niet doorziet? Neen! Gij moet het toch weten, dat ik geen misdadiger ben. Of hebt Gij daarom mij zo wonderbaar geschapen en zo genadig onderhouden, om mij nu Uwe macht des te meer te laten gevoelen, en mij te verdrukken en mij, zodra ik het mocht wagen mijn hoofd op te heffen, mij des te vreselijker te treffen.

1. Mijne ziel is verdrietig over mijn kommervol leven, ik heb er een walg van (Hoofdstuk 7: 16), want mijne hoop is verdwenen dat God mij weer genadig zou zijn; ik zal mijne klachtover mijn lijden, en mijne grootste smart, dat God zo zonder oorzaak toornig op mij is, op mij laten 1), den teugel vieren, wat er ook van worde; ik zal spreken in bitterheid mijner ziel (vgl. Hoofdstuk 7: 11).

1. In het Hebr. Eëzbah alai sichi. Beter: Ik zal vrijlaten in mij mijne klacht. Job spreekt hier uit, dat hij zijn ik niet zal bedwingen, maar den vrijen teugel geven, om de klachten, die zich in zijn bewustzijn hebben opeen gehoopt, uit te storten. Wel wordt hier bij hem de kracht der inwonende zonde openbaar. Hier is zijn gemoed wèl wrevelig, hoewel hij toch aan de andere zijde weer behoefte toont, om zich aan de Vrijmacht Gods over te geven, opdat die God hem niet verdoeme. Job is een wedergeboren zondaar, maar de scheuten van den ouden wortel der zonde schieten zo hoog op, dat zij schier den nieuwen boom der gerechtigheid onzichtbaar maken.

2. Ik zal vrijmoedig tot God zeggen: Verdoem mij niet, en laat uwen toorn niet altijd over mij, als op enen goddeloze blijven; doe mij weten, waarover Gij met mij twist, waardoor ik U zozeer beledigd heb, dat Gij mij zo hard straft.

3. Is het U goed, hebt Gij er vermaak in, dat Gij verdrukt, dat Gij enen arme, onschuldige zoveel doet lijden? dat Gij verwerpt den arbeid Uwer handen 1), den mens, in wie Gij een geestelijk werk aangevangen hebt (Psalm 139: 15), en of, terwijl Gij over den raad der goddelozen schijnsel geeft, hun voorspoed schenkt (Psalm 73: 4)? Is het Uw lust Uwe dienaren te straffen en de goddelozen te verheffen?

1. Te midden van al de diepten der ellende, waarin Job terneder zit, doemt toch voor een ogenblik het geloof weer op, dat God hem bestraald heeft met het licht der genade, dat Hij het werk Gods aan zijne ziele heeft ervaren. Hij kent zich als een werk van Gods hand. Maar daarom is het hem te meer duister, dat God hem zo kastijdt en de goddelozen in het licht doet wandelen.

4. Hebt Gij vleselijke ogen, zodat Gij U door den schijn laat verblinden? Ziet Gij, gelijk een mens ziet, die zich door liefde of haat in zijn oordeel laat leiden?

5. Zijn Uwe dagen zo kort als de dagen van een mens, zodat Gij niet wachten kunt, totdat mijne schuld openlijk en ondubbelzinnig gebleken is, zodat Gij mij zodra mogelijk ene belijdenis afpersen wilt? Zijn Uwe Jaren als de dagen eens mans (Psalm 102: 28)?

6. Dat Gij onderzoekt naar mijne ongerechtigheid en naar mijne zonde verneemt 1), door een zo pijnlijk verhoor, door plagen en smarten?

1. In vs. 3-7 treedt Job aan de ene zijde als aanklager tegen God op, terwijl aan de andere zijde hij God de ere geeft, dat Hij niet is als een mens. Een vonkje geloof openbaart zich nu en dan nog eens.

7. Maar neen! U kan niets verborgen zijn! Het is Uwe wetenschap, Gij moet het weten, dat ik niet goddeloos ben, dat ik geen misdrijf pleegde, dat zulk ene straf rechtvaardigt; nochtans is er niemand op aarde, of in den hemel (Psalm 139: 7 vv.), die uit Uwe hand verlosse 1), nochtans is er uit Uwe hand geen ontkomen.

1. Hij weet, dat God zich aan hem openbaart, maar hij opent de ogen niet. Hij klaagt, dat hij al te veel gekweld en gepijnigd wordt. Hem ontbrak wel geen geduld, maar zijn geduld was niet zo volkomen als het wel behoorde.

8. Uwe handen doen mij smart aan 1), hoewel zij mij gemaakt hebben; te zamen rondom mij zijn zij, alles wat ik ben is Uw werk; Gij formeerde mij en omringt mij overal, en nu Gij verslindt mij; Uw eigen kunstwerk vernietigt Gij weer en stort Gij in ‘t verderf (vgl. vs. 3. Psalm 119: 73; 139: 14).

1. In het Hebr. Jadèka Itsboeni. Het werkwoord heeft ook wel de betekenis van, smart aandoen, maar ook van formeren, en die betekenis moeten we hier hebben. Het volgende moet dan luiden: en gemaakt of, uitgewerkt. Job bepaalt God er bij, dat hij Zijn handenwerk is, en dat het nu onbegrijpelijk is, dat Hij dit Zijn handenwerk zo weer vernietigt, zonder oorzaak. Op dit laatste is wel te letten. Dit is voor Job het smartelijkste, dat hij van oordeel is, dat God hem, hoewel hij geen bepaalde zonde gedaan heeft, zo tuchtigt en straft.

Het tweede woord is uitwerken, n.l. datgene, wat geformeerd, geschapen is. Ook kan men het vertalen door volmaken.

9. Gedenk toch, dat Gij mij, uit enkel liefde, voordat ik nog van U of van mij zelven wist, zonder mijn toedoen, als leem bereid hebt, even als den eersten mens, wiens schepping Gij bij iedere mens in den moederschoot herhaalt (vgl. Hoofdstuk 1: 21; 33: 6. Psalm 139: 15), en dat mijn aan zijn slechts kort kan duren, daar Gij mij, gelijk alle mensen, tot stof zult doen wederkeren (vgl. Genesis 3: 19). Waarom dan moet dit korte leven van Uw eigen schepsel zo smartvol zijn?

De lijder, wie het nog ontbreekt aan diepe inwendige kennis van zonde, en die het geloof aan Gods genade meer door eigen schuld, deels door misleiding van anderen verloren heeft, is bestendig in verzoeking. om God voor een Wezen vol van wangunst en van lust tot vernieling

te beschouwen. Vandaar het heidens denkbeeld van den nijd der goden, van der onschuldigen val zelfs van de lievelingen der Godheid, wanneer zij een trap van geluk te hoog voor deze wereld bereikten (maar als nu ook deze bij al de goden gehaat werd, dwaalde hij eenzaam daarheen op het Aleïsche veld" Hom. Elias VI: 200 vv. "Hier keert zich de vreemdeling af met ontzetting.) Alleen het gelovig vasthouden aan Gods onverdiende genade en anders niets kan ons in staat stellen overal de sporen te ontwaren van die liefde, die alles onderhoudt, die in alles voorziet.

De duivel is ons mensen, in het bijzonder den waren Christen, zulk een doodsvijand, dat hij hem gaarne elk uur, ja ieder ogenblik zou willen ombrengen. Dat dit niet geschiedt bewerkt de Voorzienigheid van God, die Zijne engelen beveelt, dat zij ons bewaren op alle onze wegen, zodat hij ons gene schade kan doen, ook geen haartje kan krenken, tenzij God het hem toelaat. God toch ziet vele duizenden malen nauwlettender op de Zijnen, dan ene moeder op haar enig kind kan zien, ja zo opmerkzaam slaat Hij ons gade, dat Hij zelfs al de haren van ons hoofd telt. Zulk een waken Gods is over ons dag en nacht, ieder uur en elk ogenblik.

10. Hebt 1) Gij mij niet bij mijne wondervolle wording als melk gegoten in het vat van den moederlijken schoot, en mij als een kaas doen runnen; geven dus niet de eerste beginselen mijns levens getuigenis van Uwe goedheid en barmhartigheid (Psalm 139: 16)?

1. Deze beelden schilderen de onzichtbare, maar daarom des te geheimnisvoller en Gods Almacht meer verheerlijkende wijze van ons ontstaan. Het sperma gelijkt op de melk. Het uit het sperma zich vormende Embryo lijkt op de kaas. Job ziet hier terug op den aanvang van zijn leven.

11. Met vel en vlees hebt Gij mij in den moederschoot bekleed, aan mijne ziel als het ware een kleed aangetrokken, met beenderen ook en zenuwen hebt Gij mij samengevlochten, zo hebt Gij van dat eerste ongevormde begin in goddelijke wijsheid een mens geformeerd.

12. Benevens het leven, dat Gij mij gegeven hebt, hebt Gij weldadigheid genade aan mij gedaan 1) gedurende mijn gehele leven, en Uw opzicht 2), Uwe zorg, heeft van den moederschoot af mijnen geest bewaard (vgl. Psalm 139: 13. Hand. 17: 28).

1. Job ziet hier terug op wat God gedaan heeft. Hij vergelijkt het verledene met het tegenwoordige. Hij gedenkt, hoe God hem lichamelijk en geestelijk heeft welgedaan en met Zijn trouwe zorg omringd. Maar ziet, wanneer hij zich verdiept in het verleden en dien toestand vergelijkt bij den tegenwoordige, dan komt zijn ziele weer meer in opstand, en de gedachte schiet wortel in zijn hart, dat God hem zó heeft beweldadigd, om hem des te meer met smart en ellende te omringen, zoals uit vs. 13-17 zo duidelijk blijkt.

2. De wijsgeren zeggen wel, dat wij door God geschapen en uitgewerkt zijn, en door Hem het leven hebben, maar ondertussen menen zij, dat wij wel door Hem leven, maar dat het aan ons ligt, om wél te leven. Zo verdonkeren zij die goedheid en kracht Gods, tot welke ondeugd de mensen maar al te zeer geneigd zijn. Des te nauwkeuriger hebben wij op dit woord opzicht te letten, wat betekent, dat God, na ons op de wereld gesteld te hebben, ons niet in den steek

laat, alsof wij door ons zelf worden bewaard. Maar dat Hij altijd bij ons blijft en Zijne hand tot ons uitstrekt, om ons met Zijne kracht te begiftigen, opdat wij niet te gronde gaan.

13. Maar deze dingen, die ik nu lijd, deze rampen en ellenden, hebt Gij verborgen in Uw hart; ik weet nu, dat dit bij U geweest is, dat mij te kwellen Uw voornemen was.

14. Indien ik gedurende mijn voorbijgegaan leven zondigde1), gelijk dit noodzakelijk voorkomt (Psalm 19: 13), Zo zult Gij mij waarnemen, Gij beloerdet mij, opdat geen misstap U ontging, en van mijne misdaad zult Gij mij niet onschuldig houden; integendeel alle zonden wilde Gij opeenstapelen en op eens van mij zoeken.

1. Terwijl zijne rampen bleven aanhouden, kon hij den troost van zondevergiffenis niet smaken, noch de stem dier hemelse vreugde en blijdschap horen. Zo moeilijk is het Gods liefde te ontdekken, als wij Zijn liefelijk Aangezicht gefronst en de roede in Zijn hand zien opgeheven.

15. Zo ik goddeloos ben en ene zo zware misdaad op mij geladen heb, wee mij! dan ware naar recht mij zoveel lijden overkomen, en ben ik rechtvaardig, ik zal mijn hoofd toch niet opheffen, om geluk in dit leven te genieten, maar zal ondanks dat toch als een goddeloze geplaagd worden; ik ben zat van schande, maar aanzie mijne ellende. Hebr. Word eindelijk zat van te vernederen, en zie toch mijne ellende aan.

16. Maar in plaats van mijne ellende aan te zien, verheft Gij U tegen mij, want zij, mijne smart, verheft 1) zich; gelijk een felle leeuw, begerig naar buit, jaagt Gij mij; Gij keert weer en stelt U wonderlijk tegen mij; Gij wilt in uitgezochte kwellingen Uwe wonderbare almacht aan mij, den zwakke, bewijzen (vgl. Jes. 38: 13. Jer. 25: 37 vv. Hos. 5: 14; 13: 7 vv. Klaagt.
3. 10).

1. Anderen vertalen: Verheft het zich, n.l. het hoofd. Ons komt die vertaling, of liever die verklaring, beter voor. Vs. 16 vormt dan een tegenstelling met vs. 15, waar hij zegt, dat hij het hoofd niet opheft en wanneer hij dit niet doet, hij zat van schande is.

17. Gij vernieuwt Uwe getuigen tegenover mij, Gij maakt de smarten groter, die tegen mijne onschuld getuigenis afleggen en mij als zondaar voorstellen, en vermenigvuldigt Uwen toorn tegen mij, verwisselingensteeds nieuwe aanvallen ja, een heirleger van rampen zijn tegen mij, terwijl het hoofdleger, Uw toorn, blijft, zijn er altijd verse legerscharen van smarten, die elkaar aflossen, om op mij aan te stormen.

Dat de vader en vriend zich naar het uiterlijke als een leeuw en een tiran gedraagt, die jaagt en plaagt en slaat en het ene vonnis na het andere laat komen, dat is met ene heilzame bedoeling. Hij neemt een vreemd werk ter hand, dat hij verbreekt, aan stuk slaat, verscheurt, opdat Hij tot Zijn eigen werk kome, d.i. bouwe, verbetere, hele. En hier vraagt God niet, wat ons vlees wel of wee doet, maar wat Hem te stade komt. Hij jaagt, als een leeuw, opdat Hij het vlees onderdrukke en het met Zijne begeerlijkheden kruisige, Hij valt hard aan, opdat Hij

verootmoedige; Hij herhaalt Zijne slagen, verzwaart Zijnen toorn, zodat Hij de ene plaag na de andere toezendt, opdat de mens zich zelven en der wereld afsterve.

18.

V. Vs. 18-22. Was dit reeds bij mijne wording Uw voornemen, waarom schonk Gij mij dan het leven, waarom liet Gij mij geboren worden? O, dat Gij mij toch ten minste ene korte rust gunde, voordat ik in de duisternis des doods nederdaal.

18. En waarom, wanneer Gij zulk ene ellende over mij wilde laten komen, en dit van den beginne besloten hebt, waarom hebt Gij mij uit de baarmoeder voortgebracht? Och, dat ik nog in den moederschoot den geest gegeven had en geen oog mij gezien had (vgl. Hoofdstuk 3: 13)!

1. Hier zinkt Job weer in. Nu wordt zijn klacht weer meer moedeloos. In roerenden angst, terwijl het daarbinnen vreselijk stormt, smeekt hij God, om Zijn aangezicht van hem af te wenden (vs. 20). Het is hem, alsof hij immer Gods oog in toorne op zich voelt drukken. Uit dit Goddelijk oog, meent hij, straalt geen liefde, maar vijandschap en toorn. Verademend zal het voor hem zijn, indien hij een enkel ogenblik dat Oog niet meer ziet. Daarom smeekt hij dan ook straks.

19. Ik zou zijn alsof ik niet geweest ware; van moeders buik zou ik tot het graf gebracht zijn geweest, zonder het licht gezien te hebben (vgl. Hoofdstuk 3: 16).

Hier leert ons Jobs voorbeeld, dat ook grote heilige mannen licht vallen en gruwelijk zondigen kunnen, wanneer God, de Heere, Zijne hand een weinig van hen begint af te trekken.

20. Zijn mijne nog overige dagen niet weinig? houd daarom met die smarten op, zet uw aangezicht van mij af, dat ik mij een weinig verkwikke.

21. Eer ik heenga (en niet wederkom) in een land der duisternis en der schaduw des doods.

22. Een stikdonker land, als de middernachtelijke duisternis zelf, waar de zielen buitengesloten zijn, verre van het licht der genade en des levens, de schaduw des doods, en zonder ordeningen, dewijl er geen licht is om te onderscheiden, en het geeft schijnsel als de duisternis1), de dageraad is daar als de donkerste nacht (vgl. Hoofdstuk 3: 17 vv.; 7: 9 vv. 3.17 7.9).

1. Job spreekt hier als iemand, die geen hoop heeft op de onsterfelijkheid der ziel of op de beloofde opstanding. Hoe is hij hier toe gebracht? Laten we er op letten, dat hij hier uitdrukt de verwarringen van den ellendigen zondaar, die enkel een oog heeft voor den toorn Gods. Job wordt alzo door deze hel zodanig gekweld, dat hij God als zijn rechter en zichzelf als een verworpene beschouwt, en dat er geen hoop op vergiffenis overblijft.

De onwaardige gedachten van Job over God gaan in deze rede nergens zo ver, dat Job den Heere, dien hij zich als een vertoornd vijand voorstelt, als een vijand lastert. Hij keert God den rug niet toe, maar wendt zich tot Hem in den gebede. Hij is vol aanbidding Gods, vol eerbied voor Zijne macht en majesteit; zijn oog is geopend voor Gods grote, wonderbare daden in de natuur en onder de mensen, voor de macht van den Schepper en de goedheid der Voorzienigheid, die hij zelf ondervonden heeft. Overal openbaart zich nog het vonkje van geloof, tot welker uitblussing het ook niet komt. De verzoeking heeft voor hem alleen Gods aangezicht met ene zwarte wolk bedekt, zodat alleen de zijde van Gods macht naar hem gekeerd blijft.

2. Zou de veelheidstroom der woorden 1), die gij geuit hebt, niet beantwoord worden? en zou een klapachtig man recht hebben? 2) Meent gij daardoor het recht te hebben, dat gij steeds het laatste woord zoekt te behouden?

1. Het is niet moeilijk te verklaren, waarom de redenen der vrienden tegenover die van Job betrekkelijk zo kort zijn. Die ene zeer algemene leerstelling van de rechtvaardigheid Gods is het enige thema, dat zij met altijd nieuwe variaties herhalen, terwijl Job in zijn hart, hetwelk, door hetgeen hij beleeft, in den opgewekten toestand gebracht is, ene onuitputtelijke bron van gedachten heeft.

2. Ene op zich zelf ware stelling: maar dat Zofar in Job slechts iemand ziet, die gelijk wil hebben, dat komt uit de meest liefdeloze, de meest ongeestelijke miskenning van den lijdenden vriend voort. De uitbarstingen van een zeer benauwd hart zijn voor hem een woorden-kraam! Hoe geheel ongeschikt is toch Zofar om den gemoedstoestand van enen aangevochtene te verstaan, en hem terecht te helpen.

Een klapachtig man, in den zin van, een held in den mond. Job wordt hier door Zofar beschouwd als iemand, die een stroom van woorden uit zijn mond laat vloeien en die een held in woorden is. Zofar verstaat Job het allerminst en daarom is hij ook het heftigst in zijne beschuldigingen en verwijtingen.

22. Een stikdonker land, als de middernachtelijke duisternis zelf, waar de zielen buitengesloten zijn, verre van het licht der genade en des levens, de schaduw des doods, en zonder ordeningen, dewijl er geen licht is om te onderscheiden, en het geeft schijnsel als de duisternis1), de dageraad is daar als de donkerste nacht (vgl. Hoofdstuk 3: 17 vv.; 7: 9 vv. 3.17 7.9).

1. Job spreekt hier als iemand, die geen hoop heeft op de onsterfelijkheid der ziel of op de beloofde opstanding. Hoe is hij hier toe gebracht? Laten we er op letten, dat hij hier uitdrukt de verwarringen van den ellendigen zondaar, die enkel een oog heeft voor den toorn Gods. Job wordt alzo door deze hel zodanig gekweld, dat hij God als zijn rechter en zichzelf als een verworpene beschouwt, en dat er geen hoop op vergiffenis overblijft.

De onwaardige gedachten van Job over God gaan in deze rede nergens zo ver, dat Job den Heere, dien hij zich als een vertoornd vijand voorstelt, als een vijand lastert. Hij keert God

den rug niet toe, maar wendt zich tot Hem in den gebede. Hij is vol aanbidding Gods, vol eerbied voor Zijne macht en majesteit; zijn oog is geopend voor Gods grote, wonderbare daden in de natuur en onder de mensen, voor de macht van den Schepper en de goedheid der Voorzienigheid, die hij zelf ondervonden heeft. Overal openbaart zich nog het vonkje van geloof, tot welker uitblussing het ook niet komt. De verzoeking heeft voor hem alleen Gods aangezicht met ene zwarte wolk bedekt, zodat alleen de zijde van Gods macht naar hem gekeerd blijft.

HOOFDSTUK 11.

JOB WORDT DOOR ZOFAR VAN HUICHELARIJ BESCHULDIGD.

Verdrietig over de lange rede van Job, waagt het de jongste vriend, de driftige hartstochtelijke Zofar, zonder dat hij op ene openbaring van God als Elifaz zich beroepen kan, zonder wijze spreuken der oudheid als Bildad te kunnen aanhalen, slechts op eigen inzicht, tegen den armen beproefde op te treden. Hij grijpt den wens van Job, dat God zich met hem in een twistgeding mocht inlaten, aan, en staat hem tegen met de bewering, dat dan openbaar zou worden, hoe Gods almacht en heerlijkheid, die Job aan de andere vrienden als een steunpunt ontnomen heeft, op Zijne alwetendheid rust; deze zou hem spoedig van dwaasheid en zonde overtuigen; ja tonen, dat Jobs zonde nog veel groter was dan zijne straf. Openlijker dan Elifaz en Bildad wijst Zofar er op, dat Job een groot, heimelijk zondaar moest zijn, zonder toch zijne werkelijke zonde te kunnen noemen. Ook hij belooft aan Job, ingeval hij zijne zonde van zich doet, nieuw geluk; maar reeds met veel grotere dubbelzinnigheid en beperking. Terwijl Elifaz (Hoofdstuk 5: 27) nauwelijks ene geringe waarschuwing gaf, Bildad het tegendeel met weinige woorden inlaste (Hoofdstuk 8: 20,22), voegt Zofar in vs. 20 reeds een hevige woord van bedreiging daarbij, dat op nog hevigere in Hoofdstuk 15: 18 en 20 voorbereidt.

I. Vs. 1-6. Zal dan al uw geklap gene weerlegging vinden? Meent gij misschien daardoor, dat gij niemand aan het woord laat komen, uw recht tegenover God te kunnen bewijzen? O, dat toch God, overeenkomstig uwen wens, zelf u antwoordde, zo zoudt gij spoedig uwe schuld en de rechtvaardigheid uwer straf moeten bekennen.

1. Toen antwoordde de jongste, onervarenste en hevigste onder de vrienden, Zofar, de Naämathiet (vgl. 2: 11), en zei:

2. Zou de veelheidstroom der woorden 1), die gij geuit hebt, niet beantwoord worden? en zou een klapachtig man recht hebben? 2) Meent gij daardoor het recht te hebben, dat gij steeds het laatste woord zoekt te behouden?

1. Het is niet moeilijk te verklaren, waarom de redenen der vrienden tegenover die van Job betrekkelijk zo kort zijn. Die ene zeer algemene leerstelling van de rechtvaardigheid Gods is het enige thema, dat zij met altijd nieuwe variaties herhalen, terwijl Job in zijn hart, hetwelk, door hetgeen hij beleeft, in den opgewekten toestand gebracht is, ene onuitputtelijke bron van gedachten heeft.

2. Ene op zich zelf ware stelling: maar dat Zofar in Job slechts iemand ziet, die gelijk wil hebben, dat komt uit de meest liefdeloze, de meest ongeestelijke miskenning van den lijdenden vriend voort. De uitbarstingen van een zeer benauwd hart zijn voor hem een woorden-kraam! Hoe geheel ongeschikt is toch Zofar om den gemoedstoestand van enen aangevochtene te verstaan, en hem terecht te helpen.

Een klapachtig man, in den zin van, een held in den mond. Job wordt hier door Zofar beschouwd als iemand, die een stroom van woorden uit zijn mond laat vloeien en die een held

in woorden is. Zofar verstaat Job het allerminst en daarom is hij ook het heftigst in zijne beschuldigingen en verwijtingen.

3. Zouden uwe leugens 1), de lieden doen zwijgen; zoudt gij menen hen te kunnen doodspreken? en zoudt gij spotten of, honen, door uwe onschuld tegenover God en ons te beweren, en of, terwijl niemand door een bewijs uwer onzinnigheid te geven, u beschamen of, beschaamt?

1. In het Hebr. Badèka. Uwe leugens, in den zin van, uwe grote woorden, uw gezwets. Zofar toont door alles geen achting voor Job te hebben. Hij verstaat er niets van, wat er in het binnenste van dezen lijder omgaat. Hoe zou hij hem dan kunnen troosten! Juist door hetgeen Zofar zegt wordt zijn lijden nog zwaarder.

4. Want gij hebt gezegd: Mijne leer, mijne bewering, dat God niet overal naar rechtvaardigheid, maar veelmeer naar Zijne almacht handelt, is zuiver, is waar en onweerlegbaar, en ik ben rein, ben onschuldig, o Heere, in Uwe ogen; Gij weet het zelf, dat Gij zonder oorzaak lijden over mij brengt (Hoofdstuk 10: 7,16).

5. Maar gewis, och of God, gelijk gij zelf gewenst hebt (Hoofdstuk 9: 34 vv.), sprak, en Zijne lippen zich tegen U opende:

6. En U bekend maakte de verborgenheden der goddelijke wijsheiden Zijne kennis van der mensen daden en harten, omdat zij dubbel zijn in wezen, in vergelijking met uwen schijnwijsheid! Daarom weet, dat God voor u vergeet van uwe ongerechtigheid 1), dat Hij niet eens al uwe zonden gedenkt, maar u slechts voor een gedeelte de straf laat ondervinden.

1. Zulke troosters, als deze Zofar is, zijn die allen, die niets weten van geestelijke aanvechtingen. Deze is ene der voornaamste redenen, waarom God, de Heere, hoge voortreffelijke, godvruchtige kerkleraars met zo velerlei aanvechtingen in dit leven laat slaan en plagen, opdat zij de arme en aangevochtene harten te hulp kunnen komen, de kranken bezoeken, de ellendigen troosten. Wie dat kan en deze gave heeft, heeft grotere gaven, dan die de geesten onderscheidt en de vijanden der waarheid grondig weerlegt. Want wanneer men een aangevochten hart door het Evangelie wint, troost en terecht brengt, is het toch een even groot wonder, als wanneer men het weer van den doden had opgewekt.

Zofar zegt hier tot Job, dat wat deze ondervindt, nog niet is, wat hij vanwege zijne ongestalten wel verdiende.

Op zichzelf is het volkomen waar, dat God nooit doet naar de zonden en niet vergeldt naar de ongerechtigheden, wanneer Hij Zijne straffende hand over Zijne mensenkinderen uitstrekt, maar de toon, waarop Zofar sprak en het doel, waartoe hij dit in herinnering brengt, waren volstrekt niet geschikt, om Job neer te zetten. Het was het woord van den man, die bij zich zelven zeer hoog stond en niet kon indalen tot de diepte van het lijden van zijn vriend.

7.

II. Vs. 7-12. Meent gij dan waarlijk, u met God te kunnen meten, en zo diep te hunnen zien als hij, in Zijne onmetelijke wijsheid? Wie zal Hem berispen, wanneer hij de goddelozen voor zijn gericht brengt? Maar het is moeilijk enen dwaas tot nadenken te brengen.

7. Zult gij de onderzoeking het Wezen Gods vinden? Waant gij Gods Wezen te zullen doorgronden? zult gij tot de volmaaktheid toe den Almachtige vinden 1)? Meent gij, dat gij het diepe, verborgene Wezen Gods zoudt kunnen begrijpen en weten zoudt, uit welk beginsel Hij steeds handelt.

1. De eeuwen Zijner eeuwigheid zijn niet te tellen, de ruimte Zijner onafmetelijkheid niet af te meten, de diepte Zijner wijsheid niet te peilen, de grenzen Zijner macht niet te beperken, de luister Zijner heerlijkheid niet te omschrijven, en de schatten Zijner Godheid niet uit te vinden, niet te bepalen.

8. Zij, de volmaaktheid Gods, is als de hoogten der hemelen, wat kunt gij doen tegen haar? wat is tegenover deze uw vermogen? zij is dieper dan de hel, wat kunt gij weten 1)? God doorgrondt zelfs die diepten, wat is uwe kennis daarbij?

4. Zie hier het mysterie aan ons geopenbaard, opdat de mens zedigheid lere, want het is wijs van ons, naar God te luisteren, opdat wij des te kinderlijker Zijn Woord gehoorzamen en niet daartegen ingaan. Er zijn er twee dingen, waarin de menselijke wijsheid bestaat, n.l. dat wij naar God horen als Hij tot ons spreekt, en vervolgens zonder tegenspreken volgen, wat in Zijn Woord wordt voorgehouden, waardoor wij er toe geleid worden, om God te vrezen en ons aan Hem te onderwerpen.

9. Langer dan de aarde is hare maat, en breder dan de zee. Wie zou het dan wagen, zich in de kennis der dingen van den mens, van zijn eigen hart, met Hem te willen meten?

Op gelijke wijze beschrijft Paulus (Efeze. 3: 18) de grootheid der liefde van God, die zich over den zondaar ontfermde en het raadsbesluit der verlossing nam, naar de vier richtingen van hoogte, diepte, lengte en breedte. Ook Johannes zegt ons (1 Joh. 4: 9,16) dat het eigenlijk Wezen, van God liefde is. In haar vloeien dus alle eigenschappen Gods te zamen. Ook Zijne verborgene wijsheid en alwetendheid, gelijk zij zich in het lijden van Job openbaarde, is door Zijne verlossende liefde, die ons van zonden reinigt en heiligt, geleid. Deze diepte van het Wezen Gods, die in Christus voor ons geopenbaard ligt, is natuurlijk voor Zofar nog verborgen. Doch in plaats van de onbegrijpelijkheid Gods, gelijk hij deze hier zo schoon voorstelt, ernstig op te vatten en die op den voorgrond te plaatsen, meent hij in trots zelfbedrog, dat Job slechts nodig had, hieraan te denken en zich ootmoedig voor Gods alwetendheid te buigen, en hij doet, alsof hij zelf Gods wijsheid doorzien had, en daarom oordelen mag, dat allen, die God kastijdt, daarom bijzonder grote zondaars zijn.

10. Niemand kan daarom beweren, wanneer hij in lijden is, dat hij door God onrechtvaardig behandeld wordt. Indien Hij, die overal tegenwoordig is en almachtig en rechtvaardig handelt, voorbij gaat en schuldigen aantreft, en hen aangrijpt, opdat Hij hen overlevere of vergadere voor Zijnen rechterstoel, wie zal dan Hem afkeren en beweren, dat Hij onrecht doet?

Zofar zinspeelt in dit vers op Jobs woorden (Hoofdstuk 9: 11,12), toen deze de verdrukkende, willekeurige almacht Gods met gelijke woorden schilderde. Terwijl nu Zofar de alwetende rechtvaardigheid Gods ten straffe voorstelt, wil hij Job met zijne eigene woorden slaan. Daarbij ligt het beeld van een wereldlijk rechten ten grondslag, wanneer de schuldige uit de plaats van het onderzoek voor de verzamelde gemeente gevoerd wordt en van haar zijn vonnis ontving. Volgens Zofars mening is Job ook zulk een, die door den alwetenden God in zijne zonde betrapt is, en de drie vrienden houden zich, gelijk het schijnt, voor de rechterlijke vergadering, door welke God Job verhoort. Wie zou nu, menen zij, hem onschuldig verklaren, daar God hem door Zijne plagen schuldig verklaard heeft?.

11. a) Want Hij, de Heere, kent de ijdele, de huichelachtige, de gewetenloze lieden, en Hij ziet de ondeugd, ook wanneer zij, gelijk bij u, nog zozeer onder den schijn van godzaligheid verborgen is; zou Hij dan niet aanmerken 1)?

a. Psalm 10: 11,14; 35: 22.

1. In het Hebr. Welo jithbonân. Dit kan ook vertaald worden: Zonder dat Hij er acht op slaat, d.i. zonder dat Hij moeite behoeft te doen, om het te onderzoeken, zodat het behoort tot Zijn Wezen, om ook het meest verborgene in een oogwenk te zien en te aanschouwen. O.i. moeten wij deze vertaling hier hebben. De Heere is Degene, die de harten kent en de nieren proeft. Elke zonde is met het weten Gods gelijktijdig.

12. Dan, omdat God alle dingen openbaar doet worden door Zijne oordelen, zal een verstandeloos man kloekzinnig worden, door zulke openbaringen, zulke zware straffen, zal hij alle dwaze huichelarij laten varen, en voor verborgene zonden leren vrezen; hoewel de mens als het veulen eens woudezels geboren is 1), en van gene banden wil weten, hoewel zijne eigenlijke natuur van gene onderwijzing horen wil. Zulk harde middelen, als Uwe straffen, zijn er nodig om enen dwaze, enen loszinnige, tot nadenken te brengen.

1. Dit vers is op verschillende wijze overgezet. O.i. is de beste vertaling die van Oehler: Eer een verstandeloos mens een hart krijgt, wordt een woudezel tot een mens ongeboren. Zofar wil dan zeggen, dat het schier onmogelijk is, dat een mens, die ontbloot is van wijsheid, woorden spreekt of spreken zal, die van wijsheid blijken geven. Hij wil daarmee Job treffen, maar zijne verwijtingen vallen op hem zelven terug. Job lijdt hier hetzelfde, wat Gods kinderen van alle tijden hebben moeten lijden, die door de wereld met de aller verachtelijkste namen zijn aangeduid. In dit opzicht verleert de wereld niets.

13.

III. Vs. 13-20. Wanneer gij u echter oprecht tot God wendt en van uwe verkeerdheden afstand doet, zult gij uw aangezicht getroost kunnen opheffen, bij zegen het geledene vergeten en zonder vrees gelukkig kunnen zijn. Goddelozen echter moeten bezwijken en hun verwachting is een hopeloze dood.

13. Indien gij echter uw hart tot oprecht berouw bereid hebt, en u tot God richt, zo breid uwe handen tot Hem uit, en smeek Hem om vergeving (vgl. Psalm 51: 12; 78: 8. 1 Samuel 7: 3.

14. Indien er ondeugd in uwe hand is, doe die verre weg door herstelling en verzoening; en laat het onrecht in uwe tenten niet wonen.

15. Want dan zult gij vrij en ongehinderd (vgl. Hoofdstuk 10: 6) uw aangezicht opheffen uit de gebreken of, zonder gebreken, zonder de verborgene zonden, die door deze straffen openbaar geworden zijn, en gij zult vast wezen in uwe gerechtigheid, en niet voor nieuwe straffen behoeven te vrezen (vgl. Hoofdstuk 9: 35).

16. Want dan gij zult de tegenwoordige moeite en uw zwaar lijden vergeten en harer gedenken als der wateren, die voorbij gegaan zijn, en waarvan niets overgebleven is.

17. Ja, uw tijd, uw levenspad, waarvan gij het einde nabij stelde en dat gij meende, dat in zwarte duisternis zou eindigen (Hoofdstuk 10: 20 vv.), zal dan klaarder dan de middag oprijzen; gij zult uitvliegen, uit uw kruis en uw lijden verlost worden, als a) de morgenstond zult gij zijn 1) (Hoofdstuk 10: 21).

a. Psalm 37: 6; 112: 4.

1. Anders: "Zijt gij duister, als de morgenstond zult gij zijn."

Deze laatste vertaling moeten we hier hebben. Zofar wil zeggen, dat als Job naar zijn raad luistert en de vermeende zonde wegdoet, het licht en helder voor hem zal wezen, en al is het dan nog donker om hem heen, in hem zal het licht zijn en zijn pad zal eveneens verhelderd worden.

18. En gij zult vertrouwen, omdat er alsdan verwachting zijn zal op een bestendig geluk; en gij zult graven 1), gerustelijk zult gij slapen, omdat gij weer hersteld zijt in uwe eer.

1. In het Hebr. Wechafarta. Dit woord kan graven betekenen, maar ook beschaamd, teleurgesteld zijn. En die laatste betekenis moeten we hier hebben. Zofar geeft Job het uitzicht, dat hij, als hij doet, wat deze hem zegt, hij straks weer gerust zal slapen. Ook al voelt hij zich nog niet in alles op zijn gemak, ook al voelt hij zich soms nog teleurgesteld.

19. a) En gij zult, gelijk de kudde, die zich vreedzaam legert (Leviticus 26: 1; Zef. 3: 13), nederliggen, vol vertrouwen op de bescherming van uwen God, in wien gij rust gevonden hebt, en niemand zal u verschrikken door vijandelijke aanvallen, en velen zullen uw aangezicht smeken of strelen, zullen tot u komen om u hun hulde te brengen (Psalm 45: 13).

a. Psalm 3: 6; 4: 9. Spreuken 3: 24.

20. Maar weet, dat u dit alles slechts zal wedervaren, wanneer gij u oprecht tot God bekeert; want de ogen der goddelozen zullen bezwijken, zonder hulp of zegen gezien te hebben, en de

toevlucht zal van hen vergaan, elk redmiddel zal verdwijnen, en hun verwachting zal zijn de uitblazing der ziel 1), een ellendige jammervolle dood is hun enig erfdeel. Ook gij, o Job, hebt alleen gewenst te sterven, en hebt u daardoor als een goddeloze doen kennen. Den dood hebt gij ook alleen te verwachten, indien gij uwe zonden niet van u wegdoet.

1. Als een ijdele damp en wind, die vergaat en niet weer terug geroepen kan worden, zo zal ook al hun hope vernietigd worden en hen met schade en schaamte overladen.

Het ware middel, om zonder vrees te kunnen zijn, is niet, dat men zich door zijne eigene gerechtigheid moet verheffen en bevestigen, maar dat men zich zo aan God overgeeft, zodat Hij zelf onze gerechtigheid kan zijn. Het middel om niet te vallen is, dat men zo nederig zij en klein, dat men niet meer naar beneden kan vallen.

De grote beloften, die Zofar geeft, kunnen, ook afgezien van het slotwoord en van de gestelde voorwaarden, Job genen troost geven, omdat zij zo hoog zijn, dat zij op aarde nooit vervuld worden.

Zofar heeft hier de toekomst geschilderd van hem, die zijn zonde belijdt en wegdoet, en het lot van den goddeloze, die in zijne zonde volhardt. Waarom? Om Job nog dieper te wonden. Job moet nu deze toepassing maken, dat hij is als de goddeloze, die geen ander lot heeft te wachten, dan te zullen vergaan.

HOOFDSTUK 12.

JOB BEGINT ZICH TEGEN ZOFAR EN DE ANDERE VRIENDEN TE VERDEDIGEN.

Door den overmoed en de aanmatiging, met welke Zofar den lijder behandeld heeft (Hoofdstuk 11: 2 vv. 12) wordt Job gedrongen, in de nu volgende uitvoerige beantwoording van alle drie de vrienden (Hoofdstuk 12: 13 en 14), ene grote schrede voorwaarts te doen. Nadat hij duidelijk erkend heeft, dat hij van de vrienden in het geheel geen troost te wachten heeft, begint hij het oordeel der vrienden van het oordeel Gods over hem te onderscheiden, en zich van hen, als nutteloze medicijnmeesters en leugen-advocaten Gods, af- en tot God heen te wenden, van Wie hij nog met vertrouwen recht verwacht, hoewel hij Hem als zijnen vijand beschouwt. Terwijl hij zo als van een verderen afstand tot meer in de nabijheid van God komt, schittert in hem een straal van hoop, ene duistere herinnering uit het geloofslicht van vroegere, gelukkige dagen, dat er toch misschien na den dood nog genade voor hem te wachten is. Maar nog is de nacht des doods, waarin hij zich gevoelt, te groot, dan dat dit licht door dien nacht zou komen heendringen; nog is hij ver van de oplossing van het raadsel zijns lijdens, omdat hij nog niet in staat is, zijne onschuld tegenover zijne vrienden aan zijne onschuld tegenover God te scheiden. Vooreerst maakt hij (Hoofdstuk 12) met bitteren hoon de vermeende wijsheid der vrienden te schande. Vervolgens (Hoofdstuk 13) stelt hij hun onbekwaamheid, om Gods verdedigers te zijn, met scherpe, bestraffende woorden bloot, en eindelijk (Hoofdstuk 14) wendt hij zich tot God, en begint eerst daarna meer bedeesd zijn twistgeding met Hem.

I. Vs. 1-10. Gij verbeeldt u alleen in ‘t bezit der wijsheid te zijn, maar alles, wat gij mij van de rechtvaardigheid, almacht en alwetendheid Gods, onder welke ik mij moet buigen, leren wilt weet ik wel en nog beter dan gij. Gij handelt, gelijk alle bozen, die gerust zijn in hun geluk, en veracht mij, die onschuldig ongelukkig werd, toch wil ik u tonen hoe armzalig uw wijsheid is. Ziet slechts op de schepselen rondom u: zij leren ieder, dat een machtig en wijs God alles geschapen heeft, dat alles afhankelijk is van Hem.

1. Maar Job antwoordde de drie vrienden, in ‘t bijzonder Zofar, nadat ieder eenmaal gesproken had, en zei met bittere smart en scherpen spot:

2. Trouwens, omdat gijlieden het volk 1) bij uitnemendheid zijt, groot in verstand boven allen (vgl. Hoofdstuk 8: 9),zo zal, wanneer gij sterft, de wijsheid met ulieden uitsterven!

1. Het volk, in den zin van, het volk, dat het weet, waarbij alleen de wetenschap is. Job spreekt hier op ironische wijze. Daarom volgt er ook, zo zal de wijsheid met ulieden sterven. Elifaz en zijne vrienden hebben zich voorgedaan, alsof zij alleen de wijsheid in pacht hadden, hetzij zij de ervaring lieten spreken, of het voorgeslacht opriepen. Job komt hen echter tegen en bepaalt hen er bij in vs. 3, dat hij evengoed een hart heeft, d.w.z. dat hij evenzeer met wijsheid is begaafd, en geen leeghoofd is, want hart staat daar in de plaats van, verstand, doorzicht.

3. Ik heb ook een verstandig hart even als gijlieden (vgl. Hoofdstuk 11: 12); ik zwicht niet voor u1) in inzicht, en bij wie zijn niet dergelijke dingen; wie is er op de wereld, die alles, wat gij tot verdediging van God voortgebracht hebt, niet weet?

1. D.i. ik doe niet onder voor u, ik sta niet bij u op den achtergrond.

Zijne vrienden hebben zich op ene hoogte tegenover hem geplaatst, maar, wil hij zeggen, wat gij hebt gezegd is volstrekt niet iets nieuws, ik ben daarvan evengoed bewust als gij.

4. a) Ik ben het, die onschuldig zijnen vriend een spot is, maar die roepende is om hulp en troost tot God, die hem verhoort, gelijk Hij nooit het geschrei der ellendigen versmaadt b); de rechtvaardige, die Gods wil in alles tot zijn richtsnoer stelt, en de oprechte, in wiens hart ware godzaligheid woont, is een spot 1).

a. Job 16: 10; 17: 2; 21: 3; 30: 1. 14: 2.

1. Dat zien wij op het hoogst in Christus, als Hij, op het toppunt van gehoorzaamheid en gerechtigheid, aan het kruis hangt. Wie is ooit zo bitter bespot geweest, gelijk Hij in Zijn grootste leed? Daarvan moeten alle Zijne afbeeldsels ook iets dragen; want zij zijn voor de wereld een raadsel, en zij denkt over dezulken gemakkelijk te kunnen triomferen, ja, zij verheugt zich in hare deugd tegenover de ellendigen.

Door dit voorbeeld van Job leren wij, dat God toelaat, dat wij tot een bespotting der wereld zijn en dat onze toestand zo ellendig is, dat wij schijnen te vergaan. En toch behoren wij niet minder geduldig te zijn. Of zijn wij meer waard? Waar zulk een knecht Gods zo uitmuntende, toch geheel en al werd bespot en veracht als een boze en misdadiger, indien God insgelijks met ons handelt, laten we dan niet den moed hebben tegen Hem te murmureren, of ook Hem van wreedheid beschuldigen, maar laten we erkennen, dat het goed voor ons is, dat wij zo laag gehouden worden.

5. Hij, de rechtvaardige, die in ellende is, is ene verachte fakkel 1), een uitgebrande fakkel, tot niets nut, dan om weggeworpen te worden, naar de mening desgenen, die gerust is, die onbezorgd in voorspoed leeft; hij is gereed met den voet te struikelen, en alzo nabij den val.

1. In het Hebr. Laphid. Dit kan ook samen gesteld zijn uit ongeluk en l, het teken van den dativus (derden naamval). Dan is de vertaling: Verachting is het deel der ongelukkigen. De bedoeling blijft dan toch hetzelfde. Job spreekt hier uit, dat hij, evenals vele ongelukkigen, verachting moet ondervinden van hen, die daar gerust voortleven en, trots op hun voorspoed, van mening zijn, dat, wie ongelukkig is, het ook verdiend heeft.

Men merkt, dat hij in deze periode meer tegen zijne vrienden optreedt dan in de eerste, en hun redenen tracht te ontzenuwen.

6. De tenten der verwoesters a), der geweldigen en roofzuchtigen hebben rust en overvloed; en die God tergen door hun gruweldaden hebben verzekerdheden 1), daar zij wel geborgen

zijn, om hetgeen God met Zijne hand toebrengt 2), die in plaats van op den waren levenden God te steunen, Hem verachten (Habakuk. 1: 11). Dezulken zijn dikwijls de gelukkigsten op deze wereld, tot welke gij ook misschien behoort.

a. Job 21: 7. Psalm 73: 11,12. Jer. 12: 1. Habakuk. 1: 3 en 4.

1. Wat niet betekent, dat God de goddelozen begunstigt en hen bemint, maar dat wij naar ons gevoelen zo oordelen, indien wij zeggen, dat zij, die voorspoedig zijn, wel door God bemind moeten worden. Maar echter al die voorspoed wordt tot verderf en ondergang der goddelozen aangewend, dewijl God niet aan hun zijde staat. Zelfs indien het schijnt, dat God hen begunstigt en hun vriend is, zo zien wij, dat ten slotte alles tot hun ondergang dient. En laten wij hieruit leren, dat, ofschoon God van ons schijnt te wijken en we van Hem menen, dat Hij ons haat, laten wij leren, zeg ik, om ons onder Zijne machtige hand te vernederen, Zijn goeden wil te volgen, naar Zijne woorden te horen, en verwachten, dat Hij ons altijd nabij is, totdat Hij ons de zaken in het rechte licht stelt. En ondertussen in ware standvastigheid volhouden en er geen berouw over hebben, dat wij Hem hebben geëerd, maar onzen loop vervolgen, totdat Hij ons uit al die moeilijkheden en beproevingen in het eeuwige leven overzet.

2. In het Hebr. Laäscher hebi Eloah bejadi. Beter: die God in Zijn hand heeft, d.w.z. diegenen, die God menen niet nodig te hebben, maar die van mening zijn, dat zij alles zelf kunnen en hoegenaamd geen hulp van Boven nodig hebben. Deze laatste zin is dus nadere verklaring van den middenzin in dit vers.

Job wil hier zeggen, gij hebt uitgemaakt, dat, wie het kwalijk gaat ook goddeloos is, want den rechtvaardige gaat het wel, en daarom wijst hij op de goddelozen, dien het ook wel gaat, om zijne vrienden voor te houden, wat zij daarvan wel denken moeten. In de volgende verzen beroept hij zich op de ervaring in de dierenwereld en het plantenrijk en verheerlijkt hij God, als den Schepper en Onderhouder van alles, ook in de dierenwereld. En daarmee heeft hij het oog op wat Bildad (Hoofdstuk 8: 8-10) en Zofar (Hoofdstuk 11: 7-9) gezegd hebben.

7. Gij meent in wijsheid zo hoog verheven te zijn, en waarlijk, zij is zeer alledaags; vraag toch de beesten, en elkeen van die zal het u leren; en het gevogelte des hemels, dat zal het u te kennen geven,

8. Of spreek tot de aarde, beschouw haar en al wat zij voortbrengt nauwkeurig, en zij zal het u leren; ook zullen het u de vissen der zee vertellen. Alle schepselen toch prediken luide en verstaanbaar, dat de wijsheid en de almacht van den Schepper al het menselijke weten en vermogen overtreft (vlg. Hoofdstuk 11: 7-9).

9. Wie weet niet uit alle dezen, welk verstandig mens heeft het niet uit alle deze schepselen leren kennen, dat de hand des HEREN dit doet, alles, wat ons omgeeft, gemaakt heeft, onderhoudt en regeert (vgl. Hebr. 11: 3 Jes. 41: 20; 66: 2)?

10. In wiens hand de ziel is van al wat leeft, al het mindere leven der dieren, en de geest van alle vlees des mensen, al het hogere leven. Van Hem heeft alles zijnen oorsprong, van Hem is daarom alles volstrekt afhankelijk.

Ziet, wil Job zeggen, dit alles erken ik wel; ik wil Gods grootheid en verhevenheid boven de wereld nog heerlijker schilderen dan gij. Maar zulke beschouwingen van de natuur en van de daarin geopenbaarde scheppende macht Gods kunnen een mensenhart niet tot rust en voldoening brengen. Ieder erkent, dat boven het schepselenheir een machtig, hoogverheven Wezen tronen moet, maar zulk ene erkentenis kan mij, armen man, niet baten. Het gevoel van onze gehele afhankelijkheid van enen machtigen Schepper op zichzelf, drukt ons meer ter neer, dan dat het ons opheft en vertroost. Hoe weinig verstaan toch zij de diepe behoefte van het menselijk hart, die met Schleiermacher het geloof voor het gevoel van volstrekte afhankelijkheid houden! Daarbij toch blijft het onverschillig, of men zich van het blinde noodlot en het Turkse Fatum, of van den waren God, den Vader van onzen Heere Jezus Christus, afhankelijk weet. Hoe weinig ook weten zij van de diepe behoefte van het menselijk hart aan persoonlijke liefde Gods, die menen, dat ene aanbidding van den Schepper in de natuur reeds ene voldoende godsdienst is! Alleen de openbaring van God in Christus leert de openbaring Gods in de schepping weer recht verstaan. De heerlijkheid van den persoonlijken, alleen waren God, vindt slechts hij in de natuur, die verlost is uit den natuurlijken afval van zijn hart en de door ondankbaarheid ontstane verduistering van den geest; slechts hij, die opnieuw met God in gemeenschap getreden is en de rechte Godskennis reeds weer vooraf verkregen heeft.

11.

II. Vs. 11-25. Ook uwe spreuken van de oude vaderen omtrent de werkzaamheid Gods in de natuur en onder de mensen kunnen mij geen licht, geen troost geven. Men mag ze niet aanwenden, zonder ze eerst te beproeven. Zeker is bij de ouden wijsheid, maar de volmaakte wijsheid is alleen bij God. Hoort toch, hoe ik zelf uit eigene ervaring en volgens de overlevering van den vroegen tijd Hem als den ondoorgrondelijk Wijze en onweerstaanbaar Machtige u schilderen wil.

11. a) Zal niet het geestelijk oor de woorden, de wijze spreuken van den ouden tijd, proeven, gelijk het gehemelte voor zich de spijze smaakt, welke aangenaam is, en welke niet?

a. Job 6: 30; 34: 3.

12. In de stokouden is voorzeker de wijsheid, en in de langheid der dagen, in degenen, die hogen ouderdom bereikten, het verstand 1),

1. Bildad heeft zich ook beroepen op de wijsheid der eeuwen en der grijsaards. Job geeft dit hier toe, maar waar hij zo-even Gods kracht heeft groot gemaakt, zo stelt hij nu de wijsheid der mensen, ook die der grijsaards, tegenover de wijsheid Gods, bij Wie de hoogste Wijsheid is.

13. Bij Hem is de hoogste wijsheid en de ondoorgrondelijke macht; Hij heeft raad en verstand.

Door Zijne wijsheid erkent God de dingen in den grond van hun wezen en in de werkelijkheid van hun bestaan; van wege Zijnen raad is Hij nooit om de beste wegen tot bereiking van Zijn doel verlegen; door Zijn verstand weet Hij het ware en valse, het heilzame en verderfelijke grondig te doorzien en te onderscheiden, door Zijne macht kan Hij de plannen, raadsbesluiten en beslissingen Zijner Alwijsheid ongehinderd en onveranderlijk doorzetten.

Alle menselijke wijsheid is hoogstens een uitvloeisel, ene schaduw der Goddelijke wijsheid. Deze is ons echter in Zijn heilig, dierbaar Woord gegeven, waardoor de mens recht verstandig kan worden. (Psalm 19: 8).

14. Ziet 1), Hij breekt menselijke werken steden en rijken af, en wat Hij vallen doet, het zal niet herbouwd worden a). Hij besluit iemand in den kerker, en er zal niet opengedaan worden tegen Zijnen wil.

a. Job 9: 12; 11: 10. Openbaring 3: 7.

1. In dit vers en in de volgende schildert Job de Almacht Gods op bijzondere wijze, met de levendigste kleuren, en de korte inhoud van zijn rede is deze, dat de Raad Gods bestaat en dat Hij al Zijn welbehagen zal doen. Hij is het, die machtiger is dan de machtigste op aarde, dan raadsheren en koningen, dan priesters en oversten.

15. Ziet, Hij houdt tot straf over een land, de wateren op, dat het niet regent, en zij, alle velden, drogen uit (vgl. 1 Koningen 17: 1,7. Jes. 44: 27); ook laat Hij ze, de wateren, uit, en zij keren de aarde om en brengen door hun overstroming verwoesting te weeg.

16. Bij Hem is kracht en wijsheid. Zijns, in Zijne almachtige hand is de dwalende, en die doet dwalen, de verleider. Zo staat ook de zonde in elke gedaante onder Hem en moet zij Zijne plannen en bedoelingen dienen.

17. a) Hij voert de raadsheren, de wijze raadgevers van het volk beroofd weg, zonder dat hun macht en wijsheid hen kan beschermen, en de rechters maakt Hij uitzinnig; Hij ontneemt hun al hun verstand, zodat hun vermeende wijsheid, met welke zij de staten meenden te beheersen, te schande wordt en hun heerschappij een einde heeft.

a. 2 Samuel 15: 31; 17: 14,23. Jes. 19: 11 vv.; 29: 14; 40: 23; 44: 25. 1 Kor.1: 19.

18. Den band der koningen, hun heerschappij en macht maakt Hij los, daar Hij ze van hun tronen stoot, en Hij bindt den gordel aan hun lenden; Hij voert hen geboeid in gevangenschap.

Wanneer de Heere God een land en volk wil straffen van wege de ondankbaarheid ten opzichte van Zijn dierbaar woord of om andere gruwelijke zonden, zo neemt Hij van hen

vrome en godvruchtige Regenten weg, zodat zij of gevangen worden weggevoerd, of in vrede en rust van deze wereld afscheid nemen.

19. Hij voert de oversten 1), beroofd van al hun eer weg, en de machtigen 2), vorsten, die schijnen onoverwinnelijk te zijn en onwankelbaar op den troon te zitten, keert Hij om, brengt Hij ten val.

1. In het Hebr. kohanim. Beter: Priesters, in den zin van priestervorsten.

2. Machtigen, in den zin van, vastgewortelden, die onwrikbaar vast schijnen te staan.

20. a) Hij beneemt den getrouwen 1) raadgevers de spraak, zodat zij geen raad of hulp meer kunnen geven, en der ouden oordeel, hun goeden raad neemt Hij weg.

a. Job 32: 9. Jes. 3: 2,3; 44: 25.

1. Eigenlijk dengenen, die immer kunnen spreken, die uitnemend hun woord kunnen doen, die er geen moeite van hebben, om een rede te houden.

2. Het staat in Gods macht te verhogen en neer te werpen. Laten we dat ijverig ter harte nemen, wat wij hier gezegd hebben, dat opgemerkt moet worden. Indien vorsten en groten op hun sterkten, bogen, troepen, voorraad en macht vertrouwen, laten zij dan weten, dat God de kracht kan doen wegzinken, de macht doen weg vlieden, den gordel losmaken. Zo worden ook de vorsten bedrogen, die menen, dat zij er altijd zullen zijn, omdat zij door alle dingen bevestigd zijn, zoals zij menen. Als God nu tegen hen optreedt, zal er niets van hen over blijven. Indien de vorsten op hun verstand vertrouwen, zal hetzelfde hun te beurt vallen. En wij zien ook, hoe de profeten die ijdele aanmatigingen berispt hebben, die er waren bij de ongelovigen en de vijanden Gods.

21. a) Hij giet verachting over de prinsen, over de geliefde en geëerde vorsten uit (Psalm 107: 40 vv.),en Hij verslapt den riem, den gordel der geweldigen, der helden, zodat hun gewaad los om de knieën slingert en zij krachteloos zijn en onbekwaam tot den strijd, wanneer die daar is (Jes. 5: 27. 2 Koningen 1: 8).

a. Psalm 107: 40.

Alzo komt alle uitwendige macht en eer en alle inwendige begaafdheid en sterkte van den Heere. Hij geeft en neemt ze weer volgens Zijnen alleen geldenden, alleen besturenden, heiligen wil. Wanneer daarom koningen zich noemen: "koningen bij de gratie Gods," zo is dit de uitdrukking van Christelijken ootmoed voor den God des ontfermens, aan wie de heersers, zowel als de onderdanen, op geheel gelijke wijze gebonden zijn, en niet ene uitdrukking van hoogmoed, gelijk de verwaande en naar heerschappij verlangende hoofden van onze tegenwoordige Revolutiehelden waren. "De macht der Regenten en beheersers hangt niet af van hun geboorte, niet van hun bezitting, ook niet van de constitutie’s en van de macht der volkeren, maar enkel en alleen van God", en wanneer een vorst begint het: "bij de gratie

Gods" weg te laten, of het "door den wil des volks," bij te voegen, zo is dit het tegendeel van Christelijken ootmoed, want hij wil dus zijne macht niet als een geschenk uit genade ontvangen hebben. Voordat de heersers zich heersers gevoelen, moeten zij zich dienaars gevoelen, namelijk dienaars van God, die hun hun macht gegeven heeft, om die liefdevol en krachtig te gebruiken, als een vrij geschenk, zonder hun persoonlijke verdienste en, tegenover God, zonder hun persoonlijk recht, en die het hun evenzeer weer ontnemen kan.

22. Hij openbaart de diepten uit de duisternis, de meest geheime en verborgene plannen en gruweldaden brengt Hij aan ‘t licht, opdat zij bestraft worden, en des doods schaduw, wat in de diepste duisternis geschiedde, brengt a) Hij voort in het licht 1), er is geen draad zo fijn gesponnen, die niet eindelijk gezien wordt.

a. MATTHEUS. 10: 26. 1 Kor. 4: 5.

1. Hier spreekt Job over Gods Alwetendheid in verband met Zijn Almacht, zodat Hij in staat is, om de diepst geheime zonden aan het licht te brengen en de meest verborgen misdaden te brengen voor Zijn rechtbank. Niets is Hem, den Almachtige, te wonderlijk, want Hij ziet tot in de verborgenste schuilhoeken. En het is daarom ook, dat Hij aan de ene zijde volkeren verheft en aan de andere zijde verderft, de natiën een uitgestrekten bodem geeft, om ze wel te doen gedijen, maar ze ook weer in de engte brengt, zodat zij in dienstbaarheid worden weggeleid.

2. a) Hij vermenigvuldigt, Hij verheft de volken, en hij verderft ze; Hij stort ze weer van hun hoogten neer; Hij breidt de volken uit, maakt ze zeer talrijk, en leidt ze in gevangenschap weg.

a. Psalm 107: 38.

24. Hij neemt het hart 1), het recht inzicht en den moed van de hoofden des volks der aarde of, des lands weg, daar Hij ze om hunner zonden wil verdwaast en verblindt, en doet hen a) dwalen in het woeste, waar geen weg is 2), waar gene hulp, geen uitweg voor hen en hun volk te vinden is.

a. Psalm 107: 4,40.

1. Hart, ook hierin den zin van, verstand. Wat Job hier zegt is hetzelfde, wat ook wel aldus wordt uitgesproken: Dien God verderven wil, verblindt Hij vooraf. Gods absolute heerschappij over alles wat bestaat, wordt hier in het brede uitgemeten. Wat Elifaz naar zijne wijsheid heeft uitgesproken, daar komt Job hem door deze redenen overtuigen, dat hij volstrekt niet minder in Gods absolute heerschappij over alles gelooft.

Aan God staan alle wegen open, wil Job zeggen, om te openbaren, wie Hij is, en dat Hij is de machtige van daad.

2. Laten wij dan de toevlucht tot Zijne bescherming nemen, niet twijfelende of, indien Hij alles onder Zijne macht heeft, tot zelfs de musjes toe, die schier van geen waarde zijn, Hij ons altijd zal gedenken, niet slechts in zoverre wij Zijne schepselen zijn, naar Zijn beeld geformeerd, maar ook, omdat wij Zijne kinderen zijn, om Christus Jezus, onzen Heere, aangenomen. Doch laten wij ons voor het aangezicht van den goeden God neerwerpen, erkennende onze zonden, en Hem smekende, dat Hij geve, dat beter door ons worde gekend, wat wij hebben te verafschuwen en dat wij onze luiheid en onze dwaasheid veroordelen en Hij ons door Zijn Heiligen Geest verlichte, dewijl wij anders zelfs in het volle licht blind zijn. Hij opene ons derhalve zo de ogen, dat wij mogen zien het zo grote mysterie van Zijne hemelse regering en ook Zijne Majesteit, in zoverre dit tot onze zaligheid bevorderlijk is (zoals Hij zich in Jezus Christus, onzen Heere, geopenbaard heeft), totdat wij eindelijk tot die volle en volkomen openbaring mogen voortschrijden, die Hij ten uiterste dage zal schenken, wanneer wij Hem zullen zien, tot Zijnen roem volkomen hervormd.

25. Zij tasten radeloos in de duisternis, waar geen licht is (vgl. Hoofdstuk 5: 14 Hij doet hen dwalen, als enen dronkaard, die waggelt totdat Hij valt, want Hij maakt die vorsten dronken uit den kelk Zijns toorns (vgl. Jes. 19: 14; 24: 20).

Deze beide uitdrukkingen zijn van grote betekenis. Door de eerste "tasten" wordt die toestand aangetoond, waarin iemand is, die den rechten weg verloren heeft en zich nu eens naar de ene dan naar de andere zijde begeeft om zijn doel te bereiken. Door de tweede wordt aangewezen, wanneer men overal uitwegen zoekt, om zijn onheil te ontkomen. Door het beeld van den dronkaard wordt bedoeld, wanneer men van alle hulp ontbloot en daardoor in zulk een doolhof en in zulk een verwarring geraakt is, zodat niets anders dan gehele verderving en onvermijdelijke ondergang volgen kan. Want gelijk het enen dronkenen gaat, die zich nu eens hier dan daar tegen stoot, en ten laatste toch neergestoten wordt, zo gaat het ook diegenen, die God willen doen vallen. Alles moet tegen hen zijn. Ja zij geraken in wanhoop, twijfelen aan zich zelven en geven alles op. Hierin blijkt zo duidelijk de rechterlijke rechtvaardigheid Gods, volgens welke Hij Zijne genade onttrekt, den mens in zijne dwaasheid overgeeft, en hem van zijn verstand berooft.

Deze schildering in vs. 14-25 is over ‘t algemeen ene nachtelijke schilderij van catastrofen, die God over de machten van de natuur en van de mensenwereld aanvaardt, overeenkomende met den nachtelijken gemoedstoestand, waarin Job zich bevindt, en de catastrofe, die hij zelf ondergaan heeft. Evenmin als de vrienden hem door hun schilderingen konden vertroosten, zo is ook zijne eigene schildering volslagen troosteloos. De wijsheid Gods, van welke hij spreekt, is niet die wijsheid, die de wereld bestuurt, op welke men vertrouwen kan stellen, en in welke men den waarborg heeft, om alle levens-raadselen vroeger of later heerlijk opgelost te zien, maar deze wijsheid is eerder iets, dat afschrikt, dan dat aantrekt; het is het abstracte verheven zijn boven al de wijsheid der schepselen, dat daaruit volgt, dat Hij de wijsheid der wijzen te schande maakt. Van de rechtvaardigheid Gods echter spreekt hij in het geheel niet; want in dien volstrekten zin van de vrienden kan hij haar in het bestuur niet erkennen, en van de liefde Gods spreekt hij even zo weinig als de vrienden; want gelijk aan deze de blik op de goddelijke liefde door de eenzijdigheid van hun leerstelling ontnomen is, zó hem door het gevoel van Gods toorn, dat hem nu geheel vervult. Noch de Gods-idee der vrienden, noch die

van Job is de reine, zuivere Gods-idee van het Oude Verbond. De vrienden denken zich God als den Absolute, die slechts naar gerechtigheid, en Job denkt zich Hem, als den Absolute, die naar de willekeur van Zijne macht handelt.

Laat ons opmerken, welke schone beschrijvingen en bewijzen er in Gods woord zijn, om Zijn albestuur te bewijzen en Zijne wijsheid in dat albestuur; maar het hoogste en oneindige, het meest betekenende is, dat de Heere Jezus door de boosheid der Joden gekruisigd wordt; -wie dan de Heere, kon geweten hebben, dat het gevolg hiervan weg de redding der wereld?

Die zich tegen Gods gezag verzetten, zullen met verontwaardiging afgewezen worden, maar zij, die zich aan Zijn gezag onderwerpen en op Zijne genade vertrouwen, zullen gezegend worden en ten laatste liefderijk ontvangen met een: "wel gij goede en getrouwe dienstknecht, ga in in de vreugde uws Heren." Dit zij onze keus, onze zegen!.

HOOFDSTUK 13. JOB GAAT MET ZIJN VERANTWOORDING VOORT.

III. Vs. 1-11. Uwe wijsheid is, gelijk gij ziet, ene zeer gewone; gij zegt niets nieuwe voor mij. Daar gij ook geheel onbekwaam blijkt te zijn, om mij ellendige te helpen, zo wil ik mij geheel van u afwenden, en aan God alleen mijn recht en mijne klacht voordragen. Gij zult echter meten, dat God uwe zonde niet ongestraft zal laten, daar gij tegen beter weten in, u zelven beliegt, en Gods zaak met onrechtvaardige middelen drijft.

1. Ziet, dat alles, wat ik zo even meegedeeld heb (Job 12: 14-25), heeft mijn oog gedurende mijn leven gezien, mijn oor gehoord en verstaan; al die aangevoerde wijze spreuken der vaderen heb ik door de ondervinding van mijn eigen leven bevestigd gezien.

2. Gelijk gijlieden het weet, weet ik het ook, ik zwicht niet voor u 1) in de kennis van het Godsbestuur op aarde (Hoofdstuk 12: 3).

1. In Hoofdstuk 12 heeft Job reeds gezegd, dat hij in niets onder deed voor zijne vrienden, wat de kennis van God en Goddelijke zaken betreft. In Hoofdstuk 13 heeft hij dit bewezen, waarin hij in korte trekken zijne kennis van God mededeelt, zodat hij nu, als door de daad bewezen, het kan zeggen: gelijk gijlieden het weet, weet ik het ook, ik zwicht niet voor u. En daarop spreekt hij het uit, dat hij zich tot den Almachtige zal wenden, dewijl zijne vrienden leugenstoffeerders zijn en stumpers van geneesmeesters. Job wordt nu zeer scherp tegen zijne vrienden.

3. Maar het verdriet mij langer met u te strijden over de oorzaak van mijne ellende, ik zal mij daarom tot den Almachtige wenden en tot Hem spreken, en ik ben belust, verlang er des te meer naar mij te verdedigen voor God; hoe meer gij mij afstoot, des te sterker verlang ik mijne zaak Hem voor te leggen.

4. Want gewis gij zijt leugenstoffeerders 1), gij verklaart het vals, alsof ik een van God verworpen misdadiger ben; gij allen zijt nietige medicijnmeesters 2), die mij geen medicijn voor de wonden mijns harten geven kunt.

1. Leugenstoffeerders, in den zin van, leugens als lappen aan elkaar naaiende. Zo wil hij zeggen, doet ook gij. Gelijk men lappen aan elkaar naait, zo gereinigd gij de ene leugen met de andere, en al uw spreken is niet anders dan één leugen. In het tweede deel noemt hij hen nietige. d.i. bedrieglijke medicijnmeesters, stumpers, die niet weten, hoe zij een zieke moeten behandelen.

2. Even als een geneesheer des mensen lichaam verzorgt en tegen alle krankheden enen voorraad van artsenijen heeft, zo is ieder getrouw leraar de arts der zielen. Een geneesheer moet een vriendelijk en wijs man zijn, hij moet de eigenschap, natuur, levenswijze en wandel van elke patiënt weten; dat hij geheel anders moet omgaan met iemand, die groot en sterk opgegroeid is, dan met iemand van ene zwakke complexie (lichaamsgesteldheid). Zo moet

ieder waar leraar, iedere arts der zielen, bekwaam zijn om te weten, hoe hij met wilde, roekeloze en geruste mensen moet omgaan, om hen te winnen, maar ook, hoe hij de bedroefde en verslagene harten vriendelijk met liefelijke en troostrijke spreuken ontmoeten zal, gelijk de Heere Jezus deed (MATTHEUS. 9: 12. Joh. 20: 17. Luk. 7: 50).

5. a) Och of gij gans stilzweeg, daar gij mijne zaak toch niet kunt begrijpen, dat gij stil nagedacht had over Gods wonderbaar, onbegrijpelijk handelen, dat zou ulieden voor wijsheid wezen, zo werd gij wijs, dat zou voor u ten minste een begin zijn, om wijs te worden.

a. Spreuken 17: 28.

Verwant hiermede is de spreuk: "Si tacuisses, philosophus mansisses" (had gij gezwegen, gij waart wijs gebleven) en het Rabbijnse gezegde: "Zich afmatten om te begrijpen is begrijpen."

6. Hoort toch mijne verdediging, en merkt op de twistingen, de tegenredenen, de antwoorden mijner lippen tegen u.

7. a) Zult gij voor God, om Gods gerechtigheid te redden, onrecht spreken, daar gij wel weet, dat ik geen verhard zondaar ben, en zult gij voor Hem, om Hem te vleien, bedriegerij spreken 1), u het bedrog veroorloven Gods rechtvaardigheid te steunen?

a. Job 17: 5; 32: 21; 36: 4.

1. Wat gij gesproken hebt, hebt gij gesproken, wil Job zeggen, om Gods handelingen met mij een schonen glimp te geven, maar gij hebt er Gode geen dienst mee gedaan. Gij hebt een voorstelling van God gegeven, waarvoor God U zeker zal straffen en tegenkomen.

8. Zult gij, als onrechtvaardige rechters, u door Zijne grootheid en macht laten omkopen, en Zijn aangezicht aannemen? Zult gij voor God twisten, als een leugenadvocaat tegenover mij?

Altijd is ene miskenning der waarheid, wanneer zij ook schijnbaar tot de meest oprechte overtuiging wordt (als bij sectarissen en valse profeten) met ene inwendige onwaarheid verbonden. Men sluit met geweld de ogen tegenover al datgene, wat de geliefde mening tegenspreekt; men misleidt het geweten met enen bijzonderen ijver voor Gods eer (gelijk sommige Jezuïeten "in majorem Der gloriam" zelfs ontucht niet voor strafbaar houden), terwijl toch het doel de middelen niet heiligen kan.

9. Zal het goed zijn, als Hij, die de harten proeft, u zal onderzoeken 1), als uw Rechter? Zult gij met Hem, die niet alleen wat voor ogen is, maar het hart aanziet, spotten, gelijk men met een mens spot? Hij laat zich niet bespotten (Gal. 6: 7).

1. God richt ons wanneer Hij onze harten met den hamer der wet verplettert, en den satan toelaat, dat hij onze zonde, die wij gedaan hebben, ons voor ogen stelt, en de ontzettende voorbeelden van den goddelijken toorn ons voorhoudt, wanneer ons God recht laat gevoelen Zijnen toorn en den helleangst, zodat ons daardoor de gehele wijde wereld te eng wordt.

Zoudt gij, zo zegt hij hier, kunnen verdragen, dat de grondbeginselen zelf, op welke gij uwe gestrenge bestraffingen vestigt, in dezelve binnenste bezien werden? En dat uwe zaak eens tot in den grond onderzocht werd? Merkt hier, dat het ons allen betaamt, om in goeden ernst te overwegen, of het al of niet tot ons voordeel en best zou strekken, indien God onze harten onderzocht.

10. Hij zal u gewis voor aller ogen bestraffen, zo gij in het verborgene het aangezicht aanneemt 1), zo gij om Hem te eren, iets beweert, terwijl uw hart van het tegendeel overtuigd is.

1. Dit wil zeggen, indien gij in het geheim partijdig zijt, niet eerlijk, niet rechtvaardig, zodat gij met den mond anders spreekt, dan gij in uw hart overtuigd zijt. Job komt hier op tegen hun eigengerechtig drijven, het drijven van den Farizeeër, die van buiten wel schoon schijnt, maar van binnen vuil, huichelachtig en misleidend is.

11. Zal u niet Zijne hoogheid verschrikken, zodat gij sidderend en bevend daar staat, wanneer Hij Zijne heerlijkheid openbaart, die tot rechtvaardiging van haar handelen gene omkering der
waarheid nodig heeft, en zal Zijne vreze, de verschrikking voor de openbaring Zijner heilige

Majesteit niet over u vallen, zodat gij bedwelmd wordt en ongeschikt om u te verantwoorden.

12.

IV. Vs. 12-19. Uwe bewijsgronden houden geen steek, laat mij daarom met vrede, zo zal ik alleen God mijn recht voorstellen, al moet ik er ook den dood voor lijden. Wat helpt het mij, mijn leven te sparen, zo ik toch spoedig sterven moet? Wanneer Hij mij toestaat mij voor Hem te rechtvaardigen, zo is mij dit reeds dadelijk overwinning. Dan zal ik zeker recht verkrijgen.

12. Uwe gedachtenissen, de menigte uwer spreuken, die gij u herinnert, en waarmee gij mij waarschuwt en vermaant, zijn gelijk as, die in den wind gestrooid wordt, uwe hoogten, achter welke gij de waarheid en gerechtigheid Gods verdedigen wilt, zijn als hoogten van leem, zij zullen voor het gericht Gods blijken zo nietig te wezen als schansen van leem.

13. Valt mij dan niet langer lastig; houdt stil van (voor) mij, opdat ik spreke, en mijne zaak voor God verdedige, er ga over mij, wat het zij; er kome van, wat het wil.

14. Waarom zou ik mijn vlees, gelijk een roofdier zijn buit, in mijne tanden nemen 1). Waarom zou ik mijn leven zoeken te redden, door voor God niet uit te spreken, waartoe mijn hart mij dringt, en mijne ziel in mijne hand stellen 2) en met vreze bewaren?

1. Vs. 14 sluit zich onmiddellijk aan aan het vorige. Job ontleent zijn beeld aan het roofdier, dat zijn buit tussen zijn tanden houdt, om het te bewaren. Job wil zeggen, waarom zou ik zo angstvallig voor mijn leven vrezen! Hij stelt zijne rechtvaardiging hoger dan zijn leven. Dit is hem het smartelijkste en het schrikkelijkste, dat hij als een veroordeelde, als een van God

vervreemde beschouwd wordt. En liever wil hij desnoods sterven, dan in zulk een toestand verder voortleven.

2. Volgens ene andere verklaring luidt de tweede helft van het vers: "Neen! ik neem mijne ziel in mijne handen; " ik zet zonder vreze des doods mijn leven op het spel. (vgl. Richteren
12. 3).

15. Ziet, zo Hij mij doodde, zou ik niet hopen? 1) Het is er zo ver aan af, dat ik zou wanhopen, dat ik niet zal nalaten op Hem te vertrouwen, hoewel Hij mij door dit verdriet uit het leven wegnam; evenwel, of, nochtans zal ik mijne wegen voor Zijn aangezicht verdedigen, ik zal mijn voorbijgegaan leven rechtvaardigen, als naar Gods wil doorgebracht.

1. Alzo vertalen (met onze Staten-overzetters), de Vulgata en de Engels overzetting (Psalm
2. 4. Spreuken 14: 32). Menige gelovige ziel heeft uit deze woorden troost en sterkte op zijn doodsbed geput. De godzalige dichteres Louise Henriette van Brandenburg, gemalin van den groten Keurvorst, koos bij haren dood (18 Juni 1667) dit woord voor haren lijktekst.

Deze is een verheven uitdrukking van een welgevestigd geloof, tot welken trap wij allen moeten trachten op te klimmen, dat is, wij behoren wel te vreden te zijn, dat we God tot onzen vriend hebben, ofschoon wij denken mogen, dat Hij zich als een vijand jegens ons gedraagt. Wij moeten God blijven aankleven en ons in Hem verblijden, als wij niets meer rondom ons hebben, hetgeen ons vermaken kan; ja, al konden wij zelfs op dien tijd geen reden van blijdschap of troost altoos zien.

In hoofdsom zegt Job, dat, ofschoon hij, door zijne vernedering en de hevigheid zijner smarten, als is ten ondergegaan, hij nochtans alle hoop niet heeft laten varen, niet omdat hij met God zou willen twisten, of zich van Hem afwenden, of door een zekere vete Zijn vriendschap vaarwel zeggen. Waarom? Hij verzekert daarentegen, dat hij zou hopen, hoe het ook mocht gaan. Ofschoon Hij mij doodde en verdierf, zegt hij, zou ik daarom nog niet aflaten op Hem te hopen. Maar echter zal ik de wegen, die Hij met mij houdt, bezien en wederleggen. Ziedaar, dat hij zijne hevigheid, welke men aanschouwd heeft, verenigt met hoop op God. Doch hier hebben wij een klare en duidelijke spiegel van Gods werken. Hij laat den gelovige vallen, opdat het geloof des te meer zou openbaar worden. Wel schijnt in die dingen enige strijd tussen elkaar te bestaan, maar God brengt het met elkaar overeen.

16. Ook zal Hij mij tot zaligheid zijn 1), reeds zou het mij tot heil en overwinning zijn, wanneer ik slechts van Hem aangenomen en aangehoord werd; maar een huichelaar, die door zijn eigen hart reeds veroordeeld wordt, zal of, kan voor Zijn aangezicht niet komen, zo ook ik niet, indien ik ben, waarvoor gij mij houdt.

1. In het Hebr. Gam-hoe-li lischoeah ki. Dit kan ook vertaald worden: Ook dit zou mij tot heil zijn, dat. Job wil dus zeggen, dat dit hem nog tot heil zou zijn, dat een huichelaar voor Gods aangezicht niet zou kunnen of mogen komen. Indien God hem dus toelaat voor Zijn aangezicht te verschijnen, om zijne wegen bloot te leggen, dan heeft hij daarin het duidelijk bewijs, dat hij geen huichelaar is, waarvoor zijne vrienden hem uitmaken.

17. Hoort naarstiglijk mijne rede, waarin ik voor den Heere mijn leven bloot wil leggen, en mijne aanwijzing, het bewijs mijner onschuld, met uwe oren.

18. Ziet nu. Ik heb het recht ordentelijk gesteld, "ik heb mijn rechtsgeding in orde gebracht," mijn pleit is opgemaakt; ik weet, dat ik rechtvaardig verklaard zal worden.

19. Ik ben van mijne onschuld zozeer overtuigd, en van mijn recht zo zeker, dat ik betuig: Wie is hij, die met mij twist, en de bewijzen mijner onschuld zou wederleggen? Wanneer ik nu zweeg, zo zou ik den geest geven, indien ik mij niet mocht verdedigen, ik zou van droefheid en benauwdheid sterven; " ik moet spreken of barsten.

20.

V. Vs. 20-28. Wanneer Gij, o Heere! nu mijne bede verhoort en mij rust van mijne smart geeft en vrijheid, zo wil ik U vrijmoedig antwoorden en U vragen. Zo zeg mij, om welke grote misdaad Gij mij zo vervolgt en U voor mij verbergt? Hebt Gij er vreugde in, enen door ziekte en smart reeds geheel uitgeputte, zo te bestraffen? Zijn het misschien de zonden mijner jeugd, om wier wil Gij mij als enen gevangene foltert, hoewel ik reeds bijna een door der verrotting ben geworden?

20. Alleenlijk a) twee dingen doe niet met mij, o Heere! dan zal ik het wagen mijn pleitgeding U voor te leggen, en ik mij van Uw aangezicht niet verbergen, maar getroost rekenschap afleggen.

a. Job 9: 34; 33: 7.

21. Doe Uwe straffende hand (Psalm 32: 4) verre van op mij, geef mij ene korte rust van mijne smart, opdat ik mijne gedachten verzamele, en Uwe verschrikking, Uwe Majesteit en heerlijkheid, die ieder schepsel met vreze vervult, maak mij niet verbaasd, om daardoor een einde aan den strijd te maken (vgl. Hoofdstuk 9: 34).

22. Staat Gij mij deze bede toe, roep mij dan op, begin Gij den strijd, en ik zal antwoorden, of neen! ik zal beginnen te spreken, en geef Gij mij antwoord.

Job verplaatst zich zo levendig in de vervulling van zijnen wens, dat God persoonlijk zich tegenover hem mocht stellen, dat hij de gehele handeling met God zo voorstelt, alsof Hij hem reeds verschenen ware en hem had overgelaten om te beginnen. Zo worden zijne woorden een aanklagen van God.

23. Hoe vele misdaden en zonden heb ik? Zijn ze zo vele, dat ik waardig ben zo zwaar gestraft te worden? maak mijne overtreding en mijne zonde mij bekend 1).

24. In dit vers wordt gesproken van zonde, van misdaad en van overtreding. Hiertussen is een groot verschil. Onder zonde is te verstaan, het afwijken uit zwakheid; onder misdaad, het handelen uit een verkeerd hart, en onder overtreding, de zonde uit welbewuste boosheid.

24. Waarom verbergt Gij Uw aangezicht 1), onttrekt Gij mij Uwe genade en Uwe hulp, en verhoort Gij mijn gebed niet meer, en waarom houdt Gij mij a) voor Uwen vijand, dien Gij met woede vervolgt (Psalm 13: 2 vv.; 10: 1)?

a. Job 16: 9; 19: 11; 33: 10.

1. Gods aangezicht is Zijne tegenwoordigheid, Zijne hulp, raad en troost, Zijne goedheid en vriendelijkheid; want daarin wordt God gezien. Wanneer nu God dit aangezicht verbergt, Zijne genade en liefde niet te erkennen geeft, dan weet de gelovige ziel niet, hoe zij voor God staat, dan is het haar angstig en bang; want uit het heldere liefelijke aangezicht van God put zij troost en vreugde.

2. En toch dit doet Gij; want Gij schrijft tegen mij als rechter bittere dingen, zonder dat ik ze verdiend heb; en Gij doet mij erven de misdaden mijner jonkheid, waarvoor ik reeds zo dikwijls om vergeving heb gebeden (Psalm 25: 7), en die Gij in Uwe rechtvaardigheid mij toch niet meer toerekenen zult.

Elke tijd onzes levens, elke ouderdom heeft zijne bijzondere verleidingen en listige aanslagen des duivels. De jeugd vecht de boze aan met boosheid, listigheid en ongehoorzaamheid jegens de ouders; de jongelingen met vloeken, godslastering, spelen, drinken, ontucht, grootsheid enz. Die nu tot hun jaren gekomen zijn, leidt hij op den berg en wijst hun de koninkrijken der wereld en hun heerlijkheid; "dit alles zal ik u geven." spreekt hij, "indien gij neervallende mij zult aanbidden. De ouden en afgeleefden willen gaarne verhongeren, en hoe minder voedsel zij nodig hebben, des te vlijtiger zoeken zij de schotels.

27. Gij legt ook mijne voeten, gelijk men enen misdadiger doet, in den stok (Hand. 16: 24), zodat ik van smart nog voor- noch achterwaarts kan, en Gij neemt waar, bewaakt al mijne paden; Gij drukt U in de wortelen mijner voeten 1). Gij vervolgt mij op de hielen, graaft een kring om mijne voetzolen, zodat zij niet verder dan die nauwe grenzen zich kunnen bewegen.

1. Of, om de zolen mijner voeten tekent Gij een kring. De bedoeling is dan, dat hij niet verder kan gaan dan de kring, dien God om hem heen heeft getrokken. Men merkt, dat de toon van vs. 21 en vlg. aanmerkelijk gezakt is. Riep Job in de vorige verzen God op, om hem te verschijnen in de twee laatste verzen is Job weer een klager geworden, neemt hij een klaagtoon aan, dien hij in het volgende hoofdstuk behoudt. Hij klaagt en komt als iemand, die onder de machtige hand Gods allengs verkwijnt en verwelkt en te niet gaat. Zo moest Job leren, dat de Heere geheel de Vrijmachtige is, Wiens Almacht ook Vrijmacht is.

2. En hij, dien Gij zo vervolgt als enen misdadiger, veroudert als ene verrotting, als een vuil aas, als een kleed, dat de mot opeet; Gij neemt het al te zwaar op met een wezen, dat nietig en vergankelijk is.

HOOFDSTUK 14. OVER DE NIETIGHEID VAN DES MENSEN LEVEN.

VI. Vs. 1-12. Zelfs indien ik toestemde een groot zondaar te zijn, zo ware het mij toch onbegrijpelijk, hoe Gij aan den mens, wiens leven zo kort en zo vol zorgen is, en die, tot een zondig geslacht behorende, onmogelijk rein van zonden kan zijn, een zo gestreng vonnis ten uitvoer leggen kunt, zonder hem midden in zijn lijden, ook slechts de geringe rust van enen dagloner te gunnen, aan den mens, voor wie gij een levenseinde vast bepaald hebt, en die, eenmaal gestorven, in der eeuwigheid niet in het leven terugkeert.

1. De mens, van ene zwakke vrouw in zonde ontvangen (Psalm 51: 7) en met smarten geboren, is reeds van zijne geboorte krachteloos, tot smarten bestemd en onrein; hij a) is kort van dagen; 70 jaren en wanneer het veel is 80 jaren is zijn leeftijd; en dat korte leven is zat van onrust, vol van wederwaardigheden.

a. Genesis 47: 9. Psalm 90: 5,6,9; 102: 12; 103: 15; 144: 4.

2. Hij komt voort als ene bloem (Psalm 103: 15. Jes. 40: 6. 1 Petrus 1: 24), die na een korten bloeitijd verwelkt, en wordt afgesneden (Psalm 90: 5 vv.); ook vlucht hij als ene schaduw, die aanstonds verdwenen is (Hoofdstuk 8: 9; 9: 25. Psalm 102: 12; 144: 4. Prediker 7: 1), en bestaat niet1), houdt geen stand.

1. Job schildert hier den brozen, zwakken mens in al zijne nietigheid, om daarmee tot God eigenlijk met het verwijt te komen, dat Hij zulk enen nog ieder ogenblik gadeslaat, zijne zonden beschouwt, om met hem in het gericht te treden. Hij wil daarmee weer zeggen, dat het schier te nietig voor God, den Heere, is om zich zo met zulk een nietig schepsel in te laten, dat Hij dezen voor elke zonde, ook de geringste, in het gericht betrekt, en in zulk een gericht (want dit is toch de betekenis van vs. 3b), waarin geen enkel schepsel, hoe rechtvaardig hij ook zijn moge, bestaan kan. Het is er Job om te doen, om van God gedaan te krijgen, dat Hij Zijne straffende hand van hem opheft. Dit beproeft hij op allerlei manier.

3. a) Nog doet, houdt Gij Uwe ogen, die alles doorzien, over zulk enen, die reeds zo ellendig is, open 1), om zijne zonden op te merken en te straffen; en aan mij, die zo ellendig ben, doet Gij meer dan aan alle anderen, Gij betrekt mij in het gericht met U; Gij veroordeelt als een gestreng Rechter mij nog tot bijzondere verschrikkelijke straffen, zonder mij toe te laten, mijne onschuld voor U te bewijzen.

a. Job 7: 17,18; 10: 20.

10. Wij zien dus, hoe kort het menselijke leven is. Het is als een bloem, die verdort, of gelijk de schaduw, die voorbij vliegt. Waarbij komt, dat het is, zegt hij, vol drukkende zorgen en vervuld met beroering en onrust, en in dit korte leven, worden wij onophoudelijk door smart en ellende gekweld. Niemand is er, die niet ziet, hoe ellendig onze toestand is. Het is daarom, dat wij aanhoudend tot God moeten bidden, dat, terwijl ons leven kort is en tevens onrustig en

vervuld met beroeringen, Hij niet al te streng met ons handele, maar dat Hij ons drage en opheffe, opdat wij niet boven onze krachten worden verdrukt. Dit te doen staat ons vrij. Job echter gaat verder, waarom hij gewis, dewijl hij de maat te buiten gaat, te berispen is. Wij zien toch, dat Job, onder voorwendsel van zijne zwakheid, niet door God wil getuchtigd worden.

De hemelbestormende trotsheid, met welke Job in het vorig hoofdstuk tegen God, die hem als een willekeurig heerser voorkomt, zijne onschuld beproefde te verklaren, is hier, even als hij door God in het gevoel van zijne bittere smart teruggeslingerd ware, in klagende moedeloosheid veranderd.

Ook het oude heidendom en de ongelovige wereld weet te klagen over de vergankelijkheid en wisselvalligheid en de menigvuldige plagen van het menselijk leven. Maar het is geheel iets anders, wanneer het geloof daarvan spreekt, dan wanneer het ongeloof of het half-geloof het doet. In den mond van het laatste wordt elke zodanige klacht ene aanklacht tegen God, die den mens en al de schepselen alzo geschapen heeft; de mens echter wordt daardoor tot een bloot natuurwezen vernederd, dat zonder verantwoording daarvoor is, dat het zo snel uitbloeit, afgesneden wordt en verwelkt. Waar daarentegen het geloof, dat enigszins God en het eigen hart kent, over het korte, ellendige leven en over den dood klaagt, daar klaagt het tevens over de zonde van het eigen hart, de aangeborene en persoonlijke zonde, die dezen jammervollen toestand des levens, de gevolgen van den toorn en van den vloek Gods, teweeggebracht heeft, en het weet, dat de zonde, die het met berouw en leedwezen betreurt, en de dood, dien het in eigen hart gewaar werd, opgeheven, verzoend en vernietigd is in Hem, die door Zijnen dood onzen dood gedood heeft, en alles eens weer nieuw en onvergankelijk zal maken. Daarom ziet het geloof op de ellende van zijn eigen leven en op het door de zonde teweeggebrachte "Wee" in de schepping met diepe smart over de zonde, maar tevens ziet het ook met hartelijke vreugde naar de toekomstige wereld. Job nu spreekt bovenstaande woorden, die het ongeloof en het rationalismus zo gaarne bezigt als uitdrukking van zijne hopeloosheid; hij spreekt, die in een toestand van verzoening, en zo al niet zonder erkentenis van zonde, toch meer als ene klacht tegen God, "niet uit haat en tegenzin tegen God, maar uit zwakheid des geloofs en nedergeslagenheid des harten; onder een zo langdurig kruis is hij zo vol klachten en jammer." Zijne woorden mogen dus niet zonder meer en alleen onder bijvoeging van Psalm 90: 7,8 gebruikt worden tot aanwijzing van de wisselvalligheid van het menselijk leven.

Job kan het niet ellendig genoeg beschrijven en allen jammer, die bij hem is, blootleggen, hij neemt de ene gelijkenis na de andere, en dat alles doet hij daarom, opdat hij God bewege, en van den rechterstoel tot den troon der genade bij Hem appellere.

4. Wie zal enen reine van zonde geven (Psalm 51: 7. Joh. 3: 6. Rom. 5: 12. Efeze. 2: 3) uit den onreine? niet een1). Hoe kunt Gij dan mij, die toch gene grotere schuld op zich geladen heeft dan alle andere onreinen, toch met grotere straffen en bijzondere kwellingen bezoeken! Zouden wij niet veeleer, daar volkomen reinheid voor een Adamskind onmogelijk is, Uwe lankmoedigheid en zachtheid verdienen?

1. Hier erkent Job de volstrekte zondigheid van het menselijk geslacht, dat de ganse mensheid in zonde voor God verloren ligt, maar wil ook God op dit feit wijzen, opdat Hij Zijne barmhartigheid over zijne schepselen late gaan. Hij wil zeggen, dat hij erkent onrein te zijn, maar dit heeft hij gemeen met alle mensen, uit een vrouw geboren. En wederom, dewijl hij zich niet schuldig kent aan een bepaalde zonde, wil hij God vragen, om Zijne straffende hand van hem op te heffen. Wat uit vlees is geboren is vlees, is zijn grond, om mededogen in te roepen.

5. Waarom hem zo hard bezocht, dewijl toch zijne dagen bestemd zijn, die hij niet vermeerderen kan, het getal zijner maanden bij U is, en niet bij den mens zelven, en Gij zijne bepalingen gemaakt hebt, die hij niet overgaan zal.

Ons leven en sterven is in Gods genadige almachtige hand (Psalm 31: 16). Het is der Christenen troost, dat hun stervensuurtje niet is in de handen van enen tiran of van enig schepsel, zodat zij niet te zeer voor den dood vrezen, maar van deze wereld scheiden als kinderen, wanneer het Gode welgevallig is.

Met deze woorden komt Job met een andere reden, om God te bewegen van hem af te laten en wijst daarom zowel op de kortheid van het leven, als ook op het bepaald zijn van iemands bestaan. Hij wil zeggen, als God de dagen bestemd heeft, als God Zijne bepalingen heeft gemaakt, laat God dan van hem afhouden met Zijnen toorn. Hij vergelijkt als het ware het korte leven bij den bepaalden, aangewezen tijd van een dagloner. Maar die dagloner heeft dan toch geen buitengewoon zwaar werk. Alzo vraagt Job ook, om het korte leven zonder al te grote en zware moeilijkheden door te brengen.

6. Wend U dan van hem af, dat hij toch ten minste in dit leven rust hebbe, wend Uwen gestrengen straffenden blik van hem af (Hoofdstuk 7: 19), totdat hij als een dagloner aan zijnen dag een welgevallen hebbe 1), (of: totdat hij, gelijk een dagloner verlangt naar het einde des daags, met vreugde den dood tegemoet ziet).

1. Laat het genoeg zijn, dat ik een dag van lastig werk en droevigen arbeid heb doorgestaan, ik ben wel te vinden, om dien te verduren, en zal mij getroosten, om de gewone rampen van den dag, van dit korte leven te verdragen, maar neem deze bittere smarten, deze buitengewone pijnigingen van mij weg, en laat mijn leven niet zijn als de dag van een kwaaddoener, als een ganse executiedag.

7. Want voor enen palmboom, als hij afgehouwen wordt, en wiens wortelen nog in den grond blijven, is er verwachting, dat hij zich nog zal veranderen, nog in nieuwe spruiten uit den wortel zal herleven, en zijne scheut zal niet ophouden, hij zal niet ophouden nieuwe scheuten te maken.

8. Indien zelfs zijn wortel in de aarde veroudert, en zijn stam in het stof versterft 1);

1. Het beeld van een weer uitspruitenden boom lag voor Job in zijne woonplaats Haran zeer voor de hand. Het afhouwen van bomen, om te meer voordeel van deze te verkrijgen, is in het

land ten Oosten van den Jordaan een belangrijk gedeelte van den landbouw. Wanneer de wijnstok na 60 of 80 jaren zijne vruchtbaarheid verliest, zo wordt hij in Januari vlak boven de aarde afgehouwen. Het eerste jaar draagt hij dan weinig of niet, maar hij verkrijgt nieuwe ranken en wortels. De volgende jaren draagt hij rijkelijk, want de wijnstok heeft zich verjongd. Desgelijks geschiedt met den vijgenboom en den granaat. De walnotenboom draagt na 100 jaren niet noemenswaardig meer, hij wordt hol en verrot. Dan wordt hij 3 of 5 ellen boven de aarde afgehouwen. De nieuwe scheuten groeien bij goede bewatering van den boom
in één jaar met buitengewone weelderigheid en dragen reeds in het tweede vruchten. Evenzo

bij de citroenen, moerbeziën enz. Maar steeds is de "reuk der wateren" ene hoofdzaak.

Waarschijnlijk heeft Job hier aan den palmboom gedacht. Shaw (Reizen door het Oosten, I.

218. zegt van de palmbomen: "Zij worden voornamelijk uit jonge scheuten, welke uit de wortels van volwassen bomen genomen worden, geplant, en indien zij wél verplant en bezorgd worden, geven zij binnen zes of zeven jaren vrucht. Deze wijze van de palmbomen te kweken en hetgeen men verder heeft opgemerkt, dat, wanneer de oude stam sterft, het nooit mist, dat niet de een of ander der scheuten hem opvolgen, kan gelegenheid gegeven hebben tot de fabel van den vogel Phoenix, van welken men zei, dat als hij stierf, een ander uit zijn as verrees."

De dadelpalm heeft veel water nodig. In het Arabisch betekent hetzelfde woord (Sakan), zowel een wolk, die veel water geeft, als een dadelpalm.

9. Zo kan hij toch nog weer nieuwe levenskracht verkrijgen. Hij zal dan van den reuk der wateren, die in zijne nabijheid zijn, weer uitspruiten, en zal enen nieuwen tak maken, gelijk ene plant, gelijk jong plantsoen.

10. Maar hoeveel troostelozer is daarentegen het einde van des mensen leven! Een man sterft als hij verzwakt is, en de mens geeft den geest, waar is hij dan?

11. Hij is hopeloos verdwenen. De wateren verlopen uit een meer, en keren nooit daarin weer terug, en ene rivier droogt uit en verdort (vgl. 2 Samuel 14: 14. Jes. 19: 5).

Welke veranderingen er ook in de natuur voorvallen, al worden zeeën droog land, al veranderde de hemel boven ons, het zou niet in staat zijn, om den mens uit zijnen diepen doodsslaap op te wekken.

12. Alzo ligt ook de mens neer, als hij gestorven is, en hij staat niet meer op; totdat de hemelen niet meer zijn 1), in eeuwigheid niet (vgl. Psalm 72: 7,17; 89: 30. Jer. 31: 35 vv.), zullen zij niet opwaken, noch uit hunnen slaap, den doodsslaap, opgewekt worden tot een nieuw leven op deze aarde (vgl. Hoofdstuk 7: 10).

1. Job kan wel niet beschuldigd worden, dat hij tot de slotsom komt, dat God, door den mens uit dit leven weg te nemen, hem geheel en al vernietigt Niets van dit alles, zeg ik, heeft Job willen vaststellen Maar laten wij er wel op letten, dat hij door zijn beroeringen zo verward is, dat het toen ter tijde niet bij hem opkwam, dat de mens na zijn dood in God blijft bestaan, een

eeuwig verborgen leven hem overblijft, waarin het zaad levend blijft, waardoor hij volkomen wordt hersteld tot die volmaaktheid, waarvan wij nu verre af zijn, n.l. tot de hemelse en onsterfelijke heerlijkheid. Job let nu voor dit ogenblik hierop niet met een vasten blik, maar zijne beroeringen hielden zijne ogen enigszins daarvan af.

Het uitzicht op een toekomstig leven gaat hier voor Job onder. Hoe kon dit ook anders zijn, dewijl Gods Wezen, op Wie deze hope rust, Gods gerechtigheid en barmhartigheid hem in de ondervinding en ervaring zich zo geheel niet aan hem openbaart? Onder deze omstandigheden moest het geloof aan een eeuwig leven, aan hetwelk eerst in de latere tijden van het O. Verbond een vast Gods Woord gegeven werd, waaraan het zich kon vastklemmen, en hetwelk nu nog meer in den vorm van verlangen, verwachting, en hoop voorhanden was, noodwendig in hem versterven. Later gewint het bij hem weer kracht.

De leer der Schrift is niet, dat deze wereld vernietigd zal worden, wel dat zij zal worden veranderd. Wat Job hier uitspreekt, in het bange zijner verzoeking en van zijn lijden, is, dat hij niet geloven kan, dat de mens niet alleen geestelijk, maar ook lichamelijk eeuwig zou leven. In zijn bang lijden is zijn oog beneveld voor de barmhartigheid Gods.

13.

VII. Vs. 13-22. O, dat Gij mij toch in het dodenrijk verborgen en op Uwen tijd weer daaruit te voorschijn roepen wilde, hoe gaarne zou ik dan ook nu geduldig wachten! Maar Gij straft mij zonder ontferming boven mijne schuld, en vernietigt voor mij alle hoop. Gij gebruikt Uwe overmacht tegen mij en stoot mij af in een eeuwigen dood.

13. Och, of Gij mij in het graf, in het dodenrijk (Hoofdstuk 7:9) verstaakt, mij verbergdet (Psalm 27: 5), totdat Uw toorn, die nu zo zwaar op mij drukt, zich afkeerde; dat Gij mij ene bepaling stelde, een tijd noemde, wanneer ik weer genade bij U kon vinden, en Gij mijner gedachtig waart!

Wat hier ondersteld wordt, is ene ongerijmdheid, maar wordt ook als zodanig door Job voorgedragen. Men moet daarbij wederom den staat van zaken zich juist voor den geest brengen: Job wist, dat zijn onheil hem niet om zijne zonden kon overkomen zijn, maar hij kon zijne vrienden daarvan niet overtuigen; hij beriep zich op God, maar God antwoordde niet! Hij kon dus zijn lot niet anders verklaren, dan dat God tegen hem iets opgevat had, ‘t geen Hem bewoog dus streng met Zijnen vriend en vereerder te handelen. Dit kon dus niet altijd duren, en zou eens ophouden, maar intussen zou hij gestorven zijn met den blaam der ondeugd, want zijn kwaal was ongeneeslijk! Dit was het, wat hem zo ongeduldig maakte en nog meer griefde dan al zijne smarten. Was het mogelijk, dat hij zolang in het dodenrijk verborgen werd, totdat Gods gramschap, nu hem onverklaarbaar, over was, en God hem weer beminde als tevoren, dan zou zijn lot hem niet langer beklagenswaardig voorkomen; maar dit, helaas! was onmogelijk.

14. Als een man gestorven is, zal hij weer tot het leven opstaan? O, wanneer dit zo ware, ik zou al de dagen mijns strijds hopen, en met geduld wachten, totdat mijne verandering, mijne verlossing uit den dood komen zou 1):

1. Wat Job hier wenst is dit, dat de Heere God hem een tijdlang in het dodenrijk nederlegt, totdat Zijn gramschap zou zijn overgegaan, en dat Hij hem dan weer opwekte en deed leven. Duidelijk spreekt hij het hier en in het volgende vers uit, dat hij het hier namaals niet beschouwt als een geheel vernietigd zijn, maar als een leven. Want niet de vernietigde kan horen naar de stem Gods en antwoorden, maar de levende. Midden in zijn wens spreekt hij echter het ongegronde van zijn verwachting, het ongerijmde van zijn wens uit, om nogmaals weer op aarde te verschijnen, want zegt hij: als een man gestorven is, zal hij weer leven? Zo diep terneergeslagen is hij. Wel breekt voor een ogenblik de hoop op een verlossing uit het dodenrijk bij hem op; te midden van den donkeren nacht zijner verzoeking straalt er wel een lichtstraal der hope, maar ach, het wordt spoedig weer nacht om hem heen, totdat in Hoofdstuk 19 de hope zekerheid wordt, dat er verlossing zal komen.

15. Ik zou geduldig wachten naar den tijd, dat Gij zoudt roepens mij weer genadig uit het graf zodat doen opstaan, en ik U zou antwoorden, dat Gij tot het werk Uwer handen zoudt begerig
zijn, Gij in Uwe goddelijke liefde, die ik zo dikwijls ondervond, weer naar mij zoudt verlangen, mij Uwe rechterhand reiken en mij weer tot U trekken zoudt (vgl. Jes. 54: 7 en 8).

Het woord, dat hier het verlangen van den hemelsen Vader uitdrukt, is het sterkst mogelijke. Zulke begrippen had Job van de grote liefde van God, met welke Hij ons bemind heeft, en welke, wanneer de belofte van verlossing volkomen vervuld zou zijn in de vergiffenis van onze zonden, en de volmaking van hetgeen Hem geheiligd is, door de verlossing van het vlees, liefelijk rusten zou op de verheerlijkte voorwerpen van Zijne genade.

16. Welk ene zalige hoop zou dat zijn! a) Maar nu telt Gij mijne treden; zo nauwkeurig geeft Gij daar acht op, dat Gij ze telt; Gij bewaart mij niet, om mijner zonden wil; Gij draagt gene zorg voor mij, maar zoekt mij te verdrukken, en stelt tot dat einde al mijne zonden voor.

a. Job 31: 4; 34: 21. Psalm 56: 9; 139: 2,3,4. Spreuken 5: 21. Jer. 32: 19.

17. Mijne overtreding, die ik van mijne jeugd af bedreven heb (Job 13: 26), is in een bundeltje opgezameld, alsof mijne zonden kleinodiën waren, en daarin bewaard (Hos. 13: 12. Deuteronomium 32: 34) en verzegeld, om mij nu, in plaats van alles te vergeven, voor alles loon te doen vinden, en Gij doet niet alleen dit, maar pakt mijne ongerechtigheid opeen 1).

1. In het Hebr. Thitphool al-awoni. Beter: Hij verwekt nog boven mijne zonde. Dit wil zeggen: Gij doet nog tot mijne zonde toe. Velen hebben dit opgevat, alsof Job wil zeggen, dat God hem ook nog zonde vergeldt, die hij niet begaan heeft. Anderen, zoals Calvijn, dat God niet een enkele zonde vergeet, bekende of onbekende, zodat Hij geen enkele kwijtscheldt, hoewel ook deze er bij voegt, dat Job ook hier niet de maat heeft gehouden in zijn klagen.

18. Waart Gij toch zachter jegens mij, want ook het duurzaamste kan den ondergang niet weerstaan. En voorwaar een berg vallende, wanneer eens de bergstortingen begonnen zijn, vergaat eindelijk geheel, en ene rots wordt versteld uit hare plaats, zelfs deze staat niet onwankelbaar vast.

Anders: "Indien zelfs grote vaste wereld lichamen geschokt van hun plaats geworpen worden en vergaan, hoe veel te meer de arme nietige mens!" Hoe zou hij ene verwachting koesteren, die de eeuwigheid omvat.

Zo is de lichtstraal der opstanding weer bij Job uitgedoofd. Wat nu volgt tot en met vs. 22 spreekt hij uit, om de nietigheid en ellendigheid van den mens breed uit te meten, om aan de ene zijde God er op te wijzen, dat Hij met zulk een schepsel toch niet zo straf moet te werk gaan en aan de andere zijde, om Gods mededogen voor zulk een erbarmelijk schepsel op te wekken. Hoewel dus Job de strenge rechtvaardigheid Gods misprijst en schier geen oog heeft anders dan voor die rechtvaardigheid, zo leeft er in zijne ziel toch ook nog een gedachte aan de eeuwige barmhartigheid Gods.

19. De wateren vermalen eindelijk de stenen, zij hollen die uit, wanneer zij er gestadig op druppelen, het stof der aarde overstelpt het gewas, dat van zelf daaruit voortkomt, zodat er niets meer van gezien wordt; alzo verderft Gij de verwachting des mensen, wanneer Gij hem met straffen overlaadt.

20. Gij wendt Uwe overmacht aan, Gij overweldigt hem in eeuwigheid, stoot hem voor altijd uit het leven in den dood, en hij gaat heen; veranderende zijn gelaat, daar Gij hem door doodstrijd en verrotting onkenbaar maakt, zo zendt Gij hem weg, stoot Gij hem met geweld van U.

21. Zijne vroeger door hem beminde kinderen komen tot eer op de aarde, en hij weet het daar, in het land der duisternis, niet; of zij worden klein in leven en kommer, en hij let niet op hen, en doet den doden geen leed (Prediker 9: 5,6).

22. Zulk een kort leven mocht dan wel een blij leven zijn; maar zijn vlees, nog aan hem zijnde, heeft smart, en zijne ziel, in hem zijnde heeft rouw, zolang het leven duurt, is het integendeel ellende.

De angst des harten en de grote nood heeft Job zozeer vervuld, dat hij van den dood spreekt, gelijk de kinderen der wereld gewoon zijn, gelijk het wel meermalen is, dat iemand in groten nood en angst een woord ontvalt, dat niet overeenkomstig de H. Schrift en het geloof is.

Het rechten van Job met God in Hoofdstuk 13 en 14 is evenzo afschrik- als droefheid-wekkend. Afschrikwekkend, omdat zijn persoon op de wijze van een Tiran zich tegenover God stelt, en droefheid opwekkend, omdat die God, tegen wie hij strijdt, niet de rechtgekende, maar de miskende God is, het spooksel, dat de aanvechting voor zijn beneveld oog geplaatst heeft.

HOOFDSTUK 15. ELIFAZ WIL VAN JOB ENEN HUICHELAAR MAKEN.

In het nu volgende tweede gedeelte van den strijd tussen Job en de vrienden, treden de laatsten (Elifaz weer in alles vooraan) heviger en duidelijker met hun verwijten en beschuldigingen tegen Job op, en stellen hem nog slechts de ene zijde van hun vroegere beweringen, over Gods gerechtigheid, namelijk den ondergang der goddelozen, voor ogen, opdat hij in dezen spiegel zich zelven erkenne. Zij menen daartoe gerechtigd en verplicht te zijn, omdat Job al hun terechtwijzingen en vertroostingen afgewezen heeft, en des te stouter zijne onschuld ook tegenover God vastgehouden heeft, ja Hem zelfs, ondanks hun waarschuwingen, tot een twistgeding uitgedaagd heeft. In dezen zijnen inderdaad zondigen hoogmoed en twist met God, zien zij het duidelijk bewijs daarvoor, dat hij inderdaad een goddeloze is, en de stoutheid van de bewering zijner onschuld slechts huichelt en als list gebruikt, om hen tot zwijgen te brengen. Daardoor wordt de strijd nog ingewikkelder. De vrienden, die het zich zelven steeds meer onmogelijk maken, om Job's gemoedstoestand te verstaan, worden heviger en bitterder; zij brengen gene enkele wezenlijke nieuwe gedachte voort, maar bewegen zich steeds in den nu veel nauwer geworden kring van hun vergeldings-leer. Des te verder breiden zij hun weinige gedachten uit. Job, die reeds in Hoofdstuk 14 kleiner geworden is, omdat God zich met zijne uitdaging niet ingelaten heeft, moet het zich laten welgevallen, in plaats van God, de vrienden weer aan te horen, van welke hij zich reeds geheel afgewend had.

I. Vs. 1-16. Hoe kan een wijze zo winderig en stormachtig spreken en allen eerbied uit het oog verliezen? Uwe eigene redenen bewijzen, dat gij een goddeloze huichelaar zijt. En waarop rust dan uwe trotse verheffing boven ons? Zijt gij misschien de eerste mens en daarom vol hoge wijsheid, zodat ook onze troostgronden u niet kunnen voldoen? En wie geeft u het recht, tegen den Allerhoogste zo in toorn op te staan? Zijt gij misschien rein en heilig, en niet integendeel een, voor wie de zonde dagelijks brood is?

1. Toen antwoordde Elifaz, de Themaniet, de aanzienlijkste en waarschijnlijk de oudste der vrienden, voor de tweede maal, en zei:

Elifaz voert wel zeer vele schone, heerlijke spreuken aan, maar hij gebruikt die niet recht, want Job behoorde niet tot die menigte, op welke zulke dreigingen en bliksemen toepasselijk zijn.

2. Zal een wijs man, gelijk gij toch wilt zijn (Hoofdstuk 12: 3; 13: 2), zulke winderige, opgeblazene wetenschap voor antwoord geven, en zal hij zijnen buik 1) vullen met oostenwind 2), met stormachtige redenen zonder betekenis (vgl. Hoofdstuk 8: 2)?

1. Onder buik verstaat het Boek Job (zie Hoofdstuk 32: 18 vv.) en de Spreuken van Salomo meermalen het inwendige, het centrum van den mens, waar alle krachten der ziel, des lichaams en des geestes verenigd zijn, van waar zij uitstromen, de plaats van geboorte en

uitgang der gedachte en gewaarwordingen, der woorden en der werken, zowel der goede als der boze. Overigens bezigt de Heilige Schrift hiervoor het woord "hart" (vgl. Joh. 7: 38).

Vandaar dat het ook beter is het Hebr. woord Bèten, door het innerlijke te vertalen, gelijk dan ook het stamverwant Arabisch, batin, betekent, het innerlijke van ‘s mensen bestaan.

2. De Oostenwind is in Edom de hete, verzengende wind, die alles doet verdorren, waarom in dat beeld, gelijk het vervolg toont, zowel op het ledige en ijdele als op het verdervende wordt gedoeld.

3. Gij zijt onze bestraffende, en uzelven verantwoordende door woorden, die niet baten en door redenen, met welke hij, die ze uitspreekt of hoort, geen voordeel doet.

4. Ja nog meer, gij vernietigt in uwe redenen de vreze Gods, de hoogste geopenbaarde waarheid (zie Psalm 19: 10), daar gij (Hoofdstuk 9: 22-24; 12: 6), de gerechtigheid en heiligheid Gods, de grondstellingen van allen waren godsdienst verdenkt, en gij neemt het gebed, de uitstorting des harten voor het aangezicht Gods weg 1).

1. Hier wil Elifaz wijzen op het zondige van zijne gebeden. Gij hebt, wil hij zeggen, dikwijls gesproken in den vorm van een gebed, maar zulk een gebed is geen bidden, is veeleer ene bespotting van het gebed te noemen.

Het is ook hier duidelijk, en dit wordt het hoe langer hoe meer, dat Elifaz en zijne vrienden Job niet verstaan en niet verstaan kunnen.

5. Gij veroordeelt uzelven, want uw mond, die deze trotse woorden uitsprak, leert 1) uwe ongerechtigheid; deze dwaze en goddeloze woorden bewijzen, hoe slecht het met u is, en gij hebt, om uwe zonden te verbergen, de tong der arglistigen verkoren, de huichelachtige wijze van spreken, daar gij, om de schuld van u af te werpen, ons, uwe vrienden, zelfs als leugenaars en valse aanklagers, ja zelfs God als onrechtvaardig zoekt voor te stellen.

1. Leert, in den zin van, onderwijst. Hij wil zeggen: Men behoeft niet meer te vragen, wie gij zijt en welk een diepgezonken schepsel gij zijt. Iemand, die zulke redenen van zijne lippen kan doen horen, bewijst genoeg, hoe verdorven hij is. Bewijzen hebben wij niet langer nodig. Uw eigen mond heeft U veroordeeld, uw eigen lippen klagen U luide genoeg aan.

Het is te begrijpen, dat een gemoed als dat van Job, daardoor nog te sterker van zulke vrienden wordt afgetrokken.

6. Daarom behoef ik de moeite niet te nemen, u te wederleggen en uwe zonden te bewijzen, want uw eigen mond verdoemt u, en niet ik, uwe misdadige redenen spreken als rechter het "schuldig" over u uit; en uwe lippen getuigen tegen u 1), klagen u luide aan, wat zijn er nog andere getuigenissen nodig?

1. Laten wij uit dit voorbeeld leren, om niet in verwarring te geraken, zoals het met velen het geval is, als we zien, dat het Woord Gods niet slechts door de grootste hoop der mensen niet wordt ontvangen, maar zelfs verworpen. Wat hebben we dan te doen? Waar alle eeuwen door de mensen zich als opstandelingen tegen God hebben getoond, zodat Hij niet ten gunste van hen kan voortgaan, opdat zij zouden ontvangen wat goed was, laten we ons dan er niet over verwonderen, indien heden ook hetzelfde gebeurt, noch door ons enigszins worden getornd aan het gezag Gods en van Zijn Woord, vanwege de boosheid en stoutmoedigheid der mensen, wanneer hun hart verkeerd is, zodat wat goed is, zij niet kunnen omhelzen. Doch ook zij, die zijn geroepen, om Gods Woord te verkondigen, indien zij zien, dat zij verworpen worden, moeten desniettemin volharden, en niet van hun roeping zich laten aftrekken.

Wanneer Elifaz Job beschuldigt van berekende sluwheid en zijne bevestiging van zijne onschuld slechts voor een advocatenstreek aanziet, dan is dit zo onrechtvaardig als mogelijk is, en moet dit Jobs hart ten zeerste van hem vervreemden. -De knoop van den strijd wordt daardoor nog ingewikkelder, dat Job de vrienden meer en meer in hun verkeerde gedachte versterkt door zijne alleszins gedeeltelijk (als Hoofdstuk 9: 22) zondige redenen.

7. Gij matigt u aan alleen recht te hebben, en spot met onze wijsheid; wilt gij wijzer zijn dan wij; van waar kwaamt gij aan die hoge wijsheid? Zijt gij misschien de eerste een mens geboren, die onmiddellijk uit Gods hand voortkwaamt, en daarom de hoogste menselijke wijsheid en het diepste inzicht in de geheimen der wereld bezit (Genesis 2: 20)? of zijt gij misschien een hogere geest, gelijk de engelen en vóór de heuvelen voortgebracht 1) (zie Hoofdstuk 38: 4 vv.)?

1. Met deze vragen komt Elifaz, om Job te doen verstaan, dat hij niet wijzer is dan zij, hij en zijne vrienden. Was hij de eerste mens, of was hij voortgebracht vóór de schepping, had hij gezeten in den verborgen Raad Gods en was hij op onmiddellijke wijze de wijsheid Gods deelachtig geworden, dan zou Elifaz zwijgen, maar nu Job een gewoon mensenkind was, nu ook zij hadden de leer en vermaningen, de ondervindingen en ervaringen der ouden, niet minder dan Job zelf, misschien nog wel meer, nu heeft of neemt hij het recht, om Job te vermanen en te bestraffen.

Men hoort het ook nu weer, dat Elifaz niets gevat heeft van Job’s toestand en zijn lijden.

8. a) Hebt gij misschien vóór de schepping den verborgen raad Gods gehoord, en hebt gij de wijsheid (zie Spreuken 8: 25,30), naar u getrokken, zodat gij nu weten kunt, hoe de Allerhoogste besloten heeft Zijne schepping in te richten, en alles met wijsheid en gerechtigheid in Zijnen raad te regeren (vgl. Jer. 23: 18)? Met zulk ene verzekerdheid toch spreekt gij, alsof gij zulk een hoger wezen waart.

a. Rom. 11: 34.

9. Wat weet gij, dat wij niet weten? wat verstaat gij, dat bij ons niet is? Het is niets dan aanmatiging, wanneer gij u in uwe wijsheid boven ons stelt (Hoofdstuk 13: 2).

10. Wanneer gij u op de onderwijzingen van uwen vader en van de oudvaders beroepen wilt (Hoofdstuk 13: 1), zo weet: Onder ons is ook een grijze met een rijken schat van ervaringen, ja, een stokoude, meerder van dagen dan uw vader, en deze deelde ons mede, wat wij u voorhielden. Hebben wij dan geen recht daarop, dat gij ons hoort?

Men zegt: Verstand komt niet voor de jaren. Welaan, het zij zo in zaken der wereld, dat de ouden verstandiger en slimmer zijn dan de jongen. Maar in de zaken Gods is het ver daarvan; daar ligt het niet aan ouderdom, een vlug hoofd, kunst, wijsheid, maar daartoe behoort de genade Gods, om de geesten te beproeven, of zij uit God zijn, en dat Gods woord bij ieder, jong of oud, recht ernst zij enz. Dit is waar, wanneer bij de gave, om de geesten te beproeven, de ervaring ook komt, zo worden daarvan voortreffelijke Theoloen.

11. Zijn de vertroostingen Gods, Zijne troostvolle beloften, die wij u gegeven hebben, onder voorwaarde dat gij u bekeert, u te klein, en is het recht van u, die zo overmoedig af te wijzen? en schuilt er enige zaak bij u 1), is er enige snode reden, waarom gij naar ons niet wilt horen?

Hij neemt het kwalijk in Job, dat hij alle de gedane scherpe berispingen niet voor zoete troostredenen opnam en alle loffelijke gezegden niet aanmerkt als Evangelische waarheden. Het is wel waar, men had hem enige goede zaken voorgesteld, maar in de toepassing daarvan waren ze ellendige troosters, nietige medicijnmeesters.

Elifaz twijfelt er niet aan, of zijne en zijner vrienden woorden, woorden Gods zijn. Dikwijls wordt ook echter dat, wat Goddelijk klinkt, toch door de valse toepassingen weer ongoddelijk, zodat de Heere het niet bevestigen kan.

1. In het Hebr. Wedebar laät immak. Beter: En een woord, op zachte wijze met u. Want wel kan het tweede woord, schuilen betekenen, maar dit geeft geen zin. Het moet hier, gelijk Jes.
8. 6 en 2 Samuel 18: 5 opgevat worden in den zin van, zacht. Het tweede gedeelte heeft dezelfde strekking als het eerste. Elifaz wil vragen, of door de redenen, die hij uitgesproken heeft en het woord, dat hij, naar zijne mening, op zachte wijze tot hem heeft gesproken, voor Job te klein, te gering was, of hij zich er boven verheven achtte, zodat hij van de troost, die er in gelegen was, niets aannam.

12. Waarom rukt uw hart u weg? Hoe wordt gij bij het horen dezer woorden zo door hartstocht overmeesterd? en waarom wenken uwe ogen? Men ziet het aan uwe rollende ogen, hoe hevig uw gemoed bewogen is, hoe gij door ene nieuwe vlaag van woede en gramschap wordt aangegrepen.

13. Wat vermeet gij u, dat gij uwen geest in toorn keert tegen God, en zulke redenen vol woestheid uit uwen mond laat uitgaan? 1).

1. Door dus over Job en zijn gezegde te oordelen. Ontbreekt het Elifaz aan liefde en inschikkelijkheid. anders zou hij zulk een strengen zin niet gegeven hebben aan de uitdrukkingen van een man van bekende en beproefde godsvrucht en thans in zo deerlijk ellende gedompeld. Dus te oordelen en te spreken, was zoveel als Satan gewonnen spel te

geven en te erkennen, dat Job juist hetzelfde gedaan had, hetgeen deze wederpartijder van hem getuigt en voorspeld had, n.l. dat hij God in Zijn aangezicht had gevloekt.

Uwen geest is hier op te vatten in de betekenis van, uwe snoevende, uwe opgeblazen woorden. Al wat Job heeft gesproken wordt door Elifaz op zijn ongunstigst uitgelegd en opgevat. Het is ook daarom, dat hij in vs. 14-16 er op wijst, dat een goddeloos man, en zulk een man is Job in zijn ogen, niets dan goddeloosheid kan voortbrengen.

14. Hoeveel beter ware het, wanneer gij de oorzaak van uw lijden, in plaats van in God, in uzelven zocht; want a) wat is de mens, dat hij zuiver van zonde zou zijn? en die geboren is van ene vrouw, vlees van vlees, dat hij rechtvaardig zou zijn? (Vergelijk Hoofdstuk 4: 17; 14: 4).

a. 1 Koningen 8: 46. 2 Kronieken 6: 36. Psalm 14: 3. Spreuken 20: 9. Prediker 7: 20. 1 Joh.1: 8,10.

15. Zie, reeds eenmaal heb ik het u gezegd (Hoofdstuk 4: 18), op Zijne heiligen, de reine geesten in het hemelse heiligdom (Hoofdstuk 5: 1) zou Hij niet vertrouwen, en de hemelen, waar die reine geesten wonen (Hoofdstuk 38: 7),zijn niet zuiver in Zijne ogen, want beide, engelen en hemel, zijn niet-eeuwige schepselen, en daarom niet boven de moeilijkheid van zonde en bevlekking volstrekt verheven; ook zij bezitten al hun kracht en deugd slechts in en door Hem (vgl. Hoofdstuk 25: 5).

16. Hoeveel te meer is een man, die dagelijks Gods heilige geboden voor God en mensen overtreedt, gruwelijk en stinkende voor God, en hoeveel te meer degene, die het onrecht indrinkt als water, die zo bedorven is, dat hij met onverzadelijke begeerte en lust naar de zonde tracht, wie het zondigen tot ene tweede natuur geworden is, zodat hij zo min zonder de zonde als de dorstige zonder water leven kan?

Job heeft de erfzonde niet geloochend (zie Hoofdstuk 14: 4), maar had juist daarop zijne mening gebouwd, dat God den mens niet nog in ‘t bijzonder straffen moest; dit gaf Elifaz aanleiding, om de menselijke zonde nog eens, maar met sterkere kleuren, Job voor te schilderen. Het is echter onmogelijk, dat zijne woorden Job tot boete brengen, omdat achter deze de gedachte verborgen is, dat Job slechts daarom zo zwaar gestraft is, omdat hij een bijzonder gruwelijke en snode zondaar was.

De zonde is hatelijk en maakt ons hatelijk. Het lichaam der zonde wordt derhalve terecht een dood en walgelijk ding geheten. De zondaar is als de verloren zoon, zich mestende met den draf der zwijnen, zich met de zwijnen in het slijk wentelende en het onrecht indrinkende als modderig water, of zo gretig en graag, gelijk een dorstige het vuilste water zelfs doorzwelgt. Het onrecht is den zondaar natuurlijk en eigen.

16. Hoeveel te meer is een man, die dagelijks Gods heilige geboden voor God en mensen overtreedt, gruwelijk en stinkende voor God, en hoeveel te meer degene, die het onrecht indrinkt als water, die zo bedorven is, dat hij met onverzadelijke begeerte en lust naar de

zonde tracht, wie het zondigen tot ene tweede natuur geworden is, zodat hij zo min zonder de zonde als de dorstige zonder water leven kan?

Job heeft de erfzonde niet geloochend (zie Hoofdstuk 14: 4), maar had juist daarop zijne mening gebouwd, dat God den mens niet nog in ‘t bijzonder straffen moest; dit gaf Elifaz aanleiding, om de menselijke zonde nog eens, maar met sterkere kleuren, Job voor te schilderen. Het is echter onmogelijk, dat zijne woorden Job tot boete brengen, omdat achter deze de gedachte verborgen is, dat Job slechts daarom zo zwaar gestraft is, omdat hij een bijzonder gruwelijke en snode zondaar was.

De zonde is hatelijk en maakt ons hatelijk. Het lichaam der zonde wordt derhalve terecht een dood en walgelijk ding geheten. De zondaar is als de verloren zoon, zich mestende met den draf der zwijnen, zich met de zwijnen in het slijk wentelende en het onrecht indrinkende als modderig water, of zo gretig en graag, gelijk een dorstige het vuilste water zelfs doorzwelgt. Het onrecht is den zondaar natuurlijk en eigen.

17.

II. Vs. 17-35. Hoor toch, ik wil u het leven van een goddeloze schilderen, uit mijne eigene ervaring en volgens de eerwaardige overlevering mijner vaderen, die nog van vreemden, schadelijken invloed bevrijd waren; het zal u niet moeilijk vallen, in de handelingen en lotgevallen van dien goddeloze uw eigen beeld te erkennen. Midden in den bloei van zijn geluk wordt hij door de verschrikkingen van zijn boos geweten vervolgd, en door den angst voor de straf over zijne misdaden gekweld; eindelijk valt hij met zijnen rijkdom, zijne kinderen, allen die tot zijn huis behoren, onder Gods toorn en zijne rechtvaardige gerichten.

17. Ik zal u wijzen, dat het geenszins is, gelijk gij beweerde (Hoofdstuk 9: 22), dat God vromen en goddelozen op gelijke wijze doet vallen; hoor mij aan, en hetgeen ik gezienen dikwijls beleefd heb, dat zal ik vertellen.

18. En deze mijne ervaring stemt overeen met datgene, hetwelk de wijzen onder ons verkondigd hebben, en men voor hun vaderen niet verborgen heeft, reeds door hun vaderen van de voorvaders was vernomen (liever: en als de leer hunner vaderen niet verborgen hebben).

19. Onze wijzen hebben dat reeds vernomen van de vaderen, welken alleen het land gegeven was, waarin wij nu, vermengd met andere stammen, wonen, en door welker midden niemand vreemds doorging 1). Hun gedachten waren dus niet door vreemden invloed besmet, maar berustten op zelfstandige ervaring en verdienen te meer gehoord te worden.

1. Elifaz spreekt hier een onbetwistbare stelling uit, dat, hoe zelfstandiger en onvermengder een volk is, des te gezonder en degelijker zijne geestelijke ontwikkeling is, des te reiner zijne overlevering van de ervaringen van den ouden tijd. "Zelfs Europese volken, voornamelijk de Scandinaviërs bieden in zeden, spraak, legenden, enz. bewijzen daarvoor aan. -Nog meer betekende van ouds af onder de Oosterlingen onvermengdheid van den stam als zijn hoogste

adel. Juist het land Haran verloor dezen voorrang vroeg; want, zoals Wetstein zegt, "als de meest gezegende provincie van Syrië is het van de oudste tijden af tot op den tegenwoordigen tijd, altijd de twistappel der hebzucht geweest, en is niet slechts van beheersers maar zelfs van bevolking dikwijls verwisseld.".

Anderen vatten deze woorden op, alsof Elifaz hier doelt op het vreedzaam en onbetwist bezit van het land, als bewijs, dat zij in de vreze Gods hadden gewandeld en door den Heere God op bijzondere wijze daarvoor gezegend werden. Beide verklaringen kunnen op goede gronden verdedigd worden.

De vertaling is zuiverder aldus: En geen vreemden waren in het land ingedrongen. -Theman, waarin Elifaz geboren was, was een land, wat voor veroveraars niets aantrekkelijks heeft, dewijl het er heet is en het land onvruchtbaar arm aan water. De inwoners hebben nog dit spreekwoord: Dood de liefde voor het vaderland niet, want dan zal het slechte land spoedig onbewoond zijn.

20. Dit is het beeld van den misdadiger: Te allen dage doet de goddeloze zich zelven weedom aan, gelijk aan de smart ener barende vrouw, daar zijn met schuld beladen geweten hem beangstigt (Genesis 4: 14. Deuteronomium 28: 65. Jes. 48: 22; 57: 20 vv.), en weinige jaren in getal 1) zijn voor den tiran, die God noch mensen vreest, weggelegd; dan valt hij onder het oordeel Gods.

1. Letterl. toegetelde jaren zijn weggelegd voor den tiran. Met andere woorden, een leven, dat niet op verlenging behoeft te rekenen, dewijl hij zich tegen God verzet en Zijne ordinantiën verwerpt.

2. Het geluid der verschrikkingen van overrompelende gevaren is in zijne oren; zelfs wanneer het ruisen van een vallend blad (Leviticus 26: 26) gehoord wordt, vreest hij van een vijand overvallen te worden a); in den vrede zelven, wanneer er volstrekt geen gevaar is, komt de verwoester, die de straf van God ten uitvoer brengt, hem over 1), zo meent hij in zijnen angst.

a. 1 Thessalonicenzen. 5: 3.

1. Hier hebben wij, wat elders met andere woorden wordt uitgedrukt, dat de goddelozen geen vrede hebben. Elifaz schildert hier den angst van het geweten, het bange voorgevoel, wat soms den goddeloze overvalt en waardoor hij vreest voor zijne zonden te zullen gestraft worden.

2. Hij gelooft niet uit de duisternis, uit den ondergang, die hem als zeker voor ogen staat, weer te keren, maar dat hij beloerd wordt ten zwaarde; hij meent, dat men hem omringt en slechts op een gunstig tijdstip wacht om hem te treffen.

3. Midden in den overvloed kwelt hem de gedachte, dat hij nog eens aan den bedelstaf komen zal; hij zwerft in gedachte reeds heen en weer om brood, waar het zijn mag 1); hij

weet, dat a) bij zijne hand gereed is de dag der duisternis, daarom verwacht hij vol vrees ieder ogenblik den doodslag.

a. Job 18: 12. Psalm 109: 10.

1. Waar het zijn mag is hetzelfde, als bij ons de vraag: ach waar? M.a.w. de vraag, waar zal ik het vinden En bij zijne hand gereed betekent, dicht bij hem, zodat die dag der duisternis staat te komen. Ieder ogenblik, zo vreest hij, zal de dag der wrake komen.

2. Angst en benauwdheid verschrikken hem, de angst groeit aan; Zij overweldigt hem, gelijk een koning, bereid ten strijde, zo omringt hem de benauwdheid als met een leger van verschrikkingen.

Vergelijk bij deze voorstelling van de gewetenskwellingen der goddelozen de meesterlijke schildering in de alleenspraak van Richard III van Engeland bij Shakespeare (Richard-V. 3).

Zeer waar tekent Elifaz den gemoedstoestand van den goddeloze, die in de zonde leeft en wiens consciëntie nog niet als met een brandijzer is toegeschroeid. Waarin hij echter ook nu weer faalt is, dat hij dit alles toepast op Job.

25. En geen wonder, want 1) of, wijl hij strekt tegen God als een opstandeling, zijne hand uit, en tegen den Almachtige stelt hij zich geweldelijk aan 2), gelijk een gewapende stormt hij op Hem aan.

1. Want, beter wijl, omdat Elifaz hier en in de volgende verzen den grond aangeeft, waarom de goddeloze in zulk een treurigen toestand verkeert, (Wie heeft zich tegen God verzet en vrede gehad?) maar ook wijl we in vs. 25-28 een voorzin hebben, die door den nazin in vs. 29 en 30 gevolgd wordt.

2. Zodanig is de vermetele gedachte en de nog ondeugender taal van sommige goddelozen, die inderdaad stoute haters van God zijn, wier bedenken des vlezes vijandschap is tegen God. Maar ach, alle des zondaars boosaardigheid is zo onmachtig, als ze schaamteloos is. Want wat toch kan hij uitwerken? Hij maakt zich wel sterk, of hij wilde wel, gelijk sommigen hier lezen, dat hij sterk was, om zich tegen den Almachtige te verzetten, en hij weet, door zijn buitensporige, willekeurige macht de tijden, of wetten, of instellingen te veranderen en zijn leven in alle boosheid en onrecht te slijten, zonder door enige roep van zijn geweten ontrust te worden.

26. Hij loopt tegen Hem aan 1) met den hals 2), als om tegen Hem storm te lopen; zonder zich te bekommeren om Gods heilige wet, neemt hij slechts zijne eigene lusten tot richtsnoer van zijn handelen; hij loopt tegen Hem in met zijne dikke, hoog verhevene schilden, hij verschanst zich achter trotsheid, en maakt zich onbereikbaar voor enige waarschuwende stem van God, van zijn geweten of van zijne vrienden.

2. In het Hebr. Betsawar. Beter: Met stijven hals, gelijk Psalm 75: 6. Letterlijk: met uitgerekten hals. De diepzondige eigenzinnigheid en trotsheid van den van God afgevallen zondaar wordt hier aangegeven, die zich verhardt tegen alle oordelen en bemoeienissen Gods in. Vandaar dat er ook onmiddellijk volgt met zijn dikke, hoogverheven schilden, of liever, met het dikke van den rug zijner schilden, zodat hij zich onkwetsbaar maakt, of wil maken voor de pijlen des Almachtigen.

2. Zondaars in het algemeen lopen van God, maar de vermetele zondaar, die zondigt met een opgehevene hand, loopt op Hem aan, trotseert Hem, en het is genoeg om den uitslag te voorzeggen.

27. Omdat hij zijn aangezicht met zijn vet bedekt heeft, zodat het een ruwe, geesteloze klomp vlees werd, waarop niets, geen nog zo ernstig woord, gene waarschuwende straf, meer indruk maakt, en rimpelen gemaakt om de weekdarmen 1), zijne lendenen door kussens van vet omtogen heeft. De voorspoed heeft hem vet, trots en verwaten gemaakt, zodat hij nu tegen God opstaat (vgl. Deuteronomium 32: 15. Psalm 73: 7; 78: 31. Jer. 46: 21).

1. In het Hebr. Wajaäs phima alee-kasel Letterlijk en beter: En verwekt smeer op zijne lenden. De bedoeling van het gehele vers is, dat hij den buik tot zijn god maakt, alleen leeft voor de spijze, een slaaf is van zijne lusten, en zo één vetklomp zich vertoont, aan wie men het kan zien, dat hij alleen er op bedacht is, om lekker te leven op de aarde.

2. En hij heeft bewoond verdelgde steden, over welke God om hun ten hemel schreiende zonden den banvloek heeft gesproken, dat zij nooit weer opgebouwd en bewoond zouden worden, en hij heeft zich nedergezet in huizen, die men niet bewoonde, omdat Gods vonnis daarop lag, die gereed, van God bestemd waren tot steenhopen te worden (Jozua 6: 26. 1 Koningen 16: 34). Hij echter stoorde zich aan dien vloek Gods niet.

Juist in het weder opbouwen van verbannen plaatsen openbaarde zich het meest de gezindheid der misdadigers, als goddeloos en Gods heiligheid en gerechtigheid verachtende. -Zulke verwoeste dorpen en steden, die volgens de overlevering door een Goddelijk gericht ten onder gingen, zijn er verscheidene aan den rand van de woestijn van Arabië. Er zijn dorpen, in welke, gelijk men verhaalt, de grondwetten van Abrahams godsdienst misdadig overtreden zijn geworden. Zo zal de stad Babylon nooit door enen Semietischen stam gekoloniseerd worden, omdat men gelooft, dat zij wegens Nimrod's afval van God en geweld tegen Gods lieveling, tegen Abraham gepleegd, verwoest is. Het door de stammen van Petreïsch Arabië ook in den Islam overgenomen verhaal van de verwoesting der stad Higr, wegens weerspannigheid tegen God, zal ieder afhouden om te wonen in die merkwaardige stad, die uit duizenden, gedeeltelijk kunstvolle rotswoningen bestaat: zonder om te zien en gebeden fluisterende ijlen de Nomaden, even als de grote optocht van pelgrims naar Mekka, haar door, uit vrees door het geringste oponthoud in de vervloekte stad zich de goddelijke straf op den hals te halen.

29. Hij zal, daar hij zich zo overmoedig tegen God verzet en zijne welvaart zoekt op de door God vervloekte puinhopen van anderer geluk, niet rijk worden, en zijn vermogen, door

ongerechtigheid en tegen Gods gebod verworven, zal niet bestaan; en hun volmaaktheid, zijn geluk, zijn rijkdom, zal zich niet uitbreiden op de aarde 1), zal niet neerzakken op de aarde, het gelijkt niet aan een boom, wiens, met vruchten beladen, takken van zwaarte op den grond hangen.

1. Het beeld is hier ontleend aan het koren, dat rijp geworden en volgeladen, naar de aarde neigt, of aan den boom, wiens takken vanwege de volheid en de zwaarte der vruchten, naar beneden hangen. Dit zal niet geschieden, zegt Elifaz, met den goddeloze. Hierop heeft hij niet te hopen.

30. Hij zal van de duisternis niet ontwijken, het verderf niet ontvluchten; de vlam, de verzengende zonnehitte, of de bliksemstraal zal zijnen scheut verdrogen; hij zal wijken door het geblaas Zijns monds (Hoofdstuk 4: 9. Jes. 11: 4; 40: 7. 2 Thessalonicenzen. 2: 8 den stormwind zal hij neerzinken.

31. Hij betrouwe niet op ijdelheid, verwachte geen geluk van zijne zonden, waardoor hij verleid wordt, want ijdelheid, verderf en ondergang zal zijne vergelding wezen, het loon, dat de zonde hem brengt (vgl. Spreuken 22: 8. Jer. 12: 13. Hos. 10: 13. Gal. 6: 7 vv.).

32. a) Als zijn dag nog niet is, als hij nog in zijn vollen tooi staat, zal hij vervuld worden, zal het zijn dag gemaakt worden, zal hij ten gronde gaan; want of, en zijn tak zal niet groenen; die is ijlings verdord, zodra het bliksemvuur neervalt.

a. Job 22: 16. Psalm 55: 24.

33. Men zal zijne vruchten, de familie van den goddeloze, als onrijpe druiven afrukken, als van enen wijnstok, en zijn bloeisel afwerpen, als van enen olijfboom (1 Koningen 6: 31). Nog vóórdat zij vruchten gezet hebben, reeds de kleine kinderen der goddelozen zal God neerwerpen, zodat zij met het hoofd der familie omkomen.

De Syrische olijfboom draagt het 1e, 3e en 5e jaar overvloedig vruchten, maar rust het 2e, 4e en 6e jaar uit. Wel bloeit hij ook in die jaren, maar alle bloesems vallen af, zonder vruchten te zetten. De olijvenoogst is daarom in zulke jaren zeer gering. Wat den wijnstok aangaat, zo wordt in Syrië jaarlijks ene buitengewone menigte druiven in onrijpen toestand gebruikt. Zodra de bessen maar de grootte van een erwt verkregen hebben, worden in de huishouding bijna alle soorten van spijzen met het zuur van deze bereid.

34. Want de vergadering, de huisgenoten der huichelaren, zijne familie wordt eenzaam, zal uitsterven, en het vuur van Gods toorn verteert de tenten der geschenken, die gegeven zijn om om te kopen, van hen, die voor goud zelfs tot de grootste gruwelen veil zijn.

35. Zij, die huichelaars, ontvangen moeite, zij gaan zwanger van ongeluk, en baren ijdelheid, allerlei door elkaar gaande gedachten en gevoelens (vgl. vs. 2), en hun buik, hun innerlijk wezen richt bedrog aan; wat hun schoot voortbrengt is niets dan bedrog, waarmee zij anderen, en voor alles zich zelven bedriegen (vgl. Psalm 7: 15. Jes. 33: 11; 59: 4. Hos. 10: 13).

Zelfbedrog is het laatste woord van dit met zo sterke kleuren uitgevoerd beeld, dat voor Job een spiegel van hem zelven en van zijn deels reeds geleden, deels nog te wachten lot zijn zal. Job moet weten, dat hetgeen zijn binnenste vervult, ene grote leugen is.

Zeker deze scherpe en bittere verwijten moesten Jobs ellende vergroten. Wij zien natuurlijk in onze zorgen uit naar medelijden, omdat de bedroefde lijder niets dan smaad ontmoet. Maar laat ons over mensen heen zien, die niets dan instrumenten zijn, en vasthouden, dat de Heere goed uit het kwade werkt. Hoewel gene kastijding, als die tegenwoordig is, ene zaak van vreugde schijnt te zijn, maar van droefheid, zo laat zij daarna ene vreedzame vrucht der gerechtigheid achter, degenen, die door haar geoefend zijn. Gene ellende, gene zorg hoe groot, hoe zwaar ook, kan een volgeling des Heren van Zijne gunst beroven. Wat zal ons scheiden van de liefde van Christus? Noch dood, noch leven, noch tegenwoordige, noch toekomende dingen. Hem bezittende, bezitten wij in Hem alle dingen (Rom. 8: 38,39).

Met deze rede van Elifaz, den overste onder de vrienden, en degene, die den toon aangeeft, treedt de strijd in een tweede stadium. Job heeft in zijne vorige reden zich van de vrienden afgewend en ze gelast te zwijgen. Hij wendt zich tot God en toont daarin een zeker vertrouwen, maar tegelijk in de wijze, waarop hij tot God met eisen komt, een zondige overmoed. God laat zich niet in met den rechtsstrijd, welken Job wenst, en het gevolg daarvan is, dat het opflikkerend vertrouwen weer verdwijnt en de overmoed in zuchten en klagen wordt veranderd. In plaats van de stem Gods te vernemen, moet Job zich nu weer die der vrienden laten welgevallen, want deze geloven, dat zij én aan zich zelven én aan Job verplicht zijn, den strijd voort te zetten.

HOOFDSTUK 16.

Ook in de nu volgende rede van Job blijkt het, dat het tweede gedeelte van den strijd ingewikkelder geworden is, en meer en meer tot beslissing dringt. Hoe onrechtvaardiger en liefdelozer de vrienden jegens Job worden, des te groter en verschrikkelijker schijnt dezen zijn lijden toe. Hij mat zich af in de ontzettendste beelden, om de plotselinge afwisseling te schilderen, die de over hem losgebrokene rampen ten gevolge gehad hebben. Wij weten uit de inleiding van het Boek, dat Job niet onschuldig in dit lijden gekomen is, maar dat juist de reiniging van nog ongekende verkeerdheid, den genadigen God drong, hem aan Satan over te laten. Maar wij weten ook, dat Job tegenover zijne vrienden en zijne gehele ongelovige omgeving, die geen verstand heeft van de hogere gerechtigheid voor God, alleszins onschuldig in deze ellende is, dat het voor hem gene straf voor grote misdaden, maar ene verzoeking is. Wanneer daarom het ongeloof en de geestelijke blindheid over hem, het rechtvaardige kind Gods, dat steeds reine handen tot Zijnen God ophief, het hoofd schudt, het bespot en hoont, den mond openspert en hem, als enen van God gestrafte en gemartelde, kinnebakslagen geeft; wanneer Job zich prijs gegeven aan de handen der zondaren en met de misdadigers gerekend ziet, zo ondervindt hij dit alles, even als de overige heiligen des Ouden Verbonds, als voorbeeld van den alleen Rechtvaardige, van het Lam Gods; hoewel hij niet in die mate een type (voorbeeld) is van den Heere Jezus Christus, gelijk de eigenlijke dragers des heils. Daarom stemmen zo vele plaatsen van zijne rede, wanneer hij zijn lijden beschrijft, met de lijdenspsalmen 22, 35, 109, met Jes. 53 en met de verhalen van het lijden des Heren in de Evangeliën overeen. Dit is het ene, waarop wij in ‘t bijzonder in de volgende rede opmerkzaam moeten zijn. Ten anderen breekt juist nu, in het diepste zielenlijden, nu hij zich zowel van de mensen afgesloten, als van God verstoten gevoelt, de zwakke glimmende geloofsvonk in Jobs hart de donkere wolken door, welke voor hem het genaderijk aangezicht van God verbergen, en dringt hij door tot het barmhartige hart van God, zodat hij zich van den God des toorns en der grimmigheid, die hem als een vijand aangevallen is, en hem aan den duivel en aan de ongelovige, zowel als aan de halfgelovige menigte prijs gegeven heeft, op den God der rechtvaardigende genade beroept. Hij ziet dezen zijnen Verlosser die hem als onschuldig aan grote misdaad rechtvaardigen zal, reeds in de hoogte, hij smeekt hem, dat Hij voor hem Borg blijve bij God, die hem als een zondaar behandelt, en begeert het, dat alle smarten, hoon en spot, ja zelfs de dood hem slechts daartoe dienen mochten, dat hij zich des te vaster aan God houde, en geduldig op Hem hope. Hierin echter is Job een schitterend voorbeeld voor elke gelovige en voor de ware gemeente Gods, die ook in de diepste vernedering en kruisgestalte, te midden van hoon en vervolging, van God, die over hare zonden toornt en ze kastijdt, tot haren barmhartigen Hogepriester, die ook in alles verzocht is geweest, de toevlucht neemt, en zich door het zwaarste lijden niet van haren God laat wegdrijven; maar zich des te vaster aan Hem vasthoudt

I. Vs. 1-17. Genoeg dergelijke redenen heb ik nu van u gehoord. Waart gij in mijne plaats, zou ik dan ook voor u zo onmeedogend den vertrooster spelen? Hoezeer heb ik waren troost nodig! Want of ik zelf spreek of zwijg, het vertroost mij niet. Toch wil ik, hoe afgemat ook, klagen, hoe Zijn toorn mij midden in mijn geluk overvallen en verpletterd heeft, hoewel ik geen onrecht begaan heb, en mijn gebed tot Hem uit een rein geweten kwam, hoe Hij mij aan

den spot der ongelovigen en aan den hoon der valse vrienden heeft overgegeven, zodat ik in de diepste treurigheid verzonken ben.

1. Maar Job, die nu wel zag, dat alle verzekeringen van zijne onschuld zijne vrienden niet konden overtuigen, maar hen slechts in hun verkeerde mening versterkten, antwoordde en zei:

2. Ik heb vele dergelijke dingen gehoord, als gij mij voorpredikt, opdat ik zonden zou belijden, die ik nooit bedreven heb; gij allen zijt zowel de een als de ander, moeilijke, lastige vertroosters1), die mij mijn zwaar lijden niet alleen niet helpt dragen, maar het door aanklachten en verwijtingen zelfs vermeerdert.

1. Zijne vrienden waren gekomen met een oogmerk, om hem te vertroosten, maar gingen daar zeer ruw en wreed mede te werk, en als zij Job's geval aanroerden, namen zij de zaken doorgaans verkeerd op en toonden, dat zij ellendige vertroosters waren, die in plaats van zijn smart te verzachten, zijne wonden als open krabden en er zout en peper in strooiden, in plaats van lenig te maken met fijne helende balsem. De titel van moeilijke vertroosters, door Job hier aan zijne vrienden gegeven, kan op alle schepselen, buiten God, met recht worden toegepast, als men hen vergelijkt bij den alvermogenden Trooster zelf. Wanneer wij onder de overtuigingen van zonde, onder de verschrikkingen van het geweld en in de banden des doods liggen, is het de Heilige Geest alleen, die ons met nadruk en kracht vertroosten kan.

Uwe wijze van zielen verzorgen is wel gestreng naar uwe leer ingericht, en door menselijk verstand ingegeven, maar zonder geestelijke ervaring, zonder verstand van kruis, van verzoeking, van smart over de zonde en over den toorn Gods. Want slechts een waarlijk verbroken, verootmoedigd en verslagen hart kan recht met een ander in zijne aanvechting omgaan. Wie iets ervaren heeft, die kan ook enen anderen bedroefde begrijpen en heeft ene tong, die geleerd is, om de vermoeiden op de rechte wijze te vertroosten.

3. Zal er een einde zijn aan de winderige woorden, die zonder enigen troost of enig nut zijn, gelijk ik uwe redenen met meer recht, dan gij de mijne (Hoofdstuk 15: 2), noemen kan? of wat stijft u 1), wat in mijne ellende beweegt u, dat gij alzo antwoordt, alzo ten tweedenmale spreekt, om mij armen, tot den dood toe bedroefden, man te krenken?

1. In het Hebr. Mah-jamrsitseka. Beter: Wat zet U op, alsof hij zeggen wil, wat doet U toch zo tegen mij opvliegen? Hij stelt het hier voor en verwijt het hen, dat zij op onmenselijke wijze tegen hem losstormen, gelijk een wild dier zijn prooi tracht te vermeesteren. Hij doet hun verstaan, dat zij van zijn geestelijken toestand hoegenaamd geen verstand hebben.

4. Zou ik ook, zo zonder gevoel, als gijlieden, spreken, indien uwe ziel ware in mijner ziele plaats? Zou ik woorden tegen u zamenhopen1), ene menigte schone woorden, maar zonder zin en zonder warm medelijden u toevoegen? en zou ik over u met mijn hoofd schudden, gelijk gij doet, denkende: welk een groot zondaar moet hij zijn, dien God met zo zware straffen bezoekt (Vergelijk Psalm 22: 8; 109: 25. Jer. 18: 16. Klaagt. 2: 15. MATTHEUS. 27:
39. Mark. 15: 29)?

1. Samenhopen, in den zin van samenflansen, om daarmee te kennen te geven, dat hun woorden niet uit het hart waren voortgekomen, maar meer uit hun hoofd, zodat zij niet het karakter vertoonden van ware vertroosting, maar van kunstige aaneenhechting. Eigenlijk geeft hij hun te verstaan, dat hij ze enig als komedianten aanmerkt, die slechts een rol vervullen, waarbij het hart niets gevoelt. Daarom noemde hij ze zo-even ook moeilijke, lastige, ellendige vertroosters. Maar daarom spreekt hij ook in het volgende van, het hoofdschudden, wat de betekenis heeft niet van betoning van medelijden, maar van leedvermaak te hebben, van hoon en smaad. Job vat hen hier in hun arglistigheid tegenover hem.

5. Neen! Ik zou u integendeel versterken met mijnen mond, met mijne toespraak u vertroosten, en de beweging 1) mijner lippen zou zich inhouden, om niet zoveel ijdele, wat meer is, bijtende woorden voort te brengen; ik zou mij zorgvuldig wachten van ieder woord, dat uwe droefheid zou kunnen vermeerderen.

1. In het Hebr. Troost, vertroosting. Job zegt hier, dat de vertroosting, het beklag zijner lippen zich matigen zou. Inhouden heeft hier de betekenis van, matigen, verzachten. Vandaar dan ook, dat we liever de woorden als vragende vertalen, alsof hij zeggen wil: Zou ik U versterken met mijn mond? d.i. met woorden, die alleen aan mijne lippen ontvloeiden, waaraan het hart geen deel heeft, en zou de vertroosting mijner lippen zich matigen? d.i. zou ik iets terughouden van wat waarlijk tot troost in uwen ellendigen toestand zou kunnen dienen? Dit is niet een zich hoger stellen dan zijne vrienden, maar een hen voorhouden, wat hun roeping was geweest tegenover hem, een veroordelen van hun liefdeloze handelwijze tegenover al zijne ellende.

Zij hadden hem willen versterken met hun mond. Hun praat was niets anders dan mondpraat geweest.

6. Hoe gaarne zou ik zulk enen vertrooster horen, want nu ontbreekt mij alle steun. Zo ik spreek, en aan mijn hart door klachten lucht geef, mijne smart wordt niet ingehouden, wordt niet verzacht, en houd ik op met klagen en draag ik zwijgend mijn leed (Psalm 39: 3), wat gaat er van mij weg 1)? niet het minste van mijne droefheid; ik heb geen ogenblik verlichting.

1. Hier verwijt hij hen, dat als hij zich verdedigt, aan zijn oprechtheid vasthoudt, men het niet gelooft, maar die verdediging hem tot misdaad aanrekent, en zweeg hij, gaf hij geen antwoord, dat men dan zijn zwijgen voor een schuldbekentenis aanzag, Zo jammerlijk schetst hij zijn schrikkelijk lijden.

7. Gewis, Hij heeft mij nu vermoeid, Hij heeft door Zijne oordelen mij zo uitgeput, dat ik machteloos neerlig, en gene enkele ziel, die mij lief is, is bij mij om te troosten, want Gij hebt mijne ganse vergadering, mijn gehele huisgezin verwoest 1).

1. De enige, die hem in zijne vreselijke eenzaamheid had kunnen en moeten bijstaan, zijne vrouw, was geestelijk dood voor hem; zij had zich aan de zijde van de vijanden zijner ziel geplaatst (vgl. Hoofdstuk 2: 9; 19: 13 vv.).

8. Dat Gij mij rimpelachtig over mijn gehele lichaam gemaakt hebt, is tot een getuige, zodat allen, die mij zien, mij voor een zondaar houden, die zijne straf ondergaat (vgl. Hoofdstuk 10: 17); en mijne magerheid staat tegen mij op, zij getuigt in mijn aangezicht, openlijk, dat ik een door Gods oordeel getroffen misdadiger ben.

9. Zijn toorn verscheurt of, verscheurde mij als een briesende leeuw (vgl. Hoofdstuk 10: 16. Hos. 6: 1), en Hij haat mij of, valt mij aan, Hij knerst vol toorn over mij met Zijne tanden (Psalm 35: 6; 112: 10. Klaagt. 2: 16); als mijn wederpartijder scherpt Hij zijne ogen tegen mij 1), het is of Hij mij met zijne blikken wil doorboren.

1. Wel is Job hier in diepgaand lijden, wel is hij door de pijn en smarte van het lichaam diep vervoerd, zodat hij in ongebreidelde drift er toe komt, om er over te klagen, dat God als een vijand met hem handelt. Wel is hij in een diep moedelozen toestand verkerende, dat hij tot zulke uitingen komt. In meer of mindere mate is dit wel door alle Bijbelheiligen getoond; Ezechiël zegt o.a., dat God hem als een leeuw is, maar tot deze diepte van lijden en van moedeloosheid is alleen Job vervallen. Hij heeft iets ondervonden van de hellepijn, die de Meerdere dan Job ten uiterste heeft doorgestaan.

10. Zij, die mij vroeger om den goddelijken zegen benijdden, gapen nu met hunnen mond tegen mij, om mij te honen en te bespotten (Psalm 22: 8; 35: 21); zij slaan met smaadheid op mijn kinnebakken (Jes. 50: 6; Joh. 18: 22; 19: 3); zij vervullen zich te zamen aan mij, te zamen gerot koelen zij nu aan mij hun woede (zie MATTHEUS. 27: 27).

11. En niet genoeg, dat ik Zijnen toorn tegen het getuigenis van mijn geweten op mij voel drukken; God heeft mij ook nog den verkeerden overgegeven, en heeft mij afgewend, heeft mij laten komen in de handen der goddelozen, zodat zij nu over mij triomferen (vgl. Jes. 53: 12).

12. Ik had rust; ik leefde gelukkig en tevreden, rijk gezegend door God en hoog geëerd door de mensen; maar Hij heeft mij verbroken, mij te midden mijner vreugde overvallende, en Hij heeft mij bij mijnen nek gegrepen en in de hoogte geheven, en mij verpletterd; en Hij heeft mij zich tot een doelwit opgericht, naar hetwelk hij al Zijne pijlen, ziekte, smart, vijandschap, hoon en spot, alle ellende, afschiet (Klaagt. 3: 12).

13. Zijne schutters hebben mij omringd; het zijn mijne vrienden, die gesteld zijn om meedogenloos op mij als op een wit te schieten; Hij heeft mijne nieren doorspleten; mijn meest verborgen leven heeft Hij dodelijke wonden toegebracht, en mij niet gespaard; Hij heeft mijne gal door die wonden op de aarde uitgegoten 1), zodat mijn einde zeker is (Psalm
32. 4. Klaagt. 2: 12).

1. Het breken van de galblaas doodt den gewonde (Hoofdstuk 20: 25). Job meende dus, dat deze plaag hem zeker zou doden.

14. Hij heeft mij gebroken met breuk op breuk, zonder tussenpozen is de ene ellende op de andere gevolgd; Hij is tegen mij aangelopen als een geweldige 1), gelijk een gewapend held enen muur bestormt en bres op bres schiet.

1. Job vertoont dezen zijnen Tuchtheer, alsof hij wreed en zo onverzoenlijk van gramschap als onweerstaanbaar van macht ware, alsof Hij hem in het tederste en gevaarlijkste deel zijns lichaams getroffen had, doende zijne nieren spijten van pijn, hem teisterende en afmartelende, zonder enige rust of verpozing; en doende hem, alsof hij den wreedsten dood bezuren moest, in het midden der hevigste smarten zijn gal op de aarde uitgieten, even zo gelijk men een wild beest doodt, opensnijdt en van zijn gal berooft. Eindelijk vertoont hij, door de bitterheid zijner beklemde ziele, zijner Schepper als een onredelijk en onverzadelijk Wezen in de uitvoering Zijner strafgerichten.

15. Ik heb daarom in diepe smart enen zak 1) over mijne met een harden korst bedekte en misvormde huid genaaid; ik heb mijn hoofd met as bedekt, mijnen hoorn 2), alles, wat ik tot hiertoe aan macht en ere bezat, in het stof gedaan 3) en bezoedeld.

1. Een treurgewaad waarschijnlijk van zwarte geitenharen (vgl. Genesis 37: 34).

2. De "hoorn" is ontleend aan den stier, die zo ontmoedigd is, dat hij zelf het teken zijner kracht en het sieraad van zijn hoofd in het stof legt.

3. Hiermede wil hij zeggen, dat hij van alle eer en aanzien had afgezien. Wij kunnen ook vertalen: ik heb mijn hoorn met stof bezoedeld. Niet alleen het hoofd, als teken van boete en berouw, maar alle eer had hij verre weg gedaan. Hij had met de wereld afgerekend en zich zelven als een diep ellendige behandeld.

16. Mijn aangezicht is gans bemodderd 1), is opgezwollen van wenen, en over mijne oogleden is des doods schaduw, ik ben bijna verblind en in donkerheid des doods (vgl. Psalm 6. 8; 38: 10. Klaagt. 5: 17).

1. In het Hebr. Chamarmarach. Beter: hevig rood. Hij klaagt hier, dat zijn aangezicht gans en al rood ziet van wenen; en van dat wenen is ook het gevolg, dat zijn gezicht zeer verzwakt is, zodat het licht schier duisternis, doodsschaduw voor hem is geworden. En dat alles, hoewel hij zich bewust is, dat geen onrecht door hem is bedreven, en zijn smeken tot God vrij is van huichelarij. Hij weet het, dat wat hij tot God riep, kwam van uit het diepste van zijn binnenste, dat hij in zijn roepen tot zijn Heere wars van alle onoprechtheid was.

17. Daar of, hoewel toch geen wrevel onrecht in mijne handen is, daar ik mij toch rein weet van snode ongerechtigheid, en mijn gebed zuiver, ongehuicheld is, zonder huichelarij uit een gelovig hart voortgekomen, zodat ik niet nodig had, als over ene zware misdaad berouw te hebben en leed te dragen (vgl. Hoofdstuk 12: 4. Jes. 53: 9)

18.

II. Vs. 18-22. Als ik nu den dood zal lijden, dan moet mijn onschuldig vergoten bloed steeds om wraak en om betoning mijner onschuld omhoog schreien tot God, dien reeds nu mijn betraand oog bereid ziet, om voor mijne onschuld te getuigen en tussenbeide te treden, terwijl mijne vrienden met mijn ongeluk spotten. O, dat Hij het doe, voordat mijn kort leven afloopt.

18. O aarde 1)! gij getuigt van alle ongerechtigheid en boosheid, die op u geschiedt, bedek mijn onschuldig vergoten bloed niet, wanneer ik sterf, maar laat het onophoudelijk roepen om wraak (Ezechiël. 24: 7 vv.) en om ontdekking mijner onschuld, tot Hem, in wiens ogen de dood Zijner heiligen kostelijk is (Psalm 116: 15), en voor mijn geroep, dat van mijne ziel in het vergoten bloed uitgaat, zij, gelijk het bloed van Abel (Genesis 4: 10) en van alle gedode rechtvaardigen (Luk. 11: 50 vv. Openbaring 6: 8 vv.) en van Christus (Hebr. 12: 24) tot den troon opstijgt van Hem, die rechtvaardig richt, gene plaats 2) der rust, waar het ongehoord en alzo mijne ellende ongewroken zou blijven.

1. Roerend schoon is het slot van dit hoofdstuk. Duldeloos heeft hij geleden. Als een gebrandmerkt zondaar staat hij voor zijne vrienden, en dat, terwijl zijn geweten hem van grove zonde vrijspreekt. En het is daarom, dat hij door dien drang der ziele de aarde aanroept, om zijn bloed niet te bedekken. Onbedekt bloed, dit weet hij, roept om wraak. Welnu, als hij zal heengegaan zijn, moge ook zijn bloed om wraak blijven roepen.

Maar ziet, hoger leert hij nu opzien. Zijn rood geweend oog, zijn door zielenangst
verduisterde blik wordt naar omhoog geleid, en...in den hemel ziet hij zijn Getuige, zijn Pleitbeslechter. Dit geeft hem een ogenblik leniging en troost. Zijne vrienden mogen hem bespotten, zijn oog traant tot God, zijne tranen laat hij God zien. En nu roept hij God tegen God op, beroept hij zich op de strikte rechtvaardigheid Gods, om hem recht te doen. Hij appelleert van God op God, opdat ten leste Zijne liefde en barmhartigheid zich jegens hem, den groten lijder, mocht openbaren.

Niet ten onrechte mogen wij hier enigszins Job een type noemen van hem, van Wie ook het Ecce Homo werd uitgesproken en die ook het zieldoorborend woord deed horen: Eloi, Eloi, Lama Sabachthani.

Job spreekt hier de bede uit, wijl het geloof weer veerkrachtiger wordt, en daardoor de hope levendiger, dat hij door God tegenover zijne vrienden zal gerechtvaardigd worden.

En hij heeft niet te vergeefs gehoopt.

2. Het bloed, waarin de ziel is (Leviticus 17: 11) is Gods bijzonder eigendom. Hij wil het, waar het onschuldig vergoten wordt, zoeken, en de aarde zal het niet opzuigen, voordat het door God gewroken is. Onbedekt en steeds om wraak schreiende ligt het daar; zo ook het bloed van den alleen Rechtvaardige, van het onschuldig Lam van God. Zijn bloed schreit plaatsbekledend tot den Vader: "Barmhartigheid! barmhartigheid! voor hen, die door den duivel geslagen, gaarne zouden leven," maar het roept: "Wraak! wraak! tegen hen, die Hem verwerpen en ten tweeden male kruisigen." Van zijn bloed, dat het sterkste roept, is dat van de rechtvaardigen, die van Abel af onschuldig gedood zijn geworden, een voorbeeld. Ook hun

schreiend bloed zal gehoord worden, al is dan ook eerst aan het einde der dagen. -Maar tot wie zal Job's bloed om wraak schreien, en tegen wie? Tot dien God, die naar zijne mening als een bloeddorstig vijand hem vervolgt en op het punt is hem te doden? Welk een stout geloof worstelt zich uit de van doodsnacht omgevene ziel op. Ja, zeker, God zelf zal zijn bloedwreker zijn (Hoofdstuk 19: 25); maar niet die God, die zijne verzoeking hem voor ogen geschilderd heeft, maar de ware, barmhartige God, die hem niet uit onrechtvaardige willekeur, maar uit liefde in dit vuur van droefheid geleid heeft en dien het geloofslicht van Job nu duidelijker begint te zien. Die God, die Job als enen schuldige aan den dood prijsgeeft en die God, die hem (al ware het ook eerst na den dood) niet ongerechtvaardigd kan laten, treden uit elkaar, zij scheiden van elkaar, gelijk duisternis en licht, uit den chaos der aanvechting.

19. Ook nu, terwijl ik nog leef, zie, in den hemel is mijn getuige, de grote, heerlijke God, hij kan mijn onschuld openbaren, en mijn getuige, mijn Ooggetuige, die mijn ganse leven gadesloeg en mijn hart kent, is in de hoogten (Hoofdstuk 19: 25).

20. Moge mijne vrienden, die het meest onder de mensen mijne onschuld betuigen moesten, zijn mijne bespotters; doch mijn oog druipt tot God, het stort tranen uit voor Hem; Hem zoek ik met tranen en gebeden.

21. Och, mocht men a) rechten voor een man met tegen God, gelijk of, en voor een kind des mensen voor of, tegen zijnen vriend.

a. Job 31: 35. Prediker 6: 10. Jes. 45: 9. Rom. 9: 20.

Deze woorden luiden naar den grondtekst: Tot Hem smeekt mijn geloofsoog, dat Hij, mijn rechtvaardige en barmhartige voorspraak en bloedwreker voor mij, den onschuldig vervolgden man beslisse en mijne onschuld aanwijze tegenover dien God, die mij met zijne oordelen overgoten heeft, en voor mij, het door allen verachte mensenkind tegenover zijnen vriend, d.i. de drie vrienden, die mij voor enen gestraften zondaar aanzien, en mij de bekering van enen gevallene prediken. Dat is een hoge en geestelijke wens uit Job, die hem door den Heiligen Geest is ingegeven. Hij belijdt, dat God het zelf is, die hem zo in het stof heeft geworpen; nu wenst hij, dat God zelf hem tegenover God aanneemt en hem voor Hem rechtvaardige. Dat is een goede wens, want die is in Christus vervuld, en het geheim van onze rechtvaardiging voor God tegenover God gaat door de gehele ware openbaring heen. vgl. 2 Kor. 5: 18,19.

22. Ach, dat Hij dit smeken spoedig verhoorde, want weinige jaren in getal zullen er nog aankomen; Hebr. mijne bestemde jaren zullen haast gekomen zijn, zodat mijn stervensuur nabij is, en ik zal het pad heengaan, naar het rijk des doods, het pad, waardoor ik niet zal wederkeren (vgl. Hoofdstuk 10: 20,21).

De kracht van het getuigenis des H. Geestes in zijn hart van zijne voortdurende kinderlijke gemeenschap met God, toont zich overwegend en zegevierend, niet alleen over het lijden, dat voor ogen is, maar ook over de wezenlijke openbaringen van Gods toorn. Zijn vertrouwen

wankelt niet, maar blijft daaraan vasthouden, dat ondanks al zijn lijden de schijnbare tegenstrijdigheid in zijn lot en in zijnen wandel toch ten laatste door niemand anders dan door God zou worden opgelost. Maar deze heldere blikken in onzen tekst en in het vervolg, zijn als een bliksemsnel opstijgend, maar evenzo ras weer in den nacht wegzinkend licht (vgl. Hoofdstuk 14: 13 vv.), en de schielijk weer terugkerende klachten getuigen van een even moedeloos staren in den nacht der wanhoop. En toch komen zodanige heldere ogenblikken steeds met toenemende kracht weer, en tonen ons het aanvankelijk gewin, hetwelk voor Job uit zijn lijden voortsproot, en bereiden ons als ‘t ware voor op de oplossing, die ten laatste van het raadsel te wachten is.

HOOFDSTUK 17.

JOB VERHAALT NOG VERDER VAN ZIJNE ONSCHULD EN VAN ZIJNE ELLENDE.

II. vs. 1-5. Dood en verrotting wachten mij: mijne vrienden honen mij; daarom, o God! word Gij mijn Borg bij U zelven! van wie anders, dan van U, zou ik rechtvaardiging kunnen verwachten? Want mijne vrienden zijn verblind: daarom zult Gij hen niet over mij laten triomferen, maar veeleer hen rechtvaardig bestraffen.

1. 1) Mijn geest is verdorven, heeft reeds den stank der verrotting aangenomen, of: "mijn adem is zwak" en wijst het naderen van mijn einde aan (zie Hoofdstuk 7: 15; 19: 17), mijne dagen worden uitgeblust, gelijk ene lamp, de graven zijn voor mij, nog slechts ene enkele schrede scheidt mij van deze (Psalm 88: 4).

1. Wat nu volgt is uitbreiding van hetgeen hij in het laatste vers van het vorige Hoofdstuk heeft gezegd. Wist ten onrechte, zegt Oetinger, zingt Job hier van zich zelven een dodenlied, terwijl hij nog leeft.

2. Zijn niet bespotters bij mij, want wat is het anders dan spot, wanneer men mij, den stervende, nog van lang leven en geluk spreekt, en overnacht verwijlt niet mijn oog in op hunlieder verbittering, plagen, mijn oog toch aanschouwt al hun sarren. Daarom wend ik mij van hen af tot U, o God en ik smeek U.

3. Zet toch bij, stel mij een borg bij U 1) (Hoofdstuk 16: 21. Psalm 119: 122. Jes. 38: 14) wie zal hij anders zijn, dat in mijne hand geklapt worde 2), die door handslag zich verbinden zal mijn borg te wezen, indien Gij het niet zijt, o God?

1. God is in twee personen gedacht, aan de ene zijde als Rechter, die Job als enen strafwaardige behandelt, en aan de andere zijde als Borg, als genadige Voorspraak en Ontfermer, die zich Borg stelt voor den lijder. Ene wonderbaar duidelijke voorstelling van Het Middelaarschap van den Heere Jezus Christus: "de genoegdoening door God voor God (vgl. 2 Kor. 5: 18 vv. 1 Joh. 2: 1).

2. Beter: Wie zal hij zijn, die bij handslag het borgschap zal geven? Zoals boven reeds is aangeduid, Job ziet in God den Rechter en den Borg, die de onschuld zal bewijzen van den aangeklaagde. Hier nu roept hij God op, smeekt hij van zijn God, dat Hij voor hem tot een Borg zal wezen, die zijne onschuld aan het licht zal brengen. Maar daarom vraagt hij ook, indien God het niet is, of wordt, wie zal het dan zijn. Want zijne vrienden (vs. 4) begrijpen hem niet, konden zijne onschuld niet begrijpen, of aannemen, dewijl God hun hart had toegesloten, hun het ware inzicht in zijn lijden en ellende niet had gegeven. -

4. Van mensen, zelfs van mijne vrienden kan ik dat niet meer verwachten, want hun hart hebt Gij van kloek verstand verborgen, tot straf voor hun eigengerechtigheid hebt gij hun den toestand van mijn hart en van de verzoeking als door een voorhangsel verborgen; daarom zult

Gij hen niet verhogen, hen niet over mij laten triomferen, dat Gij ten laatste hun waan van mijne schuld zoudt bevestigen.

5. Die met vleiing den vrienden wat aanzegt 1) en prijs geeft (Hoofdstuk 6: 27), die zal voor zulk ene trouweloze verloochening der liefde de Goddelijke vergelding niet ontgaan, God zal hen in hetgeen het liefste is, straffen, ook zijner kinderen ogen zullen versmachten, te vergeefs omzien naar liefde en erbarmen (vgl. Hoofdstuk 11: 20. Exodus 20: 5).

1. In ‘t Hebr. Lechelek jagid reïm. Beter: Wie tot een buit de vrienden aanbiedt. Job wil hier zeggen, wie zijne vrienden prijs geeft in plaats van voor hen en hun ellende op te komen, ze aan de ellende prijs geeft, ze zonder redding en troost laat zitten, diens kinderen zullen eveneens ervaren, wat het betekent om te zien naar liefde en erbarming, zonder die te vinden. Hiermede zegt hij zijne vrienden precies, hoe hij hun handelwijze beschouwt en hoe hij over hen denkt.

Vs. 5 is dus nadere uiteenzetting van vs. 4b, terwijl in de volgende verzen hij het uitdrukt, dat ook dit verlaten worden door zijne vrienden een beschikking Gods is.

6.

IV. Vs. 6-16. God heeft mij tot een smaad der wereld gemaakt; daarom verteer ik van verdriet, en de vromen zijn verbaasd. Maar ik houd vast aan mijne rechtvaardigheid en word des te sterker in mijnen God. Begint slechts opnieuw met uwe boetpredikaties, vol van beloften, gij blijft toch dwazen. Het tegendeel van ‘t geen gij hoopt is reeds begonnen en wordt steeds meer tot werkelijkheid; mijne enige hoop is de dood, en dat is gene hoop.

6. Doch Hij heeft mij en mijnen naam tot een spreekwoord der volken, der mensen in mijn land gesteld, om enen door God gestraften huichelaar aan te wijzen (vgl. Hoofdstuk 12: 4. 12.4 Psalm 44: 15; 69: 12), zodat ik een trommelslag, beter: iets om uit te spuwen, ben voor ieders aangezicht (MATTHEUS. 27: 29,30).

7. Daarom is mijn oog door verdriet verdonkerd (Hoofdstuk 16: 16), en al mijne ledematen zijn vlees- en krachteloos, gelijk ene schaduw, die slechts een schijn is en geen blijvend wezen heeft (vgl. Psalm 6: 8; 31: 10).

8. De oprechten zullen, wanneer zij mijnen ellendigen toestand zien, hierover verbaasd zijn, zich verwonderen, hoe zulk een raadsel op te lossen zij, dat een godvrezende zo door God geplaagd wordt (vgl. Psalm 73: 16. Jes. 52: 14), en de onschuldige, die zich onbesmet van de wereld bewaard heeft, zal zich tegen den huichelaar opmaken, en zich inwendig verstoord gevoelen, dat het hem, ondanks zijne goddeloosheid, zo wel gaat (Psalm 73: 12 vv. 73.12).

9. En de rechtvaardige, hoewel hij Gods toorn ondervindt en aan lichaam en ziel beeft onder de slagen van den alleen Heilige, zal nochtans zijnen weg vasthouden, den weg der godzaligheid en der waarheid, en die rein van handen is, al hoort Hij hoe ik onschuldig veel

geleden heb, zal in sterkte toenemen of, zich versterken, daar hij liever onschuldig zal willen lijden, dan goddeloos zich in vreugde baden.

Met deze woorden betoont Job, gelijk allen, die door dergelijke verzoekingen geheiligd worden, het goddelijk geduld, hetwelk Jakobus (Jak. 5: 11) zalig prijst; daardoor slaat hij de hoop van Satan, dat niemand uit ware liefde tot God Hem vrezen zou en door lijden spoedig tot afval zou gebracht worden (Hoofdstuk 2: 5), den bodem in; zo bestraft hij het verwijt van satans werktuigen, de halfgelovige schijnvrienden; alsof hij de ware godsvrucht vernietigde (Hoofdstuk 15: 4) als een leugen (vgl. Psalm 73: 23-26).

Wanneer de rechtvaardigen den weg, dien zij betreden, met doornen en distels bezaaid, door rotsen en groeven versperd zien, zullen zij toch in den dienst van God volharden. Wanneer dat niet zo ware, welke bevestiging van ons geloof zou er bestaan? Wanneer onze weg door een liefelijken tuin voerde, wanneer wij niets dan het aangename in het gehele leven ondervonden, wie zou dan kunnen beweren, dat hij God van harte diende? Wanneer ons echter God het tegendeel van hetgeen wij wensen toezendt, zodat wij nu eens door het slijk, dan weer over bergen en rotsen, nu door doornen, dan door kuilen heen moeten en toch geen einde van onze moeiten verkrijgen, dat is ene zware verzoeking voor diegenen, welke God met allen ijver dienen. En waarom is het zo zwaar? Omdat wij nog niet geleerd hebben, ons zelven geheel te verloochenen. Wie zich echter nog niet gewend heeft al zijn gevoel en zijnen gansen wil aan den dienst van God geheel te onderwerpen (hoe zwaar het hem valle), die weet nog niet ten volle, wat rechtvaardig en gelovig leven betekent.

Job komt in het licht des Nieuwen Testaments voor als een beeld van Hem, die eveneens leed, opdat Satan zijn recht zou verkrijgen, waaraan hij te schande zou worden, die ook een lijden te dragen had, dat wezen en gedaante had van den toorn Gods en toch in Gods liefde zijn beweegreden en zijn doel had; die eveneens door de mensen miskend en gehoond werd, om ten laatste verhoogd te worden en zich als Voorbidder voor diegenen te stellen, die Hem hoonden en miskenden, waarbij echter de oneindige afstand tussen voorbeeld en tegenbeeld niet te vergeten is.

10. Maar toch, ik wil ook vaststaan in mijnen God; gij allen, die mij enen gouden toekomst van aardse welvaart belooft, in geval ik uwen raad en uwen wil volg, keert weer tot mij en komt nu met uwe boetpredikaties; want ik vinde onder u geen wijze, die Gods heilig recht kent en de diepe betekenis van het lijden voor de gelovigen uit ervaring verstaat.

11. Gij belooft mij een lang leven, in geval ik mijne vermeende zonden belijd en mij bekeer; maar ziet gij dan niet, mijne dagen zijn voorbijgegaan, uitgerukt, vernietigd zijn mijne gedachten, mijne plannen, die mij alleen, nadat mij alles ontnomen was, als de bezittingen de pleegkinderen mijns harten, overgebleven waren, zelfs is al mijn hoop verdwenen.

12. Den nacht van ongeluk, die mij omgeeft, verstellen zij in, maken zij in hun dwaze redeneringen tot den dag; het licht is nabij den ondergang van wege de duisternis 1), de vrienden zijn zo dwaas om van den nacht den dag te maken, daar zij mij nog levensgeluk kunnen voorspiegelen.

1. De bedoeling van deze woorden kan niet anders wezen dan deze, dat zijne vrienden hem met een valse hoop trachten op te vrolijken, hem dingen in het verschiet stellen, die niet verwezenlijkt zullen worden. De laatste woorden kunnen ook zo verstaan worden, het licht is nabij, zeggen ze, terwijl de duisternis aanstaande is. In de volgende verzen werkt hij dit nader uit.

13. Zo ik wacht, zo er nog enige hoop in mijn hart is, zo is het deze: het graf (Hoofdstuk 7: 10) zal mijn huis wezen, waarin ik alleen rust van ziels- en lichaamssmart vinden zal; in de duisternis, in het rijk des doods, zal ik mij reeds in mijne gedachten mijn bed spreiden.

14. Tot de groeve roep ik: Gij zijt mijn vader! tot het gewormte: Mijne moeder en mijne zuster! Mijn ellendige toestand heeft mij met groeve en gewormte reeds zo vertrouwd gemaakt, dat zij niets verschrikkelijks meer voor mij hebben: ik ben met deze reeds verzoend en zal spoedig hun buit zijn.

15. Waar zou dan nu mijne verwachting wezen, waar ter wereld nog iets voor mij te hopen zijn? Ja, mijne verwachting, wie zal ze aanschouwen? wie van u kan er ernstig aan geloven, de door u voorgespiegelde hoop nog vervuld te zien?

16. Zij, mijne verwachtinge, zullen ondervaren met de handbomen 1), "in de grendelen," "de sterkten," in het diepste des grafs, als er rust te zamen a) voor mij en mijne wensen in het stof wezen zal 2).

a. Job 3: 17,18,19; 30: 23,24.

1. In het Hebr. Bedee scheool theeradnah. Tot de sluitbomen van het graf strekken zij zich uit. Een dichterlijke uitdrukking voor de gedachte, dat hij zijn hoop op het graf heeft gevestigd, om van dit vreselijk lijden te rusten.

2. Juist in deze hopeloosheid openbaart zich Jobs geloof in zijne ware grootheid. Hij gaat den dood tegemoet en hij ondergaat dien naar allen schijn als een zondaar, terwijl hij toch weet, dat hij een rechtvaardige is. Is dat nu geen geloof en getrouwheid aan God, dat het hem, zonder dat hij om genezing bidt, genoeg is, dat God zijnen naam belijdt? Die beloften der vrienden hadden op enen anderen grond moeten rusten, wanneer hij de vreugde hebben zou, om zich deze toe te eigenen. Hij gevoelt zich onveranderlijk aan den dood prijs gegeven, en als uit de diepte van den Hades, in welken hij neerzinkt, strekt hij zijne handen naar God uit, niet opdat Hij hem in het leven behouden maar opdat Hij hem voor de wereld voor den Zijne verklare. Moet hij sterven, hij wil slechts den dood van enen veroordeelde niet sterven. En zou het hem daarbij te doen zijn om de redding zijner eer? Neen, om de ere Gods, die degene onmogelijk als een misdadiger verdelgen kan, die in alle getrouwheid zich tot Hem wendt.

HOOFDSTUK 18. BILDAD PLAATST JOB ONDER DE GODDELOZEN.

Omtrent Bildad's tweede rede geldt hetzelfde, als van de tweede rede van Elifaz (Hoofdstuk 15); ook zijn het wezenlijk Elifaz gedachten, die Bildad onder andere vormen uitspreekt. De schildering van den gehelen ondergang des misdadigers, die ook hij, zonder bijvoeging van ene belofte, voor het geval van Jobs bekering (vgl. Hoofdstuk 8: 22) geeft, is ontzettend scherp, plechtig hartstochtelijk, als van enen gestrengen boetprediker met strenge trotse gebaren en Farizees gevoel van eigenwaarde. Desniettemin is zij schoon, en op zich zelf beschouwd, waar; onwaar wordt zij slechts door de toepassing op Job, die Bildad zelf maakt door bedekte maar toch gemakkelijk te onderkennen trekken, die hij uit het lot van Job en Zijne kinderen invlecht?

I. Vs. 1-11. Hoe lang wilt gij ons als dwaas verachten en tegen de goddelijke wereldorde hartstochtelijk aanstormen? De goddeloze komt om, daarop is alles in de wereld aangelegd.

1. Toen antwoordde Bildad, de Suhiet (Hoofdstuk 2: 11), verdrietig over Jobs lange rede en verstoord over het verwijt van verblinding, en zei:

2. Hoe lang is het, dat gijlieden 1), gij en uws gelijken, die u te zamen voor rechtvaardigen en vromen uitgeeft en alle anderen voor goddeloos en verstandeloos houdt (vgl. Hoofdstuk 12:
2. een einde 2) van woorden zult maken? merkt op, word eerst verstandig, gelijk wij, die in ons oordeel geheel overeenstemmen, en daarna zullen wij met elkaar spreken, en wij zullen elkaar verstaan.

1. Bildad spreekt Job in het meervoud aan, wijl hij, omtrent deze strijdvragen zich een partij tegen zich denkt. Zijne tegenstanders zijn de verkeerde mensen, die in hun goddeloosheid door aanklagen van God zich zoeken te beschermen.

2. In het Hebr. Kentsee. Dit wordt door velen door einde vertaald. Anderen brengen het in verband met het stamverwante Arabisch en vertalen het door jacht. O.i. beter. De vertaling moet dan zijn: jacht op woorden. Bildad stelt het dan ook hier weer voor, dat Job niets anders dan woorden gebruikt, die slot noch zin hebben, geen nut doen. Het is een beeld ontleend aan het vermaak, hetwelk de jacht oplevert, ook dan nog, wanneer er weinig is verkregen.

3. Waarom worden wij, de drie vrienden, geacht als beesten in domheid, als onverstandig vee, en zijn onrein, niets betekend, stomp in ulieder ogen, in de ogen van u en van alle degenen, die het met u eens mochten zijn? onze hoogste wijsheid toch houdt gij voor dwaasheid (Hoofdstuk 17: 4,10).

4. O 1) gij, die zijne ziel, zich zelven verscheurt door of, in zijnen toorn, die van toorn barst; gij doet uzelven grote schade aan, want uwe boosheid teert uw vlees weg. Zal om uwentwil de aarde verlaten worden, zal God, die naar Zijne onveranderlijke zedenwet de goddelozen laat omkomen, die wet om uwentwil verbreken? Dat ware zoveel als dat Hij, de

Bestuurder,

de aarde verliet. En zal ene rots versteld worden uit hare plaats 2)? Gods wereldorde staat zo vast als ene rots; Hij verandert die voor u niet.

1. Ware Bildad's mening de ware geweest, zo zou Noach de genade Gods in Christus geopenbaard zijn geworden. Gods rechtvaardigheid is ter wille der uitverkorenen Gods tot genade geworden. Wanneer nu de duivel en zijne dienaars een kind Gods, dat in ellende is, met de wet dreigen, zo kan hij antwoorden: Mijn Heere Christus, mijn Verlosser en Heiland heeft mij met Zijn bloed van alle mijne zonden rein gewassen, mij Zijne onschuld en gerechtigheid uit genade geschonken en mij tot een mede-erfgenaam van Zijne hemelse goederen gemaakt. Dat mijn God mij zo hard aanvalt, dat doet Hij niet als vijand maar als Vader, want zo heeft Hij altijd met Zijne heiligen van den beginne afgehandeld. Want hoewel Hij Zijne kinderen om der zonde wil kastijdt, zo wil Hij toch Vader blijven en Zijn vaderlijk hart niet van hen afkeren. Tegenover de tijdelijke roede laat Hij hun veel heerlijker geestelijke weldaden ondervinden.

2. Naar Bildad's mening wenst Job, de loochenaar van zijn schuld, niets minder, dan dat de wereld uit hare voegen wordt ontwricht. Zijn hartstochtelijke, immer herhaalde betuiging zijner onschuld, doelt op de oplossing der gehele heilige wereldorde Gods, zoals zij zich in het bijzonder in de beloning van de goeden en in de bestraffing van de bozen openbaart.

Wat Bildad in vs. 4-7 wil zeggen is dit, dat Job niet moet denken, dat hij door zijne woorden, door zijne betuigingen van onschuld, door zijn aanroepen van God, iets zal veranderen aan dit feit, dat de goddelozen gestraft zullen worden en de rechtvaardigen gezegend. Bijgevolg, Job, als goddeloze, zal bij God, den Schepper van hemel en aarde, niet gelijk krijgen.

Al doet gij nog zo uw best, om de wereld om te keren, wil Bildad zeggen, het licht van de goddelozen zal duister zijn en zijn tent zal niet liefelijk verlicht worden door het licht.

Een beeld, om den ondergang van de goddelozen te schilderen, wat verder in vs. 6 wordt uitgewerkt.

5. Ja, al woedt gij nog zozeer en al wilt gij de goddelijke wereldorde omkeren, het zal blijven gelijk het was; het licht der goddelozen zal uitgeblust worden, hun geluk, waarvan de brandende lamp een beeld is, neigt ten ondergang, en de vonk zijns vuurs 1) zal niet glinsteren, niet glimmen.

1. In het Oosten houdt men het voor een staat van grote ellende geen gast te kunnen ontvangen. Om dien in den donkeren avond of nacht tot zijne tent te lokken, houdt men het licht daarin brandende en ontsteekt ook vuur op de omliggende hoogten, die ten teken strekken, dat men den reiziger wenst te herbergen. Kan men nu geen enkelen vonk vuur meer ontsteken, en zelfs de lamp niet brandend houden in de tent, dan betekent dit, dat men tot armoede en ellende is vervallen.

6. Het licht zal verduisteren in zijne tent, en zijne lamp zal over hem uitgeblust worden, zijne lamp, die boven aan zijne tent hangt (vgl. Hoofdstuk 21: 17; 29: 3. Psalm 18: 29).

7. De treden zijner macht zullen benauwd 1) worden; trad hij vroeger fier en trots daarheen tot zijne boosheid, nu zal hij in gedurige vrees, steeds enger begrensd daarheen gaan, en zijn eigen raad, dien hij in overmoed, zonder God, beraadslaagde, en waardoor hij zijne macht zocht te vergroten, en de rechtvaardigen te onderdrukken, zal hem neerwerpen; hij zal vallen in den kuil, dien hij voor anderen groef.

1. Benauwen is hier in den zin van, nauw maken. Den kring, dien hij zich zo breed had genomen, verkleinen.

8. Want met zijne voeten zal hij in het net der goddelijke vergelding geworpen worden, en zal in het wargaren wandelen; waar hij gaat, hij loopt in zijn eigen verderf, zodat zijn val nabij is.

9. De strik zal hem plotseling bij de verzenen vatten, en de struikrover zal hem overweldigen, de jager, die de strikken legde, zal zodra hij hem in deze verward ziet, aangrijpen, zodat ontkomen onmogelijk is.

10. Zijn touw is in de aarde verborgen, en zijn val op het pad, dat, wat hij ook beginne, op het verderf uitlopen moet.

11. a) De beroeringen, gedachten vol schrik, als een voorgevoel van ‘t geen komen zal, zullen hem rondom verschrikken, en hem verstrooien op zijne voeten 1), omdat hem zulke tekenen van zijnen val, als spoken op den voet volgen (vgl. Leviticus 26: 36).

a. Job 15: 21. Jer. 6: 25; 46: 5; 49: 29.

1. In deze verzen schildert Bildad verder het lot van den goddeloze, die in zijne eigene strikken valt. De beelden zijn ontleend aan de slingers en de strikken, waarmee de jager het wild tracht te bemachtigen. Vandaar dat in vs. 9 de vertaling van struikrover is te vervangen door valstrikken.

Met alles doelt ook Bildad hier op Job.

12.

II. Vs. 12-21. De verschrikkelijkste dood treft den goddeloze; zelfs zijne woning wordt verwoest; ook zijn geslacht en zijne gedachtenis wordt uitgeroeid. Al zijne tijdgenoten verschrikken voor zijn lot.

a. Zijne macht 1), zijn ondergang zal hongerig wezen, zal hem snel overvallen, en het verderf is bereid aan zijne zijde, staat naast hem, staat gereed hem ten val te brengen.

1. In het Hebr. Ono. Dit kan betekenen, macht, maar ook overgezet worden door smart, onheil, en die betekenis moeten wij hier hebben. Bildad schildert hier en in de volgende verzen met scherpe kleuren den ellendigen toestand van den goddeloze.

13. De eerstgeborene des doods {1}, de hevigste ziekte, zal de grendelen 1. zijner huid verteren, zijne grendelen zal hij verteren, lid voor lid zal hij te niet doen.

{1} Bildad verstaat onder eerstgeborene des doods, de zwarte melaatsheid, waardoor Job was aangegrepen en kon deze schrikkelijke ziekte niet meer passend tekenen. Haar eigenlijken naam schuwen nog de Arabieren in het dagelijks leven uit te spreken, om niet met haar besmet te worden. Het is duidelijk, hoe Bildad in de ganse schildering Job voor ogen heeft en hem zijn ongeval wil schetsen.

"De eerstgeborene des doods is de vreselijkste en wreedste dood."

2. Grendelen of "takken der huid" de aderen en zenuwen, die zich, zowel door de huid als door andere delen taksgewijze verspreiden.

14. a) Zijn vertrouwen 1), alles wat hem gelukkig maakte, zal uit zijne tent uitgerukt worden, zulks zal hem doen treden tot den koning der verschrikkingen 2); van de vreselijke ziekte verzwakt, en neigende tot den dood zal zijn overig lijden, het wegvlieden der zijnen voor de afschuwelijke ziekte, al die verdere smart, die hij ondervindt, zijnen dood verhaasten.

a. Job 8: 13,14; 11: 20. Spreuken 10: 28.

1. Zijn vertrouwen is hier, dat waar hij zijn vertrouwen op zette, nl. zijne bezittingen en schatten, alles wat het vertrouwen uitmaakt van hem die God niet tot zijn deel heeft, maar vlees tot zijn arm stelt.

2. De dood wordt hier als een persoonlijk wezen voorgesteld, zoals bijv. ook in Jes. 28: 15 Psalm 49: 15, doch niet alsof hij een bijzondere god der onderwereld, gelijk Pluto bij de Grieken, ware, God heeft overal de heerschappij; Hij heeft echter Zijne geschapene geesten, goede en kwade engelen, en aan deze heeft Hij een werkkring gegeven, waarin zij Zijne bevelen volbrengen. Zo heeft de hoogste kwade engel, satan, van God de macht des doods verkregen, en hij wordt daarom in Hebr. 2: 14 genoemd: "degene, die het geweld des doods had" en Openbaring 9: 11: "Abadban" (= verderver) genoemd. "Koning der verschrikkingen" kon daarom de dood zowel in tegenstelling tot de kinderen in ‘t bijzonder tot de "eerstgeborenen" (vs. 13) gelijk hier, als ook satan "de vorst des doods" genoemd worden.

De dood is verschrikkelijk voor de natuur, maar voor de goddelozen is hij op bijzondere wijze de koning der verschrikkingen, niet alleen als het einde van dat leven, waarin zij hun geluk gesteld hadden, maar ook als de overgang tot dat leven, waarin zij eindeloze ellende zullen vinden. Hoe gelukkig zijn dan de heiligen; hoe veel zijn zij den Heere Jezus verschuldigd, bij wie de dood zo geheel is vernietigd en zijne eigenaardigheid is veranderd, dat deze koning der verschrikkingen een vriend geworden is. Maar de goddeloze is dan verdreven van het licht dezer wereld, en van zijnen voorspoedigen toestand in deze, in duisternis, de duisternis van het graf, de duisternis der hel, in volstrekte duisternis, om nooit meer licht te zien (Psalm 49: 16), noch de minste flikkering, noch enige verwachting daarna. Te vergeefs zou hij hier

willen blijven, hij wil niet heengaan, maar hij moet; de gehele wereld is hem moede en jaagt hem daarom weg. Dat is de dood van den goddeloze.

15. Zij, de verschrikking, zal wonen in zijne tent, waar zij de zijne niet is, zijne tent ledig geworden van mensen, zal ene verblijfplaats zijn van sjakals en allerlei ongedierte (vgl. Jes. 13. 20 vv.; 27: 10; 34: 11 vv. Zef. 2: 9),zijne woning zal als Sodom en Gomorra (Genesis 19: 24 vv.),met vuur en zwavel overstrooid worden 1), om haar eeuwig te doen kennen als ene door God vervloekte, onbewoonbare plaats (Hoofdstuk 15: 28, Deuteronomium 29: 22 vv.). Dit hebt gij, o Job! reeds aan uwe knechten en aan uw vee ondervonden (Hoofdstuk 1: 16).

1. Het verschrikkelijkste voor den Semiet is de verwoesting van zijn huis, d.i. wanneer allen, die er toe behoren, aan den dood of de ellende overgegeven worden, zijne woonplaats verwoest, en de puinhopen daarvan een spreekwoord voor volgende geslachten worden. Voornamelijk voor den Bedouïn, hoewel zijne haren hut gene sporen achterlaat, is de gedachte aan de verwoesting van zijn huis, het uitblussen van zijn gastvrijen haard iets ontzettends.

16. Van onder zullen aan den voorheen zo trotsen boom (vgl. Hoofdstuk 8: 16; 15: 30,32 vv.), zijne wortelen verdorren, de wortelen, door welke de goddeloze met al de zijnen voedsel ontvangt, en van boven zal zijn tak afgesneden worden, zijne kinderen en kindskinderen, die hij zelf moet overleven, zullen gedood worden. Ook dit, o Job! is reeds aan u vervuld (Hoofdstuk 1: 19).

17. a) Niet alleen zal des goddelozen familie met wortel en tak worden uitgeroeid, maar zijne gedachtenis zal vergaan van de aarde, van het land, waarin hij woont, en hij zal geen naam hebben, door welken zijne gedachtenis zou kunnen voortleven, op de straten 1) buiten zijn land.

a. Psalm 109: 13. Spreuken 10: 7.

1. In het Hebr. Al-phenee choets. Beter: over het land heen, d.w.z. buiten zijn land, buiten de grenzen van zijn land. Bildad bedoelt, dat zijne gedachtenis gans en al zal weggaan, zowel in zijn land, als daarbuiten, zodat niemand hem meer zal gedenken en hij geen naam zal achterlaten.

18. Men zal hem, ten gevolg van den Goddelijken wil, die den goddeloze vergeldt, stoten van het licht der levenden, des geluks in de duisternis des doods, en men zal hem van de wereld, van de bewoonde aarde verjagen, zodat hij, de eens beroemde geheel onbekend wordt.

19. a) Hij zal genen zoon, noch neef (kleinzoon zie Genesis 21: 23, even als het Lat. nepos) hebben onder zijn volk, want hij wordt met wortel en tak uitgeroeid; en niemand zal in zijne woningen overig zijn, niemand zal den algemenen ondergang zijner familie ontkomen, en zich weer in het vaderlijk erfgoed kunnen nederzetten.

a. Jes. 14: 22. Jer. 22: 30.

20. Over zijnen dag, den dag van zijn verderf, zullen de nakomelingen
1. verbaasd zijn, en de ouden {1} met schrik bevangen worden {2}.

{1} In het Hebr. Acharonim wekadmonim. Dit kan wel vertaald worden door, nakomelingen en ouden (in den zin van voorouders), maar dit geeft hier geen zin, want de voorouders zullen zich niet meer kunnen verwonderen Beter is de vertaling van westelijken, en oostelijken. De bedoeling is dan, zowel die oostwaarts als die westwaarts wonen, d.w.z. al zijne tijdgenoten.

{2} Waarmee hij bevestigt wat hij gezegd heeft, dat allen zich zullen verbazen bij het gezicht van hun toestand, zo ellendig zal die zijn. Deze uitspraak is zeer waar en diep in het geheugen te prenten, opdat wij ons die benuttigen. Laten wij slechts Bildad niet volgen, die in dezen vloek én Job én alle beproefden begispt. Waarom? Beproevingen toch zijn zowel den vrome als den goddeloze gemeen. Hiervan is de besturing aan God allen overgelaten, Wie het ook alleen toekomt. Indien we nu, naar het oordeel der mensen, arm, beproefd en ellendig zijn, laten we daarom niet ophouden te steunen op de goedheid van onzen God, totdat Hij ons, als geheel van Hem afhangende, geheel van alle ellende en beproevingen zal bevrijd hebben.

21. Gewis, zodanige zijn de woningen des verkeerden, alzo worden zij der verwoesting overgegeven, en dit is de plaats desgenen, die God niet kent. Zie nu, o Job! hieruit, wie gij zijt.

Vergelijk Hoofdstuk 5: 5 Zo is de duivel gewoon ons ongeluk te beoordelen: Ziet gij niet, dat God toornig op u is? anders zou het u veel beter gaan, wij moeten dit zwaard tegenover hem in de hand nemen: God valt mij aan volgens het woord van Paulus: "Als wij geoordeeld worden, zo worden wij van den Heere getuchtigd, opdat wij met de wereld niet zouden veroordeeld worden (1 Kor. 11: 32).

HOOFDSTUK 19.

JOB SPREEKT VAN ZIJNE ELLENDE EN VAN ZIJNE HOOP OP DE OPSTANDING.

Jobs klachten en antwoorden worden steeds weemoediger, maar hoe meer hem alle menselijke steunsels ontvallen, hoe meer de drie vrienden het zuiver menselijke gevoel met den zo zwaar verdrukten lijder verloochenen, des te meer wordt zijn hart open voor den waren, Goddelijken troost, en bevestigt zich het woord aan hem: "Zalig zijn de armen van geest" (MATTHEUS 5: 3). Job ziet zich van allen verlaten, alleen aan dien God overgegeven, die hem, zoals hij meent, als een vijand behandelt, en in den dood des misdadigers neerstoot. Nu gevoelt hij zich sterk gedrongen, om weer tot God te vluchten, dien hij vroeger als genadig en barmhartig heeft leren kennen, en juist op het ogenblik, dat hij het diepste gevoelt van God verlaten te zijn, dringt hij tot God door, die wel aan den dood overgeeft, maar ook van den dood redt, en beloofd heeft, dood en hel te overwinnen. Zo wordt tenslotte verkregen in het midden van dit wonderboek, wat Job van Hoofdstuk 14: 13 vv. af steeds duidelijker gezien en gehoopt heeft. "Deze hoog-tragische rede verenigt de diepste vernedering en verootmoediging met de hoogste verheffing, de uiterste hopeloosheid met te meest verhevene hoop en de zaligste zekerheid. Zij staat niet slechts in het midden van den menselijken strijd, maar bewerkt ook diens meest volledige beslissing ten gunste van Job, omdat in haar de beide toppunten in het binnenste van Job, (of beter, het bestreden, oude geloof) en het ontkiemend hoger geloof het sterkst met elkaar in aanraking komen, zoals dit laatste, hoewel zich zelven nog niet opkomen helder, met kracht, onweerstaanbaar te voorschijn treedt en stand houdt, hoeveel er zich ook nog tegen verzet.

I. Vs. 1-6. Uwe beschuldigingen en hevige aanvallen zijn mij tot marteling der ziel. Heb ik mij werkelijk bezondigd, zo is het mij alleen bekend, en gij hebt geen recht, u tot rechters over mij om te werpen. Wanneer gij er echter bij blijft, dat ik om gruwelijke zonden lijd, hoewel gij ze mij niet kunt aanwijzen, zo moet ik daar tegenover beweren, dat het niet het net mijner zonden is, waarin ik gevangen lig, maar dat het Gods onrechtvaardig geweld is, dat zijn net over mij geworpen heeft.

1. Maar Job antwoordde, in het gevoel der grootste verlegenheid, en zei:

2. Hoe lang zult gijlieden mijne ziel bedroeven, die buitendien reeds genoeg gekweld wordt, en mij met woorden verbrijzelen, met liefdeloze redenen ter dood toe pijnigen?

3. Gij hebt nu tienmaal 1), voldoende mij schande aangedaan, zodat uw werk volkomen is; gij schaamt u niet, gij verhardt u tegen mij, ondanks al mijne verdedigingen houdt gij uwe beschuldigingen tegen mij vast.

1. Tienmaal is wegens het getal onzer vingers, het getal van hetgeen den mens mogelijk is, en het getal der voleinding. (Vergelijk Genesis 37: 7 1 Samuel 1: 8. Openbaring 2: 10).

4. Maar ook het zij waarlijk, dat er ene zonde bij mij is, dat ik gedwaald heb, mijne dwaling is dan aan niemand bekend, zij zal bij mij vernachten, ik zal haar aan niemand openbaren, en gij, die van gene zonde in mij weet, hebt geen recht mijne rechters te zijn.

5. Indien gijlieden waarlijk u verheft tegen mij, en over mij ten gerichte wilt zitten, en mijnen smaad tegen mij drijft, mijne ellende tegen mij aanvoert om mij te beschuldigen;

6. Zo weet nu, dat het niet mijne zonden zijn, die mij in deze ellende gestort hebben, maar, dat God ondanks mijne onschuld mij als een misdadiger heeft behandeld, en mij heeft omgekeerd, mij onrecht heeft aangedaan, en mij met Zijn net omsingeld 1), zonder dat het een net ter vergelding was (Hoofdstuk 18: 8 vv.).

1. Hier spreekt niet het geloof, maar vlees en bloed. Als de ellende hand over hand toeneemt en God toeft te redden, dan mort vlees en bloed tegen God, en geeft Hem de schuld, dat Hij onrechtvaardig is en Zijne belofte niet houdt. God heeft toch beloofd, dat Hij de onschuld zal redden, en als dit niet spoedig geschiedt, gelijk wij angstig begeren, dan mort en raast de oude Adam tegen Hem, als hield Hij Zijne toezegging niet, en ging het geheel anders met ons, dan Zijn Woord zegt. Zulke gedachten kloppen ook bij de heiligen aan, wanneer het met hen zeer hoog gaat.

Hij wilde, dat zij drie dingen in overweging namen. 1e. Dat zijn ramp en smart zeer zwaar waren. Hij was overhoop geworpen, in een net gewikkeld en buiten staat, om zich overeind te helpen en er zich uit te ontwarren; 2e. dat God daarvan de Auteur was, dat hij door des Heren hand dus zwaar bezocht was, en dat hij derhalve geen andere hand meer behoefde, om ter neer gesmeten te worden; want hij had nu genoeg met zich zelven te doen, en het viel hem meer dan te lastig, onder het Goddelijk ongenoegen te zuchten; 3e. dat hij geen hope kon opvatten van enige vermeestering of afwending dezer rampen. Hij klaagde wel over Zijn smart, maar kreeg geen de minste verzachting, hij bad dikwijls, om de oorzaak zijner zware plagen te mogen weten, maar kon dezelve niet ontdekken, hij beriep zich op Gods rechterstoel, meer dan eens, om aldaar zijne onschuld te mogen doen blijken en zich te zuiveren, maar kon op Zijn Appél geen gehoor, veel minder nog enig vonnis krijgen.

God kan soms voor een tijd Zijn oor afwenden van de smekingen Zijns volks, zich vertoornen over hun gebeden en hun beroepen op Hem, en Zijne rechtbank verre van de hand wijzen; en in zulk een geval kan men een bekommerd gelovige inderdaad lichtelijk verschonen, al klaagt hij dan onophoudelijk en bitter. Want wee ons, indien God tegen ons is.

7.

II. Vs. 7-20. Kunt gij ontkennen, dat God het is, die mij, den onschuldige overweldigt, wanneer gij ziet, hoe Hij mij mijne eer en mijne hoop ontnomen heeft, hoe hij mij menigten van onheilen laat overkomen, mijne naaste bloedverwanten, vrienden, knechten en dienstmaagden, zelfs mijne vrouw van mij vervreemd; ja mijne vertrouwdste vrienden ten gevolge dezer ellende heeft omgekeerd?

7. Ziet, ik roep, geweld 1)! ik schreeuw over het lijden, mij tegen het recht aangedaan, doch word niet verhoord, noch van God noch van mensen; ik schreeuw om hulp, doch er is geen recht, er is geen onpartijdig onderzoeken en beslissen in mijne zaak.

1. Hij wil zeggen, hij heeft het luide uitgeroepen, dat hem geweld is aangedaan, maar hij heeft geen weerklank gevonden op zijn schreeuwen om recht, noch bij God, noch bij mensen. God heeft hem nog niet geantwoord en de mensen beschouwen hem als een groot zondaar, die niets anders ontvangt, dan hij verdiend heeft. En nu gaat hij verder klagen over zijn ellendigen toestand, dien hij in de volgende verzen beschrijft.

8. Hij heeft mijnen weg, gelijk dien van enen gevangene, met ellenden toegemuurd (vgl. Hoofdstuk 3: 23; 13: 27. Klaagt. 3: 7-9), dat ik niet doorgaan kan, mij niet vrij bewegen kan, en over mijne paden heeft Hij duisternis gesteld, zodat ik geen uitweg kan vinden.

9. Mijne eer, voornamelijk mijne gerechtigheid, die mijn erekleed, mijn roem voor God en mensen was (vgl. Hoofdstuk 29: 14), heeft Hij van mij afgetrokken, door deze straffen, en de kroon van deugd en godsvrucht, de kroon mijns hoofds heeft Hij weggenomen, zodat ik nu aan den smaad van allen, die mij omringen, prijsgegeven ben.

10. Hij heeft mij, den tabernakel mijns lichaams (vgl. 2 Kor. 5: 1), rondom afgebroken, gelijk men een huis van alle zijden nederrukt, zodat ik heenga, en Hij heeft mijne verwachting naar redding uit mijne ellende als enen boom met al zijne wortelen weggerukt 1), zodat zijne groene bladeren moeten verwelken (vgl. Hoofdstuk 14: 19).

1. Hier wijst Job op twee dingen. Het ene is, dat hij zo hard door God behandeld en beproefd wordt, dat, indien hij met alle anderen zich vergelijkt, hij bevindt, dat hij veel zwaarder dingen heeft te lijden. Het andere is, want hij zegt n.l., dat zijn toestand niet gelijk is aan die van anderen, die lijden, daarom dat zij, ofschoon zij veel rampen en ellende uitstaan, gelijk zijn aan een boom, die zo wordt ontworteld, dat hij nog met de wortelen en vezelen aan de aarde verbonden blijft en daardoor in hun rampen enige troost hebben, maar ik, zegt hij, wordt zo uitgerukt en vernietigd, dat er geen kracht in mij overblijft en God mij geheel en al schijnt verdorven te hebben. Want ofschoon hij nog niet geheel en al uit de wereld was weggerukt, zo verschilde zijn leven toch niet veel van sterven. En zo vele tegenspoeden en ellenden hem waren overkomen, zo vele wonden had God hem geslagen.

11. Daartoe heeft Hij Zijnen toorn, als een verterend vuur tegen mij ontstoken, en mij bij a) Zich geacht als al Zijne vijanden;).

a. Job 13: 24; 16: 9; 33: 10.

1. In het bange zijner beproeving schildert Job zijn lijden met de schrilste kleuren. Vooral in deze laatste woorden komt dit zo treffend uit. Want toch niets minder drukt hij hier uit, dan dat God al Zijn toorn tegen hem heeft verenigd, ja, dat Hij met hem handelt, met hem den enkele, als Hij handelt met de gehele schare Zijner vijanden. Job vereenzelvigt zich hier met

de gehele schare van Gods vijanden. Hij ontvangt zoveel openbaring van Gods toorn, als alle Gods vijanden te zamen.

12. Zijne benden, scharen van uit- en inwendig lijden (vgl. Hoofdstuk 10: 17) zijn te zamen, met elkaar verenigd, aangekomen 1) als tegen ene oproerige stad, om die aan te vallen, en zij hebben tegen mij haren weg gebaand, alles wat maar tegenstond, omverhouwende en verwoestende, en hebben zich gelegerd rondom mijne tent 2), om mij aan te vallen.

1. De ellende wordt hier voorgesteld onder het beeld van krijgsscharen, die door God gezonden worden en op hem afkomen, om hem gans en al te vernietigen. Gelijk de legerscharen des konings tegen een stad oprukken, om die te benauwen en te vernietigen, alzo, wil hij zeggen, heeft God al Zijne moeiten en ellenden tegen mij doen aankomen, om mij te verpletteren.

2. Wie zou meer van zijn lijden kunnen zeggen, dan Job hier zegt? Wanneer dus ons lijden gelijk aan dat van Job ware, zo konden wij aan dit toch niet meer wanhopen, daar Job geholpen en zijn lijden tot ene hoge eer geworden is.

13. a) Mijne lichamelijke broeders heeft Hij, door mij als enen misdadiger te straffen, verre van mij gedaan, zodat zij van mij vluchten, als van enen door God geslagene, en die mij kennen, zeker zij zijn van mij vervreemd 1).

a. Psalm 31: 12; 38: 12; 69: 9; 88: 9.

1. Wij zien derhalve, hoe Job aan God de macht toekent, om zijne schepselen te gebruiken, naardat Hij wil, ook om ons te beproeven. Indien Hij ziekten toezendt, is het buiten tegenspraak, dat dit door Hem geschiedt. Indien ons andere ellenden overkomen, zodat wij van alle goederen en gemakken beroofd worden, is dit alleen door God. Want ofschoon hij door rovers van al zijn macht was beroofd, zo zegt hij toch: De Heere heeft gegeven, de Heere heeft genomen, de Naam des Heren zij geloofd. Laten wij derhalve ons ijverig ten nutte maken, wat ons in deze plaats door Job wordt aangetoond.

14. Mijne nabestaanden houden op bloedverwanten voor mij te zijn, en mijne bekenden, mijne vrienden, vergeten mij.

15. Mijne huisgenoten, die ik in de bescherming van mijn huis opnam, en die mij dank en gehoorzaamheid verschuldigd waren (Exodus 3: 22), en mijne dienstmaagden, die in mijn huis geboren zijn en mij te voren eerden en lief hadden, achten mij voor enen vreemde, die in het huis niet behoort; een uitlander, een vreemdeling ben ik in hun ogen.

16. Ik riep mijnen knecht, die anders mij naar de ogen zag en mij op mijne wenken gehoorzaamde, dien ik ook mijn vol vertrouwen schonk (Genesis 15: 2), en hij antwoordde niet, hij weigerde mij zijne hulp, die ik zozeer behoef; ik smeekte of, ik moet wenen met mijnen mond tot hem, luid en dringend, waar ik gewoon was te bevelen, moet ik nu als een smekeling tot hem naderen.

De zwarte melaatsheid is nog heden in Arabië de gevreesde ziekte, waarbij alle menselijk medelijden ophoudt. In de steppen wordt zelfs de grootste gebieder, die met deze ziekte besmet is, ten minste een half uur ver van het leger der tenten verwijderd, waar hem ene kleine zwarte harige tent wordt opgericht, en ene oude vrouw, die gene bloedverwanten meer heeft, ter bediening gegeven wordt, totdat hij sterft. Niemand bezoekt hem, zelfs zijne naaste bloedverwanten niet. Hij is verworpen, als een, die door Gods toorn getroffen is.

17. Mijn adem is mijne huisvrouw vreemd, tot een afschuw geworden, ten gevolge van de stinkende zweren in den mond (vgl. Hoofdstuk 7: 15; 17: 1); en ik smeek om de kinderen mijns buiks wil 1), om de kinderen, die mijne moeder baarde, om mijne broeders; ook zij schrikken voor den reuk mijner verrottende leden.

1. In het Hebr. Wechanothi libnee bitni. D.i. Mijn smeken aan de kinderen mijns buiks. Anderen, zoals Delitzsch vertalen, mijn stank, maar o.i. ten onrechte. Wel past deze vertaling beter in verband met het eerste gedeelte van ons vers, maar de tekst, ook in verband met het stamverwant Arabisch, eist de vertaling van smeken. Wat de kinderen mijns buiks betreft, deze zijn die, welke uit dezelfden moederschoot zijn voortgekomen, derhalve zijne vleselijke broeders. Zijn eigen kinderen waren hem ontnomen.

18. Ook versmaden mij de jonge kinderen, van andere huisgezinnen van mijnen stam, die vroeger vol eerbied tot mij opzagen; sta ik op, om hen voor hunnen spot te straffen, zo spreken zij mij tegen, zij honen en sarren mij.

19. a) Alle mensen, die te voren deelgenoten mijns heimelijken raads waren, hebben enen gruwel aan mij; zij verfoeien mij, en die ik lief had, gelijk deze mijne drie vrienden, zijn tegen mij gekeerd, zonder medelijden te gevoelen, ja als mijne vijanden staan zij voor mij.

a. Ps 41: 10; 55: 14,15.

Ook daarin moeten de liefste kinderen van God meermalen hun Opperhoofd, Christus, gelijk worden, als die in Zijn lijden ook door alle mensen, zelfs door Zijne liefste jongeren en naaste vrienden is verlaten geworden, opdat zij leren op geen mens te bouwen, maar alleen op den levenden God, die trouwe houdt tot in eeuwigheid (Luk. 21: 16).

20. Mijn gebeente kleeft aan mijne huid en aan mijn vlees, ik ben zo vermagerd, dat men door het vel en het weinige vlees de beenderen voelen en zien kan (vgl. Hoofdstuk 7: 15. Psalm 22:
18. 102: 6. Klaagt. 3: 4; 4: 8); en ik ben slechts ontkomen met de huid mijner tanden 1).

1. Terwijl aan de ene zijde menig lichaamsdeel bovenmate gezwollen is (door hypertrophie van het cellenweefsel) is het overige van het lichaam vermagerd, bijzonder het tandvlees, en van de tanden verdwenen, alleen nog is de periost (de fijne huid, die zich om de blootgelegde wortels der tanden bevindt) overgebleven, als het enig omkleedsel der los gewordene en vooruitstaande tanden.

21.

III. Vs. 21-29. Ontfermt u toch ten minste over mij in mijne ellende en laat af van uwe onrechtvaardige beschuldigingen. O, dat mijn luid getuigenis van mijn onschuldig lijden tot mijne rechtvaardiging bij het nageslacht met onuitwisbaar schrift in rotsen werd gegraveerd! Maar ik weet, dat er Eén leeft, die mij nog beter rechtvaardigen zal. Deze zal mij, ook wanneer ik zal gestorven zijn, uit het graf opwekken, en door Zijne wedergeschonkene genade en rechtvaardiging, voor de gehele wereld Met zalige vreugde vervullen. Daarom wil ik wachten. Vreest gijlieden echter, dat u in het gericht, dat zeker nabij is, gene zware straf voor uwe valse aanklacht treffe!

21. Ontfermt u mijner, ontfermt u mijner, o gij mijne vrienden!Gij zijt immers tot mij gekomen. om mij te troosten; gij hebt het ten minste nog tot hiertoe bij mij uitgehouden, terwijl al de mijnen mij verloochenen en mij verlaten hebben. Ontfermt u, want de hand Gods heeft mij aangeraakt, en mij met zware plagen bezocht; maakt mij dan door liefdeloosheid dien last niet nog zwaarder.

Zo heeft hij tot heden nog niet tot zijne vrienden gesproken; wij zien daarin een teken, dat zijn trots, zijne ongoddelijke kracht ook tegenover de vrienden begint te breken. Hij weet, dat hij onschuldig is; doch hij grondt op deze onschuld geen recht meer, maar smeekt zijne vrienden om medelijden en ontferming. Zijne verzoeking begint vruchten te dragen.

22. Waarom vervolgt gij mij als God, waarom matigt gij u rechten aan, die God alléén, den waarachtigen, eeuwigen Rechter toekomen, in plaats van medelijden met mij te hebben, en waarom wordt gij niet verzadigd van mijn vlees 1), gij voedt u daarmee en blijft met dezelfde begerigheid op mij aanvallen; gij ontvleest mij door uwe verdenkingen.

1. De laster wordt hier voorgesteld als een wild dier, dat onverzadiglijk begerig is naar vlees; zo, wil Job zeggen, doet ook gij. Uwe laster, uwe schimptaal, doet mij wegteren, zodat ik nog meer lijd onder en door uwe verdachtmakingen, dan onder de plagen, mij toegezonden. Hij heeft dan ook reeds gezegd, gevraagd, waarom zij hem als een God vervolgden, waarom zij op den rechterstoel zich zetten, om over hem het vonnis uit te spreken, en hem op één lijn te plaatsen met de goddelozen!

2. Och of nu mijne woorden, met welke ik voor u mijne onschuld zo dikwijls te vergeefs betuigd heb, toch opgeschreven wierden! Och of zij in een boek ook wierden ingetekend! (vgl. Hoofdstuk 31: 35).

3. Dat aan deze nog meer onvergankelijkheid werd gegeven! Dat zij met ene ijzeren griffie en aangevuld met lood 1), voor eeuwig in ene rots gehouwen wierden! om ene getuigenis voor de nageslachten te zijn, die zeker rechtvaardiger dan gij zullen oordelen!

1. Het was gebruikelijk de letters met ene ijzeren griffie in steen te graveren en dan de holligheid der letters met gesmolten lood vol te gieten.

Wat Job hier wenst is dat, wat hij spreekt, niet voor het nageslacht verloren ga. Dat dus zijne woorden niet op papier of perkament werden geschreven, maar in steen gegraveerd. Job

bedoelt die woorden, waardoor hij zijn onschuld heeft betuigd. En waarom? dewijl het geloof zich bij hem weer begint te openbaren, dewijl er weer besef kost, niet alleen van de strikte d.i. van de goddelijke rechtvaardigheid, maar ook van de eeuwige barmhartigheid Gods. Er brak, door Gods genade, weer het geloof door, dat de Heere zijn Verlosser is, zijn God, en waar hij dit weer begint te geloven, daar spreekt hij den wens uit, dat zijne woorden vereeuwigd mogen worden, voor de nakomelingschap niet verloren gaan. Dit was geen hoogmoed, maar ontluiking van hope en geloof.

25. Doch al word ik ook door mensen niet gerechtvaardigd, toch zal mijne onschuld openbaar worden; want ik weet, mijn Goël, mijn Verlosser
1. (Numeri 35: 12) leeft. Nu moge God mij in Zijnen toorn overgeven en doen lijden, mijn Goël zal mijne gerechtigheid aan het licht brengen en mij voldoening verschaffen (Spreuken
2. 11), en Hij zal ten laatste, Hij, die vóór alles geweest is en na alles zijn zal (Jes. 44: 6; 48:
12. 41: 4), wiens woord in eeuwigheid niet voorbijgaat, Hij zal over het stof opstaan. Als ik nu spoedig aan de vertering ten prooi ben geworden (Hoofdstuk 17: 16; 20: 11; 21: 26 Hij als redder mijner onschuld opstaan, en mij de kroon der overwinning op het hoofd zetten.

1. Wij hebben gezien, dat Job vroeger het reeds heeft uitgesproken, dat hij bij den troon der genade zou appelleren. Ook dat hij van den God des gerichts op den God der genade zich zou beroepen. Dit spreekt hij hier nu helderder en met meer zekerheid uit. Zijn God is Hij, die zijn zaak zou beslechten. Hij, die straks hoe langer hoe helderder zou geopenbaard worden aan de vromen van den ouden dag, dien wij belijden te zijn, de Heere Jezus Christus. Er is bij Job een levendig besef, dat de God des gerichts ook is de God der genade, maar ook, dat Zijn recht is het strikst onpartijdige, het volstrekt goddelijk recht. En al zal het straks nog wel donker voor zijn geestesoog worden, aan deze waarheid zal hij zich toch blijven verkwikken. Ja, al zal de strijd straks nog weer hevig woelen, het bange, vertwijfelende zal zijne ziel niet meer in zulk een mate als vroeger beroeren.

2. En als zij, deze smarten en ellenden, na mijne huid dit, wat dan nog van mij zal overig zijn, doorknaagd zullen hebben en verteerd, zal ik uit mijn vlees God aanschouwen 1). Ik zal Hem zien gelijk Hij is en Hem gelijk zijn, wanneer Hij naar Zijne belofte dood en hel door Zijnen dood en Zijne opstanding zal overwonnen hebben (Hoofdstuk 7: 10).

1. Wel is het waar, dat hij over de opstanding expres en absoluut niet spreekt, nochtans kunnen deze woorden niet uitgelegd worden, indien wij niet erkennen, dat Job aan God de macht heeft willen toekennen, die heden volgens de gemene orde der natuur niet wordt aanvaard. Het is derhalve, alsof hij zei, dat God niet wil door ons erkend worden, zolang hij ons het goede beschikt, ons verzorgt en voedt, maar ook indien Hij ogenschijnlijk van ons aflaat en in onze ogen niets dan den dood ons beschikt; dat dit echter bij ons vast moet staan, dat desniettemin God onze beschermer is en ons, indien wij de Zijnen zijn, zal beschermen. Maar opdat wij des te meer het nut uit deze plaats, ten onzen behoeve daar ingelegd, mogen behartigen, laten wij vlijtig opletten, wat Job zegt, dat, indien al wat overig is, na zijn huid, zal weggeteerd zijn, hij zijn God zal zien. Dit is niet zo in God te geloven, indien men in God gelooft, in zoverre hij bewaart, zoals de aarde den wijn en het koren voortbrengt, zoals gij ziet, dat vele onnozelen en dommen doen, die niet kunnen proeven en gevoelen, dat God in

den hemel is, tenzij Hij hun overdaad geeft en hun den buik vult. Indien gij vraagt aan hen, wie is God. Dan zeggen zij: Hij is het, die ons voedt. Maar wel is het de goedheid Gods en Zijne macht in alle goederen, die Hij ons geeft te erkennen. Daarbij moet men echter niet blijven. Want ons geloof moet, zoals reeds gezegd is, staan boven, wat in de wereld gezien wordt. Wij moeten niet zeggen, ik geloof aan God, dewijl Hij mij begunstigt enz., maar ook, ik geloof aan God alleen, dewijl Hij mij naar den hemel roept, mij niet geschapen heeft als een rund of ezel, om hier enigen tijd te leven, maar Hij heeft mij geschapen naar Zijn beeld, om te hopen op de hemelse erfenis, om deel uit te maken van de glorie van Zijn Zoon.

27. Welken mijnen God en Verlosser ik, die nu bespot en veracht ben, en die den dood als een misdadiger tegemoet ga, voor mij, tot mijn eeuwig heil en mijne zaligheid aanschouwen zal, en dien mijne ogen zien zullen 1), als zij onsterfelijk zullen geworden zijn, en niet een vreemde, niemand van hen, die de waarheid verdraaien en vervolgen. Mijne nieren verlangen zeer in mijnen schoot; mijn hart versmacht van verlangen naar zulk een aanschouwen van God.

1. Gelijk God het allerschoonste, liefelijkste en verblijdendste Goed is, zo zal ook het aanschouwen van Hem ons op het heerlijkst verkwikken. God zal Zich in het oog, dat Hem zonder ophouden aanstaart, krachtig uitstorten en het verheugen met al de vreugde van Zijn aangezicht, want Hij wil zich zelf geheel zonder mate en zonder middel mededelen; Hij wil alles in allen, en voor ieder van Zijne heiligen alles zijn.

Sedert Chrisostomus verstaan vele Christelijke en Joodse verklaarders (deze laatste echter slechts uit vijandschap tegen het geloof in Christus gelijk David Kimchi zelf, naïef bekent), deze woorden zo, alsof Job daarin de hoop uitsprak, dat God, de Heere, hem nog gedurende zijn leven op aarde verschijnen, hem voor de vrienden rechtvaardigen, weer helen en in den vorigen gelukkigen toestand plaatsen zou, gelijk het later ook werkelijk geschiedde. Tegen deze verklaring strijdt de uitdrukking Al-aphar, welke in het Boek Job steeds betekent "over het stof" en nooit "op de aarde," en vooral, dat Job in al zijne redenen de zekerheid van zijnen dood, en nergens de hoop op herstel uitspreekt. Wat Job ten laatste ondervond was boven bidden en denken. De oudste verklaring van ons vers is in de overzetting der zeventig (Septuaginta) opgenomen, door de Vulgata, Luther en anderen gevolgd. Volgens deze zag Job de opstanding van den Heere Jezus Christus, als de voorwaarde en het middel zijner eigene opstanding.

Onze Staten-Overzetters en andere uitleggers oordelen, dat hier de hoop, welke Job (Hoofdstuk 14: 13-15 en 16: 18-21) nog duister uitsprak, tot volle helderheid gekomen is, dat God, die hem nu nog aan den duivel, aan de vrienden, aan de bespotting van het ongeloof, ja aan den dood eens vervloekten, volgens Zijn onbegrijpelijk Raadsbesluit, prijs gaf, eens weer zou doen opstaan en voor de gehele wereld zou rechtvaardigen. Hiermede is tevens uitgesproken de hoop, die reeds sedert de belofte van den slangenvertreder door de rechtvaardigen, van den eersten tijd af, vastgehouden is, de hoop, dat eenmaal de dood zou overwonnen worden; terwijl daarmee tevens uitgesproken is de verwachting van ene gerechtigheid, van verheerlijking des lichaams en van ene eeuwige vereniging met God. Het heeft zeer de aandacht getrokken, dat Job na de allersomberste schilderingen van zijn lijden,

en nadat hij (bijv. Hoofdstuk 14: 14) gevraagd heeft: "Als een man gestorven is, zal hij weer leven?" ja, juist op het ogenblik, dat hij zich geheel van God en de mensen verlaten gevoelt en dat uitgesproken heeft, nu de hoop uitspreekt op ene rechtvaardiging na den dood met zoveel zekerheid en verheuging. Juist deze schijnbare tegenspraak, deze afwisseling in den strijd der ziel (vgl. Hoofdstuk 6: 10) behoort tot het wezen der verzoeking. Het gaat met de ervaringen der gelovigen even als met die der gehele kerk in haren strijd tegen heidendom en jodendom. Eerst dan wordt door haar ene dwaalleer volkomen overwonnen en de van de Apostelen overgeleverde waarheid met volle bewustheid duidelijk begrepen en in ene voor alle tijden geldende belijdenis van de nieuw gemaakte ervaring uitgesproken, wanneer de leugen en de vijandschap tegen Gods waarheid al het mogelijke heeft uitgeput en zich in al zijne schadelijkheid geopenbaard heeft, en tevens ook het rechte begrip in de kerk duidelijk is geworden. Evenzo kan eerst dan bij den gelovige, die verzocht wordt, het in zijn hart wonend geloof tot ene nieuwe overwinning en tot nieuwe helderheid komen, wanneer de zonde, die onbekend in het hart sluimert, door den strijd der verzoeking te voorschijn gedreven is, al hare schade en dwaling openbaart en zich evenzo gescherpt heeft, als het geloof, dat zich te midden van den strijd versterkt. Hoe het geloof, hoewel het schijnt onder te liggen, bij Job groeit, blijkt uit de opklimming van Hoofdstuk 14: 13-15; 16: 18-21; 19: 25-27. Dat zijn de vruchten van het reinigings-proces der verzoeking en zij laten ons vermoeden, dat Job, nadat hij weer genade gevonden heeft, niet weer dezelfde zal zijn, die hij bij het begin der verzoeking was; dat integendeel zijn van de vaderen geërfd geloof aan den levenden God, de zwaarte der zonde en de toekomstige overwinning des doods, in den strijd gelouterd, gereinigd en verhelderd zal zijn; in ‘t bijzonder zal hem het geloof aan de opstanding ene onomstotelijke zekerheid zijn, nadat hij zelf geestelijk, en om zo te zeggen, ook lichamelijk opgestaan is. Maar nog is hij voor de overwinning niet rijp; hij moet nog ootmoediger, nog meer niets worden. Daarom slaan de golven van strijd ook weer over de eilanden van het sterker wordend geloof, die boven komen, te zamen, en die heldere sterren, die een nieuwen morgen van geestelijke opstanding voorspellen, worden spoedig weer in de golven van den strijd ondergedompeld.

28. Voorwaar, als gij zoudt blijven zeggen: Waarom vervolgen wij hem, nademaal de wortel der zaak in mij gevonden wordt 1), als de oorzaak van mijn lijden ontdekt zal zijn.

1. Of verstaat door den wortel der zaak den vasten grond des geschils, vervattende de bondige redenen, die het dispuut behoorden te eindigen. Men kan ook door dezen wortel verstaan de schone belijdenis des geloofs, die Job gedaan had aan zijne vrienden behoorde te voldoen.

De wortel der zaak kan ook betekenen, de oorzaak van geheel deze droevige geschiedenis. Job plaatst zich dus op hun standpunt. Zijne vrienden hebben gezegd, dat het bij Job alleen lag, dat hij zo zwaar zou lijden, welnu, wil hij zeggen, als gij dit blijft volhouden, vreest dan het zwaard van Gods gericht. Want mijn God zal er voor zorgen, dat mijne zaak open en klaar zal worden aan het licht gebracht, dat het niet was om de een of andere buitengewone zware zonde.

29. Schroomt u dan, vreest dan van wege het zwaardder wrake Gods: want de grimmigheid des Heeren is over de misdaden des zwaards, de misdaden, die het zwaard verdienen, gelijk

uwe verdraaiing der waarheid en laster tegen mij; opdat gij weet en bedenkt, dat er een gericht zij, waarin alles openbaar wordt en vergelding vindt.

HOOFDSTUK 20.

ZOFAR'S REDE OVER HET ONBESTENDIGE VAN HET GELUK DER GODDELOZEN.

Het treffend smeken en het vrolijk geloofsvertrouwen van Job heeft op het hart van Zofar, den derden vriend, in het geheel geen indruk gemaakt, maar hem in tegendeel nog meer verstoord, omdat hij zich gekrenkt gevoelt door Jobs verwijten en zijn dreigen met Gods gericht, terwijl hem Jobs vertrouwen op de overwinning juist een bewijs voor dien schuld is. Ook hij houdt niet meer vol, nog de mogelijkheid van bekering bij Job te veronderstellen, en hem troostvolle beloften voor te houden. Den, gelijk hij meent, verharden misdadiger, houdt ook hij met welbespraakte tong, een ontzettend schrikbeeld voor van den zekeren en plotselingen ondergang des goddelozen, waarbij hij Job op het oog heeft, om hem daardoor evenzeer schrik aan te jagen, gelijk Job dit bij de vrienden scheen te beproeven. Hoewel er veel schoons en waars in zijne rede is, zo rust toch alles op een valsen grond en wordt het in toepassing op Job tot leugen, en dient daarom ook slechts daartoe, om het hart, zowel van Job, als van den lezer nog meer van de vrienden afkerig te maken. Zofar is de vriend, die de jongste, onervarenste en heftigste is; hij spreekt gene eigene gedachten uit, maar wat hij van anderen gehoord heeft, en dit overdrijft hij om des te meer indruk te maken. Het is zijne laatste proef, om tegen Job iets uit te richten: zijne wijsheid is het eerst aan het einde, zijn zo snel opvlammend vuur blust het eerst uit tegenover Job, die onuitputtelijk is en steeds meer verheugd wordt.

I. Vs. 1-6. Wat men van zulke smadelijke dreigingen te denken heeft, daarop geeft mij mijn geest het rechte antwoord: "Het bevestigt mij de overoude waarheid, dat misdadigers ondanks al hun gejubel, spoedig te gronde gaan."

1. Toen antwoordde voor de tweede en laatste maal Zofar, de Naämathiet (vgl. Hoofdstuk 2: 11 Hoofdstuk 11), en zei met hevigheid en grote gedachten van zijn eigen verstand en doorzicht;

2. Daarom, omdat gij ons met het gericht bedreigt, doen mijne gedachten mij antwoorden, dringen zij mij te spreken, zodat ik niet zwijgen kan, en over zulks is mijn verhaasten in mij 1), daarom bezielt mij die haastige drift.

2. In het Hebr. Oebaäboer choeschi bi. En uit kracht van de aandrift in mij. Zofar wil dan zeggen, dat hij zich niet lang behoeft te bedenken, om Job te antwoorden. De rede van Job, vooral de laatste woorden hebben hem zo aangegrepen, dat hij niet naar woorden behoeft te zoeken, maar de aandrift in zijn gemoed dringt hem terstond om zijn rede tegen Job op te heffen.

3. Ik heb aangehoord ene bestraffing, die mij schande aandoet, maar de door Goddelijk licht verhelderde geest zal uit mijn verstand, uit den voorraad mijner kennis voor mij antwoorden, wat er van uwe beledigende redenen aan te nemen is.

Hoewel Zofar zulk een groot gewicht hecht aan zijn inzicht en aan zijn instinctmatig gevoel voor recht en waarheid, zo zegt hij toch slechts hetzelfde wat zijne vrienden reeds dikwijls te voorschijn gebracht hebben, zonder ook in het minst te tonen, dat hij iets begrijpt van de wegen, die God met Job houdt. "De wereld is onuitputtelijk in het herhalen van hare wijsheid, ook wanneer zij zeer afgezaagd is." Tevens hebben wij in Zofar een voorbeeld, "dat de mens nooit welsprekender is, dan wanneer hij zijne gekrenkte eer te verdedigen heeft, maar dat hij ook nergens meer gevaar loopt, om de overspannen voortbrengselen van natuurlijke opwelling voor hogere ingevingen te houden, of ten minste toch voor gewichtige uitspraken van hoger verstand. Zofar is een van die heethoofden, die voorgeven voor den bedreigden godsdienst te strijden, terwijl zij alleen voor hun gekrenkte ijdelheid vechten.".

4. Hoe, weet gij dit niet? van altoos af, is het geweest, van dat God den mens op de wereld gezet heeft.

5. a) Dat het gejuich der goddelozen van nabij 1) geweest is, van korten duur is, en de vreugde des huichelaars, hoe veel hij ook van zijne vroomheid spreke, slechts voor een ogenblik 2) is. Door uw gejuich, dat gij over ons (Hoofdstuk 19: 28 vv.), aangeheven hebt, bewijst gij duidelijk, dat gij tot deze soort van mensen behoort.

a. Psalm 37: 35,36.

1. In het Hebr. Mikkaroob. Dit betekent wel letterlijk, van nabij, maar dan ook in den zin van, van korten duur. Vandaar ook, dat in het tweede gedeelte gesproken wordt, dat de vreugde der huichelaars voor een ogenblik is. Dit is kennelijk een tegenstelling op Job's laatste woorden, van blijdschap en verheuging des harten.

2. Niet zozeer de op ervaring gegronde daadzaak, dat de goddeloze steeds reeds op aarde gestraft wordt, maar het geloof daaraan stond en staat nog heden onder de niet Israëlitische Semietische stammen van de woestijn vast. Deze stelling is ook de enige, die Zofar vasthoudt en uit elkaar zet. Deze is ook onder het volk van Israël verre verbreid geweest en nog heden overal, waar men het eigen hart en de wegen Gods tot ons heil erkent of erkennen wil. Dezen verderfelijken waan weg te nemen, is ook het doel van het Boek van Job.

6.

II. Vs. 6-16. De goddeloze valt en verdwijnt spoorloos, al staat hij ook nog zo hoog. Hij komt met zijne kinderen in ongeluk en sterft in de kracht zijner jeugd. Al houdt hij ook zijne boosheid en hare vruchten als ene lievelingspijs in den mond, zo wordt zij hem toch in zijnen mond tot een vergif, en zijn lichaam kan haar niet behouden; ja, het vergif doodt hem.

6. Wanneer zelfs zijne hoogheid, zijne macht en zijn aanzien, tot den hemel toe opklomme, en zijn hoofd tot aan de wolken raakte (Jes. 14: 13 vv.);

7. Zo zal hij, gelijk zijn drek 1), gelijk de hopen van mesthoeken, die men verbrandt en die alzo tot as worden, in eeuwigheid vergaan; die hem gezien hadden in zijne hoogheid zullen, verwonderd over zijnen snellen ondergang, zeggen: Waar is hij? (2 Koningen 9: 37).

1. In Haran en in Arabië is het nog heden, gelijk in oude tijden, gewoonte, om de uitgedroogde mest van de op het veld weidende koeien, met water en strohaksel te vermengen, en daarvan ronde koeken te vormen, om die even als wij onze turf als brandstof gebruiken. De vlam van deze is geheel zonder reuk, en de as zo zuiver als van hout, zodat in den gloed allerlei gebraden wordt. Men noemt deze koeken "Gellen" en stapelt ze, nadat ze in den zomer gedroogd zijn, in het begin van den regentijd in een kring van 10-12 voet hoogte op, om ze dan van tijd tot tijd te verbranden. Dit licht aan ons beeld ten grondslag. "Even als de torenhoge gellenhoop spoorloos verdwijnt, zo ook de hoog verhevene goddeloze" (Vergelijk 1 Koningen 14: 10. Ezechiël. 4: 15. Zef. 1: 17).

8. Hij zal wegvliegen snel en spoorloos als een droom, dat men hem niet vinden zal, en hij zal verjaagd worden als een gezicht des nachts, gelijk ene inbeelding.

9. Het oog, dat hem in zijne grootheid eens zag, zal het niet meer doen, en zijne plaats zal hem niet meer aanschouwen (Hoofdstuk 7: 10).

10. Zijne kinderen zullen, wanneer de hebzuchtige vader gestorven is, zoeken den arme, dien hij verdrukte, te behagen, en zijne handen zullen zijn, door geweld en bedrog verkregen vermogen moeten weder uitkeren aan hen, die hij ten bedelstaf bracht.

11. Zijne beenderen zullen vol van zijne verborgene zonden zijn; zelfs in zijn gebeente zal hij de gevolgen omdragen van de zonden zijner jeugd,van welke elk een met hem op het stof neerliggen zal, elk dier zonden op zich zelf is reeds genoegzaam hem ten grave te brengen.

12. Indien het kwaad in zijnen mond zoet is, wanneer het hem is als ene lekkernij, en hij dat verbergt onder zijne tong, om het recht goed te kunnen genieten,

13. Indien hij dat spaart 1), en het niet verlaat, niet laat varen, maar dat in het midden van zijn gehemelte inhoudt, om al het genot tot het laatst toe te hebben;

1. In het Hebr. Jachmool alèha. Indien hij het spaarzaam gebruikte, d.i. om er lang genot van te hebben. Zofar ontleent hier zijn beeld aan iemand, die iets lekkers eet en nu, om er lang genot van te hebben, het een geruimen tijd op zijn tong houdt, om al het genot er van tot het laatste toe te hebben.

14. Zo zal de straf hem spoedig treffen. Zijne spijze, de boosheid, die hij als ene lekkernij genoot, zal in zijn ingewand, waar zij hare vruchten baart (Jak. 1: 15), veranderd worden; gal der adderen 1) zal zij in het binnenste van hem zijn, vergif en gene vreugde, plotseling verderf en geen voordeel zal zijn loon zijn.

1. Gal is bitter, en nu zijn in het Oosten bitter en vergift woorden van gelijkluidende betekenis. Ook de giftplant is bitter, gelijk het vergif der adderen en slangen. Vandaar dat hier sprake is van gal der adderen, in den zin van, vergift der adderen.

15. Hij heeft goed, rijkdom, ingeslokt, in menigte ingezwolgen, maar hij zal het moeten uitspuwen; God zal hem met Zijne straffen overvallen, en het uit zijnen buik uitdrijven, zodat hij het met benauwdheid wedergeven moet.

16. Het vergif der adderen zal hij zuigen, liever: heeft hij ingezogen; de tong der slang zal hem doden 1). Dat is het beklagenswaardig einde des goddelozen; van alles beroofd sterft hij en vaart ter helle.

1. Dit wil zeggen, waarmee hij zondigde, daarmee zal hij ook gestraft worden. Het kwaad der zonde is zijn straf en volgt den zondaar, die in zijne zonde volhardt.

17.

III. Vs. 17-29. hij blijft niet alleen uitgesloten van de zegeningen, die den vrome ten deel worden, maar moet ook wedergeven, wat hij door verdrukking van anderen verkregen heeft. Hem, den onverzadelijke zal niets overblijven. Midden in den overvloed treft hem de nood, en valt het vuur der Goddelijke straffen op Hem. Uit het ene gevaar geraakt hij in het andere. Alles schijnt tegen hem samen te zweren, hemel en aarde treden vijandig tegen hem op. Het gehele verlies van zijne have is het deel, dat van God den roekeloze bescheiden is.

17. De stromen, rivieren, beken van honing en boter 1) (eigenlijk: "dikke melk), het goede dezer aarde zal hij niet zien, hij zal op geen toppunt komen van bestendig geluk.

1. De Heilige Schrift noemt met melk en honing alle tijdelijke zegeningen, die wij in dit leven behoeven, welke goederen God de Heere, aan Zijn volk toegezegd heeft, zo zij in Zijne geboden wandelen. Den goddelozen en overtreders echter dreigt Hij, dat Hij hun al dezen zegen ontnemen zal.

18. Den arbeid, het met moeite verworvene, zal hij wedergeven en niet inslokken; hij zal daarvan niet genieten, naar het vermogen zijner verandering 1), zo zal hij van vreugde over het zekere bezit daarvan niet opspringen.

1. In het Hebr. Cecheel themoeratho. Beter: Wat het vermogen betreft, wat hij door ruilhandel heeft verkregen (hier in den ongunstigen zin), daarin zal hij zich ook niet verheugen. De beide delen van het vers vormen dan én een tegenstelling én een aanvulling. Zofar wil zeggen, dat hij van zijn goed veel zal verliezen, en zelfs van datgene, wat hij nog behouden heeft, zal hij geen genoegen hebben.

19. Omdat hij onderdrukt heeft, de armen verlaten heeft, hulplozen heeft laten liggen, een huis geroofd heeft, dat hij niet opgebouwd, had 1), en daarom ook geen winst van zijnen door hebben, evenmin als Achab van Naboth’s wijngaard (1 Koningen 21).

1. Het tweede gedeelte is nazin, en niet voortzetting van den voorzin, zodat de vertaling moet zijn: Omdat hij onderdrukt heeft, den arme hulpeloos heeft laten liggen, zal hij, zo hij een huis geroofd heeft, het niet verder uitbreiden.

2. Omdat hij gene rust in zijnen buik gekend heeft, zijne onverzadelijke begeerte hem gene rust liet, zo zal hij van zijn gewenst goed niet uitbehouden, niets zal hij uit het verderf redden (Zef. 1: 18).

3. Er zal niets overig zijn, dat hij ete, beter: er bleef niets voor zijne wraakzucht over, daarom zal hij niet wachten naar zijn goed, kon zijn geluk niet bestendig zijn.

4. Als zijne genoegzaamheid zal vol zijn, zal hem bang zijn; midden in den overvloed, wanneer zijn geluk het hoogste toppunt schijnt bereikt te hebben, zal hij plotseling in armoede en ellende vervallen; alle hand des ellendigen zal over hem komen, om hem, den onbarmhartigen rijke, de eigen armoede en nood te vergelden.

5. Er zij wat, het zal geschieden: om zijnen buik te vullen, zal hij verzadigd worden van ellende in plaats van den overvloed, want God zal over of, in hem de hitte Zijns toorns zenden 1. Klaagt. 1: 13), en over hem regenen, het vuur van Zijne gramschap, gelijk, o Job! reeds over uwe kudde geschied is, op Zijne spijze 2) (Psalm 11: 6).

1. Het Hebr. woord schijnt de bijzondere betekenis te hebben, van iemand een gerecht van zijne tafel te zenden.

1. Er zij, in den zin van: Dit zal geschieden. Wat dan geschieden zal, wordt nader uiteengezet. Gods toorn en gramschap worden hier voorgesteld bij spijzen, die in plaats van zegenend, verdervend werken.

2. In het Hebr. Bilchoemo. Dit kan betekenen spijs, maar ook, zoals Zef. 1: 17, vlees, lichaam. En die laatste betekenis moeten we hier hebben. Niet, op zijn spijze, maar in zijn lichaam.

24. Als hij zij gevloden van de ijzeren wapenen, die in de nabijheid wonden, toch is hij het verderf niet ontvloden, de pijl van den stalen boog zal hem doorschieten.

25. Men zal het zwaard of den pijl uittrekken bij den gewonden misdadiger, of hij nog het gericht Gods mocht ontgaan, maar het blijkt, dat hij dodelijk gewond is, het zal uit het lijf uitgaan, en glinsterende uit zijne gal voortkomen (zie Hoofdstuk 16: 13), de galblaas is doorschoten, zodat de dood onmiddellijk volgen moet; verschrikkingen zullen over hem zijn, de benauwdheden des stervens zullen hem overvallen.

Zofar vergelijkt ziekten met wapenen en pijlen, door welke de mensen gewond en gedood worden. De eigenlijke, gewone ziekten grijpen den mens in de nabijheid aan; indien de goddeloze door de kunst der geneesheren deze ontkwam, zo zou hij de pest en besmettelijke

ziekten niet ontlopen, omdat hij, door de zinnelijke lusten verzwakt en ontzenuwd, dien aanval niet kan doorstaan.

26. Alle duisternis, al wat donker, wat ellende is, zal verborgen zijn, in zijne schuilplaatsen, zal als een schat voor hem bewaard worden, een vuur, dat niet opgeblazen is door mensen, maar door God zelven is aangestoken, zal hem verteren, den overigen van hem, die nog in zijne tente zijn overgebleven, ontkomen aan de oordelen des Heren, dien zal het kwalijk gaan, want het vuur des Heren zal alles verteren.

27. De hemel zal zijne ongerechtigheid openbaren, zal door deze gerichten van God, die van boven afkomen, als vuur en wind, een getuige tegen hem zijn, en de aarde zal zich in hare ziekten, in hare bewoners, die het goed weg roven, tegen hem opmaken. Gij hoopte, dat hemel en aarde uwe onschuld zouden betuigen (Hoofdstuk 16,18,19); zij zullen integendeel zich verenigen, om te tonen, dat gij niet waard zijt door de aarde gedragen, of door het licht des hemels beschenen te worden.

28. De inkomsten van zijn huis, de voorraad, die verzameld is, zal weggevoerd worden; het zal al henenvloeien, alsof het water ware, in den dag Zijns toorns, als God, de Heere, de misdaden der goddelozen bezoekt.

28. De inkomsten van zijn huis, de voorraad, die verzameld is, zal weggevoerd worden; het zal al henenvloeien, alsof het water ware, in den dag Zijns toorns, als God, de Heere, de misdaden der goddelozen bezoekt.

29. Ziet! Dit is het deel des goddelozen mensen dat hem van God zal toekomen, en de erve zijner redenen, het verdiende loon voor zijne goddeloze woorden, van God (of: Zijner reden, het door Gods woord hem toegewezene).

Het is duidelijk, dat Zofar bij deze gehele schildering altijd Job op het oog heeft; want de voorstelling der goddelijke straffen laat zich meestal op Jobs ziekte en zijne vroegere grote onheilen toepassen. Volgens deze woorden schijnt het, dat Zofar heeft willen antwoorden op Jobs herhaalde aandringen om ene bepaalde zonde van hem aan te wijzen; nu spreekt hij de verdenking uit, dat Job zijne rijkdommen door verdrukking der armen en door allerlei bedrog en ongerechtigheid saamgebracht heeft. "Zo zoekt Zofar het vertrouwen, dat Job op zijnen God verkrijgt, te verstikken en het geloof, dat onder de as der aanvechting schuilt en aanwakkert, te dempen. De methode van Zofar is zielen vermoorden; in plaats van het leven, dat uit het gevoel des doods ontkiemt, te versterken, zoekt hij het te doden.".

Hoe onrechtvaardig en hard zijn Zofars redenen. Hoe veel liever is dat korte maar veel betekende woord van God, dat Hij door den profeet spreekt (Jes. 3: 10,11). "Zegt den rechtvaardige, dat het hem welgaan zal, dat zij de vrucht hunner werken zullen eten. Wee den goddeloze, het zal hem kwalijk gaan! want de vergelding zijner handen zal hem geschieden." Laat ons leren deze dingen behoorlijk te achten. Wanneer zondige twijfelingen in ons oprijzen bij ene van de kleine beproevingen, waartoe wij geroepen zijn, laat ons zien op de heilige mannen, die ons zijn voorgegaan, maar bijzonder op den Heere Jezus Christus. Een blik van

Jezus, geleid door den Heiligen Geest, en door Hem recht op onze zielen gedrukt, zal een duizendtal vleselijke redeneringen over het voorwerp der beproevingen van den gelovige onderdrukken. Even als de Apostel moeten wij in staat zijn, het er voor te houden, dat het lijden van den tegenwoordigen tijd niet is te waarderen tegen de heerlijkheid, die aan ons zal geopenbaard worden. (Rom. 8: 18).

HOOFDSTUK 21.

JOB WEERLEGT ZOFARS REDE OVER HET GELUK EN DE STRAF DER GODDELOZEN.

De volgende ontboezeming van Job heeft in het algemeen op alle vrienden betrekking, maar bijzonder op Zofar. De meerdere kalmte, die reeds in Hoofdstuk 19 ene inwendige verandering in Job aankondigde, beheerst in het verborgen ook deze rede. Job doet daarin ene schrede voorwaarts tot den waren gemoedstoestand, om de oplossing van het raadsel zijns lijdens uit den mond van Elihu, en van den Heere te vernemen. Hij is geperst geworden door de steeds stouter en heviger wordende aanklachten der vrienden, door de voorstellingen van hun vergeldingsleer, die steeds eenzijdiger en vreselijker, en daardoor steeds meer onwaar werden. Zij maakten hem, ondanks het vrolijk opflikkeren van het vonkje geloof in Job (Hoofdstuk 19: 23 vv.) tot enen onbarmhartigen, onverbeterlijken misdadiger. Nu rukt Job zich los van hun ongeestelijke vergeldings-theorie, die op eigengerechtigheid rust, en door welke hij ook tot hiertoe nog gevangen gehouden was. Hij spreekt nu, wel verschrikt, maar toch helder en duidelijk uit, wat reeds lang zijn binnenste bewogen heeft, en hier en daar (Hoofdstuk 9: 23 vv. 12: 6) reeds op het punt geweest was om door te breken, namelijk het voor hem vreselijk duistere, bovenmenselijke raadsel van de gedurige tegenspraak tussen de gezindheid en wandel, en het lot der mensen op aarde. Dit is ene schrede voorwaarts bij Job, want de dikke duisternis, die hem drukt, wordt voor de eerste maal meer vloeibaar en bewegelijker, als wilde zij door hogere verwachting en door het gevoel van hare eigene ongenoegzaamheid doorbreken. En wanneer Job door verzoeking, die door de vrienden weer sterker geworden is, wat overdrijft en zich tegen God en Zijne gerechtigheid bezondigt, zo bevat toch zijne schildering veel meer uitwendige en inwendige waarheid, dan die der vrienden en zijn hart is vol haat tegen de goddeloosheid, die zoveel ongeluk teweeg brengt.

I. Vs. 1-6. Hoort mij nog eens met bedaardheid aan: ik wil iets tot u zeggen, dat al uwen hoon tegen mij en al uw tegenspreken verstommen zal. Mijn hart beeft over het ontzettende, dat ik u zeggen zal

1. Maar Job antwoordde, weer overweldigd door het raadsel van zijn lijden, en zei:

2. Hoort aandachtelijk mijne rede, en laat dit luisteren naar mij van u zijn uwe vertroostingen 1); uwe woorden kwellen mij, maar het aanhoren van de klacht is troost.

1. Wijl Job’s vrienden het raadsel van zijn lijden en smart niet hebben opgelost en zij voor hem moeilijke vertroosters zijn geweest, hun redenen hem nog meer pijn en smart hebben toegebracht, zo smeekt hij hen nu aandachtelijk naar hem te luisteren. Dit zal hem goed doen. Willen zij hem aanhoren, zonder hem in de rede te vallen, dan zal hem dit aangenamer en troostvoller zijn dan hun redenen, dan zal dit hun gedrag door hem als in de plaats van hun vertroostingen worden aangemerkt. Het is daarom, dat hij in vs. 3 ook zegt, verdraagt mij, in den zin van, valt mij niet in de rede. Inzonderheid richt hij zich tot Zofar (dewijl het woord spot (vs. 3) in het enkelvoud staat en niet in het meervoud), wiens bittere rede hem nog het meest heeft gegriefd.

3. Verdraagt mij, valt mij niet in de rede, en ik zal spreken, en nadat ik gesproken zal hebben, spot dan, indien gij het nog durft ondernemen met mij als met enen door God gestraften booswicht, in ‘t bijzonder gij, o Zofar! wiens hevige aanklacht (Hoofdstuk 20) een openbaar spotten is met mijne verwachting van ene gelukkige uitkomst (Hoofdstuk 19: 23 vv.).

4. Is (mij aangaande), mijne klacht tot den mens 1)? Zij is het immers tot God, daar ik reeds lang de hoop heb opgegeven bij mensen medelijden te zullen vinden. Doch of het zo ware, waarom zou mijn geest niet verdrietig zijn? Is het niet te verklaren bij zulk een lijden, dat ik klage? Of zoudt gij willen, dat ik ongevoelig ware?

1. Job leert hier aan alle kinderen Gods, hoe zij moeten spreken. Ook vroeger heeft hij dit van zich zelven beleden, maar niet zonder oorzaak herhaalt hij hier hetzelfde, dewijl het zeker is, dat, hoe lang wij ook hier beneden zullen omzwerven, onze klachten niet in veel omhaal van woorden of omslag moeten gehuld zijn, en ook niet met die eenvoudigheid, die gelijk staat met onverschilligheid, voor den dag gebracht worden. Wat is toch de oorzaak, dat zoals gewoonlijk, wij onze gesprekken zo inwikkelen en verwikkelen, dat de zuivere waarheid der zaak niet uit ons kan ontdekt worden? Dewijl wij al te veel de mensen in aanmerking nemen. Want naar mate de mensen door nevelen omhuld worden, en niet over de zaken, zoals het werkelijk moet, oordelen, zijn wij al te zeer van nature geneigd, op hun oordeel af te gaan, terwijl de duivel zich er inmengt, om alles in verwarring te brengen. Nooit derhalve zullen onze gesprekken duidelijk, waar en klaar zijn, indien wij niet God voor ogen houden en als in Zijne tegenwoordigheid spreken.

5. Ziet mij nu opmerkzaam aan, en wordt verbaasd, wanneer ik u ga voorstellen, wat mijn hart in opstand brengt, en legt de hand op den mond, laat uwe beweringen en verwijten varen.

6. Ja wanneer ik daaraan, aan het in de wereld heersende duistere raadsel gedenk, zo word ik beroerd, en mijn vlees heeft een gruwen gevat 1), het siddert.

1. Job dringt bij hen er op, dat zij hem laten uitspreken, dat zij zullen luisteren naar het in zijne ogen wondere raadsel, wat hij in de volgende verzen gaat uiteenzetten, dat de goddelozen vrede hebben. En als zij hem dan dit hebben horen ontvouwen, laten zij dan stilzwijgen niet alleen, maar de hand op den mond leggen, wat eigenlijk dezelfde kracht heeft als verstommen. Zó schokt het hem reeds nu, dat hij benauwd wordt en dat zijn vlees er door wordt ontzet.

7.

II. Vs. 7-28. Hoe geheel anders, dan men naar uwe mening verwachten zou, is het lot van de goddelozen, hoewel zij van den Heere niets willen weten en met Zijnen dienst spotten! Toch heeft mijn hart een afschuw van hun gezindheid. Maar hoe zelden treft hen de verdiende straf! Wijst gij mij op het lot hunner kinderen, welk ene gerechtigheid is dat, die degene de straf niet laat gevoelen, die ze verdiend heeft? Gij schrijft God voor, hoe Hij de wereld moet regeren. Maar in werkelijkheid handelt hij geheel anders.

7. a) Waarom 1) blijven leven de goddelozen in vreugde (Hoofdstuk 20: 5), worden oud, ja worden geweldig in vermogen 2)?

a. Psalm 17: 10; 73: 12. Jer. 12: 1 vv. Habakuk. 1: 16. Mal. 3: 13 vv.

1. In vs. 7 en vlg. spreekt Job hetzelfde uit, wat Asaf in Psalm 73 zegt en dient tevens als tegenspraak van hetgeen Zofar heeft gezegd. Zofar heeft gezegd, dat de goddelijke wereldorde meebracht, dat den goddeloze het kwalijk ging en het den rechtvaardige wél; hier zegt Job, dat het dikwijls andersom is. Ook de goddeloze heeft vrede en voorspoed. Had Job al zijne kinderen moeten derven, der goddelozen zaad is bestendig voor hun aangezicht.

2. Het is geenszins, omdat God de aarde verzaakt heeft, of alles hier beneden laat drijven, of omdat Hij de goddeloosheid niet ziet, niet kent, of niet zou kunnen en willen straffen; maar het is, omdat de maat hunner ongerechtigheid nog niet vol is.

Het is, omdat de dag van Gods verdraagzaamheid nog duurt, en omdat er nog het een of ander gebruik van hunnen voorspoed, of van hun zelven ter bevordering van des Heren wijze raadslagen en wegen te maken is, terwijl zij allengs rijp worden voor het verderf; doch de voornaamste reden is, omdat God wil doen zien, dat er een andere wereld is, buiten deze, alwaar elk, naar zijn werk, loon of straf te wachten heeft, en zeker verkrijgen zal.

8. Hun zaad is bestendig met hen voor hun aangezicht, de kinderen worden hun niet door den dood weggenomen, en hun spruiten, hun nakomelingen, zijn voor hun ogen; ik daarentegen ben door den Heere van al mijne kinderen beroofd.

9. Hun huizen hebben vrede zonder vreze voor grote onheilen, en de roede Gods (Klaagt. 3: 1. is op hen niet, gelijk zij mijn huis geheel verwoest hebben.

10. Zijn stier bespringt de koeien, en mist niet ze te bevruchten; zijne koe kalft, en misdraagt niet, brengt gene misgeboorte voort.

11. Hun jonge kinderen zenden zij, die goddelozen, uit, talrijk in menigte als ene kudde, en hun kinderen huppelen en springen vrolijk rond; ik echter ben een verlaten vader.

12. Zij heffen op, heffen gezangen aan, met den trommel en de harp met de pauk en de citer, en zij verblijden zich op het geluid des orgels (liever: "der vedelpijp," "der herdersfluit).

13. Zij worden geenszins vóór den tijd weggenomen, gelijk Elifaz beweerde (Hoofdstuk 15: 32), maar in het goede verslijten zij hunnen dagen, den beker van vreugde en geluk ledigen zij tot den laatsten druppel; en wanneer hun uur komt, in een ogenblik, zonder lange ziekte of langen doodstrijd, dalen zij in het graf.

14. Nochtans zeggen spraken zij, sommigen met den mond, allen door hun daden, tot God, hunnen Weldoener: Wijk van ons! want aan de kennis Uwer wegen, aan Uwe geboden, die

Gij den mensen gegeven hebt, hebben wij genen lust 1), wij kennen enen weg, die veel aangenamer is.

1. Waar is het, dat de goddelozen zelden zulk een lastering uitspuwen, zodat zij met hun woorden zouden bekennen, dat zij God verwerpen, maar door de daad zelven tonen zij het genoeg, dat zij niet anders begeren, dan voor zich zelven te zorgen en Zijne heerschappij te verwerpen. En wanneer zij het niet door de daad zelf kunnen bewerken, beproeven zij, hoever zij het kunnen brengen, om zich zo ver mogelijk van Hem te verwijderen.

15. a) Wat is de Almachtige, dat wij Hem zouden dienen, zo veel vreugde zouden opgeven, om in Zijne moeilijke wegen te gaan, daar wij niet weten wat loon Hij geeft (Psalm 10: 4), en wat baat zullen wij hebben, wat voordeel zullen wij er van hebben, dat wij Hem met onze gebeden, met lof en dank aanlopen zouden?

a. Exodus 5: 2. Mal. 3: 14.

Deze woorden bevatten de grondtrekken van de gezindheid der afgevallenen van alle tijden, bijzonder ook van onze dagen, in welke de grote afval van den laatsten tijd begonnen is. Tracht men niet de gedachten aan God en goddelijke dingen als vreugdeverstoorders, die slechts melancholiek maken, uit het hart te verjagen? Schaamt men zich niet in gezelschappen van aanzienlijken en van geringen, van God en Christus te spreken? Dan zou het immers heten: "Wijk van ons! Aan zulke gesprekken over geestelijke dingen, die al te vervelend en te ernstig zijn, hebben wij geen behagen! Dat behoort in de kloosters en in de kerk te huis. Kan niet een voordeel of verlies van een cent meer bij de mensen teweeg brengen, dan wanneer hun een bevel van den levenden God uit de Schrift wordt voorgehouden? O ontzettende boosheid van het menselijk hart, wie zal u doorgronden, dan uw Schepper, die u goed gemaakt heeft, en uw Rechter, die u oordelen zal, dat gij zo boos zijt geworden. O ondankbaar schepsel, waarmee heeft God dat aan u verdiend!

Kan dan niet anders "winst", worden genoemd, dan de rijkdom en eer dezer wereld? Indien wij de gunst van God verkrijgen, en geestelijke en eeuwige zegeningen, zo hebben wij gene reden om te klagen over het nadeel van onzen godsdienst. Indien wij geen voordeel hebben van onze gebeden, is dit onze eigene schuld (Jes. 58: 3,4); wij bidden kwalijk (Luk. 4: 4).

16. Doch ziet, hun goed, hun zorgeloos geluk is niet in hun eigene hand, alsof zij het door zich zelven verkregen hadden en het naar willekeur konden vasthouden; maar God is het, die het hun gegeven heeft en die het hun ook ontnemen kan. Maar al is het, dat het geluk schijnt aan te brengen, om God in het aangezicht te zegenen, ik haat die gezindheid; de raad der goddelozen is verre van mij en zal het zijn.

17. En hoe is het nu met de door u zozeer geroemde rechtvaardige bestraffing van de ondankbaarheid der goddelozen tegen hunnen hemelsen Weldoener? Hoe dikwijls hetzelfde geschiedt het, dat de lamp der goddelozen, gelijk gij, o Bildad! meent (Hoofdstuk 14: 5 vv.),uitgeblust wordt? Immers zeldzaam. En hoe dikwijls is het, dat hun verderf hun overkomt, gelijk wederom Bildad beweerde (Hoofdstuk 18: 12)? Niet meer dan aan anderen

is het, dat God hun a) smarten (Hoofdstuk 18: 8 vv.), als een erfdeel (Hoofdstuk 20: 29) uitdeelt in Zijnen toorn!

a. Psalm 11: 6,7.

18. Hoe zelden wordt het gezien, dat zij reeds hier op aarde gelijk stro worden voor den wind, en gelijk kaf, dat de wervelwind wegsteelt, dat zij zo als in een ogenblik door Gods oordelen worden getroffen, dat er geen spoor van hen overblijft!

Gedrongen door de overdrevene schilderingen der vrienden, gaat Job hier te ver en weerspreekt hij de werkelijke ervaring die Psalm 1: 4; 35: 5 ons leren.

19. Gij zult mij tegenwerpen, dat God zijn geweld 1), de straf voor zijne misdaad, weglegt voor zijne des goddelozen kinderen, en deze om des vaders misdaad bezoekt. Maar is het recht, dat de onschuldige de straf voor den schuldige draagt; zo God hem vergeldt, moest Hij het alzo doen, dat hij, de goddeloze het gewaar wordt, dat hij zelf ondervindt, hoe God een rechtvaardig Rechter is.

1. In het Hebr. Ono. Beter: onheil. Job vlecht hier een tegenwerping zijner vrienden in. Die tegenwerping luidt, dat God, straft Hij de vaderen niet, dan toch de kinderen bezoekt met Zijne roede der verbolgenheid; waartegen Job inbrengt, dat God niet de kinderen, die onschuldig zijn, maar den goddeloze zelf het zo moge vergelden, dat hij het gewaar wordt, dat hij het voelt. Wat de vrienden zeggen, druist in tegen het juiste begrip van Gods Rechtvaardigheid, wat Job zegt, is daarmee volkomen in overeenstemming. Want wel is het waar, dat God de ongerechtigheid der vaderen bezoekt aan de kinderen, maar dan, als de kinderen in de voetstappen der goddeloze vaderen wandelen.

Job bestrijdt de leer der vergelding niet, evenmin als Ezechiël (Hoofdstuk 18), maar de verkeerde, de ruwe opvatting er van.

20. Dat zijne eigene ogen zijnen ondergang zien, en hij drinkt (liever: "drinke) uit den beker van de grimmigheid des Almachtigen! (Jes. 51: 17,22. Jer. 25: 15. Openbaring 14: 10).

21. Want wat lust welk belang zou hij na zich aan zijn huis hebben, als het getal zijner maanden afgesneden is? 1) als hij gestorven is (Hoofdstuk 6: 9; 27: 8) en in het graf ligt, wat weet hij dan nog van zijn huis, wat genot zou het hem dan ook nog kunnen geven, wanneer daar geluk was; wat leed zou hij er van dragen, als zijne kinderen voor zijne misdaad boetten? (vgl. Hoofdstuk 14: 21. Prediker 3: 22).

2. Job geeft te kennen, dat die straf, den kinderen aangedaan, aan Gods gerechtigheid niet voldoet, welke ook de ouders zelf moet straffen. Want dat de ouders deze andere straf aan de kinderen niet voelen, daar er echter gezegd wordt, dat de goddeloze gevoelen en leren zal, wat het zij, tegen God weerspannig geweest te zijn. Dat zij zelven de ellende van hun geslacht niet ziende, daardoor ook niet aangedaan worden, en dat ze na den dood zich om hun geslacht niet

bekreunen, hetwelk zij hier in bloei en welstand gelaten hebben, gelijk zij dan ook geen aandoening hebben van het leed, hetwelk hun kinderen moet treffen.

22. Wie zal het wagen den Regeerder en Rechter der mensen voor te schrijven, hoe Hij handelen moet, dat Hij de vroomheid moet belonen en de goddeloosheid moet straffen, reeds hier op aarde a)? Zal men God wetenschap leren, daar Hij de hogen, de boven al het aardse verhevene geesten (vgl. Hoofdstuk 4: 18; 15: 15; 25: 2) richt1)? Onder Zijn bestuur moeten wij onmachtige schepselen ons buigen, ook wanneer het ons onbegrijpelijk en volstrekt raadselachtig toeschijnt.

a. Jes. 40: 13. Rom. 11: 34. 1 Kor. 2: 16.

1. Job gaat hier voort, om te zeggen, dat, ofschoon het volgens onze mening en ons oordeel verwonderlijk schijnt, dat door God de mensen verkeerd en zonder orde (confuse) behandeld worden, het niet aan ons toekomt, Hem te beschimpen en tegen Gods rechtvaardigheid in te gaan. Hem tegen te spreken, alsof Hij iets verkeerds deed, maar veel liever ons aan Zijne Majesteit te onderwerpen, wetende dat Zijne Voorzienige zorg en bescherming hoger en dieper wijsheid is, dan dat zij door ons zou kunnen begrepen worden.

2. Het besturen Gods is geheel anders, dan wij meent. Deze1) mens, de goddeloze, sterft in de kracht zijner volkomenheid, in de kracht van zijn geluk, daar hij gans stil en gerust was, nog geen lijden op aarde ondervond.

1. In vs. 23-26; wordt een tegenstelling uitgesproken. Onder deze hebben wij den goddeloze te verstaan en onder de ander (vs. 25) den rechtvaardige. Job wijst hier op de vrijmacht Gods, die met het heir des hemels en de inwoners der aarde kan doen naar Zijn welbehagen. Hij wijst er op, dat het soms vlak het tegenovergestelde is, als zijne vrienden het hebben voorgesteld, n.l. dat het den goddeloze wél gaat en de rechtvaardige met veel ellende te worstelen heeft.

2. Zijne melkvaten "de melkplaatsen," waar het vee gemolken wordt, waren vol melk, er was overvloed, en het merg zijner beenderen was bevochtigd, zodat zijn lichaam nog vol frisheid en kracht was.

3. De ander daarentegen, de dienaar des Heren, sterft met ene bittere ziel, met ene ziel, die het lijden waarlijk gesmaakt heeft (vgl. Hoofdstuk 7: 11; 10: 1), en hij heeft van het goede niet gegeten, geen geluk gekend (vgl. Hoofdstuk 9: 25).

4. Zij liggen te zamen neer in het stof der aarde, wanneer zij gestorven zijn, de goddeloze zowel als de vrome, en het gewormte overdekt ze beide, waar is dan de vergelding, van welke wij onophoudelijk predikt? (vgl. Psalm 49: 15).

27.

III. Vs. 27-34. Ik versta wel, wat gij met al uwe schilderingen mij op boze wijze wilt doen verstaan. Maar gij behoeft u slechts tot wie dan ook te wenden, om te horen, dat er overal goddelozen zijn, die in voorspoed leven. Zelfs in het graf zijn zij nog geëerd! Zo zijn dus al uwe vertroostingen bedrog en onrecht.

1. Ziet, ik weet, ik doorzie ulieder gedachten, bij uwe steeds terugkerende schilderingen van de straf der goddelozen, en de boze verdichtselen, waarmee gij tegen mij geweld doet; gij wilt mij tot enen misdadiger maken, die hier zijn verdiende loon ontvangt.

2. Want gij zult zeggen: Waar is het huis van den prins1), van een boze, die nog een vorst is? en waar is de tent van de woningen 2) der goddelozen? Wijs mij degenen aan, die boos zijn en toch nog in geluk en vrede leven.

1. In het Hebr. Beth-nadib. Beter: Het huis van den tiran. Want wel kan het woord in den goeden zin, vorst, prins betekenen, maar ook in den kwaden zin tiran en die betekenis moeten wij hier hebben. In het tweede lid wordt toch van den goddeloze gesproken en het tweede lid is gelijkluidend met het eerste. Het is Job's doel, om een tegenreden van zijne vrienden te beantwoorden, die hier op willen wijzen, dat het huis van den tiran niet bestendig is.

In de volgende verzen gaat hij hun wijzen op de vele voorbeelden, dat ook het huis van een goddeloze, van een tiran bloeit.

2. In het Hebr. Ohel mischkenoth. Wel letterlijk tent der woningen, maar hier dan in den zin van, een tent bij uitnemendheid, d.i. een prachttent.

29. De voorbeelden zijn er in menigte. Hebt gijlieden dit nimmer gehoord, hebt gij niet gevraagd de voorbijgaanden, degenen die verre tochten hebben gemaakt, op den weg? Vraagt het den eersten den besten, dien gij ontmoet. En kent gij hun tekenen, mededelingen niet?of wilt gij die merkwaardige mededelingen niet erkennen?

30. Er zijn genoeg voorbeelden, dat de boze onttrokken, verschoond wordt ten dage des verderfs, ten dage, dat God Zijne straffen over stad of land laat komen; dat zij ten dage der verbolgenheden ontvoerd worden, aan het gevaar worden onttrokken, terwijl soms de rechtvaardige omkomt.

31. Wie zal bij dat alles wagen den machtigen zondaar aan te spreken en hem in het aangezicht zijnen weg te vertonen, hem te zeggen, wat hij verdient? Als hij wat doet naar zijne boze lusten, wie zal hem vergelden? Noch God noch mens doet hem naar recht, want God spaart, en ieder huichelt en vleit, zo lang hij in geluk en aanzien is, niemand waagt het hem te bestraffen. Wie zal het doen, als God het niet doet?

32. Eindelijk wordt hij nog in den dood hoog geëerd en met pracht naar de graven gebracht, en hij is gedurig in den aardhoop1); hoewel hij dood is verkondigt nog zijn graf aan de volgende geslachten, hoe rijk, hoe machtig, hoe geëerd hij was. Hoe geheel anders is het, dan gij, o Bildad (Hoofdstuk 18: 17)! beschrijft.

1. In het Hebr. Weal-gadisch jischkod. Beter: En over den grafheuvel houdt hij wacht, of houdt men wacht. De eerste vertaling duidt dan aan, dat ook na zijn dood zijn graf nog zijn eer verkondigt; de tweede, dat men bij zijn graf nog wachten stelt, om de verstoring er van te voorkomen. In elk geval, wil Job er mee zeggen, dat hij niet alleen gedurende zijn leven, maar ook na zijn dood nog geëerd en geacht wordt. De gedenktekenen op zijn graf verkondigen aan het nageslacht zijn eer en bij de gedachte daaraan, verzoent hij zich met den dood (vs. 33a).

In deze zijn rede zondigt Job door overdrijving, of liever, doordat hij vervalt in het euvel van te ver naar de andere zijde uit te wijken. Hij ontkent niet de leer der wedervergelding als zodanig. Hij treedt terecht op tegen de leer, dat God de zonde der vaderen in elk geval aan de kinderen bezoekt, maar hij grijpt ook in het recht Gods in, om den zondaar niet hier, maar hier namaals te straffen, en spreekt dus op onbetamelijke wijze van God. -

33. De kluiten des dals zijn hem zoet 1); zacht rust hij in de aarde, en hij trekt na zich alle mensen; dat hij sterven moest is niets buitengewoons, iedereen moet hem in den dood volgen, en allen, die vóór hem leefden, stierven ook; dergenen, die voor hem geweest zijn, is geen getal 2).

1. Vergelijk het Latijnse: "Sit ei terra levis" (de aarde zij hem zacht).

2. Het is ene arme vertroosting bij den dood, dat anderen vóór ons gestorven zijn. Wat iemand waarlijk met moed kan doen sterven en met heilige vreugde in het graf doen gaan, is de gelovige herinnering, dat Jezus Christus stierf en in het graf lag, niet alleen vóór ons, maar voor (ten behoeve van) ons, dat Hij den koning der verschrikkingen op zijn eigen grondgebied-het graf, heeft overwonnen. Het is genoeg om blijde in den dood te zijn, te weten, dat deze Eéne vóór ons gegaan is. Die leefden vóórdat Christus in het vlees stierf, konden zich vertroosten tegen de vreze des doods door de heilige profetieën te geloven, dat Hij voor hen zou sterven; veel meer mogen wij het, door te geloven de heilige geschiedenis van Zijnen dood. Dat Hij gegaan is voor ons en gestorven is voor ons. Hij, die is opgestaan en voor ons leeft, is waarlijk troost in de ure des doods.

3. Ziet dan nu, hoe vertroost gij mij in al uwe redenen over Gods gerechtigheid, dan met ijdelheid, met nietsbetekenende woorden, die in plaats van te troosten slechts bittere smarten veroorzaken dewijl in uwe antwoorden op al mijn betuigen van mijne onschuld overtreding overig is; niets van al uwe wijsheid houdt steek, want de ervaring weerspreekt haar; zo bezondigt gij u tegen mij, den bedroefden man, en tegen God, wiens waarheid gij onder den schijn van verdediging en rechtvaardiging verdraait.

Troost komt alleen van de waarheid voort; wie de waarheid van Gods woord uitspreekt, spreekt tot troost en opbouwing, maar hij, die dwaling en leugen brengt, kan nooit een middel of instrument van het ware zijn, om iemand waarlijk te troosten.

HOOFDSTUK 22. ELIFAZ TREKT JOB'S VROOMHEID WEER IN TWIJFEL.

De onloochenbare daadzaken, die Job in zijne laatste rede uit de ervaring aangehaald heeft, leiden nu tot het derde gesprek; zij hebben de vleselijke theorie der vrienden over ene vergelding der boosheid op aarde te schande gemaakt. Nu blijft hun niets over, dan of te zwijgen en aan Job de overwinning te laten, of het uiterste te wagen. Dat uiterste is: te bewijzen, dat toch in Job hun leer van vergelding een bewijs had. Zij moeten eindelijk alles duidelijk en naakt uitspreken, wat zij tot hiertoe zich nog schaamden openlijk en uitvoerig uit te spreken; zij moeten hem bepaalde grote zonden verwijten, die hij naar hun mening vóór zijn lijden zal gepleegd hebben, gelijk zij als zeker veronderstellen, maar niet kunnen bewijzen. Wel is waar, geeft naar het uiterlijke Job's laatste rede daartoe recht, waar hij zelf Gods gerechtigheid miskend heeft; in zoverre drijft Job zelf hem tot dat uiterste, maar zij laten zich zo tot beweringen verleiden, die, niet bewezen, hun de smadelijkste nederlaag moeten bereiden.

Hoe meer nu Elifaz, die weer begint, gevoelt dat zij afgemat worden en voor het grote raadsel, dat zij vergeefs zochten te doorzien, even als voor de macht van Job moeten verstommen, des te meer gevoelt hij zich gedrongen van dat sluipachtig betreden van hunnen weg af te zien, en in tegenoverstelling van het tweede gedeelte van hun gesprek, weer verzoenende vermaningen en glinsterende beloften daarbij te voegen. Deze zijn echter slechts herhalingen van hetgeen in het eerste en tweede gesprek reeds gezegd is. "Zo put zich hier Elifaz uit, het laatste middel beproevende, en de laatste nieuwe gedachte voor den dag brengende, terwijl hij tevens alle vroegere gedachten en middelen in zijnen laatsten aanval vernieuwt, en al wat kon gezegd worden, samenvat. Zo keert hij langzamerhand tot het begin terug en openbaart alzo, dat de vrienden hun gebied doorlopen hebben, en afgemat naar rust moeten wensen.".

I. Vs. 1-11. God oordeelt niet naar eigen belang; de straf moet dus om uwe eigene schuld getroffen hebben; gij hebt uwen armen broeder hard behandeld, en, als een machtige, in 't bijzonder weduwen en wezen verdrukt. Daarom heeft u dit lijden getroffen, dat gij echter nog steeds niet met heldere ogen schijnt in te zien.

1. Toen antwoordde Elifaz, de Themaniet (Hoofdstuk 2: 11; 4: 1; 15: 1), verbitterd door Jobs stoutheid, en zei met ene hartstochtelijke opgewondenheid, die ene spoedige nederlaag laat vermoeden.

2. Zal ook een man door zijne vroomheid Gode voordelig zijn, of Hem schade aandoen door zijne goddeloosheid? Neen, maar voor zich zelven zal de verstandige, die ootmoedig in godsvrucht leeft, voordelig zijn.

3. Is het voor den Almachtige nuttigheid, dat gij rechtvaardig zijt? of gewin, dat gij uwe wegen volmaakt, dat gij onberispelijk van wegen zijt? Dat is toch zonder twijfel het geval niet; toch spreekt gij, alsof God den mensen niet naar hun doen vergelden zou.

Hierin openbaart zich de verhevene kunst van den groten vervaardiger van dit Boek, dat hij de vrienden menigvuldig stellingen laat uitspreken, die op zich zelven, en buiten den samenhang met Jobs lot, de heerlijkste waarheden zijn, maar in dezen samenhang verkeerd en vals.

Op zich zelve beschouwd is het een uitnemende waarheid, welke Elifaz hier uitspreekt. Hij komt hier op tegen de mening en valse stelling, dat de mens, de vrome God iets vergelden kan, en spreekt het uit, dat God te dienen, wel den godvrezende ten goede komt, in den zin van, dat de godzaligheid tot alle dingen nut is, maar dat Gode er geen voordeel mede kan worden toegebracht. God is de Algenoegzame in Zich zelven, die wèl Zich verlustigt in de aanbidding Zijner schepselen, maar hen niet nodig heeft.

4. Indien gij vroom zijt, is het dan om uwe vreze des Heeren, dat Hij u bestraft, dat Hij met u in het gericht komt 1)? Wilt gij zo den Almachtige beschuldigen?

1. Dit is een scherpe en bittere verwijting van een kribbigen en gemelijken beschuldiger, die heimelijk verdrietig is, omdat hij zich overwonnen gevoelt, en daarom tracht te tonen, dat het belachelijk zij, met God over de maat en de wijze Zijner kastijding te twisten en over Zijn recht, hetwelk men hield van God geschonden te zijn, zo te schreeuwen en te klagen, alsof men hemel en aarde wilde beroeren.

5. Ligt niet integendeel de schuld bij u? Is niet uwe boosheid groot, en uwer ongerechtigheden geen einde 1). Zo zeker als het is, dat God rechtvaardig is en den mens naar zijne werken vergeldt, zo zeker heb ik ook recht om uit de grootheid van uw lijden tot de grootheid uwer zonden te besluiten.

1. Zonder enig deugdelijk bewijs begint nu Elifaz het openlijk uit te spreken, dat Job een groot, een openbaar zondaar is. Tot nog toe hebben de vrienden van Job er terzijde op gezinspeeld, maar nu begint Elifaz op te sommen, van welke zonden hij Job verdenkt, waardoor God op zo vreselijke en smartelijke wijze met hem handelt.

Hierdoor vervalt hij zelf in de grote overtreding, dat hij zich op den rechterstoel Gods plaatst, en vervolgens valse getuigenis tegen den naaste geeft.

6. Want, gij zult nu duidelijk horen wat onze mening van u is, gij hebt uwen broederen, uwen vrienden en naasten, die u iets schuldig waren, terwijl het geleende nauwelijks waard was om te noemen, zonder oorzaak (vgl. Hoofdstuk 24: 3,8. Exodus 22: 25 vv. Deuteronomium 24: 6,17. Ezechiël. 18: 7,16), pand afgenomen {1} en de klederen der naakten hebt gij uitgetogen {2}, om zekerheid te hebben, dat het geleende zou worden wedergegeven.

{1} Het pand nemen op zich zelven strijdt niet tegen het bezit en recht der natuur, noch tegen de Wet van God, maar het moet op de gerechtigheid steunen en vrij van alle onrecht en trouweloosheid zijn. Dewijl het nu integendeel zeer lichtelijk gebeurt, dat iemand zijns naasten goed toe-eigent, of iets, welke hij van hem ter zijner gebruik en dienst ontvangen heeft, verontachtzame, of moedwillig verwaarloze, of verlieze, en het dus óf niet kan, óf niet wil wedergeven, zo eist de gerechtigheid, dat men door een gegeven onderpand voor de

wedergeving van het geleende of geborgde zekerheid geve. In hierom zijn de hypotheken ingesteld. Doch zulke dingen, die niemand ontberen kan, moet men weer teruggeven. En dit gebiedt ook de Wet Gods.

{2} Onder naakten hebben wij te verstaan, degenen, die van klederen ontbloot waren, om ze te pand te kunnen geven. Het is de handelwijze van den man zonder hart. Van den meedogelozen woekeraar, die hoegenaamd geen medelijden kent met den ellendige.

7. Den moede, die van dorst bijna versmachtte, hebt gij geen water te drinken gegeven, en van den hongerige, die u smeekte, hebt gij het brood onthouden (MATTHEUS. 25: 42).

8. Maar was er een man van geweld 1), van macht (Beter: maar de man van geweld), voor dien was het land, en een aanzienlijk persoon woonde daarin, gij de machtige, de aanzienlijke hebt het land met geweld in bezit genomen, dat het uwe niet was en daarin met weelde geleefd.

1. In het Hebr. Weïsch zeroa'. Beter: Maar de man van geweld. Letterlijk: de man des arms, van de vuist. Kennelijk is hier Job zelf bedoeld. In het tweede gedeelte moeten we dan lezen: de man van aanzien. Job wordt hier beschuldigd, dat hij ten koste van armen en ellendigen rijkelijk en willekeurig had geleefd, den ellendige den voet op den nek had gezet, om zelf in eer en aanzien te leven. Met hetgeen verder volgt, worden hier als het ware de roepende zonden opgesomd, die tot God om wraak roepen.

9. De weduwen, die bij u, den invloedrijkste, hulp kwamen smeken, hebt gij ledig weggezonden, van uwe woning gejaagd, en de armen, de laatste krachten en steunsels, der wezen zijn verbrijzeld (Hoofdstuk 29: 13; 24: 3. Exodus 22: 21 vv. Deuteronomium 24: 17,19. Psalm 94: 6).

10. Door zulk ene onmenselijke onbarmhartigheid hebt gij God tot straffen genoodzaakt. Daarom zijn strikken rondom U, gelijk u Bildad zei (Hoofdstuk 18: 8 vv.), zodat gij nergens meer uitkomst ziet, en vervaardheid, verschrikking, die uwen ondergang aanzegt, heeft u daarom haastelijk beroerd, als voorsmaak van uw verschrikkelijk einde.

11. Of gij ziet de duisternis niet; merkt gij niet op, dat des zondaars dood de rechtvaardige vergelding voor zijne misdaden is? en des waters overvloed bedekt u, een overvloed van uitgezochte plagen is uw deel (Psalm 32: 6; 69: 2).

Job toont wel in al zijne redenen, dat hij volkomen de grootheid van zijne ellende erkent, maar niet in den zin van Elifaz, namelijk als straf voor grote misdaden. -Is het niet gruwelijke huichelarij en ongerechtigheid tegen beter weten in aan enen broeder de schandelijkste zonden, als schraapzucht, onbarmhartigheid en Mammondienst, te verwijten, en deze als ontwijfelbare daadzaken uit te spreken, zonder die met een woord te kunnen bewijzen, en dat alles ter ere van God, om diens gerechtigheid, die in gevaar is, te redden? "Dat toont hoe na theoretische dwaling en praktische leugen aan elkaar grenzen!".

Deze woorden moeten vragende worden opgevat. Elifaz vraagt Job, of hij de duisternis niet ziet en den vloed van water, die hem bedekt. Hiermede wil hij Job zelf doen toestemmen, dat al die plagen hem om al die zonden zijn overkomen.

12.

II. Vs. 12-20. Gij ziet wel Gods verhevenheid, maar gij schijnt daaruit het valse besluit te trekken, dat Hij Zich om de mensen niet bekommert. Denkt gij niet aan de harde straf, welke zich de zondaars van den vroegeren tijd, ten gevolge van zulke gedachten berokkend hebben? Gods goedheid brengt de vromen op andere gedachten, en zij verheugen zich wanneer zij den ondergang der bozen zien.

12. Is niet God in de hoogte der hemelen, en ziet Hij niet van Zijnen verheven zetel alles, wat in Zijne schepping voorvalt? zie toch het opperste der sterren, de hoogste sterren aan, dat zij verheven zijn, en hoe ver boven die heeft de Heere Zijnen troon!

13. Welk bedrieglijk besluit maakt gij hieruit? Daarom zegt Gij: Wat weet er God van? In Zijne oneindige hoogte bekommert Hij er Zich niet over, wat goeds of kwaads op aarde geschiedt. Zal Hij door de donkerheid der wolken heen zien, en oordelen, wat hier beneden is? (vgl. Psalm 10: 11; 73: 11; 94: 7. Jes. 29: 15. Ezechiël. 8: 12).

14. De wolken zijn Hem ene verberging, dat Hij niet ziet wat de mensenkinderen hier doen; en Hij bewandelt den omgang der hemelen1); de hemelen alleen regeert Hij, Hij komt niet van daar, daalt niet op de aarde neer.

1. Omdat Job in de lotgevallen der mensen die rechtvaardige vergelding van geluk en ongeluk, welke de vrienden zien, niet kan waarnemen, trekt Elifaz daaruit het besluit, dat Job de Goddelijke voorzienigheid loochent, en legt hij hem de mening in den mond, alsof God na de schepping der wereld Zich in de ruimte van den zaligen hemel zou teruggetrokken hebben, en de wereld als een opgewonden uurwerk den loop liet voleindigen, zonder zich meer om bijzondere zaken en schepselen te bekommeren. Deze onwaardige beschouwing van God is reeds sedert den tijd van den zondvloed als een kussen voor het hen aanklagend geweten uitgevonden, werd door de Profeten van het Oude Testament dikwijls bestraft, vervolgens door de heidense Philosophenschool der Epicureërs tot een stelsel gemaakt en was in den grond ook de leer van het vulgaire Rationalismus, gelijk ook allen, die van hunnen buik hun God gemaakt hebben, het gaarne huldigen. Job was er echter verre van, om de zorg van God voor alles in ‘t bijzonder, wat Hij schiep te loochenen; hij had slechts het raadsel, dat hij in de wereldregering zag, openlijk uitgesproken. Veeleer hadden de vrienden naar hun gezindheid tot deze gedachte moeten neigen.

Elifaz beschuldigt zijn vrienden van Godsverachting, ongeloof en grote goddeloosheid, houdende hij dit voor den grond en de beweegoorzaak zijner onrechtvaardigheid in vele verdrukkingen; want hij, die God niet vreest, ontziet nog veel minder de mensen. Hij zoekt Job voor een Epicurist verdacht te doen houden, die wel inderdaad het Wezen en bestaan der Godheid erkende, maar Zijn Voorzienigheid ontkende en zich verbeeldde, dat deze zich

bepaalde tot het onderhouden en het beschermen der bovenwereld alleen, zonder zich te bemoeien met de inwoners en zaken van deze benedenwereld.

15. Hebt gij het pad der eeuw 1), der vorige tijden, waargenomen, dat de ongerechtige lieden, de mensen vóór den zondvloed, betreden hebben? Zij meenden ook, dat er bij God gene vergelding was en Hij Zijne straf niet volbrengen zou (Genesis 6: 12. 1 Petrus 3: 20).

1. In het Hebr. Haörach olâm. Hier te vertalen door: Het pad der voorwereld, der vorige eeuwen. Uit wat onmiddellijk volgt blijkt, dat hij de goddelozen, die vóór hem geleefd hebben, op het oog heeft. Hij vraagt Job, of hij zich met hen gelijk stelt, dezelfden weg wil bewandelen, dien zij in goddeloosheid bewandeld hebben.

In de volgende verzen geeft hij een schildering van hetgeen zij bedacht, gesproken en gedaan hebben.

1. Die rimpelachtig gemaakt zijn (liever: "uitgeroeid zijn), als het de tijd niet was, als in een ogenblik zijn waargenomen, dus geheel anders dan gij (Hoofdstuk 21: 13) beweerd hebt; een vloed is over hunnen grond uitgestort, waarop zij hun huizen hadden gebouwd, die zij meenden, dat voor eeuwig daarop vaststonden.

2. Juist deze, die door dien zondvloed weggeraapt zijn, die zeiden en de woorden tot God spraken, welke gij in den mond van hen legde, welke in de wereld voorspoed genieten (Hoofdstuk 21: 13 vv.): Wijk van ons! en wat had de Almachtige hun gedaan?Immers nooit iets anders dan goed?

3. Welk een snode ondank was het. Zij deden het hun. Hij had immers hun huizen uit enkel genade met goed gevuld (Rom. 2: 4)? Wee over zulk ene snode ondankbaarheid! Ik wil gene gemeenschap hebben met dezulken, noch met hen, die het Godsbestuur loochenen; daarom is of, zij de raad der goddelozen verre van mij 1) (Hoofdstuk 21: 16).

1. Deze laatste woorden bevatten een uitroep van afgrijzen van Elifaz. Hij wil zeggen: dat hij gruwt van zulke mensen, van zulke goddelozen, die den hemel tarten, die, hoewel God hen weldoet, toch tot Hem door woord en daad zeggen: wijk van ons.

Daar niet alleen wijst hij alle bondgenootschap met die voorwereld af, met die vroegere goddelozen, maar, en dit ligt hier duidelijk in, ook met Job, die zich door zijne zonde met die goddelozen op één lijn heeft gesteld.

19. De rechtvaardigen zagen het, dat de Goddelijke wraak de roekelozen vervolgt (Psalm 107: 42), en zij waren blijde over de lang verwachte, maar des te heerlijker openbaring Zijner gerechtigheid (Psalm 58: 11), en de onschuldige, die zo lang door hen gekweld en vervolgd werd, bespotte hen, die meenden voor altijd vast te staan.

20. Zij hieven dit spotlied over hen aan (Psalm 2: 3 vv.): Dewijl onze stand niet verdelgd is 1), die ons zo lang in overmoed vervolgde, maar het vuur 2) van den Goddelijken toorn hun overblijfsel, "hun heerlijkheid," rijkdom en overvloed, verteerd heeft.

1. in het Hebr. Imlo- nikchad kimanoe. Dit moet hier vertaald worden: Voorzeker of, voorwaar, onze tegenpartij is verdelgd. De twee eerste woorden betekenen wel, dewijl of, indien niet, maar hier gelijk op meerdere plaatsen in ons Boek. Voorzeker; en het laatste woord betekent, tegenstander. Dit past ook beter in het verband van den zin. Het is toch een lied van verheuging en blijdschap over de vernietiging van den verdrukker.

2. Elifaz wijst hier Job op het vuur, dat zijne bezittingen verteerde, en noemt dit dezelfde straf, die in het water van den zondvloed kwam.

21.

III. Vs. 21 30. Verzoen u toch met God, zo zal het u welgaan. Veracht de aardse schatten, zo zult gij God zelven als den hoogsten schat verkrijgen, zo zult gij verheugd uw aangezicht verheffen, en uw gebed voor u en zelfs voor anderen zal verhoord worden.

21. Gewen 1) u toch aan Hem, stel u toch weer in gemeenschap met God door oprecht berouw over uwe zonde, en heb vrede, zo zal de rust en vrede in huis en hart terugkeren; daardoor zal u het goede overkomen, geluk en welvaart zullen weer bij u zijn.

1. Het Hebr. woord "haskeen" komt in deze tijdvoeging nog slechts tweemalen in de Schrift voor. Psalm 139: 3, waar het zekere kennen en Numeri 22: 30, waar het het gewoon verkeer met iemand betekent; Zo maant hij Job aan naar meerdere kennis van God te trachten en nauwkeuriger op Zijne wegen te wandelen.

Wanneer hij Job vermaant, om zich nauwer met God te verenigen, dan maakt hij hem er opmerkzaam op, dat hij vroeger van Hem was afgeweken. Insgelijks, wanneer hij hem vermaant, om met Hem vrede te maken, dan duidt hij hem aan, dat hij door zijn slecht leven als het ware zich als een vijand Gods heeft gedragen. Dat hij dit geheel verkeerd op Job toepast is duidelijk, toch op zich zelven is die waarheid zuiver en van het hoogste nut. Wanneer wij toch aan onze zonden zijn overgegeven, staan wij tegen God op en beletten
Hem, om ons nabij te zijn. Het is er mede, alsof wij Hem vaarwel zeggen, of zonder verlof,
ons als vluchtelingen van Zijn aangezicht en tegenwoordigheid zo ver mogelijk verwijderen.

Het woord gewennen heeft hier de betekenis van, met God vrede sluiten. Zich aan Hem onderwerpen. Zijne wegen goedkeuren en in alles Hem erkennen als dien God, wiens wegen recht en gerechtigheid zijn.

22. Ontvang toch met een geopend oor de wet uit Zijnen mond, en leg Zijne redenen, die Hij door mij tot u laat komen, in uw hart 1). Overdenk ze en volg ze op!

1. Wij weten, dat de Heere ons door Zijn Woord tot zich roept en wanneer Hij ziet, dat wij dwalen en buiten den weg gaan, zegt hij: Keert terug. God derhalve, wanneer Hij er zorg voor draagt, dat Zijn Woord ons wordt gepredikt, heeft geen ander doel op het oog, dan dat Hij ons tam maakt, in plaats dat wij ons als wilden zouden gedragen, d.i. opdat Hij ons buigzaam maakt en terstond aan Zich onderwerpt. Indien wij dit recht hebben gevat, zullen wij er in ons gehele leven veel voordeel van hebben.

2. zo gij u waarlijk bekeert tot den Almachtige, gij zult gebouwd worden, gij zult hersteld worden in uw vorig geluk; doe het onrecht verre van uwe tenten, want eerst door de zonde te laten wordt het waarachtige der bekering bewezen.

3. Dan zult gij het goud op of, in het stof leggen, dan zult gij het goud, waarop gij vroeger zo veel vertrouwen stelde als stof achten, en het goud van Ofir bij den rotssteen der beken, gij zult het achten als stenen der beek.

4. Ja, dan zult gij betere schatten kennen; de Almachtige zal uw overvloedig goud zijn, en uw krachtig zilver, zilver van den hoogsten glans wezen 1) (Psalm 73: 25).

1. Vs. 24 en 25 vormen een tegen stelling. Elifaz gaat van de veronderstelling uit, dat Job om de aardse dingen, God den rug heeft toegekeerd, dat hij alle vertrouwen op het goud en zilver der aarde heeft gesteld. Welnu, wil hij zeggen, wanneer gij u nu betert en het goud en zilver als stof acht, dan zult gij een onsterfelijken schat verwerven, want dan zal God uw goud en zilver zijn. Op zichzelf volkomen waar, gelijk de Heere gezegd heeft: Zoekt eerst het Koninkrijk Gods en alle andere dingen zullen U worden toegeworpen, maar in den mond van Elifaz hebben deze woorden een Farizese bijsmaak.

2. Want, wanneer gij u van harte zult bekeerd hebben, dan zult gij u over den Almachtige verlustigen, in plaats van dat gij al uw genot in het aardse goed hebt, en gij zult tot God uw aangezicht opheffen; terwijl gij in het bewustzijn uwer schuld thans uw aangezicht voor Hem moet verbergen, zult gij dan, van de verzoening zeker, weer met blijdschap Hem zoeken (Hoofdstuk 27: 10. Psalm 37: 4. Jes. 58: 14).

3. Gij zult tot Hem met kinderlijk vertrouwen ernstelijk bidden, en Hij zal u verhoren (Jes. 65. 24. Psalm 91: 15), nu moet gij klagen, dat gij die verhoring niet vindt (Hoofdstuk 19: 7); en gij zult uwe geloften, die gij den Heere geeft, voor het geval, dat gij verhoord wordt, betalen, want Hij zal al uwe billijke wensen vervullen (vgl. Psalm 50: 14; 56: 13; 116: 14

28. Als gij ene zaak besluit, zo zal zij u bestendig zijn; zo zal zij tot stand komen, en op uwe wegen zal het licht schijnen, zodat gij uw doel nimmer missen kunt (Jes. 58: 8,10. Psalm 112:
5. Spreuken 4: 18).

29. Als men iemand vernederen zal, en gij zeggen zult: Het zij verhoging, dan zal God den nederige voor ogen a) behouden, dien, wiens ogen naar beneden gericht waren, verkwikken, zodat het oog weer blijmoedig omhoog geslagen wordt. Gij zult alzo niet alleen zelf gezegend

zijn, maar ook, als vertrooster der nedergeslagenen, als helper der ellendigen, ten zegen wezen.

a. Spreuken 29: 23.

30. Ja, Hij zal zelfs dien bevrijden, die niet 1) onschuldig is, maar om zijne zonde in ongeluk gekomen is, want hij wordt bevrijd door de zuiverheid uwer handen. Wanneer gij u bekeert, zal God en uwe voorbede, daarom omdat gij bij Hem in gunst en genadestaat, ook anderen vergeven en genadig zijn.

1. Hoe weinig vermoedt het Elifaz, dat hij de eerste zal zijn, voor wie Job als voorbidder bij den Heere zal moeten tussen beiden treden (Hoofdstuk 42: 8). Even als de vroegere beloften rusten ook deze op den valsen grond, dat Job van den beginne af alle troost wordt ontroofd, door de schandelijke beschuldiging van misdaden, van welke Job weet, dat hij vrij is, zo als van eigengerechtigheid en huichelarij. -Zo verliezen ook de heiligste en waarachtigste woorden hun waarde, wanneer zij niet ter rechter tijd gesproken zijn en de schitterendste boetpredikatie blijft zonder uitwerking, wanneer zij door Farizese liefdeloosheid gedicteerd was.

HOOFDSTUK 23.

JOB BEROEPT ZICH OM ZIJN ZUIVER GEWETEN OP DEN RECHTERSTOEL GODS.

Tegenover de onbezonnene, hartstochtelijke aanklachten van Elifaz. bewaart Job in zijn antwoord (Hoofdstuk 23 en 24) zijne eenmaal verkregene inwendige rust. Hij heeft het sedert lang opgegeven, om de vrienden tot medelijden te bewegen, of hen van zijne onschuld te overtuigen: hij weet, dat elke betuiging zijner onschuld hen nog meer in de mening bevestigt, dat hij een reeds geheel verstokte zondaar is. Daarom beproeft hij in het geheel niet Elifaz onmiddellijk te wederleggen, hij spreekt hem zelfs nauwelijks aan. Maar toch heeft de liefdeloosheid van dezen den strijd der verzoeking in de ziel van Job weer zozeer opgewekt, dat de gelovig wachtende ziel in hem bijna bezwijkt. Wel is het een gevolg van zijn weer aanwassend vertrouwen op God, dat hij op de hevige aanklachten op nieuw wenst voor God te mogen treden en zijne onschuld van te wijzen. Ook is hij overtuigd, dat zijn God hem zeker aanhoren en rechtvaardigen zal, maar bij dit verlangen openbaart zich toch ook ene eigengerechtigheid en loonzucht, de in hem aanwezige, maar nog niet erkende boezemzonde, om wier wil de Heere hem den satan heeft overgegeven, weer dubbel sterk, en juist deze zijn de boeien, aan welke satan zijne ziel gebonden houdt; zodra deze uit zijn hart zullen verdwijnen, zal ook de verzoeking ophouden. Door deze ziet hij in het verder beloop zijner rede (Hoofdstuk 24) in God weer den machtigen Regeerder en op aarde ene ontzettende verwarring, zonder een schijn van rechtvaardige wereldregering. Ook in deze schilderingen, hoezeer zij van eigengerechtige ontevredenheid doortrokken zijn, ligt veel waarheid en oprechtheid. Het is recht, dat hij deze waarnemingen, die hem zo doen sidderen. openlijk uitspreekt hij stelt daadzaken, die niet te loochenen zijn, tegenover het voorbeeld van den zondvloed, dat Elifaz aanhaalde. Ook heeft hij meer recht, op deze schijnbare tegenspraak te wijzen, dan Elifaz, om aan Job het grote wereldgericht van den zondvloed als een spiegel voor te houden. Vandaar ook het zegerijke gevolg van deze schilderingen. Wanneer reeds de in Hoofdstuk 21 gegevene voorbeelden van ongestrafte gruwelen in de wereld, de vrienden bijna geheel in verwarring brachten, zo slaat de door Job in Hoofdstuk 24 ijverig vervolgde voortzetting van die voorstellingen deze geheel den bodem in.

I. Vs 1-9. Ook nu nog trotseer ik u met bittere klacht. Och, dat ik voor Zijnen troon kon verschijnen, hoe zou ik Hem mijn recht voorleggen! Zeker, Hij zou niet naar Zijne overmacht met mij handelen, maar mij recht geven. Nu echter kan ik Hem nergens vinden, noch Hem bereiken.

1. Maar Job, hij toeneming aangevochten, antwoordde en zei:

2. Ook heden is mijne klacht, hoe ernstiglijk mij ook tot bekering vermaand hebt, weerspannigheid, onverminderd in hevigheid, want uwe beschuldigingen zijn onrechtvaardig en uwe boetpredikaties zonder reden, mijne plage 1) is zwaar boven mijn zuchten, ik laat mij door niets terughouden, mijn hart moet door zuchten lucht verkrijgen.

1. In het Hebr. Jadi. Mijne hand. Job wil hiermede zeggen, dat hij niet kan toegeven aan de valse voorstellingen zijner vrienden. Hij is door de woorden van Elifaz en de anderen niet

overreed van zijn ongelijk. Hij moet voortgaan met klagen. Hij wordt door hen gedrongen verder zijne klachten uit te storten.

3. Och 1) of ik wist, dat ik Hem, den God, die alleen mij rechtvaardigen en mij uit deze duisternis helpen kan, vinden zou! ik zou tot Zijnen rechterstoel komen:

1. Uit dit en uit de volgende verzen blijkt duidelijk genoeg, dat Job's tegenstand tijdelijk gebroken is. Wel zal zijn vertrouwen weer geschokt worden, en hij allerlei argwanende gedachten uitspreken; maar dat God zijn vijand is, zoals hij vroeger wel heeft uitgesproken, dit horen wij niet meer in die mate. Er komt hij Job veeleer een klagen en zuchten en roepen om dien God, die in waarheid rechtvaardig is, en die, dewijl Hij rechtvaardig is, ook genade en gunst bewijzen kan.

4. Ik zou het recht voor Zijn aangezicht ordentelijk voorstellen; ik zou de rechtszaak, die ik tegen u, mijne onrechtvaardige aanklagers, en tegen Hem, die mij onschuldig zo hard slaat, voor Hem neerleggen, en mijnen mond zou ik met verdedigingen, met bewijzen van mijn recht, en van mijne onschuld vervullen.

5. Ik zou de redenen weten, die Hij mij op mijne verdediging antwoorden zou, en verstaan, wat Hij mij, op al mijne klachten zeggen zou.

6. Zou Hij naar de grootheid Zijner macht met mij twisten (Hoofdstuk 9: 34)? neen; maar Hij zou acht op mij slaan en gewillig mijne verdediging aanhoren.

7. Daar zou de oprechte met Hem pleiten; Waar Hij zich genadig van mij liet vinden, zou het blijken, dat ik Zijnen weg getrouw bewaard had; en ik zou mij in eeuwigheid van mijnen Rechter vrijmaken en geheel van de onverdiende straf bevrijd worden 1).

1. Als het eindvonnis eens zal uitgesproken zijn, dan, zegt Job, zal ik in eeuwigheid van mijn Rechter verlost en vrijgemaakt wezen, en dan zal ik van de goddelijke uitspraak, welke mij nu tot een schrik is, voor altoos ontheven zijn. Zij, die zich aan God, als hunnen eigenaar en bestuurder, hebben overgegeven, zullen tot in eeuwigheid van Hem, als hunnen Rechter en Wreker verlost en vrijgemaakt zijn, want daar is geen ontvlieding van Zijne rechtvaardigheid, dan door de toevlucht tot Zijne ontfermende goedheid en barmhartigheid te nemen.

Wanneer men de uitdrukking van dezelfden wens in Hoofdstuk 9: 34 vv; 13: 21 vv., met de verzen 3-7 vergelijkt, wordt het recht duidelijk, hoe de tegenstand van Job tegen God intussen verminderd is en zijn geloofsvertrouwen, ten gevolge van het missen van allen menselijken troost, toegenomen is.

8. Maar zie, dat is mij juist het zwaarste, dat God zich voor mij verborgen houdt, en mijn smeken Hem nergens vindt; ga ik voorwaartsnaar het Oosten, zo is Hij er niet, of achterwaarts naar het Westen, zo verneem ik Hem niet, waar ik Hem ook zoeke, den gansen hemel door, ik vind Hem niet.

9. Als Hij ter linkerhand, in het Noorden, werkt, Zijn Goddelijk bestuur volbrengt, zo aanschouw ik Hem niet, ik kan Hem met mijnen blik niet bereiken; bedekt Hij Zich ter rechterhand, in het Zuiden, zo zie ik Hem niet 1).

1. Dit betekent, dat de oordelen Gods voor hem onbegrijpelijk zijn. Wat zeer waar is. Sommigen leggen dit uit, omtrent de vier delen der wereld, wat op hetzelfde uitkomt want dit is hetzelfde, wat in de Psalmen gezegd wordt: "Zou ik opvaren ten hemel enz. (Psalm 139: 8 vv.). Hetzelfde wordt hier op deze plaats gezegd. Job wijst er hen op, dat de mens te vergeefs lange redeneringen kan op touw zetten; ja, wanneer zij zelfs de gehele wereld zouden ronddolen, zouden ze toch nooit de geheimenissen Gods kunnen uitvinden. Want deze gaan al hun macht en kracht te boven.

Ook de Heere Christus ondervond dit hoogste toppunt der duivelse verzoeking, Hij zonder zonde, voor ons, toen Hij aan het kruis riep en bad: "Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten!"

Die zich overgegeven hebben aan God, als hunnen Bezitter en Bestuurder, zullen voor eeuwig van Hem bevrijd zijn als den Rechter en Wreker; men kan Zijne rechtvaardigheid niet ontvluchten, dan door tot Zijne genade te vluchten.

De woorden in vs. 8 en 9 van voorwaarts enz. kunnen ook overgezet worden door, Oostwaarts en Westwaarts, in het Noorden en in het Zuiden. Job wil er mede zeggen, dat naar welke zijde hij zich ook wendt, hij nergens het lieflijk en vriendelijk aangezicht Gods aanschouwt.

Maar al ziet Job den Heere niet, hij weet dat God er is, en dat die God hem kent, dat alle zijne wegen en zijn gehele wandel voor Hem open en bloot ligt. Des ondanks de donkerheid, waarin hij wandelt, ja, terwijl het licht voor hem verborgen is, toch schept hij moed, om zich te beroepen op Gods Alwetendheid.

10.

II. Vs. 10-17. Liet Hij mij voor Zich verschijnen, ik zou zeker getrouw en gehoorzaam door Hem bevonden worden. Nu echter vernietigt Hij mij naar Zijn onbegrijpelijk, onweerstaanbaar Raadsbesluit. En juist daarom, omdat hij Zijn aangezicht verbergt, niet om mijne ellende op zich zelve, sidder en verschrik ik.

10. Doch hij, hoewel Hij zich steeds verbergt voor mijne blikken, opdat Hij mij niet zou moeten horen en de straffende hand van mij aftrekken, toch kent Hij den weg, die bij mij is, mijn handel en wandel, mijn denken zelfs; Hij beproeve mij, als goud zal ik uitkomen, beproefd zou ik bevonden worden.

11. Aan Zijnen gang heeft mijn voet vastgehouden; ik heb Zijne voetstappen gedrukt; Zijnen weg heb ik bewaard en ben niet afgeweken (Deuteronomium 17: 11).

12. Het gebod Zijner lippen heb Ik ook niet weggedaan; de redenen Zijns monds heb ik meer dan mijn bescheiden deel, met groter zorg dan het mij nodige voedsel weggelegd 1).

1. Hier zegt Job, dat God van veel betere conditie is dan hij. Want hij kan God niet kennen en toch kent Hij hem. Ik zelf ken mijne werken niet, maar Hij brengt het oordeel uit over de mijne, niet alleen over mijne werken ook over mijne gedachten. Kortom, Hij beproeft mij, zegt hij, als goud in den smeltkroes, zodat er niet zo weinig schuim of onwaardigs in mij is, welke God niet ziet of beoordeelt. En zo heb ik dan niets dan recht en billijkheid van Hem te wachten, wanneer ik mijne zaak voor Hem zou willen in het gericht brengen. Ziedaar de conclusie, welke hij neemt. Deze uitspraak is nu wel waar, dat God onze wegen kennende, ons onderzoekt en keurt, als het goud in den smeltkroes, maar ondertussen, wanneer we beneden Hem staan, hebben wij dan wel reden, om te klagen? Mag het schepsel het recht nemen, om zich God als een tegenstander aan te merken, met wie Hij als het ware gaat richten? Indien Hij ons niet hetzelfde, wat Hij zich als privilegie heeft voorbehouden, toestaat, mogen we dan daarom maar zeggen, dat Hij ons onrecht aandoet?.

13. Maar is Hij tegen iemand, wil Hij hem als een misdadiger straffen, wie zal dan Hem, den Almachtige, afkeren (vgl. Hoofdstuk 9: 12; 11: 10)? a) Wat Zijne ziel begeert, dat zal Hij, de onbewerkte Gebieder, ook doen 1).

a. Psalm 115: 3.

1. Jobs vertrouwen is hier weer door allerlei gedachten vol argwaan overvleugeld. De Heere staat voor zijnen geest als een God van absolute willekeur, die straft, waar gene reden tot straffen is.

Met de laatste woorden, om het zo eens uit te drukken, bederft Job weer alles, wat hij zo even heeft uitgesproken. Oproerige gedachten, murmurerende opwellingen banen zich weer een weg naar buiten. Het stormt weer in zijne ziele. God staat weer voor hem als zijn tegenstander.

Zo ziet men, dat licht en duisternis zich onophoudelijk afwisselen, hoop en moedeloosheid, geloof en ongeloof.

Als Job aan eigen gedachten en eigen overleggingen wordt overgelaten, zinkt hij weer weg in den poel van ongeloof en moedeloosheid, maar als de Geest des Heren zich weer baan breekt, dan breekt ook het licht weer door, en doemt de hope weer op.

14. Want Hij zal volbrengen, dat over mij door Hem bescheiden is; en diergelijke dingen zijn er vele bij Hem, nog grotere kwellingen zal Hij wellicht over mij brengen, voordat Hij mij geheel vernietigt.

15. Hierom, dat Hij zich in toorn tegen mij wendt en zich voor mij verbergt, word ik voor Zijn aangezicht beroerd (Psalm 30: 8; 104: 29), aanmerke het, en vreze voor hem; wanneer ik dat recht indenk? dat God niet meer naar mij hoort, zo is het mij benauwd en bang (Jes. 33: 14).

16. Want God zelf heeft mijn hart week gemaakt 1) en de Almachtige heeft mij beroerd, door mij te verlaten en Zijnen toorn over mij uit te storten.

1. God maakt het hart op drie wijzen week. Er is een week hart ten gevolge van onze constitutie-dus maakt Hij een hart week als de God der natuur. Er is een week hart, dat het door droefheid geworden is- dus maakt Hij het hart week, als de Voorzienigheid. Hierop ziet Job thans. Er is een week hart ten gevolge der wedergeboorte-dus maakt Hij het hart week, als de God der genade.

17. Omdat ik niet uitgedelgd ben vóór de duisternis, niet gestorven ben voor de ellende, en dat Hij van mijn aangezicht, van mijn jammerlijk gelaat, de donkerheid bedekt heeft 1), zodat ik wanhopig sta; dat God mij niet wegnam vóór de plaag en mij niet wil laten sterven, dat is mijne smart, bovenal dat God vijandig tegen mij over staat, wat mij het lijden schier onverdraaglijk maakt.

1. Het laatste vers is niet gemakkelijk te vertalen. Men kan ook overzetten: Want niet vernietigd, sta ik voor de duisternis, en voor den eigen blik welken de duisternis dekt. Bedoeling is in elk geval, dat hij klaagt over zijn jammerlijken toestand, over de duisternis, die hem drukt, en die hierin bestaat, dat hij niet kan geloven, dat God nog zijn vriend is.

HOOFDSTUK 24.

VAN GODS VERBORGENE DOCH RECHTVAARDIGE REGERING, MET BETREKKING TOT DER VROMEN ELLENDE EN DER GODDELOZEN GELUK.

III. Vs. 1-12. Waarom zien de dienaren Gods niet de openbaringen Zijner gerechtigheid? Voor de overmacht der goddelozen moeten de lijdenden uit het land vluchten. De een moet in de woestijn, de ander wegens slecht beloonden veld-arbeid met kommer zijn leven voortzetten. Op het hardst oefenen de machtigen hun verdrukking uit; op het land en in de steden, overal bemerkt men de door hen te weeg gebrachte ellende.

1. Waarom zouden van den Almachtige de tijden niet verborgen zijn 1), "voorbehouden, bepaald zijn," de vaste tijden, om de goddelozen te vergelden? dewijl (terwijl) zij, die Hem kennen, Zijne dagen, de openbaring van Mijn rechtvaardig gericht over de goddelozen niet zien?
2. (Ezechiël. 30: 3. Jes. 2: 12).

1. De raadselachtige beschikking, welke over hem zonder zichtbare schuld gekomen is, voert Job weer tot de beschouwing van het raadsel, dat namelijk de bozen op aarde zo ongestoord voortleven en misdaden plegen, en dat God daarop geen acht schijnt te slaan. Thans volgt de beschrijving van de zedelijke gruwelen, die, terwijl de vrienden ene overal zichtbare Goddelijke vergelding beweren (Hoofdstuk 22: 19,20) het integendeel onbegrijpelijk maken, waarom God, de Heere, gene gerichtsdagen houdt tot afrekening met de goddelozen.

Job vraagt hier, waarom door den Heere God geen bepaalde tijd wordt vastgesteld, waarop hij aan de goddelozen hun zonde en gruwelen vergeldt, om als op nieuw zijne vrienden te overtuigen, dat hun redeneringen niet opgaan, waarmee zij trachten te bewijzen, dat het enkel den rechtvaardige wel gaat.

2. Boven hebben wij gezien, dat Elifaz wilde, dat God zo de rechter der wereld was, dat ieder kon zien, hoe Hij dacht over hen, die Hem dienen, dat Hij op hen Zijn ogen gericht hield, altijd Zijn hand ten goede over hen uitstrekte; dat de goddelozen daarentegen door Zijne hand werden gestraft. Het tegenovergestelde wordt gezien, zegt Job, zodat het alzo schijnt te zijn, dat alles vol is van schurkerij, en de machtigen en krachtigen met geweld overwinnen; dat zij, die werken niet eten van den arbeid hunner handen, maar dat hun vermogen geplunderd wordt. Wanneer alzo de goeden onderdrukt worden en geplaagd, de goddelozen geduld worden en niet gestraft, schijnt het wel, alsof God zich om de menselijke aangelegenheden niet bekommert; wat gezegd kan worden, indien Hij niet Zich zelf verbergt, of als Rechter zich niet wil openbaren, totdat de geschikte tijd is gekomen.

Het is er Job hier niet om te doen, om de wegen Gods te bedillen. Dit mag en mag hem niet worden aangewreven. Maar hij wil, zoals we boven reeds aanmerkten, zijne vrienden van hun dwalingen, van hun eenzijdige voorstelling van Gods rechtvaardigheid afmanen.

Wat nu volgt is een schets geven van den uiterlijken voorspoed der goddelozen.

2. Zij, de goddelozen, tasten de landpalen aan en vergroten met geweld hun bezitting (vgl. Deuteronomium 19: 14; 27: 17. Hos. 5: 10. Spreuken 22: 28; 23: 10), de kudde roven zij en zij weiden ze openlijk, zonder zich er voor te schamen.

3. Den enigen ezel der wezen drijven zij weg, gelijk Gij dat mij toedichtet (Hoofdstuk 22: 9); den os ener weduwe, met welken zij voor den groten nood haar akker gereed maakte, nemen zij te pand (Deuteronomium 24: 6,10).

4. Zij doen de nooddruftigen wijken van den weg, zij durven zich niet op den weg vertonen uit vrees voor de verdrukkers; te zamen a) versteken zich de ellendigen des lands voor hun geweld.

a. Spreuken 28: 28.

5. 1) Ziet, zij zijn woudezels in de woestijn, die de woeste streken met gehele scharen doorkruisen; zij gaan uit tot hun werk, makende zich vroeg op ten door; het vlakke veld met zijne kruiden en wortelen is hem, den verdrevene en verdrukte, ten spijs en den jongeren, hun kinderen.

1. Vs. 5-8 is uitwerking van vs. 4b. Job stelt in deze verzen voor, wat het gevolg is van het gewelddadig drijven van den goddeloze. De ellendigen versteken zich, als woudezels in de woestijn moeten zij hun voedsel zoeken. Naakt overnachten zij zonder kleding en voor de koude hebben zij geen bedekking (vs. 7). Zij worden nat van de wateren, die van de bergen vlieten, en in hun ellende, zonder dak zijnde, omklemmen zij de rotsen.

Ieder nauwkeurig lezer zal het moeten toestemmen, dat dit niet kan gezegd worden van verdrukkers, maar van verdrukten.

2. Job spreekt hier van vs. 4 af, even als Hoofdstuk 30: 1-8, hoogstwaarschijnlijk van de oudste bewoners in Haurun, die later door vreemdelingen met geweld verdrongen zijn, in het gebergte van Haran en de daaraan grenzende woestijn als Troglodyten (holbewoners) een ellendig leven leidden en door de tegenwoordige meesters van het land als slaven en onreinen behandeld werden. Een gelijk lot trof vele andere oorspronkelijke inwoners der oudheid (vgl. Plinius. hist. nat. V. 8 XXXVII. 8 Strabo XV. Herod. IV 183) gelijk bijvoorbeeld den Horieten, die vóór de Edomieten in het gebergte Seïr woonden, er door hen onderworpen werden, verder den eersten inwoners van Indië, de Parias, wier nakomelingen, de Zigeuners in hun leven en handelen met de ongelukkigen, die vs. 5-8 geschilderd worden, veel overeenkomst hebben, verder ook den Britten in Wales, enz.

6. Op het veld maaien zij, de volwassenen onder hen, in den dienst van enen rijken heer, zijn voeder; en den wijnberg des goddelozen, bij wie zij brood moeten zoeken lezen zij voor hem af.

Zowel de oogst van het voeder voor het vee, als de nalezing der druiven, die laat rijp worden, is een geringe arbeid, bij welken de rijken ene grote schade konden lijden van de vagebonden,

die zij met wantrouwende ogen beschouwden. Bij dezen arbeid konden deze armen nauwelijks het leven houden en hun naaktheid bedekken.

7. Den naakte laten zij, die onderdrukkers, vernachten zonder kleding; die geen deksel heeft tegen de koude 1).

1. Duidelijker vertaling is: naakt, zonder kleding, overnachten zij, en voor de koude hebben zij geen bedeksel. Zo wreed en goddeloos gaan de goddelozen te werk, over wie Job hier spreekt.

8. Van den stroom der bergen worden zij nat, daar het water loopt in de holen, die zij bewonen, en zonder toevlucht zijnde omhelzen zij de steenrotsen, daar zoeken zij voor zich ene plaats, om zich te verbergen.

9. Zij, die goddelozen, rukken onbarmhartig het weesje, het hulpeloos kind, van de borst 1), om het tot slaaf te maken en daardoor betaling te verkrijgen, en dat over den arme is, het enige deksel, nemen zij te pand 2).

1. Waar de vader gestorven en de moeder het schuldige niet kan betalen, daar nemen zij met geweld het hulpeloos kind van de borst der moeder weg, om het tot slaaf te maken. Geen erbarmen, geen medelijden kennen zij.

2. In het Hebr. Jachbaloe. Dit kan vertaald worden: nemen zij te pand. De bedoeling is dan, dat zij het enige kleed van den arme nog te pand nemen. Het kan echter ook vertaald worden, schandelijk handelen. De vertaling is dan: en tegen den arme handelen zij schandelijk. Wij houden het met de Staten-Vertaling, dewijl ook in het eerste gedeelte van het vers van pand nemen sprake is.

10. a) Den naakte, dien zij tot lijfeigene maakten en die door zwaren arbeid de schuld moet betalen, doen zij weggaan zonder kleed, en hongerig, die garven dragen; zo maken die goddelozen met ten hemel schreiende hardheid gebruik van hun recht op den arbeid der armen, die de schuld niet betalen kunnen, en geven hun bij dien harden arbeid niet eens, wat zelfs het vee niet onthouden wordt (Deuteronomium 25: 4).

a. Leviticus 19: 13.

11. Tussen hun muren, die hun olijftuinen en wijnbergen insluiten en waar de armen onder voortdurend opzicht staan, persen zij, die harde rijken, olie uit, treden de wijnpersen door middel van die armen, en deze zijn a) dorstig, hun wordt niet toegelaten hunnen dorst te lessen.

a. Jak. 5: 4.

12. Even als op het land ten hemel schreiende verdrukking der hulpelozen heerst, zo in de steden de gruwel der tirannie. Uit de stad zuchten de lieden, het gekerm der gedoden wordt

buiten de stad gehoord, en de ziel der verwonden schreeuwt uit, roept te vergeefs om hulp. Al deze daden, die ten hemel schreien, geschieden; de Heere ziet ze alle, nochtans beschikt, ziet God niets ongerijmds, laat Hij gene verdelgende straffen komen.

13.

IV. Vs. 11-25. Andere goddelozen zijn vijanden des lichts, daarom bedrijven zij hun schelmstukken in den nacht; zij zijn den dag vijandig, maar met den schrik des nachts vertrouwd. Zijn zij eindelijk een zachten, snellen dood gestorven, zo vervloekt men hun erfenis en men vergeet hen en hun daden; maar ene straf voor hun zonde komt niet over hen; integendeel God schenkt hun een lang leven, redt hen uit doodsgevaar en geeft hun ten laatste een spoedig einde. Wie waagt het, dit alles te loochenen?

13. Zij 1) zijn onder de wederstrevers des lichts, het beeld van het hogere, hemelse licht (Joh. 3. 20), dat zij met hun gehele hart haten, omdat hun werken werken der duisternis zijn (Rom. 13. 12); zij kennen Zijne wegen niet, de wegen des lichts, die de rechtvaardigen bewandelen, en zij blijven niet op Zijne paden, de paden van waarheid en deugd, want zij zijn daar niet te huis.

1. Met vers 13 beschrijft Job ene andere categorie van goddelozen, die hij noemt met den naam van Bemordee-oor, eig. de lichtschuwen. De Staten-Overzetters vertalen door, wederstrevers des lichts. De bedoeling is hetzelfde. Het zijn zij, die het licht schuwen, dewijl hun werken werken der duisternis zijn.

In vs. 14 en vlg. worden dan de lichtschuwen vermeld.

14. Met het licht 1), als het nauwelijks aanbreekt, staat de moorder op; hij loert in de schemering uit zijn schuilhoek, doodt den arme, en den nooddruftige (den weerloze), die over de wegen gaat (Psalm 10: 8 vs.); en des nachts, als niemand op den weg is, die hem bespieden kan, is hij als een dief, speelt hij de rol van een dief.

1. Het mag verwondering wekken, dat Job hier zegt, dat de moordenaar met het licht opstaat en hem toch beschrijft als een lichtschuwe. Het is, dewijl het schuw zijn voor het licht, ook beeld is van het haten van het geestelijk licht. De moordenaar, die des daags doodt en rooft, is evenzeer een lichtschuwe als de struikrover, die des nachts zijn slag slaat. Van beiden zijn hun werken werken der duisternis.

15. a) Ook neemt het oog des overspelers de schemering waar (Spreuken 7: 9), zeggende in zijn hart: Geen oog zal mij zien (Jes. 29: 15); en hij legt een deksel op het aangezicht 1), opdat men hem niet herkenne.

a. Spreuken 10: 11.

1. Een deksel op het aangezicht, is eigenlijk de zogenaamde vrouwensluier, die in het Oosten door de vrouwen gedragen wordt, om haar aangezicht voor de mannen te verbergen. Dit

wordt ook gedaan door den echtbreker en overspeler, om zijne zonden in het geheim te kunnen botvieren. Als vrouw gekleed sluipt hij in de huizen, opdat hij niet zal ontdekt worden.

16. In de duisternis doorgraaft hij 1), de dief, de huizen, die zij zich des daags afgetekend hadden 2), die zij nauwkeurig opgenomen hadden; zij kennen het licht niet a) en willen er gene gemeenschap mede hebben.

a. Job 38: 15. Job. 3: 20.

1. Of: "De overspeler, die bij dag met de overspeelster spreekt, en zeker huis bestemt om des nachts bijeen te komen. De overspeler draagt zorg voor een heimelijken toegang.

2. Of: des daags verbergen zij, de dieven, zich met elkaar-

17. Want de morgenstond is hun tezamen de schaduw des doods, voor dezen vluchten zij als voor den dood; als men hen kent, als zij ontdekt worden, zijn zij in de strikken van des doods schaduw 1), besterven zij van schrik. Maar noch die bij dag, noch die bij nacht hun misdaden plegen, worden daarin verhinderd.

1. Of: De donkerheid is hun morgenstond, gemeenzaam zijn zij met de verschrikkingen der duisternis.

18. Hij, die openbare of nachtelijke misdadiger, is licht op het vlakke der wateren 1), gelijk een schip snelt hij heen, als het gevaar dreigt; vervloekt is hun deel, hun goed op de aarde, zodat niemand zijn nagelaten grond bewoont of bebouwt, om de ten hemelschreiende zonde, die daaraan kleeft (vgl. Hoofdstuk 15: 28); doch hij zelf wordt van dien vloek niet getroffen, hij wendt zich niet meer tot den weg der wijngaarden, om als vroeger zijne bezitting te overzien en zijne slaven te bewaken. Het helpt niet, dat men nu om wraak roept, die niemand bij zijn leven durfde volvoeren; hij is reeds gestorven en gevoelt van al dien vloek niets.

1. Of: In de vlucht is hij als op het vlakke der wateren. Gelijk de golven snel iets wegvoeren, alzo is hij in zijn vlucht voor achterlating, haastende om weg te komen. Wat verder volgt tot vs. 20 drukt uit, zijn deel na zijn dood.

19. De droogte van den snel opzuigenden zandgrond, mitsgaders de hitte der zon nemen de sneeuwwateren weg, alzo het graf degenen, die gezondigd hebben, zo snel en ongemerkt na een lichten strijd (vgl. Hoofdstuk 21: 13).

20. De baarmoeder, zijne moeder zelfs, die hem gebaard heeft, vergeet hem 1), het gewormte van het graf is hem zoet, wormen doen zich aan hem te goed; zijns wordt niet meer gedacht, en het onrecht wordt gebroken, als een hout 2), beter, als een boom, die omvalt, wanneer hij oud geworden is.

1. De bedoeling is, dat na zijn dood men niet meer om hem denkt, hoewel hij nog een rustig graf heeft, zodat zijn stoffelijk overschot onverhinderd door het gewormte verteerd wordt.

2. Een hoge ouderdom wordt in den Bijbel genoemd: "de ouderdom van een boom." (Jes. 65: 22). Zo, wit Job zeggen, wordt ook het onrecht, de lust tot zonde verbroken van den zondaar, van wie nog in vs. 21 wordt gezegd, dat hij de onvruchtbare, de kinderloze mishandelt, uitplundert, en aan de weduwe niets dan onheil toebracht.

21. En dit is dan zijn deel, terwijl hij zoveel in zijn leven misdeed. Dit zal het loon zijn van hem, die heden in zonde leeft. De onvruchtbare, die niet baart, de eenzame, die gene kinderen heeft, om tegen geweld te beschermen, teert hij af, mishandelt hij, en aan de weduwe doet hij niets goeds, niets dan dat hij haar onheil aanbrengt.

23. Stelt hem God in gerustigheid, ondervindt hij geen, onheil, zo steunt hij daarop, dat hem voortaan gene straf overkomen zal; nochtans zijn Zijne ogen, de ogen Gods, op hun wegen, de wegen der goddelozen. Waarom komt Hij, de Alwetende, dan ook niet als Rechter Zijne Almacht en heerlijkheid tonen?

24. Zij zijn een weinig tijds verheven, worden spoedig rijk en machtig bij al hun misdaden, daarna is er ene korte ziekte en doodstrijd (Hoofdstuk 21: 3), en niemand van hen is meer overig; zij worden neergedrukt, gelijk alle anderen worden zij besloten, gelijk alle andere mensen dalen zij in het graf, men ziet geen onderscheid. De dood overkomt hun ook niet in den bloei des levens, gelijk Elifaz (Hoofdstuk 22: 16) beweerde, maar zij sterven in ouderdom, en gelijk de top 1) ener aar worden zij afgesneden, wanneer die rijp is (Hoofdstuk
21. 17).

1. In Syrië is men gewoon het rijp geworden koren niet van onder af te maaien, maar alleen de aren af te snijden. Het stro laat men staan om het tot bemesting van den akker te verbranden.

Duidelijk doet Job hiermede uitkomen, dat ook de goddeloze dikwijls oud wordt, en niets zoals men dit noemt, voor zijn tijd wordt afgesneden. Zelfs tot hogen ouderdom brengt hij het, en als een volstrekt rijpe voor het verderf wordt hij eindelijk afgesneden.

Zo heeft hij al de drogredenen van zijne vrienden te schande gemaakt en kan, daarom in het laatste vers vrijmoedig vragen: Wie zal mij leugenachtig maken, voor een leugenaar houden en mijne rede als een ijdele rede kunnen brandmerken? Tegenover zijne vrienden staat Job als overwinnaar. Zijne vrienden zijn tot zwijgen gebracht; want wat Bildad nog in het volgende Hoofdstuk zegt, dient alleen om op fatsoenlijke wijze hun aftocht te dekken.

25. Indien het nu zo niet is (liever: Is het niet alzo?), wie zal mij leugenachtig maken, en mijne rede over het geluk der goddelozen tot niet brengen?

HOOFDSTUK 25. VOOR GOD ZIJN ALLE MENSEN ZONDAARS.

Door deze uitvoerige voorstelling van onloochenbare daadzaken, van misdaden, die dagelijks voor hun ogen geschieden en toch ongestraft blijven, zijn de vrienden geheel en al in de war geraakt, en Job staat tegenover hen als overwinnaar. Al bekennen zij niet, dat in de schansen, die zij tegen hem opgeworpen hebben, sterke bressen geschoten zijn (vgl. Hoofdstuk 13: 12), zo kan toch Bildad, even zo min als Elifaz, de aangevoerde bewijzen wederleggen, of nog iets nieuws zeggen. Zofar vindt het beter geheel te zwijgen, en zo verklaren zij zich met der daad voor onbekwaam, om tot oplossing van het raadsel van der vromen leed iets bij te dragen, of Job ook maar eeuwigen troost te geven. Wat Bildad in deze weinige, op zich zelf schone en ware woorden zegt, die meer aan een terugtocht dan aan een aanval doen denken, is slechts herhaling van gedachten, die Elifaz (Hoofdstuk 4: 17-21; 15: 14-16) reeds meermalen geuit heeft, en die Job over ‘t algemeen niet loochent. Bildad schaamt zich, de onbewijsbare, lichtvaardige aanklachten van Elifaz tegen Job nog voort te zetten, en wil Job slechts nog eens waarschuwen, bij zijnen eis, om met God in ‘t gericht te treden, den oneindige afstand tussen het schepsel en den Schepper niet in zondigen hoogmoed voorbij te zien. Daarom zijn zijne woorden hier op hun plaats.

I. Vs. 1-6. Onder God, den Almachtige, moeten zich alle hemelse geesten buigen, hoe zou de ellendige mens zijn vermeend recht doorzetten, God, de alleen Heilige, gaat in reinheid zelfs de schitterendste schepselen van den hemel te boven. Hoe zou de zondige, de verderfelijke mens zich aan Zijne zijde durven plaatsen?

1. Toen antwoordde Bildad, de Suhiet (Hoofdstuk 2: 11; 8: 18), en zei met vreze:

2. Heerschappij en macht, die vreze verwekt zijn bij Hem; die vrede zij bij den aanvang der schepping verstoord door de zonde, Hij maakt door Zijne gerichten weer vrede in Zijne hoogten, onder de machtige geesten des hemels (vgl. Hoofdstuk 3: 8 ; 9: 13 ; 26: 12,13).

Het ligt in het doel van ons Boek, meermalen op den eersten opstand des Satans en van zijne met hem verbondene engelen tegen God te wijzen, of het mislukken van hun bedoeling en het over hen gekomen gericht. in Job’s geschiedenis zal aangetoond worden, dat Gods bestuur in de wereld een regeren van liefde en wijsheid is, zodat elk beproeven van opstand tegen Hem niets dan goddeloze en nutteloze dwaasheid is.

Niet alleen zien wij Zijne regering over Zijne hemelse creaturen, maar zo heeft hij, van boven af, de gehele orde der wereld ingericht, dat, ofschoon de dingen hier verward en zeer in beroering zijn, en er vele beroeringen en verwarringen zijn, God echter desalniettemin alles tot dat doel leidt, hetwelk Hij bij Zich zelven heeft vastgesteld en voorgesteld. Waar is het, dat, indien wij onze ogen laten vallen op hetgeen hier beneden is, wij niet kunnen zien, dat die regering zo vredig is, als hier wordt voorgesteld, maar indien wij op de Voorzienigheid Gods acht geven, dan is het zeker, dat wij te midden van de verwarringen en verwikkelingen der wereld moeten bekennen, dat God alles bestuurt, zoals het Hem goeddunkt.

3. Is er een getal Zijner benden, van Zijne hemelse legerscharen; en over wie van al deze talloze geesten staat Zijn licht, dat alles in heiligen en reinen glans overtreft, niet op? Ook de reine geesten, die toch de natuur des lichts deelachtig zijn, moeten zich buigen voor dit alleen reine wezen.

4. Hoe zou dan een zwak, sterfelijk mens a) rechtvaardig zijn bij God, op enig recht bij God kunnen aanspraak maken? En b) hoe zou hij bij dezen, boven de reinste schepselen zelfs hoog verhevenen God, zuiver zijn, hij, die van ene vrouw geboren is, hij, die vlees uit vlees, die in zonde ontvangen en geboren is? Hoe kunt gij dan, o Job, u voor rein en onschuldig houden, dat gij het durft wagen, u in een strijd in te laten met Hem, wiens vonnis voor de hoogste geesten zelfs onveranderlijk is?

a. Job 4: 17,18,19; 14: 15,16. b) Job 15: 14.

5. Zie, tot de maan toe 1) zal bij des Heren licht niets zijn, en zij zal geen schijnsel geven, want de zon is Zijn beeld, waarbij het maanlicht verdwijnt, en de ver glinsterende sterren zijn in haar licht niet zuiver in Zijne ogen (vgl. Hoofdstuk 15: 15).

a. In het Hebr. Heen adjareach welo jaähil. Beter: Zie, zelfs de maan, zij schijnt niet helder, n.l. voor de ogen des Lichts des Heren. Het is Bildad's bedoeling, om Gods volstrekte heiligheid en zuiverheid aan het licht te brengen; vandaar dat ook in het tweede gedeelte gezegd wordt, dat de sterren niet zuiver zijn in Zijne ogen, om daardoor de nietigheid van het schepsel te meer te doen uitkomen. Op zichzelf volkomen waar, maar dat heeft Job niet geloochend, en daarom dienen ook deze woorden niet, om Job te overtuigen van zijn ongelijk.

6. a) Hoeveel te min de machteloze mens, die ene made is, een beeld der vergankelijkheid, en des mensen kind, die, in het stof der aarde levende, een worm is (Hoofdstuk 4: 19; 15: 16)?

a. Spreuken 22: 7.

Slechts de algemene menselijke zondigheid brengt Bildad nog eenmaal Job in herinnering, zonder hem nu openlijk te berispen, opdat Job daaruit de vermaning tot ootmoed zou afleiden voor zich zelven, en deze vermaning had Job werkelijk nodig. Want zijne reden gaan veelvoudig tegen den ootmoed in, welke ook hij het zekerste bewustzijn van een Gode welgevallige gezindheid en handelingen tegenover den zaligen God de plicht van den zondigen mens blijft.

HOOFDSTUK 26.

JOB PRIJST GODS MAJESTEIT VEEL HEERLIJKER DAN BILDAD.

In zijne uitgebreide slotrede (Hoofdstuk 26-31) betoont zich Job in allen dele een overwinnaar over de onwaarheid, ongerechtigheid en liefdeloosheid in de vrienden, maar toont tevens zijne eigene radeloosheid en onbekwaamheid, om het door hem erkende en openlijk uitgesproken raadsel op te lossen, daar hij nog zijne wezenlijke boezemzonde het kan erkennen, maar zijne onschuld tegenover de verwijten der vrienden tevens als een recht tegenover God neemt. Ondanks dit, looft en verheerlijkt hij (in Hoofdstuk 26, het antwoord op Bildad's rede) de almacht van God, terwijl zijn geloof over de voor zijn verstand onoplosbare en verschrikkelijke raadsels heengaat. Hierdoor geeft hij het bewijs, dat hij veel beter Gods verhevenheid erkent, en zich den groten afstand van den Schepper veel meer bewust is, dan Bildad.

I. Vs. 1-4. Nutteloos zijn uwe woorden, die gij bovendien nog van anderen overgenomen hebt.

1. Maar Job antwoordde, verstoord, dat Bildad in plaats van zijne nederlaag en die zijner beide vrienden eerlijk te bekennen, gedachten herhaalt, die hij reeds meermalen uitsprak, en door Job niet alleen niet geloochend, maar veel dieper en beter erkend en voorgesteld waren, en hij zei:

2. Hoe hebt gij geholpen dien, die zonder kracht is, daarvoor toch houdt gij mij, en behouden, ondersteund, den arm, die zonder sterkte is, dien gij krachteloos acht?

3. Hoe verstandig hebt gij hem geraden, gij, die in eigene ogen zo verstandig zijt, hem, die gene wijsheid heeft, geen inzien in de vereniging van Gods gerechtigheid met het lijden der vromen, of met het geluk der goddelozen, en hoe hebt gij de zaak, alzo zij is, ten volle bekend gemaakt, welk ene diepe wetenschap hebt gij aan het licht gebracht omtrent dit punt!

4. Aan wie hebt gij die woorden (liever; "Wiens woorden hebt gij) verhaald? Hoe kwaamt gij toch aan al die wijsheid? en wiens geest is van u uitgegaan? welke wonderbaar wijze geest heeft u al deze woorden ingegeven?

Alle deze woorden zijn ironisch gesproken. Job voelt dat zijne vrienden verslagen zijn, dat de laatste woorden van Bildad hebben moeten dienen, om hun onmacht te verbergen, en daarom houdt hij hen voor, inzonderheid Bildad, die het laatst heeft gesproken, hoe zij in alles zijn te kort geschoten, om hem te troosten; ja, hoe uit hun woorden volstrekt geen diepe wijsheid ademde, aan de ene zijde deze niet opgingen en aan de andere zijde zij slechts algemene waarheden hadden bevat.

Wat hij nu verder spreekt, dient om aan te tonen, dat hij een dieper indruk heeft van Gods Almacht, en Verhevenheid en Majesteit.

5.

II. Vs. 5-14. Zie, ik wil u tonen, dat ook ik even zo goed als gij en nog wel beter, Gods verhevene, eerbiedwekkende Majesteit ken en prijzen kan. (Hoofdstuk 9: 4-10; 12: 13-25). Zijne macht gebiedt over het rijk der doden, zowel als over de gehele aarde, over de wateren in de hoogte, zowel als over alle vijandige machten in de hoogte en in de diepte. Van de oneindige grootheid Gods kunnen wij zelfs geen besef hebben.

5. Niet alleen de reine geesten in de hemelse hoogten, die den Heere omgeven (vgl. Hoofdstuk 25: 2,3), maar ook de doden zullen geboren worden 1) (liever: "zullen in angst zijn) van onder de wateren (Efez. 4: 9), en hun inwoners, de inwoners der wateren, de monsters der zee. Ook de menigte der wateren kan van de werkingen Zijner macht niets afsluiten.

1. Het woord "holel" betekent: "voldragen schepsels baren," en ten tweede: "in angst zijn," als ene barende vrouw. Die de eerste betekenis willen vasthouden denken bij het woord: "doden" aan levenloze dingen, bijv. edelgesteenten, parelen, die van den bodem der zee gehaald worden.

In het Hebr. Harephaïm jeholeloe. De doden (schimmen) zullen in angst zijn. Onder harphaïm worden verstaan de geesten der afgestorvenen. En van dezen zegt Job hier, dat zij in angst zullen zijn, vanwege de hoge Majesteit en verhevenheid Gods. Heeft Bildad gewezen op des Heren Majesteit in de hemelen, Job zegt hier, dat zijne beschouwing van die Majesteit nog verder gaat. Deze strekt zich ook uit tot de verblijfplaats der afgestorvenen, ook tot de zee en hare bewoners. Gods Almacht en Majesteit wordt gevreesd door de doden, en in het dodenrijk (vs. 6) is er niets verborgen voor Hem. Men weet, dat de Ouden het dodenrijk dachten onder de aarde, dus ook onder de wateren.

6. Het dodenrijk, de hel (Hoofdstuk 7: 10) is naakt voor Hem, Hij aanschouwt die met Zijnen alles doordringenden blik (Hebr. 4: 13), en geen deksel is er voor den afgrond, waar het verderf woont (Hoofdstuk 28: 22. Spreuken 27: 20. Psalm 88: 12); Hij kent ook deze even nauwkeurig als het overige Zijner schepping (vgl. Hoofdstuk 38: 17. Psalm 139: 8. Spreuken 15. 11).

7. a) Hij breidt door Zijne macht het Noorden uit, den Noorder hemel, die van de Poolster over de aarde welft, aan welken de Grote Beer, de Pleijaden en de Orion (Hoofdstuk 9: 9) schitteren; Hij breidt die uit over het woeste, over de ledige ruimte, zonder enig steunsel hangt het in de ruimte; Hij hangt evenzo de aarde aan een niet 1), zij wordt alleen door de Almachtige hand van den Schepper gedragen.

a. Psalm 104: 2.

1. Of, over het niet, gelijkluidend met het over het woeste, in het eerste lid van het vers. De bedoeling is, dat hemel en aarde in het wereldruim zweven, zonder enigen steun, alleen gedragen door de Almachtige kracht Gods.

Welk een juiste kennis van Gods Schepping straalt hier door, iets wat alleen door ingeving van Gods Geest kan verklaard worden.

8. Hij bindt de wateren in Zijne wolken; nochtans scheurt de wolk daaronder door die grote zwaarte niet. Hij maakt, dat de wateren niet op eens neerstorten, maar laat ze in Zijne wijsheid en goedheid als regen nederdalen (Spreuken 30: 4).

9. a) Hij houdt het vlakke Zijns troons vast 1), Hij maakt dat men Zijnen troon, waarvan het blauw des hemels de glans is (Jes. 66: 1), niet ziet; Hij spreidt Zijne wolk daarover.

a. Psalm 104: 2,3.

1. In het Hebr. Meacheez phenee-kisseh. Beter: Hij omwolkt den aanblik van Zijn troon. Want wel betekent het eerste woord, vasthouden, maar ook toesluiten, om wolken. En die laatste betekenis moeten we hier hebben. In het tweede gedeelte wordt dan ook gezegd, hoe de Heere Zijn troon verbergt, of omwolkt, als er gezegd wordt: Hij spreidt er Zijne wolk over heen. Joh spreekt hier over de wateren, zowel die zich in den wolkenhemel bevinden, als die op de aarde zijn.

10. a) Hij heeft een gezet perk, een vaste grens, over het vlakke der wateren rondom afgetekend b), tot aan de voleinding toe des lichts met de duisternis, waar licht en duisternis van elkaar scheiden, in elkaar smelten.

a. Job 38: 8. Psalm 33: 7; 104: 9. Jer. 5: 22. b) Spreuken 8: 29.

Job spreekt hier van den horizon, een cirkel over de oppervlakte der wateren getrokken. "Hieraan schijnt ten grondslag te liggen de gedachte der oudheid, dat de aarde een schijf is, door den oceaan omstroomd, en dat aan gene zijde daarvan het rijk der duisternis begint.".

11. De pilaren des hemels, de ten hemel reikende bergen, die het hemelgewelf schijnen te dragen, sidderen, en ontzetten zich voor Zijn schelden; zij sidderen, als de Almachtige in donder en bliksem Zijne Goddelijke bevelen geeft (Nehemia 1: 5).

12. Door Zijne kracht klieft Hij, beroert Hij, de zee (Jes. 51: 15. Jer. 31: 35), en door Zijn verstand verslaat Hij hare verheffing, haren trots, en breidelt Hij hare golven.

13. a) Door Zijnen Geest, Zijn machtwoord, heeft Hij de hemelen versierd met het purper van den dageraad, en de sterren bij nacht; Zijne hand heeft de langwemelende slang geschapen (Hebr.: "doorboord), dat zij de zon weer vrijlate, en de aarde zich weer in het licht verheuge.

a. Psalm 33: 6.

Ook hier, even als Hoofdstuk 3: 8 en 9: 3, wijst Job op ene duistere natuurkracht, die, afgevallen van God, bovenal het Goddelijk licht en het afbeeldsel daarvan, het aardse zonlicht haat en vervolgt. De slang, die snel naar de zon schiet, om haar te verslinden, is hetzelfde

wezen, als de Leviathan (Hoofdstuk 3: 8), die door de tovenaars tegen het licht wordt opgehitst. Het volk zag een afbeeldsel van deze in het sterrebeeld, de slang, dat uit vele kleine en grote sterren bestaande, zich tussen den kleinen en den groten Beer bijna om den gehelen poolkring van den hemel wendt. Gods macht openbaart zich dus op gelijke wijze in de onstuimigheid der verbolgene zee, en in de verheldering van den met wolken bedekten hemel, als daarin, dat Hij den trots van de Hem vijandige macht der duisternis breekt en de door haar veroorzaakte verduistering der zon doet ophouden.

14. Ziet, dit zijn maar uiterste einden Zijner wegen, dit zijn slechts trekken van Zijne grootheid en Zijn bestuur; en wat een klein stukje der zaak hebben wij van Hem gehoord? Wij mensen vernamen slechts als een gefluister in de verte, dat ons van Hem meldde, en dit is ons reeds zo groot. Wie zou dan den donder Zijner mogendheden verstaan? Wie van ons mensen met zo klein verstand zou het dan kunnen verdragen, als al de majesteit Gods uitgesproken werd (Psalm 92: 6; 104: 24; 139: 17)?

Met geen meer verheven woord kon Job zijn diep gevoel uitdrukken van Gods heerlijkheid, die al het menselijk weten overtreft. Hier wordt in waarheid een nagalm gehoord van dien veraf zijnden goddelijken donder zelf.

Hoe waardiger het slot van deze schildering is, van des te groter gewicht is zij zelf; want onze beschouwing van Gods werken is ons van geen nut, wanneer wij niet aan het einde een besluit daaruit trekken, dat zij boven onze bevatting en ons gevoel verheven zijn, en zo groot en heerlijk, dat wij door hen als het ware zouden verblind worden.

HOOFDSTUK 27.

JOB STELT, OM ZIJNE ONSCHULD TE REDDEN, DEN VROME EN DEN HUICHELAAR TEGEN OVER ELKAAR.

Nu de vrienden te zamen verstomd zijn, verkrijgt Job tegenover hen zijne volle rust weer, en houdt nu tot hen allen ene leerrijke en vermanende slotrede, van bijzondere schoonheid en diepte (Hoofdstuk 27 en 28). Vooreerst herhaalt hij ter bevestiging van zijne overwinning nog eens de bewering zijner volkomene onschuld. Als hij zijne zalige gemeenschap met God vervolgens gedenkt gevoelt hij zich gedrongen, om zijne uitspraken over het geluk der goddelozen tot het rechte punt terug te brengen, daar hij door de eenzijdige beweringen zijner vrienden gedwongen, in de hitte van den strijd te ver gegaan was. Hij wil het nu niet meer ontkennen, dat het gewone lot en het uiteinde der goddelozen ongelukkig is, maar wijst hun ook aan, hoe dwaas het van hen is, uit deze beschouwing het besluit te trekken, dat ieder, die zich in ongeluk bevindt, daarom ook een goddeloze moet zijn, daar de oorzaak van het ongeluk toch deze is, dat zij de goddelijke wijsheid niet bezitten, die alleen door godsvrucht te vinden is. Wilde men daarom over het lot van enen mens oordelen, zo is het voor alle dingen nodig, te onderzoeken of hij de godsvrucht kent. -Hoewel Job in deze rede nog den sleutel niet vindt tot de betekenis van het lijden eens vromen, dus ook niet tot die van het zijne, zo komt hij toch weer in ene rechte verhouding tot de vrienden, betoont zich zacht jegens de overwonnenen en biedt hun de hand, om met hen verstandig onderzoek te doen naar de oplossing van het raadsel, dat hen allen bezig houdt. Hij zelf komt nader tot de oplossing, door den verhevenen lof op de "Wijsheid" (Hoofdstuk 28) waardoor hij op nieuw daarvan zeker wordt, dat hij die door godsvrucht de bron der wijsheid kent, ook zeker voor het lot der goddelozen bewaard zal blijven, en door God, de persoonlijke Wijsheid, zelven de openbaring van het doel zijns lijdens ontvangen zal.

I. Vs. 1-10. Zo waar God leeft, het is zuivere waarheid, wanneer ik u zeg, dat ik geen boosdoener ben, maar in deze ellende nog een goed geweten heb. Wie mij desniettemin tot enen goddeloze wil maken, die bewijst, dat hij zelf zodanig een is. Kan wel ooit een zondaar, zo vol hoop op de rechtvaardiging Gods zijn, terwijl hij den ellendigsten dood tegemoet gaat; zal hij in ellenden zo vasthouden aan dien God, die hem slaat, gelijk gij bij mij ziet?

1. En Job ging voort tot alle drie de vrienden te zamen te spreken en zijne spreuk 1) op te heffen, en zei:

2. Niet zonder reden wordt deze en de volgende rede van Job (Hoofdstuk 29 vv.) maschal (spreuk vol wijsheid) genoemd. Het is even als nog heden de Arabieren en ook wel wij gewoon zijn, aan het slot van ene rede of van ene bewijsvoering, ene kernachtige, bijzondere uitspraak uit de ervaring van het eigen hart, of ook van enen bekenden wijze tot samenvatting van al het vroeger gezegde en laatste bevestiging en bezegeling der uitgesprokene waarheid te gebruiken. Zo neemt Job nu, dewijl de oppositie der vrienden tot stilzwijgen is gebracht, na korte pauze het woord, om met hoger recht en duidelijkheid de overtuigingen uit te spreken, welke als gevolgtrekkingen der tot dusver gevoerde redenen in zijn binnenste zich gevormd hebben en zo deze te sluiten.

2. Zo waarachtig als God leeft 1), die mijn recht, het mij volgens mijne vroomheid toekomende deel, weggenomen heeft, daar Hij mij als enen misdadiger behandelt, en de Almachtige, die mijner ziele bitterheid heeft aangedaan (vgl. Hoofdstuk 3: 20; 7: 11).

1. Hier komt het weer zo treffend uit, dat Job een kind van God is. Want toch, hoewel hij God aan de ene zijde beschuldigt als zijn Vervolger, zo klemt hij zich toch aan de andere zijde aan God, als den Rechtvaardige, vast en zweert hij Hem. Job weet, dat die God hem nog eens genadig zal zijn, Zich aan hem openbaren in Zijn Trouw. Wanneer hij God als zijn vervolger beschouwt, dan geschiedt dit tengevolge van de aanvechtingen der ziele.

3. Het is waarheid, wat ik u met ede bevestigd heb. Ik zal de leugen haten, zolang als mijn adem in mij zal zijn, en het geblaas Gods, de van God mij ingeblazen geest des levens, in mijnen neus.

4. De Heere straffe mij, indien mijne lippen onrecht zullen spreken, en indien mijne tong bedrog zal uitspreken. Het is gene huichelarij, maar zuivere waarheid, wat ik gesproken heb en nogmaals herhalen zal.

5. Het zij verre van mij, dat ik mij door uwe verwijten en mijne grote ellenden in schrik en verwarring zou laten brengen, dat ik ulieden rechtvaardigen zou, ulieden ten opzichte uwer beschuldigingen gelijk zou geven; totdat ik den geest zal gegeven hebben, zal ik mijne oprechtigheid van mij niet wegdoen, nooit en nimmer zal ik toegeven, dat ik mij aan ene bijzondere, grote zonde, de oorzaak van mijn lijden, zou overgegeven hebben.

6. Aan mijne gerechtigheid zal ik vasthouden, en zal ze niet laten varen; mijn hart 1) zal die niet versmaden 2) mij niet beschuldigen enen van mijne dagen, die ik geleefd heb, men zal mij tot zulk ene belijdenis niet brengen, als gij van mij wilt.

1. Neen, wil Job zeggen, ik zal niet alleen, veeleer het leven, dan mijne oprechtheid verliezen, maar ik wil deze zelf, als mijn doodskleed mede in het graf nemen, en met dezelve, als met mijn mantel van gerechtigheid, met welke ik in mijn Verlosser roemen mag, eens ten genen dage voor Zijn aangezicht verschijnen, om door hem dan ten volle vrijgesproken en gerechtvaardigd te worden.

Zijn geweten en den troost van zijne oprechtheid zou hij tot zijn uiterste blijven vasthouden en verdedigen. God weet, dat hij het altoos wel had gemeend, en zijn eigen hart verweet hem geen verzuim of overtreding van enigen bekenden plicht. Dit was zijn blijdschap en deze kon niemand hem ontroven. Het was dikwijls het lot van oprechte mensen, dat zij bij de huichelaars gerekend en even als dezulken veroordeeld worden, maar het betaamt hem, om zich kloek en stoutelijk tegen zulke beschuldigingen te verzetten, en er niet verlegen of moedeloos onder te worden, of daarom te slechter van hun zelven te denken, maar met den Apostel te zeggen: Wij hebben altoos goeden moed, en een goed geweten in alles, als die in alle dingen eerlijk trachten te wandelen (Hebr. 13: 18).

2. In het Hebr. Lo-jèchèraf. Niet versmaden, in den zin van, niet van slechtheid beschuldigen. Job ontkent hier niet, dat hij zich in woorden en gedachten onzondig weet, Maar zegt dat zijn geweten hem vrijspreekt van grove zonden, die zijne vrienden als oorzaak van zijne ellende aannemen.

Job weet zeer goed, dat hij een zondaar is, dat hij dagelijks zijne zonden voor zijn God heeft te belijden, maar hij weet ook, dat Hij altijd hier na heeft gestaan, om voor God en mensen ene onergelijke consciëntie te behouden.

7. Niet ik, maar wel mijn vijand, die mij mijne eer en mijne kroon (Hoofdstuk 29: 14) wil roven, zij als de goddeloze, en die zich tegen mij opmaakt, die mij belastert en beliegt, als de verkeerde, de ondeugende, die ook een vijand Gods is.

Dit is een woord, dat voor alle tijden van het Godsrijk geldende is. Degenen, welke den Heere Jezus Christus tot enen zondaar en godslasteraar maakten of maken, diegenen, die zijne gelovigen om Zijns Naams wil vervolgen, geven daardoor het bewijs, dat zij onbekwaam zijn, om ware gerechtigheid en goddelijke waarheid van de duisternis te onderscheiden, dat zij het licht haten, waarmee zij het goddelijk gericht over zich inroepen.

8. Nooit kan iemand, die niet zelf van God is afgeweken, mij voor enen goddeloze houden; a) want wat is de verwachting des huichelaars 1), des zondaars, als hij zal gierig geweest zijn 2) en schatten zal opgelegd hebben, wanneer God zijne ziel zal uittrekken, hem in het uur des doods brengt? Kan zulk een zich aan God vasthouden, dien hij reeds lang verliet? Immers neen! En ziet gij dan niet, dat ik ook bij het dreigen des doods de hoop op God niet laat varen (Hoofdstuk 19: 25 vv.)?

a. Matth. 16: 26. Luk. 12: 20.

1. Job stelt zich hier tegenover de goddelozen. Hij, de van God geplaagde, de zwaar beproefde heeft zijn verwachting op den Heere nog niet losgelaten. Hij heeft nog zijn vertrouwen op den Heere leren stellen. Hij houdt nog vast aan zijn God. Hij heeft het uitgesproken, dat hij zijn God na zijn verscheiden nog zal ontmoeten, dat zijn Verlosser leeft. Hij heeft nog de stellige verwachting van Gods genade te zullen ontvangen na zijn dood; maar wat is de verwachting des huichelaars, als God hem afsnijdt, als God zijn ziel zal uittrekken uit het lichaam. Hij heeft geen verwachting, dat God hem horen zal.

2. In het Hebr. Ki jibsa. Hier vertaald door, als hij zal gierig geweest zijn. Beter is het als we vertalen, als Hij, n.l. God afsnijdt, gelijkluidende met het volgende: wanneer God zijne ziel zal uittrekken. De laatste uitdrukking is ontleend aan het uittrekken van het zwaard uit de schede. Het lichaam wordt hier dan als de schede voorgesteld, waaruit de ziel als het wezenlijke bestanddeel van het leven wordt getrokken. Job stelt hier voor, den zondaar, die uit dit leven wordt weggerukt, en vraagt, welke diens verwachting zal zijn.

9. a) Zal God zijn geroep horen, als benauwdheid des doods over hem komt en alle hoop en hulp verdwijnt?

a. Job 35: 12. Psalm 18: 42; 109: 7. Spreuken 1: 28; 28: 9. Jes. 1: 15. Jer. 14: 12. Ezechiël. 8: 18. Micha 3: 4. Joh. 9: 31. Jak. 4: 3.

11. Zal hij, die zich van God losgerukt heeft, zichte midden van zo grote ellenden als de mijne zijn, verlustigen in den Almachtige, en zich met Zijne redding kunnen troosten? zal hij God kunnen en durven aanroepen te aller tijd. Zulk een bidt niet en kan niet bidden, terwijl gij hoort, hoe ik onafgebroken mijn angstvol, mijn gekweld hart voor mijnen God uitstort, en mij door Hem inwendig tot steeds nieuwen hoop gesterkt gevoel. Wie nu, reeds aan den rand van het graf staande, nog zo onwrikbaar aan God, zijnen Verlosser, vasthoudt, is geen van God verlaten misdadiger.

Job noemt vier kenmerken, vier voorrechten, die geen huichelaar bezit, 1e. de levendige hoop, 2e. de genadige gebedsverhoring, 3e. het welgevallen, de vreugde in God, 4e. het aanhoudend gebed of de gelovige omgang met God.

Hier wordt het Joh duidelijk, terwijl hij zijnen toestand met dien eens huichelaars vergelijkt, welk een troost, welk ene kracht om te dragen, ja, welk ene geestelijke vreugde te midden van het lijden hij uit de gemeenschap met God putten kan. Terwijl hij zo het onderscheid van den godvruchtige en den goddeloze bij den wortel aantast, wordt ook zijne gedachte van beider uitwendig lot veel gewijzigd.

Dat hij zegt, dat de huichelaar niet tot God roept al den tijd, dit heeft betrekking op het zonder ophouden te bidden (1 Thessalonicenzen. 5: 11). Want waar geloof is, daar wordt het gebed niet nagelaten, al slaapt iemand, of voert iets anders uit. Het ongeloof nu bidt nooit, tenzij slechts met den mond, welk gebed niet door de wolken heendringt.

11.

II. Vs. 11-23. Ik wil u onderwijzen omtrent Gods wereldorde: gij zelf hebt ze terecht beschouwd; maar welke verkeerde gevolgtrekkingen hebt gij daaruit op mijn lot gemaakt! het geslacht der verkeerden gaat geheel te niet, zijne schatten vallen den rechtvaardigen toe; zijn huis gaat te niet; ook hij zelf valt neer, God zelf vervolgt hem, en de spot van allen treft hem.

11. Ik zal ulieden leren van de handelwijze Gods, opdat gij ziet hoe mijn lot van dat eens misdadigers verschilt; Wat bij den Almachtige is, wat het richtsnoer Zijner daden is, zal ik nu nietmeer verhelen, nu gij mij rustig aanhoort.

12. Ziet, het is waar, gij zelven allen hebt het gezien; en waarom wordt gij ondanks dit door ijdelheid verijdeld, verblind ten opzichte van mij, die toch geen enkel kenteken van enen goddeloze draag?

De wapenen, welke de vrienden zo dikwijls tegen hem gebruikt hebben, de schildering van het lot der goddelozen, in welken spiegel hij zich zelven moest erkennen, wendt Job nu tegen hen aan en ten zijnen behoeve, omdat zij daaruit zien, dat hij geen goddeloze is. Hij loochent daarmee niet; wat hij in Hoofdstuk 21 en 24 heeft voorgesteld, dat misdadigers dikwijls lang

gelukkig, vromen ongelukkig zijn, maar de pas gewonnen rust en zekerheid van de oneindige zaligheid in de inwendige gemeenschap met God dringt hem ook de andere zijde in het lot van kwaaddoeners te erkennen, die hij vroeger verzweeg, namelijk het eindelijk over hen losbarstend verderf.

Onwillekeurig geeft hij hun zo toe, en wordt de waarheid in hare beweringen gerechtvaardigd, tevens ontneemt hij hun echter elk voorwendsel tot verkeerde vermoedens en beschuldigingen.

13. Zeker, dit is, gelijk Zofar (Hoofdstuk 20: 29) terecht gezegd heeft, het deel des goddelozen mensen bij God, het deel dat hem ten laatste toch door God wordt toegedeeld, en de erve der tirannen, der onrechtvaardige onderdrukkers, die zij van den Almachtige ontvangen zullen.

14. Indien zijne kinderen vermenigvuldigen a), het is ten zwaarde; en zijne spruiten, zijne in goddeloosheid zich verhardende kindskinderen, zullen van brood niet verzadigd worden (vgl. Psalm 37: 25).

a. Deuteronomium 28: 41. Hos. 9: 13.

15. Zijne overgeblevene nakomelingen zullen in den dood begraven worden; aan ene pestziekte 1) gestorven, zullen zij zo spoedig mogelijk begraven worden, en a) zijne weduwen, die door die gerichten Gods gade en kinderen verloren, zullen niet wenen, zullen uit vrees voor den Goddelijken toorn, geen rouw dragen.

a. Psalm 78: 64.

1. Zwaard, honger en pest zijn volgens de Heilige Schrift de drie grote machten, die God, de Heere tot straf voor den afval en de goddeloosheid bewaard heeft. De dood is hier de pestziekte. In vs. 14 en 15 komen de drie machten te zamen, opdat zij des Heren oordeel zullen uitvoeren. (Deuteronomium 32: 24 vv. Jer. 14: 12; 24: 10. Ezechiël. 5: 12. Openbaring 6. 4-8).

16. Zo hij in zijne hebzucht zilver opgehoopt zal hebben in ene menigste als stof, en in zijne prachtliefde zich kleding1) zal bereid hebben, als leem, als het slijk der straten (Zach. 9: 3);

1. Kleding en zilver zijn genomen, om uit te drukken de pracht, waarin hij leefde en waarvoor hij arbeidde; om aan te duiden, dat hij het alleen in de wereld had gezocht en zich van God had losgemaakt. Maar al had hij gemeend, los van God zich in dit alles te kunnen verheugen, en dit alles te kunnen behouden, toch zou God hem tonen, dat Hij de Opperheerser van alles is, want de rechtvaardige en de onschuldige zouden er genot van hebben.

Het is opgemerkt en volkomen waar, dat het losgemaakt zijn van God zich vooral openbaart door klederdracht en de heerschappij der mode.

Wie de rede van Job met die der vrienden vergelijkt, omtrent het lot van den goddeloze merkt terstond het grote verschil. Bij de vrienden alles een heenleiden naar Job, een vingerwijzen op Job, bij hem treft ge alleen een vergelijken van zijn lijden met den ondergang der goddelozen, gedurende het leven en na den dood.

17. Hij zal ze wel met moeite bereiden, maar hij zal er geen genot van hebben; de rechtvaardige, door wiens verdrukking hij alles verkreeg, zal ze aantrekken, en de onschuldige, die ten laatste toch overwinnaar blijft, zal het zilver, als een den rechtvaardige toekomende buit, delen 1) (vgl. Psalm 39: 7. Spreuken 13: 22; 28: 8. Prediker 2: 26. 2.26 MATTHEUS. 5: 5).

1. Als God de vromen verrijkt, moeten zij denken, dat zij slechts stedehouders en rentmeesters van Zijne goederen zijn, van welke hun eenmaal rekenschap zal worden afgevraagd. Wanneer de kwaden en goddelozen een vloek over hun huizen brengen, door kwalijk gewonnen en slecht aangelegde rijkdommen, dan brengen de goeden een zegen over zich en hun geslachten, door dezelve wel te besteden.

18. Hij bouwt wel zijn huis als een paleis, en toch is het voor God zo nietig als hetgeen ene motte 1) bouwde; hare woning is het uitgeknaagde in een kleed, en terwijl zij voortknaagt, verwoest zij hare eigene woning (vgl. Hoofdstuk 8: 14), en als een hoeder in de wijngaarden de hutte maakt, die slechts voor den korten tijd van het rijpen der druiven wordt opgeslagen.

1. Gelijk de mot zich, ten nadele van anderen, een woning bereidt, in welke echter niets dan vernieling en verderf plaats heeft, zo bouwen de goddelozen zich ook wel paleizen, maar zij brengen er even als de motten het verderf met zich in, zodat hun trotse gebouwen binnen kort ter neer storten.

19. a) Rijk ligt hij, de goddeloze, neer op zijne legerstede, en wordt niet weggenomen, nog niets is hem ontnomen, er dreigt nog geen gevaar; doet hij zijne ogen open, zo is hij er nietmeer. God heeft hem reeds verdelgd.

a. Psalm 49: 18.

Zo na aan elkaar als avond en morgen zijn, zijn bij den kwaaddoener de rijkste bezitting en gehele vernietiging; des avonds legt hij zich neer nog in het volle bezit van zijne rijkdommen, niet vermoedende, dat het de laatste maal zal zijn; op enen morgen slaat hij de ogen op, er niet aan denkende, dat hij ze opent, om ze nog dezelfden dag voor altijd te sluiten.

20. Verschrikkingen des doods zullen hem als wateren, die plotseling alles overstromen en wegrukken (Psalm 18: 5; 32: 6. Jes. 8: 7), aangrijpen; des nachts zal hem een wervelwind wegstelen; zo zal hij als in een ogenblik weggerukt zijn.

21. De oostenwind, die uit de woestijn komt en alles verwoest en verschroeit (Hoofdstuk 1: 19. Jes. 27: 8. Ezechiël. 17: 10), zal hem wegvoeren, dat hij heengaat in de hel, en zal hem wegstormen uit zijne plaats, van de aarde weg.

22. En God, de rechtvaardige, zal dit over hem werpen en niet sparen; van Zijne hand zal hij wel snellijk trachten te vlieden, maar het te vergeefs zijn.

23. Bij al die ellende zal hem niet eens het medelijden zijner medeburgers ten deel zijn; integendeel, een ieder zal over hem met zijne handen klappen, en over hem fluiten uit zijne plaats; dat zal de treurzang zijn van hen, die hem ten grave geleiden (vgl. Jer. 49: 17. Klaagt. 2. 15. Zef. 2: 15).

HOOFDSTUK 28. LOF DER WIJSHEID BIJ GOD EN MENSEN.

III. Vs. 1-11 Alle edele metalen weet de mens door eigen inspanning te vinden en in de donkere diepten op te sporen. Verre van de woningen der mensen, daalt hij in den schoot der aarde neer, die hem boven koren voortbrengt, die hij van onderen als met vuur doorwoelt, ter plaatse van den kostbaren steen, op een pad, dat geen vogel bereikt, geen roofdier waagt te betreden. Daaronder woelt hij de bergen om, dringt in de gespletene gangen tot het edelgesteente, en brengt het aan het daglicht.

1. Dit ongelukkig einde van de rijke goddelozen (Hoofdstuk 27: 13-23) is wel verdiend; "want" 1) gewis er is voor het zilver, dat de boosdoener zo liefheeft en dat hij bij elkaar schraapt, een uitgang, een plaats waar het vandaan komt, er is in de bergwerken een ader van zilver, en ene plaats voor het goud, dat zij smelten2), om het te louteren.

1. De samenhang tussen dit en het vorig Hoofdstuk is door de uitleggers zeer verschillend opgevat. Volgens den grondtekst begint ons Hoofdstuk met "want; " daarom is het het natuurlijkste om aan te nemen, dat nu zal aangewezen worden waarom het gericht, dat in het vorige Hoofdstuk geschilderd is, over den goddeloze moet komen. Deze, zegt Job, die in zijn leven goud en zilver, aards geluk en voorspoed voor het hoogste goed hield, moet eindelijk noodzakelijk te gronde gaan, omdat het den mens wel mogelijk is, alle verborgene heerlijkheid der aarde door eigen inspanningen en door moed te verkrijgen, maar nooit kan hij zonder God de Wijsheid verkrijgen, die alleen voor eeuwig bij het leven behoudt, en daarom alle schatten der wereld overtreft. Zij kan slechts door Hem gegeven worden, die ze van den beginne bezat, en van wie zich de kwaaddoener toch heeft losgerukt; zij kan slechts ontvangen worden door Gods kracht. -Middellijk dient echter dit woord, om te bewijzen, dat iemand, die, als Job, ondanks het allergrootste lijden aan de godsvrucht vasthoudt, en de bron der ware Wijsheid kent, nooit een goddeloze kan zijn; dat zijn lijden dus werkelijk anders beoordeeld moet worden, dan dat van den goddeloze.

Het 28ste hoofdstuk kan ook als een zelfstandig geheel beschouwd worden, waarin Job ene heerlijke belijdenis van het beginsel en den drijfveer van zijn gehele leven, van de gezindheid zijns harten aflegt en met een triomfzang vol geestdrift op de Wijsheid (wij zouden kunnen zeggen, op het zaligmakend geloof) het geheel besluit. Het geheel is de beste uitlegging van het woord des Heren: "wat baat het den mens, zo hij de gehele wereld wint en schade lijdt aan zijne ziel.".

Niet alleen in Egypte, maar ook in Haran en in Idumea vindt men én koper- én goud- én zilvermijnen. In Funon tussen Petra en Zoar waren tot op Mozes' tijd overvloedige kopermijnen en op het Edomietisch gebergte vindt men zilver- en goudmijnen.

Het is bekend, dat zelfs gedurende de vervolgingen der Christenen onder de Heidense keizers, de Christenen naar de kopergroeven werden gezonden, om daar den dood tengevolge van den

dodelijken arbeid te vinden. Volgens Edrisi worden op den Libanon nog sporen van vroegere koperwerken gevonden.

De Schrijver was zeer goed met dit werk in de mijnen bekend, zoals uit de beschrijving in dit Hoofdstuk blijkt.

Volgens Wetstein heeft hij op het oog gehad de mijnen in het ijzergebergte.

Job wil er op wijzen, dat het goud en zilver, waarnaar de goddeloze zeer begerig is, toch ook van aardse natuur is.

Hij begint met de edelste metalen.

2. Deze arbeid, welke aan de hoge waarde van het gelouterde goud moet doen denken, wordt door den beroemden Siciliaanschen geschiedschrijver Diodorus (ten tijde van keizer Augustus) op de volgende wijze beschreven: "De kunstenaars nemen den vermaalden steen en leggen dien op ene brede tafel, die een weinig schuin is; zij gieten er water op, dat de aarddelen uitspoelt en doet wegstromen, terwijl het goud op het blad blijft liggen. Dit werk wordt meermalen herhaald, waarbij in den beginne de massa met de handen zacht gestreken wordt. Dan drukt men met dunne sponsen zacht er op en trekt zo alle vuil tot zich, zodat het stofgoud geheel rein overblijft. Eindelijk, nemen andere kunstwerkers het naar bepaalde maat en gewicht te zamen, schudden het in smeltkroezen van potaarde, en doen ene bepaalde maat van lood, zoutkorrels, een weinig tin en wat zemelen van gerst er bij, leggen er een nauw sluitenden deksel op, strijken dien zorgvuldig met leem, en laten het zo vijf dagen en vijf nachten onophoudelijk in een oven koken. Hierop laten zij het afkoelen; zij vinden dan van het bijgevoegde niets in den pot, maar nemen het reine goud met weinig afval er uit."

2. Het ijzer wordt uit stof genomen, men haalt het uit den grond, en uit steen wordt koper gegoten; het koper in het erts verborgen, komt door smelting aan het licht.

3. Het einde, dat God gesteld heeft voor de duisternis, en al het uiterste onderzoekt hij; daar waar het in ‘t hart der aarde duisternis is, graaft hij door; hij zoekt daar het gesteente der donkerheid en der schaduw des doods, het gesteente, dat in de diepste duisternis verborgen ligt.

4. Daar is menig gevaar, en menige tegenstand moeten overwonnen worden; soms breekt er ene beek 1) door bij degene, die daar woont, bij den mijnwerker, de wateren vergeten zijnde van den voet, in wier nabijheid nooit een voet zich neerzette, worden dan van den mens uitgeput en gaan weg, zij worden weer drooggemaakt.

1. Anderen vertalen door, schacht en laten dan vergeten zijnde van den voet slaan op de bergwerkers, die van de mensen schier vergeven zijn aan wie niet gedacht wordt door degenen, die op de aarde met hun voeten treden. De Schrijver wil in elk geval op het moeilijke en hoogstgevaarlijke, maar ook op het zelfverloochenende van den arbeid wijzen.

5. Uit de aarde boven hem, die de mens bebouwt, komt het brood voort, en onder zich wordt zij veranderd door den arbeid der bergwerkers, alsof zij vuur ware 1).

1. Sommigen verstaan dat van gouden edelgesteenten, die als vuur glinsteren, anderen van de lampen der mijnwerkers, die de aarde doen voorkomen als in vlam staande; nog anderen van zwavel of kolen, waarin brandstof zit, en enigen van het verbrand raken der mijnen, hetwelk soms gebeurt.

Ook kan men vertalen: Van onderen wordt zij doorwoeld als door vuur. De bedoeling is, dat alles in des aardrijks ingewand wordt omgekeerd en dooreen gewoeld.

6. Maar zulk een doorzoeken van de aarde beloont rijkelijk, waar hare stenen, de stenen in de diepte der aarde zijn, daar is de plaats van den saffier, dat hemelsblauw edelgesteente (Exodus
24. 10. Ezechiël. 1: 26), en zij, de aarde, heeft stofjes van goud; de arbeider vindt die in hare kluiten.

7. De roofvogel heeft met zijn scherpen blik het padtot deze geheime werkplaatsen der natuur niet gekend, en het oog der kraai, "van den havik," hoe nauwkeurig dat oog ontdekt, heeft het niet gezien.

8. De jonge hoogmoedige dieren, die anders, zonder gevaar te vrezen, de geheimste schuilhoeken naspeuren, hebben het niet betreden, de felle leeuw, hoewel hij anders de overige dieren in moed overtreft, is daarover niet heengegaan, "geen leeuw heeft er zijne trotse stappen gezet."

9. Hij, die de schatten der aarde naspeurt, legt zijne hand aan de keiachtige rots, en ruimt die weg, om het edelgesteente te verkrijgen; hij keert de bergen van den wortel om 1), woelt ze door zijn graven om.

1. Menigmaal gebeurt het, dat de bergen, door de mijnwerkers uitgehold, eensklaps instorten.

10. In de rotsstenen houwt hij stromen, kanalen, uit, om het water, dat hier en daar uit aderen te voorschijn springt, af te leiden, en zijn oog ziet al het kostelijke, dat daar aan stenen en erts is.

11. Hij bindt de rivieren toe, stopt de aderen, die door hun water zijn werk zouden verhinderen, dat niet een traan uitkomt 1), en het verborgene goud en edelgesteente brengt hij uit in het licht, tot de oppervlakte der aarde.

1. Beter: Opdat zij niet sijpelen, damt hij de vloeden af. De bedoeling is, dat om geen last te hebben van het onderaardse water, de bergwerker dammen opwerpt, die zelfs het doorsijpelen beletten.

12.

IV. Vs. 12-22. Maar hoewel de mens het meest verborgene en het kostbaarste der aarde weet op te zoeken en te vinden, zo kan hij toch de Wijsheid, noch in het land der levenden, noch in de diepte der zee vinden, en voor al zijne schatten niet kopen. Geen levend wezen ziet haar en de benedenwereld heeft slechts een gerucht van haar vernomen.

12. Maar de Wijsheid 1), die alles in waarde overtreft, de kennis van Gods wegen, van waar zal zij gevonden worden? en waar is de plaats des verstands 2), de erkentenis van hetgeen goed of kwaad, waarheid of leugen is?

1. Uit deze vraag blijkt duidelijk, wat Job met het voorgaande bedoeld heeft. Hij wil zeggen, dat de mens in staat is te ontdekken, vanwaar het goud en zilver, het koper en de edelgesteenten komen, maar hoe zal de mens aan de ware Wijsheid komen? Waar zal hij die vinden? Een vraag, die genoegzaam insluit, dat de mens die Wijsheid niet bij zich zelven heeft, niet op de aarde had vinden.

Hiermede doet Job het aan zijne vrienden gevoelen, dat al hun ingevingen van gene betekenis waren. Zij hadden het wel voorgesteld, dat zij ware wijsheid hadden, maar een wijsheid uit de aarde, want zij hadden zich beroepen op de ervaringen der ouden en op hun eigene ervaringen, op wat de vaders hadden gezegd en wat zij zelf gezien hadden. Job zal nu aantonen, dat de ware wijsheid niet op aarde is te vinden.

2. Bedenkt men, dat het gehele 28ste Hoofdstuk tot zijn hoofddoel heeft, aan te wijzen, dat de goddeloze moet verloren gaan, omdat hij de wijsheid niet bezit, om de Goddelijke wijsheid aan te tonen, die in het onnaspeurlijk Godsbestuur is, zo is het duidelijk, dat onder "Wijsheid" hier niet alleen aan ene eigenschap van God kan gedacht zijn, maar ook ene door God zelven in den mens gelegde gezindheid, door welke deze recht erkent, wat Gods wil van hem is, wie hij zelf is, en hoe hij met zijnen God verzoend kan worden. Vers 24-28 toont dan, hoe zulk ene wijsheid van den mens slechts het uitvloeisel en de schaduw der eeuwige, Goddelijke wijsheid zelf is, volgens welke God alle schepselen geschapen heeft, door welke Hij ze steeds ouderhoudt en tot het van eeuwigheid bepaalde doel leidt (vgl. Spreuken 3: 19,20; 8: 22-31). Deze wijsheid van den mens is geen theoretisch, onvruchtbaar weten, maar ene gesteldheid des harten, die uit liefde en eerbied tot God voortkomt, die zich steeds in een godzalig leven openbaart. God zelf geeft ze, de mens ontvangt ze op aanhoudend, waarachtig gebed, door gelovig onderzoek van Gods woord en door volharden in den strijd (oratio, meditatio, teutatio). Dan stemt hij overeen niet het heilig ideaal, naar hetwelk en tot hetwelk God hem ook geschapen heeft, en heeft deel aan de Goddelijke wijsheid. Deze wijsheid, die in zijn hart woning maakt, is dan echter in haren diepsten grond van de wereldse wijsheid verschillend. Die is, volgens Jakobus (3: 15 vv.) aards; zij heeft haren oorsprong, hare geboorteplaats op de aarde, zij kruipt slechts over de aarde heen, zonder hoger en dieper te zien, bevat slechts bestanddelen der aarde, vergankelijke elementen, en een menigte vuil. Zij kan wel op een zeer noodzakelijk en nuttig gebied der aarde betrekking hebben, haar kan een zeer rijk en scherp oordeel eigen zijn; zij kan juiste voorstellingen geven en ware meningen hebben; zij kan zich uitstrekken over het gehele gebied van de kennis der aarde, zich dus als grote kennis der natuur openbaren, of, als poëtische genialiteit, als kennis van politiek, als de grondigste geleerdheid, zo als die zeldzaam ook op niet Christelijken bodem gevonden wordt: zij kan er

echter geen aanspraak op maken de wijsheid en het verstand in den volkomensten zin te zijn- haar karakter is en blijft aards. Ten tweede is deze wijsheid natuurlijk (psychisch) d.i. zij heeft niet in den geest, maar in de psyche haren oorsprong, in het leven, dat zich openbaart in gewaarwordingen, aandoeningen, prikkelingen, affecten, als lust en begeerte naar hetgeen onder het bereik der zinnen valt en de dingen, die bekoren, als spijs, drank, geslachtslust, haat, nijd enz: maar ook met betrekking tot het karakter, als op wil en besluit, weten en erkennen, verbeelden en begeren. De wijsheid, die uit deze ontstaat en daarop betrekking heeft is, hoewel zij in vele harer openbaringen een natuurlijk recht heeft, toch altijd aan materialistischen aard en vertoont zich als een uitvloeisel van een door de zonde besmet leven. Ten derde is deze wijsheid duivels; zij staat in verband met het rijk en de macht der demonen. Deze echter zoeken, juist als geesten, die in de lucht heersen, de van hen uitgaande overweldiging, verdrukking, verwoesting en vernieling als de wijsheid dezer wereld in de harten der mensen te planten en in te prenten, en zich daardoor hun eigen bestaan en bezit te verzekeren. De duivel en de demonen bezitten ene veel omvattende wetenschap, welke echter de bron wordt van al wat afschuwelijk en verschrikkelijk is, daar de wijze van het bezit en het gebruik er van ze niet adelt Daarom verwoest deze demonische wijsheid het inwendig en uitwendig levensbestaan van den mens. -De ware wijsheid echter komt niet van beneden, maar van Boven; zij daalt uit de hemelse gewesten tot den mensen neer; zij wordt niet door vlees en bloed geopenbaard. Zij is, volgens Jakobus: 1. zuiver; want zij stamt af van het door gene zonde aangeraakte leven en den lichtglans van God. 2. Zij is onvermengd, want zij moet reine, heilige, gewijde, priesterlijke harten maken. Uit deze hare zuiverheid komen alle andere eigenschappen voort. 3. Zij is vreedzaam, want God, uit welke zij is, is geen God van wanorde, maar van vrede, en roept tot vrede. Waar zij ingaat, daar maakt zij de mensen vreedzaam, stelt den hoogsten, volkomensten staat van geluk, de integriteit van den gehelen mens als voleindigd gebouw des vrede voor. Daarom openbaart zij zich ook 4. als bescheidenheid, zachtmoedigheid, goedheid, als ene gezindheid tot lijden en verdragen, als gelatenheid in het bewustzijn, dat beperking, vernedering en ontbering tot zegen zijn. Zo is zij dan ook 5. gezeggelijk; zij verneemt gaarne de gedachten en de wegen van anderen en hoort wat deze opmerkten met belangstelling. Daarenboven is zij 6. vol van barmhartigheid en van goede vruchten in werkzame uitoefening van barmhartigheid, die men zelf ondervonden heeft. Eindelijk 7. sluit zij buiten alle onpartijdig oordeel, al wat dubbelzinnig is en verdeeld, alle afzondering, allen sektegeest en alle geveinsdheid. Al deze eigenschappen, die de ware wijsheid bezit, werken een hemelsen vrede, welke gene wijsheid der mensen bezit of, geven kan, zij maken waarlijk vreedzame harten.

Alles wat tot het natuurlijke gebied behoort, hoe verborgen ook, kan door den menselijken arbeid en vlijt ontdekt en verkregen worden. De Wijsheid Gods echter is niet door menselijken ijver en volharding te ontdekken, noch te verkrijgen. Want ofschoon zij zelf er goed verborgen zijn, in de diepste plaatsen der bergen kunnen echter de schatten als prikkelende tot misdadigheid met veel moeite gevonden en uitgegraven worden. Evenzo kan het ijzer, hoe diep het ook verborgen is in de benedenste delen der aarde gevonden worden, maar niemand onder ons verkrijgt de Wijsheid Gods door menselijken ijver.

Laten we toch duidelijk er op acht geven, wanneer hier gezegd wordt, dat de Wijsheid niet onder de mensen wordt gevonden, dat Job in hoofdsom (of liever de Heilige Geest door zijn

mond), de onze ingeboren verhevenheid ons heeft willen ontnemen, omdat wij menen met zulk een scherp en schrander oordeel begaafd te zijn, dat wij van oordeel zijn, alles met ons verstand te kunnen omvatten. Hier nu kondigt de H. Geest den mensen aan, dat, wie zich dit inbeeldt, zich bedriegt, want dat hun de Wijsheid ontbreekt.

Welke wijsheid nu? Den Raad Gods te kennen. Want wij kunnen wel enige kennis van de dingen hier beneden voorbrengen, en, ofschoon die duister zijn, toch heeft God ons iets er van geopenbaard. En die kennis wordt genoemd de natuurlijke, dewijl wij allen, ofschoon niet allen in dezelfde mate, er iets van hebben. Maar wanneer men zou moeten weten, wat God is, of Zijne oordelen, dan behoren de menselijke gevoelens ingebonden te worden, en hoe meer zij zich willen verheffen, des te meer behoren zij onderdrukt en naar binnen gedrongen te worden.

13. De mens weet, doorziet hare hoge waarde niet, hij kan niet berekenen hoeveel zij waard is, en zij wordt niet gevonden in het land der levenden, al wilde men de gehele zichtbare wereld doorreizen, toch zou men daardoor de ware kennis van het wezen aller dingen niet verkrijgen.

14. De afgrond, de oceaan, zegt: Zij is in mij niet, en de zee zegt tot hem, die de hemelse Wijsheid zou willen doorzoeken: Zij is niet bij mij.

15. a) Het gesloten, het fijnste goud kan voor haar niet gegeven worden, en met zilver kan haar prijs niet worden opgewogen.

a. Spreuken 3: 14; 8: 11,19; 16: 16.

Noch geleerdheid noch rijkdom geven het recht op de hemelse wijsheid, integendeel ook de ongeletterde en de armste kan haar verkrijgen.

J. Zij kan niet geschat worden tegen fijn goud van Ofir (vgl. 1 Koningen 9: 28), tegen den kostelijken Schoham, den Onyx, een edelgesteente van bleke kleur, als de nagel van den vinger, door welke het vlees heenschemert (Genesis 2: 12. Exodus 28: 9). of den Beryl van zeegroene kleur, overhellende nu eens naar het waterblauwe, dan naar het gele (Openbaring
K. 21) of den Saffier (zie vs. 6).

17. Ja, deze Wijsheid is boven alles verheven, ook boven de kostbaarste schatten. Men kan het goud of het kristal, "glas 1) met goud versierd" haar niet gelijk waarderen, ook is zij niet te verwisselen voor een kleinood van dicht goud.

1. Het glas werd reeds vroeg door de Feniciërs uit kiezelzand gemaakt. De ouden stelden drinkbekers, schalen en schotels, uit dit product vervaardigd, zo hoog, dat zij die nevens het goed stelden en noch vensters, noch spiegels in het Oosten uit glas vervaardigd waren. (Hoofdstuk 37: 18).

18. De Ramoth en Gabisch 1) zal niet gedacht, want de trek, het bezit

2. der Wijsheid is meerder, is van veel hoger waarde, dan der Robijnen (Spreuken 3: 14,15).

1. Onder de Ramoth hebben wij te verstaan de paarlen en onder Gabisch het kristal, terwijl onder Robijnen hier waarschijnlijk de koralen moeten worden verstaan.

2. Dit kan men ook vertalen: "de aantrekking," "uittrekking" of "ophaling." Job gebruikt hier een kunstwoord van de parelvisserij. Deze uitdrukking is gevoeglijk gebezigd aangaande deze Wijsheid, welke zeer diep en buiten het bereik der gewone mensen liggende, niet kan verkregen worden zonder vlijtig onderzoek en opmerken.

19. Men kan den Topaas, de bleekgroene Chrysoliet (Exodus 28: 17) van Morenland, het ten zuiden van Egypte gelegene Ethiopië, waar het Topaseneiland in de Rode Zee dien oplevert, haar niet gelijk waarderen, en bij het fijn louter goud kan zij niet geschat worden1), zodat men dit tegen haar zou kunnen opwegen.

1. Alles wat veel waarde heeft somt Job op, om daardoor de waarde der Wijsheid te verheffen. Er is niets, wil hij zeggen, zo kostelijk, wat met haar kan worden vergeleken, en er is op aarde gene plaats, waar zij kan worden gevonden.

2. a) Die Wijsheid dan, van waar komt zij, wanneer zij op al die genoemde plaatsen niet te vinden is, en voor al die hoogstgeprezene kostbaarheden niet te verkrijgen is? en waar is de plaats des verstands? Waarheen moet zich dan de mens wenden, om haar te verkrijgen, daar hij zonder haar noch in dit, noch in het volgend leven gelukkig en zalig kan zijn?

a. Job 28: 12.

21. Want zij is verholen voor de ogen aller levenden, van alle geschapene wezens; geen onder allen, ook de mens niet, kan van zich zelven de vraag, vs. 20, beantwoorden, en door zich zelven ware wijsheid verkrijgen, en voor het gevogelte des hemels is zij verborgen; hoewel dit scherper en verder dan het mensenoog ziet, heeft het nergens den zetel der wijsheid ontdekt.

22. Hier op aarde, in de schepping Gods, kan men overal de sporen zien van haar leven en van haren zegen, maar het verderf en de dood, het land des verderfs en des doods zeggen: Haar gerucht hebben wij met onze orenslechts gehoord.

Wat Job hier wil zeggen is dit, dat geen enkel schepsel de Wijsheid Gods zou kunnen uitvinden, noch op de aarde, noch in de lucht, noch onder de aarde. Dat het dus ijdele moeite is van den mens, om door te dringen tot den Raad Gods en tot de diepe verborgenheden der Godsregering in de wegen zijner Voorzienigheid. En hiermede plaatst hij zich en zijne vrienden op het rechte standpunt.

23.

V. Vs. 23-28. Slechts één, God, de Alwetende, de Alomtegenwoordige, kent de bron der wijsheid. Toen Hij eens der machten der natuur hare wet voorschreef, toen openbaar des Hij Zijne wijsheid in de schepping en toonde den mensen in de godsvrucht den weg tot wijsheid.

23. God alleen verstaat haren weg, de weg, langs welken de mens tot het bezit der wijsheid komt, en Hij, Hij weet hare plaats.

24. Want Hij schouwt in Zijne werkzame Alomtegenwoordigheid tot aan de einden der aarde; Hij ziet onder al de hemelen. Hoe zou hij niet ook weg en plaats der Wijsheid kennen?

25. De Wijsheid is de maatstaf, naar welke, en het doel, waarnaar Hij alle schepselen schiep: Als Hij den wind het gewicht maakte, de wet hoe sterk hij zou waaien, en a) de wateren opwoog in mate, aan de wateren in de wolken, op de aarde en in de zee de grenzen stelde, die zij niet mochten overschrijden.

a. Spreuken 8: 29.

26. Als Hij den regen ene gezette orde maakte, wanneer hij neervallen zou, en enen weg voor het weerlicht der donderen, ene wet voor het ontstaan, de plaats den tijd en de kracht.

27. Toen zag Hij haar, toen verkoos Hij de Wijsheid als het ideaal en het voorbeeld, waardoor Hij alles in orde stelde, en vertelde ze, openbaarde ze in de werken Zijner schepping, daar Hij op alle het zegel der wijsheid drukte (Rom. 1: 19,20); Hij schikte ze, stelde haar, om naar en door haar de wereld en in ‘t bijzonder de mensheid te scheppen en te leiden, en ook doorzocht Hij ze, en bevond, dat zij het middel was, waardoor Hij de wereld zo volkomen gevormd had, en door welke Hij haar ook zeker tot het eeuwig doel brengen zou.

28. Maar tot den mens heeft Hij toen gezegd: Zie 1), de vreze des HEREN, de ware bekering, zelfverloochening, ootmoed en geloof, is de wijsheid, door deze maakt de Goddelijke wijsheid woning in u, zodat gij deel aan haar verkrijgt, en van het kwade te wijken, de uit deze vreze Gods voortvloeiende heilige wandel, is het verstand 2); dit geeft het rechte inzicht, hoe men van den eeuwigen dood kan gered worden (Spreuken 3: 7; 16: 6; 1: 7. 16.6 1.7 Psalm
111. 10).

1. Duidelijk wordt het hier uitgesproken, dat er een verborgen Raad en een geopenbaarde Wil is. In den verborgen Raad en Wil in te dringen is vruchteloze moeite. Daarnaar heeft den mens niet te staan. Maar wat hij wel heeft te betrachten is het opvolgen van den geopenbaarden Wil. Waar God den verborgen Raad voor Zich heeft gehouden, daar heeft Hij geopenbaard, wat tot waarachtig heil van het schepsel kan dienen, den weg aangewezen, waarop de mens alleen vrede vinden kan; en daarom zegt Job hier ook aan het slot van dit Hoofdstuk, wat de geopenbaarde Wil is, welken op te volgen, ware wijsheid verraadt.

2. In het geloof aan den Zoon Gods, in Wie alle schatten der wijsheid lichamelijk wonen, is deze godsvrucht vervuld. Met deze klare en diepe erkentenis is Job dicht voor de deur van de oplossing van het raadsel zijns lijdens gekomen; hij heeft bevestigd wat in Hoofdstuk 1: 1 1.1

van hem gezegd is. Al is het, dat hij nogmaals in het duister der verzoeking neerzinkt, zo is het nooit mogelijk, dat satan overwint, omdat Job alle voorwaarden bezit, om door het woord van Elihu en van God, dat dit raadsel verlicht, het gebrek aan wijsheid te overwinnen en in zich zelven volkomen te ervaren, wat hij in Hoofdstuk 28 zo vol geestdrift geprezen heeft. Job spreekt hier "de meest verhevene wonden, welke de tegenstanders evenzeer moeten overmeesteren, gelijk zij hem zelven als den niet slechts machtigen, maar ook bijzonderen overwinnaar voorstellen, die hier eerst daardoor, dat hij in de uitwendige overwinning zich zelven overwinnende tot hogere klaarheid komt, de kroon der ware overwinning wegdraagt."

Job spreekt hier van de wijsheid als van een persoon. Sommigen menen, dat hier even als door Salomo (Spreuken 8) bedoeld is, het eeuwig Woord, dat bij den Vader was, voordat de wereld was, en door Wie Hij alle dingen gemaakt heeft (Job. 1: 1 v.).

Hier hebben wij de beschrijving van den waren, zuiveren, onbevlekten godsdienst; zij is den Heere te vrezen en te wijken van het kwade. De vreze des Heren is de bron en de hoofdzaak van allen godsdienst. Er is ene slaafse vrees voor God, die voortkomt uit harde gedachten van Hem (MATTHEUS. 25: 24). Er is ene zelfzuchtige vrees voor God, voortkomende uit ontzagwekkende gedachten van Hem (Hand. 9: 5). Maar er is ook ene kinderlijke vrees voor God, voortkomende uit grote en hoge gedachten van Hem; deze is het lichaam en de ziel van allen godsdienst. Waar deze ook in de harten heerse, daar zal het blijken uit ene standvastige zorg om van het kwade te wijken (Spreuken 16: 6). Waar wordt deze wijsheid gevonden? Hare schatten zijn verborgen in Christus, worden ontdekt door het Woord, aangenomen door het geloof, onder de werking van den Heiligen Geest. Die wijsheid is niet gegeven om hoogmoed of ijdelheid te voeden, of om onze nieuwsgierigheid te bevredigen. Zij onderwijst zondaars en wekt hen op om den Heere te vrezen en te wijken van het kwade, in de oefening van boetedoening en geloof. Laat ons dan vlieden van het kwaad, onze toevlucht nemen in de hoop van het Evangelie, het goede des levens dankbaar ontvangen, de lasten des levens met vreugde dragen, zonder dat wij verlangen al de moeilijkheden daaromtrent op te lossen.

HOOFDSTUK 29. JOB VERHAALT VAN ZIJN VROEGER GELUK.

In ene slotrede welke uit drie deden bestaat (Hoofdstuk 29,30, 31), stelt Job, al wat hij nu en dan gezegd had samenvattende, de gehele ellende van zijnen toestand met welsprekendheid voor, zijn vroeger geluk (Hoofdstuk 29), zijn groot ongeluk voor het tegenwoordige (Hoofdstuk 30), en zijne volkomen onschuld aan deze ontzettende omkering (Hoofdstuk 31). Niet meer uitdagend en hartstochtelijk roepende, maar in diepen, stillen weemoed en in het bewustzijn van zijne volkomen rechtvaardigheid, stelt hij zich nog eens de gehele grootte van het hem onoplosbare raadsel voor den geest. Hoe dieper hij zelf in zijn hart erkend heeft, wat en waar de ware wijsheid is, hoe meer hij zich bewust is, die in het leven betoond te hebben, des te vreselijker gevoelt hij de tegenspraak, om zich in het ongeluk van zulk enen te bevinden, die uit gebrek aan wijsheid verloren gaat. In dit zijn uitvoerig uit elkaar zetten van het tot hiertoe ondervonden lijden, openbaart zich echter, naast de hoge en voor mensen niet te berispen gerechtigheid, ook de grote fout van zijn hart, de eigengerechtigheid, en het aanspraak maken bij God, om steeds een loon te genieten overeenkomstig aan zijne vroomheid, en waarom God hem in de macht van Satans verzoeking moest overgeven. Job is nu naar twee zijden rijp geworden voor de oplossing van het raadsel; hij is zich opnieuw bewust geworden, hoe zalig het is, ook in de grootste ellende, aan God vast te houden, waardoor het onmogelijk geworden is, dat Satan nog overwint; maar ook is zijn loonzucht rijp geworden en nu openlijk voor den dag getreden. Zo is deze rede het slot van het gehele twistgeding, en leidt zij tot oplossing van het raadsel.

I. Vs. 1-11. O, dat ik nog als vroeger ware, toen ik door Gods bescherming zelfs in gevaar veilig kon wandelen, toen ik door Gods vriendschap in het midden der mijnen enen gezegenden rijkdom genoot, toen ik, wanneer ik in de poort verscheen, door jong en oud geëerd werd, ja, toen daar zelfs de allervoornaamsten voor mij met spreken ophielden en allen mij gelukkig prezen.

1. En Job ging in diepen weemoed voort zijne spreuk, zijne plechtige aanspraak (vgl. Hoofdstuk 27: 1) op te heffen en zei, om zijn vroeger geluk en zijne tegenwoordige ellende tegenover elkaar te stellen;

2. Och of ik weer zo gelukkig ware, gelijk in de vorige maanden, gelijk in de dagen, toen God mij zo kennelijk bewaarde of, beschermde!

3. Toen Hij Zijne lamp deed schijnen over mijn hoofd, toen Zijne gunst en Zijne vreugde mij omgaven en ik bij Zijn licht de duisternis, het dreigend gevaar, veilig doorwandelde (Jes. 60:
1. Psalm 23: 4).

4. Gelijk als ik was in de dagen mijner jonkheid 1), mijner vreugde, toen ik den rijksten zegen Gods in gezondheid, kinderen, eer en goederen inoogste (Sir. 33: 17), toen Gods a) verborgenheid 2), Zijn vertrouwde vriendschap en zalige omgang over mijne tent was, als ene genadige bescherming en bewaking.

a. Psalm 55: 15. Spreuken 3: 32. Psalm 25: 14.

1. Hebr.: "herfst," of liever "de tijd, waarin men rijpe vruchten plukt; " deze "herfst des levens werd, bij de Oosterlingen en Grieken, geacht te beginnen bij den mannelijken, bij de vrouwen, met den huwbaren ouderdom.

2. Verborgenheid heeft hier de betekenis van, verborgene, liefelijke, zalige omgang. Hij denkt aan den tijd terug, toen hij als een rijk gezegend huisvader, niet alleen in tijdelijken, maar ook in geestelijken voorspoed deelde, toen hij des Heren liefelijken omgang mocht ondervinden, met God gemeenschap mocht oefenen en Zijne hand op heerlijke wijze ervaren. Er komt bij hem de herinnering, weer op, wat God hem gedaan en voor hem geweest is, en dit is teken, dat er weer een opklimmen plaats heeft uit het moeras van twijfel, een ontworstelen aan de macht van het zelfpijnigend ongeloof.

5. Toen de Almachtige nog met mij was en mijne jongens, mijne kinderen, rondom mij.

6. Toen ik mijne gangen wies in boter, mij in melk baadde, en zelfs de rots bij mij oliebeken uitgoot, toen mij ongezocht in groten overvloed alle zegeningen Gods toevloeiden (vgl. Deuteronomium 32: 13).

7. Toen ik uit mijn huis uitging, naar de poort door de stad 1); om daar gericht te houden, toen ik mijnen stoel op de straat liet bereiden, een tapijt voor mij liet uitspreiden op de marktplaats, het plein in de poort, waar het volk ten gerichte kwam (Deuteronomium 16: 18. Job 5: 4).

1. Wij moeten over Job denken als wonende buiten, maar toch bij de stad, op ene hoogte

De slaafse hulde, om zich op den grond neer te werpen voor vorsten en grote mannen, welke in het Oosten algemeen was, was in Arabië in dien tijd nog onbekend. Hoewel Job een van de grootsten van het gehele Oosten was, werd hem zulk ene hulde niet bewezen.

8. De jongens, de jongelieden, zagen mij, wanneer ik zo neerzat in de raadsvergadering der oudsten, en zij verstaken zich, zij trokken zich terug uit eerbiedige vrees voor mij, en de stokouden, die onder de leden der vergadering reeds hun plaatsen hadden ingenomen, rezen op, wanneer ik kwam en stonden, bleven staan, totdat ik mij nedergezet had.

9. De oversten, de voornaamste stamvorsten, hielden zelfs, wanneer ik kwam, als de verhandelingen reeds begonnen waren, de woorden in, om aan mij het woord te laten, en leiden de hand op hunnen mond, volhardden in hun zwijgen, om mijnen raad te horen.

10. De stem der vorsten verstak zich, liet zich niet horen tegenover rede, en hun tong kleefde aan hun gehemelte, want, wanneer ik gesproken had, waagden zij het niet enen anderen raad te geven, overtuigd van de waarheid.

11. Als een oor mij hoorde, zo hield het mij gelukzalig1), bewonderende mijne wijsheid; als mij een oog zag, zo getuigde het van mij 2).

3. Zijne vrienden hebben hem een groot zondaar genoemd, die zich aan vele ergelijke zonden had schuldig gemaakt. Hier geeft Job een verhaal van zijn vroeger leven, en laat dan uitkomen, hoe gelukkig en geëerd hij was, hoe hij deelde niet alleen in de liefde Gods, maar ook in de liefde van het volk. Bewijs genoeg, dat zijn lijden hem niet overkwam van wege zijne openbare zonde of verdrukking van de ellendigen.

4. Al het volk was blijde als Job op den stoel zat, om recht te spreken. Zij, die zijne vonnissen hoorden, zegenden hem en zij, die zijnen rechtmatigen handel zagen, gaven hem daarvan overvloedig getuigenis.

12.

II. Vs. 12-20. Ik redde en verheugde alle verdrukten en betoonde hun mijne gerechtigheid. Ik werd daarom ook door noodlijdenden als de naaste steun erkend, terwijl ik den misdadiger vernietigde. Daarom meende ik ook het voortduren van mijn geluk te mogen verwachten.

12. Met zo groten zegen overlaadde mij God; want ik bevrijdde door mijne grote macht en door mijnen rijkdom den ellendige, degene, die in verdrukking en armoede was, degene, die riep om ontferming, en den wees, die geen helper op aarde had (Psalm 72: 12. Spreuken 21: 13 21.13).

13. De zegen desgenen, die verloren ging, die reeds aan den rand van het verderf stond en nog door mij gered werd, kwam op mij, en het hart der weduwe deed ik vrolijk zingen, want van de hulp van haren man beroofd, vond zij in mij een steun,

14. a) Ik bekleedde mij met gerechtigheid, zij was de hoofdgezindheid van mijn hart, en zij bekleedde mij, ik legde haar geen ogenblik af, maar openbaarde haar in al mijn handel en wandel; mijn oordeel, mijne beslissing, steeds naar recht en billijkheid, was als een mantel, als een opperkleed, een prachtgewaad, en als een vorstelijke hoed, als de tulband, dien priesters, vorsten, en koningen dragen.

a. Jes. 59: 17. Efeze. 6: 14 enz. 1 Thessalonicenzen. 5: 8.

Niet het kleed der rechters, maar de gerechtigheid zelf was bij hem, zijne uitspraak was zo vol recht en waarheid, dat zij hem ene ere was, gelijk den koning zijne kroon.

Liefde en nauwgezetheid in ‘t volbrengen van onze verplichtingen zijn een kleed voor ons, om in te verschijnen voor de mensen, en moeten bij ons gezien worden met zachtmoedigheid en wijsheid (Col. 3: 12,13).

De gerechtigheid was in hem tot een troostelijk en bevestigend deksel in en tegen alle gevaren des levens, zowel als tot een zwaard, welke hem bij God en mens gunst deed erlangen, Hij stelde er vermaak in, en zij gaf hem straffe als het ware tot een heiligen ootmoed en roem. Hij hield het voor zijn grootste eer recht aan allen te doen, en niemand met onrecht of leed te bejegenen.

Wat Job hier wil gezien is, dat zijn gehele verschijning ene verschijning van recht en gerechtigheid was, en een levend protest tegen alle onrecht en alle onbillijkheid. Maakt niet zelden het kleed den man, tekent het kleed den persoon, zo ook tekende zijn gehele persoon een opkomen voor het recht, een in de bres springen voor den onbillijk behandelde, een zich kanten tegen al wat van het recht afweek. Het recht sprak door hem.

15. Den blinden was ik tot ogen, en den kreupelen was ik tot voeten; door mijne helpende liefde vergoedde ik allen hulpelozen hun gebrek.

16. Ik was den nooddruftigen een vader (Psalm 68: 6). en het geschil, dat ik niet wist, dat onderzocht ik 1) nauwkeurig, om geen overhaast vonnis te vellen, of even zo nauwkeurig als de zaken der vrienden en bekenden.

1. In het Hebr. Wereblo jada'thi echkerehoe. Dit kan ook vertaald worden: De rechtszaken der onbekenden beslechtte ik. De bedoeling is dan, dat hij niet alleen voor zijne vrienden rechtsprak. maar ook voor degenen, die hem geheel onbekend waren.

M.a.w. dat hij immer een rechtvaardig vonnis velde.

17. En ik verbrak de baktanden des verkeerden en maakte ze onschadelijk, en wierp den door des armen, dien hij reeds in veiligheid achtte, weer uit zijne tanden 1) (vgl. Psalm 3: 8; 58: 7).

1. Laten wij er wel op letten, dat, waar God de Overheid heeft ingesteld. dat is, wanneer Hij sommigen tot dit ambt roept, die Hij wapent met het zwaard der gerechtigheid, hij hen daarom er mede omgordt, om den goeden en onschuldigen te beschermen: de rechtszaak niet anders, dan als de Zijne en Zijn eigene met den grootsten ijver te beschouwen: en zich te stellen tegen alle onrechtvaardigheid, misdaden en wreedheden. Want indien de rechter zou zeggen: Ik weet niet bij wie het recht of het onrecht is, wie zal er dan over oordelen? Want vooreerst God heeft nog nooit de wijsheid geweigerd aan hen, die er Hem om vroegen. Vervolgens zegent Hij hun moeite, indien zij getrouw er naar streven, om het ware uit te vinden en het recht te kennen.

18. En ik zei daarom ook met recht: Ik zal eens in mijn nest, in den kring mijner geliefden, den geest geven, zij zullen mij den laatsten dienst bewijzen en de laatste ere aandoen; en ik zal de dagen vermenigvuldigen als het zand 1) aan den oever der zee.

1. Het Hebr. woord door zand overgezet, heeft hier de betekenis van den vogel Fenix. Deze wondervogel, van welken de oude Egyptische en Arabische verhalen veel weten mede te delen, zou zich na een leven van 500 jaren in zijn nest, dat hij uit wierook, mirre en specerijen gebouwd had, laten verbranden en dan uit zijne eigene as weer verjongd opstaan. Vergelijk Herodotus II: 73. Tacitus ann. VI: 28. Clemens epist. I ad Cor. 25. Tertullianus de resurr.c 13. De beide laatsten zien in den vogel Fenix een voorbeeld van de opstanding ten eeuwigen leven; de heidense oudheid zag in hem een zinnebeeld van den zich steeds vernieuwenden tijd. Er is niet aan te twijfelen, of de Schrijver van ons Boek is met dit oude verhaal bekend geweest, terwijl ene melding daarvan in den gehelen samenhang voortreffelijk past. Job

wenste dan, dat hij in steeds vernieuwde kracht tot in den hoogsten ouderdom mocht voortleven, gelijk de Fenix, op zijn nest sterven en in zijne kinderen ook nog na zijnen dood bestaan mocht, gelijk hij dezen wens vs. 19 vv. verder uitwerkt (Jes 40: 31). Het is ene zwakheid, die ook den heiligsten steeds gemeen geweest is, dat zij ene verkeerde gedachte opvatten van het tijdelijk geluk. Dit is echter veel minder te verwonderen bij de gelovigen, die ten tijde van het Oude Testament geleefd hebben, omdat zij vóór en onder de wet vele beloften hadden van tijdelijk en lichamelijk geluk, dat een voorbeeld zijn moest van het geestelijk en eeuwig goed (Hebr. 9: 11).

19. Ik hoopte: mijn wortel was even als de palmboom uitgebreid aan het water, om dit in te zuigen tot steeds heerlijker groei; en de verfrissende dauw vernachtte op mijnen tak, viel des nachts over mijne takken neer en bleef er op liggen. Ik hoopte met mijn gehele huis altijd den boom te gelijken, wie van alle zijden, van hemel en aarde, rijkelijk levenssappen toestromen, zodat hij op ‘t liefelijkst groeit (vgl. Hoofdstuk 18: 16).

20. Mijne heerlijkheid, mijne eer en mijn roem voor God en mensen, was immer nieuw bij mij, zou steeds weer jong worden en niet met mijne jaren verwelken, en mijn boog, het zinnebeeld van mannelijke kracht, veranderde zich, vernieuwde zich in mijne hand, zodat die door ouderdom zijne taaiheid niet verloor.

In vs. 18-20 spreekt Job uit, wat hij hoopte in de dagen van zijn voorspoed, wat zijn stilzwijgende verwachting was. Niet dewijl hij God om loon diende, zoals Zofar het had voorgesteld, maar voor de toekomst uit het heden een besluit nemende, en in verband met de beloften Gods, ten opzichte van een leven van recht en gerechtigheid. Ook die wens, die hoop behoorde tot zijn geluk. In plaats van vreze voor de toekomst, gelijk zijne vrienden het lot van de goddelozen hadden geschilderd, zegt hij hier, dat geen vreze voor naderend onheil hem kwelde, maar een hoop op een gezegenden ouderdom hem vervulde, dewijl zijn hart hem van grove zonde vrijsprak.

Op positieve wijze, zonder polemiek te voeren, beschaamt Job de valse beschuldigingen zijner vrienden.

Dewijl ook deze hoop tot zijne gelukkige dagen behoorde, gaat hij nu in de volgende verzen vervolgen, waarbij hij in vs. 17 bleef.

21.

III. Vs. 21-25. Men hoorde begerig naar mijne rede en naar mijnen raad. Was men hopeloos, ik lachte hun moed toe, en liet mij niet ontmoedigen; ik was als een algemeen geëerd koning, aan ieder raad en troost gevende.

21. Zij hoorden mij aan met opmerkzaamheid en wachtten wat ik zeggen zou, en zwegen op mijnen raad, daar zij dien voor den besten erkenden.

22. Na mijn woord spraken zij niet weer, niemand durfde tegenspreken, niemand had iets daarbij te voegen, en mijne rede drupte op hen. Gelijk een zachte regen de dorre, dorstige aarde verkwikt, zo versterkte en bevredigde mijne rede hun verlangende harten (Deuteronomium 32: 2).

23. Want zij wachtten naar mij en mijn woord, dat in hun hart drong, gelijk het dorre land naar den regen, en sperden hunnen mond open, stonden met open mond naar mij te luisteren, even als het rijpend koren wacht naar den spaden regen (Leviticus 26: 5).

24. Lachte ik hun toe, wanneer zij in ongeluk waren, zij geloofden het niet 1), zij durfden het niet geloven, omdat het hun te groot en te eervol toescheen, en het licht mijns aangezichts deden zij niet neervallen, mijnen blik lieten zij niet onopgemerkt voorbijgaan. Hoe wanhopig ook hun toestand ware, ik wist hun moed en troost te geven, ik wist nog raad te schenken.

1. Dit kan ook, en o.i. beter, vertaald worden door Ik lachte hun toe, in hun hopeloze toestanden. Job wil dan daarmee zeggen, dat, als zij hem hun toestand, hoe hopeloos die ook scheen, bekend maakten, hij er nog raad voor wist, hij er hen nog uit kon helpen, zodat hij hun in plaats van met een bedenkelijk gelaat, met een lachenden blik kon aanzien.

2. Verkoos ik voor het volk hunnen weg, wees ik hun welken weg zij moesten inslaan, zo zat ik bovenaan 1) aan mijne leiding vertrouwde men zich gaarne toe, en ik woonde als een koning onder de benden, onder de krijgslieden, die op iedere wenk en op ieder woord van hen gereed staan, als een, die treurigen vertroost 2).

1. Zulk een man als Job, die alle zijne naburen in wijsheid en oprechtheid overtrof, moest wel een opperhoofd over hen allen zijn. De dwazen zullen gemeenlijk in hun hart aan de wijzen dienstbaar zijn; en als de wijsheid maar een weinig in het bloed, of de nakomelingschap wordt voortgezet, dan zal eer en macht hetzelve zeker vergezellen, en dus worden deze allengs erfelijk in zodanig een geslacht.

In den, zo men het noemt, edelen trots van den vorst Gods ligt wel waarheid; maar deze wordt niettemin ontsierd door de miskenning ener dieper liggende zondigheid, die de aanklager met scherpen blik ontwaard heeft. De kennis van deze is het, die Job nog ontbrak, ondanks zijn lijden, waarom het juist voor hem nodig was, en hij ook nu nog meer moet worden verootmoediging.

Onze Heere Jezus is de Koning, gelijk Job zich zelven beschrijft, de Koning der armen; die waarheid liefheeft en onrecht haat. Laat ons op Hem zien als onzen Koning, Hij heeft den weg voor ons gekozen, zowel dien van zorgen, als van eer. Hij troost Zijne bedroefde volgelingen, en leidt het gehele leger van Zijne heiligen tot overwinning en roem, door moeite en lijden en dood heen. Zijn gunst verfrist meer dan de late regen.

2. In deze laatste woorden vat Job als het ware alles nog eens samen, wat hij was en wat hij deed. Want als iemand arm en ellendig was, onbillijk behandeld, of verdrukt werd, die vond in hem zijn redder en beschermer. Hij verstond het, om den moedeloze op te beuren, om het

zwakke te sterken. Wie tot hem kwam, ging niet, hoe hopeloos zijn toestand ook was, ongetroost heen. Hier was hij ongetwijfeld een voorbeeld van Hem, die op aarde was gekomen, om de treurigen te troosten.

LXX vertaalt terecht: on tropon payeinouv parakalwn

HOOFDSTUK 30. JOB KLAAGT OVER ZIJNE ELLENDE EN AANVECHTING.

V. Vs. 1-8. maar nu bespot mij jong, ellendig gespuis van de allerminste soort, uitgehongerd volk, dat zich met de armzaligste planten der woestijn voedt, lieden, die uitgestoten uit de maatschappij, in holen wonen, en onder de struiken der woestijn als het vee schreeuwen.

1. Maar nu, welk ene ontzettende verandering! nu lachen over mij met hoon minderen dan ik van dagen, jongeren, welker vaderen ik versmaad zou hebben, te gering en onbekwaam zou geacht hebben, om bij de honden mijner kudde te stellen, om de geringste diensten te verrichten, als herdershonden te zijn.

Even als in Hoofdstuk 24: 4-8, zo wordt ook hier (vs. 1-15) het laaggezonken geslacht der eerste inwoners van Haran, die door de ingedrongen Uzieten onderworpen waren, geschilderd. Terwijl Jobs doel was een voorbeeld van de moeilijk op te lossen raadselen in Gods wereldbestuur hun voor te stellen, zo moet nu de volgende schildering van het ellendig leven van dit soort van Zigeuners (vs. 1-8) dienen, om de ruwe aanvallen, die Job van deze aller verachtelijksten te lijden heeft (vs. 9-15) in de gehele grootte der krenking in ‘t licht te stellen. Want hoe minder Job tot die onbarmhartigen behoort, die het ongeluk van deze ellendigen, in plaats van het zoveel mogelijk te verzachten, slechts tot eigen voordeel zoeken aan te wenden, des te onverantwoordelijker is de snode behandeling, die hij thans van hen ondervindt, terwijl zij, die de rijken steeds haten omdat zij rijk zijn, zich nu over het te niet gaan van zijn geluk verheugen.

2. Waartoe zou mij ook geweest zijn de kracht hunner handen. Zij was door ouderdom in hen vergaan 1): reeds in hun jeugd uitgeput, is er geen kracht meer in hen.

1. In het Hebr. Aleemo abad kalach. LXX: en autouv apwleto sunteleia. Wel kan het laatste woord ouderdom betekenen, maar ook volmaaktheid, volheid. En dewijl hier niet van onder maar van jongeren sprake is, moeten we die laatste betekenis hier hebben. Betere vertaling is: Bij wie de volheid van kracht is verloren. M.a.w. die, hoewel zij nog jong zijn, geen kracht hebben, om iets goeds tot stand te brengen, uitgeput en krachteloos als zij zijn door hun ellendig leven.

Had Job vroeger gezegd, dat hij geëerd en gevierd was door de rijken en aanzienlijken des lands, nu klaagt hij juist over het tegenovergestelde. Niet de rijken, maar zelfs de vagebonden en hun kinderen bespotten hem.

3. Die door gebrek en honger eenzaam 1) waren, vliedende naar dorre plaatsen in de woestijn, in het donkere, woeste en verwoeste: er is niets goeds te wachten van hen, die zo ellendig opgevoed, zo slecht gevoed, zo treurig gehuisvest zijn.

1. In het Hebr. Galmoed. Dit woord heeft hier de betekenis van, uitgeput, onbekwaam tot den arbeid, uitgedroogd. Door honger en dorst, d.w.z. door gebrek en kommer waren zij zo uitgeput, dat zij onbekwaam tot den arbeid waren.

4. Die in hun woeste woonplaatsen, om het leven te onderhouden, ziltige kruiden plukten bij de struiken, tot bittere kruiden toe, die rondom de sih-struiken groeien (Numeri 32: 33), en welker spijze was de wortel der jenevers (vgl. Numeri 33: 18), der gensters (een soort van brem).

5. Zij werden uit het midden der mensen uitgedreven, men verlaagt hen, zodra zij uit de schuilhoeken van het gebergte komen en zich in de plaatsen van het platteland, of in de steden vertonen; (men jouwde over hen als over enen dief), zo algemeen veracht men hen.

6. Opdat zij wonen zouden in de akelige kloven der dalen, de holen 1) des stofs of, van aarde, en der steenrotsen.

4. Het Hebr. woord voor holen (chorim) heeft de uitleggers er toe gebracht, onder de hier en in Hoofdstuk 24: 5 vv. geschilderde mensen-klasse de Horieten te verstaan, de door de Edomieten onderworpen eerste bewoners van het gebergte Seïr, en het gehele toneel van Jobs geschiedenis naar deze streek te verplaatsen; toch past het woord chorim, "holen" even zo goed bij Haran, dat is, holen-landschap, en het blijft dus het waarschijnlijkste, dat aan het geslacht der Trachonieten, dat nog in overblijfsels zwak, klein en onaanzienlijk voort bestaat, ook stammen der kloven genoemd, in Haran moet gedacht worden. Volgens de beschrijving, die Wetstein van deze geeft, past de schildering van Job juist op hen.

7. Zij schreeuwden als wilde ezels (zie Hoofdstuk 24: 5), met dierlijke, door den honger hun afgeperste tonen, tussen de Sih-struiken, dat gewas der woestijn, dat hun wat voedsel, schaduw en leger geeft: onder de netelen vergaderden zij zich, ordeloos als het vee daar gelegerd.

8. Wat was er ook van hen te wachten, de vaderen waren reeds zo; zij waren kinderen der dwazen, en kinderen van geen naam 1), de geringsten uit het land: zij waren geslagen uit den lande, een verworpen en eerloos geslacht, dat men weggeeft uit het land.

1. Kinderen van geen naam, d.i. die hun ere hebben ingeboet Gelijk in oude tijden de slaaf als het ware geen naam had, niet als mens, maar als een stuk goed werd gerekend, gelijk nog altijd de gevangene zijn naam inboet en een nummer wordt, zo ook worden deze allen daarmee als eerlozen aangeduid.

9.

V. Vs. 9-15. Maar nu-ik ben hun tot een spot geworden. Van alle banden los, behandelen zij mij op de smadelijkste wijze. Ja, als ene vijandelijke legerbende vallen zij op mij aan en bestormen zij mij. Mijn eer en mijn geluk zijn verloren.

9. Maar nu ben ik, die vroeger zoveel zorg voor hen droeg, in mijne grote ellende hun snarenspel geworden, het voorwerp van de spotliederen (Psalm 69: 13. Klaagt. 3: 14) dier naar lichaam en ziel verdorvene mensen, en ik ben hun tot een klapwoord, iemand, van wie zij met veel hoon en onophoudelijk spreken.

Het moet ons niet verwonderlijk toeschijnen, indien eerloze mensen, die geen eergevoel in zich hebben, geen deugd, geen humaniteit kennen, geneigd zijn om te vloeken. Want dit zien wij dagelijks gebeuren. Wat nu zo is te gebruiken, dat het ons niets nieuws toeschijne, opdat wij er aan gewoon behoren te geraken. Maar behalve deze natuurlijke reden, laten wij erkennen, dat onze God des te meer ons geduld wil beproeven, wanneer wij niet zozeer door den smaad van hen, die in ere zijn, gescholden worden, maar van nietswaardige en verachte stervelingen worden getroffen, zodat zij meer als beesten, dan als mensen op ons een aanval wagen.

Men heeft zonder twijfel gezegd: ziet gij, dat God den tiran straft, den onderdrukker van alle vrijheid, den groten baas, die zich zo groot ene macht aanmatigde, den fijnen! -want zo zijn losse mensen gewoon van vrome mannen en leraars, ook van godzalige Overheden te spreken, bijzonder wanneer zij vallen. Zodra iemand neerligt, wil alles op hem aanvallen.

10. Zij, die zelf zo ellendig zijn, komen op hun strooptochten tot mij, en hebben enen gruwel aan mij, zij maken zich verre van mij, blijven vol afkeer in de verte staan, ja zij onthouden het speeksel niet van mijn aangezicht 1) Hoofdstuk 17: 6. Jes. 50: 6).

1. Had Job in het vorige vers gezegd, dat zij, waarover hij sprak, eerlozen waren, mannen zonder naam, nu klaagt hij er over, dat hij zelfs door zulke eerlozen, als een eerloze werd behandeld. Want iemand in het aangezicht te spuwen, is, onder mannen, die wel een naam hebben, een teken, dat men hem als een eerloze behandelt, tot een eerloze verklaart. Iemand in het aangezicht spuwen staat gelijk met iemand dodelijk beledigen.

En dit ondervond Job. Gold het van Emmanuel in profetische taal: "Hij was veracht en de onwaardigste onder de mensen." Job vertoont ons hier het beeld van den Christus Gods.

11. Want Hij, de Almachtige, heeft mijn 1) zeel, het touw, dat mijne levenstent uitgespannen hield (zie Hoofdstuk 4: 21), losgemaakt, en mij bedrukt, gebogen, mij aan het onheil en den dood prijsgeven; daarom hebben zij, die misdadige landlopers, den breidel voor mijn aangezicht afgeworpen. Hadden zij vroeger eerbied voor mij, nu hebben zij dien weggeworpen, en ben ik ten wit van hunnen teugellozen overmoed.

1. Ene andere lezing (Jithro volgens den Chetib in plaats van de Keri Jithri) zou voor het eerste gedeelte van het vers de lezing geven: "Hij heeft Zijn zeel (de pezen van Zijnen boog) losgemaakt." d.i. de pijlen van Zijnen toorn op mij afgeschoten. Van beide overzettingen is de zin deze: "het is Gods hand, die mij ook deze zwaarste verootmoediging heeft opgelegd, dat deze mensen alle schaamte hebben afgelegd en als de wilde dieren op mij losgaan.".

12. Ter rechterhand, als de aanklagers van enen misdadiger (Psalm 109: 6. Zach. 3: 1) staat de jeugd 1) op, die boze nakomelingen der zedeloze vaders (vs. 1), zij stoten mijne voeten uit, zij dringen mij voet voor voet terug, mij honende en kwellende, en banen tegen mij hun verderfelijke wegen 2), werpen als een dam der belegering tegen mij op (vgl. Hoofdstuk 19: 12), om mijne ellende ten top te voeren.

1. Onder jeugd hebben we hier te verstaan, de nakomelingschap, niet in den zin van later geborenen, maar in dien van, welke nu nog leven. Wij zouden kunnen vertalen: het gebroedsel. Job noemt hier op verachtelijke wijze de ganse menigte van eerlozen, die tegen hem samenspannen.

2. Job vergelijkt zich in vs. 12-14 hij ene vesting, die onbekwaam is, den vijandelijken aanval weerstand te bieden en bestormd wordt. Wij hebben ons daarbij steeds voor den geest te plaatsen, dat Job op een ashoop in het vrije veld buiten de bewoonde plaatsen ligt. Deze hopen ontstaan in Haran, volgens de beschrijving van Wetstein, door de opeenhoping van droge, niet met stro vermengde mest, die meestal elke maand eens verbrand wordt, daar de vruchtbare vulkanische aarde gene bemesting nodig heeft. De zo ontstane ashopen worden door de regens tot vaste aardheuvels (mezbele genoemd), die langzamerhand zo groot worden, dat zij den bewoners van de plaatsen tot ene luchtige verzamelplaats en zoele avonden dienen. "Daar spelen de kinderen, daar ligt de verlatene, die door ene ontzettende ziekte aangetast, niet in de woningen der mensen gelaten wordt, van de bescherming zijner kinderen en knechten beroofd, zijner vrouw tot een afkeer, zijner broeders en zusters een afschuw, van alle verzorging en bescherming der trouwe liefde verlaten, prijs gegeven aan den wreden spot en de mishandeling van die rondzwervende Zigeunerhorden.

13. Zij breken mijn pad af; den weg langs welken ik hen zou kunnen ontvluchten, versperren zij; zij bevorderen mijne ellende; zij hebben genen helper 1) van doen, die zelven als hulpelozen voortleven.

1. Ook hier weer doet Job het uitkomen, hoe diep zijn lijden is. Zij, die zeer hulpeloos zijn, die als ellendigen en die geen helper hebben, hun kommervol bestaan moeten voortslepen, doen alles om hem, den groten lijder, het lijden zou zwaar mogelijk te maken. Had hij vroeger geklaagd, dat zijne vrienden hem niet verstonden, dat God Zijn vijand is, nu zet hij de schildering voort, door te gewagen van den smaad en het lijden, dat hij ondervindt van de onderste lagen der maatschappij.

14. Zij komen met geweld op mij aan, als door ene wijde breuk, ene bres, die zij in den muur hebben geschoten (Hoofdstuk 16: 14); onder de verwoesting rollen zij zich aan, onder het kraken als van een vestingmuur, die met gekraak nederstort, vallen zij op mij aan, om hun lust aan mij te bevredigen.

15. Zo is de maat van mijn lijden vol. Men is met verschrikkingen tegen mij gekeerd; elk een vervolgt als een stormwind mijne edele ziel, mijn hoogheid, en mijn heil is als ene wolk voorbijgegaan.

1. Dit laatste ziet op de snelheid, waarmee alles geschied is. Gelijk een wolk spoedig, snel voorbij trekt aan het firmament, alzo is zijn ongeluk en zijn lijden spoedig opgekomen, zodat hij plotseling van een zeer gelukkige een ongelukkige en ellendige lijder is geworden. Mijne edele, heeft de betekenis van, mijne hoogheid, mijn eer en aanzien.

Men kan ook vertalen: Mijn heil trekt als een wolk voorbij. Het is de ontboezeming van den lijder, die het raadsel niet kan oplossen, en geen hoop heeft op aardse herstelling in eer en aanzien en geluk.

16.

VI. Vs. 16-23. Maar nu verga ik van nooit eindigende smart. Slap hangt mijn gewaad om het steeds meer uitterende lichaam; ik ben door God in het slijk geworpen. Te vergeefs roep ik tot U. o God! Gij blijft hard tegen mij. Ja, Gij voert mij weg als in een stormwind, en het einde is het dodenrijk.

16. Daarom stort zich nu mijne ziele in mij uit 1), verteer ik van eindeloze smart (Psalm 42: 5); de dagen des druks grijpen mij aan en houden mij zonder ophouden vast.

1. Met deze woorden bedoelt Job uit te drukken dat hij, tengevolge van zijne uiterlijke en innerlijke ellende verteerd wordt, zodat zijn zieleleven ondergaat in eindelozen jammer. Zo smartelijk is zijne ziele aangedaan, dat zijn leven zich oplost en vervloeit in zuchten en klagen.

In het tweede gedeelte van het vers is het beter in plaats van, grijpen mij aan, te vertalen door, houden mij vast, waarmee hij wil zeggen, dat aan zijn lijden en ellende geen einde komt.

17. Des nachts, daar alle smarten door rusteloosheid toenemen, doorboort Hij mijne beenderen in mij 1), woelt de ziekte in deze, om ze van het lichaam te doen afvallen, en mijne polsaderen 2), Hebr.: die mij knagen, de wormen in de zweren, rusten niet.

1. Of, Des nachts worden mijne beenderen in mij doorboord. De bedoeling is in beide vertalingen, dat des nachts de ziekte zo aangrijpt, dat de ledematen van het lichaam vallen. De melaatsheid brengt dit mede, dat het ene lichaamsdeel voor en het andere na afvalt.

2. In de zweren van de Elephantiasis-zieken komen meermalen wormen; ook het Syrische verhaal van Job's lijden maakt gewag van wormen, voor welke Job tot ene weide was, en bij het graf van Job in Hauran worden ook nu nog van die versteende wormen getoond en door de pelgrims hoog vereerd. Wetstein verhaalt van zijn bezoek, daar gebracht: terwijl mijne bedienden aan deze plaats (bij de rots, tegen welke Job gedurende zijne ziekte zou geleund hebben), hun namiddaggebed verrichtten, bracht mij de Sheik Saïd een handvol langwerpig ronde steentjes en vuil, welke het verhaal als de versteende wormen aanwees, die uit de zweren van Job op de aarde gevallen waren. Neem ze voor u, zei hij tot een aandenken aan deze plaats mede; dat zij u leren in het geluk God niet te vergeten en in ongeluk niet met God te twisten.

18. Door de veelheid der kracht, de overmacht van God, is mijn kleed veranderd, ten gevolge van de gehele vermagering van mijn lichaam (zie Hoofdstuk 7: 15; 19: 20)) hangt mijn opperkleed niet meer als vroeger met schone plooien om gezonde en krachtige leden, maar glad langs het ingevallen lichaam neer; Hij omgordt mij als de kraag mijns roks, gelijk die nauwe kraag, die om mijn hals sluit, daaraan vastkleeft, zo kleeft mij mijn opperkleed aan ‘t gehele lichaam.

19. Hij 1), de Almachtige, heeft mij in het slijk geworpen, en ik ben gelijk geworden als stof en as 2).

1. Het is zeer karakteristiek, doch natuurlijk, dat Job dikwijls van God spreekt, zonder Hem te noemen, omdat voor den zwaar beproefde de verschrikkelijkste gedachte is, dat God zijn vijand en vervolger geworden is; daarom vermijdt hij den anders zo geliefden Naam van God in zulk een smartelijk verband te noemen.

Het doorsneed hem het harte, meer dan iets anders, dat God zich niet aan hem vertoonde. Hij vervoegde zich tot hem, en bad hem, maar kon geen gehoor verwerven; hij beriep zich op Hen, en ging voor Zijn stoel, maar er was geen vonnis te erlangen.

2. de huid van de Elephantiasis-zieken wordt eerst sterk rood gekleurd, vervolgens neemt zij ene zwarte kleur aan, er komen dan schubben als van vissen op, en de gekloofde, donkerkleurige oppervlakte des lichaams gelijkt aan de korst der aarde.

Hiermede wil Job zeggen, dat hij als een nietswaardige door God wordt behandeld, niet meer als een schepsel Zijner handen, maar als een iets, dat men, dewijl het geen waarde heeft, wegwerpt in de lucht, gelijk men met stof en as doet.

20. Ik schreie tot U, o God! om hulp, maar Gij antwoordt mij niet; ik sta en wacht op verhoring, maar Gij acht niet 1) op mij; Gij staart als vijand aan.

1. Liever dan het woord "niet" uit het eerste gedeelte van den zin hier in te voegen, vertale men: Gij ziet mij aan. Job wil dan zeggen, dat het hem is, alsof God in bedenking staat, of Hij hem wil helpen of niet. De uitdrukking is ontleend aan iemand, die om hulpe gevraagd, wel den smekeling aanziet, maar op wiens gelaat is te lezen, dat de ellendige van hem geen hulp heeft te wachten. Job laat zich hier weer geheel en al door zijne ellende overheersen, en door zijn gevoel zó overwinnen, dat het hem weer is, alsof God niets meer met hem te doen wil hebben. Vandaar dat hij in het volgende vers ook tot die harde uitdrukking komt, welke hij in zijn overstelping van smart doet horen.

2. Gij zijt, in plaats van mij door verhoring des gebeds te vertroosten en mij bij te staan, veranderd van enen jegens mij zo goeden God, in enen wrede tegen mij; door de sterkte Uwer hand 1) wederstaat Gij mij hatelijk, Gij haat mij bitterlijk en toont dat in Uwe grote kracht.

1. O neen, mijn lieve Job! Dit zou nog veel zwaarder vallen! Geen schepsel, maar slechts een God kan de zwaarte van den Goddelijken arm verdragen. Gij, o gekruisigde Heere Jezus Christus! hebt alleen de sterkte van dezen arm kunnen dragen.

Gij zijt, zegt hij tegen den Allerhoogste (en dit is een wreed en ondankbaar gezegde), in enen wrede tegen mij veranderd. Vreemd is ‘t toch en zal het altoos blijven van den God der genade en den Vader aller ontferming en vertroosting, om ooit wreed te zijn jegens een enig zijner schepselen. Zijne barmhartigheden hebben geen einde, en houden nimmer op, vooral niet voor degenen, die hij als Zijne eigene kinderen en gunstgenoten aangenomen heeft. Job sprak hier derhalve zeer onredelijk en onbezonnen, zowel als ondankbaar. Doch het voeden van harde en strenge gedachten omtrent God, was de zonde, welke hem te dien tijde het lichtst omringde.

22. Gij heft mij op als een stoppel in den wind, Gij doet mij daarop rijden, voert mij door den stormwind weg, en Gij versmelt mij het wezen 1).

1. Het beeld is ontleend aan het rijden op den wind, gelijk dit op dichterlijke wijze van God en van machtigen onder de mensenkinderen wordt gezegd. Hier echter niet in gunstigen, maar in ongunstigen zin. De wind is hier niet het voertuig tot ere en overwinning, maar tot vernietiging. Daarom hebben ook onze Staten-Overzetters zo juist de laatste woorden overgezet, als gevolg van het doen rijden op den stormwind. Gevolg toch is, dat Job aan den dood wordt overgegeven, bezwijkt onder den machtigen arm Gods. Gij vernielt mij het wezen, wil hier zeggen, Gij vernietigt mij gans en al, zodat er niets van mij overblijft. Zijn gehele lichamelijke substantie zou verdwijnen.

2. Want ik weet, welk doel Gij daarmee hebt, dat Gij mij zo heen en weer slingert; dit zoekt Gij a), dat Gij mij ter dood brengen zult, en tot het huis der samenkomst aller levenden, het dodenrijk, de laatste woonplaats van alles wat leeft.

a. Hebr. 9: 27

Hier zien wij, dat Job in die wijze, waarop hij vroeger tot God gesproken heeft, nog geenszins zonde ziet, daar toch integendeel die vroegere toon, hoewel minder sterk. toch nog altijd verstaanbaar streng klinkt.

Volgens sommigen Coccejus e.a., wil Job hier uitspreken, dat God hem wel zou doen sterven, maar toch ook weer uit den dood zou verlossen. Anderen, zoals Calvijn, zijn van gevoelen, dat Job hier den dood voorstelt als het einde der plagen, zodat hij geen hoop meer heeft, om nog eenmaal hersteld te worden in zijnen vroegeren geluksstaat. Wij voor ons verenigen ons volkomen met het laatste gevoelen. Job spreekt het hier zo stellig mogelijk uit, dat die smartelijke ziekte hem overkomt, opdat hij straks den dood zal sterven en verzameld worden tot de plaats, waar alle levenden zouden komen.

24.

VII. Vs. 24-31. Deze troost is mij alleen overgebleven, dat er in het graf toch rust van het lijden zal zijn, vooral, wanneer men zelf medelijden met ongelukkigen gevoeld heeft. Mij trof het leed zo onverwacht, dat ik mijne weeklacht open moest uitspreken, en nu gelijk de dieren der woestijn klaagtonen uit, Mijn gehele lichaam verteert van koortshitte en al mijne vreugde is in klachten veranderd.

24. Ik weet het, een ellendige dood wacht mij; die kome spoedig. Hier is het lijden, maar Hij, de Almachtige, zal tot den aardhoop, den grafheuvel, de hand niet uitsteken 1); is hier bij henlieden geschrei in zijne verdrukking? Klaagt iemand in het graf over enige pijn door God hem aangedaan?

1. Dit vers heeft van oude tijden af zeer vele moeilijkheden aan de Uitleggers opgeleverd. Onze Statenvertaling heeft, wat het eerste gedeelte betreft, de Vulgata gevolgd. Anderen zetten over door: Geen gebed helpt, wanneer hij Zijn hand uitsteekt. Nog anderen: Maar in het neerstorten strekt men de hand nog uit (n.l. om hulp), en dan het tweede gedeelte: en heft in zijn ondergang nog daarom hulpgeschrei aan. De laatste vertaling komt het meest overeen met het volgende. Job wil dan zeggen, dat iemand, al is hij bewust, dat de dood er mee gemoeid is, al zal de dood hem het einde brengen van zijn plagen, hij toch nog niet zo van het leven vervreemd is, dat hij nog als ter letster ure niet uitziet naar redding.

Calvijn tekent bij deze woorden aan: "Maar de eenvoudige zin (sensa naturalis) is deze. Ook indien velen mij beklagen, zal niemand zijn hand kunnen uitstrekken, om mij hulpe te brengen, wanneer ik door den dood ben verdorven, nergens zal een reddende hand openbaar worden, alle menselijke hulp zal mij ontbreken."

25. Ik ten minste mag rust in het graf verwachten. a) Weende ik niet over hem, die harde dagen had? was mijne ziel niet beangst over den nooddruftige, 1).

a. Psalm 35: 13,14. Rom. 12: 15.

1. Hierdoor wil Job wijzen op hetgeen hij zelf vroeger had gedaan, hoe hij met de wenenden geweend had en beangst was geweest over de nooddruftigen. Hoe hij derhalve in plaats van hard tegen andere ellendigen geweest te zijn, juist medelijden met hen had gevoeld. En nu hij zelf in ellende verkeerde, waar vond hij zelf nu medelijden, En hoe meer hij hier in komt, hoe diep weemoediger zijn klagen is.

2. Nochtans toen ik het goede verwachtte, en met recht, omdat ik vroom was, zo kwam het kwade; toen ik hoopte naar het licht, dat Zijn licht onafgebroken over mijne tent zou schijnen, zo kwam de donkerheid.

3. Mijn ingewand ziedt van zielsangst en koortsgloed, en is niet stil, heeft gene rust; de dagen der verdrukking zijn mij voorgekomen als een overweldigend vijand.

4. Ik ga zwart, in rouwklederen, daarheen, ik word niet van de zon beschenen, de zon mijns heils heeft zich voor mij verborgen (zie Hoofdstuk 29: 3); opstaande schreeuw ik in de

gemeente 1), zelfs midden onder vele mensen kan ik niet blijven zitten, ik moet opstaan en het uitschreeuwen van smart.

1. Job geeft hier een overzicht over wat hem is geschied, en waar hij zegt, dat hij opstaande zijn klaaglied doet horen te midden van zijn omgeving, van allen, die hem kunnen horen, daar heeft hij niet de bedoeling, om recht te verkrijgen, gelijk sommigen menen, maar om de diepte van zijn lijden bekend te maken, en in dat bekend maken enige lafenis te vinden.

2. a) Ik ben in mijn klagelijk gehuil den draken, den sjakals (Richteren 15: 5) een broeder geworden, en een metgezel der jonge struisen (Hoofdstuk 39: 13 vv. Micha 1: 8. Jes. 43: 20).

a. Psalm 102: 7.

30. a) Mijne huid is zwart geworden over mij, en mijn gebeente is ontstoken van dorrigheid, is in het binnenste merg verdroogd van de koortshitte.

a. Psalm 119: 83. Klaagl. 4: 8; 5: 10.

Over de klaagtonen van den struis deelt een Engels reiziger (Shaw) mede: Wanneer de struisen in den aanval tot een strijd zijn, maken zij een wild, woest en sissend geluid met hun opgeblazene kelen en snavels; wanneer de tegenstand gering is, hebben zij ene klokkende en kakelende stem, even als ons pluimgedierte; zij schijnen zich te verheugen over de vrees van hun tegenstanders en te lachen. Gedurende de eenzaamheid van den nacht is het, of hun stemorganen een geheel anderen toon verkregen hebben, zij verheffen dan dikwijls een klagend en afschuwelijk gedreun, dat somwijlen iets van het gebrul van een leeuw heeft en soms meer aan de hese stemmen van andere viervoetige dieren, bijzonder van het rund gelijkt. Ik heb ze dikwijls horen steunen, of zij de pijnlijkste smarten leden.

31. Hierom is mijne harp, cither, tot een rouwklage geworden, en mijn orgel, veldpijp of harp, tot een stem der wenenden. Waar anderen zich verheugen en zingen, is mij klagen en wenen verlichting geworden (Psalm 137: 2).

Het is fijn en juist van den dichter, dat hij deze laatste en diepste klacht van Job in zulk ene weemoedige treurmuziek laat wegsterven.

HOOFDSTUK 31. JOB'S ZUIVERE WANDEL.

VIII. Vs. 1-12. En toch heb ik deze plotselinge omkering van mijn lot geenszins verdiend. Met het oog op het vreselijk gericht van den al wetenden God had ik het mij tot ene onverbreekbare wet gemaakt alle boze lusten te onderdrukken, en heb ik mij nooit een onrecht veroorloofd, in 't bijzonder mij nooit aan echtbreuk schuldig gemaakt.

1. Ik heb reeds voor langen tijd een verbond gemaakt met mijne ogen, en deze aan ene strenge wet onderworpen, hoe zou ik dan, met boze begeerlijkheid acht gegeven hebben op ene maagd? (Matth. 5: 27 vv. Genesis 39: 9).

De vrienden hadden Job in 't bijzonder twee dingen verweten, de liefdeloosheid jegens armen en zwakkeren (zie Hoofdstuk 22: 6-9) en den trots en het overmoedig vertrouwen op eigene kracht en eigen rijkdom (vgl. Hoofdstuk 15: 25-28). Tegenover de eerste beschuldiging staat in dit Hoofdstuk vs. 13-23, tegenover de tweede vs. 24-40. Terwijl Job vroeger op de gezochte onrechtvaardige beschuldigingen niet verder lette, stelt hij hier voor God en mensen zijn gehele leven in hoge reinheid en heiligheid in die beide opzichten voor. De eerste strofe (vs. 1-12) gaat nog dieper; daar toont hij, hoe zelfs de boze lust door hem als verdoemelijk is erkend en bestreden. De ogen zijn daarbij als het hoofdwerktuig van den bozen lust in plaats van alle andere zintuigen genoemd, zonder dat daarmee de andere zouden moeten beschouwd worden als van dit verbond uitgesloten. De door de zonde verdonkerde ogen nemen slechts de uitwendige gedaante der dingen waar, zonder er aan te denken, waartoe ze bestemd zijn door God, of het inwendige gade te slaan; deze lust der ogen, die alle schepselen volgens hun uitwendige verschijning in den dienst der zonde zoekt te lokken, wordt naardat zij op het andere geslacht, of op leven, goed en eer van den naaste zich richt, tot vleselijken lust en hovaardij. Onder alle soorten van lust der ogen, noemt hij in 't bijzonder den onreinen geslachtslust, als die het meest tot vergoding van het schepsel leidt; van de daad dier zonde is eerst in vs. 9 vv. sprake. Wanneer men zich nu moet verwonderen, dat zich midden in het Oude Testament, zelfs buiten de van God verkorene familie zulk ene reinheid des harten, zulk ene heiligheid van wandel gevonden wordt, als Job hier met eden bevestigt, zo mag men toch nooit vergeten, dat het hoofddoel van dit Hoofdstuk niet daarin ligt, het hoge Ideaal van Jobs leven als een enigzins navolgenswaardig voorbeeld voor de ogen van den lezer neer te leggen, maar integendeel daarin, dat hij aantone, hoe, ondanks de bijna onbereikbare hoogte van heiligheid in dezen knecht Gods, Jobs hart toch aan ene zware zonde lijdende was; dat hij zich namelijk steeds in zijne gerechtigheid wilde verheugen, die in een gelukkig leven genieten en door God formeel erkend wilde zijn en hoe het daarop straffende, louterende liefde geweest is, die hem in de handen van satan ter verzoeking gaf. Dit blijkt reeds in de vreselijke vloeken, die hij over zich inroept voor het geval, dat hij mocht liegen. Elk van deze vloeken is ene aanklacht tegen God. Ook hieruit blijkt echter, dat er een hoofdstuk, in deze grote belijdenis van Job ontbreekt, namelijk, dat hij ook altijd aan den wil van zijnen God zich recht hebbe overgegeven.

2. Want wat is voor hem, die deze zonde bedrijft, het deel Gods van boven, het loon? of wat zou voor mij geweest zijn de erve des Almachtigen uit de hoogten, hetgeen de Heere mij zou toegedeeld hebben, indien ik hierin misdadig ware geworden.

3. Is niet het verderf voor den verkeerde, ja, wat vreemds1), de ondergang voor de werkers der ongerechtigheid?

1. Wat vreemds, in den zin van, ongeval, ondergang. Waarvan Job zich hier vrij weet is niet nog de ontuchtige daad, -dit spreekt hij uit in vs. 9- maar van de onkuise gedachte, van het zondigen door ontuchtige gedachten. Ook deze zonde beschouwt Job in het licht van Gods Rechtvaardigheid en Wet, en vraagt daarom, of niet het verderf daarvoor is voor den werker; wat vreemds, d.i. wat onfortuinlijk is; wat het tegenovergestelde is van geluk-voor de werkers der ongerechtigheid.

4. a) Ziet Hij, God, niet mijne wegen, ook de verborgenste, zondige begeerte van het hart, en telt Hij niet al mijne treden 1), ook waar geen mens mij ziet. Omdat ik alzo van Zijne rechtvaardige straf, die alle onkuisen treft, en van Zijne alwetendheid wel overtuigd was, bestreed ik elken zondigen lust.

a. 2 Kronieken 16: 9. Job 34: 21. Spreuken 5: 21; 15: 3. Jer. 32: 19.

1. Gods opmerkzaamheid strekt hem tot een teugel. God nam overal kennis van, en telde zelfs alle Job's treden, niet slechts de valse stappen, in den weg van zijn plicht, maar ook alle de bijtreden op het pad der zonde. Hij ziet niet alleen onze wegen in het algemeen, maar neemt ook kennis van bijzondere daden, van alle onze werken. Ja, van iedere beweging, welke wij maken, en Hij houdt er rekenschap van, omdat Hij ze ons alle zal doen verantwoorden te Zijner tijd. Dit moet ons derhalve zeer bedachtzaam en omzichtig doen wandelen.

5. Zo ik met ijdelheid omgegaan heb, vals gehandeld heb, en mijn voet gesneld heeft tot bedriegerij 1);

1. Niet alleen, dat hij tegen onkuise gedachten den strijd had aangebonden, ook tegen zondige daden en wegen. Dit vermeldt hij in dit en in de volgende verzen. En zo is hij er overtuigd van, dat hij zijn pad zuiver, naar Gods Wet en instellingen, heeft gehouden, dat hij zonder schroom het oordeel Gods en Zijne vergeldende straffen durft inroepen en inwachten. Het is duidelijk, dat hij dit alles bedoelt in den zin van, oprecht wandelen voor zijn God en voor de mensen.

6. Hij, de Heere, wege mij op, in ene rechte weegschaal, ene weegschaal der strengste rechtvaardigheid, en God zal mijne oprechtigheid weten, mijnen onberispelijken wandel zien.

7. Zo mijn gang uit den smallen, rechten weg geweken is, en mijn hart mijne ogen nagevolgd is, ik begeerd heb wat mijne ogen zagen als de bezitting van een ander, en aan mijne handen iets 1), enige schandvlek, aankleeft;

1. In het Hebr. Mwam (Meoem), d.i. hier, gelijk Dan. 1: 4: gebrek, vlek. Er staat niet Meoemah = iets, maar meoem.

Dit alles staat ook in het nauwste verband met het een verbond maken met de ogen. Want dit zag niet alleen op de zonde der onkuise gedachten, die tot ontucht verleidt, maar ook op die der begeerte, die tot diefstal of roverij vervoert. Dewijl hij een verbond met zijne ogen gemaakt had, wist hij zich vrij van alle openbare zonden, die hem zijne vrienden hadden verweten.

8. Zo moet ik zaaien, maar een ander zal eten van hetgeen ik zaaide en plantte en uitspruit; en mijne spruiten 1) moeten, gelijk het spreekwoord zegt (zie Joh. 4: 37), uitgeworteld worden. Naar het recht der gestrengste wedervergelding worde mij dan alles ontroofd (vgl. Hoofdstuk
27. 16 vv. Leviticus 26: 16 Deuteronomium 28: 30).

1. Spruiten is hier niet bedoeld ten opzichte van nakomelingen, hoewel het ook niet zelden in dien zin voorkomt, maar van hetgeen gezaaid was en opkwam, uit de aarde voortsproot. Job wil zeggen, dat, zo hij zijne handen had uitgestrekt naar de bezittingen van anderen, anderen van hetgeen hij had verworven, van hetgeen hij gezaaid had en was uitgesproten mochten genieten. Zo zeker is hij van zijn zaak, zo vast staat hij in zijne overtuiging-

9. Zo mijn hart verlokt is geweest tot ene vrouw, om met haar te echtbreken, of ik aan mijns naasten deur geloerd heb, totdat hij zou uitgegaan zijn (Spreuken 7: 8 vv.; Hoofdstuk 24: 15);

10. Zo moet mijne huisvrouw met een ander malen, als slavin bij een ander achter den molen staan, zich tot alles laten gebruiken (Exodus 11: 5), en anderen zich over haar krommen, haar schenden.

Job leefde in Monogamie (huwelijk met ééne vrouw), gelijk er ook nog heden Arabische stammen in Syrië zijn, die gene belijders zijn van den Islam en zijne schandelijke polygamie (veelwijverij), maar zich aan den "godsdienst van Abraham" (Din Abraham) vasthouden.

Beide uitdrukkingen betekenen hetzelfde, zowel die in het eerste gedeelte als in het tweede gedeelte van het vers. Job roept hier in als straf over zich zelven, indien hij zich aan overspel heeft schuldig gemaakt, dat dan ook zijne vrouw door anderen geschonden worde. Want met een ander malen is een zedig gezegde van de zonde van overspel.

11. Want dat, die echtbreuk, is ene schandelijke daad, en het is ene misdaad bij de rechters, die voor hen moet komen en door hen zwaar gestraft moet worden (Deuteronomium 22: 22).

12. Want dat, zulk ene daad van echtbreuk, is een vuur, hetwelk tot de verderving toe verteert, tot den afgrond voert, en al mijn inkomen uitgeworteld zou hebben. Zo hij al de straf des rechters ontging, zijne misdaad zelf is een vuur, dat niet ophoudt te verteren tot in het al verslindend graf toe (vgl. Spreuken 2: 18; 6: 27-35; 7: 26 vv.; 9: 18

Ziedaar derhalve, hoe Job zich in zuiverheid van zeden had in toom gehouden en zich niet aan de schanddaad van echtbreuk had overgegeven, welke hij zonder twijfel erkende van zich te moeten afwerpen, dewijl God haar op generlei wijze kon verdragen. Wat nu de straf betreft, die hier wordt voorgesteld, dit is het rechtvaardig loon voor hoereerders en echtbrekers, zodat zij zonder twijfel, wat zij anderen hebben aangedaan, zelven moeten lijden. Niet alleen wordt dit op deze plaats gezegd, maar onder anderen is er een bijzonder voorbeeld van getoond in den persoon van David. Want ofschoon hij een heilig Profeet was, en een koning uit het gehele menselijke geslacht uitverkoren, die dit getuigenis had, dat God in hem een man naar Zijn hart had gevonden, dewijl hij echter van den weg was afgeweken en eens anders vrouw had geschonden, zien wij, dat God hem tot die straf heeft overgegeven, en de vloek Gods werd hem door den profeet Nathan aangezegd: Gij hebt het in het verborgen gedaan maar het zal U in het openbaar vergolden worden. De zon, zegt hij, zal getuige zijn.

Die zonde is een vuur in de ziel, die daaraan zich overgeven worden gezegd te branden. Het verteert al wat goed is van de ziel en verstompt het geweten. Het ontsteekt het vuur van Gods toorn, dat, indien het niet door het bloed van Christus wordt uitgedelgd, tot eeuwige vernietiging verteren zal. Brandende lusten brengen tot brandende oordelen.

13.

IX. Vs. 13-22. Wanneer ik tegen mijne dienaren hard geweest ben, wanneer ik jegens armen en verlatenen liefdeloos gehandeld heb, wanneer ik door mijne macht het recht onderdrukt heb, zo moge mij de verdiende straf treffen!

13. Zo ik versmaad heb het recht mijns knechts, of mijner dienstmaagd, als zij geschil hadden met mij;

14. (Want wat zou ik doen a), als God opstond, om mij voor Zijn gericht te trekken? en als Hij bezoeking deed, mijne zonde onderzocht, wat zou ik Hem antwoorden?

a. Psalm 44: 22.

15. a) Heeft Hij niet, die mij in den buik maakte, hem, mijn knecht en mijne dienstmaagd, ook gemaakt; wij hebben één en denzelfden Schepper, en één en dezelfde God heeft ons in de baarmoeder bereid? God heeft getoond door ons een gelijk ontstaan te geven, dat wij gelijke rechten hebben voor Hem.

a. Job 34: 19. Spreuken 14: 31; 17: 5.

De Heidenen kenden enen slaaf geen recht toe tegenover zijnen heer. Deze had macht over leven en dood. Maar Job begaf zich om zijnentwil vrijwillig tot de rechters uit liefde tot gerechtigheid, zodat hij of door andere rechters of scheidsrechters enen strijd liet beslissen, of door eigen gematigdheid recht gaf.

Dit kan zo opgevat worden, dat wij allen in één baarmoeder zijn gecreëerd, d.i. allen van Adam afstammen en van dezelfde natuur zijn.

Maar ook nog in ruimer zin is het op te vatten. Job heeft derhalve twee dingen overwogen, waar hij zijne knechten of maagden heeft verdragen. De eerste was, omdat wij hebben een gemeenschappelijken Schepper, allen door God zijn geschapen, vervolgens omdat wij dezelfde en gelijke natuur hebben, zodat men heeft te besluiten, dat alle mensen, ofschoon zij van verschillende conditie zijn en volgens de mensen worden onderscheiden, echter door het begrip van broederschap met elkaar verbonden zijn. Wie nu zich niet verwaardigt een mens voor zijn broeder te erkennen, verandert zich in een os, of leeuw, of zwijn, of enig onredelijk beest, en vergrijpt zich aan het beeld Gods, hetwelk Hij ons heeft ingedrukt. Ziedaar derhalve, welke reden Job hier wel bijbrengt.

Ook beschouwde Job zijne dienaars niet, gelijk de tegenwoordige naamchristenen, als enkel "arbeidskrachten," maar als persoonlijke wezens, die ook een wil en ene onsterfelijke ziel bezitten (Efeze. 6: 9).

16. Zo ik den armen hun begeerte onthouden heb, of de ogen der weduwen laten versmachten, door den verlangden bijstand haar niet te geven (Hoofdstuk 29: 13

Vs. 16-21 moeten als de voorin worden aangemerkt, terwijl vs. 22 vv. de nazin is. Zij bevatten de voorwaarden, onder welke Job zulke straffen inroept.

17. En mijne bete alleen gegeten heb, zodat de wees daarvan niet gegeten heeft; zonder dat ik den verweesde mede liet eten:

18. (Want van mijne jonkheid af is hij, die ouderloze, bij mij opgetogen, als bij een vader, en van mijns moeders buik af heb ik haar, de weduwe, die geen steun had, geleid, gelijk men zijne zieke, grijze moeder hij de hand neemt, zulk ene medelijdende liefde was mij aangeboren (Jak. 1: 27) en heb ik beoefend, van het eerste ogenblik af, dat ik dit kon;

19. Zo ik iemand heb zien omkomen, iemand ellendige zag, omdat hij zonder kleding was, en dat de nooddruftige geen deksel had (Jes. 58: 7);

20. Zo zijne lenden, omdat ik ze gedekt had, mij niet gezegend hebben, toen hij van de vellen mijner lammeren verwarmd werd;

21. Zo ik mijne hand tegen den weerlozen wees bewogen heb, door hem te beroven, omdat ik in de poort, de plaats waar het recht werd uitgesproken, mijne hulp zag 1), door mijn aanzien er op rekenen kon tegenover mijnen hulpelozen aanklager voor het gericht vrijgesproken te zullen worden;

1. Dit is, ofschoon hij ongestraft bij de mensen dat onrecht kon plegen. Want in die dezen werd het recht uitgesproken in de poorten der steden, als de plaatsen, waar de meeste mensen samenkwamen.

Job zegt derhalve, dat het waar is, dat ik dezen vreze, genen schrik had kunnen inboezemen, en als de bliksem nu eens dezen, dan genen had kunnen overvallen, terwijl dan niemand het waagde tegen mij den mond open te doen. Waarom niet? Als man met gezag begaafd, werd hij geduld, niemand durfde over hem klagen en ook, indien iemand klaagde over hem, durfde niemand der rechters toch tegen hem recht eisen. Ofschoon ik aldus in aanzien was, en wat ik als magistraat ook zelf had durven doen, zou het geduld en verdragen zijn, toch heb ik mijn gezag niet misbruikt, heb ik den arme niet met de voeten verschopt. Wanneer een wees mij verscheen, heb ik niet bezocht, door diens veroordeling en verdrukking mijne zaken te vermeerderen-wij weten nu, dat de wezen meermalen als buit zijn behandeld. -Job toont derhalve aan, dat hij met die eerlijkheid is versierd geweest, dat, wanneer hij de bezittingen van anderen had kunnen wegroven, hij dit nooit heeft beproefd, noch door een vonnis en vernietiging van een ander zijn voordeel heeft gezocht, ook dan niet, indien het door de mensen was geoorloofd of toegestaan.

22. Indien dat zo is, mijn schouder valle van het schouderbeen, en mijn arm, met welken ik zo schandelijk zondigde, breke van zijne pijp af!

23. Ik heb die zonden niet bedreven, want het verderf Gods was bij mij een schrik en hield mij van die ongerechtigheden af, en ik vermocht niet het kwade te doen, van Zijne hoogheid 1), die mij onophoudelijk voor den geest stond.

1. Job legt hier zijne grondbeginselen bloot, waardoor hij teruggehouden werd van onbillijkheid en onrecht. Hij wist, dat God zelf de hoge Beschermer was der ellendigen, dat een wees hij God ontfermd was, en dat God de zonde der onbarmhartigheid en van onrecht zeker zou straffen. Maar ook had hij een diep besef van Gods Hoogheid en Majesteit, zodat hij bij de ondervinding daarvan zeer voorzichtiglijk en bedachtzaam wandelde. Hij was rechter, hij was in zijn land en bij zijn volk een hoge Overheidspersoon, maar, en dit drukt vooral het laatste uit, hij kende zich Overheidspersoon onder de Hoge Majesteit, aan Wie hij rekenschap van alle zijne daden verschuldigd was. Hij sprak het recht uit als in Diens tegenwoordigheid en daarom was het zijn streven, om ook waarlijk recht te doen.

Hij wist zich dienaar van dien God, van Wie alle Overheidsgezag afdaalt, en die wetenschap hield hem terug van het plegen van onrecht en onbarmhartigheid.

24.

X. Vs. 24-40. Nooit heb ik op mijne schatten een goddeloos vertrouwen gesteld, noch mij heimelijk tot verering van zon en van maan gewend. Over het ongeluk van mijnen vijand heb ik mij nooit hoogmoedig verheugd, integendeel aan alle mensen heb ik vriendelijkheid en gastvrijheid bewezen. Mijn geweten is niet bezwaard met geheime zonden, die ik vrezen zou, dat openbaar zouden worden. O dat toch God zelf tussen mij en mijne tegenstanders wilde beslissen! Vrijmoedig en vol vertrouwen zou ik mijn gehele leven hen voorleggen en mij zuiveren! Wanneer echter, gelijk zij zeggen, gewelddadige onderdrukking aan mij kleeft, nu dan mogen ook hun verwensingen mij treffen.

24. Zo ik het goud a) tot mijne hope gezet heb, of tot het fijn goud (Hoofdstuk 27: 16,19), gezegd heb: Gij zijt mijn vertrouwen (Psalm 52: 9).

b. Mark. 10: 24. 1 Tim. 6: 17;

25. a) Zo ik blijde ben geweest, omdat mijn vermogen groot was, en omdat mijne huid geweldig veel, schatten in overvloed, verkregen had1) Dat toch ware ook (vs. 26) afgoderij geweest (Col. 3: 5).

a. Psalm 62: 11.

1. Hier spreekt Job het uit, dat hij nooit zijn hart heeft gezet op de schatten der wereld, dat hij nooit zijn geluk heeft gezocht in de vergankelijke dingen der aarde. Wel had hij zich verheugd in de gunst zijns Gods, die hem met eer en aanzien, met veelheid Zijner goederen had begenadigd, maar, en dit drukt hij vooral uit, hij had van zijn goud en goed gene afgoden gemaakt, waarop hij zijn vertrouwen had gesteld. Hij had noch wat van de wereld was, noch van de zon en de maan (vs. 26 en 27) zijne afgoden gemaakt. Hij kende zich vrij van alle afgoderij.

2. a) Zo ik de zon, het grote licht der wereld (Hoofdstuk 37: 21) met afgodische verering aangezien heb, wanneer het scheen, of de maan, heerlijk voortgaande, wanneer zij in volle majesteit den nacht statig doorwandelde;

a. Deuteronomium 4: 19.

27. En mijn hart door zulk een gezicht verlokt is geweest in het verborgen, dat mijne hand mijnen mond gekust heeft 1), om dien het gesternte toe werpen ter verering:

1. De aanbidding van de sterren des hemels is overal de oudste en betrekkelijk nog zuiverste vorm van het heidendom, deze had in Syrië, Voor-Azië en Griekenland plaats door het toewerpen van handkussen (vgl. Tacitus hist. III. 24). In Job's omgeving is wellicht openlijke en verborgene afval tot den afgodendienst reeds tamelijk ver verbreid geweest; tegenover deze stond hij onbeweeglijk vast in het overgeleverde geloof der vaderen aan den een waren God, den Schepper van hemel en aarde. Wellicht maakten velen zijner stamgenoten zich zelven wijs, dat de verering der sterren wel met het oude geloof kon bestaan; gelijk heden velen menen, dat de aanbidding van des mensen geest (genie), van den roem van zijn eigen volk, of van het natuurwonder zich wel verdragen kan met het geloof van den enigen Meester, Christus. Gelijk het nu voor den bekeerden Christen een zware strijd is, zich geheel rein te houden van dezen afgodischen tijdgeest en niet medegesleept te worden met den afval, die zich steeds uitbreidt, zo is zeker Job's strijd in dezen ook gene geringe zaak geweest.

De eerste afwijking der mensen van de verering van den onzichtbaren God is geweest de verering van de hemellichten, het is een bewijs voor de hoge oudheid van het Boek van Job, dat hij hier gene melding maakt van enig ander soort van afgodendienst, hoewel zijn onderwerp hem er toe zou geleid hebben die te noemen, zo zij hem bekend geweest waren.

In het Hebr. Wathissak jadi lefi. Beter: En een kushand toewierp. Bij de heidense volken begroette men de opgaande zon, door haar een kushand te geven, door een kus op de hand te geven en die hand haar toe te werpen. Dit bedoelt Job hier ook, en spreekt zich vrij van elke afgodische verering van de hemellichamen, gelijk de heidense volken deden.

Was Job beroofd van zijne goederen, het was niet, omdat hij er op had vertrouwd; was hij getroffen door het vuur des hemels, het was niet, omdat hij een aanbidder van zon en maan was geweest. Het recht der wedervergelding was hier niet van kracht.

Evenmin was hij door de vijandige volken vervolgd, dewijl hij verblijd was geweest over de verdrukking der haters en van vreugde was opgesprongen als het kwaad hen vond. Hij was geen wraakzuchtige geweest en had niet het gebod overtreden, om ook zijne vijanden lief te hebben.

28. Dat ware ook ene misdaad bij den rechter (zie vs. 11); want ik zou den God van boven, des hemels, verzaakt, verloochend hebben, indien ik mij tot de aanbidding der sterren begeven had (vgl. Deuteronomium 4: 19; 17: 2-7).

29. a) Zo ik verblijd ben geweest in de verdrukking mijns haters, en mij opgewekt heb, mijn hart opgesprongen is van vreugde, als het kwaad hem vond (MATTHEUS. 5: 43);

a. Spreuken 17: 5.

30. (Ook heb ik mijn gehemelte, mijn mond, niet toegelaten te zondigen, mits door enen vloek zijne ziel, zijn leven, te begeren), door iemand een vroegen en kwaden dood toe te wensen (Exodus 23: 4. Spreuken 24: 17; 25: 21 vv. MATTHEUS. 5: 44. Rom. 12: 14).

31. Zo de lieden mijner tent, die mij dienden en ooggetuigen mijner handelingen waren, niet hebben gezegd: Och, of wij van zijn vlees hadden, wij zouden niet verzadigd worden 1);

1. Beter: Wie is er, die van zijn vlees heeft gegeten, en niet verzadigd is geworden. Hiermede wil Job dan zeggen, dat hij zijne onderhorigen niet van honger en gebrek had laten omkomen, dat hij den arbeider ook zijn spijzen, waarop hij aanspraak had, niet had onthouden.

Ja, zo zorgde hij voor de zijnen, dat er ook nog plaats was en voedsel voor den vreemdeling, voor den doortrekkenden man, dat hij ook gastvrijheid aan niet onderhorigen kon bewijzen.

32. a) De vreemdeling overnachtte niet op de straat: mijne deuren opende ik naar den weg, zodat ieder kon binnentreden en herberg vinden;

a. Hebr. 13: 2. 1 Petrus 4: 9.

Nog heden stellen de Arabieren, bijzonder de Bedouïnen, hun grootsten roem in de deugd der gastvriendschap. Vele Arabische verhalen berichten van goddelijke oordelen, die den verachters der gastvrijheid getroffen hebben (vgl. Hebr. 13: 2. 1 Petrus 4: 9.

33. Zo ik, gelijk Adam, verontschuldigingen zocht voor te geven (Genesis 3: 12. Rom. 5: 14. Hos. 6: 9), mijne overtredingen bedekt heb 1), die naar de mening van mijne vrienden als oorzaken, van mijn lijden zouden bestaan,door eigenliefde 2) in mijn boezem mijne misdaad verbergende 3) (Psalm 32: 3,5. Joh. 3: 20);

1. Job komt hier op tegen de zonde van huichelarij en geveinsdheid, waarvan hem Zofar beschuldigd heeft (Hoofdstuk 20: 12). Hij zegt, dat hij zijn zonde niet als Adam heeft bedekt en verborgen. Waar sommige uitleggers vertalen, als de mens, daar handhaven wij met anderen de vertaling van als Adam. De vertaling, als de mens, is mat. Hij spreekt het hier uit, dat hij gene grote zonde had gepleegd, geen verborgene zonde had gekoesterd en getroeteld, die hij voor de mensen had moeten ontveinzen. Zijn oprechtheid houdt hij vast.

2. In het Hebr. Bechubbi. Beter: in mijn boezem. Calvijn vertaalt in mijn binnenste (in meo abdito).

3. Op deze plaats wil Job aanwijzen, dat er weinigen gevonden worden, die zo door het gevoel hunner zonde worden aangegrepen, dat zij deze erkennen, maar veel liever naar ijdele verontschuldigingen zoeken, om haar te verbergen. Ofschoon alzo die ondeugd in de wereld heerst, Job belijdt, dat hij van haar zuiver en rein is. Waar is het, dat Adam het eerst die kunst heeft beoefend en haar alle zijne nakomelingen heeft geleerd, we zien toch, dat hij getracht heeft met bladeren zich te bedekken. Daarom, toen hij voor God werd geroepen en gedwongen werd zich te tonen, verzon hij nog een ijdele verontschuldiging en wilde zich op die wijze er uit redden. En nu wordt ditzelfde niet bij twee of drie gevonden, maar is het allen van nature eigen.

34. Zeker ben ik van deze zonden niet vrij, omdat mij de gelegenheid ontbrak die te bedrijven; ik kon wel ene grote menigte geweldiglijk onderdrukt hebben, maar indien ik het had beproefd, de verachtste der huisgezinnen zou mij afgeschrikt hebben, ik ware terug geschrikt, zelfs wanneer ik begon bij degenen, die door ieder veracht waren. Nooit heb ik ene misdaad begaan zodat ik uit schaamte gezwegen zou hebben, en ter deure niet zou uitgegaan zijn 1). Neen! vrij kon ik ieder onder de ogen komen. En toch hebben mijne vrienden niet opgehouden mij ene verborgene misdaad ten laste te leggen.

1. Wanneer Job geroepen werd om zich van zijn ambt en plicht te kwijten, bekommerde hij zich weinig om de hinderpalen, welke hij op zijn weg ontmoeten mocht. Hij gaf alsdan geen acht op het gevaar en geschreeuw van het gepeupel, hij vreesde de menigte niet, en zette geen waardij altoos bij aan de bedreigingen der groten, noch liet zich door de verachting van enige huisgezinnen afschrikken. Hij vreesde den groten God, en niet de grote menigte, en hij had ontzag voor den vloek des hemels, maar geenszins voor de versmading en veroordeling van een deel huisgezinnen.

Anderen vertalen: Wijl de vrees voor de grote menigte en de achting der familie mij terughield, zodat ik heimelijk te werk ging en niet uit de deur uitging.

Anderen: Dan moet ik, door de menigte des volks verschrikt, aan den smaad der goddelozen blootgesteld en tot stilzwijgen en verberging van mij zelven genoodzaakt worden.

In elk geval is het Job's bedoeling aan te duiden, dat hij niet tot de zonde was vervoerd, zodat hij ze niet behoeft te bedekken en ieder vrij in de ogen kan zien.

35. Och of ik enen had, die mij met gewillig oor aanhoorde! Zie daar, mijn oogmerk 1), mijne ondertekening onder alles wat ik gezegd heb is, dat de Almachtige mij antwoordde, en nu beslisse tussen mij, die mij zelven onschuldig ken en mijne vrienden, die mij een gestraften misdadiger noemen, en dat mijne tegenpartij een boek schrijve 2), hare aanklachten op schrift indiene bij den hoogsten Rechter!

1. Het Hebr. thau, hier oogmerk vertaald, betekent eigenlijk het kruisvormig teken X, hetwelk de oorspronkelijke gedaante van den laatsten letter in het Fenicisch-Hebreeuwse Alfabet was.

Vandaar is de eerste betekenis teken en verder ondertekening, dewijl een X de plaats der ondertekening verving. En die laatste betekenis moeten wij hier hebben. Job heeft hier zijn acte van verdediging opgemaakt, welnu hij vraagt nu een aandachtig hoorder, en hij dringt er op aan, dat God hem moge antwoorden, dat, God hem recht doe tegenover zijne beschuldigers. Het laatste gedeelte is aldus over te zetten, en het schrift, geschreven door mijn tegenpartij. Wat de vrienden gesproken hebben wordt dan als een boek of afschrift voorgesteld, hetwelk de aanklacht tegen hem behelst. Job geeft hier zijn zaak in handen van een rechtvaardig God, die zeker recht zal doen, en zo zeker is hij van zijn zaak, dat hij zonder vrees het oordeel Gods durft af te wachten.

2. Daar wij overal elders opmerken, hoe nauwkeurig de vervaardiger van het Boek van Job de zeden en gebruiken van den patriarchalen tijd voorstelt, zonder ene enkele maal de gebruiken van zijnen tijd op den tijd van Job over te dragen, zo is er niet aan te twijfelen of hij beweert hiermede, dat reeds in Job's tijd het schrijven van boeken bekend geweest is (vgl. Hoofdstuk
19. 23 vv.). De wijze van uitdrukking in dit vers is ontleend aan de Oosterse en bijzonder aan de Egyptische rechtspraken, waar de aanklager ene aanklacht en de aangeklaagde ene verdediging opstelde en met zijn naam ondertekend den rechter moest overgeven.

36. Indien de Almachtige wilde neerkomen om te richten, zou ik het boek der aanklacht mijner vijanden niet op mijnen schouder dragen? ik zou het mij waarlijk niet schamen, maar het op mij binden als ene kroon, als een teken mijner eer.

37. Het getal mijner treden zou ik Hem aanwijzen, van elke schrede in mijn leven zou ik den Kennen der harten rekenschap) willen afleggen,als een vorst; in het besef van mijne onschuld en van mijne overwinning, vol vrijmoedigheid zou ik tot Hem naderen.

38. Zo 1) mijn land, gelijk mijne vrienden beweren, tegen mij roept, en zijne voren te zamen wenen over mij, als over enen gewelddadigen tiran, die deze aan hunnen rechtmatigen heer ontrukte;

1. Met deze woorden komt Job tot het besluit, dat ofschoon hij zeer door de hand Gods is aangeroerd, men hem echter niet moet veroordelen, alsof hij misdadiger was, dan degenen, die God had geduld. Want God gebruikt niet een gelijke maat, wanneer Hij de mensen kastijdt, maar Hij behoudt zich de bepaling der beproevingen voor, wanneer Hij de Zijnen met de uiterste gestrengheid wil bezoeken. Want ofschoon zij Hem hadden geëerd, en beproefd zich te schikken naar den regel zijner rechtvaardigheid, en zo nauwkeurig mogelijk, toch laat Hij daarom niet af, om hen grote beproevingen toe te zenden. Nu weten wij niet, wat we omtrent dergelijke beproevingen moeten vaststellen, totdat God ten laatste dage, wat nu nog verborgen is, zal openbaren. Job toont derhalve, dat zijn leven niet is te beschouwen naar den staat, waarin hij toen verkeerde. Want ofschoon hij voor ieders blik zeer ellendig was, toch was het zijn streven geweest, om God te dienen. Waarmee bewijst hij dit? Wij hebben gezien, dat hij veel van de zuiverheid zijner zeden aan het licht heeft gebracht, nu belijdt hij ten laatste, dat zijn land niet tegen hem roept.

Waar is het, dat de aarde geen mond heeft, geen tong heeft om te klagen, noch ook met gevoel begaafd is, om enig onrecht van onze zijde aangedaan te lijden. Evenmin schijnt het ons toe, dat wij een onrecht plegen, zodat ook, indien zij sprak, zij geen reden heeft, om te klagen of te wenen, of enige klacht tegen ons op te heffen. Hoe nu verklaart Job het, dat zijn land niet geklaagd heeft en zijne voren niet geweend hebben? Dit is niet zo op te vatten, alsof de aarde op zich zelf reden heeft, om te wenen, maar de Heilige Schriftuur gebruikt dergelijke uitdrukkingen, om ons tot het hogere op te leiden en dieper te doorgronden, dat indien wij jegens God hebben gezondigd, de schepselen ons vijandig zijn en tegen ons getuigenis geven. Zo b.v.: Indien we de arme boeren verdrukt hebben, die het land bebouwen, opdat het ons vrucht voortbrenge, waarvan wij eten; geweld en afpersing jegens hen gebruikt hebben, hun bestaan vernietigen, zijn zij niet alleen getuigen tegen ons, maar de aarde, door hen bebouwd, brengt tegen ons getuigenis voort. Waarom? Dewijl wij hun zweet, wat gelijk staat met hun bloed, hebben laten vallen.

Job wil zeggen, indien ik door het plagen en onderdrukken der ellendigen, of zijn land in bezit genomen, of ooit geploegd en er vruchten van getrokken heb, zodat het met zijne vruchten als tegen mij huilen en kermen zou. Zodat hij hier de pleging van het openbaar geweld even sterk van zich afkeert, als die van enige private onderdrukkingen.

Job verstout zich hier zich vrij te verklaren van de roepende zonde, dat hij het loon zijner werklieden verkort heeft.

De woorden, hier gebezigd, zijn van ingrijpende betekenis Want toch niet wordt hier van de arbeiders gesproken, -die gingen heen, of stierven, of werden weggezonden, -maar van het land, en..het land blijft. Dit land roept elke dag den onrechtvaardigen bezitter toe, dit land is een roepende getuige van het onrecht, dat gepleegd werd, indien men de zielen zijner akkerlieden had doen hijgen.

39. Zo ik zijn des lands vermogen gegeten heb zonder geld, zonder het loon te geven aan den bewerker, en de ziel zijner akkerlieden heb doen hijgen, "den arbeidslieden de ziel heb uitgeperst."

40. Dat dan de vloek Gods over mijn land kome en het volmaakt onvruchtbaar make, dat dan voor tarwe distels voortkomen, en voor gerst stinkkruid, onkruid, vergiftig kruid.

Hoe vol vertrouwen Job ook was, wij zullen zien, dat hij zich zelven misleidde (Hoofdstuk 40. 4,5. 1 Joh.1: 8.

Laat ons onze rechtvaardiging voor God zoeken in dat bloed, dat van alle zonden reinigt. De rijkdom van Christus, onzen verheven Middelaar en Borg, zij de altijd durende troost, het vertrouwen en de vreugde van onze harten; dan zullen wij kunnen staan tegen al de beschuldigingen van Satan, van valse vrienden en openbare vijanden, en met den Apostel uitroepen: "God is het, die rechtvaardigt, en wie is hij, die verdoemen zou?".

Laten wij dan ijverig bedenken, dat naar mate wij Gods schepselen hebben misbruikt, deze in den laatsten dag tegen ons het recht zullen inroepen. Waardoor wij dus vermaand worden met zulk een geweten te wandelen, opdat wij dien dag met opgerichten hoofde kunnen afwachten. Niet omdat wij voor Gods aangezicht, naar de maatstaf van zijn oordeel en recht volmaakt zullen bevonden worden, maar verder moge het Hem lusten, ons door Zijne onbegrensde Goedheid te ondersteunen, en zo ons door Zijn H. Geest te besturen, dat wij al onzen ijver aanwenden, om in ene reine consciëntie, voor de genade ons bewezen, Hem te dienen.

(Vs.40) De woorden van Job, waarmee hij voor zijne vrienden en voor God zijne onschuld zocht te bewijzen, hebben een einde 1).

1. Hiermede hebben de woorden van Job een einde. Hij heeft God opgeroepen, om met Hem een twistgesprek te beginnen, met hem te strijden. Dit zal echter niet geschieden, dit komt de waardigheid van den Heere God te na. Toch is uit alles duidelijk gezien, dat het Satan niet gelukt is zijn doel te bereiken. Niettegenstaande al zijn soms vermetele uitdrukkingen, al zijne oproerige gedachten heeft Satan Job niet van zijn God kunnen losrukken. Ook in zijn diepste ellende is het bewustzijn bij Job niet uitgeroeid, dat hij knecht Gods is. In zijne schrikkelijke verlating van zijne vrienden, terwijl alles donker was boven en voor hem, heeft hij toch nog de ogenblikken gekend, dat hij door Gods woord gesteund aan zijn God zich mocht vasthouden.

Straks zal God hem ook in het openbaar als Zijn knecht belijden, maar eerst moet de man Gods tot hem spreken, eerst moet het hij Job komen tot boete en berouw. De boetgezant zal ook aan hem verschijnen, opdat de woorden Gods straks zullen worden verstaan, en die boetgezant, die man Gods is Elihu. -

HOOFDSTUK 32.

ELIHU VERTOORNT ZICH OVER HET STILZWIJGEN VAN JOB'S VRIENDEN.

Nadat de drie vrienden door Job overwonnen zijn, maar hij toch zelf niet in staat geweest is de ware betekenis van zijn lijden te vinden, treedt een onbekende uit den kring der toehoorders, die zich om Job en zijne vrienden verzameld hebben; deze erkent beter het verderf van het menselijk hart en den Goddelijken weg des heils, en heeft daarvan meer ervaring dan Job en zijne vrienden. Het is reeds boven (Hoofdstuk 1: 12) gezegd, dat het doel van het gehele Boek is, aan te tonen hoe het lijden van de rechtvaardigen dikwijls verzoekingen zijn, die ten doel hebben om van verborgene verkeerdheden des harten te reinigen, en in Jobs geschiedenis voor alle tijden een voorbeeld voor den aard der verzoeking te geven. Job was door den satan om zulke door hem opgemerkte verkeerdheden bij God aangeklaagd, en door dezen aan den bozen geest overgegeven, opdat dit kwaad te midden van het lijden der verzoeking krachtig zou te voorschijn treden, door Job zou erkend en overwonnen worden. Om Job tot belijdenis van zijne inwendige zonde te brengen, hem tot belijdenis en daardoor tot recht begrip van zijn lijden te brengen, is nu het doel van de drie redenen van Elihu. Zij vormen het tweede deel van het gehele Boek en zijn ene voorbereiding voor de verschijning des Heren zelven, daar zij Job tot zwijgen en tot erkenning van zijne zonde brengen. Als een Johannes de Doper bereidt Elihu het hart van Job voor, opdat hij bij de verschijning en de woorden des Heren tot volle bekering en weer tot genade kome. Jobs eigengerechtigheid was in zijne redenen in ene drievoudige verzondiging openbaar geworden, vooreerst, daar hij tot het laatste toe op hevige wijze Gods verschijning inroept, eerst zo, dat hij de volkomen openbaring der goddelijke gerechtigheid in het wereldbeloop niet zonder vermetelheid loochent, later dat hij meent tussen de Goddelijke macht en goedheid een tweespalt te moeten aannemen. Nu toont Elihu in zijne eerste rede (Hoofdstuk 32 en 33) aan, hoe God zich in gezichten, maar ook in bedelingen van lijden aan de mensen openbaart, zeker niet, om hen in hun vermetelheid te versterken, maar om hen van hoogmoed te verlossen.

I. Vs. 1-14. Elihu, die tot hiertoe vol ontevredenheid gezwegen had, begint nu aldus: Van wege mijne jeugd heb ik u, de grijsaards, van wie ik dacht de hoogste wijsheid te vernemen, laten spreken; maar ik zie, dat niet de ouderdom, maar de Geest van God wijsheid en juist oordeel verleent; daarom besloot ook ik te spreken. Ik heb vol verwachting uwe bewijsvoeringen aangehoord, totdat ik zag, dat gij Job niet kon weerleggen. Denkt niet, dat alleen God hem kan overwinnen, gij zult integendeel zien, dat nog andere dingen tegen hem aan te voeren zijn, dan gij tot hiertoe voortgebracht hebt.

1. Toen hielden die drie mannen op van Job te antwoorden, dewijl hij in zijne ogen rechtvaardig was; zij achtten, dat bij zulk een vasthouden aan eigene onschuld verder spreken overbodig zou zijn.

2. Zo ontstak de toorn van Elihu (= Hij is mijn God), den zoon van Baracheël (= zegen o God!), den Buziet 1), een uit dien Aramees Arabischen volksstam, waarvan Buz, de zoon van Nachor, Abrahams broeder, stamvader was 2) (Genesis 22: 21. Jer. 25: 23)) van het geslacht van Ram (= hoog); tegen Job werd zijn toorn ontstoken, omdat hij zijne ziel meer

rechtvaardigde dan God; door elk verband tussen zijn lijden en zijne zonden te loochenen, beschuldigde Job den Heere, die hem het lijden oplegde van onrechtvaardigheid 3) (Hoofdstuk 40: 8).

1. De stad Busan, die aan de oostelijke helling van het gebergte Haran, 2 ½ uur ten zuiden van Theman ligt, herinnert door haar naam duidelijk aan Buz, waardoor zowel zijne afkomst kan aangeduid zijn, als de woonplaats. Is Busan de woonplaats van Elihu geweest, zo past hare ligging voortreffelijk bij het land van Job en van zijne drie vrienden (vgl. Hoofdstuk 2: 11).

2. Wanneer het waar is, dat de naam Uz op den zoon van Aram, den zoon van Sem (Genesis 10. 22 vv.) en niet op den oudsten zoon van Nachor (Genesis 22: 22) toe te passen is, gelijk wij in Hoofdstuk 1: 1 beproefden aan te tonen, en dat de naam Buz op den tweeden zoon van Nachor terugslaat, dan is Elihu na aan Abraham en aan de uitverkorene familie vermaagschapt; hierdoor wordt verklaard van waar het komt, dat Elihu de overlevering der goddelijke waarheid beter bewaard heeft, dan Job en zijne vrienden, de stamhoofden der Uzieten. Elihu kent de wegen van zijnen God, hij kent den zondigen toestand van het menselijk hart en den nauwen samenhang tussen zonde en lijden. Daarom telden de oude Joden hem met recht onder de 7 profeten, die, vóórdat Israël de Wet ontving, aan de volkeren der wereld Gods wil bekend maakten.

3. De eigengerechtigheid meent al hare verplichtingen jegens God vervuld te hebben. En daar zij in het lijden, dat God om den zondigen toestand beschikt, en dat slechts uit die zonde gerechtvaardigd kan worden, slechts onrechtvaardige willekeur kan zien, zo laat zij God in zijne betrekking tot den mens als onrechtvaardig voorkomen; zo keert de eigengerechtigheid de natuurlijke betrekking van den Schepper tot zijne schepselen geheel en al om. Daardoor is de toegang tot den boom van allen troost afgesneden en voor het terugkeren ten leven de weg versperd.

Letterlijk: Omdat hij zijn ziel rechtvaardigde ten koste van God. Dit zal Elihu straks Job onder de ogen brengen, opdat Job zijne schuld voor God lere belijden.

3. Zijn toorn ontstak ook tegen zijne drie vrienden, omdat zij, geen antwoord vindende, nochtans Job verdoemden, toch zijne schuld bleven vasthouden, zonder enig bewijs te kunnen leveren, hoewel hij zijne oprechtheid verzekerde.

4. Doch Elihu had bescheiden gezwegen en gewacht op Job in het spreken, totdat zij het spreken met Job geëindigd hadden, omdat zij alle vier ouder van dagen waren dan hij.

5. Als dan, na het eindigen van Jobs laatste rede (Hoofdstuk 28-31), Elihu zag, dat Job niets meer te zeggen had, en er geen antwoord was in den mond van die drie mannen, daar zij gene oplossing van het raadsel wisten te geven, ontstak zijn toorn.

6. Hierom antwoordde Elihu, de zoon van Barecheël, den Buziet, nadat hij meende voldaan te hebben aan zijne verplichting als jongeling, en zei: Ik ben minder van dagen, ik ben jong,

maar gijlieden zijt stokouden; daarom heb ik geschroomd en gevreesd ulieden mijn gevoelen te vertonen, mede te delen welk begrip ik heb van den weg Gods.

7. Ik zei: Laat de ouden van dagen, die beter oordeel en meer ondervinding hebben, spreken, en de veelheid der jaren wijsheid te kennen geven.

8. a) Zeker het is geen ouderdom of rang, die mensen verstand geeft, maar de Geest Gods, die in den mens is, en de van God verleende inblazing des Almachtigen, maakt hen lieden verstandig.

a. Job 12: 13; 38: 36. Spreuken 2: 6. Prediker 2: 26. Dan. 1: 17; 2: 21.

Elihu zegt te spreken door inblazing van den Heiligen Geest. Hij verbetert hetgeen beide partijen zeiden, en de Almachtige, als Hij nederdaalt om uit de onweerswolk te spreken (Hoofdstuk 38) bevestigt zijne woorden.

De zin der woorden: "de Geest, die in den mens is," is deze: het behaagt aan God Zijnen Geest aan mensen te geven, aan mensen van elke leeftijd en stand, waar het Hem behaagt, en alzo Hij dien in enige mate aan mij gegeven heeft, mag ik de vrijheid nemen mijne gedachten uit te spreken.

9. De groten 1), de hoogbejaarden zijn niet altijd wijs, en de ouden verstaan het recht niet altijd, gelijk nu weer gebleken is.

1. Door anderen wordt hier het Hebreeuwse woord (rabim): "de velen," "de grote menigte" vertaald. Ook dat zou een juisten zin geven; want in geestelijke dingen is nog minder dan bij politieke vraagstukken het woord waarheid: "de stem des volks is de stem van God." De meerderheid is in de kerk zonder betekenis, zelfs de ouderdom legt op geestelijk gebied het gewicht niet in de schaal, dat hem in dingen van het dagelijks leven wordt toegekend. Een onervaren jongeling met den Geest van God is verstandiger dan grote hopen en grijze hoofden, die bovendien coryfeeën van wijsheid zijn, zonder dien Geest.

Wij hebben Gods wijze leiding daarin op te merken, dat Hij den aan trotsheid lijdenden Job, en de hoogmoedige en op hunnen ouderdom (Hoofdstuk 15: 10) pochende vrienden door enen jongeling laat terechtwijzen.

10. Daarom, omdat het niet op ouderdom, maar op wijsheid van boven aankomt, zeg ik: hoor naar mij, o Job! ik zal mijn gevoelen ook vertonen, mijne gedachte, waarom God ook lijden over vromen brengt, openbaren.

11. Ziet, ik heb gewacht op ulieder woorden, Elifaz, Bildad en Zofar! ik heb het oor gewend tot ulieder aanmerkingen, totdat gij redenen uitgezocht had; ik heb geluisterd of gij Job zoudt wederleggen en een rechte verklaring van het raadsel geven zoudt, woorden die Job’s onrecht en Gods gerechtigheid in het licht konden stellen.

12. Als ik nu acht op u gegeven heb, zodat geen woord mij ontging, ziet, er is niemand, die Job overreedde, die hem terecht wees, niemand, die uit ulieden zijne redenen, zijne beweringen met juistheid beantwoordde.

13. Ik zal mijne woorden laten horen, opdat gij niet misschien zegt: Wij hebben de wijsheid gevonden 1), wij hebben alles gezegd, wat gezegd kan worden, en er is gene wijsheid boven de onze; nochtans heeft hij zich niet laten overtuigen, derhalve moeten wij tot dit besluit komen: God heeft hem neergestoten 1), geen mens, God alleen kan hem overwinnen.

1. In het Hebr. Jidphennoe. Eig.: Verjaagd. Het welk woord wordt gebruikt van den wind, die het stof wegjaagt. Zo ook wil Elihu zeggen, dat God alleen machtig is, om Job te overwinnen, om Job tot die overtuiging te brengen, waartoe hij komen moet, n.l. dat God is de vrijmachtige, die met het heir des hemels en met de bewoners der aarde kan doen naar Zijn welbehagen. Vandaar ook, dat hij het volgende vers zegt, dat hij op geheel andere wijze tot Job zal spreken, als de drie vrienden hebben gedaan.

14. Nu heeft hij tegen mij gene woorden gericht, zodat ik mij ongeroepen in deze zaak meng; vergun mij echter het spreken, want ik heb andere gedachten dan reeds voorgesteld zijn, en met ulieder woorden, die gij reeds zo dikwijls herhaald hebt, zal ik hem niet beantwoorden; ik sla een geheel anderen weg in om hem te overtuigen.

Het is niet zonder reden, dat Elihu de drie vrienden in deze eerste strofe direct aanspreekt, terwijl hij in de volgende (vs. 15-22) in den derden persoon van hen spreekt, om zich dan geheel van hen af en tot Job te wenden.

15.

II. Vs. 15-22. Ook nadat de vrienden verstomd waren heb ik nog een geruimen tijd gezwegen: nu echter dringt mij den Geest om te antwoorden. Mijn hart maakt zich lucht, gelijk jonge wijn in de zakken. Zo wil ik dan spreken zonder te vrezen voor mensen of te zoeken hen te behagen.

15. Ach, zij (de vrienden van Job) zijn ontzet door Jobs beweringen van zijne onschuld, zij antwoorden niet meer, zij hebben de woorden van zich verzet, de spraak is van hen geweken.

16. Ik heb dan gewacht, ook nog een tijd lang na Jobs lange slotrede, maar te vergeefs, zij spreken niet; want zij staan stil, zij antwoorden niet meer.

17. Ik zal voor mijn deel, ik zal voor zoveel mij gegeven is, ook antwoorden, ik zal mijn gevoelen ook vertonen, uitspreken wat ik er van denk.

18. Want ik ben der woorden vol, die tot weerlegging van Job en tot rechtvaardiging van God moeten dienen; de Geest mijns buiks, van mijn binnenste, de Geest, waarmee God mij verlicht en leert wat ik verkondigen zal, en die in mijn binnenste is, benauwt mij, dringt mij ook tegen mijn wil om te spreken.

Ziet, mijn buik, mijn binnenste is als de wijn, die niet geopend is, en op het hevigst in den zak werkt om zich lucht te verschaffen, gelijk nieuwe lederen zakken, zou hij bersten, zelfs nieuwe lederen zakken zou de wijn doen bersten (vgl. MATTHEUS. 9: 17), zo vol is ook mijn binnenste.

Daarmee duidt hij aan, dat hij door de noodzakelijkheid geperst wordt, om zijne rede voor te dragen, opdat de slecht behandelde zaak nu op redelijke wijze en met oordeel zou worden behandeld. Dewijl nu Elihu hier in grote beroering des gemoeds spreekt, sommigen de oorzaak, waarom hij zo spreekt, niet kennende, hebben gemeend, dat hij een man was van een trots en pocherig gemoed. Maar vooreerst zien wij, dat hij door God niet is veroordeeld. Job veroordeelt hij wel en ook zijne vrienden, en toont aan, dat zij allen op hun wijze hebben gezondigd. Elihu integendeel wordt gerechtvaardigd. Waar God nu hem niet veroordeelt, welk sterfelijk mens zal er zijn, die zich dit gezag aanmatigt, om boven God te gaan staan en Hem te veroordelen? Die dwaasheid zou al te groot zijn. Overigens moet ons dit niet zo verwonderen. Want Elihu was niet als een der latere profeten in de Kerke Gods. Elihu woonde in het midden van hen, die noch de Wet, noch de Beloften Gods hadden. Hij had met dit volk niet het Verbond opgericht. Wanneer derhalve Elihu door God is verordineerd, op die wijze te kunnen spreken, zoals wij dit zien, was dit iets buitengewoons, waarom wij ons niet moeten verwonderen, dat hij zo in grote beroeringe kwam, en God heeft hier een buitengewonen weg bewandeld; kortom Elihu voelde zelf, dat hij in vervoering kwam.

Vele oudere en nieuwere uitleggers hebben aan Elihu jeugdige zelfverheffing verweten. Dit verwijt berust op een geheel misverstand van zijn persoon en van zijn doel, en op het streven om van Job een volmaakt heilige te maken, alzo op misverstand van het gehele Boek. Zo men Elihu met zijne redenen wegnam uit dit Boek, dan ontbrak er juist het hart aan. Het zalig geheim van de rechtvaardiging des armen zondaars uit louter genade, die hij zelf ervaren heeft, de kwintessens van al de woorden van Elihu, vervult zijn hart; hij kan niet anders, hij moet daarvan spreken (Hand. 4: 20) Nu het er hier op aankomt een aangevochten, gekweld kind van God uit zijne verzoeking te helpen en troost en vrede weer te geven, gevoelt hij zich door den Heiligen Geest op het sterkst gedrongen, om openlijk uit te spreken, wat de Heere hem uit genade heeft laten ervaren en hem zo rijken troost gegeven heeft. Hij kan zich aan den drang des Geestes niet onttrekken, al wilde hij het ook (vgl. Jer. 20: 9). De Heilige Geest is in hem als gistende most, zodat zijn hart zou bersten, wanneer hij niet voor Gods waarheid en gerechtigheid in de bres sprong. Geen verwijt kan hem treffen, daar hij toch alle ouden volkomen heeft laten uitspreken en bovendien nog gewacht heeft, of zij iets meer zouden te zeggen hebben, voordat hij begint de diepe, zaligmakende wijsheid te openen. Met de grootheid dezer wijsheid komt de lengte der inleiding overeen.

Ik zal spreken, opdat ik voor mij lucht krijge; ik zal mijne lippen openen en zal antwoorden.

Och, dat ik niemand aangezicht aanneme in deze zaak, gene partij neme, maar openlijk waarheid spreke, en tot den mens om hem te behagen, gene bijnamen gebruike 1), ten koste der waarheid gene zachte woorden zoeke!

Elihu zegt, dat hij den persoon niet zal aanzien, of vleierij gebruiken, dewijl, indien hij den mens wil rechtvaardigen, hij niet weet, of zijn Schepper hem niet zal verdoen. In hoofdsom wil Elihu zeggen, dat hij door enig menselijk gezag zich niet zal laten binden, opdat hij, wanneer de waarheid Gods hem beschermt, vrijmoedig en stoutmoedig zou kunnen spreken.

In het Hebr. Accanah. In het stamverwant Arabisch heeft dit werkwoord de betekenis van, iemand een eretitel geven, met een erenaam noemen. Vandaar dat het de betekenis heeft verkregen van, vleien, in den meer ongunstigen zin

Elihu veroordeelt niet hiermede, om ere te geven, wie ere toekomt, dat zou tegen de ordinantiën Gods zijn, maar hij zegt er mede, dat hij niet zal vleien, dat hij niet iemand zal eren, die op dit punt geen eer toekomt, integendeel te bestraffen is.

Waarop Elihu voorbereidt is, dat hij de waarheid Gods niet door een leugen, niet door laffe vleierij zal zoeken te onderhouden. Wie te berispen is, zal hij berispen, al staat deze ook nog zo ver in stand en betrekking boven hem. Elihu wenst waar te zijn.

Want ik weet gene bijnamen te gebruiken, ik kan niet spreken zonder iemand te treffen, daar de waarheid scherp is; het vleien versta ik niet; in kort zou mijn Maken mij wegnemen, om zulk een zonde te straffen, indien ik haar bedreef en alzo zondigde tegen den Geest Gods, die mij tot spreken dringt.

Komt onzen God lof en dankzegging toe wegens Zijne goedertierenheid en milddadigheid in ouden tijd betoond aan mensen, die gene nakomelingen van Abraham waren, maar slechts aan hem vermaagschapt, wat eer, prijs en dank zijn wij Hem niet schuldig, die zulk ene volheid, zulk een schat van genadegiften, zulk ene mate van geestelijke gaven geschonken heeft in latere tijden. Dat zien wij op het Pinksterfeest, waar wij den Apostel Petrus horen, als hij de vervulling der belofte aantoont, door den profeet Joël van ‘s Heren wege gedaan. Daar zag men hen, die wel werden uitgescholden, dat zij vol zoeten wijns waren, maar in waarheid vol waren van den wijn des Geestes, niet van den geest des wijns. Zij verkondigden de grote werken Gods in vreemde talen. "Zij waren der woorden vol, de geest huns buiks benauwde hen, hun buik was als de wijn, enz." Zo deden de Apostelen onzes Heren Jezus Christus. Lof en dank zij ook den Heere God, die in latere tijden mannen van verstand en vrijmoedigheid verwekt heeft, als Luther, Zwingli, Calvijn, Beza, die vol waren van woorden en zaken, en het hart hebben gehad om uit te spreken, gelijk zij het in hun hart besloten hadden, die gene doorluchtige personen, noch paus, noch kerkvoogden, noch keizer, koning en vorsten, noch ban of bliksem gevreesd hebben, doch slechts de ere van hun Maken, Zijn woord en waarheid bevorderd hebben.

Schoon hij nog jong was en op zijne bevordering hoopte, wil hij echter, om de gunst der groten te winnen, de waarheid niet ontveinzen, en hij scheen er zelfs onbekwaam toe te zijn, want hij betuigt, dat hij geen bijnaam kan gebruiken, dit is, dat hij geen vleiende titels had uit te geven aan enig mens. De vreze voor Gods oordelen hield hem terug. Hij haat alle geveinsdheid en vleierij.

HOOFDSTUK 33. ELIHU VERDEDIGT GODS GERECHTIGHEID.

III. Vs 1-7. Job, hoor mij aan, want ik zal oprecht en duidelijk spreken. Ook ik ben een schepsel Gods; wanneer gij dus kunt, antwoord mij. Bij mij kan niet, als bij God, de van nu uitgaande schrik u in ‘t antwoorden hinderen.

En, gewis o Job 1)! hoor toch mijne redenen, en neem al mijne woorden ter ore, want ik zal niets spreken, wat niet tot de zaak behoort.

Elihu spreekt Job bij zijn naam aan, wat de andere drie vrienden niet gedaan hebben. Het is, opdat de lijder met open oren de rede van dezen knecht Gods zou aanhoren, geheel zou aanhoren, en alzo tot verootmoediging komen.

Zie nu, ik heb mijnen mond opengedaan; mijne tong spreekt onder mijn gehemelte, reeds heb ik mijne rede begonnen in het gevoel van de grote verantwoordelijkheid.

Gij hebt met recht andere woorden van uwe vrienden verlangd (Hoofdstuk 6: 25); mijne redenen zullen de oprechtigheid mijns harten, en de wetenschap mijner lippen, wat zuiver is, uitspreken 1), oprecht en duidelijk zal ik uitspreken, wat mijne gedachte over dat moeilijke raadsel van uw leven is.

Elihu is vrij van de inwendige onoprechtheid, waardoor de vrienden zondigden en onbekwaam waren om den lijder waren troost aan te brengen. Juist datgene, waarin Jobs sterkte tegenover de drie bestond, de oprechtheid en zuiverheid des harten, maakt Elihu tot enen tegenstander, die wel in staat is Job te overwinnen, en bij wie het geschieden zal, wat Job zelf (Hoofdstuk 6: 24,25) tot de vrienden gezegd heeft, dat hij gaarne wilde zwijgen, wanneer zij hem zouden aantonen, waarin hij gedwaald had (vgl. Hoofdstuk 13: 8).

Of, mijne lippen, de wetenschap, wat zuiver is, uitspreken. Elihu maakt hier een tegenstelling tussen wat hij zal spreken en wat de vrienden hebben gesproken. Job heeft zijne vrienden moeilijke vertroosters genoemd. Met een verkeerd hart, met valse beschuldigingen zijn zij hem tegengekomen, maar hij, Elihu, meent het oprecht met Job. Wanneer hij hem zal tegenkomen, dan komt dit niet voort uit een begeerte, om hem vals te beschuldigen, veeleer, om hem weer op het rechte pad terug te leiden. Elihu plaatst zich niet boven hem, maar naast hem. En wanneer Elihu dat doet, dan heeft Job hem in dezen te beschouwen, als iemand, die recht heeft, om waar hij den broeder ziet dwalen, een poging te doen uit ware liefde hem te recht te brengen.

De Geest Gods heeft mij even als u gemaakt, en de adem des Almachtigen heeft mij levend gemaakt 1) (Genesis 2: 4). Ik ben een mens gelijk gij, op dezelfde wijze geformeerd.

Hier wil Elihu zeggen, dat wat hij is als mens, als menselijke persoonlijkheid, hij dat is geworden door den Heiligen Geest, maar ook, dat hij er zich van bewust was als mens, als

persoon, zowel wat zijn wording uit Adam betreft, als zijn persoonlijk aanzijn aan God te danken te hebben.

Elihu kent hier dus aan den H. Geest, als den derden Persoon van het Goddelijk Wezen, een eigen werk toe.

Hij zinspeelt tevens op de schepping van Adam en spreekt het dan ook uit, dat hij evenals Job, wat de stof betreft, uit de aarde is genomen, maar dat de Heere God, door Zijn Geest, hem tot een persoon heeft gemaakt.

Zo gij kunt, antwoord mij; schik u voor mijn aangezicht tot den strijd, stel u in gereedheid.

Zie ik ben Godes schepsel gelijk gij, Zijn eigendom en van Hem afhankelijk; uit het leem ben ik ook door den hemelsen pottenbakker afgesneden 1) (vgl. Hoofdstuk 4: 19; 10: 9).

Het is zeer nuttig voor ons allen te overdenken, dat wij uit broze klei, uit stof en leem gemaakt zijn, en het is ook goed voor ons, dat zij, die in Godes naam en stede tot ons spreken, eveneens zwak en gebrekkig geschapen zijn, om ons niet door Zijne vreselijke Majesteit te verschrikken, als Hij door een Engel of nog onmiddelijker tot ons wil spreken. God heeft wijselijk Zijne schatten in aarden vaten gelegd, gelijk wij zelven zijn.

Zie, gij hebt niet nodig voor mij als voor God bezorgd zijn, dat mijne en majesteit uwe woorden zouden verhinderen; mijne verschrikking zal u niet beroeren, en mijne hand zal over u niet zwaar zijn.

Bewonderenswaardig is de kunst, waarmee de redenen van Elihu aan de verborgenste draden van het gehele gedicht geknoopt zijn. Job heeft er zich herhaalde malen (vgl. Hoofdstuk 9: 34; 24) over beklaagd, dat hij zijn recht aan den Almachtige niet kon voorstellen omdat hij voor dezen, al ware het mogelijk Zijn aangezicht te zien, als een zwak sterveling zou moeten verstommen. In Elihu heeft hij nu een mens tegenover zich, gelijk hij zelf is; niets verhindert hem zich te verantwoorden tegen de voorstelling, die zonder haat uitgesproken is.

8.

IV. Vs. 8-18. Gij, o Job! hebt gezegd, dat gij onschuldig zijt, dat God u onrecht deed. Daartoe is God te groot. Gij hebt ook ongelijk, wanneer gij beweert, dat hij niet tot den mens spreekt. God spreekt dikwijls tot hem, in de eerste plaats in nachtelijke gezichten. Zijn doel daarmee is, den mens van allerlei kwaad, in ‘t bijzonder van hoogmoed te reinigen en daardoor van den ondergang te redden.

Zeker, gij hebt gezegd voor mijne oren, en ik heb de stem der woorden gehoord:

Ik ben rein, zonder overtreding; ik ben zuiver en heb gene misdaad, zodat God mij daarom zou moeten straffen (zie Hoofdstuk 9: 21; 16: 17; 12: 4; 10: 7; 13: 18; 23: 10 vv.; 27: 5 vv.

Zie, Hij vindt oorzaken tegen mij, Hij ziet scherp toe om iets te vinden; Hij houdt mij voor Zijnen vijand, en ik kan de hand des Almachtigen niet afslaan (vgl. Hoofdstuk 10: 13-17; 13: 19: 11; 30: 21

Hij legt mijne voeten in den stok, Hij neemt al mijne paden waar (Hoofdstuk 13: 27).

Elihu houdt zich gestreng aan hetgeen hij gehoord heeft, en neemt daaruit of woordelijk of naar den zin, wat Jobs hoofdzonde, de eigengerechtigheid, den trots op zijn heilig leven 't meest openbaart. Hoe geheel anders handelden de vrienden, die uit Jobs lijden allerlei bedrieglijke sluitredenen trokken, en hem zonden toedichten, die hem inderdaad vreemd waren.

Zie, over uwen vorigen wandel heb ik niet te oordelen, maar hierin zijt gij niet rechtvaardig, dat gij u op uwe gerechtigheid ten koste van Gods rechtvaardigheid verheft; hierop antwoord ik u 1) met tegenspraak; daaruit komen al uwe valse beweringen voort; want God is meerder dan enen mens 2), Hij is te groot, dan dat niet iedere daad recht en wijsheid zijn zou.

Elihu zoekt de zonde niet in deze of gene afzonderlijke misdaad, maar in de verborgene zelfverheffing van elk menselijk hart. Job heeft dus zonde bedreven, maar eerst nadat hem het lijden getroffen had. Het ongeluk kan dus niet de kwaliteit (het karakter) van ene bestraffing gehad hebben. Het ongeluk ging het uitbreken der zonde vooraf; maar de zonde zelf als habituele (toestand van het hart) was reeds vroeger in Job. Het lijden dient dus, om haar te doen uitbreken, om haar openbaar te maken, opdat Job ze erkennen en betreuren en overwinnen zou.

Hier wil Elihu zeggen, dat God oneindig verre boven den mens verheven is en het derhalve de grootste dwaasheid is, ja, zinneloosheid, om met Hem te willen twisten. Elihu tracht Job's ogen te openen voor de Heerlijkheid en Majesteit Gods, voor Zijne Vrijmacht. Hij is de Heiligheid, maar ook de rechtvaardigheid, maar ook de Goedheid zelf, zodat alle zijne wegen, ook die van druk en tegenspoed, voor Gods kinderen wegen van wijsheid en rechtvaardigheid en goedheid zijn.

Waarom hebt gij tegen Hem getwist? had gij daartoe recht? Want Hij antwoordt niet van al Zijne daden. Hij acht zich niet verplicht aan ieder mens, die Hem rekenschap vraagt van Zijne daden, die te geven (Hoofdstuk 23: 5).

Maar God spreekt eens of tweemaal 1); doch men let niet daarop; God spreekt wel met den mens, maar niet op zulk een eis; het ligt aan u, indien gij Zijne spraak niet hoort.

Elihu spreekt hier op dichterlijke wijze van een of tweemaal, in den zin van, op verschillende wijzen Die verschillende wijzen beschrijft hij in de volgende verzen. God spreekt door dromen en gezichten. Het was toen nog de tijd vóór de Wet, d.w.z. voor Mozes, en dus ook vóór Christus. Want nu spreekt de Heere tot ons door en in Zijn Woord, in het

geschreven Woord, zoals ons dit door Zijn wondere genade, als gewrocht van den H. Geest, die in al de waarheid leidt, is overgeleverd.

Vóór Christus openbaarde de Heere Zich ook door dromen, en wel door dromen, die het geweten raakten, of door openbaringsdromen, waarin God, de Heere, van de toekomstige dingen sprak.

Vooreerst spreekt Hij tot de mensen in den droom, door het gezicht des nachts, zowel bij slapenden als bij wakenden toestand in den nacht (Hoofdstuk 4: 13), als een diepe slaap op de lieden valt, in de sluimering op het leger:

Dan openbaart Hij het voor het oor der lieden, en Hij verzegelt, geeft hun inzien in hun kastijding 1).

In het Hebr. Oebemosaram jachtoom. LXX exefobhsen autouv. Beter: Hij zet het zegel op hun waarschuwingen, d.i. op de waarschuwingen tot hen gekomen. De waarschuwing wordt daardoor bevestigd. De Engelse vertaling heeft: Verzegelt Hij hun onderwijs. In den diepen slaap doet Hij uit het geweten een droom voortkomen, opdat aldus de mens gedrongen worde van zijn zonde, of van de een of andere zondige daad afstand te doen. Dan werkt God door den droom zulke diepe indruksels in de ziele, opdat de mens de voorschriften van Gods Woord en Wet zou opvolgen.

De meeste dromen komen uit de verbeelding voort, maar hier worden we er nadrukkelijk op gewezen dat er ook dromen uit het geweten voortkomen.

Zo spreekt de Heere niet om ‘s mensen nieuwsgierigheid te bevredigens of om zich met hem in een rechtsstrijd in te laten, maar opdat Hij den mens afwende van zijn zondig werk, en van den man de hovaardij verberge, afscheide, Hem reinige van hoogmoedig zelfverheffen.

Dat Hij, de Heere, zijne ziel, die wegens onbeledene eigengerechtigheid in gevaar is, van het verderf afhoude, van een vroeg graf en een eeuwigen dood, en zijn leven beware, dat het door het zwaard 1) van het goddelijk gericht niet doorga. Hebt gij misschien dergelijk waarschuwende stemmen niet op uw leger gehoord? (Zie Hoofdstuk 7: 13).

Terwijl de zondaars hun kwade oogmerken voortzetten en hun trotsheid involgen, haasten hun zielen tot het zwaard, het verderf en den ondergang, zo in deze, als in de toekomende wereld.

Maar als God hen, door de vermaningen en ontroeringen van het geweten, van de zonde terughoudt. zo beveiligt Hij tevens hun zielen voor het zwaard Zijner wrekende gerechtigheid, opdat hun zonde en onrecht niet eindige in, en strekke tot hun verderf.

19.

Vs. 19-33. God spreekt verder tot den mens door zware ziekten, zodat de dood nabij komt. Wanneer dan echter de hemelse Gezant zich zijner aanneemt, zo verkrijgt hij weer genade, wordt verjongd en God verhoort zijn gebed. Vrolijk kan hij dan aan de mensen Gods genade bekend maken. Dat alles doet God verscheidene malen, om den mens van het verderf te redden. Kunt gij hiertegen iets aanvoeren, zo spreek; zo niet laat mij verder spreken en verneem wijsheid van mij.

Ook wordt hij, en hierdoor spreekt de Heere weer op ene andere wijze tot hem, gestraft 1) met smart op zijn leger, en de sterke menigte zijner beenderen 1).

Elihu stemt daarin met de vrienden overeen, dat hij in elk lijden straf ziet, maar hij wijkt daarin van hen af, dat hij nog ene andere zijne erkent. Er is een lijden, dat niet alleen in de Goddelijke gerechtigheid zijn oorsprong heeft, maar tevens uit liefde geschiedt, en dat daarom ook den rechtvaardige overkomt, is, dat hij ondervinden moet, opdat hij de zonde, die hem aankleeft, erkenne en hij van haar gereinigd tot groter heil gebracht worde. Tegenover het begrip van straf staat bij Elihu dat der kastijding, waarin zich de nieuwere tijd maar al te weinig vinden kon. Deze weet gewoonlijk slechts van beproeving, meestal zonder zich maar hij iets bepaalds te denken.

Indien God alleen daarom Job lijden toegezonden had, om den satan te bewijzen, dat vroomheid ook in dagen van lijden blijft; indien alzo dit lijden slechts het karakter had ener beproeving en geen bepaald doel voor Job zelven, zo bleef er iets aanstotelijks en raadselachtigs over; men zou ten minste niet begrijpen, waarom het lijden niet aanstonds na de tweemaal glinsterend doorgestane beproeving (Hoofdstuk 1: 21; 2: 10) van Joh weggenomen ware.

De Heilige Schrift kent echter onderscheid tussen lijden ter beproeving en reiniging, of ter verzoeking.

Elihu voert twee middelen in de hand van God tot reiniging bij wijze van voorbeelden aan: dromen, als voorbeeld voor inwendige vermaningen, en ziekte, als voorbeeld van smartelijke bezoeking. "De inwendige vermaningen zijn slechts het voorspel der bezoekingen en moeten voor deze den bodem bereiden. Wie oprecht in des Heren wegen wandelt, zal het hebben ervaren, dat, een zwaar kruis ons zeldzaam onvoorbereid treft, dat het gewoonlijk in een tijd komt, dat het hart zich bijzonder naar boven getrokken gevoelt, en dat het ook zeldzaam uitblijft, wanneer men zulk een krachtige trekking van Gods genade bespeuren kan.

De bijzondere trekken tot het beeld van zware ziekte, neemt Elihu opzettelijk uit Jobs ziekte, om hem daardoor te doen bedenken, dat God bij zijne verschrikkelijke ziekte niets anders wil, dan zijne ziel redden.

Wanneer in de wederkerige betrekkingen der krachten van lichaam, ziel en geest vrede heerst, zo is de mens gezond, hetgeen, sedert de zonde zich van de mensheid heeft meester gemaakt, nooit absoluut, maar altijd slechts relatief plaats heeft. Ziekte is oplossing van deze relatieve harmonie. Zij is geen parasitische levensvorm, die zich indringt nevens die, welke

het leven van den mens constitueert, zij is ene partiële of totale, meerdere of mindere tweespalt dezer krachten onder elkaar.

In het Hebr. Weroeh atsamaw ethan. Beter: En met een voortdurenden strijd der beenderen. Elihu wil er mede zeggen, dat God straft met ziekte en krankheden, zodat er een oplossing van kracht plaats heeft, dat alle harmonie tussen de verschillende delen van het lichaam verbroken wordt.

a) Zodat zijn leven het brood zelf, het nodige tot zijn bestaan, verfoeit, en zijne ziel de begeerlijke spijze, de lievelingsspijze veracht.

Psalm 107: 18.

Dat zijn vlees verdwijnt uit het gezicht, wegteert, en zijne beenderen, die niet gezien worden, uitsteken 1) van wege de vermagering.

Of, En zijne beenderen naakt worden (d.i. van vlees ontbloot), zodat zij niet te zien zijn. De bedoeling is duidelijk. Van wege den voortgang der ziekte wordt niet alleen zijn gezicht mager, maar worden dit ook zijne beenderen, zodat zij hun volle gestalte, die aangenaam aandeed, hebben verloren. Letterlijk staat er: Vervallen zijn zijne beenderen, zij worden niet gezien.

En zijne ziel nadert ten verderve, en zijn leven tot de dingen, die doden, tot de doodsengelen (Psalm 78: 49. 2 Samuel 24: 16), de engelen, wie God opdraagt den mens te doden, zo hij niet tot bekering komt.

Is er dan bij hem een gezant 1) een bode, een uitlegger, Middelaar, Een uit duizend, een onder alle hemelse wezens, enig in heerlijkheid, die als Middelaar en Plaatsbekleder Zich stelt om den mens zijnen rechten plicht te verkondigen 2), hoe hij op den weg van belijdenis en geloof kan bevrijd worden van zonde en dood.

Als de Verlosser heeft zich God eerst volkomen in het Nieuwe Verbond geopenbaard door de menswording van God in Christus; afschaduwend echter ook reeds in het Oude Verbond, wanneer Hij aan de mensen verschijnt in mensen-gedaante, in de gedaante van een Engel (Genesis 17: 8 18: 1, Exodus 3: 2. Richteren 6: 12 enz.). Elihu denkt hier aan dezen Engel des Heren, die zeker niet alleen den patriarchen, maar aan alle Semietische geslachten bekend was. Job moet naar ene verzoening voor zijne zonde zoeken. En deze verzoening, door welke God, moet verzoend worden, heeft hij niet te geven-zijne zonde zelf te willen verzoenen, te willen goed maken, hetzij door berouw, hetzij door goede werken is de allerfijnste en gevaarlijkste en verkeerdste trots-God zelf heeft den mens den rechten verzoener en plaatsbekleder en voorspraak geschonken. Hij, die Job recht verschaft, leeft (vgl. Hoofdstuk 25) -doch op geheel andere wijze dan Job gedacht heeft. Het is de Engel des Heren, het is God zelf, die in liefde tot de mensen zich neder buigt, God, die den vaderen de belofte van de toekomstige verlossing gaf, dezelfde die in het Nieuwe Verbond de vervulling gaf, daar Hij niet slecht voor een ogenblik in Engelen gedaante verscheen, maar in Jezus Christus mens

werd, zondeloos onder mensen leefde en schuldeloos voor ons den dood geleden heeft. Het is diegene, die alles geleden heeft, wat Job leed en nog veel meer-namelijk niet een lijden tot loutering, maar den absoluut onverdienden dood, en wel den marteldood aan het kruis: het is diegene, die zich gedragen heeft, zo als Job zich niet gedroeg, die, toen de gehele wereld Hem voor een misdadiger, godslasteraar, sabbatschender, oproermaker, dweper, dwaas aanzag-Hem aanzag als een, die van God geslagen en bedroefd was (Jes.53: 4) -niet in klaagtonen uitbrak en den dag Zijner geboorte niet vervloekte en Zijnen Vader niet van onrecht aanklaagde en niet degenen, die Hem miskenden, oordelen toewenste. Hij heeft integendeel Zijnen mond niet opengedaan, "gelijk een lam, dat ter slachting geleid wordt," en bij elke smart en pijn gesproken: "dat is voor Mij," en bij elke weldaad en iedere zegen: "dat is voor u." -Elihu heeft de gedaante van dezen Jezus Emmanuel nog niet gekend, gelijk wij haar kennen; hij heeft slechts gekend het schemerend morgenrood van die trouwe, ontfermende, verlossende liefde Gods, waarvan de volle dag eerst in Christus verschenen is. Maar heerlijk en vol zalig voorgevoel moet zij toch ook reeds geweest zijn, die verschijning van den "Engel des Heren," gelijk zij den patriarchen ten deel werd, en in zalig, profetisch voorgevoel ziet daarom Elihu den Engel, den Enige uit duizenden, als enen ontfermenden Plaatsbekleder over Job zweven, ziet hoe deze bereid is den man, die in dwaling gebonden is, die zozeer de gerechtigheid voor God mist, gerechtigheid te geven, daar Hij voor hem ene verzoening gevonden heeft. Welke verzoening? Waarin bestaat zij? Elihu weet dat nog niet. Door Gods Geest geleid, heeft hij er slechts een voorgevoel van, dat de neerbuigende Ontfermer in de volheid Zijner genade, dat middel wel zal gevonden hebben, om wat de mens aan gerechtigheid mist, door Zijne gerechtigheid te vergoeden. Wij weten, welk ene verzoening Hij gevonden heeft.
.

Christus is een gezant, een boodschapper van het vredesverdrag, Hij is een uitlegger, de grote uitlegger van den raad van Gods liefde tot zondaars, Eén uit duizend en tevens het hoofd onder tienduizenden.

De aankondiging doet hij, dat God den zondaar rechtvaardigt, dat Hij hem in gunst en mededogen aanneemt. Ziedaar derhalve, hoe wij, nadat wij halfdood waren, worden hersteld. Ziedaar nu een in het oog vallende plaats, waaruit wij leren. dat, indien God enig bericht ons van Zijne goedheid toezendt en Zijne beloften ons worden verklaard, dit zo is, alsof hij Zijne hand maar ons uitstrekt, om ons als uit het graf uit te voren. Wat willen we dan meer! Laten wij dus opmerken, dat dit, wat hier gezegd wordt, dient opdat de mens nieuwen moed verzamele, wanneer hij het getuigenis van Gods goedheid heeft.

In de vorige verzen wordt de mens als reddeloos aangeduid. Hij staat reeds met zijn ene voet in het graf. Bij den mens is het een afgesneden zaak. Wie zal hem redden? Vs. 23 en 24 33.23,24 zeggen het duidelijk, dat God het doen zal in den weg van bekering en boete, van schuld belijden en van geloof.

Heeft Elihu in vs. 15-18 gesproken over dromen, die den zondaar waarschuwden voor de zonde, hier gaat hij een stap verder en spreekt van redding uit den dood, tengevolge dor zonde.

Door wie? Door een Engel, door een Bode. Want toch, het woord in den grondtekst is juist en meer in overeenstemming met geheel de H. Schrift, wanneer men het vertaalt door Engel, of Bode. En wie is de Engel, de Bode, die hier als Middelaar optreedt? Niemand anders dan de Engel des Verbonds, de Engel des Aangezichts. Hij, die onder het N.T. als het vlees geworden Woord optreedt. Van Wie dan ook gezegd wordt, dat Hij is, Een uit Duizend, d.w.z. Degene, die het Hoofd is van alle Engelenscharen, Wie de Engelen aanbidden als hun Heer, die den mens aankondigt, welke de weg is tot herstelling.

Het Hebr. woord Malitz is dan ook beter te vertalen door Middelaar, dan door Uitlegger, dewijl het immer de betekenis van onderhandelaar heeft.

Elihu wijst hier ongetwijfeld op Hem, die straks als de Middelaar Gods en der mensen zou geopenbaard worden.

Jezus Christus, de Verbonds-Engel, is van God gezonden, om den mens, nu gereed staande in het verderf te storten, den rechten weg ter behoudenis aan te wijzen, dien namelijk van bekering en vertrouwen op Gods goedertierenheid, in- en door den Middelaar, dien Godsgezant, die ons onderricht en die zijne bevelen geeft ter onzer redding uit het verderf, verklarende, dat Hij daartoe het rantsoen of de losprijs heeft uitgemeten, om ons, namelijk door zijn algenoegzame verdiensten tot God en Zijne Genade den weg te banen.

Zo zal Hij, de God der zich ontfermende liefde, hem genadig zijn, zo hij deze boodschap uit des Middelaars mond aanneemt en de hand des geloofs naar Hem uitstrekt, en Hij zal zeggen als de hemelse Middelaar: Vader! verlos hem uit deze zware verzoeking, dat hij in het verderf niet nederdale; Ik heb verzoening gevonden, waardoor zijne zonde uitgedelgd is. (Hebr. 9: 12).

De alzo gerechtvaardigde, de door vergeving gereinigde, wordt dan uit zijn lijden bevrijd. Zijn vlees, dat nu door zweren en wormen wordt weggevreten, zal frisser worden dan het was in de jeugd; hij zal tot de dagen zijner jonkheid wederkeren, 1) want God geeft hem dubbel weer, wat Hij uit liefde genomen had (Psalm 103: 5).

De werking van het Middelaarsambt des Zaligmakers brengt ons de Genade Gods aan! welke ons alleen door Jezus Christus is geworden. De verlossing van het tijdelijk en eeuwig verderf. De mededeling van alle tijdelijke en geestelijke goederen. De vrijmoedigheid, de blijdschap en de vrolijke toegang tot den Vader en de gerechtigheid in Christus, die ons door Zijne kennis rechtvaardig maakt, ja, die onze gerechtigheid zelf is, zijn alleen genadegaven, die ons in Jezus Christus alleen en buiten Hem nooit kunnen geworden.

Hij, de wederbegenadigde, zal tot God ernstelijk bidden, met dankzegging om hetgeen hij begeert, tot den Heere, die hem niet meer verstoten zal, maar a) die in hem een welbehagen nemen zal, hem genade zal bewijzen, en Zijn aangezicht, dat vroeger voor hem verborgen was, zal hij met gejuich aanzien; Want Hij, de God van ontferming, zal den mens zijne gerechtigheid 1) wedergeven, de ware gerechtigheid, die voor hem is verworven, en die hij met berouw en tranen zocht.

Psalm 50: 15. Jes. 58: 9.

Zijne gerechtigheid is Gods gerechtigheid, is de gehoorzaamheid van den Gezant en Voorspraak, die "Gods gerechtigheid" genaamd wordt (Jer. 23: 6), omdat. zij Gode den Vader aangenaam is en in Zijne vierschaar kan bestaan, omdat God, de Zoon, haar teweeg brengt, en God de Heilige Geest haar toepast, omdat zij Gode betamelijk is. Deze geeft God weer, als Hij na enige verberging van Zijn aangezicht den mens verzekert door het geloof, dat Gods gerechtigheid Zijne ere is. Hij geeft ze weer in plaats van de verdrukking; Hij doet den mens ondervinden, dat Hij rechtvaardig is voor God. De gerechtigheid was niet weggenomen in de verdrukking, maar werd niet zo levendig gevoeld; dat doet nu de Heere God wederom ondervinden door den Heiligen Geest, die met zijnen geest getuigt, dat hij een kind Gods is.

Hij, die nu eerst recht in God zijne rust heeft gevonden, zal niet kunnen zwijgen van hetgeen God aan zijne ziel gedaan heeft, hij zal de mensen aanschouwen 1) en zeggen: Ik heb gezondigd en het recht, hetgeen voor God recht en waar is, verkeerd, hetwelk mij niet heeft gebaat, 2) de Heere kastijdde, maar deed niet met mij naar mijne zonden (Psalm 103: 10).

In het Hebr. Jaschoor al-anaschim. Beter: En hij zal zingen in tegenwoordigheid der mensen. Want wel kan het eerste woord aanschouwen betekenen, maar dan wordt het nooit verbonden met het woordje al, zoals hier, Hier heeft het de betekenis van, zingen. Elihu zegt het hier, hoe de begenadigde zondaar zich niet kan inhouden, om te roemen de deugden des Heren, en een lied te zingen ter ere van zijn God, in de tegenwoordigheid der mensen. Niet alleen toch, dat de Heere God zijn leven uit den dood heeft opgevoerd, maar ook heeft hij de ziele met een vrede en een vreugde vervuld, met het bewustzijn der verzoening. En daarom moet zijn tong des Heren grote daden verkondigen.

In het Hebr. Welo schawah li. Beter: En het werd mij niet vergolden. Het woord in den grondtekst betekent eigenlijk, gelijk zijn, vandaar de betekenis van, vergelden. Wij hebben hier hetzelfde denkbeeld als in Psalm 103: 10. De geredde erkent en belijdt voor de mensen, dat de Heere God hem niet doet naar de zonden, en niet vergeldt naar de ongerechtigheden.

Maar God heeft mijne ziele verlost, dat zij niet voere in het verderf, zodat mijn leven het licht aanziet, zodat ik, gered en begenadigd, mij weer in de tegenwoordigheid Gods, in het zalig licht des Heren mag verheugen.

Deze wonderbare diepe, kostelijke woorden (vs. 23-28) maken met Hoofdstuk 17: 3 en 19: 25 vv. een drietal Messiaanse voorzeggingen van ons Boek uit, zij bevatten tevens de bekerings-verlossings-geschiedenis van iedere armen zondaar voor God. Wat hier Elihu van den Middelaar zegt, dat doet nu de H. Geest aan ieder boetvaardig zondaarshart: deze onderwijst hem omtrent den weg der bekering en des geloofs, en bidt voor hem met onuitsprekelijke zuchten. Maar de Hogepriesterlijke voorbede van den Heere Christus is het, die onze rechtvaardiging teweeg brengt. Om Zijns bloeds wil rekent God, de Vader ons de zonden niet toe, en bekleedt Hij ons met den mantel der gerechtigheid. Zulk ene levendige ervaring van rechtvaardiging, als Elihu voorstelt, heeft echter als eerste, als noodzakelijke vrucht den lof

van God, en de verkondiging van Gods gerechtigheid en barmhartigheid onder de zondaars (vgl. Psalm 51: 15,17; Psalm 32: 8 vv.).

De belofte is algemeen. Indien iemand zich waarlijk verootmoedigt, wie hij ook zij, hij zal behouden worden van den toekomenden toorn. Hij zal gelukkig zijn in eeuwig leven en in eeuwige vreugde. Indien de profeet ons grote dingen als voorwaarde tot dezen zegen gesteld had, zouden wij ze niet gedaan hebben? Hoe veel te meer, nu hij zegt: "Was u en wees rein: " "Belijd en de zonde is vergeven; " "erken schuld en gij zijt gered.".

Zie, dit alles, dat Hij door een droomgezicht waarschuwt, en met zulk een aandrang door zwaar lijden tot ons komt, doet de Heere niet dagelijks; dit werkt God twee a) of driemaal, meermalen met een man 1), want dergelijke zaak Gods werkt spoedig het leven of den dood; werkt voor in eerste maal deze genade de bekering niet uit, zo komt Hij wellicht nog ten tweeden of ten derden male in genade, maar dan als alle arbeid vruchteloos is, zeker met Zijn oordeel.

Psalm 62: 12.

Wanneer nu Elihu hier stelt van driemalen, dan verstaat hij daaronder van meermalen, naar de spreekwijze der H. Schrift, niet om een zeker getal te bepalen, maar om ons te tonen, dat het nuttig is, dat God ons zo bezoekt. Want wij zijn veranderlijk en onstandvastig. Hij moet derhalve tot ons gedurig komen en wederkeren, anders werkt in ons geen vrucht, wat Hij in ons heeft gewerkt.

a) Opdat hij zijne ziele afkere van het verderf, en hij verlicht worde met het licht der levenden (of des Levens, dat uit God is), zodat hij zelf licht, rein, heilig en zalig worde.

Psalm 56: 14.

Zie hier den sleutel tot het gehele Boek, den sleutel tot het raadsel der aanvechtingen van alle rechtvaardigen, tot het geheim van het lieve kruis. Allen, die ware jongeren, vrienden en navolgers van Christus willen zijn, moeten hun kruis dragen in dezen tijd, van welken aard het ook moge zijn: want ontvlucht men het ene, men vervalt in het andere. Vlied, waarheen gij wilt, en doe wat zij wilt, het lijden moet geleden worden. Wanneer God de hand er onder legt en den last aan het zwaarste gedeelte draagt, dan wordt de mens zo vrolijk en het kruis wordt hem zo licht, dat het hem is, alsof hij nooit iets geleden had; zodra echter God onder de zwaarte weggaat, dan blijft de last des lijdens in hare gehele bitterheid. Daarom heeft de Zone Gods, Christus Jezus, het zwaarste juk gedragen op de allerzwaarste wijze, en hebben allen het Hem nagedragen, die zijne liefste vrienden geweest zijn. Niemand kan het met woorden uitspreken, welk een onuitsprekelijk goed in het lijden verborgen is; God legt uit enkel liefde en trouw het kruis op, om daardoor Zijne vrienden tot Zich te trekken, aan Christus zich gelijkvormig te maken, en opdat zij niet van hun zaligheid beroofd worden (Rom. 8: 29). Niets, hoe gering ook, overkomt ons, of het is door God te voren voorzien, dat het zo en niet anders zijn moest, en daarvoor moet men God danken. God beschikt het allergrootste en zwaarste lijden over degenen, die Hem dierbaar zijn: de boze vijand legt den mens ook vele

heimelijke en verborgene strikken, om hem in goede dagen te doen vallen. Daarom wil onze lieve God Zijne uitverkorenen uit grote liefde en ontferming in dezen tijd zonder ophouden kruisigen, op menige verborgene, vreemde wijze, die ons dikwijls onbekend is. Hij wil hun in deze wereld niets te dierbaar laten worden, opdat de boze geesten gene macht over hen zouden hebben, om hen te bedriegen en van God af te leiden. Indien wij het wisten, hoe het kruis, ons tot God leidt, en welk ene grote eer er op volgen zal, en hoe goed het de boze geesten van ons verdrijft, wij liepen het kruis vier mijlen afstand tegemoet. Lijden en kruis dragen is zo edel en nuttig, dat onze lieve God niet een van Zijne vrienden zonder deze laten wil.

Merk op, o Job! hoor naar mij, zwijg, dit alles overwegende in uw hart, en ik zal verder spreken.

Zo er redenen zijn, zo er iets gewichtigs tegen te zeggen is, antwoord mij, spreek, want ik heb lust, het is mijn begeerte,u te rechtvaardigen 1); en geenszins onverhoord te veroordelen, gelijk de drie vrienden hebben gedaan.

Niets anders begeer ik, zegt hij, dan om u vrij te spreken, indien gij rechtvaardige en afdoende verdedigingen kunt bijbrengen. Openbaar ze, en zo niet, zwijg dan. Hier nu wordt ons weer in den persoon van Job voor ogen gesteld, dat, wanneer ons de waarheid Gods wordt voorgesteld, wij niets tegen dezelve kunnen inbrengen. En deze vermaning is zeer nuttig, dewijl den mensen hardheid en trotsheid is aangeboren; en het meer dan moeilijk is, zich aan God te onderwerpen. Wij zien altijd, dat er in ons een verzet is, om ons verstand, wat ons past, in nederigheid aan God te onderwerpen.

Zo niet, zo gij echter niets hebt om mij tegen te spreken, hoor naar mij; zwijg en ik zal u wijsheid leren, u tonen, welke wegen God Zijne kinderen oplegt, en hoe wij, zo wij door godsvrucht wijs geworden zijn, die donkere wegen Gods wel kunnen verstaan.

Job zwijgt en bekent daarmee, dat Elihu recht en hijzelf onrecht heeft: dit is het begin zijner schuldbelijdenis.

HOOFDSTUK 34.

ELIHU BERISPT JOB'S REDENEN, EN GAAT VOORT GODS GERECHTIGHEID TE VERDEDIGEN.

De tweede hoofdzonde, waaraan Job zich in zijn spreken schuldig gemaakt heeft, en waarin zijne verborgene eigengerechtigheid openbaar geworden was, bestond daarin, dat hij in zijn eigen leven en in het wereldbestuur Gods gerechtigheid geloochend, en God daardoor tot ene blinde natuurkracht vernederd heeft, dat hij verder in den samenhang daarmee de bewering voorgesteld heeft, dat den mens zijne godzaligheid geen nut deed, daar hij toch als een goddeloze behandeld werd. Daartegen is Elihu's tweede rede gericht (Hoofdstuk 34 en 35). Geheel anders dan de vrienden verdedigt Elihu Gods gerechtigheid, die door Job in de beide bovengenoemde aan elkaar vastsluitende beweringen aangevallen is; hij beproeft niet, de vele raadsels in de geschiedenis der mensen verstandelijk op te lossen, als door onrechtvaardige beschuldigingen tegen hen, wie zij aangaan, maar hij bewijst Gods gerechtigheid uit Zijn eeuwig goddelijk Wezen, uit Zijne wereldschepping en onderhouding, uit zijn onpartijdig wereldgericht. De kern ook van deze in tweeën verdeelde rede is de herhaalde heen wijzing daarop, dat slechts ware inwendige verootmoediging den mens voor zulke misdadige gedachten bewaart en daarvan reinigt.

Vs. 1-9. Hoort mij aan, gij allen, die verstand hebt! Oordeelt met mij over hetgeen Job beweerd heeft, namelijk dat God onrechtvaardig in zijne wereldregering handelt, en dat den mens zijne vroomheid niets helpt.

Verder antwoordde Elihu 1), hief hij op nieuw aan, en zei:

Na een weinig gerust te hebben, begint Elihu op nieuw te spreken, dewijl Job blijft zwijgen. De wijzen en de verstandigen (vs. 2) zijn zij, die langzamerhand een kring hebben gevormd om Job en zijne vrienden.

Hoort gij, die waarlijk wijzen zijn onder degenen, die zich rondom ons verzamelden, hoort mijne woorden en, gij verstandigen! neigt de oren naar mij,

Want het oor proeft de woorden en onderscheidt ze, gelijk het gehemelte de spijze smaakt; oordeelt dus met verenigde krachten over hetgeen ik nu wil zeggen (zie Hoofdstuk 12: 11).

Laat ons kiezen, beproeven, voor ons wat recht is (1 Thessalonicenzen. 5: 21), laat ons kennen onder ons, gemeenschappelijk oordelen wat goed is.

Want Job heeft gezegd (Hoofdstuk 13: 18; 23: 10; 27: 2 ben rechtvaardig, zonder schuld, en God heeft mijn recht weggenomen. Hij weigert mij recht te doen en behandelt mij als een goddeloze.

Ik moet liegen in mijn recht, Gods toorn en straf verklaren mij schuldig, hoewel ik onschuldig ben (zie Hoofdstuk 9: 20); mijn pijl is smartelijk zonder overtreding, zonder iets

misdaan te hebben, waardig om daarom van Gods genade verstoken te zijn (Hoofdstuk 13: 23 vv.), wonden mij de pijlen van Gods toorn (zie Hoofdstuk 6: 4; 16: 9; 19: 11

Wat man is er in de gehele wereld zo vermetel, gelijk Job? hij drinkt de bespotting 1), de lastering van God in als water, zij is hem ene verkwikking.

In het Hebr. Laäg. Bespotting. in den zin van, spottende, lasterende, onvrome taal. Elihu wil zeggen, dat hij nog nooit iemand op zo buitensporige, op zo onvrome wijze had horen spreken, zodat zijne rede veel meer den schijn had van uit de school der spotters te komen, dan uit die van de vrienden en liefhebbers Gods. Vandaar dat in het volgende vers wordt gezegd, dat hij als het ware zich bevond in het gezelschap van de werkers der ongerechtigheid. Elihu zegt hier niet, dat Job zulk een man is, maar dat hij zich aldus vertoont. Ongetwijfeld spreekt hij zo, om Job's consciëntie wakker te schudden en hem tot boete en berouw te brengen.

En hij is als een, die in zijne redenen tegen God gaat over weg, in gezelschap met de werkers der ongerechtigheid, en wandelt vol ontevredenheid tegen God met goddeloze lieden.

Niemand kan van de gemeenschap met de zonde der goddelozen vrijgesproken worden, die in woorden en daden zich met de misdadigers gelijk stelt, al spreekt hij ook in anderen zin en niet een ander doel.

Want hij, Job, heeft gezegd (Hoofdstuk 9: 22,29; 21: 7 vv.; 24: 1 vv. baat een man niet als hij welbehagen heeft aan God, als hij godzalig is (Hoofdstuk 22: 2).

10.

II. Vs. 10-20. God kan niet onrechtvaardig handelen. Hij alleen is het toch, die uit vrije liefde alle wetten in de wereld gesteld heeft en onderhoudt. Des te groter vermetelheid is het, zulk enen Heerser door valse verwijten te lasteren; Hij toch oefent over hogen en nederigen een gelijk, een onpartijdig gericht.

Daarom 1), gij lieden van verstand! die een hart hebt, hoort naar mij; verre a) zij God van goddeloosheid, ondenkbaar is onrechtvaardigheid van Hem, en verre zij de Almachtige van onrecht2), gelijk Job Hem toeschrijft.

Deuteronomium 32: 4. 2 Kronieken 19: 7. Job 8: 3; 36: 23. Psalm 92: 16. Rom. 9: 14.

Heeft hij in het vorige Hoofdstuk Job er bij willen bepalen, dat God hem niet had willen plagen, maar dat dit lijden tot zijn geestelijk nut was gezonden, in dit Hoofdstuk toont hij aan, dat God geen onrecht doet, ook al kastijdt Hij hem nog zo hevig.

Ziedaar de hoofdsom van dit Hoofdstuk. Doch dit schijnt al te algemeen en gewoon te zijn, en niet nodig, dat daarover enige woorden worden gesproken, dewijl op het eerste gezicht niemand zou durven stellen, dat God niet rechtvaardig is. Maar toch wordt er nauwelijks één

op de honderd gevonden, die de rechtvaardigheid Gods, zoals zij werkelijk is, erkent, en zij, die daaromtrent hun plicht doen, zondigen nog. Ik meen de zeer rechtvaardigen, wie het nog gebeurt, dat zij door twijfelingen daaromtrent geschokt worden. Wat moet men dan niet stellen, ten opzichte van de gewone en goddeloze mensen, die met opgewekt worden, om God te verheerlijken, noch zich daarop met ijver toeleggen?.

Hij kan niet willens iets kwaads doen, of de mensen strengelijk bestraffen. Hij wil nooit straffen, dan daar de zonde het eist, en niet dan naar dezelve mate is, want dan zou Hij onrecht plegen en het recht verkeren. In Zijn beslissend vonnis vellen, heeft hij altijd een oog op de verdiensten derzulken, en ziet geen persoon aan; maar doet elkeen zonder onderscheid recht en de hemelen zullen binnen kort Zijn gerechtigheid openbaren. Omdat Hij een oneindig volmaakt en heilig God is, kan Hij zelf geen kwaad doen, noch het in anderen dulden. Schoon Hij de Almachtige is, gebruikt Hij nooit Zijn vermogen, gelijk de machtigen dezer aarde veeltijds doen, om het onrecht te ondersteunen.

Elihu noemt hier God met opzet den Almachtige, om daardoor aan te duiden, dat Hij is de Algenoegzame God, die met het kwaad niet kan verzocht worden, om iets te doen, wat met het Recht strijdt. Hij is de Almachtige, Wie loon en straf ten dienste staan, om deze in den weg van het striktste Recht uit te delen en toe te passen.

Over Zijn Almacht wordt vanaf vs. 13 gesproken, waar dan ook de bewijsvoering begint, dat de Almachtige verre is van onrecht.

a) Want het tegendeel is waar, naar het werk des mensen vergeldt Hij hem, en naar eens ieders weg doet Hij het hem vinden, ieder ondervindt naar zijne verdiensten.

Psalm 62: 13. Spreuken 24: 12. Jer. 17: 10; 42: 19. Ezechiël. 7: 27; 33: 20. MATTHEUS. 27. Rom. 2: 6. 1 Kor. 3: 8. 2 Kor. 5: 10. 3: 25. 1 Petrus 1: 17. Openbaring 22: 12.

Ook waarlijk, God handelt niet goddelooslijk, Hij spreekt geen onrechtvaardig vonnis uit, en de Almachtige verkeert het recht niet.

De stelling, die Elihu hier nog eens nauwkeurig positief en negatief uitspreekt en aan de volgende bewijsvoering laat voorgaan, is in ‘t algemeen dezelfde als die, welke de vrienden Job zo dikwijls voorhielden; maar hun bewijsvoering is geheel van die van die van Elihu verschillend. Zij meenden, dat het bewijs zo gemakkelijk was als een rekenkunstig voorbeeld, maar werkten met hun oppervlakkig begrip van Gods gerechtigheid Job in de hand, die, even als zij, deze eigenschap Gods van de andere losrukte en als geheel één met de als willekeur opgevatte Almacht voorstelde. Elihu daarentegen toont vooreerst, hoe de recht opgevatte almacht Gods één is met de goddelijke gerechtigheid. Reeds op aarde is het zo, dat de allerhoogste aardse macht ook de meest onpartijdige en rechtvaardige is, die ieder geeft, wat hem toekomt, terwijl die in macht gelijk staan, ook meestal jegens elkaar het onrechtvaardigst zijn. In de allerhoogste mate moet Gods Almacht, omdat zij boven alle geschapene wezens staat, ook volkomen onpartijdig en rechtvaardig jegens alle wezens zijn en ieder laten ondervinden, wat hem toekomt. Terwijl alzo Gods Almacht en Gerechtigheid verwisselde,

toont Elihu de wonderbare harmonie van deze en van alle eigenschappen Gods, die als vele stralen van een en hetzelfde middelpunt uitgaan. Waar Zijne Almacht is, daar is ook Zijne Goedheid en Zijne Rechtvaardigheid.

Wie heeft Hem als Regeerder en Verzorger gesteld over de aarde? en wie heeft de ganse wereld geschikt, wie heeft haar in het aanzijn geroepen?

a) Indien Hij Zijn hart tegen, tot hem zette, Zijnen geest en Zijnen adem zou Hij tot Zich vergaderen 1), of, tot Zich zelven vergaderen.

Psalm 104: 28; Prediker 12: 7.

Vs. 14 is geheel een voorzin, waarvan de nazin in vs. 15 vervat is.

Elihu wil zeggen, indien de Almachtige Zijn hart op Zich zelven richtte, en Zijn geest en adem tot Zich zelven deed terugkeren, als Hij weer als vóór de Schepping, enkel algenoegzaam in Zich zelven werd, in den zin, dat Hij zijn hand van den mens en van alle vlees aftrok, dan zou alles weer tot het niet terugkeren.

Aan de ene zijde wordt hier Gods Almacht, aan de andere zijde Zijn Vrijmacht en Genade verheerlijkt. Al deed God allen sterven, gelijk nu Job's lot scheen te zijn, dan mocht en kon men toch niet zeggen, dat bij God onrecht is. Want uit Zich zelven is Hij er toe bewogen, om aarde en hemel te scheppen, om Zichzelfs wille houdt Hij nog alles in stand. De wereld, de mens is geschapen, en wordt behouden, niet om des mensen wille, maar om Gods wille.

Zou God dan ook het striktst recht doen gelden, en niet genade bewijzen, niemand zou in het leven kunnen blijven. Dit komt hier alles zo treffend uit.

Alle vlees zou te gelijk den geest geven en de mens zou a) tot stof wederkeren; het is alzo Gods liefde en goedheid alleen, die allen het leven en den adem heeft gegeven en in stand houdt. Zou hij niet de Rechtvaardige zijn?

Genesis 3: 19. Prediker 12: 7.

Zo er dan verstand bij u is, om waarheid en leugen te onderscheiden, hoor dit, wat ik nu spreken zal; neig de oren tot de stem mijner woorden.

a) Zou Hij ook, die het recht haat, den gewonde b) verbinden1)? Ware die Almachtige een willekeurig Heerser, zou dan bij de zonde der mensen niet geschieden wat ik zei, dat alle vlees te gelijk den geest gaf, zou er dan van regeren Gods sprake kunnen zijn, en zoudt gij den zeer Rechtvaardige verdoemen? Hoe misdadig en onzinnig ware dit!

Genesis 18: 25. Job 8: 3; 21: 22. Rom. 3: 5. b) Job 5: 18.

Verbinden, beter, regeren. Want toch Elihu wijst hier op de Gods regering. En nu is het een feit, dat regeren met recht doen in het allernauwste verband staat. Waar het recht opzij wordt gezet, mag men voor een wijle tijds heersen als tiran, maar van regeren is geen sprake. Wanneer het recht opzij wordt gezet en losgelaten, valt alle ware regiment los uit elkaar. En als dan de gehele schepping één regering Gods aanduidt, is het dan mogelijk God te verdenken van het onrecht te begunstigen? Dit kan niet.

Het woord in den grondtekst beduidt in de eerste plaats, beteugelen. Het onrecht beteugelen. De Engelse Vertaling heeft, regeren. Het woord gewonde staat niet in den grondtekst.

Zou men het ondernemen, om tot enen koning te zeggen: Gij Belial, gij nietswaardig man! tot de prinsen, de boven vele verhevenen: gij goddelozen 1)! Hoe veel te min moogt gij dan de ere aantasten van den Vorst des hemels, en den Koning der koningen van ongerechtigheid en partijdigheid beschuldigen!

Opdat wij te beter deze plaats leren kennen, laten we er dan op letten, dat, ofschoon vorsten en bestuurders niet zo zijn als zij behoren te zijn, God niet te min wil, dat wij hen eren. En ofschoon zij op zich zelve de ere onwaardig zijn, God heeft echter hen Zijn teken ingedrukt en wil, dat deze eer hun worde bewezen, opdat wij zeggen: Deze, o Heere, regeren en besturen ons in Uwen Naam, wij behoren ons derhalve aan hen te onderwerpen.

Hoe dan tot Dien, die het aangezicht der vorsten a) niet aanneemt, hen niet voortrekt, en den rijke voor den arme niet kent, geen voorkeur geeft? want zij zijn allen, koning zowel als bedelaar, Zijner handen werk 1).

Deuteronomium 10: 17. 2 Kronieken 19: 7. Job 37: 24. Hand. 10: 34. Rom. 2: 11. Gal. 2: 6. Efez. 6: 9. Col. 3: 25. 1 Petrus 1: 17.

Allen zijn we Gods kinderen en worden door Hem op gelijke wijze aangezien, hetzij dat wij rijk of arm zijn. Job zou, schoon arm, evenveel eer en gunst genieten, als toen hij rijk was, want God heeft den arme en den rijke uit hetzelfde stof bereid en in een zelfde vorm gegoten.

Ik zal u het bewijs geven, dat zij gelijk behandeld worden. In een ogenblik sterven zij, ook de machtigste beheersers, zelfs ter middernacht wordt een volk geschud, dat het doorga, dat het sterft of vergaat, in den diepsten slaap neemt het gericht hen weg, en de machtige wordt weggenomen zonder mensenhand, alleen door de onzichtbare hand Gods.

21.

III. Vs. 21-28. Ook als de Alwetende oefent God rechtvaardig gericht uit. Niemand kan zich voor Zijne ogen verbergen; Hij kent ieder geheel en al vóór alle onderzoek en stort ook de machtigsten plotseling neer. Alzo kent Hij de werken der mensen, en Hij betoont dat door Zijn openbaar gericht. Maar dikwijls leggen de machtigen het er op toe, om Zijn gericht over zich te doen komen.

Ook Zijne Alwetendheid sluit alle partijdigheid uit; want a) Zijne ogen zijn op ieders wegen, en Hij ziet al zijne treden, alle wegen der mensen, hoe verborgen zij ook zijn.

2 Kronieken 16: 9. Job 31: 4. Psalm 34: 16. Spreuken 5: 21; 15: 3. Jer. 16: 17; 32: 19.

a) Er is gene duisternis, en er is gene schaduw des doods, dat aldaar daarvan de werkers der ongerechtigheid zich voor Zijne heilige ogen verbergen mochten.

Psalm 139: 12. Amos 9: 2,3. Hebr. 4: 13.

Gewis, Hij legt den mens niet te veel op 1), Hij legt hem geen onrecht op, dat hij tegen God in het gericht zou mogen treden.

Of: Hij behoeft niet lang op den mens te zien, dat Hij zich als God stelle in het gericht. Elihu wil dan zeggen, dat Hij, de Alwetende, geen onderzoek, gelijk de aardse rechters, bedoelt in te stellen, niet het vóór en tegen behoeft te overwegen, aleer Hij op den Rechterstoel plaats neemt. Neen, Hij kent den mens, Hij weet alles van hem, Hij ziet tot in de verborgenste schuilhoeken van het hart. En daarom is Hij machtig, om als in één ogenblik op de zonde de straf te doen volgen. Vandaar dat de grondtekst in vs. 24 de vertaling eist: Zonder bepaald onderzoek, waar onze Staten-Overzetters hebben vertaald: dat men het niet doorzoeken kan.

Hij vermorzelt de geweldigen, dat men het niet doorzoeken kan, zonder hun zaken te behoeven te doorzoeken, en stelt anderen in hun plaats; Hij geeft geen antwoord van Zijne daden, maar eist, dat wij aan Zijne rechtvaardigheid zullen geloven.

Daarom, dat Hij hun werken kent, houdt Hij niet eerst een gerichtsdag met oproeping van getuigen, omdat Hij de Alwetende is, zo keert Hij hen des nachts om, en zij worden verbrijzeld, die goddeloos zijn, in een ogenblik, in den nacht, als zij zich het veiligste achten.

Hij klopt hen zamen als goddelozen, Hij stoot hen neer,in ene plaats, waar aanschouwers zijn 1), voor aller oog.

Zeer juist hebben onze Staten-Overzetters vertaald door, in een plaats, waar aanschouwers zijn, dit wil niet zeggen, op de plaats, waar de gerichtshandel plaats heeft, maar liever op ene opene plaats, waar veler oog kan zien, hoe God Zijne oordelen voltrekt.

Daarom, dat zij van achter Hem, hunnen Schepper, afgeweken zijn a), en geen Zijner wegen verstaan hebben, noch bewandelen.

Psalm 28: 5. Jes. 5: 12.

God laat hem omkomen, opdat Hij op hem het geroep, het geschreeuw des door hem gekwelden armen brengen, en het geroep der ellendigen verhore, de ongerechtigheid, die ten hemel schreide, bezocht.

29.

IV. Vs. 29-37. Onbereikbaar voor menselijke aanklacht en trots voert God het bestuur over volken en bijzondere personen, en niets wendt Zijne rechtvaardige straffen af, dan ootmoedige belijdenis met bede om ontdekking der verborgene zonden. Zou Zich nu God in Zijn vergeldend besturen misschien naar het ontevreden bedillen van mensen vol aanmatiging en zonder verstand richten? Moet God u nog zwaarder beproeven, opdat gij de grote zonde van zulke lasterlijke redenen inzaagt?

Als Hij, op zulk een noodgeschrei der ellendigen met Zijn gericht komt, en het stilt, door de tirannen te verdelgen, wie zal dan beroeren, wie zou het onrecht durven noemen; als Hij het aangezicht voor zulke verdrukkers, en voor alle verachters van Zijne ongerechtigheid in toorn verbergt, Zijne genade van hen wegneemt en hen straft (Psalm 13: 2; 10: 1), wie zal Hem dan aanschouwen, wie zal Hem dan ten gerichte durven roepen, gelijk gij, o Job, gedaan hebt, het is hetzelfde zowel voor een volk als voor enen mens alleen1)?

V.d.Palm verklaart dit tweede gedeelte: "Als dit gebeurt is het dan betameljk God te verdenken, als ware Hij niet de rechtvaardige Rechter? Kan, mag Hij dan Zijn aangezicht niet verbergen? en is ‘t niet om ‘t even of dit volken of bijzondere personen aangaat".

Dit doet God met dat doel, opdat de huichelachtige mens niet meer regere, en gene strikken des volks, geen valstrikken voor het volk zijn. Zo heeft dan geen verborgen booswicht reden om te verwachten, dat hij straffeloos zal kunnen voortgaan anderen ten valstrik te zijn.

Zeker is die straf rechtvaardig, of heeft hij, die zo geslagen werd, zich tot den Heere bekeerd, en tot God gezegd 1): Ik heb uwe straf verdragen, die Gij in rechtmatigen toorn op mij legdet; ik zal het niet verderven door opstaan of klagen, maar mij gewillig onderwerpen.

Dit vers is op verschillende wijze vertaald. Delitzsch zet over: Want tot God zegt daar wel een: Ik heb mij zelf te hoog geschat, ik zal geen kwaad meer doen. Ewald: Want zegt men zo tot God: Ik boet, wat ik niet misdreven heb.

In elk geval, vooral in verband met het volgende vers, geeft Elihu de gestalte aan van een berouwhebbende, van iemand, die zijn hart uitstort voor zijn God. Hij wijst den weg aan, waarop vrede en zaligheid, geluk en voorspoed weer kan verkregen worden.

Behalve wat ik zie van mijne zonden, zijn er nog zo vele verborgene zonden, leer Gij mij o God! die kennen (Psalm 19: 13; 90: 8); heb ik onrecht gewrocht, ik zal het niet meer doen. Door zulk ene belijdenis had men tot vergeving kunnen komen. God is dus rechtvaardig, wanneer Hij hen, die zich niet wilden verootmoedigen, om hunnen hoogmoed straft.

Zal het van u zijn, hoe Hij iets vergelden zal? zult gij den Heere de regelen der vergelding voorschrijven? ik moet u dit vragen, dewijl gij Hem versmaadt, dewijl gij des Heren wegen

bedild hebt. Zoudt gij dan verkiezen des Heren wegen te bepalen? gij wilt het zo, en niet ik?ik voor mij zou verre daarvan zijn! wat weet gij dan, wat hebt gij tegen dit alles? Spreek 1)!

Job heeft wel niet de vergeldingsleer Gods verworpen, maar wel berispt de wijze, waarop God met hem had gehandeld. Daarom vraagt Elihu hem hier, of Job hem de zuivere lijnen van Gods wedervergelding wil aanduiden. Hij weet echter, dat de lieden van verstand (letterlijk, van hart) het met hem eens zijn, en de wijzen hem gelijk geven, wanneer hij de rechtvaardigheid Gods verdedigt.

De lieden van verstand van hart zullen met of, tot mij zeggen, zullen mij toestemmen, en een wijs man zal naar mij horen, die aandachtig toehoorde zal mij in het gelijk stellen.

Hij zal mede zeggen, dat Job niet met wetenschap gesproken heeft, toen Hij God van onrecht beschuldigde, en dat zijne woorden niet met kloek verstand geweest zijn, zonder recht inzicht in de diepte van zijne eigene zonde en van den vaderlijken wil van God.

Mijn Vader 1)! laat toch Job beproefd worden tot het einde toe, totdat hij geheel gereinigd zij van deze verkeerdheid des harten, om zijner antwoorden wil, door welke hij zich onder de gerechtige lieden stelt.

Het woord in den grondtekst betekent wel, mijn vader, maar kan ook in verband met het stamverwant Arabisch overgezet worden door: Och. Volgens Wetstein wordt in Haran nog immer dit woord gebruikt in den zin van: Ik bid U. De Engelse Vertaling heeft: Mijne begeerte is het.

Want tot zijne zonde van eigengerechtigen hoogmoed zou hij nog overtreding bijvoegen of, voegt hij nog toe door lasterlijke redenen tegen God; hij zou, zo hij thans genezen werd, onder ons in de handen klappen, over ons zich in triomf verheffen, en hij zou zijne redenen vermenigvuldigen tegen God 1), nog te meer tegen den Heere opstaan, als die hem met onrecht zou bejegend hebben.

Of, hij klapt onder ons in de handen en vermenigvuldigt vele redenen tegen God.

HOOFDSTUK 35. ELIHU'S VERDERE REDE OVER GODS GERECHTIGHEID.

Vs. 1-8. Ziet gij daarin uw recht en uwe gerechtigheid, dat gij het vruchteloze van de godzaligheid der mensen beweert? Zie slechts op naar den hogen hemel, zo moet gij u immers overtuigen, dat de mens met zijne vroomheid en met zijne zonden niet God, maar slechts zich zelven bevoordelen of schaden kan.

Elihu wendt zich nu naar een tweede punt in Jobs aanval op Gods gerechtigheid en Zijne wereldregering; hij antwoordde verder, en zei:

Houdt gij dat voor recht, dat gij gezegd hebt: Mijne gerechtigheid is meerder dan Gods. Bestaat daarin uwe vroomheid, dat gij deze lasterlijke redenen voortbrengt?

Deze bewering toch hebt gij met andere woorden uitgesproken; want gij hebt gezegd (Hoofdstuk 9: 22,29; 21: 7 vv.; 24: 1 vv.; vgl. 34: 9 zij, de gerechtigheid, u, uw persoon, baten? Wat meer voordeel zal ik daarmee, dat ik vroom ben, doen, dan met mijne zonde 1)? Ik toch vreesde den Heere en mij trof een lot, alsof ik een groot misdadiger ware geweest.

Wat Elihu Job hier verwijt, was niet woordelijk door Job uitgesproken, maar hij had het als het gevoelen der goddelozen voorgesteld. Echter uit wat hij in Hoofdstuk 9: 22-29 had gezegd, neemt Elihu aanleiding, om aldus tot hem te spreken, om hem tot boete te brengen, opdat hij zich niet met de goddelozen als op één lijn stelle. De vrienden (vs. 4) zijn hier niet, Elifaz en de anderen, maar de goddelozen. Beter vertaling is dan ook, medegenoten.

Ik zal u antwoord geven op die bewering en uwen vrienden met u 1), den goddelozen, met wie gij u door die redenen hebt gelijk gesteld (Hoofdstuk 34: 8,36), uwen geestverwanten.

Hij had iets te zeggen, hetwelk Job en al zijne vrienden, allen, die eveneens dachten, gelijk hij, in deze kon doen stilzwijgen, omdat God namelijk meer was dan een mens, een waarheid van grote nuttigheid, vooral om te doen zien, dat God aan niemand iets verplicht was. De grootste mensen kunnen schuldenaars van de geringsten zijn, maar daar is ene oneindige ongelijkheid tussen God en de mensen, en de Allerhoogste kan onmogelijk enig nut of voordeel van enig schepsel ontvangen. En daarom kan men niet onderstellen, dat Hij omtrent iemand iets verplicht zij. En zo hij door Zijne genaderijke inzichten en beloften ergens toe gehouden is, is Hij zulks eeuwiglijk aan Zijne trouw en waarheid en aan Zich zelven verplicht.

Bemerk 1) den hemel en zie op naar den verheven troon des Almachtigen; en aanschouw de bovenste wolken! zij zijn hoger dan gij.Welk een afstand tussen ons en dien troon! (Jes. 15).

Elihu leidt Job op tot de hoogheid Gods, dat God verheven is boven al wat op de aarde plaats heeft. In dit en in de volgende verzen spreekt hij het uit, dat God voor Zich zelven geen

nut heeft van het wandelen op Zijne wegen en de bozen niet behoeft te straffen, om Zichzelf te verdedigen tegenover de goddelozen.

Hij is de Hoge en Verhevene, die daar troont boven lucht en wolken. Zijn eer en aanzien wordt er niet door verhoogd, als het nietig mensenkind Hem prijst. Zijn eer en aanzien wordt niet in het minst verduisterd als de goddelozen Hem de eer van Zijn Naam roven.

Dit wil Elihu Job doen verstaan, opdat hij zwijge, opdat hij in de schuld valle, al zijn nietigheid erkenne tegenover zulk een hogen God.

Indien gij zondigt, wat bedrijft gij tegen Hem? wat kwaads kunt gij daardoor dien verhevenen God aandoen? indien uwe overtredingen menigvuldig zijn, wat doet gij Hem 1), den eeuwig zaligen God? wat schade is het voor Zijne volzaligheid? (Hand. 17: 15).

Laten wij derhalve wel weten, dat God ons niet wil straffen wegens onze zonde, uit eeuwigen nijd tegen ons, of, om Zich te wreken, zoals de mens doet, die beledigd is. De mens nu, wanneer hij beledigd is, wanneer hij smaad heeft verduurd, wanneer hem alles ontroofd is, zoekt naar redenen, waarom hij zich zou kunnen wreken. God, zeg ik, wordt niet door dergelijke overwegingen bewogen. Waarom dreigt Hij ons dan? Dewijl hij niet wil, dat wij verloren gaan, toont Hij de zorg, welke Hij voor ons heil koestert. Ondertussen, indien hij ons straft, openbaart Hij daarmee Zijne rechtvaardigheid.

a) Indien gij rechtvaardig zijt, wat geeft gij Hem, den Algenoegzame in Zich zelven, of wat voordeel ontvangt Hij, die alles bezit, uit uwe hand?

Job 22: 2. Psalm 16: 2. Rom. 11: 35.

Uwe goddeloosheid, indien gij goddeloos waart, zou zijn tegen uzelven en tegen enen man, gelijk gij zijt, maar God kunt gij er gene genade mede doen, en uwe gerechtigheid moet voor een mensenkind, ten zegen zijn. Dwaas is dus uwe bewering, dat het voor den mens gelijk is, of hij rechtvaardige is, dan of hij goddeloos is (vgl. Hoofdstuk 7: 20; 22: 2 vv.).

In Hoofdstuk 7: 20 heeft Job ene dergelijke gedachte uitgesproken maar morrend en om zijne eigene zonde te verkleinen. Elifaz heeft er het besluit uit getrokken, dat ieder, die lijdt, om verborgene zware zonden gestraft wordt. Elihu neemt ditzelfde weer op, en toont aan, welk ene diepe waarheid, welk een grote troost er in gelegen is. (Si duo idem dicunt, non est idem).

9.

VI. Vs. 9-16. Dat echter vele arme verdrukten te vergeefs om redding roepen heeft daarin zijne oorzaak, dat zij wel over het onrecht klagen, maar niet ernstig naar God vragen, en met hartelijk gebed tot Hem smeken. Ook gij, Job, klaagt ten onrechte over het niet verhoord worden van uw gebed. Uwe zaak is den Heere wel bekend, en Hij zal u redden, zodra gij geduldig hem verbeidt. In plaats daarvan stapelt gij nutteloze redenen op elkaar.

Van waar is het dan, dat menigeen klaagt over onderdrukking? Van wege hun grootheid, van wege de grootheid der verdrukkingen doen zij de onderdrukten roepen 1); zij, de ellendigen, schreeuwen van wege den arm der groten. Ik betwijfel het niet, dat er veel ellende is ook van godvrezenden en veel geroep tot God;

Of, van wege de menigte der verdrukkingen roept men. Elihu erkent, dat er veel ellende heerst, dat de bozen en goddelozen veel onrecht plegen, dat er veel tranen worden vergoten van wege de macht der tirannen. Maar dat God niet verlost, is niet, omdat Hij een ledig toeschouwer is van de ellende, niet straffen wil, wie onrecht pleegt, maar het komt, dewijl de ellendigen zich niet wenden tot God, Hem erkennen als hun Schepper en Onderhouder en Bestuurder.

Ook hier wordt het ons geleerd, dat God wel weet, welke onze behoeften en noden zijn, maar eveneens, dat Hij gevraagd wil zijn om vervulling er van. En eveneens, dat hij eist een verbroken en verslagen hart.

Maar Hij kan hen niet verhoren, want niemand verootmoedigt zich in waarheid voor Hem, en zegt: Waar is God, mijn Maker?Indien ik Hem slechts bezit, Zijne nabijheid geniet, dan is alle lijden niets, want Hij is het, die de psalmen geeft in den nacht, die ook te midden van diepe smart een vrolijk hart maakt, en lofliederen ter ere Zijns naams in den mond legt: Zijne genade alleen, Zijne nabijheid weegt tegen al het lijden op.

Wie bidt alzo tot Hem, die ons toch geleerder maakt dan de beesten der aarde, die tot Hem, den enigen Helper, roepen (Psalm 104: 21. Joël 1: 20) en ons wijzer maakt dan het gevogelte des hemels 1), dat Hem aanroept (Psalm 147: 9)? Voor den mens, die een redelijk verstand ontvangen heeft, is het dan ene ontzettende zonde Hem niet te dienen en lief te hebben.

Elihu treft hier een vergelijking tussen den mens en het dier. Zowel de mens als het dier is door God geschapen, maar de mens met een redelijk verstand en een sprekende tong. Indien nu de jonge raven roepen tot den Heere, hun Schepper, indien nu het wild gedierte zijn stem verheft tot God, die het gemaakt heeft, hoeveel te meer is het dan van den mens te eisen, dat hij in zijne noden zich wendt tot Hem, die hem geschapen heeft. Maar helaas, dat is niet het bestaan van den natuurlijken mens, hij verwacht het niet van den Heere en zo hij nog roept, het is niet een gebed uit de diepte, maar een prevelen der lippen. En zulk een roepen wordt niet door God Almachtig verhoord.

Daar of, dan roepen zij, wier hart verre van God is, in den nood tot Hem a); maar Hij antwoordt niet, van wege den hoogmoed der bozen; de Almachtige hoort niet, omdat er geen verbroken hart is.

Job 27: 9. Spreuken 1: 28; 15: 29. Jes. 1: 15. Jer. 11: 11. Joh. 9: 31.

Gewis zal God de ijdelheid 1) niet verhoren, en de Almachtige zal die niet aanschouwen, in overweging nemen, Hij zal gene bede verhoren van hem, wiens hart zonder berouw en geloof is.

In het Hebr. ak-schaw. Beter: Slechts ledige schijn. De bedoeling is, dat God geen gebed verhoort, waaraan het wezen ontbreekt, wat slechts schijn is, ledige schijn. Het woord in den grondtekst geeft aan, iets, waaraan alle wezenlijkheid ontbreekt. Een waar gebed komt voort uit een gebroken hart, uit een hart, wat zichzelf als niets heeft leren achten en God zeer hoog. Een ijdel en schijngebed gaat geheel buiten het hart om; en daarom komt het niet tot de oren van dien Heilige en Rechtvaardige, voor en bij Wie alles werkelijkheid is.

Ook gij, o Job, klaagt dat gij niet verhoord wordt. Ik herinner mij, dat gij ook gezegd hebt: Gij zult Hem niet aanschouwen, dat de Heere Zich niet aan u zou openbaren, hoe gij ook tot Hem riept. Er is nochtans gericht voor Zijn aangezicht; uwe zaak, waarover gij meent, dat Hij zich niet bekommert, ligt voor Hem; wacht gij dan op Hem; wacht met geduld en vertrouwen en ootmoedig gebed; Hij toont eens, wie Zijne kinderen zijn.

Maar nu, dewijl het niets is, tot niets niet tot berouw en bekering geleid heeft, dat Hij in zijn toorn Job bezocht, gestraft, heeft 1), en Hij hem niet zeer in overvloed 2) doorkend heeft, God niet gekend heeft als degene, die hem ene verborgene zonde wilde leren kennen en bezocht;

Dit was de reden, waarom Job het einde zijner ellende niet zag, omdat hij niet derwijze op God vertrouwde. Daarom had nu deze bezoeking, die hij eerst met genoegen en bedaardheid ontving, als een blijk van Gods liefde, ten leste te veel bitterheid en ongenoegen in hem verkregen. En nu bezoekt God hem ook in Zijnen toorn, omdat hij zulke snode en verkeerde gedachten van Hem gemaakt had. Indien er enig mengsel van Gods toorn zich in onze ellenden vertoont, zo is zulks, omdat wij zelven ons, onder de verdrukkingen niet betamelijk gedragen met God twisten, ongeduldig zijn en Zijne Voorzienigheid wantrouwen. Dit was het geval met Job.

Schoon Job nu klaagde, dat hij zijne verlossing niet zag voortkomen, moest hij echter niet besluiten, dat God onrechtvaardig ware, en geen acht gave op de ondermaanse zaken; maar hij behoorde veel liever met geduld den tijd van des Heren oordeel af te wachten.

In het Hebr. Bafasch. Het woord komt slechts eenmaal voor. De Staten-Overzetters hebben de vertaling der Joodse geleerden gevolgd. Maar deze geeft hier geen zin. In verband met het stamverwant Arabisch betekent het, overmoed, trotsheid, zelfverheffing. En die betekenis moeten we hier hebben. Betere vertaling van het laatste gedeelte is dan ook: Zou Hij niet zeer goed weten de zelfverheffing. n.l. van Job? Elihu wil zeggen, dat, ofschoon de toorn van Job ongestraft is gebleven, God toch zijn zelfverheffing heeft gezien, als, zoals het volgende vers het uitdrukt, Job in ijdelheid ijdele dingen, die voor Gods rechtbank niet bestaan kunnen, heeft gesproken.

Schultens leest dus: Nu echter, omdat het niet is, dat God het onrecht van Job bezoekt, en dat hij, al te opgeblazen, dit niet erkennen wil, daarom heeft hij zijn mond in ijdelheid opengedaan.

Zo heeft Job in ijdelheid zijnen mond geopend, als hij de rechtvaardigheid Gods berispte, en zonder wetenschap woorden vermenigvuldigd 1), daar hij noch zijn eigen hart, noch Gods grootheid en volmaaktheid begreep.

Hij veroordeelde hem niet, gelijk het andere drietal gedaan had, als een geveinsde, als een huichelaar, maar beschuldigde hem alleen met de zonde van Mozes, dat hij namelijk onbedachtelijk met zijne lippen gesproken had, wanneer zijn geest verbitterd was. En als wij te eniger tijd zo handelen. dan is het een gunst, dat men ons zulks onder het oog brengt, en dan moeten wij, evenals Job hier ter plaatse doet, zulks met een lijdzaamheid en vriendelijkheid verdragen en niet herhalen, maar weer intrekken, wat verkeerdelijk of kwalijk gezegd mocht wezen.

HOOFDSTUK 36.

VERDER BEWIJS VAN GODS RECHTVAARDIGHEID, ALMACHT EN WIJSHEID.

In zijne bewonderingswaardige derde rede (Hoofdstuk 36 en 37), stijgt Elihu tot den hoogsten trap in hetgeen hij aan Job tot zijne bestraffing en wederoprichting te zeggen heeft. Hij wendt zich daarin tot de derde voorname zonde van Job, dat hij tussen de Goddelijke Almacht en Goedheid een tweespalt gesteld heeft en de eerste heeft voorgesteld als willekeur, die doet, wat in de gedachten komt. Uit de geschiedenis der mensen, zowel als uit de uitgestrekte natuur, brengt hij overeenstemmende voorbeelden bij van de eenheid der almacht, liefde en rechtvaardigheid Gods, Nog eens stelt hij het lijden der verzoeking voor als een werk van de ontfermende, reddende zondaarsliefde van God, dat ten doel heeft de rechtvaardigen van hun verborgene boezemzonden te reinigen. Hij dringt Job zulk een genadig welbehagen Gods gewillig te dragen en zich niet door de hitte van het louterende vuur te laten drijven tot hoon tegen den heiligen God, en tot afval van Hem. Terwijl hij de eenheid van almacht en liefde prijst, vertonen zich aan den horizon de eerste sporen van een naderend onweder. Nu schildert hij "door heilige vreze en eerbied voor den naderenden, verheven God vervuld in grootse, verhevene, afgebrokenen beelden, met ene stem, die onder de macht der verwondering voor de heerlijkheid van den groten God, die zich steeds meer ontvouwt, steeds meer blijft steken," de grootheid van den almachtigen en toch ontfermenden God: hij vermaant Job nog eens tot ernstige verootmoediging en zwijgt, om aan God de daadwerkelijke beslissing over te laten.

Vs 1-12. nog verder moet ik God tegenover u rechtvaardigen. Ik zal daartoe de middelen uit de wijde wereld nemen en gij zult zuivere waarheid van mij horen. De machtige God versmaadt den armen mens niet; Hij trekt zich de vromen tegenover de goddelozen aan en brengt hen tot geluk. Wanneer zij echter door den nood getroffen worden, zo wil God hen daardoor van overmoed reinigen.

Nadat Elihu een tijdlang gezwegen, doch te vergeefs op ene beantwoording van Job gewacht had, ging hij nog voort, en zei:

Verbeid mij een weinig, schenk mij nog een ogenblik gehoor en ik zal u aanwijzen, dat er nog redenen voor God zijn, dat er nog meer te zeggen is ter verdediging van God, tegenover uwe dwaze redeneringen omtrent Zijn bestuur.

Ik zal mijn gevoelen van verre, van den grond af ophalen1) u den gansen aard en samenhang van Gods handelwijze met de mensen ontvouwen en ik zal mijnen Schepper gerechtigheid toewijzen, ik zal niet dulden, dat ene enkele smet op mijnen God geworpen worde, ik zal mijn Schepper recht verschaffen.

Hier wil hij zeggen, dat hij niet bij de oppervlakte der dingen zal blijven, maar diep zal indringen in den aard en samenhang van Gods handelingen met de mensen. Het is Elihu om de ere Gods te doen. De glorie van Gods heerlijk Wezen gaat hem zeer na ter harte, en daarom zal hij zijn uiterste krachten inspannen, al zijne gaven besteden, die hij van zijn God ontving, om het recht Gods te verdedigen en de eer van zijn Schepper te verheerlijken. Hij

verzekert dan ook, dat hij oprecht is, in den zin, dat, wat hij zal spreken, geheel in overeenstemming is met de waarheid, ja niets dan waarheid is. Calvijn tekent hierbij aan: Het is alsof hij zeggen wil: Gij zult merken, dat ik een Doctor ben, waarop gij u verlaten kunt. (Senties me esse Doctorem fidelem).

Want voorwaar mijne woorden zullen gene valsheid, leugen zijn, gelijk die der drie vrienden (Hoofdstuk 3: 7,8); een, die oprecht is van gevoelen, is bij u; ik haat het bedrog en mijne kennis van God is door ervaring beproefd en gereinigd.

a) Zie, God is geweldig, nochtans versmaadt Hij niet het geringste onder Zijne schepselen: geweldig is Hij in kracht des harten, in wijsheid, die de harten en nieren proeft, zodat Hij recht en onrecht grondig doorziet, en in liefde ook het recht van den zwakke aanneemt.

Job 9: 4; 12: 13,16; 37: 23; 38: 26.

Elihu wil zeggen: Het is wel waar, dat God almachtig is en de volmaakte Beheerser der wereld, daar Hij doen kan, wat Hij wil. Maar deze Almacht is er verre van, slechts fysische overmacht over den zwakken, machtelozen mens te zijn, gelijk gij meent, zodat Hij handelen zou uit enkel willekeur, alleen daarom, omdat Hij er de macht toe heeft. Neen! Hij verwerpt niemands recht, maar aan Zijne macht paart zich tevens volmaakte, neerbuigende liefde, genade, barmhartigheid, wijsheid en gerechtigheid. Daar nu alle Goddelijke eigenschappen slechts de stralen van dezelfde zon zijn, zo kunnen zij elkaar niet tegenspreken. Als de Almachtige is Hij ook steeds de Algoede en de Rechtvaardige, en als de God der goedertierenheid is Hij tevens de Almachtige. -Deze diepe waarheid is het thema voor de gehele volgende rede, hetwelk Elihu nu naar alle zijden heen bewijst, en met vermaning op Job en diens lijden toepast.

Wat Elihu hier wil doen uitkomen is, dat God, de Heere, handelt als een rechtvaardig Bestuurder, die het niet beneden zich acht, om zich ook met de geringsten zijner mensenkinderen in te laten, en Zijn gunst te doen komen over de ellendigen des lands. Meende Job, dat God zich hem niet aantrok, geen kennis nam van zijne ellende, Elihu zegt het hem hier, dat, hoewel Hij de Machtige is, Hij toch gunstig neerziet op de ellendigen en kranken, ook op zulke als Job.

Hij laat de goddelozen niet leven 1), Hij geeft hun geen voorspoed en geluk, en het recht der ellendigen 2), dergenen, die door den nood gedreven zich tot Hem om hulpe wenden, beschikt Hij, daar Hij hun de zonde vergeeft, en hen uit de handen hunner onderdrukkers redt (Psalm 33: 18; 113: 7 vv.).

De waarheden, welke Elihu hier leert, zijn algemeen, en ook wij moeten tot de slotsom komen, dat God rechtvaardig is, wanneer wij enig teken waarnemen van Zijne rechtvaardigheid. Wij hebben ons daaraan streng vast te houden. Zodat, wanneer wij zien, dat de dingen nog niet in dien toestand en in dien staat zijn gebracht, welken wij wel zouden wensen, dit ons moet herinneren, dat God eenmaal de wereld zal oordelen, in den Persoon van

Zijn Zoon, ook volgens het artikel van ons geloof, dat Jezus Christus komen zal, om te oordelen de levenden en de doden.

Indien wij derhalve zien, dat God hier niet alle Zijne oordelen laat gaan, maar enigen terughoudt, laat ons dit bevestigen in de hope op den laatsten dag, en op de toekomst van onzen Heere Jezus Christus, aan Wie alle macht is gegeven door God, den Vader, opdat Hij in Zijne Majesteit zal verschijnen, om te oordelen en op Zijn plaats te brengen, dat wat nu verward schijnt. Maar wanneer wij zien, dat God enige zonden straft, de Zijnen bevrijdt, hetzij ons of anderen, laat dit ons voldoende zijn, om Zijne Voorzienigheid goed te keuren.

Job heeft gezegd, tegenover de redenen zijner vrienden, dat het ook den goddelozen wèl gaat. Welnu, Elihu komt hem tegen, door te zeggen, dat het niet is in Gods gunst, dat het den goddelozen zo goed gaat. Dat het onder Gods toelating is, dat de goddeloze nog voorspoed en geluk heeft. En eveneens, al schijnt het zo, dat Hij zich aan den vrome, die in een ellendigen toestand verkeert, onttrekt, het is toch niet zo. Des Heren hand is in den grond der zaak tegen de goddelozen en met de vromen en godvrezenden.

Ellendig is hier, die zich zelven verloochent, die hongert en dorst naar de gerechtigheid, die God als zijn burcht aangrijpt, het lijden niet wederstaat, maar zich onder Gods machtige hand buigt.

Hij onttrekt Zijne vriendelijke ogen niet één ogenblik van den rechtvaardige 1), van hem, die, ook voor het uitwendige, zich aan Zijne wetten vasthoudt, maar met de koningen zijn zij in den troon; daar zet Hij hen voor altoos, en zij worden verheven.

Wij hebben hier onder rechtvaardigen niet te verstaan alleen de Godvrezenden, die in waarheid kinderen Gods genaamd worden, maar rechtvaardigen tegenover de Wet, in dezen zin, dat zij zich van openbare zonden, van grove overtredingen hebben vrijgehouden. Onder dezen bevinden zich zowel ware kinderen Gods, als degenen, die slechts uitwendig meelopen. Hierop hebben wij wel te letten, dewijl in de volgende verzen (vs. 11 en 12) wordt gesproken van een horen en een niet horen. Het horen heeft alleen plaats door de ware godvrezenden, de ware rechtvaardigen, het niet horen, door hen, die slechts vormelijk de wet volbrachten.

De verklaring, dat God, de rechtvaardigen, met de koningen op den troon zit, behoeft geen bezwaar te maken, dewijl de Heere ook een uiterlijk eren van Zijne wetten en ordinantiën zegent. Die Mij eren, zal Ik eren, geldt ook op uitvoerig gebied. Waar Israël des Heren geboden onderhoudt, ondervindt het de zegenende hand Gods; waar het den Heere verlaat, Zijne tuchtigende.

De kastijdingen hebben dan ook tweeërlei uitwerking, gelijk zij ten opzichte van tweeërlei personen plaats hebben. De waarlijk godvrezende wordt er door gelouterd, leert zich zelven er meer door kennen. De andere, die niet van harte God vreest, wordt er dikwijls door verhard, dewijl hij meent, dat hem onrecht geschiedt. Die tweeërlei uitwerking vinden we in vs. 11 en 12.

Wel verre dus hier een verzinken van Gods kinderen geleerd te zien, wordt juist de stelling hier bevestigd, dat Gods kinderen en gunstgenoten wel kunnen vallen, maar niet uitvallen uit hun genadestaat.

Waarom Elihu dit Job voor ogen stelt is duidelijk. Het is om hem tot zelfbeproeving te dringen. Om hem te behoeden voor algehelen afval. Om hem tot boete en berouw te brengen, tot een kussen van de roede en van Hem, die haar besteld had.

En zo zij, die rechtvaardigen, gebonden zijnde in boeien, verdrukt door de goddelozen, vastgehouden worden met banden der ellende, door zware ziekte van lichaam of van ziel (Psalm 107: 10),

Dan geeft Hij hun hun werk te kennen 1), dan wil Hij hen door dat lijden tot berouw brengen over de zonde en Hij maakt hun overtredingen hun bekend, omdat zij de overhand genomen hebben 2).

God bedoelt voornamelijk drie dingen, als Hij ons met Zijne kastijdingen bezoekt en beproeft: 1e. Om ons de voorleden zonde te doen gedenken, en ons te kennen te geven hoe verkeerd onze werken en hoe groot onze overtredingen tot hiertoe geweest zijn. Hij ontdekt en toont ons onze snode bedrijven, opdat wij zien mogen, wat kwaad wij al door onze zonde begaan of veroorzaakt hebben. Ware boetvaardigen verzwaren gemeenlijk hun eigene zonden, in plaats van ze te verkleinen en belijden gaarne, dat zij in dezelve zich zeer te buiten gegaan hebben. De beproeving strekt de zonde somwijlen tot verantwoording, hoewel ze de consciëntie wakker maakt, en den mens tot bedachtzaamheid brengt. 2e. Dient ze, om onze harten te schikken tot het ontvangen van goed onderwijs. Zijne roede maakt de Zijnen gewillig, om te leren. 3e. Strekt zij, om ons voor het toekomende van alle onrecht en boosheid af te trekken. Dit is het voorname doel, waarom zij ons toekomt. Wij krijgen er bevel door, om van het onrecht ons af te wenden, niets met de zonde meer te doen te hebben, er een volslagen af keer van te tonen, en te besluiten, om er nooit weer toe terug te keren.

In het Hebr. Ki jithgabbaroe. Duidelijker: Omdat zij zich overmoedig hebben gedragen. Elihu ziet hier op de zonde van hoogmoed en zelfverheffing. Ene zonde, die de Heere niet kan verdragen, dewijl alsdan de mens niet Hem, maar zich zelven de ere geeft. Wanneer de mens in trotse zelfverheffing, in overmoed des harten zijn weg bewandelt, komt de Heere God hem tegen, opdat hij het zal leren erkennen, dat alles wat hij is, hij is door Gods genade, en dat alles, wat hij bezit, verbeurde gave is uit Gods hand.

En Hij openbaart het voor hunlieder oor 1) ter gewillige aanneming van Zijne vaderlijke, heilzame tucht, en zegt, dat zij zich van de ongerechtigheid, van de zonde, die hen aankleeft, bekeren zouden (Hoofdstuk 33: 16).

Dit woord heeft tweeërlei betekenis in de H. Schrift. Nu eens, die van spreken, dan van het hart aanraken, zodat wat ons wordt voorgesteld, wij ook horen. God derhalve opent ons de oren, wanneer Hij ons Zijn Woord zendt, en zorgt, dat het ons wordt voorgesteld. Daarna opent Hij ons het oor, of openbaart het er voor, wanneer Hij niet duldt, dat wij er doof voor

zijn, maar het tot ons toegang verleent, zodat het door ons wordt ontvangen, wij er door worden bewogen en aangedaan, zodat het zijn kracht in ons openbaart. Zie hier tweeërlei manier van het openen der oren, welke wij bespeuren, dat God dagelijks gebruikt. Ook opent Hij de oren van hen, die Hij kastijdt, dewijl Hij hen enig teken van Zijn gramschap geeft, opdat zij leren beter acht te geven.

Indien zij horen, zich ootmoedig onder Zijne machtige hand leren buigen, en Hem dienen, zich reinigen van de verborgene zonde, zo zullen zij, gered uit den nood, hun dagen eindigen in het goede, en hun jaren in liefelijkheden; zij zullen zich ten laatste nog zeer gelukkig gevoelen in Gods vernieuwde genade en Zijnen weder verkregen zegen.

Maar zo zij niet horen, zo zij in hun zonde volharden, zo gaan zij door het zwaard door; de roede der liefdevolle kastijding verandert in ene roede van den Goddelijken toorn, het lijden ter loutering in een lijden tot straf, en zij geven den geest zonder tot kennis hunner zonde gekomen te zijn.

Het verschil van toepassing tussen Elihu en Job's vrienden is duidelijk. Hij deelde aan Job de ware reden mede van het lijden, dat hem trof. Hij meende, dat God in genade jegens hem had gehandeld, opdat hij een geestelijken zegen zou ontvangen. Hij herstelde alzo de misvatting van de vrienden en toonde aan, dat Job's ongelukken gene straf waren voor onzedelijkheden, die hij zou bedreven hebben, gelijk zij veronderstelden, maar dat deze ellenden waren om hem voor te bereiden voor verdere openbaringen van Gods barmhartigheid, en om zijn hoogste belang te bevorderen.

13.

II. Vs. 13-21. Alleen die roekelozen laten zich door Gods kastijding tot opstand voeren en komen om; maar de vromen redt Hij door lijden. Zo wil Hij ook u door het lijden tot hoger geluk brengen, wanneer gij dat niet door uw vermetel oordelen verwerpt. Laat u niet tot lastering verleiden en meen niet, dat uwe moedeloze klacht u redden zal. Stort u zelven niet moedwillig in het verderf.

En die met het hart huichelachtig 1) zijn, die in verstoktheid des harten zich nog nooit van de zonde tot God gewend hebben, leggen toorn op, worden steeds toorniger tegen God; zij roepen niet met gebeden om redding en vergeving, als Hij hen gebonden heeft, hen met tegenspoeden bezoekt.

Deze zijn dezelfde personen, die in vs. 12 bedoeld zijn en dus, dewijl zij zich niet bekeren en verootmoedigen onder de tuchtigende hand Gods, tonen, dat zij niet ware rechtvaardigen, maar hypocrieten, schijngelovigen zijn. Als er dan gezegd wordt, dat zij toorn opleggen, heeft dit geen betrekking op Gods toorn, hoewel zij ook dien ondervinden, maar van eigen toorn, in den zin van, dat zij in toorne ingaan tegen de beproevingen Gods, zich er tegen in verharden, zodat zij het onbillijk en onredelijk vinden, dat zij op die wijze beproefd worden. In plaats van te roepen tot den Heere God, wenden zij zich hoe langer hoe meer van Hem af.

Hun ziel, die de genadige bedoeling Gods verijdeld heeft, zal in de jonkheid sterven en hun leven onder de schandjongens; zij zullen sterven als schandvlekken, even als zij, die de gruwelen der heidenen doen en vóór den tijd door Gods gericht worden weggenomen (vgl. Deuteronomium 23: 17,18. 1 Koningen 3: 16 ; 1 Koningen .14: 24; 15: 12; 22: 47. 2 Koningen 23: 7).

Hij zal daarentegen den ellendige 1), die zich ootmoedig onder de tucht des Almachtigen buigt, in zijne ellende vrijmaken, dewijl Hij Zijnen wil in hem bereikt, en in de onderdrukking zal Hij het voor hunlieder oor openbaren; Hij zal hen tot erkentenis van Zijne heilige wegen en tot gewillige aanneming Zijner tucht dringen, zodat het ondervonden lijden zelf het middel wordt tot reiniging des harten en tot redding.

Ellendige, in den zin van, degene, die zich buigt onder de kastijdende hand Gods, bij wie de kastijdende hand Gods het doel bereikt, en die in waarheid God recht laat wedervaren, om met hem te kunnen doen naar Zijn welbehagen.

Alzo 1) zou Hij ook u afgekeerd hebben van den mond des angstes uit de kaken der beroering, die als een wild dier met opgesperden muil op u aanviel, en Hij zou u gebracht hebben tot de ruimte, tot rust en vrijheid, onder welke gene benauwing zou geweest zijn; en het gerecht uwer tafel zou vol vettigheid geweest zijn, overvloed ware weer in uwe woning teruggekeerd (Psalm 23: 5). Juist door de stem der smart, die Hij tot u liet komen, lokte Hij u tot zulk een geluk.

In vs. 16 gaat Elihu nu op Job persoonlijk toepassen, wat hij in de vorige verzen in het algemeen heeft uitgesproken. Het is dan ook beter de woorden hier vertaald door, zou Hij ook u afgekeerd hebben, te vertalen door, lokt Hij U. Hij wil toch zeggen, dat God aldus bezig is geweest, om Job uit de ellende weer te verlossen, indien het maar bij hem komen mag tot een voor God in de schuld vallen. Indien dit de vrucht is, dan zal Job ook weer uit de kaken van ellende verlost worden, en zijne voeten zullen in de ruimte worden gesteld.

Maar tot hiertoe is zulk een gunstig einde van uw lijden nog niet gewrocht, want gij hebt het gericht des goddelozen vervuld, gij zijt vol geworden van misdadig rechten; het gericht en het recht 1) houden u vast, (liever: houden elkaar vast), zij reiken elkaar de hand; hebt gij een twistgeding der zonde gevoerd, gij hebt ook het vonnis over de zonde te wachten.

Alsof hij wil zeggen, dat de mensen te vergeefs zinneloos handelen; dat God toch Zijn staat ongeschonden zal behouden en tot het uiterste toe Rechter der Zijnen zal zijn.

Omdat er grimmigheid is 1), een hartstochtelijk woeden tegen de Goddelijke tuchtroede, wacht u, dat Hij u misschien niet met enen klop wegstote, met een stoot van de aarde wegdoe, zodat u een groot rantsoen, een grote losprijs, zelfs niet de gehele wereld, zo gij die bezat, er niet zou afbrengen, u die straf niet zou doen ontgaan.

Of: Want uwe toorn, dat die u niet verlokke tot honen, en de grootte van het rantsoen, laat die U niet verleiden. Elihu wil dan Job afmanen, om in zijn toorn, naar aanleiding van de

handelingen Gods met hem, niet God als een wrede te noemen, of aan te merken, en om niet met God te rechten.

Schultens verklaart dit vers aldus: dewijl de toorn tegen God bij U plaats heeft, zo wees op uw hoede, dat deze heftige ontsteking van uw haat U niet in het verderf storte, of dat gij door de vele verzoeningen, uwe goede werken, waarop gij zo grote roem draagt, of ook door de rijke verzoening van den Messias zelf niet afgetrokken worde; en dat dit U niet afkerig make van die ware boetvaardigheid en nederige onderwerping, welke noodzakelijk vooraf gaan moet, als gij den troost, in vs. 15 beloofd, deelachtig worden wilt.

Wat voordeel zou u zulk een rechten met God aanbrengen? Zou Hij uwen rijkdom achten, dat gij niet in benauwdheid zoudt zijn, of enige versterkingen van kracht? Er is niets op de ganse wereld, dat den Heere zou kunnen afweren; met geen geld koopt ge Hem af, met gene macht houdt gij Hem tegen.

O wacht u! Haak niet naar dien nacht des verderfs, gelijk gij gedaan hebt (Hoofdstuk 3: 3 vv.; 7: 15,16 enz.), als de volken van hun plaats opgenomen worden, de een na den ander van zijne plaats wordt weggenomen, zodat gehele volken te niet gaan.

Wacht u, wend u niet tot ongerechtigheid, tot de misdaad om God tot gerichten op te roepen; ik stel u deze waarschuwing voor, overmits gij ze (die ongerechtigheid, om met God te twisten) in dezen verkoren hebt; ik ken echter de oorzaak, die ligt in het ontzettend lijden; gij waart tot wanhoop gekomen, uit oorzake van de ellende 1).

Gij had het kruis gaarne willen afschudden en liever willen zondigen, dan het kruis gewillig dragen. Elihu berispt dus Jobs vorig leven niet, gelijk de andere vrienden gedaan hadden; maar hij toont hem slechts aan, hoe hij uit ongeduld onder het lijden zich tegen God verzondigd had; ook dit beschouwt hij slechts als ene zwakheid, maar waarschuwt hem, om te waken, dat dit begin van afwijkingen Gods niet de overhand neme, zodat hij geheel van God zou afvallen. Zo betoont zich Elihu een medelijdend en verstandig geneesheer te zijn.

22.

III. Vs. 22-33 Enen zo onvergelijkelijken Leraar moet de mens ootmoedig prijzen, in ‘t bijzonder met het oog op Zijne wonderbare werken in de natuur, wiens onnaspeurlijke Heerlijkheid, gelijk die in ‘t bijzonder heerlijk in de wording van het onweder openbaar wordt, op den zegen voor de vromen en eveneens op de straf voor de goddelozen wijst.

Zie, God verhoogt door Zijne kracht, God is te hoog gezien, dan dat de mens Zijne wegen zou kunnen beoordelen, veel minder Hem onrecht zou kunnen verwijten; wie is een Leraar 1), zo liefdevol, zo wijs, gelijk Hij (Psalm 25: 9; 94: 12).

Nadat in het voorgaande de Goddelijke liefde in ‘t bijzonder als de dragende en opvoedende Liefde is voorgesteld, zo wordt het daaruit ontstane beeld treffend in de benaming van God als den groten Leraar der mensen samengevat.

a) Wie heeft Hem gesteld over Zijnen weg, Hem voorgeschreven, welken weg Hij moet bewandelen? of wie heeft gezegd, wie heeft het gewaagd tot Hem te zeggen b): Gij hebt onrecht gedaan. Neen, niemand heeft aan Hem de regering der wereld opgedragen, dus is Hij ook aan niemand verantwoordelijk.

Job 34: 13. b) Deuteronomium 32: 4. 2 Kronieken 19: 7. Job 8: 3; 34: 10. Rom. 9: 14.

In plaats van Hem, wiens gedachten en wegen zo verre boven mensen gedachten en wegen zijn, te berispen, gedenk, dat gij Zijn werk groot maakt, ten hoogste prijst, hetwelk de lieden aanschouwen of bezingen. Ook gij, zelfs in uw lijden, behoorde in te stemmen in dien lof.

Alle mensen, die Zijnen naam vrezen, zien het werk Gods aan, met eerbiedig bewonderen en met welbehagen; de mens schouwt het van verre, hij ziet slechts de omtrekken, en kan slechts iets van de wonderbare Majesteit van Zijn Wezen en Zijne werken denken. Reeds dit wekt zijn loflied op, hoe heerlijk zal dan Zijn werk zijn, wanneer het volkomen gezien en begrepen wordt (Hoofdstuk 26: 4).

Zie, welk ene heerlijkheid openbaart Hij in de werken Zijner schepping; hoe dringen zij ons, om Zijnen lof uit te spreken. God is groot in al Zijn werk, en wij, nietige mensen, begrijpen het niet1), het is voor ons te hoog, te verheven a); er is ook gene onderzoeking van het getal Zijner jaren; Hij is van eeuwigheid tot eeuwigheid dezelfde almachtige, goedertierene en rechtvaardige God.

Psalm 90: 2; 92: 9; 93: 2; 102: 13. Dan. 6: 27. Hebr. 1: 12.

God is oneindig groot in macht, want Hij is Almachtig en onafhankelijk; groot in goedheid, want Hij is rechtvaardig en algenoegzaam in Zichzelven. Hij is groot in alle Zijne werken en daarom hooglijk te prijzen, groot in doen, kennen wij Hem niet. Wij weten, dat Hij is, maar niet wat Hij is. Wij weten, wat Hij niet is, maar niet wat Hij al is. Wij kennen Hem hier ten dele en niet volmaaktelijk. Wij kennen de duurzaamheid van Zijn bestaan niet, want Hij is oneindig; het getal Zijner jaren is ondoorgrondelijk, want Hij is eeuwig. Hij is een Wezen zonder begin en zonder einde en zonder opvolging van tijd, altoos dezelfde, de grote IK BEN.

Want, om een voorbeeld te noemen, Hij trekt de druppelen der wateren, de dampen, die later waterdroppels worden, op, die den regen na zijnen damp, nadat de dampen van beneden opgetrokken zijn,uitgieten 1).

Hebr. Hij trekt de waterdroppen, die den regen doorzijgen, tot een dichten damp zamen. Een schoon natuurbeeld, hoe de vochten worden opgetrokken, verdikt, en in die samengepakte wolk de regen, als door een zeef, wordt doorgezegen.

Welken regen de wolken uitgieten, en over den mens overvloedig afdruipen.

Als een bewijs van Gods onnaspeurlijke heerlijkheid in de natuur, dat vooral den mens kan opwekken Zijne macht te verheffen, schildert Elihu het onweder. Daartoe schijnt hem aanleiding te geven, dat hij in de verte de beginselen daarvan aanschouwt. In het Oosten verkondigt de nevel, die als in rookzuilen over de bergen opstijgt, gewoonlijk het naderend onweder. Tevens is hem het onweder een bijzonder aangrijpend beeld in de natuur van de aanvechtingen, verschrikkingen, verzoekingen, louteringen Gods, die beiden, straf en zegen, bevatten. Daarom zegt Luther: Wanneer men de aanvechtingen eerst aanziet, schijnen zij zeer treurig en verschrikkelijk en alsof zij geheel ongelijk aan de beloften waren. Maar de uitkomst rijmt toch eindelijk met Gods woord, dat vast en onbeweeglijk blijft. Even als het pleegt te gaan, wanneer zich plotseling een onweder verheft; dan ziet men, dat de donder en de bliksem hemel en aarde, mensen en vee bedreigt; dan is het, of alles zal ten ondergaan. Maar het gaat zonder hinder voorbij en maakt het land vochtig en vruchtbaar.

Kan men ook verstaan de uitbreidingen der wolken, kan men begrijpen, hoe, waar gij eerst slechts een kleine onweerswolk aanschouwt, zo spoedig de hemel bedekt is met wolken (1 Koningen 18: 44), en wat de krakingen zijner hutte zijn, hoe van achter die dichte wolkenmassa, achter welke Gods majesteit zich als in ene tent verbergt, de rollende donder klinkt (Psalm 18: 12).

Zie, Hij breidt over hem, over de wolk, Zijn licht uit, Hij doet het ruime gewelf des hemels door onophoudelijk weerlichten schitteren, en de wortelen der zee 1), de oorsprongen, de diepten der zee, bedekt Hij met Zijn licht, daar Hij haar tot in de diepten met Zijne bliksemen verlicht.

De bliksemen, die bij een onweder, voornamelijk in den nacht, in de diepte der zee ter neerschieten, veranderen, gelijk de aan de zee wonen den getuigen, de zee van water voor een ogenblik als in ene zee van vuur.

In zulk een onweder, dat Zijne macht openbaart, betoont Hij Zijne goedheid en rechtvaardigheid tevens; want daardoor richt Hij de volken, Hij doet ze voor zich beven, en toch Hij geeft ook weer door datzelfde onweder zegen, Hij maakt de velden vruchtbaar, zodat zij spijze ten overvloede opbrengen en zuivert den dampkring tot des mensen welvaart.

Met handen bedekt Hij het licht, en Hij doet daaraan verbod door degene, die tussen doorkomt.

Dit vers wordt verschillend vertaald en toegelicht. De mening onzer Staten-overzetters is deze: "met handen, dat is met wolken, bedekt Hij het licht, verbergt Hij de zon, en Hij doet daaraan, aan de zon, verbod, door degene, namelijk door de wolk, die tussen de zon en de aarde doorkomt." Anderen (v.d.Palm) vertalen: "Beide handen bekleedt Hij met den bliksem, en geeft hem bevel, wie hij treffen moet; " anderen (Delitzsch): Hij bedekt beide handen met licht, vult ze met bliksemstralen, en gebiedt daarover, wijst die weg en doel naar Zijnen heiligen wil aan, als een zeker treffende schutter. De meeste moeilijkheid geeft in dit vers het woord Bemafgia’ treffen. Dezen nemen dit op als: "die maakt dat iets treft" genen als: "die vijandig treft," wederpartijders, en vertalen: "Hij gebiedt den bliksem tegen den

wederpartijder." De zuiverste vertaling komt ons voor die van Delitzsch te zijn. God wordt hier dan voorgesteld als Degene, die Zijne handen vult met den bliksem en nooit mis treft, maar altijd zeker. Wie het nooit aan macht ontbreekt, om dien te treffen, dien Hij wil. De Engelse vertaling heeft: Hij beveelt, dat deze (n.l. de bliksem) treffe.

Schultens deelt mede, dat in zijn tijd er reeds 28 onderscheidene vertalingen en verklaringen waren gegeven.

Het is Elihu's bedoeling, om Job te doen zien, dat dezelfde zaak, al naarmate God het zo bestuurt, tot een zegen of tot een vloek kan zijn. Job heeft niet begrepen, dat het de goddelozen schijnbaar wel kan gaan en ook de vromen. Hij wilde het anders. Hij verwachtte het anders. Maar nu wijst Elihu hem op het onweder. Het onweder is tot zegen als het verfrist, als het door den verzellenden regen de landen weer groeikracht schenkt, en ditzelfde onweder is tot een vloek als het treft en zijne verwoestingen aanricht. De voorspoed is voor den vrome een zegen, en diezelfde voorspoed is voor den goddeloze een vloek, dewijl hij hem niet tot God brengt, maar van Hem afvoert.

Daarvan, van het naderen des onweders verkondigt Zijn geklater, rollen, en het vee, daar het angstig te zamen loopt en op elkaar dringt, kondigt ook aan; ook van den opgaanden damp geeft het vee, even als van het naderen des onweders, tekenen.

"Het vee heeft niet slechts een voorgevoel van naderenden regen, maar zegt ook, voordat de wolken nog opgekomen zijn, dat zij opkomen zullen." -Over deze en andere natuurbeschrijvingen van ons Boek, zegt de geestvolle Katholieke theoloog Gügler: De natuur staat hier overal nog in hare vreselijke oorspronkelijke gedaante, gelijk zij pas uit den chaos voortkwam, voor de ziel; het zijn de reuzengebergten, de bruisende wateren, de uitgespannen hemel, de zon, de sterrenbeelden, die als wonderen zonder getal op het gemoed aanvallen; het zijn de ontblote afgronden, de uitgebreide nacht, de aan niets hangende aardbol, het in wolken verzamelde water, de bevende zuilen des hemels, de donder en de aan alle zuilen der aarde schitterende bliksemen, het zijn ontelbare dingen, onnaspeurlijke wonderen, die het opgewekt denkvermogen bezig houden, de natuur ligt in hare oorspronkelijke grootte, in hare oorspronkelijke diepte voor het verwonderd, voor het worstelend gemoed.

Indien er geen licht is, is er zeker ene wolk, die het onderschept. Het licht van Gods gunst, het licht van Zijn aangezicht, het meest licht gevende van alles. Juist dat licht heeft menigmaal ene wolk. De wolken onzer zonden dwingen den Heere, om Zijn aangezicht te bedekken met toorn en smart; zij verhinderen dat licht van Zijne gunst en Zijne dierbare goedheid om in onze zielen te schijnen.

(Intussen is het onweder naderbij gekomen, de bliksem licht, de donder rolt).

HOOFDSTUK 37.

GODS MAJESTEIT WORDT UIT HET BOEK DER NATUUR GEKEND.

Vs. 1-13. Mijn ganse hart beeft over den majestueuzen klank van den rollenden donder en de snel elkaar opvolgende bliksemen. Daarin openbaart de heerlijke God zijne onnaspeurlijke wondermacht. Evenzo in de overige werken der natuur, in vroegen en spaden regen, in den winter, wiens macht mensen en dieren ondervinden, in storm, in koude, in ijs. Alles bestuurt Hij naar Zijne wijsheid tot straf of ten zegen van Zijne schepselen.

Ook 1) beeft hierover, over die vreselijke majesteit Gods, die ons in den naderenden donder tegentreedt, mijn hart, en springt op uit van zijne plaats 2).

Of: Ja, hierover beeft mijn hart. De grondtekst geeft duidelijk aan, dat het onweder, wat straks losbreekt en waarin God zich openbaart aan Job, reeds nu zich doet horen, of naderbij komt. Het woordje hierover geeft dit juist aan. Ook vs. 2 zegt ons dit.

De inwendige angst, die bijna alle mensen, even als ook de dieren, bij een onweder overvalt, meer dan bij enig ander natuurverschijnsel, is alleen reeds genoegzaam ten bewijze, dat de H. Schrift recht heeft, wanneer zij op vele plaatsen (vgl. Psalm 18) het onweder als ene geheel bijzondere en duidelijke openbaring der heerlijkheid en majesteit van God, als den Schepper en Rechter der wereld, voorstelt.

Gevoelt gij hierbij niet hetzelfde als ik? Hoort toch met aandacht
de beweging, het daveren Zijner stem, en het geluid, het gedreun, dat uit Zijnen mond uitgaat!

Psalm 29: 3.

Letterlijk: Hoort, o hoort!

Dat onweder, den donder zendt Hij recht uit onder den gansen hemel laat Hij het los, en Zijn licht, den bliksem, over de einden der aarde.

Daarna, na den bliksem, brult Hij met de stem; Hij dondert met de stem Zijner hoogheid, en Hij vertrekt die dingen niet1), houdt met Zijne bliksemen niet op, als Zijne stem zal gehoord worden, zonder tussenpozen laat Hij het aan den hemel lichten.

In het Hebr. Welo jeakbeem. Letterlijk: Hij houdt ze niet terug, n.l. de bliksemen.

Dr. Kuyper c.s. hebben in hun uitgave van den Staten-Bijbel het woord vertrekt vervangen door stelt uit. Elihu wijst er hierop, dat God, de Heere, niet ophoudt met Zijn stem te doen horen, Zijne bliksems niet terug houdt.

God dondert met Zijne stem zeer wonderlijk, zodat men over Zijne verhevenheid zich verbazen moet; Hij doet grote dingen aan al Zijne schepselen, op velerlei wijze, en wij begrijpen ze niet in hun oorzaak en bedoelingen. Dwaasheid ware het dan te menen, dat wij al Zijne verborgene wegen, die Hij met de Zijnen houdt, zouden kunnen verstaan. Zij zijn allen wonderbaar, maar toch zalig.

Elihu spreekt voortdurend over de overmeesterende indrukken van het prachtig naderend onweder, dat zich reeds begint te ontlasten, en waaruit de Heere Zichzelven wil openbaren. Daarbij is hem dit duidelijk een zinnebeeld van den dikwijls zo donkeren heilsweg van God in droefenissen en aanvechtingen, Ook in Jobs leven was bliksemstraal op bliksemstraal, donder op donder gevolgd; maar daarvan zou hij zeker zijn, dat geen slag bij toeval kwam, maar de Heere zelf, gelijk in het onweder, zo ook bij zijne aanvechtingen tegenwoordig was, en zelf de slagen richtte naar hun doel. Toorn en genade zijn ook in de aanvechting, even als in het onweder, bij elkaar. De Heere wil Job in het onweder, dat hem getroffen heeft, zegenen en op nieuw begenadigen; maar Job ziet in den over hem gekomen angst alleen den ook gereed staanden toorn. Het onweder, dat thans gezien wordt, herinnert Elihu ook aan vele andere wonderen Gods in de natuur; tot deze gaat hij reeds in de tweede helft van vs. 5 over. Maar de indrukken van het onweder op zijn gemoed zijn te machtig; daarom keert hij onwillekeurig altijd weer daarnaar terug (zie vs. 11 en 14).

Wij begrijpen Hem niet a); want Hij zegt tot de sneeuw: Wees, val op de aarde; en tot den plasregen des regens: Val neer op de aarde! dan is er de plasregen Zijner sterke regenen. Zijn almachtig woord is genoeg, om het winter te doen worden.

Psalm 147: 16.

Dan, in zulk een wintertijd, zegelt Hij de hand van ieder mens toe, zo hij van den gewonen arbeid rusten moet en zich in zijne woning voor de koude winden en den regen moet terugtrekken, opdat Hij kenne alle lieden Zijns volks 1), opdat allen, die Hij schiep, weten dat het de Heere is, die al deze dingen doet.

Beter: Opdat tot zijne erkentenis komen al de lieden van Zijn werk, d.i. al degenen, die Hij geschapen heeft.

En zelfs het gedierte, het wild gedierte van het woud, gaat in loerplaatsen, in schuilhoeken en blijft in zijne holen, zonder arbeid even als de mens, zelfs dikwijls in een winterslaap (Psalm 104: 22).

Uit de binnenkamer, uit de verborgene verte van de grote Arabische woestijn, in het Zuidoosten van Hauran (Hoofdstuk 9: 9)komt ten tijde des winters de wervelwind, de hevige, verwoestende wind (vgl. Hoofdstuk 1: 19. Hos. 13: 15),en van de verstrooiende winden, van de winden, die de wolken verstrooien en den hemel helder maken, de koude.

De Oostenwind is in Syrië en Arabië het meest in den winter en in het begin van de lente, wanneer hij bij lang aanhouden het jonge groen verzengt en een jaar van honger veroorzaakt,

waarom hij ook Samum (de verwoestende) heet. Hij is droog, brengt het bloed in beweging, benauwt de borst, veroorzaakt onrust en angst, slapeloze nachten of verontrustende dromen. Mens en dier gevoelt zich bij zijn waaien zwak en ziek. Stormen zijn bij den Oostenwind zeldzaam: wordt hij echter tot een storm, zo veroorzaakt hij door zijne geweldige stoten grote schade. Hij ontwortelt de grootste bomen.

Denkt verder aan den Noordenwind, dien God over de wateren zendt (vgl. Hoofdstuk 4: 15). a) Door zijn geblaas geeft God de vorst, zodat de brede wateren verstijfd worden tot een vasten vloer.

Job 38: 29,30. Psalm 147: 17 en 18.

Ook vermoeit, belaadt Hij de dikke wolken in den zomertijd, gelijk wij het thans voor ons zien, door klaarheid 1), door ene menigte van water; Hij verstrooit, breidt de wolk Zijns lichts, de van bliksem zwangere wolken uit.

In het Hebr. beri. Hier te vertalen door, veelheid van water. Na een ogenblik vertoefd te hebben bij Gods Almacht in den winter, wordt zijn oog en zijn gemoed onweerstaanbaar aangetrokken door het onweder, dat zich ontlast. Hij wijst hier op een uitstorting van water, die veel heeft van een wolkbreuk.

Die onweerswolk keert zich dan naar Zijnen wijzen raad door ommegangen; wendt zich nu hier dan daar heen, naar Gods beschikking, dat zij doen al wat Hij ze gebiedt, op het vlakke der wereld, op de aarde; al wat die onweerswolk uitwerkt is onder hogere leiding.

Welsprekend zegt hij hier, dat Hij zendt én de wolk én de stormen en alles, opdat zij doen, wat Hij voor de gehele wereld heeft voorgesteld. Alsof hij tot ons wil zeggen, dat men altijd de macht en heerschappij Gods in alles wat wij zien, moeten beschouwen, dat waar Hij zeker ons straft, wij mogen leren onze zonde te gevoelen, daartegen ook, dat wij Zijne goedheid proeven, wanneer wij door haar verkwikt worden, wanneer het Hem lust ons liefderijk te behandelen. Opdat wij derhalve dit erkennen, dat wij weten, dat wij schepselen niet ons zelven regeren, maar dat God, omtrent ons, naarmate het hem goeddunkt, beschikt. Derhalve gebruikt Hij hen, tot dat wat Hij bevolen heeft, om over de ganse aarde te doen. Daarom kunnen wij hier een goede kennis verzamelen. Want waarom vrezen wij zozeer voor den donder en andere dingen? Immers, omdat wij God niet vrezen. En dat is ene rechtvaardige straf voor ons ongeloof. De mensen willen God niet vrezen. Waarom nu zendt Hij dit alles? Tot ongevoelige schepselen. Maar opdat Hij daardoor hen des te groter schrik inboezeme. Ziedaar een verachter Gods, die allen godsdienst met de voeten heeft verschopt! Een duivelse razernij heeft hem gans en al veranderd. Alle onderscheid tussen goed en kwaad veracht hij. Ondertussen verschrikt Hij hem door den donder, brengt Hem in verwarring; ja ontrust hem geheel. Ziedaar het loon, hetwelk zij bekomen, die God de verschuldigde eer niet bewijzen en weigeren Gode als hun Heere te erkennen.

Het zij dat Hij die tot a) ene roede, tot ene straf voor de zonden bezigt, of tot zegen voor Zijn land, voor het land der rechtvaardigen, of tot weldadigheid beschikt.

Exodus 9: 18,23. 1 Samuel 12: 18,19. Ezra 10: 9. Job 36: 31.

Wat Elihu hier van het onweder zegt, dat het door den Almachtigen, Rechtvaardigen en goedertieren God naar Zijnen wil geleid wordt, en het niet van het toeval afhankelijk is, waar het treft, is van alle andere natuurverschijnselen waar, zowel van het grootste als van het kleinste. Alle krachten der natuur, volgens de leer der Heilige Schrift, zijn in de hand van haren Schepper, en Hij leidt ze alle tot vervulling van Zijnen heiligen wil, die niets anders bedoelt, dan de wereld te verlossen en in den mens Zijn evenbeeld te herstellen. Daarin bestaat Zijne Voorzienigheid. Ook de kleinste gebeurtenis in de natuur is niet van toevalligen aard, maar dient Hem tot opbouwing van Zijn rijk, tot zaligheid van den mens, als het centrum der gehele natuur. De natuur heeft niet, gelijk de ongelovige wereld en door hare wijsheid dronken filosofie en natuurwetenschap troost, hare van God losgemaakte, onveranderlijke wetten, wier volvoering in gene verbintenis zou staan met de menselijke gerechtigheid en godzaligheid. De naar ons heen gekeerde zijde der natuur met hare schijnbaar onverbreekbare wetten der noodzakelijkheid is nooit te denken zonder de zijde, die naar den almachtigen en barmhartigen God, den Schepper, Verlosser en Heiligmaker des mensen gekeerd is met al de wetten van Goddelijke vrijheid, die dienen om der mensen zaligheid te weeg te brengen. -De wereld der natuur heeft, em zo te spreken, talloze open plaatsen, juist daar, waar zij voor ons verschijnt, als in onafscheidelijken samenhang staande; waar het rijk der zaligheid met zijne eigene wetten voor onze kortzichtige ogen slechts van tijd tot tijd, maar in waarheid steeds en overal doorschittert. Zulk ene steeds open plaats is de mens; iedere verhoring van zijn gebed, elke werking van God in en aan hem is zulk een doorschijnen van de wet der vrijheid, ja de gehele natuur-wereld is steeds en geheel open voor het gebied der zaligheid; de wetten van beide zijden staan met elkaar in verband als cirkels met één middelpunt. Alle zogenaamde wonderen zijn daarom geenszins een ogenblikkelijk ingrijpen in het ijzeren natuurmechanisme, waarop steeds ene herstelling zou moeten volgen, maar een voor onze blindheid bijzonder zichtbaar geworden doorschemeren van de veel hogere wetten der natuur, aan welke de mindere, vaststaande, dierbaar zijn.

Alle zaken en gebeurtenissen van de natuurlijke wereld zijn alzo gene gevolgen van een blind mechanismus, maar van een rechtvaardig, goedertieren en barmhartig Welbehagen, dat ons wil zalig maken.

Het is derhalve volstrekt nodig, dat wij van God blijven afhangen, omdat wij van Zijne goedheid alles mogen en moeten hopen, en aan Zijne wijsheid de mate onzer genietingen en behoeften met reden mag toevertrouwen, gelijk Zijne macht in staat is, alles naar behoren, op Zijn tijd te schenken, en ons in het midden zelfs Zijner oordelen over de volken, kan en zal bewaren ter Zijner ere.

14.

Vs. 14-24. Zo min gij de wonderdaden Gods in de natuur kunt begrijpen, zo min zult gij u ongestraft vermeten, Hem over Zijne wereldregering te bedillen. Al is het dat gij nu in het donkere zweeft, zo is het toch iets gerings, dat Gods zon u spoedig weer beschijnt. Hij is onbegrijpelijk en almachtig, maar nooit onrechtvaardig. Waarlijk wijzen vrezen Hem daarom.

Neem dit, o Job! ter ore; sta stil, en aanmerk de wonderen Gods in de natuur, die u omringt, zo zal het u niet moeilijk zijn van de wijsheid en gerechtigheid in Gods bestuur op u en uw lijdens-raadsel ene toepassing te maken.

Weet 1) gij wanneer, op welke tijden en om welke redenen God over deze natuurwonderen, die ik u voorstelde (vs. 6-13), orde stelt, ze voorneemt, en in ‘t bijzonder, wanneer Hij het licht Zijner wolk, den bliksemstraal, laat schijnen? Kunt gij van deze en van alle wonderdaden Gods meer begrijpen, dan dat zij geschieden en zijn?

Ongetwijfeld is het Elihu er om te doen, om Job klein en nederig te maken in eigen ogen. Job heeft zich niet weinig laten voorstaan op zijn kennis en toch heeft hij het raadsel van zijn lijden niet kunnen oplossen. Elihu wil Job er nu toe brengen, om in te zien, dat de Heere den nederige in eigen ogen aanziet en de hogen in eigen schatting vernedert. Wij zijn van gisteren en weten niets. En daarom stelt hij Job allerlei vragen. Of hij de raadselen in de natuur heeft kunnen oplossen. Of hij kan verklaren, hoe eensklaps de warmte komt, of het onweder tot bedaren komt. Of hij kan verklaren, hoe God de hemelen heeft uitgespannen. Hij weet het, dat Job op alle deze vragen het stilzwijgen moet bewaren. En daarom, als Job niet eens kan verklaren wat hij ziet, wat hij met eigen ogen aanschouwt, hoe zou hij dan kunnen oplossen de vele raadselen der Voorzienigheid en der Godsregering ook ten opzichte van het lijden der Zijnen?

Hebt gij wetenschap van de opwegingen der dikke wolken, hoe de zware wolken in evenwicht gehouden worden? Het zijn de wonderheden, de wondervolle beschikkingen desgenen, die volmaakt is in wetenschappen?

Begrijpt gij het, hoe het komt, dat uwe klederen warm worden, gelijk gij op dit ogenblik ondervindt, als Hij de aarde stil maakt uit het zuiden, den zachten zuidenwind laat waaien, die het onweder voorafgaat (Luk. 12: 55)?

Hebt gij met Hem de hemelen uitgespannen, men zou het menen aan uwe stoute taal, waarmee gij Hem bedilt en tot een twist gedurig oproept, de hemelen, die vast zijn, als een gegoten spiegel?

In de gehele oudheid had men slechts spiegels van gepolijst metaal (Exodus 38: 8); glazen spiegels komen eerst in de 13de eeuw voor.

Alexander von Humboldt, de grote meester der natuurschildering, zegt omtrent de natuurbeschouwingen in ons Hoofdstuk: "De meteorologische processen, welke in de wolken plaats hebben, de vorming en oplossing der dampen bij verschillende richting van wind, hun kleurenspel, het ontstaan van den hagel en van den vallenden donder worden hier met individuele aanschouwelijkheid beschreven; ook worden vele vragen voorgelegd, die onze tegenwoordige fysica in meer wetenschappelijke uitdrukkingen kan formuleren, maar niet bevredigend kan oplossen. Waar de natuur karig hare gaven uitdeelt, scherpt zij de zintuigen van den mens, dat hij op iedere afwisseling in de bewogen lucht zowel als in de wolken let, dat hij in de eenzaamheid der dorre woestijn, zowel als in die van den golven slaanden

Oceaan elke afwisseling van verschijningen nagaat, of zij ook voorboden konden wezen. Het klimaat is bijzonder in het dorre en rotsachtige gedeelte van Palestina geschikt om zulke opmerkingen te maken.".

Onderricht ons toch, wat wij, nietige mensen, Hem zeggen zullen, den zo wonderbaar heerlijken God, die in dat onweder nadert. Gij zult het toestemmen, dat het ons betaamt te zwijgen, want wij zullen niets ordentelijk voorstellen kunnen, niets dat ons recht geeft ons naast Hem te stellen, van wege de duisternis van ons verstand.

Hier (vs. 18 en 19) klinkt reeds de toon van verhevene ironie, die later nog sterker in de redenen van Jehova terugkeert; maar de ironie verstomt voor den schrik van den eerbied, die bij de gedachte aan de Goddelijke majesteit den sprekende zelven vervult.

Moeten wij dan niet meer dan zinneloos zijn, indien wij ons aanmatigen Hem te weerstaan, en naar een gelegenheid zoeken, om met Hem te twisten. Ziedaar, waarom hier gesproken wordt van duisternis. Laten wij derhalve onze conditie erkennen en insgelijks die van God. Dan zullen wij onzen mond sluiten en wij zullen ons niet meer aanmatigen verlof te vragen, zoals wij gewoon zijn, met om Hem te twisten. Maar bij ons zal de nederigheid zijn, om alles goed te keuren, wat God doet, en men zal bekennen, dat er niets in Hem is, dan wijsheid, goedheid, billijkheid en rechtvaardigheid, zodat er niets voor ons overblijft, dan Hem in alles de ere te geven.

Zal het Hem 1)? die niet met Zich laat spotten verteld worden, als ik, een mens, met een verduisterd, kortzichtig verstand zo morrend en bedillend over Hem en Zijne wereldregering zou spreken? En dat hebt Hij gedaan. De schrik grijpt mij aan bij de gedachte, dat ik tegen Zijn bestuur zou morren, en nog zou wensen, dat mijne woorden voor Hem kwamen, gelijk gij dikwijls gedaan hebt. Denkt iemand 2) dat, zou iemand wensen, om met God te twisten, gewis hij zal verslonden worden.

Elihu stelt zich in het levendige van zijne weerlegging in Jobs plaats, en stelt zich voor den geest, hoe vreselijk het voor hem zou zijn, zo hij gedaan had als Job. Dit moet op Job een diepen indruk maken. -Elihu is nu op de hoogte zijner weerlegging gekomen. Van nu af komt hij zacht vermanende en vertroostende tot het slot en neemt nog eens al het vorige te zamen.

Indien een mens zijn zaak wil bepleiten voor God, moet hij zeker te kort schieten, hoeveel meer zou hij dan als wegzinken, indien hij durfde tegen God pleiten, en met zijn Meester twisten! Zo Gods toorn hem niet als een vermetele in dit geval verteren mocht, zou Zijn heerlijke glorie en luister hem toch ten uiterste verschrikken, van verbaasdheid doen sidderen, of hem met blindheid en doofheid treffen, en stok stijf doen worden van schrik.

Of, of zal iemand wensen vernietigd te worden? Elihu spreekt het hier uit, dat iemand, die zou wensen, dat zijn twisten met God, Hem zou worden bekend gemaakt, gevaar liep, om vernietigd te worden. Job heeft gewild, dat zijne verdediging, gelijk als de aanklacht zijner vrienden, zou bekend gemaakt worden aan den Hemelsen Rechter, gelijk men dit gewoon was voor den aardsen rechtbank te doen. Maar gewis, indien dit werkelijk plaats had, indien God

zich enkel als de Heilige en Rechtvaardige openbaarde en niet ook als de Barmhartige en Genadige, indien God dus deed naar het striktste recht, er zou van den met God twistende niets overblijven. Hij zou omkomen en vergaan.

En nu dikke zwarte onweerswolken den hemel bedekken ziet men het licht der zon niet, als het helder is in den hemel, hoewel de zon boven die wolken helder schijnt; als echter de wind doorgaat en dien hemel zuivert, dan zien wij weer het licht, en verheugen allen zich in Zijne heerlijkheid;

Ziet, zo heeft ook voor u de heldere zon van Gods genade een tijd lang achter de wolken der verwachting zich verborgen, zonder dat toch daarom Gods liefde jegens u verminderd was; maar ieder ogenblik kan zij zich weer voor u openbaren en des te heerlijker u beschijnen, wanneer gij slechts stil wilt zijn en ootmoedig wachten.

Licht is er altijd, maar het wordt niet altijd gezien. Wanneer er wolken tussen komen wordt het zelfs op den helderen middag duister. Het licht van Gods gunst schijnt altijd op Zijne gelovige dienaren, hoewel zij het niet altijd zien. Zonden zijn de wolken en dikwijls verhinderen zij ons het schitterend licht, dat in het aangezicht van God is, te zien. Zo zijn er ook wolken van zorg, die dikwijls onze zielen verduisteren; wanneer deze inwendige wolken als het ware op de ziel zich nestelen, heeft de Heere een wind, die over haar gaat en haar reinigt. Wat is die wind? Het is Zijn Heilige Geest. Het woord in den tekst betekent beide. Gelijk de wind de wolken verstrooit en verdrijft, die in de lucht vergaderd zijn, zo zuivert Gods Geest onze zielen van de wolken en nevelen van onkunde en ongeloof, van zonde en lust, die in onze harten vergaderd waren en anders eeuwig zouden gebleven zijn. Van al deze
wolken reinigt de Heilige Geest ons in het werk der wedergeboorte. En van al de wolken,
welke onze gewetens verontrusten, reinigt ons de Heilige Geest in het werk der vertroosting.

Op dit ogenblik is het zonlicht verscholen achter dikke wolken. Maar, zegt Elihu, één enkele windvlaag is voldoende, om het licht weer te voorschijn te roepen en de zon helder aan den hemel te doen staan. Zo is het ook met den Heere God. Achter de geestelijke wolken mag Hij zich verbergen, zodat ge uitroepen moet: Rondom Gods troon Zijn wolken en donkerheid, maar als de wind van Gods gunst en genade ze weer verdrijft, als God Zich weer openbaart en in Zijn Aangezicht Zich laat zien, dan breekt het licht ook weer in de ziele door, de bange vrees verdwijnt, en menig raadsel wordt U ontdekt.

Wie kan het begrijpen, als van het noorden het goud komt1), dat de mens uit de geheimvolle schatkamers aan het licht brengt; maar bij God is een vreselijke majesteit, wat zal ik nog meer optellen van Zijne wonderen, voor Hem is het grootste zelfs niet groot; Zijne macht en majesteit is nog oneindig ver boven al die openbaringen.

Volgens de gedachten der ouden is het Noorden de eigenlijke landstreek van het goud; daar bewaken grijpvogels de goudmijnen van het Arimaspische gebergte, gelijk Herodotus (lib. III 11 fl) vertelt, daar, van den bergpas van den Kaukasus tot aan de Gordyeïsche bergen, wordt door ongetemde volksstammen goud gegraven (Plinius hist. nat. VI 11); bij de Scyten wordt

het door mieren aan het licht gebracht (Plinius XXXIII: 4), maar voor de meest fabelachtige hoofdplaats van het goud werd het Noordelijk Azië met het Altaigebergte gehouden.

Het vinden van het edele goud in het afgelegen Noorden staat in tegenstelling tegen de onmogelijkheid van het naspeuren van dien God, die in Zijne regering der wereld raadselachtig, maar heerlijk is. Dezelfde gedachte had ook Job (Hoofdstuk 28) uitgesproken, zonder die echter toe te passen.

Met deze verklaring sluit het vers zich aan het volgende aan.

Het goud kunt gij nog ontdekken, maar Gods Majesteit te doorgronden kunnen we niet.

Anders vatten, zoals Schultens e.a., het op, wanneer zij de zon, uit het verborgene als goud, in een gulden gestalte, laten voorkomen, evenzo, zeggen zij, is er bij God een onmogelijk te beschouwen, en met allen eerbied en vreze hoog te waarderen Majesteit en heerlijk blinkende Grootheid en Luister. -

Den Almachtige, Dien kunnen wij, door duisternis omgeven, in al Zijne werken, niet uitvinden, niet nagaan en begrijpen; Hij is daartoe te a) groot van kracht en majesteit; doch hoe groot ook Zijn vermogen zij en hoe ontzaglijk Zijne majesteit, door gericht en grote gerechtigheid verdrukt Hij niet 1); Hij doet niemand leed en schade in het gericht, of door al te grote gerechtigheid, door nietig kleingeestig verzoeken.

Job 9: 4; 12: 13,16; 36: 5.

Elihu keert hier aan het slot zijner rede terug tot het thema, van hetwelk hij uitgegaan is. "God buigt het recht niet en verdrukt niemand." dat is toch eigenlijk de hoofdgedachte, welke Elihu in Jobs hart wil overstorten, en die aanstonds in de verschijning des Heren hare daadzakelijke bevestiging vindt.

Of recht en gerechtigheid buigt Hij niet. Zo heeft Job het wel uitgesproken, wanneer hij meende, dat God zijn vijand was, maar zo is het niet, wil Elihu zeggen. Hij is en blijft de onkreukbaar Rechtvaardige, bij Wie er geen onrecht is.

Daarom, omdat in Hem ene zo volmaakte harmonie tussen almacht, gerechtigheid en goedertierenheid is, vrezen, eren Hem de lieden; allen, die dit erkennen, buigen zich gaarne onder Zijn rechtvaardig regeren: en Hij ziet gene wijzen van harte aan, gene, die wijs zijn in eigene ogen. Menselijke duisternis en hoogmoedig bedillen kan Hem niet aan het wankelen brengen, maar roept Hem slechts op om te vonnissen.

Nog eens wijst Elihu, ernstig waarschuwende, de eigenlijke boezemzonde van Job aan, die hem verhindert, zich onder Gods Wil te buigen. Wanneer wij bekwaam zijn geworden, om uit de wereld der natuur den Heere te volgen in het rijk der genade, en wanneer wij van de algemene zegeningen Zijner voorzienigheid in de schepping geleid zijn om de bijzondere zegeningen Zijner liefde in de verlossing te zien, welk een groot en onbegrensd veld is er ter

beschouwing geopend voor het oog van een arm zondaar! Wij kunnen niet verhalen, gelijk Elihu zo schoon uitdrukt, hoe onze klederen ons warm maken, wanneer de Heere de aarde door een Zuidenwind verkwikt. En kan het dan wonder zijn, dat wij niet bekwaam zijn om te verklaren, hoe het kleed van Christus' gerechtigheid wordt tot een volmaakt rechtvaardig gewaad, om de ziel te kleden, en hem, die onrein is in zich zelven, in Christus rein, gezegend en geheiligd te maken? Treurig is het inderdaad, dat mensen ongelovig zijn ten opzichte van zo grote genade, daar hun dagelijkse ondervinding in de gewone zaken van Gods voorzienigheid hen dwingt volkomen toe te stemmen, zoveel dat zij niet kunnen verklaren.

Met een zekeren haast, met ene heilige vreze heeft hij de laatste woorden uitgesproken; hij breekt plotseling af, verstomt nu voor het onweder, dat steeds nader komt. Nu God zich opmaakt om te spreken, moet Zijn dienaar zwijgen.

HOOFDSTUK 38. GOD ROEMT ZELF ZIJNE ALMACHT EN WIJSHEID.

Elihu's redenen hebben in twee opzichten de verschijning des Heren voorbereid, vooreerst door kastijding daar zij Job zijn hoofdzonde van zijn hart ontdekten, en het Goddelijk doel van zijn lijden, namelijk de reiniging van verborgene zonden, aan het licht brachten: ten tweede door onderwijzing, daar zij de volle harmonie tussen Gods almacht, gerechtigheid en goedertierenheid bewezen. Nu treedt de Heere zelf, die zo dikwijls door Job tot een twistgeding is uitgedaagd (het laatst Hoofdstuk 31: 35 vv), uit de onweerswolken te voorschijn, en geeft, geheel anders dan Job het vroeger verwachtte, de oplossing van het gehele vraagstuk, en wel weer in drie duidelijk van elkaar afgescheiden redenen (Hoofdstuk 1-31; 38: 39-39: 30; 40: 7-41: 26). Deze oplossing geschiedt echter van den Heere niet door ene verdediging van zijn handelen. Deze ware in Gods mond ongepast geweest; gelijk aan enen Koning, die aan Zijne onderdanen gene rekenschap geeft, laat Hij Zich niet in met opheldering en over Zijne raadselachtige leiding. Daartoe was vooraf Elihu als een waarachtig getuige Gods opgetreden. Ook wil de Hier met Zijne redenen niet slechts bevestigen, wat Elihu gezegd heeft, slechts middelijk drukt Hij op het ware, dat Elihu gesproken heeft en ook op hetgeen in Jobs woorden waar was, het zegel der bevestiging. De verschijning des Heren zelven als daadzaak, is het, wat den gehelen strijd beslist; dus, niet het lerende in deze redenen, is hoofdzaak. De redenen, die de verschijning vergezellen, hebben slechts het doel, haar zelf te verklaren in wonderbaar heerlijke beelden aan te tonen, dat Hij diegene is, dien Elihu geschilderd heeft, namelijk de vereniging van de hoogste macht en wijsheid, met barmhartige liefde, die er zo ver van verwijderd is; Zich om haar schepsel niet te bekommeren, dat zij zelfs in het geringste schepseltje, voor alles in het bijzonder gezorgd heeft; als degene, die Zich den vermetelen berisper niet als een verpletterend Rechter wil openbaren, maar in neerbuigende liefde. Door zulk een onmiddellijke indruk van het diepste van Gods Wezen wordt met der daad het duistere verwijderd, dat nog op de ziel van Job drukt, en hij zelf geleid tot hartelijk berouw over de nu door hem erkende boezemzonden, waarmee hij toch reeds door zijn zwijgen op Elihu's strafpredikatie begonnen is. Eerst nu, nu Job den Heere, Zijnen Heiland, gezien heeft, verkrijgt hij ook ten volle bevrediging; ja een hogeren vrede dan hij vroeger bezeten heeft. De taal in de redenen Gods is zo schoon, verheven en diep aangrijpend, dat datgene, wat Job (Hoofdstuk 9: 12 en 26) en Elihu (Hoofdstuk 36 en 37) vroeger tot verheerlijking van de openbaring Gods in de natuur gezegd hebben, verdwijnt, even als een verwijderd ruisen voor den vollen donder, gelijk Job zelf (Hoofdstuk 26: 14) zegt. Het bewonderenswaardige in deze redenen is het frisse, stoute spel met alle beelden der schepping. Vooreerst wordt de gehele schepping met alle krachten, die sedert haar ontstaan in haar werken, overzien; vervolgens de menigvuldige gedaanten der dieren, met hun bonte afwisseling en hun, onder den schijn van willekeur verborgene doelmatigheid; eindelijk worden nog in het bijzonder twee dier-monsters geschilderd, die vooral geschikt zijn, om den mens tot gevoel van zijne onmacht en onwetendheid te brengen.

Ia. Vs. 1-15. Welaan, gord u aan, om Mij, dien gij berispt hebt, te antwoorden. Kunt gij verklaring over de schepping en het grondvesten der aarde geven? Over de schepping en de begrenzing der zee, over het opgaan van het morgenlicht over de aarde?

Daarna antwoordde de HEERE, Jehova 1), Job, uit een onweder 1), een onweersstorm (zie Hoofdstuk 36: 30; 37: 2), en zei, nadat er stilte in de natuur gekomen was.

Het heeft ene diepe betekenis, dat in den geschiedkundigen proloog (Hoofdstuk 1 en 2) en van nu af bij de beslissing van het geheel slechts de naam Gods "Jehova" gebruikt wordt, terwijl in den strijd der mensen (Hoofdstuk 3-37) slechts El, Eloah, Shaddai (God, de Almachtige) voorkomen. De laatste namen, even als Elohiem, noemen het Goddelijk Wezen als de volheid en bron van alle leven, van alle macht en kracht, van alle zaligheid en heiligheid, van alle heerlijkheid en majesteit, "Jehova" daarentegen noemt Hem als den Barmhartige en Genadige, als den Verlosser en Heiland, die, om den gevallen mens uit zijn verderf te redden en weer tot zich te trekken, Zich van Zijne heerlijkheid ontledigt, en tot de mensen nederdaalt. Daarom wordt daar, waar God voor Job in zijn zielenstrijd der verzoeking werkelijk een verwijderd God, een almachtig Redder en Rechter is, de eerste naam gebruikt; waar echter van dien God sprake is, die Job in het lijden brengt, om hem van zijne zonde te verlossen, die Zich genadig neder buigt, om hem tot den zegen van volle belijdenis en herstel der genade te brengen, daar staat de naam Jehova in zijne plaats.

Als hier gezegd wordt, dat de Heere aan Job verschijnt, dan hebben wij hier niet te denken aan ene lichamelijke verschijning, ook niet aan een openbaring door den Engel des Verbonds, maar aan een onzichtbare, hoewel hoorbare openbaring in het onweder, op dezelfde wijze, als de Heere God aan Israël op Horeb verscheen, onder tekenen van vuur, gelijk Hij aan Elia verscheen, na het ruisen van een zachte koelte.

Het onweder, de storm is hier het voertuig, waarvan de Heere God Zich bedient.

Waarom de Heere in een onweder verschijnt, blijkt reeds gedeeltelijk uit het gezegde bij Hoofdstuk 36: 28. Het onweder en de storm, die de lucht reinigt, is vooral in Palestina en Syrië een natuurverschijnsel, dat, in zijne verwoestende en tevens reinigende en rijkelijk zegenende werking, overeenkomt met het straffend en verlossend besturen van God in de mensenwereld. Het is daarom ook bijzonder geschikt. om een middel ter openbaring te zijn van dien God, die vol majesteit en heerlijkheid is, maar ook vol barmhartigheid en genade. Aan Job verschijnt de Heere als Rechter, die den overmoedigen bediller moet verootmoedigen en binnen zijne grenzen brengen, maar ook als Verlosser, die den boetvaardigen zondaar wil rechtvaardigen en weer in den staat der genade wil plaatsen (vgl. Exodus 19: 16-19. 1 Koningen 19: 11. Ezechiël. 1: 4).

Wie is hij toch 1), die voor zich en anderen den raad der Goddelijke liefde, die den zondaar door droefheid en lijden van de zonde wil verlossen, verduistert, in een vals licht stelt, met woorden zonder ware wetenschap 2), die het licht geheel wegneemt, door er van te spreken, zonder er iets van te begrijpen?

God, opdat Hij ons tot beneden niets verlage en tot het diepst vernedere, gebruikt dit woord: Wie zijt gij, gij mensen? Wanneer Hij dit doet horen, bedoelt Hij daarmee, om ons alle gelegenheid tot roemen te ontnemen. Want alsdan erkennen wij, dat in ons zelfs geen

smaak voor enig goed aanwezig is, en alsdan hebben wij geen gelegenheid meer, om ons iets aan te matigen.

De bedoeling van deze uitdrukking is Job te overtuigen, dat hij heeft gesproken op een wijze, die niet getuigt van doorzicht in de zaken, zonder een waar en duidelijk inzicht, waardoor hij de daden Gods in betrekking tot de mensen, ook wat de onheilen betreft, in een vals licht heeft geplaatst.

Gord nu, als een krijgsman, uwe lenden, schort uwe lange klederen met een gordel op, en treed met Mij in den strijd, wat gij lang gewenst hebt te kunnen doen (Hoofdstuk 9: 35; 13: 14: 15; 31: 37 zo zal Ik u vragen 1) over de zaken Mijner wereldregering, die gij berispt hebt, en onderricht gij Mij2), opdat Ik weet of gij zo wijs zijt, dat gij over Mijne werken kunt oordelen.

Terwijl de Heere zich met Job inlaat in een gesprek, doet Hij toch geenszins wat Job gewenst heeft, maar iets anders, waaraan Job in het geheel niet gedacht heeft. Hij overlaadt hem met vragen, die hem moeten leren, hoe onrechtvaardig en dwaas hij handelde met dit optreden te willen.

Op heilige ironische wijze spreekt God hier, opdat Job reeds terstond een diepen indruk zou verkrijgen van de grote dwaasheid, die hij heeft uitgesproken, om met God een twistgeding te willen aanvangen. Job moet het terstond weten, dat hij een vermetel waagstuk heeft ondernomen. Want toch, als een arme, machteloze, door de wormen schier verteerd, ligt hij daar ter neer. Zijn kracht is vergaan, zijne macht is uitgeput. Ter nauwernood kan hij zich oprichten, en nu roept God hem op, om zich als een krijgsman, als iemand, want dit staat er eigenlijk letterlijk, die over reuzenkrachten te beschikken heeft, te openbaren. Om met God te kunnen strijden, moet men meer dan reuzenkracht bezitten, en och arme, Job is een geheel krachteloos mens geworden. Hoe zult gij dan, en dit wil de Heere hem doen gevoelen, kunnen bestaan voor Mijn aangezicht? Als met één slag rukt God hem weg van het verheven voetstuk, waarop hij zich zelven heeft geplaatst.

Hier gaat God voort, om de dwaze en ijdele aanmatigingen der mensen in een belachelijk daglicht te stellen, wanneer zij menen, zoveel scherpzinnigheid te bezitten, dat zij met God willen twisten en strijden. Hij zegt, waar is het, dat gij schijnt begaafd te zijn met een vlug verstand, wanneer ik U toesta te spreken, maar op mijn beurt zal Ik mij ook aangorden en zal Ik ook een weinig spreken, wat dienstig is; gij nu antwoordt Mij, en gij zult terstond uwe krachteloosheid erkennen.

Waar waart gij a) toen Ik 1) de aarde grondde, grondvestte? Waart gij daarbij tegenwoordig of werkzaam? geef het te kennen, wat gij toen gezien hebt, indien gij kloek van verstand, vol inzicht in het plan van het Goddelijk wereldbestuur zijt (Psalm 102: 26).

Spreuken 8: 29.

Gij, die U voor een orakel wilt doen houden, en voorwendt een kennen van Gods raadsbesluiten te zijn, en die U vermeet dezelve te beoordelen, waar waart gij, toen de Almachtige de aarde grondde? Gij waart zeker gelijk alle anderen, voor en na U levende, niet alleen niet tegenwoordig bij dat werk, noch had er het minste zeggen in, maar zelfs had gij geen bestaan althans, gij laagt nog in diepe vergetelheid begraven.

Hij heeft ons niet geraadpleegd, toen Hij de wereld schiep, welke volmaakt wèl is geschapen, zou Hij ons dan om raad vragen, ten aanzien der maatregelen, welke Hij, in het besturen er van, ter hand neemt?.

Wie heeft hare maten, de evenredigheden der aarde gezet? Zeg het, want gij weet het immers? Of wie heeft over haar een richtsnoer getrokken, tot het bewerken van hare kunstvolle orde en bewonderenswaardige evenredigheid?

Waarop zijn hare grondvesten, de pilaren of grondstenen, over welke het gehele wondergebouw zweeft, neergezonken, zodat het in eeuwigheid niet wankelt (Hoofdstuk 26: 7. Psalm 104: 5 vv.)? Of wie heeft haren hoeksteen, die alle delen van het grote huis samenhoudt, gelegd?

De schepping der aarde wordt vergeleken met de grondvesting en optrekking van een gebouw, ‘t welk zijne fondamenten heeft, wijselijk naar het meetsnoer wordt afgedeeld, van enen hoeksteen voorzien, en ten dele op zuilen en kolommen rust.

Toen bij het aanbreken van den groten scheppingsmorgen de morgensterren 1), de Engelen, te zamen vrolijk zongen, en al de kinderen Gods juichten 1), het gehele koor van zalige geesten, van Engelen (Hoofdstuk 1: 6). Zij allen verheugden zich in de wording dier aarde zo vol wijsheid, en zongen bij de volmaking ter ere Mijner almacht en wijsheid het: "driemaal heilig," en gij wilt Mij bedillen?

De morgensterren en de kinderen Gods zijn beide uitdrukkingen, benamingen voor de Engelen. De sterren waren er niet vóór dat God de aarde grondvestte, maar zijn op den vierden dag door God te voorschijn geroepen. Morgenster is daarom dichterlijke uitdrukking voor Engel. Dewijl de morgenster den nieuwen dag aankondigt, alzo was ook de Engel de voorbode van den dag der wereldschepping. En gelijk de morgenster schittert in heerlijken, zuiveren glans, zo schitterden ook de Engelen als heerlijke, zuivere wezens, om de ere Gods te verkondigen.

Uit het bij elkaar plaatsen van de morgensterren en de kinderen Gods hebben vele oudere en nieuwere uitleggers het besluit getrokken, dat onder de morgensterren gene eigenlijke sterren, maar de hemelse geesten zullen bedoeld zijn, die om hun bijzondere natuurlijke en geestelijke gaven met de altijd schitterende sterren vergeleken werden.

De Engelen worden Gods zonen geheten, omdat zij veel van Zijn beeld dragen, met God in Zijn huis, hierboven in den hemel verkerende, Hem dienen, gelijk een zoon zijn vader doet. Merkt hier, dat Gods ere en heerlijkheid als van den Schepper der wereld met blijdschap en

gejuich van alle zijne redelijke schepselen geprezen en groot gemaakt moet worden. Want zij zijn bevoegd en gesteld, om de verzamelaars van de lofzeggingen der lagere schepselen te zijn, die God alleen voorwerpelijk kunnen prijzen. Ook is het prijzen van God een voornaam werk der Engelen, en hoe overvloediger wij in heilige, nederige, dankbare en blijde lofgalmen zijn, hoe meer wij dan den wil van God zelf op hun wijze betrachten.

Of wie a) heeft in den beginne de zee met deuren toegesloten 1), door oevers als dammen van alle zijden begrensd, toen zij uitbrak uit den binnensten schoot der aarde en uit de baarmoeder als een pasgeboren kind voortkwam 2)?

Genesis 1: 9. Job 26: 10. Psalm 33: 7; 104: 9. Spreuken 8: 29. Jer. 5: 22.

Dat de zee, trots het vlakke van hare oevers, zich niet over het vaste land uitstortte, is een werk der Almacht, welke over haar, d.i. haar bedwingend, een bestemde grens stelde.

God zwijgt hier van den toestand van "woest en ledig" en gaat terstond over tot het scheppingswerk der zes dagen. Op hoge, dichterlijke wijze wordt hier de Schepping beschreven, en daarmee op het heerlijkst de Almacht Gods verheerlijkt en de diepe, zeer diepe afhankelijkheid van het schepsel voorgesteld. De zee is voor den mens, als de stormwind giert en hare golven bruisen, het beeld van het alles verwoestend element, de schrik voor den nietigen aardbewoner, een oorzaak van veel jammer en ellende. Maar Gods Almacht zet haar paal en perk. Gods Almacht overwint haar en met één woord, met een daad van Zijn wil houdt Hij haar binnen de bepaalde grenzen. Hij heeft in den beginne haar de oevers tot grenzen gesteld, die zij niet overschrijdt, tenzij God het wil.

Welke nu zijn die grenzen? Gelijk Hij melding gemaakt heeft van de maat der aarde, zo spreekt Hij nu ook van de grenzen der zee. Maar welke zijn nu deze? Om zich beter te doen verstaan, wat Hij heeft gezegd, stelt Hij het voor, dat de zee in Zijne hand niets anders is, dan de vrucht in de baarmoeder, zodat het kind zich niet rustiger houdt in de baarmoeder, dan de zee zich houdt binnen hare grenzen. Waar is het, dat zij nu en dan groot gevaar kan geven, voornamelijk, wanneer zij door winden en onweder zich verheft. Dan schijnt de gehele wereld weldra door haar verwoest te zullen worden. Maar toch kan zij hare grenzen niet overgaan. Wie houdt haar tegen? Gelijk wij een wonder zien, wanneer wij zien, dat het kindje zich houdt in de baarmoeder niet anders dan als in een graf ingesloten, en ofschoon het zich beweegt, het er niet uit voortkomt, dan op den bepaalden tijd en dag, naar de order der natuur, dat zelfde geldt ook voor de zee.

Toen Ik de wolk, die uit haar oprees en boven haar bleef bangen, tot hare kleding stelde, en de donkerheid tot haren windeldoek1) (vgl. Genesis 1: 2);

Ik geloof niet, dat ooit grootser beeld van dit element gegeven is, dan nu het hier kind wordt en de Schepper der wereld het met windelen kleedt. Het breekt uit de kloven der aarde als uit den moederschoot te voorschijn; de Beschikker aller dingen spreekt het als een levend wezen aan (vs. 10 en 11), als een verheven bedwinger der aarde met weinige woorden, en de zee zwijgt en gehoorzaamt Hem.

Voor Gods verbazende grootheid is het losbarsten van het woedend element niet meer dan de geboorte van een kind! In het oog van Gods almachtige vaderzorg is ook de zee Zijn kind, dat Hij ter wereld helpt komen.

Toen ik voor haar, de overmoedige, steeds verder voort dringende, jeugdige zee met Mijn besluit, mijn grenzen stelde, de aarde doorbrak
en zette grendel en deuren, zodat zij het vaste land niet kan overstromen;

In het Hebr. Weëschbor alaw chukki. Beter: Toen ik haar mijne grenzen vaststelde. Want wel kan het laatste woord besluit betekenen, maar ook grenzen, of perken, gelijk Spreuken 8:
waar insgelijks van de zee sprake is. En die betekenis moeten we ook hier hebben. In het tweede gedeelte is dan ook sprake van grendel en deuren, waaronder de oevers en de duinen zijn te verstaan.

En zei tot dat element, dat zich ongaarne die kluisters liet aandoen: Tot hiertoe zult gij
komen en niet verder! en hier zal hij (de oever) zich stellen tegen den hoogmoed uwer golven.

Wanneer deze woorden dikwijls tegen den overmoed der mensen gebruikt worden, dan geschiedt dit met recht. De zee is in de natuur het beeld van onstuimigheid, van toorn, van gewelddadigheid en vernielingszucht der mensen. Ja, zij komt in de Heilige Schrift dikwijls voor als iets, wat in de macht van enen tegen God strijdenden geest staat (vgl. Openbaring 21:
Het bronwater daarentegen is de voorstelling van Gods genade, van vrede, van Gods woord, van Christus zelven.

Dat God dien ruimen omvang der trotse wateren in Zijn bedwang heeft, geeft een ontegensprekelijk bewijs te kennen van Zijne eindeloze macht, en kan Hij dit doen, zo kan Hij ook, naar Zijne keuze en welgevallen, de oproeren en het voelen der volken stuiten.

Hebt gij van sedert uwe dagen den morgenstond geboden? Hebt gij den dageraad zijne plaats gewezen? Is de morgen ooit op uw bevel aangebroken en hebt gij de plaats beschikt voor het morgenrood?

Hebt gij van sedert uwe dagen den morgenstond geboden? Hebt gij den dageraad zijne plaats gewezen? Is de morgen ooit op uw bevel aangebroken en hebt gij de plaats beschikt voor het morgenrood?

Opdat hij, de dageraad, de einden der aarde vatten zou, gelijk een kleed, dat gereinigd moet worden, en of, zodat de goddelozen, die bij nacht daarop legerden, uit haar uitgeschud zouden worden 1)?

Kennelijk slaan deze en de volgende woorden terug op hetgeen Job heeft uitgesproken in Hoofdstuk 24: 15 vv., en God wil hem er door te verstaan geven, dat ook reeds, volgens de eigen scheppingsordinantiën God, er een grens is gesteld aan het onrecht en de daden der goddelozen.

Het gehele aardrijk wordt hier bij een tapijt vergeleken, waarvan alle einden tegelijk door het licht worden omvat, om het te zuiveren en te reinigen van al wat verkeerd en zondig is, dewijl het licht schrik en angst voor de goddelozen baart.

Dat zij, de aarde, ten gevolge van den aanbrekenden morgen, veranderd zou worden gelijk zegelleem 1), eerst ene massa zonder vorm, daarna door het drukken van den zegelring een bepaalden vorm en betekenis verkrijgt, en zij, de vormen en voorwerpen der aarde, die in donkerheid gehuld waren, gesteld worden als een feestkleed, zich duidelijk vertonen, gelijk de bonte menigvuldige figuren van een schoon bewerkt gewaad.

Hier wordt de aarde vergeleken bij het was, waarin het zegel wordt afgedrukt. Als het nog donker is, kunt ge de vormen niet onderscheiden en schijnt alles vormloos, maar het stempel of de ring drukt in het was bepaalde vormen af, zo ook geeft het licht aan de aarde weer bepaalde vormen.

En dat door het opgaan der zon van de goddelozen hun licht geweerd worde, namelijk het nachtelijk donker, dat voor hen, de vijanden van het ware licht, bij hun werken der duisternis hetzelfde is, als voor andere mensen het daglicht (Hoofdstuk 24: 17. Joh. 3: 20), zodat zij genoodzaakt zijn zich te verbergen, en de hoge arm van den misdadiger worde gebroken, onschadelijk gemaakt door het licht, dat alles openbaar maakt?

Het natuurlijke licht wordt hier als ene zedelijke macht voorgesteld, die in strijd is met de duisternis en hare werken. Het natuurlijke licht is niet slechts een afbeeldsel, maar ook een werktuig en drager van het eeuwige, Goddelijke licht, waar door ons goddelijk leven, gerechtigheid en zaligheid ten deel wordt, waardoor in ons en buiten ons de strijd tegen de macht van het rijk der duisternis gevoerd wordt -Wat alzo op elken morgen door het natuurlijke licht wordt te weeg gebracht, dat zal op den jongsten dag in den hoogsten zin geschieden. Dan zal de aarde geheel en al van alle goddelozen bevrijd worden en in ene nieuwe verheerlijkte gedaante verschijnen door de macht van het Goddelijk licht.

16.

Vs 16-30. Kent gij den weg tot de bronnen der zee en de poorten der onderwereld, tot de woning van het licht en van de duisternis, tot de voorraadkamers van sneeuw en van hagel, tot den oorsprong van den bliksem en van den stormwind? Kent gij de banen, langs welke de regen de gehele aarde, ook hare woeste delen bereikt? Kent Gij den oorsprong van den regen, van den dauw, van ijs en van rijm?

Zijt 1) gij gekomen tot aan de oorsprongen der zee, tot daar, waar haar water uit de bronnen te voorschijn komt? en hebt gij in het onderste des afgronds gewandeld?

Tot nu toe had God hem bepaald bij Zijn macht in hemel en aarde, nu komt Hij hem wijzen op de diepte der zee, om Job ook hierdoor te bepalen bij zijn eigen kortzichtigheid, bij zijn beperkte kennis. Daarna gaat de Heere over tot hetgeen onder de aarde is, tot de poorten des doods en de schaduwen van het dodenrijk, om daarna terug te keren tot de oppervlakte der

aarde. En dit alles, om Job te doen inzien, dat hij, die zo boud heeft gesproken, ook zo weinig weet, en daarom volstrekt niet bij machte is, om de raadselen Gods te ontsluieren. Op het diepst wordt Job hier vernederd, opdat hij straks als een ootmoedig, verbrijzeld en verootmoedigd zondaar voor zijn God in het stof zou bukken.

Zijn U de poorten des doods ontdekt, de diepste diepten der zee (Hoofdstuk 26: 5 vv. 26.5)? en hebt gij gezien de poorten van de schaduw des doods, van het dodenrijk, zodat gij zeggen kunt, welke samenhang tussen dood en leven, onderwereld en bovenwereld bestaat?

Zijt gij met Uw verstand gekomen, doorgedrongen tot aan de breedte der aarde; hebt gij de gehele uitgestrektheid der aarde nagegaan en overzien, zodat gij weet in welk verband de dingen op de oppervlakte met de diepte staan? Geef het te kennen, indien gij dit alles (vs. 16-18) weet. Misschien had gij dan recht, met Mij te spreken over het regeren der wereld (vgl. Hoofdstuk 37: 18).

Waar is de weg, daar het licht woont, welke is zijn geheime wondervolle oorsprong? en de duisternis, waar is hare plaats?

Licht en duisternis worden hier wederom bij persoonsverbeelding voorgesteld als vorsten, die beurtelings het gebied over de aarde voeren; elk heeft zijne plaats, zijn paleis, waar hij zich ophoudt, terwijl de andere op aarde het bevel voert. Waar is het licht, wanneer het donker is? Waar is de duisternis, wanneer het helder dag is? In oude tijden waren dergelijke vragen onoplosbare raadsels. Men denke niet, dat er thans zulke vragen niet meer kunnen gedaan worden, zij zouden slechts in andere bewoordingen moeten begrepen zijn. Weet gij het, hoe de aarde met ene altijd gelijke helling om hare as draait? Welke is die zwaartekracht, waardoor alles op elkaar weegt en zich in evenwicht houdt?.

God vraagt niet, of Job op een verwarde wijze en bij gissing, naar den trant der beschrijvers van het aardrijk, maar of hij een onderscheidene, duidelijke, klare en voldingende kennis van de Goddelijke huishouding over alles, en in het bijzonder over de aarde bezit, want hij, die met God wil twisten, behoort de Alwetendheid te bezitten.

Dat gij dat, deze beide machten der natuur, brengen zoudt tot zijne pale, tot zijn gebied, en dat gij merken zoudt de paden zijns huizes, de wegen naar zijn paleis.

Het licht wordt hier, even als in Genesis1, beschouwd als ene natuurmacht, die zelfstandig is, en onafhankelijk van zijne dragers, de hemellichamen. Hierin komen, gelijk bekend is, de onderzoekingen van den laatsten tijd met die van de eerste tijden overeen.

Zijt gij gekomen tot de schat-, de voorraadkamers der sneeuw? en hebt gij de schatkamers des hagels gezien? Weet gij, van waar en met welk doel deze bestaan?

Dien Ik ophoude tot den tijd der benauwdheid, tot den tijd, dat Ik verdrukking over de mensen wil laten komen, tot straf voor hun zonden, tot den dag des strijds en des oorlogs, wanneer Ik Mijne tegenstanders openlijk wil aanvallen en kastijden? Moet gij niet in deze en

in alle natuurmachten eveneens de Almacht zowel als de Gerechtigheid Mijner wereldregering erkennen (vgl. vs. 13,15).

In het Oosten, bijzonder in Palestina en in Syrië, is een sterke sneeuw of hagel veel zeldzamer dan bij ons; komen zij echter, zo geschiedt dit meestal met zulk ene hevigheid en heeft het zulke verderfelijke gevolgen, dat zij, en vooral de sneeuw, veel duidelijker als ene goddelijke straf zijn aan te zien, dan bij ons. Zo bericht men bijv. van een vreselijk sneeuwen in Haran in 't jaar 1860, waardoor ontelbare kudden van schapen en geiten en kamelen en ook vele mensen zijn omgekomen (vgl. Exodus 9: 22. Jozua 10: 11. Jes. 28: 17; 30: 30. Ezechiël. 13: Hag. 2: 17. Psalm 18: 13 vv.; 78: 47 vv.).

Waar is de weg, waar, en welke is de wijze, daar het licht verdeeld wordt, over zo vele delen der aarde verspreid wordt, en hoe komt het, dat de oostenwind 1) zich verstrooit op de aarde? Kunt gij de wetten van verdeling van deze beide op hun wegen berekenen, gelijk Ik ze almachtig, rechtvaardig en wijs bestuur?

Werd vroeger over de uitgangen van het licht gesproken, hier over de verdelingen. En daarom wordt hier de Oostenwind genoemd, dewijl deze aldaar veel woei en bovendien gevreesd was, vanwege zijn verwoestende kracht (Ezechiël. 17: 18; 19: 12; Jozua 4: 8 vv.).

Wie 1) deelt voor den stortregen enen waterloop uit, die als door een kanaal van den hemel afstort, en wie heeft enen weg voor het weerlicht der donderen aangewezen, zo dat het nu hier, dan daar naar Mijn welgevallen nederdaalt?

Had de Heere Job tot nu toe bij zijn onkunde en kortzichtigheid bepaald, nu doet Hij hem zijn onmacht gevoelen. Want toch, regen en dauw, ijs en rijm, zij kunnen niet door het mensenkind, niet door de vereende macht van alle mensen samen voortgebracht worden. De dorre woestijn, het droge aardrijk te doen uitspruiten door den vruchtbaarmakenden regen en door den verkwikkenden dauw staat niet in de macht van een mensenkind. En dat God het doet, het is niet om Zich zelfs wil, maar uit Vaderlijke zorg voor hetgeen Hij geschapen heeft, voor mens en dier. Dit moet Job goed gevoelen, opdat hij zich dieper bukke in het stof, vanwege zijne vermetele gedachten en woorden.

Om naar Mijne vaderlijke zorg niet slechts ten nutte van den trotsen mens te regenen op het bebouwde land, maar ook daar, waar niemand is, op de woestijn, waarin geen mens is;

a) Om door dien regen het woeste en het verwoeste te verzadigen, en om het uitspruitsel der grasscheutjes te doen wassen, opdat ook de dieren in de woeste plaatsen zouden ondervinden, dat Mijne liefde geen enkel schepsel vergeet.

Psalm 107: 35.

Heeft de regen enen vader, behalve Mij? Kan enig mens dien regen, die onmisbaar is voor ieder schepsel, voortbrengen? Of wie baart de druppelen des dauws? Staat het in de macht van enig mens dien te laten neervallen?

Uit wiens buik komt het ijs voort? wie brengt dat bewonderenswaardige voort? en wie baart den rijm des hemels 1), den rijm, die van den hemel nederdaalt?

Regen en dauw hebben evenmin een schepsel tot vader als ijs en rijm een schepsel tot moeder.

Schultens merkt aan: "In het Oosten wil de vader van iets zoveel zeggen, als de oorsprong van het ding en de moeder de stof, of eerste oorzaak van hetzelve; dus wordt de regen de moeder der vruchtbaarheid geheten, voorzover zij de aarde bevochtigt en vruchtbaar maakt, en zij zelf wordt, omdat zij voor het naast uit de wolken schijnt geboren te worden, de dochter der wolken genoemd."

Daarom juist is deze vraag van zoveel betekenis voor Job.

Als met enen steen verbergen 1) zich de wateren, zij bedekken zich met een ijskorst, en het vlakke des afgronds, de oppervlakte der diepe zee wordt omvat, kunt gij de laatste oorzaken van al deze wonderen navorsen? Is het niet mijne almacht, gerechtigheid en goedheid, die dat alles voortbracht, bestuurt en regelt?

In het Hebr. Jithchabaoe. Verbergen zich, dewijl zij als vloeistof verdwijnen. Van daar dat verbergen zich hier de betekenis krijgt van, hard worden.

31.

Vs. 31-38. Verstaat gij de schepping en leiding der sterren en den invloed des hemels op de aarde? Kunt Gij gebied voeren over de wolken en over het onweder? Kunt gij den regen op de aarde brengen?

Kunt gij de lieflijkheden a) van het Zevengesternte (het liefelijk Zevengesternte) of der Pleiaden (Hoofdstuk 9: 9)binden? Hebt gij het teweeggebracht, dat dit hoopje van sterren op zulk ene wijze, in zulk ene vaste orde elke avond bij elkaar wordt gevonden? Of kunt gij de strengen des Orions, de gouden nagelen, waarmee dit gesternte aan den hemel gebonden is, elke morgen losmaken, wanneer hij weer van den hemel verdwijnt?

Job 9: 9. Amos 5: 8.

Kunt gij de Mazzarôth, de twaalf sterrenbeelden van den Zodiak of dierenriem (zie 2 Samuel 23: 5), voortbrengen op haren tijd, zodat zij des avonds na den ondergang der zon en des morgens vóór den opgang der zon zichtbaar wordt? en kunt gij den Wagen1), Arcturus, den groten Beer (zie Hoofdstuk 9: 9),met zijne kinderen, de drie sterren en zijnen staart aan den hemel langs zijne baan leiden?

Het sterrenbeeld de Grote Beer wordt door de Arabieren en Hebreeën beschouwd als de moeder van de sterren, die haar omgeven, in ‘t bijzonder van de drie sterren in den staart.

Weet gij de verordeningen des hemels, kent gij de wijze wetten, aan welke de hemel onderworpen is, ten opzichte van opgang en ondergang der zon, de banen der sterren, waarvan vs. 31 en 32 spreekt, de maan, het komen en verdwijnen der wolken enz.? Of kunt gij zijne heerschappij, zijnen invloed op de aarde bestellen, bepalen, hoe dag en nacht, zomer en winter, regen en zonneschijn ontstaan (Genesis 1: 16. Jer. 31: 35. Psalm 136: 7-9)? Predikt die hemel niet luide, dat een almachtig en goedertieren God hem schiep?

Dit vers wijst tevens aan, welk doel de verzen 31 en 32 hebben. De sterrenhemel en de beschouwing der wijsheid en heerlijkheid Gods, welke deze predikt, moet enen niet krankzinnigen mens evenzeer verootmoedigen, als tot lof voor den wonderbaren God sternen. Een la Lande vond in alle hemelstreken geen God. Wie Hem echter tevoren vond, die vindt de trekken Zijner hand in het schitterend sterrenschrift weer, en de grote ontdekkingen der wetenschap, die tot bedwelmende bewondering brengen, zullen bij alle bewondering van het menselijk geslacht, waaraan zulk ene macht gegeven is, toch ook weer in het stof buigen voor Hem, die het heir der sterren te voorschijn brengt en ze allen bij name noemt.

Maar zouden wij dan, wij niet-weters, wij van raad en wijsheid ontblote schepselen, den Raad van den Schepper kunnen of durven voorwenden te kennen en te bedillen! Hoe zouden wij ons mogen vermeten, om God te willen leren, op welk een wijze Hij de wereld regeren zou?.

Ook van de Astronomie is waar, wat v.Humboldt van onze tegenwoordige Physica zegt, dat zij "de vragen Gods in wetenschappelijke uitdrukkingen weet te formuleren, maar niet bevredigend kan oplossen."

Kunt gij uwe stem tot de wolken opheffen, om de bevelen te geven, opdat een overvloed van water u bedekke? Immers trekt gij geen enkelen droppel naar de aarde?

Kunt gij de bliksemen uitlaten, dat zij henen varen, waarheen gij ze gebiedt? en tot u zeggen: Zie hier zijn wij; zend ons, waarheen gij wilt.

Kunt gij de bliksemen uitlaten, dat zij henen varen, waarheen gij ze gebiedt? en tot u zeggen: Zie hier zijn wij; zend ons, waarheen gij wilt.

a) Wie heeft u de wijsheid in het binnenste 1) (in de nieren) gezet, om uit de hemeltekenen af te leiden, welk weer komen zal? of wie heeft den zin 2) het verstand gegeven? gij kunt niet zeggen, van waar de gedachte ontstaat.

Job 32: 8. Prediker 2: 26. Dan. 1: 17.

Terwijl wij ons gewend hebben alle werkzaamheid van den geest in de hersenen te plaatsen, stelt de oudheid de verschillende aandoeningen der ziel in inwendige lichaamsorganen, als het medelijden in de ingewanden (zie Jer. 4: 19. Klaagt. 1: 20. Jes. 6: 11. Jer. 31: 20); nijd en toorn in de lever (in Jecore) en in de gal (Hand. 8: 23); de tederste en innigste gewaarwordingen daarentegen in de meren, zo ook hier de diepe smart (Psalm 73:
Job 16: 13), sterk verlangen (Hoofdstuk 19: 27), het vermogen om iets vooraf te gevoelen,

waar zowel het paralellismus als de samenhang, waarin van den invloed van krachten des hemels op den mens sprake is, het nabij ligt, aan de in Psalm 51: 8 voorhanden liggende betekenis van nieren, vast te honden. Deze ons vreemde beschouwingswijze der Heilige Schrift wordt evenwel bevestigd door onze ervaring van den invloed der werkzaamheid van den geest en van de uitwerking op de lichaamsorganen en ook "door de medische wetenschap niet geloochend, hoewel zij hare onbekwaamheid erkent om deze ervaringen te verklaren.

Volgens de H. Schrift is juist: "het hart, dat centrum, van waar de ziel alom tegenwoordig het lichaam doorgaat op ene wijze, die zich binnen de ruimte openbaart en toch zonder begrenzing is.".

In het Hebr. Sekwi. De Talmudici vertalen het "haan." De Vulgata is deze gevolgd en zet het over door "gallus." Bij de Joden was deze uitlegging (quis dedit gallo intelligentiam) algemeen, zo ook het Rabbijnse morgengebed: "Gelooft zijt Gij, Heere onze God, Gij, Koning der wereld, die den haan het verstand gegeven hebt, om dag en nacht te onderscheiden." Saubertus heeft deze betekenis van het woord (Oper.Posthum 18,19) verdedigd. Men doet dit op grond, dat alle volkeren den haan voor een weerprofeet hielden, dat de Grieken hanen-waarzeggingen uitoefenden, zodat men graankorrels op de letters van het Alfabet legde en die door een haan liet wegpikken; dat ook de Romeinen iets goddelijks in hem zagen en Mohammed gebood hem te eren. V.d.Palm vertaalt het door: "luchtverschijnselen," "meteoren." Vaihinger (in Herzog’s Real-encyclopedie), Bochart en anderen ontkennen, dat dit woord de betekenis kan hebben, boven genoemd.

De vertaling van luchtverschijnsel is ongerijmd. Beter was het dan nog, om het op te vatten in den zin van oog, wij houden ons aan die van zin, in den zin van hart. De Heere vraagt hier dan, wie in het binnenste van den mens, in hart en nieren, wijsheid en verstand heeft neergelegd, gedeponeerd als een rijke schat. Hart en nieren worden vele malen in de H. SCHRIFT met elkaar als in één adem genoemd.

Wie kan de wolken met wijsheid tellen, zodat er noch te veel noch te weinig zijn? en wie kan de flessen 1) des hemels neerleggen, omleggen, dat zij zich ontledigen en rijkelijk regen geven van den hemel?

Letterlijk, de lederen zakken. In het Oosten werden water, wijn en andere vloeibare stoffen in lederen zakken bewaard en gedragen. Dit wordt hier op de wolken des hemels overgedragen. Gelijk men een lederen zak ontsluit, zo ook wordt hier gevraagd, wie de wolken ontsluit, zodat zij het water laten vallen.

Zo lang houden zij aan water te geven, als het stof van den verschroeiden aardbodem doorgoten is tot vastigheid, en de kluiten samenkleven. Openbaart zich dan ook hierin niet Mijne almacht, goedheid en wijsheid, dat Ik den regen geef naar de behoeften der aarde?

HOOFDSTUK 39.

IN DE DIEREN OPENBAART ZICH GODS ONDOORGRONDELIJKE WIJSHEID. JOB BEKENT ZIJNEN MISSLAG.

Ib. Vs. 1-7. Mijne almacht, wijsheid en goedheid brengt ook teweeg, dat de sterkste dieren, en evenzo de zwakste, de leeuw en de raaf hun onderhoud vinden, dat ook de meest schuchtere dieren; als steengeiten en hinden ter rechter tijd baren.

Nadat de Heere Job Zijne wonderen in den hemel, op aarde en in de zee heeft voorgesteld, voert Hij hem in het tweede gedeelte Zijner rede, van de levenloze schepselen tot de levende, tot het dierenrijk. De Heere stelt hem eerst enige dieren naar zekere betrekkingen voor, nevens elkaar, volgens hun voeding en voortteling, volgens tamheid en wildheid; vervolgens schildert Hij drie bijzonder eigenaardige diersoorten. Met bewonderingswaardige kortheid en levendigheid wordt hier de macht en wijsheid Gods, gelijk zij zich in de schepping van de dierenwereld openbaart, voor ons oog ontvouwd. Zeer bijzonder karakteristieke dieren worden gekozen en met hun eigenaardigheid zo geschilderd, dat men meent ze voor de ogen te zien. In dit alles echter zal niets anders worden voorgesteld, dan de wijsheid, die te aanschouwen is in het door God geschapene, de rijkdom dier wijsheid in de verschillende gedaanten der oneindige heerlijkheid van God zelven.

Zult gij voor den ouden leeuw (beter: voor de leeuwin), het sterkste van alle dieren, door jagen a)? Of de graagheid der jonge leeuwen vervullen, wanneer zij zelf op buit uitgaan?

Psalm 104: 21.

Als zij nederbukken in de holen, en in den kuil zitten, ter loering op een van Mij hun bescheiden buit, om dien zo met list in hun macht te krijgen.

Wie bereidt de zwakke en schijnbaar niets betekenende raaf 1) haren kost, met dezelfde liefde en zorg als voor den koning der dieren, den machtigen leeuw? Wie hoort haar als hare jongen tot God schreeuwen (Hoofdstuk 35: 11. Psalm 147: 9), als zij dwalen, in het rond vliegen, omdat er geen eten is 2) (MATTHEUS. 6: 26)? Ben ik het niet, wiens Vaderlijke goedheid alle begeerten en klachten Mijner schepselen hoor, én grote én sterke maar ook kleine en zwakke met gelijke liefde omvat? Hoe zou ik dan wat naar Zijn beeld geschapen werd, vergeten of verwaarlozen?

Naast den leeuw de raaf, naast den koning onder de dieren, de verachtelijke roofachtige vogel, vooral in het Oosten veracht. Het is om Job aan te tonen, dat God zowel voor het aanzienlijke als voor het geringe zorgt. Den leeuw zou Job vrezen, voor een raaf verachting over hebben, maar God zorgt voor beiden. Ook hier betoont Hij Zijne wonderbare wijsheid en trouw.

Wij weten hoeveel spijze er nodig is voor den leeuw en de overige wilde dieren. Niet slechts nodig is twee of drie mondvollen, om dus die te vullen, maar overvloedig voedsel

vragen zij, naarmate zij zich willen versterken. Wie is het nu, die hun de noodzakelijke spijze, en wel zoveel als voldoende is, geeft en er in voorziet? Waar is het, dat een vorst een leeuw of enig wild beest in zijn gevangenschap kan voeden, maar wie is de vorst, die alle beesten der Wereld het noodzakelijkste en voldoende eten kan geven? Laten wij dan God groot maken, dat het Hem behaagt, voedsel te geven aan de wilde beesten, opdat zij kunnen leven in de wereld, en het goede, wat Hij ons toestaat, genieten, en laten wij de les er uit trekken, dat Hij zo veel te meer altijd de Zijnen voedt.

Weet gij den tijd van het baren der steengeiten a)? Hebt gij waargenomen den arbeid, de barensweeën der hinden? Is u niet Mijne wijsheid en vaderlijke tederheid voor den geest gekomen, wanneer gij ziet, dat deze dieren, die in de grootste eenzaamheid leven, die het meest den mens ontvluchten, en wier arbeid geen mens aanschouwt, ondanks alle gevaren, daaraan verbonden, jongen werpen?

Psalm 29: 9.

Zult gij de maanden tellen, die zij vervullen, die zij tot aan de geboorte moeten doorbrengen? en weet gij den tijd van haar baren? Hebt gij den tijd der dracht vastgesteld, en is het uw werk! dat het gene misgeboorten worden?

Als zij zich in de weeën krommen, hare jongen met versplijting voortbrengen 1), hun jongen laten doorbreken, hare kinderen der smarten uitwerpen?

Of, hun jongen latten doorbreken. Het woord in den grondtekst betekent in verband met Het Arabisch, laten doorbreken, in vrijheid laten gaan.

Hare jongen worden kloek, hoewel zij onder zo vele gevaren en met moeite geboren worden; zij worden groot door het koren 1), zonder enige menselijke zorg in het vrije veld; zij gaan spoedig uit, even als de oude, en keren niet weer tot hen, daar zij zelf hun voedsel kunnen vinden.

In het Hebr. Babar. Wel betekent dit woord, koren, graan, maar het kan ook betekenen, een land, waar geen bomen zich bevinden en daarom het vrije veld, en die betekenis moeten we hier hebben. In Dan. 2: 38 hebben we hetzelfde woord in het Chaldeeuws. Insgelijks Dan. 2: 21,32.

Job wordt hier gewezen op de bijzondere zorg Gods voor deze dieren, en wordt er naar gevraagd, hoe het komt, dat deze schepselen Gods op zulk een bijzondere wijze door God worden verzorgd. Job heeft er niet de hand in, maar zijn God wel.

8.

Vs. 8-15. Wie heeft den woudezel de vrijheid gegeven, dat hij met het drijven en schreeuwen in de stad kan spotten? Wie heeft den eenhoorn zo bandeloos en vrijheidlievend geschapen, dat hij niet, gelijk de stier, tot den arbeid op den akker te dwingen is.

Wie heeft den snelvoetigen woudezel (Hoofdstuk 11: 12; 24: 5. Genesis 16: 12),vrij heengezonden? Van waar is hij zo ontembaar? en wie heeft de banden des wilden ezels 1) gelost, dat hij zich niet als de tamme ezel, die toch van dezelfde diersoort is, temmen laat?

De wilde ezel (Onager, asinus ferus) wordt ook nu nog in de Syrisch-Arabische woestijn gevonden, ook in de vlakke woeste steppen van Voor-Azië en Tartarije; zij zijn met gehele kudden te zamen. Om dit hun vaderland, dat gene bossen heeft, is ook de naam "woudezel" minder passend. Hij is vuilachtig geel met een witten buik, ongespleten van hoeven en met lange oren; zijn ongehoornde kop gelijkt aan dien der gazellen, maar is veel groter. -De haren hebben het ruwe van het veehaar, en het dier vormt den overgang van het herten- en reeëngeslacht tot den ezel. In schoonheid van vorm, evenredigheid der leden, maar vooral in snelheid, welke geheel buitengewoon is en die van het snelste paard overtreffen moet, laat hij den tammen ezel ver achter zich. -"Ondanks het moeilijke en gevaarlijke zijn de Nomaden toch op de jacht der wilde ezels verzot. Daar het naderen van een koppel, hetwelk steeds uit verscheidene honderden bestaat en altijd door een mannelijk aanvoerder geleid wordt, op verscheidene uren afstand reeds opgemerkt wordt aan de stofwolk, zo komen er van alle kanten zo vele vervolgende ruiters aan, dat de dieren gewoonlijk verstrooid en enkelen door de honden en kogels bereikt worden.

a) Dien Ik de wildernis tot zijn huis besteld heb, en het ziltige 1) de zoutachtige woestijn, tot zijne woningen.

Job 24: 5. Jer. 2: 24.

Zoutachtig land d.i. zo onvruchtbaar en onbebouwd als de omgeving van de Palestijnse Zoutzee. Dat de wilde ezel zelf gaarne zout of potas lekt, wordt ons bericht en laat zich veronderstellen dewijl zoutlikken een liefhebberij van alle plantenetende wilde dieren is.

Hij belacht, vol vreugde over de hem door God geschonkene vrijheid, het gewoel der stad, het menigerlei getier des drijvers hoort hij niet, dat den tammen ezel tot den arbeid dwingt.

Dat hij uitspeurt op de bergen, is zijne weide en hij zoekt allerlei groensel na; met wat groen van de bergen moet hij tevreden zijn. Erkent gij ook niet daarin Mijne wijsheid, dat Ik zo geheel gelijk-schijnende dieren zulk ene tegenovergestelde natuur gegeven heb 1)?

Door deze tegenoverstellingen bij de dieren wil God Job daartoe brengen, dat hij aan dergelijks raadselachtige verschijningen door God met wijsheid beschikt, denken zal. -Het is onmogelijk, dat een mens Gods raadsbesluiten doorzoeke, waarom Hij het ene zo, het andere anders doet, of waarom Hij den een mens met ene zachtere, buigzamere natuur begaafd heeft, den anderen daarentegen bandeloos, wild en ruw laat zijn. Met den enen handelt Hij zachter, dezen slaat en kastijdt Hij. Dit hangt alles van Zijnen wil, van Zijne ondoorgrondelijke Voorzienigheid af.

Zal de bandeloze eenhoorn 1) u willen dienen? zal hij, gelijk de trekos, vernachten aan uwe kribbe?

Bij hetgeen wij reeds (Deuteronomium 33: 17) over den eenhoorn zeiden, voegen wij nog slechts het volgende: Noch de Rinoceros, noch de wilde os (bos urus) kan hiermede bedoeld zijn; want deze dieren waren den bewoners van Palestina, Arabië en Syrië geheel onbekend. Evenmin de buffel, die tembaar is, en van Oost-Indië tot in Hongarije en Italië als huisdier gebruikt wordt, en ook eerst in lateren tijd uit Indië naar West-Azië en Europa moet gekomen zijn, terwijl op onze plaats een bekend en ontembaar dier bedoeld wordt. Nog heden bedoelt men in Syrië met het woord réem ene soort van Antilope, zodat sommige uitleggers menen, dat hier óf de antilope leucoryx bedoeld is, die grotendeels wit is met een gelen rug en gele strepen over den kop, óf de antilope oryx, met witte voeten en in langwerpige vlekken zwartgestreepte benen, of de antilope bubalis. Van deze zegt Dr. Vogel, de reiziger in Afrika, dat zij in de uitgestrekte woestijnen van Noord-Afrika leeft, in grootte een hert overtreft, en de vorming van kop en de gehele gedaante naar een rund gelijkt, hoewel de bouw enigszins slanker is. Zij kan zich zeer snel bewegen en kan, in het nauw gebracht, met hare achterover gebogen hoornen zich zeer goed verdedigen, daar zij even als de os, haren vijand in de hoogte zoekt te slingeren. In haar gezelschap vindt men ook ene andere grote, sterke antilope de Wadan of Audad (oryx gazella). Beide trekken zich het liefst in den bergachtigen omtrek van de woestijn terug, in welke hun beschutte dalen met groen en weinig bezochte bronnen onderhoud verschaffen. Ene van deze antilopen- of oryx-soorten hebben de oude overzetters met dezen eenhoorn bedoeld. Misschien hebben zij werkelijk ene soort met één hoorn gekend en op het oog gehad.

De Uzziter, namelijk verwachtte dat alles zo wezen moest, als hij het hebben wilde. Nu zegt God, naardien gij dan meent, dat alles voor u bukken moet, begin dan eens met den eenhoorn voor u zich te doen vernederen, en beproef alle uwe handigheid en schranderheid eens aan hem. Zie eens, of hij u, in stede van uwe ossen en ezelen, in den landarbeid zal willen ten dienste staan.

Een hoorn van dit dier werd naar Calcutta gezonden. Hij was 60 centimeter lang en 11 in omvang. Van den wortel liep hij in een spits vernauwd toe. Hodgson had als Engels resident van Nepal, het geluk een eenhoorn te bemachtigen. Het is een soort Antilope die in zuidelijk Tibet, hetwelk aan Nepal grenst, Tschiru genaamd wordt. Hodgson zond huid en hoorn naar Calcutta. Zij kwamen van een eenhoorn, die in de menagerie van den Radja van Nepal stierf.

Zult gij den eenhoorn met zijn touw, zijn leidsel, zijn gareel aan de voren binden, gelijk de trekos met den ploeg de voren maakt? zal hij de laagten, de dalen achter u eggen?

Zult gij op hem vertrouwen, omdat zijne kracht groot is? Durft gij zijne grote kracht u te nutte maken? en zult gij uwen arbeid op hem laten; uwen veldarbeid hem overgeven?

Zult gij van hem geloven, dat hij uw zaad, uw rijpen oogst zal weder brengen, zal inbrengen in uwe schuur, en vergaderen tot uwen dorsvloer? Wilt gij misschien, omdat gij het raadsel van zo groot verschil bij zo gelijke dieren als oryx en stier, niet begrijpt, het berispen.

Hier nu moeten wij eerst er op letten, dat, wanneer de dieren ons dienen, dat plaats heeft, omdat God ze beheerst, en ons als het ware in de hand en in de macht geeft, opdat wij ze

zouden kunnen gebruiken. Dat dit zo is, is duidelijk. Waarom laat het paard toe zich te laten besturen door den mens, waarom trekt hij den ploeg of draagt de lasten? Waarom gebruiken wij de krachtige ossen, de ezelen en de muildieren? Want het paard is sterk genoeg, om den mens te weerstaan. Wij zien dat het een dier is, moedig en vlug, hoe kan het derhalve beheerst worden? Wat nu de os betreft, wanneer wij zijne hoornen zien, indien wij niet er aan gewend waren hem te regeren, zeker is het, dat hij voor ons een onnoemelijk krachtig en vreselijk dier zou zijn, ja, zo hij maar de kop in beweging brengt, zou hij den mens op de vlucht jagen. Grote ogen en een fieren nek heeft hij. Bovendien indien hij zijne hoornen gebruikt, voorwaar den mens, indien deze hem nabij kwam, zou hij midden door kunnen boren. Men lette ook bij hem op zijn buitengewoon zwaar lichaam. Hoe nu zouden wij hem kunnen gebruiken, indien het niet was, omdat het den Heere heeft goed gedacht, om ons over hem heerschappij toe te delen.

16.

III. Vs. 16-21. Zie onder de vogelen nieuwe bewijzen Mijner wijsheid.

Zijn van u de verheugelijke, vleugelen der pauwen? of de vederen des ooievaars, en des struisvogels 1), gebruikt hij ook zijn vleugel, die zozeer op den ooievaar gelijkt, ter verzorging zijner jongen?

Het woord, hier door pauw, vertaald, betekent eigenlijk "geschreeuw," en is hier een poëtische naam voor de struisen, die zo genoemd wordt wegens haar krassend geschreeuw. Zij heeft met den ooievaar veel gelijkheid. Terwijl echter de laatste om zijne zorgvuldigheid voor de jongen den naam chasida "de vrome" (pia avis) draagt (waarom zij ook als de lievelingsvogel van Hulda, de Germaanse godin van het huwelijksgeluk voorkomt), toont zich de struisvogel geheel zorgeloos en hard tegen over zijne jongen, zodat hij tot een spreekwoord geworden is (Klaagt. 4: 3). In de onvruchtbaarste, eenzaamste woestijn is hij te huis. Hier krabben zij in den heten grond hun nesten, en elk legt ongeveer 30 eieren. Is het nest vol, zo leggen zij ze zonder orde rondom het nest. De hen is zeer angstig, en vlucht licht van de eieren; het mannetje broedt des nachts alleen, om de aanvallen van sjakals en wilde katten, die naar de eieren begerig zijn, af te weren. Als de wreedheid van den struisvogel kan genoemd worden, dat hij de rondom gelegde eieren aan de roofdieren en mensen overlaat, of als voedsel voor zich en de jongen gebruikt. Wanneer zij bemerken, dat hun nest ontdekt is, verwoesten zij het, treden de eieren aan stukken en leggen op ene andere plaats hun nest aan. Een bewijs van de domheid van den struisvogel is, dat de hen, wanneer zij van hare eieren verjaagd is, met luid geschreeuw den haan opzoekt, die haar dan met geweld naar het nest terug brengt. De jager die zich intussen in het zand verstopt heeft, doodt dan dikwijls beide met één gelukkig schot; verder dat de struisvogel bij windstilte tegenover rijdende jagers, in plaats van te vluchten, zich gaarne achter heuvels en in diepten van den grond zoekt te verbergen. Onwaar is het, dat hij, als hij niet meer kan ontvluchten, den kop in het zand steekt. Ondersteunt hem bij zijne vlucht de trekking in de lucht, dan spreidt hij de vederen van den staart als een zeil uit, en ontkomt onder bestendig roeien met de uitgebreide vleugels zijne vervolgers gemakkelijk.

Beter: De vleugel van de struisen beweegt zich lustig, is het de slagveder van den schonen ooievaar of diens veder? In het Oosten stond de ooievaar als een zogenaamde vrome vogel bekend, die innig zorgde voor zijne jongen, de eieren met zorg uitbroedde en zijne jongen van al het nodige voorzag. Vandaar dat hij bij de Heidenen als een goddelijke vogel werd vereerd.

Welnu de struisen heeft, wat haar lichaamsbouw betreft, wat de kleur van hare vederen aangaat en wat belangt het gezellig leven in troepen, veel overeenkomst met den ooievaar, maar in haar gedrag tegenover de eieren en tegenover hare jongen is er een zeer groot onderscheid. En op dit onderscheid wil God Job hier doen letten. De Heere wil Job ook hier leren, dat Hij aan het dier het verstand en de wijsheid geeft en dat, waar het geen verstand heeft, om zijne jongen op te voeden, het toch wel is ingeschapen, om zich te verdedigen, of wanneer het moet, zich door een snelle vlucht te redden.

Hoezeer onderscheidt hij zich van den ooievaar, die voor zijne eieren zo bezorgd is! Hebt gij het wel opgemerkt, dat zij hare eieren in de aarde laat, en in het stof, in het hete woestijnzand, die verwarmten uitbroedt?

En dat de struisvogel vergeet, dat de voet des mensen die drukken en vertreden kan, en de dieren des velds, als de hyena, de sjakal of de wilde kat, die vertrappen kunnen.

Zij, de hen, verhardt zich tegen hare jongen, alsof zij de hare niet waren; haar arbeid is dikwijls te vergeefs, die zij met leggen en broeden der eieren had, daar zij ze voor een groot deel weer vertreden of roven laat, omdat zij zonder vreze, zonder zorg is of: "maar het gaat haar niet aan."

Want God heeft haar van wijsheid ontbloot, haar deze niet gegeven, en heeft haar des verstands niets meegedeeld.

De domheid van den struisvogel is bij de Arabieren tot een spreekwoord geworden.

Bij dag verlaat de hen dikwijls de eieren uit schuwheid en om hare kost te zoeken, wanneer zij ook door de zon genoegzaam verwarmd worden. Tegen den nacht komt zij weer, om er op te broeden, maar dan is zij meestal vergeten, waar zij ze te zoeken heeft, dan vindt ze andere struiseieren en broedt ze, alsof het de hare waren.

Heeft de Heere haar echter dat verstand onthouden, zo heeft Hij haar toch in Zijne Voorzienigheid ene andere wonderbare eigenschap toegedeeld. Als het tijd is, als het er op aankomt om zich te redden, verheft zij zich in de hoogte; zij belacht dan in haren pijlsnellen, half vliegenden loop het paard en zijnen rijder; zij zullen hem niet inhalen.

22.

IV. Vs. 22-28. Zie verder de heldhaftige schoonheid en de ontembare krijgslust van het strijdpaard aan, welk een heerlijk toonbeeld van macht, wijsheid en heerlijkheid van Zijnen Schepper is het!

Dat de dwaze, maar in grootte met den kameel (daarom Struthio camelus), in snelheid met het paard wedijverende struisvogel door het slimme, moedige Arabische paard vervolgd wordt, leidt tot ene schildering van dit dier, die alle beschrijvingen daarvan in verheven eenvoud en edele schoonheid overtreft. Den Israëlieten moest het paard des te bewonderingswaardiger en edeler voorkomen, daar zij het slechts als strijdros nooit als trekdier kenden, als waartoe het bij ons vernederd is.

Zult gij het paard sterkte geven, gelijk ik het hem gaf? Kunt gij zijnen hals met donder 1) bekleden?

In het Hebr. Ra'emah. Dit betekent eigenlijk, beweging (niet donder = Mer), maar wordt ook poëtisch gebruikt voor de manen, dewijl deze bij een strijdros in beweging zijn.

Zult gij het beroeren, doen huppelen en voortrennen, nu rechts, dan links als enen sprinkhaan (Joël 2: 4 vv.),de pracht het geraas van zijn gesnuif is ene verschrikking voor den mens.

Het graaft in den grond, ongeduldig wachtende stampt het gaten in den grond, en het is vrolijk in zijne kracht, het huppelt in het gevoel zijner kracht met vreugde voort, en trekt uit vol van moed ter overwinning, den geharnaste tegemoet.

Het belacht de vreze, die het nog bij zijnen berijder waarneemt, en wordt niet ontsteld, en keert niet wederom van wege het zwaard des vijands, dat hem tegenschittert.

Tegen hem ratelt de pijlkoker, het vlammig ijzer der spies en der lans van zijnen ruiter; toch jaagt het zonder vrees trots en snel voort.

Met schudding ongeduld en beroering, door den moed des toorns slokt het de aarde op, jaagt het zo snel voort, dat gehele streken plotseling verdwijnen, alsof ze verslonden waren, en gelooft niet 1), dat het is het geluid der bazuin, de ruiter kan het niet meer inhouden, zo verlangt het naar den strijd, als het het teken verneemt om zich te verenigen of den aanval te ondernemen.

In het Hebr. Welo jaämin. Dit kan wel betekenen, en gelooft het niet, maar ook, blijft niet staan, en die betekenis moeten we hier hebben. Het woordje dat (ki) is dan te vertalen door, wanneer. Als het, dit wil de Heere hier zeggen, het geluid der bazuin hoort, is het niet tegen te houden, om zich in het slaggewoel te begeven.

Virgilius. (Georg III. 33. v.) bijna woordelijk hetzelfde: Tum si qua sonum procul arma dedere, Stare loco nescit, micat auribus et tremit artus.

In het volle geklank der bazuin 1), zo dikwijls de trompetten de strijders tot een nieuwen aanval opwekken zegt het: Heah!, briest het van vreugde en strijdlust, en riekt den krijg van verre, het heeft er een voorgevoel van, nog voordat er een treffen heeft plaats gehad; het ruikt van verre den donder der vorsten, het donderend commando der veldheren, en het gejuich 2),

het oorlogsgeschreeuw, dat het teken tot den aanval geeft. Dan stort het zich begerig in den strijd.

Of, bij iedere toon van de bazuin, van de krijgstrompet. Wij hebben hier een onovertrefbaar schone beschrijving van het strijdros, van het krijgspaard, waarbij die der ongewijde dichters verbleekt, als het licht der maan voor dat der zon. Wij zien hier als het ware elke beweging, wij horen het roepen en het stampen met de voeten, wij zien het zich met wellust werpen in het midden van het strijdgewoel.

En dit alles om Job zijn nietigheid, zijn kleinheid te doen erkennen tegenover Hem, die zulk een edel dier schiep, en het met die edele hoedanigheden begiftigde.

Hoewel het Arabische paard zacht is als een lam en geen anderen teugel nodig heeft dan den halster, zo schieten toch zijne ogen vuur, zodra het den oorlogskreet van zijnen stam verneemt en de trillende speer van zijnen ruiter ziet, de bloedrode neusgaten openen zich wijd, de hals kromt zich, en staart en manen heffen zich in de hoogte en breiden zich in den wind uit.

Want het voornaamste in dit voorbeeld is dit. n.l. dat het kan strekken, om den ons ingewortelden hoogmoed te onderdrukken. Wanneer wij derhalve worden aangezet, om tegen God te murmureren, of Hem in enige zaak willen tegenstaan of bestrijden, dan hebben wij onze ogen op de beesten te vestigen, want die kunnen ons leren, en ook die school en die leermeesters zijn wij waardig, wanneer wij niet willen verstaan, om God eenvoudig op Zijn woord te gehoorzamen.

29.

Vb. Vs. 29-33. Hoe wonderbaar is het, dat de roofvogels naar het Zuiden trekken; hoe stout bouwen zij hun nesten op de hoogste klippen; hoe dringt hun blik in de diepste vlakten door!

Vliegt de sperwer 1) of havik door uw verstand, door uwe wijze beschikking zo hoog op, nu met krachtigen vleugelslag, dan eens rustig zwevende, en breidt hij door uw bestuur elke herfst zijne vleugelen uit naar het Zuiden, om naar warmere landen te trekken?

De sperwer, of liever de havik, want die vogel wordt hier bedoeld, overtreft alle andere vogelen door de kracht en snelheid van zijne vlucht. Bij oude volken, zoals de Egyptenaren, maakte men hem tot een zinnebeeld van de winden.

De Heere wil nu Job vragen of hij, n.l. Job, het is, die aan den havik die kracht in zijn vlucht heeft gegeven. Wederom om Job te beschamen en zijn kleinheid te doen gevoelen.

Bij den adelaar wijst God op den scherpen blik vooral, dien deze vogel heeft, om uit de verte zijn prooi te speuren.

Is het naar uw bevel, dat de arend 1) zich omhoog verheft a), en dat hij zijn nest in de hoogte maakt?

Jer 49: 16. Obadja 1: 4.

Het Hebr. woord nesher betekent alle soorten van arenden, ook den gier. Overigens is het niet alleen van gieren waar, maar ook van arenden, bijv. van den krachtigen goud- of steenarend, dat zij daar zijn, waar aas is; alleen van reeds verrotte lijken hebben zij een afkeer. Zij trekken achter de karavanen en storten zich op ieder gevallen kameel of ander stervend wezen, dat door de karavanen wordt achtergelaten.

De adelaar-in zijne hoog opstijgende vlucht, met zijnen koninklijken blik, in zijnen koninklijken burg, in zijnen bloeddorst en zijn roofzuchtig zoeken-sluit deze rij; een koning van het gevederde rijk, gelijk de leeuw, als koning van de dieren der aarde, begon.

Hij, de adelaar, woont en vernacht, heeft zijn nest in de steenrots, op de scherpte, op den stellen top der steenrots en der vaste plaats; die ontoegankelijke rotsen zijn hem een overwinnelijk kasteel.

Van daar speurt hij met zijnen scherpen blik de spijze op, in de diep onder hem liggende dalen; zijne ogen zien van verre af op den grootsten afstand.

Ook zuipen zijne jongen bloed, hoewel zij op ontoegankelijke rotsen hoog in de lucht hun nest hebben, want pijlsnel schieten de ouden uit die hoogte, en verheffen zich met hunnen buit tot in de wolken, en dragen dien naar hun jongen, en waar verslagenen zijn, daar is hij (Habakuk. 1: 8. MATTHEUS. 24: 28. Luk. 17: 37).

34.

VI. Vs. 34-38. Des Heren verder woord ter bestraffing, en Jobs antwoord.

De Hebr. Bijbel begint met dit vers het 40ste Hoofdstuk. De oude overzettingen, de Septuaginta en Vulgata, welke onze Staten-overzetters volgen, hebben echter gelijk, wanneer zij vs. 31-35 voor een slotwoord op deze rede des Heren (Hoofdstuk 39) houden.

En de HEERE, nadat Hij Zijn wonderbaar, dikwijls schijnbaar wedersprekend, maar toch zo wijs beschikken in de natuur voor Job had uitgesproken, antwoordde Job, die, gevoelende niet ene van al deze wonderbare verschijningen te kunnen verklaren, verstomd was en zweeg, en hij zei:

Is het twisten met den Almachtige onderrichten 1)? Wie God bestraft, die meent Hem te kunnen terechtwijzen, alsof hij alles beter wist, die antwoordde daarop 2), op hetgeen Ik zo even gevraagd heb. En zo hij dit beantwoordt, dan wil Ik erkennen, dat hij recht heeft om een oordeel over Mijne daden te vellen.

Beter: Zal de berisper nu met den Almachtige twisten? Dat is: O, gij Job, die God berispt hebt, omtrent Zijne handelingen en leidingen, zult gij nu nog langer twisten met den Almachtige? Hebt gij nog meer lust, om met Hem, die U op Zijn Almacht en Alwetendheid en Wijsheid heeft gewezen, een twistgeding te beginnen, of voort te zetten?

In het tweede gedeelte vraagt de Heere, of hij, die God bestraft, terechtwijst, het beter weet dan Hij, Hem nu zal beantwoorden.

Reeds daarin lag voor Job ene diepe beschaming, dat God met hem over geheel andere dingen begon te spreken, dan over zijn recht of onrecht; nog meer daarom, dat God aanstonds het A.B.C. boek der natuur opslaat en den bediller van Zijn bestuur daarin te schande laat worden. Dat God de Almachtige en wijze Schepper en Regeerder der wereld is, dat de natuur boven menselijk kennen en vermogen verheven, en vol van bewonderenswaardige scheppingen en inrichtingen, vol van geheimen en onbegrijpelijkheden voor den onwetende en onmachtige is, dat weet Job ook vóórdat God spreekt, en toch moet hij het horen, omdat hij het niet recht weet; want de natuur, die hij kent als ene predikster van de scheppende en beheersende macht Gods, die is ook ene predikster van ootmoed. Zo verheven als God, de Schepper en Heere der natuur, is boven Jobs bedillen, zo verheven is ook daarboven de bewerker van zijn lijden. Het nieuwe in Jehova's rede is de betrekking, in welke Job genoodzaakt wordt, hem niet geheel vreemde opmerkingen tot het geheim van Zijn lijden en zijn gedrag jegens God in dit Zijn lijden te plaatsen. Hij, die gene enkele van die vragen uit het gebied van het natuurlijke weet te beantwoorden, maar bovenal Gods macht en wijsheid moet aanbidden en bewonderen, die moet zich zelven een opgeblazen dwaas toeschijnen, wanneer hij daarvan de toepassing maakt op zijn vermetel oordelen over den Bewerker van zijn lijden.

Wij zijn onkundigen en kortzichtigen, maar voor God zijn alle dingen naakt en geopend. Wij zijn dwazen, maar Zijne wijsheid is oneindig. Wij Zijn afhankelijke schepselen, maar Hij is de Soevereine Schepper, en zouden wij voorwenden, Hem te willen onderwijzen?.

Het zou vreemd kunnen schijnen, dat God, willende Zijne rechtvaardigheid in bescherming nemen en den mond der mensen stoppen, opdat zij Hem niet gering achten, spreekt over de sterren, over de landbouw, over de scheepvaart, en de natuur der dieren uitlegt.

God schijnt hier Zijn argumenten ontleend te hebben, aan wat vreemd was aan het onderwerp en niet aan die, welke op de zaak passende waren. Maar indien wij het doel beschouwen, zullen wij bevinden, dat zij zo meer dienstig zijn geworden, om zo Zijne rechtvaardigheid in bescherming te nemen, dan indien Hij over haar had uitgeweid, en de schepselen niet had laten optreden. Waarom? Dewijl wij tot dit besluit moeten komen, dat Hij, indien het Hem toeschijnt, ons te moeten laten zwetsen, en echter wij er niets door verder komen, dewijl we toch niet zo luid kunnen schreeuwen, dat door ons geroep Zijne oren doof gemaakt worden, Hij ons vele hinderpalen, vele sluitbomen in den weg stelt, dat zo vele schepselen er zijn in den hemel en op aarde en in de zee, zo vele getuigen wij tegen ons hebben, dat wij niet God kunnen nabijkomen. Wij zien derhalve, dat deze wijze van handelen, welke God gevolgd heeft, om Job te treffen en in Zijn persoon alle ongeduldigen, of wie zich al te zeer willen

vervoeren, zo geschikt en doeltreffend is, dat niets deze te boven gaat, en dat Hij, een betere manier van onderwijzen, dan die, welke boven is voor ogen gesteld, niet had kunnen volgen.

God verdedigt Zijne rechtvaardigheid en Zijn wijs beleid, omtrent de wegen, die Hij met Zijn mensenkinderen houdt, niet rechtstreeks. maar de grondtoon van Zijne rede tot Job is deze: Als uw weten, als uw doorgronden van de Goddelijke zorg in het rijk der natuur zo weinig is en zo eng, dat gij op de vragen, die Ik U gesteld heb, geen antwoord kunt geven, is het dan te verwonderen, dat gij ten minste niet doorgronden kunt de verborgen wegen en Mijne verborgene gedachten omtrent het lot en den levensloop van mensenkinderen? En indien alles, wat zich in de dierenwereld openbaart, bewijs is van Mijne Wijsheid en Majesteit en Goedheid, zou het dan ook niet kunnen zijn, dat die wegen, die gij veroordeelt, ten leste wegen van wijsheid en van goedheid blijken te zijn? Die God, die Zijne Vaderzorg aanwendt voor het redeloos schepsel, is Hij niet die zelfde God, die hem nu wel laat lijden, maar niet om hem te plagen, maar om hem te louteren, in elk geval, om hem ten goede nabij te zijn?

Toen antwoordde Job, in ‘t diepste gevoel zijner geringheid den HEERE, en zei:

Zie, ik hen te gering en onbekwaam tegenover zulk ene diepe wijsheid en heerlijkheid. Wat zou ik U antwoorden op Uwe vragen? Het ware dwaasheid a). Ik leg mijne hand, vol beschaamdheid en eerbied op mijnen mond (Hoofdstuk 21: 5; 29: 9).

Psalm 39: 10.

Zowel in de natuur als in de zedelijke wereld zijn raadselen, waarvan God-Almachtig de oplossing aan Zich heeft behouden, hoogten en diepten, waarin zich ons verstand verliest, en die tot de verootmoedigende overtuiging brengen, dat al ons kennen slechts gedeeltelijk is, een stukske der zaak, niet noemenswaardig, indien wij het vergelijken bij hetgeen ons verborgen blijft. Welk ene dwaasheid dan, indien wij ons aanstellen, alsof wij het geheel overzagen, en hetgeen wij niet begrijpen naar het weinige beoordelen, dat door ons begrepen wordt; welk ene vermetelheid, Gods doen te willen bedillen, of Hem als wetten voor te schrijven, wat wij als meer of min bestendige verschijnselen hebben opgemerkt. Ach, hoe licht komt de hoogmoedige mens tot hetgeen genoemd wordt: "Gods raad verduisteren met woorden zonder wetenschap; " het is ene betere wijsheid "de hand op den mond te leggen" en zijne "geringheid" te belijden.

Eénmaal heb ik mij onderwonden, en heb morrend tegen den Heere en Zijne regering gesproken, maar ik zal het nietwagen te antwoorden; of tweemaal, eens en andermaal, sprak ik dwaze redenen, maar ik zal niet voortvaren. Ik erken nu Uwe macht en wijsheid en buig mij daaronder.

O wonder der liefde en lankmoedigheid Gods! -Hoe lang hoort Hij Jobs vermetele, uitdagende redenen aan en zwijgt! En als Hij dan begint te spreken, slaat Hij Job niet door machtspreuken neer, maar handelt met hem als met een kind; Hij examineert hem uit den Catechismus der natuur en laat hem zelven zeggen, dat hij bij dit examen valt.

Gemeenschap met God overwint en verootmoedigt een heilige, en maakt dat hij met vreugde afstand doet van zijne geliefdste zonde. Wij moeten overwonnen en vernederd worden, en hebben ook verder verootmoediging nodig.

HOOFDSTUK 40. SPIEGEL VAN GODS ALMACHT IN DEN BEHEMOTH.

De belijdenis, die Job op de beide eerste gedeelten van Gods redenen aflegde, was nog gene volkomen; zij kon nog meer een buigen zijn onder de grote macht en wijsheid Gods, gelijk hem deze uit de wonderen in de natuur op nieuw levendig voor den geest getreden was, maar waarbij de overtuiging van eigen onschuld in zijn lijden en het gemis aan gerechtigheid in de wereldregering van God toch nog wil vasthouden. Bovenal kwam het er op aan, dat Job zijne vermetelheid, aan welke hij zich door twijfel aan Gods gerechtigheid in de wereld schuldig gemaakt had, in al hare grootte erkende, en daarmee tevens de in zijn hart ingewortelde eigengerechtigheid en loonzucht; over deze moest hij berouw gevoelen, deze voor den Heere belijden. Dit dieper schuldgevoel te bewerken, is het doel van het nu volgende derde gedeelte van Gods redenen. Ook hier weer gaat de Heere den weg, die alleen met Zijne eer en waardigheid overeenkomstig is. Hij laat Zich niet in een richten met Job in, maar toont hem in de beide grootste monsters uit de dierenwereld, het rivierpaard en den krokodil, dat de mens, die het eens in staat is zulke schepselen te beteugelen, nog veel minder in staat zou zijn de bozen te straffen en op aarde gerechtigheid te oefenen; dat integendeel slechts Hij, die de hoogste macht bezit, Wiens scheppende kracht zich in zo overvloedige volheid, in zulke reusachtige dieren openbaart, ook noodzakelijk de allerhoogste gerechtigheid bezitten en uitoefenen kan. Wie echter met zijne ingebeelde gerechtigheid de kracht niet verbindt, om het boze te vernietigen, die wage het niet, zijne gerechtigheid nevens die van den alleen machtigen en rechtvaardigen God te stellen, maar behoort zich zonder tegenspraak te verootmoedigen. Eerst deze rede van God brengt in Job de volle en diepe erkentenis van de volkomen vereniging van wijsheid, macht en rechtvaardigheid in God, te weeg, en doet daarmee de oprechte boete en de belijdenis zonder enig voorbehoud van zijne zonde van onverstandige verduistering van Gods raadsbesluit tot rijpheid komen.

Vs. 1-19. Welaan-gord u tot den strijd tegen Mij! Wilt gij het wagen, Mijne rechtvaardigheid in het vergelden van goed en kwaad in twijfel te trekken; zo toon Mij aan, dat gij in staat zijt, met gelijke macht als Ik, de wereld te regeren. Wapen u toch nu met uwe hoogheid en vernietig alle misdadigen en trotsen in de wereld, zo zal Ik u prijzen. Doch zie slecht, den behemoth (het nijlpaard) aan, dat meesterstuk onder het geschapene, en beproef het met openlijke macht te vangen, zo zult gij van uwe onmacht overtuigd worden, en ook de bestraffing van het kwade gaarne aan Mij overlaten.

En de HEERE, Jehova (zie Hoofdstuk 38: 1) antwoordde Job op zijne nog onvoldoende belijdenis, om zijn berouw te louteren, en alle eigengerechtigheid in hem te beschamen, uit een of, het nog altijd boven zijn hoofd hangend onweder uit den onweersstorm (Hoofdstuk 2) en zei 1)

Job was wel grotelijks vernederd, door hetgeen God reeds had gezegd, maar nog niet genoeg en ten volle tot schuldbekentenis en zelfveroordeling gebracht. Hij was enigszins vernederd, maar nog niet genoeg verlaagd, en daarom vervolgt God alhier met op dezelfde wijze, niet minder nadrukkelijk, als te voren tegen hem te redeneren. Zij, die behoorlijk

overtuigd zijn van zonde, en die er berouw over tonen en boete voor willen doen, zullen nodig hebben, ten volle van hun eigen onmacht en ellende overreed te worden, ten einde zich in zak en as, voor God op het boetvaardigst te mogen verootmoedigen.

Gelijk in de eerste, zo ook in deze tweede rede blijkt het zo duidelijk, dat God, de Heere, Job niet dwingt Hem te eren als den volstrekt Rechtvaardige, maar hem door Zijne woorden overreedt. De vrienden hebben hem willen dwingen, en toen hij niet wilde, hebben zij hem verdoemd. Maar God werkt met de onweerstaanbare kracht van Zijn Woord en overreedt door de bewijzen Zijner liefde en gunst. De Heere overtuigt Job, en wel zo, dat hij straks diep voor Hem in het stof zal bukken.

God verdoemt Job niet, gelijk de vrienden gedaan hebben, maar wil hem zijne zonde doen inzien, zijne vermetelheid diep doen verfoeien. Wanneer Hij spreekt, getuigt het van Zijne hoge Majesteit, maar ook van Zijne neerbuigende Goedheid.

Gord nu als een man uwe lenden (zie Hoofdstuk 38: 3); Ik zal u vragen, hoe gij in Mijne plaats het kwade zoudt bestraffen en te niet doen, en onderricht Mij, of gij de macht bezit beter gerechtigheid over de aarde uit te oefenen.

Zult gij het ongestraft wagen, niet alleen tegen Mij te morren, maar ook mijn oordeel, dat Ik over het kwade in de wereld uitspreek en over het vonnis, dat ik ten uitvoer leg en alzo Mijne gerechtigheid in ‘t besturen der wereld te niet maken? Zult gij Mij verdoemen 1), opdat gij rechtvaardig zijt, en daar staat als een, wie door Mij zwaar onrecht is aangedaan?

De eigengerechtigheid is steeds een meer of minder bewuste aanval op de volkomen rechtvaardigheid Gods. "Wie zich zelven zoekt te verdedigen tegen Gods kastijdingen, zoekt het oordeel te vernietigen van Degene, die hem slaat. Wanneer hij ontkent, dat hij om eigene schuld geslagen wordt, wat doet hij anders, dan de rechtvaardigheid van Dien, die hem slaat, aanklagen? Zo ook de vrome Job, daar hij zijne schuld bij de kastijdingen niet kon vinden, en ook niet begreep, dat juist deze kastijdingen hem tot bevestiging in de heiligmaking konden zijn, meende hij dat hij ten onrechte geslagen werd.

Alleen oprecht en diep berouw over, en belijdenis van de zonde erkent Gods rechtvaardigheid in Zijne wereldregering volkomen. (Psalm 51: 6. Rom. 3: 4.).

Hebt gij dan enen arm gelijk God, een arm met Goddelijke almacht toegerust, dat gij in Mijne plaats en rechtvaardiger dan Ik de wereld zoudt kunnen regeren? en kunt gij, gelijk Hij, met de stem donderen1), aan uwe bevelen zulk een nadruk geven? Wie rechtvaardiger wil zijn dan God, die moet ook gene mindere macht hebben. De hoogste gerechtigheid en wijsheid en de hoogste majesteit en macht zijn steeds in de nauwste vereniging.

Dat is: Zijt gij misschien ook het een of ander onafhankelijk wezen? Of hebt gij een machtigen arm als een God? En kunt gij ene even gelijke donderende stem, vol van Majesteit, doen horen? Strenge, zeker, en klemmende vragen, Gode ten hoogste betamende, en die

tevens insluiten, dat hij, die Gode verwijt, dat Hij hem onrecht aandoet, zich enigermate tot een God verheft, en zich de hoogste heerlijkheid en Majesteit toe-eigent.

Versier u nu met Goddelijke voortreffelijkheid en met rechterlijke hoogheid, en bekleed u met majesteit en heerlijkheid, gelijk Ik, de Regeerder en Rechter der wereld, met Majesteit bekleed ben, zo wil Ik zien, of gij in staat zijt, de wereld beter te regeren en te richten, dan Ik.

Strooi de verbolgenheden uws toorns uit over deze wereld, zo vol van gruwelen, gelijk gij van Mij verlangt; en zie allen hoogmoedige aan met het vernietigend oog van een hemelsen rechter, en verneder hem1)!

Job had zich beklaagd over de hoogmoedigen en goddelozen, en beschuldigde God als het ware, dat Deze niet rechtvaardig hen verwierp. Welnu, hier roept God Job op, om te tonen wat hij kan tegen de hoogmoedigen. Hij heeft met God een twistgeding willen beginnen, zich daarom feitelijk met God op één lijn geplaatst, hier wordt hij uitgenodigd, om dan ook al zijn kracht te beproeven, om de goddelozen tegen te houden. Kennelijk wil God er mee zeggen, dat Hij alleen de macht bezit, om hen te dwingen, maar ook de wijsheid, om op zijn tijd het oordeel over de goddelozen uit te voeren.

Ja, zie allen hoogmoedige, en breng hem te onder, dat toch hebt ge gemist in Mijn bestuur en het onrechtvaardig genoemd; en verpletter de goddelozen in hun plaats, overal waar gij ze vindt!

Verberg hen te zamen in het stof der aarde opdat zij nooit weer te voorschijn komen, verbind hun aangezichten in het verborgen van den dood, opdat zij geheel verdwenen zijn.

Dan zal Ik, die u thans berispen moet, ook u loven, dat gij niet alleen sterk zijt in het berispen Mijner regering, maar ook, omdat uwe rechterhand u zal verlost hebben 1), dat gij werkelijke grote dingen kunt volbrengen, gelijk Ik, en daarom een zeker recht hebt, Mijne wereldorde te bedillen, en uwe onschuld en gerechtigheid boven de Mijne te verheffen.

Hier wil God zeggen, als gij doet of zult doen, wat Ik u zo-even genoemd heb, dan zal Ik belijden, dat gij een Goddelijken arm hebt en dat gij recht hebt, om met Mij te twisten. Een verzekering, wel geschikt, om Job ten diepste te doen buigen. Want hij moet het bij zich zelven erkennen, dat hij daartoe niet in staat is, zich zelf niet kan verlossen en het onrecht niet volkomen stuiten.

En om nu deze woorden kracht bij te zetten, gaat de Heere over, om hem te wijzen op die twee machtige dieren, den Behémoth en Leviathan.

In twee dieren wil Ik u aanwijzen, hoe krachteloos gij zijt. Zie nu Behémoth 1), het Nijlpaard, hippopotamus amphibius, welken Ik gemaakt heb nevens u, eveneens, als Ik u gemaakt heb; hij eet hooi en gras, gelijk een rund, zodat men denken zou, dat het een zwak dier was.

De kerkvaders hielden den Behémoth, zowel als den Leviathan (vs. 20 vv.) voor zinnebeelden van den satan. Zo zegt ook Luther: Onder deze beelden beschrijft Hij de kracht en het geweld van den duivel en van zijn aanhang, de goddeloze menigte in de wereld. Wanneer nu gene directe betrekking op den satan voor de hand ligt, zo ligt die toch in den samenhang, in welke sprake is van Jobs onbekwaamheid om het kwade beter te overwinnen en te beheersen dan de Heere. Zonder twijfel zijn hier dieren uit Egypte bedoeld, gelijk wij reeds meermalen in het Boek van Job Egyptische beelden aantroffen, die zeker uit den kring, waarin de dichter leefde, genomen zijn. -De naam Behémoth is hoogst waarschijnlijk uit de Oud-Egyptische taal genomen, in welke het p-ehe-mau (p = de, ehe = os, mau = van het water) zou klinken. Dit Egyptische woord is in het Hebreeuws een meervoudig woord geworden, zodat het "al wat groot is in het dierenrijk" betekent. Zeker is hier het Nijlpaard bedoeld. Dien laatsten naam heeft het, omdat het den Nijl tot in zijne monden toe bewoonde. De Romeinen lieten dit geweldige dier in hun schouwspelen tegen den krokodil strijden; tengevolge van het onophoudelijk jagen verdween het uit den Beneden-Nijl zodat men die tonelen moest laten ophouden. Tegenwoordig vindt men het nog in den witten en den blauwen Nijl en in bijna alle andere Afrikaanse rivieren en meren. Het Nijlpaard heeft een lompen lichaamsbouw, is dikwijls 14-17 voet lang, 7 voet hoog, heeft een ronden romp van bijzonder groten omvang en een zwaarte van 15-20 centenaars. De zeer grote kop zit dadelijk aan den romp, zonder hals, de oren zijn klein en spits, de ogen even zeer klein, dom starende, de bek zeer groot en breed, de muil buitengewoon ver geopend. Het bezit een ontzettende sterkte, zodat het rivierschepen van middelmatige grootte met manschappen en lading kan omverwerpen of met zijne tanden vernietigen. Toch eet het planten, is over ‘t algemeen bevreesd en valt slechts zelden dieren of mensen aan. Dan zijn hem echter de 4 geweldige hoektanden van de kakebenen van welke de ondersten bij volwassene dieren minstens ene lengte van meer dan twee voet bereiken, een vreselijk wapen. Het deze verbrijzelt het zelfs runderen tot brij. Een reiziger bericht, dat een Nijlpaard 4 trekossen verbrijzelde, welke rustig aan een scheprad stonden. "Wordt er in het water voedsel genoeg gevonden, gelijk bv. in de plantenrijke meerachtige platen van den Bahr el Abiad (den witten Nijl), zo verlaat het ook des nachts de bedding van den stroom niet, of slechts hoogst zeldzaam. Het eet dan hij dag en nacht van de planten, die in den stroom wassen, wanneer het hongerig is. Bijzonder dient hem tot voedsel de loto (niet te verwisselen met den lotoboom), die geheiligd en als een beeld der Godheid beschouwd werd der volken, welke door de zinnelijkheid te niet gegaan en reeds bijna vergeten zijn; deze lotus is de heerlijke, koninklijke broeder van onze liefelijke waterroos. Een etend Nijlpaard is een waarlijk lelijk gezicht. Op een afstand van een tiende mijl kan men het opengaan van den muil met het blote oog zien, op een afstand van ongeveer honderd schreden neemt men alle bewegingen bij het eten waar. De lelijke kop verdwijnt in de diepte en woelt onder de planten rond; het zich oplossend schuim maakt het water op verren afstand vuil, dan komt het weer boven met een muil vol van een betrekkelijk groten, dikken bos afgerukte planten; hij legt dien op de oppervlakte van het water en kauwt en verteert dien nu langzaam. Aan beide zijden van den muil hangen de ranken en stengels der gewassen lang uit, en groenachtig plantensap loopt, met speeksel vermengd, bestendig over de gezwollen lippen. Enkele half gekauwde ballen gras worden uitgeworpen, en op nieuw verslonden; de flauwe ogen loeren bewegingloos in de verte en de voetenlange slag- en hoektanden vertonen zich in hun gehele grootte. In rivieren daarentegen, die steile oevers hebben en die wegens haar snelleren loop geen plantengroei toelaten, zo als de Bahr el

Asrakh (de blauwe Nijl) is het dier genoodzaakt aan land te gaan, om te weiden. "Ongeveer een uur na zonsondergang, op welken in de tropische gewesten, gelijk bekend is, bijna toverachtig snel de lichte, schone nacht volgt, verlaat het, met grote voorzichtigheid luisterende en rond kijkende den stroom, en kruipt, hoe lomp het ook is, tegen de steilste oeverwanden op. In bossen ziet men de sporen van het Nijlpaard overal, waar de rijkdom van de plantenwereld goede weiden belooft; in de nabijheid van bewoonde plaatsen richten zich de paden naar de vruchtvelden. Hier valt het verwoestend in; hier wordt het, hoewel het slechts planten vreet, tot het schadelijkste en gevaarlijkste dier.

Zie toch, zijne kracht is, ondanks dat, reusachtig in zijne lenden, en zijne buitengewone macht in den navel (liever: in de spieren) zijns buiks.

Als het hem lust, zijn staart is als een ceder; de zenuwen zijner schaamte 1) zijn doorvlochten, de ballen hangen niet neer, maar zijn in den buik besloten met zeer sterke spieren.

Of, zijne schenkelen, of, dijen. De Staten-Vertalers hebben de Vulgata gevolgd.

Zijne beenderen, hoewel dun, gelijk bij alle waterdieren, zijn als vast koper; zijne gebeenten, het gehele, den vleesberg dragende, beenderengestel, zijn als ijzeren handbomen, ijzeren staven.

Hij is een hoofdstuk 1) der wegen Gods, een meesterstuk onder de werken van Gods schepping; die hem gemaakt heeft liet hem niet zonder verdedigingsmiddelen, maar heeft hem zijn zwaard 2) aangehecht, heeft hem toegerust met een reusachtig gebit van over elkaar staande snijtanden, met welke het de velden, als met enen sikkel afmaait.

Het nijlpaard is inderdaad het grootste onder alle bekende dieren, in doorsnede zelfs groter dan de olifant. (Zo niet wat de hoogte betreft, dan wel wat de lengte en de dikte aangaat), zo te zeggen, een overblijfsel van de dieren uit de tijden der wereld vóór den zondvloed, in wie zich de kracht des Scheppers op zulk een majestueuze wijze openbaarde.

Letterlijk, eersteling, niet omdat hij het eerste geschapene dier is, maar dewijl hij wel het grootste mag worden genoemd. Wanneer hier gesproken wordt van, de wegen Gods, dan moeten hieronder Zijne daden, als Schepper der wereld worden verstaan.

Bochart merkt hier dan ook op, un chef d'oeuvre de Dieu.

Een hoektand van het nijlpaard, in gedaante en scherpte aan het Egyptisch kromzwaard gelijk, bereikt dikwijls de lengte van ruim twee voet en de zwaarte van 15 ponden. Het uit deze tanden gewonnen elpenbeen is zeer hoog geschat en wordt duur betaald.

Omdat de bergen hem voeder voortbrengen beklimt hij deze en hij doet het, ondanks zijn lompen lichaamsbouw (vs. 11) gemakkelijk, daarom spelen al de dieren des velds aldaar bij

het zo machtige en toch zo onschuldige dier, dat niet gevaarlijk is, zolang het niet gesard wordt.

Onder schaduwachtige Lotus-bomen 1) ligt hij neer, wanneer hij zijnen honger gestild heeft, in ene schuilplaats des riets en des slijks 2).

De Lotus-boom groeit in Palestina, Syrië en Egypte in hete en vochtige laagten en bereikt ene aanzienlijke hoogte en sterkte. Hij draagt kleine, gele, goed smakende appelen.

Bij dag verlaten de nijlpaarden slechts op eenzame plaatsen het water, om in de nabijheid van den oever, deels in het ondiepe water, deels op het land zelf, zich aan een dromerige sluimering over te geven. Daarbij knorren de mannelijke dieren van tijd tot tijd als onze zwijnen, ten teken van bijzonder genot. Tegen den avond wordt het knorren tot een gebrul, en de gehele kudde duikt spelend op en neer in den stroom.

De schaduwachtige, de Lotus-bomen bedekken hem, elk een met zijne schaduw; de beekwilgen omringen hem.

Zie, hij doet de rivier geweld aan 1) hij verhaast zich niet om heen te gaan; hij vertrouwt, dat hij den Jordaan in zijnen mond zou kunnen intrekken 2).

De nijlpaarden zwemmen met verwonderlijk gemak, duiken op en neer, bewegen zich met rukken en stoten, wenden zich naar alle zijden heen, en zwemmen in rechte richting met de beste roeiboot in wedstrijd. Ik heb bij rustig zwemmen van dit dier nooit ene hevige beweging van roeien kunnen waarnemen; het water om het zwemmend nijlpaard blijft integendeel glad en onbewogen.

De Jordaan wordt hier gebruikt om ene soort aan te wijzen, om ene geweldige, soms hoog opzwellende rivier, te noemen.

In het Hebreeuws Heen jaäschook nahar. Beter: Zo de rivier zich verheft, en dan het volgende, hij verhaast of siddert niet. De betekenis is, dat het Nijlpaard er niet door verschrikt wordt, als de golven wild en woest beginnen te bruisen. Hij blijft er even kalm onder, al loeit de storm nog zo.

In het Hebreeuws Jibtach ki-jagiach jardeen el phihoe. Beter: Hij blijft kalm, wanneer een Jordaan voor zijn mond zou te voorschijn komen.

Zou men hem voor zijne ogen, terwijl hij het ziet, kunnen vangen? zou men hem met strikken den neus doorboren kunnen, zou men hem openlijk of met list kunnen vangen, gelijk men anders zelfs wel grote dieren vangt?

Over de moeilijkheid, om het nijlpaard te doden, zijn het alle andere en latere reizigers eens; zonder vuurwapenen, welke zeer zware kogels schieten, en wel op kleinen afstand, heeft de jacht op dit monster in ‘t geheel geen gevolg. Elke bukskogel doorboort het pantser van den

krokodil; maar zij is veel te zwak, om de een duim dikke huid en ruim zo dikke schedel van het nijlpaard te kunnen doorboren. Van 25 snaphaankogels, verhaalt Rupell, een reiziger in Afrika, op een afstand van ongeveer vijf voeten op den kop van het monster, had slechts één de huid en het been bij den neus doorboord; bij elk snuiven sproeide nu het dier rijke bloedstromen op onze schuit; al de andere kogels waren in de dikte van de huid blijven zitten. Wij bedienden ons eindelijk van een draaibas; maar eerst, nadat 5 kogels, op een afstand van weinige voeten gevuurd, de verschrikkelijkste verwoesting in den kop en in het lichaam teweeg gebracht hadden, gaf de kolossus den geest. Gewoonlijk echter hebben de inboorlingen slechts harpoenen en werpspiesen, met welke hun de jacht ook slechts door grote krachtsinspanning, list en gewoonte gelukt. Andere inboorlingen bezigen ook wel de list, om spitse palen op een bergweg van het nijlpaard in den grond te slaan, welke het niet bemerkt, als het opstijgt, maar nadat het zich rijkelijk met voedsel gevuld heeft en zich bij het nederdalen door het gewicht van zijne zwaarte laat neerzakken, het open rijt.

20.

BESCHRIJVING VAN DE GROOTTE, MACHT EN STERKTE VAN DEN LEVIATHAN.

Vs. 20-Hoofdstuk 41: 2. Of vermoogt gij misschien den leviathan (den krokodil) te vangen? Noch met goedheid, noch met geweld zult gij hem in handen krijgen. Wanneer niemand dit schepsel aandurft, wie wil dan met God den strijd wagen, of tegenover Hem ene aanspraak op recht maken?

Zult gij den Leviathan 1), de krokodil (Hoofdstuk 3: 8) met den angel uit het water trekken, of zijne tong 2) met een koord, dat gij laat neerzinken en waaraan de haak bevestigd is?

Leviathan kan zowel ene slang (Hoofdstuk 3: 8), als den walvis (Psalm 104: 26) als ook den krokodil (gelijk Psalm 74: 13. Jes. 27, waar zij een zinnebeeld van Egypte is) betekenen. Een eigen naam voor den krokodil heeft de Hebr. taal niet; de Egyptenaren noemden hem Temsach, op welken naam de heilige dichter volgens den grondtekst zinspeelt (Ksmt).

De krokodil heeft ene betrekkelijk zeer lange tong, die hij echter niet uitsteken kan.

Zult gij hem ene bieze 1) in den neus leggen? of met een doorn, een ringvormigen haak, zijne kaak doorboren?

Nog heden is het bij de vissers op den Nijl gewoonte, de gevangene vissen aan het land te trekken, hun een ijzeren ring door de kaken te steken, daaraan een touw te binden, dat aan den oever vast te maken, en daarop de vissen weer in het water te werpen om ze levend te houden.

In het Hebr. Agmoon. Dit woord kan wel een bieze betekenen, maar ook een metalen ring, en die betekenis moeten we hier hebben. Evenzo betekent het woord, wat vertaald is door doorn, ook haak, en zo moet het hier vertaald worden. De vraag bedoelt, of Job met den krokodil kan

doen, gelijk men met gewone vissen doet, en hem daarmee opnemen in de rij der geketende dieren. Dit wordt door de volgende verzen, vooral door vs. 23, bevestigd.

Zal hij aan U vele smekingen maken? zal hij zachtjes tot U spreken, u vleien, om hem toch zijne vrijheid niet te ontnemen?

Zal hij een verbond met U maken? zult gij hem, gelijk een huisdier, aannemen tot enen eeuwigen slaaf, zodat hij voor u arbeidt, gelijk de os?

Zult gij hem africhten en met hem spelen, gelijk met een vogeltje, of zult gij hem binden voor uwe jonge dochters, dat zij met hem spelen?

Zullen de metgezellen, de vissersgezelschappen, over hem een maaltijd bereiden 1)? Zullen zij hem delen onder de kooplieden, als een handelsartikel?

In het Hebr. Jikroe. Dit is door de Staten-Overzetters vertaald door, een maaltijd houden, in navolging van LXX (ensitountai), maar beter is de vertaling van, handeldrijven. Anderen vertalen door, hinderlagen leggen. Met het tweede gedeelte van het vers komt de vertaling van, handeldrijven het best overeen.

De kooplieden zijn de Phoeniciërs, dewijl zij hier met den naam van Kananeërs worden genoemd.

Zult gij zijne met ondoordringbare schubben bedekte huid met haken vullen, of met een vissers krauwel, met harpoenen zijn hoofd? Immers ware het te vergeefs die op hem af te werpen, niet één drong in zijn vlees in.

Leg uwe hand op hem, gedenk des strijds; waag het eens de hand aan hem te slaan ten strijde, doe het niet meer, of, gij doet het niet meer, gij zult het ten tweeden male niet ondernemen, de lust zal u wel geheel vergaan zijn.

Zie, zijne hoop, de hoop van ieder, die het waagt, zal feilen, hij zal spoedig de hoop om hem ooit meester te worden, moeten opgeven. Zal hij niet ook voor zijn aangezicht nedergeslagen worden, zal hij niet bij den eersten aanblik reeds verslagen zijn?

Onder de vele soorten van krokodillen, welke de oude Egyptenaren kenden (nu kent men nog vijf soorten), is bij deze schildering aan de grootste te denken. Het ondoordringbare van de gepantserde huid, de vreselijke muil, die tot achter ogen en oren zich opent, met de lange spitse tanden de bijzondere behendigheid van zijne bewegingen en wendingen in het water, ook in poel en moeras, de ontzaglijke sterkte, die het in den staart bezit, welke het lichaam in lengte overtreft (een slag van dezen is genoeg, om een hert alle vier de benen tegelijk te verpletteren), het fijne gehoor, de scherpe reuk, eindelijk de grote levenstaaiheid en kracht van het dier-dat alles maakte reeds in de oudheid en nog heden de krokodillenjacht zeer gevaarlijk en moeilijk. Met gewone angels en harpoenen is het onmogelijk het dier meester te worden. De stoutste manier van krokodillenjacht in onze dagen hebben enkele negerstammen,

die met niets dan een dolk gewapend, onder het dier in het water duiken en het den buik doorboren, die slechts met zachte geelachtige schubben bedekt is. In geval zij missteken, is er nog slechts één middel om zich te redden, namelijk dat zij het woedend dier het uiterst gevoelige oog uitstoten.

HOOFDSTUK 41.

Niemand is zo koen, dat hij hem, den krokodil, opwekken zou 1); wie is dan hij, die zich voor Mijn aangezicht stellen zou 2), als een aanklager?

De bedoeling dezer woorden is duidelijk. Als zelfs het schepsel Gods, wat uit Zijne hand voortkwam, zo vreselijk is, dat het mensenkind het niet durft aangrijpen, hoeveel te meer moet dan de mens er tegen opzien, om zich tegen zijn Schepper te stellen, om Hem aan te klagen en Zijn toorn af te wachten. Hiermede wordt dan Job's drieste vermetelheid in al haar naaktheid ten toon gesteld en wordt hij vermaand, om zich voor den hogen God te verootmoedigen.

Indien we nu voor het aangezicht der wilde beesten vrezen, betaamt het dan, dat wij voor Gods aangezicht stoutmoediger zijn, zodat wij met Hem, die ons kastijdt, willen twisten en verontwaardigd worden, wanneer Hij ons wil vernederen? Past het, dat wij zo dwaas zijn, dat wij tegen Zijne rechtvaardigheid murmureren, tegen Hem in enige zaak strijden, en Zijn heerschappij willen afwerpen, of versmaden? Laten derhalve de mensen hun razernij bekennen, wanneer zij tegen God opvliegen, terwijl de wilde dieren hen doen sidderen.

a) Wie onder al Mijne schepselen heeft Mij voorgekomen, Mij ene weldaad bewezen, dat Ik hem zou vergelden 1), dat hij enige rechtmatige aanspraak op Mij, dat Ik enige verplichting aan hem zou hebben? b) Wat onder den gansen hemel is, is het Mijne; Ik heb het alles door Mijne almacht geschapen; Ik ben over alles alleen Meester, en niemand heeft enig recht over Mij.

Rom. 11: 35 b) Exodus 19: 5. Deuteronomium 10: 14. Psalm 24: 1; 50: 12. 1 Kor. 10: 26,28.

Alsof hij zeggen wil: Indien wij met Hem willen twisten, behoort het, dat Hij onze schuldenaar is, tot iets verbonden is, in elk geval, wij enig recht tegen Hem hebben. Waar nu wordt de mens gevonden, die enig recht tegen God kan voorbrengen, waardoor hij zou kunnen bewijzen, dat Hij jegens hem verbonden is? Wij zien echter daartegenover, dat wij alles van Hem hebben, dat Hij juist niets aan ons verschuldigd is. En echter zijn wij zo verwaand, dat wij tegen Hem willen twisten. Dat dit in het algemeen wordt voorgebracht is om ons te leren, dat wij verschuldigd zijn, ons onder de macht Gods te buigen en wel door te bekennen, dat, wat Hij ook doet, Hij is de Schepper, de Rechtvaardige en de Machtige, zoals de Apostel Paulus aantoont (Rom. 2).

Hier is de sleutel tot recht verstand van het doel, waarmee deze beide dieren geschilderd zijn. Job wil de aanklager en de Heere zou de aangeklaagde zijn, en Job hoopte het van God, zijne tegenpartij, te winnen. Evenzo denken allen, die tegen God morren. Welk ene dwaasheid! Wie den moed laat zakken voor een groten worm, dien God geschapen heeft, hoe zou hij tegenover den Schepper iets kunnen winnen, wiens gerechtigheid zo groot is als Zijne kracht? En wie zal de rechten des Heren kunnen nagaan? Mensen geven elkaar iets, waarvoor zij vergelding kunnen eisen, en de geringste slaaf, die zijnen heer iets geeft mag denken: hij is

door zijn geweten verbonden, goed met mij om te gaan, en wanneer hij het niet doet, zo is het onbillijk; bij God is dit niet zo. Hem heeft niemand te voren iets gegeven, dat Hij het zou moeten vergelden. Zijne rechten zijn dus niet nauwer beperkt, dan Zijn vrij welbehagen. Wie iets van Hem wil eisen, heeft geen anderen grond dan Zijnen wil, en mag het niet anders, dan door bidden begeren. Al wat onder den hemel is, is het Zijne, en wel is het het Zijne in den volsten Zin des woords. Hierdoor wordt dan den mens allen grond, om met God te rechten, ontnomen, want wie met anderen wil rechten, moet den aangeklaagde in ene verplichting gebracht hebben, en hem op grond daarvan van onbillijkheid overtuigen, of hij moet een eigendomsrecht tot grond hebben, en daaruit zijne klachten afleiden. Maar-alles is des Heren, wat blijft er voor den mens over? Alle grond om te rechten verdwijnt. Hij geve zich dan aan den wil van God over en zij verheugd, dat God, aan wiens wil niemand perk en paal kan zetten, liefde is, en alzo naar zijne natuur gaarne weldoet, gaarne helpt en in barmhartigheid een welbehagen heeft.

O hoe diep is hierin de boosheid en trotsheid van het menselijk hart! Men neemt alle weldaden Gods slechts zó aan en verteert ze in eigen lust en trotsheid, alsof men ze nooit van God had geleend of ontvangen, maar geroofd. Bijna niemand toch dankt Hem, gelijk het betaamt, voor al het goede, maar de meesten menen uit blindheid, dat het zo zijn moet en God het hun schuldig is.

Hier doet God op heerlijke wijze Zijne Vrijmacht schitteren en tevens Zijne Soevereine heerschappij. De ganse aarde is de Zijne, met mens en dier en plant en al wat er op gevonden wordt. Hij is de Eigenaar van alles, maar die daarom met het Zijne kan doen in Zijne wijsheid naar Zijn welbehagen, die kan doen al wat Hem in Zijn wijsheid behaagt.

Maar ook wordt door dit enkel woord voor eens en voor altijd de mening verworpen, dat wij den Heere iets zonden kunnen vergelden, om, door Hem iets te geven, voor hetgeen Hij ons heeft geschonken. Als alles wat de gelovige ontvangt, zowel geestelijk als tijdelijk, tijdelijk als geestelijk; gave en genade is van Jen Heere God, als al wat hij ontvangt, hij geniet als verbeurde gave, hoe zal hij dan God iets kunnen geven, waarmee hij zich, zoals men dit noemt, van zijn plicht kwijt?

Het ware vergelden is dan ook niet anders dan met de gaven en goedertierenheden in den Heere God te eindigen.

3.

Vs. 3-12. Doch hoor verder van de sterkte en schoonheid van den Leviathan! Welk een vreselijk gebit! Hoe regelmatig en vast is zijn pantser! Bewonder de verschijningen aan zijn kop, die op licht, vuur en rook gelijken!

1) Ik zal u verder op den Leviathan wijzen. Ik zal zijne leden niet verzwijgen, noch het verhaal zijner sterkte, noch de bevalligheid zijner gestaltenis, van zijn lichaamsbouw, opdat gij nog beter de onbegrijpelijke volheid Mijner heerlijkheid erkent.

Was tot nu gewezen op het onbedwingbare van dit vreselijk gewrocht van Gods Schepping, de Heere God gaat het nu verder beschrijven, hoe het gewrocht is als een nevenbeeld van den Behémoth.

Wie zou het opperste zijns kleeds, de voorzijde van zijn schubbenpantser ontdekken? Wie zou met zijnen dubbelen breidel, zijn dubbel gebit hem aankomen, tot zijne geweldige twee rijen tanden durven naderen?

Wie zou de deuren zijns aangezichts 1) open doen, zijnen muil durven openspalken? Rondom zijne tanden is verschrikking, ieder schrikt er voor.

De deuren zijns aangezichts zijn zijne kinnebakken, en dewijl zijne tanden niet door lippen bedekt zijn, zo wordt hier gezegd, dat rondom zijne tanden verschrikking is, dewijl de indruk, dien zijne tanden geven, vreselijk is voor den toeschouwer.

Zeer uitnemend 1) zijn zijne sterke schilden, de vier nekschilden, en zijne in zes rijen staande, vierkante schone groene rugschubben, zij zijn sterk, zodat geen kogel licht er doorheen dringt, elk een is aan de andere gesloten als met een nauwdrukkend zegel.

De krokodil niest met zulk een geweld, alsof er vuurvonken uit zijn neus voortkwamen. Ook zijn zijne ogen zeer vurig en brandend.

In het Hebr. Gaäwah. Beter: een pracht, een sieraad, wat het dier tot sieraad verstrekt. -

Het is duidelijk, dat de Heere God dit alles vermeldt, om niet alleen het ontembare, maar ook het vreselijke en majestueuze van zulk een dier te kennen te geven. En indien nu zulk een schepsel daardoor den mens tot vreze kan dwingen, hoe groot en vreselijk is dan de macht van den Schepper, indien Hij Zijnen toorn uitstort over den mens, die Zijn hoog gezag durft aanranden! -

Het ene is zo na aan het andere, dat de wind daar niet kan tussen komen.

Zij kleven aan elkaar, zij vatten zich zamen, zij vatten in elkaar, dat ze zich niet scheiden, dat zij niet te scheiden zijn.

Elk een zijner niezingen, wanneer hij zich op het land koestert en den opgesperden muil naar de zon wendt, doet een licht schijnen1), als de zon in den slijmregen schijnt; en zijne kleine, dicht bij elkaar staande ogen zijn als de oogleden des dageraads 2), zelfs door het water heen fonkelen zij met een roodachtigen gloed.

Zeer dikwijls zagen wij het dier in het zand liggen, den muil ver opengesperd en naar de warme zonnestralen gekeerd, terwijl kleine vogels rustig in den donkeren afgrond des doods omsprongen, om uit den watermuil enige wormen uit te pikken.

Ook onder de Egyptische hieroglyphen betekenen twee krokodillen-ogen den dageraad.

Uit zijnen mond gaan, wanneer hij lang onder water gelegen heeft en sterk ademhalende boven komt, fakkelen, vurige vonken raken er uit.

Uit zijne neusgaten komt dan met een groot geruis rook voort, als uit enen ziedenden pot en ruimen ketel, alsof deze in den muil van het dier op een hevig rokend vuur stonden.

Zijn adem zou kolen doen vlammen, zo zou men menen, als men de hitte daarvan gewaar wordt, en ene vlam, als ene schitterende vlam komt uit zijnen mond voort.

13.

Vs. 13-25. De grote sterkte van den krokodil doet zelfs helden sidderen, geen enkel soort van wapenen brengt iets tegen hem te weeg. Hij laat zelfs sporen van zijne sterkte in het water en in het slijk achter; hij is de koning onder de roofdieren.

In zijnen hals herbergt vernacht de sterkte, in zijnen hals is grote kracht; voor hem springt zelfs de droefheid, de schrik, van vreugde op 1), de smart gaat als het ware voor hem uit, vol van vreugde, van wege de ellende, die hij overal te weeg brengt.

Dit is ene echt dichterlijke Oosterse persoonsverbeelding; de droefheid is een heraut voor hem, die met vrolijkheid voor hem uitstapt. -Anderen vertalen: "Voor hem verandert de droefheid in vreugde," het naderen van een vijand verwekt bij anderen schroom, hem is de strijd een lust.

In het Hebr. Lephanaw thadoets deabah. Beter: Voor hem uit danst de schrik. Dat is, hij verbreidt zulk een schrik, dat het hart van den machtigste er door verslagen wordt.

De stukken van zijn vlees, die bij andere dieren slap neerhangen aan hals en buik, kleven bij hem samen, elk een is vast in hem als metaal gesoldeerd, het wordt niet bewogen. Zelfs de vleesdelen van zijn lichaam zijn hard en met schubben bedekt.

Zijn hart is onbeweegbaar als gegoten koper, vast gelijk een steen; ja vast gelijk een deel van den ondersten molensteen, die de wrijving en drukking verdraagt.

De krokodil heeft een onbuigzamen moed en zulk ene levenstaaiheid, dat zelfs dodelijke wonden zijn hart niet zo spoedig tot stilstand kunnen brengen. Pückler, die gedurende vele jaren in Noord-Afrika reisde, en zijne reizen in een groot werk beschreven heeft, verhaalt, dat aan een door hem gedoden krokodil reeds het grootste gedeelte van de huid afgestroopt was en de ingewanden uitgenomen waren, dat men juist bezig was de beenderen uit de poten weg te nemen, toen het dier nog een laatsten galvanischen zweepslag gaf, die den dichten kring van omstanders als kaf uit elkaar deed stuiven, en zelfs iemand op den grond wierp.

Van zijn verheffen, wanneer hij uit zijne rust van den oever opspringt, schromen, sidderen zelfs de sterken; om zijner doorbrekingen wille ontzondigen zij zich 1).

In het Hebr. Mischbarim jithchataoe Beter: Van schrik ontzondigen zij zich, in den zin, dat zij afzien van het doel, om zich met het monster te meten. Zij komen tot het inzicht, dat hun kracht te zwak is, om het te overwinnen. Ontzondigen is dan in den zin van, hun zonde inzien, of liever in dit geval, hun dwaasheid, om het te wagen. En hiermede wil de Heere God Job er op wijzen, waartoe hij geroepen is. Indien de mens van het doel afziet, bevangen door den schrik en de vreze voor zulk een machtig schepsel, van hoe grote noodzakelijkheid is het dan, dat Job aflaat van zijne plannen, om met den Almachtigen Schepper te twisten, van hoe grote behoefte, om zondaar voor God te worden, en zijn schuld en dwaasheid voor zijn God te belijden. Heerlijk en schoon wordt dit doel hier met deze enkele woorden gezegd.

Raakt hem iemand met het zwaard, dat zal niet bestaan, elke slag zal terugkaatsen, geen wapen kan dienst doen, spies, schicht noch pantsier (waarschijnlijk beter naar het Arabisch: harpoen).

Hij acht het ijzer voor stro en het staal voor verrot hout, even zo nietig is het als wapen tegen hem in den strijd.

De pijl zal hem niet doen vlieden, de slingerstenen worden hem in stoppelen veranderd, in kaf.

De werpstenen, de knotsen, worden van hem geacht als stoppelen, als een strohalm, en hij belacht de drilling der lans (Hoofdstuk 40: 28).

Onder hem, aan het onderste gedeelte van den staart, zijn scherpe klauwen als scherven; hij spreidt zich op het puntachtige als op slijk.

In het Hebr. Jirfud charoet alee-tit. Beter: Hij breidt een dorsslede uit over het slijk. Want wel betekent het tweede woord puntachtig, maar in dichterlijke boeken, wordt het ook gebruikt in plaats van, Morag charoets, zoals behalve hier, Jes. 28: 7. De volledig uitdrukking vindt men, Jes. 41: 25. Dit ziet op den staart van den krokodil, en er wordt mede gezegd, dat als hij over het slijk zich heeft voortbewogen; het is, alsof er een dorsslede over heengegaan is.

Hij doet, bij zijn pijlsnel heen schieten over de watervlakte, de diepte zieden gelijk een pot, het water borrelen; hij stelt de zee 1) als ene apothekers kokerij 2), als een pot kokende zalf.

Nog tegenwoordig wordt de Nijl door de Bedouïnen ene zee (bahr) genoemd, en hij gelijkt daar ook op, wanneer hij buiten de oevers getreden is (vgl. Hoofdstuk 7: 12).

Niet slechts maakt de krokodil het water troebel, maar hij laat ook uit zijne twee klieren aan den staart een sterken muskusreuk achter.

Hij doet, bij zijn pijlsnel heen schieten over de watervlakte, de diepte zieden gelijk een pot, het water borrelen; hij stelt de zee 1) als ene apothekers kokerij 2), als een pot kokende zalf.

Nog tegenwoordig wordt de Nijl door de Bedouïnen ene zee (bahr) genoemd, en hij gelijkt daar ook op, wanneer hij buiten de oevers getreden is (vgl. Hoofdstuk 7: 12).

Niet slechts maakt de krokodil het water troebel, maar hij laat ook uit zijne twee klieren aan den staart een sterken muskusreuk achter.

Achter zich verlicht hij het pad, dat hij zich door het water getrokken heeft met ene witte streep; men zou den afgrond voor grijzigheid houden, de wateren van den Nijl zien er uit als zilvergrijs haar.

Hij aanziet met verachting alles, wat hoog is; hij is een koning over alle jonge hoogmoedige dieren; hij is de hoogmoedigste van alle roofdieren.

Het heeft ene diepe betekenis, dat de Heere juist den Behémoth en den Leviathan, die anders in de H. Schrift, hij de Profeten, de zinnebeelden van het hoogmoedige Egypte zijn, dat vijandig tegen God en Zijn rijk overstaat, kiest, om Job zijne machteloosheid te doen erkennen. Zo Job zelf de daarachter liggende gedachten niet verstaan heeft, zo kunnen wij, die de geschiedenis van het rijk van God en de Profeten voor ons hebben, toch daaruit afleiden, dat de Heere tegelijk wil zeggen hoe tot overwinning van het rijk der duisternis en van de macht der wereld geheel andere macht en wijsheid nodig is dan de kortzichtige mens droomt, die over de tijdelijke macht van den boze en de hem vreselijk geworden heerschappij van het rijk der duisternis mort.

Ik weet nu uit Uwe heerlijke openbaring in nooit gedachte helderheid, dat Gij alles vermoogt, en dat gene van Uwe gedachten kan afgesneden worden 1), geen Uwer raadsbesluiten onuitgevoerd blijft, geen Uwer werken, hoe schijnbaar raadselachtig ook, geen weg, hoe duister en moeilijk ook, dien Gij met ons houdt, willekeurig is; alles is enkel wijsheid en goedheid.

Job ondertekent en erkent dan hier de waarheid van Gods onbepaalde macht, kennis en opperheerschappij, om welke te staven Gods aldus tot hiertoe uit een wervelwind of onweder tot hem gesproken had. Bedorven driften en handelingen ontstaan óf uit enige beginselen, óf uit onbedachtzaamheid en ongeloof in de grondstellingen der waarheid, en daarom begint ook de ware boetvaardigheid met de erkentenis en belijdenis der waarheid. Job erkent hier, dat zijn oordeel van de grootheid, heerlijkheid en volmaaktheid Gods overtuigd ware, waaruit volgen moest de overtuiging van zijn eigen geweten nopens zijne grote dwaasheid, in oneerbiedigheid van God te spreken.

Deze manier van spreken komt bij de Hebreeën meermalen voor in den zin, zoals wij zeggen: Geen gedachte zal U verhinderd worden, om uit te voeren. Dat is, wat Gij bepaald hebt en voorgenomen, ja ook, wat Gij bedacht hebt, dat wordt werkelijk uitgevoerd, zodat Gij niet

nodig hebt er enige moeite voor te doen, alsof de zaak U te moeilijk was, iets U ontbrak, of iets U kon verhinderen.

Laten wij hier opmerken, dat hier gesproken wordt over de welgeordende macht Gods, en deze twee uitdrukkingen op een en dezelfde zaak betrekking hebben. Op welke wijze? Wat God nu in Zijn Raad heeft besloten wordt werkelijk uitgevoerd en niets kan Hem daarin verhinderen. Doch het schijnt, dat Job hier niet alles, wat hij schuldig is, bekent, want vroeger heeft hij openlijk bekend, dat Gods wil regeert, en desniettegenstaande had hij toch tegen Hem gemurmureerd. Weinig schijnt hij derhalve nog gevorderd te zijn, en hierop immer te vallen en te struikelen, dat God, ofschoon Hij alles kan, desniettemin nu en dan te veel strengheid gebruikt, zodat Zijne ellendige schepselen te veel lijden en boven de maat gekastijd worden. Maar wij moeten er wel op letten, dat Job hier de macht Gods van een andere zijde erkent, dan hij dat vroeger gedaan heeft, n.l. dat hij onder de machtige hand Gods zich vernedert, erkennende, dat geen enkel sterveling Hem kan weerstaan of trotseren.

Met recht bestraftet Gij mij (Hoofdstuk 38: 2).Wie is hij, zegt Gij, die den raad verbergt zonder wetenschap 1)? zo heb ik dan verhaald, geoordeeld, hetgeen ik niet verstond a), dingen, die voor mij te wonderbaar waren, die ik niet wist 2); ik erken het met schaamte en berouw, ik heb dwaas gedaan; ik doorzag niet de verborgene wijsheid, waarmee Gij alles deed, en ik berispte U.

Psalm 40: 6; 131: 1; 139: 6.

Deze woorden heeft God vroeger tot Job gezegd, om hem daarmee zijne dwaasheid en zijne zonde bekend te maken. En waar Job nu deze woorden herhaalt, daar bekent hij daarmee, dat hij vroeger dwaselijk en diep zondig heeft gehandeld, dat waar hij zo heeft gesproken, hij als een man zonder kennis en zonder verstand zich heeft geopenbaard. Het is schier dezelfde belijdenis, die wij in Psalm 73 van Asaf horen, waar deze zegt: "Ik was onvernuftig en wist niets." (Psalm 73: 22).

Hier nu is op te merken, dat Job zegt, dat hij onvernuftig en onervaren was geweest, namelijk ten opzichte van de verborgenheden der hemelse dingen, waarover hij had willen spreken. De hand Gods had hij gevoeld, maar hij had niet begrepen, waarom hij zo moest getroffen worden, waarom hij in de diepste en zwaarste beproevingen was geworpen. Laten wij derhalve opmerken, dat, wanneer wij tot God komen en over Zijne werken hebben te spreken, wij moeten weten, dat zij hemelse dingen zijn en te hoog naar de zwakheid van ons menselijk verstand.

Met deze enkele woorden herroept Job niet alleen al wat hij in overmoed des harten heeft gesproken, maar zij behelzen tevens een ootmoedige belijdenis van zijne zonde. Met deze woorden belijdt Job het, dat God groot is en hij een nietig schepsel. Ja, hoe hoger God wordt in zijn ogen, des te nietiger wordt hij zelf in eigen schatting. Dit is de ware aard van een ootmoedige schuldbelijdenis.

Hoor toch, en ik zal spreken, nu op geheel anderen toon en met andere woorden dan vroeger; ik zal U voortaan vragen, gelijk een leerling, die niets weet, zijnen meester, en onderricht Gij mij1) omtrent de geheimen Uwer almacht, wijsheid en rechtvaardigheid.

Hiermede toont hij, dat hij zich wil vernederen, dewijl, toen hij zich niet binnen de grenzen had gehouden, als een wild paard, en dat zijne touwen verscheurde, was voortgeijld. Derhalve bekent hij volstrekt niet zijne zonde, zoals velen dat doen, die menen, dat zij vergeving ontvangen hebben en verzoend zijn, wanneer zij slechts het woord, ik heb gezondigd; hebben uitgesproken, maar daarna terstond in dezelfde zonde terugvallen en altijd weer zondigen. Neen, zeg ik, zo handelde Job niet. Maar hij zegt: Heere, dewijl de zaken zo staan en zoveel dwaasheid en onbezonnenheid in mij wordt gevonden en ik zo driftig en onstandvastig heb gehandeld, ondervraag mij nu, en nadat ik in uwe school ben onderwezen, zal ik spreken, zoals gij wilt, dat ik zou leren.

Job neemt deze woorden uit des Heren mond, gelijk ook die in vs. 3, en spreekt daarmee zijn berouw uit, als wilde hij zeggen: Ik heb in mijne smart vele dwaze en zondige vragen gedaan en twijfelingen uitgesproken. Gij hebt mij met diep beschamende vragen gestraft. Nu wil ik echter in ootmoed en heilig verlangen naar diepere kennis van Uw Wezen vragen, leid mij nog verder in de diepten Uwer geheimen in.

Had Job te voren zich geopenbaard als een klager over of als een verdediger van zich zelven, als iemand, die zich niet kon vinden in de wegen des Heren, nu is hij geheel veranderd. Inderdaad is hij tot bekering gekomen. En waar hij tot bekering kwam, is hij van een klager over een aanklager van zich zelven, een smekeling geworden van een eigenzinnig onderwijzer een ootmoedig discipel. Ja, hij smeekt nu, om meer onderrichting, om dieper ingeleid te worden in de heilgeheimen van Gods Verbond. Door God is hij in het heiligdom ingeleid, welnu, hij heeft nog gretiger leren dorsten naar de kennis der waarheid, naar steeds dieper teugen uit de bron der waarheid. Hij is hier enigszins de Mariagestalte geworden, die aan de voeten des Heren neergezeten, den weg der waarheid hoorde verklaren en die daar op haar beste plaats was.

Met het gehoor des oors heb ik U slechts tot hiertoe gehoord; ik kende U uit de voorgaande openbaring, en zo geloofde ik aan U zonder diepere ervaring van Uw wezen in mijn hart te hebben; maar nu ziet U mijn oog1), eerst nu, door Uwe onmiddellijke openbaring, heb ik zelf levendig erkend en geloofd, dat Gij een rechtvaardig, goedertieren en wijs God zijt.

Job maakt hier een vergelijk tussen de kennis, welke hij vroeger had ontvangen en de openbaring, waarmee God Zich nu aan hem had geopenbaard, zodat hij ontsteld was en aangegrepen werd door die vreze Gods, dat er niets anders voor hem overbleef, dan Gode de ere te geven, wat wij zien, dat hij doet. Het is waar, dat het ons voldoende moet zijn, wanneer wij Gods Woord horen, want ook daaruit vloeit onze kennis voort. Het geloof is uit het gehoor, zegt de Apostel Paulus. Het geloof nu uit het gehoor voortspruitende, voert ons tot de ware volmaaktheid der wijsheid. En zo moet het ons voldoende zijn, wanneer wij God horen spreken. Maar hier wil Job aanduiden, dat die kennis, welke hij had ontvangen, was als toen

wij hoorden spreken over een zaak, welke wij niet zagen, maar indien wij haar naderhand zien, worden wij veel beter van haar overtuigd.

Laten wij derhalve de bedoeling van Job opmerken, welke dan niet betekent, dat hij de kennis wil verwerpen, wanneer wij onderwezen worden, wanneer ons het woord Gods wordt gepredikt, maar hij wil aanduiden, dat de kennis, wanneer slechts onze oren voor haar zijn opengegaan, een dode zaak is, totdat God Zich zo aan ons openbaart, dat wij Hem schier met onze ogen als tegenwoordig zien. Hoe geschiedt dit? Dagelijks, wanneer het Evangelie gepredikt wordt. Want op tweeërlei wijze moet God tot ons spreken. Hij spreekt tot ons door den mond van een mens, dien hij als dienaar heeft verordend, om ons te leren, bovendien spreekt Hij tot ons door de kracht van den H. Geest, wanneer wij innerlijk worden aangeroerd, de kennis ons ten voordeel wordt, en tot in het binnenste van ons hart indringt. Want zonder deze ontvloeit ons de kennis en is niets anders voor ons dan een nutteloze klank.

Hij zegt: "Ik heb, toen ik jong was en later, van U gehoord, van Uwe grootheid en macht, van Uw albestuur. Al die kennis had geen invloed op mijn hart, maar nu Gij U zelven door onmiddellijke openbaring aan mij bekend hebt gemaakt, "nu zien mijne ogen U," nu gevoel ik de macht van deze waarheden, en ik belijd daarom, dat ik sprak als een dwaas." Het is ene grote genade de daden Gods te kennen door de onderwijzingen van Zijn woord en van Zijne dienaren; het geloof is door het gehoor, en het ontstaat vooral dan het meest, wanneer wij oplettend luisteren. Wanneer die kennis verlicht is door den Geest der genade, overtreft onze kennis van de zaken Gods zo verre wat wij te voren hadden, als het zien met de ogen een gerucht en ene algemene mededeling overtreft. Door het onderwijzen der mensen openbaart God Zijnen Zoon aan ons, maar door het onderwijzen des Heiligen Geestes openbaart Hij Zijnen Zoon in ons (Gal. 1: 16), en zo verandert Hij ons naar hetzelfde beeld (2 Kor. 3: 18).

Wat hier tegenover elkaar staat, is niet aan de ene zijde de openbaring Gods en aan de andere zijde de ervaring, het opnemen er van. Het laatste is wel gevolg van het tweede, maar daarom het tweede niet. Wat hier wel tegenover elkaar, of liever naast elkaar wordt gesteld, is het onderwijs door het Woord, in dit geval de openbaring, die Job vroeger had ontvangen en de openbaring door Gods Geest, in dit geval de verschijning van den Heere op onmiddellijke wijze, o wil men, de openbaring tot ons en de openbaring in ons. Door de openbaring tot ons verstaan wij den weg der zaligheid; door de openbaring in ons krijgen wij er persoonlijk deel aan.

Daarom verfoei ik mij, over mijne onrechtvaardigheid en dwaze vermetelheid, ik verafschuw mij over mijne bedrevene zonde, en ik heb berouw in stof en as 1); ik zet mij daarin neer, ten teken, dat ik mij zelven daarvoor houd, en mij waardig acht, daartoe door U gemaakt te worden (vgl. Hoofdstuk 2: 8).

Opmerkelijk is de kortheid van Jobs rede in tegenstelling tegen Zijnen vroegeren stroom van woorden. De diepte van het gevoel en bijzonder het hartelijke berouw is in de uitspraken eenvoudig, en het woord is in zulk een toestand gelijk aan een nauw en eng gewaad.

Job wil zeggen: Ik wil, ik zal niet langer mij over mijne wonden, zweren en builen beklagen, ik gevoel veeleer, dat ik zulk een onwaardig schepsel ben, dat ik niet verdien te leven en veeleer waardig ben, dat ik sterve, dewijl ik zo bits en bitter, zo kribbig en hardnekkig daarover gekermd en gemurmureerd heb. Het behage U dan, o God, mijn Vader, Wiens hoge Majesteit, en Wiens eindeloze ontferming ik derwijze beledigd heb, dat Gij mij dus uitgeteerd late vergaan, en dat ik dus naar mijn verdienste mijnen laatsten adem in stof en as uitblaas,
opdat ik niet als een weerspannige en als een murmurerend schepsel, maar als een onder Uwe krachtige hand vernederde en aan U onderworpen gelovige, dit ellendig leven verlaten moge.

Ware boetvaardigen treuren al zo haastelijk over hun zonden, als over hun rampen, zij beschreien de eerste, alsof zij over een eerstgeborene en enigen zoon weenden, en zien er meer kwaad in dan in hun ellende.

God heeft tot Job met zo veel woorden gezegd: Neem zelf de regering der wereld in handen, als gij dat kunt. En het antwoord van den verootmoedigden Job is: Ik verfoei mij en heb berouw in stof en as. Dieper tegenstelling is niet denkbaar, als tussen Hem, die de ganse wereld regeert, en den man, die daar zichzelf verafschuwt en neerzit in stof en as, het nietswaardige der wereld.

Hiermede is dan ook het doel bereikt van het lijden: Job af te brengen van alles, wat zich nog plaatste tussen zijn God en hem, Job te reinigen van de fijne eigengerechtigheid, die nog in zijn hart schuilde.

De diepte der zelfverfoeiing is doorwaad. God zal hem nu weer stellen op de hoogte des heils, op de hoogte, die hij vroeger niet heeft gekend.

Hij heeft het in een ogenblik van geloofsverheldering uitgesproken, dat hij zijn God zou aanschouwen. Welnu, hem zal dit te beurt vallen, en op ongedachte en op onverwachte wijze. Niet alleen na dit leven, maar ook nog gedurende hetzelve.

Daarop wijst het slot van het Boek.

7.

II. Vs. 7-9. Jobs rechtvaardiging en de bestraffing en verzoening der vrienden.

Het geschiedde nu, nadat de HEERE die woorden tot Job gesproken had, en Hij zijne berouwvolle woorden had aangenomen, dat de HEERE, om nu ook Job voor Zijne vrienden te rechtvaardigen, tot Elifaz, den Themaniet, als den oudste, die steeds was voorgegaan, zei: mijn toorn is ontstoken tegen u, en tegen uwe twee vrienden, want gijlieden hebt niet recht van Mij gesproken (Hoofdstuk 13: 7 ; 33: 3), gelijk als Mijn knecht Job. Dien erenaam geef Ik hem na zijne belijdenis weer, maar gij hebt, om Mijne rechtvaardigheid te redden, de waarheid prijsgegeven en Job tegen beter weten in veroordeeld. Uwe verdediging van Mij was leugenachtig en daarom door Mij gehaat.

De Hebr. dichtmaat, die met Hoofdstuk 3: 1 begonnen was, eindigt met dit 7de vers; het is met het vervolg in onrijm geschreven. Het historisch gedeelte van dit Boek is in onrijm en de samenspraken zijn in verzen geschreven; het is waarschijnlijker, dat de Schrijver die slechts in poëzie heeft neergesteld, dan dat de sprekers voor de vuist in verzen zouden gesproken hebben.

Daarom zal hij, nu zelf begenadigd, voor u een priesterlijk middelaar worden, opdat gij weer genade deelachtig wordt, neemt 1) nu voor ulieden ene bijzonder plechtige, Mij welgevallige offergave (Exodus 35: 26), namelijk zeven varren en zeven rammen, en gaat henen tot mijnen knecht Job en offert brandoffer tot verzoening voor ulieden (Hoofdstuk 1: 5), en laat Mijnen knecht Job voor ulieden bidden, dat Ik uwe offers genadig aanneme en u uwe zonden vergeve. Want zeker 2) Ik zal zijn aangezicht aannemen, en hem verhoren, dien gij voor enen gestraften misdadiger hield, en niet u, die uzelven tot Mijne verdedigers stelde. Vraagt daarom Job; opdat Ik aan ulieden niet doe naar uwe dwaasheid: want gijlieden hebt niet recht van Mij gesproken, gelijk mijn knecht Job.

Nadat Job boetvaardig zijne dwaling beleden heeft, treedt God nu, in overeenstemming met zijn vroeger smekend uitgesproken wens (Hoofdstuk 16: 21), tussen hem en zijne vrienden als scheidsman op. De hemelse Getuige laat Zich op aarde vernemen en noemt Job met den zoeten naam van: Zijn knecht. En de knecht van Jehova wordt niet alleen zelf begenadigd, hij wordt ook een werktuig der genade voor de zondaren. Gelijk hij, toen zijn geloof opflikkerde, profeet der toekomst voor zich zelf en voor de vrienden geworden is, zo wordt hij nu tussen de vrienden en God priesterlijk middelaar.

In den grondtekst staat letterlijk: Want zijn aangezicht alleen zal Ik aannemen om daarmee hen te leren, dat hij, dien zij voor een gevloekte Gods, voor een gestraften misdadiger hielden, waarlijk een kind van God was. Om de drie vrienden te beschamen en ook hen tot het inzicht te brengen van hun dwaling. Want beschamend, diep beschamend was het, dat juist de door hen vals beschuldigde voor hen als middelaar moest optreden.

Het Messiaanse valt hier niet te ontkennen.

Toen gingen Elifaz, de Themaniet, en Bilad, de Suhiet, en Zofar, de Naämathiet henen, want hoewel zij gezondigd hadden, was hun Gods genade alles waard, en zij deden, gelijk als de HEERE tot hen gesproken had; en de HEERE nam het aangezicht van Job, het zoenoffer op zijne voorbede aan.

Aan Elihu wordt niet verder gedacht. De spreker over God treedt terug, daar God zelf in woord en daad spreekt. Lof komt hem niet toe. Hij heeft slechts gesproken, wat God hem te spreken gaf. Hij heeft gene verdienste, dat God hem verwaardigd heeft, de drager Zijner openbaringen te zijn en zijne dwalende broeders van de dwaling huns wegs te kunnen terugbrengen: "Wanneer gij alles gedaan hebt," zo zegt: "Wij zijn onnutte dienstknechten; " de vervulling van dezen eis maakt God voor Zijne dienaren daardoor gemakkelijker, dat Hij zelf hen werkelijk als onnutte dienstknechten behandelt.

10. III. Vs. 10-17. De herstelling van Jobs uitwendig geluk en zijn

einde.

En de HEERE wendde de gevangenis van Job, het lijden, waarin hij geboeid lag, toen hij gebeden had voor zijne vrienden, die toch zijne vijanden geweest waren; daardoor had hij het voldoende bewijs zijner bekering geven; en de HEERE vermeerderde al hetgeen Job gehad had tot dubbel zo veel (vgl. Jes. 61: 7).

Wanneer hier de vergevende liefde jegens de beledigers juist als de voorwaarde van Jobs herstelling verschijnt, zo hebben wij den Oud-Testamentische grond voor de uitspraak des Heren: "Zo gij den mensen hun misdaden niet vergeeft, zo zal ook uw hemelse Vader u niet vergeven (MATTHEUS. 6: 14 vv.; 18: 35; 5: 44. Luk. 6: 37).

God ontbloot ene ziel, om die naakt te laten, maar om haar het eigen ik, dat zich in de dingen, waarvan God beroofd heeft, ingemengd had, te ontnemen. Daarna geeft Hij haar Zijne genade en gaven dubbel weer, daar Hij Zich zelven aan haar geeft.

Bij de gevangenis wordt het lijden vergeleken, dewijl de melaatsheid Job buiten de maatschappij had geplaatst. Een volk dat gevankelijk was weggevoerd, had opgehouden een volk te zijn. Een volk dat terugkeerde, werd weer een volk.

Ook kwamen 1), toen hij genezen en dubbel gezegend was,tot hem al zijne broeders en al zijne zusters, en allen, die hem te voren, in vroeger geluk, gekend hadden, en hem in zijne ellende zo schandelijk hadden verlaten, en aten brood met hem in zijn huis, want hij vergaf ook deze gaarne, nadat hem zelven zoveel vergeven en hem zo grote liefde Gods ten dele geworden was, en zij beklaagden hem, en vertroostten hem (zeker laat genoeg) over al het kwaad, dat de HEERE over hem gebracht had. Zij hielden een vrolijken maaltijd ter zijne ere en wensten hem geluk met zijn herstel; en zij gaven hem een iegelijk een stuk gelds, ene Kesita (Genesis 33: 19); een iegelijk ook een gouden voorhoofdsiersel, een gouden ring voor neus of oor (Exodus 32: 2).

Nu Job weer genezen was en in eer hersteld, komen ook de vroegere vrienden en bloedverwanten weer, ja bewijzen hem allerlei eer. En Job stoot ze niet terug. Hij weet, dat God de laatste en hoogste Rechter is over de inwendige beweegredenen van den mens, en daarom, waar hem liefde bewezen wordt, neemt hij die dankbaar aan.

Ook dit was een zegen, die van den Heere kwam, dat hem weer alles ere moest bewijzen.

Daartoe had hij weer gelijk vroeger zeven zonen en drie dochters 1), zodat zijne kinderen in het geheel twintig in getal waren, want de vroeger ontslapenen waren voor hem niet verloren, maar slechts te veiliger bewaard (2 Samuel 12: 23).

Zijne bezittingen werden verdubbeld, het getal zijner kinderen na zijn lijden is even groot als vóór zijne ellende. Goed dat weg is, is voor goed weg, maar de mens is wel voor dit leven

weg, maar niet voor de eeuwigheid. Ook de kinderen, die gestorven waren, bleven zijne kinderen.

Van zijn vrouw, die hem tot zonde had aangezet, lezen wij niets meer. Wellicht dat zij gestorven was en hij nu ene andere vrouw had genomen. Noodzakelijk echter om te verklaren, dat hij weer 10 kinderen verwekte, is dit niet.

En hij noemde den naam der eerste dochter Jemima (= duif), om de schoonheid harer ogen, en den naam der tweede Kezia 1) of Kassia (d.i. de geurige), en den naam der derde Keren-happûch 2) (= blanket-hoorn = hoogste schoonheid).

Kezia is oorspronkelijk de naam van ene aromatische schors, die in de welriekende zalven gemengd werd, en van een boom of ene struik, die in Indië en Arabië groeit, afkomstig is. De naam geeft te kennen, dat zij zeer bekoorlijk was.

Keren-Happûch is eigenlijk het doosje met blanketsel voor de ogen, een doosje dat van hoorn was en het zwarte blanketsel bevatte, waarmee de Oosterse vrouwen den rand der oogleden en de wenkbrauwen pleegden te beschilderen.

En er werden zo schone vrouwen niet gevonden in het ganse land, als de dochters van Job;
en haar vader gaf haar erfdeel onder hare broederen, een erfdeel gelijk aan dat harer broeders.

Dit was een buitengewoon voorrecht (Leviticus 27: 8 vv.). Ook hierin is Job ene type van Hem, in wie niet meer is man of vrouw (Gal. 3: 28).

Uit hoofde van Jobs ongewone rijkdommen kon dit geschieden. Men mag ook denken, dat Jobs huisvrouw tot betere gedachten zal gekomen zijn, dan zij bij zijne bezoeking toonde te hebben.

De Mozaïsche wet kende gene erfdochters, dan in het geval als er geen broeders waren, of deze reeds waren gestorven. Dat Job zijne dochters ook een erfdeel heeft gegeven, bewijst dat hij in den vóór-Mozaïschen tijd leefde.

En Job leefde na dezen honderd en veertig jaren, dat hij zag zijne kinderen, en de kinderen zijner kinderen, tot in vier geslachten.

En Job leefde na dezen honderd en veertig jaren, dat hij zag zijne kinderen, en de kinderen zijner kinderen, tot in vier geslachten.

En Job stierf, oud en der dagen zat (Genesis 25: 8; 35: 29).

Het wenen des geloofs, het gekerm van het kruis, de praktijk van de rechte zielenzorg, dit en veel andere dingen leert de Kerk uit dit niet uit te leren Boek.

Er is over gestreden, of Job een voorbeeld of type van den Heere Jezus Christus mocht genoemd worden, daar hij toch zo menigvuldig gewankeld heeft, zelfs ten dele in de verzoeking, die hem trof, bezweken is. Maar ook de andere voorbeelden des Ouden Verbonds, als Abraham, Izaak, Jakob, Jozef, David, Salomo, waren onvolkomene, zondige mensen, welke de lijdenswegen, vervolgingen en de vernedering, die hen mede tot typen maken, niet zonder menigvuldige struikelingen doorleefd hebben. Dat Job, tegenover de hevige, bittere aanvallen van den satan en van zijne werktuigen, bij al zijn wankelen, geduld en volharding getoond heeft (Jak. 5: 11), en God, die hem sloeg, niet in het aangezicht zegende, maar met zijne ganse ziel steeds aan Hem vasthield, zodat ook zeer dikwijls het geloof in heldere vlammen uit de as opsteeg en zich tot profetische blikken verhief; dat hij juist ten gevolge van satans aanvallen in zulk ene diepte nederdaalde en door den Heere tot de hoogste heerlijkheid verheven werd; dat hij voor zijne vijanden bad en het hun om den wille van zijn middelaarschap vergeven werd-dat alles zijn trekken, die Job wel als ene type van den Heilige Gods voorstellen, bij wiens ganse lijden de satan steeds op den achtergrond was, van de Edomietische vervolging van enen Herodes af tot op den tijd, dat Hij aan het kruis van God verlaten was, van Hem, die in alles verzocht is geweest als wij, doch zonder zonde. Terwijl het ene voorbeeld buiten Israël, Melchizedek, voorspellend op de in Christus verenigde ambten wijst, is het andere, Job, door zijn gaan uit grote heerlijkheid door zeer diep lijden tot ene nieuwe grotere heerlijkheid, ene persoonlijke voorzegging van het leven van
den enigen knecht Gods in de drie toestanden (Zijne heerlijkheid vóór Zijne menswording,
Zijne vernedering en Zijne verhoging; toen Hij een naam ontving, die boven allen naam is.

Deze is tevens de goddelijke zijde aan ons Boek, die, welke tot de geschiedenis van zijn rijk behoort; de andere zijde blijft die, dat het den weg der opbouwing van elke gelovige en van de gehele Kerk, als een weg van verzoekingen met het doel om te heiligen en tot heerlijkheid te brengen voorstelt: "God kastijdt de Kerk, maar Hij geeft haar niet over aan den dood; Hij zendt haar, nadat Hij haar door Zijne bezoekingen voorbereid heeft, dan Geest van bekering en opwekking en dan keert Hij in liefde en genade Zich tot hare gevangenis. Dit geschiedde bijv. toen Juda in de ballingschap naar Babel gevoerd en vervolgens in vreugde naar het vaderland teruggeleid werd. Dat zal op het heerlijkst geschieden, wanneer in de plaats der strijdende kerk ten laatste de triomferende treedt. De herstelling in het tijdelijke is in het Boek van Job, beeld, voorspel en onderpand van de eeuwige.

Bedroefde en beproefde kinderen Gods, schept moed! Leert uit deze geschiedenis, met welk ene zachtmoedigheid en onderwerping gij uwe beproevingen moet dragen. Wacht, vertrouwt en verheugt u, en gij zult niet teleurgesteld worden. Laat in den tijd van droefheid het vooruitzicht uwe zielen verlevendigen en opwekken, dat u het Koninkrijk bereid is. Maar dat ook de zorgeloze zondaar gewaarschuwd zij voor den naderen een ondergang. Gij moogt niet in beproevingen geweest zijn, het is niet zeker, dat gij de droefheid ontgaan zult, en wanneer uwe vreugde van u genomen is, hebt gij dus enige bron, uit welke gij hulp en troost kunt putten? Hoe vreselijk-beide hier en hiernamaals te lijden. Schrik op uit dat gevaar! Haast u en geloof het Evangelie.

Het Boek Job is handelende of dramatische poëzie in den hogen, heiligen zin des woords. De oudste vorm der poëzie is, die der samenspraken. Het Boek Job heeft dan ook veel

overeenkomst met de oude Griekse Tragedie Prometheus van Aeschylus. Nochtans het karakter der Oosterse poëzie is verhevenheid en dat der Griekse poëzie schoonheid. De Oosterse poëzie is ene poëzie der wolken, der bergen, der natuur, die der Grieken ene poëzie der kunst, der schoonheid van bouw, van samenstelling van alles, wat door mensen wordt gemaakt. De Griekse poëzie kan dan ook wel op ons werken, maar zich niet bij ons voortplanten, want zij is te plaatselijk en te veel aan eigen volk en grond gebonden. Dat kan de Hebreeuwse poëzie wel, want de natuur is voor allen en de volken op Israël geënt, zijn daarmee veel van hetgeen Israël eigen was, deelachtig geworden. De taal van Jobs Boek is de moeder van het Hebreeuws-Arabisch, en schittert van schoonheid. Trouwens het is geen menselijk maar een Goddelijk Boek. De inhoud bewijst het. De loop en afloop van Job's geschiedenis zijn niet menselijk maar goddelijk, en kunnen niet gesteld worden als te vallen binnen het vermogen der menselijke vinding. Zij zijn enig, nooit overtroffen en volstrekt onovertrefbaar. Het grote raadsel dezes tijds van het lijden der rechtvaardigen, wordt hier besproken op ene wijze, welke ene verlichting van den Geest van God noodzakelijk onderstelt. Een vluchtige blik op het geheel (want de bijzondere delen zijn te veelvuldig om ze hier te behandelen) moge ons hiervan overtuigen. De Schrift geeft den mens zo als hij is, de Griekse poëzie zou alles geïdealiseerd hebben, De heerlijkheid ligt in de waarheid, niet in de idealisering. Ook brengt de Schrift het lijden altijd in verband met de lijdzaamheid, en geeft hiermede aan het lijden zijne vrucht, terwijl de heidenen de smart op zich zelve en tegenover den mens stellen. Lijdzaamheid zonder lijden is onzin, en lijden zonder lijdzaamheid is zonde. Job was geen bovenmenselijk wezen, zoals de Prometheus van Aeschylus, neen, hij was een arm zondaar en toch een rechtvaardig man. En dat hij het zijnen vrienden niet toegaf, dat God hem tuchtigde, omdat hij een goddeloos man was, en toch in God geloofde en bleef geloven als dien, die geven en nemen kan, en in beide te prijzen en te verheerlijken is, -dit was het pand, dat hem in dat ogenblik toebetrouwd was.

Hij ging uit van de erkentenis van Gods Soevereiniteit en keerde er toe terug, nadat de verkeerdheid zijner vrienden zijn hooggaand lijden, nog hoger opgedreven, en hen tot ergernis en toorn en zonde opgewekt had. Christus alleen is de Volmaakte in alles, ook in de lijdzaamheid. Job is daarom geen toonbeeld ener volstrekte lijdzaamheid, zo ver de menselijke natuur het kan uithouden. Toen dat uiterste punt bereikt was, hield zijne lijdzaamheid op, en hij vervloekte zijnen dag, doch het geloof aan zijnen God behield hij. Wat toch waren hem zijne vrienden? Wachten wij ons, dat wij ons door hen zouden laten verleiden, want omdat zij zo fraai spreken, zijn zij inderdaad verleidelijk. Wij worden in de twee eerste hoofdstukken genoeg gewaarschuwd, Job niet te miskennen. Het getuigenis, dat God hem geeft, is voldoende om Job reeds vóór alle besprekingen, in het gelijk te stellen. Niet dat de vrienden van Job huichelaars waren, neen, wie anderen onder een schonen schijn verleidt, is een huichelaar; doch men kan zonder huichelaar te zijn zich zelven wel misleiden. Nu wij weten wat er in den hemel gebeurd is, is het gehele Boek vol heilige ironie. Hoe tasten de wijze en vrome vrienden van Job gedurig mis, hoe weinig weten zij van de eigenlijke waarheid der zaak! Er zijn vele waarheden zonder waarheid. Men kan ene menigte van waarheden zodanig naast elkaar plaatsen, dat er ten laatste gene waarheid overblijft. Plaats het uitnemendste schilderstuk het onderste boven, en gij hebt de aanschouwing er van volkomen bedorven. De redeneringen der vrienden van Job waren heerlijk maar eenzijdig en ontijdig, dat is het kunstig geheim van dat Goddelijk Boek. Hun wetenschap was als veler wetenschap,

welke de gehele waarheid heeft noch geeft, maar een gedeelte er van, of ene waarheid, welke niet overeenkomt met de behoefte. Geef iemand zout water voor zijnen dorst, zal hij er zijn dorst mede lessen? De mens wachte zich voor ene waarheid afgezonderd van al de andere waarheden; onder bedekking en geleide van zulk ene waarheid worden de onwaarheden binnengebracht. Wat de vrienden van Job zeiden is waarheid, maar die daar te plaatse niet behoort. Een bruiloftsgedicht kan uitnemend schoon zijn, maar opgezegd in een huis, waar men weent over een dierbaren dode, is het wanklank. Het kan schoon zijn, maar niet op deze plaats.

En nu is er niets pijnlijker voor een mens in ellende, zo als Job was, dan te gevoelen dat de waarheid, die men voordraagt en opdraagt, ja opdringt, gene waarheid is voor hem. En uit de ene verkeerde houding komt de andere voort. Worden de troostredenen niet beaamd maar tegengesproken, dan wordt men aanmatigend, meesterachtig, ja verbitterd en hard. Ten laatste wilden de vrienden van Job hem de les lezen, en niets is belachelijker voor een wijs man, zo als Job was, dan ingebeelde wijsheid. Zijne vrienden brachten wel redenen voort om God te rechtvaardigen, doch hun redenen waren vals, omdat zij niet waren uit Gods woord, maar uit hun eigen mening. Zij stellen God voor als te doen, zo als zij doen zouden als zij God waren. Nu is het schoon en heerlijk als de lijder zelf zegt: "God is goed, God is volkomen!" maar zijn naaste moet dit niet zeggen, zonder vooraf met hem mede te lijden, of althans medelijden met hem te hebben. De vrienden van Job wilden redenen van de zaak geven, en meenden God het best te rechtvaardigen, door Job te beschuldigen en als een onrechtvaardige voor te stellen, die, zo gene openbare, dan toch zeker verborgene zonden moest gekoesterd hebben. Nu, er is ook niets lichter voor den mens dan tot den ellendige te zeggen: "het is uwe schuld!" dan is hij er af. Er zijn nog heden mensen, die het voor den Heere opnemen, die gereed zijn, als God slaat, in de handen te klappen. Doch hebben de vrienden van Job, het Job voorgedaan, om na het verlies van tien kinderen en van alles wat hij had te zeggen: "De Heere heeft gegeven, de Heere heeft genomen, de naam des Heren zij geloofd!" Ach, de ongelukkigen hebben altijd ongelijk. Het is altijd: "Gij zijt in de gevangenis, Jozef! daarom hebt gij zeker gestolen." Zij komen om te vertroosten en worden beschuldigers, rechters, scherprechters. En wat geven zij er anders mede te kennen dan: wij lijden niet, omdat wij geen kwaad gedaan hebben.

Weten zij dan niet, dat de smart niet overwonnen wordt dan door een positieven (bepaalden) troost, en dat een negatieve (onbepaalde) troost niets baat? Zij hadden van het paard, dat zo schoon in dit Boek geschilderd wordt, kunnen leren, hoe men de ene aandoening door de andere moet te boven komen. Is het paard niet moedig tot overmoedigheid toe, en toch het heeft iets schrikachtigs; het is niet Stoïcijns, maar gevoelig; het schrikt voor ene schaduw, springt op bij het klappen van de zweep, en beeft bij den minsten slag er van, doch met al zijne vrees is er ene kracht in hem om haar te boven te komen. Komt hij met een held op het slagveld, dan wordt hij ook een held en strijdt mede, maar hij moet er aan gewoon en hij moet er in geoefend worden. Zo ook bij den mens; het is groot de smart geheel te gevoelen en er dan ene kracht tegen te zetten, die haar overwint; en kunnen wij zelf dit niet of moeilijk, dat onze vrienden ons dan daarin helpen: "Welgelukzalig is de mens, die zich verstandig gedraagt jegens een ellendige: de Heere zal hem bevrijden ten dage des kwaads, de Heere zal hem ondersteunen op het ziekbed," Psalm 41: 2,4. Daarom, wilt gij vertroosten, gevoel en redeneer niet en poëtiseer niet Een treurende wil dat gij met hem mede bedroefd zijt en met hem mede

weent, dat is troosten. De vrienden van Job vragen niet: Hoe is het met uwe zweren? Neen, daar denken zij niet aan, laat die maar zijn zo als zij willen; zij hebben alleen schone troostredenen voor hem, zij redeneren door, om hem van hun theorie op te offeren. Nog eens, er is ene begoocheling, waardoor men de vrienden van Job gelijk zou geven, omdat zij zo fraai spreken, maar Job, die alleen met God te doen heeft, laat zich niet medeslepen. Wat hij niet durft voor God, dat durft hij toch wel voor de mensen, zich zelven rechtvaardigen. En dat is gene zelfverheffing, maar geloof. Job heeft tegen mensen recht en gelijk.

Zij hadden hem moeten beklagen en Job had moeten berusten naar nu berusten de vrienden en Job gaat zich beklagen. Hij rechtvaardigde zich voor de mensen en hij mocht het, maar nu vergat hij ook al het goede, weleer van God ontvangen, en wenste niet alleen niet meer te leven, maar ook nooit geleefd te hebben. Hiermede zondigde hij, en was hij zijne lijdzaamheid, zijne kracht kwijt. En nu verscheen hem de Heere, en toonde hem de werken Zijner almacht en vrijmacht, en geheel het antwoord Gods is ene commentaar van het woord des Apostels: "Maar toch, o mens! wie zijt gij, die tegen God antwoordt?" God spreekt, maar lost niets op; Hij heeft de zaak in den hemel opgelost, maar voor mensen op aarde doet Hij dat niet; God geeft niet de reden der bestaande dingen op, maar wijst enkel hunnen oorsprong aan. Deze zaak is van Mij geschied, liet God ook aan Rehabeam bij den afval der tien stammen zeggen: "De zaak is van God." Dit moet den mens genoeg zijn, want het is genoeg; God zelf is de enige algenoegzame reden van alles wat Hij laat geschieden. God leidt den mens historisch. Hij lost niets op, maar geeft hem de geschiedenis Zijner regering en zegt: zo zijn de dingen ontstaan, zó heb Ik ze gemaakt, en laat Ik ze voortduren, geloof nu, wat gij niet kunt begrijpen. Hiermede handhaaft God Zijne soevereiniteit. Daarom is de leer der verkiezing niet een stelsel a priori. Neen, God lost niets op; wij hebben geen verantwoordelijk God. Ene verantwoording is Gode onwaardig. God zelf acht het beneden Zich, om Zich te verantwoorden, en omdat de vrienden van Job gepoogd hadden God bij Job te verantwoorden, feilden zij; het was hun zonde. God wil zulke voorsprekers niet hebben. "Gij hebt mij beoordeeld naar uwen maatstaf," zei God tot hen, door hen te bestraffen.

Voorts, God spreekt met Job, maar doet hem geen verwijt over zijne zonde; alleen doet Hij hem gevoelen dat hij niet meer is dan een mens en prijst hem daarna, dat hij de rechtvaardigheid van Hem, den Heere, tegenover zijne vrienden heeft gehandhaafd. Ja God spreekt hem vrij, door hem te stellen tot een priester voor zijne vrienden, tot verzoening hunner zonden. Trouwens God onderhandelt nooit met den mens, Hij heeft gene weegschalen, waarin Hij aan de ene zijde het kwade en aan de andere zijde het goede weegt; en daarna het oordeel uitspreekt. Neen, God genade betonende, stelt alleen ene volmaakte vergeving tegenover de zonde. En nu, als de rede van den Almachtige geëindigd is, blijkt zijne uitwerking. Deze uitwerking is de toepassing Gods. God maakt gene toepassing maar Job doet het. Zie, ik ben te gering, (zei hij) wat zou ik U antwoorden? Ik leg mijne hand op mijnen mond. Eenmaal heb ik gesproken, maar zal niet antwoorden, of tweemaal en zal niet voortvaren, en wederom: Ik weet dat Gij alles vermoogt, en dat gene van uwe gedachten kan afgesneden worden. Wie is Hij (zegt Gij) die den raad verbergt zonder wetenschap? Zo heb ik dan verhaald hetgeen ik niet verstond, dingen, die voor mij te wonderbaar waren, die ik niet wist. Hoor toch, en ik zal spreken. Ik zal U vragen, en onderricht Gij mij. Met het gehoor des

oors heb ik U gehoord, maar nu ziet U mijn oog. Daarom verfoei ik mij, en heb berouw in stof en as. Zo antwoordde Job. Waarom doen wij niet hetzelfde?

Wij houden zo veel van toepassingen; doch de beste toepassingen zijn die, welke wij zelven maken. Is het niet genoeg, dat het eten ons toebereiden toegediend wordt, welnu dat wij dan ten minste de moeite doen, om toe te tasten en te eten. Nog eens zó deed Job, hij nu maakte de gevolgtrekking uit Gods rede tot hem, en al wat Job deed, deed hij in volheid; niets is bij hem ten halve. Alles is bij hem een geheel, zowel in lof als in klacht. Zo lang zijne vrienden spreken, werd zijn gemoed altijd onstuimiger, en zodra spreekt God niet of zijn hart breekt. Trouwens hier sprak de Wijsheid, en daar de niet-wijsheid, en wie zinkt niet neer voor de majesteit van God? Het geloof redeneert niet met God, maar aanbidt Hem; het neemt Gods getuigenissen als waarheid aan; het is het amen van den mens op de prediking Gods. Dat wij dan niet met God redeneren, maar zien wij op de uitkomst. God liet Job vernederd worden, maar om hem op ene nog hogere hoogte te plaatsen, en daarop staande te houden al zijne dagen. En zo eindigde alles daarin, waarin alle wereldbeschouwing eindigen moest, in de erkentenis, dat wij de heerlijkheid Gods nu niet begrijpen, maar dat wij die daarna zullen begrijpen. Wij leven in ene schijnbare verwarring: wet en vrijheid, geloof en werken, en wat niet al meer, zijn tegenstrijdigheden, maar waarvan wij de orde eenmaal zullen verstaan. Door het geloof in God moeten wij in deze tegenstrijdigheden reeds nu ene Goddelijke orde zien. Als een wijs man iets verkeerds doet, dan ergert het ons, maar als hij het morgen weer doet, dan beginnen wij al te denken: "hij heeft er zeker een bijzonder doel mede, ja er zit zeker iets achter," en zo bevredigt men zich allengs met de disharmonie om de vermoedelijke harmonie. En zouden wij hetzelfde niet met de Alwijsheid doen? God verijdelt soms onze goede plannen, en niet onze slechte plannen? Waarom? Omdat Hij betere plannen met ons voor heeft, en onze goede plannen Hem daartoe in den weg staan. Geloven, berusten en harmonie zien in alles wat God doet. Ziedaar wat ons het meest betaamt en het meeste licht geeft. Immers het geloof is een zich inwerpen in de diepten, in de volheid Gods, en dat is een ruime kring, ruim als de hemelen, terwijl ons verstand is als ene bedompte kamer, waarin gij stikt; en daarom zo gij ademen wilt, "de ramen open!" De mensen hebben altijd Gods raadsels willen ontwarren, en bij gebreke aan ene goede ontknoping de zaak willen plooien, en daartoe de zaligmaking aller mensen gesteld; doch dit is de oplossing niet, dat is de knoop doorhakken met het zwaard, niet ontwarren met de hand of het verstand; er is nog iets hogers, maar dat wij niet begrijpen. "Het kost den mens veel (zegt Luther), dat hij God God laat," en dat werkelijk te doen is voor ons, in onzen tegenwoordigen staat, de enig ware Theodice (verdediging Gods).

Zo eindigt ook de geschiedenis der Patriarchen. Onder het O.V. inzonderheid was het een grote zegen tot in hogen ouderdom hier op aarde te mogen verkeren. Niet omdat onder de Oude Bediening niet geopenbaard was de heerlijkheid van de eeuwigheid, maar het ontbrak nog aan de volle openbaring van hetgeen hier namaals zal zijn. Het leven en de

onsterfelijkheid is door Jezus Christus aan het licht gebracht, naar des Apostels getuigenis.

INHOUD VAN HET BOEK JOB.

Job’s voorspoed en zijn tegenspoed.

Job 1: 1-5. Job's rijkdom en godsvrucht.

Job 1: 6-12. Job door Satan bij God valselijk beschuldigd.

Job 1: 13-22. Job's godsvrucht beproefd door de beroving van al het zijne en van zijne kinderen.

Job 2: 1-6. Job andermaal door Satan bij God beschuldigd.

Job 2: 7 en 8. Job beproefd aan zijn lichaam.

Job 2: 9-13. Job tot Godverzaking aangezocht door zijne huisvrouw, en tot zondige murmureringe gebracht door het stilzwijgen der vrienden.

Job 3. Job vervloekt zijn geboortedag en wenst te sterven.

II. De redenen van Elifaz, Bildad, en Zofar en de tegenredenen van Job.

Job 4 en 5. Elifaz tracht te bewijzen, dat wie in grote zonden zijn vervallen, ook op in het oog vallende wijze worden gestraft.

Job 6. Job schildert de diepte zijner ellende en wenst zich een spoedigen dood.

Job 7. Job wijst op zijn ontzettenden toestand, en smeekt den Heere om een spoedigen dood.

Job 8. Bildad beschuldigt Job van huichelarij, en spreekt het vermoeden reeds uit, dat deze zich aan een bijzondere zonde heeft schuldig gemaakt.

Job 9. Job verdedigt zich tegen Bildad en tast daarin de gerechtigheid Gods aan.

Job 10. Zijn aanklagen van God gaat in een klagen over.

Job 11. Ook Zofar beschuldigt Job van huichelarij.

Job 12. Job maakt de schijn-wijsheid van zijne vrienden te schande.

Job 13. Job toont hun hun onbekwaamheid om te troosten aan.

Job 14. Job wendt zich tot God en wil met den Heere een rechtsstrijd beginnen.

Job 15. Elifaz tweede rede, waarin ook hij Job tot een huichelaar wil maken.

Job 16 en 17. Job betuigt zijn onschuld.

Job 18. Bildad telt Job onder de goddelozen.

Job 19. Job's klagen over zijne ellende, en zijn inzicht in de verlossing.

Job 20. Zofar schetst den toestand der goddelozen in betrekking op Job.

Job 21. Job weerlegt de rede van Zofar.

Job 22. Elifaz betwijfelt Job's vroomheid.

Job 23 en 24. Job beroept zich op den rechterstoel Gods.

Job 25. Bildad's verklaring, dat alle mensen zondaars zijn.

Job 26. Job prijst meer dan Bildad de Majesteit Gods.

Job 27. Job's vergelijking tussen godvrezenden en huichelaars.

Job 28. Lof der wijsheid.

Job 29. Job deelt zijn vroegeren staat van geluk mede.

Job 30. Job schetst zijn tegenwoordigen treurigen toestand.

Job 31. Job herinnert aan zijn vroeger leven in de vreze Gods.

III. De rede van Elihu.

Job 32. Elihu deelt zijne verontwaardiging mede over het verder stilzwijgen van de drie vrienden.

Job 33. Elihu verdedigt de gerechtigheid Gods.

Job 34. Elihu bestraft Job over diens zonde tegen God, en verdedigt verder de gerechtigheid Gods.

Job 35. Elihu verdedigt verder de gerechtigheid Gods.

Job 36. Elihu geeft verder bewijs van Gods Gerechtigheid, Almacht en Wijsheid.

Job 37. Elihu wijst op het Boek der natuur, waaruit Gods Wijsheid gekend wordt.

IV. Job door den Heere terechtgewezen, en weer in voorspoed hersteld.

Job 38. De Heere prijst Zijn Almacht en Wijsheid.

Job 39: 1-35. De Heere wijst Job op het gedierte des velds.

Job 39: 36,37 en 38. Job's aanvankelijke belijdenis van zijne zonde.

Job 40. De Heere roept Job andermaal op, om met Hem te strijden, en stelt hem den Behémoth voor.

Job 41. Beschrijving van grootte, macht en sterkte van den Leviathan.

Job 42: 1-6. Na oprechte boete wordt Job door God uit zijne ellende verlost.

Job 42: 7-9. Job's rechtvaardiging, en de bestraffing van zijne vrienden door den Heere.

Job 42: 10-17. Job's herstelling en zijn dood.

SLOTWOORD OP HET BOEK JOB.

Op zijn eigenaardige wijze schrijft Luther omtrent dit Boek: "De Hebreeuwse dichter en vervaardiger van dit Boek moge geweest zijn, wie hij wil, hij heeft zulke verzoekingen en aanvechtingen gehad, gezien, ervaren en alzo beschreven. Het schijnt, dat hij een groot, voortreffelijk theoloog moet geweest zijn, die dit Boek gemaakt en geschreven heeft, wie hij dan ook was."

Hiermede belijdt de grote Hervormer zijne onkunde, omtrent de zekerheid van den vervaardiger van dit schoon gewrocht des Israëlitische dichters, van den man, die, onder de inwerking des H. Geestes, een Boek vervaardigde, hetwelk in onzen tijd zelfs de aandacht trekt van het overigens alles verwerpend ongeloof.

En nog immer geldt het, dat wij niet met zekerheid kunnen aangeven, door wie en wanneer dit kostelijk Boek is geschreven.

Hebben de Talmudisten en de Kerkvaders gemeend, dat het door Mozes was vervaardigd, stellen anderen de herkomst nog vroeger, velen zijn van gedachte, dat het uit den tijd van Salomo dagtekent, en anderen, dat het bewerkt is in de dagen der Ballingschap.

Noemt een enkele Heman, den dichter van Psalm 88, als den man, wie het gegeven werd, het te vervaardigen, wij voor ons zouden het liefst vasthouden, dat het uit de dagen van Ezechiël is, ja, wellicht wel door dien groten Profeet Israël's, aan den oever van den Chebar, is vervaardigd.

Hoe het echter ook zij, dit staat voor ons vast, dat de man, die hier als hoofdpersoon voorkomt, Job een historisch persoon is geweest, wiens bittere lijdensgeschiedenis, wiens miskenning door zijne vrienden, wiens overgegevenheid aan God aan de ene zijde en wiens harde verwijten tegen God aan de andere zijde, den Dichter is overgeleverd, maar van wie Hij ook wist, dat de Heere, de Verbonds-God, na eerst den boetprediker tot hem gezonden te

hebben, hem had overtuigd van zijne zonde, hem tot schuldbelijdenis en boete had bewerkt, en daarna weer op bijzondere wijze had gezegend.

Welnu door de bijzondere drijving des Geestes er toe bewerkt, geïnspireerd, heeft Hij in dit Boek een heerlijk pleidooi geleverd voor de Vrijmacht van den Soevereinen God, een Vrijmacht, die niets gemeens heeft met de willekeur van een aardsen tiran, maar Wiens Vrijmacht schittert in en gepaard gaat met Zijne Wijsheid en Rechtvaardigheid, Zijne Liefde en Ontferming.

Waar dan ook door de drie vrienden van Job de Rechtvaardigheid Gods in een vals daglicht wordt geplaatst, wanneer zij voor Job, in de moedeloze ogenblikken van zijn lijden, schuilt achter de wolken, waar deze zich alsdan wel ene Rechtvaardigheid voorstelt, maar zonder Goddelijke wijsheid, daar zendt de Heere eerst Elihu, die op menselijke wijze, (niet op verstandelijke, zoals sommigen het voorstellen), d.i. als mens sprekende tot mensen, Job toespreekt, om bij hem boete en berouw te wekken, en treedt Hij zelf daarna in een onweder op, niet om Zich zelven te verdedigen, maar om den lijder, uit Zijne Almacht en Wijsheid, te doen verstaan wie Hij is, en om hem aldus tot ware schuldbekentenis te brengen.

Een schuldbekentenis, die dan ook ten leste zo volledig volgt, dat de Heere de gevangenis van Zijn knecht wendt, en hem uitermate zegent met Zijne weldaden en goedertierenheden.

Men heeft het Boek van Job wel eens een tragedie genoemd. Maar dan is het een heilige tragedie, geheel verschillend van die der ongewijde schrijvers.

Want toch, waar de Griekse tragedie-dichters hun helden laten ten ondergaan, tengevolge van de grillige speling van het dusgenaamde noodlot: daar wordt hier door den gewijden Dichter zo heerlijk voor ogen gesteld, dat het heil, wat Job na zijn lijden ervaart, alle gedachte aan een noodlot doet verdwijnen.

De held gaat niet onder, maar wordt door Gods genade en ontferming weer opgehaald uit den ruisenden kuil der ellende, en staat daar voor ons oog als een door God zelven van dwaling en zonde gered kind van God, als een gereinigde van die fijne eigengerechtigheid, welke in het hart van alle Gods kinderen nog zo overvloedig wordt gevonden.

Het is dan ook zo volkomen waar, dat de weg, dien Job moest gaan, om tot vrede te komen, dezelfde is, die ieder kind van God moet gaan, n.l. dat het trotse hart gebroken moet worden.

En daarom is dit een Boek, wat op bijzondere wijze doorleefd wil wezen, maar nooit wordt uitgeleerd.

HET BOEK DER PSALMEN.

Het Boek der Psalmen is gelijk bekend is, ene verzameling van heilige Liederen, uit den tijd der Oude Bedeling, inzonderheid ten behoeve van den eredienst onder Israël vervaardigd, en gedicht door de heilige mannen, door den Heiligen Geest gedreven.

Zij omvatten het gehele terrein van de Openbaring Gods onder het Oude Verbond, zowel wat haar leerstellingen als zedenkundigen en geschiedkundigen inhoud betreft.

Bevat het overige der H. Schriftuur, wat God, de Heere, aan Zijne dienaren bevolen heeft ter kennis van den mens in het algemeen en van de Kerk in het bijzonder te brengen: in de Psalmen horen wij Gods kinderen met God spreken, Hem hun binnenste gedachten bekendmaken, tot Hem hun toevlucht nemen, of Hem loven voor Zijne heerlijke zegeningen.

Niet ten onrechte is dan ook gezegd, dat wij in de Psalmen de kinderen Gods in het hart kunnen zien.

Gelijk de Thora (de vijf Boeken van Mozes) in vijf Boeken wordt verdeeld, zo verdeelt men ook dit Boek der Psalmen in vijf onderdelen, die door doxologieën, (lofverheffingen) aan het slot van ieder Boek, van elkaar zijn gescheiden.

Het eerste Boek loopt van Psalm 1-41.

Het tweede Boek van Psalm 42-72.

Het derde Boek van Psalm 72-89.

Het vierde Boek van Psalm 90-106.

Het vijfde Boek van Psalm 107-150.

De laatste Psalm kan en mag één lofverheffing ter ere Gods op den gevoelen gewijden Bundel worden beschouwd.

Wat de Vervaardigers betreft, zo is het volgende aan te merken: Volgens de opschriften zijn:

Van Mozes Psalm 90.

Van David 73 Psalmen, n.l. Psalm 3-9; 11-22; 34-41; 51-65; 68-70; 86; 101; 103; 108-110; 124; 131-133; 138-145.

Van Salomo Psalm 72 en 127.

Van Asaf, den tijdgenoot van David-Salomo, Psalm 50; 73; 77-78; 80-82.

Van diens nakomelingen, maar daarom op zijn naam vermeld, Psalm 74-75; 76; 79 en 83.

Van de zonen van Korach, een familie van zangers, uit het geslacht van Korach: Psalm 42; 44-49; 84; 85; 87 en 88.
Van Heman, den aanvoerder van het Korachietische tempelkoor, Psalm 88. Van Ethan, den zangmeester van David, Psalm 89.

De overige 50 Psalmen dragen geen opschrift, zodat men niet met zekerheid kan zeggen door wie deze vervaardigd zijn, hoewel het niet moeilijk valt in velen den man naar Gods harte te herkennen, terwijl zoals Psalm 137; 147-150, en andere ongetwijfeld na de ballingschap, maar vóór den tijd der Makkabeeën zijn vervaardigd.

Alle Psalmen zijn gedicht in den tijd, toen op meer of mindere wijze de Geest der Profetie levendig was over de mannen Gods, en het is wel eigenaardig dat juist toen de Profetie zweeg er ook geen Psalmen zijn vervaardigd.

Dezelfde Geest, die den Profeet bezielde om zijne Profetieën uit te spreken, dreef ook den Psalmist, om in den vorm van het heilige gedicht, uit te spreken, wat Hij ingaf.

Ja, de Psalmist is niet zelden Profeet, wanneer Hij een vergezicht geeft in de Kerk der toekomst, of de heerlijkheid van den toekomstigen groten Davidszoon en Priesterkoning Zijner Kerk bezingt.

PSALM 1.

OVER HET GELUK DER VROMEN EN DE STRAF DER GODDELOZEN.

Als een soort van voorwoord op de Psalmen, wier gezamenlijke leer en vermaning deze in ene korte somma is samen gevat, leert ons de eerste Psalm het onderscheid tussen den rechtvaardige en den goddeloze, tussen dien, die God dient, en dien, die Hem niet dient (Mal. 18), opdat den lezer aanstonds aan den drempel voor ogen gesteld worde, op welk doel de menselijke handelingen als pijlen moeten gericht worden.

Vs. 1 en 2. De rechtvaardige is inwendig van den goddeloze onderscheiden door zijn gehele denk- en handelwijze, hij vermijdt ook uiterlijk de gemeenschap met hun werken en hun gezelschappen, en heeft daarentegen zijn levensgrond in de wet des Heren.

Welgelukzalig is de man a), die niet 1) wandelt in den raad der goddelozen, die zich niet inlaat met degenen die, niets wetende van God, zich door hun hartstochten en vleselijke begeerlijkheden laten regeren! noch staat op den weg der zondaren, de handelwijze van de verachters en overtreders der Goddelijke geboden niet navolgt, noch zit 2), zich neerzet in het gestoelte der spotters 3), niet zit in het gezelschap dergenen, die met Gods woord en gericht spotten, zich daar niet te huis gevoelt.

Psalm 26: 4. Spreuken 1: 10, 15; 4: 14, 15. 1 Kor. 15: 33.

Eerst wordt gezegd wat de man, die welgelukzalig genoemd wordt, niet doet, n.l. zich niet voegen bij zondaars en spotters, en daarna wat hij wel doet, n.l. zich houden aan het geopenbaarde Woord des Heren.

Eerst spreekt de dichter van wandelen, dan van staan of heengaan, en eindelijk van zitten. Het eerste geeft aan de gesteldheid van het harte, het tweede de daad van den wil en het derde het gevolg van de gezindheid des harten en van de daad van den wil. Het zitten toch geeft aan, een zich thuis gevoelen in het gezelschap der zondaars.

Er wordt hier gesproken eerst van goddelozen. Deze zijn degenen, die leven zonder God, bij wie het duidelijk is, dat de band verbroken is tussen God en hen. Daarna van zondaren. Deze zijn zij, die in openlijke zonden leven. Vervolgens van spotters. Deze zijn zij, die er openlijk voor uitkomen, dat de zonde hun lust is, en die spotten met het heilige.

a) Maar zijn lust is in des HEREN wet 1), de begeerte zijne harten gaat naar de rechten des Heren uit, die hem begeerlijker zijn dan goud, ja, dan veel fijn goud, en zoeter dan honing en honingzeem (Psalm 19: 11; 119: 72), en hij overdenkt 2) Zijne wet dag en nacht; bij dag staat zij hem voor en richt zij zijne handelingen; bij nacht bepeinst hij haar, opdat zij steeds dieper in zijn harte zij (Psalm 119: 97-102. Jozua 1: 8).

Deuteronomium 6: 6 vv.; 17: 19. Psalm 119: 1 vv.

Zijn lust te hebben in des Heren wet, het is niet slechts een zekeren smaak te hebben in den vorm, ene zekere kennis van de letter, een zekeren eerbied voor den inhoud van het woord des Heren; het is met den heiligsten ernst en het innigst zielsgenoegen bij dien inhoud de voldoening zoeken van de diepste behoefte des harten; het is daarin den troost en de kracht des levens zoeken, vinden en hebben. Des Heren wet dag en nacht te overdenken, is niet Zijn heilig Woord tot voorwerp van studie of van liefhebberij, als verstandelijke doorvorsing er van, tot de taak en de bezigheid zijns levens te stellen; het is er bij te leven. Het is dag en nacht het voor ogen te houden; bij alle doen en laten, lijden en genieten. Het is alle wegen er naar te richten, elke voetstap er naar te zetten, het te hebben en te gebruiken als ene lamp voor den voet, een licht op het pad. Het is: het godvruchtige leven.

Hij is niet onder de wet als onder iets, dat hem vloekt en veroordeelt, maar hij is in haar, en hij verheugt zich in haar als in een regel des levens; hij heeft er daarenboven verheuging in, om te denken over haar, om haar te lezen bij dag en te bepeinzen bij nacht. Wij neemt een tekst en gaat daarmee den gansen dag, en in de nachtwaken, wanneer de slaap zijne oogleden ontwijkt, peinst hij over het woord van God. In den dag van voorspoed zing hij Psalmen uit Gods woord, en in den nacht van droefheid troost hij zich met de beloften uit datzelfde Boek. De wet des Heren is het dagelijks brood van den waren gelovige.

Men moet als een vijgen- en palmboom eerder de vrucht laten zien dan de bladeren.

In het Hebr. Jèhègèh. Het werkwoord betekent in de eerste plaats, een dof geluid maken, en de afgeleide betekenis is, overdenken, dewijl hij, die overdenkt dikwijls bij zich zelf spreekt op stille, gedempte wijze.

De grondtekst geeft duidelijk aan, dat dit zijn lust immer zal wezen.

3.

II. Vs. 3-5. Bij dezen zijnen in den grond geheel verschillenden toestand des harten, staat de rechtvaardige geheel anders in de wereld dan de goddeloze; namelijk als een wel gevoede, vruchtdragende, altijd groene boom, terwijl de goddelozen ten opzichte van hun leven, slechts kaf zijn, dat de wind wegwaait, en zij eindelijk geheel en al uit de gemeente der rechtvaardigen worden weggedaan.

Want het welgelukzalige bestaat hierin, dat hij zal zijn, hij gelijk is als een boom, geplant aan waterbeken 1), die, daar het hem nooit aan voeding ontbreekt en hij door de stormen niet ontworteld wordt zijne vrucht geeft op zijnen tijd, die niet vóór den tijd laat vallen, maar tot rijpheid brengt, en welks blad niet afvalt 2), wanneer het in den zomer rondom dor wordt, daar zijne wortelen aan waterbeken liggen; en al wat hij, de rechtvaardige, die aan zulk een boom gelijkt, doet, zal wel gelukken; want des Heren zegen is met hem, omdat des Heren welgevallen kan zijn met al wat hij onderneemt.

Het altijd zacht vloeiende water, dat den rechtvaardige vruchtbaar maakt, is Gods woord; de vruchten die hij brengt, zijn de goede werken, die in God gedaan zijn. Het levend water,

dat hem vruchtbaar maakt, houdt hem ook in- en uitwendig fris in de hitte der aanvechting. (Jer. 17: 7 vv. Psalm 92: 13 vv.).

Er is niet gezegd, dat over dezen boom geen ruwe stormen zullen komen waaien, dat geen verzengende zonnebrand hem immer bereiken zal; maar, daar hij zijne wortelen heeft uitgeslagen aan den levenden waterstroom, daar hem geen voedsel, geen sap, gene kracht, geen inwendig leven ontbreekt, zal hij vruchten voortbrengen op zijn tijd, en zijn blad niet verdorren vóór zijn tijd. Woedt de storm door zijne takken, zijne wortels begeven hem niet. Brandt de zon op zijn kruin, zijn overvloedig sap en merg houdt twijgen en bladeren fris en glanzig; het wintert, het zomert, zomer en winter zijn hem oorbaar, hij; voldoet aan zijne bestemming in elk seizoen, en derft tier noch schoonheid.

Niets anders heeft de dichter gewild, dan te verklaren, dat de kinderen Gods eeuwig zullen bloeien en altijd door de hemelse genade Gods zullen bevochtigd worden, zodat wat hun wedervaart, dienen moet tot hun heil. Daarentegen vaagt de storm de goddelozen plotseling weg, of vernietigt hen door buitengewone hitte. Want toch als hij zegt, dat de vromen vrucht voortbrengen op hun tijd hiermede wil hij een juiste rijpheid aangeven, dewijl de goddelozen, ofschoon zij vroegrijpe vruchten tonen, toch niets anders dan misdrachten voortbrengen.

Alzo, als een boom bij ene waterbeek, zijn de goddelozen niet, maar juist het tegendeel, als het kaf, dat de wind henen drijft a) 1), zonder wortel naar beneden, zonder vrucht naar boven, zonder inwendige levenskracht en levensfrisheid, licht opvliegende op den dorsvloer van dit leven, en zodra de windvlaag der aanvechting onder hen komt, als kaf in de hoogte vliegende en weggedreven (Job 21: 18. Psalm 35: 5. Jes. 17: 13; 29: 5. Hos. 13: 3).

De zin is derhalve deze: Ofschoon de goddelozen het nu nog gelukkig hebben, toch zullen zij weldra aan het kaf gelijk zijn, dewijl, wanneer de Heere hen tot hulpeloosheid gebracht heeft, Hij hen door de openbaring van Zijn toorn her- en derwaarts verspreidt. Verder leert ons de H. Geest door deze manier van spreken, dat met de ogen des geloofs gezien wordt, wat overigens ongelooflijk zou kunnen schijnen. Want ofschoon de goddeloze, als een hoog opgeschoten boom gelijk, zich voordoet, staat het vast, dat hij een schil of bast zal zijn, zodra God zijne hoogte door Zijn geblaas wil omverwerpen.

Men vergelijke over de wijze, waarop de ouden dorsten, wat bij Deuteronomium 25: 4 en Ruth 3: 3 3.3 opgemerkt is.

Daarom, van wege deze inwendige nietswaardigheid en uitwendige onstandvastigheid, zullen de goddelozen niet bestaan in het gericht, noch de zondaars in de vergadering der rechtvaardigen, hoewel zij een tijd lang, als het stil is, hun plaats weten vast te houden en zolang Gods lankmoedigheid hen duldt, de zegeningen van Gods volk mede genieten, zo is toch hun bestaan voorbij, als het gericht Gods begint; het laatste gericht zal hen eindelijk uit de gemeente der rechtvaardigen afzonderen en als kaf met onuitblusselijk vuur verbranden (MATTHEUS. 25: 32; 3: 12).

Wel mogen de heiligen verlangen naar den hemel, want geen goddeloze zal daar wonen, noch de zondaars in de vergadering der rechtvaardigen. Al onze verenigingen op aarde zijn vermengd. Elke kerk heeft een duivel in zich. Het onkruid groeit in dezelfde voren als de tarwe. Er is geen bodem die volkomen gezuiverd is van stof. Zondaars zijn verspreid onder de heiligen, als schuim vermengd is met goud. Gods kostelijke diamanten liggen nog in hetzelfde veld met de keistenen. Rechtvaardige Lots worden aan deze zijde van den hemel voortdurend gekweld van de mannen van Sodom. Dat wij ons verheugen, dat in de algemene vergadering en in de gemeente der eerstgeborenen niet ene onwedergeborene ziel zal worden toegelaten. Zondaars kunnen in den hemel niet leven; zij zouden uit hun element zijn. Eerder zou een vis kunnen leven op een boom dan de goddeloze in het paradijs. De hemel zou ene onverdraaglijke hel zijn, indien het kon toegestaan worden dien in te gaan, maar zulk een voorrecht zal nooit worden geschonken aan den man, die in zijne goddeloosheid volhardt. Moge God vergunnen, dat wij een naam en ene plaats hebben in Zijne haven daar boven.

6.

III Vs. 6. Aan beide, den rechtvaardige zowel als den goddeloze, verheerlijkt zich het rechtvaardig bestuur des Heren, maar op tegenovergestelde wijze, overeenkomstig hunnen tegenovergestelden aard en verschillende gezindheid.

Zulk een gericht kan niet uitblijven, want de HEERE kent1), is bekend met den weg der rechtvaardigen, en weet, dat deze weg Hem ten doel heeft; daarom laat Hij hen hun doel bereiken, maar de weg der goddelozen, die volgens zijne gehele richting naar beneden, naar diepte en duisternis afdaalt, kan naar zijne natuur geen ander einde hebben, die zal vergaan 1), gaat ten verderve, in den nacht en de ellende loopt die uit, zonder dat het voorgestelde doel bereikt wordt.

Dit kennen is niet een bloot bekend zijn met den rechtvaardige maar zulk een kennen, dat tot het voorwerp staat in een bijzondere betrekking, de betrekking des Verbonds, en het daarom in liefde en genade, goedertierenheid en ontferming gadeslaat. Het is dat kennen, dat zijn grond heeft in het eeuwig Welbehagen en zich openbaart in de bijzondere zorg voor Zijne gunstgenoten.

Niet alleen zullen de goddelozen vergaan, maar zelfs hun wegen. De rechtvaardige graveert zijn naam op den rotssteen maar de goddeloze schrijft zijne gedachtenis in het zand. De rechtvaardige ploegt de voren der aarde en strooit hier een zaad waarvan de vrucht nooit ten einde toe zal ingeoogst worden, voordat hij de vreugde der eeuwigheid is ingegaan; maar de goddeloze ploegt de zee, en hoewel het moge schijnen, dat er een spoor achter zijn vaartuig blijft, de baren gaan er over heen en de plaats zal hem in eeuwigheid niet meer kennen.

Of zalig of verloren, zo predikt Gods woord, zo waarschuwt Gods gericht.

Gezegend zij God van wege het Verbond der genade, en onze Heere Jezus Christus. Door Zijne volmaakte gehoorzaamheid tot den dood is Hij het einde der wet geworden tot rechtvaardigheid een iegelijk, die gelooft. Wanneer de zondaar zijne schuld en ellende begint

te gevoelen, kan hij door Christus, den levenden weg, in de gemeenschap der rechtvaardigen worden toegelaten. Wanneer hij de ijdelheid der wereld en het vreselijke der zonde heeft leren kennen, begint hij vermaak te scheppen in Gods Woord, dat hem de dierbaarheid van Christus en het schone der heiligheid aantoont. Desgelijks de Heilige Schriften lezende en overdenkende wordt hij een nieuw schepsel. Hij heeft nieuwe verlangens, nieuwe genoegens hoop, vrees, zorgen, metgezellen en bezigheden. Zijne gedachten, woorden en daden zijn veranderd. Hij is in een nieuwen toestand ingegaan en draagt een nieuw karakter. Alle dingen zijn nieuw geworden. Zijne gedachten, woorden en daden zijn veranderd. Alle dingen zijn nieuw geworden. Zijn godsdienst bestaat niet in vormen en woorden, hij wil vruchten der rechtvaardigheid voortbrengen, want hij is geplant en geworteld in goeden grond; door het Woord ontvangt hij van Christus mededelingen der Goddelijke genade, welke zijne ziel langzamerhand veranderen naar het beeld van zijnen Verlosser. Hoe verschillend is het in- en uitwendig bij hem, en hoe geheel anders zijn einde dan bij de goddelozen.

Aan het einde van dezen Psalm wil ik vermanen, gelijk ook vele heilige vaders als Athanasius en Augustinus deden, dat wij de Psalmen niet maar zingen of lezen, als gingen zij ons niet aan, maar wij moeten ze zo lezen en zingen, dat wij daardoor verbeterd worden, dat ons geloof en in allerlei noden ons geweten gesterkt worde. Het Boek der Psalmen is toch niets anders dan ene school en plaats der beproeving van ons hart en ons gemoed, hoe het gezind of geneigd is of zijn moet. Daarom leest hij het Boek der Psalmen zonder geest, die het zonder verstand en geloof leest.

Daar niemand behalve Jezus Christus een volmaakt rechtvaardige is, hebben de meeste andere uitleggers in dadelijk Messiaansen zin de eerste strofe, als van Hem, den eeuwigen groenen boom des levens opgenomen. En daar niemand door vervulling der wet in eigen kracht maar door het geloof in Jezus Christus gerechtvaardigd wordt, zo hebben vele, vooral Evangelische uitleggers op het nauwe verband tussen Psalm 1 de Summa legis en Psalm 2 de Summa Evangelie gewezen.

PSALM 2.

VOORZEGGINGEN VAN CHRISTUS, DEN EEUWIGEN KONING, VAN ZIJN RIJK EN VAN ZIJNE VIJANDEN.

Na den inleidenden Psalm, die van enkel lerenden inhoud is, volgt nu een geheel en al profetische Psalm, een triomflied ter ere van Christus, den Gezalfde des Heren. Alle hoogmoedige tegenstand, al het woest verzet, moet tegen Zijne onwrikbare, van God gestichte heerschappij ten laatste zich verpletteren, zodat Zijnen vijanden geraden wordt, zich liever vrijwillig en tot hun eigen welzijn onder Zijn bestuur te buigen.

Vs. 1-3. Met den geest der profetie vervuld, ziet de heilige zanger (o.a. David) de volken de aarde, met hun koningen en vorsten als aanvoerders aan het hoofd, in een algemenen opstand tegen den Heere en Zijnen Gezalfde. Hij drukt de gevoelens van verwondering en afkeer, die hij zulk een gezicht zijn hart bewegen, met de levendigheid uit. Hij verplaatst ons midden in dien toestand daar hij ons het beeld voorstelt van de oproerige wereld, gelijk hij die in den

geest aanschouwt, en de woorden ons laat horen, die hij uit den mond van hunnen toongever verneemt.

Waarom a) 1) woeden de heidenen, waarom rotten zij met zo groot geschreeuw te zamen, en waarom bedenken de volken ijdelheid, vergeefse raadslagen?

Hand. 4: 25.

In dit waarom spreekt de heilige dichter het al dadelijk uit, dat het razen en woeden der Heidenen tot niets zal leiden. Het is niet het waarom der onzekerheid, maar dat der ontzetting en verwondering. De lichter weet het, dat het meer dan dwaasheid is, zich tegen den Heere en zijn Gezalfde te verheffen.

De koningen der aarde stellen zich op, verheffen zich in vijandschap, en de vorsten, die den opstand regelen en besturen, beraadslagen te zamen tegen den HEERE en tegen Zijnen Gezalfde, tegen dien, die tot koning der gehele wereld verordend is, en daarin tegen den levenden, den eeuwigen God zelven, zeggende:

Op! Laat ons hun banden, de banden van den Heere en Zijnen Gezalfde, waarmee zij ons aan hun bestuur en hunnen wil verbonden hebben, verscheuren, en hun touwen, ook de laatste sporen hunner heerschappij van ons werpen; zij zijn lastig, en smadelijk; wij willen daarom niet, dat deze, de Gezalfde des Heren, over ons regere (Luk. 19: 14).

Zij waren losgemaakt om uit te spatten, teugelloos en zonder enig gezag, en daarom beschimpen zij de zoete wetten van Christus' koninkrijk als banden en touwen, die tekenen zijn van slavernij (Jer. 27: 2,6,7). Maar wat zegt onze Verlosser? "Mijn juk is zacht en Mijn laat is licht." Den wedergeborene is geen grotere last opgelegd, dan die der vleugelen aan een vogel. De wet van Christus is niet als boeien en touwen, maar als gordels en banden, welke zijne lendenen opschorten en zijnen loop bevorderen.

De heerschappij van Christus is den gelovigen een zacht juk, den ongelovigen een knellende keten; daarom is het gehoorzamen den eersten een liefelijke lust, den laatsten een ondraaglijke last, maar het afschudden gelukt niet, de zegenende scepter wordt tot een ijzeren staf.

Dat werkelijk van niemand anders dan van den groten Koning, die uit David naar het vlees zou voortkomen, en die niet alleen over Israël, maar ook over alle geslachten des aardbodems heersen zou (2 Samuel 7: 12-16) in dezen Psalm sprake is, erkenden reeds de Joden. (Volgens de getuigenissen Jarchi en van Kimchi volgden de Joodse uitleggers allen de Messiaanse verklaring van dezen Psalm). De beide gewone namen, waarmee ten tijde van Jezus de Verwachte werd aangeduid: Messias (= Gezalfde) en Zoon van God (Joh. 1: 41,49. MATTHEUS. 26: 63) zijn ontleend aan vs. 2,7 en Dan. 9: 25. De Psalm wordt ook in het nieuwe Testament van Christus verklaard en beschouwd als in Hem vervuld te zijn (Hand. 4: 2.5 vv.; 13: 33. Hebr. 1: 5; 5: 5). Deze is dus een eigenlijk Messiaanse of profetische Psalm. Het is de belofte, die aan David (2 Samuel 7) gegeven werd, welke hier uitgewerkt en naar

dieper ontvouwd wordt. De voorzegging heeft zeker, nadat David ze ontvangen had, meermalen zijn hart bewogen. Als hij nu eens weer in nadenken daarover verdiept was- waarschijnlijk ten tijde, toen Hanun, de koning der Ammonieten, door de groten des rijks misleid, zijne gezanten zo beschimpt, en de Syriërs, die hij vroeger aan zijne heerschappij onderworpen had (2 Samuel 8: 3 vv.), ten krijg had opgeruid (2 Samuel 10: 1-6), maar Joab de beide verbondene machten uit elkaar gejaagd, en hij zelf in eigen persoon de Syriërs weer onder zijn juk gebracht had, zodat hij het nu nog alleen te doen had met de Ammonieten, en met hun hoofdstad in een veldtocht in ‘t volgende jaar (2 Samuel 10: 1 vv. 10.1) -kwamen hem de ontzettende strijden levendig voor den geest, welke zijn huis en voornamelijk den groten Nakomeling, van wie God de Vader en die Gods Zoon zijn zou, wachtten, om de heerschappij des Heren tot aan het einde der wereld uit te breiden. Hij zag, aangegrepen en verlicht door den Geest Gods, vooruit, hoe de volkeren der aarde het steeds op nieuw zouden beproeven, zich van deze heerschappij los te maken; toen ontving hij vervolgens een profetisch inzicht in den uitslag van al die oorlogen en in de triomferende macht van het Christus-rijk (vgl. 2 Samuel 12: 31). Dat de Psalm hier van banden en touwen spreekt, is ene gelijkenis, genomen van de wereldse ordeningen en wetten, aan welke zich de onderdanen niet willen onderwerpen, maar die zij verscheuren met boosheid. Alzo heeft Christus, onze Koning, ook Zijne wetten en instellingen in Zijn rijk, welke niets anders zijn, dan zich als arm zondaar te leren kennen, en Christus te geloven, voortdurende bekering en doding des vlezes te oefenen, en het lieve kruis Christus na te dragen met geduld, ootmoed en zachtmoedigheid (MATTHEUS. 11: 29. Luk 14: 27. Joh. 13: 34). Dit wil de wereld niet doen, zij verscheurt de banden; zij wil liever des duivels juk dulden, hoewel dat de zwaarste slavernij is.

De meest tastbare en zichtbare vervulling hiervan had plaats ten tijde toen de discipelen baden: "In der waarheid zijn vergaderd tegen Uw heilig Kind Jezus welken Gij gezalfd hebt, beide Herodes en Pontius Pilatus met de heidenen en de volken Israël’s," zeggende: "Laat ons hun banden verscheuren en hun touwen van ons werpen." Het is de begeerte om vrij te zijn van God, welke altijd in praktijk is geweest, maar thans tot theorie verheven is. De macht en het recht zijn volgens velen niet meer uit God; de koningen niet meer door Gods genade, maar door den wil des volks. Dat is de algemene kreet, bijzonder van dezen tijd. Duidelijker kan de afwerping van de teugels van Gods bewind niet uitgedrukt worden. Het is in de Schrift het kenmerk van den groten afval in de laatste tijden.

4.

II. Vs. 4-6. Reeds spoedig verheft de dichter van het toneel van woest geraas en hoogdravenden hoogmoed, onzen blik naar den hemel; daar toont hij ons den Heere, hoe die in rust ene poos zwijgend op de dreigende beweging neerziet, en vervolgens met de donderende stem Zijns toorns, den nietigen opstandelingen zijn onveranderlijk besluit ten opzichte van den Koning, tegen wie zij opstaan, bekend maakt.

Die in den hemel woont 1), verheven boven al dat aardse woeden, zal lachen, de HEERE zal hen bespotten, hen, die nietige wormen der aarde, die tegen den Almachtige denken te strijden.

Nadat hij én het geraas, de plannen en de trotsheid, de toerusting, én het leger, én de strijdkrachten, én den ijver der vergaderden heeft verhaald, stelt hij nu daartegenover de macht Gods, welke Hij samentrekt tegenover hen, dewijl zij zijn Besluit aantasten. Evenals hij zoeven hen koningen der aarde noemt, om daarmee hun zwakheid en nietigheid aan te geven, zo noemt hij hier God den bewoner des hemels, om hiermede zijn macht aan te geven, alsof hij wil zeggen, dat zij ongebroken en ongeschonden blijft, wat ook de mensen er tegen in beweging stellen. Want ofschoon zij zich nog zo uitrekken, tot den hemel zullen zij nooit doordringen, ja, terwijl zij den hemel met de aarde trachten te verenigen, als sprinkhanen springen, de Heere ziet rustig ondertussen uit de hoogte neer op hun onzinnige bewegingen.

Onder menselijke bewoordingen wordt hier Gods aanschouwing van deze menselijke vermetelheid voorgesteld. Een bovenmenselijke vorm van het goddelijke zou boven den mens zijn. Het lachen is ene heilige zelfverblijding in de ijdelheid en onmacht van de pogingen der tegenstanders.

Wij willen dus vasthouden, dat wanneer God de goddelozen niet dadelijk straft, het Zijn tijd van lachen is, en wanneer wij ook soms moeten wenen, zo moge deze gedachte het hevige van de smart temperen, ja zelfs de tranen afwissen, dat God zich niet langzaam en zwak gedraagt, maar een tijd lang door stil verachten den moedwil der vijanden wil breken.

De uitdrukking "die in den hemel woont" vestigt aanstonds onze gedachte op Enen, die oneindig verheven is boven den mens, die uit de aarde aards is. En als er gezegd wordt: "Hij zal lachen," dan moet dat woord in onze harten de gedachte opwekken, dat de grootste samenspanningen onder koningen en volken en hun meest uitgebreide en krachtigste voorbereidingen, om Zijne voornemens te verijdelen, of Zijne dienaren te beledigen, in Zijne ogen, alle te zamen zonder betekenis en waarde zijn. Hij ziet op hun armzalige en strafbare pogingen niet alleen zonder bezorgdheid en vrees, maar Hij lacht met hun dwaasheid. Hij behandelt hun machteloosheid met spot. Hij weet hoe Hij hen vernietigen kan als een mot, wanneer het Hem behaagt, of verteren in een ogenblik met den adem Zijns monds. Hoe nuttig is het voor ons waarheden als deze ons te herinneren! Ja, het is inderdaad ene ijdele zaak voor de scherven dezer aarde te worstelen met de ontzaglijke Majesteit des Hemels.

Dan zal Hij, wanneer Hij niet meer alleen lachen en rustig toezien wil, tot hen spreken 1) in Zijnen toorn, en in Zijne grimmigheid zal Hij hen verschrikken 2), en wat Hij spreekt en waarmee Hij hen verschrikt zal dit antwoord (vs. 3) op hun vermetele rede zijn:

Waar in het eerste lid van spreken sprake is daar leest men in het tweede van verschrikken. Het spreken des Heren is een spreken met macht, het is het spreken van den Soevereinen Koning van geheel de aarde, dat voor Zijne liefhebbers woorden heeft van vrede en troost, maar voor Zijne haters woorden van schrik en ontzetting. Wat Hij spreken zal en waarmee Hij zal verschrikken, wordt in het volgende vers gemeld. Hij zal hen doen gevoelen, wat het betekent, tegen Hem in den hemel een strijd te voeren. Alle macht der wereld kan en zal niet verhoeden, dat het Rijk van den groten Koning ongehinderd op zijn grondvesten blijft bestaan.

Vs. 5a is als een rollende donder. vs. 5b als een inslaande bliksemstraal.

Te vergeefs verzet gij u tegen Mijn Gezalfde en Zijne heerschappij. Ik 1), de Koning des hemels en der aarde, toch heb Mijnen Koning gezalfd over of, op Zion, den berg Mijner heiligheid2). Ik heb Hem tot Mijnen Koning gemaakt, en heb Hem den berg Zion, de plaats Mijner Goddelijke tegenwoordigheid (2 Samuel 6), ten troon aangewezen, dat Hij van daar den scepter voere over de gehele wereld (Jozua 2: 3). Wat zal uw tegenstand baten?

Met dit Ik plaatst zich de Heere niet alleen tegenover de koningen der aarde, maar scheidt er Zich mede van hen af Met dit Ik zegt Hij, dat Hij machtiger is dan alle machtigen der wereld.

Een berg is lieflijk om aan te zien, is wel bedauwd en van boven bevochtigd en vast gegrondvest; alzo is de kerk Gods ook liefelijk, met den dauw des hemels, den Heiligen Geest, bevochtigd en onwankelbaar.

Hij is gezeten op Zion, den berg van Gods heiligheid, type van de Evangelische kerk. De troon van Christus is in deze kerk opgericht, dat is in de harten van alle gelovigen.

Met deze woorden wordt ons het onveranderlijke Besluit voor ogen gesteld, hetwelk ons geloof onder de meest hevige beroerten der wereld in stand houdt, dewijl het als het ware het Rijk van Zijn Zoon, waarvan Hij zelf de Auteur is, zonder enigen twijfel zal beschermen tot het einde toe. Daarom, wat de mens ook berame, dit ene zij ons genoeg, dat de zalving Gods door hem niet kan vernietigd worden.

Beter is het te vertalen: Ik heb gewijd. Voor zalven wordt een ander woord in het Hebreeuws gebruikt. Het heeft hier de betekenis van, vastzetten. LXX vertalen dan ook terecht katestayhn. Zion is de residentie van den theocratischen koning, waar hij gezeteld is, van waar uit bij tot regeren is geroepen. Daar wordt de Goddelijke tegenwoordigheid genoten en daarom gaat die plaats alle hoogten der aarde te boven.

7.

III. Vs. 7-9. De Gezalfde des Heren neemt thans de rede des Vaders over, welke, overeenkomstig zijnen toorn en Zijne hoogheid, kort en bondig was. Hij openbaart verder voor de opstandelingen wie Hij is, en wat Hij volgens het Goddelijk Raadsbesluit, over hen vermocht.

Ik 1), de Koning, van wie de Heere des hemels en der aarde zo even als van Zijnen Koning gesproken heeft, zal u, die u zo vermetel tegenover Mij stelt, van het besluit verhalen, mededelen wat God onveranderlijk heeft vastgesteld; het is dit: de HEERE heeft tot Mij gezegd, op den dag toen Hij Mij tot Koning stelde: Gij zijt Mijn Zoon, heden heb Ik U gegenereerd 2), heb Ik U voortgebracht.

De Zanger is niet alleen Ziener, maar wat meer zegt, de Christus spreekt hier door den Dichter. Tegenover het woelen en het werken der vijanden, ontrolt Hij hun de oorkonde (want dit betekent eigenlijk het woord in den grondtekst), omtrent Zijn ambt en wijst daarom op het onbetwistbaar feit, dat Hij van eeuwigheid tot Koning is gewijd over Zion.

Welke dag dit is, bepaalt Paulus in Hand. 13: 33. Rom. 1: 4 uit de vervulling van hetgeen David hier in den Geest voorzien heeft: het is de dag der opstanding van Jezus Christus. Deze oneigenlijke generatie des Zoons door den Vader moet, daar zij een Zoonschap in den vollen zin des woords ten gevolge heeft, de eigenlijke en eeuwige wording veronderstellen. Daarom kan ook dit woord met volle recht op de eeuwige generatie des Zoons uit het wezen des Vaders worden toegepast, gelijk daartoe ook de Heilige Schrift aanleiding geeft (Hebr. 1: 5; 5).

Het heden Gods is altijd, is de eeuwigheid. Hier wordt wel zeer bepaald de eeuwige geboorte des Zoons uit den Vader geleerd, doch omdat de zaak en het bewijs der zaak dikwijls als eenzelvig wordt genomen, worden deze woorden in het Nieuwe Testament (Hand. 13: 33 13.33) toegepast op Zijne opstanding, als wordende Christus door Zijne opstanding bewezen, of liever verklaard, afgekondigd en uitgeroepen als te zijn: de van eeuwigheid gegenereerde Zoon van God (Rom. 1: 4). Heden, van eeuwigheid heb Ik U gegenereerd. Het is onbevattelijk voor de engelen, en tegelijk het doopformulier voor onze kinderen. Zo oneindig hoog en zo nederig en eenvoudig tegelijk is de waarheid van God! Gij vraagt: hoe! zou God genereren? God keert de vraag om en zegt: Zou Ik de baarmoeder openbreken en niet genereren? (Jes. 66: 9a). God zegt het in onzen tekst, dat Hij Zich enen Zoon heeft gegenereerd van eeuwigheid af. Ja Hij zegt ons verder in Zijn Woord op verschillende tijden, plaatsen en wijzen, dat er in Zijn enig Goddelijk Wezen drie levens zijn, die Zich onderscheiden als de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. De zoon nu van een mens is mens, en de Zoon van God is God hoe kan het anders? Is de Zoon het uitgedrukte beeld der Goddelijke zelfstandigheid, zo heeft Hij noodzakelijk alles wat in God is, even als een zegel alles heeft, wat het cachet heeft. Geen enkel graveerseltje is er in het cachet of het zegel heeft het ook. Het enig onderscheid tussen beide is, dat hetgeen in het cachet hol (verborgen) is, in het zegel bol (openbaar) is. Zo is er ook geen onderscheid tussen den Vader en den Zoon, dan dat in den Zoon niet het Vaderschap, en in den Vader niet het Zoonschap is. -Voorts zijn wij ons zelven een geheim, en God zou ons geen geheim zijn? Laat ons toch geloven, anders weten wij niets.

Bij den eeuwigen God is geen gisteren of morgen. Hij bestaat in de eeuwigheid als in een ondeelbaar ogenblik; het was, het is, het blijft bij God alles heden. In dit eeuwig en onveranderlijk heden heeft God Zijnen Zoon gegenereerd. Eigenaardig is de aanmerking van den groten Luther over deze plaats: "De Heere zei niet: "Ik zal u genereren," om het verledene en tegenwoordige niet uit te sluiten, noch alleen: "Ik heb U gegenereerd," om het toekomende en tegenwoordige niet uit te sluiten, maar Hij zegt: "Ik heb U gegenereerd," en Hij voegt er heden bij, om bij het verledene tevens het tegenwoordige in het onafgebrokene van deze generatie aan te duiden.".

Eis van Mij, gelijk Uwe betrekking als Zoon U daartoe recht geeft a), en Ik zal de heidenen gegeven tot Uw erfdeel, en de einden der aarde tot Uwe bezitting 1); dit gebied alleen is overeenkomstig Uwe waardigheid.

Psalm 22: 28; 72: 8.

Jehova heeft de heerschappij der wereld voor Zijn Zoon bestemd en deze behoeft slechts te verlangen, om in het bezit er van gesteld te worden. Hij heeft slechts te willen, en dat Hij wil blijkt daaruit, dat hij zich tegenover de oproerigen beroept op de door Jehova gegeven Volmacht.

Ofschoon de ondankbaarheid van den mens belet, dat het Rijk van Christus niet meer bloeit, doet dit de kracht van het profetisch woord niet te niet, terwijl Christus het verspreide overblijfsel van alle kanten verzamelt, en in de ellendige woestijn de Zijnen verenigd houdt door den heiligen band des geloofs, zodat niet slechts één engel, maar de gehele aarde aan Zijne heerschappij; is onderworpen.

Gij zult, daartoe geef Ik U de volmacht, wanneer men U niet als Koning wil gehoorzamen, Gij zult hen verpletteren met enen ijzeren scepter; Gij zult hen in stukken slaan als een pottenbakkers vat; Gij zult hen Uwe gestrengheid en macht laten gevoelen in ene mate, dat des noods met hunnen volledigen ondergang eindigt, wanneer zij in hun tegenstreven volharden (Openbaring 2: 27; 19: 15).

"Eis van Mij." Het was ene gewoonte bij grote koningen, om aan sommige gunstelingen te geven, wat zij zouden mogen vragen (zie Esther 5: 6. MATTHEUS. 14: 7). Zo heeft de Heere Jezus slechts te vragen om te hebben. Hier verklaart Hij, dat Zijne vijanden Zijne erfenis zijn. Voor hun aangezicht verhaalt Hij Zijn besluit, en "Zie hier," roept de enige Gezalfde als Hij den scepter zijner macht in ene Zijner doorboorde handen houdt. "Hij heeft mij gegeven niet alleen het recht ene Koning te zijn, maar ook de macht om te strijden" Ja, Jehova heeft aan dezen Gezalfde ene roede der wraak gegeven, met welke hij oproerige volken in stukken zal slaan en hun sterkte zal verachten; zij zullen gebroken worden als pottenbakkers vaten, die gemakkelijk in stukken worden geslagen, wanneer de roede der wraak in de hand van den al machtigen Zoon van God is.

Even als het Evangelie een scepter der rechtmatigheid is (Psalm 45: 7) voor allen, die zich bij het ware geloof houden, zo is het ook een ijzeren scepter die de ongelovigen verplettert, richt en tot het helse vuur verdoemd met al hun eer, macht, heerlijkheid en wijsheid. Want wie niet gelooft, die wordt verdoemd. Met deze onoverwinnelijke kracht van Gods Woord zullen wij ons vertroosten tegen alle vijanden van het Woord, tegen de gehele wereld en hare macht; zij zullen zeker dezen ijzeren scepter gevoelen. Wanneer de vijanden tegen Christus ten strijde uittrekken, zo is het even zo veel, alsof een hoop zich opmaakt, om te strijden tegen een ijzeren hamer, zou niet de hamer ze verpletteren, dat er zelfs geen scherf overbleef, waarin men vuur van den haard zou halen, of water putten uit ene bron? (Jes. 30: 14).

De scepter, de herdersstaf wordt voor degenen, die niet buigen willen voor Hem als Koning, gelijk een ijzeren staf, die hen vermorzelt en in stukken slaat. Het heilige heeft altijd tweeërlei uitwerking. Het vertedert of verhardt. Het Evangelie is óf een reuke des levens ten leven, óf een reuke des doods ten dode.

10.

VI. Vs. 10-12. Op grond van hetgeen zij, uit den mond des Gezalfden vernomen hebben, vermaant de heilige zanger ten slotte de oproerigen, zich aan dezen, over hen gestelden Koning, in gehoorzaamheid te onderwerpen, opdat zijn toorn niet ontbrande en prijst hij gelukzalig, die Hem in geloof aanhangen.

Nu dan 1), gij koningen, die u verzet tegen des Heren Gezalfde handelt verstandiglijk, daar Zijne heerschappij vaststaat en straf en verderf degenen treft, die zich tegen Hem verzetten; laat u tuchtigen 2), waarschuwen, gij rechters der aarde, die te zamen aan ijdele dingen denkt en daarover beraadslaagt! (vs. 1 vv.)

Nadat David als een Prediker van Zijn oordeel de wrake Gods heeft voor ogen gesteld, nu de rol van profeet en onderwijzer weer opnemende, vermaant hij de ongelovigen tot berouw, opdat zij niet gedwongen worden te ondervinden dat de bedreigingen niet ijdel of ongemeend waren. Bij name spreekt hij de koningen en rechters toe, die niet zo gemakkelijk tam worden.

In het Hebr. Huwasroe. Dit betekent wel, tuchtigen, maar ook de bestraffende vermaning, de waarschuwing ter harte nemen. En die betekenis moeten we hier hebben. De dichter treedt hier op als raadgever, als gezant Gods, opdat de volken zich nog zouden bekeren, en zich onderwerpen aan de heerschappij van den groten Koning, want in bekering tot den Heere is alleen redding en zaligheid.

In het volgende vers wordt gemeld, waarin dit zich laten waarschuwen, zichtbaar kan worden.

Dient den HEERE, in plaats van de banden te verscheuren en de touwen af te werpen (vs. 3), dient Hem met vreze 1) van wege Zijne hoge en verhevene Majesteit, die toch met de weerspannigen slechts lacht (vs. 4) en verheugt u met beving, met heilige vreze, dat zulk een heerlijk Koning over u gesteld werd, opdat gij bewaard moogt blijven, ooit weer Zijnen toorn (vs. 5 vv.) op te wekken (Fillip. 2: 12. Hebr. 12: 28).

Hij bepaalt de wijze van verstandiglijk handelen, n.l. dat zij den Heere zouden dienen in vreze. Want dewijl zij op de hoogte, waarop zij stonden, vertrouwende, er van droomden, dat zij niet aan het algemene recht waren gebonden, ontdekt Hij hen ten zeerste hun trotsheid, dat zij zelfs zich niet verwaardigden zich onder God te stellen. Derhalve, totdat zij hadden geleerd, Hem te vrezen, waarschuwt Hij hen, dat zij het rechte verstand misten. En zeker, dewijl hun zorgeloosheid hen verhardde, zodat zij Gode weigerden gehoorzaam te zijn, moeten zij het eerst tot vreze gedwongen worden, opdat zij hun opstand zouden laten varen.

Door hun daden van opstand hadden zij getoond, dat er geen vreze Gods bij hen werd gevonden. Zij hadden zich zelven gediend, welnu, hier vermaant de dichter hen, om van het dienen van zich zelven af te zien, om de gedachten van opstand te laten varen, en zich in ware en ootmoedige vreze Gode te onderwerpen, en Hem alzo in vreze te dienen.

Van daar dat ook in het tweede lid van beving wordt gesproken, opdat zij als smekelingen tot God zich zouden wenden, en diep bewust zouden zijn van Zijne hoogheid en verhevenheid, van hun eigen kleinheid en nietigheid.

Kust 1), ten teken uwer huldiging (1 Samuel 10: 1), den Zoon, opdat Hij bij verder verzet van uwe zijde niet toorne, en gij op den weg vergaat, dien gij ingeslagen zijt, wanneer Zijn toorn maar een weinig zou ontbranden 2), daar Hij de weerspannigen met een ijzeren scepter verplettert en als een pottenbakkersvat in stukken slaat (vs. 9) a). Welgelukzalig 3) zijn daarentegen allen, die op Hem betrouwen, want dezen zegent Hij.

Psalm 34: 9. Spreuken 16: 20. Jes. 30: 18. Jer. 17: 7. Rom. 9: 33; 10: 11. 1 Petrus 2: 6.

Van den Heere wordt gezegd (vs. 11): "Dient Hem met vreze; " van den Zoon: "Kust Hem.". De Zoon stelt zich tot ons in de nauwste betrekking. Hij nadert ons zo van nabij, dat wij Hem kunnen kussen.

"Kussen", is een teken van liefde jegens gelijken Genesis 33: 4. 1 Samuel 20: 41. Rom. 16:
1 Kor. 16: 20), van neerbuiging tot minderen (1 Samuel 10: 1), van godsdienstige verering (1 Koningen 19: 18. Job 21: 27).

Kussen is hier teken van onderwerping, van een zich stellen onder Zijn gezag. Samuel kust Saul als teken van onderwerping aan hem als koning.

Of "want straks ontbrandt Zijn toorn." De dichter vermaant hier tot onderwerping aan den Zoon en voegt er bij, "opdat Hij niet toorne." Wie is die Hij? Is het Jehova of is het de Zoon des Welbehagens? Ongetwijfeld de Heere zelf, de Vader. Het is daarom, dat de Heere Christus zegt (Joh. 5: 23): Wie den Zoon niet eert, eert ook den Vader niet, die Hem gezonden heeft. Want wel zal eenmaal de toorn des Lams uitgaan tegen alle degenen, die niet gewild hebben, dat Hij Koning over hen zou zijn, maar hier wordt toch telkens van den Vader, van Jehova gesproken. Wanneer men tegen Zijn eeuwig Besluit ingaat, dat verwerpt en bespot, wanneer men weigert zich te buigen voor het gezag van den Zoon van Zijn Welbehagen, dan zullen de volken Zijn toorn ondervinden, op den weg vergaan, wanneer Zijn toorn ook maar een weinig zou ontbranden. Calvijn tekent dan ook aan: "Dewijl Christus niet versmaad wordt, zonder dat men den Vader versmaadt, die Hem met Zijn glorie heeft versierd, zal de Vader zelf zulk een heiligschennis niet ongewroken laten."

Welgelukzalig! want wanneer der mensen roem zal verdwijnen gelijk de bloem des velds, die voor een ogenblik is, en wanneer alles, wat groot en eervol in vorsten genoemd is in ‘t stof zal gelegd zijn, zal Hij aan Zijne gelovige dienaren ene kroon zonder zorgen geven en een koninkrijk, dat niet kan bewogen worden.

In elke tijd van druk kan de gemeente des Heren van dezen Psalm het troostrijk gebruik maken, dat daarvan de eerste Christenen maakten bij de ervaring van den eersten vijandigen tegenstand (Hand. 16: 23-29). Ook onze tijd ziet in dit keurdicht zijn beeld getekend, zijne roeping gepredikt, zijne toekomst ten dele ontsluierd.

Het een "Welgelukzalig" begon de eerste Psalm, met een "Welgelukzalig" eindigt de tweede; ook overigens staan beide Psalmen in nauw verband tot elkaar, terwijl de tweede in bijzondere toepassing op den Gezalfde en Zijne vijanden datgene nader uitwerkt, wat de eerste in ‘t algemeen van de inwendige tegenstelling tussen rechtvaardigen en goddelozen, van den eeuwig vasten stand der eersten en den zekeren ondergang der laatsten, aangeduid heeft. Toch vormen beide Psalmen, gelijk, volgens de oud-Joodse mening, ook nieuwere verklaarders beweren, één geheel, dat in twee delen verdeeld is, zodat daarom in Hand. 13: 33 volgens ene andere en betere lezing dan de gewone tekst, deze Psalm de eerste zou genoemd worden. De 1ste Psalm zou dan als ene inleiding op de Psalmen niet worden meegeteld, maar de telling eerst met den 2den beginnen. Zulk een voorwoord is die Psalm dan ook in de daad. Even als de Thora (de Wet) in vijf boeken verdeeld is, zo ook het Boek der Psalmen, dat het "Ja en Amen in liederen op het Gods woord van de Thora bevat; " daarom begint het met een Psalm, waarin hij het tegenwoordige en de toekomst van den vriend der Thora tegenover het tegenwoordige en de toekomst van den goddeloze stelt, met ene Echo van die vermaning (Jozua 1: 8), in welke Jehova na den dood van Mozes diens opvolger Jozua het Boek dezer wet op het hart drukt. Even als nu de nieuwe Testamentische bergrede als ene prediking van de wet, die op de tafelen des harten geschreven is, met zaligsprekingen begint (MATTHEUS.
3 vv.) zo ook het Oud-Testamentische Psalmboek, dat geheel en al gericht is op de wet, die in het harte leeft.".

Overigens zou het algemeen, voor ene inleiding passend karakter van Psalm 1 nauwelijks den verzamelaar van het Psalmboek vrijheid hebben kunnen geven dezen en den met dien nauw verbonden 2den Psalm, aan het hoofd van ene lange rij Davidische Psalmen te plaatsen, wanneer hij niet tevens de overtuiging gehad had, dat zij door David vervaardigd waren.

In enkele handschriften (2 Codd. de Rossi) is de eerste Psalm niet geteld, in andere (4 Codd. de Bennie en 3 de Ross) met den tweeden verbonden. Basilius noemde den eersten Psalm Prooimion bracu.

PSALM 3.

GEBED EN TROOST VAN DAVID TEGEN ZIJNE VERVOLGERS.

Een psalm (Hebr.: mismar, d.i. een lied, dat begeleid door muziek moet gezongen worden (1 Kronieken 25: 31) van David, door hem gedicht ter herinnering aan den avond van dien dag, als hij vlood voor het aangezicht van zijnen zoon Absalom, en in het noordelijk gedeelte van de woestijn van Juda, dat aan den Jordaan grenst, zijn nachtelijk leger betrok (2 Samuel
13-16: 14).

2.

Hield de vorige Psalm zich bezig met den opstand der volkeren en van hun koningen tegen den Heere en zijnen Gezalfde, deze en de volgende leiden ons in dien toestand van David in, toen hij den smartelijken indruk, dien oproer en opstand op het hart maken van enen koning, die het wel met zijn volk meent maar tevens ook de zekerheid en het vertrouwen, die het bewustzijn van Goddelijke verkiezing verleent, het sterkst bij zich zelven ervoer. Met welke gedachten en gewaarwording en David op den eersten dag van zijne vlucht voor Absalom des avond ingeslapen is en in welk een stemming hij ontwaakt, verhaalt ons de derde Psalm in welken hij het toen hem geschonken goud van troost en vertrouwen, later, toen hij weer tot rust gekomen was, en de geheimen van zijn leven en van zijne geschiedenis had leren verstaan, voor de gemeente, tot munt geslagen heeft.

Vs. 2-7. De zanger klaagt, dat zich vele vijanden tegen hem verheven hebben en met hem spotten, als met enen, die van God voor altijd verlaten is; toch weet hij, wat hij aan zijnen God heeft, en wat hij van Hem verwachten mag; daarom legt hij zich, zonder vrezen en beven, in het vast vertrouwen op een vrolijk ontwaken, ter rust neer,

O HEERE 1)! hoe zijn mijne tegenpartijen vermenigvuldigd! velen staan tegen mij op; want van mijn gehele volk staan niet meer dan deze 600 getrouwen, die ik hier bij mij heb, nog aan mijne zijde; de overigen hebben zich allen aan de zijde van mijnen afvalligen zoon geplaatst (2 Samuel 15: 13,18 vv.).

De heilige historie leert ons, dat David niet slechts van zijn koninklijke macht was beroofd, maar bijna van allen was verlaten, zodat hij schier evenveel rijkdom had als zijne onderworpenen. Want ofschoon er wel enige weinige getrouwe vrienden hem op zijne vlucht vergezelden was hij niet meer door hun bewaking veilig als door de duisternis van de woestijn. Waarom het niet te verwonderen was, dat hij verschrikt was geworden door die menigte, die zich tegen hem gesteld had, dewijl hij niets anders kon verwachten, dan een zo spoedig mogelijke nederlaag. Maar het was een teken van een zeldzaam geloof, dat hij door zoveel vrees gekweld, zijn klacht aan het harte Gods durfde neerleggen. En zeker, dit is het enige middel, om onze angsten te doen wijken, welke zorgen ons ook kwellen, ze op Hem te werpen.

Velen, deels openbare tegenstanders, als die lasterende Simeï (2 Samuel 16: 5 vv.), deels misleide vrienden, zeggen of openlijk of in hun hart van mijne ziel, daar zij zich tot rechters over mijne betrekking tot U, o God, den Kennen mijns harten, opwerpen: Hij heeft geen heil bij God 1); hij is ene zware zonden uit Gods genade vervallen. Sela 2).

Onder heil bij God is te verstaan, al wat den gelovige, niet alleen op geestelijk, maar ook op tijdelijk gebied tot zegen kan gedijen. God is hier, gelijk overal, de Fontein en Oorsprong van alle genadegaven, van allen voorspoed en alle hulp. Geen heil bij God te hebben, was dan ook het schrikkelijkste, wat een gelovige kon overkomen, terwijl omgekeerd de ervaring er van hem over alle bezwaren deed henenzien.

Geen schrikkelijker toestand dus voor David, dan niets meer van God te kunnen verwachten, voor al wat hij nodig had. En daarom is de bede in een andere Psalm van diepe betekenis: "Zeg tot mijne ziele: Ik ben uw Heil." (Psalm 35: 3).

Het woord komt 71 malen in de Psalmen voor en 3 malen bij den profeet Habakuk (Hoofdstuk 3: 3,9,13) en is zonder twijfel een muziekteken. Volgens Luther, Statenoverzetters, enz. betekent het: "pauze," volgens andere verklaringen daarentegen zoveel als ons "forte', of "de Capo" (vgl. 1 Kronieken 25: 31)

Doch 1) Gij, HEERE! zijt in zulk een toestand van grote verlatenheid, een schild voor mij. Gij zijt het, die mij mijne koninklijke eer gegeven hebt, en al waren er dan nog zo vele vijanden, zij zullen mij haar niet ontroven. Bij alle smaadredenen, alsof mijne ziel gene hulp meer bij U had, zijt Gij het, die mijn hoofd opheft 2), zodat ik mijne smaders vrij in het aangezicht durf zien, want mijne zonden, om welke Gij mij verwerpen kon, hebt Gij mij vergeven (2 Samuel 11: 1-12: 14).

In dit woord klemt David zich aan zijn God vast. Zeker, het scheen wel zo, dat de Heere David had verlaten. Absaloms opstand scheen dit wel te melden. Zijn zonde met Bathséba droeg wel wrange vruchten. Maar die velen wisten niet, dat hij na diep berouw en ernstige boete weer met zijn God was verzoend. En daarom, die verzoende betrekking gaf hem moed, om tegenover de lastertaal en de spotternij der wereld het doch uit te spreken, het: doch Heere, Gij zijt een schild voor mij.

Waar David op dit ogenblik behoefte aan heeft is, dat de Heere, zijn God, aan hem zijn heil doet zien, dat Hij voor hem een schild is, dat is, dat Hij hem beschermt tegen de lagen en listen, de pijlen zijner vijanden, maar ook, dat Hij hem het hoofd doet opheffen, zodat hij aan vriend en vijand mag verzekeren, dat zijne zonde van hem is weggenomen.

Zo weinig is het waar, dat mijne ziele geen heil bij God heeft, dat ik integendeel den vrijen toegang tot den troon Zijner genade heb. Ik riep met mijne stem tot den HEERE, en Hij verhoorde mij, ondanks mijne verwijdering van de plaats Zijner tegenwoordigheid (2 Samuel 24-29) van den berg Zijner heiligheid 1). Zodra mijne stem tot Hem doordringt, klinkt Zijn verhorend antwoord tot mij in deze woestijn. Sela.

Ook daaruit blijkt, dat de Heere zijn heil is. Want toch niet alleen, dat de Heere hem weer vrijmoedigheid had gegeven, om tot Hem te roepen, maar Hij had hem ook verhoord en wel van den berg Zijner heiligheid. Dit laatste wil zeggen, van den hemel. Want toch, waar David was gevlucht, was de arke, de zichtbare vertegenwoordiging van den Heere God, op Sion, den berg Gods, gebleven. Maar ziet, waar hij nu op dien aardsen berg niet kan vertoeven, waar hij aldaar niet des Heren gunstrijk aangezicht kan zien, daar ervaart hij, dat de Heere aan geen plaats gebonden is, en dat Hij hem verhoort van den berg Zijner heerlijkheid en heiligheid.

a) Ik lag neer en sliep; in het bewustzijn van den Goddelijken bijstand, die mij omgeeft, legde ik mij even gerust neer als vroeger in vreedzame tijden; ik sliep vrolijk in, zonder mij eerst lang vol bange zorg op mijn leger om te keren; ik ontwaakte zonder dat enig kwaad mij

getroffen had; want de HEERE ondersteunde mij, daar Hij Zijne liefderijke, almachtige hand als een hoofdkussen onder mijn hoofd legde (Hoogl. 2: 6).

Psalm 4: 9.

Die weet, dat hij God tot Zijn beschermheer heeft, mag zo gerust en vertrouwend naar Zijne legerstede gaan, zonder kwaad te vrezen van de macht des vuurs, van de scherpte des zwaards, van de ontwerpen der boze mensen of van den invloed van boze geesten.

Zie David in het midden des gevaars slapende zonder vrees, door de Goddelijke bescherming, bevrijd van het waken ter bestrijding en overwinning zijner vijanden. Ziet den Zoon van David Zich zelven ter ruste leggende op het kruis, dat bed van zorgen, Zijnen Geest in ‘s vaders handen aanbevelende vol vertrouwen op ene vreugdevolle opstanding, naar de belofte op den bepaalden tijd. Zie dit, o Christen, laat het geloof u leren te slapen, te sterven; dezelfde God waakt over u in uw bed en uw graf.

Vele oude en beroemde schrijvers beschouwden dit vers als ene voorafschaduwing van den dood en de opstanding van den Heere Jezus. Hiervan echter mogen vrij zeker zijn, dat het ons een liefelijk bewijs geeft van de onderhoudende en rust gevende kracht van levendige godsvrucht in den tijd van overstelpend onheil.

Xerxes, de Persiaan, toen hij alle tempels in Griekenland verwoestte, veroorzaakte, dat de tempel van Diana bewaard bleef wegens zijne schone bouworde. De ziel, welke de schoonheid van heiligheid in zich schitterende bezit, zal bewaard worden wegens de heerlijkheid van hare inrichting. God zal niet toelaten dat Zijn eigen tempel verwoest wordt. Wilt gij veilig zijn in kwade tijden? Zoek genade en versterk deze bezetting; een goed geweten is des Christens sterk fort. David’s vijanden lagen rondom hem en hij zei "ik lag neer en sliep." Een goed geweten kan slapen in den loop van een kanon; genade is des Christens pantsier, dat geen pijlen of kogels vreest. Er kan tegen ware genade aan geschoten worden, maar zij kan niet doorschoten worden; genade verbergt de ziel in Christus en daar is zij veilig als de bij in de korf, als de duif in de ark. Er is gene verdoemenis voor hen, die in Christus Jezus zijn (Rom. 8: 1).

"De Heere ondersteunde mij." Het ware niet ondienstig na te gaan de onderhoudende macht in ons betoond, wanneer wij slapen, in den omloop van het bloed, het ademen der long, enz. en de bewaring van de vermogens onzer ziel, terwijl de beeltenis des doods op ons is.

Persoonlijke ervaringen van genade schenken een blijvenden zegen, want zij beschutten tegen den spot der ongelovigen in tijden van moeite, zij versterken de zekerheid van gebedsverhoring in uren van zware aanvechting, zij leiden tot levendige overgave aan God in dagen, wanneer alle menselijke hoogheid, kunst en kracht blijkt niets te zijn.

a) Ik zal niet vrezen voor tien duizenden des volks, die zich rondom tegen mij zetten, en hun aanslagen gemaakt hebben om mij te verderven (2 Samuel 17: 1 vv.).

Psalm 27: 3.

Het is hetzelfde hoedanig onze vijanden zijn, in getal legioenen, in kracht de voornaamsten, in listigheid slangen, in wreedheid draken, in voordeel van stelling een vorst der lucht, in slechtheid een geestelijke boosheid. Hij, die met ons is, is meer dan die tegen ons zijn; niets is in staat ons te scheiden van de liefde Gods. In Christus Jezus zijn wij meer dan overwinnaars.

Hoeveel was op dezen dag den verootmoedigden koning overkomen. Den troon had hij verloren, het heiligdom had hij verloren, het heiligdom had hij achter gelaten, een geliefde zoon was zijn vervolger, een hooggeëerde en vertrouwde vriend zijn verrader; door trouweloze onderdanen was hij gelasterd en zelfs met stenen geworpen. Moede en afgemat van zulk enen dag was hij in zijn nachtkwartier gekomen, en toch kon hij zich met deze diepe zielenrust neerleggen midden onder een oproerig volk. Wie onder ons christenen doet dat David na? Hem geschiedde ook naar zijn geloof: Achitofel vond met zijnen raad tot een overval bij nacht geen ingang, en David trok voor het aanbreken van den dag over den Jordaan (2 Samuel 17: 5-22). Lees hier Spreuken 3: 11-26.

In dit vers verheft David de onschatbare kracht van zijn geloof, welke alle vromen uit de bescherming Gods putten. Want zo onmetelijk de macht Gods is, zo ook stellen zij vast, dat zij onwrikbaar is tegen welk aanvallen, beroeringen, toerustingen en legers van geheel de wereld ook. En voorzeker, indien wij niet deze ere aan God toerekenen, wij zouden den moed verliezen. Waarom wij in gevaren moge leren, niet op menselijke wijze de hulpe Gods af te meten, maar welke schrik ons ook wordt aangejaagd, dezen daarom te verachten, dewijl het bespottelijk is, al wat de mensen tegen God durven bestaan.

Juist, omdat God zijn heil is, ligt hij gerust ter neer, en al telt Absalom zijn aanhangers bij duizenden en tienduizenden, hij zal niet vrezen. In zijn hart is er een stil geloofsvertrouwen op de machtige hulp van zijn Bonds-God.

8.

II. Vs. 8 en 9. Terwijl David den uitslag van zijne zwak den Heere ten slotte aanbeveelt, dat hij hem verder helpe tegen zijne vijanden, gedenkt hij tevens het trouweloos van hem afgevallen volk, dat echter desniettemin het volk van God is, en smeekt hij daarover den zegen van Boven af.

Sta op, HEERE! Gij, die met wijze en goede bedoelingen den vijand tot hiertoe hebt laten geworden, maar naar uwe gerechtigheid niet voortdurend bij zulk een handelen stil kunt zijn! Verlos mij, mijn God1), en weerleg de spotrede mijner vijanden, alsof ik geen heil bij U had (vs. 3). Ik vertrouw op U, die steeds mijn Redder waart; want Gij hebt in vroegere dagen al mijne vijanden Op het kinnebakken geslagen, de tanden der goddelozen hebt Gij verbroken; als de bozen tot mij naderden om mijn vlees te eten (Psalm 27: 2), zo hebt Gij met Uwe machtige vuist hun kinnebakken in stukken geslagen; zo hebt Gij gedaan en zult Gij ook nu weer doen.

Hoewel David in stil, ootmoedig geloofsvertrouwen heeft neergelegen, zo is hij zich toch bewust van het omringend gevaar. Genade maakt niet zorgeloos. De gelovige schept wel moed bij dreigende gevaren, of te midden van drukkende tijdsomstandigheden uit hetgeen hij vroeger en later heeft ondervonden, maar hij weet het ook, dat hij elke dag en elk ogenblik bij vernieuwing de genadevolle hand van zijn God moet ervaren. En daarom roept David uit de diepte der ziele tot den Heere, terwijl hij Hem bepaalt bij wat Hij vroeger heeft verricht. Want toch wat nu volgt, is mededeling van vroegere en heerlijk geschonken ervaringen.

a) Het heil is des HEREN; God geeft redding, ook wanneer de wereld de mogelijkheid loochent. Deze hulp verleent mij thans de Heere, ook om zijns uitverkoren volks wille, dat zo jammerlijk is misleid. Gij zult toch op het hoofd van het volk de schuld van enen verleider niet brengen; Uw zegen is, zij over Uw volk. Sela.

Spreuken 21: 31. Jes. 43: 11. Jer. 3: 23. Hos. 13: 4. Openbaring 7: 10; 19: 1.

Dit slotwoord werpt een helder licht in het diepst van David’s edele ziele; het heeft zijn tegenbeeld in het "Vader! vergeef het hun" uit den mond van den tweeden David, dien Zijn trouweloos volk niet slechts verworpen maar ook gekruisigd heeft.

David had een koninklijk herderlijk hart, en daarom, hoewel dat volk zich op dit ogenblik van

hem afkeert, toch gevoelt hij behoefte, om den zegen van zijn God over hen af te smeken.

PSALM 4.

TROOSTVOL GEBED TEGEN DE IJDELHEID VAN DE KINDEREN DER WERELD.

Een psalm (Psalm 3: 1) van David voor den opperzangmeester, om dien over te geven, opdat hij dien met zijne zangers lere, op de Neginoth "met snarenspel" en niet met andere instrumenten te begeleiden.

2.

Aan het morgenlied sluit zich een avondlied van David aan, eveneens tijdens Absaloms opstand gedicht, doch later dan de vorige toen zijne wederpartijders reeds enigen tijd zich verzet hadden en onder zijne hem trouw geblevene vrienden radeloosheid en moedeloosheid de overhand dreigden te nemen. (2 Samuel 17: 21)

Vs. 2-6. Door vijanden omgeven en verdrukt, wendt zich de heilige zanger tot den Heere, zijnen rechtvaardigen God, met een kort aanroepen van hem om hulp (vs. 2); daarop richt hij zich tot de tegenpartijen. Hij vermaant hen afstand te doen van hun onderneming, om hem zijne waardigheid te willen ontroven, die hem toch van God gegeven is, en die de Heere zeker voor hem bewaren zal; hij raadt hun het vruchteloos en leugenachtig drijven, dat de kiem des verderfs in zich omdraagt, na te laten (vs. 3,4). Hij dringt hen, niet verder door hartstochtelijke opwinding zich te bezondigen, maar de hand in den boezem te steken, wanneer de stem des gewetens hun zeggen zal wat zij doen moeten, ook niet langer te wanen,

dat zij door huichelachtige offeranden Gods gunst winnen, en op den voorrang van menselijke hulpmiddelen zich niet te verlaten, maar integendeel in des Heren heiligdom rechtvaardige offers te brengen en op den Heere zelven en onmiddellijk hun vertrouwen te stelen. (vs. 5 en 6).

Als ik roep, in mijnen ellendigen toestand U om bijstand smeek, verhoor mij, o God mijner gerechtigheid! 1) in benauwdheid hebt Gij mij reeds zo dikwijls ruimte gemaakt, reeds zo dikwijls redding gegeven; wees mij ook thans genadig, Gij, dien ik ken als degene die de miskenden en vervolgden rechtvaardigt en redt, en hoor mijn gebed.

David geeft te kennen, dat hij de hulp niet van ene partijdige voorliefde van zijnen God voor hem, maar van zijnen God als den rechtvaardige verwacht, die aan zijne rechtvaardige zaak bijstand moet verlenen. Hij geeft daardoor een regel voor ieder gebed in gelijken nood. Om hulp bidden, zonder dat men God alzo kan noemen, staat met ene godslastering gelijk, want in plaats van te verlangen, dat hij overeenkomstig Zijn Wezen zou handelen, verlangt men daarmee, dat Hij Zijn Wezen zou verloochenen.

De naam, met welken de Heere hier genoemd wordt: God mijner gerechtigheid, heeft verklaring nodig, te meer daar die in geen ander gedeelte der Schrift gebruikt wordt. Hij bedoelt: Gij zijt de oorzaak, de openbaarder, de onderhouder, de kennen en de beloner van mijne gerechtigheid; op U beroep ik mij van de lasteringen en harde veroordelingen der mensen.

Jehova is eigenaar der gerechtigheid, oorsprong der gerechtigheid, handhaver der miskende en vervolgde gerechtigen. Dezen God der gerechtigheid noemt David vol vertrouwen den Zijne, want de gerechtigheid, die hij bezit, bezit hij in Hem, en de gerechtigheid, die hij verwacht, verwacht hij van Hem.

Gij mannen, die u zelven voor de edelsten en voornaamsten van het volk houdt! hoe lang zal mijne eer, mijne koninklijke waardigheid die gij geroofd hebt, tot schande zijn, door u geschandvlekt worden? hoe lang zult gij de ijdelheid, den laster beminnen, de leugen zoeken? want al het recht, dat gij voor den opstand voorgeeft, is niets dan schijn en het middel niets dan een leugenachtig voorwendsel (2 Samuel 11: 1 vv.). Sela zie Psalm 3: 3

In tegenoverstelling tot Benee-Adam "de grote menigte" betekent Benee-isch, mannen die boven haar uitsteken (vgl. Psalm 49: 3; 62: 10. Spreuken 8: 4. Jes. 2: 9; 5: 15). Van zijn ontaarden zoon spreekt David in dezen en in den vorigen Psalm zo weinig als in de Psalmen uit den tijd der vervolging door Saul van dien verblinden koning; hij richt het woord tot de Aristocratische partij, wier werktuig Absalom geworden was.

De uitdrukking is ironisch; zij hielden zich voor edel en verstandig, terwijl slechts ene blinde woede hen tot hun schandelijke ondernemingen dreef.

Weet toch, dat de voorspoed, dien gij tot hiertoe genoot, geen bewijs is, dat gij recht hebt en God met u is, weet, dat de HEERE Zich enen gunstgenoot heeft afgezonderd, mij, dien Hij

als Zijnen dienaar kende (1 Samuel 13: 14; 15: 28), tot deze waardigheid van koning over Israël verkoren heeft (1 Samuel 16: 7), en gij dus tegen God strijdt. De uitkomst zal tegen uwe verwachting zijn, want de HEERE zal horen, als ik tot Hem roep, op dezen nacht volgt een morgen van licht, op deze vernedering verhoging.

Wie zich van zijne verkiezing en begenadiging voor God recht bewust is, verliest alle mensenvrees. Maar hij moet ook in den hem geschonken toestand leven, hij moet zich niet alleen tegen aanvallen verdedigen, maar zich in de genade door overgave aan God bevestigen, en anderen, zelfs de tegenstanders, aan hunnen plicht herinneren en door waarschuwing, vermaning en aansporing tot het volbrengen van hun schuld dringen.

Er is tweeërlei gerustheid, ene vleselijke, die doemwaardig is; ene geestelijke, die te prijzen is en uit het geloof voortkomt.

Zijt beroerd, gevoelt gij u ontroerd, toornig, is er iets dat uwe ontevredenheid over mijn bestuur opwekt, (ik weet toch, dat ik een zondig mens ben, die dwalen kan) zo maakt geen opstand en zondigt niet (Efeziers 4: 26); spreekt liever in ulieder hart 1) op uw leger, overdenkt die in de afzondering, waar de betere stem des harten zich kan laten horen, en zijt stil 2), geeft op die stem acht, totdat uw hart volkomen rustig geworden is. Sela 3).

Het hart is de plaats des gewetens en de Geest Gods verbergt zich, gelijk bij deze plaats Haman opmerkt in onze eigene stem, zodat wij zijne toespraak, Zijnen raad, Zijne wijsheid uit ons eigen stenen hart zien voortkomen.

De vermaning heeft ene bijzondere betekenis door de opmerking, dat het een avondlied is. David vermaant zijne vijanden, datgene te doen, wat hijzelf doet en waarvan hij zelf den rijken zegen ondervond. In de stilte van den nacht onderhoudt hij zich in zijn kamertje en op zijn leger met God; daar wordt hem alles zo helder, alles zo licht. Mocht toch zijnen vijanden dezelfde zegen ten deel zijn! Wat zij op deze wijze konden winnen, toont onze Psalm, de vrucht van David's nachtelijk nadenken; de toon is zo rustig zo zacht, geen toorn tegen de stoute oproermakers, maar liefdevol leedgevoel, teder medelijden met hen, dat zij hun eigene ziel zo verwoesten, vervult hem.

Opent den mond niet, om de zonde te verontschuldigen.

Het eerste vers der beide strofen in vs. 3 vv. en vs. 5 vv. bevat de afmaning; het tweede de aanmaning; in het midden beide keren ene pauze als om hun tijd tot nadenken te geven, hen pensief te maken. Men denke zich in plaats aan Sela een streep, die tot overpeinzing dringt.

Offert, in plaats van de huichelachtige offers, waarmee gij in 't heiligdom uwe slechte zaak zoekt te wijden en God tot u te trekken a)offeranden der gerechtigheid 1), Hem in de rechte, Gode welgevallige, stemming gebracht, en vertrouwt 2) op den HEERE, in plaats van op de menselijke hulpmiddelen, op welke gij u verlaat; dit kunt gij zeker niet doen zonder u van uwe eigene zaak, die zondig is, af te keren.

Deuteronomium 33: 19.

Offert offeranden der gerechtigheid, zodat gij van zonde en toorn aflaat en uwen plicht volbrengt, want anders zal uw geloof ijdel en uwe gehelen dienst te vergeefs zijn, al offerde gij nog zo veel. Het is niet genoeg offers te brengen, maar zij moeten ook een goeden grond hebben. Die zijnen broeder haat, kan gene aangename gave op het altaar brengen; zijn gebed zelfs zou zonde zijn. De Heere haat den godsdienst, die met ongerechtigheid, vijandschap, belediging van den naaste en nalaten der verschuldigde gehoorzaamheid verbonden is; er behoort een boetvaardig en gebroken hart tot een waar offer en een ootmoedig en dankbaar geloof, dat men zich zelven Gode tot een levendig offer stelt, en zijne leden tot wapenen der gerechtigheid (Psalm 51: 19; 50: 14,23. Rom. 6: 13; 12: 1).

In het Hebr. Bitchoe el-Jahweh). Het eerste woord betekent wel vertrouwen, maar dan in een zeer uitgebreiden zin. Het betekent vertrouwen met de bijbetekenis van aanhangen. Vertrouwen op den Heere wil dan zoveel zeggen: Op Hem niet alleen zijn vertrouwen zetten, maar ook Hem aanhangen, zich vol vertrouwen aan God in waarheid overgeven. Hun zonde was niet alleen, dat zij den koning hadden verworpen, maar daardoor ook, dat zij in blind zelfvertrouwen God de gehoorzaamheid hadden opgezegd die David tot koning had verkozen. En zo zij het ijdele zelfvertrouwen zouden laten varen en weer zich aan God onderwerpen, dan zouden zij ook zelf hun daden van ontevredenheid en opstand afkeuren, ja, dan zouden die daden en gedachten vaarwel worden gezegd, en in plaats van de wrevelige stemming zou er weer een opgeruimde stemming komen.

Het stamverwante woord in het Arabisch geeft juist aan, dat de vrucht van zulk een vertrouwen een opgeruimde stemming is.

7.

II. Vs. 7-9. Terugziende van de wederpartijders daarbuiten op het eigene, kleine leger van vrienden, dat hij bij zich heeft, denkt hij hoe men wel spotten moet met het vertrouwen, dat hem nog vervult. Hij weet echter wie zijn Helper is, en bidt den Heere, het licht van Zijn aangezicht over hem en de zijnen te verheffen. Terwijl hij nu in de gemeenschap met God zich rijker en gelukkiger gevoelt dan zijne tegenstanders, middenin den overvloed, legt hij zich getroost en blijmoedig ter ruste, wetende dat hij ook voortaan in rust en vrede zal inslapen.

Velen 1) dergenen, die hier in de vesting Mahanaïm bij mij zijn, terwijl de vijanden daarbuiten zich ten strijde verzamelen (2 Samuel 17: 24 vv.), zeggen: Wie zal ons het goede doen zien? van waar zal ons hulpe komen; het ontbreekt ons zelfs aan de nodige levensmiddelen? Nochtans vrees ik niet; ik weet van waar mijne hulpe komen zal en bid: verhef Gij over ons, gelijk Gij in den zegen van Aäron beloofd hebt (Numeri 6: 24) voor Uw volk te zullen doen, het licht Uws aanschijns, o HEERE! 2) want zodra, Uw aangezicht Zich in genade tot ons wendt, is de duisternis verdreven, gelijk de aardse zon den nacht verjaagt.

Velen. Dezen zijn te zoeken in de omgeving van David. Zij hadden al lang verwacht een omkering van zaken en nu scheen het wel, dat niet David, maar Absalom de overwinnende partij zou zijn. David heeft dan hier niet alleen den strijd tegen vijanden daarbuiten, maar ook tegen twijfel en moedeloosheid daarbinnen, in zijne omgeving. En daarom van alle mensen afgebracht, is het zijne ootmoedige bede, dat de Heere, en Hij alleen, zijn helper en redder zou zijn, dat de Heere Zijn goedgunstig Aangezicht over hem en zijne vrienden zou doen lichten. Want alleen het licht Gods in de ziele zou den donkeren nevel van twijfelzucht en ongeloof kunnen wegvagen.

Waar deze bede het hart vervult, daar wordt aan vele dwaze verwachtingen, nutteloze bekommeringen, zondige klachten een einde gemaakt; waar deze bede verhoord wordt, daar smaakt men ene vreugde boven alle vreugde, daar blijft men kalm en gerust bij elke nood, daar gevoelt men in zich kracht en moed tot de grote taak des levens.

Het is beter, zei iemand: Gods gunst in onze verslagene harten te gevoelen, dan het gehele leven te zitten in den warmsten zonneschijn, die deze wereld oplevert. Christus in het hart is beter dan koren in de schuur of wijn in het vat. Koren en wijn zijn slechts vruchten der wereld, maar het licht van Gods aangezicht is de rijpe vrucht des hemels. "Gij zijt met mij" is een veel meer gezegend woord dan "een oogstlied!" Laat mijn korenschuur ledig zijn, ik ben vol van zegeningen, indien Jezus Christus mij toelacht, maar indien ik de gehele wereld heb, zonder Hem ben ik arm.

Gij, Heere, op wiens genadige leiding ik met vrolijk vertrouwen steun, hebt reeds nu, ondanks al het gevaarvolle van den tegenwoordigen tijd, vreugde in mijn hart gegeven 1), zo dat ik gene reden heb om mijne vijanden te benijden, meer vreugde dan ter tijd, als hun koren en hun most vermenigvuldigd zijn; hoewel ons hier alles ontbreekt, en wij als ene bende van bedelaars dwalen (2 Samuel 17: 27), ruil ik met mijne tegenstanders in al hunnen overvloed niet.

Nooit derhalve vervult ons een zoete vrede en een liefelijke vreugde, dan wanneer Gods gunst ons bestraalt. Ofschoon de gelovigen hun inkomsten ook voor zich zelven begeren, toch worden ze er niet zó door vervoerd, of zij laten er zich geduldig van beroven, indien zij het slechts vatten, dat God hun verzorger is.

Ik zal in vrede te zamen (straks) neerliggen en slapen, in plaats van mij door zorgen te laten kwellen; want Gij, o HEERE! alleen zult mij doen zeker wonen; hoewel gene menselijke wachters mij omgeven, als toen ik nog den koningstroon bezat, toch zal ik gerust zijn, ja nu nog meer, daar mijn vertrouwen op gene menselijke bescherming berust, maar alleen op Gods trouw.

De gelovigen vinden bij Jezus rust voor hun zielen in dit leven, rust voor hun lichaam in den dood, en rust voor lichaam en ziel in de eeuwigheid (MATTHEUS. 11: 29. Jes. 57: 2. Hebr. 4: 1).

In de laatste regels gaat het avondlied zelf ter rust; de Jamben, met welke het sluit, zijn als de laatste klanken van een wiegelied, welke zachtkens dommelend klinken. Dante zegt in zijn convito terecht, dat de lieflijkheid en de harmonie van den Hebr. Psalm in de Griekse en Latijnse overzetting verloren gegaan is.

Welk een kinderlijk geloofsvertrouwen. Hoe blijkt het hier, dat David weet, dat zijn God een verzoend God is, die zelf het wolkgordijn heeft verscheurd en Zich nu weer door Zijn kind in het lieflijk Aangezicht laat zien.

PSALM 5.

GEBED VOOR DE KERK, TEGEN DE VALSE LERAARS.

Een psalm (Psalm 3: 1) van David voor den opperzangmeester (Psalm 4: 1), naar den inhoud een gebed, op de Nechiloth (waarschijnlijk: "blaas instrumenten).

Op de avondbede (Psalm 4) komt hier een tweede morgenlied gelijk het schijnt uit dien tijd van David's leven toen hij zich nog aan Sauls hof bevond en daar door ene georganiseerde partij van zelfzuchtige, belasterende en bloedgierige vijanden omringd was die den argwanenden koning voortdurend tegen hem ophitsten en het op zijnen ondergang toelegden (1 Samuel 19: 7). Wat hij nu In zulk een toestand voor zich zelven smeekt, dat smeekt hij tevens voor het gehele geslacht van vromen en rechtvaardigen, dat in hem zijnen plaatsbekleder had, en dat van zijne regering, wanneer de tijd daartoe gekomen was ene betere toekomst voor den bloei der Kerk verwachtte.

Vs. 2-8. Nadat de zanger eerst voor zijn gemoed de ware stemming van een biddende gezocht heeft (vs. 2 en 8), verheft bij zijne ziel door de gedachte, dat hij tot God bidt, die In een oprecht en waar hart een welbehagen, maar van de goddelozen een af keer heeft. (vs. 4-8).

O HEERE! neem mijne redenen ter ore, versta, merk op mijne overdenking 1).

Onder overdenking hebben wij hier te verstaan, het innig gebed, het gebed, waarin men gans en al weggezonken ligt voor zijn God. De eerste betekenis is peinzend spreken, en daarom, op het gebed overgebracht, zich geheel alleen met zijn God gevoelen.

Merk op de stem mijns geroeps 1), o mijn Koning en mijn God 2)! want tot U zal ik bidden 3).

De heilige dichter klimt hier trapsgewijze op, eerst in de beschrijving van zijn gebed, dat hij hier 1e. in 't algemeen: redenen, 2e. overdenking en 3e. een geroep noemt; vervolgens ook bij de gewenste verhoring, daar hij 1e. een ter ore nemen, 2e. een verstaan en 3e. een nauwkeurig opmerken van zijn gebed begeert.

Als Israël's Koning kan God niet toegeven, dat in Zijn rijk de boosheid triomfeert, en als degene, dien de rechtvaardige zijnen Koning noemen kan, moet Hij hem beschermen. Deze aanspraken bevatten alzo ene uit het geloof voortkomende, vrijmoedige herinnering Gods aan Zijne verplichting om te helpen, die tevens ene vermaning voor den zanger zelven is, om op Zijne hulp te vertrouwen.

David gaat van de algemene grondstelling uit, dat zij, die God in hunnen nood aanroepen, nooit door Hem worden teruggestoten. Hij stelt zich tegenover de ongelovigen, die in het ongeluk God ter zijde stellen en of hun smart opeten, of zich bij mensen beklagen, en daardoor onwaardig zijn, dat God op hen zie.

Des morgens 1), HEREN zult Gij mijne stem horen, Gij zult niet uitstellen mij te horen, zo min als ik talmen wil, om aanstonds met het begin van den dag mijn gebed voor U te brengen; des morgens zal ik mij tot U schikken 1), mijn hart tot U wenden, en wacht houden a), uitzien, vertrouwende, dat Gij ter hulpe zult komen.

De morgen is de geschiktste tijd om met God te spreken. Een uur in den morgen is zoveel als twee in den avond. Terwijl de dauw op het gras is, moge de genade op de ziel druppelen. Laat ons aan God geven de morgens van onze dagen en den morgen van ons leven. Gebed moet de sleutel van den dag zijn en de bengel van den nacht. Godsdienstoefening moet beide de morgenster en de avondster zijn.

Men kan den morgen niet beter doorbrengen dan met gebed en godsdienst, den dag niet beter heiligen dan door wandelen op den weg der gerechtigheid, den avond niet kostelijker genieten, dan door den naam Gods te prijzen en door vernieuwde dankbare overgave aan Zijne bescherming.

Wanneer kinderen der wereld in nood en ellende zijn, zo lopen zij rond, zoeken hier en daar middelen en laten God in den hemel. Daarentegen laat een waar kind van God al het andere varen en het gaat in zijnen nood tot zijnen Vader.

In den morgen zal ik U alles voorleggen; ik zal mijn lot voor U neerleggen, ik wil de verborgenste gevoelens van mijn hart voor U uitspreken, ik wil al mijne vrees en al mijn leed, mijne behoeften, maar ook al mijne berouwvolle belijdenissen voor den Heere uitspreiden.

In het Hebr. E'ërok-lak, of, zal ik mijne gebeden U voorleggen. Het werkwoord wordt gebruikt van het schikken van het offerhout en van de offers zelven (Leviticus 1: 7,8) en wordt hier nu door den dichter gebruikt, om daarmee aan te duiden, dat hij des morgens zijne offeranden der gebeden zal neerleggen voor Gods aangezicht.

Wacht houden, in den zin van, uitzien; uitzien naar verhoring, naar genadige aanneming van de offeranden der gebeden. Calvijn tekent bij deze plaats aan: "Het woord (in den grondtekst) geeft zowel aan, hoop en geduld. als bekommernis. Ik twijfel niet, of David heeft willen zeggen, dat, nadat hij zijne zorgen aan Gods hart had neergelegd, hij nog wachtte en nog in het onzekere verkeerde totdat God hem duidelijk had geopenbaard, dat zijn gebed was

verhoord. Ofschoon dus altijd het verlangen nog met enige onrust vermengd is, wacht echter hij, die uitziet naar de genade Gods, geduldig op dezelve. Deze plaats leert ons, dat die gebeden ijdel zijn, die niet met hope gepaard gaan, welke de gemoederen zet als in een wachttoren."

Uit het volgende vers blijkt duidelijk, dat David de verhoring van zijn gebed grondt op de heiligheid Gods.

Van die verhoring en van mijne redding ben ik reeds vooraf zeker, noch vóórdat ik die zie; want 1) Gij zijt geen God die lust heeft aan goddeloosheid, en deze treedt toch zo duidelijk bij mijne tegenpartijders aan het licht, de boze zal bij U niet verkeren; Gij verbant hem uit Uw heilig land.

Hij redeneert hier uit de natuur van God zelven, want waar het Hem behaagt recht en gerechtigheid te doen, daaruit leidt hij af, dat Hij omtrent de goddelozen en alle bozen straf zal uitoefenen. Hoe toch is het mogelijk, dat zij ongestraft Zijne hand ontvlieden, wanneer Hij rechter der wereld is? Een plaats wel der opmerking waardig. Wij weten toch, hoe de teugelloze overmoed der goddelozen ons vrees aanjaagt, want dewijl God haar niet terstond bedwingt, zijn we er of door geschokt en beangst, of geven we ons, tengevolge er van, aan wanhoop over. Maar David put er hier liever stof uit voor zijn geloofsvertrouwen. Want hoe groter vrijheid aan de vijanden wordt gegeven om te woeden, hoe vuriger hij God als rechter inroept, Wiens ambt het is, alle goddelozen te verdoen, dewijl Hij alle ongerechtigheid haat. Laten de harten der vromen, zo dikwijls zij te strijden hebben met geweld, bedrog en onrechtvaardigheid, tot God de toevlucht nemen, opdat zij met een zekere hoop op bevrijding zich bemoedigen.

De onzinnigen, de trotsen, die zich misdadig zoeken te verheffen, zullen voor uwe ogen niet bestaan 1); zij kunnen geen stand houden, wanneer zij voor u openbaar worden; Gij haat alle werkers der ongerechtigheid.

Juist dewijl David de verhoring van zijn gebed grondt op de heiligheid Gods, zegt hij hier, wie die bozen zijn. Het zijn de onzinnigen, de dolzinnige snoevers, die, als God, de Heere, Zijn heiligheid laat schitteren, voor Hem geen stand zullen houden. Zijn liefde is een heilige liefde, die zich niet verenigen laat met de zonde en de ongerechtigheid. Hij is voor de goddelozen een verterend vuur, hetwelk niet kan verdragen worden door hem, die een werktuig der ongerechtigheid mag worden genoemd.

Gij zult de leugensprekers verdoen, ombrengen; van den man des bloeds en bedrogs heeft de HEERE, overeenkomstig Zijne heiligheid, enen gruwel; dat zal Hij ook tonen.

Laat ons hier de grote betekenis van waarheid en oprechtheid leren in elke omstandigheid des levens; zo velen zijn er, die willen omgaan als vrienden en de rechterhand der broederschap willen geven, terwijl zij u in de donkerheid doorsteken en het een en ander in de oren van hun vrienden fluisteren, om uwe achting bij iedereen te verkleinen.

Maar ik zal, terwijl die vijanden reeds aan den rand van den afgrond des verderfs staan, zodra ik gereed ben, door de grootheid Uwer goedertierenheid in Uw huis te Nob (1 Samuel 1) ingaan; ik zal mij buigen naar het paleis Uwer heiligheid; ik zal neerknielen, met mijn aangezicht naar het Allerheilige, Uwe woonplaats gekeerd, in Uwe vreze, in een eerbied, door de betoningen Uwer liefde te groter geworden (Genesis 28: 17).

In plaats van door de stoutheid der goddelozen zich te laten verschrikken, bidt David met des te meer vertrouwen tot God, want hem is het zeker, dat hoe driester en vermeteler de goddelozen het maken, Hij, die naar Zijn Wezen alle goddeloze wezens haten moet, ook binnen korter of langer tijd moet openbaren, wat Hij in Zijn woord beloofd heeft.

Wel duurde het hierna nog 10 jaren, vóórdat David de vervulling van zijne hoop zag (1 Samuel 18: 30); maar even als voor den Heere duizend jaren zijn als één dag (2 Petrus 3: 8 3.8), zo verdwijnt ook op het standpunt des geloofs, wanneer zich dit op het heerlijke einde van Gods wegen verplaatst, het lijden van jaren in ene handbreedte tijds (2 Kor. 4: 18 vv.).

Zie hier het goed gebruik, dat David van de boosheid van zijne vijanden maakt; hij was te waakzamer om zonden en allen schijn van zonde te vermijden, en te meer biddende (vs. 9 5.8), om altijd in den goeden weg Gods gevonden te worden. Door wijsheid en genade wordt zo het goede uit het kwade geboren.

9.

II. Vs. 9-13. Op hetgeen de dichter aan Gods heiligheid gezegd heeft, bouwt hij nu de bede, dat deze God Zijnen afkeer aan de ongerechtigheid met der daad moge bewijzen (vs. 9-11 5.8-10), opdat in eeuwigheid Zijn lof van de lippen van al Zijne knechten klinke (vs. 12 en 13).

HEERE! leid mij in Uwe gerechtigheid 1); leid mijne schreden door het leven overeenkomstig Uwen wil; maak mij standvastig in het houden van Uwe geboden, om mijner verspieders wil; want deze loeren op mij, of zij enige zonde in mij zouden kunnen vinden, die ze zo gaarne zouden verbreiden; richt Uwen weg voor mijn aangezicht 2), maak dien open, dat ik dien duidelijk zie, maak dien effen, dat niets mij verhindere dien te bewandelen!

Sommigen leggen wel uit op deze manier: Toon mij, wat recht is en maak dat ik geheel en al ben overgegeven aan Uwe gerechtigheid, en dit om mijne tegenstanders, dewijl er gevaar is, dat de heiligen door de boze en bedrieglijke kunsten der goddelozen verleid, van den rechten weg afdwalen. Wel een vrome en nuttige verklaring. Maar de andere uitlegging is geschikter, dat God zijn knecht midden door de lagen der vijanden behouden leiden moge en waar hij ziet, dat hij van alle kanten wordt belegerd en omzet, een uitweg openbare. De gerechtigheid Gods wordt op deze plaats, zoals op de meeste genomen, voor Zijne trouw en goedertierenheid, welke Hij in het beschermen van zijne gelovige openbaart. Het voorzetsel in heeft daarom hier dezelfde kracht als vanwege, of volgens. David toch wensende, dat God hem tot een leidsman op den weg mocht wezen, wekt uit Zijne rechtvaardigheid bij zich de

hoop op, om staande te blijven, alsof hij wil zeggen: o Heere, dewijl Gij rechtvaardig zijt, bescherm mij met Uwe hulp, opdat ik ontkome aan de boze listen mijner vijanden.

"Leid mij, o Heere!" als een klein kind geleid wordt door zijn vader, als een blinde wordt geleid door zijn vriend. Het is veilig en verblijdend wandelen, wanneer God ons leidt. "In uwe gerechtigheid," niet in mijne gerechtigheid, want die is onvolkomen, maar in de Uwe, want Gij zijt de gerechtigheid zelf. "Richt Uwen weg," niet mijnen weg "voor mijn aangezicht." Broeders, wanneer wij geleerd hebben onzen eigenen weg op te geven en te wandelen in Gods weg, is het een gelukkig teken van genade, en het is gene kleine genade den weg Gods helder voor ons oog recht gemaakt te zien. Dwalingen omtrent den plicht leiden ons in ene zee van zonden, vóórdat wij weten waar wij zijn.

Hier vraagt David, dat de Heere Zijn weg voor hem effen make. Zijn weg is de weg, dien David moet gaan, naar Gods bestel. Van dien weg vraagt hij, dat hij zou worden gericht, opdat hij voor dwalen en afdwalen werd behoed. David vraagt dit, op grond van God gerechtigheid. Want die gerechtigheid wordt openbaar, zowel in het beschermen der zijnen in den weg der vergevende genade, als in het straffen der goddelozen.

Dat zijne tegenstanders goddelozen zijn, zegt de dichter in het volgende vers.

Uwe eer staat inderdaad in mij op het spel; want in hunnen mond is niets rechts, niets dan bedrog en leugen; hun binnenste is enkel verderving; zij peinzen op niets, dan om mij leed aan te doen a); hun keel is een open graf, want hun redenen bereiden den dood. Zij zijn te gevaarlijker, omdat zij geveinsden zijn; want met hun tong vleien zij1); op de lippen hebben zij liefde voor God en mensen, en trekken alzo onvoorzichtigen in ‘t verderf.

Psalm 34: 17; 94: 20. Rom. 3: 13.

Letterlijk: Hun tongen maken zij glad, en van daar de betekenis van, vleien. De keel is hier het werktuig van de spraak. De dichter wil zeggen, dat zijne vijanden geheel anders zijn, dan zij zich voordoen, dat in hun binnenste, in hun hart niets anders schuilt, dan onrecht en verderving. Het zijn de mannen van bedrog, tegen wie hij zo dikwijls in zijn leven heeft te kampen.

Verklaar hen schuldig, o God 1), volvoer Uwe gerichten aan hen, opdat blijke wie zij zijn! laat hen vervallen van hun raadslagen, treed tussenbeide, dat zij die niet volbrengen! drijf hen henen 2), stoot hen uit voor Uw aangezicht in het verderf, om de veelheid hunner overtredingen, want zij zijn weerspannig tegen U, zij zijn in een satanischen opstand tegen Uwen heiligen raad en wil.

De dichter roept hier den Heere aan met den naam van God, dewijl hij Hem als rechter oproept, om Zijne vijanden schuldig te verklaren. Want toch, hun zonde is niet een zonde tegen den mens, maar een zonde tegen God. Zij zijn weerspannig tegen U, zegt David. Hun zonde is als het ware een duivelse, en daarom een onvergeeflijke zonde.

David’s vijanden zijn de vijanden der verdrukte Kerk.

De profeet spreekt als een wens uit, waarvan hij zeker is, dat het geschieden zal, niets anders, gelijk het mij toeschijnt, aantonende, dan: ons mag het besluit Gods niet mishagen, dat Hij vast en onveranderlijk gesteld heeft.

Maar laat, terwijl Gij zo de verdrukte Kerk van hare verdrukkers vrij maakt, verblijd zijn allen, die op U betrouwen, tot in eeuwigheid; laat hen juichen over het heil, dat zij in Uwe gemeenschap genieten, omdat Gij hen overdekt 1), hen beschermt; en laat in U van vreugde opspringen, die Uwen naam liefhebben 2).

Beter: En overdekt ze, opdat in U van vreugde opspringen, die Uwen Naam liefhebben.

Aan dezen Naam waren de liefelijkste herinneringen verbonden. Door Zijn Naam had David’s God Zich geopenbaard als de Verlosser en Redder. als een Onderhouder van Zijn volk. Die Naam is HEERE, de Getrouwe, die van geen wankelen of bezwijken weet. En waar nu die Heere Zich als op nieuw aan Zijn verdrukt volk zou openbaren, daar zouden de liefhebbers van Zijn Naam weer vernieuwde reden hebben om zich in Hem te verheugen.

Want Gij, HEERE! zult den rechtvaardige 1), die op U vertrouwt en Uwen naam liefheeft, zegenen; Gij zult hem met goedgunstigheid kronen, omringen als met ene rondas, een schild van de grootste soort, zodat geen aanval van den vijand te machtig, geen gevaar te groot is, waartegen hij niet veilig zou zijn.

De naam van rechtvaardige wordt hier niet tot een mens beperkt, maar onbepaald worden alle dienaren Gods er mede bedoeld. Overigens noemt de Schrift rechtvaardigen, niet wie zulks menen te zijn vanwege hun verdiensten, maar die naar de rechtvaardigheid staan. Dewijl, nadat de Heere hen met Zijne gunst heeft omstraald, door hen de zonde niet toe te rekenen, Hij hen een juisten ijver heeft gegeven, om te staan naar de volmaakte rechtvaardigheid. Hetzelfde geldt ook van hetgeen volgt: Gij zult hem met goedgunstigheid kronen, als met een schild. Want Hij zegt daarmee, dat de gelovigen van alle kanten wel beschermd zijn, dewijl op generlei wijze het aan genade ontbreekt, die en een onverwinbare beschutting en een zekere redding met zich meebrengt. Doch, of schoon het woord kronen, hetwelk hier wordt gebruikt, dikwijls bij de Hebreeërs voor sieraad gebruikt wordt, dewijl het hier echter gevoegd wordt bij schild, twijfel ik niet, of het wordt hier voor beschermen of omringen genomen. De zin is dan deze, dat, ofschoon de rechtvaardigen aan grote en verschillende gevaren zijn blootgesteld, zij veilig zijn, dewijl God hun genegen is.

De Wurtembergse staatsman Joh. Jak. Moser, die door zijnen vorst vijf jaren lang te Hohentwiel onrechtvaardig en onschuldig in de gevangenis gehouden werd, in welke hem behalve Bijbel en gezangboek alle overige geschriften, zelfs schrijfmaterialen onthouden waren, zegt in zijn boek "Doctor Leidemit": Wie nooit in groten en aanhoudenden lichaams- en zielennood geweest is, die verstaat de Psalmen niet, en weet niet, wat hij eigenlijk daarmee moet doen; zo was het mij vele jaren lang. Ik meende wel de woorden te verstaan; maar zij bleven mij toch een gesloten boek. Ik wilde ze zelfs een langen tijd in het geheel niet meer

lezen. Het schreien uit de diepte, de hemelhoge klachten hield ik niet slechts voor enkel poëzie, maar voor overspannen, hypochondrische gevoelens, en het roepen om wraak over de vijanden hinderde mij geweldig. Welk een schat van ervaringen, welk ene verhevene wijsheid, welk ene diepe, innige, uitgebreide kennis van ‘t menselijk hart daarin ligt, dit heb ik eerst ondervonden, en God voor de Psalmen leren danken, toen ik zelf in zwaren in- en uitwendigen nood, lijden en aanvechtingen kwam. O hoe kostbaar, hoe dierbaar werden mij de Psalmen! Welk een troost, licht en lafenis deelden zij mij mede! De weg was niet alleen dikwijls voor mij verdwenen, maar zelfs de sporen van den weg; ik zat als vast gemuurd, als versteend; een woord uit dit gezangboek was mij als een zonnestraal; ik plaatste mij als een leeuwerik op de vleugels van dezen adelaar, en vloog, door dien gedragen op den Rotssteen, en zag van daar de wereld met al haren en mijnen nood beneden mij; ik leerde in David’s geest denken, besluiten, treuren, wachten, hopen. De Psalmen zijn mij nu, na de Schriften des N.Testaments, mijn liefste, gewichtigste Boek, mijn gouden spiegel en de encyclopedie van de zaligste, vruchtbaarste kennis en ervaring van mijn leven; ze volkomen te verstaan is een werk der eeuwigheid, en ons tweede leven zal dan de commentaar daarop zijn.".

PSALM 6.

GEBED OM GEZONDHEID NAAR LICHAAM EN ZIELE MET BELIJDENIS VAN SCHULD.

Een psalm (Psalm 3: 1) van David voor den opperzangmeester (Psalm 4: 1), op de Neginoth, op de Scheminith, op acht snaren, begeleid door een instrument, dat all’ ottava bassa gestemd, voor basstemmen berekend is.

De snaren-instrumenten der oude Hebreeën waren waarschijnlijk, even als die van de Grieken, naar zekere geslachten van klanken en naar toonsoorten gestemd en daarvoor geschikt. De toonkunstenaars waren niet in staat op hetzelfde instrument in verschillende toonsoorten te spelen, maar hadden voor elk een bijzonder instrument nodig. Liederen van klagenden, treurenden inhoud werden op den Kinnor (1 Kronieken 25: 31) in de lagere octaaf (alhascheminith Psalm 12: 1), vrolijke en juichende liederen daarentegen op den Nebel in de hogere octaaf (al-alamoth Psalm 46: 1) begeleid, de eerste door bas- de tweede door sopraanstemmen gezongen.

2.

Na het morgenlied van den vorigen psalm volgt nu een klaaglied, dat aan het hart van den dichter ontvloeid is na een nacht vol tranen, in slapeloosheid doorgebracht; volgens allen schijn ten tijde, toen David, ten gevolge van Sauls vervolgingen van de ene plaats naar de andere werd gejaagd, en elke nieuwe morgen hem nieuwe gevaren bracht, toen de bestendige, jaren lange nasporingen der vijanden zijne krachten reeds zo uitgeput hadden, dat hij nu vreesde te zullen bezwijken, wanneer de Heere niet spoedig ter verlossing kwam (1 Samuel 1 vv.); maar, hij gevoelt het, deze verlossing is werkelijk nabij.

Vs. 2-4. Uit den afgrond der diepste vrees begint David met de jammervolle klacht, dat de ellenden tot op ‘t hoogste gestegen zijn, en zijne kracht nu geheel gebroken is.

O HEERE a)! straf mij niet in Uwen toorn, gelijk Gij thans doet, en kastijd mij niet in Uwe grimmigheid, zodat ik onder de kastijding bijna bezwijk!

Psalm 38: 2).

Ik belijd het wel, dat ik waardig ben, door U vernietigd te worden, maar zover zult Gij het naar Uwe mij bekende liefde niet laten komen. Wees mij dan genadig, HEERE 1)! laat in plaats van toorn zich Uwe genade openbaren,want ik ben verzwakt naar lichaam en ziel, en kan Uwen toorn niet langer dragen; genees mij, HEERE! van die zwakheid, opdat ik niet geheel en al nedervalle, want mijne beenderen zijn verschrikt 2), zodat ik machteloos neerlig.

Den toorn Gods te ontvluchten daartoe zag David geen middel in hemel of op aarde, en daarom keert hij zich tot God zelven, opdat Hij, die hem wondde, ook mocht genezen. Hij vluchtte niet, gelijk Adam in de struiken, noch met Saul tot de tovenares, noch met Jona naar Tarsis, maar hij beroept zich van een toornig en rechtvaardig God op een genadig God en van Hem zelven op Hem zelven. David beroept zich van de ene deugd, de rechtvaardigheid, op ene andere, de genade. Er moge een beroep zijn van den rechterstoel der mensen op den troon der rechtvaardigheid Gods, waarheen of tot wie zult gij gaan dan tot Hem zelven en Zijn genadetroon, welke de hoogste en laatste plaats is van hoger beroep?.

David’s ziekte bracht hem zijn zonde in gedachte, en hij zag op dezelve, als een teken van Gods mishagen tegen hem, en hierover kwelde zich nu zijne verlegene en boetvaardige ziele. Het is zeer treurig, wanneer iemand, wiens lichaam tot in het gebeente toe, smart lijdt, tevens met verdriet en angst der ziele zich omzet gevoelt. Doch dit is somwijlen het lot van Gods eigen volk, gelijk David met dit dubbele kruis te worstelen had, en dat niet slechts voor een poos, maar langen tijd achtereen, zoals af te leiden is uit de verzuchting, hoe lange.

Ja mijne ziel is zeer verschrikt, zodat ook zij gene kracht meer heeft, om Uwe slagen langer uit te houden en Uwe hulp te verwachten; en Gij, HEERE! die toch niemand laat verzocht worden boven zijn vermogen, maar ook de uitkomst geeft, opdat de verzochte ze kan verdragen (1 Kor. 10: 13), hoe lange laat Gij mij nog op het wederkeren Uwer genade wachten?

Calvijn’s geliefkoosde uitroep was: "Domine usquequo?" O Heere! hoe lang? De hevigste pijnen gedurende een leven van smart konden hem geen ander woord ontpersen. Dat is het geroep der heiligen onder het altaar: "O Heere! hoe lang?" En dit zal het geroep zijn van de heiligen, die wachten op de duizendjarige heerlijkheid: waarom vertoeven Zijne wagens zo lang te komen?" "Heere, hoe lang?" Zij onder ons, die eenmaal aan hun zonden ontdekt worden, weten wat het was de minuten als uren te rekenen en onze uren als jaren, omdat genade vertoeft te komen. Wij wachtten naar het dagen der genade, als diegenen, die wachten op den morgen. Ernstig vroeg onze beangstigde ziel: "O Heere! hoe lang?".

5.

II. Vs. 5-8. Na zulk ene klacht gevoelt de heilige zanger zich iets rustiger, en belooft hij zijnen God dankliederen voor de afgebedene redding, gelijk ze hem aangenaam zijn: daarop verzinkt hij aanstond op nieuw in de gedachten aan zijn leed, dat hij nu reeds zo lang gedragen heeft.

Keer weer, HEERE! die reeds zo lang Uw aangezicht van mij hebt afgewend, red mijne ziel, red mijn leven uit het doodsgevaar, waarin het nu verkeert, verlos mij, om Uwer goedertierenheid wil; Uwe genade toch is de enige pleitgrond, er is geen andere.

Elke bladzijde der Schrift roept het uit, dat de verlossing alleen des Heren is. De mens is een zondaar, zijn lot kan alleen door genade gelukkig zijn, nergens is genade heerlijker dan in het terechtbrengen van afgedwaalden.

Want in den dood, wanneer Gij mij daarin geheel wilt laten neerzinken, is Uwer gene gedachtenis (Psalm 88: 11,13. Job 3: 13 vv.; 14: 20 vv.); wie zal U loven in het graf (Psalm 10; 115: vv. Job 7: 9 vv. Jes. 38: 18 vv.)?

Volgens de gewone opvatting laat de dichter dit in zoverre gelden als een grond voor de redding, als God zelven, wie de lof der rechtvaardigen het liefelijkste offer is, er aan gelegen ligt hen in het leven te behouden; gelijk de levende God de mensen tot Zijne eigene eer geschapen heeft, zo verheugt Hij Zich, wanneer het doel Zijner schepping bereikt, wanneer de vrucht aangeboden wordt. (Hebr. 13: 15). Ook kan ene andere opvatting aangenomen worden: de bede om redding kan in zoverre op de daadzaak, dat men in den dood God niet prijst, gegrond worden, als de lof van God des zangers zaligste bezigheid was, en daarvan beroofd te worden, voor hem het zwaarste verlies is; het zou toch tegen Gods liefde strijden, de Zijnen van hun hoogste geluk te beroven, hen onuitsprekelijk ellendig te maken, terwijl hij voor den tijd, dat het algemene menselijke lot dit vordert hunnen mond voor Zijnen lof sluit. Zo opgevat laten de woorden enen diepen en voor ons beschamenden blik in het hart van de vromen des Ouden Verbonds slaan: den lof van God voor het hoogste geluk, voor het eigenlijk waarachtige des levens te houden, dit slechts lief te hebben, omdat het daartoe gelegenheid geeft, is het zekerste bewijs van innige vereniging met God.

Wij vinden hier wederom de voorstelling van het rijk der afgestorvenen, die in het O.T. heersende is (vgl. Job. 3: 19). Ofschoon door de zekerheid der gemeenschap met God vele gelovigen in uren van opgewektheid zich daarboven verhieven, gelijk de ontwikkeling van denkbeelden bij Job zulks bewijst, zo kon toch, voordat de verlossing tot stand was gebracht, deze zekerheid noch bestendig zijn, noch zich duurzaam gelijk blijven, waarom ook het uitzicht in het toekomstig leven niet helder of blijmoedig kon zijn. -Wat evenwel op een lageren trap van geloofsleven zijne waarheid heeft, wijst op soortgelijke toestanden, die ook op enen hogeren voorkomen. Verliet ons de Heere in de vervolging, gaf Hij ons over om in de macht der verzoeking te worden overwonnen en geveld, wie zou in den staat der verworpenheid, waarin de ziel is verloren gegaan. Hem nog prijzen? Doch deze vraag is ene tedere en kinderlijke. Zij onderstelt, dat God naar Zijne grote liefde behoefte heeft, om door

Zijne schepselen, die Hij naar Zijn beeld, tot Zijne kennis, tot liefde voor Hem geschapen en geroepen heeft, te worden verheerlijkt en geprezen, zozeer dat Hij juist daarom hen redt en bewaart. Ene grote heerlijke waarheid, die volkomen in de verlossing door Christus is bewaarheid, maar die alleen hij in vol vertrouwen op zich zelven mag toepassen, die in vrezen en beven voor God zijn verderf en zijne ellende heeft leren erkennen.

Ook de Christen mag David deze woorden, in rechten zin opgevat, nazeggen, en kan het zonder in de Lutherse opvatting van het dodenrijk te delen. Het oog op onze smarten en onze zonden, die wij dagelijks meerder maken, heeft het leven zeker weinig aanlokkelijks; met het oog op de zaligheid, die weggelegd is voor alle dienaars des Heren is het zeker verreweg het beste, om ontbonden te worden en bij Christus te wezen; maar zou het goed zijn, indien de Heere Zijne gemeente uit dezen strijd nu eensklaps tot Zijne heerlijkheid opnam? Zijn wij, die geloven, dan bereid, of is er integendeel niet nog veel te leren en veel aan ons te heiligen? En wie dan op aarde het Evangelie verkondigen? Of wilde gij al die duizenden in den nacht des doods laten, om voor u zelven ene moeite te ontvluchten? De Hogepriester bad niet voor Zijne discipelen, dat zij uit de wereld mochten genomen worden, en wij willen het, o Heere! ook voor ons zelven niet bidden. Indien Gij ons wilt laten leven, om hier Uwe deugden te verkondigen, en daardoor zielen voor Christus te winnen, al is dan de strijd zwaar, of duurt het leven nog lang, wij bidden U, laat ons leven, want gestorven kunnen wij gene zielen meer redden van den dood.

Heen te gaan en met Christus te wezen is voor de heiligen zelf het gelukkigst, maar in het vlees te blijven is nuttiger voor de Kerk.

Het was David's bede, om den Heere nog in dit leven te loven voor de verlossing Zijns aangezichts. Wel ontbrak hem niet een gezicht over dood en graf heen, maar toch in de kracht van zijn leven, met de belofte van eenmaal over Israël koning te zijn, is het hem behoefte van den Heere verlenging van het leven te smeken, opdat hij hier beneden nog de ere van zijn God mocht groot maken. En bovendien is het zo volkomen waar, dat de vrees van David voor den dood als voor iets onzaligs, in haar laatsten grond, niet anders is, dan de vrees voor een onzaligen dood.

Ik ben moede, geheel afgemat van mijn zuchten; ik doe mijn bed 1) den gansen nacht (iedere nacht) zwemmen; ik doornat mijne bedstede met mijne tranen, zo groot is de angst en droefheid mijner ziel.

De plaats van zijne zonde was de plaats van zijn berouw. Adam zondigde in den hof, en van Christus liep het bloedig zweet in den hof.

Mijn oog, waarin zich 's mensen ziel afspiegelt, is doorknaagd, vervallen van verdriet, is verouderd als van een afgeleefden grijsaard, van wege al mijne tegenpartijen 1).

Ofschoon dit alle overdrachtelijke spreekwijzen zijn, spreekt David toch niet op dichterlijke wijze van zijn smart, maar op ware en eenvoudige wijze verhaalt hij, hoe hevig en bitter deze was. Want altijd moet men dit vasthouden, dat hij niet zo zwaar gewond is door de

lichamelijke kwaal, maar dewijl hij van God dacht, dat Deze Zich tegen hem gekeerd had, zag hij als het ware de hel geopend, welk verdriet al het andere overtrof. Maar naarmate iemand zich meer aan God verbonden heeft gevoeld, des te harder drukt hem Zijn toorn. Waardoor het gebeurd is, dat heiligen, overigens met een zeldzame kracht begaafd, in dit geval een zeer wekelijke aandoenlijkheid hebben getoond. Ons belet niet anders, dan de gevoelloosheid van ons vlees, om bij ons zelf te ervaren, wat David ten opzichte van zich zelven beschrijft. Wie slechts op middelmatige wijze hebben ervaren, wat het betekent te strijden met de vrees voor den eeuwigen dood, vinden hier in deze woorden geen overdrijving.

9.

III. Vs. 9-11. Plotseling komt uit de diepte van des bidders hart het Goddelijk Amen voort, en die nog zo even in den diepsten afgrond vreesde, doet overwinnings-liederen ten hemel klinken.

a). Wijkt van mij, al gij werkers der ongerechtigheid!die door God een tijdlang tot mijne kastijding gebruikt zijt, maar toch slechts Zijne vijanden zijt; want de HEERE hoeft de stem mijns geweens gehoord, waarmee ik om genade riep.

MATTHEUS. 7: 23; 25: 41. Luk. 13: 27.

"De stem mijns geweens." Is er dan ene stem in het wenen? Spreekt het geween? In welks taal drukt het zijne bedoeling uit? In die algemene taal, die gekend en verstaan wordt op de gehele aarde, en zo ook in den hemel boven. Wanneer een man weent hetzij hij Jood of Heiden, Barbaar of Scyth, dienstbare of vrije zij, het heeft dezelfde bedoeling. Wenen is de welsprekendheid van smart. Het is een redenaar, die niet stamelt, die geen verklaarder behoeft, maar verstaan wordt door allen. Is het niet liefelijk te geloven, dat onze tranen verstaan worden, ook wanneer woorden ontbreken. Laat ons leren de tranen te houden voor vloeiende gebeden en het wenen voor een voortdurend druppen van dringende tussenkomst, welke zeker zijnen weg zal vinden in het waarachtig hart van genade in weerwil der beletselen, die den weg versperren. Mijn God! Ik wil wenen, wanneer ik niet kan pleiten, want Gij hoort de stem van wenen.

Toen David verzonken was in de diepte der ellende, vreesde hij, dat hij gelijk zou gesteld worden met de goddelozen, met de werkers der ongerechtigheid, dat zijn deel zou zijn met de vijanden Gods, maar de Heere heeft Zich weer aan hem geopenbaard als een Verhoorder des gebeds, en nu ziet hij, dat er een grote kloof is tussen hem en de vijanden Gods, dat hij, niettegenstaande zijne zonde, toch nog een kind van God is. En wanneer de Heere hem dit toont bij het licht des Geestes, roept hij uit als in de kracht des Allerhoogsten: Wijkt van mij. Zal er hier namaals een grote kloof zijn tussen hem en de vijanden Gods, dan zal hij hier op aarde zich ook met hen vermengen, dan zullen de vijanden Gods ook zijne vijanden zijn.

De HEERE heeft mijne smeking gehoord, dat getuigt Zijn Geest in mij; de HEERE zal mijn gebed aannemen, en daarmee is uw tijd, dat aan de duisternis over mij macht gegeven was, ten einde (Luk. 22: 53).

De Heilige Geest heeft in het gemoed van den Psalmist het vertrouwen gelegd, dat zijn gebed verhoord is. Dit is meermalen een voorrecht der heiligen. Wanneer zij in ‘t geloof baden is hun dikwijls onbedrieglijk verzekerd, dat zij den Heere overwonnen hadden. Wij lezen van Luther, dat hij bij ene gelegenheid ernstig met God in het gebed geworsteld had en hij huppelende uit Zijn binnenvertrek kwam, uitroepende: "Vicimus, Vicimus!" dat is "Wij hebben overwonnen, wij hebben God overmocht.".

Onder het aanhoudend klaaggebed is Gods licht en troost hem spoedig in ‘t harte gekomen.

Waar God niet slechts ene gedachte is, die buiten en boven den mens zweeft, maar waarlijk in het hart woont, is dit de zegen, dat de volhardende bidder, nog terwijl hij bidt, in zijn hart het goddelijk Amen ontvangt.

Al mijne vijanden, die mij te schande wilden maken, zullen door rechtvaardige goddelijke vergelding nu zelf zeer beschaamd en verbaasd worden 1), verschrikken, tot loon van den schrik, dien zij mij bereid hebben (vs. 3 vv.); zij zullen, ten gevolge van het wederkeren der Goddelijke genade tot mij (vs. 5), terugkeren
van hun vervolgen; zij zullen in een ogenblik beschaamd worden.

Hier spreekt David zijn vast geloof uit. Hij ziet zijne vijanden, alle zijne vijanden beschaamd. Hij ziet zichzelven veilig in de handen van zijn Bonds-God. En daarom, omdat de Heere hem verhoort en zijn gebed aanneemt, weet hij, dat zijne vijanden in een ogenblik plotseling zullen beschaamd worden.

Uit de diepte is hij op de hoogte geleid en op die hoogte verkondigt hij de grote daden van zijn God.

In het Hebr. is dit wvby (beschaamd worden) naar letter en klank het omgekeerde van wbvy (terugkeren). Hoeveel muziek bevatten de Psalmen, indien de componisten die maar verstonden.

Deze Psalm wordt onder de zeven (waarschijnlijk met betrekking tot de zeven dagen der week) boetpsalmen gerekend; de andere zijn: Psalm 32, 38, 51, 102, 130 en 143.

PSALM 7.

GEBED OM REDDING DER RECHTVAARDIGEN ZAAK.

Davids Schiggajôn, klaagzang, een in zeer hevige beweging, met snelle afwisseling der sterkste aandoeningen gesproken en ook zo voorgedragen lied 1) (Dithyrambus), dat hij den HEERE gezongen heeft over (van wege) de lasterlijke woorden van Cusch 2), den zoon van Jemini, den Benjaminiet.

Alzo wordt het woord verklaard door Geier, Delitzsch, Staten-Overz., enz. Het stamwoord Schagah betekent "dwalen", de uitdrukking komt ook in het opschrift Habakuk 3: 1 voor,

welke Schmieder in v. Gerlach's Bijbel terecht omschrijft, op de wijze van een storm-, strijd- en triomflied. Anderen nemen het woord op, als aanduidende den inhoud en vertalen het "dwaling", zodat daarmee een lied zou bedoeld zijn, dat betrekking heeft op de dwalingen en misstappen der goddelozen; in Hab. 3: 1 echter het gebed van den profeet, dat op de zonden en misstappen, hetzij van de Judeërs of van de Chaldeërs, betrekking heeft.

Een zekere, in de geschiedboeken van het O.Testament niet verder vermelde, Benjaminiet, die in het hart van Saul door zijn lasteren, haat en argwaan tegen David strooide, ook nadat de koning reeds een bewijs van zijne onschuld ontvangen had (1 Samuel 24). Anderen nemen het op als een volksnaam = Ethiopiër, maar ten onrechte.

Luther vertaalt het "Moor" en wil er een mens met een zwart, onverbeterlijk hart onder verstaan. Dat hiermede Saul bedoeld zou zijn, met zinspeling op den naam van diens vader Kis, en deze Cuschiet zwarte zou genoemd worden, komt niet met Davids gewoonte overeen, die nooit den Gezalfde des Heeren beschimpt, maar hem steeds geëerd heeft. Anderen denken, dat hier Simeï bedoeld is, van wien wij in 2 Samuel 16: 5-13 lezen.

Dit is echter ook onzeker. Meer waarschijnlijk is het noch Saul, noch Simeï geweest, maar een vriend van Saul, Kus geheten.

Den tijd der vervaardiging stellen wij in de 1 Samuel 24 en 26 vv. beschrevene periode van Davids leven.

In dezen Psalm wisselen angstig en onrust weerstandbiedend zelfvertrouwen, zegevierend verheffen, getroost vertrouwen en profetische verzekerdheid elkaar af.

2.

Aan den vorigen Psalm, die met een diepe klacht begint en met een vrolijk zegelied eindigt, sluit zich een nieuwe klaagzang van David aan, uit den tijd, toen Sauls vervolgingen tegen hem op nieuw begonnen, hoewel hij zijn leven had gespaard en Saul met ede beloofd had, hem niet meer te zullen vervolgen. (1 Samuel 24). Ook bij deze nieuwe vervolging betoonde hij zijne edelmoedigheid jegens den vervolger, en bracht hij zijn hart voor een ogenblik in ontroering (1 Samuel 26); toch wist hij, dat hiermede de macht der duisternis geenszins in Sauls hart overwonnen was, en dat voor hem van den Heere alleen hulp hen komen. Hij dacht er daarom ook niet aan, naar Sauls huis terug te keren, maar verwijderde zich spoedig met zijne 600 mannen uit het Joodse land. Dit laatste was een misstap, die uit kleinmoedigheid voortsproot, voor welke hij herstelling in het gebed van den vorigen Psalm zoekt; het eerste was daarentegen verstandig en wijs gehandeld, en vindt zijne rechtvaardiging in hetgeen de voor ons liggende Psalm uitspreekt, dat namelijk alleen door het gericht Gods, die aan de boosheid der goddelozen een einde maakt, de rechtvaardige mag worden verheven.

Vs. 2-6. Van de mensen, zijne vervolgers, wendt zich de zanger tot den Almachtigen God, en terwijl hij des Heeren hulp vraagt, betuigt hij een rein geweten te hebben.

HEERE, mijn God, niet op menselijke gevoelens en beloften (1 Samuel 26: 21), op U betrouw ik; verlos mij, help mij van al mijne vervolgers 1) en red mij.

David spreekt hier van vervolgers in het meervoud, en in vs. 3 van hij in het enkelvoud. Maar immers, in den koning trad het gehele volk tegen hem op. Met zijn heirleger van soldaten trad Saul op tegen den man naar Gods hart. En daarom, waar hij in het eerste vers zijne vervolgers als voor zich ziet, daar zijn die allen in het tweede vers in Saul als het ware verenigd.

Opdat hij Saul, mijne ziel, mijn leven mij niet ontneme, waarnaar hij zo bloeddorstig jaagt, en het niet roven, vaneen rijte als een leeuw, verscheurende, terwijl er geen verlosser is; Gij toch zijt de enige.

Wanneer wij Gode ere geven en gene steunsels nevens Hem zoeken, waarop wij ons zouden verlaten, zo toont Hij ons en laat Hij ons ondervinden, dat wij ook niets anders behoeven, maar dat Hij ons genoegzaam is.

HEERE, mijn God! indien ik dat gedaan heb; gelijk ik beschuldigd wordt door de raadgevers van Saul, die met zijne duizenden mij als enen verrader vervolgt, indien er enig ander onrecht van dien aard in mijne handen is 1), gelijk men van mij zegt (1 Samuel 26: 18);

David spreekt niet van zijne edelmoedigheid jegens Saul, om iets verdienstelijks voor God te brengen, maar wel, omdat het vertrouwen in het gebed noodzakelijk toeneemt, als men weet, dat men in ene rechtvaardige zaak en met een onbevlekt geweten voor den heiligen God treedt; daarom roept hij God en tevens zichzelven de rechtvaardigheid van zijne zaak voor den geest.

Indien ik, in dien tijd, toen ik nog aan des konings hof was, kwaad vergolden heb dien, die vrede met mij had 1), aan mijne vrienden; (ja ik heb daarna, toen men mij ten dode vervolgde, dien gered, die mij zonder oorzaak benauwde 2)!

David doelt hier op zijne verhouding tegenover Saul als de beste weerlegging van de tegen hem uitgestrooide verwijtingen; terwijl hij echter de betuiging zijner onschuld geheel algemeen uitspreekt, bewijst hij dat zijn gedrag tegenover Saul niet iets was dat alleen stond, maar dat in zijne handelwijze geworteld was.

In het Hebr. Waächaltsah tsoreri rekam. Beter: en mijn wederpartijders zonder reden heb beroofd. De zin gaat toch in het tweede gedeelte door. En daarop volgt dan in vs. 6: Zo vervolge enz. David is er van overtuigd, en daarom kan hij zo spreken, dat hij aan het hof van Saul niet onbillijk, niet onrechtvaardig heeft gehandeld tegenover hen, die zich nu als zijne tegenpartijen openbaren.

Zo vervolge de vijand mijne ziel 1) ten allen tijde, gelijk hij het heden doet, en ik zal erkennen, dat het verdiend is, en hij achterhale ze, en vertrede mijn leven ter aarde; dan zal ik niet meer om redding bidden (vs. 2 vv.), en hij doe mijne eer, mijne ziel, die als hetgeen hem

boven de dieren verheft, zijn sieraad is (Psalm 16: 9; 30: 13; 57: 9; 108: 2 stof des doods (Psalm 22: 16) wonen. Sela. (Psalm 3: 3).

Ziel is hier in den zin van, leven, het natuurlijke leven, niet het geestelijk leven. David wil zeggen, dat, indien het waar is, dat hij kwaad met goed had vergolden, hij zich er niet tegen zal verzetten, dat de vijand zijn leven neme. Maar zo zeker is hij ervan, dat dit niet het geval is, dat hij in het volgende vers den Heere oproept, om hem van zijn benauwers te verlossen.

7.

II. Vs. 7-10. Door den schrik over het onrecht en de boosheid aangegrepen, welke vrij op deze aarde woelen mogen, terwijl toch een heilig God over haar heerst, wien geen goddeloze welgevallig is, roept David met een hartroerend hulpgeschrei de Goddelijke gerechtigheid op, om haar ambt op aarde te vervullen.

Sta op, HEERE! bestijg Uw rechterstoel in Uwen toornen laat de vijanden niet langer zo ongehinderd voortgaan, verhef U om de verbolgendheden mijner benauwers, en ontwaak tot mij; hebt Gij tot hiertoe u gehouden, alsof Gij sliept, sta op; Gij hebt het gericht bevolen, Gij hebt zelf de handhaving van het recht bevorderd, hoe zoudt Gij dan het recht met voeten kunnen laten treden?

Zo zal de vergadering der volken U omsingelen 1); keer dan boven haar weer in de hoogte 2).

De dichter stelt hier de schare der volken voor als omringende den troon, den rechterstoel Gods. Beter is het dan ook te vertalen: De vergadering der volken omringen U. Het tweede gedeelte duidt aan, dat de rechtshandel is afgelopen en de Heere als overwinnaar weer naar Boven stijgt.

Daar de bijzondere, richtende werkzaamheid Gods slechts een uitvloeisel der algemene is, zo bidt de zanger vooreerst, dat de laatste zich ontvouwe. "Gij hebt het gericht bevolen: zo kom dan tot het wereldgericht, en richt ook tussen mij en mijne vijanden." De inkleding van deze is ontleend aan de in het Oosten heersende wijze van recht spreken, waar de koning, omgeven door de menigte van strijdende partijen, den troon bestijgt en dan recht spreekt. De Heere zal dan van Zijnen hogen zetel in den hemel nederdalen en rondom zich alle volken der aarde verzamelen; na het gerecht gehouden te hebben keert hij echter naar den hemel terug (Genesis 17: 22).

De HEERE zal den volken recht doen 1): richt mij HEERE! naar mijne gerechtigheid; en naar mijne oprechtheid, die bij mij is 2).

De dichter wordt hier Profeet. Hij voorspelt het hier, dat de Heere de volken recht zal doen en richten. Hij had gebeden, dat de Heere Zich als Rechter mocht openbaren, hier vraagt hij, dat het waarlijk zo zal geschieden. God is niet alleen de bestuurder der wereld, maar ook de rechter der wereld, en als zodanig is het volkomen waar, dat de geschiedenis der wereld, het

gericht der wereld is. God spreekt en God openbaart Zich in de geschiedenis, zowel in die van het enkele mensenleven, als in die van het leven der volken. De toekomst des Heeren is dan ook niet anders dan de eindstrofe van Zijn rechten der wereld al de eeuwen door.

Wanneer iemand vrede met God gemaakt heeft ten opzichte van alle zijne zonden en dit op grond van vrije genade, door het offer van den Middelaar, dan kan hij met betrekking tot zijne vijanden, in een bijzonder geval, zich op Gods rechtvaardigheid ter beslissing beroepen.

Laat toch de boosheid der goddelozen, die in Saul hunnen vertegenwoordiger hebben, een einde nemen, maar bevestig den rechtvaardige, mij met al degenen, die zich rondom mij verzameld hebben (1 Samuel 27: 7), Gij, die a) harten en nieren beproeft, o rechtvaardige God! 1) Gij alleen, die het binnenste doorziet, zijt in staat om naar eis U rechtvaardig in den toorn of rechtvaardig in genade te bewijzen.

1 Kronieken 28: 9. Jer. 11: 20; 17: 10; 20: 12.

Voor zover wij een onbevoordeeld geweten voor ons hebben, wanneer wij onrechtvaardig benadeeld of belasterd worden, zo mogen wij onder het lezen of zingen van deze verzen, ons beroepen op den rechtvaardigen God, en wél verzekerd zijn, dat Hij onze rechtvaardige zaak, als de Zijne zal aannemen en vertrouwen, en eens ten zekere dage, vooral op den laatsten dag des oordeels, ons recht zal doen voortschijnen, als het licht op den middag.

11.

III. Vs. 11-14. Met een rustiger geworden gemoed, zegt hierop David zelf, dat, hoewel menselijke kleinmoedigheid het ook anders mene, toch de gerichten Gods iederen dag nieuw zijn, en wanneer Hij met deze toeft, dit slechts geschiedt, om te wachten, of de mens zich bekere.

Mijn schild is bij God 1); Hij heeft het op Zich genomen, mij als een schild te bedekken, Hij, die de oprechten van hart 1) behoudt, die allen, welke zich aan Hem met een oprecht hart hebben toegewijd, een getrouw Heiland is.

Het is niet te verwonderen, dat David met zijne gebeden zijne overdenkingen vermengt, waardoor hij zich met vertrouwen bezielt. Want hoe snel zij ook tot God opstijgen, terstond zinkt onze levendigheid in, of neigt zij tot slapheid, indien zij niet nieuwe krachten verzamelt.

Hiermede wil de man naar Gods hart zeggen, dat hij gedragen wordt door de almachtige bescherming van zijn Verbonds-God. En van daar, dat hij niet alleen veilig is onder de hoede van zijn God, maar ook zeker, dat de Heere zijne vijanden zal verdelgen.

Zo even heeft David in het vorige vers gezegd, dat de Heere de harten en nieren proeft, dat Hij dus let op de innerlijke gesteldheid van den mens, op zijne aandoeningen en zijne begeerten. Welnu, David schroomt dit onderzoek en beproeven niet, want hij is zichzelven

bewust, dat de uitgangen van zijn hart, dat de begeerten zijner ziele uitgaan naar den Heere, en naar Zijn Met, naar Zijn dienst.

Oprechten van harte is een andere uitdrukking voor, rechtvaardigen.

Indien hij, tegen wien des Heeren toorn zich openbaart,zich niet bekeert, tegen Gods wens en bedoeling met dat sparen en openbaren van Zijnen toorn handelt, zo zal Hij Zijn zwaard wetten, zich gereed maken om plotseling ten verderve te komen, Hij heeft zijn boog gespannen en dien bereid, dien reeds aangelegd.

En heeft dodelijke wapenen voor hem gereed gemaakt 1); Hij zal Zijne pijlen tegen de hittige vervolgers te werk stellen 2), met ontbrandbare stoffen omwikkeld, gelijk de belegeraars doen, om wat de pijlen treffen in vlammen te zetten.

De profeet neemt uit ene grof menselijke gelijkenis lering, opdat de goddelozen verschrikt worden; want hij spreekt tegen onverstandige en verstokte mensen, die den ernst van het Goddelijk gericht, waarvan hij te voren gesproken heeft, niet willen verstaan, tenzij het hun onder de gelijkenis van menselijken ernst aangetoond worde.

Het is opmerkelijk, dat bij Sauls dood werkelijk de boog en het zwaard te zamen hun aandeel hadden (1 Samuel 31: 3 vv.).

In het Hebr. Chitsaw ledolekim jifâl. Beter: Hij maakt Zijne pijlen brandend. Zwaard en boog zijn de wapenen van de Oosterlingen, en hier zijn ze beelden van oorlog en pestilentie. De hoog, waarmee de pijlen worden afgeschoten, is hier niet de handboog, maar die, welke met de voeten wordt getreden en opgetrokken, waardoor de pijlen sneller en met meer kracht worden voortgedreven.

15.

IV. Vs. 15-18 Heeft de Psalmist in het vorig gedeelte zijnen persoonlijken geest geopenbaard, in den wens naar bekering van al zijne vijanden. zo heeft hij toch tevens reeds te kennen gegeven, dat de hoop daarop ene vergeefse is. Zo ziet nu tenslotte zijn oog in de toekomst, daar merkt hij op, hoe de verharde booswicht, die zich niet wil bekeren, zijn eigen rechter en beul zal zijn.

Ziet a), hij, die mij nu nog vervolgt, is in arbeid van ongerechtigheid, heeft boosheid in den zin, en is zwanger van moeite, van ellende, die hij over mij wil brengen; hij zal leugen baren 1), hij zal zich jammerlijk bedriegen en het slachtoffer zijner eigene boosheid worden.

Job 15: 35. Jes. 59: 4.

David beschrijft den goddeloze als iemand, die zijn eigen val, zijn eigen schande en zijn eigen straf uitwerkt. Als iemand, die meer arbeid doet, om zijn ondergang te berokkenen, dan het hem kosten moest en zou als hij zijne behoudenis, welstand en zaligheid wilde

bevorderen. Eerst bezigt hij het heel d van een barende vrouw, die een misdracht ter wereld brengt, daarna dat van een werkman, die een harden arbeid doet, om een put te graven, in welken hij zelf neervalt en omkomt. Dit geldt voornamelijk hen, die tegen Gods, volk alle kwaad berokkenen, en zich aan hun of in het leed van hun naaste zich verlustigen.

a) Hij heeft enen kuil gedolven, en dien uitgegraven1), dien zeer diep gemaakt, maar hij is gevallen in de groeve, die hij gemaakt heeft.

Joh 4: 8. Psalm 9: 16; 10: 2; 35: 7 vv.; 57: 7.

Zie, hoe juist hij den woedenden toorn uitdrukt, dat hij niet slechts zegt: "hij heeft enen kuil gedolven," maar er bijvoegt: "en die uitgegraven." Zo leggen zij er zich op toe, om dien kuil te graven en het gat te maken; alles beproeven zij, alles zoeken zij om den onschuldige te verderven en maken het zo zij kunnen; zo deden de Joden: hoewel zij zich haastten Christus te doden en al hun streven daarheen gericht was toch waren zij niet tevreden, dat Hij een gewonen dood stierf, maar brachten zij te weeg, dat Hij door den allerschandelijksten dood omkwam.

Zijne moeite, die hij gedaan heeft om anderen te doen omkomen, zal op zijn eigen hoofd wederkeren, gelijk een steen, op het hoofd nedervalt van dien, die hem in de hoogte geworpen heeft, en zijn geweld, dat hij tegen zijnen naaste bedreven heeft, zal op zijnen schedel nederdalen, zodat het hem verplettert 1).

In ontelbare gevallen vlechten zich de goddelozen hun eigene gesels en komen zij door hun eigenen misdaden om, gelijk Luther zegt: "Van waar zou ook God zo vele strikken krijgen, om alle dieven te hangen, wanneer zij het zich zelven niet deden, en gelijk de profeet (Jes. 1:
zegt: "De sterke zal wezen tot grof vlas en zijn werkmeester tot ene vonk, en zij zullen beiden te zamen branden en er zal geen uitblusser wezen.".

Ik zal reeds nu, hoewel zulk ene openbaring van God als den Almachtigen en genadigen Rechter nog in de toekomst is, den HEERE loven naar Zijne gerechtigheid, waarmee Hij de aarde bestuurt, en ik zal den naam des HEEREN, des Allerhoogsten psalmzingen; ik zal de grote deugden Gods met snarenspel verheffen.

Dewijl tot dat doel God de zijnen bevrijdt, opdat zij Hem hun beste offeranden des lofs zouden toebrengen, verzekert David hier, dat Hij voor de ontvangene bevrijding dezen dank zal toebrengen, en tegelijk bevestigt hij, dat het volstrekt niet twijfelachtig is of duister, dat het een werk Gods is, dat hij van den dood is verlost. Hij zou toch niet in waarheid en van harte aan God den lof van zijn redding toeschrijven, indien hij niet werkelijk er van overtuigd was geweest, dat hij op aarde op bovenmenselijke wijze was bewaard. Waarom hij niet slechte verzekert, dat hij aan zijn Bevrijder dankbaarheid verschuldigd is, maar in hoofdzaak verzekert hij, wat hij in den gehelen Psalm heeft uitgesproken, dat hij het leven aan Gods genade is verschuldigd, dewijl Hij niet had toegelaten, dat hij door Saul was vernietigd. De rechtvaardigheid Gods wordt op deze plaats voor Zijn trouw genomen, welke Hij toont aan Zijne dienstknechten in het beschermen van hun leven. God houdt niet Zijne rechtvaardigheid

innerlijk verborgen, maar doet die te voorschijn komen tot ons nut, wanneer Hij ons tegen alle onrechtvaardig geweld verdedigt en van onderdrukking bevrijdt. Ja, ofschoon wij door de goddelozen worden bestreden, toch bewaart Hij ons ongeschonden.

Hier ziet men, dat hij in het begin waarheid gesproken heeft, toen hij zei: "Heere, mijn God! op U betrouw ik," want terwijl wij aan anderen ontelbare malen den dank schuldig blijven, nadat wij ontvangen hebben, brengt David den dank, nog voordat hij ontvangen heeft, en zingt hij des Allerhoogsten lof, terwijl zijn tegenwoordige toestand nog eigenlijk die der klaagliederen is.

Gezegende Heiland! in vervolging, in lijden, in lastering hebt Gij altijd nog den voorrang. O! welk ene genade, op den weg der beproeving U te zien, die Uwe Kerk en Uw volk voorgaat en den weg door uw eigen vlekkeloos voorbeeld tekent. Door welk ene zachtmoedigheid was Uw weg gekenmerkt. Laat onder alle vervolgingen, welke in onze kleinere beproevingen

onzen weg kenmerken, een oog op Jezus ons bemoedigen en onze harten vertroosten.

PSALM 8.

GODS VADERLIJKE ZORG VOOR DEN MENS.

Een psalm (Psalm 3: 1) van David, voor den opperzangmeester (Psalm 4: 1) op de Gitthith, een snareninstrument, of ene zangwijze, die van de Filistijnse stad Gath haren naam had (1 Kronieken 25: 31).

Wat nu de Psalm zelf betreft en waarop hij doelt is voornamelijk te bezien. David stelt zich wel voor ogen, de verwonderlijke deugd en ere Gods in het scheppen en besturen van de gehele wereld, maar deze zijde slechts even aanroerende, verwijlt hij bij de beschouwing van de hoogste Goedheid jegens ons. En zeker, ofschoon er zeer overvloedige stof is in de gehele ordening der natuur, om God te verheerlijken, dewijl wij echter door eigen ondervinding meer worden opgewekt, vermeldt David niet zonder oorzaak met opzet zijne bijzondere gunst jegens het menselijk geslacht. Dewijl dit toch de meest in het oog vallende spiegel is, waarin wij Zijn glorie kunnen beschouwen. Het is echter verwonderlijk, waarom hij met een uitroep begint, waar de zaak zelf eerder pleegt verhaald te worden, dan dat men terstond hare grootheid verhef. Maar indien wij vasthouden, wat ook elders gezegd wordt, dat hij niet met woorden kan uitdrukken de grootheid der werken Gods, dan zal het ons volstrekt niet verwonderlijk toeschijnen, dat David met dezen vorm van spreken bekent, dat hij tot het verhalen er van onbekwaam is. Dewijl dus David de onschatbare genade, waarmee God het menselijk geslacht verwaardigd heeft, bij zichzelven overweegt, gevoelt hij, dat alle zijne gedachten wegzinken en overstelpt worden, en roept uit, dat het een zaak is, der bewondering waardig, dewijl zij met woorden niet kan worden uitgedrukt.

2.

Deze Psalm is niet, gelijk velen aannemen, uit den tijd toen David nog op Bethlehems velden de kudden van zijnen vader Isaï weidde (1 Samuel 18: 13). Uit veel latere jaren, toen hij een

beproefd man was, en de Geest der profetie zijne woorden steeds meer tot woorden der voorzegging maakte van Hem, die na hem op zijnen troon zitten en Israël tot de beloofde heerlijkheid voeren zou, hebben wij hier een lofpsalm. Hij is in den nacht gedicht, en maakt tot een voorwerp van dank en lof datgene, wat in Genesis 1 gemeld wordt van de waardigheid van den mens, dien God tot Zijnen vertegenwoordiger op aarde geschapen had. Terwijl de heilige zanger daarbij alleen op de genade Gods ziet, die den mens zo hoog geplaatst heeft, zonder er op te letten, hoeveel de mens door de zonde daarvan verloren heeft, past de in den Psalm vervatte schildering, slechts op het begin en het einde van de geschiedenis der mensheid op het midden echter, waarin wij sedert den val tot aan de eindelijke herstelling leven, past zij ten opzichte van den mens zelven slechts zeer onvolkomen, en heeft hare ideale waarheid slechts reëel in datgene, waarin de menselijke natuur de waardigheid, die in den eersten Adam verloren werd, weer bezit in den tweeden Adam. Dit maakt den Psalm tot enen middellijk Messiaansen, gelijk ook in Matth. 21: 16. Hebr. 2: 6 vv. en 1 Kor. 15: 27 op dezen gewezen wordt.

Vs. 2 en 3. Gods heerlijkheid openbaart zich op aarde door de pracht des hemels en op zo indrukwekkende wijze, dat zelfs kinderen die waarnemen, en door de bewonderende vreugde, die zij gevoelen, door den lof, dien zij stamelen, de dwaasheid van zijne verblinde lasteraars beschamen.

O HEERE, onze Heere! hoe heerlijk is Uw Naam 1) Op de ganse aarde! Gij, die Uwe majesteit gesteld hebt boven de hemelen 2); boven aan den hemel staan de bewijzen Uwer heerlijkheid.

De Naam is naar het spraakgebruik der oude wereld in ‘t algemeen en van de Hebreeën in ‘t bijzonder het beeld en afdruksel van het Wezen, de echo Zijner openbaring. De in Zichzelven verborgen God is zonder naam; openbaring daarentegen en naam zijn van elkaar onafscheidbaar, de naam komt uit de openbaring geheel van zelf voort, en hoe heerlijker de openbaring is, des te heerlijker de naam, des te voller en rijker van betekenis wordt hij.

Hoe heerlijk is de naam van Jezus in de wereld. Zijne vlees wording, Zijne geboorte, Zijn nederig en verborgen leven, Zijne prediking, Zijne wonderen, Zijn lijden en sterven, opstanding en hemelvaart worden door de gehele wereld verheerlijkt. Van Zijnen godsdienst, van de giften en genadegaven des Geestes, van Zijn volk, Zijn Evangelie en van de predikers daarvan wordt overal gesproken. Geen naam is zo algemeen, gene macht of invloed zo alom ervaren, als die van den Redder der mensen.

De blik van den zanger rust ten tijde van den nacht op den sterrenhemel, en hoe meer hij in het aanschouwen van deze heerlijkheid zich verdiept, hoe meer het hem is. of zij in zulk ene majesteit daar is uitgegoten, dat er nauwelijks voor de aarde iets zou kunnen gebleven zijn, des te wondervoller is het hem, wanneer hij den blik naar beneden slaat, diezelfde openbaring van Goddelijke majesteit ook op aarde te ontmoeten.

Uit den mond der kinderkens, der jonge kinderen, en der zuigelingen hebt Gij sterkte 1), ene legermacht tot verdediging Uwer heerlijkheid en eer gegrondvest, om Uwer tegenpartijen

wil, welke U die eer willen ontroven, om den vijand, die tegen U woedt en den wraakgierige, die door U gekastijd in machteloze wraakzucht tegen U ontstoken is, te doen ophouden.

De bedoeling is, dat God, om Zijne Voorzienigheid groot te maken, niet nodig heeft de grote welsprekendheid der rethoren en zelfs geen geregelden vorm van taal, dewijl hij de stomme tongen der kinderen heeft, om haar juist en welsprekend genoeg te verheerlijken. Men kan echter vragen, in welken zin hij de kinderen maakt tot verkondigers van Gods ere. Dwaas redeneren zij, naar mijn oordeel, die menen, dat dit geschiedt, wanneer de kinderen gearticuleerd beginnen te spreken, dewijl als dan ook de intellectuele kracht der ziel zich openbaart, want toegegeven, dat de kinderen tot het zevende jaar aldus genaamd worden, hoe stellen zij het dan zich voor van hen, die aan de borst hangen, hoe die reeds welsprekend spreken. Niet minder past het, om de kleine kinderen en de zuigelingen allegorisch te houden voor gelovigen, die door Gods Geest worden geboren, geen smaak meer hebben in het vroegere. En waarom nu de woorden van David geweld aangedaan, wanneer de eigenlijke zin zo gemakkelijk kan worden verstaan? Kleine kinderen en zuigelingen nu noemt hij verdedigers, krachtig genoeg, om de Voorzienigheid Gods te verheerlijken. Waarom deelt hij die rol niet toe aan mannen, dan juist om ons te tonen, dat de kinderlijke tongen, vóórdat zij één woord kunnen uitbrengen, eerst door klanken spreken, hoe goedertieren God is jegens het menselijk geslacht. Want vanwaar is er voor hen, die zo pas uit de baarmoeder zijn voortgekomen. terstond voedsel hij de hand, zo God niet op bijzondere wijze het bloed in melk omzette? Van waar ook de takt om te zuigen, indien niet diezelfde God, door een hoger instinct, hun tongen daarvoor passend maakte?

Derhalve verkondigt David hier, om een zeer goede reden, dat ofschoon alle mannelijke tongen het zouden verzuimen, de sprakeloze mond der zuigelingen geschikt genoeg is, om Gods lof te verkondigen.

In de uitdrukking "sterkte" ligt ene sterke ironie; tegenover de hevige aanvallen der godloochenaars vormt het stamelen der kinderen als het ware een verdedigingsburg, die volkomen voldoende is.

Bij het woord zuigelingen hebben wij te denken, dat de kinderen der Hebreeën drie jaren lang gezoogd werden. Onze Staten-overzetters tekenen hierbij aan: "Aan welke God Zijne wonderlijke macht, goedheid en voorzichtigheid alzo bewijst, dat zij daarvan een krachtig en onwedersprekelijk bewijs zijn.

Niet dat de kinderkens en zuigelingen spraken, maar zij verheerlijken God objectief, voorwerpelijk, dat is, zij geven aan de volwassenen stof om God in Zijne werken te verheerlijken, gelijk de hemelen, ‘t uitspansel, dag en nacht het doen (Psalm 19: 2,9).

De mond van zuigelingen en kleine kinderen wordt hier gesteld tegenover de macht der vijanden Gods. De heerlijkheid en ere Gods wordt door die monden verhoogd. Die monden maken de tegenstanders beschaamd. Wij hebben hier hetzelfde danklied, wat ook de Apostel uitspreekt dat de Heere het kleine, zwakke en geringe heeft uitverkoren, om het sterke te beschamen.

Dat we hier werkelijk met natuurlijke kinderen en niet met geestelijke kinderen Gods te doen hebben, blijkt duidelijk uit de eigen uitspraak des Heeren Jezus Christus op Zijn tocht naar Jeruzalem.

4.

II. Vs. 4-9. Wanneer men deze heerlijkheid en grootheid Gods die zich aan den hemel openbaart, bedenkt, hoe moet het daar met aanbiddende bewondering, met innigen dank vervullen, dat God Zich zo ontfermd heeft over den zwakken mens, die geen blik van Hem waardig is, hem met heerlijkheid begenadigt, tot Zijnen stadhouder op aarde stelt, en hem de heerschappij over de aarde overgegeven heeft.

Als Ik Uwen hemel aanzie, het werk, het borduursel Uwer vingeren, de maan en de sterren, die Gij bereid hebt:

Zo moet ik uitroepen a): Wat is de mens dat Gij zijner gedenkt 1), aan hem Uwe bijzondere opmerkzaamheid wijdt? en wat is de zoon des mensen 2), dat Gij hem bezoekt, hem Uwe bijzondere zorg doet ondervinden?

Job 7: 17. Psalm 144: 3. Hebr. 2: 6).

De profeet wil zeggen: Gods wonderbare goedheid komt daardoor nog te helderder aan den dag, dat Hij, de grote Schepper, wiens almacht aan den hemel glinstert, een zo ellendig en onwaardig schepsel met den hoogsten roem versieren en met ontelbare schatten verrijken wilde.

Wellicht ligt op den achtergrond van Davids voorstelling ook de grootste aller genadegiften Gods, welke in het Nieuwe Verbond geopenbaard is (Hebr. 2: 6); want in Christus heeft ons bezocht de Opgang uit de hoogte, in Hem stijgt de mens tot de oorspronkelijke waarde en heerlijkheid, door welke hij over de wereld zal heersen.

Veel minder wondervol is het, dat God zulk ene wereld als deze gemaakt heeft, dan dat hij, die zulk ene wereld maakte, op den mens kan letten in diens gevallen toestand, en de menselijke natuur met Zijne redding bezoeken.

Onder Zoon des mensen hebben we hier niet in de eerste plaats den Zoon des mensen te verstaan, maar den mens, zoals hij uit de hand Gods, naar Zijn beeld geschapen, is voortgekomen. Calvijn tekent dan ook zeer juist hier aan: "Eerst zegt hij, dat Hij hem met zo veel heerlijkheid heeft versierd, dat zijn toestand niet verre beneden de Goddelijke en hemelse ere is. Vervolgens vermeldt hij de uitgestrekte heerschappij en macht over alle creaturen, waaruit blijkt, tot hoe hogen graad van waardigheid God hem heeft verheven. Ik voor mij twijfel niet, of hij vermeldt al de uitstekende genadegaven, welke verklaren, dat de mensen naar het beeld Gods geformeerd zijn en geschapen, in de hope op een gelukkig en onsterfelijk leven."

Want wel beroept men zich op Hebr. 2: 7, maar wat hier de dichter van den mens zegt, zoals hij uit Gods hand voortkwam, dat past de Apostel toe in zijn hoogste volkomenheid op den Zone Gods en des mensen, dewijl Christus Jezus de tweede Adam is.

En hebt hem een weinig minder gemaakt dan de engelen 1) (Hebr. "Elohim" = God), Gij hebt hem ene bijna goddelijke waarde toegedeeld, door hem tot heer der aarde te stellen (Genesis 1: 26 vv.; 9: 2), en hebt hem met eer en heerlijkheid gekroond 1), tot enen onderkoning gemaakt?

Breng dit loflied terug tot het verhaal der schepping, waaruit het genomen is, dan zult gij gevoelen, met welk ene majesteit de mens voor ‘t eerst ver schijnt.

In Hebr. 2: 6-9 worden vs. 5 en 6 van onzen Psalm op de heerlijkheid van Christus toegepast en van Zijne heerschappij over al het geschapene verklaard. Daarom hebben ook de oudere uitleggers dezen Psalm van den Christus verklaard. Het is echter duidelijk, dat David hier van het menselijk geslacht in het algemeen spreekt. Deze heerlijkheid was echter in het paradijs, en de mens bezit haar alleen in den Heere Jezus Christus, voor zo ver hij met Hem gemeenschap heeft.

De Psalmist noemt niet zozeer de oorspronkelijke rechtvaardigheid, als wel de heerschappij der mensen over de aardse schepselen ere en heerlijkheid.

Ook hieruit is het duidelijk, dat David in de eerste plaats denkt aan den mens in zijn rechtstaat vóór den val, want wat wij hier lezen is kennelijk terugslag op het Scheppingsverhaal in Genesis l. De dichter beschouwt den mens in het licht zijner oorspronkelijke bestemming. En vandaar, dat hij in de volgende verzen aangeeft, waarover zijn heerschappij gaat, én over de dieren des velds, én over het gevogelte des hemels, én over de dieren der zee.

Het is waar, de dichter weet het, dat door den val die macht is verdonkerd en verduisterd, maar de dichter is een profeet en voor den profeet bestaat er geen afstand of tijd. In den geest ziet hij eenmaal weer, dien tijd aanbreken, dat in Zijn Zoon, naar het vlees, weer hersteld zal worden, wat in het Paradijs was verloren.

Gij doet hem heersen over de werken Uwer handen, de aardse schepping a); Gij hebt alles onder zijne voeten gezet, alles aan hem onderworpen:

1 Kor. 15: 27.

Schapen en ossen, allen die; ook mede de dieren des velds,

Het gevogelte des hemels, en de vissen der zee; hetgeen de paden der zeeën doorwandelt, benevens de vissen al de overige bewoners van het water. (Genesis 1: 21).

Terwijl de Psalm enkel en alleen Gods gave en instelling op het oog heeft, beschouwt hij niet, wat de mens daarvan verwoest en vernietigd heeft. Dat echter, hetgeen den mens hier wordt,

in ene zekere mate ook na den val hem nog eigen is, blijkt, behalve uit het woord in Genesis 2, uit de dagelijkse ervaring. Geen schepsel is zo sterk, zo verwoed, zo slim, dat niet de mens, die betrekkelijk een der zwakkere schepselen is, op den duur zijn meester wordt (Jak. 7). Desniettemin is er in dit opzicht een groot verschil tussen den toestand vóór en dien na den val. Vóór dien was de gehoorzaamheid jegens den door God gestelden plaatsvervanger een vrijwillige, na dien stonden der mensen onderdanen tegen hem op, als hij tegen zijnen Beheerser. Hij moet tegen hen, even als tegen de weerstrevende aarde, een zwaren strijd ondernemen, moet allerlei listen en kunsten aanwenden, en zo hij al over het algemeen overwinnaar blijft, lijdt hij toch in bijzondere gevallen menige nederlaag.

Van die soort van heerschappij, van welke het heet: "Hij spreekt en het is er; Hij gebiedt en het staat er," is weer enig denkbeeld ontstaan, sedert wij het ware en volkomene evenbeeld Gods op aarde gezien hebben; hoe het door Zijnen heiligen wil alleen de ziekte wegneemt, en over den dood den scepter zwaait, over den storm gebied voert en over de golven der zee wandelt. Door den Zoon, die alleen vrij maakt, kunnen ook wij vrij worden (Joh. 8: 36) en dit is dan de oorzaak, waarom dit woord van den Psalm, dat alles aan zijne voeten onderworpen is in het N.Testament (1 Kor. 15: 27) voornamelijk op Dien toegepast wordt, in Wien de mensheid en Godheid in volkomene eenheid verschenen is.

Het is goed, dat de mens niet vergeet, dat hij tot mens geschapen werd en enen voortreffelijken aanleg en schone vermogens boven het redeloze vee ontving, opdat hij zich niet aan het onvernuftige dier gelijk stelle of daar beneden verlage, en alleen beseffe, dat God hem tot mens gemaakt, en voor de onsterfelijkheid het aanzijn gegeven heeft; maar niet minder goed en noodzakelijk is het, dat hij niet vergete, dat hij een ellendig stof bewoner en schuldig kind van Adam is, opdat hij het wete en gevoele, dat hij al zijne mensenwaarde door de zonde heeft verloren, en hij zich vernedere en verootmoedige voor God; goed zal het bovenal daarom zijn, dat hij zijne herstelling in Christus zoeke, in Hem, die een weinig minder geworden is dan de engelen van wege het lijden des doods, maar die daarom ook de Redder, de Hersteller van Zijne broederen werd.

10.

III. Vs. 10. Met dezelfden jubeltoon, waarmee de Psalm begint eindigt hij ook; het thema, Gods grootheid en des mensen grootheid wordt scherp en bepaald op den voorgrond gesteld: Ja, groot is God niet minder dan in de heerlijkheid des hemels in de waarde, die Hij in de volheid Zijner liefde en neerbuigende genade den mensen gegeven heeft.

O HEERE, onze Heere! hoe heerlijk is Uw naam op de ganse aarde (vs. 2)!

PSALM 9.

DANKLIED VOOR ENE OVERWINNING OP DE VIJANDEN BEHAALD.

Een psalm (Psalm 3: 1) van David, voor den opperzangmeester (Psalm 4: 1), Op Mûth-Labben 1), begeleid door een muziekinstrument van dien naam, of op ene door dat woord aangegevene wijs te zingen.

Het woord wordt op verschillende wijzen overgezet. Sommigen vertalen het "over den dood desgenen, die tussenbeide stond," waarmee dan Goliath zou bedoeld zijn, die Israël beschimpte, als hij tussen de beide legers stond. Anderen "over den dood des zoons" namelijk van Absalom. (vgl. 1 Kronieken 25: 31). Weer anderen houden het voor één woord (vgl. Psalm 48: 15; 46: 1), hetwelk Luther met het volgende Nbl (wit) vertaalt: "van de schone jeugd," terwijl hij meent, dat deze Psalm moet gezongen worden op de wijze van een lied, dat met die woorden zou aanvangen. De Wette vertaalt het eerste woord door "met meisjesstem" en het tweede: "voor Ben," welke 1 Kronieken 15: 18 onder de muzikale Levieten genoemd wordt. Doch ten onrechte. Hoogstwaarschijnlijk geeft het aan de wijze van een volkslied: de dood is bleek, of de bleke dood. Luther’s vertaling is geheel verkeerd.

2.

Toen David zijne oorlogen met de Filistijnen gelukkig ten einde gebracht had, zo zeiden wij bij 2 Samuel 21: 22, zong bij den Heere dit danklied, dat op dezelfde wijze begint (vs. 2 en 3) als Psalm 7 (in vs. 18) eindigt. Die beide volgen niet op elkaar, omdat het Boek een voorbeeld wil geven van de verheerlijking van Gods naam op aarde, daarom moest Psalm 8 voorafgaan. In den grondtekst is de Psalm naar de orde der letters in het Hebr. Alfabet gedicht 1); toch is dit niet streng doorgevoerd, omdat altijd de vorm aan de gedachte, die de ziel des dichters beweegt ondergeschikt moet blijven en eerder de vorm dan het wezen lijden moet; de volgende 10de Psalm neemt dan weer enkele letters op, die hier ontbreken, terwijl die in het midden van het Alfabet begint, dit is reeds een uitwendig bewijs, dat de beide Psalmen bij elkaar behoren.

De alfabetische vorm is niet slechts een toegift voor het oog, een uitwendig sieraad, maar de lierdichter (vgl. het alfabetische lied ter ere van ene deugdzame huisvrouw in Spreuken 31: 10 vs.) beschouwt de rei der spraakelementen als den trap, op welken hij den leerling tot het heiligdom der wijsheid opvoert, of als ene kast met vele afdelingen, in welke hij de proeven van zijne wijsheids-lessen neerlegt de lierdichter (dichter van liederen des gevoels, vgl. Psalm 10, 25, 34, 37, 111, 112, 119, 145) acht het al de klavier, waarop hij alle toetsen aanraakt, om zijn gevoel geheel en al uit te drukken; ook de Profeet versmaadt het niet, gelijk uit Nah. 3-7 te zien is, om aan de opvolging der letters invloed toe te staan op de reeks der gedachten.

Vs. 2-7. De Psalmist prijst vooreerst die ervaring van den zegerijken bijstand des Allerhoogsten, welken hij onlangs in den strijd met zijne vijanden ondervonden heeft. Vooreerst wekt hij zich zelven op tot een vrolijk prijzen van den Heere (vs. 2 en 3) zet vervolgens dit danken voort door er reden van te geven (vs. 4 en 5), en breidt dit uit, door de zo even beleefde gerichtsdaad van God, in verband met vele andere, die voorafgegaan zijn, te beschouwen (vs. 6 en 7). De hier aangegevene afdelingen omvatten de vijf eerste letters van het Hebr. alfabet, op deze wijze, dat, terwijl het eerste gedeelte den Alfabetische vorm streng

vasthoudt, door viermalen de Alfa te gebruiken, de tweede afdeling slechts met de Beth begint, en de derde zich tussen Gimel en He verdeelt, terwijl de daar tussen liggende Daleth geheel wordt overgeslagen.

Ik zal den HEERE loven, de huichelaars doen het slechts met den mond of met een half hart; ik zal het doen met mijn ganse hart1); ik zal al uwe wonderen vertellen, de betoningen van Uwe genade en hulp, die Gij mij hebt laten ondervinden, en die boven menselijk bidden en denken zijn.

De uitdrukking, met mijn ganse hart, wil hier en overal zeggen, met al de kracht en vermogens der ziele, die zich in zijn hart verenigen. Wanneer de man naar Gods hart hier een nationaal zegelied bij zijn harp zal zingen, dan is het zijne begeerte, om in dat lied al de kracht en vermogens zijner ziele te verenigen, opdat de naam des Heren enigszins naar waarde worde verheerlijkt.

In U zal ik mij verblijden, en van vreugde opspringen in U, die de geestelijke vreugde welke ik gevoel, zelf in mijn hart gewerkt hebt (Rom. 14: 17), ik zal Uwen naam, dien Gij opnieuw zo aan mij verheerlijkt hebt, psalmzingen, o Allerhoogste!

Omdat mijne vijanden, die Filistijnen, die met herhaalde aanvallen tegen mij streden (2 Samuel 8: 1), achterwaarts gekeerd, tot terugkeren gedwongen, gevallen en vergaan zijn, en dit niet door mijne kracht, die niets is, maar door den toornigen blik van Uw aangezicht 1) (Psalm 21: 10. Exodus 14: 24 vv.).

Uit den grondtekst blijkt duidelijk, dat dit lied gezongen is onmiddellijk na de overwinning, die de Heere David over zijne vijanden had gegeven. Hij ziet ze nog achterwaarts keren, gevallen en vergaan door Gods toorn en gramschap. Want neen, David schrijft zich zelven, zijne kunde, zijn krijgsmansdoorzicht de zege niet toe, maar aan den Heere en Hem alleen.

Want Gij hebt mijn recht gehandhaafd, en mijne rechtszaak afgedaan, haar verdedigd tegen allen, die haar bestreden (2 Samuel 5: 17 vv.): Gij hebt gezeten op den troon, o Rechter der gerechtigheid, en de overwinning gegeven, daar waar het recht was!

Wij zijn verzekerd, dat het oordeel Gods naar waarheid is, en dat geen onrecht in hem plaats heeft. Het zij verre van God, dat hij het recht verkeren zou. En al schijnen er thans enige ongeregeldheden in de bedelingen der voorspoed, deze en andere moeten ons geloof in Gods rechtvaardigheid niet verzwakken, maar hetzelve te meer sterken, omdat Hij alleen ter Zijner tijd en in het laatste oordeel wel zal weten, recht te maken, want Hij zal nooit dulden, dat iemands onschuld straffeloos verdrukt of vertreden worde.

God en mijn recht zijn verenigd door het geloof, dewijl God leeft, zal mijn recht nooit van mij worden genomen. Indien wij de zaak en de eer van onzen God zoeken te handhaven, mogen wij aan verwijten en laster blootstaan, maar het is een rijke troost zich te herinneren, dat Hij,

die op den troon zit onze harten kent, en ons niet zal overgeven aan de onwetende en onedele beoordelingen van dwalende mensen.

Dat is het rechte vertrouwen, dat aan legers en aan hun veldheren moed in de harten kan storten, wanneer zij zich daarvan bewust mogen zijn, dat zij voor ene rechtvaardige zaak strijden en het slagveld niets anders is dan de plaats, waar de Wereldbestuurder rechtspreekt en doet. Want al is het, dat God het dikwijls toelaat, dat op het slagveld de onrechtvaardige overwint, zo is toch zulk ene overwinning altijd slechts een voorbijgaande, die, zo in de harten der overwonnenen de heilige vlam niet wordt uitgeblust, welke het bewustzijn van ene rechtvaardige zaak doet ontbranden, met het bezwijken der onrechtvaardige machten moet eindigen; ja zulke voorbijgaande nederlagen van hen, die in enen rechtvaardigen strijd staan, moeten volgens den aard der zaak zelf tot een middel worden, om hun stoutheid en hunnen moed tot des te helderder vlam aan te blazen en zo ten laatste de overwinning te weeg te brengen.

Gij hebt, gelijk Gij vroeger menigmaal deed, zo ook nu weer de Heidenen gescholden, den goddeloze, die Uw Rijk zocht te vernietigen, door het woord Uwer almacht verdaan; want gelijk er een woord der Almacht is, dat schept (Genesis 1: 3), zo is er ook een woord der Almacht dat vernietigt. Gij hebt hunnen naam uitgedelgd, tot in eeuwigheid en altoos, zo geheel dat met hen ook hun naam vergaat.

De inhoud van vs. 6 en 7 past het best, zonder dat het tot deze moet beperkt worden, op de Amalekieten die na de overwinningen van Saul en van David over hen bijna geheel van het toneel der geschiedenis verdwenen. Dat de overwinnaar voornamelijk aan hen gedacht heeft, aan hun lot de sterke kleuren ontleent, met welke hij de nederlagen der vijanden van Gods volk schildert, wordt ook waarschijnlijk door het verband, waarin het "Gij hebt hunnen naam uitgedelgd," "hunlieder gedachtenis is met hen vergaan," (vs. 7) tot Exodus 14: 7 en Deuteronomium 25: 19 staat, vgl. ook Numeri 25: 2. "Amalek is de eersteling der heidenen, maar zijn uiterste is ten verderve." De schildering paste ook op de nederlaag der Kanaänieten en in David’s overwinningen over de Moabieten, Edomieten en andere vijanden.

O vijand! zijn de verwoestingen voleind in eeuwigheid{1} door uwen ondergang? en hebt Gij, o Heren de steden der tegenpartijen uitgeroeid, den vijand met al zijne wortels uit den grond gerukt? Ja geheel heeft de Heere hen verdelgd; hunlieder gedachtenis is met hen vergaan.

{1} Of: De vijanden uitgeroeid tot eeuwige puinhopen. In dit vers werd dan ook door hetgeen volgt: het vergaan en voor eeuwig vergaan van de vijanden Gods voorgesteld. Als God recht en gerechtigheid doet, het recht der Zijnen handhaaft, dan kan het niet anders, of de vijanden worden voor eeuwig vernietigd. Maar wanneer de vijanden worden vernietigd, dan blijft Hij dezelfde tot in alle eeuwigheid. Dit laatste wordt in het volgende vers uitgedrukt.

Vs. 7 en 8 vormen in zekeren zin een tegenstelling.

8.

II. Vs. 8-15. Uit hetgeen de Heere aan hem gedaan heeft, leidt de heilige zanger voor zich en anderen af, wat Hij is, namelijk rechtvaardig en een Helper der verdrukten. Terwijl alzo ons gedeelte uit de geschiedenis de leer vormt, wordt God vervolgens als de eeuwige Beheerser en rechtvaardige Rechter der wereld voorgesteld, tegen Wie al het woeden der goddelozen niets vermag (vs. 8 en 9), en daarna voor den Beschermer en de hulp der Zijnen verklaard, bij Wie de bedrukten toevlucht vinden, en op Wie zij vast mogen vertrouwen (vs. 10 en 11). Deze God nu-het is de God, die op Zion Zijnen troon heeft gevestigd, is te loven en te prijzen. Toch Zijn de grenzen van Israël voor zijnen lof en voor de verheerlijking van Zijnen Naam veel te eng; Zijn heil moet nog doordringen in de gehele wereld (vs.12 en 13). De vier eerste verzen van ons gedeelte beginnen met de zesde letter van het alfabet, de Wau, het volgende met de Zain, de zevende letter en de laatste met de Cheth.

Alles wat tegen God is zal een einde nemen; maar de HEERE zal in eeuwigheid zitten op Zijn verheven zetel, waarvan geen macht der wereld Hem zal afstoten; Hij heeft Zijnen troon bereid ten gerichte 1), zodat, hoe ook menselijke toestanden wankelen en de vromen dikwijls lang onderdrukt worden, ten laatste toch alle wegens Gods op de openbaring Zijner rechtvaardigheid uitlopen.

Vooreerst zegt hij, dat God altijd zal zitten, waaronder hij verstaat, dat ofschoon het woest geweld der mensen zich hoog verheft en hun woede zonder mate te voorschijn treedt, God echter nooit van Zijn zetel kan verdreven worden. Evenmin is het mogelijk, dat Hij van Zijn ambt en macht als Rechter afstand doet, wat in het tweede lid duidelijker wordt uitgedrukt. Hij zegt toch, dat Hij niet slechts regeert, opdat Zijne majesteit en ere op verheven wijze schittere, maar opdat Hij de wereld in rechtmatigheid besture.

a) En Hij zelf zal, gelijk Hij in dit geval gedaan heeft, de wereld richten in gerechtigheid, en de volken oordelen in rechtmatigheden (Genesis 18: 25).

Psalm 96: 13; 98: 9.

a) En de HEERE zal een hoog vertrek 1), een toevluchtsoord, waar geen gevaar meer genaken kan (1 Samuel 23: 25 vv.; 26: 5 vv.), zijn voor den verdrukte, een hoog vertrek, ene voor den vijand ontoegankelijke plaats in tijden van benauwdheid, in zulke tijden, wanneer men den nood en de ellende diep gevoelt.

Psalm 37: 39; 46: 2; 91: 2.

Een hoog vertrek zinspeelt op dat vertrek in een vaste burcht, waar men, menselijker wijze, volkomen veilig was voor de pijlen en de werpspiesen der vijanden. Als de toren niet meer te verdedigen was, trok men zich terug in het hoog vertrek, om daar rustig te zijn voor de woede des vijands. Zo had David den Heere leren kennen. Dit gelooft hij van Hem voor de toekomst. Men kan ook vertalen: zijt daar een hoog vertrek, een bede, gegrond op de genoten ervaring van het ogenblik.

En die Uwen naam kennen 1) zullen op U vertrouwen, nadat zij deze zelfde ondervinding hebben opgedaan als ik (vs. 4-7), omdat Gij, HEERE! niet hebt verlaten degenen, die U zoeken, maar U voor hen de machtige en genadige betoont te zijn.

Er valt hier op te merken, dat hij aan de gelovigen toekent de kennis van God, dewijl hieruit de religie geboren wordt, welke door de onwetendheid en dwaasheid der mensen is uitgeblust. Verder ofschoon velen den naam Gods eenvoudig in plaats van God opvatten, zo meen ik toch, dat hier iets meer wordt uitgedrukt. Want dewijl Zijn Wezen verborgen en onbegrijpelijk is, voor zover Hij Zich ons openbaart, wordt Zijn Majesteit in den Naam gesteld.

Onder zoeken hebben wij hier te verstaan, een door het geloof tot Hem de toevlucht nemen. Wie in waarheid, door Zijne machtige genade, tot Hem met een kinderlijk geloof de toevlucht neemt, zal het ervaren, dat Hij hem niet verlaat. Het geloof is de band tussen God en de ziele, het instrument, waardoor hij alles uit de hand van Gods barmhartigheid ontvangt.

Psalmzingt daarom gij allen, die Hem als den beschermer Zijner gemeente leerdet kennen, den HEERE, die te Zion woont 1); verkondigt onder de volken, die nog buiten Zijn verbond staan en niets van Hem weten, Zijne daden 2), waarmee Hij Zich aan Zijn verbondsvolk verheerlijkt heeft, opdat zij zich bekeren van hun valse goden.

Zo heet Hij, sinds zijn aardse troon, de Arke des Verbonds, op den berg te Jeruzalem ene plaats heeft ontvangen. Het is zijn bijnaam in het tijdperk van het koningschap, dat op het toekomende der belofte wees.

David niet tevreden met de bijzondere daad van dankbetuiging, wekt de gelovigen op, om gemeenschappelijke Gods Naam te prijzen. Niet alleen, omdat het de plicht is der vroomheid, dat de een den ander opwekt, maar dewijl de verlossingen, waarover gehandeld wordt, waardig zijn, om in het openbaar en op volkomen wijze verkondigd te worden; wat ook in het tweede lid helder wordt uitgedrukt, waar hij beveelt, dat zij onder de volken worden groot gemaakt. De zin is toch deze, dat zij niet genoeg naar waarde kunnen verheerlijkt worden, tenzij het gericht er van de gehele wereld vervult.

Als hier van daden sprake is, dan wordt in den grondtekst een woord gebruikt, dat het eerst in het lied van Hanna voorkomt, en later ook door de Profeten gebruikt wordt, om inzonderheid de grote en heerlijke daden Gods uit te drukken, het zijn de in het oog vallende daden Gods, die aan vriend en vijand bewijzen, dat Hij regeert en dat Hij Zijn Almacht op heerlijke wijze openbaart.

Want 1) Hij zoekt de bloedstortingen, Hij gedenkt die, opdat Hij ze wreke, en dat bloed op het hoofd der goddelozen geve; Hij vergeet het geroep der ellendigen niet 2), maar, laat Hij hen ook lang wachten, Hij snelt ter hunner redding toe.

Of: Dat Hij zoekt. Het woordje kie (ki) betekent toch èn wat èn dat. Maar dewijl hier in Vs 13 wordt aangeduid, wat verheerlijkt moet worden, moeten we hier vertalen. Dat Hij zoekt of

gezocht d.i. gewroken heeft. Letterlijk staat er: Dat Hij zoekende de bloedstortingen, ze gedenkt, dat Hij niet vergeet het geroep der ellendigen. Met andere woorden, dat Gods heerlijke daden hierin bestaan, Zijne grote daden deze Zijn, dat Hij wreekt en redt de ten bloede toe vervolgde gemeente. Het is derhalve voor het einde van den strijd, op geestelijk gebied, weer het lied der overwinning. Het is het woord, dat in alle tijden en in alle eeuwen Gods kinderen een hart onder den riem heeft gestoken, wat de kerk van Christus zich, wat hare zaken betreft, die Godes zijn, zo gerust aan den Heere, haar God, kon toevertrouwen-

In vs. 14 en 15 wordt het geroep der ellendigen vermeld. Want wel verklaren sommigen, dat David deze bede er tussen insluit, wetende dat hij nog niet van alle vijanden verlost is, maar ten onrechte. Het gehele lied is een overwinningslied. David staat hier voor dit ogenblik op de hoogte des heils, maar op die hoogte staande, vergeet hij niet, in welk oen diepte hij heeft verkeerd, hoe de Heere God hem uit de diepte heeft opgevoerd. Op de hoogte des heils staande, herinnert David het zich nog wel, hoe hij als een smekeling voor zijn God heeft gebogen. En daarom, opdat hij zich niet verheffe, maar al de eer aan zijn God geve, daarom geeft hij hier melding van de bede uit de diepte in dit lied op de hoogte.

Het geroep is van velerlei aard: de zuchten roepen, de tranen roepen, het bloed roept, de angst der schepselen roept. Wanneer iemand dit geroep één uur zou horen, het hart zou hem breken. Ene moeder, een vader kunnen het roepen en wenen van hun kind niet vergeten, het dringt door het hart, het beweegt het hart ten gevolge der nauwe verwantschap. En hoe zou dan God het geroep Zijner kinderen vergeten, die uit Hem geboren, die uit Christus, die uit den Heiligen Geest geboren zijn, wier troost en toevlucht God alleen is, die gene hulp in de wereld hebben, hun roepen kan Hij niet vergeten.

Wees mij genadig, HEERE! in den nood, in welken ik verkeer; zie mijne ellende aan, van mijne haters mij aangedaan, die aanhoudend mij benauwen, Gij, die mij verhoogt uit de poorten des doods, ook dan nog redt, als het gevaar op het hoogst gestegen is, zodat ik aan den rand des doods sta.

Wees mij genadig, opdat ik hierna, wanneer Uwe wonderen aan mij verheerlijkt zijn, Uwen gansen lof (al Uwen lof) in de poorten 1) der dochter van Zion 2), d.i. voor al Uw volk (Psalm 116: 14) vertelle, dat ik mij verheuge in Uw heil; want een hart, dat zich in die van God ondervondene genade verheugt, is U een niet minder aangenaam offer, dan het om Uwe genade nog biddende hart (Psalm 50: 14 vv.).

Ene dichterlijke tegenoverstelling tegen "de poorten des doods" (vs. 14).

De dochter van Zion betekent niet hetzelfde als Zion, maar Jeruzalem, waarvan de burcht Zion als ‘t ware de moeder was.

16.

III. Vs. 16-21. Na de vermelding van het gebed uit de diepte gaat de dichter in dit laatste gedeelte voort, om ons te vermelden, dat er alleszins reden is, om de lof des Heren te

vermelden in die poorten van Zion. Hij wijst op de grote macht des Heren, terwijl hij eindigt met een gebed, waarin zijn groot en onwankelbaar geloofsvertrouwen zo helder schittert.

Vs. 16 begint met de Theth, vs. 18 met de Jod en Vs. 19 met de Caph.

Dit is nu de inhoud van mijn prijzen en roemen: de Heidenen zijn gezonken in de groeve, die zij voor mij en voor de leden van Uw volk gemaakt hadden, om ons te verderven (Psalm 16); hun lieder voet is gevangen in het net, dat zij in ‘t verborgen gesteld hadden, om ons ten val te brengen, gelijk men een stuk wild vangt.

De HEERE is bekend geworden, zo zal ik zingen: Hij heeft recht gedaan degenen, die door de goddelozen onderdrukt worden (Psalm 26: 1); de goddeloze is verstrikt in het werk zijner eigene handen. Higgajon 1), Sela (Psalm 3: 3).

Dit woord, door Luther vertaald "door het woord," betekent: "nadenken," en geeft aan: "de muziek moet zwijgen, om gelegenheid voor stil nadenken te geven," of: "Ene zaak, die der overweging waard is! Daarom verheffing van de muziek der begeleidende snaren-instrumenten.

Naar den eis van Selah klimt hier de muziek, en wel zoals de verbinding Higgajon, Selah aanwijst, de muziek der snareninstrumenten, of, zij klimt naar de solo door deze uitgevoerd. Het loflied verheft zich hier tot de hoogte van een zegezang.

De goddelozen zullen terugkeren naar de hel 1) toe; alle God vergetende heidenen 2), alle heidenen, die moedwillig den Heere vergeten.

Er is betrekking tussen dit vers en vs. 14, dezelfde God, die den rechtvaardige uit de poorten des doods verhoogt, drijft den goddeloze daarin af als naar de hem toekomende plaats (Hand. 1: 25).

Alle goddeloosheid kwam oorspronkelijk met dien een boze van de hel, daarheen zal hij weer gewezen worden, en zij, die zijne zijden houden, moeten hem vergezellen op zijn terugtocht naar de plaats der pijniging, om daar voor eeuwig in besloten te worden. De ware toestand der volken en van bijzondere personen kan juist beoordeeld worden naar ene enkele omstandigheid, namelijk of zij in hun handelen aan God gedenken, of God vergeten.

Dit is niet in den algemenen zin te nemen, in welken het van de heidenen heet, dat zij zonder God zijn in de wereld (Efeziers 2: 12), maar in den bijzonderen zin, dat zij alle recht met voeten treden en tonen, dat zij met God, den Rechter der wereld en Wreker der misdaden zich in ‘t geheel niet bemoeien, daar zij alle gedachten en begrippen van God, die ook in het natuurlijk geweten zijn neergelegd, uitgeblust en uitgebannen hebben.

Dat zal zeker geschieden, al toeft ook die tijd te komen; want de nooddruftige zal niet voor altoos van den Heere vergeten worden, zodat hij steeds onder de verdrukking der goddelozen zou moeten zuchten, noch zal de verwachting des ellendigen, de hoop, die hij op

redding en bevrijding heeft (Psalm 74: 19), in eeuwigheid verloren zijn, is het niet voor goed uit.

De arm des Heren stoot in een rechtvaardig gericht de Godvergetenden ter helle, en heft van de Poorten des doods tot het leven in Zijne gemeenschap diegenen uit genade op, die vol geloof hun toevlucht tot Hem nemen.

Sta op HEERE 1)! voor Uwe gemeente, die nog altijd te midden der heidenen bedreigd en verdrukt wordt; laat den mens zich niet versterken, opdat hij niet mene iets tegen U en Uw volk te vermogen; laat de Heidenen voor Uw aangezicht geoordeeld, gevonnist worden, daar gij toch de Rechter der gehele aarde zijt.

David heeft aanschouwd, hoe machtig de Heere is tegen zijne vijanden, hoe het niet voor altijd uit is met de verwachting van den arme en ellendige, welnu, dit geeft hem geloofsmoed en geloofskracht, om van den Heere te vragen, te smeken, dat Hij Zich openbare als degene, die met vaste hand ingrijpt in de geschiedenis der volken, die tevens toont, dat Hij gezeten is op den troon van gerechtigheid, en dat Hij daarom alle Heidenen ten leste zal vernietigen, om Zijn Geest te doen zegevieren over alle ongoddelijke en Hem vijandige machten.

O HEERE! jaag hun vreze aan 1); laat 2) de Heidenen bij ervaring weten, dat zij mensen, d.i. onmachtige wezens van een ogenblik zijn, gelijk hun naam aanduidt (Genesis 5: 2). Sela.

De bedoeling is, noch dat God hen van schrik laat omkomen, noch dat Hij schrik over hen uitstort, maar dat Hij hen een voorwerp van ontzetting zal maken, waarin zij, zoals vs. 21b verder meldt, tot hun schrik zullen bemerken, dat zij sterfelijke mensen zijn.

Dat de mens, wiens naam Hebr. zwak zijn, reeds "zwakheid" is zich op zijne kracht laat voorstaan, is een zo onverdraaglijk Quidproquo, dat God zich noodzakelijk moet verheffen, om dat te niet te doen.

Inderdaad, niet alleen de heidenen, maar wij allen hebben het nodig (daar wij, die toch knechten zijn, ons zo licht in den waan laten brengen, of wij heren waren), dat nu en dan de arm Gods zich krachtig openbare, om, als wij ons door Zijne liefde niet laten vertederen, door Zijne verschrikkingen verootmoedigd te worden.

Men zou denken, dat een mens niet zo ijdel zou kunnen worden, om te loochenen van hem zelven, dat hij slechts een mens is; maar het blijkt ene eer te zijn, welke alleen een goddelijk meester aan sommige verhevene geesten leren kan. Kronen laten degenen, die ze dragen "mensen," graden van uitstekende geleerdheid maken hun bezitters niet meer dan "mensen," macht en overwinning kunnen niet verheffen boven den nederigen maatstaf van "slechts mensen" en al de rijkdom van Croesus, de wijsheid van Salomo, de macht van Alexander, de welsprekendheid van Demosthenes, en dat alles bijeengevoegd laat den bezitter "een mens." Dat wij ons dit altijd herinneren. Voordat wij dezen Psalm verlaten, zal het nuttig zijn, indien de lezer dezen nog eens wil beschouwen als de hymne des triomfs van den Zaligmaker, als

Hij den roem Zijner overwinning en ootmoedig brengt en neerlegt aan de voeten Zijns Vaders. Dat wij ons verheugen in Zijne vreugde, en onze blijdschap zal vervuld zijn.

David bidt hier, dat de Heidenen, als zwakke mensen de broosheid van hun menselijke positie recht leren kennen. Dat zij het merken, dat een wenk van den Almachtige genoegzaam is, om hen te verbrijzelen en tot stof te doen wederkeren. Dat zij staan onder de Soevereine heerschappij van den Almachtigen God.

PSALM 10.

GEBED TEGEN DE VIJANDEN DER KERK.

Heeft de vorige, alfabetische gerangschikte Psalm, aan de 13 laatste letters van het Hebreeuwse alfabet slechts twee verzen gewijd, zo neemt de voor ons liggende Psalm uit die letters, de Lamed (vs. 1-11), de Koph (vs. 12 en 13), de Resch (vs. 14). de Schin (vs. 15 en en de Thau (vs. 17 en 18), en sluit zich ook daardoor ten nauwste aan den voorgaanden aan, dat hij geen opschrift heeft. Duidelijk behoort hij met Psalm 9 tot dezelfden maken en dezelfde tijdsomstandigheden, en vormt met dezen een deelbaar en ook werkelijk verdeeld geheel; toch mag men hem daarom niet met Psalm 9 voor een Psalm rekenen, zoals de Septuaginta en Vulgata doen, die dan weer Psalm 147 in twee Psalmen (Psalm 147: 1-11 en Psalm 147: 12-20) verdelen, maar men heeft dezen op de bij 2 Samuel 21: 22 aangegevene wijze van dien Psalm gescheiden te lezen.

Vs. 1-11. De Psalmist begint met ene klacht en met ene vraag: Waarom toch de Heere slechts toeschouwer is, wanneer Zijne kinderen door goddeloze en wrede vijanden verdrukt worden? Vervolgens legt hij den toestand, welke hem tot die klacht aanleiding gaf, nader bloot, doordat hij eerst de vijanden naar den gehelen aard van hun optreden schildert, vervolgens hun gewelddadigheden in woorden en werken beschrijft, en ten slotte ook daarop wijst, hoe hun ongestraft blijven hun slechts een middel tot gehele verharding en tot grotere goddeloosheid geworden is.

O HEERE! Waarom staat Gij, in dezen tijd zo vol gevaren en ellenden, slechts als een toeschouwer van verre? Waarom verbergt Gij U, (Jes. 1: 15. Klaagt. 3: 56),in tijden van benauwdheid, alsof Gij den nood der Uwen niet wilde zien, noch hun smeken horen?

Het "waarom" is in gevallen als dit een getuigenis van levendig geloof; alleen hij, die dit en daarbij ene vaste overtuiging van Gods almacht en rechtvaardigheid bezit, zal het als ene abnormiteit (iets onnatuurlijks) beschouwen, die op den duur onmogelijk kan bestaan, dat God de Zijnen in hun lijden niet helpt.

De goddeloze vervolgt hittiglijk in hoogmoed den ellendige1) met boze redenen en schandelijke daden a), laat hen gegrepen worden in de aanslagen, die zij bedacht hebben, laat hen vallen in hun eigene strikken.

Psalm 7: 16; 9: 16. Spreuken 5: 22.

Voordat hij zijne verwensing tegen de goddelozen uitspreekt, vat hij kort hun misdaad te zamen, dat zij namelijk de ellendigen, zonder oorzaak, wredelijk kwellen, behalve dat zij hen trots verachten. Hun wreedheid vergroot niet weinig deze omstandigheid, dat zij, de menselijkheid vergetende de armen en ellendigen smadelijk kwellen. Wel is de wreedheid altijd trots, ja, de wreedheid is de moeder van alle beledigingen, dewijl, tenzij men in trotsheid zich verheft boven zijne naaste en meer dan billijk is zich aanmatigende hen veracht. de wet der zedelijkheid ons de algemene menslievendheid voorschrijft, maar hier wil David uitdrukken. dat bij de goddelozen, welke hij beschuldigt, de schuld ligt in hun hoog verheven en woesten geest, waarom zij bandeloos tegen de ellendigen en armen woeden.

Of, Voor den hoogmoed van de goddelozen siddert de ellendige. Beide vertalingen bedoelen hetzelfde, n.l. dat de ellendige veel te lijden heeft van den goddeloze en het is daarom, dat David in het tweede gedeelte hen waarschuwt, dat de goddelozen, in hun eigen aanslagen, te gronde zullen gaan. Dat in het eerste gedeelte van den goddeloze in het enkelvoud wordt gesproken en in het tweede in het meervoud, heeft zijn reden hierin, dat eerst gesproken wordt in het bijzonder van den goddeloze en dan in het algemeen.

Anderen vertalen, werden zij gevangen in de aanslagen, die zij smeden, en brengen dit over op de ellendigen. Onzes inziens ten onrechte. In het volgende vers toch geeft de dichter verder de reden aan, waarom hij deze waarschuwing over hen uitspreekt.

Want de zaak is tot ene ontzettende hoogte gestegen (2 Samuel 21: 22), de goddeloze roemt over, beroemt zich op den wens, de begeerte zijner ziel 1), en verleidt daardoor anderen, in plaats van schaamte en schrik te gevoelen hij zegent den gierigaard 9), wenst zich zelven geluk, dat zijn boos opzet gelijk te; hij lastert den HEERE daardoor, want wie nog slechts enig zedelijk gevoel heeft, zal zich alleen dan verblijden, als hij op rechtmatige wijze iets verwierf, anders moet hij voor Gods toorn vrezen.

Dat is; hij verbergt de begeerte niet, maar roemt er luide over, want hij zegent den gierigaard, den rover, en waant zich verheven boven alle goddelijke en menselijke macht. Daarom lastert hij Jehova, zegt hem vaarwel, verloochent hem. David schildert hier den goddeloze in zijn droevig bestaan, zodat hij zich voor aller oog openbaart als een verzaker van God en Zijn dienst.

Liever: "de gierigaard zegent zich zelven," of: "de dief heeft voorspoed."

De goddeloze, gelijk hij zijn neus omhoog steekt, gelijk hij in zijnen overmoed en hoogmoed zich zelven verheft, onderzoekt niet1), hij hoort de stem van ‘t geweten niet meer, dat hij toeschroeide, nog vraagt naar iemand meer (Luk. 18: 2,4) a); al zijne gedachten zijn, dat er geen God is 2) (vs. 13); hij gelooft het niet dat de Heere vergelding zal doen.

Ps 14: 1; 53: 2.

In het Hebr. Rascha’ kegobah affo bal-jidrosch. Beter: De goddeloze zegt, in zijn hoogmoed: Hij wreekt niet. Want wel betekent het tweede woord, hoogheid en het derde,

neus maar verenigd betekenen zij, hoogmoed. In het Arabisch komt deze verbinding veel voor. En het laatste woord betekent wel onderzoeken, zoeken, maar ook wreken, tuchtigen, straffen, als gevolg van het onderzoek van den rechter. En niet wordt dit gezegd van de goddelozen, maar van den Heere God, van Wie ook in het tweede gedeelte in dit vers sprake is.

Onder deze woorden versta ik, in heiligschennende stoutmoedigheid alle recht en plicht om te keren, alsof er geen God in den hemel gevestigd is. Want indien zij overtuigd zouden worden, dat er een God is, zou de vrees voor een toekomend oordeel hen terughouden.

De Engelse vertaling heeft: "God is niet in al deze gedachten," waarbij Spurgeon aantekent: "Zie de uitwerking van den hoogmoed, zij houdt den mens af van het zoeken van God. Het is moeilijk te bidden met een stijven hals en ongebogen knieën. "God is niet in al deze gedachten; " hij dacht veel, maar hij had gene gedachten voor God. Te midden van hopen kaf was er geen korrel tarwe. Dit is ene zware beschuldiging, want waar de God des hemels niet is, daar is de vorst der hel regerende en woedende, en indien God niet in onze gedachten is zullen onze gedachten ons ten verderve voeren."

Zijne wegen maken ten allen tijde smarte 1) gelukkig ten allen tijde; Uwe oordelen, o Heere, zijn hem ene hoogte die hem niet ontzet, omdat hij gelooft, dat die zo verre van hem zijn, verontrusten zij zijn geweten niet; al zijne tegenpartijen, die blaast hij aan, blaast hij tegen zijn overmoed, allen, die het wagen zich tegen over hem te stellen, behandelt hij met hoon en verachting.

Omtrent het eerste gedeelte van het vers verschillen de uitleggers niet weinig. De Griekse vertaling zet over door, zijne wegen zijn schandelijke. Maar velen vatten het op in actieven zin en nemen het voor, schrik aanbrengen, smart aandoen, alsof gezegd was: de wegen der goddelozen zijn te vrezen voor de goeden. en doen hun smart aan. Anderen brengen het op God terug, omdat zijne wegen uitkomen d.i. altijd welgelukken. Waar dewijl op andere plaatsen der H. Schrift dit woord dezelfde kracht heeft als voorspoedig zijn, verwonder ik er mij over, dat omtrent deze plaats onder de geleerden zoveel verschil is, dewijl toch in het tweede lid de Profeet helder aantoont, dat hij over den voorspoedigen toestand der goddelozen spreekt en over den voortdurenden toestand van vrolijkheid die hen dronken maakt. Verder niet slechts klaagt de Profeet over hun geluk, maar hun misdaad legt hij daarin bloot dat zij door de goedertierenheid Gods tot boosheid zich laten verharden. Daarom kom ik tot deze oplossing. Deze voortdurende voorspoed hen te beurt vallende, snoeven zij, dat God aan hen verbonden is, zodat zij Zijn oordeel verre van zich afwerpen. En wanneer iemand tegenstand zou bieden, dan vertrouwen zij, dat zij hem terstond door hun geblaas zouden kunnen verdrijven. Laten wij derhalve de eenvoudige bedoeling van den Profeet vasthouden, dat, namelijk de goddelozen met God spelen onder het voorwendsel Zijner verdraagzaamheid.

In het Hebr. Jachiloe derakaw bekol-eeth. Beter: Zijne wegen zijn ten allen tijde vast, d.i. voorspoedig. Want wel betekent het eerste woord kwellen iemand zijn overmacht doen

gevoelen. maar ook krachtig, vast zijn en daarom, voorspoedig. Wij hebben hier hetzelfde denkbeeld, dat ook in Jer. 12: 1 wordt uitgesproken.

Hij Zegt in zijn hart, terwijl hij vol goddeloos zelfvertrouwen op zijne veiligheid roemt: Ik zal niet wankelen; want ik zal van geslacht tot geslacht in geen kwaad, in geen ongeluk zijn 1); door den overvloed, dien ik bezit. zijn mijne kinderen en kindskinderen beveiligd.

De goddeloze spreekt hier uit in zijn overmoed, maar zonder grond, wat de verwachting van den gelovige mag wezen op grond van Gods belofte.

Zijn mond is, ten gevolge van dat zelfvertrouwen en godloochenen, vol van vloek, en bedriegerijen of, geweld, en listtegen den naaste; onder zijne tong, al wat hij spreekt, is moeite, kwelling, die hij anderen veroorzaakt en ongerechtigheid (Rom. 3: 14).

Hij zit, gelijk een straatschender (Hos. 6: 9), in de achterlage der hoeven; hij loert in de nabijheid der bewoonde plaatsen, in verborgene plaatsen doodt hij den onschuldige, daar hij dien uit zijn schuilhoek overvalt; zijne ogen verbergen zich 1) tegen den arme, den ongelukkige, om hem geheel ten onder te brengen.

In het Hebr. Jitsphonoe. Dit woord betekent wel verbergen, maar heeft van daar ook de betekenis van, bespieden, in het verborgen loeren. En die vertaling past hier beter. De dichter schildert hier den goddeloze als een struikrover, die op heimelijke wijze doodt en rooft.

Hij legt lagen, loert in ene verborgene plaats; gelijk een leeuw in zijn hol 1), om daar op door te loeren; hij legt lagen, om den ellendige te roven, gelijk een jager naar het wild speurt; hij rooft den ellendige, daar hij bij geweld ook list voegt, als hij hem trekt in zijn net, dat hij voor hem gesteld heeft.

In zijn hol, dat is niet in zijn nachtleger, of waarin hij des daags vertoeft om te rusten, maar in het struikgewas, waar hij zich verbergt, om den argelozen reiziger te overvallen. De goddeloze wordt hier voorgesteld in het eerste gedeelte bij een leeuw, in het tweede gedeelte bij een jager.

Hij duikt neer om niet gezien te worden en met een onverwachten sprong te overvallen; hij buigt zich, kromt zich; en de arme hoop van weerlozen en onmachtigen valt in zijne sterke poten (Job 38: 40).

a) Hij zegt in zijn hart, wanneer hij zo de vromen slacht: God heeft het vergeten, Hij bekommert zich om zulke ellendige schepselen niet; Hij heeft zijn aangezicht verborgen voor hetgeen ik gedaan heb; Hij ziet niet in eeuwigheid; dat ik er dan nog voor gestraft zou worden.

Psalm 94: 7.

Een persoonlijk God zou den goddeloze in zijn werk hinderlijk zijn, daarom loochent hij Hem liever en denkt: "er is slechts een noodlot en dat is blind.".

Vreselijke verblinding! te denken dat de heilige, wijze en goede bestuurder van het heelal onbekend zou zijn met hetgeen op deze wereld voorvalt, of onverschillig daaromtrent. Maar dat is de dwaasheid en dolheid van atheïsme, hetwelk, omdat niet spoedig het vonnis tegen eens kwade zaak wordt ten uitvoer gebracht zich er geheel op toelegt om kwaad te doen.

Met zulke goddelozen hadden de Israëlieten in David's dagen te strijden, maar het waren woeste heidenen en wat had men dan anders van deze te verwachten? Maar als de Kerk van Jezus Christus niet slechts van buiten af, maar dikwijls zelfs binnen in haar, onder hare eigene belijders zulke mensen en zulke vijanden kent, wie kan nog twijfelen aan de grootheid in het alles verwoestende van het zedelijk bederf? Wie kan dan nog met zo veel ophef van den adel van ons geslacht gewagen? Leren wij er veel liever uit, tot welk ene laagte van verbastering en goddeloosheid wij zinken kunnen en gewis zinken zullen, wanneer wij God vergeten en door den Heere eindelijk aan ons zelven overgelaten worden.

12.

II. Vs. 12-18. In tegenoverstelling tot degenen, die geen God of slecht enen doden God hebben, roept thans de Psalmist tot zijnen God, den levenden God, dat Hij den schijn te niet doe, alsof hij niet zou zien en horen, zich om de wereld niet zou bekommeren noch de goddelozen bestraffen, hij bidt dat God niet langer zijne hulp onthoude aan degenen, die onschuldig lijden, maar Zich wreke aan deze, die Hem verachten en de onschuldigen verdrukken. Hij is zeker van de verhoring zijner bede en ziet met het oog des geloofs de vijanden reeds vernietigd zich uit ellende verlost, en alzo wilt hem het "Waarom" ontlokte (vs. 1) volkomen opgelost.

Sta op, HEERE God! van Uwen zetel in den hemel; hef Uwe hand, die Gij schijnbaar in den schoot gelegd hebt; vergeet de ellendigen niet, opdat het misdadig woord der goddelozen (vs. 11) tot schande worde gemaakt.

Waarom, daar Gij toch naar Uwe heiligheid niet dulden kunt, dat Uwe eer geschonden wordt, waarom lastert de goddeloze God? zou hij God mogen lasteren? Waarom duldt Gij het, dat hij zegt in zijn hart: gij zult het niet zoeken, niet wreken. God laat alles op aarde ongestraft.

Zoeken, is hier in de betekenis van, bezoeken, wreken. De goddeloze stelt den dag des oordeels altijd verre van zich, en zou zich desnoods met den dood kunnen verzoenen, indien hij er nu ook zeker op aan kon, dat die dag niet zou komen. Maar al stelt de goddeloze den dag des oordeels verre, toch indien zijn consciëntie niet gans en al als met een brandijzer is toegeschroeid, overvalt hem nog wel eens de vrees, dat hij zich kan bedriegen.

Echter in zijn leven handelt hij, alsof er geen rechtvaardig en heilig God is, die de zonde geenszins ongestraft laat.

Gij ziet het immers, alles wat op aarde geschiedt en in ‘t bijzonder deze verdrukking? Zeker: want Gij aanschouwt de moeite en het verdriet door mensen aan mensen bereid, opdat men het in Uwe hand geve1), en Gij het op Uwen tijd wreekt; op U verlaat zich de arme in al het onrecht, dat hem wordt aangedaan; Gij zijt geweest een helper van den wees, van elk, die onder mensen geen bijstand, geen verzorger heeft.

Niets is gemakkelijker, dan in het algemeen te erkennen, dat de wereld en de menselijke aangelegenheden door God verzorgd worden, maar deze kennis in beoefening te hebben en er een dagelijks gebruik van te maken, is zeer moeilijk. En echter laat ons koud, wat de Schrift over de macht en rechtvaardigheid Gods predikt, indien niet ieder voor zich, naarmate de nood het vordert, dit op zich zelven toepast. Laten wij derhalve leren, door dit voorbeeld van David, het besluit te nemen, dat, waar het geldt van God, dat Hij er kennis van neemt, welke schade den goeden en eenvoudigen wordt aangedaan, door Hem onze moeiten en smarten worden gezien, ook dan, wanneer Hij er tijdelijk de ogen voor schijnt te sluiten.

Van een God, die zich niet bemoeit met wat op deze wereld voorvalt in het algemeen, en met wat den gelovige overkomt in het bijzonder, wil David niets weten. Integendeel, Gods Voorzienige zorg, Zijne alwetendheid, Zijn aanschouwen van alles wat gebeurt, is voor den knecht Gods ene heerlijke troostbron. En waar hij dan tevens weet, dat die God is een rechtvaardig God, daar durft hij gerust zijne zaak in Zijne handen stellen. Hoeveel kinderen Gods hebben uit deze woorden troost en kracht, moed en lijdzaamheid geput, als het hun bange was op tijdelijk en geestelijk gebied. Het zich geven in de hand zijns Gods blijft immer een heerlijk rustpunt voor de benauwde en aangevochtene ziele.

Breek dan, om met der daad te bewijzen, wat het geloof van U betuigd heeft, den arm des goddelozen en bozen, dien hij tegen den rechtvaardige opheft om hem te verderven; zoek zijne goddeloosheid, vonnis en straf die, totdat Gij haar niet vindt 1), totdat zij geheel is geboet, en daardoor uitgewist (Psalm 37: 10, 36).

Sterker kan het niet, want als Gods alwetendheid en Zijne alziende ogen geen goddeloosheid meer zien en ontdekken, dan is zij ook niet meer, dan is zij geheel en al verdwenen van de aarde. De dichter ziet hier niet alleen op het tegenwoordige, maar ook op de toekomst. Hij spreekt hier het geloof uit, dat Gods alvermogende en koninklijke heerschappij alle vijanden en de goddelozen eenmaal voor eeuwig vernietigen zal. Vandaar dat hij in het volgende vers van dit koningschap Gods spreekt en het aanschouwt, hoe Hij alle Heidenen of zoals het ook vertaald kan worden, alle volkeren, zowel Israël als de Heidenen, die niet naar Hem willen luisteren, zich niet onder Zijne koninklijke heerschappij willen buigen, zal vernietigen. (Zie Jes.52: 1. MATTHEUS. 21: 33).

a) De HEERE is Koning eeuwiglijk en altoos (Exodus 15: 18), daarom zal de afgebedene overwinning der bozen niet uitblijven; de heidenen, de onbesnedenen van harte (Ezechiël. 16: 3), zowel als de onbesnedenen naar ‘t vlees, zulk ene heerlijke toekomst aanschouw ik reeds voor mijnen geest, zijn vergaan uit Zijn land, dat Hij zich tot Zijn gebied in ‘t bijzonder verkoren heeft.

Psalm 29: 10; 145: 13; 146: 10. Jer. 10: 10. Klaagt. 5: 19. Dan. 4: 3; 6: 27. 1 Tim. 1: 17.

Laat de arme, bedroefde, vervolgde of aangevochtene gelovige zich herinneren, dat de satan zich zelven aangematigd heeft, de vorst van deze wereld te zijn, en dat hij de vader is van alle goddelozen. De kinderen Gods kunnen niet meer vriendelijkheid, getrouwheid of rechtvaardigheid van zulke personen verwachten dan de gekruisigde Heere der heerlijkheid. Maar deze Jezus, die eenmaal geleden heeft, regeert nu als Koning over de gehele aarde ten zegen Zijner Kerk en Zijn rijk zal geen einde nemen. Laat ons dan ons zelven aan Hem overgeven, nederig vertrouwende op Zijne genade. Hij zal de Zijnen uit elke beproeving redden en den arm van elke goddelozen onderdrukker verbreken, en satan binnen kort onder Zijne voeten vertrappen. Maar van den hemel alleen zal alle zonde en verzoeking uitgesloten zijn. Geen Kanaäniet zal daar binnen gevonden worden, gene begeerte zal in het hart van enig bewoner blijven, gene onvolkomenheid zal bekend zijn in liefde, heiligheid en vreugde.

Zo roep ik uit, als ware die heerlijke tijd reeds aanwezig: HEERE! Gij hebt den wens der zachtmoedigen gehoord. Gij zult, doordien Gij door Uwen geest hen daarvan verzekert, hun hart sterken, Uw oor zal opmerken, welke zuchten van de lippen Uwer kinderen gaan.

PSALM 11.

TROOST TEGENOVER DE VIJANDEN BESTAAT IN WAAR VERTROUWEN OP GOD.

Een psalm (Psalm 3: 1), van David voor den opperzangmeester (Psalm 4: 1).

Wat in Psalm 10: 8 vv. van de vervolgingen der goddelozen, waarmee zij de rechtvaardigen bedreigen, gezegd was, neemt de nu volgende Psalm (vgl. vs. 2) met bijzondere betrekking tot ene bepaalde omstandigheid in David's leven weder op. Hij toont aan, hoe tegen dergelijke gevaren, ook wanneer hun dreigende aard zich tot ene hoogte verheft, dat de omstandigheden wanhopig schijnen, toch het vertrouwen op den Heere, waarbij men niet eerder van zijne plaats wijkt, voordat de Heere het teken tot wijken geeft, ene veel betere zekerheid verschaft, dan de menselijke wijsheid denkt. Die toestand in David's leven was die, welke in 2 Samuel 6 nader beschreven is, toen de later uitgesproken opstand van Absalom zich ene poos in stilte had voorbereid, zodat men reeds kon vermoeden, wat den koning van zijnen afvalligen zoon en diens helpers voor de deur stond, zonder evenwel nog te berekenen, volgens welk plan het ten uitvoer zou komen. Zulke tijden, wanneer men iets vol onheil zich ziet ontwikkelen en toch niet weet, wat het zijn zal en hoe het komen zal, vervullen gewoonlijk de ziel met bijzonderen angst en hevige onrust; slechts de reeds gevorderden in de school des geloofs verstaan het van den beginne af, het oog helder en het hart vast te bewaren. Zulk een ver gevorderd gelovige zal die edele kunst ons hier leren, terwijl hij ons in den angst van zijnen toestand verplaatst en ons de sterkte van zijn geloof doet gevoelen.

Vs 1-2. Kort en bondig verklaart David, dat zijn vertrouwen op den Heere is tegenover degenen, die hem raden zijn leven door ene spoedige vlucht te redden, omdat de toestand-en zij hadden daarin recht-zó was, dat hij alles moest overgeven; God is hem bescherming genoeg, ook tegenover de grote macht van den boze.

Ik betrouw op den HEERE en ben onder de schaduw Zijner vleugelen veilig geborgen (Psalm 11; 36: 8); hoe zegt gij lieden, die zegt het goed met mij te menen, maar slechts menselijke en gene goddelijke gedachten hebt (MATTHEUS. 16: 23), tot mijne ziel: Zwerft, vlucht gij, David, met de schaar van uwe getrouwen (2 Samuel 15: 18), henen naar ulieder gebergte, de bergen, die vroeger ten tijde van Sauls vervolgingen zo dikwijls uwe toevlucht waren (1 Samuel 23: 19 vv.; 26: 1 vv.), vlucht daarheen zo snel als een vogel, die in de vlakte vervolgd, naar de bergen vlucht.

De heiligen van vroegeren tijd wilden gene bevrijding aannemen op lage voorwaarden. Zij verachtten het te vluchten om de rust te genieten, tenzij het ware met de vleugelen van ene duive, bedekt met zilveren onschuld. Even gewillig waren vele van de martelaars om te sterven als om ten middagmaal te gaan. De pijnigers waren vermoeid van het pijnigen van Blandina. "Wij zijn beschaamd, o keizer! De Christenen lachen over uwe wreedheid en worden te meer beslist," zei een van de edelen van Julianus. Dit achtten de heidenen halsstarrigheid, maar zij kenden de macht des Geestes niet, noch de verborgene wapenrusting, die de heiligen op hun harten dragen.

David voert zijne vrienden ook overigens sprekende in in de Psalmen uit den tijd der vervolging van Absalom (Psalm 3: 3; 4: 7); hun moedeloosheid, die hij later had te berispen en weg te nemen, openbaarde zich reeds, gelijk wij hier zien, toen het onweder opkwam.

Deze personen zouden ook de personificaties kunnen zijn van de twijfelende gedachten, die in het gemoed van den zanger ontstonden, zo dat het: "vlucht" de stem van het vlees ware, die zich tegenover de stem des Geestes: "Ik betrouw op den Heere" verheft. Niemand, ook de verst gevorderde niet, heeft nodig, degenen, die het "vlucht" spreken, buiten zich te zoeken.

Om welke reden David toch later zelf tot zijne getrouwen sprak: "Maakt u op; laat ons vlieden," zie daarover 2 Samuel 15: 16

Voor het menselijk oog is het zeker, gelijk gij voorstelt, buiten hoop, zonder enig middel van uitkomst dan ene haastige vlucht; want, ziet, de goddelozen spannen den boog, zij schikken hun pijlen op de pees, om in het donkere te schieten naar de oprechten van harte; zij maken zich gereed tot den strijd, om degenen, die den Heere vrezen, heimelijk ten onder te brengen.

De toestand is ene van gehele omverwerping van alle recht in den staat; zeker de fundamenten worden omgestoten, de grondslagen, waarop het recht en het welzijn des volks rusten, worden ondermijnd. Wat heeft de rechtvaardige bedreven 1)? Wat zou de rechtvaardige dan kunnen doen?

Hier worden de moedelozen sprekende ingevoerd, die geen heil meer verwachten, dewijl de grondvesten van den staat, waarop recht en gerechtigheid rust, zijn omver gestoten. Moedeloos vragen zij dan ook: Wat zal de rechtvaardige doen? Waarop zij geen ander antwoord verwachten dan, niets.

4.

II. Vs. 4-7. De heilige zanger rechtvaardigt, wat hij in het vorig gedeelte gezegd heeft, daarmee, dat de Heere gezeten is boven alles, wat op aarde geschiedt, en dat zo dikwijls er geheel op toegelegd is, om het klein geloof te ontmoedigen. God weet den val der boosheid, die almachtig schijnt, als in een ogenblik te bewerken en daarentegen aan den rechtvaardige de overwinning te geven.

De aarde biedt hulp noch hoop meer aan, maar ons oog richt zich naar boven 1). De HEERE is in het paleis Zijner heiligheid, dat Hij boven de aarde, boven het oproerige Jeruzalem, heeft (Psalm 18: 7; 29: 9); des HEREN troon is in den hemel (Psalm 9: 8; 103: 19 9.7 103.19), en van daar gaat de beslissing over alle aardse zaken uit (Micha 1: 2. Habakuk. 2: 20); Zijne ogen aanschouwen al wat hier beneden geschiedt, hoe verborgen het ook zij; Zijne oogleden, gelijk wij mensen, als wij iets nauwkeurig willen opmerken, de wenkbrauwen samentrekken, proeven de mensenkinderen, beide de rechtvaardigen en de goddelozen.

Het is ene grote betoning des geloofs, wanneer wij in de wereld rondom door duisternis omgeven zijn, licht van den hemel te zoeken, dat ons tot hoop op redding leidt: want hoewel allen aanstonds belijden, dat de wereld door God geregeerd wordt, zo zijn er, wanneer ene treurige verwarring der zaken ons met duisternis omgeeft, slechts weinigen, bij welke deze overtuiging in het binnenste van het gemoed bevestigd is.

Het ware met de gelovigen gedaan indien, zij geen God hadden, tot wie zij hun toevlucht konden nemen, geen God om op te vertrouwen geen toekomstigen zegen, om te verwachten.

De HEERE proeft, beproeft den rechtvaardige, Hij merkt in de diepte zijner ziel het waarachtige op, en beschermt hem met liefde, gelijk hij den Heere met liefde aanhangt (Psalm 3. Job 23: 10); maar den goddeloze, en dien, die geweld lief heeft, met lust de zwakkeren verdrukt, haat Zijne ziel met al de kracht Zijner heiligheid.

Hij zal op de goddelozen regenen strikken, in welke zij, die zich veilig voor Zijne oordeelden waanden, plotseling en zeker gewikkeld worden (Job 21: 17), vuur en zwavel; gelijk eens Sodom en Gomorra (Genesis 19: 24), zullen zij vergaan; en een geweldige stormwind, een adem Gods, die als een stroom van toorn neervalt (Jes. 30: 33), zal het deel huns bekers zijn, zal de inhoud zijn van een kelk, dien zij tot den laatsten druppel zullen moeten uitdrinken.

Verharde zondaar! lees dezen Psalm en zie uwe verdoemenis. De Rechter staat voor de deur; de laatste roepstem tot bekering wordt tot u gericht, het vonnis is nabij, en door de donkere schaduw des doods zult gij gaan in het rijk van den eeuwigen toorn. Haast u dan, o zondaar! naar het kruis van Christus.

Dat vonnis komt zeker, want de HEERE is rechtvaardig, Hij heeft gerechtigheden 1) in de kinderen der mensen lief, omdat zij met Zijn wezen overeenstemmen (Psalm 33: 5; 45: 8);

Zijn aangezicht aanschouwt den oprechte 2) met welgevallen (Psalm 34: 16), in vreugde en liefde tot in eeuwigheid (Psalm 17: 15; 140: 13).

Hoe lang ook dikwijls Gods genade en heil zich verbergen, zo is de vrome toch zeker, die toch eindelijk weer te zullen genieten: krachtige tegenstelling tegen het in vs. 6 beschreven gericht!

Hoe gezegend is het een God in Christus te hebben, om tot dien te vluchten, en op Hem al ons vertrouwen te stellen. Het is alleen het gegronde vertrouwen op de redding door Christus Jezus, dat een waar gelovige in elke droefheid een genoegzamen steun vindt. Wezenlijke, vaste en ware troost zal elke wedergeboren gelovige vinden, die den Redder tot zijne hoop, zijnen rijkdom, zijne verlossing heeft. Hoe staat de zaak tussen God en onze zielen? Is Christus onze hoop, onze troost, onze zekerheid? Zo en niet anders, zal de ziel door al die mogelijkheden en al dien strijd heen komen.

Of: De oprechten zien Zijn aangezicht. Beide vertalingen geven bij de uitkomst hetzelfde weer. Want indien de Heere ziet op de oprechten in welgevallen en genade, zien ook zij Zijn aangezicht en ervaren de liefelijke blijken er van. De Heere verbergt Zijn aangezicht voor den goddeloze, maar voor den rechtvaardige is Hij een goedertieren God.

PSALM 12.

GEBED OM BEWARING DER WEINIGE GETROUWEN DOOR GODS WOORD.

Een Psalm van David (Psalm 3: 1) voor den opperzangmeester (Psalm 4: 1), op de Scheminith (Psalm 6: 1).

2.

Was ook David's tijd verreweg de beste in Israël's geschiedenis, zo was hij toch, gelijk bij 2 Samuel 21: 22 werd opgemerkt, in het licht van den Geest der heiligheid beschouwd, aan de andere zijde ene zo in den grond bedorvene, dat even goed als op elke anderen tijd, het zuchten naar de toekomst des Heren, tot het karakter der ware gemeente behoorde. David, de mond van deze gemeente, moest zulk een zuchten tot ene bepaalde uitdrukking brengen. Nu heeft hij de klacht der Kerk, die aan alle tijden gemeen is, over het in haar eigen midden heersend verderf in de wereld, gedeeltelijk reeds onder woorden gebracht in de beide voorafgaande Psalmen; hier wordt echter de klacht ook naar den vorm tot een werkelijk klaaglied

Vs. 2-5. De zanger klaagt over het verderf, dat in zijnen tijd heerst, bijzonder over de zo ver verbreide trouweloosheid en huichelarij en den overmoed van diegenen, die vaardig met de tong, zich de heerschappij op aarde aanmatigen, Hij bidt, dat de Heere de zijnen, die onderdrukt worden, te hulp kome en aan dat geslacht van goddelozen een einde make.

Behoud, o HEERE! help bij dezen heillozen, zo diep verdorven toestand dezer gemeente; want de goedertierene, de vrome, die volgens de beide tafelen der wet liefde jegens God en den naaste gevoelt (Psalm 4: 4; 30: 5; 31: 24; 37: 28 wordt niet meer gevonden; want de getrouwen, degenen, op wier trouw men zich verlaten kan, zijn weinig geworden onder de mensen-kinderen (Jes. 57: 1. Jer. 7: 28. Micha 7: 2).

Sommigen menen, dat dit een klacht is over een onrechtvaardige moord op de vromen, alsof hij had gezegd, dat wie nog billijkheid en trouw najaagde, onredelijk door Saul was gedood. Ik nu vat de bedoeling eenvoudiger op, dat er geen weldadigheid of waarheid meer was overgebleven onder de mensen.

Dat de profeet hier zulk ene spreekwijze gebruikt, welke de zaak groter maakt dan zij inderdaad is, daartoe geeft hem de heftige ijver aanleiding; want er zijn altijd nog heiligen op aarde. Volgens deze spreekwijze klagen nog heden allen, dat er volstrekt gene trouw onder de mensen is, dat men in alles bedrieglijk handelt.

Geloof en zaligheid zijn als de boom en de vruchten; in den grondtekst staat een woord, ‘t welk enigen, als Luther, verstaan: een gelovigen, (voor goedertierenen) en niet ten onrechte, want het komt af van heaemim, ‘t welk betekent die gelatenheid, die een zuigeling betoont in den schoot zijner moeder, alwaar hij zich in volle zekerheid acht te zijn; zo zijn ook de gelovigen rechte schootkinderen Gods, welke, van Zijne wijsheid, waarheid en andere roemwaardige deugden en eigenschappen overtuigd, een hartelijk vertrouwen in Christus tot God als hunnen Verbonds-God hebben. Getrouwen of heiligen zijn zulke mensen, die een gelovig hart hebben, waarlijk God vrezen en zich benaarstigen, om zoveel hun in deze onvolmaaktheid door Gods genade mogelijk is, zo te leven, dat zij boven zich een genadig God en in zich een genadig God en in zich een gerust geweten hebben mogen, die God boven alles en de naasten liefhebben, hun geloof door de werken bewijzen en een teer gemoed hebben, die met Abraham voor God wandelen en oprecht zijn, zich benaarstigen om hun roeping en verkiezing vast te maken. Daar bestaat de ware heiligheid niet in stuurse gebaren, een hangend hoofd, zuchten en klagen, niet in zelfverkorene nederigheid en slechte kleding.

Zij spreken valsheid, dingen, die slechts op leugen en bedrog berusten, geheel tegen de geest van het 8ste gebod (Efeziers 4: 25), een ieder met zijnen naaste, met vleiende lippen, zij spreken met een dubbel hart, terwijl de gezindheid des harten juist tegenovergesteld is aan de gladde veinzende redenen der tong.

De HEERE snijde af alle vleiende lippen, (Gal. 5: 12), de grootsprekende tong 1), de tongen die zo uit de hoogte spreken.

Vleiende lippen en ene grootsprekende tong zijn in zoverre verenigbaar als de grootspreker, waar het in zijn eigen belang is, tot een vleier wordt.

De Heere roeie uit, die daar zeggen: Wij zullen de overhand hebben met onze tong, wij bewerken door onze welbespraaktheid wat wij willen, onze lippen zijn onze, zijn in onze

macht zodat wij spreken kunnen wat wij willen en voor alles raad weten en in alles onze begeerte verkrijgen! Wie is heer over ons 1)?

Luther past deze verzen op de valse leraars toe, en in de eerste plaats op die der Roomse Kerk. Op die verklaring past het woord van Joh. Arndt: "De valse geestelijkheid wil geen Opperheer erkennen, keizer, koning en de gehele Overheid moet onder den paus zijn, den paus de voeten kussen zich zelf door den paus met den voet op den hals laten treden. Waar deze anti-christelijke tirannie is, daar is de grond omgehaald, wat kan daar de rechtvaardige te weeg brengen! en er kan gene groter tirannie zijn, dan die, welke over de zielen en over het geweten heerst. Daar zuchten de armen; spreekt iemand een woord tegen, het is steeds: "naar het vuur met hem." Daar moeten de arme zielen in benauwdheid zijn, en er wordt zo op hen geloerd, als een leeuw in zijn hol loert, daar hangt het adderengebroedsel zo aan elkaar, dat men zich daarvoor niet genoeg kan wachten."

Met deze woorden verklaren zij, dat zij geen gezag over zich weten of dulden. Zij menen, dat zij alles kunnen doen, alles in hun handen hebben, zodat geen macht ter wereld hen kan beletten, wat zij bedacht hebben, of uitspreken. In het volgende vers wordt nu de Heere sprekende ingevoerd, waarin Hij verklaart, dat Hij de ellendigen en verdrukten zal helpen en uithelpen.

6.

II. Vs. 6-9. Als antwoord op zijn gebed verneemt de heilige zanger spoedig ene Godsspraak, die het naderen des Heren verkondigt; want juist door de zelfvergoding dergenen, die in den mond zo grote helden zijn, is de Heere daartoe opgewekt, want Hij kan Zich de heerschappij op aarde niet laten ontnemen, noch de Zijnen altijd knechten laten blijen. Op dat woord stelt dan David zijn vertrouwen, daar hij weet, hoe volkomen een woord van God te vertrouwen is. Hij brengt zijne ziel tot rust, in het zeker uitzicht op des Heren genadige bewaring in deze wereld vol verzoeking, een uitzicht, dat hem te zekerder is, hoe groter het gevaar is van het altijd verder om zich heen grijpen van de heerschappij der boze mensen.

Om de verwoesting der ellendigen, het lijden der ongelukkigen, om het kermen der nooddruftigen, dat tot mij opgeklommen is, zal Ik, die tot hiertoe slechts stilzwijgend toezag, nu opstaan (Jes. 33: 10), zegt de HEERE: Ik zal in behoudenis, in heil zetten, dien hij aanblaast 1), tegen wie men leugens blaast.

In het Hebr. Aschitha bejescha' jafiach lo. Beter: Ik zal in heil zetten, hem, die daarnaar hijgt. De Heere belooft hier toch, dat waar Hij schijnbaar tot nu onverschillig heeft aangezien het lijden van Zijn knecht, Hij nu zal opstaan en in een toestand van heil of geluk stellen, die er reeds zo lang naar heeft uitgezien.

Op het woord dezer belofte klinke dan uit mijnen mond een lied van lof als antwoord en dit luidt: a) De redenen des HEREN, elke en zo ook die, welke zo even als belofte van hulp ontvangen werd, zijn reine, zuivere redenen, zij zijn niet gelijk aan het onreine erts, waarvan

eerst het vuil moet afgescheiden worden, maar aan het zilver, dat gelouterdis in een aarden smeltkroes, gezuiverd zeven maal 1), zodat niets onreins achtergebleven is.

2 Samuel 22: 31. Psalm 18: 31; 119: 140. Spreuken 30: 5.

Zeven is het getal der goddelijke Doxa (heerlijkheid). Gelijk in deze al het donkere overwonnen is en het tot een vlekkeloos licht geworden is, zulk een reine en getrouwe glans en uitdrukking van het Goddelijke wezen is ook op zijne wijze Gods woord. Dat is in de eerste plaats waar van het zo even vernomen woord van Jehova over Zijne heilaanbrengende toekomst; dit is echter slechts een van Gods beloftevolle woorden, en wat van één geldt, geldt van alle.

Welk een onderscheid tussen de ijdele woorden der mensen en de zuivere woorden van Jehova. Der mensen woorden zijn ja en neen, maar des Heren beloften zijn Ja en zijn Amen. Wat waarheid, zekerheid, heiligheid, geloofwaardigheid aangaat, de woorden des Heren zijn als gezuiverd zilver. In het oorspronkelijke is hier ene toespeling op de meest gestrenge zuivering, die aan de ouden bekend was, door welke het zilver de grootst mogelijke zuiverheid verkreeg; het vuil was geheel vernietigd en alleen het kostelijk metaal achtergebleven, zo zuiver en vrij van elk in mengsel van dwaling of ontrouw is het Boek der woorden des Heren. De Bijbel is gegaan door den oven der vervolging, letterkundige kritiek, wijsgerigen twijfel en wetenschappelijk onderzoek, en heeft niets verloren dan die menselijke verklaringen, die er aan kleefden als schuim aan het kostbare metaal. De ervaring der heiligen heeft het op elke denkbare wijze beproefd, maar gene enkele lering of belofte is in de meest buitengewone hitte bezweken. Wat Gods woorden zijn, moeten ook de woorden Zijner kinderen zijn. Indien wij in de maatschappij Gode gelijkvormig willen wezen, moeten wij de wacht houden over onze woorden en de nauwgezetste reinheid en heiligheid in onzen omgang bewaren.

Men zou afzonderlijke gedeelten van het Boek kunnen inzien en zich zelven kunnen voldoen met sommige dingen, die op het eerste gezicht den schijn hebben van verkeerd te zijn. Maar laat men het lezen, het in zijn geheel lezen, laat men in aanmerking nemen het karakter der personen, aan wie de verschillende gedeelten worden toegeschreven, den tijd en de omstandigheden, onder welke die verschillende delen geschreven zijn en de bijzondere voorwerpen welke juist die gedeelten op het oog hebben, welke een ontrouw gemoed het meest bijzonder toeschijnen, en men zal overtuigd worden, dat, in plaats van dat zij hun oorsprong hebben in het hart van een bedrieger, het een werk is van mensen, die geleerd werden door den Heiligen Geest. Laat hen onderzoeken met zoveel gestrengheid als hun behaagt, alleenlijk dat hun onderzoek juist, wijselijk bestuurd en met een oprecht en onbevooroordeeld gemoed geschiede, en wij vrezen niet voor het gevolg. Er zijn gedeelten, die onwetendheid en dwaling beschouwd heeft als gedwongen en welke onreine harten gezien hebben, beschouwing de schaduwen van hun eigene onreinheid. Montesquieu zei van Voltaire: "Lorsque Voltaire lit un livre, il de fait, puis il écrit contre ce qu'il a fait. (Wanneer Voltaire een boek leest, maakt hij er van wat hem behaagt, en dan schrijft hij tegen hetgeen hij er van gemaakt heeft). Het is geen moeite om de bladzijden te besmeren en te bevlekken, en dan de vuile vlekken, die mensen van bedorven gemoederen er op geworpen hebben, aan

den schrijver te wijten. Maar indien wij het werkelijk zien gelijk het is, zullen wij bevinden, dat zijn schrijven is zonder vlek en rimpel.

Gods Woord is zo kostelijk en dierbaar, dat het zuiverst zilver tot den hoogsten trap gelouterd, daarbij slechts een zeer flauwe vergelijking maakt. Daar zijn vele proeven en blijken van zijn kracht en waarheid, van ouds her gegeven, dewijl het zeer dikwijls beproefd en menigmaal de steun en troost der Heiligen is geweest, welker verwachting op en uit hetzelve nooit teleurgesteld is. Zo mogen en moeten dan in het bijzonder ook de armen en onderdrukten, als hun alle aardse en menselijke troost ontvalt, vastelijk blijven steunen op de woorden en beloften van God in Zijn H.Woord gedaan, als welke zij altoos ja en amen zullen bevinden.

Gij HEREN zult hen bewaren; Gij zult hen, die naar Uw heil smachten, behoeden voor dit geslacht, dat de drager van den tegenwoordigen tijdgeest is (vs. 3-5); Gij zult de Uwen beschermen tot in eeuwigheid 1).

David kondigt hiermede aan, dat zolang de wereld staat, er altijd een strijd, bittere strijd zal zijn tussen de goddelozen en de vromen, dat de goddelozen hen zeker zullen trachten te verleiden, en wanneer zij dit niet kunnen, hen zullen verdrukken, maar hij spreekt hier ook de stellinge verwachting uit, dat God, de Heere, voor Zijn volk zal zorgen, hun belangen zal behartigen en niet toelaten, dat zij van de aarde verdwijnen.

De goddelozen draven rondom, hun goddeloosheid wordt hoe langer hoe groter, wanneer de snoodsten van des mensen-kinderen verhoogd worden, de boventoon hebben (Spreuken 12). Haast U dan, o Heere, om recht te doen!

Het voorbeeld van zulke slechte mensen is zeer verleidelijk, en zo keert het einde tot het begin terug. Daarvan is juist de bewaring (vs. 8) zo nodig.

PSALM 13.

GEBED IN TREURIGHEID EN ANGST DES HARTEN.

Een Psalm (Psalm 3: 1), van David, voor den opperzangmeester (1 Kronieken 25: 31).

2.

De toestand van den dichter is die van zodanig enen, die door langdurige vervolgingen en lang uitblijven der Goddelijke hulp tot aan de grenzen van de wanhoop gevoerd, en in dodelijke droefheid gekomen is, daarom zijn wij het met die uitleggers eens, die het ontstaan van den Psalm in de laatste jaren van den tijd der vervolging door Saul stellen, toen David in bijzondere mate Gods versterking nodig had, om niet ten laatste nog in de aanvechting te bezwijken. (1 Samuel 24: 20) Was de vorige Psalm het klaaglied der Kerk van alle tijden over de slechtheid der mensen, die zich in haar midden verheft, hier hebben wij David’s

persoonlijke klacht over de boosheid van zijnen vijand, die zich tegen hem verheft. (Vgl Psalm 12: 9 met Psalm 13: 3).

Vs. 2-3. Vooraf gaat een lange, diepe zucht van den Psalmist hij klaagt er over, welk ene grote smart hij op aarde te lijden heeft, en hoe hij in den hemel geheel vergeten is.

Hoe lang, HEERE! zult Gij mij steeds geheel en al, en voor altijd, vergeten? hoe lang zult Gij Uw aangezicht voor mij verbergen (Psalm 44: 25; 77: 8 vv.; 88: 15

De opmerkzame lezer zal opmerken, dat de vraag: "hoe lang?" op vier wijzen gedaan is. De smart van den Schrijver is gezien zo als die schijnt te zijn zo als die is, zo als zij hem zelven aandoet, en bovendien ook zijne vijanden. Wij zijn allen gereed het meest de treurigste zijde op te merken. Wij plaatsen gedenktekenen op de graven van onze vreugde, maar wie denkt om gedenktekenen van lof op te richten voor ontvangene weldaden? Wij schrijven vier boeken van klachten en slechts een van gezangen, en zijn veel meer te huis om ene Miserere te klagen dan een Te Deum te zingen.

Ook een vroom mens kan in zulk ene stemming van groten zielenangst geraken, inzonderheid wanneer hij onder de aardse tegenspoeden gedachtig wordt aan de bedrevene zonden, en in de hem dreigende gevaren het naderen van Goddelijke strafgerichten ondervindt, in zijne aanvechtingen de tuchtigende hand van den rechtvaardigen God gevoelt, en in de stemmingen van zijn verkeer met God de gevolgen van zijn overtreden van Goddelijke geboden erkent.

De gecompliceerde vraag: "tot wanneer, hoe lang.." (Psalm 74: 10; 79: 4; 89: 47 is de uitdrukking van een gecompliceerden zielstoestand, dien Luther kort en juist beschrijft: "de hoop zelf wanhoopt, en de wanhoop hoopt nog." De tegenspraak der vraag is uit den inwendigen strijd van geest en vlees te verklaren. Het vrezende hart denkt: "God heeft mij voor eeuwig vergeten", maar de Geest, die deze gedachte wegstoot, verandert die in ene vraagt die het tot een bloten schijn maakt: hoe lang zal het schijnen, dat Gij mij voor eeuwig vergeet? Het ligt in het wezen van den Goddelijken toorn, dat de ondervinding daarvan steeds van een indruk der eeuwigheid en dus van een voorsmaak der hel vergezeld is; het geloof houdt echter de liefde achter den toorn vast, ziet in het openbaren van den toorn slechts ene verberging van het liefelijk aangezicht van den God der liefde en verlangt, dat dit aangezicht zich weer ontdekke.

PSALM 13.

GEBED IN TREURIGHEID EN ANGST DES HARTEN.

Een Psalm (Psalm 3: 1), van David, voor den opperzangmeester (1 Kronieken 25: 31).

2.

De toestand van den dichter is die van zodanig enen, die door langdurige vervolgingen en lang uitblijven der Goddelijke hulp tot aan de grenzen van de wanhoop gevoerd, en in

dodelijke droefheid gekomen is, daarom zijn wij het met die uitleggers eens, die het ontstaan van den Psalm in de laatste jaren van den tijd der vervolging door Saul stellen, toen David in bijzondere mate Gods versterking nodig had, om niet ten laatste nog in de aanvechting te bezwijken. (1 Samuel 24: 20) Was de vorige Psalm het klaaglied der Kerk van alle tijden over de slechtheid der mensen, die zich in haar midden verheft, hier hebben wij David's persoonlijke klacht over de boosheid van zijnen vijand, die zich tegen hem verheft. (Vgl Psalm 12: 9 met Psalm 13: 3).

Vs. 2-3. Vooraf gaat een lange, diepe zucht van den Psalmist hij klaagt er over, welk ene grote smart hij op aarde te lijden heeft, en hoe hij in den hemel geheel vergeten is.

Hoe lang, HEERE! zult Gij mij steeds geheel en al, en voor altijd, vergeten? hoe lang zult Gij Uw aangezicht voor mij verbergen (Psalm 44: 25; 77: 8 vv.; 88: 15

De opmerkzame lezer zal opmerken, dat de vraag: "hoe lang?" op vier wijzen gedaan is. De smart van den Schrijver is gezien zo als die schijnt te zijn zo als die is, zo als zij hem zelven aandoet, en bovendien ook zijne vijanden. Wij zijn allen gereed het meest de treurigste zijde op te merken. Wij plaatsen gedenktekenen op de graven van onze vreugde, maar wie denkt om gedenktekenen van lof op te richten voor ontvangene weldaden? Wij schrijven vier boeken van klachten en slechts een van gezangen, en zijn veel meer te huis om ene Miserere te klagen dan een Te Deum te zingen.

Ook een vroom mens kan in zulk ene stemming van groten zielenangst geraken, inzonderheid wanneer hij onder de aardse tegenspoeden gedachtig wordt aan de bedrevene zonden, en in de hem dreigende gevaren het naderen van Goddelijke strafgerichten ondervindt, in zijne aanvechtingen de tuchtigende hand van den rechtvaardigen God gevoelt, en in de stemmingen van zijn verkeer met God de gevolgen van zijn overtreden van Goddelijke geboden erkent.

De gecompliceerde vraag: "tot wanneer, hoe lang.." (Psalm 74: 10; 79: 4; 89: 47 is de uitdrukking van een gecompliceerden zielstoestand, dien Luther kort en juist beschrijft: "de hoop zelf wanhoopt, en de wanhoop hoopt nog." De tegenspraak der vraag is uit den inwendigen strijd van geest en vlees te verklaren. Het vrezende hart denkt: "God heeft mij voor eeuwig vergeten", maar de Geest, die deze gedachte wegstoot, verandert die in ene vraagt die het tot een bloten schijn maakt: hoe lang zal het schijnen, dat Gij mij voor eeuwig vergeet? Het ligt in het wezen van den Goddelijken toorn, dat de ondervinding daarvan steeds van een indruk der eeuwigheid en dus van een voorsmaak der hel vergezeld is; het geloof houdt echter de liefde achter den toorn vast, ziet in het openbaren van den toorn slechts ene verberging van het liefelijk aangezicht van den God der liefde en verlangt, dat dit aangezicht zich weer ontdekke.

Hoe lang zal ik raadslagen voornemen, vreze koesteren in mijne ziel gedurende den nacht, wanneer de mens met zijn lijden alleen is en hij het dubbel gevoelt? hoe lang zal ik mij dan nog vermoeien met plannen te maken, om uit mijne ellende uit te komen? Droefenis is in mijn hart bij dag1); hoelang dan zal ook des daags mijn hart met kommer kwellen? Hoe lang zal mijn vijand over mij verhoogd zijn 2)?

De zin is: Hoe lang zult Gij mij aan mij zelven overlaten, hoe lang zal ik mij zelven vermoeien om een uitweg uit deze ellende en dezen nood te vinden, uit welke Gij mij zo gemakkelijk kunt bevrijden? Hierdoor wordt zeer de gemoedstoestand van een mens aangeduid, die in radeloosheid en verlegenheid zich afmat, om raad te vinden, nu eens een plan opvat en het dan weer in volslagene moedeloosheid opgeeft, omdat hij ziet, dat geen zijner plannen tot het doel kan leiden. Deze onrust, die in ons ontstaat, zodra de Heere in den nood Zijn aangezicht van ons afwendt, beschouwt de lijdende als zijne grootste kwelling.

Viermalen wordt het "hoe lange" herhaald, en daardoor de hevige gemoedsbeweging van den dichter uitgedrukt.

In de lengte van het lijden ligt ene veel hardere beproeving, dan in hare sterkte.

4.

II. Vs. 4-5. Op den langen, diepen zucht volgt als uit een hart, dat lucht gekregen heeft, de bede, waar reeds enige rust in op te merken is, de Psalmist roept tot den Heere zijnen God, terwijl hij tegenover elk der voorgaande stukken iets overstelt, en gelijk hij vroeger over vier kwade dingen geklaagd heeft, zo bidt hij nu om vierderlei goed.

Aanschouw toch, in plaats van Uw aangezicht nog langer van mij te verbergen, alsof Gij mijnen nood niet ziet, dezen ongelukkige, verhoor mij, HEERE, mijn God, die mij nu voor eeuwig vergeten hebt (vs. 2)! verlicht mijne ogen 1), schenk mij nieuwe levenskracht door den aanblik Uwer genade (1 Samuel 14: 27), opdat ik in den dood niet ontslape (Psalm 76: 6. 76.5 Jer. 51: 39, 57).

Zodra Gods aangezicht van ons afgewend wordt, volgt ontroering, bezwijken, verduistering des verstands, radeloosheid, zodat wij in ‘t donkere rondtasten en overal zoeken of wij zouden kunnen ontvluchten. Wanneer dus de Heere het licht van Zijn aangezicht naar ons wendt, zodat Hij ons verhoort, zo worden onze ogen weer verlicht en is overal overvloedig raad te vinden.

Wie in ellende ter neer zit, wiens levenskrachten vervliegen, diens oog is ingezonken en dof, maar als weer nieuwe levenskracht wordt geschonken, wordt ook het oog weer helder. Welnu, hierom bidt David hier. Tengevolge van zijn moedelozen toestand vergaat zijn kracht, staat zijn oog dof en vreest hij algehele inzinking en eindelijk den dood. En het is daarom, dat hij zo uit den diepsten grond des harten tot zijn God de toevlucht neemt. Want o, David weet het ook, dat Gods eer er mede gemoeid is, dewijl de Heere hem tot koning heeft gezalfd.

Uit de diepte roept hij dan tot den Heere, en waar hij aan de ene zijde het beeld van den gelovige vertoont in zijne moedeloze ogenblikken, zo toch ook weer dat van den gelovige, bij wie het toevluchtnemend geloof zich in al zijn kracht openbaart.

Opdat niet mijn vijand, die zich boven mij verheft (vs. 3), wanneer hij mij geheel en al ten onder gebracht zal hebben, zegge: Ik heb hem overmocht, opdat niet mijne tegenpartijen zich

verheugen, wanneer ik zou wankelen, zou bezwijken, want Uwe eer zou schade lijden, wanneer Gij Uwen knecht, die zich op U verlaat, aan zulk een hoon der goddelozen zoudt willen blootstellen 1).

Had het hier slechts zijne eigene zaak aangegaan, deze gedachte ware hem wel niet zo bijtend geweest, waar echter, gelijk hier bij David, die reeds vooraf de zalving tot Koning van Israël ontvangen had, en op wie in dit opzicht het hoopje der vromen van dien tijd hoopvol zag (Psalm 5, inleiding), Gods waarachtigheid zelf op het spel staat en het hoongelach der goddelozen over den knecht Gods minder henzelve dan den Heere geldt, daar snijdt dit onverdraaglijk in de borst der vromen.

6.

III. Vs. 6. Op de bede volgt de vreugde des geloofs over de zekere verhoring; de Psalmist weet, dat boven alle schouwspelen van onzen strijd hier beneden, een genadig en gaarne helpend God als toeschouwer zit, en dezen God zingt hij lofliederen, terwijl het nog om hem dondert en bliksemt.

Maar 1) ik vertrouw, hoe zeker het ook mijne vijanden reeds menen, dat ik bezwijken zal (vs. 5), op Uwe goedertierenheid; zeker Gij zult mijne smart wegnemen; mijn hart zal zich verheugen in uw heil; als ware de redding, die ik verwacht, reeds aanwezig; ik zal den HEERE zingen, omdat Hij aan mij welgedaan heeft.

Dat is het voorrecht van den godvruchtige boven den wereldling: wanneer de laatste door den druk en de bezwaren des levens wordt geplaagd, vervalt hij ras tot moedeloosheid en zinkt hij al dieper in vertwijfeling, omdat hij geen God voor zijn hart kent, en hij slaat over tot enen weg van verstrooiing of wanhoop; maar het kind van God weet zich tot zijnen Vader te wenden, op zijnen getrouwen Verbonds-God zich te verlaten, en vindt altoos licht en troost, raad en uitkomst in elke zelfs in den grootsten nood; ja, zelfs doet ons de moedeloosheid wel eens onze machteloosheid erkennen, van alle poging ten enenmale afzien en op den Heere alleen en geheel ons vertrouwen vestigen. Gelukkig, wanneer onder Gods zegen, dit kwade alzo ten goede medewerkt. Langs dien weg wordt het hart gevormd en geheiligd en gewent het zich aan den Heere en Zijnen weg.

In de stormachtig bewogene ziel van den bidder is het nu stil geworden; het moge daar buiten nog gelijk te voren woeden, in den grond van zijn hart is vrede.

Het plotselinge, heerlijke in het Boek der Psalmen is een van de meest opmerkelijke trekken. Als in een ogenblik komen wij van de diepte van moedeloosheid tot de hoogte van godsdienstig vertrouwen en van vreugde.

Wilt gij verhoord worden, vergeet de drie g's niet: geloof, geduld, gebed.

Op het geloofsgebed volgt nu de geloofsroem David weet te spreken van moedeloze ogenblikken, maar ook van te verkeren op de hoogten des heils. Ja, zo heerlijk openbaart zich

dit geloofsvertrouwen, dat hij de redding als aanwezig ziet. In het geloof was hij zo verzekerd van hulpe en redding, dat hij God er nu reeds voor moet danken ja, hij stelt het zich voor ogen en daarom haast hij zich, om er van te zingen.

PSALM 14.

OVER HET VERDERF VAN HET MENSELIJK LICHAAM EN ZIJNE VERLOSSING.

Een Psalm (Psalm 3: 1), van David, voor den opperzangmeester (1 Kronieken 25: 31).

Weer volgt een Psalm vol van Klachten over de vreselijke macht en grootheid aan het in de wereld heersend verderf, gelijk wij reeds in Psalm 12 zulk ene gehoord hebben (2 Samuel 21: 22); toch sluit hij zich niet onmiddellijk aan Psalm 12 aan. Psalm 13 is niet zonder reden er tussen gevoegd, omdat elke persoonlijke klacht der vromen evenzeer door de algemene klacht der Kerk moet ingesloten zijn, als het "Onze Vader" aan beide zijden door de beden om de eeuwige goederen omringd ja, Psalm 131 wijst ook op Psalm 14, en Psalm 14 op Psalm 13 terug want beide Psalmen hebben na de klacht in het begin, de vreugde tot hun slot, In Psalm 6: "mijn hart zal zich verheugen in Uw heil; " en Psalm 14: 7: "Jakob zal zich verheugen en Israël zal verblijd zijn." Overigens komt met onzen Psalm, Psalm 53, uitgezonderd kleine afwijkingen woordelijk overeen, vooral met dit onderscheid dat daar overal de naam "God," hier de naam "Heere" staat. (Vergelijk het overige bij Psalm 53 zelf).

Vs. 1-3. De dichter begint met Zijne eigene klacht over het godloochend gedrag onder de mensen, dat hoe langer hoe erger wordt; vervolgens beroept hij zich op het oordeel Gods. De Heere laat de mensheid voor zijne alziende en alles doordringende ogen voorbijgaan; de uitkomst van deze Goddelijke beproeving is geheel en al troosteloos.

De dwaas 1) zegt in zijn hart: Er is geen God 2). Zij, de mensen in ‘t algemeen, bij welke zulk ene dwaasheid is, verderven het, ten gevolge van deze verkeerdheid des harten, door hun gehele handelwijze; zij maken het gruwelijk met hun werk; b) er is niemand, die goed doet 3).

Psalm 10: 4; 53: 2. b) Rom. 3: 10.

In benamingen van den onverstandige is de Oud Testamentische taal bijzonder rijk. De onderste sporten van deze ladder vormen de onnozele (Spreuken 7: 7; 14: 15; 22: 3; 27: 12. Psalm 116: 6) en de dwaze (Spreuken 1: 32; 10: 1, 18; 13: 19 vv.; 14: 8, 24, 33; 15: 2, 7 de bovenste de gek (Spreuken 1: 7, 10, 14, 21; 12: 15 vv.) en de dolle (Psalm 5: 6; 73: 3; 75: 5); in het midden ligt het begrip van den dwaas (zo veel als de sap-, de krachteloze, Jes. 32: 6). Het is degene, die de ootmoedige wijsheid, welke van boven is, wier grondstelling de godsvrucht is, voor eigenwijsheid ter zijde stelt. Al was zulk een mens een tiran, een hemelbestormende reus, de H. Schrift stelt hem onder de dwazen.

Van den dwaas, hier bedoeld, zegt de Profeet Jesaja: "Want een dwaas spreekt dwaasheid, en zijn hart doet ongerechtigheid, om huichelarij te plegen en om dwaselijk te spreken tegen den

Heere." Hij is dus een waanwijze, die niet rekent met de ware wijsheid, waarvan het beginsel de vreze Gods is. Vandaar dat hij komt tot de slotsom, dat er geen God is.

Hier is geen sprake van het Atheïsmus des verstands, maar van het Atheïsmus van het hart, waarvan het gebied oneindig groter is dan van de eersten, waaraan de wereld bijna geheel is overgegeven, hoewel het getal der theoretische godloochenaars in haar gering is.

Wat de Psalmist zegt bedoelt hij van de mensheid als "wereld." even als in het Goddelijk woord Genesis 6: 5, 12, zodat op hetgeen genade aan het verderf ontrukte niet gelet wordt. Men zou ook kunnen zeggen, daar alleen genade aan het algemeen verderf ontrukt, dat de mens beschreven wordt, gelijk hij van nature is, niet naar den toestand der erfzonde, maar naar den werkelijken toestand, gelijk die daaruit opwast, wanneer genade niet ingrijpt.

Hoe nauwkeurig hij ook navorst, al kan niets Zijn alles doordringend oog ontgaan, Hij vindt niemand. Dat is de uitslag van ‘t Goddelijk onderzoek. Zij zijn allen van Hem en van zijne wegen afgeweken, te zamen zijn zij stinkende geworden; er is niemand, die goed doet, ook niet een1).

In Rom. 3: 10 vv. voegt de Apostel bij onze verzen zonder meer nog andere getuigenissen van het Oude Testament, die op hetzelfde betrekking hebben; zij zijn als een mozaïek uit verscheidene plaatsen samengevoegd, zonder een eigenlijk citaat te zijn, zijn echter reeds in het Vaticaans handschrift van de Septuaginta bij den tekst gevoegd.

Achter dit vers voegen de Vaticaanse, Griekse, Septuaginta en Latijnse Vulgata vier of vijf zinnen welke Paulus, als hij dit vers aanhaalt, er bijvoegt, als genomen uit andere Psalmen of uit andere plaatsen der Schrift. Sommigen menen, dat de gehele tekst, Rom. 3: 13-15 door Paulus geciteerd is en hier moet gevonden worden. Maar de Alexandrijnse Septuaginta heeft deze toevoeging niet, en het blijkt, dat zij niet in de Griekse Hexapla van Origenes was.

De dichter klaagt hier niet alleen over het verderf, wat hij onder het volk zag, maar over het algemeen verderf, over den algemenen afval van het menselijk geslacht, over den diep bedorven toestand van wege Adam’s diepen val. Dit verderf is zo algemeen, en zo uitgestrekt, dat allen afgeweken zijn, ja samen één verrotting zijn geworden op zedelijk gebied.

De HEERE heeft uit den hemel neergezien op de mensenkinderen (Genesis 11: 5; 18: 21. Psalm 33: 13), om te zien, of iemand onder hen verstandig ware, in denken en handelen verstand betoonde, of er iemand was, die God zocht, 1) die naar God vraagt, die de gemeenschap met God tot het hoogste doel van zijn streven maakte (Psalm 22: 27. Klaagt. 3: 25).

Dit is meer met nadruk gezegd. dat God sprekende wordt ingevoerd, dan dat David in zijn persoon deze uitspraak had gedaan. Want wanneer God op Zijn troon als rechter Zich plaatst, zijn wij op buitengewone wijze dom, indien Zijne Majesteit geen schrik inboezemt. Want de gewoonte om te zondigen maakt, dat de mensen zich in hun zonden verharden, en als het ware in een duisteren nevel niets onderscheiden. David derhalve, opdat hij leerde, dat zij met zulke

waanwijze woorden niets vooruitkomen, terwijl de misdaden ongestraft in de wereld heerschappij voeren, getuigt dat God uit den hemel aanschouwt en onderzoekt, zodat Hem niet voorbijga, wat onder de mensen gebeurt. Doch ofschoon er geen onderzoek nodig was bij God, neemt Hij niet zonder bedoeling den vorm van een aardsen rechter aan, opdat wij, naar ons model van Zijne hemelse Voorzienigheid zouden verstaan, wat niet terstond door ons verstand kan begrepen worden.

Dit is gesproken tegen het onverstand van den dwaas, die zegt: "Er is geen God; " als wilde de Psalmist zeggen: "er is niet alleen een God, maar ook een God, die ziet, die alles ziet" d.i.: Hij doordringt alles met zijn zien, niets is Hem te ver verwijderd of te diep verborgen, dat Hij niet zou bereiken. Bovendien, opdat niet iemand mene, dat deze dwazen en die hun wegen verderven slechts een hoop volk zou zijn, breidt hij zijne mening uit, zodat wij, allen zonder onderscheid, duidelijk aangewezen worden, wanneer hij zegt: "de Heere heeft uit den hemel neergezien," enz. En zie met hoeveel woorden hij dit in vs. 3 aan wijst, dat alle mensen bedoeld zijn. vooreerst zegt hij "allen," daarna "te zamen" en ten derde "er is niemand, ook niet één.".

Hoe nauwkeurig hij ook navorst, al kan niets Zijn alles doordringend oog ontgaan, Hij vindt niemand. Dat is de uitslag van ‘t Goddelijk onderzoek. Zij zijn allen van Hem en van zijne wegen afgeweken, te zamen zijn zij stinkende geworden; er is niemand, die goed doet, ook niet een1).

In Rom. 3: 10 vv. voegt de Apostel bij onze verzen zonder meer nog andere getuigenissen van het Oude Testament, die op hetzelfde betrekking hebben; zij zijn als een mozaïek uit verscheidene plaatsen samengevoegd, zonder een eigenlijk citaat te zijn, zijn echter reeds in het Vaticaans handschrift van de Septuaginta bij den tekst gevoegd.

Achter dit vers voegen de Vaticaanse, Griekse, Septuaginta en Latijnse Vulgata vier of vijf zinnen welke Paulus, als hij dit vers aanhaalt, er bijvoegt, als genomen uit andere Psalmen of uit andere plaatsen der Schrift. Sommigen menen, dat de gehele tekst, Rom. 3: 13-15 door Paulus geciteerd is en hier moet gevonden worden. Maar de Alexandrijnse Septuaginta heeft deze toevoeging niet, en het blijkt, dat zij niet in de Griekse Hexapla van Origenes was.

De dichter klaagt hier niet alleen over het verderf, wat hij onder het volk zag, maar over het algemeen verderf, over den algemenen afval van het menselijk geslacht, over den diep bedorven toestand van wege Adam’s diepen val. Dit verderf is zo algemeen, en zo uitgestrekt, dat allen afgeweken zijn, ja samen één verrotting zijn geworden op zedelijk gebied.

4.

II. Vs. 4-6 De dichter verheft zich nu als een Profeet en verkondigt in den Naam des Heren in het bijzonder aan die boosdoeners die Gods volk schenden en plagen en den gehelen raad van den arme belasteren en verijdelen, den zekeren ondergang; hij heeft dus in het vorige gedeelte alleen daarom aan het verderf der wereld op zich zelf gesproken om vervolgens nader het lijden te bespreken dat daaruit voor het geslacht der rechtvaardigen voortkomt; hij denkt

slechts in zoverre aan het gericht van God over deze boze wereld, als het dient tot heil van den onderdrukten rechtvaardige en het dien uit de klauwen der boosheid verlost.

Hebben dan, zo hoor ik den Heere in heilige verontwaardiging uitroepen, alle werkers der ongerechtigheid gene kennis; weten zij, die Mijn volk opeten (Jes. 3: 13 vv. Micha 3: 1 vv.), met evenveel onverschilligheid en onnadenkendheid, alsof zij brood aten 1), weten zij niet, dat Ik, de Heere, hun streven en arbeiden zie, en dat niet altijd rustig kan aanzien? Zij roepen den HEERE niet aan 2), zij leven als het vee en handelen als bloeddorstige roofdieren.

De Schrift zegt ons, dat de goddelozen Gods volk als brood opeten, hetwelk de grote begeerte van hen aanwijst om de heiligen te verslinden, dat zij daarin een groot vermaak hebben, even als hongerige mensen in het eten, en dat het hun natuur is hun dat te veroorzaken. De Schrift vergelijkt hen, wegens hun hatelijke hoedanigheden, bij leeuwen en beren, bij vossen in geslepenheid, bij wilde stieren, bij hongerige zwijnen, bij schorpioenen, bij dorens en distels. De Schrift stelt hen voor als ijverig en onvermoeid in hun bloedige ondernemingen, zij kunnen niet slapen zonder nadeel gedaan te hebben. Herodias had liever het bloed van een heilige dan een half koninkrijk. Haman wilde ene grote som aan den koning betalen, om de Joden in de ballingschap om te brengen. Goddeloze mensen willen liever hun eigene zielen op het spel zetten, dan dat zij geen dolk zouden werpen naar den appel van Gods oog.

Op het einde van het vers, waar Hij zegt, dat zij God niet aanroepen, wijst hij aan de bron en oorzaak van zulk een ongebreidelde ongerechtigheid, dewijl zij namelijk niet doordrongen zijn van de vreze Gods. Want de godsdienst is onder ons de beste bewerker voor een wederkerige rechtvaardigheid; waar nu de ijver daarvoor is uitgeblust daar gaat ook het respect voor alle rechtvaardigheid te gronde. Overigens de aanroeping Gods dewijl zij is de voornaamste oefening van de vroomheid; omvat niet alleen hier, maar op al eerdere plaatsen der H.Schriftuur den gehelen dienst van God, waar een gedeelte voor het geheel wordt genomen.

Maar de Heere zal Zijnen toorn laten ondervinden en Zijne gerichten over hen doen komen. Aldaar (alsdan" "straks) zijn zij met vervaardheid vervaard, worden zij door den hevigsten schrik aangetast; want God is bij het geslacht der rechtvaardigen 1), welks vijanden en onderdrukkers Hij vernielt, en dat Hij op den rechten tijd weet te redden.

Hier klimt de dichter weer op tot de hoogte des geloofs. Hij weet het, dat zijn God met hem is en waar hij dit weet, kan hij ook gerust zijn zaak zijn God toevertrouwen, wetende dat ten leste nooit de goddelozen, maar de Heere zal zegevieren over alle Zijne vijanden.

Gijlieden beschaamt nu nog, gedurende den tijd van Gods lankmoedigheid, den raad des ellendigen, daar gij te niet doet, wat de vrome tot eer van zijnen God wil doen. Gij hoont hem, omdat de HEERE zijne toevlucht is, en alzo is het vijandschap tegen God en niet tegen een mens (of: maar de Heere is zijne toevlucht, daarom zal, wat gij ook tegen hem doet, ten laatste aan zijne zijde de overwinning zijn).

Het doel van dezen Psalm is hetzelfde als van den twaalfden: des Heren Kerk moed in te storten, al is ook de gehele wereld tegen haar saamgespannen, zij mag getroost zijn, want haar God overwint de wereld.

Dit strekt zo zeer tot hun beveiliging. als tot de verschrikking van hun vijanden, die met deze hun bescherming mogen spotten, doch ze niet kunnen wegnemen, noch er hun het betrouwen op ontroven.

7.

III. Vs. 7. De Psalm wordt besloten, met de uitdrukking van verlangen naar de hulp van God, door vernietiging van de onderdrukkers Zijner gemeente, van welke vroeger gesproken is.

Och dat Israël's verlossing uit Zion kwam, waar de Heere als Koning van Zijn volk in Zijn heiligdom gezeten is. Als de HEERE de gevangenen Zijns volks, dat zich midden onder de kinderen dezer wereld in ellende en verdrukking bevindt (Job 42: 10), zal doen wederkeren, dan zal zich Jakob verheugen, Israël zal verblijd zijn.

Het vers klinkt als ene liturgische bijvoeging uit den tijd der ballingschap, want elders in gelijk verband (bijv. 124: 3) betekent de uitdrukking: "de gevangenen Zijns volks doen wederkeren," de gevangenschap van het volk afwenden, de gevangenen terugvoeren; dat ook de verbannenen van niets anders dan van Zion verlossing verwachtten. toont bijv. Jes. 38: 6. Niet alsof men zou gemeend hebben, dat Jehova ook nog de puinhopen Zijner woning bewoonde; deze was veeleer daardoor tot een puinhoop geworden, omdat Hij haar verlaten had; de tijd van zijn wederkeren tot Zijn volk, is ook het begin van Zijn weer in bezit nemen van Zijn heiligdom, en dit, door Jehova, ook vóórdat het uit 't slijk weer opgericht is, reeds weer in bezit genomen, wordt zowel het brandpunt van het Goddelijk gericht over de vijanden van Israël, als het lichtpunt van de keerzijde van dit gericht, van de verlossing die komen zal; daarom is ook in de ballingschap Jeruzalem het punt, waarheen het oog der biddenden gericht is (Dan. 6: 11). Het bevreemdt ons trouwens niet, als een Psalmdichter uit den tijd der ballingschap zijn verlangen naar verlossing in deze woorden uitspreekt. Aangezien echter gevangenis wenden in overdrachtelijken zin ook betekent, een ongeluk afwenden, zo kan men op dezen grond geen bezwaar inbrengen tegen het opschrift: "Van David." De toestand van het ware volk Gods was in den tijd van Absalom inderdaad een gevangenschap.

Hoe het echter zij, het lied vind eerst zijne gehele vervulling in Christus; en ook hier behoort de hoogste trap der vervulling tot de toekomst wanneer de strijdende kerk de triomferende geworden is. Tot dien tijd hebben ook wij nog aanleiding genoeg, om den wens van den vromen zanger tot den onzen te maken; in de vreugde over elke geringere vervulling kan echter nooit het verlangen naar de laatste en hoogste te niet gaan. "Wanneer de verwachte tijd zal komen, dat de Joden zullen teruggekeerd zijn in de Kerk, dan zal zich Jakob inderdaad verheugen en Israël zal verblijd zijn, en het zal blijken te zijn het leven uit den doden voor het gehele geslacht der mensen (Rom. 11: 14). Maar in den hemel alleen zal de gehele vereniging van gekochten zich verheugen zonder enige bitterheid of tussenpoos, voor altijd. De wereld is verdorven. Och dat de Messias wilde komen en verandering geven. Er is een algemeen

bederf. O, dat de tijd der hervorming kwam! Die tijd zal zo vreugdevol zijn als deze treurig is. Dan zal God weer de gevangenis van zijn volk wenden; want de Verlosser zal de gevangenis gevankelijk wegvoeren en Jakob zal zich dan verblijden. De zegepraal van Zions Koning zal de vreugde van Zions kinderen zijn. De tweede komst van Christus, om de heerschappij van zonde en satan geheel te vernietigen, zal zijn het volmaken van deze redding; deze is het verlangen en zal inderdaad zijn de vreugde van elke Israëliet. Met de zekerheid daarvan zullen wij ons zelven en elkaar vertroosten, ten opzichte van de tegenwoordige zonden der goddelozen en het lijden der heiligen.

Wanneer wij in rust zijn bidden wij of in het geheel niet tot God, of zeer koud, maar in tegenspoed en druk is onze geest bewogen en ontstoken tot het gebed, waarvan wij overal in de Psalmen van David voorbeelden vinden, zodat droefheid als het ware de saus is van het gebed, even als honger het is voor den maaltijd. Voorwaar het gebed is gewoonlijk reukeloos van hen, die zonder bekommeringen zijn, en menigeen van hen bidt niet in waarheid, maar bootst slechts een gebed na, of bidt uit gewoonte.

Zion, de Kerk, is geen verlosser, en wij mogen geen vertrouwen stellen op hare dienaren en instellingen, en toch komt den mens redding door haar toe. De hongerige menigten worden gevoed door de handen der discipelen, die er zich in verheugen te handelen als de dienaars van het feest des Evangelies. Zion is de plaats van de fontein van genezend water, dat naar Oost en West zal vloeien. opdat alle volken daarvan drinken. Welk ene reden om getrouw en ijverig te zijn in alle werken van de Kerk des levenden Gods!.

PSALM 15.

DE WANDEL DER GELOVIGEN.

Een Psalm van David, gezongen door het koor van Levitische zangers, toen de ark van Kirjath-Jearim werd afgehaald, om haar naar den berg Zion over te brengen (vgl. 2 Samuel 6:)

Deze Psalm volgt op den vorigen in de schoonste orde, want gelijk in den vorigen een toonbeeld van den goddeloze beschreven is, zo is in dezen een toonbeeld van den vrome.

Bovendien is nog het volgende in aanmerking te nemen. De vorige Psalm onderscheidde van de massa van het algemene verderf een geslacht van rechtvaardigen, en sloot met de uitdrukking van verlangen naar het heil uit Zion; de nu volgende Psalm beantwoordt de vraag: wie behoort tot dat geslacht van rechtvaardigen, en voor wie is het toekomstige heil?.

HEERE! wie zal verkeren in Uwe tent, dat hij daar zij als een gast, dien een Machtige in zijn huis heeft opgenomen? wie zal wonen op den berg Uwer heiligheid 1), als in een toevluchtsoord, waar hij voor altijd geborgen is (Psalm 23: 6; 27: 5; 61: 5)? Wie mag hier op aarde leven in Uwen omgang, in de nauwste, de innigste gemeenschap met God?

Wel heeft David in de eerste plaats op het oog de heilige tent op Zion, maar hij ziet ook hoger op. Die tent, die berg der heiligheid Gods is voor hem het symbool van de gemeenschap Gods, van het wonen in Gods nabijheid hier op aarde in aanvang, en in den hemel volkomen.

2.

II. Vs. 2-5. In het hart van God als in een opengeslagen boek, leest hierop David het antwoord op zijne vraag, in het volle en blijde vertrouw en, dat hij naar den wil van God spreekt. Terwijl hij het ware wezen der vroomheid eerst in twee verzen (vs. 2 en 4) positief, daarna (vs. 3 en 5) negatief beschrijft, keert hij ten laatste tot het begin terug; wie alzo doet, gelijk hier gezegd is, mag vertrouwen, dat hij bestendig bij God zal blijven.

a) Die oprecht (Genesis 6: 9; Deuteronomium 18: 13) wandelt, waar in zijn gehele leven is, en die gerechtigheid werkt, in al zijnen handel rechtvaardig is, en die met zijn hart de waarheid spreekt, een afkeer heeft van alle leugen, zodat er geen bedrog in zijnen mond is.

Psalm 24: 4. Jes. 33: 15.

Op te merken valt de stilzwijgende tegenstelling tussen het ijdel pochen op een naam, of de blote belijdenis, die aan de ceremonie genoeg heeft en dat ware getuigenis van vroomheid, wat David hier geeft. Men zou echter kunnen vragen, waarom, dewijl de dienst van God de plichten der liefde in rang overtreft, hier geen melding gemaakt wordt van geloof en gebed, want toch door de kenmerken moeten de wettige kinderen Gods van de schijngelovigen onderscheiden worden. De oplossing is, dat het geloof, de aanroeping Gods, de geestelijke offerande volstrekt niet door David worden uitgesloten, maar dewijl de schijngelovigen zich meestal door vele ceremoniën zo opvijzelen, (van wie echter het uitwendige leven de onvroomheid duidelijk bewijst. dewijl zij vol zijn van woestheid, wreedheid, geweld, bedrog en schelmerij), opdat zij nu voor het licht worden getrokken, om te tonen wie zij zijn, zoekt hij het bewijs van het ware en zuivere geloof bij de tweede tafel der Wet. Want naarmate iemand gerechtigheid en billijkheid aan zijne naasten beoefent, daarmee toont hij, dat hij God vreest. David is dus niet met een burgerlijke gerechtigheid tevreden, alsof het genoeg is, ieder te geven, wat het zijne is, maar geoorloofd, krachtens zijn persoonlijk recht, God te bedriegen, maar de ware vereerders Gods wijst hij ook aan als te kennen uit de vruchten der gerechtigheid.

De heilige zanger stelt het beeld van een vroom volk in het algemeen voor, zonder aan te tonen, van waar dat komt of te verkrijgen is. Van daar komt het, dat een onwijze hetgeen in dezen Psalm gezegd wordt, alles aan zedelijke deugden en den vrijen wil kon toeschrijven, wat toch enig en alleen een werk is van de genade Gods, die in ons werkt.

Die met zijn tong niet achterklapt, niet rondloopt om iets kwaads van den naaste te vernemen en rond te dragen (Leviticus 19: 16); zijnen metgezellen, zijnen medemensen, geen kwaad doet, en gene smaadrede opneemt tegen zijnen naaste, zich den smaad van anderen niet laat aanleunen.

Hoewel het aan ontelbare Christenen gering zal schijnen, slechts aan geboden als deze de oprechtheid der godsvrucht te willen beproeven, zo is het toch onloochenbaar, dat honderden en duizenden elke Zondag tot den tempel Gods en tot de plaats der aanbidding heengaan, welke, zo zij zich aan deze eisen Gods wilden beproeven, door hun eigen geweten zouden veroordeeld worden.

In wiens ogen de verworpene, de goddeloze veracht is, al was hij ook nog zo hoog geplaatst en nog zo algemeen geëerd in de wereld, al was zijn invloed en zijn rijkdom ook nog zo groot; maar hij eert degenen, die den HEERE vrezen 1), al zijn ze ook nog zo arm en veracht, daar zij zijne broeders zijn; heeft hij gezworen tot zijne schade, evenwel verandert hij niet 2); ziet hij in, dat ene vroeger gegevene belofte hem nadeel berokkent, toch houdt hij die met nauwgezetheid.

Het is gene gewone deugd, de vrome en rechtvaardige mensen te eren; want omdat zij dikwijls het uitwerpsel der wereld zijn, zo moeten hun vrienden niet zelden hunnen haat met hen delen. Daarom wil het grootste gedeelte hun vriendschap niet en laat ze veracht liggen, wat niet geschieden kan zonder zware en vreselijke belediging van God.

Gezworen moet hier in den heiligen zin van het woord worden opgevat, n.l. een heiligen eed doen. Een heilige eed staat tegenover een lichtvaardige eed. De dichter bedoelt, dat indien iemand van het doen van een eed schade krijgt, dat zulk een eed hem nadeel berokkent, hij er niet op terug mag komen, hij moet staan voor zijn woord, wat hij onder ede bevestigd heeft. Met deze Schriftuur echter kan niet verdedigd worden, wat Herodes heeft gedaan ten opzichte van Johannes den Doper. Want toch het bracht dezen geen tijdelijke schade aan, indien hij zijn eed had verbroken, en over het leven van Johannes had hij geen recht, dewijl deze zich niet aan een halsmisdaad had schuldig gemaakt.

Die zijn geld niet geeft op woeker 1) (Exodus 22: 25. Leviticus 25: 37 vv. Deuteronomium 20) en geen geschenk neemt, wanneer hij in ene rechtszaak te beslissen heeft, van een rijke en onrechtvaardige tegen den onschuldige, om dien te veroordelen (Exodus 23: 6. Deut 19; 27: 25). Die deze dingen doet, zal niet wankelen in eeuwigheid 2) (Jes. 33: 14-16).

Bij al deze bepalingen wordt verondersteld, dat alleen de arme geld zou lenen, ene veronderstelling, die zijn grond heeft in de eenvoudige toestanden van den Mozaïschen tijd, in welken lenen, om daarmee ondernemingen te doen en winst na te jagen, nog niet voorkwamen. Zulk lenen nu moest een werk van liefde tot den naaste zijn en het is ene grote overtreding, wanneer iemand, in plaats van den naaste te helpen, van diens verlegenheid gebruik maakt, om hem in nog groteren nood te brengen. De Mozaïsche geboden ten dezen opzichte hebben diensvolgens ook hun betekenis voor de tijden van het Nieuwe Verbond. Op het nemen van renten voor kapitalen, die geleend worden tot speculeren, heeft dit gene betrekking; dit behoort tot een geheel ander gebied.

Wordt in het eerste vers de vraag voorgesteld, wie van alle de leden der Kerk zijn woonplaats in den Hemel zal hebben, in het 3e, 4e en 5e vers worden zeer duidelijke en gevoelige tekenen gegeven der ongeveinsdheid, gerechtigheid en waarheid. 1e. In redenen, niet op te nemen of

te verbreiden valse geruchten en lasteringen. 2e. In onze handelingen, onze naasten niet meer ongelijk te doen als ons zelven. 3e. In ons gezelschap de boze lieden te verachten, die waardig zijn veracht te worden. 4e. In onze achting, die wij voor anderen hebben, en dat is, eren, die God vrezen. 5e. Is in onze woorden, te zweren en niet te veranderen. Dat is consciëntie te maken van ons woord en belofte, inzonderheid, wanneer deze met ede bevestigd is. 6e. In het nemen van gewin, geen geld te geven op woeker, dat is, geen rente te nemen op blote lening en om niet den armen te lenen. 7e. Het laatste is getuigenis te geven zonder geschenkneming, of zonder partij te kiezen.

Geen storm zal hem van zijne grondslagen afstoten, geen van zijn anker rukken, of van zijne plaats uitroeien gelijk de Heere Jezus, wiens Rijk eeuwig is, zo zal de ware Christen nooit zijne kroon verliezen. Hij zal niet alleen zijn te Zion, maar ook gelijk Zion, vast en sterk. Hij zal wonen in den tabernakel van den Allerhoogste en noch dood, noch oordeel zullen hem afrukken van zijn plaats van geluk en zegen.

God lof! ik weet, waar ik heenga: uit de tent Gods op aarde tot den hogen berg Gods ten eeuwigen leven.

Ziet hier, dat het, om een waar lidmaat van de Kerk te zijn, niet genoeg is daarin geboren te zijn, daarin uiterlijk te leven, aandeel aan enige uitwendige privileges te hebben, gedoopt te zijn, enige uitwendige godsdienstplichten waar te nemen, ten Avondmaal te gaan, waartoe velen hun geheel Christendom bepalen. Neen, er is op de vraag: Wie zal verkeren in Uwe tente? een geheel ander antwoord: Hij alleen, die oprecht wandelt en gerechtigheid werkt, enz.

PSALM 16.

VOORZEGGING VAN CHRISTUS' LIJDEN EN OPSTANDING.

Een gouden kleinood van David, Hebr. michtam 1), d.i. geheim, een lied vol van diepen inhoud, die voor de grote menigte niet te verstaan is (1 Kronieken 25: 31).

In de overzetting "gouden kleinood," is men Aben Esra (een der Joodse geleerden uit de Middeleeuwen, te Toledo geboren, gestorven 1167 of 1168 na Christus), gevolgd. Deze leidt het woord af van goud, en zegt: "de Psalmen, die dit opschrift dragen (behalve de onze ook Psalm 56-60) zijn dus genoemd, omdat zij voortreffelijk zijn als het beste goud; inderdaad komt de uitdrukking: "gouden verzen," "gulden spreuken," meermalen voor bij Grieken zowel als bij Arabieren. Intussen moet het woord afgeleid worden van: Mtk (= verbergen) en in den bovengenoemden zin verstaan worden, zodat de liederen met dit opschrift als de zodanige zijn aangewezen, die ons in de geheime diepten van het leven in God inleiden en den lezer herinneren, dat alleen Gods Geest de geheimen Gods verklaren kan.

Als een straal van het inwendige licht van zijnen tijd, komt deze Psalm van David ons tegemoet (1 Koningen 2: 9), als een bewijs tevens van het onwankelbaar geloofsvertrouwen van enen huisgenoot Gods, over welken de vorige psalm aan het einde sprak. De koninklijke

zanger is nu weer, gelijk zo dikwijls in zijn leven, in doodsgevaar, en nu wel in dat gevaar, hetwelk geen gevaar meer is, want hij ligt op zijn sterfbed; het roepen om hulp zwijgt voor het sterkere bewustzijn en de heldere hoop het is slechts een roepen om bewaring in het laatste, bittere uurtje, dat geen sterveling kan bespaard worden, en door dat roepen heen horen wij reeds ene bevestiging van het Nieuw Testamentische: Ik ben de Opstanding en het Leven.

Vs. 1-5. Aan het einde van Zijne loopbaan, terwijl hij zich ook nog voor de laatste schrede, die hij te doen heeft, aanbeveelt aan de bewaring van God, op Wien hij zijn gehele vertrouwd heeft, spreekt David nog eens uit, in welke betrekking hij tot den Heere en tot de heiligen staat; gelijk hij deze bemint, zo verafschuwt hij daarentegen de kinderen der wereld, die voor den Heere, die hen gekocht heeft, zich afgoden inruilen. Aan den Heere in den hemel heeft hij een goed en een erfdeel, dat hem alles geeft, wat hij nodig heeft, en dat hij nooit zal verliezen.

Bewaar mij, o God! Gij, die als de alleen ware, alvermogende God alleen bewaren kunt, en ook dan het vermoogt. wanneer de ziel in den dood nederdaalt en het lichaam tot stof en as moet worden (vgl. vs. 10); bewaar mij; want Ik betrouw op U.

David begint met de aandoening van enen, die zijnen ondergang voor ogen ziet, van allen verlaten is en nu sterven moet. Deze zou ongeveer alzo spreken "Zie, ik moet sterven, mijne kracht is van mij geweken, engelen en mensen hebben mij verlaten, ja de duivel en de mensen zoeken mij te verderven. Ik kan niet ontvluchten, niemand ontfermt zich over mijne ziel; ieder houdt mij reeds voor verloren en beweent mij als een dode. Daarom, Heere! Gij alleen zijt nog mijn bewaarder en mijn redder, Gij die redt, wie men verloren waande, de doden levend maakt en de onderdrukten verhoogt. Heere! red mij; laat mij niet te schande worden!" Zo spreekt de Psalmist ook elders (Psalm 31: 6): in Uwe handen beveel ik mijnen geest.

David begint zijn Psalm met een bede des geloofs en vertrouwen. Waar hij nergens uitkomst ziet, geen enkel toevluchtsoord ontdekt, waarin hij zich verbergen kan, waar alles hem bij de handen is afgebroken, daar richt hij zijn blik naar den hemel, ziet op naar den Hoge, naar Hem, die een veilige en zekere Rotssteen is voor al Zijn volk. Bij God, zijnen Heere, dat weet hij, is hij veilig en zeker. Ja, hij weet met een God te doen te hebben, die een zeker toevlucht is voor alle Zijne kinderen.

O mijne ziel! gij hebt tot den HEERE gezegd: Gij zijt de HEERE, die alle macht bezit in hemel en op aarde; a) mijne goedheid raakt niet tot U 1), Gij zijt te groot, dat ik U enige weldadigheid zou kunnen bewijzen;

In het Hebr. Adonai atthah tobathi bal-alèka. LXX: kurio mou ei su, oti twn agaywn mou ou creian ecei Hiëronymus: Dominus meus es tu, bene mihi non est sinete. De Staten-overzetters zetten over door: Gij zijt de Heere, mijne goedheid raakt niet tot U, terwijl zij aantekenen of, mijn Heere. Anderen vertalen, zoals Hengstenberg en Delitzsch: Gij zijt mijn Heere, nevens U is er geen goed terwijl eerstgenoemde er bij voegt: het is de verklaring der ziele, dat het moeten tot zijn is geworden. Volgens de vertaling der Staten-Overzetters, wil de dichter zeggen, dat hij voor zijne goederen den Heere niet kan vergelden, en volgens de vertaling der anderen, dat er bij den Heere niets kan vergeleken worden, dat de Heere God

hem dus boven alles gaat. De laatste vertaling heeft veel voor. Wij hebben hier dan de betuiging, dat David zich volkomen aan God onderwerpt. In vs. 5 noemt hij dan ook den Heere het deel zijner erve, terwijl hij in vs. 6 verzekert, dat de snoeren hem in liefelijke plaatsen zijn gevallen.

Maar tot, wat betreft de heiligen, de kinderen Gods, die op de aarde zijn, en aan de heerlijken in godsvrucht, aan Uwe kinderen, in welke al mijn lust is 1), die ik met mijn ganse hart liefheb.

Deze plaats leert ons alzo, dat geen offer Gode aangenamer is, dan wanneer wij met allen aandrang zoeken de gemeenschap der gelovigen, opdat we verbonden door den veiligen band der godsvrucht de broederlijke welwillendheid beoefenen.

Het is groter, heerlijker voor ons, dat wij zijn verwaardigd om God te dienen, dan het voor Hem is, dat wij Hem onzen dienst aanbieden. Hij is niet gelukkig gemaakt door ons, maar wij zijn gelukkig gemaakt door Hem Hij kan het doen zonder zulke aardse dienaars, maar wij kunnen niet zonder zulk een Hemelsen Meester.

Er is niets aan God toe te voegen; Hij is zo volmaakt, dat gene zonde Hem nadeel kan doen en zo rechtvaardig, dat gene gerechtigheid Hem kan te stade komen.

Beter: in hen is al mijn lust. De dichter spreekt het dan in vs. 1 en vs. 2 uit, dat zijne liefde zich uitstrekt tot God en zijn volk. Wanneer hij God als het hoogste Goed, nevens Wie hem niets lust in hemel en op aarde, heeft leren kennen, ja, wanneer hij zich kind van God heeft leren gevoelen, dan gevoelt hij ook de gemeenschap der heiligen, den liefdeband, die hem verbindt met alle godvruchtigen.

De smarten dergenen, die enen anderen God begiftigen 1), in plaats van den enigen waarachtigen aan te hangen, zullen vermenigvuldigd worden, niet alleen dat zij in hun verwachting zullen teleurgesteld worden, maar ook wacht hun het gericht en de ijver Gods, die de weerspannigen zal verteren Hebr. 10: 23. Psalm 32: 10. 1 Tim. 6: 10); ik zal hun drankoffers van bloed niet offeren2), met hunnen afgodendienst mij niet mengen; want hetgeen zij plengen is enkel bloed, daar hun hangen met bloed bevlekt zijn en hun geweten met bloed beladen is (Jes. 1: 11, 15), en ik zal hun namen, de namen dier afgoden, die zij dienen, op mijne lippen niet nemen 3) (Exodus 23: 13).

Eigenlijk kopen. Kopen is de verklaring van de in het Oosten bestaande gewoonte, om de dochter van haren vader zich als vrouw te kopen. Het beeld is des te gepaster, daar ook dikwijls van enen echt tussen God en Zijn volk gesproken wordt. God koopt Zijn volk, Hij komt hen tegemoet met gaven Zijner liefde, Hij geeft en Hij eist; Zijne liefde verwekt hun wederliefde. Afgoden daarentegen moeten gekocht worden, zij geven niets maar eisen gedurig. Hun dienst is ene zaak van zelfverloochening en een oogst van smarten. (Hos. 3: 2, 9. Ezechiël. 16: 33,24).

Dit wil niet zeggen, dat die offeranden uit bloed bestonden in plaats van uit wijn, maar dat zij met bloed bevlekte handen werden gebracht door mensen, door mensen, die met een bloedschuld waren beladen.

Zo grote afkeer en verachting was er bij hem, zegt hij, omtrent de afgoden, dat hij zich zou wachten, om hun namen te noemen, evenals van het plegen van heiligschennis, niet omdat het niet geoorloofd was, hun namen op de lippen te nemen, wat we wel bij de Profeten ontmoeten, maar dewijl David niet anders zijn hoogste verachting wist uit te drukken, waarmee de gelovigen de valse goden moeten vervolgen.

a) De HEERE is het deel mijner erve, en mijns bekers, want de priesters, die van ‘s Heren tafel eten, stellen slechts in ‘t uiterlijke voor (Numeri 18: 20), wat in zijne geestelijke diepte van ieder gelovige waar is; Gij, Heere! onderhoudt mijn lot, evenzeer als ik, wat ik wensen kan, in U heb, zo blijft mij ook, wat ik thans in U heb, door U mij gewaarborgd.

Klaagt. 3: 24.

Laat mij de liefde en gunst van God bezitten; laat mij voldoening hebben in de gemeenschap Zijner genade en Zijner vertroostingen, laat mij deel hebben aan Zijne beloften en ene aanspraak op het eeuwige leven en ‘t geluk in de toekomst; en ik heb genoeg, ik behoef niets meer, ik verlang niets meer om zalig te zijn. Wilden wij wel en vrijer handelen voor ons zelven, wij moesten God en Christus aannemen tot onze erfenis in de andere wereld, de hemel is ene erfenis; God zelf is de erfenis Zijner heiligen daar, wier eeuwige zegen is, zich in Hem te verblijden. Daarom moeten wij Hem op deze wereld nemen voor ons huis, onze rust, ons eeuwig goed.

Voor anderen vloeie het land Kanaän over van melk en honing als een beker; mijn beker, die van den hoogsten zegen overvloeit, is mijn God.

Merkt op, niet alleen de zegeningen van God, maar God in de zegeningen. Zegeningen zijn nooit van zo veel betekenis, als wanneer zij getuigen van den Redder.

Deel mijner erve, is het deel, dat iemand toekomt van een stuk lands, en deel mijns bekers, dat gedeelte, wat de huisvader als zijn deel aan een iegelijk aanwijst. Nu weet men, dat de stam Levi geen eigen stuk land had, en geen eigen beker, dat is, geen eigen inkomsten. Hij moest leven van de bediening van het heiligdom. De Heere God was zijn deel. Hierop zinspeelt de dichter. In geestelijken zin is de Heere nu zijn erve en zijn beker. Hij leeft en zal leven uit de hand des Heren, en ontvangen naar de mate, die zijn God voor hem bepaalt.

6.

II. Vs. 6-11. Terwijl hij zich gelukkig gevoelt van wege het lot, dat hij in de gemeenschap des Heren heeft, prijst David in dankbare zegening degene, die hem tot erkentenis van het ene nodige gebracht heeft, en houdt Hem stonds in het oog; daarom is hij zeker, dat hij nooit bezwijken of afvallen zal. Deze zekerheid verschaft hem dan ook nu, nu hij gaat sterven, het

zaligst uitzicht over dood en graf in een eeuwig leven, wanneer de vreugde volkomen wordt en de heerlijkheid geen einde neemt. De Psalmist wordt hier tot een Profeet, en de Psalm tot profetie; wat hij uitspreekt is zo heerlijk en buitengewoon, dat met betrekking tot David, afgezien van Christus, ene dweepachtige hoop zou geweest zijn, die door de uitkomst beschaamd zou geworden zijn, maar in Christus zijne volle waarheid en ook voor David in Christus zijne betekenis heeft.

De snoeren zijn mij in lieflijke plaatsen gevallen, mij is een heerlijk deel, een schoon land, een paradijs met het meetsnoer toegemeten, toegedeeld, ja ene schone erfenis is mij geworden 1), daar de Heere zelf mijn deel is geworden, en Zijn hemel mijn vaderland.

Met een rustig en stil gemoed rust hij in den eeuwigen God, ja, zo hoog is zijn roem, dat hij ten zeerste veracht, wat de wereld buiten Hem aan hem als werkelijk aanbiedt. Want in een heerlijke lofzang zijn God verheffende, zegt hij, dat hij niets meer verlangt.

David beschrijft hier den aangenamen toestand, wolken hij doorleeft, of waarin God hem gezet heeft. Gods rijk en heerlijk gezelschap is hem ten deel gevallen, en daarom heeft hij schier geen woorden genoeg, om dit onuitsprekelijk voorrecht te bezingen. Des daags is hij er van vervuld, ja zelfs des nachts (vs. 7) onderwijzen hem zijn nieren, waakt zijn hart en heeft hij behoefte, om den naam des Heren groot te maken, om te vermelden het onbeschrijfelijk groot verschil tussen den eeuwigen en waarachtigen God, zijn God, en de afgoden.

Ik zal den HEERE loven, die mij raad heeft gegeven 1), om het goede deel te verkiezen, daar toch een mens in het midden van zeer vele goederen gesteld, niet uit zich zelven weet, waar hij met zijn hart heen moet en zo licht verkeerde wegen gaat; zelfs bij nacht onderwijzen mij mijne nieren1), wanneer ik, terwijl alles om mij slaapt, zo recht in mijne ziel gevoel, welk ene hoge, onuitsprekelijke zalige bezitting ik aan den Heere heb (vgl. 1 Koningen 1: 1 Aanm), dan leer ik den Heere steeds meer kennen en het verlangen wordt steeds groter om bij Hem te zijn.

Dit betekent, dat God, die steeds bij Hem was, hem enige aanwijzing in zijne dromen had gegeven of ten minste gedachten, als hij in den nacht waakte, waarvan hij ene grote zekerheid van zijne herstelling had ontvangen; misschien was hem enig middel aangewezen.

Voor David schijnt de nacht dikwijls tot groten zegen en tot grote vreugde geweest te zijn. Soms had hij er behagen in, over God te denken, als hij op zijn bed lag, en het is niet te verwonderen, dat, als hij over ‘s Heren goedheid peinsde en over den weg, dien Hij hem geleid had, dat hij als het ware genoodzaakt was, zelfs te middernacht om op te staan en te bidden. Daarom houden wij het er voor, dat het peluw een goed raadsman is; laat ons met David hier erkennen, dat het de Heere is, die raad geef en de onderwijzing in den nacht ons toezendt.

a) Ik stel den HEERE geduriglijk voor mij, Hij is het, op wie ik geduriglijk staar, en wiens beeld hoe langer hoe meer zich in mijne ziel afdrukt; omdat Hij aan mijne rechterhand is, als

een vriend en helper, zal ik niet wankelen; maar in mij zelven is gene kracht om mij te bewaren; mijn vertrouwen is op Hem alleen.

Hand. 2: 35.

De Apostel vertaalt dit: "Ik zag den Heere ten allen tijde voor mij," (Hand. 2: 25). Ik zet het oog mijns geloofs op hem en duld niet, dat het zich op andere dingen vestige. Ik zie Hem in het gezicht oculo irretorto, gelijk de arend ziet naar de zon, en oculo adamantino, met eed oog van een zeilsteen, dat zich steeds naar een punt keert. En dit was ene der lessen, welke zijne nieren hem geleerd hadden, die de Heilige Geest hem had voorgelegd.

Evenals de wijzer van een kompas steeds naar de noordster wijst, ook als het is gesloten en verborgen in een koffer van goud, zilver of hout, en nooit zijne natuur verliest, zo is een gelovig Christen, hetzij hij van hogen of lagen staat in deze wereld zij, verplicht, voortdurend zijn geloof en zijne hoop vast te bouwen op Christus, en zijn hart en gemoed vast gevestigd te hebben op Hem, en Hem te volgen door vuur en water, door oorlog en vrede, door honger en koude, door vrienden en vijanden, door duizend gevaren, door de golven en baren van nijd, boosaardigheid, haat, kwade geruchten, schimpende veroordelingen, verachting van wereld, vlees en duivel, en zelfs in den dood, zij het nog zo bitter, wreed en tirannisch, nooit Christus uit het gezicht te verliezen nooit over te geven het geloof, de hoop en het vertrouwen op Hem.

Wanneer men God steeds voor ogen heeft, dan is er moed en onverschrokkenheid, dan is het dat gewillig en verheugd, wanneer het ongeluk, kruis en lijden moet verdragen. Voorwaar, zulk een geloof kan door geen kruis en ongeluk overwonnen en overweldigd worden.

Daarom, omdat de Heere aan mijne rechterhand is ter mijner bewaking (vs. 8), is mijn hart verblijd, zelfs in het aangezicht des doods, en mijne eer, mijne ziel (Psalm 7: 6), verheugt zich, breekt in gejubel en gezangen uit; ook zal mijn vlees zeker wonen, in veiligheid rusten (Deuteronomium 33: 12, 28; vgl. 1 Thessalonicenzen. 5: 23).

Een gelovige werpt het gehele gewicht van al zijne zaken en aangelegenheden, tijdelijke, geestelijke en eeuwige op de beloften van God, gelijk een mens besloten is, met Hem te staan of te vallen. Hij waagt zich zelven en al wat hem toekomt, geheel aan deze kiel toe, dat is inderdaad zeggen: indien het mij niet overdraagt, ben ik tevreden om te zinken. Ik weet, dat volbracht zal worden, wat mij van den Heere gezegd is, en daarom zal ik onafgebroken op Hem zien.

Deze Psalm is terecht onder de Messiaanse Psalmen gerekend, want zeker, wat David hier zegt, is ook aan hem vervuld geworden in den zin, dat hij tot het eeuwige leven is geroepen, dat zijn leven zijn geestelijk leven, hetwelk uit God is, onvernietigbaar was, maar toch David wordt hier Profeet van de heerlijkheid van Christus Jezus, ja, Christus Jezus spreekt hier als het ware door hem, door zijn lippen, en voorspelt hier zelf, dat na zijn diepgaand lijden, zijn glorierijke opstanding zou volgen, zodat Hij geen verderving zou zien.

David's hoop op Christus is tot volle werkelijkheid geworden, zijn hoop wordt in Christus voor Hem persoonlijke waarheid.

a) Want Gij, die mijn enig goed zijt (vs. 2) mijn deel en mijne erve (vs. 5), zult mijne ziel in de hel 1) niet verlaten, niet aan de hel overlaten, als een buit prijsgeven; Gij zult niet toelaten, dat Uw Heilige de verderving 2) zie. Gij o Vader! zult Uwen Zoon niet aan de verrotting van het graf overlaten.

Hand. 2: 31; 13: 35.

Het Hebr. kan worden afgeleid 1e. van (verderven) en betekent dan verderving, verrotting (Job 17: 14) waarom de Septuaginta op onze plaats diafyora vertaalt. 2e. van nederzinken, afdalen, wanneer het de betekenis van graf aanneemt.

Het Hebr. woord Scheôl en het Griekse Hades betekent gewoonlijk a. de plaats der verdoemden, b. het graf, c. de gemeen ontvang- of verblijfplaats en den staat van alle afgestorvenen, zo goeden als kwaden, d. een allerbedruksten, allerbenauwsten, allerergsten staat. Op deze plaats past allermeest en eigenlijkst de laatste betekenis, nademaal de ziel van Christus in de plaats der verdoemden nooit geweest is.

Dat is; Gij zult niet toelaten, dat Ik, uw Heilige, dien Gij geheiligd hebt, om als den Messias gezonden te worden in de wereld, verblijve in den kuil, onder de macht en de heerschappij des doods, maar gij zult hem opwekken. Dewijl 't derhalve ontwijfelbaar zeker is uit Hand. 2: 24-33 en 13: 35-36, dat de Messias in onzen tekst profeteert van Zijne opstanding, welke zijn dood, begrafenis en den staat en heerschappij des doods tot aan de opstanding toe veronderstelt; dewijl Hij insgelijks door de opstanding een zeker goed verwacht: a. voor zijn lichaam, n.l. dat dit in het graf gerust en zeker zou wonen, zonder vrees voor verrotting; b voor de ziele, dat die in de hel niet zou verlaten worden; c. voor den gehelen Persoon (den Heilige), dat die den kuil niet zien zou, of niet blijven in den kuil, of onder de heerschappij en staat des doods, zo blijkt, dat in den gehelen tekst te kennen gegeven wordt, de begraving des lichaams, de nederdaling der ziele en de heerschappij des doods over den gehelen mens.

Gij zult mij integendeel het pad des levens bekend maken 1), mij den weg doen bewandelen, die uit het leven in U tot het leven bij U leidt, en dat leven is wonder vreugdevol en eeuwig zalig: verzadiging der vreugde is bij Uw aangezicht 2); het aanschouwen Uwer heerlijkheid is een hemel; lieflijkheden zijn in Uwe rechterhand 1), eeuwiglijk; daarmee reikt Gij de Uwen altoos de heerlijkste en lieflijkste gaven toe.

De verrukking heeft hier David machtig aangegrepen en hem zich zelven als buiten het gezicht gevoerd, zodat hij nu, volgens Petrus woorden (Hand. 2: 30-31) "als profeet voorziende 't geen gebeuren zou, dit gesproken heeft van de opstanding onzes Heren," en zijne eigene uitzichten afwisselt met die des groten Verlossers. Op deze wijze kunnen wij David van onbestaanbaarheid met zich zelven vrij spreken, daar het anders ongerijmd schijnt hem te horen zeggen, dat zijn vlees in veiligheid zou rusten, en op hetzelfde ogenblik, dat hij

de verrotting niet zien zou, dat hij, nauwelijks in het dodenrijk gekomen, reeds weer het pad des levens zou aanschouwen. Mij dunkt, dat wij hier den sprong, de vlucht der profetische verrukking niet slechts zien, maar bijkans tasten. Langs dezen weg alleen vinden wij samenhang in de gedachten des lieds en gepastheid, ja genoegzame klaarheid in al zijne uitdrukkingen.

Door dezen Uwen geliefden Zoon, onzen dierbaren Verlosser, zult Gij, o Heere, ons het pad des levens wijzen, Gij zult onze zielen nu rechtvaardigen en onze lichamen opwekken ten laatsten dage, wanneer aardse zorg eindigen zal in hemelse vreugde, tijdelijk leed in eeuwig geluk.

De Psalmist spreekt, menen wij, hier niet minder in den Geest, dan in den 40sten Psalm, en door dien Geest geleid, voelt hij in zich ene verwachting ontwaken, die zich ver boven het gewone standpunt onder de Oude bedeling verhief, en drukt, gelijk van achteren blijkt, wederom onder hoger leiding die verwachting uit in den vorm, waarin zowel de onwrikbare hoop als de schone triomf van den verrezen Christus op de treffendste wijze zich afspiegelt. Het is in zeker opzicht David zelf niet meer, die spreekt. Schoon toch in een ander opzicht David wederom op het hoogste toppunt der ontwikkeling van zijn eigen innerlijk leven -maar de Geest des Heren, die in hem spreekt (1 Petrus 1: 11). Die Geest legt hem den roem ener hoop op de lippen, die ongetwijfeld ijdel geweest zou zijn zonder de door hem vooruit geziene opstanding van Zijn groten Zoon uit de doden. Maar zo mag dan ook de Messias met het hoogste recht worden geacht ene betuiging te kunnen overnemen, die in David, buiten betrekking tot Christus beschouwd, hare waarheid heeft, maar geenszins volle waarheid heeft, zou mogen heten. Wat meer is, zo mag in gemeenschap met Christus ieder gelovige de betuiging ener hope herhalen, die in Hem het middelpunt harer vervulling aanschouwt.

Op Christus, die het hoofd des lichaams is, hebben deze woorden de eerste toepassing, maar in Hem op alle Christenen, die vervuld zijn met Zijnen Geest, en wij mogen hieruit leren, dat het onze wijsheid en plicht is den Heere ons steeds voor ogen te stellen, dat, indien onze ogen op den Heere zijn, onze harten en tongen in Hem zich mogen verblijden dat stervende Christenen hun lichaam mogen afleggen in de gelovige verwachting ener vreugdevolle opstanding. Onze lichamen hebben in deze wereld weinig rust, maar in het Graf zullen zij rusten (Jes. 57: 2). De dood vernietigt de hoop der mensen (Job 14: 19), maar niet de hoop van een waar Christen (Spreuken 14: 32). Hij heeft hoop in den dood, levende hoop op het ogenblik van het sterven. Christus, opstanding is een onderpand onzer opstanding, zo wij tot Hem behoren.

Wij treden aan het sterfbed van den koninklijken profeet. Hoe ziet hij wel op den naderenden dood? Hoe blikt hij wel in en over het graf? Reeds in het lied zijner jonkheid (Psalm 17)
vinden wij dit veelbetekenend en duidelijk slotwoord..Maar ik, ik zal Uw aangezicht aanschouwen in gerechtigheid, en als ik ontwaak zal ik mij verzadigen aan Uw beeld, En uit geheel den Psalm zijns ouderdoms (Psalm 16) ademt ons een vrede van boven toe in ‘t geloof van een godsman, voor wie de dood niet het besluit is des levens, het graf niet de jongste woning, maar die achter en boven deze een leven verwacht en in hope begroet met God en onverderfelijk als Hij. Hij weet het en betuigt het, dat er voor Gods aangezicht volle

verzadiging is van vreugde en liefelijkheden aan Zijne rechterhand eeuwiglijk. Heeft hij gebeden om een wijs hart, opdat hij zijne dagen tellen mocht, zeker! stervende dankt hij God, dat ook zijn leven niet verlaten, niet van God afgesneden zal zijn, die het eeuwige leven is. De zon van zijn leven is hem in een vriendelijk avondrood ondergegaan, waarin zijn geest den naderenden morgen van een eindelozen dag verwacht en in ‘t geloof aanschouwt. Het geldt ongetwijfeld ook van hem wat Jezus van Abraham gezegd heeft: Hij heeft met verheuging verlangd, opdat hij Mijne dag zou zien, en hij heeft Hem gezien en is verblijd geweest."

Lieflijkheden zijn in Uwe rechterhand, d.w.z. dat Gods rechterhand altijd gevuld is met lieflijkheid en altijd vol is. En als we dan weten, dat Gods rechterhand teken is van Zijn Almacht, dan krijgt deze uitdrukking een dubbele heerlijke betekenis. Want dan bezingt de dichter God niet alleen als de Bereidwillige en Genadige, die voor Zijn volk nimmer een dorre woestijn of een land der wildernis is, maar ook als de Almachtige, die in staat is, volkomen in staat is Zijne lieflijkheid en genadebewijzen ten volle aan Zijn gunstvolk te betonen.

PSALM 17.

GEBED OM KENNIS DER WARE LEER EN OM EEN LEVEN.

Een gebed (tephillah 1 Kronieken 25: 31) van David.

Deze Psalm is wel uit dien tijd van David’s leven, toen Saul en zijne manschappen hem en de zijnen in de woestijn Maon op de hielen zaten, dat hij alleen door ene bijzondere tussenkomst des Heren ontkwam (1 Samuel 23: 20 vv.). Het opschrift in de Arabische vertaling is: Een gebed in den persoon vaneen volmaakt man en van Christus zelven, en van ieder, die door Hem verlost is.".

Gelijk de vorige Psalm met de hoop op het zalige, genotvolle aanschouwen Gods eindigt, zo op geheel dezelfde wijze de voor om liggende (vgl. vs. 15 met Psalm 16: 11); bovendien hebben beide Psalmen meerdere punten van overeenkomst, zodat men ze meermalen aangezien heeft voor bij elkaar behorende. Intussen is er verband tussen de rots der scheiding in de woestijn Maon (Sela Machlekoth) in 1 Samuel 23: 28 tot het uur van scheiding op het sterfbed (1 Koningen 2: 9) als het aanbreken tot het doorbreken, als de eerste opwekking der hoop op een toekomstig, eeuwig en zalig leven tot het duidelijk en helder worden; wij willen daarom uit elkaar houden wat naast elkaar en niet in elkaar bestaat.

Vs. 1-5. De Psalmist weet zich voor God rechtvaardig in dien zin, dat bij hem het oprechte zedelijke streven aanwezig is, om Gods wil te volbrengen, en dat, waarvan men hem beschuldigt op enkel laster en miskenning berust. Hij begint daarom met de meer algemene bede om uitwendige, rechterlijke rechtvaardiging van de zijde des Heren (vs. 1 en 2 en beroept zich vervolgens ten opzichte der gerechtigheid, die hij beweerd heeft te bezitten, op Goddelijk onderzoek en de inspraak van Gods Geest in zijn binnenste, die hij ervaren heeft. De Heere heeft gene huichelarij bij hem waargenomen, maar ene volle overeenstemming tussen hetgeen zijn mond spreekt en zijn hart denkt en meent (vs. 3-6).

HEERE! hoor de gerechtigheid 1), die in mijnen persoon vervolgd wordt en U om hulp smeekt; merk op mijn geschrei, neem ter ore mijn gebed, met onbedriegelijke, oprechte lippen gesproken, niet uit een valsen mond voortgekomen.

Het is gene eigen gerechtigheid wanneer David aldus spreekt, want aan de ene zijde weet hij zich in zijne persoonlijke betrekking tot Saul vrij van allen ondank, in welke hij de kroon zou zoeken te roven, aan de andere zijde is zijne persoonlijke betrekking tot God van zelfverbinding en huichelachtige gezindheid vrij.

Wie bidt zonder een gerechtvaardigde te zijn of rechtvaardiging te begeven, is een huichelaar van de ergste soort, die, niet tevreden met mensen te bedriegen, ook God, den Alwetend, bedriegen wil, in dwaze verblinding menende, dat deze slechts zijn aangezicht en niet zijn hart zou zien.

Laat mijn recht van voor Uw aangezicht uitgaan, mijn vonnis door Uwen mond gesproken worden, omdat mijne onschuld aan het licht kome; laat Uwe ogen de billijkheden aanschouwen 1).

Of, Uwe ogen zien in juistheid, d.i. zien in overeenstemming met recht en billijkheid, geheel overeenkomstig de waarheid, en zonder enige partijdigheid. David beroept zich hier op vierschaar, op het oordeel Gods. Hij weet met een God te doen te hebben, die handelt zonder aanzien des persoons, naar het strikte recht. Hij weet het, dat zijn hart hem niet veroordeelt, dat zijn rechtszaak een rechtvaardige zaak is, en daarom kan en durft hij zich zo volkomen aan den rechtvaardigen God toevertrouwen, ja, tot die trouwe bescherming de toevlucht nemen.

Gij hebt mijn hart geproefd, des nachts bezocht, om het te doorzoeken, als gene uitwendige omgeving of bezigheid de vrije gedachten der ziel belemmeren, en het sterkst zich openbaart, wat in den mens is; Gij hebt mij getoetst, mij beproeft, gelijk men goud en zilver in het vuur beproeft, om het van alle onreinheid te louteren; Gij vindt niets, wat bewijst, dat ik een huichelaar ben, uitwendig schoon, van binnen vol door en ongerechtigheid; hetgeen ik gedacht heb, overtreedt mijn mond niet, hart en mond stemmen met elkaar overeen, Gij vindt in mij de begeerte, om mij zelfs met geen woord te bezondigen, geen wrake te nemen, niet weer te schelden, als ik gescholden word en niet te dreigen als ik lijd (Psalm 39: 2).

De bedoeling van David is niet twijfelachtig, dewijl hij bezwaard door verterenden valsen nijd, geen billijkheid bij de mensen kon verwerven, God tot rechter oproept. Maar opdat hij dit niet blindelings zou doen, legt hij zich zelven een ernstig onderzoek op, dewijl God niet door den uiterlijken schijn wordt bedrogen, Wie het toekomt de verborgen overleggingen des harten te onderzoeken. Den tijd van den nacht geeft hij aan voor het onderzoek Gods, dewijl, wanneer iemand verborgen is voor de ogen der mensen, Hij duidelijk ziet, welke ondeugden ergens nog schuilen, zoals aan de andere zijde onze ondeugden het gezicht der mensen met schaamte bedekken. Alsof hij heeft willen zeggen: o Heere, wanneer de duisternis van den nacht de consciëntie meer ontslaat van de trotse verhevene bedekselen, en de aandoeningen zich vrijer openbaren zonder getuigen en scheidsrechters, indien Gij mij op dit ogenblik

onderzoekt, zoudt Gij in mijn hart niets ontdekken, dat naar trouweloosheid zweemt. Hieruit kunnen we opmaken, hoe groot de oprechtheid van David was, die zich zelven inwendig onderzoekende, zo onbevreesd zich aan het oordeel Gods durfde onderwerpen. Want niet alleen van uitwendige ongerechtigheid wist hij zich vrij, maar ook van alle verborgen ondeugden.

Voor het Nieuw Testamentische bewustzijn zou, bij zijn dieperen en als het ware macroscopisch gescherpten blik, in den afgrond der zonde zulk ene belijdenis moeilijker zijn dan voor het Oud Testamentische; want voor het eerste is door de Nieuw Testamentische daden en werkingen der genade om aan het Oude Testament in gelijken graad vreemde onderscheiding en afscheiding van geest en vlees teweeg gebracht, hoewel ook het Oude Testamentische bewustzijn zich in zulke belijdenissen niet van zonden, maar slechts van bewuste liefde tot zonde en goddeloze zelfzucht vrij spreekt.

Aangaande de handelingen des mensen, die hij verricht naar het zoeken van zijn boos hart (Gen 6: 5; 8: 21),ik heb mij, waar ik die boze daden aanschouwde, naar het woord 1) Uwer lippen, dat mijne wet en mijn richtsnoer is, gewacht voor de paden des inbrekers, der goddeloze, dergenen, die zich door geweld willen meester maken van hetgeen eens anderen is; nimmer was ik zijn metgezel;

Onder God, bestiering en volgens het geleide van Zijn Woord, had hij zich gewacht voor de paden der inbrekers, hetzij dan dat hij zelf geen verderver of moordenaar geweest was ten aanzien van Saul en niet had toegelaten, dat anderen hem ombrachten, of wel in het algemener te nemen, hetzij dat hij zich van alle kwaad zorgvuldiglijk, van alle boosheid had gereinigd en onthouden en zich alleen naar het voorschrift van zijn plicht had gedragen en anderen ook van het kwade had afgehouden en tot de betrachting der deugden aangezet.

Woord uwer lippen. Gods Woord was voor David het richtsnoer geweest bij zijne daden. Want dat Woord maande aan de ene zijde af van de zonde en dreigde tegen de overtreders zijner straffen, maar beloofde ook de heerlijke zegeningen en de vervulling van al zijne toezeggingen. David weet, dat God Zijne belofte zou vervullen en daarom zich aan dat Woord vasthoudende, had hij zijn pad in dezen zuiver gehouden.

Houdende mijne gangen in Uwe sporen, opdat mijne voetstappen niet zouden wankelen (vgl. 1 Petrus 2: 21).

Onder droefheid is het niet gemakkelijk zich zelven in de hoogte te houden: een kaars vat niet licht vlam, wanneer vele benijdende monden er tegen blazen. In kwade tijden is het vooral nodig en die verstandig is neemt daartoe zijne toevlucht. Plato zei tot een van zijne leerlingen: "Wanneer de mensen kwaad van u spreken, leef dan zo, dat niemand hem gelooft." De raad is goed genoeg, maar hij heeft ons niet gezegd, hoe wij daartoe zullen komen. Wij hebben hier een voorschrift in een voorbeeld belichaamd; indien wij willen behoed worden, moeten wij roepen tot den Bewaarder en Goddelijke hulp op onze zijde zoeken te verkrijgen. "Houd mijne gangen op," gelijk een zorgvuldig voerman zijn paard ophoudt, wanneer het den heuvel afgaat. Wij hebben alle soorten van gangen, snel en langzaam, en de reis is nooit lang van ene

soort, maar zo God onze gangen ophoudt, kan niets ons neerwerpen. Die in droefheid is en noodzakelijk dit gebed verdubbelen, en wij allen, sedert wij in onze benen zo zwak zijn geworden door Adams val, hebben behoefte het elk uur van dag doet te bidden. Indien een volkomen vader viel, hoe zal een onvolkomen zoon kunnen roemen?.

6.

II. Vs. 6-12. Nadat zo de bidder zijn inwendig denken en bedoelen, en zijne gehele uitwendige levensrichting voor de ogen des Heren heeft blootgelegd, en daarmee het rechte fondament gelegd heeft tot een gebed, dat verhoring kan vinden (Joh. 9: 31), verheft hij zich met des te meer vertrouwen tot de bijzondere bede, om buitengewone betoning der Goddelijke hulp, overeenkomstig aan de buitengewone gevaren, waarin hij zich bevindt (vs. 6-9) Die begeerte grondt hij door ene welsprekende schildering van het in boosheid verharde en door moordlust vervulde karakter van hen, die hem verstoren en vervolgen (vs. 10-12).

Ik, die mij door Uwe bewaring rechtvaardig mag rekenen, roep U aan, met vast vertrouwen, omdat Gij mij verhoort. O God! neig Uw oor tot mij (Jes. 37: 17), hoor mijne rede.

Maak Uwe weldadigheden wonderbaar; het gevaar, waarin in verkeer, is zo groot dat alleen een wonderwerk van Uwe almacht mij redden kan; maar zulk ene genade wilt Gij ook aan Uwe kinderen bewijzen; Gij, die verlost degenen, die op U betrouwen, van degenen, die tegen Uwe rechterhand 1), tegen Uwe koninklijke verordeningen, tegen Uw wereldbestuur opstaan, die tegen die weldoende hand zich verzetten. die niet willen dat Gij hen zegent met Uwe genade.

Opstaan tegen Uwe rechterhand is opstaan tegen de macht Gods. David weet het, zijne vijanden zijn Gods vijanden. Die tegen hem zich verzetten, hem belagen, staan op tegen den Almachtigen God. En daarom, waar hij weet, dat hij zijn pad naar Gods Woord zuiver heeft mogen houden, God zijn God is, zal Hij hem ook redden van al zijne vijanden. David geeft zich met volkomen vertrouwen over aan de almachtige genade van zijn Verbonds-God.

Anderen vertalen: Betoon Uwe wondervolle genade, o Helper van degenen, die aan uwe rechterhand toevlucht zoeken tegen hen, die zich vijandig verheffen.

Bewaar mij als het zwart des oogappels 1), die door U in ‘t menselijk lichaam met zoveel wijze zorg geplaatst is, om dien te bewaren; verberg mij onder de schaduw Uwer vleugelen, gelijk een adelaar 2) zijne vlerken over zijne jongen uitstrekt (Deuteronomium 32: 11).

In het Hebr. Schamarni keïschon bath-ajin. Zuiver en letterlijk is dit niet in onze taal weer te geven. Het eerste woord Ischon, verbonden met Ajin betekent letterlijk, het mannetje van het oog, en het tweede, Bath met Ajin verbonden, het dochtertje van het oog. Beide betekenen dan de van de Iris omringende oogappel. Deze heet Ischon, omdat in het oog het beeld van een ander zich in het klein afspiegelt, en bath, omdat het beeld een dochtertje van het oog is. (In het Latijn: pupilla, in het Grieks: korh) Als het zwart des oogappels is daarom minder juist. Als de oogappel is te zwak. Het best doet men dan over te zetten: Als de oogappel, als

het licht der ogen. En nu weet men, dat niets den mens zo dierbaar is als juist de oogappel, als het licht der ogen. Als een pijl vliegt, of een stofwolk wordt opgejaagd, of een steen u wil treffen, dan houdt ge de hand of den arm voor de ogen, opdat dit kostbaar lichaamsdeel niet gekwetst worde. Zo ook smeekt David hier op bijzondere wijze, op geheel enige wijze door zijn God in bescherming te worden genomen.

Het beeld der hen (MATTHEUS. 23: 37), dat vele uitleggers ook hier vinden, is waarschijnlijk aan het Oude Testament nog vreemd: wij vinden ten minste eerst ten tijde van Salomo enige aanwijzingen (1 Koningen 4: 23; Job 38: 36) dat men in Palestina hoenderen had, die zeker even als het paard uit Egypte overgebracht waren (Leviticus 1: 14).

Verberg mij voor het aangezicht der goddelozen, die mij verwoesten, mijner doodsvijanden, die mij van alle zijden insluiten en omringen.

Christenen mogen het niet vergeten, dat zij een vijand hebben van dezelfden aard en van gelijk karakter, die ieder zoekt, en rondgaat wie hij zou mogen verslinden.

Met hun vet besluiten zij zich; op hun grootheid, rijkdom en macht bouwen zij, zodat zij gevoelloos zijn in hunnen hoogmoed voor elke indruk en zich verharden in het gebrek aan medegevoel; met hunnen mond spreken zij hovaardiglijk; de hoogmoed is reeds zo groot geworden, dat zij openlijk spreken alsof niets missen kon, wat zij zich eenmaal voornamen.

In onzen gang, waarheen ik mij nu ook met de mijnen wende (1 Samuel 23: 26), hebben zij ons nu omsingeld, zij hebben elke uitweg versperd; zij zetten hun ogen, zij loeren op ons, ter aarde nederbukkende, gelijk de leeuw loert op zijne prooi, en zich bukt, om dadelijk den verpletterenden sprong te doen, of om mij ter aarde te vellen 1).

Beter: Of om mij ter aarde te vellen. Daar hadden zij hem omsingeld, daar loerden zij op hem. Hij deelt in deze verzen mede met welk soort vijanden hij te doen heeft, met ongevoelige, hoogmoedige mensen, die geen medelijden, geen erbarmen kenden. Is het dan te verwonderen, dat hij smeekt: Bewaar mij, o God, heb zo veel zorg voor mij, als iemand heeft voor zijn oogappel, voor het licht zijner ogen? Immers neen, want indien zijn God hem niet bewaart, heeft hij ook niet anders als den dood te verwachten.

Hij is gelijk als een leeuw, die begeert te roven, alzo is hij, die hoofd van deze mijne vijanden en vervolgers is, begerig om mij te verscheuren, en als een jonge leeuw, zittende In verborgene plaatsen, en loerende op zijnen buit, alzo loert de koning Saul op mij (Psalm 10: 9).

13.

III. Vs. 13-15. Daar de bidder den vijand, aan enen vraatzuchtigen leeuw gelijk, woedende op zich ziet lossprin gen, bidt bij den Heere, om Zich tussen beiden te plaatsen, den vijand den Weg te versperren en bovendien de ziel van Zijnen Hem oprecht overgegeven dienaar te redden van degenen, die hun deel in hun leven hebben. Tegenover deze verheft hij, die zijn

deel in den Heere heeft, zich tot de hoop van een zalig aanschouwen van God, zelfs voor het geval, dat hij in het tegenwoordige gevaar zou omkomen, -zo krachtig is in dit ogenblik van gebed het bewustzijn van gemeenschap met den Heere in zijn hart, dat daarin het uitzicht op weder opwekken uit den doodsslaap hem vervult.

Sta op, HEERE! van Uwen troon (Psalm 12: 6), tegenover dezen leeuw; kom zijn aangezicht voor, reeds is hij tot den sprong gereed, maar nog kunt Gij mij redden; vel hem neer, dat bij ter aarde valle, bevrijd mijne ziel met Uw zwaard van den goddeloze; geef Gij zelf hem den doodsteek.

Red mij met Uwe hand van de lieden, die mij vervolgen, o HEERE! van de lieden, die van de wereld zijn, die geen ander vaderland kennen dan deze wereld, die met al hare begeerlijkheden vergaat (1 Joh. 2: 17 vv.), van hen, welker deel in dit leven is (Luk. 16: 25), daar zij geen ander genot, geen anderen schat kennen dan het aardse, welker buik Gij vervult met Uwen verborgen schat, dien Gij wereldse goederen en genietingen geeft, om hun begeerte te bevredigen, maar daarbij alle aanspraken op hogere goederen afsnijdt; de kinderen zelfs van die goddelozen worden verzadigd van die wereldse genietingen, en zij laten hun overschot, hunnen rijkdom en overvloed bij hun sterven weer hunnen kinderkens achter 1). Zij hebben alles wat de wereld kan geven, alleen U, den hoogsten, den enig waren schat, kennen zij niet.

In dit vers leert David niet, dat god de goddelozen overvloed geeft, om ze tot bekering te brengen, maar geeft hij het verschil aan tussen hem en hen. Hij heeft aan zijn God genoeg. Ook te midden van bekrompene omstandigheden kent hij nog een onbeschrijfelijken rijkdom en vreugde in zijn God, maar deze mensen, zij zoeken alleen hun heil in het stoffelijke, in de dingen der wereld. Om God en Zijn Woord bekommeren zij zich niet. Als ze het maar goed hebben in deze wereld, menen zij tevreden te kunnen zijn. Hoe geheel anders is zijn lot en lotsbestemming. Want hij zal den Heere zien (vs 15). Zien, niet in genieten van de gave der genade, van de uitredding uit de gevaren, maar zien met onsterfelijke ogen, zien in gerechtigheid, als hij eenmaal zal opwaken, opgewekt worden.

Maar ik, wiens gerechtigheid zo miskend en wiens lot zo zwaar is, heb ene andere spijze, een anderen schat, ene andere verwachting. Terwijl de werelddienaar onder Uwe gerichten omkomt, zal ik Uw aangezicht in gerechtigheid als een gerechtvaardige, wiens onschuld aan den dag treedt, aanschouwen; ik zal verzadigd worden, met Uw beeld, ik zal naar hartelust Uwe heerlijkheid aanschouwen, als ik zal opwaken 1) uit den slaap des doods.

Anders: "Als ik zal ontwaken naar uw beeld" of maar uwe gelijkenis."

De lichamen der rechtvaardigen slapen nog, maar om verzadigd te worden op den morgen der opstanding, wanneer zij ontwaken. Wanneer een Romeins overwinnaar in den oorlog geweest was en grote Overwinningen behaalde, keerde hij naar Rome terug met zijne krijgslieden. Hij ging alleen in zijn huis om zich daar te verblijden tot den volgenden dag, wanneer hij de stad verliet, om dien weer binnen te treden in het openbaar en in triomf. Zo gaan ook de heiligen als het ware zonder hun lichamen in den hemel, maar op den laatsten dag, wanneer hun

lichamen ontwaken, zullen ze ingaan in hun triomfwagens. Mij dunkt, ik zie dien groten optocht, wanneer de Heere Jezus het eerst van allen met vele kronen op het hoofd, met zijn heerlijk, onsterfelijk lichaam den weg zal wijzen. Achter Hem komen de heiligen, ieder van hen met de handen klappende of ene zoete melodie aan hun gouden harpen onttokkelende, allen ingaande in triomf. En wanneer zij komen aan de poorten des hemels en de deuren wijd geopend zijn om den koning der ere binnen te laten, hoe zullen de engelen, opeengedrongen, bij de vensters en aan den gevel, gelijk de inwoners bij de Romeinse triomftochten, den schitterenden optocht afwachten en hemelse rozen en lelies op hen strooiende, roepen: "Halleluja! halleluja! halleluja! de Heere God, de Almachtige regeert!" "Ik zal verzadigd zijn" in dien heerlijken dag, wanneer alle Engelen van God zullen komen om de triomfen van Jezus te zien en wanneer Zijn volk met Hem zal triomferen.

De wereld moge zich verzadigen, waaraan zij wil, ik verzadig mij aan

God. Wat is een wereldling? Die zijnen hemel op aarde heeft en zijn deel

hier.

Daar is geen waar genoegen, geen verzadigde lust van een gelovige ziel dan alleen in God en in de beschouwing van Zijn vriendelijk Aangezicht, en in de deelneming aan Zijn Beeld, als ook in Zijn goeden wil ten onswaarts, en aan het goede, hetwelk Hij door Zijn Geest in ons werkt. En zelfs zal al dat genoegen en de verlustiging daarin niet eerder volkomen en onbevlekt zijn, dan totdat wij in den hemel zelven met Zijn Beeld verzadigd mogen worden.

Zonder twijfel spreekt David de hoop uit op een aanschouwen van God, waarmee hij eens als rechtvaardig voor God verwaardigd zal worden. Ja, wanneer hij in het tegenwoordig doodsgevaar bezwijkt, nooit zou hij het genieten als een uit den doodsslaap ontwaakte, en derhalve (ofschoon dit niet geheel hetzelfde is) als een opgestane.

PSALM 18.

DANKLIED VOOR GODS WELDADEN.

Voor den opperzangmeester (Psalm 4: 1),een Psalm van David, den knecht des HEREN 1), die de woorden dezes lieds tot den HEERE gesproken heeft, ten dage, als hem de HEERE gered had uit de hand van al zijne vijanden, en uit de hand van Saul.

Knecht des Heren wordt in algemenen zin ieder vrome genoemd. (Job 1: 8; 2: 3. 19: 12,14). Ook in dezen algemenen zin wordt niet slechts op het subjectieve moment der gehoorzaamheid gezien, maar de uitdrukking wijst tevens op de waardigheid van den alzo genoemde: het is ene eer door God onder het getal van Zijne knechten opgenomen te worden, die zich verheugen in de bescherming en de zorg van hunnen machtigen en rijken Heere. Gewoonlijk wordt echter de uitdrukking in bijzonderen zin gebezigd van diegenen, van welke God zich bedient tot volvoering Zijner raadsbesluiten, aan wie Hij de bezorging Zijner aangelegenheden overgeeft en die hij tot bevordering van Zijne eer roept. David, die volgens Hand. 13: 36, "in zijnen tijd den raad Gods diende," is, na Mozes en Jozua, de eerste, die in

dezen zin knecht Gods genoemd wordt, hier, in het opschrift van Psalm 36, en in zijne eigene woorden (2 Samuel 7: 18 vv.).

David, in wie het koninkrijk der belofte begon, diende het werk van God op niet minder duidelijke en heerlijke wijze dan Mozes, door wiens bemiddeling Israël de wet, en dan Jozua, door wie het ‘t land der belofte ontving.

Hij zei dan: (vgl. 2 Samuel 22: 1 vv. waar de Psalm met het opschrift en ongeveer dezelfde woorden voorkwam).

Op enen Psalm, die op het duidelijkst het kenmerk van den tijd der vervolging door Saul draagt, volgt nu die, in welken zich alle daar vernomene en alle vroegere klachten in een heerlijk lofgezang oplossen; want wat David vroeger bewogen heeft om te klagen, is nu veranderd en geëindigd; hij staat aan het einde van zijne aardse loopbaan, en heeft nog slechts zijn lied te zingen ter ere van Hem, die alles zo heerlijk bestuurd en hem op vleugelen der arenden veilig geleid heeft.

David, een type van Christus en een deelgenoot van het lijden van Christus in Zijne leden en van de bevrijdingen en overwinningen over Zijn een hun vijanden, nu gezeten in zijn koninkrijk, prijst God voor Zijne wonderbare genade; als een type van Christus voorspelt hij van de uitbreiding en de vastheid van zijn eigen koninkrijk en van het Koninkrijk van Christus onder de volken, dat daardoor vertegenwoordigd is.

2.

Vs. 2-4. Vooreerst een preludium of voorspel; even zo innig als krachtig spreekt zich aanstonds bij het begin het hoofdgevoel uit, dat den bejaarden koning bij het terugzien op zijn levenslot vervult; in ene menigte namen der liefde zoekt hij aan te wijzen, wat hij in zijn lang leven aan zijnen God gehad heeft, en welke uitwerking deze ervaringen teweeg gebracht hebben.

Ik zal U hartelijk liefhebben, HEERE, mijne sterkte! die mij zowel innerlijk sterk maakt door de kracht uit de hoogte, als uiterlijk mij door uwen machtigen bijstand bekwaam maakt, om allen nood en alle gevaar te overwinnen.

De HEERE is mijne Steenrots en mijn Burcht en mijn Uithelper; mijn God, mijne Rots, mijn beschutting, op welken ik betrouw, mijn Schild en de Hoorn mijns heils 1), mijn hoog Vertrek (zie 2 Samuel 22: 3).

"Hoorn mijns heils" is hetgeen mij in mijn onvermogen tegemoet komt, het overwint en mij uitkomst geeft. Alle deze namen, aan God gegeven, zijn vruchten van het leed, dat David dit lied deed zingen, n.l. de vervolging door Saul, hoe hij in het aan holen rijke, aan bossen arme land vluchten moest op de rotsen, en de bergen hem tot vestingen moesten dienen. In de toevlucht, door hem in de bergen gevonden, en in al die gelukkige toevalligheden, die hem soms in den hoogsten nood uitkomst brachten, ziet David slechts even zo vele bijzondere

openbaringen, van hetgeen Jehova zelf voor hem was. Het getuigenis aangaande een zo menigmaal trouw bevonden God, gaat in vs. 4 over in ene beschrijving van zijne ondervinding dienaangaande.

Ik riep den HEERE aan, als degene, die te prijzen is, zo dikwijls mij gevaar bedreigde, en werd verlost -dit is mijne ondervinding in mijn ganse leven vol gevaren en uitreddingen-van mijne vijanden.

5.

II. Vs.5-20. Hierop houdt zich de zanger bezig met het eerste gedeelte der gevaren en uitreddingen in zijn leven, die aan het einde van het opschrift in ‘t bijzonder op den voorgrond gesteld zijn; het zijn die uit den tijd wier vervolging door Saul. Hij neemt ze in één beeld te zamen: dood en verderf hebben tegen hem gestreden als tegen weinig anderen: maar hij heeft het ook duizendvoudig ervaren dat er een God is, die de gebeden verhoort. Terwijl hem dit opnieuw voor den geest komt wordt het onzichtbare als het ware zichtbaar voor hem; de aarde beefde, de hemel neigde zich, in bliksem en onweder daalde de Heere bijna zichtbaar af, en redde hem, den bijna weggezonkene, uit grote wateren.

Banden des doods hadden mij in dien tijd, toen Saul mij zo hevig vervolgde, omvangen, en beken Belials verschrikten mij.

Banden der hel omringden mij, strikken des doods bejegenden mij (zie 2 Samuel 22: 5,6).

Als mij bange was, riep ik den HEERE aan, en riep tot mijnen God 1); Hij hoorde mijne stem uit Zijn paleis en mijn geroep voor Zijn aangezicht kwam in Zijne oren 2).

Dat David, reeds bijna verzonken in de kaken des doods, toch zijn hart in gebeden ophief naar den hemel, is een helder bewijs van zijn zeldzaam geloof. Laten wij derhalve weten, dat zodanig een spiegel ons voor ogen wordt gesteld, opdat nooit de hevigheid der rampen ons van het bidden afschrikke.

Het gebed is gene welsprekendheid, maar ernst, niet het uitspreken van hulpbehoevendheid, maar het gevoel daarvan; het is het roepen des geloofs tot het oor van genade.

De Aediles bij de Romeinen hadden altijd hun deuren openstaan, zodat er voor ieder gelegenheid was om te naderen, wanneer hij klachten had. De deuren tot Gods genade staan altijd wijd open voor de gebeden van Zijn gelovig volk. De Perzische koningen hielden het voor een stuk van hun ellendigen roem om enen gemakkelijke toegang, zelfs voor hun groten, te weigeren. De doodstraf was bedreigd aan degene, die ongeroepen naderde. Esther was zelfs bevreesd. Maar de Koning des hemels openbaarde Zich zelven aan Zijn volk, Hij roept tot Zijne bruid: "Laat Mij uw gelaat zien, laat Mij uwe stem horen," en wijst het verzuimen daarvan aan als de oorzaak van hare zielsziekten. De deur van den tabernakel was niet van enige harde of afsluitende stof, maar een gordijn, dat gemakkelijk kon doordrongen worden. En wanneer niemand in den tempel kwam om te dienen dan alleen de Hogepriester, en de overigen in den voorhof stonden, zo is nu Gods volk een koninkrijk van priesters, en zijn zij geroepen om te dienen in den tempel en bij het altaar. (Openbaring 11: 1). "Zo laat ons

toegaan met een waarachtig hart in volle verzekerdheid des geloofs; laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot den troon der genade, opdat wij barmhartigheid mogen verkrijgen en genade vinden, om geholpen te worden ter bekwamer tijd. (Hebr. 10: 22a; 4: 6).

Toen de Heere zich opmaakte om mij te helpen, daverde en beefde de aarde, en de gronden, grondslagen der bergen beroerden zich en daverden, omdat Hij ontstoken was.

Rook ging op van Zijnen neus, en een vuur uit Zijnen mond verteerde; kolen werden daarvan aangestoken.

En Hij boog den hemel, en daalde neer, en donkerheid, duisternis der wolken was onder Zijne voeten.

En Hij voer op enen Cherub 1) en vloog; ja Hij vloog snellijk op de vleugelen des winds.

De Cherubs komen voor als bewakers van het Paradijs. Elders komen zij voor als de levende, sterke beschutting en het voertuig van Gods ongenaakbare Majesteit; door hen is God niet alleen in de wereld alomtegenwoordig, maar zij vertegenwoordigen in het bijzonder de heerlijkheid Gods, als deze in haar verhevene kracht zich aan de wereld openbaart.

Duisternis zette Hij tot Zijne verberging, tot Zijn omhulsel; rondom Hem was Zijne tent 1), duisternis der wateren, wolken des hemels of, bergen van nevelsluiers.

Of, rondom Zich tot een tent, zodat Hij onzichtbaar was niet alleen, maar als een onzichtbare Zijn toorn openbaarde.

Van uit den glans, die voor Hem was, dreven door Zijne wolken daarhenen, hagel en vurige kolen.

En de diepe kolken, beddingen der wateren werden gezien, en de gronden, de grondslagen der wereld werden ontdekt, van Uw schelden, o HEERE! van het geblaas des winds van Uwen neus.

Hij zond van de hoogte, Hij nam mij, Hij trok mij op uit grote wateren 1).

Op dichterlijke wijze bezingt David het hier, hoe de Heere hem redde. Hij zegt toch, dat de Heere de beddingen der rivier ontblootte, om hem, Zijn knecht, te redden uit hooggaande noden. Door zijne vijanden schier geheel overweldigd, weet de Heere hem nog door zijn macht, hier vergeleken bij stormwind en donder, te redden.

Bij vs. 17 tekent Luther aan, dat David wil zeggen: "Hij heeft een Mozes van mij gemaakt." Gelijk Mozes uit de wateren van den Nijl werd gevonden, alzo redde hier de Heere David uit de grote wateren van vervolgers, door zijne vijanden.

En Hij voerde mij uit in de ruimte; Hij rukte mij uit, want Hij had lust aan mij 1); uit genade had Hij mij tot Zijnen geliefde verkoren, dien hij niet wilde laten omkomen.

Dit geschiedde, omdat de Heere lust aan hem had, niet om iets dat in hem was, of om enige zijner verdiensten, maar alleen uit vrije genade en enkel goedheid en liefde. Wij zijn onze zaligheid en grote zielsverlossing schuldig aan het welbehagen en den lust, die God stelde in David's zoon, gelijk Hij bij herhaling, zo bij den Doop als bij Zijne verheerlijking op den berg, te kennen gaf.

Hij schrijft de oorzaak aan niets anders toe dan louter aan het welbehagen Gods, zodat de lof enig alleen en geheel Hen toekomt. Hij maakt nu melding van het welbehagen, met het oog op zijne roeping.

21.

III. Vs. 21-28. Dit deel zijns levens is ene schouwplaats voor de openbaring der vergeldende gerechtigheid Gods geweest, daar is duidelijk geworden, dat God Zich in dezelfde betrekking tot den mens stelt, als deze tot Hem staat. Dit is het besluit, dat de dichter aan het einde van dit gedeelte van zijn lied uit het voorgaande trekt.

De HEERE, die mij, den machteloze en hulpeloze, van de hand mijner vijanden redde, vergold mij naar mijne gerechtigheid; Hij gaf mij weer, vergold mij naar de reinigheid mijner handen 1)

Het heeft den schijn bij het eerste gezicht, dat hij met zich zelven in strijd komt, want waar hij onlangs alles wat hij ontvangen had terug bracht tot het welbehagen Gods, beroemt hij zich er nu op, dat hem een rechtvaardig loon is vergolden. Maar indien wij vatten, met welk doel hij deze vermelding van zijn reinheid verbindt met het welbehagen Gods, zal men gemakkelijk beide uitdrukkingen kunnen verenigen. Vroeger heeft hij getuigd, dat indien God hem niet had geleid, hij geen hoop op regeren had gehad, en noch door de stemmen des mensen was gekozen, noch eigener beweging er op was losgestormd, maar dewijl het Gode alzo behaagd had; nu voegt hij er in de tweede plaats bij, dat hij gelovig Gode gehoorzaam was geweest, zodat hij nooit van Zijn bevel was afgeweken. Beide nu was noodzakelijk, dat God David niet alleen met Zijn gunst voorkwam en hem tot koning verkoos, doch ook David moest op zijn beurt in gehoorzaamheid en met een zuivere consciëntie het rijk als van God hem gegeven, ontvangen. Vervolgens, wat ook de goddelozen hadden beproefd, om zijn geloof schipbreuk te doen lijden, volstandig had hij den rechten loop van zijn roeping gehouden. Wij zien nu, dat er geen verschil is in beide uitspraken, maar dat zij zeer goed met elkaar in overeenstemming zijn.

Want 1) ik heb des HEREN wegen gehouden, acht genomen op Zijne wegen en ben van mijnen God niet goddelooslijk afgegaan, afgeweken.

In deze verzen werkt David nader uit, waarin de reinheid zijner handen bestaat. Hierin, dat hij had gewandeld in de rechten en inzettingen des Heren, dat hij zich wachtte voor

ongerechtigheid, om zelf in te grijpen in de wegen Gods. David heeft gelovig gewacht op het ogenblik, dat God voor hem had uitverkoren. Daarom heeft hij zijn hand niet uitgestoken naar den Gezalfde des Heren, toen deze in zijn macht was, maar de verzoeking weerstaan. En al mocht hij voor een ogenblik in diepe moedeloosheid een weg inslaan, die van klein geloof getuigde, dit was ook slechts een ogenblik geweest en werd opgevolgd door dat andere, waarin wij van hem lezen, dat hij zich sterkte in den Heere, zijnen God.

Want al Zijne rechten waren voor mij, waren het doel mijner ogen, en Zijne inzettingen deed ik niet van mij weg, als iets, waarvan ik niets wilde weten (Jes. 38: 17 38.17).

Maar ik was oprecht bij Hem, daar ik mij met geheel mijn hart aan Hem overgegeven had, en ik wachtte mij voor mijne ongerechtigheid.

Hij wachtte zich zelven. Wie is zijn eigen bewaker? Het is de Heere, die zijn beschermer is, Hij is de behoeder van Israël en de bewaarder der mensen. Indien een mens zich niet kan bewaren voor droefheid, hoe is hij bekwaam zich zelven te wachten voor de zonde? God werkt in onze eerste bekering op ons, zo als Hij deed op de aarde, of op Adams lichaam in het paradijs, toen Hij ene ziel daarin blies, en hem tot een levend wezen maakte; zulk ene macht wendt Hij aan als Christus aan Lazarus in zijn graf; want wij zijn "dood door zonden en misdaden," maar als wij levend gemaakt zijn moeten wij wandelen en zelf handelen; de Heere wil hebben, dat wij met Hem te zamen arbeiden, want wij zijn dan op Christus gebouwd niet als dode, maar als levende stenen (1 Petrus 2: 5). De genade, waardoor wij levend zijn gemaakt, is de Zijne en de macht is de Zijne. Hij is het, die in ons werkt beide het willen en het volbrengen, wanneer wij iets doen, en alzo doen wij het door Zijne genade; ille facit, ut nos faciamus.

Helaas! wij zijn niet bekwaam om ons zelven te helpen, zelfs niet om ene goede gedachte te denken, of om boze inblazing, of om beproeving te weerstaan, maar onze bekwaamheid is uit God. "Het is God," zegt de Psalmist (18: 33), "die mij met kracht omgordt; en Hij heeft mijnen weg volkomen gemaakt."

Zo gaf mij de HEERE weer naar mijne gerechtigheid, naar de reinigheid mijner handen, die openbaar is voor Zijne ogen.

Hij zegt niet om, maar naar mijne gerechtigheid. Er is ene gerechtigheid des persoons door zijne volmaaktheid en heiligheid in gestalte en daden; zo zal niemand, die leeft, voor Zijn aangezicht rechtvaardig zijn (Psalm 143: 1). En er is ene rechtvaardigheid der zaken, en zo kan iemand volkomen onschuldig zijn in ene zaak waarmee hij beschuldigd wordt. Deze plaats en andere (Psalm 7: 9. Psalm 17: 1) spreken van ‘t laatste en niet van ‘t eerste.

De reinigheid mijner handen staat hier niet in den zin van, volmaaktheid, maar staat hier tegenover veinzerij, onoprechtheid. Vandaar dat de dichter ook in de volgende verzen het uitspreekt, dat de Heere bij de goedertierenen en de oprechten en de reinen een God van nabij is. Hij eist, Hij vraagt waarheid en oprechtheid in het binnenste.

En gelijk Gij voor mij geweest zijt, zo zijt Gij voor allen; het is de vraag, hoe de mens gezind is tegenover U. Bij den goedertierene houdt Gij U goedertieren, bij den oprechten man houdt Gij U oprecht.

Bij den reine houdt Gij U rein, maar bij den verkeerde bewijst Gij U enen worstelaar.

Want, zo heb ik het gezien, dat Gij handelt ten opzichte der beide soorten van mensen in Uwe gemeente, in Israël, Gij verlost het bedrukte volk; maar de hoge ogen vernedert Gij 1).

Hieruit ontleent nu de dichter gelegenheid tot vertroosting der nederigen en om het bedrukte en verdrukte volk Gods op te beuren. De trotsen mogen schrikken, en moeten beven, want God zal hun hoge ogen vernederen, hoe groots hun harten, hoe vermetel hun bedoelingen, en hoe versmalende en honende hun houdingen en handelingen jegens de godvruchtige werken zijn mogen, maar de arme vernederde en van alle zijden geplaagde vromen en gelovigen mogen en moeten zich opbeuren en bemoedigen, dat God alle hun duisternis als die van David zal doen opklaren.

29.

IV. Vs. 29-46. Had David zo even zijne redding uit de hand van Saul aangewezen, als staande in verband tot zijne gerechtigheid, en daarom aan het bijzondere tot het algemene overgaande, de stelling uitgesproken, dat de gerechtigheid steeds het fondament des heils is, nu daalt hij weer tot het bijzondere af, en bevestigt de algemene stelling uit de ervaring, die hij ook in het tweede gedeelte van zijn leven gemaakt heeft. Hij prijst daar de genade van God en den bijstand, die hem tegen de buitenlandse vijanden, de tegenstanders van zijn koninkrijk deels reeds geworden is, deels nog toekomen zal, en niet alleen hem persoonlijk, maar ook hem in zijne nakomelingen.

Wat ik gezegd heb, heb ik ook verder zelf ervaren; want Gij doet mijne lamp lichten; Gij laat het licht, dat Gij in mij onder Uw volk aangestoken hebt, niet uitgeblust worden; de HEERE, mijn God, doet mijne duisternis opklaren; wat door mijne schuld bedorven is, maakt Hij door Zijne genade weer goed.

Want, zo heb ik werkelijk ondervonden in de oorlogen, die ik te strijden had, met U loop ik door om bende en met mijnen God spring ik over enen muur 1).

Dit wil niet alleen zeggen, dat hij het nu doet, maar dat hij het ook vroeger gedaan heeft. Het verleden is voor hem heden, en uit het heden besluit hij voor de toekomst. Alle zijne overwinningen, dit wil hij zeggen, heeft hij door zijn God behaald. Zijn God komt alleen de ere toe van wat hij vermocht. Waar God, de Opperste Leidsman was, zijn Veldheer en Behoeder, daar kan geen muur hem verhinderen, daar kan een machtige bende van vijanden hem niet weerstaan. David heeft ondervonden en ondervindt, wat een Paulus ondervond: Als ik zwak ben, dan ben ik machtig.

Gods weg is volmaakt; de rede des HEREN 1), Zijn Woord is doorlouterd als het fijnste goud (Psalm 12: 7); Hij is een schild allen, die op Hem betrouwen.

David zegt het hier, dat de Heere nooit te vergeefs door Zijne kinderen wordt te hulpe geroepen, maar ook dat Zijne beloften zijn als goud, onvervalst goud, waarop men aan kan. En dewijl dit zo is, is Hij in Zijn Persoon een schild voor, allen, die op dit Woord bouwen.

Met vs. 31 eindigt de eerste helft van dezen zegezang, als met een heerlijken juichtoon. Met vs. 32 begint de lofzang een nieuwe vlucht en wordt vs. 31 nader toegelicht.

Want wie 1) is God, behalve de HEERE alleen? en wie is een Rotssteen, dan alleen onze God (Jes. 43: 11; 44: 6,8), buiten onzen God.

Als antwoord verwacht de dichter niet anders dan dit, dat de Heere de enige God is, de enige Rotssteen; want ja, in de steenrotsen der aarde had ook David een veilige wijkplaats dikwijls gevonden, maar hij had het ook ontdekt, dat diezelfde steenrotsen ook voor de vijanden te bereiken waren. Ja, hij had het ervaren, dat rotsstenen hem nog geen veiligheid hadden geboden, indien niet te Heere, de enige en eeuwige Rotssteen, hem met Zijne genade had bedekt. En daarom moet en zal hij vragen, wie is een Rotssteen, dan alleen onze God?

Het is God, die mij met kracht omgordt; en Hij heeft mijnen weg volkomen zonder aanstoot gemaakt.

Hij maakt mijne voeten gelijk als der hinden, en Hij stelt, stelde mij op Mijne hoogten.

Snelheid van beweging werd steeds beschouwd als ene van de eigenschappen van een ouden held. Achilles is bekwaam als zijnde podav wkuv. Nisus bij Virgillius is hyperbolisch beschreven: "et ventis et fulminis ocior alis, en de mannen Gods, die tot David kwamen, kloeke helden, krijgslieden ten oorlog, toegerust met rondas en schild, worden mannen genoemd met "aangezichten der leeuwen," en "als de reeën op de bergen in snelheid" (1 Kronieken 12: 8). Asahel wordt beschreven als "licht op zijne voeten als ene der reeën" (2 Samuel 2: 18), en Saul schijnt genoemd te zijn "de ree (sieraad) van Israël" (2 Samuel 1: 19). Men heeft gezegd, dat de voeten der hinden sterker zijn dan die des herten, en dat zij vlugger is dan hij; daarvoor is echter gene genoegzame zekerheid. Gataker geeft de ware reden op, als hij zegt: "De vrouwelijke vorm wordt dikwijls gebezigd voor de species (het soort)" Dit is niets ongewoons bij de Hebreeën. De ezelin staat dikwijls voor de gehele soort van ezels. (Genesis 12: 16. Job 1: 3; 42: 10). Sommigen (aan wier hoofd Bochart staat, Hierozoikon P.
2) hebben ondersteld, dat gedoeld wordt op de bijzondere hardheid van de hoeven der reeën, welke haar in staat stellen vast voort te gaan, zonder gevaar van vallen, op de ruwste en rotsachtigste plaatsen. Virgilius noemt de hinde "aeri-pedem". Anderen denken dat hier op de vlugheid en snelheid gedoeld wordt. Er is niets dat ons hindert aan te nemen, dat gedoeld wordt op deze beide eigenschappen van de voeten der hinde.

Hij leert, oefent mijne handen ten strijde, zodat een stalen boog met mijne armen verbroken 1) is, gespannen werd.

In het Hebr. Nichatah. Beter gespannen werd. Eig. betekent het werkwoord, neerdrukken. En daarom met boog verbonden, gespannen. Het was werkelijk een heldenwerk, om een stalen boog, welks ene einde op den grond stond, met de hand te spannen. Ook bij de ongewijde dichters, zoals bij Homerus komt dit voor. Maar dewijl de Heere hem kracht gaf, met hem was, kon hij ook dit heldenstuk verrichten.

Ook hebt Gij mij het schild Uws heils gegeven, en Uwe rechterhand heeft mij ondersteund, en Uwe zachtmoedigheid, Uw neerbuigen heeft mij groot gemaakt in welke Gij naar hetgeen beneden was zaagt (2 Samuel 22: 36).

Echter niet zijne handen, niet zijne stalen boog hebben David uitgered, maar het schild des heils van God, d.w.z. het heil des Heren. Het heil des Heren was zijn schild, dat hem bedekte voor de pijlen der vijanden, dat hem ongedeerd uit den strijd deed te voorschijn komen. Waarbij kwam des Heren rechterhand, die machtige hand, die almacht Zijner kracht, die voor de vijanden onweerstaanbaar was, terwijl eindelijk het zich telkens neerbuigen tot Hem hem heeft behouden, hem groot gemaakt heeft. Aan die neerbuigende genade Gods had David alles te danken.

Gij hebt mijnen voetstap ruim gemaakt, Gij geeft ruimte voor mijne schreden, onder mij, en mijne enkelen hebben niet gewankeld1).

De zin is deze; dat waar hij tot de uiterste beproeving was gebracht, hij door God was uitgeleid. En deze herinnering is zeer nuttig, om ons ongeloof te verbeteren, want indien de vlakte voor onze ogen ons niet aangenaam zij, waarin ons vlees vrijelijk kan rondspringen, beven wij, alsof de aarde ons zou vernietigen. Laten wij derhalve vasthouden, dat niet te vergeefs aan God die macht wordt toegeschreven, om onze wegen te verwijden en effen te maken.

Ik doorstak hen, dat zij niet weer konden opstaan; zij vielen onder mijne voeten 1).

Ofschoon aan de goddelozen en zondaren God soms voorspoed toestaat, toch tonen zij door hun einde, dat Hij voor hen een tegenstander en vijand is geweest. Doch de tekenen van Zijn gunst, zodanig als Hij die jegens David openbaart, doen hem als alleen Zijn knecht kennen, opdat Hij op die wijze het getuigenis gaf, dat Hij hem goed en genadig was. Doch ofschoon hij hier al te krijgshaftig schijnt te spreken, als hij verkondigt, dat hij geen einde had gemaakt aan de slachting, totdat hij alle vijanden had overwonnen. Ja, ofschoon hij schijnt de zachtmoedigheid te vergeten, die bij alle gelovigen moet schitteren, opdat zij het evenbeeld van den hemelsen Vader zijn, dewijl hij echter niets onderneemt, dan wat met het bevel Gods in overeenstemming is, en Zijn Geest zijne hartstochten bestuurt, laten wij daaruit verstaan, dat deze woorden niet zijn geweest, die van een bloeddorstig en wraakgierig mens, maar van een, die getrouwelijk volgt het oordeel, hem door God gegeven. Want zeker, wij weten, dat

hij met zo grote zachtzinnigheid des gemoeds was begaafd, dat hij er zelfs voor terugschrikte, een droppel bloeds te vergieten, tenzij plicht en noodzakelijkheid hem gebood.

Want Gij omgorddet mij met kracht ten strijde; Gij deed onder mij nederbukken, die tegen mij opstonden 1).

Wel gegord te zijn was, zowel volgens het eigenaardige van het Grieks en het Latijn als van het Hebreeuws, wel gewapend te zijn.

Waar David zijne vijanden mocht verslaan, daar schrijft hij ook hier al de eer aan God toe, maar doet hij het ook uitkomen, dat zijn strijd, de strijd Gods was. Hij had niet om eigen eer, maar op het bevel Gods de vijanden tegengestaan. En dat hij overwinnaar was, het was opdat de Raad Gods zou worden volvoerd, opdat het Besluit in betrekking tot David en zijn zaad zou worden uitgevoerd.

En Gij gaaft mij den nek mijner vijanden, en mijne haters, die vernielde ik, roeide ze uit.

Zij riepen, maar er was geen verlosser; tot den HEERE, maar Hij antwoordde hun, verhoorde hen niet.

Toen vergruisde ik hen als stof voor den wind; ik ruimde hen, greep hen weg als slijk der straten.

Gij hebt mij uitgeholpen van de twisten des volks, Gij hebt mij gesteld tot een hoofd der Heidenen; het volk, dat ik niet kende, heeft mij gediend.

Zo haast als hun oor van mij hoorde, hebben zij mij gehoorzaamd; vreemden hebben zich mij geveinsdelijk onderworpen.

Indien deze woorden (vs. 44 en 45) letterlijk kunnen verklaard worden van David, passen zij toch meer op Jezus Christus.

Vreemden zijn vervallen, zonken weg, en hebben gesidderd uit hun sloten, uit hun vestingen.

47.

Vs. 47-51. Ten slotte van het lofgezang een postludium of naspel, dat aan God dankbare lof brengt voor de gehele volheid van de zo even genoemde goddelijke grote daden; de lof van zulk een God, die aan David doet, gelijk Hij hem beloofd heeft, zal echter niet tot de enge ruimte van Israël beperkt blijven, maar wordt tot ene wereldomvattende gelofte der dankbaarheid.

De HEERE leeft, en geloofd zij mijn Rotssteen, en verhoogd zij de God mijns heils.

Daarom zal ik U, o HEERE! 1) loven onder de Heidenen, onder de volken; en Uwen naam zal ik psalmzingen (Rom. 15: 9).

Hier reikt Paulus (Rom 15: 9) David de hand en gelijken zij elkaar beiden. Beiden, Paulus zowel als David, zijn koningen, die in en door Christus strijden, lijden en overwinnen. Beiden zijn even zwak en onmachtig in zich zelven, beiden vermogen zij alle dingen door Christus, die hun kracht geeft en triomferen zij in Hem. Beiden, elk naar de roeping Gods hun opgedragen, heersen zij over Israël en de Heidenen.

Die de verlossingen Zijns konings groot maakt en goedertierenheid doet, genade geeft aan Zijnen gezalfde, aan David en aan zijn zaad tot in eeuwigheid.

Ik bewonder koning David meer, wanneer ik hem zie in het koor, dan wanneer ik hem zie in het veld, wanneer ik hem zie zingen als de lieflijke zanger van Israël, dan wanneer ik hem zie vechten als de grote krijgsheld van Israël; want vechtende met anderen overtrof hij alle anderen, maar zingende en zich verheugende overtrof hij zich zelven.

Tegenover de Joden beroept zich Theodoretus, op het slot tot in eeuwigheid. Want David's troon is vervallen, maar de Troon van den groten Davidszoon staat nog en staat tot in eeuwigheid. Als David hier den Heere looft, dan looft hij Hem, die hem een Zoon zou geven, voor zoveel het vlees aangaat, en Wiens heerschappij de eeuwen verduren zou.

PSALM 19.

GODS HEERLIJKHEID IN DE NATUUR EN IN DE WET.

Een Psalm (Psalm 3: 1), van David, voor den opperzangmeester (Psalm 4: 1).

Heeft de vorige psalm de openbaring Gods in David's levensgeschiedenis verheerlijkt, deze, die eveneens tot de laatste levensjaren van den zanger behoort, heeft het met de openbaring van God in natuur en wet te doen. Gelijk wij in Psalm 8 een lied van den bejaarden koning hebben, bij nacht gezongen, waarin de scheppingsgeschiedenis tot een gebed wordt, zo hebben wij in onzen Psalm een lied, dat gezongen is bij dag, bij den aanblik des hemels. Het is morgen; de zanger, die zich verheugt in het aanbrekend licht, stelt zich het werk van den begonnen dag in het licht der Goddelijke wet voor; want de hemelen, hoewel zij de ere Gods verkondigen, openbaren toch niet den wil van God, en toch is het David's hoogste verlangen naar dezen zijn werk te richten en door dezen geheiligd te worden.

2.

Vs. 2-7. De zanger begint met de heerlijkheid van God als Schepper te prijzen. In ene stemming, in welke hij van de zegeningen der vroomheid en der Goddelijke wet diep doordrongen is, ziet hij in de natuur naar den hemel en merkt op, welk een schoon verheven getuigenis van God van daar den opmerkzamen beschouwer tegenklinkt; daar wordt een prediking van God gehouden, die nacht noch dag ophoudt, ja, die zo ver gaat als de hemel

zelf (vs. 2-5); vooral predikt daar de zon met hare stralen, voor welke niets op aarde verborgen blijft.

De hemelen, de bovenaardse sferen, die zich voor de menselijke beschouwing in het oneindige verliezen, vertellen aan hem, die ze met verhelderde ogen aanziet, Gods eer, welk een machtig en wijs Wezen van oneindige Majesteit Hij zijn moet, die ze gemaakt heeft, en het uitspansel, dat deel van den hemel waaraan als aan een gewelf zon, maan en sterren staan (Genesis 1: 6 vv.), verkondigt Zijner handen werk; daar zij ene daadzakelijke verkondiging is van hetgeen God gemaakt heeft, zegt zij duidelijk, dat er in Gods handen een meesterschap is, waarvoor alles mogelijk is.

De Psalmist kon niet naar den hemel opzien zonder uit te roepen: "De hemelen vertellen Gods eer." Wanneer hij zijne ogen op aarde sloeg, riep zijn vol hart uit: "O, Heere, hoe menigvuldig Zijn Uwe werken! Gij hebt ze alle met wijsheid gemaakt, de aarde is vol van Uwe goederen." In zijn oog was alles vervuld met God. Het was God, "die de fonteinen uitzendt door de dalen, dat zij tussen de gebergten henen wandelen." (Psalm 97: 3 en 4): "Een vuur gaat voor Zijn aangezicht heen; Zijne bliksemen verlichten de wereld." "De stem des Heren is op de wateren." (Psalm 29: 3). Wanneer hij het geloei hoorde en den rook zag van den vulkaan, zo was het (Psalm 104: 32): "Als Hij de aarde aanschouwt, zo beeft zij, als Hij de bergen aanroert, zo roken zij."

In ‘t bijzonder is de beschouwing van den hemel in het Oosten geschikt, om ons een diepen indruk te geven van de grootheid des Scheppers. Toen Carsten Niebuhr (gestorven 30 April vele jaren na zijn terugkeer uit het Oosten in zijne blindheid en uitputting van wege zijnen hogen ouderdom in bed lag, zo stond hem in de uren van stilte de van sterren wemelende nachtelijke hemel van Azië, dien hij zo dikwijls beschouwd had, of zijne hoge welving en het blauw van den dag voor ogen en dit was zijn zoetste genot.

De gewijde dichter heeft het in dezen Psalm over het Boek der natuur en daarna over het Boek der Schriftuur. Want ja, uit het Boek der natuur wordt veel van de heerlijkheid van den Schepper meegedeeld en gekend, maar het Woord maakt ons eerst recht hem bekend en openbaart ons Zijnen wil, de heerlijkheid van Zijn Wezen.

De dag aan den dag stort overvloedig spraak uit; de ene dag zegt het aan den anderen, wat hij de hemelen heeft horen verkondigen, en wat de aarde vertelden, opdat zijn opvolger het weer aan de zijnen mededeelt, en de nacht aan den nacht toont wetenschap; de ene nacht openbaart de schatten van wetenschap aan den anderen, zodat dagen en nachten schakels zijn in een keten van overlevering, door welke de prediking van lof en dank voortgaat.

Waar de hemel bij helderen avond zich over ons welft, wordt dat azuren muziekblad met die vurige noten, ons een zangstuk op de wetenschap Gods. (L. DE GEER).

Gene spraak, en gene woorden zijn er, waar hun stem niet wordt gehoord 1). Er is geen volk, wat taal het ook spreke, of die taal der hemelen wordt er verstaan.

Ieder mens kan de stem der sterren horen. Vele zijn de talen der stervelingen, er is maar ene hemelse, en deze ene kan verstaan worden door elk gemoed, dat wil. De minste heidenen zijn zonder verontschuldiging, indien zij de onzienlijke dingen Gods niet ontdekken in de werken, die Hij gemaakt heeft. Zon, maan en sterren zijn Gods reizende predikers; zij zijn Apostelen, die op hun reis degenen, die den Heere zien, versterken, en rechters die bij hun rondgaan veroordelen degenen, die aanbidden.

Men kan ook vertalen: Het is geen spraak en het zijn geen woorden, waarin de stemmen onverstaanbaar zijn. Ook aan de blinde Heidenen prediken de hemellichten een God, die ze allen geschapen heeft, zodat zij niet te verontschuldigen zijn, indien zij niet letten op de stem, die van deze uitgaat.

Hun richtsnoer gaat uit over de ganse aarde; de woorden, die de hemelen spreken, om den mensen tot een richtsnoer te zijn, over de gehele aarde 1), en hun redenen, hun uitspraken komen tot aan het einde der wereld 2), daar zij alles met hun getuigenis van Gods macht en heerlijkheid vervullen. Hij, de Heere heeft in deze, in de hemelen ene tent gesteld voor de zon; in de onmetelijke ruimte van den groten heraut Zijns roems heeft Hij aan de zon ene plaats aangewezen (Genesis 1: 14 vv.).

Anders: hun gebouw is uitermate schoon alsof ‘t met een richtsnoer afgemeten en daarnaar gemaakt ware (zie Zach. 1: 16. Job 38: 5) of linie, regel, voorschrift, d.i. ‘t is of ze ons met grove linies en letteren schreven en leerden van hunnen Schepper (Jes. 28: 10. Rom. 10: 18).

In Rom. 10: 18 bedient zich Paulus van deze beide eerste delen van het vers om met die woorden het uitgaan van de Apostolische prediking over de gehele aarde aan te wijzen; de ouden meenden daarom, dat zij de eerste helft van den Psalm als ene allegorische profetie, den hemel als een beeld van de kerk en de zon als een beeld van het Evangelie moesten opvatten. De Apostel citeert daar echter niet naar de letter; hij geeft aan Oud-Testamentische woorden slechts ene Nieuw-Testamentische wending, daar hij de alles doordringende prediking der hemelen als beeld van de alles doordringende prediking van het Evangelie neemt, waartoe hij gerechtigd was door de paralellen, in welke de Psalmist zelf natuur en schriftelijke openbaring (vs. 8. vv.) stelt.

De aanhaling van deze plaats door den Apostel heeft een diepen grond. De algemeenheid van Gods openbaring in de natuur is ene profetie van de algemeenheid van de verkondiging van het Evangelie; is de eerste niet toevallig, heeft zij haren grond in het goddelijk Wezen, zo moet uit hetzelfde goddelijk Wezen ook deze voortvloeien. De openbaring Gods in de natuur is voor al Zijne schepselen, aan welke zij als zodanig ten deel wordt, een onderpand, dat zij ook eens de hogere en heerlijke openbaring moeten deelachtig zijn, zij was voor de heidenen een onderpand dat de tijdelijke beperking des heils niet was, om de ontvouwing daarvan tegen te houden, maar juist een middel om die teweeg te brengen.

In haar opgang gelijkt zij op een bruidegom, in haar voortgaan als een held, die volbrengt wat hem bevolen is en alle zwarigheden overwint. Geen dampen of nevels kunnen haar ten leste weerhouden, om te verschijnen.

En die zon, nu zelf tot een heraut wordende, elke morgen als zij in ‘t Oosten opgaat, is als een bruidegom 1), uitgaande uit zijne slaapkamer, in welke hij zich den vorigen avond vermoeid neerlegde, maar wiens aangezicht nu straalt van liefelijk licht, als hij iemand, die zijne dierbaarste wensen bereikt en in volle frisheid der jeugd prijkt (Jes. 61: 10); zij, de zon
is vrolijk als een held, die zich bewust is van zijne kracht en snelheid (Psalm 18: 33 vv.),om het pad te lopen, dat dien dag moet worden afgelegd.

Prediker 1: 5.

In ‘t Hebreeuws en Aramees is het woord "de zon" van het mannelijk geslacht; de vergelijking in vs. 6 en 7 verliest in onze taal daardoor, dat het bij ons van het vrouwelijk geslacht is.

Haar uitgang is van het einde des hemels, en haar omloop tot aan de einden van dezen; "van ‘s hemels einden gaat zij uit en loopt tot ‘s hemels einden om; " zij doorloopt het ganse hemelrond, en niets is verborgen voor, niets kan zich onttrekken aan hare hitte, haar gloed dringt overal door, zodat zij als het oog van den alwetenden God, als een afbeeldsel van Zijne alles besturende macht verschijnt.

Ziet daar, hare pracht, hare rusteloosheid en hare macht, in welke zij tot een prediker voor de mensheid gesteld is! Waren wij niet bovenmate stompzinnig en hard van harte, zou nu ons hart niet eens van vreugde tintelen, dan weer van diepen eerbied beven, zo dikwijls wij onzen blik op de zon en op den hemel vestigen, daar die zo kwistig uitgestrooide heerlijkheid der zichtbare schepping de heerlijkheid van Gods onzichtbaar Wezen predikt? Maar hoe ontelbaar velen worden niet moede de schoonheid der schepping te prijzen en uit te roepen, dat zij zon waardig is de liefde en de belangstelling van den mens, en die er toch in de verte zelfs niet aan denken, dat Hij, van wie dit alles uitgegaan is, nog veel schoner moet en nog veel meer de overgave van den mens moet waardig zijn. Ja, die zich zelfs schamen zouden met evenveel warmte van de liefde tot God te spreken! Anderen, die met geestdrift van de openbaringen Gods in het rijk der natuur spreken, kunnen diezelfden God in de openbaringen der heilige Schrift niet weder vinden. En toch prediken ook hemel en aarde van Gods almacht, wijsheid, liefde en majesteit-van Zijne heiligheid predikt slechts de Bijbel en het geweten. Zal nu de mens door de almacht, wijsheid, liefde en majesteit der wetten dezer zedelijke wereldorde niet minder aangegrepen worden dan door de natuur; zullen de grote zedelijke feiten, welke de Bijbel verkondigt, hem niet minder wegslepen, dan de verschijningen aan den hemel en op aarde, zo veronderstelt dit een gemoed, waarin de zin voor het heilige niet minder krachtig en levendig is dan voor het schone en verhevene. Hoewel het heilige ook het schone mag genoemd worden, daar het toch in niets anders bestaat, dan in de harmonie der ziel in zich en met God, en ene heilige ziel dus ene "schone" ziel is, zo blijft toch bij velen, die door de schoonheid der natuur in geestdrift worden gebracht, of zelfs voor een kunstwerk van mensenhand in verrukking verloren blijven staan, het hart geheel gesloten voor het kunstwerk van ene met zich zelf en God harmonische ziel, dat zich in stilte inwendige beelden vormt. De Psalmist nu is zulk een, die door de zedelijke schoonheid der Goddelijke wet en der ziel, die zich Hem overgeeft, niet minder geroerd wordt, dan door de grootheid en

schoonheid der natuur, en die daarom ook in de spraak van hemel en van aarde dezelfde Gods stem erkent, die in de wet spreekt. (vgl. het volgende gedeelte).

Wij zien, hoe verschillend de werking dier zon is; zij maakt de klei hard; zij doet de was smelten; zij koestert het een, zij verzengt het andere-en dat wel geenszins door wijziging van haar invloed, maar alleen door de verschillende geaardheid der voorwerpen, die aan hare hitte zijn blootgesteld. Merken wij nu op, hoe die zon ons in dezen het beeld van Gods alomtegenwoordigheid vertoont en van Zijne heiligheid tevens, die ons verheft of verplettert, naarmate wij haar delen of tegen haar over staan. (L. DE GEER).

8.

II. Vs. 8-11. Zonder enige uitwendige aanleiding gaat de dichter tot het tweede deel, den lof der genade Gods als wetgever over; maar hij gevoelde zich te voren door de pracht der schepping zo medegesleept, omdat de heerlijkheid der wet hem in het hart lag, en hij heeft daarom slechts van dezen als de voornaamste getuige van Gods majesteit aan den hemel gesproken, om des te sterker de geestelijke zon te doen uitkomen, die het licht voor den inwendigen mens is. Terwijl hij nu God niet meer als (gelijk in vs. 2 en 5) God, den Sterke, maar den Heere, den Verbondsgod Zijner gemeente (Genesis 6: 3) noemt, laat hij twaalf lofspraken over de wet of in uitgebreideren zin over het Woord Gods volgen, welke in zes paren zich verdelen, zó, dat telkens de tweede spreuk tot de eerste staat als gevolg tot oorzaak; ten slotte (vs. 11) trekt hij dan het besluit dezer lofspraken, en prijst nog in het algemeen de heerlijkheid en lieflijkheid dezer wet.

a) De wet des HEREN 1), zowel van priesterlijk en profetisch als van koninklijk karakter, zowel vol van beloften als van eisen en bedreigingen, is volmaakt 2), is ene volkomen uitdrukking van Gods wil, is gelijk Paulus (Rom. 8: 12,14) zegt, heilig en geestelijk, rechtvaardig en goed, bekerende de ziel 3), haar verkwikkende, daar zij de kwellende onzekerheid omtrent Zijnen wil wegneemt; de getuigenis des HEREN 4), deze wet, gelijk zij in de twee tafelen der getuigenis (Exodus 31: 18) is uitgedrukt, is gewis, is ontwijfelbaar in tegenoverstelling van de onzekere en wankelende uitspraken des verstands, den slechten, den eenvoudige en onervarenen, die zich van hun geestelijke armoede bewust was, en daarom aan goddelijke onderwijzing behoefte hebben, wijsheid gevende.

2 Samuel 22: 31. Psalm 18: 31.

In den grondtekst verandert van hieraf de rythmus; "men gevoelt het, hoe het hart van den dichter van dubbele vreugde begint te kloppen, nu hij begint te spreken van de openbaring der genade, van welke de naam "Jehova" het kenteken is.".

Als volmaakt gaat de wet op in de liefde, en is liefde haar einde en hare vervulling. Als volmaakt komt zij neer op dat woord van Jehova: "Zijt heilig, want Ik ben heilig." Als volmaakt vordert zij niets minder van den mens dan volmaaktheid. Zij grijpt tot in de diepste bewegingen, tot in de geheimste roerselen van uw hart, en hoe meer gij daarin wroet, hoe dieper gij bij haar licht daarin delft, te meer ontdekt gij het verschil van uwe beginselen en

bestaan met wat die behoorden te wezen. Een onbereikbaar ideaal rijst er op voor uwen geest, waarbij een mens wanhopig zou worden en bij zijn pogen altijd zou geworden zijn, ware het niet, dat er nu een Volmaakte gekomen en er te voren van Zijne komst al voorspeld ware. In dien Volmaakte is alleen ons heil en onze redding. Hij, die haar hield, vertoont ons de volmaaktheid der wet in de heiligheid van Zijn persoon. Hij volbracht haar als onze plaatsbekleder en ons Hoofd. Zo werd de mens in Hem voor God weer hersteld in heerlijkheid en eer.

Dit vers en de twee naast volgende, welke over Gods wet handelen, zijn in ‘t Hebreeuws geschreven, elk met tien woorden, overeenkomende met het getal van de tien geboden, die (Exodus 34: 28) de tien woorden genoemd worden.

De verkwikkingen zijn de vrucht van het "voor-Evangelie," of de beloften Gods in de wet.

De profeet stelt zich diegenen voor, die door het woord des geloofs den Geest ontvangen hebben en daarover vrolijk geworden zijnde en ene liefde verkregen hebben, om datgene te doen wat der wet is. Daarop leert hij nu, hoe heilig, hoe rechtvaardig en hoe goed de wet is, welke aan hen, die den Geest niet hebben, bitter, onrechtvaardig en hard schijnt te zijn, daar toch de schuld niet aan de wet, maar aan de neiging ligt.

Liever: "verkwikkende de ziel," zo verklaren het ook de Staten-Overzetters in de kanttekening: In Psalm 23: 3 en Spreuken 25: 18 wordt dit zelfde woord in den grondtekst gebruikt en betekent ook daar van een droeven in een blijden toestand brengen, iemand verkwikken en vertroosten. Dit zelfde wordt ook hier van de Wet gezegd, van de wille Gods. Bekeren in den gewonen zin van het woord, doet de Wet niet, bekeren, in waarheid tot God brengen, kan zij alleen in verband met het Evangelie, door de machtige werking des Geestes. Wie echter in waarheid gehoorzaam is aan den wil van God, wie recht ter harte neemt, wat God verordineerd heeft, diens ziele wordt verkwikt, met nieuw leven bezield, die ervaart het, dat de godzaligheid tot alle dingen nut is, hebbende de beloften des tegenwoordigen en des toekomenden levens. In vs. 9 wordt er dan ook van gezegd, dat de bevelen des Heren het hart verblijden.

Ook de twee tafelen der Wet worden aldus genoemd, dewijl niet alleen alles door de Wet, de Wet Gods, bevestigd wordt, maar ook omdat in die Wet een getuigende kracht ligt opgesloten, en het is daarom, dat zij den onkundige, den in eigen ogen waren eenvoudige, wijsheid geeft. Niet den waanwijze, den wijze in eigen ogen, maar degene, die het erkent en erkennen moet bij zich zelven, dat hij niets weet.

De bevelen des HEREN, die ons zeggen, wat wij doen en wat wij laten moeten, zijn recht, zijn billijk, verblijdende het hart, want, zo wij ons aan deze overgeven, wekken zij het zalig bewustzijn, dat wij ons op den waren weg bevinden. Het gebod des HEREN is zuiver, het draagt de reine natuur van het licht in zich (Spreuken 6: 23),verlichtende de ogen 1) van hem, die het in zijn hart opneemt, en het maakt hem gezond en vrolijk.

Het gebod is een lamp en de wet is een licht. De Wet, de openbaring Gods is te midden van de duisternis van onkunde, dwaling en zonde het enig ware licht van kennis, waarheid, gerechtigheid en blijdschap.

De vreze des HEREN 1), de in Zijne wet geopenbaarde wijze, hoe men Hem vrezen moet (Psalm 34: 12. Spreuken 15: 33. Deuteronomium 17: 19), is rein, als gelouterd goud even als Zijn woord (Psalm 12: 7), waardoor zij geleerd wordt, bestaande tot in eeuwigheid (MATTHEUS. 5: 17 vv.), in tegenstelling van den valsen dienst der afgoden, die bestemd is om te vergaan; de rechten des HEREN, Zijne geboden, waarbij Hij bepaald heeft, wat recht is, zijn waarheid zijn waarlijk rechten en geboden van God, zamen zijn zij rechtvaardig, zonder enige uitzondering zijn ze recht en zal hun recht gehandhaafd worden, omdat van den rechtvaardigen God slechts het recht kan uitgaan.

Hier moet onder vreze des Heren verstaan worden de wijze van Hem te dienen en alzo actief genomen worden voor de wijze, welke Hij ons voorschrijft, hoe men God behoort te vrezen. Want zo vrezen meestal de mensen God, dat zij door een valsen en bedorven dienst uit te denken meer Zijn toorn over zich inroepen.

a) Zij zijn, om nu de slotsom te trekken van alles, wat tot hiertoe van de rechten des Heren gezegd is, begeerlijker voor hem, die er de waarde van heeft leren kennen, dan goud, ja dan veel fijn, met bijzondere zorgvuldigheid gereinigd (Exodus 25: 11) goud; en niet alleen zijn zij naar het uitwendige schoon, maar heerlijk tevens voor hem, die ze in zich opneemt; zij zijn Zoeter dan honing, en dan de zoetste soort van honing, die van zelf uit de cellen der bijen uitvloeit namelijk honingzeem (1 Samuel 14: 27).

Psalm 119: 72,127. Spreuken 8: 11. b) Psalm 119: 103.

Oude volken zijn allen voor voordeel, de jongere voor genot; hier is goud voor den een ja, het fijnste goud in groten overvloed; hier is honing voor den ander, ja honing druppende van den honiggraat.

Bemin het geschreven Woord (Psalm 119: 97). "Hoe lief heb ik Uwe wet, Heere!" zei Augustinus: "laat de Heilige Schrift mijn zoet vermaak zijn." Chrysostomus vergelijkt de Schrift bij een tuin, elke waarheid is ene geurige bloem, die wij moeten dragen niet op onzen boezem, maar in ons hart. Er is in de Schrift vreugde. Zij wijst ons den weg tot rijkdommen (Deuteronomium 28: 5. Spreuken 3: 10), tot een lang leven, (Psalm 34: 12) tot een koninkrijk, (Hebr. 12: 28). Dan mogen wij ook die uren voor de aangenaamste houden die doorgebracht worden met het lezen der Heilige schriften, en wel mogen wij met den Profeet (Jer. 15: 16) zeggen: "Als Uwe woorden gevonden zijn, heb ik ze opgegeten en Uw woord is mij geweest tot vreugde en tot blijdschap mijns harten.

Hoe verkeerd is het van sommigen, die de Heilige Schriften verwaarlozen. Hoe menig kostbaar uur wordt doorgebracht niet alleen op werk-, maar ook op rustdagen in dwaze romans, fabelachtige geschiedenissen en wulpse liederen. Helaas! dat gij in die hoeken uw genot vindt, is verderfelijk..Er zijn er, die meer bij de moraal van Plutarchus, de brieven van

Seneca en dergelijke boeken zitten dan bij de Heilige Schriften. Het is waar, er zijn uitnemende waarheden in die geschriften der heidenen, maar zij zijn verre verwijderd van die geheiligde Boeken. Maar waarlijk, zo God u een geestelijk oor gegeven heeft om de zaken recht te beoordelen, dan zult gij erkennen, er zijn gene schellen, Als die van Aäron, gene harpen Als die van David, gene trompetten Als die van Jesaja, gene fluiten Als die der Apostelen, en Gij zult bekennen met Petrus Damianus, dat die geschriften van heidense redenaars, wijsgeren, dichters, die voorheen zo aangenaam waren, nu onaangenaam en vervelend zijn in vergelijking van den troost der Schriften.

Het is een groot wonder van den Heiligen Geest en van Gods rechterhand, die alles verandert, dat datgene, wat ons vroeger het meest mishaagde, nu boven alles dierbaar geworden is. Wat toch zoeken de mensen met meer ijver, dan rijkdom en wellustigheden? En toch heeft de Geest in de wet des Heren veel groter behagen, dan de begeerte des vlezes naar rijkdommen en zingenot wezen kan.

12.

III. Vs. 12-15. De zanger stelt hierop zich zelven in het licht der Wet; wat hij zo even van hare heerlijkheid gezegd heeft, heeft hij uit eigene ervaring gesproken, want hij laat zich door Gods onderwijzing leren en leiden, en is in het genot van het loon, dat den getrouwen beschouwers der Goddelijke voorschriften beloofd is. Maar, Als had hij daarmee te veel gezegd, bidt hij aanstonds om vergeving der vele, daarenboven meest onbekende zonden van zwakheid, waaraan ook een begenadigde schuldig is, en daar hij zich in zich zelven niet veilig weet voor zware en moedwillige zonden, die zijnen staat Als knecht Gods zouden te niet doen, bidt bij om bewaring daarvan en sluit, daar bij zich bewust is, dat God zijn Bewaarder en Verlosser is, zijn lied met de vaste verwachting, dat het door den Heere met welgevallen zal aangenomen worden.

Ook wordt Uw knecht (vgl. Psalm 18: 1), door deze klaarlijk vermaand duidelijk geleerd, hoe hij zijn leven moet inrichten, zodat het hem nooit aan het licht der ware kennis ontbreekt; in het houden van die is grote loon (Psalm 106: 3), wie leeft overeenkomstig die geboden, zich met ernst er op toelegt (Psalm 18: 21 vv.), zal een rijken zegen genieten.

Worden wij verwaardigd om werktuigen te wezen, waarin zich God openbaart, wanneer onze zelfzuchtige eigen wil gebogen en gebroken is, en Gods wil de plaats van dien heeft ingenomen, wordt het leven in God Als van zelf een meegenieten Zijns eeuwigen zaligen levens, voorzeker wij mogen dan wel van een groot loon der godzaligheid spreken. (L. DE GEER).

Dat God de goede werken beloont, is zeker en dat wij de beloning in het oog moeten hebben en mede daardoor moeten bewogen worden tot het doen van goede werken, blijkt niet alleen uit alle plaatsen, in welke God de beloften van beloning doet, maar ook uit het exempel van Christus (Hebr. 12: 2) en van Mozes (Hebr. 11: 26). Maar dat wij door de goede werken loon verdienen, dat ontkennen wij. Het woord loon geeft gene verdiensten te kennen, want er is niet alleen loon naar verdiensten en schuld, maar er is ook een loon, dat uit genade en

goedgunstigheid gegeven wordt. Ziet Rom. 4: 4: "degene, die werkt, wordt het loon niet toegerekend naar genade, maar naar schuld." Zo is er dan een loon naar genade. Ziet ook MATTHEUS. 20: 8. Geeft hun het loon, beginnende van den laatste tot den eerste. Die maar één uur gearbeid hadden, ontvingen het loon zowel Als die den gehelen dag gearbeid hadden. Dat loon nu werd hun niet gegeven naar verdiensten.

Maar hoe bezwaarlijk is het voor een zwak zondig mensenkind, om Uwe rechten te onderhouden, daar de zonde zich bemantelt en onder schonen schijn zich voordoet. Wie zou de afdwalingen verstaan? Wie zou zo nauwkeurig kunnen waken, en zo juist en snel kunnen doorzien al wat zich tegen Uwen Geest aankant? reinig mij van de verborgene afdwalingen; vergeef mij mijne zonden, ook die ik zelf niet opmerkte.

David wil hier eenvoudig mee zeggen, dat wij zo door de bedriegerijen van Satan zijn vervoerd, dat men het honderdste gedeelte van zijne zonde niet gevoelt. Want ja, de heiligen zondigen wel door dwaling en onbedachtzaamheid, maar het gebeurt ook, dat zij in de strikken van Satan verward, niet hun grove zonden zien.

Onmogelijk is het ook voor de allerheiligsten de Wet volkomen te houden. Slechts een klein beginsel der gehoorzaamheid hebben zij, maar toch is het de lust en de keuze van hun hart om naar alle de geboden Gods te leven. En uit die innige begeerte vloeit deze bede van David voort.

Houd Uwen knecht, die niet alleen vergevende maar ook bewarende genade nodig heeft, ook terug van trotsheden, laat ze niet over mij heersen 1), want wanneer men eens den hoogmoed toegeeft, wordt hij een tiran, die den mens geheel en al tot een slaaf maakt; bewaar Gij mij van de hovaardij, die Adam deed vallen, die Kaïn tot een broedermoordenaar maakte, die de oorzaak is van alle ongeloof en alle zonde, dan zal ik oprecht zijn (Genesis 6: 9. Job 1: 1,8. 1 Thessalonicenzen. 2: 10 rein van grote overtreding, waardoor ik zou ophouden mij Als Uw knecht te openbaren.

De kerkelijke geloofs- en zedenleer onderscheidt, ten opzichte van de schuld, de zonden in peccata involuntaria, welke niet met opzet en overleg gepleegd zijn en a) of pecc. ignorantiae (zonden der onwetendheid) b) of pecc. praecipitantiae (zonden van overijling) c) of pecc. infirmitatis (zonden van zwakheid en van karakter) zijn; 2) peccata voluntaria of proacretica, welke moedwillig en met overleg begaan worden en tot een peccatum regnans (heersende zonde) aangroeit.

Bedwing en weerhoud mijne natuurlijke begeerlijkheden naar zonden met kennis en met overleg gedaan!

Elke openbaring der zonde door de wet moet ons naar den troon der genade drijven, om daar te bidden gelijk David hier doet, om oprecht en onschuldig bewaard te worden voor de grote zonde van afgoderij of afval, en dat de woorden van zijnen mond en de overdenking van zijn hart door Gods genade aangenaam mogen zijn in het oog van Hem, die zijn sterkte en zijn Verlosser is. Deze afhankelijkheid is dezelfde, die ieder Christen gevoelt, welke zegt: "Zeker

in den Heere Jezus heb ik rechtvaardigheid en kracht." Geen gebed kan voor God aangenaam zijn, dat niet gebeden wordt in de kracht van onzen Verlosser, in den naam van Hem, die onze natuur heeft aangenomen, opdat Hij ons zou verzoenen met God en de lang verlorene erfenis zou wedergeven.

Laat de redenen mijns monds, waarmee ik U prijs, en de overdenking mijns harten, waarmee ik Uwe vergevende en bewarende genade afbid, welbehaaglijk zijn voor Uw aangezicht, en verhoor Gij ze, O HEERE, mijn Rotssteen, op wiens trouw ik mij verlaat, en mijn Verlosser, die mij vergeving toegezegd hebt en mijne bewaring in Uwe macht hebt.

David kon het niet verdragen, dat een woord of ene gedachte Gode onaangenaam zou zijn. Het was hem niet genoeg, dat zijne daden wel goedgekeurd werden onder mensen op aarde, indien niet zijne gedachten aan den Heere in den hemel welbehaaglijk waren.

Wanneer gij bidt, spreekt gij met God, wanneer gij de Schrift leest, spreekt God met u.

Het derde gedeelte van onzen Psalm geeft in nuce (in een kort uittreksel) ene scherp afgetekende soteriologie (leer der verlossing); neemt men hierbij Psalm 32, zo heeft men het geheel van den weg der zaligheid, om zo te zeggen in Paulinische duidelijkheid en bepaaldheid. Paulus citeert ook beide Psalmen; zij waren zeker zijne lievelingen.

PSALM 20.

GEBED VAN ONDERDANEN VOOR HUN OVERHEID.

Een Psalm van David (Psalm 3: 1), voor den opperzangmeester (Psalm 4: 1).

David, op het punt in den strijd te trekken ter belegering der Ammonietische koningsstad Rabba (2 Samuel 12: 26 vv. Vergelijk 2 Samuel 12: 31) brengt vooraf offerande aan den Heere in de tent op Zion, gelijk dit vóór het begin van een veldtocht gebruikelijk was. (1 Samuel 13: 9). Wat hij bij deze gelegenheid afsmeekt, namelijk Gods genadigen bijstand tot een gelukkig einde der onderneming, dat moet ook de gemeente, die bij de godsdienstige plechtigheid verzameld is, hem helpen afbidden; daarom legt hij haar dit lied in den mond, dat door de Levitische zangers moet worden uitgevoerd, hij sluit zich daarom met haar tot één lichaam te zamen, waarvan hij het hoofd is.

2.

Vs. 2-6. Terwijl het offer gebracht wordt begint het eerste gedeelte des lieds. Israël roept zijnen koning, die ten strijde trekt, zijne geluk- en zegenwensen toe, dat de Heere met hem trekke en aan zijne wapenen de overwinning verlene.

Ofschoon het opschrift aantoont, dat de Psalm door David is gedicht, is echter toch niets zo ongewoons, dan dat hij over zich zelven in den persoon van een ander spreekt. Maar waar hem het ambt van profeet was opgelegd, daar heeft hij aan de gelovigen een vorm van een

gebed voorgeschreven, niet zozeer door een koninklijk bevel of uitspraak zich zelven aanbevelende, als wel uit het ambt van onderwijzer reden nemende, om acht te nemen met ijver en zorg op de gehele Kerk, opdat het rijk, hetwelk God had opgericht, behouden bleve. Dat nu vele uitleggers dit op een bepaalden tijd laten staan, komt mij niet goed voor. Het is wel mogelijk, dat hij aanleiding genomen heeft uit de ene of andere reden, b.v. uit den oorlog tegen de Ammonieten of dien tegen andere vijanden, maar doel des Heiligen Geestes is, naar mijn oordeel, geweest, een gewonen vorm van een gebed aan de Kerk te geven, hetwelk wij moeten gebruiken met die woorden, zo dikwijls er enige strijd ontstaat. Overigens, ofschoon God aan Zijne kinderen in het algemeen voorschrijft voor de koningen te bidden, geldt dit bijzonder deze regering, die van alle andere onderscheiden is, dewijl God Zijn volk niet anders dan door David en door zijn zaad besloten had te besturen en te beschermen. Maar voornamelijk is hier op te merken, dat onder het type van zijn tijdelijke regering een regiment is voorgesteld van veel uitgebreider stelling, waaraan het volle geluk en de blijdschap der Kerk hangt. En alzo heeft David hierop gewezen, om alle kinderen Gods te vermanen om vromelijk bekommerd te zijn voor het Rijk van Christus, wat ons tot aanhoudende gebeden moet opwekken.

De HEERE verhore u, o David! in den dag der benauwdheid, in welken gij nu uwe toevlucht tot Hem neemt; de naam van den God Jakob's, dien God, die, gelijk de geschiedenis van onzen voorvader Jakob toont, in den tijd der droefheid gebeden verhoort Genesis 35: 3 () en ook aan diens nakomelingen Zijnen naam verder in een overvloed van betoningen van genade verheerlijkt heeft; die God zette u in een hoog vertrek, bescherme u, en geve dat gij ongedeerd en als overwinnaar uit den strijd wederkeert.

Hij zende uwe hulp uit het heiligdom, Hij geve u van het heiligdom, waar gij in dit uur voor hem aanbidt, Zijne legerscharen (Genesis 32: 1 vv.) als hulptroepen mede in den strijd, en ondersteune u uit Zion; Hij late u ook verdere ondersteuning toekomen van de plaats, aan welke Hij zich met Zijne genadige tegenwoordigheid en zegeningen verbonden heeft.

Hij gedenke al uwer spijsofferen, zodat gij zelf, gelijk het op het altaar verbrande deel van het offer aanwijzen moet, een voorwerp van bestendige genadige herinnering zijt (Leviticus 2:
16: 13),en Hij make uw brandoffer tot as, ten teken dat het Hem aangenaam is (woordelijk: "Hij make uw brandoffer vet." Hij beschouwe het als zodanig, d.i. Hij neme het welgevallig aan (Leviticus 1: 9). Sela
(Psalm 3: 3)

Tot hiertoe diende het gezang om het offeren in te leiden, nu geschiedde dit werkelijk; het Sela wijst het begin aan, nu is er pauze van het gezang en ene des te sterkere muziek. De beide volgende verzen zetten het gezang voort, dat nu het brengen van het offer begeleidt.

Dit woord is soms vox optantis, de stem van enen, die wenst, overeenkomende met "amen," of vox admirantis, van enen die zich verwondert, als hij iets bijzonders ziet, of vox affirmantis, van iemand, die bevestigt, wat gezegd is, of vox meditantis, van een, die onderzoekt hetgeen gezegd is. In elk geval is het ene rust in de muziek. Jerome zegt, het is commutatio metri of vicissitudo canendi.

Hij, de Heere geve u naar uw hart, ene volkomen overwinning, en vervulle al uwen raad, de insluiting der vijanden, die gij in den tegenwoordigen krijg voorgenomen hebt.

Wij zullen, als de Heere u de overwinning geeft, juichen over Uw heil met blijdschap, en de vaandelen 1) opsteken in den naam onzes Gods, de zegevanen verheffen ter Zijner ere. De HEERE vervulle al uwe begeerten, waarmee gij thans biddende voor Hem staat.

Wilt gij den stok, de kleuren en den wimpel kennen van dit vaandel? De staf is Zijn kruis, de kleuren zijn bloed en water, en de wimpel is het Evangelie of de prediking van Hem in de wereld. (M. FRANK).

Het komt mij voor, alsof David dezen Psalm vervaardigd had, opdat hij tot een heilig veldgeschrei zou dienen, waarmee het volk elkaar opwekte en tot bidden drong.

Wij zien reeds hier de rechte verhouding tussen koning en volk uitgedrukt, wanneer een volk over het heil van zijnen koning kan jubelen als over zijn eigen geluk, daar toch het leven van een volk in zijnen koning, en het heil en het leven eens konings in zijn volk moet zijn.

7.

II. Vs. 7-9. Nadat het offer geëindigd is, verheft zich eerst (vs. 7) ene solo-stem, die van David, en spreekt het vertrouwen uit dat de Heere het offer heeft aangenomen en de bede verhoord, daarop heffen de hoofden der krijgslieden aan met een vreugde geschrei, met een triomflied in de zekerheid der overwinning.

Alsnu, daar mij heden het vast vertrouwen op de verhoring van al deze beden in het hart ten deel wordt (1 Kronieken 17: 21), weet ik 1), dat de HEERE Zijnen Gezalfde behouden in ‘t bijzonder in dezen strijd zal nabij zijn; Hij zal hem verhoren uit den hemel Zijner heiligheid, waar Hij eigenlijk troont, daar Zijne woonplaats op aarde (vs. 3) slechts een voorportaal van het hemelse paleis is (Psalm 11: 4); het heil Zijner rechterhand zal zijn met mogendheden, Hij zal helpen met macht en zich door grote daden verheerlijken.

Het geloof weet, wat het gelooft, zo zeker alsof het reeds geschied ware.

Deze vermelden van strijd-wagens, en die vankrijgs-paarden; maar wij zullen vermelden van den naam des HEREN, onzes Gods. Wij Israël’s krijgslieden, hoewel wij met paarden en wagens uittrekken, hebben op deze geen vertrouwen gesteld; de overwinning is des Heren, Hij is ons wapen en onze kracht (Deuteronomium 17: 16. 1 Samuel 17: 45

Wagens en paarden maakten zulk een indrukwekkend gezicht met hun geratel en de stofwolken, dat velen er door konden verschrikt worden, maar het geloofsoog ziet meer in den onzichtbaren God dan in alle deze. De meest gevreesde oorlogswerktuigen van David’s dagen waren de strijdwagens, gewapend met zeisen, die de mensen als gras nederhieuwen; dezen waren de roem van de naburige volken, maar de heiligen beschouwden den naam van Jehova als ene betere verdediging. Daar de Israëlieten gene paarden mochten houden, moest

natuurlijk de cavalerie der vijanden met meer dan gewone vrees worden aangezien. Het is daarom een te groter bewijs aan geloof, dat de moedige zanger hier de paarden van Egypte kan verachten in vergelijking van den Heere der heirscharen. Helaas! hoe menigeen in onze dagen, die belijdt des Heren te zijn, stelt zijn vertrouwen op zijnen mens, of op een vlezen arm van de ene of, andere soort, alsof hij nooit den naam van Jehova had leren kennen. Heere Jezus! wees Gij alleen onze rots en toevlucht, dat wij nooit de eenvoudigheid van ons geloof bederven: "Wij zullen vermelden van den naam onzes Gods." Onze Verbonds-God, die ons heeft gekozen en dien wij gekozen hebben, deze is onze God. De naam van onzen God is Jehova, en deze zal nooit worden vergeten, de algenoegzame onafhankelijke, onveranderlijke alomtegenwoordige, alles vervullende "Ik ben." Laat ons dien vlekkelozen naam aanbidden en dien nooit onteren door wantrouwen of vertrouwen op schepselen. Lezer! men moet eerst "leren kennen" zal men kunnen "herinneren." Moge de gezegende Geest het genadig aan uwe ziel openbaren.

Zij, onze vijanden, de met de Syriërs verbondene Ammonieten (2 Samuel 10: 6), hebben zich, gelijk wij zien met het oog des geloofs, gekromd, en zijn gevallen, om nooit weer op te staan; maar wij, die eerst schenen te bezwijken, zijn gerezen en staande gebleven.

Bij den aanvang van den slag met de vijanden schijnen wel de goddelozen te staan, daar zij zich op hun wagens en paarden verlaten; daarentegen de vromen, die op den naam des Heren vertrouwen, schijnen niet tegen hen opgewassen te zijn. Maar het geloof roemt aldus: hoewel zij staan en wij zwak zijn en schijnen te vallen, zo zijn wij toch zeker, dat de zaak in korten tijd geheel omkeren zal, en zij zullen vallen, waar wij waarlijk in de hoogste mate zullen opgericht worden en blijven staan, ja wij zijn reeds opgestaan en staan met opgeheven hoofden. O, welk een schoon toonbeeld des geloofs is dit!.

Dit was in ‘t bijzonder het geval, toen de hoogmoed en de macht van Joods ongeloof, en heidensen afgodendienst vielen voor de woorden en het leven van de nederige belijders van Jezus. Dit is het geval in iedere strijd met onze geestelijke vijanden, wanneer wij hen bestrijden in den naam des Geestes en de kracht van Christus, en dit zal het geval zijn op den laatsten dag, wanneer de wereld met haren vorst zal ten onder gebracht worden, maar de gelovigen, verrezen uit den dood door de opstanding des Heren, zullen staan en Zijnen lof in de hemelen zullen zingen.

10.

III. Vs. 10. Ten slotte valt weer het gehele koor der Levitische zangers in. en herhaalt de bede, die de gemeente aan ‘t begin van den Psalm uitsprak, maar versterkt en als in aansluiting aan vs. 7, welke het af gebedene als reeds verkregen beschouwde.

O HEERE! behoud; die Koning 1) verhore ons ten dage van ons roepen 2).

Dit vers wordt op verschillende wijze vertaald. De Septuaginta en de Vulgata trekken het woord koning bij behoud. O Heer e, behoud den koning. Anderen, zoals onze Staten-Overzetters, sluiten koning bij het tweede lid in O.i. eist de grondtekst en ook geheel

het verband van den zin, de overzetting van: behoud den koning, en is het tweede gedeelte te vertalen: Hij, nl. de Heere, verhore ons ten dage als wij roepen. Het spreekt van zelf, dat de betekenis dezelfde is. Het is hier het gezang, het gebed, het smeken van de Gemeente, van het volk, voor zijn koning.

David zal uittrekken ten strijde; hij heeft al zijn moedig volk gewapend en toegerust, ter bestemder plaatse vergaderd. Het is de dag zijner heirkracht (Psalm 110). Nu werd het statig offer verricht waarmee men afscheid nam van den vaderlijken grond, en den zegen van Jehova op Israël's wapenen afsmeekte. Op het ogenblik zal men den aftocht des legers blazen. het vooruitzicht van den hachelijken oorlogskans, het verlaten van den vaderlandsen bodem, de werking van het heldenvuur, de gevoelens van godsdienst en betrekking op Jehova, het afscheid van vrienden en bloedverwanten, alles heeft den diepsten indruk gemaakt, elk hart dobbert nu als in ene zee van gemengde aandoeningen; dit ogenblik is een der allerplechtigste, waarin de ziel de ganse uitgebreidheid van haar aanwezen gevoelt, wijd open staat voor alle edele gewaarwordingen en ze met wellust als inademt. Nog zwijgt de veldtrompet en in plaats van die, hoort men de cimbalen en luiten der Levieten klinken, en de opperpriester met zijn gevolg stort dien schonen, gevalligen, rijken, godvruchtigen zegen uit, dien wij vs. 2-6 lezen. David beantwoordt dien niet minder roerend en godvruchtig (vs. 7). Hij wordt door de hoofden van zijne oorlogshelden vervangen in hunnen toon met waardige, recht Israëlitische gevoelens en met enen moed, die hun betaamde, vs. 8 en 9. Nog eens verheffen de priesters hun stemmen, en trekken hun gebeden in een galm zamen. vs. 10a. Het volk vangt dien op en beantwoordt hen vs. 10b. Nu steekt men de krijgsklaroen, en met deze heilige aandoeningen gaat Israël's leger zijnen vijand opzoeken.

PSALM 21.

DE OVERWINNING VAN CHRISTUS OVER ZIJNE VIJANDEN.

Een Psalm van David (Psalm 3: 1), voor den opperzangmeester (Psalm 4: 1).

Had in den vorigen Psalm (vs. 5) de gemeente, voor haren koning biddende, hem biddende toegeroepen: "Hij geve u naar uw hart en vervulle al uwen raad," zo kan zij in dezen Psalm vs. 3) dankende van hem tot den Heere zeggen: "Gij hebt hem zijns harten wens gegeven, en de uitspraak zijner lippen hebt Gij niet geweerd." De vorige Psalm was ene bede van het volk voor zijnen koning, toen hij in den strijd tegen de Ammonieten uittrok, deze is een danklied voor de overwinning, dat de Heere den koning verleende, toen deze de Ammonietische hoofdstad Rabba genomen en de Ammonietische koningskroon op zijn hoofd gezet had. "2 Samuel 12: 31). Dit is echter slechts een voorlopig feestvieren, dat wij voor ons hebben, waarschijnlijk nog in Ammon voor de Israëlitische krijgstroepen gehouden; de eigenlijke feestviering, die in 't land Israël gehouden is, dat bij het terugkeren van de arke des verbonds op Zion, treffen wij in Psalm 68, den Delitzsch enen Psalm in Deborah-stijl (Richteren 5) noemt, opdat wij in dezen het toppunt vinden van hymnisch gevoel en hymnische voorstelling.

2.

Vs. 2-8. Even als bij den vorigen Psalm zich in het tweede deel ene solo-stem liet horen, die van den koning, of tenminste van enen die in zijne plaats trad, zo hier aanstonds bij het begin. David verkondigt met lof en dank, hoe de Heere hem in de geschonkene overwinning gezegend had, en hoe heerlijk het vertrouwen, dat hij op God, zijne Helper, gesteld had, beloond was.

O HEERE! de koning is verblijd over Uwe sterkte, die zich in hem als het werktuig Uwer macht, geopenbaard heeft; en hoezeer is Hij verheugd over Uw heil, dat Gij hem in den gelukkig geëindigden krijg ten dele laat worden.

Gelukkig het volk, welks koning Gods macht tot zijn vertrouwen stelt, en Gods heerlijkheid tot zijne vreugde; die zich verblijdt in elke voortgang van het koninkrijk Gods en op Hem vertrouwt, dat Hij schragen zal in alles, wat ten dienste daarvan gedaan wordt.

David had God in het bijzonder kunnen danken voor de overwinningen en de andere in het oog vallende gaven, waarmee hij begiftigd was, maar hij had zich voorgesteld er getuigenis van af te leggen, niet slechts, dat hij onder de bewaring Gods regeerde, maar ook dat wat God over hem had gebracht, was om ten algemenen nutte te strekken. En bij den aanvang stellen de gelovigen het vast, dat David onder het bestuur Gods tot koning is verkozen, zodat God zelf op Zich genomen heeft, om hem te beschermen. Alzo schijnt ook deze Psalm tot dat doel gedicht te zijn, om zich te verzekeren, dat die genade standvastig en altijd durend zou zijn, zodat het noodzakelijk was, dat zij stonden in het vast vertrouwen, omtrent den koning het goede te hopen, wiens aanblik een spiegel was van Gods nabijheid en gunst. De zin van deze woorden is: O Heere, die Uw knecht, den koning, behoedde, bewerk, dat hij door U, behouden blijft en alzo zijn redding toeschrijvende aan Uw macht, moge hij zich op niet alledaagse wijze in u verheugen.

Gij hebt hem, gelijk nu na de vervulling der in Psalm 20 uitgesprokene beden duidelijk blijkt, zijns harten wens gegeven, en de uitspraak zijner lippen hebt Gij hem niet geweerd; Gij geeft hem integendeel boven bidden en denken. Sela (1 Kronieken 25: 31).

Die wens heeft de Heere Jezus ernstig nagejaagd, toen Hij op aarde was, beide door Zijn gebed, Zijne daden en Zijn lijden. Hij toonde, dat Zijn hart verlangde, om Zijn volk te verlossen, en nu in den hemel heeft Hij deze begeerte vervuld gezien, want Hij ziet Zijne geliefden komende, waar Hij is. De wensen van den Heere Jezus waren hartenwensen, en de Heere hoorde Hem; indien onze harten oprecht zijn met God, wil Hij ook in ons geval de begeerte vervullen dergenen, die Hem vrezen.

Want, om nu nader te verklaren, welke die wens des harten was: Gij komt hem voor met zegeningen van ‘t goede 1); Gij hebt hem zegeningen van allerlei aard, waar en blijvend geluk toegedeeld; op zijn hoofd zet Gij ene kroon van fijn goud, ten teken, hoe Gij op de onderhouding en vermeerdering van de eer Zijns koninkrijks bedacht zijt.

Of, ten goede, dat zijn die zegeningen, die een waarachtig geluk tot inhoud hebben. Dit geldt wel van David, maar gelijk de gehele Psalm Messiaans is, zo zien ook deze woorden

inzonderheid op den Christus Gods, die met ere en heerlijkheid is gekroond, op Wiens hoofd is gezet de kroon van het fijnste goud, n.l. die van Koning der koningen en Heere der Heren, om te allen tijde al de Zijnen waarachtig geluk, zegen en genade te schenken.

Het leven heeft hij van U begeerd, om bewaring des levens heeft hij U gebeden; Gij hebt het hem gegeven, lengte van dagen eeuwiglijk en altoos 1); Gij hebt hem bewaard.

Na de verwoesting van de Ammonietische hoofdstad Rabba, zette David zich de Ammonietische koningskroon op het hoofd, die geroemd wordt als zwaar van het goud en met kostbare stenen versierd. David was toen reeds bejaard en ten gevolge van grote overtredingen, waaruit hij echter met boetvaardigheid en vertrouwen op Gods genade zich had opgericht, aan den rand van het graf gekomen. Hij, die niet anders dan den dood had verdiend, bleef in het leven, en de overwinning op de macht der Ammonieten en Syriërs was hem een onderpand van Gods getrouwheid in het vervullen van Zijne belofte. Dat vs. 5b niet lengte van dagen, maar opvolging in het koningschap zou bedoelen, is in strijd met het woord zelf. Iemand toe te wensen, dat hij leve, vooral een koning, is zeer gewoon (1 Koningen 1: 31 en meerm.). De bedoeling is, dat het leven van den koning onbepaald verlengd mag worden. Wat het volk echter verwacht, betuigt het hier, dat reeds aan den koning verleend is.

Groot is zijne eer door Uw heil, ten gevolge van Uwen zegen; majesteit en heerlijkheid hebt Gij hem toegevoegd.

David is ook in dezen Psalm het beeld van zijnen groten Zoon, zodat wij deze woorden ook kunnen lezen, als doelende op Christus. "Gelukkig hij, die een arm of hand heeft, om de kroon op het hoofd te zetten van dezen groten Koning, van wiens troon liefde de grondslag is. Al waren er tienduizend millioenen hemelen geschapen boven deze hoogste hemelen, en weer zovele boven dien, zo vele, dat de engelen ze van vermoeidheid niet meer konden tellen, zo was die ene nog te lage plaats om den vorstelijken troon van den Heere Jezus te stellen.

Want Gij zet hem, gelijk Gij eens met Abraham gedaan hebt (Genesis 12: 2 v.), tot zegeningen in eeuwigheid; Gij vervrolijkt hem door vreugde met Uw aangezicht, daar "hij nu als overwinnaar Uw heiligdom mag binnentreden om U daar te danken, en bij den maaltijd des heils zich te verlustigen in de vreugde van Uwen statelijken dienst."

Dit is de zegen, dien Uwe genade geeft, allen die op U betrouwen; want de koning vertrouwt op den HEERE, gelijk hij duidelijk en ondubbelzinnig in het lied vóór den slag heeft te kennen gegeven (Psalm 20: 8), en door de goedertierenheid des Allerhoogsten zal hij
ook nu, nadat vervuld is, wat hij reeds vooraf in vast geloof hoopte (Psalm 20: 9), en in de toekomst niet wankelen, zodat hij in eeuwigheid niet zal bewogen worden. (Spreuken 10: 30).

Hoewel de wereld ronddraait als een rad, zodat het geschiedt, dat degenen, die op den hoogsten top verheven waren, plotseling naar beneden vallen, zo maakt toch het rijk van Juda en op dit voorbeeld het rijk van Christus ene uitzondering.

9.

II. Vs. 9-13. Thans valt het gehele koor der Levitische zangers als representant der Israëlitische gemeente in: "het lied wordt nu verheven en vol gevoel, men gevoelt het, dat ook des konings vijanden die van het volk zijn." (1 Kronieken 1: 53). Het volk zegt profeteerde tot Zijnen koning, wat het voor hem hoopt, namelijk dat hij met God al zijne vijanden evenzo overwinnen en ombrengen zal, als hij het de Ammonieten gedaan heeft; daarbij heeft hij wel op het oog, wat in 2 Samuel 12: 31 verhaald wordt.

Uwe hand, o David! zal al uwe vijanden vinden, in hare macht krijgen en straffen; uwe rechterhand zal uwe haters vinden, want de Heere is met u (1 Kor. 6: 17. Deuteronomium 11: 14 11.14).

In zekeren zin vormt vs. 9 met het vorige een tegenstelling. In vs. 8 is gezegd, dat door de gunste van zijn God de koning niet zal wankelen. Dit is echter veel te zwak uitgedrukt. En daarom wordt in vs. 9 gezegd, dat hij niet alleen niet zal wankelen, maar al zijne vijanden vinden en al zijne haters straffen zal. In de volgende verzen wordt dit nader uitgewerkt. Het is dus duidelijk, dat hier in den persoon van David bovenal gesproken wordt van Hem, tot Wien de Vader gezegd heeft: Zit aan mijne rechterhand, totdat Ik uwe vijanden zal gezet hebben tot een voetbank uwer voeten. Want zeker het volk profeteert hier er van, hoe David al zijne vijanden overwinnen zal, maar dit geldt in de hoogste mate van den groten Davidszoon, onzen Heere Jezus Christus.

Gij zult hen, al die vijanden, zetten als een vurigen oven ter tijd uws toornigen aangezichts 1), zodra gij nadert zullen steden en sterkten aan de vlammen ten prooi gegeven worden; en dit is niet zozeer uw werk, maar de HEERE, die met u is en u als Zijn werktuig gebruikt, zal hen in Zijnen toorn verslinden, en het vuur zal hen verteren.2)

Kennelijk ziet dit op het feit, dat de val van Rabba Ammons beslist werd, toen David persoonlijk in het leger kwam, en de vijanden deels onder de dorssleden verpletterd werden, of in de tichelovens werden geworpen. (2 Samuel 12: 26 vv.). -

In het eerste lid wordt de koning als wreker genoemd, vervolgens wordt zijn ambt overgebracht op den persoon van God, eindelijk wordt de uitvoering van de wraak aan het vuur toebedeeld, welke drie zeer goed met elkaar overeen te brengen zijn. Wij weten toch, dat aan Christus het oordeel is gegeven, om Zijne vijanden in het eeuwige vuur te werpen, maar het is de moeite waard op te merken, dat het duidelijk is uitgedrukt, dat het niet een oordeel is van een mens, maar van God zelven. Niet minder is het nuttig, dat de uiterste en schrikkelijkste vorm van straf wordt uitgedrukt, waarmee de onprikkelbaarheid wordt aangetast van hen, die overigens zonder zorg de bedreigingen Gods verachten. Maar ditzelfde dient ook niet weinig tot troost van de gelovigen. Want we weten, hoe verschrikkelijk de wreedheid der goddeloosheid is, waarom ons geloof gemakkelijk zou bezwijken, indien het zich niet vastklemde aan het oordeel Gods. De tijd van den toorn vermaant, om het kruis geduldig te dragen, zolang het Gode behaagt, ons te oefenen en laag te houden. Laten wij derhalve leren, dat, indien Hij niet terstond Zijne macht uitzendt, om de goddelozen te verdoen, Hij onze hoop op dien tijd wil vestigen, welken de hemelse Vader voor Zijn oordeel

heeft vastgesteld, en onze koning, gewapend met verschrikkelijke kracht, heeft vastgesteld om wraak te nemen. Want hoelang Hij ook wacht, Hij vergeet niet het Zijne, noch het onze.

Gij zult hun vrucht, hun nakomelingschap, van de aarde verdoen, en hun zaad, uit het midden van de kinderen der mensen, gelijk de Heere met Zijne haters doet (Psalm 9: 6 v.).

Zulk een lot is niets dan ene welverdiende verijdeling van hun boos voornemen; want zij hebben kwaad tegen U aangelegd, daar zij de hoge waardigheid van Uw Koningschap aanrandden (2 Samuel 10: 1 vv.); zij hebben ene schandelijke daad bedacht doch zullen niets vermogen; zij zullen, wat zij in hunnen ouden nationalen haat tegen Israël bedacht hadden, niet volvoeren.

Even als hun plannen, zo zullen die van alle andere tegenstanders tot schande worden; want Gij zult hen zetten tot een wit 1), met Uwe pezen zult Gij het op hun aangezicht toeleggen; merkte op hun aangezicht zodat zij U den rug als vluchtelingen toekeerden.

In het Hebr. Ki theschithemo schèkem. Letterlijk: Want Gij zult hen tot een rug maken. Dat is, Gij zult hen veranderen in vluchtelingen. Want toch, wie in den strijd zijn rug laat zien, toont daarmee, dat hij een vluchteling is. Een volkomen overwinning wordt hiermede aangekondigd, en David hier uitgeroepen, als de volkomen overwinnaar van al zijne vijanden, die zijn volk verlost en het tot eer en roem brengt. Heerlijke profetie tevens van den groten Koning van Zijn geestelijk Israël, die heersen zal van de zee tot aan de zee en van de rivier tot aan de einden der aarde.

14.

III. Vs. 14. Nadat de Psalm in het begin tot God gericht was, en in zijn midden tot den aardsen koning, keert hij aan het einde tot de Heere terug, met een kort maar des te ingrijpender gebed, dat de Heere Zijne macht en sterkte tot heerlijkheid van Zijn volk steeds meer openbaar late worden.

Verhoog U, HEERE! in Uwe sterkte, in Uwe oppermacht om tot werkelijkheid te brengen, wat wij als onze verwachting omtrent onzen Koning uitgesproken hebben; zo zullen wij zingen, en Uwe macht, waarvoor alles bukken moet, met psalmen van blijde dankbaarheid loven.

De Joodse Theoloog Raschi merkt aan: "Onze oude leraars verklaarden dezen Psalm van Koning Messias; maar om de scheurmakers (de Christenen) tegen te staan, verstaat men dien beter van David zelven." Inderdaad verheffen zich de verwachtingen en beloften van den Psalm boven het leven van David en daardoor wordt hij Messiaans, want in Jezus Christus zijn alle beloften, die aan David’s huis gegeven zijn, Ja en Amen.

Voor een tijd mogen de gelovigen treuren, maar de heerlijke openbaring van hun goddelijken Helper doet hun vreugde ontwaken. Blijdschap zal allerwegen vloeien in de kanalen van lof. Alle Gods eigenschappen zijn gepaste voorwerpen, om door de muziek onzer harten en onzer

stemmen geprezen te worden, en wanneer wij ene openbaring zien van Zijne macht, moeten wij die verheffen. Hij bewerkte onze redding alleen, en Hij alleen zal den roem ontvangen. PSALM 22.

VOORZEGGING VAN CHRISTUS LIJDEN EN HEERLIJKHEID.

Een Psalm van David voor den opperzangmeester (Psalm 3: 1; 4: 1), op Aijéeleth hasschachar 1).

Luther vertaalt om den tekst van de Septuaginta uper thv antilhqewv thv ewyinhv en der Vulgata (pro suscepttione matutina) te verbeteren, van de hinde, die vroeg gejaagd wordt. Door velen worden deze woorden opgevat als ene zinnebeeldige voorstelling van den inhoud; de hinde als symbool van de tot den dood vervolgde onschuld, of nader van den lijdenden Christus, terwijl het morgenrood daarop wijst, dat Jezus in den nacht gevangen en des morgens naar den Romeinsen landvoogd gevoerd is, dus vroeg gejaagd werd. Hengstenberg daarentegen, die "de hinde" eveneens verklaart van den lijdenden en vervolgden Rechtvaardige, laat "de dageraad" slaan op het geluk, dat op den lijdensnacht volgt (Jes. 58: 8), daar Christus' opstanding juist ten tijde van den dageraad plaats had, en alzo de vervolgde Rechtvaardige vroeg verheerlijkt werd. Andere uitleggers denken ook hier, even als bij andere dergelijke uitdrukkingen in de opschriften boven de Psalmen (1 Kronieken 25: 31), aan de melodie of zangwijze, waarop de Psalm moest gezongen worden, zodat men zou moeten vertalen: op de wijs van het lied de hinde des dageraads, van het lied, dat onder dien naam bekend is. Daarbij is het zeer wel mogelijk, dat de keuze van de zo even genoemde zangwijze moet wijzen op de heerlijkheid, die in den lijdensnacht zich begon te openbaren, terwijl in het lied zelf: "de hinde van den dageraad" niets anders betekende, dan de lichtglans, die den dageraad voorafgaat, welks eerste stralen gewoonlijk met de hoornen ener hinde vergeleken werden, gelijk ook in den Talmud de uitdrukking gevonden wordt.

In het sterkste contrast tegen de vrolijke stemming in den vorigen Psalm, staan de diepe klachten in dezen. Toen Dr. Luther dezen Psalm wilde verklaren, nam hij zout en brood, sloot zich drie gehele dagen in zijne studeerkamer op, en gaf geen antwoord, toen de zijnen hem zochten, ondanks al hun kloppen en roepen. Toen men door den slotenmaker de deur liet openbreken, was hij in hoge mate ontevreden, dat men hem gestoord had, en zei hij: "Denkt gij dan, dat het iets gerings is, dat ik te doen heb?" Niet alleen het lijden van Jezus Christus, den gekruisigde, maar ook het heil, dat voor de wereld uit Zijne opstanding voortkomt, en de toe-eigening daarvan in het sacrament, stelt ons de Psalm zo duidelijk voor ogen, dat, gelijk reeds bij 2 Samuel 17: 26 opgemerkt is, het bijna ophoudt profetie te zijn, en geschiedenis van het tegenwoordige schijnt te wezen, dat het lied als een programma of overzicht in grondtrekken van het lijden van onzen Heere en Heiland wordt. Duidelijk spreekt hier Christus door David, doch niet gelijk de ouden zich voorstellen, geheel afziende van David en diens toestanden (Dan. 1: 21), maar Hij maakt den toestand, waarin deze, Zijn voorvader en voorbeeld, des avonds vóór den slag in het bos van Efraïm zich bevond, tot een middel om de geschiedenis van Zijn eigen lijden en van Zijne eigene heerlijkheid voor te stellen, Hij moet dan natuurlijk David in den Geest meer laten zeggen, dan deze in betrekking tot zich zelven

zeggen kon. De Psalm is diensvolgens, een typisch profetische, typisch in zoverre, als een toestand in het leven van David daaraan als voorbeeld ten grondslag ligt en als het spiegelbeeld vormt, waarin zich het toekomstig lijden van Christus afschaduwt; profetisch in zoverre David's woorden zich verre verheffen boven zijne werkelijke persoonlijke levens-ervaring, en dan eerst recht en eigenlijk kunnen verstaan worden, wanneer wij niet meer David horen spreken, maar Christus, wiens Geest David boven zich zelven verheven heeft, en hem de woorden in den mond gelegd heeft, om hem in den tegenwoordigen tijd de toekomst te laten bevatten.

2.

Vs 2-22. Onder het beven van den diepsten angst in de dagen van de vervolging door Saul, schildert David eerst zijn ellende, waarin hij is neergezonken, als in een onvermijdelijk verderf, zodat het met hem bijna gedaan is, en zijn toestand een geheel wanhopige is, welke luide schijnt te roepen, dat zijn God hem verlaten heeft, (vs. 2-11). Terwijl nu door dezen nood, der ten toppunt gestegen verzoeking, de bede om hulp wil doordringen (vs. 12), verliet zij zich toch spoedig op nieuw in hartroerende weeklachten over den ontzettenden toestand (vs. 13-19) totdat zij eindelijk des te sterker doorbreekt. (vs. 20-22). Aanstonds wordt in dit eerste gedeelte van den Psalm het typische element zo geheel door het profetische verslonden, dat de woorden nog nauwelijks ene verklaring van David als voorbeeld toelaten, maar eerst begrepen kunnen worden, zo zij opgevat worden als gesproken van den gekruisigden Christus.

Mijn God, Mijn God! waarom hebt Gij Mij verlaten 1)? (Hebr. Eli, Eli, asabthani MATTHEUS. 27: 46. Mark. 15: 34) verre zijnde van Mijne verlossing, van de woorden Mijns brullens 1), hoe luide Ik roep en hoe ontzettend de smart is, Gij hoort niet, Ik ben van U verlaten; 't blijft in mijne ziel even duister,

De klagende vraag, waarom hebt Gij mij verlaten? is ook elders in de Psalmen niet zonder voorbeeld (88: 15. vgl. Jes. 49: 14). Het verlaten zijn door God van den gekruisigde is enig, en mag niet naar den maatstaf van David en van anderen in den toestand van aanvechting van nog zo klagende lijders afgemeten worden. Wat zij met elkaar gemeen hebben, is dat achter den toorn, die ondervonden wordt, de liefde Gods zich verschuilt, aan welke het geloof zich vastklemt, en dat hij, die zo klaagt, reeds daarom, op zich zelven beschouwd, geen voorwerp van den toorn is, omdat hij midden in het gevoel van den toorn zijne gemeenschap met God behoudt. De Gekruisigde is tot den laatsten ademtocht de Heilige Gods, en de verzoening, die Hij op zich genomen heeft, om die te bewerken, is Gods eigen, eeuwig welbehagen, dat nu in de volheid der tijden tot werkelijkheid wordt. Maar terwijl Hij Zich met de zonde van zijn volk onder Gods gericht buigt, kan het Hem niet bespaard worden, dat Hij als een die zelf schuldig is, Gods toorn over de zondige mensheid ondervindt. En uit de diepte van Zijn hart gebogen onder het gewicht van Gods toorn, welt de klacht op, die te midden van dezen lijdensweg tot Gods liefde smeekt. Hij zegt niet asabtani, maar sebaktani, hetwelk het woord van den Targum (Aramese overzetting) voor het eerste is. De Heere zegt het in 't Aramees, niet om door allen verstaan te worden, want zulk ene reflectie was Hem daar vreemd, maar omdat het Aramees Zijne moedertaal was, in welke Hij biddende God Abba noemde.

Door het op het kruis te herhalen, zei Jezus: "Dat is Mijn Psalm." De gelovigen hebben ook soms een gevoel, alsof, zij nimmer iets van God genoten hadden en van Hem verlaten zijn. Ja alle heiligen ondervonden iets van zodanige verlating. Abraham werd verschrikt; Job was op de grens der wanhoop; David was meermalen zo diep in de diepte, dat alle Gods baren en golven over hem heengingen; en wie uwer, die gelooft, weet niet ook, wat het is in zielsbenauwdheid te zijn, zodat het in ons is, als was het niet waar, dat God met ons is, om ons zalig te maken, maar tegen ons, om ons te verderven van wege onze zonden? Trouwens alles wat in Christus verzoenend was, dat is in den gelovige bevindelijk, of ene ondervinding; want het is betamelijk, dat wij iets gevoelen van hetgeen Christus ten volle heeft doorgestaan. Doch het is ook niet meer dan een gevoel; want daar Christus werkelijk verlaten was, zo kunnen de gelovigen onmogelijk verlaten worden. De Vader beschouwt ons in Christus als Zijne kinderen, die hij wel hard kastijdt, maar niet ter dood overgeeft; wie door het verbond met Hem verbonden zijn, die laat God nooit weer los; want Zijne verkiezing is van eeuwigheid en Zijne roeping onberouwelijk.

Deze woorden bevatten ene schijnbare tegenstrijdigheid, naardien men tot dien God gaat, van wie men meent verlaten te zijn. Dit is de worsteling tussen geloof en gevoel, het geloof houdt staande: mijn God, terwijl het overstelpte gevoel vermeent van dien God te zijn verlaten. Christus aan het kruis was verlaten van Zijn volk, verlaten van een groot deel Zijner discipelen, verlaten inderdaad van allen, in zoverre geen hunner Hem helpen kon, ja verlaten van Zijnen God. Hij is verlaten, omdat wij een God hebben verlaten, en terwijl Adam, van God niet verlaten, God verlaten heeft, heeft Jezus, ofschoon van God zich verlaten gevoelende, van Zijnen God niet afgelaten. Christus is verlaten, opdat wij niet in het lijden, in de ure des doods, in de eeuwigheid verlaten mochten zijn. Niemand was ooit verlaten als Christus, omdat niemand gelijk Hij met God was verenigd. Niemand kan van God verlaten zijn zonder zonde, want deze is het, die scheiding maakt tussen den mens en God. Indien nu Christus, de Rechtvaardige, van God verlaten is, dan kan dit niet om Zijnent, maar moet het om onzentwil geschied zijn.

Dit vers behelst twee denkbeelden, die, hoe zij ook elkaar schijnen te weerspreken, zich toch dagelijks gelijktijdig in het gemoed der gelovigen zoeken in te dringen. Dat hij zich van God verworpen en verlaten noemt, schijnt de klacht te zijn van een, die wanhoopt, want waar is nog een vonkje van geloof overgebleven, waar men van de zijde Gods gene hulp meer ontwaart? En toch, dat hij God tot tweemalen zijnen God noemt en dat hij zijne klachten in den schoot Gods uitstort, dat is ene duidelijke belijdenis van geloof. In dezen inwendigen strijd des gemoeds moeten de gelovigen worden geoefend, zo dikwijls God hun de tekenen Zijner genade onttrekt, zodat zij, waarheen zij het oog richten, niets dan nachtelijke duisternis ontwaren. Den gelovigen, zeg ik, wedervaart dit, opdat zij bij zich zelven even zozeer de zwakheid huns vlezes leren kennen, als zij getuigenis van hun geloof leren afleggen. De goddelozen daarentegen, dewijl zij zich overgeven aan hun ongeloof, overweldigt de angst, dat zij het door het geloot niet tot de genade Gods zullen brengen. Terwijl daarom de hevigheid der smart en de zwakheid des vlezes den gelovige den kreet wil afpersen: "waarom hebt Gij mij verlaten?" voegt het geloof er als ter verbetering de aanroeping Gods, van dien God, die hem zou hebben verlaten, als van zijnen God bij, ja, het geloof streeft zelfs vooruit,

zodat het reeds, voordat het zich veroorlooft zijne klacht uit te storten, zijne toevlucht neemt tot zijnen God.

Hier is een troost voor verlaten zielen. Christus zelf was verlaten, daarom, indien gij verlaten zijt, zo deelt God u niet anders toe, dan Hij Christus deed. Gij kunt bij God bemind zijn en het niet gevoelen. Christus was bemind bij den Vader, en toch gevoelde Hij nu Zijne nabijheid niet. Dit zij een troost voor gelovige zielen bij het gemis van deze vertroostingen en de openbaringen, die zij soms gevoeld hebben. Christus had zulk een twijfel, daarom kan zulk een twijfel bestaan bij Gods liefde. Gij zult misschien menen: "Ik ben een huichelaar, daarom heeft God mij verlaten." Dat is soms de klacht van twijfelende Christenen, maar gij hebt gene reden tot dat besluit; er was in Christus' gehoorzaamheid gene vlek, en toch was Christus verlaten op het punt van vertroosting. Daarom verlatenheid, wat vertroosting betreft, kan bestaan bij werkelijke genade, ja bij den hoogsten trap van genade; zo was het bij onzen Verlosser.

Het brullen is het roepen van den leeuw. Het is hier gebezigd, om de alles te boven gaande smarten van den lijdenden Christus uit te drukken. Men zegt wel eens van een vreselijk gekwetste: "hij brult van pijn." En het is gene overdrevene uitdrukking. Wie ooit het geluid van zulk een lijder gehoord heeft, zal geen juister naam daarvoor kunnen vinden. Het was bij den Heere aan het kruis natuurlijk geen uitwendig, maar een inwendig uitschreeuwen Zijner smart. Opmerkelijk is het echter, dat Christus aan het kruis de klacht Zijner verlating en Zijne verdere woorden uitriep met ene grote stem (MATTHEUS. 27: 46,50. Luk. 23: 46).

Mijn God 1)! ik roep des daags 2), maar Gij antwoordt niet 3), en des nachts, en ik heb gene stilte 4), maar moet voortgaan met roepen, daar ik gene hulp noch rust vind.

Staat er vs. 2 in den grondtekst Eli, hier Elohi. Het verschil is, dat onder El te voortaan is de Almachtige God, en onder Eloah, de God, die te vrezen is. Hoewel David in de diepste ellende verkeerde, toch kon Satan het niet gedaan krijgen, dat dit mijn op zijn lippen bestierf, dat het vertrouwen, dat uit dit mijn zich uitsprak, geheel werd vernietigd. Toch nog mijn God, hoewel alles donker voor hem was, en het licht der hope schier geheel was weggescholen achter de wolken van diepe aanvechtingen en bange verlating.

Hoe licht vragen wij: Wat deed Christus in de ogenblikken toen geen mens meer sprak, toen alles stil word, toen ieder zweeg, toen Hij zelf ook zweeg, drie uren lang? Wat ging er toch tussen God en Zijne ziel om? Toen riep hij tot God, toen bad Hij, en nu horen wij uit den Psalm wat Hij bad.

Welk een troost voor kinderen Gods, wanneer zij bidden en niet ontvangen. Dan worden de zwakken twijfelmoedig, doch zij moeten sterk worden en zich oprichten in den Heere die, alles en ook dit ondervonden heeft; doch Hij bleef in de verborgene verbondsbetrekking, en zij moesten er ook in blijven door Hem. Christus heeft echter ook dien afmattenden en uitputtenden toestand van gene rust te hebben ondervonden. Hij leed dien gehelen nacht en dag zonder ophouden en zonder tussenpoos. De stilte, de kalmte, de rust, die Hem zo eigen waren, ontweken reeds in Gethsémané tot zo ver, dat Hij tot Simon zei: "Kunt gij niet een uur

met Mij waken!" Er is een lijden zonder angst der ziel, maar Christus leed met groten zielsangst. "Hij was verbaasd en zeer beangst, en Zijne ziele geheel bedroefd tot den dood toe." Bij ons komt dit voort uit de gedachten aan onze zonden. Maar van waar ontstond dit alles bij Jezus? Door Zich in de plaats te stellen voor ons, door overneming van onze schuld. Alleen op deze wijze kan er onrust zijn in ene heilige ziel. Zij kan niet lijden voor haar zelf; zo zij lijdt, lijdt zij noodzakelijk voor anderen.

Misschien zou iemand denken, dat het ene grote dwaasheid is, wanneer iemand schreeuwt en roept tot Hem, die Zijne oren stopt en niet schijnt te horen. Geenszins, deze dwaasheid der gelovigen is wijzer dan al de wijsheid van de wereld. Want wij weten wel genoeg, dat, hoewel God in ‘t eerst niet schijnt te horen, toch de Heere ene toevlucht is in tijden van benauwdheid (Psalm 9: 10).

Doch Gij zijt heilig 1), volmaakt rein, ook in het opleggen van dit lijden, wonende onder tronende boven de lofzangen Israël’s 2); Uw volk heft in Uw huis lofliederen ter Uwer ere aan? en zij komen U toe.

Als wij lijden, moeten wij zeggen: "God is heilig!" omdat wij de straf door onze zonden verdiend hebben. Doch hoe kan de heilige Christus dit zeggen, indien Hij het niet zei als Borg der zondaren, als drager der zonden, zonder zelf gezondigd te hebben? Waarlijk! zonder de plaatsbekleding aan te nemen, is alles ene vertoning van genade, maar met haar is het lijden van Christus ene betoning van Gods genade in den weg van Gods heiligheid en recht.

Het schijnt vreemd, dat het hart bij duisternis en zorgen, in deze eigenschap Gods troost zou kunnen vinden. Doch Gods heiligheid is slechts ene andere openbaring van Zijne getrouwheid en genade. In dien opmerkelijken Naam "de Heilige Israël’s" worden wij onderwezen, dat Hij, die de heilige God is, ook die God is, die een verbond gemaakt heeft met Zijne uitverkorenen. Het zou voor een Israëliet onmogelijk zijn zich Gods heiligheid te denken zonder aan die Verbonds betrekking te denken. "Zijt heilig, want Ik ben heilig, waren de woorden waarmee Israël herinnerd werd aan zijne betrekking op God (Leviticus 19: 1). Wij zien iets van dit gevoel in woorden als Psalm 89: 16-19; 99: 5-9. Hos. 8: 9. Jes. 41: 14; 47: 4.

Al zijn de beproevingen ook nog zo zwaar, het geloof zal niet luisteren naar enig woord, tegen God gesproken, maar zal altijd God rechtvaardigen.

Hoe treffend, onder de zielsbenauwdheden van het vreselijk lijden, het denkbeeld van lofzangen aan te treffen! Doch de lofzangen Israëls zijn onderscheiden van de lofzangen der volken. Zij luiden: : Ik dank u, o God! dat Gij toornig op mij geweest zijt." Ja, God woont onder de lofzangen der verlosten onder de lofzangen, die uitvloeien uit het lijden en sterven van Hem, den Zone Gods. God is in het midden dier juichende schare. Ook de Heere aan het kruis woonde lijdend en stervend onder de lofzangen Israël’s zijne laatste kruis woorden waren Psalmwoorden.

De lofzangen waren gedicht, inzonderheid ten behoeve van het heiligdom. Daar woonde en troonde Jehova, en daar werden gezien de vleugelen van de Cherubs, waarboven de Heere in

het heiligdom zweefde. Die lofzangen vermelden de grote daden Gods, Zijne heerlijke verlossingen en daar hij wil de grote Lijder nu ook zijn God en Vader bepalen.

Op U hebben onze vaders vertrouwd; zij hebben vertrouwd, en Gij hebt hen uitgeholpen.

Tot U hebben zij geroepen en zijn uitgered; a) op U hebben zij vertrouwd, en zijn niet beschaamd geworden, gelijk de gehele geschiedenis van hun redding uit Egypte, van hun inleiding in Kanaän bewijst.

Psalm 25: 3; 81: 2. Jes. 49: 23. Rom. 9: 33.

Gelijk in vers 2 en 3 tot driemaal toe mijn God, wordt in vs. 3 en 6 driemaal het woordje vertrouwd herhaald, en naast het vertrouwen wordt de hulpe geplaatst, daar een iegelijk, die den Heere verbeidt, door Hem nooit zal beschaamd gemaakt worden (Psalm 44: 2. Jes. 63: 7,15-17).

Maar ik, in tegenstelling tot de hulp, die zij op hun beden verkregen, ben in mijnen tegenwoordigen toestand, ondanks al mijn smeken, een worm, geheel weerloos aan het smadelijkste lijden overgegeven, als een worm, dien men met voeten treedt (Jes. 41: 14), en geen man 1), zo misvormd van het lijden, dat ik bijna aan geen mens meer gelijk (Jes. 52: 14; 2 vv.),een smaad van mensen en veracht van het volk, een voorwerp van spot bij enkelen, en van verachting van de zijde van ‘t algemeen (Jes. 49: 7; 50: 6), bij Israël en bij de Heidenen beide.

Zo zien wij Hem in Gethsémané. Eerst biddende, staande, en als met het oog op de heerlijkheid, die Hij zou ingaan, en vroeger in groter heerlijkheid dan die van Mozes, brood uitdelende, kranken genezende, doden opwekkende, en daarna in de grootste zielsontsteltenis op den grond liggende, met het aangezicht ter aarde-neen, in zulk enen toestand troffen wij Christus nog niet aan; zoiets was nog nooit gebeurd.

Allen, die Mij zien, a) bespotten Mij; zij steken de lip uit 1); Zij schudden het hoofd, 2) om hun smaad door honende woorden en door verachtelijke gebaren (2 Koningen 19: 21) uit te drukken, zeggende:

MATTHEUS. 27: 39.

Letterlijk: zij maken een spleet met den mond, als teken der ergste bespotting. Want de lippen openen is om de tong te kunnen uitsteken, om den lijder de diepste verachting te doen gevoelen. Daarop volgt, schudden met het hoofd, om daarmee hun bevreemding en ontzetting te kennen geven, dat hij in zulk een diepte van lijden door God is gebracht.

Er zijn personen in onze eigene dagen geweest, wier misdaden zulk ene verontwaardiging hebben opgewekt, dat het volk hen waarschijnlijk in stukken zou gescheurd hebben vóór en zelfs na hun verhoor, indien het hen in de macht hadden kunnen krijgen. Wanneer die schadelijke personen volgens hun vonnis werden gestraft, was er misschien niet één

toeschouwer, die ze wenste te verlossen; maar nooit is er één gevonden, voor wie men zo alle gevoel verloren had, dat men hem in het ogenblik van sterven bespotte. Maar toen Jezus leed, bespotte men Hem, zij staken de lip uit; zij schudden het hoofd.

a) Hij heeft het op den HEERE gewenteld gelijk Hij zo dikwijls geroemd heeft Zijn zoon te zijn, dat Hij hem nu uithelpe, dat Hij hem redde, dewijl Hij lust aan hem heeft, gelijk Hij altijd zich inbeeldde (Psalm 18: 20).

MATTHEUS. 27: 43.

Zonder het te willen, geven de spotters hier aan den Rechtvaardige getuigenis, en wel onder alle getuigenissen de schoonste, dat Hij zich met de genade van God getroost, zich met Zijn gehele "zijn" op God gewenteld heeft. Juist daarom is het spottende: "Hij helpe uit, Hij redde," hoewel dit naar den toestand der zaak geheel onmogelijk schijnt, onbewust ene voorzegging. God leide het alzo, dat de spotters bij het kruis van Christus (MATTHEUS. 27:
door ene onbewuste herinnering, juist deze woorden gebruikten en alzo openbaarden, dat zij de goddelozen tegenover den Rechtvaardige waren.

Ook het woord "bespotten," "beschimpen," in vs. 8 gebruikt Luk. 23: 35 in de lijdensgeschiedenis. Vervulling en profetie slaan op elkaar zo volkomen en juist, dat de Evangelische geschiedschrijver gene juistere uitdrukkingen kan vinden, dan die de profetie gebezigd heeft.

Er zijn geen dodelijker schichten, die Satan op onze zielen kan richten, dan wanneer hij ons onze hoop daarmee ontrooft, dat hij met Gods beloften den spot drijft. Niet alleen verklaren zij hier zijne gebeden voor vruchteloos, maar schilderen hem hier ook als een huichelaar, die zich in geveinsdheid op God beroept, van wie hij vreemd is. Doch dat is het geneesmiddel tegen deze hem geslagene wonde, dat hij het toch waagt zijne klacht aan God voor te dragen en zijne gerechtigheid met der daad te betuigen.

Zo spreekt Satan door zijne dienaren tot den Lijder. Satan wil hem doen twijfelen aan het welbehagen Gods in hem. Den troost van zijn kindschap zoekt hij hem te ontroven, en tracht hem schipbreuk te doen lijden op de zandbank van twijfel en ongeloof. Maar ziet, in den diepsten grond der zaak heeft het geen vat op hem. Want met die helse wartaal gaat hij tot zijn Heere en zijn God en toont daarin, dat het geloof hem nooit heeft verlaten, dat de wortel in hem was, en dat zijn geloof niet een zelf gegeven, maar een waarlijk ingeplant geloof was.

Ook hierin is David type van den Christus Gods, die in dit bange Eloi, Eloi het heeft uitgesproken, dat zijn geloof in zijn God hem niet verliet, ook al voelde hij al den last van Gods toorn tegen de zonde. De tweede Adam, de Middelaar bezwijkt niet onder des vijands geweldenarij.

Doch hoe zij ook spotten, het is toch zo, dat Gij lust in mij hebt, en zeker zult Gij mij uitkomst geven. Gij zijt het immers, die mij uit den buik hebt uitgetogen; die mij hebt doen vertrouwen, zijnde aan mijner moeders borsten.

Was Hij een van die jonge kinderen en zuigelingen, uit wier monden Hij zich sterkte gegrondvest heeft? Zo schijnt het, en indien het zo is, welk een grond voor hulp! Vroege godsvrucht schenkt een bijzonderen troost in onze latere droefenissen, want zeker, Hij, die ons beminde, toen wij kinderen waren, is te getrouw, om ons in rijper jaren te verwerpen. Sommigen verklaren den tekst in den zin van: "Geef Mij reden om te vertrouwen door Mij te bewaren," en zeker, er was ene bijzondere Voorzienigheid, die onzen Heere in Zijne kindse dagen bewaarde voor de woede van Herodes, de gevaren der reis en de ellende der armoede.

Op U, als in Uwen vaderschoot, die gereed was tot mijne opname, ben ik geworpen van de baarmoeder af (Ruth 4: 16); van den buik mijner moeder aan zijt Gij mijn God.

Dit wonder wordt door het gedurig wederkeren iets gewoons; maar wanneer niet de ondankbaarheid onze ogen met blindheid sloeg, zo zou elke geboorte ons met bewondering vervullen en evenzo de onderhouding van elk kind in zijne tedere jeugd, dat aanstonds bij zijn eerste intreden in de wereld op duizenderlei wijzen met den dood bedreigd wordt.

Dat een pasgeboren, nog zuigend kind op God vertrouwt, schijnt ene hyperbool (ene voorstelling met zeer sterke kleuren); de H. Schrift gaat overal daarvan uit, dat er in het pasgeboren, ja zelfs in het nog ongeboren, het zich nog in het moederlijk lichaam bevindend kind, een uit de eerste diepten van den onbewusten toestand ontwakend bewustzijn is. Overigens is opmerkelijk, dat de lijder twee malen zijne moeder noemt, waarbij men zich herinnere, dat in het O. Testament nooit van enen menselijken vader van den Messias, maar altijd van Zijne moeder sprake is" (zelfs wordt in dit vers: "op U ben ik geworpen" de Heere bepaald als de Vader voorgesteld). "Ook zeggen de woorden onmiskenbaar, dat het levensbegin, op de uitwendige omstandigheden gezien, armoedig was.

Zo wees dan, om den wille mijner gemeenschap met U, niet verre van mij, want benauwdheid is nabij, de nood dringt tot spoedige hulp,want er is bij dezen ontzettenden nood geen helper. 1)

Om nog een andere reden roept hij hier het mededogen Gods in, wat in zijne hoogste noden geëist werd. Het is nu voor mij niet twijfelachtig, of hij heeft zich voor ogen gesteld, wat overal de Schrift als een ambt aan God toeschrijft, om de ellendigen tegemoet te komen, en dat Hij te meer bereid is, om te helpen, hoe moeilijker onze zaken zijn. Derhalve was de wanhopige toestand als een ladder, welke zijn hart optrok, om het gebed uit te storten. Zo moet nu het gevoel van onze rampen ons onder Gods vleugelen leiden, opdat Hij door de openbaring van Zijne hulp tone, dat Hij over ons heil bezorgd is.

Hij moest de pers alleen treden. Ook de Vader had hem verlaten. Hij moest het werk alleen doen, en hoe zou Hij het alleen kunnen doen, indien Hij niet de Godmens ware geweest. Ook het borgtochtelijke is hier wederom duidelijk. Hij is zonder hulp geweest, opdat degenen, die zonder hulp zijn, bij Hem hulp zouden vinden.

Ook dit is een vooruit doorleven van den Christus, van wat Hij eenmaal zo schrikkelijk bang zou lijden in Gethsémané, op Gabbatha en Golgotha. David is hier het instrument, waardoor

Hij zelf onder het Oude Verbond van Zijn diepgaand lijden, om der zonden wil, spreekt, ja het als het ware doorleeft.

David draagt hier dan ook als vooruit de littekens van het lijden des Heren.

Vele varren, stieren, die nog in al de kracht der jeugd zijn (Leviticus 4: 3) hebben mij omsingeld, sterke stieren van Basan, welgevoede en bandeloze stieren, gelijk ze in Basan, aan gene zijde van den. Jordaan, op bergen en in bossen, in de wildernis rondzworven (Numeri 30), hebben mij omringd.

Het is alsof Hij zich zelven hier voorstelt als het Lam, rondom hetwelk het gedierte des velds en het gedierte des wouds, ja der straat en der stad (de honden vs. 17) zich verenigen, om het te vertrappen, te verscheuren, te verslinden. De varren en stieren van Basan, beroemd wegens hun vetheid en sterkte, zijn een gevoeglijk beeld van de Overpriesters, Schriftgeleerden en Farizeeën, die ongetwijfeld welgevoede lieden waren, zoals zulk soort van mensen gewoonlijk zijn. Door Christus woorden en werken ontstoken, verzamelden zij zich in massa, en gedroegen zij zich jegens Hem als wilde dieren.

Zij hebben hunnen mond tegen mij opgesperd, om mij te verslinden, als een verscheurende en brullende leeuw 1), als een leeuw, die wanneer hij zijnen buit ziet en op dien vallen wil, luide brult (Psalm 104: 21. Amos 3: 4).

De vijanden, die zich om Hem samenrotten, zijn gelijk een hoop varren, sterke en woeste stieren van Basan. Als een verscheurende en brullende leeuw sperren zij hun mond tegen Hem op. Het is Satan en zijne trawanten, die op Golgotha rondgaat, om den Heiland te verslinden.

Ik ben inwendig als het ware opgelost, ik ben uitgestort als water, hoewel nog niet gestorven, toch reeds zo goed als dood (2 Samuel 14: 14), en al mijne beenderen hebben zich, geheel machteloos en uitgeput, vaneen gescheiden; mijn hart is als was, het is, ten gevolge van mijnen angst, gesmolten in het midden mijns ingewands.

Het gedurig wegvloeien van Zijn bloed uit Zijne wonden, aan handen en voeten, deed Hem zich altijd zwakker en matter gevoelen; door de zwaarte van het lichaam, waarvan de handen en voeten alleen aan het hout geklonken waren, rekten de leden elkaar uit; door de brandende hitte van buiten, en de niet minder brandende hitte in het bloed zelf, smolt Zijn hart, Zijn leven weg, gelijk voor de hitte des vuurs.

Mijne kracht is verdroogd als een potscherf, uit welke de lucht, aan welke men dien heeft blootgesteld, alle vochtigheid uitgezogen heeft, en mijne tong kleeft aan mijn gehemelte, zodat ik nauwelijks een woord kan spreken (Job 29: 10); en Gij legt, om in weinige woorden te zeggen, hoever het met mij gekomen is, mij in het stof des doods, zodat de dood, dien ik nu voor ogen zie, wanneer hij komt, weinig meer te doen hoeft-ik ben reeds meer dood dan levend.

Vraagt gij, waar is de Nieuw-Testamentische tekst van dit Oud-Testamentische woord? Het is des Heren uitroep op het kruis: Mij dorst! Het laatste, dat Christus noemt, is die brandende dorst, waarvan wij Westerlingen ons geen denkbeeld kunnen maken, maar die alleen te kennen is in het Oosten, in de onmetelijke zandwoestijnen. De Heere ondervond dien dorst aan het kruis, onder ene brandende zon, bij aanhoudend bloedverlies uit een doorwond, maar overigens gezond lichaam. Voorts moeten wij hier, gelijk overal, op het borgtochtelijke van ‘s Heren lijden zien, want dat is de enige sleutel van al Zijn lijden en van geheel Zijn lijden. Hij moest dorsten, opdat wij den eeuwigen dorst der hel niet zouden lijden, maar integendeel zouden dorsten naar God, gelijk het hert schreeuwt naar de waterstromen. De dorst en de dood volgen ook in het Evangelie onmiddellijk op elkaar.

Want honden, vijanden, die in onbeschaamdheid en vervolgingswoede aan honden gelijken (Luk. 16: 21), hebben mij omsingeld, ene vergadering der boosdoeners heeft mij omgeven; a) zij hebben mijne handen en mijne voeten doorgraven 1).

MATTHEUS. 27: 35. Mark. 15: 24. Luk. 23: 33. Joh. 19: 23,37; 20: 25.

Dit wijst duidelijk op het nagelen aan het kruis, en de vervulling in Christus is des te verrassender, omdat steniging de straf was, door Mozes’ wet tegen godslastering vastgesteld.

Het doorgraven is geheel iets anders dan het doorsteken; het is het doorwroeten tussen de beenderen en het vlees zonder de beenderen te breken. De enige dood, waarbij het doorboren der handen en voeten plaats had, was de kruisiging, waarmee het lichaam aan het kruis werd gehecht, door middel van spijkers of nagels, die door het vlees der handen en voeten werden gedreven. En dit werd gezegd duizend jaren vóór de vervulling, toen deze straf nog geheel onbekend was, toen de Romeinen, door welk wreed volk deze wrede straf voor de slaven het eerst is uitgevonden, nog niet als volk bestonden.

Houd op, mijn lezer! en zie de wonden van uw Redder!.

Hiermede is door den Geest der Profetie duidelijk het kruislijden van Emmanuel voorspeld. En ook hier komt het zo duidelijk uit, dat David instrument is, waardoor de Christus zelf onder den Ouden dag spreekt. Want kruisigen was bij de Joden onbekend en is later als straf ingevoerd.

Want wij weten het wel, dat men ook vertalen kan, als een leeuw, wat grammatisch er op door kan. maar wij houden ons aan de vertaling van, doorboren, die evenzeer met alle recht te verdedigen is.

Al mijne beenderen zou ik kunnen tellen aan het naakte, met geweld uitgerekte lichaam; zij schouwen het aan, terwijl het zo uitgerekte en misvormde gebeente ieders opmerkzaamheid trekt; zij zien op mij, in plaats dat het menselijk gevoel hen dwingt den blik van dit schouwspel af te wenden.

Waar is ene straf, waarbij ene uitrekking des lichaams voorkomt, waar hij het vlees zich terugtrekt en de beenderen naar buiten uitsteken? Op het kruis werd de lijder tot een schouwspel gemaakt. Dit was ene grote vermeerdering van het lijden, want niemand, ook de ruwste mens, wil tot een schouwspel zijn van ene menigte volks, dat hem aangaapt of aangrijnst. Christus werd op het kruis tegelijk aangestaard door aanbiddende engelen en godlasterende mensen.

O hoe verschillend is dit zien van dat, hetwelk den ontwaakten zondaar naar Calvarie richt, wanneer hij het oog opent voor Hem, die streed en bloedde en stierf voor de schuld; en welk ene dankbaarheid moet de ziele gevoelen dergenen, die zich verloren gevoelen, wanneer zij van het vloekhout horen: "Ziet op Mij en wordt behouden, alle gij einden der aarde, want Ik ben God en niemand meer."

a) Zij delen mijne klederen onder zich, ten teken dat het met mij gedaan is, en werpen het lot over mijn gewaad, het hoofdkledingstuk, den rok.

MATTHEUS. 27: 35. Luk. 23: 34. Joh. 19: 24.

Bij gene andere straf dan die der kruisiging werd de lijder geheel ontkleed. De klederverdeling onderstelt insgelijks een geheel anderen toestand van zaken, dan waarin David leefde; want de wet bestaat nog en is van veel lateren tijd, waarbij de krijgsknechten gerechtigd werden tot de erfenis van de klederen der kruiselingen; want de Romeinen hadden geen beul of scherprechter, maar de krijgsknechten voerden het vonnis uit, en ontvingen daarvoor de klederen der kruiselingen tot beloning. -Het werpen van het lot over het gewaad was ene toevallige bijzonderheid, die nooit of hoogst zeldzaam kon voorkomen, maar die bij de verdeling van ‘s Heren klederen plaats had. Het onderste kledingstuk (de tunica, de lijfrok, het hemd bij ons) was uit een stuk geweven. Door het in stukken te scheuren, zou niemand er iets aan gehad hebben. De soldaten, die gewoonlijk veel van dobbelen houden, en, zo als blijkt, de dobbelstenen in den zak, of althans dicht bij de hand hadden, werpen over dat kledingstuk het lot, om te beslissen wie het hebben zou. Wie zou zo vele eeuwen te voren gezegd hebben, dat de vervulling van zodanig ene profetie mogelijk was? En toch is zij vervuld. En hoe? Door een wonder? Neen! op de allernatuurlijkste wijze. En gaat het ons niet dikwijls evenzo? Dikwijls denken wij: hoe zal dit en hoe zal dat terecht komen, of hoe zullen wij daar door komen? en ziet, God effent voor ons den weg op ene onmerkbare wijze. De bergen vallen in en worden tot dalen, zodra wij er voor komen, doch ook eerder niet.

Ik houd het daarvoor, dat de krijgsknechten niet uit win- of hebzucht de klederen onder elkaar hebben gedeeld, maar dat zij daarmee hebben willen schertsen, spotten en een drinkgelag aanrichten, ten bewijze, dat het met dezen Christus nu geheel uit was, als met enen, die nu verslagen, verloren en verdelgd, en voor eeuwig vergeten was. Opdat wij des te zekerder zouden zijn, dat in dezen Psalm Christus ons door den Geest der profetie geschilderd wordt, wilde de Hemelse Vader een zichtbaar teken aan Zijnen Zoon laten geschieden. Zo ook wanneer Mattheus verhaalt van de kreupelen, lammen en blinden, die door Christus werden genezen, en daarin ziet ene vervulling der profetie van Jesaja, dat Hij onze krankheden heeft genezen (Jes. 53: 4. MATTHEUS. 8: 17), terwijl toch de profeet daar Christus. als den

geneesmeester onzer ziele voorstelt. Maar dewijl wij traag en moeilijker tot het geloof te brengen zijn, zo is het geen wonder, dat ons, om onzer stompheid wil, ere handtastelijke vervulling gegeven is, sterk genoeg, om ons uit onzen slaap op te wekken.

Reeds eeuwen lang, eer het er aan toekwam, heeft Jezus den smaad in al zijn bitterheid vooruit geproefd, die met het afnemen van de klederen van zijn lichaam Hem, den Heere der heerlijkheid, overkomen zou.

Zijne klederen zich met geweld door anderen te zien uittrekken, de klederen publiek op straat te worden uitgetrokken; niet alleen uw bovenkleed, maar al uwe klederen, tot eindelijk het naakte lijf te voorschijn komt en ieder woest oog zich aan het verborgenste van uw teder leven vergapen kan, o, het is in alle eeuwen de smaad van vervloekte misdadigers geweest, maar nooit een boosdoener heeft zo ontzettend als de heilige Jezus onder dien smaad van het naakt tentoongesteld worden, geleden.

Dat klagen: Zij delen mijne klederen, was reeds in den Psalm de bitterste angstkreet van het hart, als smeekte de Emmanuel, dat het toch tot dit uiterste niet mocht komen.

Maar Gij HEERE! wees niet verre; mijne Sterkte, mijn God, die, gelijk Uw naam reeds zegt, de Sterke, de Almachtige zijt! haast U tot mijne hulp (Psalm 38: 23; 40: 14).

Christus was niet lijdelijk in Zijn lijden. Hij bad met sterke roeping en tranen tot Hem, die Hem uit den dood kon verlossen, en werd verhoord uit de vreze.

Red mijne ziel van het zwaard, dat over mij opgeheven is (2 Samuel 12: 10. Job 19: 29. Zach. 13: 7. Mark. 14: 27), mijne eenzame, verlatene ziel van het geweld des honds, van de boosaardige mensen (vs. 17).

Hij wil zeggen, dat zijne ziel alleen is en van ieder verlaten, dat er niemand is, die hem zoekt of hem troost (vgl. 142: 5).

Anderen vertalen: mijne enige, en verstaan daaronder de ene ziel, buiten welke de mens gene tweede heeft, het ene leven, buiten hetwelk de mens geen tweede te verliezen heeft.

Onder mijne eenzame hebben wij de ziele des Middelaars te verstaan. Zijn ziele is de gans verlatene van binnen.

Dit wil nog meer zeggen, dan dat Hij de eenzame was. In die bange worsteling, om het heil van Zijne kinderen, is Hij van Zijn God verlaten en weet Zijne ziele het, dat zij eenzaam, zonder ergens een woord van medelijden, van deelneming te horen, besprongen door de helse machten, lijden moet. Al de diepte van het lijden spreekt zich hier dan ook uit. Hier wordt het enigszins gevoeld, wat het betekent voor Hem, de pers alleen te moeten treden.

Het Evangelie der verzoening verkondigt het ons, dat hij gered is. Calvijn tekent dan ook zo schoon aan: "Hij is op heerlijker wijze gered, dan wanneer Hij uit het gevaar was bevrijd, zo

veel groter namelijk als het is van den dood weer op te staan, als van een ziekte genezen te worden."

Verlos mij uit des leeuwen muil (vs. 4); en verhoor mij van de hoornen der eenhoornen (vgl. Deuteronomium 33: 17. Job 39: 9).

Wanneer iemand vraagt, hoe dit op Christus past, dien toch de Vader niet van den dood redde, zo antwoord ik: Hij is op heerlijker wijze gered, dan wanneer Hij uit het gevaar ware bevrijd, zoveel groter namelijk als het is van den dood weer op te staan, dan van ene ziekte genezen te worden. Daarom verhinderde de dood niet, dat de opstanding betuigde, dat Christus gered geworden is.

Dit schijnt te doelen op den satan, dien ouden vijand, die de verzenen van het zaad der vrouw vermorzelde, op den vorst van deze wereld. (Joh. 14: 30).

De bede om verlossing, die wij hier hebben, kan in den mond van den Messias gene andere betekenis hebben dan: red Mij door een spoedigen dood uit dit angstig en smadelijk lijden.

23.

II. Vs. 22-32. Op eens verheft zich het lied uit de ontzaglijke diepte, waaruit het geroep om hulp geklonken heeft, tot ene wonderbare hoogte. De Lijder, bewust van de grote betekenis van zijn lijden voor het rijk der genade, wil het daarin Hem wedervaren heil, door het woord der verkondiging, tot aan algemeen goed voor alle mensen in de gehele wereld maken. Vooreerst zijn het die, welke Hij Zijne broeders noemt, die van het volk Israëls, aan welke Hij zijne boodschap van heil en de deelneming aan Zijn offermaal toegedacht heeft (vs. 23-27); maar de boodschap moet ook tot alle volken der aarde, tot de heidenen, die van God niets weten, doordringen; rijken en armen, gelukkigen en ellendigen moeten gelijkelijk aan den maaltijd verzadigd worden; het Godsrijk moet de gehele wereld omvatten, en zelfs het laatste nageslacht moet de tijding ontvangen, dat Hij het gedaan heeft, dat de Heere Zijn raadsbesluit ter redding heeft volvoerd; het moet in dat geloof zalig worden. In dit tweede gedeelte verliest de Psalm ten laatste geheel en al zijn typisch karakter, en wordt van het eerste tot het laatste woord een profetie.

Wanneer Gij, o Heere, mijn God mij gered hebt, zo a) zal ik Uwen naam mijnen broederen, mijnen volksgenoten, die aan mij verbonden zijn door banden van natuur en geest, vertellen; in het midden der gemeentevan Israël (Leviticus 16: 17. Deuteronomium 31: 30)zal ik U prijzen.

Hebr. 2: 12.

David vermeldende, dat wanneer hij bevrijd zou zijn, hij niet ondankbaar zou wezen, bevestigt, wat ik vroeger heb gezegd, dat hij nooit door enige beproeving zo terneer geworpen is geweest, of hij vatte weer moed, dat hij nog eens zou opstaan. Want hoe zou hij zich tot het brengen van offeranden verbinden, indien het niet was vanwege het vertrouwen, dat hij

koesterde. Want om zo te zeggen deze Psalm is wel gedicht, nadat David reeds door de daad had verricht, wat hij wenste, maar niet te twijfelen is er aan, of de overdenkingen, die hij in dien tijd heeft gehad, heeft hij naderhand in het gedicht weergegeven.

De Naam Gods is de samenvatting van Zijne Volmaaktheden. En de Gemeente zijn de gelovigen, zowel uit Israël als uit de heidenwereld. Eigenaardig, dat de Heere Zijne discipelen, na Zijne opstanding, Zijne broeders noemt. Tot hen komt door dezen Psalm ene opwekking, om des Heeren naam te loven en te verheerlijken.

En wel zal dit de verkondiging zijn die ik aan hen doe: Gij, die den HEERE vreest, prijst Hem; al gij zaad van Jakob, vereert Hem, van wege de nu gegevene, nieuwe en veel heerlijker openbaring, en ontziet u voor Hem, eerbiedigt Hem, die nu in de hoogste mate Zijne genade en waarheid heeft bekend gemaakt, al gij zaad van Israël.

Dat niet een iegelijk, die naar den vlese uit Israël is, daarom een Israëliet is in waarheid, blijkt uit de verklaring: "Gij die den Heere vreest!" Het is alsof alle werkers der ongerechtigheid hier in gene aanmerking kwamen, en de gemeente van Israël beschouwd werd als slechts bestaande uit godvrezenden, die opgewekt worden den Heere te prijzen, en Hem van wege Zijne heilige Majesteit te vereren en te ontzien.

Alle onze lof moet zich bepalen in het werk der verlossing. Want wij hebben grote reden om God te danken, dat God Zijn Zoon in de zwaarwichtige ordinering gesterkt heeft, hoewel Jezus zelf somwijlen vreesde van Hem verlaten te zijn. Want Hij heeft het lijden des Verlossers genadiglijk aangenomen, als een volkomene voldoening voor de zonden, en als een waardeerbare grond, om er de belofte van het eeuwige leven van alle de gelovigen op vast te zetten. Schoon dit voor ons, arme zondaars, alleen werd aangeboden, verachtte noch versmaadde Hij die aanbieding niet, naardien Zijn Zoon Hem alles waard was en is. Dit is en blijft dan voor ons ene stoffe, zowel van dankzegging als van blijdschap.

Want Hij heeft niet veracht, noch verfoeid de verdrukking des verdrukten, van hem die in vs. 2-22 uit het diepste lijden klaagden en tot Hem riep, noch Zijn aangezicht voor hem verborgen, dat Hij hem zou hebben willen doen blijven in zijne verlatenheid (vs. 2), maar Hij heeft gehoord, als die tot Hem riep, zodat Hij hem, die te voren de meest verachte was (vs.7), daarna des te vriendelijker heeft aangezien, en aan hem gedaan heeft naar zijne bede (vs. 21 en 22).

Wat verachtelijk en verfoeielijk was bij de mensen, en ook werkelijk door hen veracht en verfoeid werd, het kruislijden van Christus-werd door God als de hoogste gehoorzaamheid aangenomen en met de uitnemendste gebedsverhoring bekroond, met de opstanding uit de doden. Welk ene tegenstelling! Eerst verhoorde God niet; nu heeft Hij verhoord. Zo is het ook bij ons. Er zijn ogenblikken, dat men niet verhoord wordt, en naderhand blijkt, dat men verhoord is. Doch merkt op: de Verlosser is zelf een verloste. Hij is een Verlosser geworden, niet in zijn alvermogen, maar in Zijne zwakheid en onmacht. Hij hief niet met ene almachtige hand de zondaren op uit de diepte, maar Hij daalde tot hen af, en plaatste zich naast hen, in hunnen toestand, waaruit Hij zelf eerst verlost moest worden, eer Hij anderen verlossen kon.

In dit vers wordt de grond der lofverheffing aangegeven. Want Hij is een geredde, die door God is aangenomen. Ja, hoewel Hij geslagen, veracht en geplaagd is geweest, toch heeft God hem ten derden dage weer opgewekt, en daarmee verklaard, dat Hij waarlijk Zijn Zoon was, in Wien Hij Zijn welbehagen had. Dit is de verborgenheid der Godzaligheid, dit is het geheim van Gods eeuwig en vrije Welbehagen.

Van U, o Heere! zal mijn lof zijn in ene grote gemeente, "de gemeente der gelovigen, die groter wordt met elken dag; " ik zal mijne geloften betalen, die ik in den doodsnood U heb toegezegd (Leviticus 3: 2), in tegenwoordigheid dergenen, die Hem vrezen (vs. 24).

De zachtmoedigen (liever: "de armen) zullentot dezen offermaaltijd (Exodus 29: 14. Leviticus 3: 17) genodigd worden, en eten en verzadigd worden; zij zullen den HEERE prijzen, allen, die Hem zoeken, omdat zij nu gevonden hebben dien zij zochten, en ik, die hun den maaltijd bereid heb, zal in des Heeren naam hen zegenend toeroepen: ulieder hart zal in eeuwigheid leven, deze maaltijd schenke u ene eeuwigdurende verkwikking (Openb. 19: 9).

a) Alle einden der aarde, alle volken in de gehele wereld buiten Israël, zullen bij deze verkondiging van mijn heil en bij deze uitnodiging tot mijn offermaal het gedenken, wat zij vergeten hadden (Psalm 9: 18. Hand. 7: 22 vv. Rom. 1: 19 vv.), en zich tot den HEERE bekeren; en alle geslachten der Heidenen zullen voor Uw aangezicht, o Vader! aanbidden.

Psalm 2: 8; 72: 11; 86: 9.

Want het koninkrijk, dat zich niet slechts over Israël, het te voren uitverkoren volk, maar over de gehele wereld uitstrekt (Psalm 96: 10; 97: 1), is des HEEREN, en Hij heerst onder de Heidenen 1), daarom moeten ook deze Hem als hunnen enigen rechtmatigen Koning leren kennen en belijden.

Ofschoon dus de Voorzienigheid Gods zo wonderschoon over den gehelen aardbodem openbaar wordt, zo moeten we toch weten, dat zij daar in waarheid heerst, waar, na de duisternis verdreven te hebben en het licht van Zijn woord te hebben ontstoken, Hij zichtbaar zich openbaart. Zodanig is toch de beschrijving van Zijn rijk bij Jesaja: Hij zal rechten onder de heidenen en vele volken bestraffen (Jes. 2: 4). Verder, wanneer God den aardbodem niet voor Zich onderwerpt, dan doordat, door de prediking des Evangeliums, zich ook vrijwillig aan Hem onderwerpen, die vroeger ontembaar waren, kunnen wij daaruit opmaken, dat deze verandering niet tot stand komt, dan op bevel en onder besturing van Christus. Indien men in het midden werpt, dat nooit de gehele aarde wordt bekeerd, dan is de oplossing gemakkelijk, dat de tijd, waarin God door het Evangelie Zich eerstdaags wijd en zijn bekend zou maken, vergeleken wordt met den ouden toestand toen Zijne kennis nog besloten was binnen de grenzen van Judéa. Wij weten nu, dat als het weerlicht Christus is binnengedrongen van het Oosten tot het Westen, zodat Hij van alle kanten de volken tot de Kerk heeft toegevoegd.

Even als het onderscheid tussen Joden en Heidenen door het heil van Hem, die hier spreekt, wordt opgeheven, zo ook dat tussen rijken en armen, hogen en geringen (Rom. 10:
1 Kor. 12: 13. Gal. 3: 28). Alle vetten op aarde 1), de rijken, die in overvloed kunnen

leven, zullen eten van het maal, dat bereid is (vs. 27. Jes. 25: 6. MATTHEUS. 22: 1 vv.), en in dankbare erkenning van de genade en heerlijkheid, welke deze maaltijd geeft, aanbidden; allen, die in het stof nederdalen, die door kommer en ellende neergebogen zijn, zullen voor Zijn aangezicht neder bukken, voor Hem buigen, voor den groten Gastheer, wiens heil zij deelachtig geworden zijn; en die zijne ziel bij het leven niet kan houden, die van gebrek en ontbering zijn leven nauwelijks behouden kan.

Men kan ook de uitdrukkingen in dit vers in geestelijken zin verklaren: de vetten op aarde, door degenen, die reeds gevoed zijn van de geestelijke spijze, maar dagelijks vernieuwing behoeven; de nederdalenden in ‘t stof voor de gebrokenen van hart en verslagenen van geest, terwijl de Costa van het laatste aantekent: "Dat zijn dezulken, die geen raad meer met zich zelven weten, de wanhopigen. Voor dezulken, die zich zelven niet meer kunnen behouden, is Christus gestorven. Hoe verblijdend voor arme zondaren! Doch er zijn zo velen, die zich zelven menen te kunnen behouden, of die verwachten, dat zij van zelf, zonder naar Jezus vragen, behouden worden-die mogen uit dezen Psalm leren, dat zij niet behouden worden.

Eveneens wordt opgeheven het onderscheid van tijden en geslachten. Het zaad, het geslacht der bekeerden, zal Hem dienen; het zal den HEERE aangeschreven worden tot in geslachten, het zal onder het volk en de kerk van Christus gerekend worden (of: "het zal van den Heere den volgenden geslachten vermelden).

God wil ook bij menigten, bij stammen, bij families behouden. De Schrift erkent al de betrekkingen des menselijken levens, de enkele personen, de huisgezinnen, de volken. Ieder heeft ook ene afzonderlijke rekening bij God als persoon, als hoofd of lid des huisgezins, als burger. Ook de volken staan als zodanig in afzonderlijke rekening met God.

Zij, de kindskinderen, tot welke de boodschap der vorige geslachten gekomen is (vs. 31), zullen aankomen op hunnen tijd tot het wereldtoneel (Psalm 71: 18),en Zijne gerechtigheid verkondigen den volke, dat geboren wordt 1) (Psalm 102: 19); zij zullen prediken, opdat ook de nageslachten het weten en weer verbreiden, omdat Hij het gedaan heeft2), dat Hij Zijn werk volbracht heeft.

Welk een toekomst schouwt hier de Messias! Zijn Rijk is niet van deze wereld en toch heerst Hij over al de werelddelen, alle plaatsen, tijden en geslachten in Zijn verworven heil.

Op dit: "Hij heeft het gedaan" heeft het laatste woord van des Heren kruis: "het is volbracht," betrekking, gelijk het eerste woord aan het kruis uit het begin van den Psalm genomen werd, onder alle bewijzen voor de verhevene betekenis van het alzo omsloten geheel de zekerste, en tevens ene vingerwijzing voor de verklaring van het veelal verkeerd verklaarde woord van Christus. Het werk van God is met betrekking tot dit woord als het volbrachte te denken; het laatste moment van het lijden is tevens het eerste des heils, en dat dit nu gekomen is, dat nu werkelijk het antwoord op het: "Waarom hebt Gij Mij verlaten?" gegeven wordt, nu ook op dien duisteren nacht het morgenrood volgt, verklaart hier de stervende Heiland.

Alles, zowel in de herschepping als in de schepping, eindigt in het woord van Gods Zoon: "Het is volbracht!" Ja, omdat Hij dit alles gedaan en geleden heeft, worden wij gezaligd.

Israël en de heidenen, de rijken en de armen, zij worden tot Zijnen maaltijd genodigd. Niemand is zo rijk, dat bij Zijne gaven zou kunnen ontberen of kopen; niemand is zo arm, zo gering of zo diep gezonken, dat hij de rijke zegeningen, door Hem aangeboden, zou moeten derven. Het ene geslacht verkondigt het aan het andere, het ene volk vermeldt Zijne gerechtigheid aan een volk, dat nog geboren moes worden-en wat verkondigen zij? Dat Hij volbracht heeft. Dat Hij gedaan heeft het werk des Vaders, dat Hij volbracht heeft het werk der verlossing. Hij heeft volbracht. Ziedaar den inhoud van alle Christelijke prediking. Hij heeft in Zijn lijden den Vader verheerlijkt, en in het geloof door den Heiligen Geest, in de Zijnen gewrocht, worden èn Vader èn Zoon beide verheerlijkt.

Aan het slot van dezen Psalm ontvangt de Heere alleen de eer van Zijn werk. Alle heil en zaligheid wordt aan Hem toegeschreven en aan Hem, van Wie de zaligen zingen: Het Lam is waardig te ontvangen de eer en de heerlijkheid, maar aan Wie dan ook alle gelovigen hier op aarde, nevens den Vader en den H. Geest, toebrengen de lof en ere van hun verlossing en zaligheid.

PSALM 23.

CHRISTUS ONZE GOEDE HERDER.

Een Psalm van David (Psalm 3: 1).

De drie-en-twintigste Psalm is de nachtegaal onder de Psalmen. Hij is klein zonder vederpracht, niet dan schuw te voorschijn tredende uit de verborgenheid; maar hij heeft de lucht dezer aarde met blijde welluidendheid vervuld, liefelijker dan de tong kan vermelden. Gezegend zij de dag toen deze Psalm gedicht werd! Wat zoudt gij zeggen, wanneer God een wandelaar had uitgezonden, die de aarde rondging, ene wonderschone melodie zingende, die elk, wie haar beluistert, alle kommer deed vergeten? En wanneer deze zingende Engel dan van land tot land ging en in de taal van ieder volk door de tonen van zijn lied, die met hemelse kracht zijn borst ontstroomden, elke droefheid suste? Ziet dezen Psalm is zulk een Engel. God heeft hem uitgezonden om iedere mensentaal te spreken. Hij heeft meer pijn en angst gestild dan alle wijsgeren zamen. Hij heeft ontelbare boze gedachten, sombere twijfelingen, nijpende zorgen, in hare schuilhoeken teruggedreven. Hij heeft de schare der edele armen getroost, Hij heeft het heirleger der bedrukten moed in het hart gezongen. Hij heeft balsem gestort in der kranken borst, de brandende smart der weduwen verkoeld, de verlatenheid der wezen getemperd. Stervende helden zijn blijmoedig gestorven als zij dezen Psalm hoorden. Doodsbleke aangezichten heeft hij doen gloeien van den blos der hoop. Gevangenen heeft hij bezocht in de treurcel, hun banden slakende en, zo als de Engel, die tot Petrus kwam, hem in den geest uitleidende uit den kerker, elk hunner terug zingende in zijn eigen huis. Zieltogende slaven heeft hij vrijer gemaakt dan hun levende meesters ooit waren. De achterblijvenden heeft hij vertroost, die minder klaagden, omdat de stervende hen verliet, dan wel omdat zij hem niet vergezellen konden. En nog is zijn werk niet voleindigd. Zingende zal hij gaan tot

uwe kinderen en tot de mijne, tot onze kleinkinderen en tot alle geslachten, alle eeuwen door. Hij zal zijne wieken niet zamen vouwen, eer alle pelgrims thuis zijn. Dan zal hij tot het hart van God terugkeren, van waar hij nederdaalde, en zal blijven klinken in het koor der eeuwige vreugde, dat onophoudelijk den hemel vervullen zal.

"De volgorde kon niet juister zijn, dan dat nu op den Psalm, die spreekt van een groten maaltijd der genade voor mensen aangericht, (22: 27,30) een Psalm volgt, die Jehova prijst als Herder en Gastheer der Zijnen!" Nadat wij den vorigen Psalm in verband gebracht hebben met de geschiedenis in 2 Samuel 17: 26, bieden ons de drie volgende verzen de geschiedkundige aanleiding aan voor dezen Psalm (Vergelijk 2 Samuel 17: 29); gelijk echter, zo menen wij, Psalm 22 Christus in Zijn kruislijden profetisch voorafschaduwt, zo schaduwt wederom Psalm 23 tot op ene zekere hoogte den Heiland af bij het laatste Paasmaal, toen Hij Zijn Sacrament instelde, en door dat genademiddel de Zijnen in staat stelde, de woorden in vs.
nog in een dieperen dan enkel figuurlijken zin te bidden, wanneer zij in den Strijd trekken tegen den laatsten vijand, die te niet gedaan wordt. Tegenover de door velen aangenomene mening daarentegen, dat onze Psalm tot den tijd van David’s jeugd behoort, (Vergelijk 1 Samuel 16: 13) is het hier uit te spreken vertrouwen niet van enen die de smarten des levens, welke hij nog niet ervaren heeft, tegemoet gaat met de vreugde, die uit het bewustzijn van gemeenschap met God voortspruit, het is integendeel dat van een ervaren strijder, van zulk ene, die uit vele droefenissen komt, die weet, wat zij betekenen, en in rijke mate ondervond, hoe de Heere in deze vertroost en uit deze helpt.

Vs. 1-3. David, die door vele moeilijke ervaringen heen worstelde, en altijd in deze door God gesterkt, onderhouden en tot ene goede uitkomst geleid werd, heeft zo even weer in zijnen treurigen toestand van gemis en ronddwalen, de vriendelijke zorg des Heren ondervonden. Nu prijst hij Hem als zijnen herder bij wie het hem aan niets, dat hij nodig had, ontbrak, en die in ieder opzicht Zijn welzijn ter harte nam.

De HEERE, die alles bezit en den Zijnen alles geeft, wat goed is, is mijn herder, heeft ook mij onder Zijne verzorging en leiding genomen; mij zal daarom niets ontbreken (Deuteronomium 2: 7; 8: 9. Psalm 34: 10 v. Luk. 22: 35).

Jes. 40: 11. Jer. 23: 4. Ezechiël. 34: 23. Joh. 10: 11. 1 Petrus 2: 25. Openbaring 7: 17.

De andere namen, welke de Schrift aan God geeft. luiden eensdeels enigszins te heerlijk en te majestueus, en brengen tevens ene vrees aan, wanneer men ze hoort noemen; als wanneer de Schrift God noemt onzen Heer, Koning, Schepper, enz. Van dien aard is dit woordje: "Herder" niet, maar het klinkt zeer vriendelijk en geeft den godzaligen, wanneer zij het horen of lezen, aanstonds vertrouwen, troost en zekerheid, even als het woord: "Vader" en anderen, wanneer ze van God gebezigd worden. Men kan echter dit liefelijke en troostvolle beeld niet beter verstaan, dan dat men in de schepping ga, en daar vlijtig naga wat de aard en eigenschap van een natuurlijk schaap en het ambt, de arbeid en de zorg van enen goeden herder is. Een schaap moet geheel en al van de hulp, bescherming en zorg van zijnen herder leven; zodra het dezen verliest, is het van allerlei gevaar omringd en moet omkomen, want het kan zich zelven niet helpen. De reden daarvan is, dat het een arm, zwak, onnozel diertje is, dat zich noch

voeden noch besturen kan, noch zich op den rechten weg houden, noch zich tegen enig gevaar of ongeluk beschermen. Bovendien is het van nature schuchter, vreesachtig en dwaalziek, en wanneer het slechts een weinig ter zijde afgaat en den herder verliest, is het onmogelijk, dat het zelf hem wedervinde; het loopt integendeel slechts verder weg. Doch even als het een zwak diertje is, zo heeft het tevens den aard, dat het zich met alle vlijt bij den herder houdt, op diens hulp en bescherming vertrouwt; en hoe of waar hij het heenleidt, zo volgt het, en wanneer het slechts bij hem kan zijn, is het voor niets bezorgd, vreest het voor niemand, is gerust en vrolijk, want het heeft aan niets gebrek.

Wij allen, alzo getuigt de Profeet Jesaja-dwaalden als schapen en keerden ons tot onzen eigen weg. Wij allen.

Het schaap zoekt den herder niet maar omgekeerd laat de goede Herder de negen-en-negentig schapen in de woestijn en zoekt met liefde en onvermoeide getrouwheid het honderdste, het afgedwaalde schaap, en wanneer hij het gevonden heeft, legt hij het op zijne schouderen en zelf verblijd zijnde, roept hij al zijne vrienden en geburen zamen, zeggende tot hen: Weest blijde met mij, want ik heb mijn schaap gevonden, dat verloren was. Alzo zoekt de goede Herder zondaars, die van den weg des levens zijn afgedwaald, alzo lokt Hij hen door ernstige en zachte roepstemmen, achtervolgt Hij hen op hun dwaalwegen, wordt Hij niet moede hen te waarschuwen en te trekken door de koorden Zijner vrijmachtige genade. En wanneer een zondaar, die verloren was, gevonden werd, wanneer hij, die dood was, de stem van den Zoon des mensen gehoord heeft, en leeft, dan is er blijdschap in de hemelen over enen zondaar, die zich bekeert. Niemand echter kan in Christus den Herder erkennen, die niet begonnen is met Hem als het ter slachtbank geleide Lam te belijden. aan niemand dergenen, die zich aan zijn kruis ergeren, heeft de verrezen Christus zich geopenbaard; want hij, die den Koning in Zijne schoonheid zien wil, moet beginnen met in Hem te geloven, die in de gedaante van den dienstknecht, gehoorzaam geworden is aan de Wet, en die zich tot in den dood van het kruis vernietigd heeft. Niemand weet, dat de genade overvloedig was ten leven, dan hij, die uit eigen smartelijke ervaring besefte, dat de zonde machtig was ten dode, zodat alleen in den rechtvaardigen knecht, die tot zonde gemaakt werd, wij rechtvaardigheid Gods worden. Ja, niemand kan in waarheid bekennen: de Heere is mijn herder, die niet begonnen is met zijne afdwaling, schuld en hulpeloosheid te belijden, die niet uit een verbroken hart bekende: "Indien Gij de zonde gadeslaat, wie kan dan bestaan?" want uit dien angstkreet alleen wordt de vertroosting geboren: "Doch bij U is vergeving, opdat Gij gevreesd wordt.".

Het is opmerkelijk, dat de beiden, die zich het eerst van het beeld van den herder bedienden, Jakob (Genesis 48: 15) en David door hun persoonlijke betrekkingen daartoe geleid werden. Door deze verkreeg die naam een burgerrecht, en werd vervolgens ook van anderen gebruikt, die niet in hun levensomstandigheden ene aanleiding daartoe hadden; zo in ‘t bijzonder door Jesaja in Jes. 40: 11 en door Ezechiël in Ezechiël. 34: 9 vv., later door Micha in Hoofdstuk 7: ook in Psalm 80: 2; 95: 7. In onloochenbare betrekking op deze Oud-Testamentische uitdrukkingen noemt in Joh. 10 Christus Zich den goeden Herder en wordt Hij ook zo door de Apostelen beschouwd (1 Petrus 2: 25; 5: 4. Hebr. 13: 20). Alles wat Jehova onder het Oude Verbond aan de Zijnen deed, deed Hij door Zijnen Engel en Middelaar; deze is Zijn naar de gemeente toegekeerd aangezicht. Hij, de Logos (het Woord, dat in den beginne was Joh. 1: 1

vv.) verscheen in Christus in het Vlees; daarom wordt in het Nieuwe Testament dat alles aan Christus toegeschreven, wat in het Oude Testament van Jehova en Zijnen Engel gezegd is.

De Heere Jezus noemt Zich zelven den goeden Herder. Wat wordt er dan van den triomfkreet der ongelovigen, die bij de betuiging van den rijken jongeling: goede Meester; en het antwoord van Jezus: "Wat noemt gij Mij goed, niemand is goed dan een, namelijk God," uitroepen: "Hoort gij, Jezus zegt het zelf, dat Hij niet God is!" Wij antwoorden: "Zegt de Heere zelf, dat niemand goed is dan God, hoe kan Hij Zich zelven dan den goeden Herder noemen, zonder God te zijn? -Jezus is de goede Herder, en Hij wordt er door al Zijne schapen voor erkend. "Mijne schapen horen hun stem." Zo ook herkende Maria Magdalena den Heere na Zijne opstanding niet aan Zijn gelaat, maar door het horen van Zijne stem, en -"het geloof is uit het gehoor.".

David zegt dit niet alleen, dewijl Hij hem als zodanig heeft ervaren, in liefelijke omhelzingen en in innige gemeenschap met zijn God. Ook dan als Hij met hem zou handelen in den weg van verdrukkingen en tegenspoeden zou deze man Gods hem alzo noemen, want David kent dien Heere als den Engel des Verbonds. David weet het, dat Hij Zijn volk, trots diens vele afdolingen en murmureringen heeft geleid, en altijd Zich geopenbaard heeft als Degene, Wiens trouw door de trouweloosheid Zijner kinderen niet werd teniet gedaan.

Hij doet mij, te midden van de woestijn dezes levens neerliggen in grazige weiden; Hij voert mij zachtjes aan zeer stille wateren (liever: "wateren der rust), waar ik van mijne vermoeidheid kan uitrusten en mijnen brandenden dorst kan lessen.

"Ik ben gekomen, opdat zij het leven en den overvloed hebben," zegt de Heere Jezus. Hij deed de schare neerzitten aan ene grasrijke plaats (Joh. 6: 10), welke oase in de woestijn door nabij zijnde bronnen of beken veroorzaakt werd-dus op grasrijke weiden en aan wateren der rust. Doch met hoeveel meer zorgvuldigheid en tederheid reikte Hij hun het brood des eeuwigen levens toe, en leidde Hij hen tot de fonteinen des levenden waters. Want de spijs van den geestelijken mens is het woord Gods, en wij hebben niet enkel spijs nodig, om de vaste delen onzes lichaams te voeden, maar ook drank, om onze altijd vervloeiende sappen aan te vullen en te verversen. En het water des levens is de Heilige Geest, en het brood des levens is Christus, door den Vader gegeven. Beide behoeven wij evenzeer, waarom zouden wij ze dan scheiden?.

Grazige weiden zijn ene liefelijke rustplaats voor de vermoeide kudde, om aldaar in de hitte des middags te vertoeven. (Hoogl. 1: 7). Alzo maakte Jakob hutten voor zijn door den langen weg vermoeid vee (Genesis 33: 17) en verleent de hemelse Herder aan Zijne schapen, die door den strijd des levens in de hitte des lijdens en der aanvechting vermoeid zijn, liefelijke rust en verkwikking. Hij zendt hun tijden van verademing en van verruiming, opdat zij nieuwe krachten zouden kunnen vergaderen voor den stellen weg des levens en ten einde toe volharden, totdat zij eindelijk ingeleid worden in de eeuwige rust, waarvan ieder ogenblik van stilte een voorsmaak, een onderpand, ene profetie is voor de gehele gemeente en voor ieder lid in het bijzonder. Wat de weide is voor het door arbeid afgetobde lichaam wat het zachte groen is voor het door verdriet verzwakte oog, dat is de grazige weide der stille nabijheid des

Heren in Zijn woord, door Zijnen Geest, in de bestieringen des levens, en de lotgevallen van het Koninkrijk. Hij alleen wordt bekeerd, Zijne goedheid wordt gesmaakt, de ziel heeft behoefte om met Hem alleen gelaten te worden, want ook de getrouwste en de meest bevriende stoort in zulke ogenblikken het innig teder verkeer met God, in wie de ziel rust en berust. Wij hebben behoefte aan rust, aan het neerliggen bij zeer stille wateren. En waarom? Omdat het leven der vromen vol moeilijkheden en beproevingen is, omdat de hitte der aanvechting dikwijls hen bijna verteert, zodat de rust ene bijzondere weldaad is, die naarmate zij langer ontbeerd, naar die mate ook hoger geschat wordt. "Zo wie gedronken zal hebben van het water," zegt de Herder, "dat Ik hem geven zal, die zal in eeuwigheid niet dorsten." Gelukzalig de ziel, die uit deze fontein der verse wateren gedronken heeft, springende tot in het eeuwige leven. De naam van Hem, die dit zei: is Vrede, en van vrede spreekt Hij tot en ruste geeft Hij aan de bedroefden en onrustigen; en allen, die door Hem geleid worden, bekennen tot eer van Zijnen naam, dat hun harten en zinnen in Christus Jezus bewaard worden ten eeuwigen leven.

Bijzonder versta ik door deze grazige weiden hier het Woord van God, en in ‘t bijzonder het liefelijk Evangelie. Dat is immers de geestelijke weide van des Heren volk, waar zij het voedsel voor hun ziel vinden. Dat is ene grazige weide, omdat er alles zo overvloedig is, omdat er zoveel geestelijk vermaak en verlustiging in te vinden is. Wat zijn er niet al zielverkwikkende beloften, honigzoete vertroostingen, noodzakelijke besturingen, waar de ziel in grazen kan tot zalige verlustiging.

Hij verkwikt mijne ziel, geeft haar in de hitte der aanvechting levenskracht, nieuwe versterking; Hij leidt mij in het spoor der gerechtigheid, opdat ik zonder te dwalen en zonder gewaar tot het rechte doel kome, om zijns Naams wil 1), om Zich ook aan mij in Zijne genade en waarheid te verheerlijken, gelijk Hij dit steeds aan hen gedaan heeft, die zich aan Zijne leiding overgaven.

Met deze ene trek wordt wederom de vaste grond der verkiezing gelegd en Gode de eer gegeven. Meent niet, dat wij of iemand de redenen van Gods vrijmacht kunnen aanwijzen. Dit te pogen ware even goed als Gods vrijmacht te willen opheffen. God is vrij, en God is heilig. Dit moet ons genoeg zijn en kan ook genoeg zijn. Het is met dit leerstuk als met de zon; wie bij haar licht wil zien, dien verlicht zij alles; maar wie in haar licht wil zien, dien verblindt zij.

Daar de naam van God niets anders is dan de uitdrukking van Zijn Wezen, zo kan. wanneer wij lezen, dat Hij iets om Zijns naams wil doet, dit niet anders betekenen dan dat uit de diepte van de genade van Zijn eigen wezen die genadige besluiten voortvloeien.

Hoe lichtelijk dwaalt een schaap. Er wordt voorwaar veel wijsheid en veel geduld vereist, om het op den effen weg te bewaren en zijne veiligheid te verzekeren. Verwondert het u dan, zo ook de lammeren der kudde de trouwe leiding van Jezus, den Herder bij voortduring nodig hebben? Het spoor, dat Hij voor hen heeft afgebakend, is dat der gerechtigheid, die Hij voor hen verworven en aan hen verzekerd heeft. Zij waren, even als alle zondaren, op den breden weg, die zo licht te vinden is en zo zeker ten verderve leidt, maar nu zijn zij door Hem, die de

weg en de waarheid is, van het pad der leugen en des doods verlost en Zijne gerechtigheid deelachtig geworden. Want Hij is hun door den Vader geworden wijsheid en rechtvaardigmaking, en in Hem zijn zij rechtvaardigheid. Hoe dat? Kent gij den wonderbaren ruil niet, dien de Heilige Geest door Paulus ons heeft aangeboden en verzekerd? Hij die gene zonde kende, werd tot zonde; wij daarentegen, die gene gerechtigheid kenden, werden in Hem rechtvaardigheid. Alzo heeft Hij Zich met ons verenigd en vereenzelvigd, zijn wij in Hem ingeënt, worden wij in Hem door den Vader als volkomen gerechtvaardigden beschouwd en behandeld. Op dien weg der genade, der gerechtigheid, des geloofs, in tegenstelling bij dien der wet en der werken leidt Hij ons. Hij heeft ons, door uit den hemel tot ons te komen, bereid en bekwaam gemaakt, om tot Hem te komen. Hij heeft ons overgebracht van den breden op den nauwen weg, en nu blijft Hij ons leiden op dien weg der gerechtigheid en der zaligheid. Zijne vrijmachtige genade bracht ons, Zijne grondeloze getrouwheid houdt ons vast op dat spoor der gerechtigheid. Zijne wijsheid toont hun de klippen, die zij zorgvuldig moeten vermijden, Zijne liefde komt hun zwakheid tegemoet, en Zijne almacht houdt hen wonderbaarlijk staande. Hij gaat hen in lijden en strijden voor; op Hem ziende, weten zij wat hun te doen en te laten staat; Hem aanschouwende, worden zij in Zijn beeld veranderd en met ene kracht, die zij nooit gekend en ene getrouwheid, die zij nimmer verwacht hadden, worden zij door Hem vervuld, die als de overste Leidsman hen leidt in het spoor der gerechtigheid. En dit alles doet Hij om Zijns naams wil. Zo is er dan niets voor en na onze bekering in ons, dat Hem bewegen kan, om ons tot Hem te doen komen en bij Hem te doen blijven, tenzij onze ellende buiten Hem en onze voortdurende behoefte aan Hem. Ons aanziende, verstrikt in zonde en overgeleverd aan hare bezoldiging, gedenkt Hij Zijn naam: "Ontfermer der ellendigen," en erbarmt Zich over ons in vrijmachtige genade. Elk recht, iedere aanspraak op Gods liefdevolle leiding wordt ons hiermede ontnomen; en dit, ik stem het u toe, verootmoedigt ons diep. Doch van de andere zijde geeft het ons een vasten grond voor onze hope, een onwrikbaar fondament voor onze gebeden, een onwankelbaar anker voor onze behoudenis. Indien onze zaligheid van iets in ons afhankelijk ware, wij zouden nooit enig vast fondament voor onze hope, noch enige zekerheid voor onze behoudenis hebben; maar nu de
enige oorzaak der zaligheid blijft de naam van Hem, die geen mens is, dat Hij zou liegen,
noch eens mensen zoon, dat Hem iets zou berouwen, staat onze hope vast, onwrikbaar vast.

Waarom zouden zij vrezen, die zulk een vriend hebben? Hoe kunnen zij nog iets begeren, die zulk een Herder hebben. Bewaar ons, Heere Jezus, dat wij in ons zelven hongerig en dorstig en zwak, ziek, weerloos en verloren zijn. 0, voed ons, verkwik ons, genees ons en bescherm ons, draag ons en versterk ons.

4.

II. Vs. 4-6. Als David hierop denkt aan het dal der schaduwen des doods, door hetwelk zijn levensweg leidde, verdubbelt zich voor hem de staf, dien de Herder opheft, waarmee Hij de kudde leidt en op welken gesteund Hij de kudde beschouwt. Deze staf en stok in Gods hand vertroosten hem, zodat hij geen kwaad vreest. Als hij echter verder aan zijne vijanden denkt, die hem ter dood toe vervolgen, weet hij van een maaltijd te spreken welken zijn Herder hem voor het aangezicht Zijner vijanden bereid heeft, en die Zijn gast geworden is, dien behoudt

Hij eeuwig aan Zijne tafel en in Zijn huis; enkel geluk en genade zal zulk een zijn leven lang ondervinden en hij zal zijne vervolgers verslaan.

a) Al ging ik ook in een dal der schaduw des doods, in de diepe en donkere dalen der woestijnen, waar van alle zijden ellende en dood dreigt, ik zou geen kwaad vrezen; want Gij zijt met mij; Uw stok en Uw staf, die vertroosten mij, geven mij het gevoel van volkomen veiligheid.

Ps 3: 6; 118: 6.

Treffend, niet waar, dat terwijl de mens zozeer jaagt naar genot, en terwijl de pracht en heerlijkheid der wereld zo groot is, toch alles eindigen moet in het vreselijkste wat er is, in de schaduw des doods. Geen beter tegenmiddel tegen de vreze des doods dan de liefde, de ware liefde van Christus: deze drijft de vrees buiten. De gelovige vraagt dan niet zozeer naar den moeilijke weg, als wel: of de Heere bij hem en met Hem is? En hiermede doet hij juist het tegendeel van hetgeen de wereld doet; deze vraagt altijd naar het aangename van den weg en niet naar God.

De betrachtende kracht en uitwerking van Gods onmetelijkheid en overal tegenwoordigheid bestaat in vertroosting in allerlei gevaren en ongemakken, hetzij zij nog boven het hoofd hangen, hetzij ze reeds drukten, dat God bij de Zijnen tegenwoordig niet alleen met Zijn Wezen, maar ook met Zijne genade. Al gaan zij dan ook in een dal der schaduwen des doods, zij behoeven geen kwaad te vrezen. Want Gij, zeggen zij, zijt met mij, Uw stok en Uw staf, die vertroosten mij.

Stok en staf zijn ook hier, gelijk gewoonlijk als het werktuig der leiding te beschouwen. In den donkeren nacht des lijdens komt in de ziel troost door de gedachte, dat wij onder de leiding des Heren staan, dat Hij den nacht heeft doen komen tot ons heil, dat Hij ons daarin behoedt, en ons op Zijnen tijd daaruit leiden zal.

Dit onvergelijkelijk liefelijk vers is gezongen op menig sterfbed en heeft de donkere vallei mede helpen maken tot tijden van vreugde. Ieder woord heeft een schat van gedachten. "Al ging ik," alsof de gelovige de schreden niet verhaast, wanneer hij sterft, maar rustig wandelt met God. Het "gaan," "wandelen" geeft te kennen het voortgaan ener ziel, die haren weg kent, haar einde weet, en besloten is het pad te volgen, die zich veilig weet en daarom volkomen kalm en gerust is. De stervende heilige is niet in hevige beweging; hij rent niet, alsof ene alarmklok geluid had, en staat niet stil alsof hij niet verder wilde gaan. Hij is niet verward noch verlegen, maar behoudt zijne oude rust. Merk op, dat hij niet gaat in de vallei, maar door de vallei. Wij gaan door den donkeren gang des doods en rijzen op in het licht der onsterfelijkheid. Wij sterven niet, maar wij slapen om in de heerlijkheid te ontwaken. De dood is niet het huis, maar het portaal; niet het doel maar de doortocht. Het sterven wordt genoemd een dal. De storm breekt los op de bergen, maar de vallei is de plaats van rust, en zo zijn dikwijls de laatste dagen des Christens het meest vol van vrede uit zijn gehele loopbaan. Het is vervolgens geen "dal des doods," maar een dal der schaduw des doods, want de dood als dood is weggenomen, en alleen de schaduw is achtergebleven. Men heeft gezegd, als er

schaduw is, moet er ook een licht zijn, en zo is het in dezen. De dood staat ter zijde van den hogen weg, dien wij hebben te bewandelen, en het licht des hemels op hem schijnende, veroorzaakt ene schaduw op zijn pad. Laat ons dan verheugd zijn, dat er een licht aan gene zijde is. Niemand is bevreesd voor ene schaduw. De schaduw van een hond kan niet bijten, de schaduw van een zwaard kan niet doden, de schaduw van den dood kan ons niet vernietigen. Laat ons alzo onbevreesd zijn.

Gij richt de met voortreffelijke spijzen voorziene tafel toe voor mijn aangezicht tegenover mijne tegenpartijen, zodat ik voordat de strijd aanvangt in het gezicht mijner vijanden mij eerst verkwikken en sterken kan (vgl. Luk. 22: 15 vv.); Gij maakt mijn hoofd vet met olie (Joh. 12: 1 vv.), zodat ik gezalfd word als een gast, die aan enen dis genodigd is, en dien men bijzonder wil eren (Luk. 7: 46); mijn beker, die aan mijne plaats gesteld is bij den maaltijd, is overvloeiende (Genesis 43: 34. vgl. Joh. 14-17) van wijn der vreugde.

Hiermede is niet noodzakelijk enkel geestelijke zegen bedoeld. De koning, die voor Absalom vluchtte en door de menigte des volks verlaten was, was met zijne schare ook uitwendig in gevaar, om van gebrek om te komen. Er is dus ook een overvloed van dagelijks toestromend brood (vgl. 2 Samuel 17: 27 vv.) bedoeld, maar ook dit, geestelijk aangezien, als hemelse gave, en zo, dat de lichamelijke verzadiging en verfrissing en verkwikking slechts de buitenzijde van gelijktijdige inwendige ervaring is. In den mond van den Nieuw-Testamentische bidder is het de tafel van ‘s Heren avondmaal, zo als ook Apollinaris (Bisschop van Laodicea in Syrië gestorven 390 na Chr.) aanduidt.

Op deze wijze heb ik mij door Gods genade, deze 18 jaren gedragen. Ik heb mijne vijanden steeds laten toornig zijn, dreigen, lasteren en verdoemen, zonder ophouden beraadslagen, vele boze praktijken uitdenken, velerlei slechte streken uitvoeren. Ik heb ze met angst bezorgd laten zijn, hoe zij mij zouden kunnen ombrengen, mijne, ja, Gods leer uitdelgen; daarbij ben ik vrolijk en goedsmoeds geweest (den enen dag beter dan den anderen); ik heb mij aan hun woeden en dreigen niet veel gestoord, maar ik heb mij aan den staf des troosters vast gehouden, en mij aan des Heren tafel begeven, d.i. ik heb aan onzen Heere God de zaak aanbevolen, in welke Hij mij zonder mijnen wil of raad gevoerd heeft, en voor Hem een "Onze Vader" of een Psalm uitgesproken. Dat is mijn harnas, waarmee ik mij tot hiertoe niet alleen tegen mijne vijanden verdedigd heb, maar ook door Gods genade zoveel heb te weeg gebracht, dat, wanneer ik achter mij zie en denk, hoe het met het Pausdom gesteld is, ik mij van harte moet verwonderen, dat het zo ver gekomen is.

Deze Psalm kan een Avondmaalspsalm heten; want in het Avondmaal richt de Heere in vollen zin de tafel toe voor ons aangezicht, tegenover onze wederpartijders, de geestelijke vijanden, waarvan Satan het hoofd is. De olie en de wijn der vreugde, waarvan de beker overvloeit, zijn zinnebeelden van den Heiligen Geest, die op de gelovigen wordt uitgestort, en de mededeler is van alle blijdschap in God.

Zalven met olie is bij alle Oosterse maaltijden een onmisbaar vereiste en strekt tot verhoging der vreugde. Wie onzer weet niet, dat de olie een beeld van den Heiligen Geest is, en alle gaven des lichaams en der ziel hun liefelijkheid ontlenen aan de versierende kracht van den

Heiligen Geest? Die Geest daalt als een Goddelijke balsem in de gewonde harten neer, en Hij heiligt ene vreugde, die voor het aangezicht des Heren gesmaakt wordt. Niet kariglijk, maar koninklijk geeft de Heere. De beker is overvloeiende, want het is Zijn lust te geven boven bidden en denken. De hongerige onderdanen van den rijken Herodes werden door den armen Jezus gespijzigd en er bleven nog vele brokken over, alzo dat er twaalf manden door gevuld werden. De draf der zwijnen werd geweigerd door de burgers van het land, waarin de verloren zoon de zonde had gediend; doch zijn vader doet het gemeste kalf slachten. En zij, die dood waren en door de levenwekkende kracht des Geestes levend gemaakt zijn, bekennen: "De Heere is het deel mijner erve en mijns bekers. Gij onderhoudt mijn lot. De snoeren zijn mij in lieflijke plaatsen gevallen.".

Immers zullen mij het goede en de weldadigheid volgen al de dagen mijns levens, terwijl ik vroeger door vijanden vervolgd werd; en ik zal, in plaats van verre van het heiligdom te moeten zijn, in het huis des HEREN blijven in lengte van dagen, in ene onmetelijke toekomst.

Goedheid en weldadigheid zijn twee schone tafeldienaressen die op de gasten van God wachten en ze vergezellen; want ene gelovige ziel zit altijd aan Gods dis en eet met Hem, dat is, geniet Zijner goedheid en weldadigheid. En al zat de mens in den diepsten kerker, en al ware hij in de grootste ellende, zo zit toch de ziel aan Gods dis en heeft deze om hem te ontvangen en te verzorgen, het goede en de weldadigheid. Wanneer de mens in de uitwendige bezigheden van zijn beroep is en zijn uitwendig ambt waarneemt, zit toch Zijne ziel geestelijk aan des Heren dis en wordt zijn ambt, werk en beroep begeleid en bewaard door de goedheid en weldadigheid Gods, opdat het verlicht worde tot ere van God en ten nutte van den naaste. Laat dan onze Heere God Zijn lieve gasten uit Zijn huis gaan, gelijk anderen doen en goede vrienden, die hun gasten van zich naar hun huizen laten gaan? Neen, dat doet onze Heere God niet; want Hij is een zonderlinge Gastheer; Hij houdt Zijne gasten altijd bij zich in huis. De reden is: deze maaltijd duurt eeuwig, voor tijd en eeuwigheid, en de gelovige ziel eet onophoudelijk van Gods tafel, daarom moet ik ook altijd in ‘s Heren huis blijven.

Gelukkige zanger, die zulk een goeden Herder en rijken Gastheer hebt! Wel mocht gij getuigen: "mij zal niets ontbreken." Al waart Gij de armste gij zoudt de rijkste van allen wezen, al heette ook de ganse wereld u den ellendigste van alle mensen, gij zoudt toch de gelukkigste zijn. En tot die gelukkigen behoren allen, die Jezus als hun goeden Herder en rijken en vriendelijken Gastheer kennen. Is hun geloof niet altijd zo helder, dat zij Psalm 23 kunnen zingen, komen er tijden van twijfelingen en vrezen, dwalen zij voort van hun Herder af, dit is en blijft de vaste troost, hun Herder en Gastheer is onveranderlijk in Zijne liefde en trouw. Hij zoekt hen op en brengt hen weer, om onder smeking en geween weer te erkennen: Gij, Heere Jezus, zijt toch mijn goede Herder, mij zal niets ontbreken.

Het zal ons volgen, gelijk het water aan den rotssteen het leger van Israël volgde door de woestijn; het zal volgen op alle plaatsen en onder alle omstandigheden; het zal altijd gereed zijn. Het zal volgen ons gehele leven door, want dien God bemint, bemint Hij tot het einde toe. Wij dienen een goeden Meester.

Dunkt het u niet vreemd, wanneer David belijdt: "Enkel goeds en weldadigs volgen mij." Wie heeft meer teleurstellingen ondervonden dan de als Isaï's kleinste zoon gezalfde herdersknaap? Wie heeft de wisselvalligheden des levens meer ervaren dan de man, die als ene hinde gejaagd werd en als een vogel over het gebergte zweefde? Wie heeft meer geklaagd en gekermd, wie luider dan hij verklaard' dat hij als afgesneden was voor het aangezicht des Heren? Nochtans is het waar, dat hem enkel het goede en de weldadigheid volgden, met dien verstande echter, dat degenen, die God liefhebben, alle dingen ten goede moeten medewerken. -Hopen wij in dit leven alleen op Christus heeft een Apostel ergens gezegd, dan zijn wij de ellendigste der mensen. Een Christen heeft thans niet alleen veel lijden gemeen met de goddelozen; ofschoon ook het lijden voor Hem is ene kastijding van een Vader, die den zoon, dien Hij lief heeft, bezoekt; maar hij moet meer bijzonder om des Evangelies wil veel verdrukking ondergaan. Hij wordt getroost onder het lijden, maar hij lijdt. Hij wordt gesterkt onder het strijden, maar hij is gedurig door vijanden omringd. Hij verheft zich in het geloof boven hetgeen voor ogen is, doch al wat hij ziet, bedroeft, benauwt hem telkens. De zonde in en rondom hem berokkent hem veel verdriet en vaak rijst de zucht in zijne ziel op: "Wachter, hoe lang?" Ja niet zelden geschiedt het, dat hij zelfs op nieuw bekennen moet: "Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen van dit lichaam des doods?" Zou zodanig een toestand hem voor altijd kunnen bevredigen? De Heere, die een rijke Koning is, geeft meer, oneindig meer. Laat mij het u met één woord zeggen: "Wat geen oog heeft gezien, wat in geen 's mensen hart is opgekomen, dat heeft de Heere bewaard en bereid degenen, die Hem vrezen en vertrouwen." Voor eeuwig gezegend, voor eeuwig zalig, voor eeuwig zonder smart, zonder strijd, zonder zonde, voor eeuwig gered, beveiligd, onberispelijk bewaard, voor eeuwig met Hem, die de bron is van alle genade, de fontein van alle ware vreugd, voor eeuwig met Christus. Zwijg voor de heerlijkheden des Heren, val aanbiddend het Lam uit Juda's stam te voet, zingt het nieuwe lied van Mozes en het Lam, zeggende: "Groot en wonderlijk zijn Uwe
werken, Heere! Gij almachtige God! Rechtvaardig en waarachtig Zijn Uwe wegen, Gij

Koning der heiligen! Wie zou U niet vrezen, Heere! en Uwen naam niet verheerlijken!.

PSALM 24.

VAN CHRISTUS, DEN KONING DER ERE.

Een psalm (Psalm 3: 1) van David.

De Septuaginta heeft bij dit opschrift de bij voeging dat het een Sabbathspsalm is, en zeker werd hij ook bij den tempeldienst op den Sabbath tot het besluiten van het morgenoffer gebruikt (Numeri 28: 8.).

Hoorden wij aan het slot van den vorigen Psalm, dat David geen rust had, voordat bij weer tot des Heren huis kwam om daar eeuwig te blijven, zo zien wij hem hier, gelijk hij in zijne cederen huis te Zion gene rust had voordat hij aan de arke des Heren ene tent naast zijn huis bereid heeft. Nadat daarom de eerste proef mislukt is, om dit heiligdom van Kirjath-Jearim te halen, doet hij nu ene tweede, en even als voor de eerste feestviering Psalm 15 gemaakt is, zo is deze bestemd voor de feestelijkheid, om de ark uit het huis van Obed-Edom verder te voeren tot op den Zionsberg (2 Samuel 8: 15 Aanm).

Vs. 1-6. Wij hebben hier een Psalm der optochten voor ons gezongen gedurende den tocht tot aan den voet van den Zion. Het koor van den feesttrein begint met de gedachte, dat Jehova, Wiens zetel thans op Zion geplaatst wordt, met, gelijk de afgoden der heidenen, volgens de mening dergenen, die hen dienen over een begrensd en slechts tot één rijk beperkt gebied regeert. Het recht Zijner majesteit omvat integendeel de gehele aarde en alles wat op haar is; want de gehele aarde heeft hij geschapen en gevormd. (vs. 1 en 2). Daarop verheft zich ene stem met dezelfde vraag, waarmee Psalm 15 begon (vs. 3), en ene andere geeft een kort antwoord, met een klein verschil hetzelfde als reeds in dien Psalm gegeven was (vs. 4), Vervolgens valt weer het gehele koor in, en breidt het korte slotwoord van Psalm 15 uit en leert ons wie de ware vereerders van God, wie het ware Israël zijn, in tegenoverstelling tot de enkel vleselijke nakomelingen aan Jacob (vs. 5 en 6).

(Gehele koor) a) De aarde is des HEREN, mitsgaders hare volheid 1), met al wat zich daarop en in bevindt, de wereld, en die daarin wonen zijn Zijn eigendom.

Exodus 19: 5. Deuteronomium 10: 14. Job 41: 2.

Paulus leidt hieruit af (1 Kor. 10: 26 vgl. Psalm 50: 12), dat een Christen alles mag eten, wat in het vleeshuis verkocht wordt, zonder te vragen of het in een afgoden tempel geweest is of niet. Een talmudisch leraar leidt daaruit de plicht af van het tafelgebed; wie zonder dankzegging geniet, is als een die zich aan Gods eigendom vergrijpt: eerst het gebed schenkt het recht van genot.

Wij zien, dat op verscheidene plaatsen, de kinderen van Abraham met de overige wereld vergeleken worden, opdat daardoor te beter de gunst Gods blijke, dat Hij hen uit alle volken met Zijn gunst heeft omvat. Het begin van dezen Psalm heeft echter dit doel, dat de Joden niets hebben van zich zelven waar zij nader tot God of in meer vriendschappelijke betrekking tot Hem staan, dan de volken. Want waar God door Zijne Voorzienigheid de wereld in stand houdt, daar strekt ook Zijn heerschappij zich tot allen uit, opdat Hij overal gediend worde, zodat Hij aan allen zeer uitvoerig Zijne vaderlijke zorg openbaart.

Want Hij heeft ze gegrond op de zeeën, daar Hij de aarde door het Woord Zijner almacht uit de wateren deed opstijgen, anders ware zij nog door deze bedekt (Genesis 1: 2,9 v.), en Hij heeft ze gevestigd op de rivieren 1), zodat zij ook niet weer in de wateren terugzinken (Job 8 vv.).

Het is alleen door Gods grote kracht, dat de steden en landen aan zeeën en stromen gelegen, door het water niet verdorven worden.

Dat er wateren onder de aarde zijn blijkt genoegzaam uit Exodus 20: 4.

Hoe verschillend van de onwetende Joodse mening is hetgeen geopenbaard is ten tijde des Verlossers. De Joden zeiden: Het heilige land is Godes en Abrahams zaad is Zijn volk; maar de grote Meester had hen lang te voren geleerd: "De aarde is des Heren, mitsgaders hare volheid." Nu wordt de reden gegeven waarom de wereld Gode toebehoort, namelijk omdat

Hij ze geschapen heeft. Maar ziet op welke onvertrouwbare fondamenten Hij alle aardse zaken gefundeerd heeft: Gegrond op de zeeën, gevestigd op de rivieren! Geloofd zij God, de Christen heeft ene andere wereld voor zich, en zijne hoop rust op een steviger grondslag dan deze arme wereld oplevert. Zij, die op wereldse zaken vertrouwen, bouwen op de zee; maar wij hebben door Gods genade onze hoop gesteld op de Rots der eeuwen; wij rusten op de beloften van een onveranderlijk God, wij vertrouwen op de standvastigheid van enen getrouwen Verlosser. O! gij wereldlingen, die uwe kastelen van vertrouwen, uwe paleizen van rijkdom en uwe woningen van genot op de zeeën gegrond hebt en gevestigd op de rivieren, hoe ras zullen uwe gebouwen, die gene fondamenten hebben, vergaan als schuim op de wateren. Zand is veranderlijk genoeg, maar wat moet er gezegd worden van de nog meer onstandvastige zeeën?.

(Eerste stem) a) Wie zal, daar de Heere een zo groot, albeheersend God is (vs. 1 v.), klimmen op den berg des HEREN, dien Hij tot Zijn bijzonder eigendom verkoren heeft? en wie zal, nadat hij dien zo beklommen heeft, staan in de plaats Zijner heiligheid, om bestendig in Zijne nabijheid te blijven-niet naar het uiterlijke, maar zo, dat hij den zegen daarvan geniet (vs. 5)?

Ps 15: 1. Jes. 33: 14,15.

Ene ziel, die hare eigene natuur beschouwt, haar oorsprong en onsterfelijkheid, wanneer zij de aarde en hare volheid heeft beschouwd, zal onvoldaan neerzitten; zij zal denken om tot God, tot den hemel op te stijgen, zal vragen: wat zal ik doen om tot die hoge plaats op te klimmen, waar de Heere Zich zelven openbaart, opdat ik moge vertoeven in die gelukkige, heilige plaats, waar Hij Zijn volk vergadert, en het heilig en gelukkig maakt? Wat zal ik doen, opdat ik onder degenen moge zijn, die God voor Zijn bijzonder volk erkent?.

Laat ons met ernstige zelf beproeving vragen: Heere ben ik het?.

(Tweede stem:) Die rein van handen, en zuiver van hart is, die zijne ziel niet opheft tot ijdelheid 1), die naar geen list of bedrog begeerte heeft, en die niet bedrieglijk zweert 2) (Exodus 20: 7), maar van leugen en bedrog een afkeer heeft.

Dikwijls wordt in de H. Schrift dit woord gebruikt van de afgoden, die geen wezen hebben, die de verpersoonlijkte leugen zijn. Zo moet het ook hier opgevat worden. Ook hier komt het voor in den zin van iets, waarin geen wezen en wat daarom de leugen is. Vandaar ook, dat er onmiddellijk opvolgt, en die niet bedrieglijk zweert, zich niet schuldig maakt aan een meineed.

Gelijk de zanger in het eerste lid van de daad tot het hart opstijgt, zo daalt hij in het tweede lid van het hart tot de tong af, en zegt ongeveer: wie de zonde mijdt in gedachten, woorden en werken. Het hart is hier in het middelpunt gesteld, om er op te wijzen, dat daarop eindelijk alles aankomt, dat de reinheid van handen en tong in de reinheid des harten haar oorsprong heeft, en slechts in zo verre betekenis heeft, als zij daaruit voortkomt.

(Gehele koor:) Die, en niet ieder, die door den hogepriester of den koning in ‘s Heren naam bij het heiligdom gezegend wordt (Numeri 6: 24 vv. 2 Samuel 6: 18), zal den zegen ontvangen van den HEERE, en gerechtigheid van den God zijns heils; de God der genade beloont zijne godsvrucht.

Niemand inderdaad kan opklimmen in den hemel door zijne eigene gerechtigheid dan Hij, die van den hemel kwam en ene volmaakte gehoorzaamheid aan den wil van God betoond heeft. Van ouds werden zondaars gereinigd door het geloof in Hem, die komen zou, door offeranden, die Hem voorafschaduwden en door wassingen, voordat zij het heiligdom naderden. Wij kunnen alleen gezuiverd worden van onze zonden en vernieuwd worden tot heiligheid door het bloed van Christus en de wassingen des Heiligen Geestes. Alzo worden wij Zijn volk, alzo ontvangen wij zegeningen van den Heere en rechtvaardigheid van den God onzes heils.

Dat gehele getal dergenen, die alzo gezind zijn (vs. 4) en alzo in Gods gunst staan (vs. 5), is in waarheid het geslacht dergenen, die naar Hem vragen; niet iedereen daarentegen, die Zijnen naam noemt, heeft daarom reeds een recht zich tot dit geslacht te rekenen. Ter verzekering worde het hier herhaald: dat is het geslacht dergenen, die Uw aangezicht, o Heere! zoeken, dat is Jakob1), het ware Israël, in onderscheiding van het enkel vleselijke (Rom. 9: 6 v. Gal. 6: 16). Sela 2).

Christenen moeten vragers, zoekers zijn. Het is een geslacht van zoekenden. ieder, indien hij in den hemel wil komen, moet tot dit soort behoren. Hemellingen zijn vinders, bezitters, maar hier zijn wij in een toestand van vragen en zoeken.

In den grondtekst komt het zo treffend uit, dat in dit Jakob zich alles verenigt, dat Jakob het doel is van alles. Kennelijk heeft de dichter Jakob voor de aandacht, waar deze naar God vraagt en Zijn aangezicht vuriglijk zoekt, ja, worstelt met zijn God. En hoe Deze, na dit worstelen, als teken van de verhoring des gebeds, maar ook als bewijs van Zijne vrijmachtige en soevereine genade, hem den heerlijken naam van Israël geeft. De ware geestelijke nakomelingen van den worstelenden Jakob zullen Gods vriendelijk aangezicht in den weg van rechtvaardigende genade zien.

Hier klimt de muziek. Het eerste deel van dezen dubbelen Psalm wordt overstemd door het spel der instrumenten van de Priesters en de Levieten, want de Arke des Verbonds wordt ingebracht.

7.

II. Vs. 7-10. Nu volgt het lied van het ingaan, gezongen bij de invoering der ark door de deur van den Zionsburg. Aangekomen aan de poorten van dezen burg, die reeds in de grijze oudheid, in den tijd der Jebusieten, zelfs van enen Melchizedek aanwezig was (2 Samuel 5: 6-9. Genesis 14: 17 vv.), laat het koor van den feesttrein den eis horen, dat zij zich zeer wijd en hoog openen, om den Koning der ere, die door haar Zijn intocht wil houden, op ene aan zijne verhevene waardigheid overeenkomstige wijze binnen te laten (vs. 7). Ene stem uit den

mond van een koor Levieten, dat binnen de poort de wacht houdt en onder leiding van Obed-Edom en van Jesiël (1 Kronieken 16: 18 vv.) verheft zich: "Wie daar?" daar zij vraagt, wie Hij dan is, die daar den intocht begeert. Net koor aan den feesttrein antwoordt aanstonds. (vs. 8.) Nog eens en dringender laat vervolgens hetzelfde koor zijn eis klinken (vs. 9), de stem voor de deur roept nogmaals: Wie daar is? en het koor herhaalt ten slotte Zijn vorig antwoord. (vs. 10).

(Koor:) Heft uwe hoofden op, gij poorten! en verheft u, gij eeuwige deuren 1)! overoude deuren, opdat de Koning der ere inga, de Koning, door wiens komen op u ene grote ere u wordt gegeven.

De poorten der oude steden hadden gene andere deuren dan valdeuren.

Met de arke des verbonds kwam ook de Heere in de gehele volheid Zijner heerlijkheid, met den gehelen rijkdom Zijner genade en gerichten. (Numeri 10: 35 v.) Het was dus hier niet slechts een enkele plaats verwisseling van het Symbool, maar er kwam een nieuw tijdpunt in de verhouding van den Heere tot Zijn volk; daarom vermaant de zanger het volk dezen tijd niet gering te achten. Lang had de arke als in een graf gerust (1 Kronieken 13: 3); nu stond zij weer daaruit op, en wilde de Heere weer woning bij Zijn volk maken. Dit mocht den komenden daarom waardig ontvangen, opdat Zijn komen niet tot een vloek, maar tot een zegen mocht worden.

De Kerk Gods, door alle eeuwen, heeft niet gissend, maar wetend, vast, beslist en stellig uitgeroepen: Dat zong David in het beeld der Arke, van de eigene Hemelvaart van Jezus.

In Jeruzalem dorst men naar den levenden God, maar de Heere woont op Zion, en nu die muur en die eeuwige deuren, die maar niet weggaan. Altoos de scheiding! Hem daar zien, dien tempel; ze daarin weten, die arke; weten: daar, daar is ze, de tegenwoordigheid des Heren; en dan toch die zware muren, die benauwende poorten, die eeuwige deuren!

Maar nu, leef op, o mijne ziele, leef op, o verkwijnend Jeruzalem! Daar breekt het door! Daar vloeit het heil! Daar komt de Koning der ere! En nu wijken ze, die muren, nu heffen die drukkende poorten zich omhoog. Nu dan, rijst, rijst, eeuwige deuren, opdat Hij inga, die Vorst van ‘s hemels legermacht, en gij, die naar Uw God bleeft dorsten, zingt en jubelt van victorie!.

Het is meer dan waarschijnlijk, dat men voor deze gelegenheid de valdeuren had neergelaten, opdat straks de plechtige handeling des te aanschouwelijker zou zijn. Opdat Israël er goed van overtuigd zou wezen, dat de Heere op Zion Zijn zetel vestigde en daar kwam wonen met de rijkdom Zijner zegeningen en in de volheid Zijner genade. Een nieuw tijdperk van opgewekt Godsdienstig leven zou nu weer kunnen aanbreken.

(Ene stem:) Wie is de Koning der ere? 1) dien wij door de poorten zullen laten binnentrekken, voor wie wij ze zullen openen? (Koor:) De HEERE, sterk en geweldig, de HEERE geweldig in den strijd, die dezen Zionsburg den Jebusieten eens met het zwaard

ontrukte, opdat deze de plaats van de openbaring Zijner genade en waarheid zou worden; het is de Heere, die steeds aan Zijn volk de overwinning gaf, en nu bereid is verder te helpen en Zijne hand tot bescherming en heil uit te strekken.

De vrager doet deze vraag niet, omdat hij niet weet, wie daar boven de Arke des Verbonds troonde, maar om het volk, en hier het koor der zangers gelegenheid te geven, zich uit te spreken, om te vermelden de grote daden van Israël's Verbonds-God.

Heft daarom, wij roepen het nog eens en nu dringender u toe, uwe hoofden op, gij poorten (vs. 7), Ja heft op, gij eeuwige deuren, opdat de Koning der ere inga.

(Ene stem:) Wie is Hij, deze Koning der ere? 1) Gij hebt het ons gezegd en wij wensen Hem met vreugde te ontvangen, maar 't is ons ene blijdschap steeds weer van Hem, van Zijne heerlijkheid te horen verhalen. (Koor:) De HEERE der heirscharen; 2) de Heere die niet alleen op aarde sterk en in den strijd machtig is, maar die ook in den hemel Zijne legerscharen heeft, zowel in de sterke helden (Psalm 103: 20 vv.) als in de schitterende sterren, die op de hemelbaan als in slagorde schijnen gesteld te zijn (Jes. 40: 26), die gebiedt over die talloze machten, en ze stelt in den dienst van Zijn volk, die is de Koning der ere, die begeert binnengelaten te worden. Sela.

De poorten zwijgen en openen zich; onder sterke muziek trekt Jehova, op de arke als op een troon tussen de Cherubs gezeten, in Zion. (2 Samuel 6: 16).

In Israël's gezangboek opgenonen werd deze Psalm met afzien van zijne oorspronkelijke aanleiding en doel, een oud-Testamentisch adventslied ter ere van den tot Zijnen tempel komenden Heere (Mal. 3: 1), en de roepstem: "Heft uwe hoofden op, gij poorten!" verkreeg werkelijk gelijke betekenis als de stem van hem, die bij Jes. 40: 6 roept: "Bereidt den weg des Heren, maakt recht in de wildernis ene baan voor onzen God." Voor het Nieuw-Testamentisch bewustzijn komt in de plaats der eerste verschijning de tweede, de nog verwachte komst van den Heere der heerlijkheid tot Zijne gemeente, die Zijn geestelijke tempel is, en in dezen Psalm wordt opgeroepen, om Hem ene waardige ontvangst te bereiden.

Wat eigenlijk hier slechts dichterlijke figuur is moet op geestelijk gebied werkelijk geschieden; wat de uitwendige deuren zouden doen, wanneer zij met verstand begaafd waren, dat moet door de harten, die bekwaam zijn, de grootheid en heerlijkheid van den naderenden Koning te bevatten, werkelijk gegeven worden. Hier moeten zich de deuren en poorten werkelijk verwijden; hier moet al de ruimte, die vroeger voor wereld en zonde tot ingang diende, ingeruimd worden.

Zonder twijfel ziet dit op Christus, van wie de ark, met den verzoendeksel (genadetroon) ene type ras. Wij kunnen dit toepassen op de hemelvaart van Christus en het "welkom" Hem daar gegeven. De poorten des Hemels mogen in waarheid eeuwige deuren genoemd worden. Onze Verlosser vond die gesloten, maar door Zijn bloed de verzoening teweeg gebracht hebbende vraagde Hij, als recht en gezaghebbende, opening (Hand. 3: 21), als de Voorganger is Hij voor ons ingegaan en heeft Hij het Koninkrijk der hemelen voor alle gelovigen geopend. De

Engelen waren om Hem te ontvangen (Hebr. 1: 6), en nu vragen zij met verwondering: "Wie is Hij, die daar met besprenkelde klederen van Bozra komt?" (Jes. 63: 1-3). Het antwoord is, dat Hij de sterke en geweldige is, sterk in den strijd om Zijn volk te behouden en Zijne en hun vijanden te onderwerpen. -Wij kunnen dit toepassen op Christus' ingang in de zielen der mensen door Zijn woord en Zijnen Geest, opdat zij Zijne tempelen zijn. Christus tegenwoordigheid is gelijk aan de ark in den tempel; het heiligt dezen. Hij staat aan de deur en Hij klopt. (Openbaring 3: 20). Er wordt gevraagd dat de poorten en deuren van het hart voor Hem geopend worden, niet alleen om toegang te geven aan een gast, maar als bezitting over te geven aan den waren eigenaar. Dit is het Evangelie: te roepen en te vragen, dat wij Jezus Christus, den koning der ere in onze zielen laten komen, en Hem met Hosanna's verwelkomen. Wij vragen met belangstelling: "Wie is die Koning der ere?" om bekend te worden met Hem, in wie wij moeten te geloven en dien wij boven alles moeten liefhebben. Het antwoord is gereed. Hij is Jehova en Hij wil Jehova, onze Gerechtigheid zijn, onze algenoegzame Zaligmaker. Hij is sterk en geweldig en de Heere der heirscharen; het is gevaarlijk Hem toegang te weigeren. Heere! open de eeuwige deuren van onze onsterfelijke zielen door Uwe genade, opdat wij U mogen ontvangen, en gewillig en geheel de Uwen zijn, en dat wij ten laatste mogen gerekend worden onder Uwe heiligen, in de eeuwige heerlijkheid.

Zag Israël, immers zover het geestelijk dacht en werkzaam was, in die ark en die Shechina de schaduwbeelden van Hem, die als Vertegenwoordiger van Jehova onder hen woonde, in wiens binnenste de naam van Jehova was, en die eens als de Silo komen zou, dan verblijdde men zich bij het vooruitzicht van de nog heerlijker en uitgebreider overwinningen, welke vorst Messias behalen zou in de heerlijkheid en zegepraal van dien Koning der ere; dan zag men in het verschiet de gehele de aarde aan den rijksscepter onderworpen, en de Kerk, als een waar en gezegend Jakob's kroost, in haren geestelijken en weldadigen stand. Geen wonder, dat zulk een gezag tot blijdschap stemde, het oog des geloofs deed fonkelen van vreugde, en het hart vervulde met de zalige verrukking in God.

Dat tot tweemaal toe wij hier schier dezelfde ontboezemingen, dezelfde vragen horen, is én om te tonen, dat de Heere een recht heeft, om op Zion te wonen, én om al de deugden Gods te verkondigen. Werd toch in het eerste antwoord (vs. 8) er aan herinnerd, dat de Heere op aarde Zijne Almacht en genade toont, hier wordt Hij geopenbaard als de God, de Heere der hemelse heirscharen. Beide antwoorden verkondigen God dus als den Almachtige, als Degene, die in den hemel Zijn troon heeft gevestigd, maar nu ook in neerbuigende genade op Zion tronen wil.

PSALM 25.

GEBED OM GODS BESTURING, GENADE EN BESCHERMING.

Een Psalm van David, waarschijnlijk uit den tijd, toen hij voor Absalom vluchtte, en deze in het genot zijner goederen zwelgde (2 Samuel 16: 23).

Ook deze Psalm is in den grondtekst alfabetisch begonnen (vgl. Psalm 9 en 10), toch is dit vrij voortgezet, en niet volledig doorgevoerd. De dichter deelt met betrekking tot het onderwerp, dat hij behandelt, uit zijne rijke levenservaring een schat van spreuken mede, die in verschillende wendingen en met steeds nieuwe toepassing op het hoofdthema terugkomen, zonder enen regelmatige gedachtegang op het oog te hebben.

Er is ongetwijfeld geen Psalm meer bekend, ja laten we liever zeggen, meer geliefd, dan deze Psalm. Gods volk vindt in dezen Psalm zijne ervaringen neergelegd, zijne beden, zijne verzuchtingen, maar ook zijn hope op den God des Verbonds.

Onze Psalm staat in zoverre in samenhang met den vorigen, als daar (vs. 3) de vraag werd gedaan: Wie zal klimmen op den berg des Heren ‘t Wie zal staan op de plaats zijner heiligheid?" en nadat de vraag beantwoord was, ene belofte van zegen werd vernomen; hier echter (vs. 12) klinkt de vraag: "Wie is de man, die den Heere vreest?" en zulk enen wordt nu zegen en heil verkondigd. De oude Kerk had dezen Psalm bijzonder lief en haren introïtus (woord tot opening van den godsdienst) niet alleen op de beide Zondagen der vasten Reminiscere (gedenk vs. 6) en Oculi (mijne ogen: vs. 15) maar ook op den 1 sten Advent (vs. 4) en op den derden Zondag na Trinitatis (vs. 16, 18, 1 en 2) daaraan ontleend.

Vs. 1-11. Uitgaande van den nood, waarin zijne vijanden hem gebracht hebben, zoekt David zijnen troost daarin, dat hij niet tot degenen behoort, die trouweloos handelen, en wier einde zal zijn met schrik; maar integendeel tot degenen, die den Heere liefhebben en op Hem hopen, van welke nog nooit iemand tot schande geworden is. Terwijl hij dit van zich zegt denkt hij er aanstonds aan hoeveel nog ontbreekt aan de volkomenheid, en bidt hij, om verder in de wegen der gerechtigheid voort te gaan, om leiding van boven; tevens gedenkt hij, hoeveel zonden als ene zware schuld op hem liggen, zonden der jeugd en zonden van den rijperen leeftijd, en bidt tot verlossing van dezen drukkende last om Gods genadige vergeving.

Aleph. Tot U, o HEERE! hef ik mijne ziele op, verhef ik de innerlijke begeerten mijns harten,
Gij alleen kunt dat verlangen bevredigen.

Het kind Gods behoeft soms een kruis, om zijne ziel tot God op te heffen. Mijne ziel, waarheen doet de droefheid u uitgaan? Zijt gij gelijk aan die in het stof wroetende dieren, welke bij het naderend geritsel in de aarde wegkruipen, en zich in hun holen verbergen? Of zijt gij gelijk aan den vogel, die de lucht doorklievende en naar boven vliegende, de vlucht pleegt te nemen, terwijl hij, hoe hoger hij vliegt, zich des te meer onaantastbaar weet en met minachting kan neerzien op hen, die hem daar niet kunnen bereiken? O mijne ziel! dat het vuur der beproeving u steeds als een welriekende wierook los en licht van de aarde en het aardse naar boven doe stijgen, dat het met kracht u doe oprijzen, even als den vuurpijl, die, door vuur aangestoken, wordt opgejaagd uit de laagte om hoger te schitteren. Naar men zegt, is op sommige bergen in Zwitserland de lucht zo licht, het landschap zo lachend, dat men zijns ondanks alle zorgen vergeet en het zwakste schepsel zijne kracht daar terugvindt en tot den arbeid weer afdaalt in de vlakte. Welk een beeld van de verkwikking en versterking, die men verkrijgt, waar men de ziel tot den Heere verheft? De ziel bestijgt dan een Thabor van heerlijkheid.

Beth. Mijn God a)! op U vertrouw ik 1), laat mij niet beschaamd worden; laat mijne vijanden 2), die het op mijnen ondergang toeleggen, niet van vreugde opspringen over mij, gelijk zij zouden doen, indien ik werkelijk te gronde ging.

Psalm 22: 6; 31: 2; 34: 6.

David legt hier bij het begin van zijn eigenlijk gebed terstond den vasten grondslag, waarop elk waar gebed rusten, waarvan elk waar gebed uitgaan moet. (L. DE GEER).

Hij is zich zijn vertrouwen op den Heere bewust, hij gevoelt en erkent, op een steenrots te staan, en nergens buiten zijn God hulp te zoeken, Daarom bidt hij, dat de Heere dit vertrouwen bekronen mag, dat Hij hem niet beschaamt, maar hem uitredde, opdat zijne vijanden niet van vreugde over hem opspringen.

Gimel. Met zulk ene bede begeer ik niets buitengewoons, maar alleen datgene, wat de troost van alle gelovigen is. Ja, allen, die U verwachten, zullen niet a) beschaamd worden (Jes. 49: 23); zij zullen beschaamd worden 1), die trouwelooslijk handelen zonder oorzaak.

Jes. 28: 16. Rom. 10: 11.

Het is een kenmerk van David's Psalmen uit zijne vlucht voor Absalom, dat hij zijnen vijanden geen groter kwaad toewenst, dan dat zij beschaamd worden en tot inkeer komen.

Daleth. HEERE! a) maak mij Uwe wegen 1) bekend, dat ik ze lere kennen in het licht des Heiligen Geestes; leer mij Uwe paden, dat ik die in Uwe kracht bewandele.

Psalm 27: 11; 86: 11; 119: 35.

Onder wegen des Heren verstaat David soms een blijde en gelukkige uitredding, meermalen verstaat hij er ook onder den regel, om heilig en rechtvaardig te leven. Hier, dewijl hij straks de waarheid er bij voegt, is het de samentrekking van het gebed, volgens zijne mening, dat God Zijn knecht bij het geloof op zijne beloften houde, dat niet toelate, dat hij her- en derwaarts afdwale.

Zijn hart uitstortende voor den Heere, uitkomst vragende van den Heere, wenst David niets anders, dan in des Heren wegen geleid en daarop voortgeleid te worden. Ja begeert hij niet anders te bidden, dan wat met dien weg overeenkomt. Hoe licht bidden wij om hulp van den Heere op onzen weg, die naar onzen wil bewandeld en afgelegd wordt.

David weet, dat de wegen Gods waarheid zijn, dat hij alleen op die wegen vrede en zaligheid heeft te wachten, en terwijl Hij zich zelven troost met de heerlijke belofte, die God hem gegeven heeft, vraagt, smeekt hij, om vernieuwde openbaring van Gods genade omtrent hem, opdat hij niet van het pad der waarheid moge afdwalen.

He. Van. Leid mij in Uwe waarheid, in de ware, U welgevallige godzaligheid, en leer mij, laat mij Uwe waarheid bij ervaring leren kennen, want Gij zijt de God mijns heils; U verwacht 1) ik den gansen dag.

Het verwachten van God, van de waarheid, van den Heere Jezus Christus, die de waarheid is, is niet het tijdelijk wachten van hen, die gedurig antwoorden: "de Heere komt op Zijnen tijd." Vooreerst hebben wij op te merken, dat waar David nog de menswording van Gods Zoon verwachtte, dit door ons reeds gezien is. De Christus is gegeven, en wij behoeven dus niet te wachten, totdat Hij gegeven wordt. Wij behoeven niet meer te hongeren, waar wij aan een welvoorzienen dis genodigd zijn. Voor ons is er echter ook nog in meer dan één opzicht een verwachten nodig. Denken wij aan de belofte dadelijk na de hemelvaart gegeven, zo verwachten wij met Paulus God Zoon uit de hemelen (1 Kor. 1: 7. Fil.3: 20. 1 Thessalonicenzen. 1: 10 enz.) Het Christelijk wachten is gelijk het met belangstelling wachten van een gast, naar wie wij onophoudelijk uitzien, het is een biddend, een smekend wachten.

Dit begerig wachten sluit nog twee zaken in 1) een gedurig overleggen en overdenken van de zaak. waar men met zulk ene begeerte naar wacht. Iets dat men verwacht stelt men zich als gedurig tegenwoordig in zijne gedachten, even als David van den Heere zegt: "Ik stel den Heere gedurig voor mij (Psalm 16: 8), en van Zijne geboden, dat die altijd voor hem waren (Psalm 119), zo deed David ook in dit verwachten van den Heere; Zijn verstand en zijne gedachten waren er gedurig vol van. 2) Ten anderen sluit het in een vurig en ijverig zoeken van de zaak zelf door bidden en arbeiden; een verwachter mag wel geen bepaalder van God zijn, maar evenwel moet hij een bidder tot God zijn om de verkrijging van die zaak, die hij verwacht; want dit is gene ledige verwachting, als van een luiaard, die neer gaat liggen op den weg, waar Salomo van zegt: de begeerte des luiaards zal hem doden, want zijne handen weigeren te werken (Spreuken 21: 25), maar een verwachten, dat met een dadelijk zoeken en ter hand nemen van alle nodige middelen vergezeld is.

Het kleine kind, dat is beginnen te lopen, vraagt om nog verder geleid te worden door ‘s vaders hand en om verder onderwezen te worden in het alfabet der waarheid.

Zain. Gedenk, HEERE! Uwer barmhartigheden 1), dat Gij mij ook deze laat deelachtig worden, en Uwer goedertierenheden; want a) die zijn Van eeuwigheid, zo oud als de zonde en de machteloosheid der mensen is.

Psalm 103: 17; 106: 1; 107: 1; 117: 2; 136.

Het kan gebeuren, dat God, de Heere soms bij Zijne kinderen de bedekkende hand op Zijn eigen werk legt, dat het is alsof de Heere al Zijne goedertierenheden van Zijne kinderen heeft weggenomen. Dit zijn de benauwende ogenblikken voor Gods kinderen. Dan is het hun soms zo vreselijk bange. Maar hoe zalig, als de ziele weer lucht krijgt in de ontboezeming, in de klacht, in het roepen uit de diepte: Gedenk Heere! Zo was het ook bij David. David werd door het inzicht zijner zonde fel aangegrepen. Hij gedacht aan de zonden zijner jeugd, maar ziet, hij zag ook een geopenden genadetroon, en daarom nam hij de toevlucht tot de goedertierenheid des Heren, onder en door de machtige werking der genade Gods.

Cheth. Gedenk niet der zonden mijner jongheid, want, helaas! het beste van mijn leven, mijne jeugdige kracht gaf ik der wereld, toen gedacht ik Uwer niet; noch gedenk mijner overtredingen, die ik op lateren leeftijd bedreef; gedenk mijner naar Uwe goedertierenheid, om Uwer goedheid wil, in welke Gij U liever ontfermt, dan dat Gij de zonden zoudt vergelden, o HEERE!

Wanneer God Zijne barmhartigheden gedenkt, vergeet Hij onze zonden, en wanneer Hij onze zonden vergeet, gedenkt Hij Zijne barmhartigheid. Wat anders is Zijne barmhartigheid, dan de vergeving, de uitwissing, de niet toerekening der zonde? Wie die een tijd lang in de wereld leefde kan den vervlogen tijd voorbijzien zonder deze bede te uiten: Gedenk niet de zonden van mijne jeugd, er bijvoegende, de vele overtredingen van rijper jaren.

Hoe grenzenloos is die genade, die de zonden en de dwaasheden voor altijd bedekt van ene jeugd zonder God en zonder hope doorgebracht. Gezegend zij Zijn Naam; het bloed van het grote offer kan elke vlek wegwassen, het geweten van den gelovigen en gerechtvaardigden zondaar tot kalmte brengen bij de herinnering van het verleden ernstig maken, en vol hoop in den voorsmaak van de toekomst.

Onder zonden hebben we te verstaan, meer die van lichtvaardigheid en ijdelheid en zinnelijkheid der jeugd eigen; onder overtredingen de zware zonden, meer van den mannelijken leeftijd. David gaat hier zijn gehele leven langs en ziet zijne zonden en overtredingen, betreurt en beweent ze, maar neemt er ook mede de toevlucht tot de barmhartigheid en de vergevende genade Gods.

Theth. De HEERE is goed en recht (Deuteronomium 32: 4); daarom zal Hij de zondaars onderwijzen in den weg, hun Leidsman op den weg des levens zijn.

Vóór omstreeks 6000 jaren wees de Heere zon, maan en sterren hun loopbanen aan, en sedert dien tijd hebben zij altoos die aangewezene wegen gehoorzaam gehouden. Maar de zondaars bieden altoos tegenstand. Zij maken God meer arbeids dan de ganse schepping. God te volgen, schijnt den onbekeerden ene lastige zaak, maar als de Heere zondaars onderwijst in den weg, dan komt Hij hen op hun wegen en paden tegen, even als Hij Bileam deed op het enge pad, om hem den weg te versperren. Wee hunner, die als de dwaze zoon van Beor doen. Zalig zo de lichtstraal des Heiligen Geestes in ‘t donkere hart ter nederschiet.

Jod. Hij zal de zachtmoedigen leiden in hetgeen rechtis, en Hij zal den zachtmoedigen zijnen weg leren, terwijl Hij de eigengerechtigen hun eigene wegen laat gaan.

De Heere zal hun het meest volstrekt rechtmatige met zelfbewustheid doen kennen, zal hun dit eigen maken. Geen werktuigelijk geleid worden dus op den goeden weg, veel min nog een geleid worden daarop tegen hun zin, wordt hier door David genoemd en geroemd, maar geleid wordende in wat recht is, zo zullen Gods kinderen, Gods weg gelijk deze loopt, ook leren, wat tot het bewandelen daarvan behoort, zal hun geschonken worden, zodat zij het verstaan, in zich opnemen en dien weg zelfstandig bewandelen. Zo wordt het kind in zijn wankelenden en waggelenden gang geleid, maar al geleid wordende, leert het allengs staan en gaan. Zo wordt

de vreemdeling geleid door den gids, maar al geleid wordende, leert hij allengs den weg kennen. (vgl. Jer. 31: 33) (L. DE GEER).

Caph. Alle paden des HEREN, langs welke Hij de mensen leidt, zijn goedertierenheid en waarheid, degenen, die Zijn verbond en Zijne getuigenissen bewaren; want met elke schrede wordt hun op nieuw bevestigd de trouw en de heerlijkheid van God in al Zijne beloften.

Die uitleggers bedriegen zich, die menen, dat in dit vers gesproken wordt van de ware en zachte onderwijzing der Wet, en dat deze door de daad zelf, door zijne vereerders gekend wordt, alsof deze plaats overeenkomst heeft met het gezegde van Christus: Mijn juk is zacht en mijn last is licht (MATTHEUS. 11: 30). Want niet alleen is die uitlegging gedwongen, maar zij kan gemakkelijk uit vele gelijkluidende plaatsen weerlegd worden, waar de wegen des Heren in passieven zin worden genomen voor Zijn vaderlijke wijze van handelen, die Hij toont in het beschermen en koesteren van al de Zijnen. De hoofdzaak nu is deze, dat God zo handelt met Zijne gelovigen, dat zij op alle mogelijke manier gevoelen, dat Hij hun genegen en waarachtig is. Want hier verhaalt David niet, hoe dat God Zich openbaart jegens het ganse menselijke geslacht, zonder onderscheid, maar zoals Zijne kinderen het van Hem ervaren.

Lamed. Om Uws naams wil, HEREN, volgens welken Gij niet anders kunt, dan voor de Uwen de bron van alle heil en zegen te openen, Zo vergeef mijne ongerechtigheid, want die is groot, en zou mij in ‘t verderf storten, wanneer Gij met mij naar verdiensten wilde handelen.

David lijdt verdrukking en smaad van zijne vijanden, daar hij echter weet, dat deze eigenlijk roeden in Gods hand zijn, zo roept hij Gods hand in, dat die hem redding geve. Hoezeer dient overal, waar mensen ons vijandig zijn, deze gedachte om ons tot rust te brengen, dat het slechts roeden zijn, die Gods hand houdt, en die daarom moeten en zullen ophouden te slaan, zodra Hij Zijn doel met ons bereikt heeft.

Noch ons berouw, noch onze gebeden zijn een grond voor ons vertrouwen op vergeving. God vergeeft alleen om Zijns naams wil. Is de Zoon niet het Woord, de Openbaarder van den Naam Gods?

Dat want, hier zo vreemd, zo ongerijmd! Neen! de grootheid der misdaad, strekt zij niet inderdaad van ene en andere zijde tot aandrang van het gebed om vergiffenis? De grote misdaad toch heeft temeer behoefte aan vergeving, en hare vergiffenis strekt aan de liefde Gods tot des te hoger roem.

"Neem weg," zei Farao: "die vuile kikvorsen, die ontzettende bliksemen." Maar wat zegt David: "Heere! neem de ongerechtigheid van Uwen knecht weg!" De een wilde bevrijd zijn van de straf, het gevolg der zonde; de ander van zonde, de oorzaak van straf. En het is zo; een waar Christen is meer bedroefd over de zonde, dan over kikvorsen of donderslagen; hij ziet meer onreins in zonde dan in vorsen en padden, meer ontzettends dan in donderslagen en bliksemen.

12.

II. Vs. 12-21. Hierop spreekt David uit eigene ervaring van hart en leven het uit, dat de vreze des Heren ene steeds dieper leidende verlichting, en met deze ook al het andere het lichamelijk en geestelijk en eeuwig goed ten gevolge heeft. Daar hij nu zijne ogen steeds op den Heere gevestigd houdt, en dus in bestendig gebed volhardt, zo kan dit niet zonder beantwoording van ‘s Heren zijde blijven; de Heere zal ook op hem Zijne ogen richten en zijnen nood en zijne verlatenheid aanzien, dat hij, hem zijne zonde vergevende, uithelpe. En gelijk hij reeds nu zeggen kan, dat zijne wederpartijders hem zonder oorzaak haten, zo bidt hij, dat God hem de twee deugden, die de ware grondslagen van ware vroomheid en rechtschapenheid zijn, ook verder geve, om hem op den levensweg te behoeden; want zij zijn als goede engelen, die van Hem uitgaan.

Mem. Wie is de man, die den HEERE vreest? 1) Hij zal hem onderwijzen in den weg, dien hij zal hebben te verkiezen, en die hem tot geluk leidt (Psalm 32: 8. Jes. 48: 17).

Het antwoord op die vraag vinden wij Psalm 119: 30. Volzalig antwoord! Gaaft gij het reeds, o mijne ziel! Alsdan onderwijst de Heere u steeds meer en het zal aan u bevestigd worden: "Een iegelijk, die heeft, dien zal gegeven worden. (MATTHEUS. 20: 29a).

Hun. Zijne ziel, de godvruchtige voor zijn persoon, zal vernachten in het goede, zal zich over inwendige en uitwendige welvaart verheugen, en zijn zaad zal de aarde beërven, zodat aan hem vervuld wordt, wat den aartsvaderen na de uitleiding uit Egypte beloofd is (Psalm 9,11,22).

De heilige vreze Gods zal alle zondige vrees voor mensen wegnemen even als de slang van Mozes al de slangen der tovenaars verslond.

Het bezit van Kanaän, het land den vaderen geschonken, het bezit der enige heerschappij daarin, was voor den Israëliet bovenal van belang. Met de vreze Gods bij de ouders wordt de zegen der kinderen verbonden, omdat, zo de ouders God vreesden, zij ook de kinderen in de vreze Gods zouden opleiden. De eenheid des mensdoms, waarvan al de leden als door ene onverbreekbaar vast aaneengeschakelde keten verbonden zijn, wordt in de gehele Schrift nergens uit het oog verloren, en mag nimmer voorbijgezien, veel minder vergeten worden.

Samech. De verborgenheid, het heilgeheim des HEREN is voor degenen, die Hem vrezen; als enen vriend deelt Hij hun alles mede (Genesis 18: 17. Spreuken 3: 32) en de Geest Gods onderzoekt ook de diepten Gods (1 Kor. 2: 10); en Zijn verbond met degenen, die Hem liefhebben, is, om hun die geheimen bekend te maken; God heeft zelfs Zijn woord gegeven, dat Hij den diepen en rijken inhoud Zijner openbaring hun zal ontsluiten.

Hij bevestigt met andere woorden, wat hij pas heeft gezegd, dat God voor alle gelovigen een leermeester en onderwijzer is, en naar zijne manier herhaalt hij dit tweemaal in hetzelfde vers. Want het Verbond Gods is niet anders dan Zijn geheim en Zijn plan, maar onder den naam van verborgenheid, stelt hij voor, die uitstekende kennis, welke ons in de Wet Gods is voorgesteld.

De grote dwalingen van alle tijden, de verkeerde gevolgtrekkingen en toepassingen der wetenschap, elke dusgenaamde wetenschap zelf hebben haren diepsten grond in gemis van de vreze Gods; want taalkennis, uitlegkunde, oordeelkunde, geschiedkunde, wijsbegeerte zijn, hoe nuttig en nodig in menig opzicht, niet het eerste vereiste om God te kennen. Dat eerste vereiste is een vroom gemoed, een gemoed, dat God heeft lief gekregen en nu uit kracht der liefde, in Gods geheimen wordt ingeleid, en Gods spreken en doen leert verstaan. (L. DE GEER).

Ain. Mijne ogen zijn geduriglijk op den HEERE1), en gelijk ik bestendig mijn hart tot Hem wend, zo zal Hij Zich ook tot mij wenden, om mij te verlossen; Want Hij zal mijne voeten Uit het net uitvoeren, dat mijne vijanden gespannen hebben, om mij te doen vallen, en waarin reeds mijne voeten verward zijn.

Hier spreekt David zijn groot geloofsvertrouwen uit. Zijn ogen zijn op den Heere, om van Hem zijne wegen te leren, maar ook, om van Hem al het goede te verwachten, om van Hem te verwachten, dat Hij hem uit al zijne noden redt. Zijn gebed is in waarheid een vurig en hoopvol geloofsgebed.

Pe. Wend U tot mij, en wees mij genadig, want ik ben eenzaam en ellendig, buiten U heb ik niemand, aan wien ik mijnen nood klagen kan.

Hebt gij ooit den zieke, den doodsbenauwde gezien, die naar verlichting smacht en de komst van zijnen geneesheer met steeds klimmend verlangen tegemoet ziet? Hebt gij ooit dat zo betekenisvol naar den hemel opgeslagen oog aandachtig beschouwd, waarmee een beroemd schilder de uitdrukking des geloofs heeft afgemaald? Zo ja, gij kunt u dan de stemming en den blik van een David in dezen ogen blik enigszins voorstellen.

Tsade. De benauwdheden mijns harten hebben zich wijd uitgestrekt 1), want allen hebben tegen mij saamgezworen; Voer mij uit mijne noden.

Hij werd hoe langer, hoe naargeestiger, treuriger en meer ontroerd van ziele. Het besef zijner zonde kwelde hem meer dan iets anders. Dit verbrak zijn gewonden geest, en maakte, dat zijne uitwendige droefenissen zeer zwaar op hem lagen.

Resch. Aanzie mijne ellende, en mijne moeite, en neem weg al mijne zonden 1).

Dus noemt David niet alleen zijne uitwendige vijanden, meer hun schuld niet maar uit, zonder ook zich zelven schuldig te houden, maar hij noemt de grondoorzaak van alle ellende en moeite. Leren wij hier van David, dat, als ons doornen en distels prikken en schaden, de planten zelf, waaraan het kwade groeit, uitgeroeid moeten worden. (L. DE GEER).

Resch. Aanzie mijne vijanden, want Zij vermenigvuldigen (Psalm 3: 2), en zij haten mij; met enen wreveligen haat, zonder enige reden, uit enkel boosheid des harten (Psalm 35: 19; 5).

Shin. Bewaar mijne ziel en red mij; laat mij niet beschaamd worden, want ik betrouw op en het is immers de belofte Uwer genade, dat Gij Uwe gelovigen niet alleen zult laten?

Thau. Laat oprechtheid en vroomheid (Job 1: 1) mij behoeden op al mijne wegen, die niet alleen van wege uitwendige vijanden, maar ook van wege mijne zonde zo gevaarlijk zijn. Ik mag dat met vertrouwen vragen, want ik verwacht U.

22.

III. Vs. 22. Ten slotte een gebed voor Gods volk, dat God het van alle noden bevrijde want de nood van de bijzondere personen zal nooit geheel ophouden, voordat de nood van allen de hoogste en volkomenste hulp verkregen heeft.

O God! verlos Israël, dat door vijanden van buiten, maar ook door vijanden uit zijn eigen midden verdrukt wordt, uit al zijne benauwdheden (Psalm 103: 7 v.).

Hoe meer ons welzijn met dat der Kerk verbonden is, des te zekerder kunnen wij er op hopen; want Gode ligt Zijne Kerk bijzonder aan het hart.

Gezegende Verlosser, Gij hebt ons genadig geleerd, dat wij zonder U niets kunnen doen. Leer Gij ons hoe wij moeten bidden, hoe wij voor U zullen verschijnen in den weg, dien Gij verkiezen zult, en hoe wij onze harten geheel, onze begeerten, onze verlangens tot U zullen opheffen, want Gij zijt de Heere, onze gerechtigheid.

David, schoon zelf in angst en kommer, bidt nu ook voor de verzachting van het algemene leed welbewust, dat lijden en droefenis meestal het lot zijn van Gods volk. En waarom zou een enkel lid het beter hebben, dan het gehele lichaam. David's, ellende was wijd uitgestrekt en hij bidt ernstig om er uit verlost te worden, doch vergeet ook de rampen niet van Gods Kerk op aarde; en dit voorbeeld stemt om te volgen, want welk een genoegen kan de vrome hebben in zijn eigen veiligheid, terwijl de Kerk in gevaar en ellende is. Deze bede van David is als een voorzegging aan te merken, dat God aan David ten leste ruste en aan geheel Israël Zijn vrede zal geven van rondom.

PSALM 26.

GEBED OM REDDING DER ONSCHULD.

Een Psalm van David.

Bij Psalm 25 komt 26 als ene soort van aanvulling: terwijl David daar zijne toevlucht neemt tot de Goddelijke barmhartigheid, die den lijdenden rechtvaardige zijne zonden vergeeft, nadat hij door de kastijding tot erkenning van deze en tot waarachtige afkeer van haar zich heeft laten leiden, en nu ook de straf der zonde wegneemt, verheft hij zich hier tot de vaste hoop op ene spoediger redding van den tegenwoordigen nood door de beschouwing der Goddelijke rechtvaardigheid. Deze moet de rechtvaardigen, die innerlijk van de goddelozen

gescheiden zijn, ook uiterlijk van hen afzonderen, en kan hen niet door dezelfde oordelen wegnemen, als gene treffen. Gelijk beide Psalmen ten opzichte van den inhoud aan elkaar verwant zijn, zo hebben zij ook in de uitdrukkingen veel overeenkomst, in ‘t bijzonder is op te merken, dat, terwijl Psalm 25 met ene betuiging van vroomheid en oprechtheid eindigt, Psalm 26 met ene dergelijke betuiging begint.

Vs. 1-8. Door zijne vijanden verdrukt en vervolgd, roept David den Heere aan, dat Hij hem recht doe tegenover deze. Terwijl hij deze bede grondt op zijn oprechten wandel en zijn vertrouwen op God, betuigt hij, dat hij in beiderlei opzicht de strenge beproeving van ‘s Heren zijde niet behoeft te vrezen; hij heeft Gods goedheid steeds voor ogen en wandelt in Zijne waarheid; daarentegen mijdt hij gestreng de gemeenschap der goddelozen en hun wegen; hij wast zijne handen in onschuld, naar het heiligdom op Zion is de begeerte zijns harten en zijn sterk verlangen.

Doe mij recht, HEERE! verdedig mijn recht, dat door goddeloze tegenstanders zo diep gekrenkt wordt, want ik wandel in mijne oprechtheid, ik gedraag mij tegenover mijne naasten zo als het betaamt; en ik vertrouw op den HEERE, ik zal niet wankelen, ik mag hopen en verwachten, dat mijn God mij recht zal doen tegenover de mensen.

Psalm 7: 9.

Proef mij, HEERE! Gij, die in ‘t hart des mensen ziet en voor wiens oog niets verborgen is (Psalm 11: 5; 17: 3)en verzoek mij, onderzoek, beproef, of het bij mij is, gelijk ik zo even gezegd heb; toets mijne nieren 1) en mijn hart, en maak het mij duidelijk, wanneer iets niet is naar Uw welbehagen (Psalm 139: 23 vv.).

Nieren betekent het allerinnerlijkste van den mens, en soms, gelijk ook hier, zijne geheimste begeerten en verlangens.

Wij weten, dat de Hebreeërs onder den naam van nieren aanduiden, wat het meest bij de mensen verborgen is. David derhalve zich zelf wel kennende, biedt aan, dat God hem geheel moge onderzoeken, niet zoals een zorgeloze, of liever als de dwaze mens, die zich zelven bedriegende, meent dat hij God door zijne beuzelachtigheden kan bedriegen. Want er is geen twijfel aan, of hij had zich goed en geheel getoetst, voordat hij zich zo vertrouwelijk stelde voor Gods aangezicht.

Ik weet het, dat Uwe beproeving niet ten mijnen nadele zal uitvallen, want Uwe goedertierenheid, Uwe Goddelijke liefde, die onverdiende zegeningen aan de zondige mensenkinderen schenkt, is voor mijne ogen; daarop heb ik steeds mijn oog gevestigd, en ik wandel in Uwe waarheid, Uw heilig woord met zijne geboden en beloften is mijn levensgrond, daardoor wordt al mijn denken en handelen bepaald.

Uwe liefde en trouw staan bij mij op zo hogen prijs, dat ik in al mijnen wandel niets bedoel, dan deze te behouden, en niets meer tracht te ontgaan, dan mij deze onwaardig te maken.

Met mijnen wandel is het zo gesteld, dat ik zeggen mag: a) Ik zit niet bij ijdele lieden, die vervreemd zijn van het leven Gods, en met bedekte lieden 1), die hun zedelijke verdorvenheid huichelachtig weten te bedekken, ga ik niet om; ik heb met hen gene gemeenschap.

Job 31: 5. Psalm 1: 1.

Bedekte lieden, in den zin van veinsaards, die vriendschap huichelen niet alleen, maar zich ook voordoen als gelovigen en toch in hun hart zich stellen tegen de kinderen Gods; die onder den schijn van vriendschap, den onder gang van Gods volk zoeken.

Ik haat de vergadering der boosdoeners, waar snode plannen worden beraamd, en bij de goddelozen zit ik niet, die, omdat zij los van God zijn, door de zonde hartstochtelijk worden rondgevoerd.

De vromen hebben ene plaats aan ene andere tafel en willen niet des Konings lekkernijen verlaten voor de schillen van den zwijnen-bak. Beter is het te zitten met de blinden en kreupelen en lammen aan de tafel van de genade, dan met de bozen in hun feesten van goddeloosheid; ja het is beter te zitten op Jobs mesthoop, dan op Farao's troon. Dat ieder lezer wel toezie met wie hij verkeert, want zulk gezelschap als wij in deze wereld nemen, zodanig zullen wij hebben in de volgende.

In de Apokalypse (Openbaring van Johannes) wordt de gemeente van Efeze zeer geprezen, omdat zij beproefde degenen, die zeiden Apostelen te zijn en het niet waren, en daarom met hen in gene gemeenschap wilden treden. Verder-God beval Zijn volk, door den mond van den profeet Amos, dat zij Bethel niet zouden zoeken, noch Gilgal zouden ingaan, waar beeldendienst bedreven werd.

Wie niet wil delen in het lot der goddelozen, moet zich niet alleen van hen in gezindheid onderscheiden; hij moet ook niet alleen vreemd blijven van hun misdaden, hij mag ook hun gezelschap niet delen.

Ik was, ik wil ene mijne betrekking tot den naaste uit te drukken, mijne handen in onschuld wassen, ik betuig, dat ik mij voor onrechtvaardigheid jegens hem gewacht heb, en ik wil gaan rondom Uw altaar 1), het middelpunt van den Oud-Testamentische godsdienst, o HEERE!

Het eerste is elders ene zinnebeeldige handeling, hier slechts een spreekwijze, waar in het bewustzijn van onschuld wordt uitgesproken, die dezen vorm aanneemt, omdat aan de voorstelling van het altaar, die van den Priester zich paart, die vóór den dienst zich wast. In het algemeen ontleent deze uitdrukking in vs. 6 vv. haar kracht aan het priesterlijk bewustzijn, dat ook aan den Israëlitischen leek toelaat (Exodus 19: 6), als een priester zich te gedragen, met in achtneming echter van het rituele, dat een eigenlijken priester voorbehouden was. Vergelijk Deuteronomium 21: 6.

Met het oog van ootmoed ziet hij zich zelven en zijne eigene ellende, dan met het oog des geloofs tot God en Zijne genade, en van deze beide komt hij tot het: "Ik was mijne handen in onschuld."

Om te doen horen de stem des lofs, om te danken in geestelijke liederen, gelijk de Levitische zangkoren (1 Kronieken 25: 31), en om in Psalmen en lofzangen te vertellen al Uwe wonderen 1), die Gij aan Uw volk Israël en aan elk lid van dat volk in 't bijzonder doet.

David zit nog in ellende en toch spreekt Hij alrede er van, om Gods wonderdaden te vertellen. Niet die wonderdaden, die de Heere vroeger heeft verricht, maar die Hij ook nu weer zal tot stand brengen, door hem uit de rukken uit den ellendigen toestand, waarin hij verkeert.

David toont hier weer het wondere geheim van het ootmoedig, kinderlijk, maar ook vast verzekerd geloof.

HEERE! ik heb lief de woning van Uw huis, waar Gij midden onder Uw volk tegenwoordig zijt, en de plaats des tabernakels Uwer eer (Exodus 40: 35). Ik verlang na deze mijne ballingschap daarheen weer te keren (2 Samuel 15: 25).

Gelijk wij onder het Nieuwe Verbond slechts in Christus God waarlijk kunnen liefhebben, zo was onder het Oude Verbond de liefde tot God in de liefde tot Zijn huis opgesloten.

9.

II. Vs. 9-12. Heeft David in vs. 2-8 den grond zijner bede, die hij in vs. 1 uitsprak, nader neergelegd, zo breidt hij nu de bede zelf verder uit. De Heere moge hem niet door gemeenschap van lot met diegenen verbinden, van welke hij inwendig zo geheel en al afgescheiden is, en hem niet als de goddelozen aan den dood prijs geven. Spoedig wordt hij ook van de verhoring zijner bede verzekerd, en verheugt hij zich als een, wiens voet reeds op ene vrije, uitgestrekte vlakte geplaatst is en spreekt het voornemen uit, den Heere openlijk in de gemeente zijnen dank voor de ondervondene hulp aan te bieden.

Raap 1) mijne ziel niet weg met de zondaren, met welke ik toch in gezindheid en handelwijze gene gemeenschap onderhouden heb (vs. 4 v.), noch mijn leven met de mannen des bloeds. Stel mij niet, als een doodschuldigen goddeloze, op gelijken trap met hen, wier denken en begeren dodelijke haat is, en wier handelen en doen reeds zo menigmaal met bloed bevlekt is.

Nadat hij van zijne onschuld getuigenis heeft gegeven, keert hij terug tot het gebed, God als Verlosser aanroepende. Bij den eersten aanblik zou het ons een ongerijmde bede kunnen schijnen, dat God een rechtvaardige niet wegrape met de goddelozen, maar God, naar Zijne Vaderlijke liefde, staat de Zijnen zulke vreemden eis toe, opdat zij door te bidden hun angsten verdrijven. David nu dit gebed uitsprekende, stelt zich het rechtvaardig oordeel Gods voor

ogen, opdat hij zich zelve bevrijde van den angst en kommer, dewijl Gode niets meer vreemd is, dan de goeden op één lijn te stellen met de goddelozen.

Bind mij niet in dezelfden bussel met hen, gelijk het onkruid voor het vuur. (MATTHEUS. 30).

In welker handen schandelijk bedrijf is, schanddaden hebben zij tot hun werk en dagelijks bedrijf gemaakt, en welker rechterhand vol geschenken is, waarmee zij zich tot veroordeling der onschuldigen op vloekwaardige wijze laten omkopen (Deuteronomium 27: 25).

Maar ik wandel in mijne oprechtheid 1), en mag daarom ook bidden, dat Gij als Rechter ten mijnen gunste wilt tussen beiden treden (vs. 1); verlos mij dan uit de grote ellende, waarin mij mijne vijanden gestort hebben, en wees mij genadig, dat Gij mij weer in het ambt stelt, dat Gij mij bevolen hebt (Psalm 7: 7).

Gelijk een levende vis zwemt hij tegen den stroom op.

Dit wandelen in mijne oprechtheid is een tegenstelling met wat hij zegt van de goddelozen, die zich neigen tot hun kromme wegen, die slechte wegen gebruiken, om tot eer en rijkdom en aanzien en macht te komen. Die wegen verafschuwt David, en wentelt zijn weg op den Heere. Hij zoekt het, dit wil hij zeggen, in den rechten weg.

Voor mijn geloofsoog is reeds de redding aanwezig. Mijn voet staat op effen baan, zodat alle klippen en afgronden, die ik nog voorbij moet, reeds weggenomen zijn; ik zal daarom ook in dankbare erkenning der genade, mij op nieuw bewezen, den HEERE loven in de vergaderingen, in de gemeente, bij den openbaren godsdienst op Zion.

De zang begon in den minor, maar hij heeft nu den major-sleutel bereikt. De godzaligen zingen zich zelven dikwijls gelukkig. De effen baan, op welke onze voeten staan, is het zekere vaste Verbond, de eeuwige belofte en onveranderlijke eed van den Heere der heirscharen; er is gene vrees, dat deze van zijn vasten grondslag zal vallen, of van onder ons zal bewogen worden. Gebouwd op Christus Jezus, levendig met Hem verenigd, hebben wij onze gedachten met niets bezig te houden dan met den lof van onzen God.

Laat ons opmerken hoe vertroostend het is, onder vervolging en lastering een vrij geweten te hebben. Die op God vertrouwen worden door Gods almacht bewaard, door het vertrouwen op redding; het geloof in, het gevoel van Jezus liefde, het behoorlijk acht geven op Zijn Woord zal ons krachtdadig afhouden van zonde. Maar juist zij, die in hun oprechtheid wandelen, moeten voor God staan op het fondament van Jezus betalend bloed en van Zijne oneindige genade; al hun vastheid in Christus of Zijnen weg moet dankbaar aan hun God worden toegeschreven.

PSALM 27.

TROOST EN BLIJDSCHAP IN GOD EN ZIJN WOORD.

Een Psalm van David, uit dezelfden tijd als de beide vorige (2. Sam. 16: 23).

Hetzelfde verlangen naar het heiligdom des Heren, dat in Psalm 26 werd uitgesproken, vernemen wij ook hier uit des dichters mond. Hij is rondom door vijanden omgeven, die zijn verderf bedoelen, van alle menselijke hulp verlaten, en door enen oorlog bedreigd, gevaarlijk gelijk er nog geen voor hem geweest is. Toch is hij vrolijk en bemoedigd in den Heere, zijnen God, nu reeds aanvankelijke hulp is opgedaagd, en, gelijk zijne bede was levenslang in des Heren huis te mogen blijven, zo is zijn vertrouwen, dat hij nog, gered van zijne vijanden, den Heere daar offeranden van lof zal mogen brengen.

Vs. 1-6. Op de vleugelen van het geloof verheft zich David boven allen nood en het gevaar, dat hem omringt. Hij ziet, geborgen aan Gods hart, de aarde met haar lijden en strijden verre beneden zich en kan met alles, wat hem met dood en verderf bedreigt, spotten, in het vast vertrouwen, dat hij over al zijne vijanden zal triomferen door ‘s Heren kracht, en nog liederen, rijk in lof, in ‘s Heren huis zingen zal. Dit vast vertrouwen is bij hem opgewekt door reeds ondervonden zegen.

De HEERE is in deze duisternis mijn Licht en in dezen nood mijn Heil b); voor wie zou ik vrezen? De HEERE is in dezen hoogst gevaarvollen toestand mijns levens kracht, mijn burg (Psalm 31: 3); voor wie zou ik vervaard zijn?

Jes. 10: 17; 60: 19,20. Micha 7: 8. Luk. 1: 79. Joh. 1: 4; 8: 12. Openbaring 21: 23. b) Psalm 6.

Het licht maakt alle dingen zichtbaar, het was het eerst van alle zichtbare dingen gemaakt, en of God dit voor ons ten voorbeeld deed of niet, weet ik niet, maar dit is zeker, dat wij deze handelwijze Gods moeten navolgen en bij alles wat wij begeren het eerst moeten zoeken naar licht. (R. BAKER).

Men kan alles verliezen en is toch niet verloren, zo men God slechts behoudt.

David legt hier op de weegschaal al de macht, die wereld en hel zou kunnen bezitten, en houdt dit alles voor lichter dan ene veer, omdat God alleen oneindig meer gewicht in de schaal legt.

Hoger kan het niet David is op de vleugelen des geloofs, de zon in het aangezicht, opgestegen, maar zonder gevaar, dat de gloed en de warmte van die zon zijne vleugelen zal doen smelten, want de Heere is zijn licht. Het licht, de aanvang van alles, ook in de aardse Schepping, is de bron en het beeld van leven en blijdschap, machtig, om alle duisternis van gevaar en droefenis te verdrijven. Daarom verklaart hij het door de bijvoeging: mijn heil, mijne hulpe en redding.

Neen, sterker uitdrukking van geloofskracht en geloofskennis is er niet. Hij zegt hier toch niet minder, dan dat de Heere, de Verbonds-God, in al Zijne volmaaktheid, zijn licht en zijn heil is, Die al de donkerheden en duisternissen verdrijft, zijne voet zet op een effen pad, maar hem

ook boven alle gevaren verheft, zodat ook de sterkste vijand ten slotte niets tegen hem vermag. Redding, zaligheid, alles bezit hij in Hem, die de Heere is. Het gevolg is dan ook, dat zijne tegenstanders zelf vallen (vs. 2).

Alzo is de Heere voor mijn leven, wat de muren van een burg zijn voor degenen, die daarachter geborgen zijn. Als de bozen, mijne tegenpartijen, en mijne vijanden tegen mij, tot mij naderden als verscheurende dieren, om mijn vlees te eten, gelijk ik mij nu in een toestand bevind, dat men het op mijn volkomen verderf toegelegd heeft (2 Samuel 17: 7-14 17.7-14), stieten zij zelf aan, struikelden zij, en vielen.

De goddeloze haat den godzalige; er is vijandschap tussen het zaad der vrouw en der slang. (Genesis 3: 15). Gelijk er van nature ene antipathie bestaat tussen den wijnstok en den laurierboom, den olifant en den draak. Gieren hebben antipathie tegen zoete geuren; alzo is er in den goddeloze ene antipathie tegen Gods volk; zij haten de zoete geuren van hun genade. Het is waar de vromen hebben hun zwakheden, maar de goddelozen haten hen niet om deze, maar om hun leven met God, en van dezen haat komt openbare benadeling voort; de dief haat het licht, daarom zou hij het willen uitblazen.

Er was ene grote wijsheid in het gebed van J. Wesley: "Heere, indien ik strijden moet, laat het niet zijn met Uw volk." Wanneer wij tot onze vijanden hebben die de gelovigen haten, blijft ons de troost, dat God aan hun zijde niet is, en het is daarom wezenlijk licht.

Ofschoon mij een leger belegerde, en dit geschiedt thans werkelijk (2 Samuel 17: 24-26), mijn hart zou niet vrezen (Psalm 3: 7); ofschoon een oorlog tegen mij opstond, zich tegen mij verhief en ik zal zeker spoedig enen beslissenden strijd te strijden hebben (2 Samuel 18: 1 vv.), zo vertrouw ik hierop, zo ben ik vol vertrouwen.

Eén ding heb ik van den HEERE begeerd, dat is het doel mijner wensen, terwijl ik voor al het andere, dat mocht komen, mij niet bezorgd maak, dat zal ik zoeken: dat ik al de dagen mijns levens mocht wonen in het huis des HEREN, in een innig verkeer met dien God, die in de heilige tent op Zion Zijne woning heeft, om de liefelijkheid des HEREN te aanschouwen, en te onderzoeken 1) in Zijnen tempel.

De ware Israëlieten, ook van David's tijd vooral, die in de profeten-scholen verkeerd hadden, wisten, dat de plechtigheden van den Mozaïschen eredienst ook hare verborgene beduidenis hadden.

Wij moeten de vergaderingen der heiligen niet ingaan met het doel om te zien en gezien te worden, of alleen om den dienaar des Woords te horen, wij moeten in de verenigingen der rechtvaardigen zijn om meer te leren kennen van den geliefden Vader, van den verheerlijkten Zoon, van de verborgene werkingen des Heiligen Geestes, opdat wij Hem met meer liefde bewonderen en onzen groten God met dieperen eerbied verheerlijken.

Wat David hier uitspreekt is de wens, de bede van zijn hart, dat hij levenslang een gemeenzaam, innig verkeer met dien God mocht hebben, die in Zion's tent woont. Waarom?

Opdat hij zich zijn leven lang mocht verlustigen in de genadige openbaring van zijn Verbonds-God, die daar bovenal met geestesogen bij Geesteslicht wordt aanschouwd.

Want Hij versteekt, verbergt mij in Zijne hut als in een veilig toevluchtsoord, ten dage des kwaads; Hij verbergt mij in het verborgene Zijner tent, waar geen vijand of vervolger mij kan vinden; Hij verhoogt mij op enen rotssteen, plaatst mij daar, waar ik alle gevaren ver beneden mij heb.

De gunsteling van den vorst wordt groot door vele gunsten, giften, juwelen, posten, die deze hem geeft. De Christen wordt rijk in ervaringen, die hij als armbanden draagt en voor zijne rijkste juwelen houdt. Hij noemt de ene Eben Haëzer! -tot hiertoe heeft God mij geholpen," een ander "Naphtali" -ik heb geworsteld met God en overmocht; een ander "Gersom" -ik was een vreemdeling; een ander "Jozef" God zal er nog meer aan toevoegen; en een ander "Pniël" ik heb Gods aangezicht gezien. (1 Samuel 7: 12. Genesis 30: 8. Exodus 2: 22. Genesis 30: 24 en 32: 30). Ik ben bevrijd van den leeuw, daarom zal ik ook vrij zijn van den beer; van leeuw en beer, daarom ook van den Filistijn; van den Filistijn daarom ook van Saul; van Saul daarom God zal mij behoeden van elk kwaad en mij bewaren voor Zijn hemels koninkrijk.

In het tegenwoordig gevaar vertrouw ik naar Gods woord, naar de ervaring der vaderen en naar mijne eigene, dat ik gered zal worden. Ook nu zal mijn hoofd verhoogd worden boven mijne vijanden, die rondom mij zijn, zodat de overwinning voor mij zeker is (Psalm 18: 48 18.47), en ik zal, wanneer geschied zal zijn wat ik verwacht, in Zijne tent offeranden des geklanks 1) offeren, offeranden, begeleid door gejubel over de verkregene hulp (Numeri 10: 10); ik zaldankliederen zingen, ja psalmzingen den HEERE.

Onder offeranden des geklank hebben wij geen offers te verstaan, bij welke de priesters op de trompet blazen, want dit geschiedde niet bij offers van een enkel persoon, maar bij offers, die de gehele vergadering brachten. Maar het zijn offers van jubelende dankbaarheid. Offers wil hij brengen, waarin zijn dankbaarheid zich openbaart, en voor zijn Redder, die zich zo heerlijk te aanschouwen gaf, wil hij dankliederen zingen met begeleiding van snarenspel.

David voorspelt hier, door het geloof alleen, dat hij straks de lieflijkheden van het huis des Heren zal aanschouwen, dat hij uit alle zwarigheden gered, den Heere de ere van Zijn naam in Zijne tent geven en brengen zal.

7.

II. Vs. 7-12. David gevoelt het wel bij deze vlucht, die zijn geloof neemt, en hij heeft het ook aan het slot van het vorig gedeelte zich wel uitdrukkelijk voor den geest gesteld, dat hij naar het lichaam nog op aarde is, en daar te midden van grote noden en zwaren druk. De geest in hem is gewillig, zich van alle angsten en zorgen te ontslaan, maar het vlees is zwak en de gevaren, door welke hij bedreigd is, moeten hem ter harte gaan, anders ware zijn geloof vermetelheid. "Wij zouden ons in hem niet kunnen vinden, zo hij in dezelfden triomferenden toon, in welken hij begonnen was, ware voortgegaan tot het einde." Daarom volgt nu een tweede gedeelte, waarin de zanger wel hartelijk en vertrouwend, maar toch weemoedig en

met klachten God bidt, dat hij Zich Zijner ontferme en hem uit de handen rukke dergenen die met list en geweld zijn verderf zoeken.

Hoor, HEERE! mijne stem, als ik roep, nu de werkelijkheid, die ik in het geloof voorbijzag, met alle gevaren en verschrikkingen weer voor mijnen geest treedt, en wees mij genadig, en antwoord mij.

Mijn hart zegt tot U: Gij zegt tot Uwe gelovigen door den gehelen geest en inhoud Uwer Goddelijke openbaring (Deuteronomium 4: 29): "Zoek Mijn aangezicht 1); " Ik zoek Uw aangezicht, o HEERE! gehoorzamende aan Uw bevel en vertrouwende op de daarin gegevene belofte (Psalm 24: 6. Jes. 45: 19).

Wij zien hier dus dat God met ons moet beginnen vóórdat wij Hem kunnen aannemen. God moet Ons zoeken, vóórdat wij Hem kunnen zoeken. God moet eerst begeren, dat wij tot Hem zullen gaan, vóórdat wij voor ons in ‘t bijzonder onzen God kunnen nader komen. Gij zei: "Zoek Mij," en toen en niet vóór dien tijd zei mijn hart: "Ik zoek Uw aangezicht.".

De getrouwe kan niet spreken "Zoek Mij" en dan den biddenden teleurstellen. (Jes. 45: 19). Ik heb tot het zaad van Jakob niet gezegd: Zoekt Mij te vergeefs; Ik ben de Heere, die gerechtigheid spreekt; die rechtmatige dingen verkondigt. Indien Ahasveros zijne vrouw verzocht om te begeren, zou hij zeker niet nalaten haren wens te volbrengen. (Esther 7: 2); zo ook hier. Wanneer Christus den blinde roept om tot Hem te komen, Hem zijn leed te verhalen dan kan er met waarheid tot hem gezegd worden: "Heb goeden moed, sta op, Hij roept u." (Mark. 10: 49).

Verberg Uw aangezicht niet voor mij, want Gij wilt het tonen aan degenen, die het zoeken; keer Uwen knecht niet af, stoot hem niet af in toorn, gelijk Gij doet met degenen, die tegen U opstaan; Gij zijt mijne hulp van ouds af geweest, begeef mij dan ook thans niet, en verlaat mij niets o God mijns heils!

Het is een gezegende zaak Gods ware knechten te zijn. Bedenk wat de koningin van Scheba zei van Salomo’s dienaars (1 Koningen 10: 8)."Gezegend zijn deze uwe knechten." Welnu Christus Jezus is groter dan Salomo (MATTHEUS. 12: 42), en dus een zoveel beter meester. Goede aardse meesters zullen goede knechten eren gelijk geschreven staat Spreuken 27: 18: "die zijnen heer waarneemt zal geëerd worden," en Spreuken 17: 2: "een verstandig knecht zal in het midden der broederen erfenis delen." Maar al zijn sommige meesters Labans en Nabal’s God zal zo niet zijn; Joh. 12: 26: "Waar Ik ben, aldaar zal ook Mijn dienaar zijn." "Indien iemand Mij dient, de Vader zal hem eren." (zie Luk. 12: 31). De waakzame dienstknechten zijn gezegend; hun Meester zal hen doen zitten aan den maaltijd en zal komen en hen dienen (MATTHEUS. 25: 21, 23): "Wel gij goede en getrouwe dienstknecht, ga in de vreugde uws Heren."

Want mijn vader en mijne moeder hebben mij verlaten, maar de HEERE zal mij aannemen, Hij zal den ronddwalenden in bescherming nemen (Jozua 20: 4. Richteren 19: 15 vv.).

Hiermede moet dezelfde gedachte, die wij in Jes. 63: 16 ontmoeten, op individualiserende wijze worden uitgedrukt. Als David naar hulp uitziet, is hem zijn God de eerste en de laatste, en staat hij aldus tegenover de ongelovige wereld, voor welke God, wanneer zij aan Hem denkt, slechts een aanvulsel tot alle andere helpers is.

In iedere zware beproeving ondervindt de lijder het wel in meerdere of mindere mate, dat hij van mensen verlaten wordt, dat zij hem "slechte vertroosters" zijn; en is zulks in waarheid het geval niet, dan schijnt het hem toch zo voor zijn gevoel, en juist dit verhoogt zijnen kommer. (Job. 19: 13-19).

Want mijn vader en mijne moeder hebben mij verlaten, maar de HEERE zal mij aannemen, Hij zal den ronddwalenden in bescherming nemen (Jozua 20: 4. Richteren 19: 15 vv.).

Hiermede moet dezelfde gedachte, die wij in Jes. 63: 16 ontmoeten, op individualiserende wijze worden uitgedrukt. Als David naar hulp uitziet, is hem zijn God de eerste en de laatste, en staat hij aldus tegenover de ongelovige wereld, voor welke God, wanneer zij aan Hem denkt, slechts een aanvulsel tot alle andere helpers is.

In iedere zware beproeving ondervindt de lijder het wel in meerdere of mindere mate, dat hij van mensen verlaten wordt, dat zij hem "slechte vertroosters" zijn; en is zulks in waarheid het geval niet, dan schijnt het hem toch zo voor zijn gevoel, en juist dit verhoogt zijnen kommer. (Job. 19: 13-19).

Want mijn vader en mijne moeder hebben mij verlaten, maar de HEERE zal mij aannemen, Hij zal den ronddwalenden in bescherming nemen (Jozua 20: 4. Richteren 19: 15 vv.).

Hiermede moet dezelfde gedachte, die wij in Jes. 63: 16 ontmoeten, op individualiserende wijze worden uitgedrukt. Als David naar hulp uitziet, is hem zijn God de eerste en de laatste, en staat hij aldus tegenover de ongelovige wereld, voor welke God, wanneer zij aan Hem denkt, slechts een aanvulsel tot alle andere helpers is.

In iedere zware beproeving ondervindt de lijder het wel in meerdere of mindere mate, dat hij van mensen verlaten wordt, dat zij hem "slechte vertroosters" zijn; en is zulks in waarheid het geval niet, dan schijnt het hem toch zo voor zijn gevoel, en juist dit verhoogt zijnen kommer. (Job. 19: 13-19).

Boven alles bid ik U: HEERE! a) leer mij Uwen weg, en leid mij in het rechte pad, en doe dit in ‘t bijzonder om mijner verspieders wil, die opmerkzaam al mijne schreden vervolgen en zo gaarne verwerkelijkt zagen, wat zij mij toelichten en toewensen.

Psalm 25: 4; 81: 11; 119: 33, enz.

Geef mij niet over in de begeerte mijner tegenpartijen, die het op mijnen ondergang toeleggen; want valse getuigen zijn tegen mij opgestaan (2 Samuel 15: 3 v.; 16: 8), mitsgaders die wrevel uitblaast, die met de kunsten van bedrog en leugen ook openlijk geweld verbindt.

David mocht aan zijne vele vijanden, die al zijne schreden met opmerkzaamheid beloerden, gene aanleiding geven, dat zij hem zagen struikelen en vallen, daar zij anders uit het gevolg zouden besluiten, dat hij schuldigen van God verlaten was.

13.

III. Vs. 13 en 14. O, hoe ongelukkig en verloren-zo gevoelt David nog ten laatste op het levendigst-ware hij in zijnen hoogst gevaarlijken toestand, wanneer hij niet in het geloof stond! Maar hij heeft het geloof, dat alles nog gelukkig zal en wekt zich zelven op, ook onder moeilijke omstandigheden geduldig te wachten en op ‘s Heren hulp te hopen.

Naar den mens beschouwd is mijn toestand wanhopig. Zo ik niet had geloofd, dat ik het goede, de zegeningen en weldaden (volgens ene andere verklaring: "de goedertierenheid) des HEREN zou zien in het land der levenden 1), ik ware vergaan 2).

Helaas! welk een land van levenden is dit, waarin meer doden dan levenden zijn, meer onder den grond dan daarboven, waar de aarde voller is van graven dan van huizen; waar het leven bevende ligt onder de hand des doods, en waar de dood macht heeft om over het leven te heersen! Neen, mijne ziel! daar alleen is het land der levenden, waar gene andere dan levenden zijn, waar gene Kerk is die strijdt, maar ene die triomfeert; inderdaad ene Kerk, maar geen kerkhof, omdat er geen dood is, noch iemand, die zou kunnen sterven; waar het leven niet passief is, noch de dood actief; waar het leven gekroond is en waar de dood is verslonden tot overwinning. (R. BAKER).

Het bijvoegende in onze vertaling: "ik ware vergaan" staat niet in den grondtekst; "dit fatale woord kwam over des zangers lippen niet: voordat hij het uitgesproken heeft, verheft zich de stem in zijn binnenste, die hem vermaant in het vertrouwen op den Heere dien hij als den enigen grond zijner hoop genoemd heeft, steeds vaster te worden." Ene gelijke aposiopesis (verzwijging van den nazin) vindt men Genesis 50: 15. De Masorethen (Joodse tekstverklaarders) hebben zich in deze aposiopese niet kunnen vinden, en boven het eerste woord van dit vers de zogenaamde puncta extraordinaria geplaatst, ten teken, dat zij niet verstonden, wat het woord moest betekenen.

a) Wacht dan, o mijne ziel! 1) op den HEERE: zijt sterk, en Hij zal uw hart versterken, Ja wacht op den HEERE; Hij zal het niet tot het uiterste laten komen.

Jes. 25: 9; 33: 2. Habakuk. 2: 3.

De dichter spreekt zich zelven aan, alsof het gelovige deel der ziel het vreesachtige en zwakkere opwekt.

Er kan aan getwijfeld worden, of David de rede van zich zelven overbrengt op anderen en door zijn voorbeeld hen opwekt tot sterkte en tot standvastig geduld, zoals op het einde van Psalm 31: 19, nadat hij over zich in het bijzonder heeft gesproken, het overbrengt op alle vromen. Maar dewijl hier in het enkelvoud wordt gesproken, geeft hij geen enkel bewijs aan, waarom het geoorloofd is, de rede op anderen over te brengen en komt het mij waarschijnlijk voor, dat hij zich zelven prikkelt tot geloofsvertrouwen, opdat hij nooit in zijn gemoed zou wankelen.

PSALM 28.

GEBED TEGEN VALSE MENSEN.

Een Psalm van David, eveneens uit den tijd van Absaloms opstand, als de dag van den beslissenden slag in het bos van Efraïm nader kwam (2 Samuel 16: 23).

In den nauwsten samenhang met de beide vorige Psalmen, staat de voor ons liggende. Was aan het slot van Psalm 27 David's toestand vol van zo grote gevaren, dat hij zich reddeloos verloren moest achten, zo hij niet op den Heere gehoopt had, zo roept hij hier aanstonds bij het begin uit zulk een toestand ten hemel. Was in Psalm 26 de hoofdgedachte, dat God wat innerlijk gescheiden is, niet door gelijkheid van lot met elkaar kon verbinden, niet der bozen en der rechtvaardigen lot kon vermengen, zo is dezelfde gedachte hier degene, die David met vertrouwen doet bidden. Hierbij komt iets nieuws: David erkent zich zelven niet slechts voor enen verdrukten rechtvaardige maar voor den verdrukten koning van Israël; zijn ondergang zou die van Israël zijn even als zijne redding die van zijn volk. Dat maakt dus zijne bede tot voorbede, en geeft aan zijn gebed bijzonderen nadruk bij Hen, tot Wie hij het richt.

Vs. 1-5. David laat ene bede ene genadige verhoring voorafgaan, daar hij zonder deze aan een reddeloos verderf zou prijs gegeven zijn. Hij strekt daarop zijne biddende handen naar het Allerheilige op Zion, want daar is de Heere gezeten op de arke des verbonds tussen de Cherubs; van daar heeft hij beloofd, Zijn volk te zegenen en het antwoord te geven. Wat hij nu bidt en smeekt is dit, dat de Heere hem, den rechtvaardige, niet van dat lot zou willen blootstellen, dat den bozen bestemd is; veeleer mocht Hij de verdiende straf van ondergang over hen laten komen, die boosaardig handelen en des Heren werk trachten te vernietigen.

Tot U roep ik in dezen bijna wanhopigen toestand, HEREN! mijn rotssteen 1), onbeweeglijke grond mijner hope en mijn Beschermer (Psalm 18: 3; 32: 47),houd U niet als doof van mij af, dat Gij mijne bede om redding met geen antwoord zoudt verwaardigen; a) opdat ik niet, zo Gij U van mij stil houdt, vergeleken worde met b) degenen, die in den kuil, den Scheool (Job 9) nederdalen.

Psalm 143: 7. b) Psalm 30: 4.

Het is duidelijk, dat David hier zijne bede, zijn smeken grondt op de onwankelbare trouw van God, terwijl hij het gevaar, waarin hij verkeert, Gode voorhoudt, om hem ter hulpe te snellen. De Trouw Gods, die onveranderlijk is als de rotssteen, ja, nog onveranderlijker, is de

grond, waarin hij door genade het anker van zijn hoop en van zijn ootmoedig geloofsvertrouwen uitwerpt.

Hoor de stem mijner smekingen, als ik tot U roep, als ik mijne handen biddende ophef, naar de aanspraakplaats Uwer heiligheid, in de richting van het Allerheilige, waar Gij Uzelven voor Uw volk toegankelijk gesteld hebt (Dan. 6: 10. Exodus 25: 22. 1 Koningen 6: 16).

Dat de zanger de handen niet ten hemel opheft, maar naar het Allerheilige, waar de arke des Heren is, is niet anders te beschouwen, dan wanneer wij God in Christus aanroepen. God had in neerbuigen de liefde om de zwakheid van Zijn volk, dat zich slechts door middel van het zichtbare tot het onzichtbare kon verheffen, in het midden van hen als het ware ene gedaante aangenomen, ten voorbeeld van de menswording Zijns Zoons, door welke de behoefte, die diep in het wezen der menselijke natuur ligt, op oneindig meer reële wijze bevredigd werd.

Dit is de stem van mijn smeken, die Gij moogt verhoren van den troon Uwer genade: Trek mij niet weg met de goddelozen en met de werkers der ongerechtigheid, breng niet over mij het verderf, dat naar Uw heilig woord slechts de bozen treft; behandel mij niet als hen, a) die van vrede spreken met hun naasten, maar kwaad is in hun hart, gelijk mijne vijanden mensen van die soort zijn (2 Samuel 15: 6,12).

Psalm 12: 3. Jer. 9: 8.

Geef hun integendeel, terwijl Gij mij afzondert van hun lot, gelijk Gij mij innerlijk van hen afgescheiden hebt (Psalm 26: 4 vv.), naar hun doen, en naar de boosheid hunner handelingen; geef hun naar hunner handen werk, doe hun vergelding tot hen wederkeren (vgl. 1 Koningen 9).

Die waken om niet met de zondaars in hun zonden te delen hebben reden om te hopen, dat zij niet in hun plagen zullen delen. (Openbaring 18: 4).

David spreekt dit uit in de vaste en zekere overtuiging, dat zijn zaak een rechtvaardige zaak is, en die zijner vijanden een onrechtvaardige. Dat zij vroeger wel vriendschap voor hem hebben gehuicheld, maar nu in al hun valsheid openbaar worden. David vraagt nu, dat de Heere God, die valsaards moge bezoeken, door te tonen, dat Hij met hem is en hem doet zegevieren over alle zijne vijanden. Vandaar dat de bede om vergelding niet voortkomt uit persoonlijken haat, maar uit ijver en liefde voor Gods rechtvaardigheid.

Geef hun integendeel, terwijl Gij mij afzondert van hun lot, gelijk Gij mij innerlijk van hen afgescheiden hebt (Psalm 26: 4 vv.), naar hun doen, en naar de boosheid hunner handelingen; geef hun naar hunner handen werk, doe hun vergelding tot hen wederkeren (vgl. 1 Koningen 9).

Die waken om niet met de zondaars in hun zonden te delen hebben reden om te hopen, dat zij niet in hun plagen zullen delen. (Openbaring 18: 4).

David spreekt dit uit in de vaste en zekere overtuiging, dat zijn zaak een rechtvaardige zaak is, en die zijner vijanden een onrechtvaardige. Dat zij vroeger wel vriendschap voor hem hebben gehuicheld, maar nu in al hun valsheid openbaar worden. David vraagt nu, dat de Heere God, die valsaards moge bezoeken, door te tonen, dat Hij met hem is en hem doet zegevieren over alle zijne vijanden. Vandaar dat de bede om vergelding niet voortkomt uit persoonlijken haat, maar uit ijver en liefde voor Gods rechtvaardigheid.

Niet zonder reden, daarvan ben ik mij bewust, richt ik zulk ene bede tot den Heere; omdat zij niet letten op de daden des HEREN, noch op het werk Zijner handen (Jes. 6: 12; 22: 11), zo zal Hij hen afbreken en zal hen niet bouwen.

Zonder twijfel denkt David voornamelijk daaraan, dat zij smadelijk miskennen, hoe heerlijk en genadig God op nieuw hem voor Zijnen uitverkorene verklaard heeft. Hij heeft 2 Samuel 7 de belofte ontvangen, dat God hem een huis zou bouwen, d.i. zijn koninkrijk eeuwig bevestigen zou. De Absalomieten zijn in opstand tegen het Goddelijk besluit, daarom zullen zij het tegenovergestelde van de aan David gegevene belofte ondervinden. Jehova zal hen afbreken en zal hen niet bouwen; de Heere zal deze Dynastie, die tegenover God is opgericht, in haar ontstaan vernietigen.

Op Zijn werk moet gij schouwen, zal uw werk ooit bestaan.

6.

II. Vs. 6-8. Wat voor David aan het slot zijner bede in het vorige gedeelte duidelijk geworden is, dat God degenen, die in de plaats van het koninkrijk der belofte een koninkrijk van geweld in Israël willen oprichten, afbreken moet en hen nimmer zal bouwen, maakte hem zo zeker van de verhoring van zijn hulpgeschrei, dat hij nu reeds den Heere als zijnen Heiland en dien zijns volks in een lof- en danklied prijst, als ware het oproer reeds gedempt en de koningstroon weer in zijn bezit.

Geloofd 1) zij de HEERE, want Hij heeft de stem mijner smekingen gehoord, zodat ik heb, waarom ik Hem (vs. 2 vv.) gebeden heb.

Hierom spreekt David het weer uit, dat hij het bewustzijn van de verhoring des gebeds heeft ontvangen. Ja, midden in de benauwdheid kan hij zingen van Gods macht en kracht, en ziet hij al zijne vijanden hem weer onderworpen. Dit is Gods werk en daarom moet hij nu reeds het, "geloofd zij de Heere" doen horen.

De HEERE is, daarvan ben ik mij op nieuw bewust geworden, mijne sterkte en mijn schild; op Hem heeft mijn hart vertrouwd en ik ben geholpen; dies springt mijn hart van vreugde, en ik zal Hem met mijn gezang loven.

Uit het leed komt het lied voort, en uit het lied de lof van Hem, die het leed afwendde.

Dit nu is de inhoud van mijn lied: De HEERE is hunlieder 1) Sterkte, de sterkte van mijn volk; want Hij heeft het bewaard van het verderf waarin zij zouden gestort zijn, en Hij is de Sterkheid der verlossingen Zijns Gezalfden, den koning Zijns volks (Psalm 18: 51).

Zie hier weer de ware koning en herder van zijn volk. Eigen geluk vergeet hij als het ware, om het geluk van zijn volk. Zijn persoon staat op den achtergrond, zijn koningschap op den voorgrond, en in dat koningschap het volk, waarover hij koning is. David ziet in zijn redding, de redding van zijn dierbaar volk.

9.

III. Vs. 9. Ten slotte volgt nog ene bede voor de toekomst na de redding. Gelijk de Heere in deze redding gedaan heeft, zo doet hij ook verder ten alle tijde en tot in eeuwigheid, namelijk dat hij Zich betone te zijn, de Helper en Zegenaar, de Herder en Regeerder van Zijn volk, dat Hij; Zich ten erve verkoren heeft,

Verlos, o Heere! Uw volk, dat Gij op nieuw wilde redden, en zegen Uwe erve, dit volk, dat Gij U verkoren hebt uit alle volken der aarde (1 Koningen 8: 51, 53), en weid henzelf, o opperste Herder! en geef Uwe schapen niet in handen van huurlingen, en verhef hen tot in eeuwigheid, draag ze gelijk Gij steeds deed (Deuteronomium 5: 31), op Vaderarmen door alle verderf heen tot de eeuwige hoogte, hun door U toegedacht (Psalm 3: 9).

Dit vers is overgegaan in het Ambrosiaanse loflied, of in het: Te Deum laudamus. Israël's heil en zegen stonden op het spel, maar Israël is Gods volk en erfdeel; -moge dan de Heere Zijn volk te allen tijde zegenen en gelukkig maken. Afvallig geworden van David, was het als een weerloze kudde, in de handen van huurlingen gevallen, -moge Hij voortaan Zich steeds als een Herder betonen, het in Zijn armen dragen en beschermen.

PSALM 29.

DE PSALM DER ZEVEN DONDERSLAGEN.

Een Psalm (Psalm 3: 1) van David.

"De Heere is hunlieder sterkte," zo heette het in Psalm 28: 8 en: "de Heere zal Zijn volk sterkte geven," zo horen wij aan het slot van dezen 29sten Psalm. Beide Psalmen staan alzo, gelijk zij op elkaar volgen, ook in ene zekere inwendige betrekking tot elkaar. Volgens den verderen inhoud en naar den tijd van 't ontstaan behoort echter Psalm 29 veelmeer tot Psalm 8 en 19 aan de ene zijde en tot Psalm 33 aan de andere (1 Koningen 1: 1) en neemt met reden de derde plaats onder deze vier bij elkaar behorende Psalmen in. Hadden wij; in Psalm 8 een nacht-lied van den hoogbejaarden koning voor ons, dat de scheppingsgeschiedenis uit Genesis tot een gebed maakt, en in Psalm 19 een lied, dat bij het zien van den hemel bij dag gemaakt is, waarin de zanger, die zich in het aanbrekend zonlicht verheugt, zich voor het dagwerk, dat hem wacht, in het licht der Goddelijke wet stelt; zo heeft het Psalm 29 met een ander natuurverschijnsel te doen, met een onweder, dat geweldig opkomt, en zich vreselijk ontlast.

Gelijk nu Psalm 19 naast den God der openbaring in de natuur den God der bijzondere openbaring stelt, zo blijkt ook Psalm 29 niet bij het uitwendige majestueuze natuurverschijnsel staan, maar verneemt daarin ene betuiging van Jehova, den God der bijzondere openbaring, die, gelijk in den hemel, ook op aarde Zijne gemeente heeft. Zij, deze gemeente des Heren, een tegenbeeld der ark ten tijde van den zondvloed, is ene plaats des vredes, en geen voorwerp van het vonnis des Goddelijken toorns, terwijl het daarbuiten dondert en bliksemt.

Vs. 1 en 2. De zanger, verdiept in de beschouwing van het opstijgend onweder, richt zijne oproeping om God te loven het eerst tot de hemelse gemeente, tot de gehele ontelbare menigte van hogere geesten, want zij, die den troon Gods omringen en zich onmiddellijk op de plaats bevinden, van waar de donder als woorden der Goddelijke macht klinkt, en waar alle Goddelijke beslissingen worden voorbereid, zien des Heren werk als in zijnen oorsprong, en verstaan het naar zijn werkelijk doel.

Geeft den HEERE, gij kinderen der machtigen! gij godenzonen 1), die als het ware het hemelse huisgezin van God vormt, gij engelen (Psalm 89: 7; 103: 20 v.); a) geeft den HEERE eer en sterkte, geeft Zijne heerlijkheid en macht, die zich in de geschapene wereld openbaart, in lof en prijs als ene blijde echo weer.

Psalm 96: 7,8.

Of: de voornaamste der priesters, zie vs. 2.

Geeft den HEERE de ere Zijns naams, looft Hem, die zich door de openbaring Zijner heerlijkheid en macht enen naam gegeven heeft, aanbidt den HEERE in de heerlijkheid des heiligdoms (liever: "in heilig feestgewaad," Exodus 28: 23. 2 Kronieken 20: 21, of "priesterlijk gewaad),

Vergelijk het gebruik, dat van deze woorden in betrekking tot de volkeren in het algemeen of op het volk Gods in ‘t bijzonder in Psalm 96: 7 vv. en 110: 3 gemaakt wordt. Om de diepe gevoelens te verstaan waarmee het afkomend onweder David’s hart vervult, moet men zich een onweder voorstellen, gelijk dit in het Oosten, voornamelijk in ‘t bergachtige Palestina, veel grootser en ontzettender dan bij ons plaats heeft. De reiziger Wilson beschrijft ook zulk een uit de landstreek van Baälbek: "Ik werd door een onweder overvallen, alsof zich de sluizen des hemels geopend hadden; in een ogenblik kwam het op en woedde het met een geweld, dat aan het einde aller dingen deed denken. Over het gehele land was ene plechtige duisternis verbreid; de regen werd als in stromen naar beneden gegoten, en van de bergen afstortende werd hij door de ontzettende macht van den storm in dikke nevelwolken veranderd.".

3.

II. Vs. 3-9. Nu volgt de schildering van de openbaring der Goddelijke macht in het zich ontlastend onweder zelf, gelijk dit zich eerst boven in de lucht vertoont (vs. 3 en 4), dan de

hoogten en bergen in het noorden van het land aangrijpt (vs. 5-7) en ten slotte in de zuidelijk aan Palestina grenzende woestijn gezien wordt (vs. 3 en 9); dan doen de machtigen in den hemel gelijk zij aan het begin van den Psalm daartoe opgewekt waren en verkondigen Gods eer.

De stem des HEREN in het daar rollend onweder is op de wateren, op de in donkere, zware onweerswolken verzamelde watermassa 1) (Psalm 18: 12); a) de God der ere dondert; de HEERE is op de grote wateren.

Ex 9: 23.

Of: "op de zee, op den oceaan." Het onweder wordt hier juist beschreven, gelijk het doorgaans in Palestina zich vertoont; het komt op uit het Westen, over de Middellandse zee; het valt zwaar neer op den Libanon, en trekt van daar naar de Arabische woestijn.

Hij zegt niet, dat de zon dagelijks opgaat en door zijne stralen het levendmakende licht verspreidt; hij zegt niet, dat de regen zachtkens vliet, welke door haar sappen de aarde vaak groeizaam maakt, maar hij noemt den donder, de hevige winden en wat door hun schrikwekkende beweging de gemoederen der mensen in beweging brengt. God spreekt gewis in al Zijne schepselen, maar die stemmen vermeldt de Profeet, die door hun rumoer onze slaperigheid, of liever onze loomheid verbeteren. Want voornamelijk op hen heeft deze rede betrekking, die door hun onbuigzame hardheid alle kennis Gods, voor zover die in hen is, uitschudden. En de spreekfiguren drukken genoeg uit, dat David zich voorstelde, de hardnekkigheid door schrik ten onder te brengen, die anders niet vrijwillig wijkt. Driemalen toch drukt hij er op, dat de stem Gods in de grote en geweldige wateren gehoord wordt, en in het volgende vers voegt hij er bij, dat zij vol is van kracht en grote heerlijkheid.

De wateren zijn niet, die beneden op aarde zijn; aan welke toch zou men dan moeten denken? Waren die van de Middellandse zee bedoeld, zij zouden zeker in een zo aanschouwelijke tekening nader zijn aangeduid. Maar passend bij het begin des lieds is het te denken aan de watermassa in de dikke, donkere onweerswolken verzameld. Het dreunen van Jehova is, gelijk de dichter vs. 3b verklaart, de daarboven veroorzaakte donder, die voortrolt op de boven de aarde in het luchtruim zwevende zee.

De stem des HEREN 1) is met kracht; de stem des HEREN is met heerlijkheid, daar zij een krachtige, prachtige echo geeft, die ene openbaring, is van Zijne eigene kracht en majesteit.

Dit ontzagwekkend herhalen gelijkt op een rij van donderslagen; men meent het vreselijk geschut te horen van het hemelse vuren, salvo na salvo; terwijl de echo het gedruis op elke donderslag doet volgen.

Stem des Heren is ook het suizen der zachte koelte; de gehele natuur predikt Zijne heerlijkheid; door alles spreekt God tot den mens; maar omdat onze oren te doof zijn, wordt vooral dat als Zijne stem aangegeven waardoor Hij ook het duidelijkst toeroept, ook tegen ‘s mensenwil Zijne almacht en majesteit ons predikt.

De stem des HEREN breekt door het geweld van den nevensgaanden onweersstorm de cederen, die prachtigste en verhevenste onder de bomen; ja de HEERE verbreekt met zijne almacht, die in een ogenblik kan vernietigen al wat Hem in den weg staat, de cederen van Libanon, die de statelijkste onder alle cederbomen zijn.

Deze grote bomen Gods, die eeuwen lang de kracht van den storm doorstonden, die hun kolossale groene takken in het rijk van eeuwige sneeuw verheffen, zijn de eerste voorwerpen van de kracht der bliksemen, die gelijk men weet, het eerst de hoogste voorwerpen bezoeken.

En Hij doet ze, de bergen, van welke aanstonds nader zal gesproken worden, huppelen als een kalf; door de macht van het gekraak des donders springen zij als het ware in de hoogte (Jes. 35: 6). Hij doet den Libanon en Sirjon, den Anti-Libanon, hier genoemd naar zijn zuidelijk voorgebergte, den groten Hermon (Deuteronomium 3: 8 v), springen als een jongen eenhoorn 1) (Deuteronomium 33: 17).

In vs. 3 wordt de donder het eerst gehoord, terwijl in vs. 4 vermeld wordt, dat deze nader komt en in vs. 5 de losbarsting beschreven wordt, waarna de uitwerking in vs. 6-9 29.6-9 wordt gemeld. Wanneer hier van een huppelen van de bergen gesproken wordt, van den Libanon en Sirjon, dan wil de dichter daarmee zeggen, dat de toppen met bossen bedekt, schudden. Wij weten, dat als de donder gehoord wordt, het is alsof de aarde wordt bewogen.

De stem des HEREN houwt er vlammen vuurs uit, daar op elke bliksemstraal een donderslag volgt.

De kortheid van het vers is overeenkomstig aan het plotseling schitteren en ras verdwijnen van den bliksem.

De stem des HEREN, wanneer het onweder van het noordelijk gebergte naar het zuiden is afgedreven, doet de zich daar bevindende Arabische woestijn beven; zij, zo groot en vreselijk, dat zij niets dan schrik verwekt (Deuteronomium 1: 19; 8: 15; 32: 10), siddert nu zelf van schrik; de HEERE doet de woestijn Kades, door welke eens de kinderen Israël's trokken (Numeri 13: 1) beven1).

Van het noordelijk gebergte drijft het onweder naar het zuiden van Palestina, in de woestijn van Arabië, n.l. zoals 8b gezegd wordt, de woestijn bij Kades (K. Barnea), die wat men ook omtrent hare ligging moge bepalen, toch zeker bij de steile, westelijke helling van het Edomietische gebergte moet gelegen hebben. Deze woestijn brengt Jehova's dreunen, d.i. de onweersstorm aan het kronkelen, terwijl het zand dwarrelend voortgejaagd wordt en in het gebergte doet het, n.l. het hevig donderen en weerlichten, de hinden zich krommen, zodat ze in den angst ontijdig baren.

De stem des HEREN doet de hinden jongen werpen 1) in het naburige Edomietengebergte ten gevolge van den schrik, en ontbloot de wouden, daar hun tooi, bladeren en takken, door den onweersstorm worden afgerukt. Maar in Zijnen tempel, waar zich Zijn volk verzameld

heeft 2), zegt Hem een iegelijk eer 3), roept alles, terwijl deze heerlijke dingen en betoningen van Gods macht geschieden: "Ere, Majesteit."

Het kan niet verwonderen, dat een zo vreesachtig schepsel als de hinde, zozeer ontroerd is door dat ontzagverwekkende natuurtoneel, wanneer zelfs de stoutste man, die er bestaan heeft, beefde. Augustus, de keizer van Rome, was volgens Suetonius zo verschrikt als het donderde, dat hij zich in het vel van een zeekalf wikkelde, menende zich voor het licht te zullen beveiligen, en zich in ene verborgene kamer opsloot, totdat de storm was voorbijgegaan. De dwingeland Caligula, die soms den schijn aannam, alsof hij Jupiter zelven bedreigde, bedekte zijn hoofd of verborg zich onder een bed, en Horatius bekent, dat hij van het atheïsme teruggekomen was door den schrik voor donder en bliksem, welks uitwerkselen hij als altijd met schone woorden beschrijft. (Od. I, 1. 34).

Men kan dit verstaan van het hemelse heiligdom, waar de Engelen Hem lofzingen, of van de priesters, die in hun feestgewaad God loven. Zie vs. 1 en 2.

De tegenstelling van hinden en bossen leidt, gelijk het schijnt, tot de gedachte hoe de Heere bij het onweder Zijne macht over al het geschapene betoont, van het grootste tot het kleinste, zodat het grote Hem niet door zijne grootheid, het kleine niet door zijne kleinheid onbereikbaar is.

De uitdrukking "stem des Heren" keert zevenmaal weer; in Openbaring 10: 3 v. lezen wij van zeven donderslagen.

God sprak tot de kinderen Israël's van den Sinaï met begeleiding van donder, bliksem en dikke duisternis; de donder werd daarna bij de Hebreeën steeds beschouwd als de stem van Jehova.

Het aardse heiligdom is hier symbool van het hemelse. Gelijk de Engelen in den hemel bij het zien van de Majesteits Gods, Hem de ere van Zijn Naam geven, zo zegt hier David ook, dat Gods volk onder den indruk van de Majesteit Gods bij het vernemen van den donder en bij het aanschouwen van het weerlicht in het aards heiligdom Hem de ere geven. De goddeloze verbergt zich, maar de godvrezende buigt zich neer voor dien majestueuzen God.

Er is veel meer koninklijke macht in den donder van het woord dan in het woord van den donder; dit verschrikt tot overtuiging, maar het eerste tot behoudenis.

10.

III. Vs. 10 en 11. Ten slotte wordt de zo even geschilderde openbaring van Goddelijke macht op Zijn rijk toegepast en alzo onder het gezichtspunt der bijzondere openbaring geplaatst.

De HEERE heeft gezeten over den watervloed 1). "Hij, die als gebieder der natuur den zondvloed de aarde deed overstelpen, Hij vertoont Zich nog als dezelfde Machtige en

Hooggeduchte; " ja de HEERE zit op Zijnen troon, gelijk toen; Hij is a) Koning in eeuwigheid, door gerichten en door zegeningen Zijne macht op aarde bekend makende.

Psalm 10: 16.

Ongetwijfeld heeft de dichter hier het oog gehad op den zondvloed in de dagen van Noach, al is het waar wat Calvijn hierbij aantekent: "dat deze woorden ene verdere strekking hebben. Want naar zijn oordeel gast David verder, er aan herinnerende, dat ook de overstromingen, die de aarde met ondergang bedreigen, zo door de Voorzienigheid Gods getemperd worden, dat het blijkt, dat Hij zelf het bestuur altijd in handen houdt." David wijst dan hier op den God des heelals die tot in eeuwigheid als Koning heerst over alles wat bestaat, en die nooit het Verbond zal vergeten, wat hij in Noach met de ganse mensheid heeft opgericht.

De HEERE zal Zijnen volke, waaraan Hij beloofd heeft Zijne genade te zullen verheerlijken, sterkte geven; de HEERE zal Zijn volk zegenen met vrede, waarvan zinnebeeld en onderpand is de regenboog, die na het onweder zich in de wolken vertoont (Genesis 9: 8 vv.).

Er is drievoudige vrede, externa, interna, aeterna, tijdelijke, geestelijke en eeuwige vrede. Er is uitwendige vrede, de zegen; inwendige vrede, de genade; en eeuwige vrede, de heerlijkheid.

Het begin van den Psalm toont ons een geopenden hemel en den troon Gods in het midden van der Engelen lofgezang; het slot wijst ons op de aarde, te midden van de stem van Jehova, die alles doet beven. Zijn over innend en met vrede gezegend volk. Gloria in excelsis, (Ere zij God in de hoogte) is het begin, pax in terris, (vrede op aarde) het einde.

Van Jehova, Wiens macht en majesteit met zoveel verhevenheid in dezen Psalm ontvouwd worden, moeten wij met gelovig gebed sterkte verwachten om onze vijanden, zo wel de geestelijke als de vleselijke, te overwinnen, en alzo de zegeningen des vredes, die de vruchten van de overwinning zijn. Gij, o Christus! zijt de machtige God, en daarom de Vorst des vredes.

Oude kerkvaders verklaren onzen Psalm van het Evangelie, of van Gods Woord in ‘t algemeen, dat zij onder de stem des Heren in het middelste gedeelte verstaan; de zondvloed in het derde deel past men dan toe op het waterbad van den heiligen Doop (1 Petrus 3: 20 v.); van deze wijze van verklaring geldt hetzelfde, als wanneer men in Psalm 19, onder den hemel den hemel van de kerk en hare leraren en dienaren verstaat, dat dit toepassing en niet verklaring is.

PSALM 30.

DANKZEGGING VOOR GODS GOEDHEID IN KRUIS IN DROEFHEID.

Een Psalm, een lied der inwijding van David's huis, gezongen tot inwijding van de plaats op Moria, waar de tempel zou gebouw worden, welke reeds voorlopig in zoverre tot David's huis of offerplaats bestemd werd, dat hij voortaan daar zijnen godsdienst verrichtte (2 Samuel 25).

Even als in den vorigen Psalm de kinderen der machtigen werden opgewekt, om God te loven, zo in dezen 's Heren gunstgenoten; beide Psalmen behoren bovendien in zoverre bij elkaar, als in Psalm 29: 10 v. op het volk gewezen wordt, dat de Heere door gerichten heen, Zijne genade deelachtig maakt, en in Psalm 30: 6 uitdrukkelijk op den voorgrond gesteld wordt, hoe spoedig de liefde Gods jegens de Zijnen weer den toorn wegneemt, dien zij verdiend hadden.

2.

Vs. 2-4. De zanger geeft vooreerst in enige korte bondige zinnen, de aanleiding tot Zijn lof- en danklied te kennen, de Heere heeft hem genadig uit een groot gevaar gered. Het is het gevaar, om met zijn gehele volk en zijn rijk te gronde te gaan, dat hij zich en de zijnen berokkend heeft door de volkstelling, waartoe Satan hem aanporde, maar die hij afgewend had door het gebed, dat Gods Geest uit hem voortbracht. (2 Samuel 24: 1 vv. 1 Kronieken 21: vv.).

Ik zal U verhogen, HEERE! in mijn lied, want Gij hebt mij opgetrokken uit de diepte, waarin ik verzonken was, Uwe hand heeft mij weer verhoogd, en Gij hebt alzo mijne vijanden over mij niet verblijd
(Psalm 35: 19, 24 vv. Deuteronomium 26: 11); zij hadden het gaarne gezien, dat ik onder Uwen toorn ware bezweken.

Wat sommigen beweren, dat David, toen hij het paleis wilde inwijden, door een zware ziekte werd getroffen, steunt niet op een deugdelijken grond. Zelfs is het eerder uit de Heilige historie af te leiden, dat zodra hij zijn huis bewoonde, hij stil en zeer aangenaam heeft voortgeleefd.

Het is duidelijk, dat toen de Engel des verderfs duizenden wegraapte, ook David bevreesd was voor zijn leven. Ja, wij weten dat hij zelfs den Heere heeft gebeden, om Hem te treffen, daar niet zijn volk, niet zijne schapen, maar hij, de koning en herder de oorzaak was, dewijl hij tot de telling had bevel gegeven.

En nu, de Heere had zijn offer aangenomen en den Engel bevel gegeven, om zijn zwaard in de schede te steken. David zelf was gespaard gebleven. En daarom kan en zal hij er van getuigen, dat de Heere hem had opgetrokken, en niet toegelaten, dat zijne vijanden zich over hem hadden verblijd.

HEERE, mijn God! 1) ik heb in mijnen nood tot U geroepen, en Gij hebt mij genezen 2) Gij hebt mij geholpen en verheugd (vs. 12).

Merk op, welken naam het geloof kiest. -"Mijn God!" driewerf gelukkig hij, die den Heere zijn deel kan noemen. Zie hoe David's geloof zich verheft. Hij zong in vs. 2: "Heere!" in het derde is het: "Heere mijn God!" De hemelse muziek des harten is steeds klimmende, gelijk de rook pilaren, die van het reukaltaar oprijzen.

Dat zware lijden verschijnt onder het beeld van ene ziekte, de Heere, die het wegneemt onder het beeld van den geneesheer Jes. 6: 10. 2 Kronieken 36: 16.

HEERE! Gij hebt mijne ziel uit het graf, waarin ik zo goed als neergezonken was (2 Samuel 24: 1 vv.) opgevoerd; Gij hebt mij bij het leven behouden, dat ik in den kuil niet ben nedergedaald; met den enen voet stond ik reeds in het graf, maar Gij hebt mij tot het leven teruggeroepen.

David meende de grootheid der genade met gene andere woorden te kunnen uitdrukken, dan wanneer hij de duisternis van dien tijd met het graf en met de groeve vergeleek.

5.

II. Vs. 5-11. Terwijl David hierop, tot alle vromen, voor welke hij zingt, de opwekking laat horen, om zulk enen, God als hij Hem bevonden heeft, enen God, die na kort toornen op verrassende wijze, weer genade bewijst, met hem te prijzen, verhaalt hij uitvoeriger, wat hij beleefd heeft; hij denkt vooreerst aan de oorzaak, waarom de zware kastijding over hem gekomen is, daarna het gebed, dat hij uit de diepte zijner ellende tot God opgezonden heeft.

Psalmzingt met mij den HEERE, gij, Zijne gunstgenoten, tot wie mijn hart zich getrokken gevoelt (Psalm 16: 3), en die nu deelt in alles, wat mij wedervaart, en a) zegt lof ter gedachtenis Zijner heiligheid, die zich op nieuw aan mij verheerlijkt heeft.

Psalm 97: 12.

Want een ogenblik is er in Zijnen toorn; Zijne liefde is jegens de Zijnen zo groot, dat de openbaring Zijner gramschap slechts een ogenblik duurt (2 Samuel 24: 16), maar er is een leven in Zijne goedgunstigheid 1), die duurt zo lang men leeft; des avonds vernacht het geween, dan komt het bij ons en blijft den nacht, maar des morgens is er gejuich, bij het ontwaken komt plotseling een andere gast, namelijk de vreugde (2 Samuel 24: 15 vgl. Jes. 17: 54: 7 v.).

Dat het leven hier tegenover een ogenblik wordt gesteld is buiten geschil; en wordt daarom genomen voor een langen duur, of voor een voortduring van een langen tijd. David bekent echter, dat, indien God de Zijnen kastijdt, Hij niet slechts het harde der straffen matigt, maar ook terstond verzoend wordt en aan Zijn toorn een perk stelt. Zijne goedertierenheid en gunst nu verlengt Hij tot in lengte van dagen.

Ik, om hier, in tegenstelling van mijn door dit lijden op nieuw verkregen vertrouwen op God, op mijn vroeger zelfvertrouwen, de oorzaak der kastijding (2 Samuel 24: 2), te komen,

ik zei wel in mijnen voorspoed 1), die mij overmoedig gemaakt had (Deuteronomium 8: 11 vv.; 32: 15): Ik zal niet wankelen in eeuwigheid (2 Samuel .24: 1).

Voorspoed is meer aangenaam dan voordelig. Hij schijnt een liefelijke zomer, maar is inderdaad een verwoestende winter, die al de vruchten verteert, welke wij in den herfst der geheiligde droefheid geoogst hebben. Wij zijn nooit in groter gevaar dan in den zonneschijn van voorspoed. Wanneer alles naar onze wensen gaat en nooit de smart ons treft, is dit eerder een teken, dat God ons vergeet, dan een teken van Zijne tedere liefde.

Deze oprechte zelfbekentenis en ootmoedige zelf aanklacht van David is de sleutel tot verklaring van dit merkwaardige en bij alle geestverwanten van David zo geliefde lied. Wij horen eruit, dat de man naar Gods harte, die door den Heere hoog is opgericht, zich heeft schuldig gemaakt aan zelfverheffing en ijdel vertrouwen op zijn grootheid en macht. De Heere heeft zijne eer verhoogd, zijne macht uitgebreid, zijne rijkdommen vermeerderd. Hij deelt in buitengewonen voorspoed; de Heere heeft Zijn berg door Zijne goedgunstigheid vastgezet. David zinspeelt met die uitdrukking mijn berg op den berg Zion, waarop Jeruzalem, de hoofdstad des rijks en ‘s konings residentie lag. Zijne heerschappij en macht is daar verzekerd, zij staat wast, zij zal niet wankelen.

Want, HEERE! Gij had mijnen berg 1) door Uwe goedgunstigheid, Uwe vrije genade vastgezet, Gij had mijn rijk bekrachtigd en mijne heerschappij bevestigd (2 Samuel 5: 12; 24: 9); maar ik wilde het in mijne dwaasheid niet erkennen, dat alles door U alleen was, en toen gij Uw aangezicht verbergdet en in plaats van genade mij toorn liet ondervinden, zodat in korten tijd 70.000 man uit Israël vielen (2 Samuel 24: 15), toen werd Ik verschrikt, verplet.

De berg is de Zion, die door natuur en kunst sterk is, en deze is als slotberg emblema (zinnebeeld) van het Davidische rijk, zo als hij als tempelberg emblema van de kerk of de gemeente is.

Want, HEERE! Gij had mijnen berg 1) door Uwe goedgunstigheid, Uwe vrije genade vastgezet, Gij had mijn rijk bekrachtigd en mijne heerschappij bevestigd (2 Samuel 5: 12; 24: 9); maar ik wilde het in mijne dwaasheid niet erkennen, dat alles door U alleen was, en toen gij Uw aangezicht verbergdet en in plaats van genade mij toorn liet ondervinden, zodat in korten tijd 70.000 man uit Israël vielen (2 Samuel 24: 15), toen werd Ik verschrikt, verplet.

De berg is de Zion, die door natuur en kunst sterk is, en deze is als slotberg emblema (zinnebeeld) van het Davidische rijk, zo als hij als tempelberg emblema van de kerk of de gemeente is.

Tot U, HEERE! riep ik, in mijn gebed, dat mij de gewetensangst en de zware kastijding ontpersten, en ik smeekte tot den HEERE.

David, vroeger op beide oren slapende, begint, plotseling opgewekt, tot den Heere te roepen; even als het ijzer, wanneer het door lange rust roestig geworden is, niet eerder weer gebruikt kan worden, voordat het op nieuw in ‘t vuur gloeiend gemaakt en met den hamer geslagen is,

zo zal, wanneer eenmaal ene vleselijke gerustheid zich van den mens heeft meester gemaakt, niemand zich spoedig tot het gebed begeven, wanneer hij niet te voren door het kruis geslagen en gekastijd wordt.

Wat ik smeekte, was dit: Wat gewin is er in mijn bloed, in mijn nederdalen tot de groeve? Wat baat het U, wanneer Gij in Uwen toorn mij laat omkomen? Zal U het stof loven? Zal het Uwe waarheid verkondigen? (Psalm 6: 5 v. Jes. 38: 18 vv.).

In dit vers leren wij den vorm en de wijze van David's gebed. Het was een worstelen met God, een aandringen van redenen, een bepleiten van zijne zaak. Het was gene opeenhoping van leerstellingen, noch een verhaal van ervaringen, veel minder een slagen geven aan anderen, onder voorwendsel van tot God te bidden alhoewel al deze dingen voor heilige oefening worden gehouden bij sommige bijeenkomsten tot gebed. Hij worstelde met den Engel des Verbonds met sterk aanhouden, en daarom overwon hij. Hoofd en hart, oordeel en begeerte, geheugen en begrip waren alle in het werk om de zaak voor den God der liefde neer te leggen.

Zijne bede om levensverlenging was dus niet om aards bezit en genot, maar om Gods eer; hij vreesde den dood als het einde van den lof van God, want aan gindse zijde des grafs worden gene Psalmen meer gezongen. De Hades was in het Oude Testament nog onoverwonnen, de hemel nog niet geopend; in den hemel zijn de godenzonen Psalm 29: 1), maar toch niet zalige mensenkinderen.

11.

Vs. 11-13. Gelijk de angst van het geweten en de zwaarte der kastijding, David tot God gedrongen heeft, zo blijft bij nu ook aan het slot van den psalm bij God, deelt in ene aanspraak aan Hem de verhoring mede, welke zijn gebed gevonden heeft en maakt tevens zijn besluit bekend. om voor het ontvangen heil eeuwig dankbaar te zijn.

Hoor, HEERE! en wees mij genadig, HEERE! wees mij een Helper.

Gij, o Heere, mijn God, hebt genadig mijn gebed (vs. 13 v.) gehoord en mij mijne weeklage veranderd in ene rei, een vreugdedans (Exodus 32: 10. Richteren 11: 34); Gij hebt mijnen zak, waarin ik in boete en treurigheid mij even als de oudsten gekleed had (1 Kronieken 21: 16) ontbonden, en mij met blijdschap omgord 1), mij de vreugde als een gordel om de lendenen gedaan.

Is het te verwonderen, dat David zijne ziele uitstort in dezen lofzang, nadat hij op Arauna's dorsvloer weer heeft mogen aanschouwen, dat God verzoend was, toen de Engel des verderfs weer was weggetrokken en hij zijn huis den Heere mocht opdragen. Immers neen. De boeteling had mogen plaats maken voor den blijden zanger. De wolk, die hem verschrikt had, had Gods Almacht zelf door den adem Zijner liefde weggevaagd. -

Opdat mijne eer 1), mijne ziel (Psalm 7: 6)U psalmzinge, en niet zwijge, niet ophoude met loven en prijzen. Inderdaad zal zij ook nooit ophouden. HEERE, mijn God! in eeuwigheid zal ik U loven.

In het Hebr. Kavod. Dit betekent in proza wel eer, maar in poëzie ook hart, ziel, als het edelste van den mens (Psalm 16: 9; 57: 9; 108: 2. Genesis 49: 6). Betere vertaling is dan ook: Op dat mijne ziele U psalmzinge.

PSALM 31.

DE HOOP LAAT ONS IN GENEN NOOD BESCHAAMD WORDEN.

Een Psalm (Psalm 3: 1) van David, voor den opperzangmeester (1 Kronieken 25: 31).

De Septuaginta voegt bij dit opschrift ene heen wijzing naar 1 Samuel 23, 26 en 27. Zij heeft den bijzonderen toestand, waarin David zich toen bevond, in den hier bedoelden nood gevonden, toen hij in den woestijn van Maon door Saul omsingeld werd en daardoor gered, dat zijn vervolger door een inval der Filistijnen spoedig geroepen werd (vgl. Psalm 17). Wij kunnen ook gene meer gepaste aanleiding tot het ontstaan van dezen Psalm denken. Wanneer deze echter door zijne taal en elegische (klagende) weekheid herhaaldelijk aan Jeremia doet denken, zo is dit daaruit te verklaren, dat er hierin gene meer verwante natuurlijke en geestelijke karakters kunnen zijn, dan van David en Jeremia, de beide knechten van Jehova, wier edele, tedere zielen zo diep gevoelden, zo sterk in liefde verlangden en zo vele smarten ondervonden.

Gelijk in Psalm 30: 5, de zanger Gods gunstgenoten opwekt om met hem den Heere te loven, zo dringt hij hen hier in Vs. 24 om met Hem den Heere lief te hebben; en gelijk hij daar in Vs. sprak: "Ik zei wel in mijnen voorspoed," zo heeft hij hierin Vs. 23: "Ik zei wel in mijn haasten". Dit was waarschijnlijk de reden, waarom deze beide Psalmen, die, wat den tijd en de omstandigheden van hun ontstaan betreft, zo verre van elkaar verwijderd zijn, naast elkaar zijn geplaatst.

2.

Vs. 2-9. Terwijl David vooraf zijne bede om redding uit de aanwezige noden met weinige woorden uitspreekt, en haar grondt op het vertrouwen, dat hij op den Heere heeft (vs. 2), beschouwt hij dit vertrouwen nader, om van de verhoring zijner bede te zekerder te zijn. Omdat de Heere zijn God is, wie zich met onvoorwaardelijk vertrouwen overgeeft, zal en moet de Heere hem ook helpen, want hij kan het in Hem gestelde vertrouwen niet beschamen, gelijk dit de ijdelheden der leugen doen; zo verheugt David zich reeds in ‘t vooruitzicht van de redding, die hij zonder te twijfelen verwacht.

Op U, o HEERE! a) betrouw ik, laat mij niet beschaamd worden in eeuwigheid 1); help mij uit door Uwe gerechtigheid, volgens welke Gij, die op U vertrouwen, niet kunt laten omkomen, gelijk de verachters van Uwen naam (Psalm 17: 1; 26: 9 vv.).

Psalm 22: 6; 25: 2,3; 71: 1,2. Jes.49: 23.

Eeuwig beschaamd te worden komt den dienaren Gods, ondanks al hun zonden van zwakheid, niet toe. Voorbijgaand lijden kan, ja moet God den Zijnen doen toekomen, maar Hij moest geen God zijn, wanneer Hij hen aan den ondergang wilde prijsgeven; deze komt slechts den bozen toe, niet degenen, die hun vertrouwen op God stellen.

Neig, o Heere! Uw oor (Jes. 37: 17) tot mij, red mij haastelijk, want het is reeds tot het uiterste gekomen, vs. 10 vv. Wees mij tot enen sterken rotssteen, tot een zeer vast huis, ene vesting, om mij te behouden.

Kehila was ene vaste stad, (zie vs. 22 1) en wordt beschreven als poorten en grendels hebbende (1 Samuel 23: 7). David was binnen haar verraden. Nu David de enige vaste stad, die zijne toevlucht kon zijn, had moeten ontvluchten, ging hij sterven. God moest nu alleen zijne sterkte, zijn burcht en vesting wezen, hem leiden en voeren, waar hij veilig zou wezen, hem uit alle strikken zijner vijanden verlossen, en aan God alleen kon hij zijn leven aanbevelen.

Hier leren wij, hoe de kinderen Gods met hunnen lieven Vader plegen te spreken, namelijk gelijk de ene vriend met den anderen; als een kind met zijnen vader: "mijn lieve Vader, neig Uwe oren tot mij!" Ziet, dat doet het geloof, het kinderlijk vertrouwen en de liefde, deze omvat den Heere en valt Hem om den hals: "O lieve God, Gij weet en kent alleen mijnen nood, U wil ik het alleen klagen en als in het oor fluisteren."

Het behoort tot den aard van een hartelijk gebed, dat God daarbij op het levendigst vertegenwoordigd wordt, zodat Hij in de gebeden der vromen van het Oude Testament reeds vóór de menswording van het Woord (Joh. 1: 1 vv.), als het ware vlees en bloed aannam. Hieruit is het te verklaren, dat wij juist in de Psalmen de sterkste zogenaamde Anthropomorphismen en Anthropopathismen (uitdrukkingen, in welke aan God menselijke leden of menselijke gewaarwordingen toegekend worden) vinden. Worden er gene anthropomorphismen van het gevoel gevonden, zo is dit even zo verwerpelijk, ja nog meer te verwerpen, dan de dogmatische anthropomorphismen; deze ontmoeten aan den drempel des Ouden Testaments het verbod om beelden te maken, dat op het absolute Geest zijn van God rust. De vermijding van Anthropomorphismen des gevoels, de onbekwaamheid, om zich van deze met innerlijke waarheid te bedienen, heeft zijn oorsprong in praktisch Atheïsmus.

Latijn: "Esto mihi" Daarvan heeft de Zondag vóór de vasten (ook Quinquagesima genoemd) zijnen naam, terwijl op dezen Zondag de verzen 3 en 4 van onzen Psalm in verbinding met vs. tot introïtus gebruikt werden.

Want ik heb gene andere toevlucht dan U; Gij Zijt mijne Steenrots en mijn Burg in alle toestanden en omstandigheden mijns levens, daarom moet Gij het ook in den tegenwoordigen, geheel buitengewoon zwaren toestand voor mij zijn; leid mij dan, en voer mij, om Uws naams wil (Psalm 23: 3).

Leid mij om Uws naam wil, overeenkomstig den roem van Uwe macht, waarheid en goedheid. Leid mij als een herder een dwalend schaap, als een opperhoofd de krijgsscharen, of gelijk een gids den onwetenden den weg wijst (Genesis 24: 27. Nehemia 9: 12, 13. Psalm 3; 73: 24). Bestuur mijne beraadslagingen mijne neigingen en mijne gedachten.

Onze belijdenis zegt, wat wij van God weten en leren, ons gebed wat wij van God geloven en hopen, ons leven, hoe wij God liefhebben en eren.

Hoe vele gebeden, niet minder vol vertrouwen dan dit, zullen reeds ten hemel gestegen zijn, zonder het einde van het lijden bewerkt te hebben? Des te meer moet men het vertrouwen bewonderen, dat zich met elke nieuwen dag van smart onverzwakt verheft, hoewel, duizendmaal afgewezen, het minder zwaar zou zijn, duizendmaal tot dezelfde deur terug te keren, zodra men met die zekerheid, welke David hier uitspreekt, wist, dat er gene andere deur des heils was.

Doe mij uitgaan uit het net, dat zij, mijne vijanden, voor mij verborgen hebben, om mij heimelijk te vangen (vgl. 1 Samuel 23: 21-23), want Gij zijt mijne Sterkte, en kunt alleen alle listige pogingen verijdelen.

In Uwe beschermende en bewarende hand beveel ik mijnen geest, dat deel van mijn wezen, dat onmiddellijk uit U zijnen oorsprong nam en waardoor ik uit U en in U mijn leven bezit, en met mijnen geest ook ziel en lichaam; gij hebt mij verlost, ik weet het, dat Gij reeds mijn gebed verhoord hebt en het even goed is, als ware reeds de redding aanwezig, HEERE, Gij God der waarheid! (Hebr. 11: 1).

Dit is het woord des gebeds, waarmee de stervende Christus Zijn leven uitblies (Luk. 23: 46). David beveelt zijnen geest aan God om niet te sterven, de andere David daarentegen, om stervende niet te sterven, maar Zijn in Gods hand geborgen leven van ‘t verheerlijkte, ‘t geestelijke lichaam in onvergankelijke kracht en helderheid weer te ontvangen. Met dezelfde woorden des gebeds hebben niet alleen vóór den dood, maar ook midden in den dood Polycarpus, Bernhard, Husz, Luther, Melanchton en andere gelovigen hun vertrouwen uitgesproken. "Zalig diegenen," zegt Luther, "die sterven niet alleen voor een Heere, als de martelaars, niet alleen in den Heere, gelijk alle gelovigen, maar ook met den Heere, gelijk diegenen, die met het woord: "In Uwe handen beveel ik mijnen geest," den adem uitblazen.

Wederom geeft David zijn geloof aan God aan en getuigt, dat hij zoveel eer toekent aan de Voorzienigheid Gods, dat hij alle zijne zorgen daarbij neerlegt. Want wie zich overgeeft in de hand en bescherming Gods, stelt Hem niet alleen tot een gebieder over leven en dood, maar neemt ook onder alle gevaren tot Zijne bescherming de toevlucht.

Waar David zo spreekt is hij in zijn lijden en doodsgevaren het voorbeeld ven den Messias. De lijdende Christus beveelt stervende op Golgotha, met die woorden Zijnen geest in ‘s Vaders handen. Dit woord van David, omdat het in Christus als Hoofd der gemeente zijne vervulling heeft gekregen, heeft reeds vele heiligen midden in den dood tot een sterke vertroosting verstrekt, als zij er hun vertrouwen op den Heere mede uitspraken.

Ik haat degenen, die op valse ijdelheden 1) (Hebr. "ijdelheden der nietigheid), op nietige leugens acht nemen (Jona 2: 9), en ik betrouw op den HEERE; ik houd mij vast aan den getrouwen God 2) (vs. 6).

Welke verwachtingen wij ook mogen koesteren, verwachtingen, die ons vertrouwen op God wegnemen, David noemt ze ijdelheden, en wel ijdelheden der nietigheid of der leugen, omdat zij ons toch ten laatste misleiden of bedriegen, hoewel zij ons een tijd lang door hun pralen behagen.

De ziel blijft bij datgene, waaraan zij hangt, waarop zij hare hoop vestigt, waarbij zij troost en rust zoekt, waarmee zij verenigd is. Is uwe ziel met het aardse verenigd, heeft zij dat lief gekregen, hangt zij daaraan, weet, uwe arme ziel zal ook daar blijven, waar hare verwachting geweest is. Zie daarom wel voor u toe, waaraan uwe ziel hangt.

Ik zal mij verheugen over de redding, die ik afsmeek en in ‘t geloof reeds als tegenwoordig zie, en ik zal mij verblijden in Uwe goedertierenheid, die Gij mij hebt laten ondervinden 1), omdat Gij mijne ellende hebt aangezien, en mijne ziele in benauwdheden gekend, en daaruit geholpen hebt;

De geest des geloof; spreekt als de geest der profeten van het toekomstige met historische zekerheid.

En mij niet hebt overgeleverd in de hand des vijands; Gij hebt integendeel mijne voeten doen staan in de ruimte 1), zodat ik mijne vervolgers kan ontkomen (1 Samuel 23: 19; 24: 1).

Dit vat alleen het geloof en niet het verstand. In den Psalm wisselen licht en duisternis, duisternis en licht elkaar gedurig af. Nu eens verheft de dichter zich tot de hoogte der redding en dan weer is zijn roepen een roepen uit de diepte. Hier een loven van den Heere, dat Hij zijn volk in de ruimte gezet heeft, en daar een wensen en smeken om betoning van de gunste Gods. Het is nu, alsof plotseling de wolken, de duistere wolken zijn voorbijgetrokken en hij zijn God weer in het lieflijk aangezicht ziet. Waar David roemt, spreekt zijn geloof en doemt het geloof op waar hij klaagt, lijdt hij onder de aandoeningen van het vlees.

10.

II. Vs. 10-19. Nadat de zanger zich zo in vertrouwen op God en op de verhoring van zijn gebed versterkt heeft, ziet hij in de diepte zijner ellende in, die hem zo lang gedrukt en zijne kracht bijna verslonden heeft; hij verheft zich weer uit deze diepte door gelovig tot God op te zien, zijnen Redder en Wreker, die hem niet te schande zal laten worden, maar wel zijne lasteraars en vervolgers tot zwijgen zal brengen, zodat hun woeden en schreeuwen voor altijd geëindigd is.

Wees mij genadig, HEERE! want mij is bange; ik bevind mij in groten nood (Psalm 69: 18); van verdriet is doorknaagd mijn oog (Psalm 6: 8), mijne ziel en mijn buik (Job 15: 2 15.2).

Want mijn leven is verteerd van droefenis (Jes. 3: 24), en mijne jaren van zuchten; mijne kracht is vervallen door mijne ongerechtigheid 1), ten gevolge waarvan zulk een lang en zwaar lijden over mij gekomen is, en mijne beenderen; in welke anders kracht en stevigheid waren, zijn doorknaagd 2).

Ik bevind, dat als de vromen in droefheid zijn en in vernedering, weinig zonden groot geschreeuw in ons maken, maar in voorspoed is het geweten een paus, die veel dispensatie geeft en grote vrijheid aan onze harten. Het kruis is daarom even zo noodzakelijk als de kroon heerlijk is.

Dat David zijne zonde noemt, als die zijne fysische kracht wegnam, kan ook in een Psalm uit den tijd, toen Saul hem vervolgde, ons niet bevreemden. Hoe langer de vervolging duurde, des te dieper moest hij gevoelen, dat zijne gerechtigheid niet onbevlekt was; bovendien ziet hij in dezen Psalm ook op tijden van inwendige aanvechting terug, te midden van welke hij niet zonder zonde gebleven is.

Alles te zamen is één klacht. Hij spreekt daarmee uit zijne verzwakking van levenskracht. Zijne kracht is vervallen, zijne beenderen, de vertegenwoordigers der kracht, zijn doorknaagd. Van zijne naburen en vrienden heeft hij niets goeds te wachten, zelfs vlieden zij van hem, die hem op de straat zien. En dit alles tengevolge van de bange en langdurige vervolging van Saul. Waarlijk David staat hier op één lijn met Godsmannen als Job en Jeremia. Echter ook hier heeft te midden van alles, ook van het diepst gaand lijden, het geloof en vertrouwen op zijn Verbonds-God hem niet verlaten.

Van wege al mijne wederpartijders, omdat zo velen mij haten en vervolgen, ben ik a) ook mijnen naburen, grotelijks tot enen smaad geworden, en mijnen bekenden, mijnen verwanten, tot enen schrik; die mij op de straten zien, vlieden van mij weg, zo weinig wil iemand weten van mij, die door den koning vogelvrij verklaard ben en vervolgd word.

Job 19: 13. Psalm 38: 12.

Het kan voor iemand niet erger worden, dan wanneer men met leugen en laster zo bezwaard is, dat men daardoor in de sterkste verachting is gekomen, zodat de mensen zich voor hem schamen, en het ook voor enen smaad en ene oneer achten, wanneer zij met hem moeten omgaan, dat men zelfs van zijne liefste vrienden verlaten wordt, gelijk in de lijdensgeschiedenis staat: "alle zijne bekenden stonden van verre," want wanneer zij naderbij waren gekomen, zou men hen voor zijne vrienden erkend hebben.

Ik ben bij mijne bloedverwanten uit het hart vergeten als een dode, dien men grafwaarts gebracht heeft, en hoe langer hoe meer uit het hart verliest; ik ben geworden als een bedorven vat, als onnut huisraad, dat men niet meer gebruiken kan en daarom wegwerpt (Hos. 8: 8).

Want ik hoorde de naspraak 1), ‘t gemompel, van velen, die mij als enen misdadiger brandmerkten; vreze is van rondom, ik word van alle zijden door gevaren omringd, dewijl zij

te zamen tegen mij raadslaan; en zich gereed maken tot een beslissenden slag; zij denken mijne ziel te nemen, mij van het leven te beroven.

Wij zien, dat de goddelozen met zulke bedrieglijke plannen onder elkaar samenspannen, om David te verderven, dat zij liever een algemenen haat tegen hem aanblazen, alsof hij een misdadig en snood mens was.

Het is goed te verstaan, dat dit David het meest krenkte, dewijl hij immer zich vrij gekend had van zelf te willen ingrijpen in den raad Gods in betrekking tot zijn koningschap, en Saul tot tweemaal toe ondervonden had, dat David niet naar zijn leven stond.

Maar ik, hoewel ik een vloek voor de wereld, een voetwis voor alle mensen geworden ben, vertrouw op U, o HEERE! ik zeg, hoewel het schijnt, alsof Gij mij in Uwen toorn verworpen hebt: Gij zijt mijn God.

Mijne tijden met hetgeen zij brengen, lief of leed (1 Kronieken 29: 30), zijn in Uwe hand 1), zodat slechts één wenk van U nodig is en alle leed verwisselt in vreugde; red mij van de hand mijner vijanden, en van mijne vervolgers.

Daar hebt gij het rustig, kinderlijk en eenvoudig geloofsvertrouwen. De worstelaar, de klager, de lijder komt tot rust, en rust op de vaste en zekere wetenschap, dat niet hij, maar zijn God zijn leven regeert en bestuurt, dat het dus van Hem afhangt, wanneer zijn lijden in verblijden zal overgaan.

Hoe kalm, hoe vertrouwend klinkt dit woord. Het is alsof hij na de hevige stormen het suizen van een zachte koelte verneemt en hoort. Het uitgeweende kind legt zich gerust neer aan de vaderborst van Zijn getrouwen God.

Laat, o Heere, gelijk Gij in den Aäronitischen zegen beloofd hebt aan degenen, die tot Uw volk behoren (Numeri 6: 20),Uw aangezicht over Uwen knecht lichten (Psalm 4: 7),verlos mij door Uwe goedertierenheid.

HEERE! laat mij, gelijk ik U reeds gebeden heb (vs. 2), niet beschaamd worden, want ik roep U aan, en alzo zouden Uwe beloften en toezeggingen zelf te schande worden, wilde Gij mij den ondergang prijs geven: laat integendeel de goddelozen, die U niet aanroepen willen of kunnen, beschaamd worden, laat hen zwijgen in het graf, laat de dood hun den mond stoppen, zodat zij niet meer kunnen smaden en lasteren.

Laat, doordat Gij als rechter tussen beide treedt, en den goddeloze zijn verderen loon geeft, de valse lippen stom worden, die hard verwaten spreken tegen den rechtvaardige in hoogmoed en verachtingin weemoed en hoon.

20.

III. Vs. 20-25. De ervaring van Gods goedheid, die hij genieten zal naar den rijkdom van Gods genade jegens de zijnen, zich levendig voor den gevest stellende, als ware zij reeds ene volbrachte daadzaak, staat David in aanbiddende bewondering voor deze goedheid stil, en roemt haar als een schat, die voor den tijd, dat de vromen in nood zijn, bespaard is, die niet altijd verborgen blijft, maar ter rechter ure ook voor de ogen der mensen geopend wordt; vervolgens richt hij tot alle heiligen de vermaning om den Heere te beminnen, Zijne wegen te erkennen en getroost op Hem te wachten.

a) O hoe groot, zo moet ik vol aanbiddende bewondering uitroepen, nu ik het einde Uwer wegen met mij, o Heere! reeds in het geloof aanschouw, hoe groot is Uw goed, dat Gij weggelegd hebt, als een schat, tot voortdurend, steeds rijker vruchtgebruik (Joh. 1: 16)voor degenen, die U vrezen, dat gij gewrocht hebt voor degenen, die op U betrouwen, in de tegenwoordigheid der mensen-kinderen 1), zodat ieder vriend en vijand moet bekennen, dat het Gods werk is, wat aan mij geschiedt.

Jes. 64: 4. 1 Kor. 2: 9.

Vermits God niet alleen goed in Zich zelven is, maar ook de vruchten van Zijne oneindige goedheid uit kracht van het Testament der Genade in Christus aan den uitverkoren zondaar wil mededelen en hem uit de schatkamers Zijner algenoegzaamheid alles geven, wat hij in den tijd en eeuwigheid tot zijn heil en zaligheid van node heeft, ziet men dikwijls, dat de ganse erfenis van dat eeuwig Testament of alle de weldaden van het Verbond der genade, die daaruit voortvloeien, ik meen de rechtvaardiging, heiligmaking, de aanneming tot kinderen, de vrede des gemoeds, de blijdschap, vertroosting en verzegeling des H. Geestes, gevolgen van het eeuwige leven, met den naam van Goed of het Goede beschreven, en met nadruk het goede van Gods huis, het heilige van Zijn paleis, het goede van Zijnen uitverkorene genaamd worden.

Gij verbergt hen in het verborgene Uws aangezichts, niet alleen in Uwe tent (Psalm 27: 5) of onder Uwe vleugelen (Psalm 61: 5) en in Uwe schaduw (Psalm 91: 1), maar in den schuilhoek van Uw aangezicht, in het onbereikbaar licht, dat van Uw aangezicht uitgaat (vs. 17), voor de hoogmoedigheden des mans; Gij versteekt hen in ene hut, voor den twist der tongen 1), die U steken en U lasteren.

Dat doet onze lieve God in ‘t geheim, zodat gene mensenogen het kunnen zien en de goddelozen weten niet, dat een gelovige in God en in de tegenwoordigheid Gods zo wel bewaard is, dat hem geen hoon en spot, gene twistende tong kan schaden.

In deze laatste verzen hoopt David niet alleen; maar weet hij. Zijn geloofsverzekerdheid spreekt hij hier met de meest forse woorden uit. Hij weet zich geborgen in het ongenaakbaar licht van Gods lieflijk aangezicht, en waar hij spreekt van een hut, daar is deze de bescherming des Almachtigen. Gelijk een loofhut zich beschermend uitspreidt over den reiziger, om hem te beschermen voor de brandende stralen der zon, zo spreidt des Almachtigen bescherming zich uit over hem, zodat hij niets geen leed zal ervaren van het twisten der tong.

Geloofd zij de HEERE, want Hij heeft op mijne bede, dat Hij mij ene sterke rots en een burg zou zijn, Zijne goedertierenheid aan mij wonderlijk gemaakt, Hij heeft Zijnen schat (vs. mij geopend, mij voerende als in ene vaste stad 1), want dit wil Hij zelf voor mij zijn (Jes. 21 vv.), mij bescherming en hulp gevende.

Vele uitleggers denken hier aan een bepaalde stad; zo bijv. wijst Delitzsch op Ziklag (zie vs. 3), -waar David na lange en kommervolle dagen ene vaste plaats vond; deze stad zou hij reeds te voren en onbewust profeterende als een wonderbaar bewijs van Gods genade noemen. Volgens de opmerkingen echter bij 1 Samuel 27: 2, was het een ontvluchten van het kruis, gene onmiddellijk goddelijke leiding, wat David naar Ziklag dreef; en dat deze stad later werkelijk voor hem het keerpunt van geringheid tot hoogheid geworden is, wordt verklaard door het bij 1 Samuel 27: 12 gezegde. Wil men de mening van Delitzsch vasthouden, zo moet men eveneens het volgende, het 23ste vers voor ene onbewuste profetie van David houden, hij spreekt daar dan te voren reeds het oordeel der verwerping uit over die kleinmoedigheid van hem, en erkent reeds van verre Gods wonderbare goedheid daarin, dat zij weer goed maakt, wat wij bederven. Ene zo ver zich uitstrekkende profetie aan te nemen heeft veel bedenkelijks; bovendien herinnere men zich, dat David wel in betrekking tot zijn toestand in 1 Samuel 23: 25 vv., doch eerst later, nadat hij tot rust gekomen was en de geheimen van zijn leven had leren verstaan, dezen Psalm gedicht heeft. (Zie Psalm 3 inleiding).

Ik zei wel in mijn haasten, in moedeloosheid, toen ik meende, dat mijne zaak verloren was, en ik sidderend en in haast mij uit de voeten maakte: Ik ben afgesneden van voor Uwe ogen, ik ben reddeloos aan ‘t verderf prijsgegeven; dan nog, hoewel ik zelf aan de mogelijkheid van verhoring twijfelde, hoewel ik daarom niet ophield te roepen en te zuchten, hoordet Gij de stem mijner smekingen, als ik tot U riep.

Hij verzwijgt het niet, dat ook hij zijne zwakke uren gehad heeft, integendeel legt hij zulk ene ootmoedige belijdenis des te liever af, hoe meer daardoor Gods lankmoedigheid in ‘t licht gesteld wordt, die wel weet, dat ook Zijne heiligen nog vlees en bloed omdragen, en hoe meer daardoor kleinmoedige zielen opgericht worden.

Hebt den HEERE lief, gij al Zijne gunstgenoten! dit is de roepstem, die uit het toneel, dat ik uit mijn leven U heb voorgesteld, tot U komt. En de lering? Zij ligt nabij genoeg, want duidelijk blijkt hieruit: de HEERE behoedt de gelovigen; degenen, die op Hem vertrouwen worden uit alle gevaren gered, en Hij vergeldt vervloediglijk degene, die hoogmoed die zonde aller zonden bedrijft 1).

De Psalm besluit met een opwekking tot alle Gods kinderen, om den Heere lief te hebben. David heeft zelf op zulk een klare en ondubbelzinnige wijze de trouwe liefde Gods ervaren, dat hij allen, die na hem komen moet toeroepen, om nooit den Heere door enige blijk van wantrouwen te bedroeven, maar Hem den gehelen schat hunner hartelijke liefde te tonen.

Uit deze lering komt weer een andere eis voort, gelijk ik in (Psalm 27: 14) mij zelven toegeroepen heb: Zijt sterk, en Hij zal ulieder hart versterken, allen gij, die op den HEERE hoopt, die op Hem wacht 1)!

Het geloof was in ‘t Oude Testament nog meer dan in het Nieuwe een wachten van het toekomstige. Het op God gerichte oog der hoop is het wezen van het Oud Testamentische geloof; in het N. Testament is het de immanente (inwonende) bezitting, en nog slechts de openbaring daarvan is voorwerp der hoop. De wezenlijke eenheid echter van den Oud-Testamentische genadeweg met den Nieuw-Testamentische stelt ons de volgende 32ste Psalm voor, in zijn Nieuw- Testamentisch-Paulinisch karakter de pendant van Psalm 19.

Zal ik enige der zware plichten vermelden, die ons zijn opgelegd? Het werk van kastijding, de ogen uit te trekken, de handen af te houwen, de voeten af te slaan, denkt gij, dat een lafaard, een man, die geen man van een krachtigen geest is, dit doen zal? Vleselijke lusten te doden is voor een mens alsof het ware zijn eigen lichaam te misvormen! het is een pijnlijk en zwaar werk, gelijk het is hand en voet af te houwen, en ogen uit te steken, zo als Christus en de Apostel Paulus dit noemen. Bovendien, er zijn in der Christenen harten vestingen te beschieten en versterkingen te vernietigen; er zijn hoge heuvels en bergen, die tot den grond moeten geslecht worden; er moeten grachten gemaakt en dalen gevuld worden. Ik maak gene melding van heuvels, die voor ons liggen op den weg ten hemel, welke wij moeten beklimmen, en hobbelige rotsen, die wij over moeten gaan, en zonder moed zal zeker het werk, dat op onze handen gelegd is, niet gelukken. Er moeten wallen van Jeruzalem worden hersteld en de tempel moet worden herbouwd. Indien Nehemia geen man ware geweest van een dapperen geest, zou hij nooit dat werk aan den tempel hebben volbracht, noch die zware diensten, die hij ondernomen had. Hoe is dit na toepasselijk op den tegenwoordigen tijd, den tijd der begonnen hervorming. Ik spreek dit niet uit maar laat het aan eigen overdenking over en beveel ter lezing aan Nehemia 4: 17, 18: "die aan den muur bouwden en die den last droegen en die oplaadden waren een ieder met zijne ene hand doende aan het werk en de andere hield het geweer. En de bouwers hadden een iegelijk zijn zwaard aan zijne lenden gegord, en bouwden; maar die met de bazuin blies was bij mij."

PSALM 32.

VAN DE RECHTVAARDIGING.

Ene onderwijzing d.i. een leerdicht van David (1 Kronieken 25: 31)

Onze Psalm heeft zijne geschiedkundige aanleiding in dezelfde ervaring des harten van David, waaraan ook Psalm 51 zijn ontstaan te danken heeft, met dit onderscheid slechts, dat Psalm 51 vroeger, nog in den strijd, Psalm 32 eerst na den wederverkregen vrede vervaardigd is (2 Samuel 12: 15). Augustinus heeft dezen, gelijk Selneker verhaalt, dikwijls met wenend hart en oog gelezen, en voor zijne in de dien aan den muur tegenover zijn ziekbed laten schrijven, terwijl hij zich in zijne ziekte daarin geoefend en troost gezocht heeft.

Deze Psalm is de blijde boodschap des N.T. in het O.T., de boodschap van genade aan doodschuldigen. David spreekt over zonde, en wie nog niet over zonde geklaagd heeft, die heeft nog niet als mens geklaagd. Wij allen zijn zondaren, en behoeven dezelfden troost. De zondaar is als iemand, die aan den enen kant bedreigd wordt door het water, en aan den anderen kant door het vuur; maar de Schrift draagt ons door vuur en water heen. In dezen Psalm vinden wij ene belijdenis van zonde, vervolgens de belofte Gods en eindelijk de vreugde ener begenadigde ziel. De Psalmist stort zich uit in de diepte der bevinding. Mochten wij hetzelfde gevoel in onze harten hebben! De man naar Gods hart had gene andere sterkte, dan dat hij een zondaar, en God zijne toevlucht was. O, laat ons dan met David en met den tollenaar komen voor Gods aangezicht. Paulus was geen overspeler en moordenaar gelijk David, en toch stelde hij zich met David gelijk; hij wilde op gene andere wijze behouden worden dan als de voornaamste der zondaren. Dat is het rechte Evangelische standpunt der gelovigen. Zo moest dan David niet verhinderd worden te vallen, opdat deze heerlijke vrucht der genade voor ons allen daaruit groeien zou. Zo staan ook in de natuur de kostbaarste vruchten op uwe tafel, en van waar zijn ze gekomen? uit de door mest verontreinigde aarde. - En nu er zijn vele wegen, om spoedig tot bepaalde plaatsen te komen; er zijn spoorwegen en andere wegen, die soms onder de aarde en door donkere bergholen heenlopen; zo is er ook een weg, om uit de allerdiepste hellesmart op te stijgen tot in de hoogste hemelblijdschap. En wilt gij dien weg kennen? David heeft hem in dezen Psalm beschreven. In slechts elf minuten (verzen) leggen wij dezen schijnbaar eindelozen weg af.

Met een: "Ik zei, (Psalm 31: 23) zag David in den vorigen Psalm op een troostelozen toestand van zijn inwendig leven terug, uit welken Gods alvermogende genade hem uitgerukt had, en met een: "Ik zei, (32: 6) laat hij ons in dezen Psalm op een godzalig besluit van zijn hart terugzien, dat op eens den ban, die op zijn hart lag, heeft opgeheven. Geluk bij nu den vorigen Psalm sloot met ene opwekking aan allen, die den Heere wachten, om, ook als de toestand wanhopig schijnt, toch niet te wanhopen, zo sluit hij dezen met ene opwekking aan de vromen en rechtvaardigen, om zich te verheugen in hunnen God, wiens goedheid hen omringt. Deze Psalm is de tweede in de rij der zeven boetpsalmen (Psalm 6: 11); zijn thema is de kostelijke schat, die uit den afgrond van inwendigen nood is te voorschijn gebracht, de leer, hoe zalig de vergeving der zonden is, hoe gemakkelijk, om op den weg van oprechte, volkomen schuldbelijdenis daartoe te komen, en hoe heilig en vrolijk hij is, die in het bezit daarvan zich in Gods gemeenschap weet.

Vs. 1-5. Uit ene ontzettende beklemdheid zijner ziel, als het ware op nieuw adem scheppende, begint de heilige zanger met ene zaligprijzing van hem, die vergeving zijner zonden ontvangen heeft, nadat hij Gode de eer heeft gegeven, en in oprechtheid, zonder verberging zijne schuld beleden heeft; daarop, daar hij dit uit ervaring van zijn eigen inwendig leven spreekt, laat hij ons een blik slaan in de diepte der kwellingen, die hij geleden heeft, zo lang hij nog beproefde zijne misdaad te loochenen; aan deze kwellingen was op eens een einde gekomen, toen de onoprechtheid eindigde en hij zijn hart ontsloot om den Heere zijne overtreding te belijden.

Welgelukzalig is hij, wiens overtreding vergeven weggenomen, wiens zonde bedekt is 1) (Leviticus 1: 4).

Rom. 4: 6, 7.

Er is een bedekken der zonde door ontkenning en een bedekken door zich zelven te rechtvaardigen. Ik deed het niet, of: ik deed daar geen kwaad aan. Al deze bedekselen zijn verkeerd; hij, die zijne zonde zo bedekt, zal niet voorspoedig zijn. Maar er is een zalig bedekken der zonde; in vergeving van zonde ligt alleen de zaligheid.

De grondtekst drukt duidelijk uit, dat de dichter hier in de eerste plaats op het oog heeft, de losrukking van God, dan de afdwaling van hetgeen Gode behaagt en eindelijk in vs. 2 de overtreding, de misdaad. Verder, eerst wordt er gesproken van opheffing of wegneming, dan van bedekking, zodat de heilige God de zonde niet meer ziet, en eindelijk van een niet toerekenen. Dit is zeker, als God de zonde, de misdaad niet meer ziet, rekent Hij ook niet meer toe. En daarom wordt hier niet gesproken van een rechtvaardigheid uit de wet, maar van een rechtvaardigheid, zonder de werken der wet.

Een bedekte van zonde, is iemand, over wiens zonde voor Gods heilige ogen het deksel der verzoening ligt.

Welgelukzalig is de mens, dien de HEERE de ongerechtigheid, waarin hij het recht verkeerd heeft, de schuld niet toerekent 1), daar Hij haar als ene afgedane zaak wil aanzien, en in wiens geest geen bedrog is2), niet meer die leugen en het bedrog van het natuurlijke hart, dat zo gaarne de zonde loochent, verkleint, verschoont, verontschuldigt en in bescherming neemt (Rom. 4: 6 vv. Jes. 38: 17), want alleen bij oprechtheid des harten kan er vergeving zijn.

De Psalmist noemt den mens gelukzalig, wiens overtreding vergeven, wiens zonde bedekt is, wiens ongerechtigheid niet toegerekend wordt. Dit is ene drie-eenheid van uitdrukking, welke veelvuldig in de Schrift voorkomt, als de afdruk van het drievuldige in Gods Wezen. Het woord vergeving is onbepaald. De vraag blijft over: waardoor geschiedt zij? Vergeeft de heilige God maar zo van zelven de zonde, zonder meer, wanneer en aan wie Hij wil, met opheffing van Zijn eigen vonnis over de overtreding? Neen, in God is geen willekeur, Hij kan Zich zelven niet verloochenen. Hij kan Zijn eigen vonnis over de overtreding en over den overtreder (en beiden zijn niet te scheiden) niet opheffen zonder ene algenoegzame reden, en deze is de bedekking, d.i. de verzoening der zonde. Men bedekt iets, dat niet gezien mag worden, door iets, dat wel gezien mag worden, en dat is het bloed van Jezus Christus. Dat bedekt, dat verzoent onze zonde. En hoe is nu het bloed van Jezus Christus zonde verzoenend geworden? Door toerekening onzer zonde aan Hem, den Christus. Omdat de zonde Christus toegerekend is geworden, wordt zij aan degenen die in Christus geloven, niet toegerekend. Of zoudt gij menen, dat in het grootboek Gods de debetcijfers doorgehaald of uitgeschrapt mogen worden? Neen, de som, waarvoor wij debet staan, moet op behoorlijke wijze vereffend worden door haar op een ander hoofd over te brengen, en dat hoofd is Christus, wiens creditkapitaal oneindig is, omdat Hij zo waarachtig God is, als Hij mens is. Daarmee is de rekening voldaan, en wordt de schuld niet meer aan den oorspronkelijken schuldenaar toegerekend.

Even als de kinderen zich verbeelden, dat men ze niet ziet, wanneer zij zelf de hand op de ogen leggen en die zo bedekken, dat zij zelf niemand zien, zo meent men ook op dwaze wijze, wanneer men zijne zonde en schande slechts voor zich zelven verbergt, dat men ook voor Gods alziende ogen verborgen zal zijn.

De wortelen van dit bedrog, dat wij reeds aanstonds na den val (Genesis 3: 8 vv.) ontmoeten, zijn de hoogmoed, het gebrek aan vertrouwen op God en de liefde tot zonde. Velen worden daardoor van elke erkentenis van hun zonden afgehouden; zij vervallen in Pelagiaanse zelfverblinding, in ellende, en houden zich zelven voor zeer voortreffelijk. Bij anderen openbaren zich wel de eerste beginselen van ware zondenkennis, maar zij komen niet aan het verlangde doel, omdat de onoprechtheid hen niet tot de erkenning van de gehele grootte van hun zonde laat komen. Ook diegenen, die werkelijk in den staat der genade gekomen zijn, ontroven door hun onoprechtheid zich zelven dikwijls het heil van de vergeving der zonde, in welker bezit zij door oprechtheid kwamen. Wat hen aan deze verzoeking blootstelt, is hun strenge opvatting van de zonde en van hare verdoemelijkheid voor God, en het bewustzijn van de van God verkregene genade en haren stand; de natuur verzet zich met kracht tegen de diepe verootmoediging, welke juist de kennis en het bewustzijn der zonde met zich voert. Daarom is het wel noodzakelijk, dat men het: "welgelukzalig is hij," dat David hier toeroept uit eigen smartelijke ervaring van de ellende, die de ten gevolge van onoprechtheid onvergevene zonde met zich brengt, recht ter harte neemt.

Ziet gij, de vergeving gaat niet buiten ons om. Niet ieder mens heeft deel aan Christus, maar alleen zij, die in Hem geloven, en dat zijn de oprechten Zó noemde Christus Nathanaël. De kern van alle kenmerken, of wij den Heere toebehoren, is dan ook: of wij oprecht zijn in ons hart en in ons geloof voor God en mensen, zonder bedrieglijkheid en bedrog. Niet dat wij ons hart van alle arglistigheid en bedrieglijkheid kunnen of moeten zuiveren, alvorens God ons begenadigt; indien wij tot zolang op de genade moesten wachten, wij zouden heel ons leven moeten wachten. Neen, maar wij moeten oprecht en zonder bedrog zijn in onze begeerte, om vergeving van zonden te ontvangen, zullen wij die werkelijk verkrijgen. Wie het niet waarlijk te doen is, om begenadigd te worden, die wordt niet begenadigd. "Wilt gij gezond worden?" ziedaar de vraag van Christus aan ons, welke vraag wij even eenvoudigen oprecht moeten beantwoorden met ons: "Ja Heere! van ganser harte!" als de van dorstversmachtende onze vraag: "Wilt gij drinken hebben?" beantwoorden zou met een: "ja gaarne!".

Hoezeer daarentegen, wie zijne schuld niet wil belijden, zich zelven martelt en kwelt, dat heb ik aan mij zelven ervaren. Toen ik dien langen tijd, die er verliep tussen mijnen val en des Profeten woord (2 Samuel 12: 1), zweeg 1), noch mij zelven noch God wilde bekennen, wat kwaad ik deed, toen werden mijne beenderen verouderd, toen werd mijne lichaamskracht verbroken (Psalm 31: 11), in mijn brullen den gansen dag 2), daar mijne ziel onnoembaar veel moest lijden onder de gewetenskwellingen, die zich onophoudelijk verhieven en zich door niets wilden laten smoren.

Met den naam van zwijgen wijst hij niet aan de onaandoenlijkheid of de stompheid, maar de gemoedsbeweging, die het midden houdt tussen dulden en niet te willen buigen, een gemoedsbeweging, die zowel aan deugd als aan ondeugd verwant is.

David wijst hier dus den toestand aan van een gelovige, die bewust van zijn zonde, de zonde niet wil belijden voor zijn God, dewijl hij haar vergoelijkende niet met haar wil breken. Hij heeft er geen vrede mede, maar ook gaat hij er niet mede naar zijn God, om van haar verlost te worden. En dit verwekt een onrust, die zelfs het lichaam aantast, dewijl de vrede des harten gemist wordt.

Het is niet altijd goed, dat mensen veel met elkaar spreken over hun zonden, want dat wordt licht ene gewoonte, een roem, ene huichelarij, maar met God moeten wij veel spreken over onze zonden. David zweeg in het eerst. Zijn geweten had wel gene rust; zijn gebeente verouderde of dorde uit; hij vermagerde wel, ja hij brulde, hij schreeuwde zijn jammer uit den gansen dag; maar toch hij verzweeg wat hij had moeten zeggen; hij beleed zijne zonden niet. Het gaat hiermede als met ene ziekte, die benauwdheid veroorzaakt. Als deze niet behoorlijk naar buiten komt, zodat men lucht krijgt, dan hoopt zich de ziektestof op, en werpt zich met kracht op een of ander edel levensdeel. In het lichamelijke is men in zulk een geval ziek, of men heeft zware pijn; men heeft gene rust dag of nacht; men roept, men kermt het uit; doch komt men nu aan het zweten (in het geestelijke: komt men aan het spreken) dan komt het kwade naar buiten, en men krijgt lucht, de pijnen gaan weg en men wordt weer gezond. Men houde dan de poriën van het hart open, en zorg, dat het hart gedurig zijne ziektestof naar buiten werpe door veel met God te spreken over onze zonden, door ze voor Hem te belijden.

Want Uwe hand o Heere! die mij in die stem des gewetens deed gevoelen, hoezeer ik Uwen toorn en Uwe ongenade verdiend had, hoezeer ik mij daartegen verzette, Uwe hand was dag en nacht zwaar op mij, ik zag U niet anders dan alsof gij voor mij stondt met een knots gewapend, ieder ogenblik gereed de vreselijke dreigingen van Uw gericht (Deuteronomium 15 vv.) aan mij ten uitvoer te leggen; ik kon mij niet meer verheugen in Uwe genadige belofte (2 Samuel 7: 12 vv.), maar moest altijd aan den ondergang van Saul en van zijn huis denken, alsof die ene profetie van mijn lot ware geworden; dan brandde mij een vuur van angst in het binnenste, mijn sap werd veranderd in zomerdroogten, wanneer de zonnestralen verzengend heet op de aarde branden 1). Sela 2).

Het is ene waarheid, vergeving is ontwijfelbaar verbonden aan belijdenis. Tantum valent tres syllabae: Pec-ca-vi zei Augustinus: "van zo groot ene kracht zijn deze drie lettergrepen" in het Latijn, bij ons drie woorden, als met een gebroken hart wordt geuit: "Ik heb gezondigd."

Indien God degenen, die Hij begenadigd heeft, zo zwaar kastijdt, hoe gestreng zal Hij degenen niet straffen, die Hij niet begenadigde?

Zijt gij met David en alle heiligen een arm zondaar, zo doe ook met hen ware boete.

Alles is niets, als de communicatie tussen God en ons maar open blijft.

Het gezang zwijgt, daarentegen verheft zich de muziek en doet het hare, om de helse pijn van het ontwaakte geweten bij een nog niet verbroken hart te schilderen.

Mijne zonde maakte ik U bekend, en mijne ongerechtigheid bedekte ik niet, gelijk de huichelaars doen (Job 31: 33), en ook ik gedaan had. Ik zei, ik nam eindelijk het besluit: Ik zal a) belijdenis van mijne overtredingen 1) doen voor den HEERE, gelijk ik aanstonds deed, toen Nathan mij mijne zonden voorhield 2) (2 Samuel 12: 13); en Gij vergaaft de ongerechtigheid mijner zonde 3) (2 Samuel 12: 13). Sela 4).

Spreuken 28: 13. 1 Joh. 1: 9.

Dezelfde uitdrukkingen, die in vs. 1 en 2 voorkwamen, vinden wij weer in dit vers: overtreding, zonde, ongerechtigheid. De maat der zonden vergeving richt zich nauwkeurig naar de mate der zondenbelijdenis; slechts voor dien wordt de zonde bedekt, die ze zelf niet meer verheelt.

God spreekt tot ons in de ordeningen der natuur, in alle gangen der geschiedenis. In dit alles spreekt Hij tot ons van Zijne heiligheid en van onze onheiligheid, onze zonde. Dit is het onwillekeurig gevoel, dat elk oorspronkelijk, nog niet door valse beschaving afgestompt menselijk hart bevangt. Bij voorbeeld, de Griekse wereldbeschouwing spreekt zeer sterk dit besef in hare edelste woordvoerders uit. Bij hun oude treurspeldichters en wijsgeren vindt men uitspraken omtrent de zonde, omtrent den vloek des noodlots, die ten gevolge der zonde over de wereld en de mensen ligt, uitspraken zo sterk en somber, dat de oppervlakkigheid dergenen, die heden ten dage de grens tussen goed en kwaad pogen uit te wissen, in de verte hare diepe waarheid niet vat. Aan dat knellend besef kan de mens op twee wijzen trachten te ontkomen. Hij kan het trachten te loochenen, en hij kan er van verlost worden. De eerste weg is de gemakkelijkste. Daarom kiezen hem de meesten. Zij verklaren, dat in deze sombere raadselen der natuur en der mensenwereld zich niet de heiligheid, maar slechts de nog niet van ons doorschouwde grootheid, de onbegrijpelijkheid Gods openbaart. Maar, zeggen zij, hadden wij volkomen kennis, het zou opgehelderd zijn. Het kwaad, de zonde, is slechts onvolmaaktheid, het is slechts betrekkelijk. Deze wereldbeschouwing geeft een sterk sprekend gevoel van vrede (?). De strijd is verdwenen, althans van zijn scherpsten prikkel beroofd. Hoor hen, die na ene opgelegde orthodoxie, welke geen leven in hen geworden is, te hebben aangekleefd, nu tot de "moderne" beschouwing gekomen zijn. Hoe opgeheven is hun stemming. Hoe gaan zij daar heen in het volle besef van nu hunner natuur geen geweld meer aan te doen, van nu geheel vrij en natuurlijk te zijn! Hoe veel edele (?) vruchten van zelfverloochenende (?), ja ons, die den Christus der Schriften belijden, maar al te dikwijls beschamende liefde (?), bloeien op dezen grond. Ja! gevoel van vrede hebt gij, maar de werkelijkheid van den vrede niet. Gij gevoelt u gelukkig, maar gij zijt het niet, gelijk in Bulwer’s "laatste dagen van Pompeji" de man, die daags vóór de uitbarsting van den Vesuvius, de aansporing om te vluchten met een glimlach der kalme gerustheid beantwoordde, zich uiterst gelukkig op zijne schone villa gevoelde, doch enige uren later was hij verzengd. Deze beschouwing maakt God tot een leugenaar in dezen zin: het gehele bestuur Gods in natuur en mensenwereld loopt uit op Christus, kruis. Het spreekt van heiligheid Gods en verdoemelijkheid der mensen. Wie nu de zonde ontkent (hetzij hij het woord late staan,

hetzij niet), hij maakt God tot een leugenaar. Hij laat toch als onverklaard niet alleen, maar als onverklaarbaar het "zuchten der creatuur" en het offer van Christus staan. God roept met al Zijne leidingen in de wereld: O mens, Gij zijt onrein en hebt verzoening, vernieuwing nodig- deze mens zegt: niet alzo, alleenlijk opheldering en verbetering behoeven wij. Dit is een spot met de werkelijkheid.

David belijdt zijne zonden vrijwillig aan God, omdat hij de overtuiging heeft, dat deze hem helpen kan en zal, terwijl de afgeperste bekentenis van den goddeloze met wanhoop en met morren tegen God verbonden is (1 Samuel 15: 30. MATTHEUS. 27: 3 vv.). Tot zulk een vertrouwen zich te verheffen moest onder het Oude Verbond oneindig moeilijker zijn, dan onder het Nieuwe Verbond, waar wij in de barmhartigheid Gods in Christus en in Zijne verdienste de oorzaak onzer rechtvaardiging aanschouwen. Wanneer wij daar om toeven tot de vergevende genade Gods onze toevlucht te nemen, zo is onze schuld veel groter dan die van David.

Nauwelijks is het woord op de tong, of de wonde in het hart wordt geheeld.

Christen! acht de reis naar den hemel niet te ver; de gehele weg daarheen is gene schrede breed (Luk. 23: 42 vv.). Kurie eleison.

Het Sela hier is een tegenspel van het vorige vs.4; daar droevige klachten over den zondaar, die zich te vergeefs afmartelt, hier een blij vreugdegeklank over de zalige ervaring van hem, die zijn hart voor God uitstort-een muzikaal Ja en Amen op de grote waarheid der rechtvaardigende genade.

6.

II. Vs. 6-10. David spreekt hierop de verwachting uit, dat ieder vrome, door de hier uitgesprokene ervaring geleerd, zich ter rechter tijd tot God zou wenden en alzo het dreigend gericht ontvluchten. Hij beschrijft de heerlijkheid van den tegenwoordigen staat der genade, waarin hij zich verheugt in goddelijke bescherming, hulp en leiding. Hij richt, zijne belofte vervullende, dat hij de overtreders Gods wegen zou leren, tot deze de eerste vermaning, om toch niet in dwaasheid en verblinding God te wederstreven, maar gewillig het trekken Zijner genade te volgen, daar zij zich anders vele smarten zouden veroorzaken, terwijl hij, die zich den Heere toevertrouwt, Hem zijne zonde beleidt en zijne genade zoekt, ook door Zijne goedheid omringd wordt.

Hierom, als tot vergelding, dat Gij naar Uwe tegemoet komende genade op mijne schuldbelijdenis aanstonds de vergeving der zonde hebt laten volgen, zal U ieder heilige aanbidden, om vergeving smeken in vindenstijd 1), ter rechter tijd en niet eerst lang in stilzwijgen over de misdaad voortleven; ja, daar zij zolang Gij nog te vinden zijt, U ook werkelijk zoeken en, vóórdat de dag des toorns aanbreekt, de reddende genade aangrijpen, in enen overloop van grote wateren, zullen zij, die alles overstromende gerichten Gods, hem niet aanraken (Joh. 5: 24); wanneer alles op ons aanstroomt om ons te overweldigen, zullen wij er nochtans gene schade door lijden.

"Ieder heilige" -en hier wordt van zondaars gesproken? Wie een rechte, een oprechte zondaar is, is een heilige: zijne zonden zijn hem vergeven. Hij is bekleed met de gerechtigheid van Christus. Deze is de welaangename tijd; de tijd, waarin de genade van het Evangelie ons wordt aangeboden. Zo was de komst van Jezus te Jericho de vindenstijd voor de twee blinden, en zij maakten er gebruik van, en werden behouden.

Over zulk ene zalige zekerheid verheug ik mij dan ook in mijnen wederverkregen staat der genade, daar ik tot U mag spreken: a) Gij zijt mij ene Verberging, en, daar ik tegen alle gevaren mij met het gebed kan wapenen, Gij behoedt mij voor benauwdheid, Gij omringt mij met vrolijke gezangen van bevrijding; aan alle zijden, waarheen ik mij ook wende, zie ik mij van enkel gejubel omgeven. Sela.

Psalm 27: 5; 31: 21.

Wederom spreekt de Heere tot mij in deze gemeenschap der genade, die tussen hem en mij bestaat: Ik zal u onderwijzen, en u leren van den weg, dien gij gaan zult. Ik zal raad geven, Mijn oog zal op u zijn, de zorgvuldigste leiding zal Ik u schenken.

Na gerechtvaardigd te zijn, wordt men geleid, onderwezen, geoefend, opgevoed, en dat is het werk van den Heiligen Geest, want de Vader openbaart Zich in den Zoon, en de Zoon openbaart Zich door den Heiligen Geest, en de Heilige Geest openbaart Zich in de gelovigen, en zo is alles uit Eén en tot Eén. Doch deze dingen moeten ondervonden worden. Zo lang de waarheden Gods voor ons enkel in letter op het papier staan, of in woorden, die een ander uitspreekt, bestaan, hebben wij er niets aan. Ons hart zelf moet er ondervinding van hebben. Ieder, die bekeerd is, heeft het ondervonden en ondervindt het onophoudelijk, dat Vader, Zoon en Heilige Geest één enig God is, die leeft en regeert, in eeuwigheid; die het ontkent levert daarmee enkel het bewijs, dat hij den Geest van God niet heeft (1 Joh. 4: 13-15). -Wij zien het, met de kwijtschelding der oude schuld geeft God nieuwe kapitalen van belofte. Is God niet meer dan koninklijk mild? Als de koning gratie verleent, dan bestaat deze in de verandering van ene doodstraf in ene andere, die het naast aan den dood is, en dit kan niet anders. Een koning kan een misdadiger niet aan de maatschappij teruggeven, maar God, die den zondaar, met kwijtschelding zijner schuld, tegelijk weet te bekeren, vergeeft volkomen en herstelt niet alleen den schuldige in zijnen vorigen staat, maar plaatst hem nog hoger dan hij te voren stond.

Treffend wordt hiermede aangeduid, hoe het geweten in Gods gemeenschap steeds fijner gevoelt, de levenswandel voorzichtiger wordt geleid, des Heren Woord getrouwer wordt geraadpleegd, en naar de stem Zijns Geestes meer opmerkzaam wordt geluisterd.

Die drievoudige herhaling: "Ik zal onderwijzen, Ik zal leren, Ik zal raadgeven" leert ons de drie werkzaamheden van een goed leraar: ten eerste moet hij het volk den weg des behouds leren kennen, ten tweede hen voorgaan, ten derde over hen en hun wegen waken.

En nu, o mensenkinderen, heb ik ook, gelijk het opschrift van den Psalm zegt (vs. 1), ene onderwijzing voor u, met welke ik aan mijne belofte (Psalm 51: 15) voldoe. Weest niet gelijk

een paard, gelijk een muilezel, hetwelk geen verstand heeft, dieren, die ver beneden u staan. Onderscheidt u van het dier a), welks muil men breidelt met toom en gebit, opdat het tot u niet genake, (liever: wanneer het tot u niet wil komen, niet naar uwe stem wil luisteren). Gij zoudt aan die redeloze dieren gelijk zijn, wanneer gij op middelen van geweld wildet wachten, voordat gij u tot den Heere wildet laten geleiden.

Spreuken 26: 3. Jak. 3: 3.

Ik meen toch, dat God Nebukadnézar gebit en toom in den muil legde en alzo het trotse dier temde (Dan. 4). Ik meende, dat God Manasse gebit en toom in den muil legde, toen hij in ijzeren ketenen gevangen lag en gaarne de knieën voor God gebogen had, om van de ijzeren boeien los te komen (2 Kronieken 33: 9 vv.). Den hoogmoedigen koning Faraö dwong onze lieve God door verachtelijke schepselen, door kikvorsen, luizen, sprinkhanen en legde alzo het trotse paard een wonderlijk gebit in den muil.

Wanneer wij er ons niet in voegen, om God gewillig te dienen, zo moeten wij toch eindelijk, of wij willen of niet. Degene, die uit Gods gewilligen dienst loopt, valt in Zijnen gedwongen dienst; daarom bad die nauwgezette man: "Leid mij, o God! den weg, dien Gij verkozen hebt; wanneer ik echter niet wil, dan is niets beters, dan dat ik gedwongen werd".

David gebruikt dit beeld, om daarmee te doen uitkomen, dat alzo de zondaar ook niet tot God wil komen, ofschoon de Heere er recht op heeft, tenzij hij door innerlijke smart overmand, door de genade Gods tot waarachtige bekering komt, en alsdan nadert tot de voetbank van Zijn troon.

Daarmee zoudt gij uzelven slechts grote smarten veroorzaken, want de goddeloze, die den Heere en Zijne genade veracht, heeft vele smarten, maar die op den HEERE vertrouwt, dien zal, gelijk mijn voorbeeld bewijst, de goedertierenheid omringen.

De goddelozen willen wel gaarne van alles een kruis maken, wat hun door God ter straffe wordt toegezonden, maar het is dien naam niet waard, het is niets dan ene ezelsroede.

Het kruis der gelovigen is ene vaderlijke roede ten goede, tot tucht en onderwijzing en heeft een vrolijk einde.

Hij zal omringd zijn van genade, gelijk iemand omringd is van de lucht, van het zonlicht. Hij zal genade en goedertierenheid vinden overal, te huis en daar buiten, bij dag en bij nacht, in gezelschap en in eenzaamheid, in ziekte en gezondheid, in leven en dood, in tijd en eeuwigheid. Hij zal wandelen te midden van genade, hij zal sterven te midden van genade; hij zal leven in ene betere wereld te midden van eeuwige goedertierenheid.

Daarmee zoudt gij uzelven slechts grote smarten veroorzaken, want de goddeloze, die den Heere en Zijne genade veracht, heeft vele smarten, maar die op den HEERE vertrouwt, dien zal, gelijk mijn voorbeeld bewijst, de goedertierenheid omringen.

De goddelozen willen wel gaarne van alles een kruis maken, wat hun door God ter straffe wordt toegezonden, maar het is dien naam niet waard, het is niets dan ene ezelsroede.

Het kruis der gelovigen is ene vaderlijke roede ten goede, tot tucht en onderwijzing en heeft een vrolijk einde.

Hij zal omringd zijn van genade, gelijk iemand omringd is van de lucht, van het zonlicht. Hij zal genade en goedertierenheid vinden overal, te huis en daar buiten, bij dag en bij nacht, in gezelschap en in eenzaamheid, in ziekte en gezondheid, in leven en dood, in tijd en eeuwigheid. Hij zal wandelen te midden van genade, hij zal sterven te midden van genade; hij zal leven in ene betere wereld te midden van eeuwige goedertierenheid.

11.

III. Vs. 11. Ten slotte roept de heilige zanger degenen, die hij in ‘t begin van den Psalm zalig geprezen heeft, tot vreugde in den Heere en tot luide jubelliederen op.

Verblijdt u in den HEERE, met wien gij in gemeenschap staat, en verheugt u over al den zegen, welke uit die gemeenschap voortvloeit, gij rechtvaardigen! en zingt vrolijk, van Zijne genade en heerlijkheid, die gij dagelijks ondervindt, alle gij oprechten van harte!

O mens! waar zijt gij? Verbergt gij u nog in de holen der zonde en maakt gij daarbij het ontkennen en verzwijgen tot uwe bescherming en uwe toevlucht? Of zijt gij bij ware erkenning en verkregene vergeving der zonden onder Gods bescherming (vs. 7) gekomen?

In het begin van dezen Psalm heeft de boeteling, gebogen onder het gevoel van zijne ellende ten gevolge van zijne zonde, den zegen des rechtvaardigen verheven. Hij doet weer hetzelfde op het einde door een blij gevoel van zijn vergeving en herstelling tot dezen gelukkigen toestand. Laat ons, o Heere Jezus! in U en in Uwe redding ons verblijden, zo zullen wij ons inderdaad verheugen.

Looft den HEERE met de harp, de cither; psalmzingt Hem met de luit en het tiensnarig Instrument, op de tiensnarige harp. (1 Kronieken 25: 31).

PSALM 33.

DE VREUGDE VAN ONS HART BESTAAT IN HET PRIJZEN VAN GOD WELDADEN.

Amyraldus (eigenlijk Moyse Amyrat overl. 1664 als prediker en professor te Saumur) merkt bij onzen Psalm aan: "De schrijfwijze is liefelijk, vloeiend, gematigd, zonder dichterlijke uitweidingen en bijna zonder enige figuur, ten minste zonder de zodanige die enige moeilijkheden veroorzaken." Dit verschil van karakter met de overige Davidische Psalmen, verbonden met de omstandigheid, dat in vs. 10 vv. schijnt bedoeld te zijn op het terugkeren uit de Babylonische gevangenschap, heeft niet weinige uitleggers tot het vermoeden geleid, dat wij hier een psalm hebben niet van David, maar uit den eersten tijd van het terugkeren uit

de ballingschap. Intussen is het toch aan de andere zijde zeer onwaarschijnlijk, dat bij de Davidische liederen van het eerste Psalmboek een lied van zo laten oorsprong zou gevoegd zijn; de verzamelaars hebben den Psalm zonder twijfel voor Davidisch gehouden; van deze opvatting gaan wij dan ook bij onze verklaring uit.

Met het slotwoord in Psalm 32: 11 heeft David zich den overgang tot en thema voor een nieuwen Psalm gemaakt, dien hij bijna met dezelfde woorden begint. De aansporing, die hier tot het geslacht der rechtvaardigen en der vromen gericht is, dus tot de gemeente op aarde, staat weer in betrekking tot de aansporing aan de gemeente in den hemel (Psalm 29: 1 v.), en opent een gedachtegang verwant aan dien in genen Psalm.

Vs. 1-11. Zij, de gemeente op aarde, heeft dezen stand in het rijk der genade door hetgeen de Heere gedaan heeft, door Zijne openbaring in Zijn woord, wordt haar hart ontbrand tot lof van God; eerst daardoor wordt zij bekwaam zijne heerlijkheid te prijzen, ook in het rijk der natuur, en Zijne gedachten en oordelen ten opzichte der wereldgeschiedenis te verstaan.

Gij rechtvaardigen 1)! leden van Gods uitverkoren volk, die werkelijk in gemeenschap des geloofs met Hem leeft en bij ervaring weet, wat gij aan Hem hebt, zingt vrolijk in den HEERE a); lof betaamt den oprechten (Psalm 32: 2).

Psalm 64: 11; 97: 12; 147: 1.

David zegt niet tot alle mensen, dat zij zich moeten verheugen. Neen, de Schrift weet niets van die algemeenheid, waarvan men thans alleen wil weten. Zij begrenst al het goede der ziel en der toekomst tot de rechtvaardigen, dat is tot de gerechtvaardigden; want andere rechtvaardigen kent de Schrift onder de kinderen der mensen niet. Alleen de Godmens is de Rechtvaardige, uit kracht Zijner eigene heiligheid.

Looft den HEERE met de harp, de citer; psalmzingt Hem met de luit en het tiensnarig Instrument, op de tiensnarige harp. (1 Kronieken 25: 31).

a) Zingt Hem een nieuw lied, dat uit een met dank vervuld hart komt en alle vorige liederen tracht te overtreffen (Psalm 40: 4; 96: 1; 98: 1. Openbaring 5: 9 speellieden (1 Samuel 16: 17) tot Zijnen dienst, met vrolijk geschal, bij het geluid der bazuinen en trompetten.

Psalm 40: 4; 96: 1; 98: 1; 144: 9. 5: 9; 14: 3.

Een nieuw lied is zulk een, dat dadelijk het hart ontwelt. Gods heerlijkheid is elke morgen nieuw; wij kennen haar niet slechts van horen zeggen en uit de geschiedenissen van den ouden tijd; zo mogen wij alzo ook niet maar het oude lied herhalen. Het is een treurig teken van het verval der kerk, wanneer zij aan den eis: Zingt Hem een nieuw lied, niet meer kan voldoen; des te zorgvuldiger moet zij dan zijn in ‘t bewaren van hare oude liederen.

Tot een nieuw lied behoort ook een nieuw hart.

Nu begint het hoofdgedeelte, of om zo te zeggen, de romp van het lied. De opwekking tot lof van God wordt aangedrongen door de voorstelling van Zijne lofwaardigheid. a) als van den God der openbaring in het rijk der genade, vs. 4 en 5; b) als van den wereldschepper in het rijk der natuur, vs. 6-9; c) als van den onweerstaanbaren gebieder in de geschiedenis, vs. 10 en 11.

Want des HEREN woord, dat zo vele heerlijke beloften bevat, is recht, is zeker, is waarlijk gemeend, zodat Hij niets toezegt, wat Hij niet houden wil, en al Zijn werk al Zijn doen getrouw (Numeri 23: 19).

Hij heeft a) gerechtigheid en gericht lief; Hij richt al Zijn werk naar des mensen gedrag en stelt een perk aan alle onrechtvaardige verdrukking; de aarde die Hij tot ene "goedhartige moeder" gemaakt heeft, welke ons dagelijks voedt en allerlei rijkelijk te genieten geeft (1 Tim. 6: 7), is vol van de goedertierenheid des HEREN 1), (Psalm 119: 64).

Psalm 45: 8. Hebr. 1: 9.

Ofschoon Gods gerechtigheid, om Zijn Naam groot te maken, prikkel genoeg moest zijn, is echter Zijne goedheid een nog scherper prikkel, dewijl naarmate iemand Hem ervaart als den Algoede en Barmhartige, hij meer wordt aangezet om Hem te vrezen. Verder over alle goedertierenheid Gods spreekt hij, welke Hij verspreidt over het gehele menselijk geslacht. Daarom zegt de Profeet, dat waarheen wij onze ogen ook wenden, wij die wijd en zijn ontmoeten.

Hij had, indien het Hem behaagd had, elke zaak, die wij proefden, bitter, alles wat wij zagen, walgelijk, alles wat wij aanraakten, een angel, elke reuk een stank, elke toon een wanklank kunnen maken.

En gelijk Zijne goedheid de aarde voornamelijk tot plaats harer openbaring heeft, zo openbaart zich weer Zijne almacht op het heerlijkst aan den hemel en op de aarde bijzonder aan de zee. Door het woord des HEREN zijn de hemelen gemaakt 1), in die heerlijke gedaante en volledige schoonheid (Genesis 1: 1), en door den Geest Zijns monds, die aan de dode stof leven en adem inblaast, al hun heir 2), dat zowel in zichtbare als onzichtbare machten bestaat (Psalm 24: 10. 1 Samuel 1: 3).

Reinh. Bakius (de standvastige en verstandige leraar van Maagdenburg en Grimma in den dertigjarigen oorlog) maakt bij ons vers de opmerking: "De grote schilders en beeldhouwers der ouden waren gewoon op hun meesterstukken den bescheiden titel te plaatsen: "Apelles, Polycletus maakte het" om door dit imperfectum (onvolmaakt verleden tijd) uit te drukken, dat het ten allen tijde geoorloofd was, het te verbeteren, wanneer aan hun werk iets ontbrak; daar echter aan Gods werk niets ontbreken kan wordt hier gezegd: "de hemelen zijn gemaakt.".

Laat iemand ene wereld maken, zei Augustinus, en hij zal een God zijn; daarom heeft ook de Kerk tot haar eerste geloofsartikel gemaakt: Ik geloof in God den Vader, den Almachtige, Schepper des hemels en der aarde.

De verhevenheid van dit woord van den Psalmist heeft ook de heidense dichter Longinus (een Platonist uit Athene, geb. 213 na Chr.) in zijn geschrift peri ufouv (over het verhevene) erkend.

Hij, de Heere, vergadert de wateren der zee als op enen hoop, zodat zij zich niet meer over de gehele aarde kunnen uitstorten, gelijk dit in den beginne was (Genesis 1: 2, 9 v. Psalm 104: 9); Hij stelt den afgronden, de diepe stromen, den bruisenden watermassa's schatkameren 1), diepten waar zij als in kameren bewaard en ingesloten zijn.

De dichter verheerlijkt hier den Heere als den Schepper der wereld en daarom wijst hij op die grote wonderen, den hemel boven ons en de zee beneden. Gelijk de korenhoop uitsteekt boven de aarde, alzo steken ook de golven, vast te zamen gehouden, boven het vaste land uit. Het is duidelijk, dat hier onder schatkameren verstaan moeten worden, de bedding der zee.

Laat de ganse aarde zulk ene almacht erkennen en voor den HEERE vrezen; laat alle inwoners van de wereld, die niet tot het ware volk van God behoren, voor Hem schrikken 1).

Alle kinderen der mensen moeten hierdoor tot Gods ere en dienst genoopt worden. Deze macht vervulle hen met ontzag, gelijk het eeuwig Evangelie, dat als een reden opgeeft, waarom men God dienen en aanbidden moet, omdat Hij, n.l. hemel, aarde en zee geschapen heeft.

Want, gelijk de geschiedenis der wereldschepping in Genesis 1 zo duidelijk toont, en het wonder van het onderhouden der wereld nog dagelijks bekend maakt, Hij spreekt en het is er, wat Zijn mond gesproken heeft; Hij gebiedt en het staat er, wat Hij met Zijn bevel in wezen roept, gelijk een gehoorzame dienaar, dien zijn heer roept (Psalm 119: 91).

Wat kan ene macht niet doen, die door een woord de wereld gemaakt heeft? (Rom. 4: 17).

Geen geschapen macht, hoe groot en hoe hardnekkig, om hem tegen te staan, kan hem in genendeel of opzicht, in de uitvoering van Zijn werk verhinderen. Gene omwentelingen van tijden kunnen Hem van maatregelen doen veranderen, en in allerlei geval, zelfs hoe verbaasd het ons mag voorkomen, wordt Zijn eeuwige Raad vervuld en niets kan dit ooit voorkomen. Welk een vermaak moet dan de godvruchtige ziele bevangen, als zij deswege God de ere en den lof toebrengt, hoe gerust en vergenoegd moet dit Opperbestier der Godheid vervullen, haar doen zijn, in alle hare omstandigheid, als wetende, dat Zijne oneindige Wijsheid zorge voor hen draagt!.

Welke macht Hij over de kinderen der mensen heeft, bewijst Hij door de wijze, waarop Hij de wereld regeert a). De HEERE vernietigt den raad der heidenen, wanneer de vijanden der Kerk menen, dat zij tonnen vol schranderheid in hun beraadslagingen hebben, dan boort

Hij een gat in den bodem, of Hij slaat dien in elkaar; Hij breekt de gedachten der volken, zodat zij in hare uitkomst blijken gedachten der onmacht te zijn.

Jes. 19: 3.

Maar a) de raad des HEEREN bestaat in eeuwigheid, de gedachten Zijns harten, die het heil van Zijn volk en daarin het heil der wereld bedoelen, bestaan van geslacht tot geslacht. Wie toch zou Zijne hand kunnen afwenden?

Spreuken 19: 21; 21: 30. Jes. 14: 24; 46: 10.

Al wilden alle duivels tegenstand bieden, zo zal toch zonder twijfel God nooit teruggaan; wat Hij Zich voorgenomen heeft en wat Hij wil hebben, dat moet toch eindelijk tot zijn doel komen.

12.

II. Vs. 12-22. Hier is niet alleen de heerlijkheid des Heeren op zich zelf, welke de gemeente moet dringen en bewegen tot Zijnen lof; zij is toch Zijn volk, het volken Hem, onder wiens bijzondere Voorzienigheid alles op aarde staat; zij heeft aan Hem ene sterkere bescherming, dan de grootste wereldse macht zijn zou. Zij is zijn oogmerk en het doel van al Zijne wegen, en daarom onder Zijne regering zo veilig en geborgen, dat geen doodsgevaar haar mag verschrikken; zij heeft slechts nodig Hem als hare hulp en haar schild te erkennen, en ook in Hem de bron harer vreugde te bezitten, haar geloof en Zijne genade komen elkaar tegemoet.

a) Welgelukzalig is het volk, diens God de HEERE is; het volk, dat Hij zich ten erve verkoren heeft.

Deuteronomium 33: 29. Psalm 65: 5; 144: 15.

Dit is de hoofdzin, die voorop gesteld is, op welken het volgende betrekking heeft. "Volk van God-wil David zeggen-laat u toch niet door de wereld overreden, als ware de troon, op welken uw Koning hoog boven de aarde troont, een leuningstoel! Neen het is een troon, een rechterstoel, van welken met verheven blik de lotgevallen der wereld geregeerd worden. Geloof slechts vast, volk van God! dat alles onder den openbaren of verborgen invloed van Zijne macht staat; niet slechts de werken der mensen, van welke het duidelijk is, dat de uitkomst nooit in hun handen licht, maar zelfs de opwellingen van hun harten, die Hij met blindheid kan slaan; het verstand der verstandigen kan Hij dwaas en de harten der onmondigen wijs maken. Volk van God! geloof den schijn niet, volgens welken de koningen veldslagen winnen door hun macht en de krijgslieden door hun paarden, dat alles is slechts schijn. Want daar alles, wat op aarde kracht en macht heeft, deze slechts ter leen heeft van Hem, die de wereld regeert, zo kan Hij die terugnemen, wanneer Hij wil en geven aan wien Hij wil; zo werden alle overwinningen op aarde slechts door Zijne kracht behaald.".

Passend volgt dit vers op het voorgaande, dewijl er weinig voordeel aan was, wat hij over de eeuwigdurendheid van den Raad Gods had gezegd, indien dit niet op ons betrekking had. Derhalve de Profeet uitroepende, dat zij gelukkig zijn, die God in Zijn bescherming heeft genomen, Wiens Raad hij zo even in herinnering heeft gebracht, zegt ons nu, dat deze niet verborgen is, maar van kracht is en gezien wordt tot het heil der Kerk. En zo zien wij, dat niet zij, die koud de macht Gods in beschouwing nemen, maar die er hun gebruik van maken voor het tegenwoordige, eerst in waarheid erkennen, dat Hij is de Bestierder der wereld.

12.

II. Vs. 12-22. Hier is niet alleen de heerlijkheid des Heeren op zich zelf, welke de gemeente moet dringen en bewegen tot Zijnen lof; zij is toch Zijn volk, het volken Hem, onder wiens bijzondere Voorzienigheid alles op aarde staat; zij heeft aan Hem ene sterkere bescherming, dan de grootste wereldse macht zijn zou. Zij is zijn oogmerk en het doel van al Zijne wegen, en daarom onder Zijne regering zo veilig en geborgen, dat geen doodsgevaar haar mag verschrikken; zij heeft slechts nodig Hem als hare hulp en haar schild te erkennen, en ook in Hem de bron harer vreugde te bezitten, haar geloof en Zijne genade komen elkaar tegemoet.

a) Welgelukzalig is het volk, diens God de HEERE is; het volk, dat Hij zich ten erve verkoren heeft.

Deuteronomium 33: 29. Psalm 65: 5; 144: 15.

Dit is de hoofdzin, die voorop gesteld is, op welken het volgende betrekking heeft. "Volk van God-wil David zeggen-laat u toch niet door de wereld overreden, als ware de troon, op welken uw Koning hoog boven de aarde troont, een leuningstoel! Neen het is een troon, een rechterstoel, van welken met verheven blik de lotgevallen der wereld geregeerd worden. Geloof slechts vast, volk van God! dat alles onder den openbaren of verborgen invloed van Zijne macht staat; niet slechts de werken der mensen, van welke het duidelijk is, dat de uitkomst nooit in hun handen licht, maar zelfs de opwellingen van hun harten, die Hij met blindheid kan slaan; het verstand der verstandigen kan Hij dwaas en de harten der onmondigen wijs maken. Volk van God! geloof den schijn niet, volgens welken de koningen veldslagen winnen door hun macht en de krijgslieden door hun paarden, dat alles is slechts schijn. Want daar alles, wat op aarde kracht en macht heeft, deze slechts ter leen heeft van Hem, die de wereld regeert, zo kan Hij die terugnemen, wanneer Hij wil en geven aan wien Hij wil; zo werden alle overwinningen op aarde slechts door Zijne kracht behaald.".

Passend volgt dit vers op het voorgaande, dewijl er weinig voordeel aan was, wat hij over de eeuwigdurendheid van den Raad Gods had gezegd, indien dit niet op ons betrekking had. Derhalve de Profeet uitroepende, dat zij gelukkig zijn, die God in Zijn bescherming heeft genomen, Wiens Raad hij zo even in herinnering heeft gebracht, zegt ons nu, dat deze niet verborgen is, maar van kracht is en gezien wordt tot het heil der Kerk. En zo zien wij, dat niet zij, die koud de macht Gods in beschouwing nemen, maar die er hun gebruik van maken voor het tegenwoordige, eerst in waarheid erkennen, dat Hij is de Bestierder der wereld.

De HEERE, de alwetende Regeerder der wereld, schouwt uit den hemel (Psalm 14: 2), en ziet alle mensenkinderen in hun werken en bedoelen.

Hij ziet uit van Zijne vaste woonplaats, van den hemel, Zijne troonzaal, op alle inwoners der aarde, dat Hij ze bewake en in Zijne macht behoude.

Hij ziet uit van Zijne vaste woonplaats, van den hemel, Zijne troonzaal, op alle inwoners der aarde, dat Hij ze bewake en in Zijne macht behoude.

Hij formeert hun aller hart 1) (Zach. 12: 1. Spreuken 21: 1), Hij bestuurt het zelfs bij de boze gedachten, die daarin opstijgen (2 Samuel 24: 1); Hij let op al hun werken, en richt wat zij ondernemen zo in, dat het Zijn wereldplan, dat voor Zijn volk een plan des heils is, moet dienen.

Ziet daar onzen troost als ouders. Kunnen wij het hart onzer kinderen formeren? Neen, dat is het werk van God. Zo moeten wij hen dan Gode opdragen en bidden: "O God, formeer Gij hun hart!" Het onophoudelijk verbieden der kinderen, om dat niet te smaken, en dit niet aan te raken, baat op zich zelven niet. Al trekken wij hen nog zulk een stijf keurslijf aan, het helpt niet tot hunnen groei, maar knelt hen alleen. Maar hen in de tegenwoordigheid Gods te stellen, en te zeggen: "God ziet het, en zal er u eenmaal rekenschap van vragen" dat heeft klem.

De Formeerder van alle menschenharten heet Jehova, gelijk Zach. 12: 1, vergel. Spreuken 24: als hun Schepper. Als zodanig is Hij het ook, die op alle wenken der mensen acht geeft, wat Hij vormt voor hun ontstaan in de door Hem gevormde werkplaats der Kerk. Op gehoorvolle wijze wordt ieder mens bij den aanvang des levens bezield met den geest. God is de Vader des Geestes. Daarom juist is al wat bestaat besloten in Zijne alwetendheid en almacht. Hij houdt toezicht over alles, en maakt alles dienstbaar aan de oogmerken van zijn wereldplan, het plan tot heil des volks. Zonder Hem geschiedt niets, alles door Hem. De zegen des konings, het behoud van den held, zijn niet hun eigen werk. Hun grote legermacht of lichaamskracht vermag niets zonder God, die ook in de zwakken machtig zijn kan. Ook het strijdpaard is voor de overwinning een veelbelovend, maar niets uitvoerend ding; niet zijn grote kracht is het, die den ruiter kan redden, van Jehova is de zegen, Hij verleent ze aan wien Hij wil.

Een koning wordt niet behouden in den strijd, verkrijgt de overwinning niet door een groot heir, dit is slechts tweede oorzaak, de eerste en laatste is integendeel God, die ook in de zwakken machtig kan zijn, als Hij het wil; een held, wanneer hij grote dingen doet (2 Samuel 15 vv.), wordt niet gered door grote kracht, alsof het zijn eigen werk ware, wat hij verricht; maar gelijk God hem de kracht gegeven heeft, zo moet Hij ook in elk bijzonder geval de uitwerking en het gevolg verlenen.

In den strijd bij Arbela werd het getal der Perzen gerekend tussen de vijf honderd duizend en een millioen mensen, maar zij werden geheel geslagen door Alexanders leger van vijftig duizend, en de vroeger zo machtige Darius was spoedig overwonnen. Napoleon voerde meer

dan een half millioen mensen in Rusland, maar de ontzaglijke winter maakte het leger tot een wrak, en de bevelhebber was spoedig een gevangene op de eenzame rots van St. Helena. Dit vers is door de geschiedenis bewaarheid. De sterkste legers smelten als sneeuwvlokken, wanneer God tegen hen is.

Een koning wordt niet behouden in den strijd, verkrijgt de overwinning niet door een groot heir, dit is slechts tweede oorzaak, de eerste en laatste is integendeel God, die ook in de zwakken machtig kan zijn, als Hij het wil; een held, wanneer hij grote dingen doet (2 Samuel 15 vv.), wordt niet gered door grote kracht, alsof het zijn eigen werk ware, wat hij verricht; maar gelijk God hem de kracht gegeven heeft, zo moet Hij ook in elk bijzonder geval de uitwerking en het gevolg verlenen.

In den strijd bij Arbela werd het getal der Perzen gerekend tussen de vijf honderd duizend en een millioen mensen, maar zij werden geheel geslagen door Alexanders leger van vijftig duizend, en de vroeger zo machtige Darius was spoedig overwonnen. Napoleon voerde meer dan een half millioen mensen in Rusland, maar de ontzaglijke winter maakte het leger tot een wrak, en de bevelhebber was spoedig een gevangene op de eenzame rots van St. Helena. Dit vers is door de geschiedenis bewaarheid. De sterkste legers smelten als sneeuwvlokken, wanneer God tegen hen is.

Het paard, het strijdros feilt ter overwinning; naar het uiterlijke vermag het veel, in waarheid echter niets, en het bevrijdt niet door zijne grote sterkte, (Spreuken 21. 31).

Wanneer nu zulk ene almacht dengenen, die God niet vrezen, slechts verschrikkelijk kan zijn, hoe troostrijk is zij daarentegen voor hen, die op Zijne goedheid mogen hopen, vs. 18 en 19. Zo vertrouwt zich Gods volk den Heere toe; het verheugt zich in zulk enen God en vertrouwt op Zijnen naam. (vs. 20-22).

De inhoud van dezen Psalm is voornamelijk de verkondiging van Gods oppermacht en vrijmacht. Al de kracht is in God, en komt van God. Tegen alles nu is niets te doen. En dit is niet enkel waar op het gebied der natuur, maar ook op het gebied der genade. Tegenover dat alles van God en Christus staat het niets van den mens. En toch maakt deze godsdienst, hoe ongelofelijk het voor de ongelovigen ook zij, gene zorgeloze mensen, maar juist de meest ijverige arbeiders in Gods wijngaard. Is het gene wonderbare godsdienst? Wat verstand zou haar hebben kunnen uitvinden, dan het verstand van God alleen? Zij weet niets van eigen kracht; alles doet de Heere alleen, en toch weet zij ook niets van lijdelijkheid, maar spreekt gedurig van geloven, bidden, worstelen en volharden tot den einde toe. Men bestudere slechts het evenwichtstelsel der Schrift, en men zal zich verwonderen. Gelijk in de natuur altijd twee krachten tegen elkaar overstaan, die elkaar in evenwicht houden, zo ook de Schrift. Het blijft een strijd om in te gaan, een worstelstrijd tot den bloede, en toch, de zaligheid is niet uit de werken, maar uit den Roepende. Ja, hoe meer een mens gevoelt, dat hij niets kan doen, des te meer gevoelt hij, wat God in hem kan doen en doet. Doch dit moet bij ondervinding gekend worden. Er zijn tegenstrijdigheden in de leer, die zich in de praktijk harmonisch oplossen. De leer van Gods vrijmacht en van ‘s mensen vrijen wil leveren ene menigte zulke tegenstrijdigheden op, maar in de praktijk bestaan zij niet.

Ziet, des HEREN a) oog is over degenen, die Hem vrezen, op degenen, die (Jes. 29: 7), op Zijne goedertierenheid hopen

Job 36: 7. Psalm 34: 16. 1 Petrus 3: 12.

De zwakste der gelovigen, de minste der heiligen heeft reden om te hopen. Het Evangelie is zo ingericht, het verbond zo geregeld. God heeft zulk een ruimen maatregel genomen, dat ieder van hen "goede hoop in genade" (2 Thessalonicenzen. 2: 16) mag hebben. Allen, die van die soort zijn, hebben de toestemming worden opgewekt, ja bevolen te hopen. Hun hopen verheugt God, gelijk het een troost voor hen zelven is.

Om hun ziel van den dood te redden (Psalm 7: 6), niet alleen in oorlogstijd maar uit elk gevaar, en om hen bij het leven te houden in den honger.

Onze ziel, zo zeggen dan wij, die tot het volk in vs. 12 behoren, verbeidt den HEERE, (Genesis 49: 18), Hij is onze hulp en ons schild (Deuteronomium 33: 26, 29).

Antigonus, koning van Syrië, was gereed om slag te leveren tegen het eiland Andros; hij zond een smaldeel uit, om de bewegingen van zijne vijanden gade te slaan en hun sterkte op te nemen. Toen dit terugkeerde berichtte het, dat zij meer schepen hadden, en die beter bemand waren dan de zijne. "Wat," zei Antigonus, "dat kan niet zijn, quam multis meipsum opponis, voor hoe velen rekent gij mij?" bedoelende, dat de waardigheid van een aanvoerder tegen velen opwoog, voornamelijk wanneer die met kracht en ervaring was toegerust. En waar is macht, waar is kennis als bij God? Hij is Heer der heirscharen, bij Hem alleen is macht om Israël te bevrijden uit al zijne benauwdheden. Hij kan het doen, Hij wil het doen, Hij zal het doen. Hij is wijs van hart, en machtig van arm; buiten Hem is er geen redder, geen bevrijder; Hij is een schild voor de rechtvaardigen, een sterkte voor de zwakken, ene toevlucht voor de verdrukten. Hij is instar omnium, alles in allen, en wie is Hem gelijk in de gehele wereld?

Hij is bovendien ons Eén en ons Alles; want ons hart is in Hem verblijd, die de enige bron onzer vreugde is, omdat wij op den naam Zijner heiligheid 1) vertrouwen, in welken al onze hulpe is.

Of, Zijn heiligen Naam. Die Naam is voor Gods volk de steun en sterkte, het voorwerp van geloof en hoop, maar ook van liefde. Dewijl God Zijn Naam heeft geopenbaard en in Zijn Naam Zijn Wezen, daarom kan de Kerk van alle eeuwen van dien Naam zo zeker en vast alles verwachten; wat zij nodig heeft, ook in donkere lotsbedelingen. Daarom bidt de dichter ook in vs. 22: "Uwe goedertierenheid, Heere! zij over ons, gelijk als wij op U hopen."

Uwe goedertierenheid; HEERE! zij over ons. Gij hebt ons doen vertrouwen op dien zegen; zal dat vertrouwen, o God der waarheid! niet beschaamd worden? Sterk den zegen, gelijk als wij op U hopen.

De rechtvaardige verklaart hier zijn vast besluit, om in geloof en geduld te volharden, wachtende op de komst van zijn Heer en Redder, de hoop der Kerk was altijd op den Messias.

Van ouds bad zij om de genade van Zijne eerste komst, nu verwacht zij Zijne tweede. Vergun ons, o Heere, te hopen op hetgeen, waarin wij nooit teleurgesteld zullen worden.

Gods genade is op ons, naar de mate, dat wij op Hem hopen.

Beth. Mijne ziel zal zich beroemen in den HEERE, als in hem, die mijne hulp en mijn God is (Psalm 42: 12); de zachtmoedigen, die gebogen gaan onder harte-leed, zullen het horen, wat ik tot Zijne eer te zingen en te zeggen heb, en zullen verblijd zijn, wanneer zij hetgeen aan mij geschiedt als ene voorzegging van eigen heil erkennen.

Onder zij, zachtmoedigen hebben wij hier te verstaan, de verootmoedigden, die gebogen gaan onder den druk der ellende en neergebogen zijn onder de kastijdende hand Gods.

Zie Kantt. Psalm 10: 17.

Gimel. Maakt daarom, alle gij vromen! den HEERE met mij groot, en laat ons, daar wij toch één zijn als kinderen van een God, en één leed en ene vreugde gevoelen, zijnen naam samen verhogen.

Even als onze schoonste, geestelijke liederen, hoewel bijzondere omstandigheden tot het ontstaan aanleiding gaven, toch niet over deze handelen, maar tot ene algemene klacht, of algemenen lof Gods opklimmen, zo prijst ook deze Psalm niet de bijzondere redding, maar spreekt den lof uit van God, die de ellendigen hoort.

Deze Psalm was in de oude kerk de communiepsalm, waartoe het woord vs. 9 hem bijzonder geschikt maakte.

Daleth. Ik heb den HEERE gezocht in het gebed, dat men in Psalm 56 lezen kan, en Hij heeft mij geantwoord, door verhoring met de daad, en mij Uit al mijn vrezen gered, daar ik bij mijne wegvoering naar Achis (1 Samuel 21: 11 vv.) geen ander lot voorzag, dan dat ik of door der Filistijnen wraak zou bezwijken, of aan Saul, mijnen dood-vijand zou overgeleverd worden.

He. Van. Zij hebben op Hem gezien, gelijk een kind in groten nood naar vader of moeder om hulp uitzien, ja Hem als een waterstroom aangelopen, in gebeden en smekingen met Hem worstelende, en hun aangezichten zijn niet schaamrood geworden, zodat de vervolgers beschaamd moesten heengaan.

Liever: "Die op Hem gezien hebben en Hem als een waterstroom hebben aangelopen, zijn niet schaamrood geworden." Het kan ook overgezet worden (de Wette): "Die op Hem zien, worden verhelderd en hun aangezicht mag niet schaamrood worden.".

Dat is Christus of Gods heerlijkheid in Hem; die daarop ziet zal niet verstoten worden. Het is hun geloof, dat uitgedrukt wordt door hun zien op Hem, dat ene daad van vertrouwen is, voortkomende uit een kennen van wie en wat Hij is. Het gevolg is, dat zij verhelderd zijn, dat

zij nieuwe gemeenschap van geestelijk, reddend, verfrissend licht van Hem ontvangen en bijgevolg van alle andere genadegiften; alzo is hun geloof niet beschaamd. Wij moeten niet vertragen geestelijke vereniging te zoeken in de oefening van hetzelfde geloof. Van dit zien naar Christus, van dit aanschouwen Zijner heerlijkheid hangt onze gehele redding af, en daarom is voor alles nodig, alzo te doen. Dit is de leiding door den Heiligen Geest gegeven, om Hem te bereiken.

Zain. Het is zo geweest, gelijk in vs. 5 gezegd is. Ik heb bevonden, dat het in vs. 6 gezegde waar is. Deze ellendige, ik David, de rechtvaardig ellendige, de buitengewoon ellendige, de diep ellendige riep, en de HEERE hoorde 1); en Hij verloste hem uit al zijne benauwdheden.

Hij was een gering man, naar wie niemand zag, toch was hij welkom bij den troon der genade; de Heere hoorde hem, nam kennis van zijn lot en zijne gebeden, en redde hem uit alle benauwdheden. God wil acht slaan op het gebed van den ellendige. (Psalm 102: 17 zie Jes. 15).

Cheth. Ik heb het bovendien dikwijls genoeg in mijn leven ondervonden, dat waar de nood het hoogste is, Gods hulp het meest nabij is. De Engel des HEREN, niet enig engel, maar het Woord, de grote openbaarder Gods (Genesis 16: 7 vv., 18: 2 vv., 21: 17 vv., 22: 11 vv.; 31: 48: 16. 3: 2 vv., 14: 19; 23: 20 vv., 33: 14.), legert zich met het hemelheer, welks bevelhebber Hij is (Jozua 5: 14), rondom degenen, die Hem vrezen; en rukt hen uit 1), uit hunnen nood en hun ellende (Genesis 32: 1 vv. 2 Koningen 6: 17. Psalm 91: 11 vv.).

Hier is van toepassing, dat de gelovigen hiervan zeker overtuigd zijn, dat, ofschoon zij aan vele ellenden onderworpen zijn, God echter hun getrouwe Bewaker is van hun leven. Maar opdat hij te meer hen in hun hoop bevestige, voegt hij er niet te vergeefs bij, dat zij door de hand en zorg der Engelen beschermd worden, die Hij wil behouden. Het zou wel voldoende zijn, om aan God enig en alleen die macht toe te schrijven, maar om onze zwakheden te hulpe te komen, verwaardigt Hij zich, om Zijne Engelen als dienaren te gebruiken. En niet weinig zet dit kracht bij, om ons geloof te bevestigen, dewijl de ontelbaar velen Gode gehoorzaam zijn, zo dikwijls Hij ons hulp wil verschaffen. Ja, de Engelen, die genoemd worden hemelse vorsten en krachten, altijd er op aangelegen om ons leven te beschermen, dewijl zij weten, dat dit ambt hun is opgedragen. En God wordt naar waarde wel genoemd een muur voor Zijn Kerk en een vaste burg, maar de aanwezigheid van Zijne hulp drukt Hij uit in Zijne Engelen, om zich te schikken naar ons onverstand. Overigens, wat Hij omtrent een Engel in het enkelvoud zegt, geldt voor allen, dewijl zij allen genoemd worden gedienstige Geesten, om onze zaligheid te bevorderen. De slotsom nu is deze, dat, ofschoon vele vijanden ons bestrijden en vele ongevallen ons belagen, de Engelen Gods echter met een onoverwinnelijke kracht Gods gewapend, zich om ons legeren en van alle zijden hun hulp opstellen, om ons van alle rampen te bevrijden.

De Engel des Verbonds, de Heere Jezus, aan het hoofd van alle hemelse legerscharen, omringt met Zijne wapenen de woningen der heiligen. Even als legerscharen zijn de dienende geesten geschaard rondom de uitverkorenen des Heren, om te dienen, te verdedigen en te vertroosten.

De Engel des Heren is in dit Psalmenpaar (Psalm 34 en 35) in zijn tweevoudigen aard voorgesteld als een Engel van genade en een Engel des gerichts (Psalm 35: 6). Deze Psalmen kunnen in dit opzicht vergeleken worden bij het twaalfde hoofdstuk van de Handelingen der Apostelen, waar de Engel des Heren zich openbaart in de verlossing van Petrus en in het doden van den vervolger Herodes Agrippa.

Hier is door den Engel van Jehova de tegenwoordigheid van Christus in de kerk bedoeld, even als van ouds in het leger van Israël, en de dienst der geschapen geesten voor degenen, die de zaligheid beërven, als in het geval van Eliza (2 Koningen 6: 17).

Engel des Heren was voor den vromen Israëliet, dus ook voor den man naar Gods harte, een liefelijke naam. Die naam wekte een lieflijke herinnering bij hem op. Want de Engel des Heren had Israël geleid door de woestijn naar het Kanaän der ruste hier beneden. En hoe dit volk ook afweek en murmureerde, ja diep zondigde tegen den Heere, toch in de vuur- en wolkkolom had Israël het bewijs, dat de Heere hen niet deed naar de zonde en niet vergold naar de overtredingen. De Engel des Heren bleef onder allerlei omstandigheden aan de spitse van het volk.

Teth. Ondervindt dan ook, gij anderen, wat ik ervaren heb, opdat gij leert kennen, wat ik leerde kennen. Smaakt en ziet, dat de HEERE goed is voor dien, die op Hem wacht, en voor de ziel, die naar Hem vraagt (Klaagt. 3: 25); welgelukzalig is de man, die op Hem betrouwt, want zulk een zal nooit tot schande worden (Psalm 31: 2; 71: 1).

Het "smaakt en ziet" nodigt als het ware tot een kostelijk maal, dat reeds lang gereed stond. De imperatieven hebben ene niet paraenetische (vermanende) maar belovende betekenis.

Het smaken (Hebr. 6: 4 vv. 1 Petrus 2: 3 vóór het zien; want geestelijke ervaring leidt tot geestelijke kennis en omgekeerd.

Hij leert als David kennen, die als David lijdt.

Jod. Vreest den HEERE, gij Zijne heiligen! die u van de wereld afgezonderd hebt, en als volk van Zijn eigendom geroepen zijt, om Hem te dienen (1 Petrus 2: 9); want die Hem vrezen, hebben geen gebrek 1) (Psalm 33: 18 vv., 37: 19).

Hier vermaant hij de gelovigen, opdat zij den deur van Gods genade mogen openen tot heiligheid en het beoefenen van de gerechtigheid. Wij weten hoe de mensen in het algemeen zich laten zien, dat men óf tot bedrog, óf tot schurkerij, óf tot onrechtvaardige wreedheid geneigd is. Er kan hun niet iets geschieden of de begeerte prikkelt de gelovigen, om met de wolven te huilen in het bos. Maar opdat zij zich nu vrijhouden van alle onrecht en echter de publieke manier om te leven hen als een stormwind voortsleurt, menen zij, dat zij door de noodzakelijkheid genoeg verontschuldigd worden.

Deze beproevingen legt David nu een teugel aan.

Caph. De jonge leeuwen, de machtigen en rijken (Job 4: 10 vv.), lijden armoede, en hongeren, ondanks den groten voorraad, dien zij op onrechtvaardige wijze zamen brengen (Psalm 37: 20), maar die den HEERE zoeken hebben geen gebrek aan enig goed, hoewel zij dikwijls veel moeten lijden (vs. 20; Psalm 23: 1,4, Luk. 22: 35 vv.).

Dikwijls is het niet goed voor iemand om van aardse zegeningen omringd te zijn, gelijk sterke drank niet goed is voor zwakke hersenen. Ja, indien een, die God zoekt aan iets gebrek meent te hebben, kan hij er zeker van zijn, dat het niet goed voor hem is, en dan is het beter dat hij het mist dan dat hij het bezit. Welk verstandig mens zal klagen over het gemis van datgene, dat hem, zo hij het bezat, in plaats van voordelig, nadelig zou zijn? Het is gelijk een zwaard voor razenden, of een mes voor een kind. Gemis, als het geheiligd wordt, is een krachtig middel om in ons levensverbetering te wekken; het dringt tot gebed, het wendt van de wereldliefde af, het houdt ons steeds bereid tot den geestelijken strijd, het ontdekt of wij ware gelovigen of huichelaars zijn, het voorkomt, dat groter kwaad van zonde en straf tot ons komen, het maakt nederig, gelijkvormig aan Christus, ons hoofd, vermeerdert ons geloof, onze dankbaarheid, onze geestelijke wijsheid en desgelijks ons geduld.

Macht hebben en sterk zijn is niet genoegzaam om verzadigd te worden en welvaart te genieten. De leeuw, al staan hem muil en klauwen ten dienste, moet dikwijls gebrek hebben, terwijl de machteloze en ellendige, die gene andere toevlucht heeft dan bij den Heere, zich kan verzadigen.

12.

II. Vs. 12-23. Op het loflied volgt ene onderwijzing: David wendt zich tot de gelovigen, spreekt die aan, en zegt, dat hij hun de kunst ook wil leren, hoe zij een rustig leven kunnen hebben en voor vijanden kunnen veilig zijn. Deze kunst bestaat in godsvrucht, en dat men zijnen mond wel beware, niets kwaads doe en den vrede najage; daarop zal volgen verhoring des gebeds, redding uit elk gevaar, de genadige tegenwoordigheid, bijwoning en troost Gods, den Beschermer van lichaam en van leven.

Lamed. Komt, gij kinderen! hoort naar mij 1); ik zal U des HEREN vreze leren, en u niet alleen tonen, wat zij is, maar voornamelijk ook de krachtigste gronden aanvoeren, die u daartoe moeten bewegen en opwekken.

Dit is de tedere aanspraak van den in Gods wegen ervaren meester aan allen en een iegelijk. Vergelijk Spreuken 1: 8; 10: 15.

De Psalmist onderneemt de vreze des Heren te leren; deze sluit alle deugden van den godsdienst in. Wij moeten naarstig zijn, om deze bede aan ons en aan onze kinderen te leren. Laten de jeugdigen beginnen de vreze des Heren te leren, indien zij den waren troost en hierna het eeuwige leven begeren, zij zullen het gelukkigst zijn, die het vroegst beginnen zulk enen goeden meester te dienen.

Gij kent uwe aardse ouders, ja maar zorgt, dat gij uwe hemelse kent; Gij kent de vaders naar het vlees, maar zoekt den Vader der geest te kennen. Gij zijt ervaren, waarin ook, in de Odon van Horatius, de eclogae van Virgilius, de Oratie's van Cicero; maar o, zoek verstand te krijgen in David's Psalmen, in Salomo's Spreuken en de overige boeken der Heilige Schrift. Het Manna moest in den morgen verzameld worden. Aurora musis amica, de morgen is de vriend der Muzen. O ken uwen Schepper in uwe kindsheid. Die mij vroeg zoeken zullen mij vinden. (Spreuken 8: 17).

Mem. a) Wie is de man, die lust heeft ten leven, die dagen lief heeft, om het goede te zien? Wie verlangt waarachtig gelukkig te zijn?

1 Petrus 3: 10.

De zegen van het leven ligt niet in de lengte, maar in het gebruik. Hij leeft soms het langst, die het kortst leeft.

Hun. Zeker wil ieder dezen zegen. Ik zal u dan het enige middel noemen, om dat geluk te verkrijgen. Bewaar uwe tong 1) van het kwaad, en uwe lippen van bedrog te spreken (Jak. 1: 26).

De tong staat in gemeenschap met het hart; zij openbaart naar buiten, wat er binnen in ons is. Bewaar uwe tong, wil dus zeggen: "Bewaar uw hart.".

Samech. Wijk af van het kwaad 1), en doe het goede (Psalm 37: 27); zoek den vrede, en a) jaag dien na2).

Rom. 12: 18. 2 Kor. 13: 11. Hebr. 12: 14.

Ga van het kwade weg. Houd er niet alleen uwe handen af, maar uzelven geheel en al. Leef niet naast het pesthuis, vermijd het hol van den leeuw, ontwijk het hol van den ander, Plaats een afstand tussen u en de verzoeking.

Daar het "Vreest God" geïndividualiseerd (in bijzonderheden verklaard) moet worden, worden de plichten jegens den naaste naar David's gewoonte in 't bijzonder op den voorgrond gesteld, omdat hier de huichelarij, die zo gaarne de belofte, welke haar niet toebehoort, zich toe-eigent, minder speelruimte vinde.

Vrede zoeken en dien najagen is meer dan dien niet verstoren en over tweedracht treuren en klagen, men moet zich op 't herstellen van den vrede toeleggen, er jacht op maken als op 't edelst wild.

Ain. a) De ogen des HEREN zijn op de rechtvaardigen, en Zijne oren (Psalm 10: 17, 17: 130: 2) tot hun geroep. Hij ziet op hen en verhoort hun gebeden.

Job 36: 7. Psalm 33: 18. 1 Petrus 3: 12.

Hij slaat Zijn oog op de rechtvaardigen met de grootste tederheid, zij zijn Hem zo dierbaar, dat Hij Zijne ogen niet van hen kan aftrekken; Hij bewaakt ieder van hen zo zorgvuldig en ijverig, alsof het ‘t enige schepsel in ‘t heelal ware. Ogen en oren zijn beide bij den Heere naar Zijne heiligen gekeerd; Zijn gehele hart is bij hen; zij zijn door anderen veracht, zij worden niet door Hem vergeten. Hun geroep hoort Hij aanstonds, even als ene moeder zonder twijfel haar ziek kindje hoort; het geschreeuw moge gebroken, klagend, ongelukkig, zwak, ongelovig zijn, het Vader-oor vangt aanstonds elk bewijs van klacht of geroep op, en Hij is niet traag in het beantwoorden van de stem Zijner kinderen.

Pe. Het aangezicht des HEREN is daarentegen tegen degenen, die kwaad doen (vgl. 1 Petrus 3: 10-12), in toorn, om hun gedachtenis van de aarde uit te roeien (Job 18: 17 vv.)

Tsade. Zij 1), de rechtvaardigen, roepenuit de diepte van de aan zich zelf wanhopende ziel, en de HEERE hoort, en Hij redt hen uit al hun benauwdheden (vs. 5 en 7).

Dit woord slaat terug op vs. 16, gelijk de dichter in ‘t algemeen vooral de rechtvaardigen in zijne gedachte heeft, en wat hij van de goddelozen zegt slechts als schaduw in aanmerking komt, die het licht te meer moet doen uitkomen.

Koph. a) De HEERE is gelijk een geneesheer de kranken, gelijk een herder de schapen, gelijk de leermeester de discipelen, als een vader de kinderen, als een verlosser de gevangenen, als een redder de bestredenen nabij de gebrokenen van harte, nabij hen, die door uit- en inwendige levenservaringen hun onmacht, ellende en zonde recht hebben leren kennen, en Hij behoudt de verslagenen van geest, de verslagenen ten opzichte van hun gemoed, waarin dus al het harde, al wat genade tegenstreeft, geweken is, en dat tot een zachteren grond geworden is, geschikt om het zaad te ontvangen.

2 Tim. 3: 11.

Gebroken harten menen, dat God verre van hen is, wanneer Hij juist het meest nabij is; hun ogen worden gehouden, dat zij Hem, hun besten vriend, niet zien. Inderdaad Hij is met hen en in hen, maar zij weten het niet. Zij lopen heen en weer, zoekende vrede in hun eigene werken, of in bevindingen, of in gesprekken en sluitredenen, terwijl de Heere nevens hen is en de eenvoudige daad des geloofs Hem zal openbaren.

Waren wij meer hopeloos, hulpeloos, meer wezen (Hos. 14: 4), wij zouden meer genade vinden van des Heren Jezus hand. O dat God ons wilde doen ontwaken en dezen dag in de zonde slapende zielen wilde komen wakker schudden. O dat Zijn Woord mocht zijn als een bliksem, die de binnenzijde van uzelven liet zien. O arme zondaar! gij hebt een ondragelijken last van zonde en schuld op uwe ziel liggen, gereed om u neer te drukken in de hel, en toch gij gevoelt het niet, gij hebt den toorn Gods boven uw hoofd hangen wegens de kortheid van uw leven, zodat gij misschien geen jaar, misschien zelfs niet ene maand meer vrij blijft, maar gij ziet het niet, indien gij het zaagt, dan zoudt gij schreeuwen als eens in het veld van Borworth geroepen werd: "Een paard, een paard! een koninkrijk voor een paard!" Zo zoudt gij uitroepen: "Niemand dan Christus, niets dan Christus, tien duizend werelden voor Christus!"

De vromen worden ten opzichte van hunnen gemoedstoestand nader beschreven: Zij komen in hun moeite niet met trotsheid, maar verlost van zelfvertrouwen tot Jehova.

O hoe veel beter is het toch van een verbroken hart en een verslagen geest te zijn, maar daarbij het opzicht en de bewaring des Heren ook over zijne beenderen te genieten, zodat er niet een verbroken wordt (vs. 21), dan wanneer iemand hals en benen moeten verbroken worden, omdat hij niet wil, dat zijn hart gebogen worde.

Resch. a) Vele zijn de tegenspoeden des rechtvaardigen 1), daar hij te zamen leeft met de goddelozen, die hem haten en vervolgen, en hij voor zich zelven nog de loutering en beproeving zozeer nodig heeft; maar uit alle die redt hem de HEERE, onder wiens bijzondere zorg hij staat.

2 Tim. 3: 12.

Mogen onze smarten vele in getal, hard van aard, lang van duur zijn, Gods genadegiften zijn talrijker, Zijne wijsheid is wondervoller, Zijne macht groter; Hij zal ons uit die alle bevrijden.

Wel onzer, dat het zo is! Want waren de vromen van elk bezwaar en van elke nood voor altijd vrij, hoe zouden de onreine begeerten ons van God aftrekken, hoe zou het geloof verflauwen, de aanroeping Gods ophouden en vleselijke gerustheid de overhand nemen.

Gods kinderen treft vaak nog meer kwaad dan de goddelozen, dan hen, die van God vervreemd, zijn vijanden zijn. Immers, zij delen niet slechts in het gemeen leed der aarde, zoals de zonde in de wereld inkwam, maar zij hebben bovendien de verdrukking en het lijden om Christus wil te verduren, en geen van Gods kinderen ontkomt aan de Vaderlijke roede der beproeving en kastijding tot hun heiliging. Daarom zijn hun tegenspoeden velen, meer dan der goddelozen.

Schin. Hij, de Heere, bewaart al zijne beenderen a); niet één van die wordt zonder Gods uitdrukkelijken wil en Zijne wijze beschikking gebroken 1).

MATTHEUS. 10: 30. Joh. 19: 36.

De Christelijke lezer herinnert zich hierbij den Gekruisigde; inderdaad kan het profetische woord des O. Testaments, dat in Joh. 19: 33 vv. aangehaald wordt, evenzo goed beschouwd worden uit onzen Psalm, als uit Exodus 12: 46 genomen. Niet alleen het paaslam, maar enigermate ook al het lijden der rechtvaardigen is ene type (voorbeeld); niet alleen het wezen der godsdienstige symboliek (beeldspraak) wordt in Christus vervuld gezien; niet alleen de geschiedenis van Israël en van David recapituleert (herhaalt in ‘t kor
zich in Hem, niet alleen het menselijk lijden wordt bij Hem verdiept tot het diepste punt, maar ook alle den rechtvaardige gegevene beloften worden in Hem, in bijzondere mate vervuld, omdat Hij de Rechtvaardige is in den absoluutsten (volkomensten), de Heilige Gods in een enigen zin.

Het paaslam, waarvan geen been gebroken werd, schaduwde Christus af, van wiens lichaam geen been zou gebroken worden, en op dezelfden tijd schaduwde het vooraf de volkomen bewaring en veiligheid van Christus lichaam, de kerk.

Dit woord is volkomen vervuld in den Christus Gods, maar in zekeren zin ervaren alle gelovigen het. Het is ten slotte ene heerlijke gedachte, dat de vijand niet verder kan gaan en zal gaan, dan de Heere God het toelaat. Een zeker schrijver zegt dan ook terecht: "Er is altijd een uiterst punt, tot waar de vijand komen kan en verder niet. Het vlees van de gelovigen mag gewond, doorboord, ja verscheurd worden, maar tot het innerlijk beendergestel mag de vijand niet doordringen."

Thau. De boosheid zal de goddelozen doden; in de strikken voor anderen gespannen zullen zij zelf vallen, de natuurlijke gevolgen der zonde zullen hen de bezoldiging doen vinden, al worden zij ook lang gespaard, en die den rechtvaardige haten, zullen schuldig verklaard worden, en zelf in ‘t verderf vallen (Psalm 5: 11).

De HEERE verlost daarentegen de ziel Zijner knechten, wanneer zij in ongeluk geraken, dat hen met den dood dreigt, en allen, die op Hem betrouwen, zullen niet schuldig verklaard worden, maar blijken onschuldigen te zijn, en als zodanig zullen zij verschoond blijven.

Wellicht is dit vers evenzeer ene liturgische bijvoeging, als Psalm 14: 7; 25: 22; ten minste komt hier, nadat de rij van de letters van ‘t Hebreeuwse Alfabet doorlopen is de Pe nog eens

voor, terwijl het vers den inhoud van den Psalm nog eens in ene korte somma samenvat.

PSALM 35.

GEBED OM REDDING VAN DE WREEDHEID DER VIJANDEN.

Een Psalm van David.

Om de bij 2 Samuel 15: 16 opgegevene redenen beschouwen wij dezen Psalm uit den tijd van Absaloms opstand. De meeste uitleggers plaatsen hem in den tijd van de vervolging door Saul, waarvoor hoofdzakelijk de omstandigheid spreekt, dat de gehele Psalm een lyrische uitvoering schijnt te zijn van hetgeen David in 1 Samuel 24: 16 tegen Saul zegt. Intussen heerst aan de andere zijde door den gehelen Psalm ene zo diepe moedeloosheid tegenover de vijanden en vervolgers, en ene zo sterke opgewektheid van gevoel, dat het gebed om de Goddelijke gerichten bij David slechts laat verklaren en rechtvaardigen, wanneer hij in zijne lasteraars en vervolgers niet slechts de tegenpartijen ziet van het hem gegeven Israëlitisch, maar ook van het met hem gegrondveste Messiaanse koningschap. In opstand tegen het eerste personifieerde zich steeds nog de zonde, die niet tot den dood is, en hij kon nog voor hen bidden; in verzet tegen het tweede daarentegen openbaarde zich de zonde tot den dood, bij welke het Anathema op zijne plaats is. (1 Joh. 5: 16). De verwensingen van David zijn, gelijk Delitzsch zegt, ontdaan van hare subjectiviteit, voorspellingen van het einde der verharde vijanden van Jezus Christus en van Zijne gemeente! In dezen zin bidt de Christen die Psalmen mede.

Onze psalm is benevens den vorigen, de enige uit het Psalmboek, waarin "de Engel des Heren" in den bij Psalm 34: 8 genoemden zin voorkomt (zie vs. 5 en 6); de verbintenis van beide Psalmen door op elkaar volging, is dus ene geheel correcte, deze stemt op inwendige verwantschap.

Vs. 1-10. Door onrechtvaardigen haat vervolgd, door arglistige belagingen omgeven, en door valse beschuldigingen gekrenkt, roept David den Heere aan, dat die nederzie en Zijne zaak volvoere tegen zijne vijanden, en, door hen in de welverdiende gerichten van Zijnen toorn over te geven, hem vreugde en blijdschap geve, en den triomf na de zware nederlaag. Zijn gebed in dit eerste deel van het lied wordt tot zware verwensingen ten opzichte der tegenpartijen.

Twist HEERE!, als mijn zaakwaarnemer, met mijne twisters, strijd met mijne bestrijders (Jes. 25).

De somma is, dat hij, met leugen overhoopt, door geweld onderdrukt, en gene hulp in de wereld vindende, zijn goeden naam in Gods hand aanbeveelt.

Duidelijk zit David hier in groten angst en kommer. De Psalm begint met een noodkreet uit de diepte der ziele. Overal ziet hij koperen muren, waar hij niet doorheen kan. Sympathie mist hij, door geweld wordt hij onderdrukt. En o, kon hij op dit ogenblik zich maar verzekerd houden van Gods gunst en hulp. Maar het is zo duidelijk mogelijk. Bij de bestrijdingen daarbuiten voegt zich het ongeloof daarbinnen. Het is uit op dit ogenblik met den geloofsroem, dat hij met zijn God springt over een muur. Maar ziet, door Gods genade worden de barensweeën weer gevoeld van een verlevendigd geloof, en het schreien der verbrijzelde ziele laat zich horen in deze woorden: Twist Heere! maar bovenal in die van vs.
Zeg tot mijne ziele: Ik ben Uw heil. Ja, David heeft er zo grote behoefte aan, dat God zelf hem als op nieuw komt verzekeren, dat Hij zijn heil is. Want indien hij dit weer gevoelen mag, al staat hij dan ook alleen, al mist hij dan veler sympathie, hij heeft dan toch genoeg. Want God hebbende, bezit hij Alles.

Grijp, als mijn krijgsheld, het schild en de rondas1) (Deut 20: 9. 1 Koningen 10: 16), en sta op tot mijne hulp 2).

Onder schild hebben wij te verstaan, het kleine armschild, dat gebruikt werd, om elke aanval af te weren. Onder rondas, het schild der zwaar gewapenden, hetwelk het gehele lichaam bedekte en beschutte. Met de spies (vs. 3) ging men tegen den vijand in. David bidt hier, dat de Heere niet alleen hem beschutte, maar ook zijne vijanden voor hem overwinne, ja hun den pas afsnijdde, om hem te overwinnen. Hij smeekt dus, dat de Heere voor hem zij, al wat hem uit de hem omringende gevaren kan bevrijden.

Daar de gevaren ons zichtbaar en duidelijk omgeven, zo is Gods verborgene en onzichtbare kracht op zich zelve niet geschikt, om ons van alle vrees en angst te bevrijden, zij moet als het ware vlees en bloed aannemen. Haar gewaad ontleent zij gewoonlijk aan het dan dreigend gevaar. Tegenover de kunsten van leugen en laster wordt God als zaakwaarnemer of patroon

gesteld, die de zaken der Zijnen bestuurt; dreigt het gevaar door ruw geweld, zo verschijnt Hij als krijgsman, naar het voorbeeld van Deuteronomium 32: 41 v., die tot bescherming der Zijnen naar de wapenen grijpt.

En breng de spies voort, en sluit den weg toe, mijnen vervolgers tegemoet; versper hun den toegang tot mij; zeg tot mijne ziele 1): Ik ben uw heil.

Sommigen verklaren: Openbaar het mij door kennelijke inblazing. Doch anderen: Maak, dat ik door de daad zelf gevoel, dat mijn heil in Uwe hand is. Ik voor mij twijfel niet, dat David den wens uitspreekt, dat hij diep in zijn gemoed overtuigd en verzekerd zij, wat bij den tegenwoordigen stand van zaken hij niet kon vaststellen, dat God de Auteur van zijn heil was.

De dichter wenst naar ene geheime inwendige toespraak uit Gods mond, zoals de Heere het ook in de uren van nood aan zulke toespraken niet laat ontbreken.

Deze stellige verzekering was het, die David thans nodig had, die hem tot geruststelling voor zijn hart in den nood en voor geheel zijn leven strekken kon, en deze zelfde getuigenis der genade begeert en behoeft elke ziele, die naar den Heere zoekt en vraagt, elk hart, dat bij vernieuwing in donkerheid en bezwaar is ingewikkeld, en ieder stervende, wiens lot voor eeuwig staat beslist te worden. Gelukkig, dat zulk ene begeerte bijbels is en dus gene dweperij, ja ook, dat, er een Apostel onzes Heren van spreekt (Rom. 8: 16), zeggende, dat Gods Geest met onzen geest getuigt, dat wij kinderen Gods zijn. Niet genoeg is het voor ons, dat wij ons vleien met de goedheid Gods noch ook met de verklaringen des Evangelies, ja zelfs niet met beloften, die op ene levendige en krachtige wijze ons herinnerd worden, de Heere moet Zijne genade alzo op ons toepassen, dat het geloof verhelderd, vervrijmoedigd en krachtig wordt, om er in te staan, dat Jehova ons deel, de God van ons hart en van ons leven is.

De Heere geeft soms Zions vijanden een ander werk te doen en zo geeft Hij rust aan Zijne kerk. Welk ene heerlijke gedachte is dit: Jehova sluit den weg voor de vervolgers, hen houdende voor het einde van de spies en alzo aan de nagejaagde heiligen tijd gevende om hun vervolging te ontkomen. Behalve door het terughouden der vijanden kan de Heere het hart van Zijnen dienaar gerust maken door ene bijzondere verzekering van Zijn eigen mond, dat hij veilig is en zijn zal onder de vleugelen des Almachtigen. Ene inwendige verzekering van veiligheid in God is van alle dingen het kostelijkste in de hitte der vervolging. Een woord van den Heere neemt alle vrees weg.

a) Laat hen beschaamd en te schande worden, met smaad en hoon overladen, die mijne ziel zoeken, mij het leven zoeken te benemen (1 Samuel 23: 15; 2 Samuel 17: 1 vv. laat hen achterwaarts gedreven, tot wijken gedwongen (Jes. 42: 17)en schaamrood worden, die kwaad tegen mij bedenken.

Psalm 40: 15; 70: 3.

a) Laat hen worden als kaf voor den wind (Psalm 83: 14), en de Engel des HEREN, gelijk Hij eens bij de Egyptenaren de raderen der wagens tegen elkaar stoten liet (Exodus 14: 25), drijve hen weg, en stote hen neer, zodat zij nimmermeer opstaan (Psalm 36: 13).

Job 21: 18. Psalm 1: 4. Jes. 29: 5. Hos 13: 3.

Hun weg, op welken zij vluchten (vs. 4),zij duister en gans slibberig, zodat zij niet voort kunnen komen, en de Engel des HEREN vervolge hen als eens het geslagen leger van Sisera (Richteren 5: 23).

Want zij hebben zonder oorzaak de groeve van hun net voor mij verborgen; zij hebben ene diepe, van onderen van een net voorziene, maar van boven overdekte groeve gemaakt, waarin ik zou moeten vallen en met mijne voeten in het net verwarren, om zeker in hun handen te vallen; zij hebben zonder oorzaak gegraven voor mijne ziel.

Reeds verwondert het, dat vs. 5 in verbintenis met vs. 6 geen voortgang van gedachte geeft; men verwacht aan het slot van vs. 5 te lezen: "vervolge hen," en aan ‘t einde van vs. 7: "drijve hen weg." Evenmin geeft in ons vers de tweede zin ene nieuwe gedachte bij den eersten. Er wordt niet bij gezegd wat zij gegraven hebben. Men meent daarom, dat uit de eerste helft van het vers het woord moet uitgelaten worden, en dit in de tweede helft behoort.

De verwoesting overkome hem, den vijand, die mij vervolgt, dat hij het niet weet, onverwacht; en zijn net, dat hij verborgen heeft, in ‘t verborgen geplaatst heeft, om mij te vangen, vange hem zelven; hij valle daarin met verwoesting, zodat hij omkomt.

Volgens de wet der vergelding verlangt hij, dat degenen, die gesmaad hebben, met smaad wordt vergolden; dat zij, die alles voor zich heen bliezen in hoogmoed, zelf verstuiven als kaf voor den wind; dat hun, die in overmoed als bergen meenden geworteld te zijn, de grond onder hun voeten worde geschud; en dat zij, die voor anderen groeven graafden, in hun eigene groeven het verderf vinden. Zo hebben wij het ook zeer dikwijls in het leven gezien, al is het, dat, zolang er nog hoop is, dat het onkruid goede tarwe worde, de hand der gerechtigheid door de lankmoedigheid wordt tegengehouden.

Er is ene lex talionis, waarmee God dikwijls wonderlijk werkt. Men zet vallen en vangt zijne eigene vingers. Men werpt stenen en zij vallen op hun eigene hoofden; hoe dikwijls bedroog satan zich zelven en brandde hij zijne vingers aan zijne eigene kolen. Dit zal zeker ene der verschrikkingen van de hel zijn, dat zij zich zelven zullen pijnigen met hetgeen eens de dwaze voornemens waren van hun oproerige gemoederen; zij slaan de prikkels en wonden zich zelven, zij brengen stromen vuurs voort en het brandt hen aan alle zijden.

Wanneer het verderf den vijand overvalt, zo zal mijne ziel zich verheugen in den HEERE, daar zij door de daad ondervindt, dat zij niet te vergeefs op Hem vertrouwd heeft; zij zal vrolijk zijn in Zijn heil, in dankbaarheid voor het goede, dat Hij mij bereid heeft.

Al mijne beenderen 1), in deze vreugde der ziele delende, zullen zeggen: HEERE, wie is U gelijk (Exodus 15: 11)! U, die den ellendige, die zich ootmoedig onder Uwe tucht buigt en gewillig draagt, wat Gij hem oplegt (Job 36: 15),redt van dien, die sterker is dan hij en den ellendige en nooddruftige van Zijnen berover, die hem nog het weinige, dat hij heeft, wil ontnemen 2).

De beenderen des lichaams, die anders slechts voorkomen alsmede dan angst der ziel lijdende (Psalm 6: 3; 31: 11; 32: 3; 51: 10. hier even als in Psalm 51: 10 mede deel aan de vreugde, waarin de merg en been doordringende angst overgaat: de vreugde van het Ik moet alle leden des lichaams doordringen en zich als tot een koor van lofprijzende stemmen vermenigvuldigen.

Het is gemakkelijk om uit zulk een Psalm ene klacht, ene zucht uit te nemen en over zijne vijanden uit te spreken; het is echter de vraag, of men het geduld bewezen heeft, dat David overigens betoond heeft, of men ook de gelegenheden, om zich zelven te wreken zo heeft laten voorbijgaan, als hij gedaan heeft, in het geloof, dat God het wel zou maken, of men ook overigens zulk een toegang tot God heeft, zo voor Zijne ogen handelt en spreekt, wat men voornemens is, of men Gods gerechtigheid zo lief heeft, als David, die ze tot niets gebruikt, dan dat door haar het goede bij hem en anderen worde geholpen, maar de zonde en de ergernissen worden te niet gedaan? David’s woorden moeten ook met David’s geest gebruikt worden.

Duidelijk spreekt David hier zijn vreugde over het heil Gods uit, namelijk dat hij enig en alleen aan God het heil toeschrijft, hetwelk hij zal verkrijgen. Want God wordt onder de mensen in den regel zo geprezen, dat Hij het tiende deel van Zijn recht ontvangt. Doch David, hier zich afzonderende van hen allen, zegt met nadruk, dat de gehele eer van zijn bevrijding aan Hem alleen toekomt. En zeker, zo wordt Gode gegeven wat het Zijne is, wanneer Hij versierd met Zijn kracht, alle onze hoop aan Zich verbonden houdt. Want wat houdt het in den naam Gods in onze mond te nemen, indien wij Zijne macht en goedheid naar ons oordeel opvatten.

Al mijne beenderen 1), in deze vreugde der ziele delende, zullen zeggen: HEERE, wie is U gelijk (Exodus 15: 11)! U, die den ellendige, die zich ootmoedig onder Uwe tucht buigt en gewillig draagt, wat Gij hem oplegt (Job 36: 15),redt van dien, die sterker is dan hij en den ellendige en nooddruftige van Zijnen berover, die hem nog het weinige, dat hij heeft, wil ontnemen 2).

De beenderen des lichaams, die anders slechts voorkomen alsmede dan angst der ziel lijdende (Psalm 6: 3; 31: 11; 32: 3; 51: 10. hier even als in Psalm 51: 10 mede deel aan de vreugde, waarin de merg en been doordringende angst overgaat: de vreugde van het Ik moet alle leden des lichaams doordringen en zich als tot een koor van lofprijzende stemmen vermenigvuldigen.

Het is gemakkelijk om uit zulk een Psalm ene klacht, ene zucht uit te nemen en over zijne vijanden uit te spreken; het is echter de vraag, of men het geduld bewezen heeft, dat David

overigens betoond heeft, of men ook de gelegenheden, om zich zelven te wreken zo heeft laten voorbijgaan, als hij gedaan heeft, in het geloof, dat God het wel zou maken, of men ook overigens zulk een toegang tot God heeft, zo voor Zijne ogen handelt en spreekt, wat men voornemens is, of men Gods gerechtigheid zo lief heeft, als David, die ze tot niets gebruikt, dan dat door haar het goede bij hem en anderen worde geholpen, maar de zonde en de ergernissen worden te niet gedaan? David's woorden moeten ook met David's geest gebruikt worden.

Duidelijk spreekt David hier zijn vreugde over het heil Gods uit, namelijk dat hij enig en alleen aan God het heil toeschrijft, hetwelk hij zal verkrijgen. Want God wordt onder de mensen in den regel zo geprezen, dat Hij het tiende deel van Zijn recht ontvangt. Doch David, hier zich afzonderende van hen allen, zegt met nadruk, dat de gehele eer van zijn bevrijding aan Hem alleen toekomt. En zeker, zo wordt Gode gegeven wat het Zijne is, wanneer Hij versierd met Zijn kracht, alle onze hoop aan Zich verbonden houdt. Want wat houdt het in den naam Gods in onze mond te nemen, indien wij Zijne macht en goedheid naar ons oordeel opvatten.

11.

II. Vs. 11-18. Van de vreselijke verwensingen in het vorig gedeelte gaat David in het voor ons liggende tweede gedeelte van het lied tot klagen over, en schildert hij de boosheid der vijanden, met welke hij te doen heelt, nader; terwijl hij daar van het goede spreekt, dat hij hun te voren deed en dat zij hem met den zwaarsten ondank vergelden, verdwijnt voor hem zo geheel zijn eigen persoonlijk "ik", en spreekt hij zo geheel uit de ziel van Hem, die in hem moest vooraf geschaduwd worden, dat zijne woorden ons geheel en al in de lijdensgeschiedenis verplaatsen, van het ogenblik af, dat Christus voor den hogen raad staat, tot hetgeen onder het kruis op Golgotha voorvalt. Eindelijk gaat de klacht in ene bede en ene gelofte van dank over.

Wrevelige, boze getuigen staan er op tegen mij; hetgeen ik niet weet, eisen zij van mij, zij willen mij bekentenis ontpersen van boze daden, waarvan ik geheel onbewust ben.

Dit vers is, zo schrijft Hengstenberg, noch historisch te verklaren, noch als een beeld op te vatten, maar het bevat een individualiserenden trek, gelijk die in de Psalmen, die uit den persoon des rechtvaardigen gezongen worden, zo menigvuldig voorkomt. Wij voegen er bij: niet alleen uit den persoon des rechtvaardigen in 't algemeen, maar uit dien van den Christus in hem, spreekt hier David, en zijne woorden nemen een profetisch karakter aan, gelijk zij op 't nauwkeurigst in MATTHEUS. 26: 59 vv. vervuld zijn. Hetzelfde geldt van de volgende verzen, waar het typische element steeds meer beslist achter het profetische wegvalt, gelijk dit ook in Psalm 22 het geval was; op David's eigen persoon toegepast, zouden de woorden, die hij spreekt, slechts den indruk van overdrijving en gemaaktheid opwekken.

Zij vergelden mij kwaad voor goed (Psalm 38: 21; 109: 5), de beroving mijner ziel, mijne ziel is van alles verlaten, die mij vroeger liefde bewezen, zijn voor mij als gestorven (MATTHEUS. 26: 56).

Mij aangaande daarentegen, ik deed hun niets dan goed; als zij ziek waren, was een zak, een treurgewaad, mijn kleed, daar ik hun leed als mijn eigen gevoelde (Rom. 12: 15 12.15), en hun schuld boette, alsof zij mijne eigene ware (Jes. 53: 4. MATTHEUS. 8: 16.), ik kwelde mijne ziel met vasten1), en kastijding (Jes. 58: 3 vv. MATTHEUS. 4: 1 vv., 8: 20), en mijn gebed keerde weer in mijnen boezem2), ik bad met een diep op de borst gezonken hoofd (1 Koningen 18: 42).

Het was, merkt Delitzsch op, geen treuren in schijn, dat zich wilde laten zien en horen, hij trok zich in de eenzaamheid terug en maakte daar hun klacht met voorbede tot de zijne; dit aannemende wijzen wij op Jezus, hoe Hij, wanneer Hij veel met de zieken en ellendigen van Zijn volk te doen had, zich altijd weer naar de stilte terugtrok en bad (MATTHEUS. 14: 23. Luk. 5: 16. Mark. 1: 35). Bij het volgende vers herinnere men zich, dat van Hem wel meermalen bericht wordt, dat Hij weende (Luk. 19: 41. Joh. 11: 3 vv.), maar nooit, dat Hij gelachen heeft.

Deze woorden worden verschillend uitgelegd. Beweren sommigen, vooral de Joodse uitleggers, dat de betekenis is, dat zijn gebed zo waar was, dat hij wensen kon, dat het aan hem zelven vervuld werd; anderen verklaren, of van het aanhoudende gebed (Luther), of van het ernstige, werkelijk gemeend gebed, terwijl nog anderen het in de houding zoeken, en dat die houding uitdrukking is van het oprecht smeken. Met dit laatste verenigen wij ons. Ook Calvijn ontkent dit niet. Hij zegt toch: "Ofschoon ik niet ontken, dat met deze uitdrukking de gebaren van den biddende worden aangegeven, alsof hij zeggen wil, met gebogen hoofd en saamgevouwen handen, zoals de treurenden plegen te doen, het lichaam gekromd, om te bidden, maar voornamelijk was zijn doel er mede te zeggen, dat er in zijne smekingen niets vals was."

Ik ging steeds zo plechtig langzaam, overeenkomstig mijne smart, alsof het ene vriend, alsof het mij een broeder geweest ware (Joh. 11: 36), wiens lijden mij ter harte ging; ik ging gebukt in het zwart, met donkere klederen, met beweend en ongewassen gezicht, met ongeschoren baard (Deuteronomium 14: 2). als een, die over zijne moeder treurt, wanneer zij gestorven is (MATTHEUS. 12: 48 vv.).

Maar als ik hinkte, als ik begon te wankelen, waren zij, juist het tegendeel voor die deelnemende liefde vergeldende, verblijd, en verzamelden zich, om elkaar wederkerig hun vreugde mede te delen, en mij gezamenlijk met hun lasterlijke en bespottende redenen te overvallen; zij verzamelden zich tot mij als geslagenen 1), en ik merkte niets; zij scheurden in hun huichelarij hun klederen, en zwegen niet stil, maar weenden.

Onze Staten-Overzetters tekenen bij deze woorden aan: d.i. zich houdende alsof zij lam waren en van rouw over mijn ongeluk hinkten. Anderen, zoals Delitzsch, vertalen: "En nu bij mijnen val zijn zij vrolijk en komen zij zamen. Onbeschoft volk komt tegen mij te zamen; lieden, die ik niet ken, beschimpen mij en laten niet af". In elk geval wil David hier op hun valse, gehuichelde vriendschap, op hun diepen haat tegen hem het oog vestigen.

Onder de huichelende, spotachtige tafelbroeders, met de huichelaars, wie het te doen is om bij meer vermogenden gunst te winnen, opdat zij aan hun maaltijden deelnemen, knersten zij, mijne tegenstanders, over mij met hun tanden 1), daar zij met geweld de woede opwekten en die dan met allerlei lasterlijke uitdrukkingen openbaar maakten (zie Luk. 23: 35 v. 39).

Het is duidelijk, dat ook hier weer de Christus Gods spreekt, door den mond van David. Want toch, wie zal het ontkennen, dat die huichelachtige tafelbroeders zien op Israël's Overpriesters en Schriftgeleerden? O zeker, gelijk als in Psalm 22, zo smeekt de Man van smarte ook hier in het volgende vers: Red mijne eenzame. Gij doorleeft als het ware zijn lijden, dat op Hem zou komen. Hij ziet zijne vijanden tegen Zich samenspannen. Hij voelt zijne ziele verlaten.

HEERE! hoe lang zult Gij bij dat misdadig handelen toezien? Breng mijne ziel weer van hunlieder verwoestingen; red haar, opdat zij niet geheel bezwijke; red mijne eenzame, van de gehele wereld verlatene ziel (Psalm 22: 21), van de jonge leeuwen (in figuurlijken zin Psalm 11, 57: 5), onder welke zij geraakt is.

19.

III. Vs. 19-28. In het derde deel van het lied wordt de bede die aan het slot van het vorig gedeelte met enkele woorden uitgesproken was, nader aangedrongen door ene vernieuwde schildering van de goddeloosheid der vijanden, David wijst op de heilzame gevolgen, welke de afgebedene redding voor de vromen en rechtvaardigen in de gemeente hebben zal, en legt daarmee de zaak te ernstiger den Heere aan het hart. Terwijl nu de zanger van de verhoring van zijn gebed zeker is, keert ook de gelofte van dank terug, die aan het einde van het tweede deel uitgesproken was.

Laat hen zich niet verblijden over mij, die mij om valse oorzaken, om leugenachtige redenen vijand zijn, daar zij, om hunnen haat als rechtvaardig voor te stellen, allerlei leugenachtige beschuldigingen tegen mij inbrengen; noch laat hen wenken met de ogen, laat hen niet toe, dat zij door met de ogen te wenken elkaar hun vreugde te kennen geven over mijn ongeluk, zij a), die mij zonder oorzaak haten.

Psalm 69: 5. Joh. 15: 25.

En zij sperren met trotsen hoon hunnen mond wijd op tegen mij; zij zeggen, verheugd over mijne smart: Ha, ha, ons oog heeft hetgeen wij zo lang gewenst hebben eindelijk gezien!

HEERE! Gij hebt het gezien, mijn ongeluk aanschouwd, maar met andere ogen en met een ander hart. Gij hebt gezien hunnen haat; zwijg niet, maar beantwoord hun rede met een machtig woord van den heiligen Rechter. HEERE! wees niet verre van mij, dien zij tot een geheel verlatene gemaakt hebben (vs. 12).

Ontwaak en word wakker uit Uwe rust, die tot hiertoe duurde (Psalm 44: 24), tot mijn recht, treed met de daad tussen beide, mijn God en Heere! tot beslissing van mijne twistzaak. Verdedig mij, Gij, aan wie ik mijne gehele zaak heb opgedragen en toevertrouwd.

Ontwaak en word wakker uit Uwe rust, die tot hiertoe duurde (Psalm 44: 24), tot mijn recht, treed met de daad tussen beide, mijn God en Heere! tot beslissing van mijne twistzaak. Verdedig mij, Gij, aan wie ik mijne gehele zaak heb opgedragen en toevertrouwd.

Doe mij recht naar Uwe gerechtigheid, die volmaakt is tegenover mijne vijanden (Psalm 9), HEERE, mijn God! en laat hen zich over mij niet verblijden.

Laat hen niet langer zeggen in hun hart: Heah 1), onze ziel! dat is naar het verlangen van ons hart. Laat hen niet zeggen: Wij hebben hem verslonden!

Heah is een uitroep van vreugde en spot (Job 39: 25. Psalm 40: 16, enz.). De Staten-Overzetters tekenen daarbij aan: "alsof zij zeiden: Couragie! Weest nu vrolijk, o onze ziel! want wij zien onzen lust aan hem."

Laat hen, want dit is de eis Uwer gerechtigheid, gelijk reeds in vs. 4 gezegd werd, beschaamd en te zamen schaamrood worden, die zich in mijn kwaad, mijn ongeluk, verblijden, laat hen met schaamte en schande bekleed worden, als met een uiterlijk gewaad, dat met den toestand van hun binnenste overeenkomt; dat zij het lot van allen, die zich tegen mij groot maken (Psalm 109: 29).

Laat hen daarentegen vrolijk zingen en verblijd zijn, die, daar zij zien op hetgeen recht is (Psalm 11: 7),lust hebben tot mijne gerechtigheid, en laat hen door de rechtvaardiging, die mij nu ook werkelijk ten deel wordt, gelegenheid verkrijgen om geduriglijk te zeggen: Groot gemaakt zij de HEERE, die lust heeft tot den vrede Zijns knechts.

Wat mij zelven betreft, zo zal de openbaring Uwer gerechtigheid niet zonder indruk blijken op mijn hart, en waarvan dat hart vol is, daarvan zal de mond overvloeien (Luk. 6: 45), mijne tong zal vermelden Uwe gerechtigheid, en Uwen lof den gansen dag.

Laat ons bedenken, dat de Heere vreugde heeft in het geluk van al Zijne knechten, en dat zij mogen spreken van Zijne gerechtigheid en Hem dagelijks prijzen; het is een onderwerp, dat nooit zal uitgeput worden: zelfs niet door den eeuwigen lof van heiligen.

PSALM 36.

KLACHT OVER DE GODDELOZE HUICHELAARS.

Een Psalm, een leerdicht van David, den knecht des HEREN (Psalm 18: 1), voor den opperzangmeester (Psalm 4: 1), behandelende hetzelfde onderwerp als Psalm 12 en 14 (vgl. 2 Samuel 21: 22).

Werd David tegen het einde van den vorigen Psalm (35: 7) knecht des Heren genoemd, dien de Heere wèl wil doen, op dezelfde wijze wordt hij in het opschrift van den voor ons liggenden Psalm genoemd, en geeft hij in den verderen voortgang te kennen, hoe ook hij van zijne zijde een welgevallen heeft in des Heren wil, dat is in de ere zijns naams en de bevordering van Zijn rijk; want tegenover het gehele wezen en werken der goddelozen, die zich gedragen, of God op aarde niets ware, weet hij heerlijk te zingen en te zeggen, dat God integendeel alles in allen is

2.

Vs. 2-5. Op de grootheid en diepte van het menselijk verderf, tot welk ene verharding in de boosheid mensen het brengen kunnen, is vooreerst de blik van den dichter gericht, daar ziet hij goddelozen voor zich, die door de ingevingen van den boze op dezelfde wijze geleid worden, als de vromen onder de tucht en de leiding van Gods Geest staan, die, zonder enige godsvrucht, elke gedachte aan de straffende Goddelijke gerechtigheid in zich verstikt hebben, en in wier mond nu niets dan woorden van boosheid en van bedrog zijn; ten opzichte van hun handelingen veroorloven zij zich alles; geen slechtheid is hun te slecht.

De overtreding des goddelozen spreekt in het binnenste van mijn hart, als ik den goddeloze in zijn leven en werken beschouw, dan zegt ene stem in mijn binnenste, hoe vroom en heilig hij ook schijne: Er is gene vreze Gods voor zijne ogen (Genesis 20: 11).

De woorden van den grondtekst zijn, zo als zij daar staan, zeer moeilijk en worden op verschillende wijzen verklaard, waarvan echter gene geheel voldoet. Gemakkelijker zou alles worden, wanneer wij in plaats van van mijn hart van zijn hart lezen, naar welke lezing ook de Septuaginta en Vulgata vertalen: De zin zou dan zijn: "Ingeving der zonde woont bij den goddeloze, in het binnenste van zijn hart; gene godsvrucht is voor zijne ogen." Daarmee wordt dan gezegd, dat, even als Gods knechten zich door de uitspraken van Zijn Woord en door de ingevingen van Zijnen Geest zich laten regeren, zij geheel en al beheerst en met onweerstaanbare macht gedreven worden tot hetgeen misdadig en boos is. Niet eens houdt hen ene slaafse vrees voor Zijne straffen af, zij leven gerust in hun zonden voort, de ondeugd zelf is hun tot een orakel geworden, dat steeds op nieuw boze plannen en gedachten tot hen brengt.

Onze Staten-Overzetters tekenen aan: D.i. als ik te boos en zorgeloos werd en daarom der goddelozen aanmerk en overweeg, zo word ik gedrongen bij mij zelven zo zeker te geloven, dat zij geen vreze noch schrik voor God hebben, alsof de goddelozen zulks met ronde woorden ook zeiden: "zo klaar blijkt de goddeloosheid uit hun werken, hetwelk mij zeer doet in het binnenste van mijn hart."

Ook ons komt het voor, dat we niet met de Septuaginta mijn in zijn hebben te veranderen. Moeilijkheden biedt dan de verklaring van het woord spreekt, dewijl dit op andere plaatsen in de H. Schrift gebruikt wordt (Numeri 34: 3. 2 Samuel 23: 1. Psalm 110: 1), van spreken bij ingeving. Wij vatten het dan ook in dezen zin op, dat de dichter hier zegt, hoe alles, wat hij

van den goddeloze ziet, hem doet zeggen, en dit zeggen is zo zeker als een godsspraak, dat er geen vreze Gods is voor zijne ogen.

Want hij vleit zich zelven in zijne ogen, hij beeldt zich zelven allerlei deugden in, en misleidt zich ten opzichte zijner overtredingen, waarvoor hij allerlei vijgenbladeren heeft (Jes. 15), zelfs dan nog gaat hij daarin voort, als men zijne ongerechtigheid bevindt, die te haten is, als het voor ieder duidelijk geworden is, welk ene zonde hij pleegde.

Ook hier is de vertaling moeilijk. Letterlijk staat er: Zij, namelijk de ondeugd, vleit hem met hare ogen, om misdaad en haat te vinden, dat is: "de zonde verlokt hem tot daden van geweld en haat.".

De woorden zijns monds, al wat hij spreekt, zijn onrecht en bedrog; hij laat na te verstaan tot weldoen, verstandig te handelen door goed te doen.

Hij bedenkt onrecht op zijn leger, hoewel de plechtige stilte van den nacht den mens wel tot nadenken en ernst roept (Psalm 4: 5); hij stelt zich op enen weg, die niet goed is, zonder bedenken slaat hij den bozen weg in en veracht hij den weg der waarheid; het kwaad verwerpt hij niet, het geweten is zo toegeschroeid, dat er geen afkeer van enig kwaad meer is.

Wie bij het licht van Gods Woord zich zelven leert kennen, en wiens geweten door het Woord van God dagelijks helderder en reiner wordt, zodat hij behagen in gerechtigheid verkrijgt, gelijk dit bij David het geval was, die wordt ook in staat gesteld anderen, die door de ongerechtigheid gevangen zijn, zo in hun listen te ontdekken en te beoordelen, dat zij zich zelven dikwijls niet zo goed kennen, als een kind des lichts het hun zeggen kan.

6.

II. Vs. 6-10. Van het onaangename gezicht der goddelozen wendt zich David tot een ander punt, dat hem aangenaam en vertroostend is. Hij beschouwt nu met grote bewondering den Heere, zijnen God, in de oneindige volheid van Zijne goedheid, trouw en rechtvaardigheid, en legt uit ervaring van zijn eigen hart een welsprekend getuigenis als van het heil en de vreugde, van het leven en het licht, die van Hem uitgaan.

O HEERE! a) Uwe goedertierenheid, gelijk zij zich op aarde openbaart, is tot in de hemelen, wij zien haar, zo ver ons oog kan reiken, Uwe waarheid, Uwe trouw in ‘t vervullen Uwer beloften tot de bovenste wolken toe 1), die ons de diepten des hemels verbergen.

Psalm 57: 11; 108: 5.

De Uitleggers menen, dat David, nadat hij uiteengezet heeft, hoe het bederf en de vijandschap wijd en zijn in de wereld is verspreid, nu de gelegenheid aangrijpt, om in bewondering het ongelooflijk geduld Gods groot te maken, dat Hij niet ophoudt dit menselijk geslacht, met zulk een stroom van ongerechtigheid bedekt, met Zijn gunst en genade te bezoeken. Ik nu vat dit eigenlijk anders op. Namelijk dat de Profeet, wanneer hij over de

gruwelijkste goddeloosheid der mensen heeft uitgeweid, opdat hij nu zelf niet, meegesleurd door een aanval van dit verderf, zou ten gronde gaan, weer tot zich zelven komt.

Uwe gerechtigheid, die naar de ene zijde rechtvaardigende in genade, naar de andere zijde wrekende in toorn gezien wordt, die een iegelijk vergeldt naar zijne werken, is als de bergen Gods; zij zijn als die bergen, die van Uwe majesteit en heerlijkheid getuigen, als die kolossen, die gene menselijke macht bewegen kan. Uwe oordelen, wanneer Gij ze ten uitvoer legt, ter vernietiging der bozen, ter redding der rechtvaardigen, zijn een grote afgrond, zijn ene onpeilbare diepte (Rom. 11: 33), ondoordringbaar, zijn als de diepte der wateren onder de aarde, die in zeeën en stromen gezien wordt (Genesis 7: 11, 8: 2); HEERE! Gij behoudt (Jes. 1), mensen en beesten, gelijk Gij dat op ‘t sprekendst bij den zondvloed getoond hebt (Genesis 6: 18 vv.).

Er is geen mysterie (geheim) in de Christelijke leer, dat moeilijker is om te geloven, dan de eenvoudige waarheid, dat door den chaos van overtreding en ongerechtigheid, van jammer en ellende, waarvan de wereld vervuld is, de geheime draad van gerechtigheid, waarheid en goedheid heengaat. Wat in ‘t bijzonder de waarheid betreft, van welke de zanger spreekt, zo wordt daaronder verstaan de trouw van God in ‘t houden Zijner beloften, en wat is meer geschikt, om door den natuurlijken mens als louter dwaasheid uitgelachen te worden, dan juist dit standvastig vasthouden der vromen aan Gods waarachtigheid te midden van ondervindingen, waarin Gods Woord duizendmaal tot schande schijnt te worden, en te midden van een wereldloop, die toch waarlijk eerder door alle andere machten schijnt geregeerd te worden dan door de tranen en gebeden van een hoopje rampzalige "fijnen." Wie dan nu toch, gelijk David, terwijl hij vlucht en verbanning, nood en ellende en dood te verwachten heeft, nog van Gods beloften kan zingen: "Uwe goedertierenheid is tot in de hemelen," die heeft de geloofsproef doorstaan. Wil iemand het bewijs hebben, dat dit geloof met David niet uitgestorven is, die leze het lied van staal en ijzer, dat Johan de Grootmoedige in een niet minder wanhopigen toestand dan dien van David, na den slag bij Mühlberg (1547) gezongen heeft: "Wat God behaagt, behaagt ook mij.".

Hoe dierbaar is Uwe goedertierenheid, o God! dierbaar boven alle schatten, want zij vult de kloof, die tussen U en den mens bestaat; dies de mensen-kinderen, die niets dan stof en asse zijn (Genesis 18: 27), onder de schaduw Uwer vleugelen toevlucht nemen tegen alle aanvechting en vervolging.

De Heere biedt allen, tot wie Hij het Evangelie zendt, verzoening aan door Jezus Christus, aan ieder, die vlucht tot den genadetroon, welke is opgericht in Jezus Christus, welke is God geopenbaard in het vlees.

Zij, die deze gemeenschap genieten en alzo tot Uwe Kerk behoren, worden dronken van de vettigheid Uws huizes, zij verkrijgen de gaven en krachten, de goederen en zegeningen, waarmee Gij in het huis Uwer genade de Uwen ontvangt, en die ze daar ontvangen, genieten bijna boven hun kracht om ze te dragen; en Gij drenkt hen uit de beek Uwer wellusten, zodat zij zijn als de bomen van Eden, die door vier uit ene bron ontspringende wateren bevochtigd werden (Genesis 2: 10 vv.).

Delitzsch haalt hier uit ene Joodse Psalmverklaring het voortreffelijke woord aan: "leder rechtvaardige in ‘t bijzonder heeft ene wereld voor zich en een paradijs voor zich."

Zij hebben de vruchten van Eden ten spijze en de rivier van Eden om uit te drinken. De Heere brengt niet alleen tot deze rivier, maar doet ons drinken; hierin zien wij Gods neerbuigende liefde.

Want bij U, den alleen Zalige, den alleen Machtige (1 Tim. 6: 15), is de fontein des levens, uit U stroomt alle leven voort (Jer. 2: 13; 17: 13); in Uw licht zien wij het licht, in de zee van Uw licht verdiept, daar Gij de Vader des lichts zijt (Jak. 1: 17 1.17), worden wij eerst gewaar wat licht is, worden wij door Goddelijke kennis verlicht en van geestelijke vreugde doortrokken; buiten U hebben wij niets dan troostelоosheid en duisternis voor ons.

Nicole Malebranche, een leerling Descartes, beroemd als Methaphysicus (geb. 1638 te Parijs, gest. 1715) had deze Spreuk tot de Zijne gekozen.

"Als Gij ons door Uwen Heiligen Geest verlicht en Uw Vaderlijk aanschijn in den Messias vertoont, dan verkrijgen wij het rechte verstand van Uwe genadewerken en genieten een levendigen troost en hartelijke blijdschap, vgl. Job 29: 3. Psalm 4: 6, 7 en 27: 1 met Jes. 9: 1. Jak. 1: 17, ook voor zoveel dit de heerlijkheid des levens aangaat Psalm 16: 11; 17: 15. Zach. 6, 7. Kol. 1: 12. Openbaring 21: 11, 23; 22: 5.

Licht is de heerlijkheid des levens. Leven in de donkerheid is ellende en meer dood dan leven. De Heere alleen kan natuurlijk, verstandelijk en geestelijk leven schenken; Hij alleen kan het leven helder en heerlijk maken. In geestelijke zaken doet de kennis van God een licht schijnen over alle andere voorwerpen. Wij hebben geen kandelaar nodig om de zon te zien, Wij zien haar door hare eigene stralen en dan zien wij al het andere door hetzelfde schijnsel. Wij zien Jezus niet bij het licht van ons zelven, maar ons zelven in het licht van Jezus. Geen bijzonder verstand van ons leidt tot het ontvangen van het licht des Geestes, integendeel het is dienstig om den geheiligden boom te vernietigen; geheel en alleen door Zijne eigene verlichting, verlicht de Heilige Geest de donkere schuilhoeken van de goddeloosheid onzer harten. IJdel zijn zij, die uitzien naar wetenschap en menselijk verstand; één straal van Gods troon is beter dan de middag-luister van menselijke wijsheid.

Ene fontein staat nooit stil, maar vloeit bij zomer en winter, zo zijn ook de genaden van Christus steeds vloeiende wateren ener levende fontein. Dit water verkwikte de dorstige Israëlieten in de woestijn, want de rotssteen was Christus. Dit water werd gevonden bij den put te Samaria en trok er meer tot zich, dan ene nieuwe wel, die eerst ontsprongen is. Ene wel maakt de landouwen en lusthoven vruchtbaar, waarover zij vloeit; de mensen, in hunnen natuurstaat gezien, zijn gelijk ene dorre aarde, verstorven ten goede en onbekwaam om vruchten te dragen. Maar als de genadewel van boven hen nat maakt, dan schiet de wijnstok edele ranken, dan bloeien de lelies der oprechtheid (Hoogl. 4: 2). Ene wel heeft soms ene genezende kracht in zich, zo is Christus de rechte wel tegen alle krankheden der ziel; Hij is de ware heelmeester, Exodus 15: 26. MATTHEUS. 9: 25. Psalm 103: 3. Het bronwater is zeer klaar, bekwaam om te reinigen, zo is Christus de rechte, reine wel, die nooit door de

vuiligheid der zonde verontreinigd is; daarom meent dit water alle onreinheid van zonden weg, en maakt den gewassene sneeuwwit, schoon de zonden bloedrood zijn. (Jes. 1: 8). Ene wel borrelt een verversend en verkoelend water op, dat allen dorst wegneemt; zo schept ook de pelgrim Gods in de dorre woestijn dezer wereld uit de fontein des levens, Jezus, zulke wateren, die zijne matte ziel verkwikken.

Als God, de Heere eerst recht Zijn licht in de ziele laat vallen en de ontdekte en bekommerde ziele bij het licht Gods ziet, dat alles vergeven is, dan komt ook zij eerst tot rust, tot blijde dankzegging voor de genotene weldaden. David weet het, dat eerst door het zuivere licht Gods de wolken van donkerheid en duisternis worden verdreven en hij God in Zijn vriendelijk Aangezicht kon zien.

11.

III. Vs. 11-13. Op den lof in het tweede en de klacht in het eerste gedeelte, volgt nu gebed en vertrouwen; de zanger brengt de beide zijden der tegenstelling, die bij tot hiertoe slechts eenvoudig tegenover elkaar gesteld heeft, met elkaar in aanraking; hij bidden Heere, dat die zijne goedheid en gerechtigheid aan de Zijnen, en dus ook aan hem late openbaar worden, hem van den trotse en goddeloze redde; reeds ziet hij in den Geest deze bede vervuld en de misdadigers vernietigd.

Strek Uwe goedertierenheid, als enen bedekkenden, beschermenden vleugel (vs. 8 Ruth 3: 9)uit over degenen, die op grond van een leven in Uwe gemeenschap (Jer. 22: 16. 1 Joh. 2: 3;
8 en Uwe gerechtigheid, volgens welke Gij een ieder geeft, wat hem toe komt (vs. 6), over de oprechten van hart 1), over hen, wier hart naar U gekeerd is (Psalm 33: 1).

Nu wendt David zich tot het gebed. Vooreerst wel eist hij in het algemeen, dat God jegens allen Zijne goedertierenheid uitstrekt. Vervolgens behandelt hij zijne zaak in het bijzonder, de hulpe Gods tegenover zijne vijanden inroepende. Hier wenst hij niet anders, dan dat God Zijn mededogen jegens de vromen ten einde toe voortzet. Hieraan hecht hij de gerechtigheid vast als het gevolg van zaak. Doch wij hebben elders gezegd, dat de gerechtigheid Gods daarin uitblinkt, dat Hij het voor de Zijnen opneemt, hun onschuld in bescherming neemt, hun beledigingen wreekt en onderdrukt, en Zich openbaart als den Getrouwe in het bewerken van hun heil.

Ook hier blijkt het zo duidelijk mogelijk, dat de dichter het alles van den Heere verwacht, dat het licht en de genade Gods alleen tot waarachtige godsvrucht opleidt en dat er alleen, wanneer de genade overheerst, een wandelen is in de wegen des Heren.

De voet der hovaardigen, die in hun goddeloosheid van niets, dan van hoogmoed en onderdrukking weten, kome niet over mij, die mij door Uwe genade, onder Uwe kinderen mag rekenen, en de hand der goddelozen, waarmee zij al te gaarne de vromen en rechtvaardigen aangrijpen, doe mij niet omzwerven, make niet dat ik voor hen moet wijken.

Laat het tegendeel waar zijn; laat van die plaats, waar zij mij onder den voet zoeken te treden, gezegd worden: aldaar zijn de werkers der ongerechtigheid gevallen; zij zijn neergestoten, en kunnen niet weer opstaan.

David voorziet reeds in den geest, waartoe het bij de macht van den boze, die ook onder zijne rechtvaardige regering in Israël zich openbaarde, nog met hem zou komen; het is, alsof de gehele opstand van Absalom met al zijne heilloze gevolgen reeds voor zijne ogen staat, hoewel hij, toen hij dezen Psalm dichtte nog in de toekomst was. Maar met het oog op den Heere (vs. 7) ziet hij ook reeds het einde en den afloop dezer gehele toekomstige geschiedenis.

PSALM 37.

DE ERGERNIS OVER DER GODDELOZEN GELUK TE MIJDEN.

Een Psalm van David, weer even als reeds Psalm 9, 10, 25 en 34, een alfabetische.

In dezen Psalm van David is bijna gene orde in ‘t oog gehouden, geen samenhang der delen, behalve dat ene en dezelfde zaak onder de meest verschillende wendingen en in de menigvuldigste variaties daarin behandeld wordt, hoewel elke van deze eigenaardige schoonheden bezit, zodat zij niet anders onder elkaar samenhangen dan als verscheidene edelgesteenten of paarlen, die aan enen draad geregen een halsband vormen.
Luther noemt den Psalm "der vromen kleed, hetwelk ten opschrift draagt: "hier is de lijdzaamheid der heiligen." (Openbaring 14: 12).

De toestand, dien David aan het slot van den vorigen Psalm voorzag, dat de trotsen hem zouden vertreden, en de goddelozen hem zouden trachten ten onder te brengen, is nu gekomen door Absaloms opstand. Hij is uit Jeruzalem verdreven, van den troon gestoten en vertoeft als vluchteling en onder veel ontbering, aan gene zijde van den Jordaan, terwijl de oproerige zoon met zijnen goddelozen aanhang in het genot van zijne goederen zwelgt. Thans toont hij, dat hij de verzoeking, die in zulk een toestand ontstaat, om aan Gods goedheid, waarheid en gerechtigheid, waarvan hij in den vorigen Psalm zo schoon gezongen beeft, te twijfelen, reeds meester is; dit hij zich het geloof niet laat ontnemen, waarmee bij daar eindigde, dat de boosdoeners daar zullen vallen, waar zij nu schijnen te staan, en dat zij zullen neergestoten worden, om nooit weer op te staan. (2 Samuel 16: 23).

Vs. 1-7. Ene rij van zeven spreuken, die een bepaald paraenetisch karakter hebben, vormt het begin. Bovenaan wordt de hoofdgedachte geplaatst, die den gehelen Psalm doorgaat, terwijl zich daaraan aanstonds de vermaningen aansluiten, die daarbij behoren. (vs. 3-7).

Aleph. a) Ontsteek u niet over de boosdoeners, dat gij in woesten ijver vuur uit den hemel op hetzelfde ogenblik zoudt willen laten komen (Luk. 9: 54); benijd hen niet, die onrecht doen, wanneer het hun een tijdlang wel gaat, terwijl u, die God vreest, leed op leed treft (Spreuken 19, Prediker 10: 4).

Spreuken 23: 17; 24: 1.

Want als gras zullen zij haast worden afgesneden, zodat het algemene menselijke lot (Psalm 90: 5 vv. Jes. 40: 6 vv.) hen nog in bijzonderen zin op in het oog vallende wijze treft, en als de groene grasscheutjes zullen zij afvallen (Psalm 1: 3).

Aanstonds grijpt en treft de profeet de hoofdzaak in deze aanvechting, en neemt hij alle reden daartoe weg. Hij spreekt aanstonds: O mens gij zijt toornig gij hebt er reden toe, gelijk gij meent, want er zijn boze mensen en deze doen onrecht en veel kwaad, en toch gaat het hun wel, zodat de natuur meent, dat hier werkelijk reden is om toornig te zijn. Niet alzo, lief kind! laat hier genade en niet natuur regeren; leg den toorn af en wacht nog een kleinen tijd; laat hen kwaad doen, laat het hun welgaan-geloof mij het zal u gene schade doen. Dan zegt de mens: Ja, maar wanneer zal het ophouden? Wie kan het zo lang uithouden? Hij antwoordt: "want als gras, enz." Een schone gelijkenis, verschrikkelijk voor de geveinsden en troostrijk voor de lijdenden.

Als het gras zijn tijd gehad heeft, zo wordt het afgemaaid; alzo, wanneer de goddelozen met hun geluk hun doel bereikt hebben, zendt God iemand over hen, die hen afhouwt, gelijk wij aan Saul en Achab zien- als zij rijp waren zond God vijanden, die hen afhieuwen. Wanneer de bloemen en het groene, kruid hunnen tijd gestaan en gebloeid hebben, vallen zij van zelf af en verwelken: alzo zijn alle goddelozen met hun groot tijdelijk geluk. Er zijn echter zulke bloemen-wanneer zij eens zijn afgevallen, komen zij niet weer, maar zullen eeuwig verdorren en verwelken en nooit weer bloeien. Och wat zou men zich dan over hen toornig maken en hun het tijdelijk geluk misgunnen, men mocht zich wel over hun blindheid ontfermen.

Toorn en nijd tegen de bozen komen uit een verkeerden grond voort, uit twijfel aan de goddelijke Voorzienigheid, en hebben de treurigste gevolgen. Uit den toorn komt de wraak voort, uit den nijd het streven, om zich door eigene middelen tot een gelijk geluk te verheffen. Zo wordt uit hem, die over de bozen zich vertoornd maakt, en die hen benijdt, zelf een booswicht; hij plaatst tegenover geweld geweld, tegenover boosheid boosheid.

Beth. Vertrouw op den HEERE, in plaats van toornig te worden, en wacht met geduld wat Hij doen zal, en doe het goede, laat u door niets van het pad der gerechtigheid afleiden; bewoon de aarde of het land 1), het land, dat de Heere, uw God, u tot ene woonplaats gegeven heeft, en dat ene in beloften zo rijke toekomst als glorierijk verleden heeft, en voed u met getrouwigheid; laat die kostelijke deugd, de trouw, uwe spijze zijn, bemin die en beoefen ze met alle vlijt.

Het "land" is in den Psalm het beloofde heilige, nl. het oord van Jehova's tegenwoordigheid, het land, dat niet enkel een roemvol verleden, maar ook een veelbelovende toekomst heeft, en eindelijk op volkomen wijze daar onder Jozua, het erfdeel van het ware Israël.

Met deze woorden kondigt hij een voortdurenden staat aan, dewijl, ofschoon zij vreemdelingen en bijwoners zijn in de wereld, de Heere echter hen met Zijn hand beschermt, opdat zij zeker wonen.

En verlustig u in den HEERE 1), terwijl gij in Zijne gemeenschap leeft en door Zijne genade gezegend wordt, zo zal Hij u geven de begeerten uws harten, want iets tegen God kunt gij in zulk ene levensgemeenschap niet wensen, en iets wat de in liefde tot God geheiligde wil begeert en zoekt, kan de Heere niet weigeren (Psalm 20: 6; 21: 3).

Deze verlustiging wordt gesteld tegen de ijdele en valse vermaken der wereld, welke de ijdele mensen zo druk maken, dat zij, terwijl zij de weldaden Gods verachten, van geen ander genot dromen, dan dat wat voor het ogenblik hun ogen bekoort. Maar deze tegenstelling tussen de valse en ijdele vreugde, waarmee de wereld zich bedriegt, en de ware rust, waarin de gelovigen zich verheugen, is wel degelijk op te merken, dewijl hetzij alles ons tegenlacht, hetzij de Heere ons door onheilen oefent, dit beginsel vast te houden is: Dewijl God ons deel is, zijn de snoeren ons in lieflijke plaatsen gevallen.

De begeerten Gods en de begeerten der rechtvaardigen stemmen overeen, zij zijn van één gemoed in hun begeerten.

Gimel. a). Wentel 1) uwen weg op den HEERE, wentel den zorgenlast van uwen levensweg met zijnen voortgang en de uitkomst op des Heren schouders, daar de uwe voor dezen last nog niet berekend zijn; en vertrouw op Hem, laat Hem de besturing van uw leven over, zonder zelf daarin te willen grijpen; Hij zal het maken, het tot een goed einde brengen.

Psalm 22: 9; 55: 23. Spreuken 16: 3. MATTHEUS. 6: 25. Luk. 12: 22. 1 Petrus 5: 7.

Als Gods kinderen zelf hun lasten moesten dragen, zou den deze te zwaar voor hen zijn; maar hier vermaant de dichter alle gelovigen, om al hun zorgen en moeite op den Heere over te dragen, opdat Hij Zijn schouder en onder zou zetten. Velerlei kruis legt de Heere Zijne geliefde kinderen op, maar wanneer in beoefening wordt gebracht, om het zwaarste eind den Heere te laten dragen, dan zal ook het zwaarste hun ten leste niet te zwaar te dragen zijn. Gode zij dank, de gelovige mag bij enen geopenden, genadetroon alle zijne lasten neerleggen.

En de Heere zal Uwe gerechtigheid, al wordt die nu ook nog zo belasterd, doen voortkomen als het licht der zon, wanneer het ‘s morgens doorbreekt, en uw recht, dat vertreden is, als den middag, wanneer de zon het helderst schijnt en gene wolk voor haar bestaan kan (Job 37: 21).

Daleth. Zwijg, daar Hij alzo doen zal, den HEERE; zie op Hem, in plaats van u zelven uwe gerechtigheid met woord of daad te willen verschaffen, en verbeid Hem, wacht geduldig, totdat Hij, die wonderbaar van raad en daad is, het werk heeft volbracht, waarover gij u bekommert; ontsteek u niet, ik herhaal wat ik reeds zei (vs. 1), over degene, wiens weg voorspoedig is, over enen man, die listige aanslagen uitvoert, die de verkeerde dingen, die hij bedacht heeft, ook ten uitvoer kan leggen.

8.

II. Vs. 8-33. Nu volgt het hoofddoel van het lied, waarin de toon van bedaarde voorstelling en diepe beschouwing heerst; ook hier, even als in den gehelen Psalm, blijkt ene grote verwantschap met de Salomonische spreukendichting, die zonder twijfel reeds in David haren grondlegger heeft,

He. Laat af van toorn, bedwing dien, wanneer hij zich in u wil verheffen, en verlaat de grimmigheid; ontsteek u niet, immers niet 1), om kwaad te doen.

Het woord "niet" staat niet in den grondtekst. De zin is: ontsteek u niet, want dit zou immers ten gevolge hebben, dat gij kwaad deed. Bij den nijd ligt de zonde aan de deur.

Er is dan ook gene reden tot toornig worden, alsof gij de straffende gerechtigheid Gods te hulp moest komen. De Heere zal ter rechter tijd weten, wat Hij doen moet; want de boosdoeners zullen uitgeroeid worden; maar die den HEERE verwachten, die zullen de aarde erfelijk bezitten (Psalm 25: 13); dat gij dan tot deze behoort, daaraan alleen is alles gelegen.

Van. En nog een weinig, en de goddeloze zal er niet zijn; en gij zult acht nemen op zijne plaats, maar hij zal er niet wezen.

De zachtmoedigen daarentegen zullen de aarde erfelijk bezitten 1), en zich verlustigen over groten vrede 2) (Psalm 119: 165).

De Septuaginta vertaalt: of de praeiv klh-ronomhsousi ghn Vergelijk MATTHEUS. 5: 5.

Daar zij vrede bewaard hebben, wordt hun na verdelging der bozen de vrede ten deel (vs. 37).

Zalig zijn de zachtmoedigen, want zij zullen het aardrijk beërven (MATTHEUS. 5: 5). Deze zaligspreking is de bevestiging en verklaring van de uitspraak van den Psalmist. De aarde, het land Kanaän, Israël's erfdeel als volk Gods, was het voorbeeld en onderpand hunner eeuwige erve in den Messias. De dichter ziet hier dan op die eeuwige erve, hij, die als een zachtmoedige hier Kanaän uit de hand van God in het geloof ten erve had, hem wachtte een eeuwige bezitting, waar hij zich eeuwig in het heil des Heren verlustigen zou. Die belofte was en is de grond der hope voor de ware godvruchtigen van alle tijden, als het hun helder is voor het oog der ziele, zien zij er naar uit, en in droevige en bange dagen en nachten leren zij dan Gode zwijgen en verbeiden, want hun heil komt.

Zain. De goddeloze bedenkt listige aanslagen tegen den rechtvaardige, en hij knerst over hem met zijne tanden in woede (Job 16: 9).

De HEERE belacht hem (Psalm 2: 4) want Hij ziet, dat zijn dag komt, wanneer het op eens met al zijne boze plannen en ondernemingen een einde neemt.

Deze goddelijke wijze van beschouwen moeten ook de rechtvaardigen tot de hun maken, zo zal in plaats van het wenen het lachen komen, reeds voordat de Goddelijke hulp verschijnt.

Cheth. De goddelozen hebben het zwaard uitgetrokken, en hunnen boog gespannen, om den ellendige en nooddruftige neer te vellen, om te slachten, die oprecht van weg zijn.

Maar hun zwaard zal in hunlieder hart gaan, en hun bogen zullen verbroken worden (Psalm 7: 16 v.; 9: 16 v.; 57: 7. Spreuken 26: 27).

Teth. Het weinige, dat de rechtvaardige heeft, is beter dan de overvloed veler goddelozen (Spreuken 15: 16; 16: 8).

Want de armen der goddelozen zullen verbroken worden; zodat zij noch anderen schade noch zich zelven meer nut kunnen doen (Psalm 10: 15. 1 Samuel 2: 31); maar de HEERE ondersteunt de rechtvaardigen, en vergoedt door Zijnen bijstand alles, wat het gebrek aan tijdelijk goed en aan eigene kracht hen doet ontberen.

Jod. De HEERE kent de dagen der oprechten, hun leven met al zijne wisselingen slaat Hij nauwlettend gade, met vaderlijke zorg (Psalm 1: 6; 31: 8); en hun erfenis zal in eeuwigheid blijven 1), de late nakomelingen zullen nog erven, wat zij met God en in ere bezitten.

Niet zonder oorzaak komt David er zo dikwijls op terug, dat daarom de rechtvaardigen gelukkig zijn, dewijl God in hun nooddruft voorziet. Wij zien toch hoe gaarne het verstand der mensen geneigd is tot twijfelen, en hoe een overbodige zorg hen kwelt, waaraan zij geen grens of maat kunnen stellen. Ondertussen bekruipt hen een andere ondeugd, dat zij boven hetgeen geoorloofd is willen vooruit zorgen. En echter, hoe sterk zij zijn in vlijt en ijver, herhaaldelijk falen zij in het nemen van plannen, en komen niet zelden bedrogen uit wat de uitkomst betreft. Waarom niets nuttiger is, dan bij voortduring ons de Voorzichtigheid Gods voor ogen te stellen, welke alleen het best voor ons kan zorgen. Hier nu zegt David, dat de dagen der rechtvaardigen Gode bekend zijn, dat is, dat Hem geenszins verbolgen is, in welke gevaren zij gewikkeld zin en welke ondersteuning zij van node hebben.

Zij zullen niet beschaamd worden in den kwaden tijd, en in de dagen des hongers zullen zij verzadigd worden (Psalm 33: 19).

Caph. Dit neemt niet weg, dat de rechtvaardigen dikwijls door de goddelozen bedreigd en benadeeld worden; maar de goddelozen zullen vergaan en de vijanden des HEREN zullen verdwijnen, als het kostelijkste der lammeren 1), als het gemeste slachtvee; een tijdlang hebben zij het wel en puilen de ogen uit van vet (Psalm 73: 7), maar zij gaan daarheen als een os ter slachting en worden in een ogenblik gedood; met den rook zullen zij verdwijnen, wanneer het gras aangestoken en verbrand wordt.

Of: "als het vet der rammen," zodat de dichter op de offerande doelt, die verbrand wordt. Het punt van vergelijking ligt dan niet in de voortreffelijkheid der offerande, maar alleen in het verdwijnen in rook; " zulk ene figuur noemt men oxumoren.".

Lamed. De goddeloze ontleent en geeft niet weer; hij gaat steeds achteruit, zodat bij het geldende niet weer betalen kan; maar de rechtvaardige komt, naar de belofte (Deuteronomium 6), in zulk een gezegenden stand, dat hij de middelen bezit om weldadigheid te bewijzen (Psalm 112: 5); hij ontfermt zich, en geeft.

Want Zijne (des Heren) gezegenden zullen de aarde erfelijk bezitten, maar Zijne vervloekten zullen uitgeroeid worden; dat is het, waarop Gods regering uitloopt, daarom moet het ook weer daartoe komen, dat de rijken gebrek en honger lijden, maar die den Heere zoeken, hebben geen gebrek aan enige goed (Psalm 34: 11).

Wanneer men vraagt, van wie meer milddadigheid en barmhartigheid uitgaat, van het arme volk der vromen of van de rijke schaar der godvergetenen, zou dan niet blijken, dat het zakje van de eersten, hoewel het bestendig geledigd wordt, toch door geheimen invloed van Boven, even als het oliekruikje van de weduwe van Sarfat (1 Koningen 17: 8 v.), altijd op nieuw gevuld wordt? Zou niet reeds daarin zijn waar te nemen, dat zij mensen zijn, voor wie Gods schatkamer ten gebruike staat?.

Mem. De gangen des zelven mans van dien rechtvaardige worden van den HEERE bevestigd, en Hij, de Heere, heeft lust aan zijnen weg, heeft daarin een welbehagen, en daarom zegent hij hem.

Als hij valt, door ongeluk of door een mistred, zo wordt hij niet weggeworpen, dat hij voor altijd zou moeten blijven liggen, want de HEERE ondersteunt zijne hand grijpt hem bij de hand en richt hem weer op (Psalm 145: 14).

De Psalmist spreekt in dezen Psalm van het oefenen van godzaligheid, en dat de Heere hun gerechtigheid zal doen voortkomen als het licht (vs. 3-6), en verklaart hier, dat ze nog onvolmaakt zijn en wel struikelen en vallen, maar evenwel niet zullen weggeworpen worden, omdat de Heere hen ondersteunt.

Hun. Ik ben jong geweest, ook ben ik oud geworden, maar ik heb in dezen langen leeftijd niet gezien den rechtvaardige verlaten, hoewel het voor een korten tijd scheen te zijn, noch zijn zaad zoekende brood, zodat hem zou getroffen hebben, wat den overtreders Uwer wet gedreigd is (Deuteronomium 14: 4 v.; 28: 28, 38 vv.).

Gesteld, het kwam onder geheel bijzondere gebeurtenissen daartoe, dat zulk een, naar den schijn van God en mensen verlaten, voor het ogenblik bedelen moest; -een bedelaar kan hij nooit worden! Het zou voorzeker bijzonder moeten toegaan, zo een voor God en mensen beproefd leven gene beproefde vrienden in den nood verwekt had, vreemd moeten toegaan, wanneer hij, die voor velen in den nood een vriend was, niet zelf in den nood een vriend kon vinden.

Hier hebben wij het zelfde als wat de Apostel uitspreekt, dat de godzaligheid de beloften hoeft des tegenwoordigen en des toekomende levens. Het is waar, er zijn uitzonderingen, maar toch, het is ook zeker, dat de Heere God nooit Zijn volk onthoudt, wat zij nodig hebben.

Voor het oog van den mens mag God schijnbaar Zijn volk verlaten, maar straks blijkt het weer zo duidelijk mogelijk, dat dit schijnbaar was, want dat God nooit verlaat, wie Hem in geest en waarheid aanbidden.

Den gansen dag, ten allen tijde, als hij behoefte ziet,ontfermt hij zich, en leent, en zijn zaad is tot zegening, zelf gezegend van den Heere is het ook weer anderen tot zegen.

Wanneer de kinderen van den rechtvaardige niet godvrezend zijn, daarvoor moet enige reden zijn in het verwaarlozen der ouders, of enig, andere schuldige oorzaak. De vriend van den vader is de vriend der familie. De God van Abraham is de God van Izaak en van Jakob.

Samech. Wijk, gelijk in vs. 3 gezegd werd, af van het kwade en doe het goede, en woon in eeuwigheid; gij zult dan een vreedzaam en veilig verblijf in het land der belofte hebben (Deuteronomium 4: 40; 5: 16, 33).

Want de HEERE: heeft het recht lief 1), en zal Zijne gunstgenoten niet verlaten: in eeuwigheid worden zij bewaard; maar het zaad der goddelozen wordt uitgeroeid.

Het beginsel der ware Godzaligheid, niet der wet, maar des geloofs, moet zich openbaren en bewijzen in een afwijken van het kwade, in een haten en vlieden van alle zonden, en in een najagen en betrachten van het goede, van alle gerechtigheid. Wij behoeven tot een leven in ware godzaligheid de kennis niet van vele en velerlei voorschriften en geboden, maar alleen een vernieuwd hart en een geheiligd geweten, om te beproeven, wat den Heere welbehaaglijk is.

God verlustigt Zich in het recht te handhaven en Hij heeft een vermaak in degene, die recht en gerechtigheid oefenen. En daarom zal Hij Zijne heiligen, Zijne gunstgenoten in hun verdrukkingen niet verlaten, zelfs niet, als zij verflauwen in hun liefde voor Hem, of zich beginnen vreemd en afkerig van Hem, of van deze Zijne kastijdingen te gedragen. Hij blijft echter de handen aan hen houden en zal hen tot in eeuwigheid bewaren, dat is, Hij zal ze heiligen, voor alle tijden en eeuwen in Zijne hoede en bescherming nemen, opdat zijn overblijfsel beveiligd blijft tot aan het einde der eeuwen.

De rechtvaardigen zullen de aarde erfelijk bezitten, en in eeuwigheid, voor altijd daarop, wonen (vs. 22).

Pe. Opdat echter gij, die deze den rechtvaardige gegevene beloften leest, ze niet ten onrechte op u zelven toepast, wil ik nader verklaren, wie ik rechtvaardigen noem. De mond des rechtvaardigen vermeldt wijsheid, en zijne tong spreekt het recht, zo maakt hun spraak hen openbaar.

a) Wij hebben bovendien op het hart te letten en op de werken.De wet zijns Gods is in zijn hart; zijne gangen zuilen niet slibberen1), maar hij gaat met vasten tred op de wegen des Heren.

Psalm 40: 9. Jes. 51: 7.

Niet slibberen in den zin van, niet wankelen, niet ter rechter of linker zijde uitwijken, en zo dit al geschiedt, zal hij door Zijn God weer op den rechten weg worden gebracht.

Nu kan het wel zijn, dat de belofte, die den rechtvaardige gegeven is, een tijdlang uitblijft, voordat zij vervuld wordt (Habakuk. 2: 3), gelijk aan mij in mijn tegenwoordigen toestand te zien is. De goddeloze loert op den rechtvaardige om hem te benadelen, en zoekt hem te doden (Psalm 10: 9).

Maar de HEERE laat hem, den rechtvaardige, niet, geeft hem niet over in zijne, in des goddelozen hand, en Hij verdoemt hem niet, zodat Hij Zich voor altijd van hem zou afwenden, als hij door zijne wederpartijders, omdat hij eenmaal tot een val kwam. als een verworden zondaar geoordeeld wordt (2 Samuel 15: 16); God neemt hem weer in genade aan (2 Samuel 16: 12).

34.

III. Vs. 34-40. Even als aan het hoofddeel een begin van paraenetischen inhoud voorafging, die in het volgende gedeelte nader werd verklaard, zo vinden wij hier een slot eveneens hoofdzakelijk van paraenetischen aard.

Koph. Wacht, zie moedig op den HEERE, en houd Zijnen weg, dien Hij in Zijn Woord u heeft voorgeschreven, zonder u daarvan door vervolging of veroordeling af te laten brengen, en Hij zal u uit alle geringheid, waarin gij een tijdlang moet zijn, verhogen, om de aarde erfelijk te bezitten; gij zult zien, dat de goddelozen worden uitgeroeid, om voor u plaats te maken.

Resch. Ik heb gezien enen gewelddrijvenden goddeloze, -denk aan koning Saul! -die zich uitbreidde als een groene inlandse boom, als een boom, die in die luchtstreek te huis behoort, en dus welig groeit.

Maar hoe lang heeft het met hem geduurd? hij ging door, hij verdween als ene doorgaande wolk (anders: men ging er voorbij), en zie, hij was er niet meer, en ik zocht hem, daar ik Zijn verdwijnen nauwelijks kon geloven, maar hij werd niet gevonden.

God doet op merkwaardige wijze de ontwerpen van voorspoedige goddelozen te niet gaan, vooral wanneer zij Zijne dienstknechten vervolgen.

Schin. Let op den vrome en ziet naar den oprechte; diens lot is zo geheel anders, want het einde van dien man zal vrede zijn, de uitkomst zal gezegend wezen, hem wacht ene toekomst vol vrede (vgl. 2 Samuel 22: 36).

Deze tekst kan in twee delen verdeeld worden. 1. De eigenschap van een godzalig man. 2. Het voorrecht van een godzalig man. Zijne eigenschap is vroomheid, zijn weg is vrede. Hier is het

karakter der heiligen en de kroon der heiligen. Hij wordt aangeduid door oprechtheid en gekroond met vrede. Hier is des Christus weg en zijn einde, zijn streven en zijne rust. Zijn weg is heiligmaking, zijn einde geluk; zijn streven is naar volmaaktheid. Zijne rust is vrede aan het einde zijner dagen.

Ik had nooit kunnen geloven, zei ene stervende vrome, dat het ene zo liefelijke zaak was te sterven, of dat het mogelijk was zulke gezichten in de hemelse wereld te hebben als ik nu geniet. Melanchton zong in zijnen slaap juist vóór zijn dood: "Ik zal niets meer eten totdat het volmaakt zal zijn in het koninkrijk van God." Hij scheen rusteloos, en gevraagd zijnde door iemand, of hij nog iets verlangde, antwoordde hij: "Aliud nihil nisi coelum" niets dan den hemel alleen.

Wij moeten niet denken Lazarus dood te kunnen hebben en het leven van dan rijken man, gelijk die bij Plutarchus, die met Croesus wilde leven, maar met Socrates sterven. Neen! de wensen van Bileam zijn dwaas en vruchteloos. Indien gij wel wilt sterven, Christenen! moet gij zorgen wél te leven: qualis vita, finis illa: indien gij gerust wilt sterven, moet gij nauwgezet leven; indien gij getroost wilt sterven, moet gij gehoorzaam leven; indien gij gelukkig wilt sterven, moet gij heilig leven.

Maar de overtreders worden te zamen verdelgd; het einde der goddelozen wordt uitgeroeid, zodat zij gene toekomst hebben.

Thau. Doch, en dit is de somma van ‘t geen ik in dezen Psalm wille leren: het heil der rechtvaardigen is van den HEERE; Hij is hun Sterkte ter tijd van benauwdheid.

En de HEERE zal hen helpen en zal hen bevrijden; Hij zal ze bevrijden van de goddelozen, en zal ze behouden, want zij betrouwen op Hem.

welk ene schandelijke ontrouw, welk een wantrouwen, welk een doemwaardig ongeloof, dat wij zulke rijke, machtige, troostvolle toezeggingen Gods niet geloven, dat wij zo licht als in nood worstelen bij geringen ergernissen, als wij maar boze woorden van de goddelozen horen. Help ons. o Heere! dat wij ware gelovigen worden.

PSALM 38.

BELIJDENIS VAN SCHULD, EN BEDE OM ONTHEFFING VAN DIEN ZWAREN LAST.

Een Psalm van David (Psalm 3: 1), om te doen gedenken, een klaagpsalm en gebed, die ten doel heeft, de gemeente in gedachtenis voor God te brengen, dat Hij Zich harer ontferme (1 Kronieken 16: 4).

De uitdrukking: "om te doen gedenken," hangt daarmee zamen, dat bij het brengen van spijsoffers een handvol met olie gemengd meel benevens den wierook in het altaarvuur geworpen werd, en dit deel van het offer de askara (herinnering) genoemd werd, want de

opstijgende geur moest den offeraar in herinnering bij God brengen, dat de Heere zijner in genade gedacht (Leviticus 2: 2, 9, 16; 5: 12; 6: 15; 24: 7. Deze bedoeling der uitwendige offergaven nemen de beide Psalmen, die het bovengenoemde opschrift dragen (behalve deze ook Psalm 70) in het bijzonder op en willen den opstijgenden geur als het ware vergeestelijken, of liever het zinnebeeld doen vergezeld gaan van hetgeen er door bedoeld wordt, met gebed en smeken; zonder twijfel werden zij onder het verbranden der askara zelf door het koor van Levitische zangers in den tempel gezongen.

In Psalm 37 wordt des mensen toorn gestild, en in den 38sten des Heren toorn afgebeden, zegt Rieger; daarmee is de inwendige samenhang, die er tussen de beide Psalmen bestaat, kort en bondig uitgesproken. Bovendien is het de in Psalm 37: 32 v. uitgesprokene stelling: "De goddeloze loert op den rechtvaardige en zoekt hem te doden, maar de Heere laat hem niet in zijne Zijne hand, en Hij verdoemt hem niet als geoordeeld wordt," welke hier David's hart in beweging stelt. Hij is in zulk een toestand (Vergelijk 2 Samuel 15: 6), dat de goddeloze op hem loert en hem zoekt te doden; hij weet, hoe hij om zijne zonde met Bathseba en Uria door de tegenpartijen als een zodanige veroordeeld wordt, dien men met recht haten, vervolgen en in 't verderf storten mag. Nu worstelt hij, om tot zekerheid te komen, dat de Heere hem niet veroordeelt. Het is hem ene geringe zaak, wanneer hij van mensen geoordeeld wordt. (1 Kor. 3). Hij worstelt opdat, nadat den mens ook de kleinste letter en de laatste titel van recht om hem te veroordelen, ontnomen is, bij zich met des te meer vertrouwen zou kunnen vertroosten, dat de Heere hem niet in de handen der goddelozen zal laten komen. (Rom. 8: 13 vv.). Tot godsdienstig gebruik voor de gemeente kwam de Psalm, die in de rij der zeven boetpsalmen (Psalm 6: 11) als de derde geteld wordt, natuurlijk eerst later, toen David's bidden en hopen reeds lang vervuld was.

Psalm 6, 38, 51 en 32 vormen ene chronologisch viertal.

2.

Vs. 2-9. Ongeveer met dezelfden uitroep, waarmee Psalm 6 begon, heft David ook hier zijn hulpgeschrei aan, en bidt den Heere, de slagen van Zijnen toorn, onder welke hij lijdt, in de houden, opdat hij daaronder niet bezwijke (vs. 2 en 3): daarop stelt hij, nader zijne bede verklarende, in bijzonderheden voor, hoever het reeds met hem gekomen was, hoe vreselijk hij den toorn Gods ook in zijn lichaam ondervond, hoe daar ene gehele vernieling van alle levenskrachten begonnen was, en er niets gezonds meer aan zijne vlees was. Dat alles is slechts ene schemering en weerklank van de macht des doods, waaronder de ziel gebukt gaat.

a) o HEERE! straf mij niet in Uwen groten toorn, en kastijd mij niet steeds zwaarder in Uwe grimmigheid, gelijk Gij nu doet; ik zou onder dien last van lijden bezwijken.

Psalm 6: 2.

Want dat is mijn tegenwoordige toestand, die reeds zo zwaar is geworden, dat het lijden de kracht van mijn lichaam en van mijne ziel overtreft; Uwe pijlen zijn in mij gedaald onder allerlei gerichten van schrik, die mij getroffen hebben (Deuteronomium 32: 23. Job 6: 4), en

Uwe hand, die over mij gekomen is, is op mij nedergedaald, en drukt mij door hare zwaarte ter neer (Psalm 32: 4; 39: 11).

Volgens vele uitleggers zou de toestand, waarin David zich bij het vervaardigen van dezen Psalm bevonden heeft, die van ene ontzettende ziekte geweest zijn, zij denken, daar hun de plaats Job 19: 13 vv. voor ogen zweeft, voornamelijk aan melaatsheid, gelijk bijv. Hieronymus in vs. 12 vertaalt: "amici contra lepram meam steterunt," (de vrienden blijven tegenover mijne plaag staan en willen met den melaatsen niets te doen hebben). Intussen is ons nergens gemeld, dat David zich ooit in zulk enen toestand heeft; integendeel geeft de dichter daardoor dat hij juist van vs. 12 af steeds meer in dezelfde klachten vervalt, die wij in Psalm 22 vernamen, duidelijk genoeg te kennen, dat hij ook hier spreekt uit de ziel van den aan het kruis lijdenden Christus, en door zijn tegenwoordigen nood ene voorzegging wordt van Hem, over wie Jesaja's (Jes. 53: 4) schrijft: Waarlijk Hij heeft onze krankheden op Zich genomen, en onze smarten heeft Hij gedragen; doch wij achten, dat Hij geplaagd, van God geslagen, en verdrukt was.

Er is niets geheels, niets gaafs, gezonds in mijn vlees, van wege Uwe gramschap, die Gij tegen mij openbaart; er is geen vrede in, niets geheels aan mijne beenderen, van wege mijne zonde, die Gij met straffen aan mij zoekt.

Want mijne ongerechtigheden gaan over mijn hoofd, mijne zonden hebben gevolgen, die als waterstromen mij dreigen te verzwelgen (Psalm 124: 4); als een zware last zijn zij mij te zwaar geworden 1).

De zonde is oorzaak, dat hij den toorn ondervindt, en de toorn is oorzaak van het lichamelijke lijden; de zonde, die den toorn opwekt, betoont zich altijd ook aan het lichaam als ene macht ten dode. In Vs. 5a wordt de zonde vergeleken met overstromende wateren, en 5b met een neerdrukkenden last; zij zijn zwaarder dan ik, d.i. te zwaar voor mijne kracht.

De Harpenaar klaagt dan met recht over zijne zonde; en noemt ze billijk een last, een voor hem al te zwaren last. Mijne ongerechtigheden gaan over mijn hoofd, gelijk de stromende wateren over het hoofd lopen van een verzinkenden drenkeling. Zij drukken zijn hoofd en lichaam, als met elkaar een zware last uitmakende, geheel ter neer, zodat hij het niet langer boven kon houden. De macht der in ons inwonende zonde is een last, een zwaar gewicht, waaronder wij allen gebukt gaan, welke den Geest belemmert in zijne verheffingen naar boven en de voet om op het pad van Gods getuigenissen, zich met lust voort te zetten, waarom ieder heilige met reden klaagt, over het lichaam des doods, met hetwelk zij zich maar al te zeer beslommerd vinden (Rom. 7: 25).

Mijne etterbuilen stinken; zij zijn vervuild, zij etteren van wege mijne dwaasheid, die de hoofdoorzaak van al mijn lijden is; want zij heeft de zonde en deze de straf teweeg gebracht, en weer door verdriet over de laatste ben ik ook lichamelijk zo ellendig geworden, dat al mijne krachten en levenssappen als in ene oplossing gekomen zijn.

Want mijne darmen, mijne ingewanden, zijn vol van ene verachtelijke {1} plage, vol van brand, die zich van daar over het gehele lichaam verbreidt, en er is niets geheels niets goeds in mijn vlees{2} (vs. 4).

{1} In het Hebr. Ki kesalai maloe niklèh. Mijne ingewanden zijn vol van ontsteking. Eigenlijk betekent het eerste woord, de lendenspieren, en van daar de ingewanden. David geeft daarmee aan, dat alle zijne levensgeesten kwijnen, zodat hij bijna levenloos is geworden. Het is zo duidelijk mogelijk, dat zijn lichaamslijden zijn grond heeft in de kwaal, in de plage zijner ziele. De toorn Gods doet zich gevoelen, waar zijne ingewanden als door brand verteerd werden, maar laat het ons niet vergeten, dat de pijn in de pijn en de smart in de smart is zijne zonde. David voelt het, dat God een rechtvaardig God is en dat dit hem alles overkomt van wege de zonde. En daarom, ja, hij klaagt, maar niet uit ongeduld, maar zijn klagen is een erkennen van Gods recht, terwijl aan de andere zijne in dezen Psalm tevens een pleiten is op de genade van een verzoenend God. Zijn pijn zou wel te dragen zijn, indien hij hier maar weer van overtuigd was, dat de toorn Gods was gestild, dat de rechtvaardige God ook voor hem weer was een genadig en goedertieren vader.

Die bede klinkt ons tegen in vs. 2, wie verzuchting horen we in hetgeen volgt.

{2} Indien David's kwaal ene lichaamskwaal was, was misschien de zetel daarvan in de ingewanden, en openbaarde zij zich naar buiten in gezwellen en verzweringen.

Ik ben verzwakt, alle levensgeesten zijn van mij geweken, en uitermate zeer verbrijzeld, van binnen zeer verbrijzeld, alsof ik ten dode toe geslagen was; ik brul (Psalm 22: 2) van het geruis mijns harten, ten gevolge van de smart in mijn binnenste.

10.

II. Vs. 10-21. Nadat David zo zijn lijden voor God geklaagd heeft, herinnert hij zich, dat hij eigenlijk den Heere niets voorlegt, wat dezen niet sedert lang en beter dan hem zelven bekend is: opdat Hij echter weet, dat hij niet overdrijft, maar dat, wat hij over zijne ellende zei, eerder beneden de waarheid gebleven was, heeft hij moed gevat, den treurigen toestand, waarin hij zich bevindt, nog eens voor te stellen.

HEERE! voor U is al mijne begeerte, al mijn nood; Gij weet het beste, hoe zwaar mijn lijden is, dat mij zulk een verlangen naar hulp ontperst (vs. 2); en mijn zuchten, dat, wat mij tot zuchten drong, is voor U niet verborgen; Gij weet, dat ik mijne ellende niet groter maak dan zij is, maar eerder te weinig zeg.

Dit vers heeft voor alle lijdenden de betekenis van ene nadrukkelijke vermaning, dat zij niet voor nietig of ingebeeld lijden hulp bij God zoeken en in hun klagen de maat niet overschrijden, welke door de zaak gegeven is. De hulp van God, den Alwetende, richt zich niet naar de grootte van de klacht, maar naar de grootte van het lijden.

De vrees, dat God hem in Zijn groten toorn strafte en in Zijne grote grimmigheid kastijdde, is wijkende en de lieflijke Geest van het kindschap Gods, van ‘s Heren gunst begint weer in zijne ziele te ruisen, de vrijmoedigheid en vertrouwelijkheid des geloofs herstelt zich weer. Hij heeft niet geklaagd, alsof hij meende. dat de Heere, zijn God, het niet zou weten, of dat zijn getrouwe Ontfermer hem vergeten zou. Integendeel, al mijne begeerte, zo spreekt hij, Heere is voor U, en mijn zuchten is voor U niet verborgen.

David spreekt het hier uit, ja, het is de betuiging van het weer doorbrekend geloof, in de gunste Gods, dat hoe schuldig hij ook is, hoe diep en zwaar hij ook gezondigd heeft, zijn noden en behoeften bij God bekend zijn, en dat de begeerte van zijn hart er zich naar uitstrekt, dat hij weer delen mag in de kinderlijke betrekking tegenover zijn God.

Mijn hart keert om en om, het slaat in koortsachtige beweging; mijne kracht heeft mij verlaten, zodat ik mijn last nauwelijks dragen kan, en het licht mijner ogen, ook zij zelf zijn niet bij mij, ik weet in mijnen nood niet, wat ik aanvallen zal (Psalm 13: 4).

Mijne liefhebbers en mijne vrienden, in plaats van mij met raad en daad, met troost en opwekking bij te staan, staan van tegenover mijne plage, als vreesden zij door aanraking verontreinigd te worden, en mijne nabestaanden staan van verre, en laten mij aan mijne ellende over (Mark. 15: 40 v. Luk. 23: 49).

En die mijne ziel zoeken leggen mij strikken, want terwijl mijne vrienden terugtreden, zijn daarentegen de vijanden des te meer bezig, om mij te achtervolgen, en die mijn kwaad zoeken, beraadslagen onder elkaar en spreken verdervingen, en zij overdenken den gansen dag listen, hoe zij mij zullen doen vallen.

Ik daarentegen ben tegenover hun smaadredenen en beschuldigingen als een dove, ik hoor niet, en als een stomme, die zijnen mond niet opendoet; ik ben wezenloos van smart.

Ja ik ben als een man die niet hoort, en in wiens mond gene tegenredenen zijn 1). Niemand zou naar mij horen (Luk. 22: 67 v.), en al ware het mij vergund mij te verdedigen, ik ware daartoe al te diep terneder geslagen.

Al had David dan ook tegenredenen tegenover de mensen, al had hij zich nog kunnen verdedigen, voor den Heere kon hij dit niet, dewijl zijne consciëntie hem mede getuigenis gaf, dat hij tegen den Heere bovenal had gezondigd. En dit maakt zijn lijden zo dubbel zwaar. Maar, waar hij zich niet kan verdedigen, daar kan hij toch nog hopen.

Want (maar) op U, HEERE, hoop ik, dat gij mij vergeven zult, daar Gij mij kent; Gij zult verhoren, HEERE, mijn God!, wat ik, terwijl mijn mond voor mensen zwijgt, met stille zuchten des harten voor U bid.

Want ik zei, ik heb tot U gebeden: Dat zij, mijne vijanden, zich toch over mij niet verblijden! Wanneer mijn voet zou wankelen en ik ganselijk begon ter neer te storten, zo zouden zij zich tegen mij groot maken 1); er zou een gejuich van hun zijde opgaan.

Dit is voor David de smartelijkste zaak, dat zijne vijanden zich over hem zouden verblijden. En waarover? dat ook God hem liet varen. Want tegen die vijanden heeft David het altijd gezegd, dat hij Gods gunstgenoot was, heeft het hun verzekerd, dat zijn betrouwen was op den HEERE Heere. En indien het eens nu gebeurde, dat God hem liet staan in al zijn ellende, dat God hem liet varen, dan konden zijne vijanden zich over hem verblijden. En dit is het juist, wat hij zo vurig van zijn God afbidt.

Tot zulk een geheel en val zou het komen, wanneer de hand Uwer genade mij niet hielp, want ik ben tot hinken gereed, den ondergang nabij, en mijne smart is steeds voor mij, het lijden is onafgebroken mijn metgezel.

Tot zulk een geheel en val zou het komen, wanneer de hand Uwer genade mij niet hielp, want ik ben tot hinken gereed, den ondergang nabij, en mijne smart is steeds voor mij, het lijden is onafgebroken mijn metgezel.

a) Want (liever: daarom) ik maak U mijne ongerechtigheid bekend; ik wil voor U mijne schuld belijden; ik ben bekommerd van wege mijne zonde
en draag er diep leedwezen over.

Psalm 32: 5.

David doet zich hier als een recht bekommerde kennen. Hij schreit tot God, maakt hem zijne zonde bekend, maar het bewustzijn van vergeving heeft hij nog niet. Wel is de Geest des Heren bezig hem te overtuigen van zonde, maar de overtuiging van gerechtigheid, dat God zijn zonde heeft vergeven, mist hij nog. En toch is hij daarmee op weg, om weer een begenadigde te worden, want zonder zonde belijden is er geen zondevergeving.

Maar mijne vijanden zijn levende; in tegenoverstelling tegen mijnen ellendigen toestand zijn zij vol leven en blijdschap, zij worden machtig door de hulpmiddelen, die hun ten dienste staan, en die mij om valse oorzaken, haten worden groot, worden velen in getal, hun getal neemt dagelijks toe.

En die kwaad voor goed vergelden (Psalm 35: 12) staan mij tegen, omdat ik het goede najaag, het met ernst en ijver zoek (2 Samuel 15: 16).

In de Griekse en Latijnse teksten, even als in de Ethiopische en Arabische overzettingen wordt hier ene bijvoeging gevonden, die met de Messiaanse verklaring van den Psalm in samenhang staat, en aan de woorden van David ene veel sterkere Messiaanse kleur geeft, dan de grondtekst uitdrukt. Deze luidt: "Zij hebben Mij verworpen, den Geliefde (Jes. 42: 1), als enen dode, dien men veracht (Jes. 53: 3 v.; vgl. 14: 19), en mijn lichaam aan het kruis gehecht.".

22.

III. Vs. 22 en 23. Ten slotte vat David de gehele somma zijner wensen en gebeden in ‘t kort zamen-namelijk, dat God hem, die van mensen verlaten en op alle wijzen op ‘t zwaarste geplaagd is, mocht aannemen en oprichten. Gelijk het begin van dan Psalm bijna gelijkluidend is met Psalm 6: 2, zo het einde met Psalm 22: 29.

Verlaat mij niet, o HEERE, mijn God! wees niet verre van mij.

Haast U tot mijne hulp (Psalm 40: 14),HEERE, mijn heil! (Psalm 35: 3).

In deze slotwoorden vat hij de hoofdsom van zijnen wens en de hoofdinhoud van zijn geheel geloof kortelijk samen, opdat God hem, van de mensen verlaten en ellendig, op allerlei wijze getrokken, uitredde en te hulpe snelle. Doch hij gebruikt drieërlei vorm om te spreken. Dat Hij hem niet verlate, of God Zijn zorg hem onttrekke, dat Hij niet verre van Hem zij, maar haaste tot zijn hulp. Want David was wel er van overtuigd, dat God altijd Zijne knechten nabij is en niet één ogenblik langer wacht dan nodig is, maar zoals we elders gezien hebben, het is niet te verwonderen, indien de heiligen, wanneer zij hun zorgen en moeiten neerleggen in den schoot Gods, hun gebeden uitspreken van uit de gevoelige aandoeningen van hun vlees. Onder tussen, ofschoon het vertoeven voor David naar het vlees bezwaarlijk was, door één woord toont hij duidelijk, dat hij niet al twijfelende bidt, waar hij God zijn heil noemt, of den Beschikker van zijn heil.

Deze Psalm kan toegepast worden op David’s droefheid en den voorspoed zijner vijanden; op het lijden van Christus en den triomf der Joden; op de droefenissen der kerk en de ijdele vreugde der wereld: op de zwakheid van het geloof en de kracht van de natuur. Het einde van alles is, dat de redding alleen van God komt en bij Hem moet gezocht worden.

Niets gaat den gelovige in zijne droefheid meer ter harte, dan wanneer hij in vreze is, dat God hem in toorn verlaten heeft; daarom kan ook niets met meer gevoel uit zijn hart komen, dan deze bede. God geeft ons toestemming om, als wij in droefheid zijn, niet alleen tot Hem te roepen, maar ook tot spoed te dringen. David smeekt: Gij zijt mijn God, dien ik dien, en op wie ik mij verlaat, dat Gij mij verdedigen zult; Gij zijt mijne verlossing, die alleen in staat zijt mij te behoeden; die Uzelven verbonden hebt bij belofte om mij te bewaren, en van wie ik ook alleen redding verwacht. Laat ons voortvaren in het gebed, dat de Heere vergeve en onze snode begeerlijkheden onderdrukke, dat Hij ons nooit verlate of verre van ons zij, want Hij zal zich zeker haasten om diegenen te helpen, die op Hem als hun heil vertrouwen.

PSALM 39.

GEBED MET HET OOG OP DEN DOOD.

Een Psalm van David (Psalm 3: 1), voor den opperzangmeester (Psalm 4: 1), voor Jedúthun, het hoofd van een der Levitische zangkoren, naar wie het gehele koor genoemd werd (1 Kronieken 25: 1,31).

Bij de reeks van Psalmen, aan welke wij bij 2 Samuel 16: 23 dachten (Psalm 25-28 en 37), komt hier nog een zesde, met welken als zevende Psalm 62 in hoge mate verwant is. Deze kon echter, daar wij hier enkel met Jehova-psalmen te doen hebben (vgl. Psalm 41: 14), als een Elohiem-psalm hier gene plaats vinden. Van den 37sten Psalm daarentegen onderscheidt zich de onze zo, dat de laatste in hevige vervolging en zware aanvechting gedicht is, de eerste in en tijd geschreven is, toen David met een rustig gemoed de zaak, gelijk zij was, in ogenschouw nam.

Kon David volgens den vorigen Psalm tegenover zijne vijanden, die hem lasterden en vervolgden, als een stomme en dove zijn, als een, die gene tegenrede kon voortbrengen (Psalm 38: 14 v.) in dezen toont hij ons, op welken weg hij tot deze buitengewoon heerlijke en kostelijke deugd gekomen is.

2.

Vs. 2-7. David is door goddelozen in diep ongeluk gestort, en ziet hen in vol geluk en in ‘t genot van al zijne goederen. Eerst heeft hij in eigen kracht beproefd te zwijgen; het is hem echter op die wijze niet gelukt, de rechte stilte en overgave te verkrijgen. Het zich zelven opgelegde zwijgen deed slechts de met geweld teruggedrongen smart groter worden, en hij verzondigde zich toch met zijne tong door allerlei uitbarstingen van moedeloosheid. Van het voornemen in eigen kracht, dat gebleken was onuitvoerbaar te zijn, wendt hij zich vervolgens tot den Heere, en bidt dien, dat Hij hem stille vergeving lere, terwijl hij zich troost met de beschouwing van de kortheid des aardsen levens.

Ik zei, toen het ongeluk mij overkwam en de goddelozen mij meester werden (2 Samuel 15: 13 vv.): Ik zal mijne wegen bewaren, ik zal mij wachten, dat ik niet door morren en klagen over mijne ellende bij het zien van het geluk der goddelozen (Psalm 37: 1), zondige met mijne tong; ik zal mijnen mond met enen breidel bewaren, enen toom aandoen, die het spreken verhindert, terwijl, zolang als de goddeloze nog tegenover mij is, en bij alle misdaden, die hij begaat, nog zo in het volle genot van geluk en levenskracht is, alsof er geen God van gerechtigheid ware en geen gericht over de boosdoeners.

David wist hoeveel listen satan gewoon is aan te wenden; hij zag daarom hierheen en daarheen en stelde overal ene wacht, opdat niet de verzoeking ter rechter of linkerhand insluipende, in zijne ziel zou dringen; van alle zijden werden de toegangen gesloten.

Ik deed dan ook in den beginne naar dit voornemen, ik was verstomd door stilzwijgen 1); ik wist op stoïsche wijze mij zelven geweld aan te doen, ik zweeg van het goede, dat ik den goddeloze zag genieten, zonder mij daarover te uiten; maar mijne smart werd verzwaard, het mij zelven opgelegde zwijgen was gene van God gewerkte overgave, maar diende slechts om de in het hart onderdrukte smart des te heviger te doen losbarsten. (Jer. 20: 9).

In ziekten der ziel niet minder dan in die des lichaams dient, wat de noodzakelijke crisis verhindert, slechts daartoe, dat het kwaad vermeerdert. Bij den gemoedstoestand, in welken zich de zanger bevond, was het zondigen met de tong voor hem beter dan het toch slechts

afgedwongen en wettische zwijgen; hij kon slechts door den val tot opstaan, slechts door het zondige spreken tot een waardig Evangelisch zwijgen komen.

Mijn hart werd heet in mijn binnenste, een vuur ontbrandde in mijne overdenking; zo dikwijls ik dacht over der goddelozen voorspoed, werd het als een brandend vuur, dat een ogenblik bedwongen maar niet uitgeblust, met alle kracht uitbreekt. Toen sprak ik met mijne tong:

Wanneer in ons hevige hartstochten bruisen, moeten wij ons den strijd van David in het geheugen terugroepen, opdat wij den moet niet opgeven, of onze zwakheid ons niet tot wanhoop vervoere.

Indien de Heilige Geest ons onzen plicht niet leert, kunnen wij ons nooit overtuigen van de tegenwoordigheid en den haast des doods, en daarbij gerust zijn. Laat ons daarom bidden, dat God onze harten met Zijne genade vervulle, opdat wij recht over den dood leren denken en iedere dag en ieder uur waarderen, alsof het de dag en het uur onzes stervens ware.

HEERE! maak mij bekend mijn einde, en welke de mate mijner dagen zij; dat ik weet, hoe vergankelijk ik zij; leer Gij het mij meer bedenken, dat het leven zo kort is, aan welks einde mij rust wacht, dan zal ik meer leren berusten in alle leed en gewillig den opgelegden last kunnen dragen.

Indien er gene hoop na dit leven ware, met welk doel zou hier de arme ellendige mens al zijne dagen geslingerd zijn op de golven der ijdelheid, en dan neerliggen in het graf, om nooit meer van hem te horen? Maar dat is zo niet: hij is geschapen voor een heerlijk, gezegend leven na dit, en ons vergeten daarvan is de oorzaak van al onze ellende en ijdelheid hier.

David zei, dat hij overdacht (vs. 4), en de naastvolgende woorden zijn een gebed. Ik peins over het werk Uwer handen, ik strek mijne handen naar U uit in het gebed. Als Christus op den berg was bad Hij, zo is ook de ziel, als zij op den berg van nadenken is, in de juiste stemming voor gebed. Gebed is het kind van overpeinzing.

Zie, Gij hebt mijne dagen een handbreed gesteld 1), ik heb nog maar weinig tijd om te leven, en mijn leeftijd is als niets voor U, die van eeuwigheid tot eeuwigheid zijt (Psalm 90: 2); immers a) is een ieder mens, hoe vast hij staat, al schijnt hij ook nog zo sterk te zijn, enkel ijdelheid. Sela of pauze; terwijl de muziek zich verheft, wordt den hoorder tijd gegeven over deze diep weemoedige zaak verder na te denken.

Psalm 62: 10; 144: 4

Alsof hij wil zeggen, dat het leven des mensen spoedig voorbij vliegt en het einde bijzonder aan het begin verbonden is. Waaruit hij besluit dat alle stervelingen voor Gods aangezicht ijdelheid zijn. Wat nu de woorden betreft, David eist niet, dat hem de kortheid des levens als iets dat hem onbekend is, worde aangetoond, maar het is ene ironische vorm van

spreken, alsof hij wilde zeggen: Laten wij het getal der jaren berekenen, die mij nog overig zijn, of zij tot vergoeding van de rampen, die ik doorsta, voldoende zijn.

Zie, Gij hebt mijne dagen een handbreed gesteld 1), ik heb nog maar weinig tijd om te leven, en mijn leeftijd is als niets voor U, die van eeuwigheid tot eeuwigheid zijt (Psalm 90: 2); immers a) is een ieder mens, hoe vast hij staat, al schijnt hij ook nog zo sterk te zijn, enkel ijdelheid. Sela of pauze; terwijl de muziek zich verheft, wordt den hoorder tijd gegeven over deze diep weemoedige zaak verder na te denken.

Psalm 62: 10; 144: 4

Alsof hij wil zeggen, dat het leven des mensen spoedig voorbij vliegt en het einde bijzonder aan het begin verbonden is. Waaruit hij besluit dat alle stervelingen voor Gods aangezicht ijdelheid zijn. Wat nu de woorden betreft, David eist niet, dat hem de kortheid des levens als iets dat hem onbekend is, worde aangetoond, maar het is ene ironische vorm van spreken, alsof hij wilde zeggen: Laten wij het getal der jaren berekenen, die mij nog overig zijn, of zij tot vergoeding van de rampen, die ik doorsta, voldoende zijn.

Immers wandelt de mens, van een zo nietig en vluchtig leven, als in een beeld, ene schaduw, die slechts den schijn van leven heeft, daarheen; immers woelen zij ijdelijk, spannen zij zich zeer in, vermoeien en bekommeren zij zich om vele dingen, die eigenlijk nietige dingen zijn van wege de kortheid dezes levens; men brengt in onverzadelijke begeerte de schatten dezer wereld bijeen (Luk. 12: 18 v.),en men weet niet, wie het met veel onrust en veel moeite samengebrachte goed naar zich nemen zal 1) (Prediker 2: 18, 21). Wat baat het dan den goddeloze, zo het hem hier uiterlijk wel gaat!

Is die bittere klacht des dichters af te keuren, toch zeggen wij: beter zo geklaagd, dan te verstommen door gewelddadig zwijgen. Een kind van God is in zulk een toestand der ziel te vergelijken, bij een die aan een gevaarlijke ziekte lijdt, en voor wie geen herstelling te wachten is, zolang de ziekte niet op zijn hoogst is gekomen, de crisis, zoals men dit noemt, is er nog niet, er is nog niets van te zegen. Evenzo moet de ziele in hare ziekte het ziekteproces doorlopen, het moet tot zijn hoogte komen, en dan is het niet, zoals bij lichamelijke ziekte, nog onzeker of de ziele zal behouden worden, neen, dan is die genezing zeker.

David had willen zwijgen, had zijn tong en lippen willen bewaren, maar ziet, in zijn hart begon het nu heviger te bruisen, en dit maakte zijn toestand niet beter, maar erger. Eerst toen hij zijn klacht voor zijn God ging uitstorten, toen kwam er ruimte, eerst toen begon hij weer iets te gevoelen van het rusten in God.

8.

II. Vs. 8-14. In dit tweede gedeelte van den Psalm zien wij in David enen gelovige voor ons, in wiens hart een keerpunt gekomen is, die in zijn lijden Gods hand erkent en weet, dat hij niets beters verdiend heeft, die niet meer tegen God mort, en zijn oog niet meer in jaloersheid over der goddelozen voorspoed laat gaan, maar alleen op den Heere en diens genade zijne

hoop vestigt. De Heere moge dan zijn hart losmaken van den zo zwaren last en hem van alle zonden vrijmaken, die verhore zijn bidden en roepen, die late Zich bewegen door zijne tranen, die redde hem, voordat het te laat is.

En nu, wat verwacht ik, wat zal ik wensen? O HEERE! mijne hoop, die is op U (Psalm 25: 2).

Het zou kunnen bevreemden, dat de zanger in vs. 5-7 de kortheid van het menselijk leven een grond van rust en troost wil laten zijn; hier hebben wij de verklaring. Hoewel van een zalig leven aan gindse zijde des grafs nog niet nadrukkelijk verzekerd, grijpt zijn geloof midden in het sterven Jehova als den Levende en den God der levenden aan. Dat is juist het heroïsche van het oud-Testamentische geloof, dat het midden in de raadsels van dezen tijd en in het gezicht van de toekomst, die zich in een duisteren nacht verliest, zich onvoorwaardelijk Gode in de armen werpt.

Uit vers is ten hoogste karakteristiek. David zag gene uitkomst in zijn tegenwoordigen nood, te zegepralen over zijn eigen volk en over zijn eigen zoon (Absalom) was hem bijkans zo akelig als overwonnen te worden. hij weet derhalve niet wat hij hopen moet, en laat de uitkomst aan den God zijner verwachting over.

8.

II. Vs. 8-14. In dit tweede gedeelte van den Psalm zien wij in David enen gelovige voor ons, in wiens hart een keerpunt gekomen is, die in zijn lijden Gods hand erkent en weet, dat hij niets beters verdiend heeft, die niet meer tegen God mort, en zijn oog niet meer in jaloersheid over der goddelozen voorspoed laat gaan, maar alleen op den Heere en diens genade zijne hoop vestigt. De Heere moge dan zijn hart losmaken van den zo zwaren last en hem van alle zonden vrijmaken, die verhore zijn bidden en roepen, die late Zich bewegen door zijne tranen, die redde hem, voordat het te laat is.

En nu, wat verwacht ik, wat zal ik wensen? O HEERE! mijne hoop, die is op U (Psalm 25: 2).

Het zou kunnen bevreemden, dat de zanger in vs. 5-7 de kortheid van het menselijk leven een grond van rust en troost wil laten zijn; hier hebben wij de verklaring. Hoewel van een zalig leven aan gindse zijde des grafs nog niet nadrukkelijk verzekerd, grijpt zijn geloof midden in het sterven Jehova als den Levende en den God der levenden aan. Dat is juist het heroïsche van het oud-Testamentische geloof, dat het midden in de raadsels van dezen tijd en in het gezicht van de toekomst, die zich in een duisteren nacht verliest, zich onvoorwaardelijk Gode in de armen werpt.

Uit vers is ten hoogste karakteristiek. David zag gene uitkomst in zijn tegenwoordigen nood, te zegepralen over zijn eigen volk en over zijn eigen zoon (Absalom) was hem bijkans zo akelig als overwonnen te worden. hij weet derhalve niet wat hij hopen moet, en laat de uitkomst aan den God zijner verwachting over.

Verlos mij van al mijne overtredingen 1), die de oorzaak zijn van al mijn lijden en van al die straffen over mijne zonde, Gij neemt toch met de reden ook het gevolg weg; en stel mij niet tot enen smaad der dwazen, die niet aan U, noch aan Uw woord geloven (Psalm 14: 1 vv.), doordat Gij mij laat omkomen, dat zou tevens Uwen naam onteren.

De dichter belijdt hiermee, dat de oorzaak van zijn lijden niet bij of in God ligt; maar in hem zelven, d.i. in zijne zonden en overtredingen. Hij weet het, die overtredingen maken een scheiding tussen God en zijne ziele, trekken wolken voor het licht van de zon der gerechtigheid. En daarom heeft hij ook nu zulk een grote behoefte, dat God zelf dit wolkgordijn verscheurt en Zich zelven weer aan hem openbaart als een gaarne vergevend God.

Ik ben verstomd, en nu niet meer, omdat ik mijzelven dwing (vs. 2 v.), maar omdat ik vluchtende onder Uwe vleugelen, daar werkelijk rust vond; ik zal mijnen mond niet opendoen, alsof ik met U zou willen richten tot mijn ongeluk; want Gij hebt het gedaan 1), Gij hebt mij dit leed opgelegd, en Gij zult het in alles met mij wel maken.

Dit zwijgen is een geheel ander zwijgen als dat, waarvan hij in het begin van den Psalm spreekt, toen stond hij nog in eigen kracht, toen was het eigen werk, maar nu is het een stilzwijgen des geloofs, een wachten op het heil des Heeren, een stil berusten in den weg, dien de Heere voortaan met hem houden wil.

Neem, daar Gij mij genade voor recht laat ondervinden, Uwe plage van op mij weg, want het is toch Uw toorn over mijne zonde, die in de vijandschap der bozen door mij ondervonden wordt; ik ben naar lichaam en ziel bezweken van de bestrijding Uwer hand, en zou bij zulk een voortgang moeten omkomen.

Neem, daar Gij mij genade voor recht laat ondervinden, Uwe plage van op mij weg, want het is toch Uw toorn over mijne zonde, die in de vijandschap der bozen door mij ondervonden wordt; ik ben naar lichaam en ziel bezweken van de bestrijding Uwer hand, en zou bij zulk een voortgang moeten omkomen.

Kastijdt Gij iemand, dat zie en gevoel ik, met straffingen om de ongerechtigheid, die hij misdreven heeft, Zo doet Gij zijne bevalligheid, zijne schoonheid en kracht, zijn rijkdom en zijne eer smelten, vergaan als ene mot als een kleed, dat door de mot verteerd wordt (Job 33: 19 vv.); immers is een ieder mens ijdelheidniets meer dan een nietig, zondig wezen. Sela (vs. 6).

Gelijk de motten een wollen kleed doorvreten, zelfs het allerschoonste kleed verderven, hoe schoon het ook te voren was, zo is het ook met des mensen schone gedaante. Wanneer de hand des Almachtigen iemand drukt, en God iemand een weinig verlaat, zo wordt een mens door zielenangst en treurigheid in weinige dagen zo veranderd, dat niemand hem kent, gelijk wij aan Jobs voorbeeld zien (Job 2: 12 v.); toen zijne vrienden hen in zijn kruis kwamen bezoeken, kenden zij hem niet, begonnen zij te wenen en konden zij in zeven dagen niet met hem spreken, want zij zagen dat zijne smart zeer groot was.

De motten van het Oosten zijn zeer groot en schoon, maar kort levende. Na een weinig regen kunnen deze schitterende insecten gezien worden, zich bewegende in elke koelte, maar het droge weer en hun talloze vijanden bestemmen hen spoedig tot het algemene lot. Alzo gaat de schoonheid van een mens voorbij, gelijk die van lezen vrolijken zwerver, gekleed in zijne klederen van purper en scharlaken.

Hoor, HEERE! mijn gebed om afwending mijner plaag (vs. 11), en neem mijn geroep om wederaanneming in genade ter oren; zwijg niet tot mijne tranen, die voor mensen ene veel dringender sprake zijn, dan de woorden des monds (Genesis 27: 38. Luk. 7: 13. Joh. 11: 33), terwijl bij U de tranen der Uwen het allerminst te vergeefs zouden zijn en verloren zouden gaan (Psalm 56: 9); want a) ik ben een vreemdeling bij U, ik ben een zwerveling geworden, die Uwe bescherming en gastvriendschap behoeft, een bijwoner, gelijk al mijne vaders slechts gasten geweest zijn in het land, waarin zij leefden (Genesis 23: 4; 35: 27).

Leviticus 25: 23. 1 Kronieken 29: 15. Psalm 119: 19. Hebr. 11: 13. 1 Petrus 2: 11.

Hoor, HEERE! mijn gebed om afwending mijner plaag (vs. 11), en neem mijn geroep om wederaanneming in genade ter oren; zwijg niet tot mijne tranen, die voor mensen ene veel dringender sprake zijn, dan de woorden des monds (Genesis 27: 38. Luk. 7: 13. Joh. 11: 33), terwijl bij U de tranen der Uwen het allerminst te vergeefs zouden zijn en verloren zouden gaan (Psalm 56: 9); want a) ik ben een vreemdeling bij U, ik ben een zwerveling geworden, die Uwe bescherming en gastvriendschap behoeft, een bijwoner, gelijk al mijne vaders slechts gasten geweest zijn in het land, waarin zij leefden (Genesis 23: 4; 35: 27).

Leviticus 25: 23. 1 Kronieken 29: 15. Psalm 119: 19. Hebr. 11: 13. 1 Petrus 2: 11.

Wend U van mij af, als de vertoornde God, en laat mij Uwe genade ervaren, dat ik mij ook nog hier verkwikke, eer dat ik heenga, en ik niet meer zij 1) (vgl. Job 10: 20 vv.).

Welke vorm van spreken bijna die der wanhopig nabij komt, niet omdat David meende, dat hij den dood zou ondergaan, of dewijl de hoop op hulp was verdwenen, en hij aan het verderf zich zag overgegeven, maar dewijl hij door droefheid overmand, zijn gemoed niet zo snel als het moest naar boven kon opheffen.

Hebt ook gij het reeds ervaren, dat het uitwendige bedwingen van den mond niet de rechte uitwerking heeft, zolang de inwendige smart en uwe gevoeligheid niet door gehele verloochening gedood is, ga dan ook met David in de goede school, en leer onder alle lijden uwe schuld te erkennen, en uzelven te versmaden, zo zult gij ook spoedig ondervinden, hoe groot de rust is, die uit een stillen geest voortkomt.

Hoe gezegend is het los te zijn van de dingen dezer aarde, zodat wij onze gemeenschap in den hemel hebben, dat, daar wij naar ‘s Vaders huis gaan, wij de wereld mogen gebruiken als niet misbruikende, wetende, dat hare begeerlijkheid voorbijgaat. Dat wij steeds als de aartsvaders zien op de stad, die fondamenten heeft, welker kunstenaar en bouwmeester God is.

PSALM 40. VOORZEGGING VAN CHRISTUS, ZIJN LIJDEN, EN ZIJN PROFETISCH AMBT.

David's Psalm (Psalm 3: 1) voor den opperzangmeester (Psalm 4: 1).

"En nu, wat verwacht ik, o Heere! mijne hoop, die is op U. Verlos mij van al mijne overtredingen, en stel mij niet tot enen smaad der dwazen." Zo hoorden wij in Psalm 39: 8 vv. David op zijne voor Absalom zeggen, nu kan hij nadat hij met het aanbreken van den volgenden morgen den anderen oever van den Jordaan met zijne getrouwen gelukkig bereikt heeft (2 Samuel 17: 22) in dezen Psalm tot ere van zijnen God bekennen: "Ik heb den Heere lang gewacht en hij heeft Zich tot mij geneigd, en mijn geroep gehoord." Toch wacht hem nog, zonder dat hij weet hoe lang en hoe zwaar, de tijd van zijn eigenlijk lijden, waarvan hij om zo te zeggen nog slechts het voorportaal achter zich heeft; daarom komt bij het eerste gedeelte van den Psalm dat over de ondervondene hulp handelt, nog een tweede, dat van Gods verdere redding spreekt, en het danken wordt tot bidden.

Vs. 2-11. Beginnende met de heerlijke redding, welke de Heere hem tot versterking des geloofs ook voor anderen heeft laten ondervinden, prijst David eerst degene gelukkig, die zijn vertrouwen op den Heere stelt, en zich noch tot de hovaardigen wendt, die op hun eigene kracht, nog tot den gewekenen, die op vreemde goden vertrouwen. Terwijl hij zich dan in de talloze wonderen verdiept, waardoor de Heere Zich reeds bij Israël verheerlijkt heeft, ontwaakt bij hem het brandend verlangen, zijnen God op waardige wijze te danken, maar ook het levendige bewustzijn, dat offeranden op zich zelve niet genoegzaam zijn. Hij belooft daarom zijnen God het volkomen offer van zich zelven, het offer zijner gehoorzaamheid aan de eisen der wet en bovendien een vrolijk getuigenis van Gods gerechtigheid, goedheid en trouw voor de ganse gemeente.

Ik heb, toen de poort des lijdens zich voor mij opende, alle vertrouwen op mij zelven afleggende (2 Samuel 15: 16), den HEERE lang verwacht 1), en Hij heeft Zich tot mij geneigd in de diepte, waarin ik mij bevond, en Hij heeft mijn geroep, dat ik van daar tot Hem richtte (Psalm 18: 7), gehoord.

Nauwkeuriger: "Wachtende wachtte ik den Heere." Deze sterke uitdrukking heeft ene paraenetische betekenis; zij wijst den lijder daarop, dat alles op wachten aankomt.

Men behoeft God slechts in geduld te wachten, zo zal Hij zich openbaren.

Te kunnen wachten is de grootste en ware Christelijke kunst, te leren wachten is de oefening van het gehele leven des Christens, want het is geenszins iets lijdelijks, iets passiefs, maar de grootste betoning van geloofskracht, wanneer alles schijnt tegen te staan en God vertoeft te komen.

En Hij heeft mij uit enen ruisenden kuil, waarin mij een gewis verderf dreigde (2 Samuel 1 vv.), uit modderig slijk, waarin ik had moeten wegzinken, zo Hij Zich niet mijner

ontfermd had, opgehaald 1), en heeft mijne voeten op enen rotssteen gesteld; Hij heeft mijne gangen vastgemaakt, mij vasten grond onder de voeten gegeven.

Men heeft gemeend dezen Psalm, even als den met dezen verwanten 69sten Psalm, om deze uitdrukkingen aan den profeet Jeremia te moeten toeschrijven. Deze was werkelijk in een kuil vol modderig slijk geworpen (Jer. 38: 1 vv. Klaagt. 3: 53 vv.), Jeremia is wel in ene zekere mate een voorbeeld van Christus, even als aan de eerste verwachting van Jeruzalem de tweede beantwoordt, zo aan den profeet van de eerste verwoesting, die van de tweede (MATTHEUS. 23: 29 vv. Luk. 13: 34 vv.; 19: 41 vv.; 23: 27 vv.); de Joden, ten tijde van Jezus, daar zij niet erkenden, wat tot hunnen vrede diende, maar den Heere haatten, vervolgden en kruisigden, hebben de mate hunner vaderen vervuld (MATTHEUS. 23: 32), en de profetenhaat hunner vaderen bereikte zijn toppunt in hetgeen aan Jeremia geschied is. Intussen hebben de gronden, waarop men de vervaardiging van die beide en van enige andere Psalmen (Psalm 22 en 31), aan Jeremia heeft toegeschreven, te weinig bewijskracht, dan dat wij daarom de juistheid der opschriften, die alle deze Psalmen aan David toeschrijven, zonden betwijfelen; die uitdrukkingen zijn integendeel als beelden op te vatten.

David wijst hier op een schijnbaar hopeloos doodsgevaar, waarin hij verkeerd heeft, en waaruit zijn God hem heeft gered, op bijzondere wijze heeft gered. Dat zijn toestand ongewoon en de redding evenzeer in het oog lopend was geweest, blijkt wel duidelijk uit het volgende vers, waarin hij zegt, dat de Heere hem een nieuw lied in zijn mond gegeven heeft. Want dit nieuw staat in de plaats van iets buitengewoons, van iets bijzonders een bijzonder lied, hetwelk past bij een bijzondere uitredding uit bijzondere gevaren.

En Hij heeft een nieuw lied (Psalm 33: 3)in mijnen mond gegeven, enen lofzang onzen Gode, die zich aan Israël's koning tot welzijn van Zijn volk op nieuw verheerlijkt heeft. Velen, die in dezen tijd van algemene verwarring zich laten verleiden, zullen het zien, hoe ik gered ben, en vrezen en zich weer tot hunnen rechtmatigen koning wenden, en op den HEERE vertrouwen (2 Samuel 17: 27 vv.; 18: 3).

Welgelukzalig, zo roep ik uit op grond der ervaring (vs. 2 v.), is de man, die den HEERE tot zijn vertrouwen stelt, en niet, gelijk velen nu doen, die zich aan Absaloms zijde geplaatst hebben, omziet naar de hovaardigen, die in hoogmoed in de plaats van den eeuwigen God de grote werken van hun eigene gedachten en handen plaatsten, en die tot leugen afwijken, die in plaats van op God te vertrouwen, zich keren tot de afgoden (Jer. 16: 19).

Men moge zo arm zijn als Lazarus, zo gehaat als Mordechai, zo ziek als Hizkia, zo alleen als Elia maar wanneer de hand des geloofs zich aan God kan vasthouden, kunnen gene uitwendige droefenissen verhinderen, en dat men onder de gezegenden geteld wordt. De rijkste en voorspoedigste man daarentegen is vervloekt, waar hij ook zij.

Gij, o HEERE! zo moet ik nog verder uitroepen, en ik geef daarmee de reden aan, waarom ik welgelukzalig prees dien, die op U Zijne hoop stelt, Gij, mijn God, hebt Uwe wonderen en Uwe gedachten aan ons vele gemaakt; wonderbaar rijk en heerlijk zijn de daden en de plannen van genade, die Gij voor Uw volk hebt gemaakt, en die Gij door de redding van den

Koning, aan wie Gij Uwe belofte gaaft (2 Samuel 7: 12 vv.) op nieuw nader tot het doel hebt gebracht; men kan ze niet in orde bij U verhalen, niet naar waarde vermelden; zal ik ze verkondigen en uitspreken, gelijk ik zo gaarne wilde doen, zo word ik te midden daarvan verlegen over de oneindige volheid, zo zijn zij menigvuldiger dan dat ik ze zou kunnen vertellen 1); neen, zij zijn veel te rijk, dan dat een mens de proef zou mogen wagen om ze op te sommen.

De dichter spreekt het hier uit, dat wat hem overkwam, dat de uitredding, die hij genoot alle aardse macht verre te boven ging, dat het een wonder was van Gods Alvermogen, en dat dit wonder in verband stond, ja, uitvloeisel was van de gedachten Gods, die uit Zijn Wezen voortvloeiden. En daarom nu, David kan ze niet in orde verhalen, hij kan ze niet tellen. Hij zinkt weg bij het gevoel en het besef van alle Gods goedertierenheden en weldaden.

En hoe zal ik nu voor de nieuwe bevestiging Uwer genade mijne dankbaarheid betonen? a) Gij hebt genen lust gehad aan slachtoffer, offeranden van dieren en spijsoffer, offeranden van meel, die ik U in deze woestijn ook niet zou kunnen brengen, en ik weet hoe een Saul te vergeefs door offeranden U ten Zijnen gunste zocht over te halen. ‘t Is alleen Uwe genade, die mij aan U verbond, waarop ik bouw en die ik aanschouwen en roemen kan. Gij hebt mij de oren doorboord 1); brandoffer en zondoffer hebt Gij niet geëist 1) om hun zelfs wil, maar alleen in zoverre zij uitdrukking en zinnebeeld zijn van ene in oprechte vroomheid en in getrouwe gehoorzaamheid U overgeblevene gezindheid des harten (1 Samuel 15: 22).

Hebr. 10: 8.

De gevoelens over deze plaats zijn niet eensluidend. Menen sommigen, dat hier gedoeld wordt op het voorschrift van Mozes (Exodus 2: 6 en Deuteronomium 15: 17), wat bepaalde, dat een slaaf, die vrijwillig verkoos te blijven in het huis, met een priem het oor doorboord werd, waardoor hij voor altijd in de macht zijns meesters kwam; anderen menen, dat hier gedoeld wordt op het gehoorzaam maken, dewijl van nature de oren zwaar zijn om te horen. Met het laatste gevoelen verenigen we ons het liefst, dewijl het voor ons uitgemaakt is dat hier door David de Christus Gods spreekt, die niet slaaf maar wel dienstknecht des Vaders was, vrijwillig Zich gesteld heeft onder de gehoorzaamheid der Wet hoewel wij ook toegeven, dat beide verklaringen éénzelfden zin hebben, dezen zin: Gij hebt mij gewillig gemaakt, om Uwen wil te doen, o God!

Dit is gene verachting van de offeranden, evenmin als in Jer. 7: 22, of Amos 5: 21-23 5.21-23 gelijk sommigen willen, maar een betuigen, dat de offeranden op zich zelf niet voldoende zijn, zo zij niet in het geloof worden gebracht.

Alle de offeranden hadden voor God geen waarde, indien zij niet gebracht werden in gehoorzaamheid des geloofs, met een hart vol schuldgevoel, of in het geloof in den Messias, die komen zou.

Toen ik dit verstond, dat Gij geen offer wilde maar gehoorzaamheid. zei ik, mij U, mijnen Heer, ten dienaar stellende: Zie, ik kom op Uw bevel; ik behoef niet eerst te vragen, wat Uw

wil omtrent mij is; in de rol des boeks 1), in de wet (Jozua 1: 8), die Uwen geopenbaarden wil duidelijk bevat, is van mij geschreven, is ook voor Israël's Koning de weg aangewezen, dien hij te bewandelen heeft (Deuteronomium 17: 14 vv.).

De rol des Boeks is de Wet, de vijf Boeken van Mozes, beschreven op perkamenten bladen en samengerold. Het is duidelijk, dat hier gewezen wordt op de belofte, omtrent den Messias, zoals nader gestand wordt uit Hebr. 10: 5-10.

David treedt hier op als type en als profeet van den Christus Gods en het is volkomen waar, dat we hier hebben "die wonderbare samenvloeiing, ineensmelting van het voor- en het tegenbeeld van den Messias waarbij het van God gegeven voorbeeld alzo in het tegenbeeld opgaat, dat het een enkelvoudig "Ik" wordt, onderscheiden, maar niet te scheiden."

David is hier slechts een zwak schaduwbeeld, maar de Messias spreekt door Zijn Geest in hem.

Ik heb lust, o mijn God! om Uw welbehagen te doen; wat Gij aan Israël's koning voorschreef wil ik als mijn, vade mecumm, mijn bestendigen leidsman bij mij behouden (Deuteronomium 17: 18 v.); en Uwe wet is niet slechts in mijne hand maar ook in mijn hart, in het midden mijns ingewands (Deut 6: 6. Psalm 37: 31. Spreuken 3: 3; 7: 3. Jes. 51: 7 51.7), ik geef mij aan U als een levend offer (Rom. 12: 1).

Deze Psalmwoorden, hoe duidelijk men ze ook maakt, behouden een geheimvol karakter; zij herinneren, ook afgezien van de plaats Hebr. 10: 5 vv. aan woorden van Christus, als Joh. 8: 17: 6 enz., terwijl David's woorden door Gods Geest zo zijn gesproken, dat zij tevens als woorden van den tweeden David klinken, wiens offer van zich zelven het einde van de offeranden, en wiens persoon en werk de hoofdinhoud, de kern van de rol der wet is. In de Septuaginta, die toch ook een Oud Testamentisch gedenkteken is en ook niet zonder God ontstaan is (ene overtuiging, van welke de Nieuw Testamentische schrijvers zonde; twijfel doordrongen waren) is dat profetisch karakter van deze onvergelijkelijke plaats nog sterker geworden, want 1) daar is wat vertaald is door "gij hebt mij de oren doorboord," vertaal door Gij hebt mij het lichaam toebereid, 2) de overzetting en in de rol des boeks, is van mij geschreven, begunstigde vooral de opvatting, dat hier diegene spreekt, van wie Mozes en de Profeten getuigd hebben en op wiens komst naar Gods Raadsbesluit het Oude Testament voorbereidt. David stelt zich God voor, volbrengende Zijnen wil in zoverre die op Hem, den Koning van Israël, betrekking heeft, en hij doet dit, omdat hij zich en pneumati (in den geest, (MATTHEUS. 22: 43) bevindt, in typisch samengevoegde woorden, welke uit de ziel van zijn verheven tegenbeeld, den toekomstigen Christus, die niet slechts Koning van Israël, maar gever der zaligheid aan Israël en aan de ganse mensheid is, gesproken zijn in woorden, die Zijne zelfovergave in ene zo uitsluitende tegenstelling tegenover alle soorten van offers naar de wet stellen, als hij eerst in de zelfovergave van Christus als de vervulling en het einde van alle offers, zijne volle waarheid gevonden heeft. Het is niet alleen zo, alsof Christus en niet David sprak, maar de Eéne, die van Zich kon zeggen: "Ik doe altijd wat Hem behaagt (Joh. 8: 29), de alleen volmaakte Rechtvaardige, in wiens vrij zedelijk werken en lijden alle offers eindigen, deze Ene, die het doel der wet en der profetie is, kondigt zich hier werkelijk als den

komende aan, dewijl in David niet alleen het bloed van dien Verwachte stroomde, maar ook Zijn Geest woonde.

Met zulk ene dankzegging door de daad, moet ook het woord, het lofoffer der lippen, die Uwen naam belijden (Hebr. 13: 15) verbonden zijn. Ik boodschap de gerechtigheid, die Gij aan mij reeds bewezen hebt in de tot hiertoe ondervonden hulp, in de a) grote gemeente, wanneer ik weer in mijn ambt als Israël's koning zal geplaatst zijn; zie, mijne lippen bedwing ik niet, gene valse schaamte en vleselijke traagheid of mensenvrees zullen mij terughouden. HEERE! Gij weet het, ik ben bereid Uwe gerechtigheid te verkondigen.

Psalm 3: 18; 111: 1.

Uwe gerechtigheid, die zich den enen als wrekende, den anderen als helpende openbaart, bedek ik niet als een dood, onvruchtbaar weten in het midden mijns harten; Uwe waarheid en Uw heil, dat Gij mij gegeven hebt, spreek ik uit, het in Psalmen en lofzangen luide erkennende en openlijk prijzende; Uwe weldadigheden en Uwe trouw, die Gij aan mij steeds door nieuwe bewijzen bevestigt (Psalm 57: 4)verheel ik niet in de grote gemeente (Psalm 35: 18).

Volgens ene oppervlakkige beschouwing zou het kunnen schijnen, dat David hier te vele woorden bezigde; geheel anders zal hij oordelen, die de natuurlijke koudheid van het menselijk hart, zijne lauwheid in het loven van God, zijn vergeten en de ondankbaarheid, de geneigdheid van den tragen mond tot zwijgen, heeft leren kennen. Zulk enen zal ieder woord als enen scherpe pijl in het hart dringen.

Het nieuwe lied, dat Jehova hem in den mond gaf (vs. 4), heeft David ook werkelijk gezongen; zijne Psalmen tonen, dat zijne ervaringen van het koninkrijk der hemelen ten zegen van geheel Israël tot ene openlijke belijdenis geworden zijn; hij heeft het ontvangene talent niet in een zweetdoek gewikkeld, niet in de aarde begraven.

Hier spreekt de Messias als de Profeet en verkondigt de grote zaligheid, die Hij verwerven zal. Al de dingen Gods noemt Hij op, omdat deze zijn het begin en het einde der zaligheid. De gerechtigheid verbindt Hij met de waarheid, het heil met de weldadigheid. Onder gerechtigheid hebben we te verstaan, de voortdurende bescherming, onder weldadigheid de zorg, die de Heere God de Zijnen bewijst, terwijl onder waarheid we hebben te verstaan, dat God immer dezelfde is, en onder heil, het gevolg van Zijne gerechtigheid.

12.

II. Vs. 12-18. Overgaande tot het zware lijden en de ontelbare gevaren, in welke hij zich nog voor 't ogenblik en voor de naaste toekomst bevindt, wendt David zich met ernstige gebeden tot den Heere, dat deze hem helpe uit de ellende, die Hem ten gevolge zijner zonden getroffen heeft, dat Hij zijne vijanden beschame, en met hem zijne vrienden, de vromen, verheuge; hij spreekt het vertrouwen uit, dat zijne bede zal vervuld worden, en herhaalt die ten slotte nog eens met sterken aandrang.

Gij, o HEERE! wiens gerechtigheid ik niet zal ophouden te prediken (vs. 10), zult Uwe barmhartigheden van mij niet onthouden, daar ik eigenlijk nog meer een man in gevaren dan een geredde kan genoemd worden; laat Uwe weldadigheid en Uwe trouw, die ik voor zover zij zich aan mij verheerlijkt hebben, niet verheel voor de grote gemeente (vs. 11), mij geduriglijk behoeden, mij beschermen bij het onweder, dat zich boven mij ontlast.

Want kwaden (rampen), tot zonder getal toe, hebben mij omgeven; mijne ongerechtigheden 1) hebben mij in het harde lijden tot beproeving en kastijding, dat ter vervulling van het woord (2 Samuel 12: 11) over mij gekomen is, aangegrepen, dat ik niet heb kunnen zien, zodat de grote smart mij het oog verduistert (Job 16: 16); zij zijn menigvuldiger dan de haren mijns hoofds (vgl. Psalm 69: 5), en mijn hart heeft mij verlaten, ik ben geheel ontroerd en verslagen (Psalm 38: 11).

Dat de zanger hier van zijne ongerechtigheden spreekt, en het lijden als ene rechtvaardige straf daarvan beschouwt, vormt een onweerlegbaar bewijs tegen de direct Messiaanse verklaring van den Psalm, die in den ouderen tijd door de meesten werd aangenomen. Men mag zich niet op Jes. 53 beroepen; want hier wordt met geen woord gezegd, dat de ongerechtigheden, die de lijder als de zijne beschouwt, slechts die van anderen zijn, welke hem toegerekend worden. Aan de zodanige kan hier des te minder gedacht worden, om de vele bijna woordelijk overeenstemmende parallel-plaatsen in de Psalmen, waar slechts aan eigene zonden kan gedacht worden.

In dit laatste gedeelte spreekt weer de dichter David zelf, niet de Messias. Dit spreekt van zelf, waar hij spreekt van zijne ongerechtigheden. En zo hevig hebben die ongerechtigheden hem aangegrepen, dat het licht zijner ogen verduisterd is, ja, zo ontroerd is hij, zo ontbreekt hem alle kracht en moed, zo is zijn hart omgekeerd, dat hij moet uitroepen: Mijn hart heeft mij verlaten, en daarop, dat het den Heere moge behagen, om hem te verlossen.

Het behage U, HEERE! mij te verlossen, daar het toch mijne vreugde is te doen, wat U welbehaaglijk is; HEERE! haast U tot mijne hulp 1) (Psalm 22: 20; 38: 23).

Van hier af vinden wij onzen Psalm in den 70sten als ene bijzondere bede van David weer.

a) Laat hen te zamen beschaamd en schaamrood worden, die mijne ziel zoeken om die te vernielen; laat hen achterwaarts gedreven worden, en te schande worden, die lust hebben aan mijn kwaad.

Psalm 35: 4,26; 70: 3; 71: 13.

Laat hen verwoest worden tot loon hunner beschaming (vgl. Psalm 70: 4), die van mij zeggen: Ha, ha!1) (Psalm 35: 21,25).

Deze woorden zijn een uitroep van sarcastische vreugde, die in het ongeluk van anderen zich bevredigd gevoelt.

Laat daarentegen in U vrolijk en verblijd zijn allen, die U zoeken, daar zij hunnen wens verkrijgen, namelijk dat mij recht wordt gedaan (Psalm 35: 27); laat de liefhebbers Uws heils geduriglijk zeggen, daar zij mijne redding zien: De HEERE zij groot gemaakt!

Alle woorden, even als alle daden Gods, geven de dubbele vrucht, dat de goddelozen, de weerspannige vijanden tot schande worden, degenen, die God beminnen, daarentegen opgericht en rijkelijk getroost worden; de eersten beginnen met honende vreugde en houden met schaamte op; deze beginnen met treurigheid, en eindigen met vreugde en lofzangen.

Het is duidelijk, dat David in vs. 14-17 de vijanden Gods tegenover de gelovigen stelt. Zijne vijanden zijn de vijanden Gods, en daarom smeekt hij, dat zij achterwaarts gedreven zullen worden, maar de vrienden Gods zijn ook zijne vrienden en voor dezen smeekt hij de vriendelijke bestraling van Gods aangezicht. Wij hebben hier das de algemene tegenstelling tussen gelovigen en ongelovigen. Dat David hier dit van God vraagt ten opzichte van zijne vijanden, is niet, dewijl hij hen persoonlijk haat, daar dewijl hij is de Gezalfde Gods, en dewijl zij, wanneer zij hem vervolgen, eigenlijk God vervolgen, die hem tot koning gezalfd heeft. Deze bede staat dus in het nauwste verband met de ere Gods.

Wel is waar schijnt het nu nog verre te zijn van de zo even uitgesproken wensen, maar God zal middelen en wegen vinden, om aan zulk ene ellende een einde te maken. Ik ben wel ellendig en nooddruftig, maar de HEERE denkt aan mij; Gij zijt mijne Hulp en mijn Bevrijder; o mijn God! vertoef niet.

Mag men dan den Heere zo den tijd tot ene haastige hulp voorschrijven? Het is bij het gebed zo als in Rom. 8: 27 geschreven gaat: : die de harten doorzoekt, weet, welke de mening des Geestes zij." Er is dikwijls bij het bidden om spoedige hulp toch in den grond des harten ene waarachtige opoffering aan God en Zijnen wil, en zo kan dikwijls omgekeerd de bede naar de woorden zeer onderworpen schijnen, terwijl toch eigenzinnigheid en verwerpelijke twijfelmoedigheid daarachter verborgen zijn.

PSALM 41.

OVER WELDADIGHEID EN ONTROUW.

Een Psalm van David (Psalm 3: 1), voor den opperzangmeester (Psalm 4: 1).

Klonk ons reeds in Psalm 40: 5 een "welgelukzalig" tegen, dat aan het "welgelukzalig," waarmee het Boek der Psalmen begint, (Psalm 1: 1) herinnert, zo vinden wij dezelfde zaligprijzing aanstonds boven aan dezen Psalm; het einde van het eerste Psalmboek (zie bij vs. 14) sluit zich alzo aan het begin aan. In welken tijd van David’s leven de Psalm ons verplaatst, is bij 2 Samuel 15: 6 nader uiteengezet. David weet wel op welk ene gevaarvolle wijze men tegen hem handelt, hoe Absalom meesterlijk gebruik maakt van den tijd, dat David zelf ziek op het bed ligt, en niet krachtig kan tussenbeide treden, ons het hart van de mannen Israël’s te stelen, en hoe Achitofel, op wie hij tot hiertoe zo groot vertrouwen gesteld heeft, den opstandeling door vlijtige verbreiding van de geschiedenis met Bathseba in zijne

ondernemingen tegen den vader ondersteunt. Hij weet echter ook, dat zijne regering juist het tegendeel geweest is van hetgeen de boosheid hem toedicht, dat hij zich-zelven het getuigenis mag geven, voor zijn volk een even barmhartig en weldadig, als vroom en rechtvaardig koning geweest te zijn. Alzo heeft hij het recht, den Heere voor zijnen bondgenoot te houden. In dit vertrouwen ziet hij achter de naaste zo donkere toekomst, enen voor hem hoogst gelukkigen uitslag van het tegen hem veroorzaakt oproer.

2.

Vs. 2-4. David stelt als stellig voorop: Wie aan ellendigen deelneming betoont en hun helper wil zijn, die heeft ook in den Heere een vergelder, die hem niet in zijnen nood laat omkomen, maar Zich zijner ontfermt, in ziekte hem steunt en hem geneest, hem voor den ondergang bewaart en nieuwe welvaart schenkt.

Welgelukzalig is hij, die zich verstandig, edel, gelijk het betamelijk is, gedraagt jegens enen ellendige, hetzij die door gebrek (Exodus 30: 15) of door ziekte (Genesis 41: 19) lichamelijk of geestelijk (2 Samuel 13: 14) lijdt; die in deelnemende werkdadige liefde zich zijner aantrekt. De HEERE zal (MATTHEUS. 5: 7) hem bevrijden ten dage des kwaads, wanneer hem zelven onheil treft.

De HEERE zal hem, den barmhartige, voor gehelen ondergang bewaren, en zal hem bij het leven behouden, dat hij niet sterft voordat de bepaalde tijd daartoe daar is; hij zal op aarde gelukzalig gemaakt worden. Geef hem ook niet over in zijner vijanden begeerte, welke zijn verderf is.

Deze overgang tot gebed is daaruit te verklaren, dat ook al het tot hiertoe gezegde gevolg is van een biddend opzien tot God.

De HEERE zal hem, gelijk hij te voren anderen in hun ziekte bezocht en aan hun lijden deelgenomen heeft (Psalm 35: 13 v.), ondersteunen op het ziekbed 1), óf dat hij niet in dood en graf nederzinke, óf dat Hij hem als een getrouw ziekenverpleger steune (Hoogl. 2: 6); in zijne ziekte verandert Gij zijn ganse leger 2).

Hebr.: "Zult Gij zijn bed voor hem omkeren," hetgeen sommigen verklaren van de verandering van den zieken in aan gezonden staat, doch veel sierlijker en, schoner wordt uitgelegd van de verkwikking, die het den zieke geeft, als zijn bed, zijn matras in het Oosten, door ene liefderijke hand wordt geschud en omgekeerd.

Een goedaardig hart wenst en wil, dat het allen mensen wel ging, gelijk God zelf ons zulks van harte gunt. Daarom beloont de Heere ook alle goedige mensen weer met zulk enen zegen, dat het hun ook welgaat; want wat de mens zaait, dat zal hij ook maaien, en wat hij zoekt, dat zal hij ook vinden. Zoek en jaag na de barmhartigheid, zo zult gij ze vinden; zaait gij daarentegen onbarmhartigheid, zo zult gij ze zeker oogsten. Zo ervaart het ook de inwendige mens in het hart; hebt gij goedheid en barmhartigheid geoefend in geloof, zo is het hart rustig en stil in God, en met God verenigd.

Wij moeten niet vergeten, dat Oosterse bedden niet op dezelfde wijze als de onze gemaakt zijn. Zij waren nooit meer dan matrassen of dikke dekens. Zij werden omgekeerd als zij hard werden.

Toen ik eens mijn geliefden vriend Benjamin Parsons bezocht, als hij stervende was, zei ik: "Hoe gaat het?" Hij antwoordde: "Mijn hoofd rust zeer zacht op drie peluws-oneindige macht, oneindige liefde en oneindige wijsheid.

Het geloof is altijd waar; het bedekt en verbergt zijn jammer en nood niet, maar belijdt ze vrijmoedig en open voor God. Zie het in David, hij bekent ellendig, jammerlijk, nooddruftig, arm te zijn, beide naar ziel en lichaam. Het is dan ook geen moedeloze en wanhopige klacht des ongeloofs, integendeel het geloof doet hem zo spreken, want hij voegt er in één adem bij: maar de Heere denkt aan mij. Hij weet, hij is, hoe ellendig en nooddruftig, bij den Heere niet

vergeten. De Heere gedenkt hem in genade, omdat Hij hem niet in zich zelven aanschouwt.

Saul en Judas zeiden beide: "Ik heb gezondigd; " maar David zei: "Ik heb gezondigd tegen

U.

Het beeld is ontleend aan het leggen van de hand onder het hoofd, hier van den zieke. Wij hebben hier de vervulling van de bede des gelovigen in Hoogl. 2: 6; Zijn linkerhand zij onder mijn hoofd en Zijne rechterhand ondersteune mij!

5.

II. Vs. 5-10. Was de vroeger gestelde uitdrukking des geloofs zó, dat zij op David’s eigen toestand paste, zo maakt deze nu ook de toepassing daarvan op zich zelven. Geluk hij vroeger jegens noodlijdenden steeds een hart vol medelijden had gehad, zo heeft hij nu ook in zijnen tegenwoordigen toestand, nu boze vijanden hem omgeven, terwijl hij in zware ziekten is, vijanden, die zijnen ondergang wensen, en dien met alle krachten zoeken te bewerken, een recht op het genadeloon, dat aan de barmhartige liefde beloofd is.

Ik nu ben zulk een, die te voren mij over behoeftigen ontfermde, en die nu zelf in nood ben. Ik heb daarom aanspraak gemaakt op de belofte voor de barmhartigen, en zei 1): O HEERE! wees mij genadig, laat mij barmhartigheid bij U vinden, laat mij in plaats van de genade, die zich achter toorn verbergt, openlijk genade vinden (Psalm 6: 3); genees voor alle dingen, opdat ook mijn lichaam gezond worde, mijne ziel van het leed, dat haar drukt, want ik heb tegen U gezondigd, en gevoel wel, dat het ongeluk, hetwelk mij treft, dat kwaad is, dat uit mijn huis zou voortkomen (2 Samuel 12: 11).

In dit vers toont hij aan, dat in zijne rampen hij volstrekt niet had gejaagd naar vleierij, zoals het grootste gedeelte zich vleit, en zijne smart door ijdele vertroostingen begeert te verzachten. En zeker, wie door den H. Geest bestuurd wordt, erkent door de straffen daartoe opgewekt, gaarne zijne zonden en neemt de berispingen des broeders verstandig op, ja, hij voorkomt die door de vrijwillige belijdenis. Verder, hierdoor onderscheidt David zich van de slechten en wanhopigen, dat hij smekende zijn schuld belijdt en zich begeeft tot het

mededogen Gods. Hij bidt wel, dat de straf gematigd wordt, maar hoger zet hij het op, n.l. dat hij vergiffenis ontvange en met God verzoend worde.

Mijne vijanden, zich verheugende over mijne ziekte, spreken kwaad van mij, daar zij onder elkaar openlijk zeggen, welk een einde zij mij toewensen, zeggende: Wanneer zal hij sterven en zijn naam vergaan, opdat zo spoedig mogelijk een ander de plaats op zijnen troon inneme?

En zo iemand van hen komt, om mij, alsof het een belangstellende vriend ware, te zien en naar mijnen toestand vraagt (2 Samuel 13: 5 v. 2 Koningen 8: 29), hij spreekt valsheid, wanneer hij zijne deelneming en zijnen wens voor mijne spoedige genezing uitspreekt; zijn hart vergadert zich onrecht, verzamelt stof om te lasteren; gaat hij uit naar buiten, hij spreekt er van 1), hij strooit het op gevangene met lastertaal uit.

David's vijanden namen uit zijne ziekte aanleiding, om hem in het algemeen gevoelen te benadelen, bijv. wanneer David in zijne openhartigheid zijne zonde de oorzaak van zijne bezoeking had genoemd, dan strooiden zij uit, dat een gruwelstuk hem aankleefde en er dus geen herstel voor hem te hopen was.

Een Belials stuk, ene misdaad kleeft hem aan; en hij, die neerligt, zal niet weer opstaan. De zonde met Bathseba wordt nu aan hem bezocht, en het vonnis voltrokken, dat hij niet meer ontvluchten kan.

Een Belials stuk, ene misdaad kleeft hem aan; en hij, die neerligt, zal niet weer opstaan. De zonde met Bathseba wordt nu aan hem bezocht, en het vonnis voltrokken, dat hij niet meer ontvluchten kan.

Zelfs de man mans vredes 1), op welken ik vertrouwde, de zo hoog door mij geëerde Achitofel (2 Samuel 16: 23), die mijn brood at, dien ik aan mijne tafel spijzigde (2 Samuel 9: 1 Koningen 18: 19) en ook overigens met liefdebewijzen overlaadde, heeft de verzenen tegen mij grotelijks verheven, heeft zich tegenover mij als een vijand gesteld, en zoekt mij onder den voet te vertreden.

"Die mij altijd met den kus der liefde en der verering en met het woord "vrede zij u!" pleegde te groeten.

In hoeverre Achitofel het voorbeeld van Judas, den verrader (MATTHEUS. 26: 49), is, op wie ook het woord van ons vers toegepast wordt (Joh. 13: 18), hebben wij bij 2 Samuel 15: 32 aangewezen, en tevens daarop opmerkzaam gemaakt, hoe juist door dezen man het gerucht van David's schand- en misdaad kon verbreid worden; hij was toch naar alle waarschijnlijkheid Bathseba's grootvader. Hier zij nog opgemerkt, dat bij de aanhaling van ons Psalmwoord door den Heere, de woorden: "op welken Ik vertrouwde" wegvallen; de reden daarvoor ligt niet alleen in Joh. 2: 24 v., maar ook daarin, dat de vertrouwelijke betrekking van David tot Achitofel eigenlijk een zeer verkeerd begin had.

Christus deze plaats aanhalende (Joh. 13: 18) laat deze slaan op den persoon van Judas. En zeker, men moet weten, dat ofschoon David over zich zelven in den Psalm spreekt, hij niet spreekt als een privaat persoon, maar als iemand, die in verband staat met den persoon van Christus, dewijl hij is het algemeen voorbeeld van de Kerk. En dit is waardig om te weten, opdat ieder onzer zich voorbereide, om hetzelfde lot te ondergaan. Want zoals het volkomen in Christus moest vervuld worden, wat in David werd afgebeeld, zo is het noodzakelijk, dat het dagelijks zijne leden overkomt.

David vergelijkt hier de houding van den man des verraads, van Achitofel, bij het dier, dat zijn heer en meester in plaats van dient, bestrijdt, hem wondt en tracht te vernietigen. Eigenlijk betekent het woord in den grondtekst, een schop, en wel een groten schop geven.

11.

III. Vs. 11-13. Vervolgens van zijn recht gebruikmakende, wendt David zich met de bede om hulp tot den Heere; hij begeert weer van zijn ziekbed opgericht te worden, opdat hij hun vergelde naar verdienste, bij ontvangt ook in zijn hart de verzekering, dat hij voor zijne vijanden niet bezwijken zal, maar integendeel Gods uitverkorene zijn en blijven zal, aan wie alle geschonkene beloften zullen vervuld worden.

Maar Gij, o HEERE! wees mij genadig, terwijl mijne tegenpartijen menen: dat Gij mij onherroepelijk in de oordelen van Uwen toorn overgegeven hebt (vs. 9), en richt mij op van mijn ziekbed naar Uwe gerechtigheid (vs. 2 vv.), en ik zal het hun vergelden 1), wat zij verdiend hebben.

Het voornemen om zijnen vijanden te vergelden, dat hier de zanger uitspreekt, schijnt te strijden tegen MATTHEUS. 5: 39 v., tegen David's grondstellingen (Psalm 7: 5), en zijne daden (2 Samuel 19: 24), tegen Spreuken 20: 22 en zo vele andere uitspraken van Oud en Nieuw Testament. De plaats komt echter aanstonds in overeenstemming met die, welke schijnbaar in tegenspraak zijn, zodra onderscheiden wordt tussen vergelding uit wraakzucht, d.i. zulk ene, welke het gekrenkte individu als zodanig zoekt en uitoefent, en vergelding in den dienst van God, in verdediging der door Hem ons toevertrouwde goederen en rechten. Alleen de eerste wordt in Oud en Nieuw Testament verworpen, de laatste overal aanbevolen. Zij betaamt hem, aan wiens persoon God een hoog ambt heeft gegeven, gelijk David Simeï, dien hij om buiten deze zaak liggende redenen voorlopig ongestraft gelaten heeft, aan zijnen opvolger ter bestraffing overgeeft (1 Koningen 2: 9), gelijk de Heere in de gelijkenis Luk. 19: 27 zegt, hoe Hij Zijnen vijanden straffen zal, en deze vergelding ook volbracht heeft. Zij komt ook den bijzonderen persoon toe in vele betrekkingen, waarin hij niet alleen het recht, maar ook den heiligen plicht heeft om te vergelden. Tegenover den vader, die zijnen ontaarden zoon kastijdt, die zich misdadig tegen hem vergrepen heeft, zal niemand zo onverstandig zijn de woorden MATTHEUS. 5: 39 v. aan te halen, wanneer hij niet door persoonlijke opgewondenheid uit het gebied van zijn recht treedt, even zomin tegenover dien, die den misdadigen schender zijner eer, welke ieder verplicht is te bewaren, omdat hij zonder deze zijn levensdoel niet bereiken kan, voor het gericht trekt, en hem in de gevangenis brengt, des te minder, omdat zulk ene handelwijze den belediger de ware daad der liefde is. Hem, die ons

een slag op de rechter wang geeft, ook de andere wang aan te bieden, kan, zodra het niet slechts met het hart, maar ook uiterlijk geschiedt, ouder zekere omstandigheden de meest liefdeloze hardheid zijn.

Hierbij weet ik, dat Gij, nadat Gij al mijne zonden, om welke mijne tegenpartijen mij verdoemen, mij uit genade vergeven hebt, lust aan mij hebt; Gij verzekert mij op ditzelfde ogenblik door Uwen Geest, dat mijn vijand over mij niet zal juichen, als een, die de overwinning behaalt; integendeel hij zal omkomen.

Wie het kruis niet van God scheidt, maar tot God drijft, die behoeft aan zijne redding niet te twijfelen, in hoeveel ellenden hij ook moge neerliggen.

Na de lijdensweken komt de Paasdag.

Vrome mensen zien in alle lijden ene straf voor de zonde en zoeken daarom bovenal de vergeving.

God belooft niet, dat wij geheel en al zonder kruis zullen zijn, maar Hij belooft, dat Hij ons daaruit zal verlossing.

Want mij aangaande, in tegenoverstelling tegen den vijand, die voor den ondergang bestemd is, Gij onderhoudt mij in mijne oprechtigheid 1), (Psalm 18: 21), en Gij stelt mij, Uwen uitverkorene, overeenkomstig Uwe belofte, die voor de onbegrensde toekomst gegeven is (2 Samuel 7: 12 vv.), voor Uw aangezicht in eeuwigheid 2), als een voorwerp van Uwe bescherming en zorg (Psalm 17: 15).

David is zich van zijne oprechtheid voor zijn God bewust. Hij kent zich diep schuldig aan de ene zijde, maar hij is er ook van overtuigd, dat hij in zijne oprechtheid aan zijn God vasthoudt. En nu zal Zijn God, die dit alles in hem werkt, hem ook niet verlaten, maar in Hem, die uit hem, zoveel het vlees aangaat, zou voortkomen, d.i. in den Messias, zou Zijn troon bestendig blijven.

Met het "in eeuwigheid," dat de Messiaanse belofte bezegelt, eindigt het eerste Psalmboek; het slot verenigt zich met het begin, ook aanzien van het "welgelukzalig" in Psalm 1 en 41. Want in Psalm 1 wordt de man geprezen, die dag en nacht zijn welgevallen in ‘s Heren wetten heeft, en in Psalm 40 stelt zich David God met de rol des boeks voor en kan hij van zich zelven zeggen, dat hij de wet in zijn binnenste draagt; en in Psalm 41 als in Psalm 2, zien wij den Gezalfde Gods, omgeven door opstandelingen naar van Zijne verkiezing zeker, daar vergelding dreigende, hier vergelding biddende. Wij hebben aangewezen, dat de Psalmen, die tussen deze beide paren geplaatst zijn, hoewel van elkaar zeer verschillende, niet maar door een spel van het toeval door elkaar geworpen zijn.

14.

IV. Vs. 14. Slot van het eerste Psalmboek,

Geloofd zij de HEERE, de God Israël's (Luk. 1: 68), van eeuwigheid en tot in eeuwigheid! Amen, ja Amen (1 Kronieken 16: 36).

Het woord "Amen" betekent eenheid van geloof en Geest. Het omvat beide, een wens, dat iets zo zij en ene geloofsovertuiging, dat het zo zal zijn. In dezen zin wordt het gebruikt aan het einde van zegeningen en gebeden.

Het wordt gebruikt aan het einde van gebeden om te kennen te geven het verlangen en de hoop om gehoord te worden en antwoord te ontvangen.

Deze lof aan 't slot behoort niet tot Psalm 41 als zodanig maar heeft bedekking op alle voorgaande Psalmen, terwijl het deze tot een geheel, tot het eerste gedeelte van het boek der Psalmen afsluit. Gelijk toch reeds de Joodse uitleggers bij Psalm 1 opmerken, gaf David den Israëlieten, even als Mozes hun de 5 boeken der Thora gaf, het uit vijf boeken bestaande boek der Psalmen. Het boek der Psalmen is dus: "ook een Pentateuch, de echo van de Mozaïsche uit het hart van Israël; het is het vijfvoudige boek der gemeente aan Jehova, gelijk de Thora het vijfvoudige boek van Jehova aan de gemeente is." Even als na in de Thora Elohitische en Jehovistische stukken elkaar afwisselen, zo hebben wij in Psalm 42-84 ene groep van Elohitische Psalmen, in welke voornamelijk de naam: God (Genesis 2: 4) voorkomt; aan beide zijden van voren door de Psalm 1-41 en van achteren door de Psalm 58-150, wordt zij door Jehovistische Psalmen omsloten, in welke de naam Heere staat. Hierdoor wordt aangeduid, dat "Jehova de hoofdnaam en overal de onzichtbare begeleider van den Elohimnaam is, welk laatste woord slechts een bijzonder punt in het wezen van Jehova plaatst.".

PSALM 42.

ELLENDE EN TROOST DER VERVOLGDEN.

Ene onderwijzing, een leerdicht (1 Kronieken 25: 31), voor den opperzangmeester (Psalm 1), vervaardigd door enen onder de Levitische familie, onder de kinderen van Korach. (Numeri 16: 40).

Hoezeer David gedurende zijne ballingschap, nadat hij voor Absalom gevlucht was, terwijl hij in de woestijn van Juda en te Mahanaïm, aan gene zijde van den Jordaan vertoefde, naar het heiligdom terug verlangde, weten wij uit zijne eigene Psalmen; die omtrent dezen tijd ontstaan zijn (Psalm 23, 26, 61, 63). Dat ook de Levitische zangers in zijne omgeving, in 't bijzonder de kinderen van Korach, die ook niet van zijne zijde geweken waren, toen hij de arke des verbonds naar Jeruzalem liet terugbrengen (2 Samuel 15: 24 vv.), hetzelfde verlangen met hem deelden, en, in zijn lijden zich verplaatsende, als uit zijne ziel een gebed om spoedig naar de plaats des Heren terug de keren uitspraken bewijst Psalm 84. Hetzelfde vindt hier plaats. Een Korachietisch Leviet, zich geheel verplaatsende in den toestand van den koning, die ver van het heiligdom te Mahanaïm vertoeft (2 Samuel 17: 27 vv.) drukt het brandende verlangen uit, dat de toegang tot het huis des Heren, en daarmee tot Gods genade zelf hem spoedig moge geopend worden.

2.

Vs. 2-6. Het verlangen aan den koning, die van het heiligdom van zijnen God verdreven is, om daarheen terug te keren is zo sterk, als de dorst van ene hijgende hinde. Zijne tranen vloeien onophoudelijk, dat men over hem met zo schijnbaar recht kan spotten, alsof het gedaan ware met zijne gemeenschap met God. Tegenover zulk een spot heeft hij niets dan de herinnering aan de vroegere zo heerlijke tijden, en de hoop op latere, betere dagen; deze hoop zal hem staande houden, dat hij niet onder den druk van het tegenwoordig ogenblik bezwijke.

Gelijk een hert 1), wanneer het lang gejaagd is geworden door zijne vervolgers, of in tijden van lange droogte (Joël 1: 20), schreeuwt, met hoorbaar steunen smacht naar de waterstromen, alzo schreeuwt hier in een droog en dor land (Psalm 63: 2), mijne ziel tot U, o God! die haar levensbron zijt (Psalm 36: 10).

De gewone opvatting is, dat David hier een hert zich voorstelt, gejaagd, getroffen door de pijlen des jagers. Zo hebben ook de Psalmberijmers het opgevat, maar noodzakelijk is die opvatting niet. In den tekst staat er niets van. De kracht van de beeldspraak zit o.i. niet in het hert, maar meer in de waterstromen. David stelt hier een hert voor, hetwelk door dorst geplaagd, in het droge jaargetijde overal zoekt naar water, maar het ervaart, dat de gewone beken zijn opgedroogd door de kracht der Oosterse zon, en nu niet eerder rust, aleer het een waterhoudende beek, levend water, heeft gevonden, een beek, niet afhankelijk van de sneeuw en regen der bergen. Zo ook zoekt David het niet bij wat wegvloeit en opdroogt, dus bij al wat van deze wereld is, maar bij den enigen, waren levensstroom, bij den levenden God. Hij verlangt weer in Jeruzalem te zijn, bij het heilige altaar, hoe zijn God in al zijn noden en behoeften, en hoe God alleen er in kan voorzien. Calvijn tekent dan ook aan: "Dat sommigen verklaren, dat de stromen door de herten gezocht worden, om zich van hun afmatting te herstellen, komt mij al te gewrongen voor. Ik beken wel, dat indien de jager het hert wondt en de honden het bespringen, het bij den oever der rivier nieuwe krachten verzamelt, maar wij weten ook, dat de herten op zekere tijden van het jaar, door een ongelooflijke brand verteerd, dorstende naar water zoeken."

Mijne ziel, die thans versmacht en vergaat, dorst naar God, naar den levenden God, en kan niet eerder tot rust komen, voordat zij weer met Hem verenigd is. Wanneer zal dit zijn? Wanneer zal ik ingaan in de plaats Zijner genadige tegenwoordigheid en openbaring, en voor Gods aangezicht verschijnen?

Dorsten, wie weet wat dorsten is? Geheel de mensheid heeft dit gemeen. En wie gevoelt nu niet, dat deze aarde, dat de wereld ons slechts moerassige stromen en gebrokene bakken, die geen water houden kunnen, aanbieden kan. Wie gevoelt het niet, en moet, zijns ondanks wellicht, het niet erkennen, in ogenblikken van diep en ernstig nadenken over de raadselen van ons bestaan en van onze bestemming, dat de wereld slechts tijdelijke, broze en vergankelijke bloemen oplevert en niet dezulke, wier geuren en kleuren voor geen verwelken vatbaar zijn. Kom dan verlatene en bedroefde, die daar als een eenzame boom op het veld zijt achtergebleven, terwijl de bijl des houthakkers alles rondom u heeft geveld. Kom-gij kind des tegenspoeds, die onder de zorgen dezes tijds gebukt gaat, wijl armoede en gebrek dreigen,

oliekruik en broodmand ledig werden. -Kom, gij rouwdragende en treurende, zijn de pilaren van het gebouw uwer vreugde vermolmd, gaat gij met het hoofd ter aarde gebogen en met ene bloedende wonde in het hart; gevoelt gij diep, dat al moge de zon van aardbodem voorspoed u weer eens beschijnen, hij niet dat ineengestorte marmer weer oprichten, noch de ledige plaatsen in het binnenste heiligdom van uw hart weer vervullen kan. Kom! -En gij afgedwaalde, en van God vervreemde, van de palen des vredes afgewekene, die op de duistere wegen der zonden rondwaart, en uzelven al verder en verder voelt wegzinken in het verderf, waar zij heenvoeren-heeft een scherpe pijl der wanhoop, door God of door mensen op u afgezonden, uw hart getroffen, en zijt gij door smartgevoel overmeesterd, zoekende naar rust zonder die te vinden, zodat gij een knagend gevoel van onvoldaanheid met alles rondom u en een onbestemd verlangen naar iets beters met u omdraagt? Ook voor u, ja voor u-voor die gapende en schrijnende wonde is balsem, is een heelmeester te vinden. Nogmaals dan: kom! ook nu nog staat de Heere Jezus bij den stroom des heils, die Hij voor u geopend heeft en roept: "Indien iemand wordt, hij kome tot mij en drinke!"

Het was onder het oude Verbond van grote betekenis, dat men den toegang bezat tot die plaats, waar God beloofd had als Israël's God tegenwoordig te zijn. De uitwendige nabijheid was een middel voor de inwendige; bovendien concentreerde zich daar het Israëlitische kerkelijke leven, het godsdienstig gevoel werd bij elk in 't bijzonder krachtig opgewekten bevorderd door de gemeenschap. Is nu, daar God voor de Zijnen een God des heils is, in elke beroving van dat heil, in elk zwaar lijden een getuigenis tegen onze zonden, ene werkelijke verklaring van God, dat Hij ons van Zijn aangezicht verstoten heeft, opgesloten, dan is het onmogelijk, zo lang zulk een lijden voortduurt tot het volle bewustzijn van de gemeenschap met God en Zijne genade te komen. Even zeker als het onder het Oude Verbond het zwaarste onheil was, om van het heiligdom gescheiden te worden, evenzeer moest zulk ene door God teweeg gebrachte scheiding meer dan elk ander onheil de betekenis van ene werkelijke excommunicatie (uitstoting) hebben. Wanneer zelfs in zulk een toestand de vertroostingen Gods inwendig de ziel verkwikten, zo zouden toch het terugkeren tot den vollen vrede en tot volle vreugde eerst volgen bij het terugkeren tot het heiligdom. Uit het opgemerkte blijkt, dat de aanvechting, waarin zich de zanger bevindt, alleen wat den vorm betreft, hem eigenaardig is, dat wij in elk zwaar lijden wat de hoofdzaak aangaat, ons in een gelijken toestand bevinden. Het meest overeenkomstig zijn die toestanden, in welke de Heere Zijne voelbare nabijheid ons onttrekt, de toestanden van inwendige dorheid en duisterheid, in welke Zijne gedaante in onze ziel verbleekt.

Men heeft deze woorden niet enkel van een verlangen naar God in het algemeen te verstaan, maar men heeft daarbij tevens te denken aan de middelen der genade, waardoor de Heere ons tot zich trekt. David, uitgesloten van het heiligdom, gevoelt zich beangst, als ware hij van God zelven uitgesloten. Wel verzuimde hij niet zich biddend naar het heiligdom te wenden (Psalm 3: 5), maar hij gevoelt het niettemin pijnlijk, hoe de weg, waar langs de gelovigen tot God gaan. versperd was. Daarmee bestraft hij de vermetelheid dergenen, die zorgeloos, ja euvelmoedig deze middelen der goddelijke genade verachten, als stond het in hun macht en aan hun welgevallen in ene ogenblikkelijke verheffing ten hemel te stijgen. De profeet bleef ook niet stilstaan bij de aardse beginselen, maar omdat hij wist, dat hij gene vleugelen had om naar den hemel te vliegen, bediende hij zich van den ladder, om tot God te komen.

God is van tweeërlei aard. Soms is Hij een verborgen en bedekt God: wanneer het geweten in een tijd van aanvechting gevoelt de zonde of ander leed, hetzij geestelijk of lichamelijk, waaraan het met hart en gedachten vastkleeft, en zich met Gods genade en goedheid niet kan troosten. Die nu naar zulk een verborgen beeld van God oordelen, vervallen zonder enige redding in wanhoop en verdoemenis. Er is echter nog een ander, meer duidelijk beeld van God, namelijk het rechte beeld van den goedertieren, genadigen, barmhartigen, verzoenden God. Gelijk ook de zon van tweeërlei aard is. Ene andere kan zij genoemd worden, wanneer zij duister schijnt en met wolken bedekt is, en weer ene andere, wanneer zij schoon en helder aan den onbewolkten hemel schijnt. En indien nu iemand volgens het duistere beeld der zon, wanneer zij met wolken bedekt is, wilde oordelen, zo moest hij het daarvoor houden, als zou het nooit meer een heldere dag worden en er een eeuwige nacht zou komen. Nu is dit echter ene kunst, en wel in waarheid ene gouden kunst, dat men het er voor houden kan, dat, als de zon met wolken en nevelen bedekt, geen helder schijnsel van zich kan geven, zij toch door de wolken en nevelen kan heen breken, en weer helder en klaar voor de wereld kan schijnen. Zo doet hier de profeet, die in aanvechting is en zich opricht en de zon begeert te zien, wanneer zij door de wolken is heen gebroken; hij denkt in zijn hart aan een ander beeld, dan hem nu voor ogen staat. Hoewel zijn geweten hem verschrikt, allerlei kwaad hem dreigt en hij van twijfeling bijna neervallen zou, zo richt hij zich toch in het geloof op, houdt hij zich vast aan de hoop en vertroost hij zich zelven, dat God hem weer helpen zal en hem geven zal, dat Hij den godsdienst mag zien op de plaats, die God nis de enige op den gehelen aardbodem gesteld heeft.

Ook de Christen kent ene gemeenschap met God. Naar dien gaat zijn hart uit, in Hem vindt hij zijn hoogsten lust, zijn grootsten schat, in Hem heeft hij vervulling van al zijne geestelijke behoeften, het is hem goed, nabij God te zijn. Kan het anders? In Christus is hij tot God gebracht, is zijn van God vervreemd hart met God verzoend; in Christus levende, heeft het zijn leven, zijn rustpunt, zijne vreugd, zijne zaligheid in God. Door Christus van de zonde verlost en gereinigd, naar Gods beeld vernieuwd, vindt hij in dien God een vergevend, genadig Vader, die in gunst op Zijn kind neerziet, en vindt dus ook als kind in de liefde, in den gemeenzamen omgang met dien Vader, in het wederkerig vertrouwelijk met Hem verkeren zijn grootste geluk. In die gemeenschap gevoelt de arme zich rijk, de lijdende en bedrukte zich opgebeurd en getroost. En waar hij die gemeenschap mist, geef hem wat gij wilt, niets is in staat om hen dat gemis te vergoeden. Die gemeenschap, die op het gebied van het hart omgaat, want welk oog heeft den Onzienlijke hier beneden ooit aanschouwd-is dus ene geestelijke, en als zodanig onafhankelijk van tijd of plaats, als zodanig dus ook niet onafscheidelijk verbonden aan het verkeren in Gods woning, het huis des gebeds. Nochtans ook de Christen kan en moet getuigen: "Hoe liefelijk zijn Uwe woningen, o Heere der heirscharen!" In dat huis der aanbidding, onder prediking, gebed en loflied was de Heere hem niet zelden meer nabij dan elders, openbaarde Hij Zich aan Zijne dienaren in den rijkdom Zijner grootheid, genade en trouw, Zijner vergevende, heiligende, vertroostende liefde in Jezus Christus. Ook de Christen heeft ogenblikken, maar al te veelvuldige ogenblikken, waarin hij voor zijn besef, zijne innerlijke ervaring de gemeenschap met God mist, en uitroept: "Gelijk het hert schreeuwt, enz." Weet gij wanneer? Als de tranen des lijdens, der verdrukking, des tegenspoeds hun ook dag en nacht tot spijze zijn; " als hij in zijn leden om zijne godsvrucht het voorwerp der bespotting is van hen, die God niet kennen; als het woord

der verzoeking tot hem komt: wat baat het hem nu, dat hij God heeft gevreesd?" Smartelijke ogenblikken dan vooral, wanneer hij zich te binnen brengt, hoeveel genot hij vroeger in de gemeenschap met God heeft gesmaakt, hoe goed het hem weleer was, met de schare der aanbidders op te gaan naar het huis des Heren, met ene stem van vreugde en lof in zijn binnenste. Maar dubbel smartelijke ogenblikken; wanneer hij dit gemis in betrekking brengt tot zijne zonde en schuld, zijne afwijkingen van Gods wegen. Deze, de zonde, toch is het in den grond alleen, die het besef van Gods nabijheid voor den Christen verstoort, die scheiding maakt tussen zijn hart en den heiligen God, welke zelfs in Zijne dienaren de zonde niet duldt, niet onbezocht laat. En als zij dan in het lijden, den tegenspoed, den smaad, die hen treffen, in den onvrede, die aan hun hart knaagt, de bittere vruchten plukken van hun dwaasheid en ontrouw, is het dan te verwonderen, dat droefenis hen aangrijpt, dat hun ziel zich in hen neder buigt, en door onrust geslingerd, de verlorene rust weer begeert.

Die tijd van scheiding wordt nu als ene eeuwigheid. Mijne tranen zijn mij tot spijs dag en nacht 1), ik kan noch eten, noch slapen, nacht en dag moet ik wenen; omdat zij uit mijne verbanning van het heiligdom het besluit trekken, dat ik van God verstoten ben, en den gansen dag tot mij zeggen: Waar is uw God, wiens genade en gemeenschap gij te voren zo hoog hebt geprezen, en van wie gij meende, dat Hij uwe zaak tot de Zijne gemaakt had (Psalm 71: 10 v.)?

Als men in grote treurigheid is, laat deze ons niet toe te eten, dan worden als het ware de tranen onze spijze; men eet en drinkt als het ware meer tranen, dan brood of andere spijze, gelijk David in Psalm 80: 6 zegt: "Gij spijst hen met tranenbrood en drenkt hen met tranen uit een drieling.".

Werden ook zulke spottende en honende redenen in David’s onmiddellijke omgeving niet luide uitgesproken, zo dromen zij toch uit het leger der vijanden (2 Samuel 17: 26) tot hem door en weerklonken uit hetgeen men hem bij zijn vluchten nageschreeuwd had (2 Samuel 16:
vv.) den gansen dag in zijne ziel voort; hij kon ze niet kwijt raken, zij hadden hem te diep in het hart gesneden.

Kent iemand uwer dezen toestand bij ervaring, die vreselijkste aller menselijke gewaarwordingen van den menselijken geest, den ontzettenden strijd der ziel, die ogenblikken, waarin de hechtste grondvesten des geloofs door den storm van twijfelingen geschud, schijnen te zullen wankelen en de ziel als in een kerker verkeert, waar volslagen duisternis heerst, waar het ongeloof met den uitgestrekten vinger naar de binnenkamers des harten gericht, de oude schimptaal doet horen: "waar is uw God, in wie gij roemde in de dagen uws voorspoeds? Waar is nu het bewijs, dat een enkele uwer gebeden werd gehoords één afgesmeekte zegen waarlijk werd beschonken? O gij, die van zodanige zielenstrijd weet, hebt gij te midden dezer afgrijselijke inblazingen van den boze wel aan dien Enige gedacht, die even als gij werd verzocht? Herinner u die ontzettende uitdaging, die eenmaal de vlekkeloos heilige ziel van den Zoon des mensen doorvlijmde in het bangste uur van Zijnen vreselijken zielsangst: "Hij heeft het op den Heere gewenteld, dat Hij Hem nu uithelpe dat Hij Hem redde, dewijl Hij lust aan Hem heeft." (Psalm 22: 9.).

Ik gedenk daaraan, hoe men in het leger der vijanden met mij spotte, en stort mijne ziele uit in mij, bij de herinnering aan mijne vroegere vriendschap en gemeenschap met God, op welke men mij met honende woorden wijst, omdat ik placht heen te gaan onder de schare, de in machtigen optocht voortgaande menigte naar Uw heiligdom, en gewoon was met hen te treden naar Gods huis, met ene stem van vreugdezang en lof hen geleidende (2 Samuel 6: 4 vv. 14), onder de feest houdende menigte 1), de menigte die op gaat (Jes. 30: 29) om den Heere feest te houden (Leviticus 19: 30).

Hieruit blijkt wel David's oprecht en diep innerlijke vroomheid. Want zeker het was hem tot een diepe smart, dat zijn zoon Absalom hem van den troon had gestoten, dat een Achitofel hem verraden had en hij aldus op listige wijze van kroon en scepter was beroofd, maar hij lijdt dit geduldig, dewijl hij weet, dat God rechtvaardig is, en hij dit om zijner zonden wille heeft verdiend, maar dit is hem de grootste smart, dat hij van het opgaan naar Sions tente is verstoken, en dit een bewijs voor hem moest zijn van Gods toorn. Zeker, bij klemt zich aan zijn God vast; op hope tegen hope, maar het zichtbare bewijs is het aannemen van offer op Zions berg, mist hij. Een heilig heimwee verteert zijne ziele, een heilig heimwee om weer op te gaan naar het heiligdom, om daar den Heere te zien en daar van Hem te vernemen, dat zijne zonde is verzoend en zijn schuld is vergeven.

Maar wat buigt gij u neer, o mijne ziel! en zijt onrustig in mij? alsof die zegen u voor altijd ontnomen ware? hoop, vertrouw op God, want ik zal hierna, al weet ik ook nu nog niet wanneer, Hem nog weer loven voor de verlossingen Zijns aangezichts, wanneer Hij zich weer in genade tot mij keren zal.

Hier schijnt David krachtig met de smart te worstelen, om niet onder de beproeving te bezwijken. Maar laten wij wel opmerken, dat de strijd hevig en hard geweest is, voordat hij als overwinnaar te voorschijn trad, ja, dat hij niet slechts één aanval of strijd heeft moeten doen, maar dat hij meermalen tot nieuwen strijd is gedwongen. Het is niet te verwonderen, dat hij zo hevig beroerd werd, waar hij geen enkel bewijs van Gods gunst ontving. Verder, David stelt zich hier aan ons voor als in twee delen verdeeld. Voorzover hij nu door het geloof op de belofte Gods zich liet neerzinken, verheft hij zich tegen de aandoeningen van zijn vlees, gewapend door den Geest met onverwinnelijke kracht, zodat hij ze onderdrukt en tegelijk zijne weekheid kastijdt. Doch ofschoon hij den strijd voert met Satan en de wereld, strijdt hij toch niet recht of open met hen, maar kiest eerder zich zelven als een tegenpartij uit. En zeker, dit is de beste manier van Satan, om te overwinnen. dat hij ons niet van buiten aanvalt, maar met ons eigene aandoeningen van binnen den strijd aanbindt. En wel op te merken is het, wat David hier belijdt, dat zijne ziele zich terneder buigt. Want wanneer onze zwakheden ons als een vloed overstelpen, dewijl we reeds menen, dat het met ons geloof gedaan is, overwonnen door de vrees alleen, durven we den strijd niet beginnen. Zo dikwijls deze ongestalte ons bekruipt, moge het ons in de gedachte komen, dat het de gewone kracht der vromen is, dat de eigen aandoeningen de overhand hebben en voornamelijk er toe bijdragen, dat de strijd met wantrouwen gevoerd wordt.

Als ik mij zelven afvraag: Waarom zijt gij verslagen, o mijne ziel! dan schaam ik mij over hetgeen ik zou willen antwoorden; want al ontviel u alles, o mijne ziel, gezondheid, goederen,

invloed, vrienden; betrekkingen, hebt gij dan niet een Vader, een Vriend, een Voorspraak, een Trooster, een woonstede in den hemel?

Alle beweging streeft naar rust. Het is haar doel en haar einde. David zoekt zijne rust in God, doen wij dit ook! Wij zien, hoe in hem al de beraadslagingen, die in de binnenkamers der ziel worden gevoerd, eindigen met de ziel tot rust te brengen, zodra maar het geloof aan al de tegenwerpingen, die zich opdoen, het zwijgen kan opleggen, dan zijn wij zeker, wat ons ook wedervare, van een toevluchtsoord en ene veilige verberging in elke nood en in elk bezwaar.

Merk op, dat men hebben moet, wanneer ons in de ure van den nood gegeven zal worden en onze ziel zal worden gesterkt. Hoe meer wij in goede dagen ons welbehagen hebben in ‘s Heren huis en in de volheid Zijner genade, des te moediger zal zich in den nacht van ellende Zijn aangezicht aan ons vertonen; want er is geloof aanwezig en uit het geloof komt de dorst, en uit den dorst het noodgeschrei, en daaruit geduld en hoop.

In het huis Gods is het onafgebroken feest; daar wordt niets eindigs gevierd; het bestendig feest is het koor der Engelen; Gods aangezicht, door allen aanschouwd, is de vreugde, waaraan niets ontbreekt. Van deze eeuwige en onafgebroken feestviering ruist een welluidende en liefelijke klank tot in de oren onzer harten over, wanneer de wereld zo niet overstemt. Terwijl wij wonen in deze hutte, en Gods wonderen beschouwen in de verlossing der gelovigen, wordt het oor getroffen door een klank dezer feestviering en het hart heen gelokt naar de waterbeken. Maar dewijl hier beneden de ziel bezwaard is met het sterfelijke lichaam, en de aardse hutte het verstrooid gemoed belemmert, zo lang wij nog uitwonen van den Heere (2 Kor. 5: 6), zo vinden wij daar eerst vreugde en hebben hier nog veel te zuchten. Reeds hadden wij ons verkwikt aan deze inwendige zoetheid, reeds hadden wij met het oog des geestes, ofschoon slechts tijdelijk, iets onvergankelijks aanschouwd; waarom bedroeft gij u en zijt onrustig? Omdat ik nog daar niet ben, waar deze zoetheid is, die ik als in het voorbijgaan heb geproefd..kan ik dan daar ongestoord drinken uit de bron? Heb ik dan daar gene ergernis te vrezen, Ben ik daar veilig tegen alle begeerlijkheden, die reeds overwonnen zijn? Maar hij beantwoordt zich zelven: Hoop op God; sla uwe woning op in hope, want de hope, die men ziet, is gene hoop, maar wanneer wij hopen, wat wij niet zien, wachten wij op Hem met geduld.

7.

II. Vs. 7-12. Maar nog is de kracht der aanvechting door zulk ene toespraak in David’s ziel niet gebroken, zijne smart verheft zich integendeel op nieuw. Daar hij een leven rijk in ervaring achter zich heeft, zo is er voor hem ene hoogte, waarop hij kan stijgen, om van daar een vrolijken blik te slaan in hetgeen hem wacht. Door steeds vernieuwd gebed en openen des harten voor God waarden ten tweeden male de stormachtige golven van zijne borst tot rust gebracht.

O mijn God! hoewel ik zo even tot vertrouwend opzien tot U mijn hart tot rust zocht te brengen, mijne ziele buigt zich neer in mij, en blijft bedroefd; daarom gedenk ik, daar ik van de hoop op de toekomst mij tot de herinnering aan het verledene wend, Uwer en bepaal al

mijne aandacht tot de genade en barmhartigheid, van welke Gij mij zo vele bewijzen gegeven hebt, of het mij mocht gelukken door het denken aan U en de genadige ondervindingen, die ik in Uwe gemeenschap gemaakt heb, de smart te overwinnen, die ik ondervind wegens hetgeen ik nu gevoel. Ik gedenk Uwer uit het land van gene zijde van den Jordaan, en Hermon, uit het klein gebergte in Gilead, maar ik mij thans bevind en dat, ondanks zijne romantische schoonheid (Numeri 21: 30), niets betekent bij Uwen heiligen berg Zion.

"Mijn God!" Wie zal het durven zeggen tot den Schepper van de einden der aarde, de Majesteit des hemels? Een balling, een pelgrim, een verworpene; een man versmaad, veracht, beschimpt; ene ziel nedergeslagen en verontrust. Hij durft het. Met wat recht? Van het verbond.

Ja bedroefd is mijne ziel in mij. De afgrond der ellende, die Gij over mij uitstort, roept tot den afgrond, bij het gedruis Uwer watergoten 1); het gaat in mijne ziel als in dit wild romantisch, door vele afgronden en watervallen doorsneden land; al Uwe baren 2) en Uwe golven zijn over mij heengegaan, als over het geslacht, dat Gij in den zondvloed verdelgde (Genesis 7: 11).

Er is in de bergen van Gilead, aan gene zijde van den Jordaan, een land met vele wonderen der natuur. Doch-wat zijn de schoonste heerlijkheden der natuur voor ene ziel, die weet, dat hij van ‘t heiligdom Gods verdreven is? De heerlijke natuur rondom haar, met de waterbeken, waar woedende de ene stroom den anderen schijnt ter hulp te roepen, wordt voor haar slechts een beek van ongeluksbronnen, die over haar losgebarsten zijn. Wanneer een hart zeer treurig is, trekt ook de schoonste natuur een rouwkleed aan, en wederom, wanneer een hart zeer verheugd is, kan het eenvoudigste veld tot vreugde en gejuich stemmen.

Het is duidelijk, dat de dichter hier weer optreedt als de type van den Christus Gods. Want ja, David had op machtige wijze ervaren, dat de Heere zijn ziele kastijdde, dat des Heren hand aan de ene zijde zwaar op hem drukte, maar kon David zeggen, dat al de golven en baren van Gods toorn over hem waren heen gegaan? Neen, wat David ondervonden had, was nog slechts een enkele golf, een enkele baar en door die enkele golf reeds al dat treuren en zuchten. Als David al de baren over zich had voelen heengaan, dan was hij weg geweest. Dit had hij niet kunnen doorstaan. Slechts Eén, de Christus Gods, kon al de golven en baren van Gods toorn op Zich doen aankomen. En Hij heeft dit gedaan. Hij heeft het ervaren, wat het betekent, dat al die golven over zijn tot zonde gemaakt hoofd zijn gegaan. Zij hebben zich een ogenblik boven Zijn hoofd gesloten, maar Gode zij dank, zij hebben Hem niet voor eeuwig kunnen omsluiten. Op den derden dag, na den bangen Vrijdag, is Hij heerlijk te voorschijn getreden als een Held, die overwonnen heeft.

Maar te midden van zulk een lijden gedenk ik Uwer, en ik gevoel dan Uwe vertroostingen en de opgewektheid tot gebed. De HEERE zal des daags Zijne goedertierenheid gebieden, zal zorgen, dat zij den gansen dag mij staande houden en des nachts zal Zijn lied bij mij zijn, zal ik mij, door hetgeen ik op nieuw van Zijne goedheid ondervind, mij tot Zijnen lof opgewekt gevoelen. Het gebed zal in mij zijn tot den God mijns levens, tot God, wie mijn leven

toebehoort, die het beschermt en bewaart, en die het uit den dood, waarin ik schijn overgegeven te zijn, kan opwekken.

Onmiskenbaar wordt hier gedoeld op het "dag en nacht" in vs. 4; tegenover de voortdurende smarten van den zanger daar worden hier gesteld de vertroostingen Gods, die dag en nacht voortduren. Dienvolgens is het slechts een merismos (verdeling op de verschillende leden van het vers), wanneer de goedheid aan den dag, gezang en gebed aan den nacht worden toegewezen; de zin is: bij dag en bij nacht zendt de Heere Zijne goedheid en geeft Hij mij aanleiding Hem ter ere te zingen en tot Hem te bidden (vgl Psalm 92: 3). De diepte roept hier wel tot de diepte, doch het geloof zinkt er in weg; gij ziet, hoe het telkens het hoofd boven water steekt.

Maar te midden van zulk een lijden gedenk ik Uwer, en ik gevoel dan Uwe vertroostingen en de opgewektheid tot gebed. De HEERE zal des daags Zijne goedertierenheid gebieden, zal zorgen, dat zij den gansen dag mij staande houden en des nachts zal Zijn lied bij mij zijn, zal ik mij, door hetgeen ik op nieuw van Zijne goedheid ondervind, mij tot Zijnen lof opgewekt gevoelen. Het gebed zal in mij zijn tot den God mijns levens, tot God, wie mijn leven toebehoort, die het beschermt en bewaart, en die het uit den dood, waarin ik schijn overgegeven te zijn, kan opwekken.

Onmiskenbaar wordt hier gedoeld op het "dag en nacht" in vs. 4; tegenover de voortdurende smarten van den zanger daar worden hier gesteld de vertroostingen Gods, die dag en nacht voortduren. Dienvolgens is het slechts een merismos (verdeling op de verschillende leden van het vers), wanneer de goedheid aan den dag, gezang en gebed aan den nacht worden toegewezen; de zin is: bij dag en bij nacht zendt de Heere Zijne goedheid en geeft Hij mij aanleiding Hem ter ere te zingen en tot Hem te bidden (vgl Psalm 92: 3). De diepte roept hier wel tot de diepte, doch het geloof zinkt er in weg; gij ziet, hoe het telkens het hoofd boven water steekt.

Ik zal in zulk een gebed, waarin ik Hem mijnen nood klaag,zeggen tot God: Mijne steenrots, onwankelbare grond, waarop ik sta! Waarom vergeet Gij mij? waarom ga ik a) in het zwart, in rouwgewaad, van wege des vijands onderdrukking?

Psalm 35: 14; 38: 7; 43: 2.

"Ziet, hij bidt," dat is voldoende om in een ogenblik de kansen van den krijg te doen verkeren en een loeiende storm in ene grote stilte te doen overgaan.

Ik zal in zulk een gebed, waarin ik Hem mijnen nood klaag, zeggen tot God: Mijne steenrots, onwankelbare grond, waarop ik sta! Waarom vergeet Gij mij? waarom ga ik a) in het zwart, in rouwgewaad, van wege des vijands onderdrukking?

Psalm 35: 14; 38: 7; 43: 2.

"Ziet, hij bidt," dat is voldoende om in een ogenblik de kansen van den krijg te doen verkeren en een loeiende storm in ene grote stilte te doen overgaan.

Onmogelijk toch is het in zulk een toestand te blijven, ik zou moeten omkomen. Met enen doodsteek in mijne beenderen honen mij mijne wederpartijders; deze smart, die ik lijd, is als een zwaard, dat door mijne ziel gaat en haar ten dode toe wondt (Luk. 2: 35), als zij den gansen dag tot mij zeggen: Waar is uw God? (vs. 4)

De menselijke ziel wordt door den Boze als het ware tot ene werkplaats gebezigd, om duizenderlei soorten van wanhoop voort te brengen. En het is niet zonder reden daarom, dat David na een hevigen strijd met zich zelven tot een gebed de toevlucht neemt en God als een getuige zijner smart aanroept.

En wel zouden zij recht hebben, wanneer het alzo bleef; maar neen er zal redding komen. Wat buigt gij u neer, o mijne ziele! en wat zijt gij onrustig in mij, alsof het steeds zo moest blijven? Hoop op God, verwacht Zijn tijd, want ik zal Hem nog loven, als ik uit al mijne noden gered ben; Hij is de menigvuldige Verlossing mijns aangezichts, dat nu nog van schaamte rood en van treurigheid gebogen is, en Hij is mijn God; dit weet, dit gevoel ik, Hij heeft mij niet verstoten, het geloof verheldert zich, en getuigt dat ik nog altijd zijn kind ben, al slaat ook de Vaderhand.

In vs. 6 sprak David van de verlossingen van Zijn aangezicht, dat over hem lichten zou (Numeri 6: 24 vv.), hier zegt hij: verlossing mijns aangezichts, -d.i.: Hij zal mij zo helpen, dat ik het zien en mijn nu treurig aangezicht er vrolijk door worden zal.

Laat ons leren buitengewonen twijfel en vrees te beteugelen. Wend de belofte eerst op u zelven, en dan op God. Bedenk, dat Hij eeuwig leven aan Zijne gelovigen beloofd heeft en zeg dan: Hoewel ik Zijne hand opgeheven zag, als het ware om mij te vernietigen, toch zal ik van die zelfde hand redding wachten "want ik heb Zijn woord, waardoor Hij zich verbonden heeft, mij te redden, wanneer ik geloof." Dat is een gaan leunen of een overplaatsen van de ziel op vrije genade. Wij willen de orde Gods dikwijls omkeren, maar David geloofde eerst Gods goedheid en zag die daarna (Psalm 27: 13).

De hoop is gelijk aan de zon, welke, als wij naar haar toegaan, de schaduw van onzen last achter ons werpt.

Deze Psalm is een der lievelingspsalmen van de Frans-Gereformeerde kerk geworden en was het lievelingslied van koning Hendrik II van Frankrijk.

De Psalm levert het bewijs, hoe men met God tegen God moet worstelen, met Zijne genade tegen de wet, die het vonnis velt, hoe men de onrust onder den vloek der wet voor den Heere moet uitstorten, zich schuldig voor God belijden en toch vasthouden aan de hope, dat God onzen God blijven, en Zijnen zegen ons schenken zal.

David beschouwt zijn God als zijn hoogste goed, op Hem bad bij zijn hart gezet en besloten Hem te kiezen tot zijn deel in leven en sterven. Hij had zijn anker in de rots der eeuwen vastgeklonken en kon elke storm trotseren.

"Mijn God!" Zo lang maar dat woord het "amen" is van elke geloofsbeproeving, behoeven wij voor gene voorbijtrekkende wolk, hoe duister ook op het ogenblik zelf, bedacht te zijn. Het "mijn God" toont aan, dat de twee hulpmiddelen. die David heeft aangegrepen, niet te vergeefs zijn beproefd-het geloof en het gebed hebben de wolk, die over hem hing, in rijken, overvloedigen zegen zich doen ontlasten.

Leg millioenen gouds, onberekenbare inkomsten, uitgebreide goederen, tronen en kronen in de weegschaal, en een arm, nietig mensenkind legt er met winst zijnen God tegenover.
PSALM 43.

AANROEPING VAN GOD, DEN HOOGSTEN RECHTER.

De voor ons liggende Psalm, naar welks eerste woord (Judica, = Richt) de vijfde Zondag in den vastentijd zijnen naam heeft, staat in zo nauw verband tot den vorigen, dat hij minstens als een korter lied van dezelfden toon, van dezelfden dichter en uit dezelfden tijd te beschouwen is, wellicht zelfs moet gehouden worden als een gedeelte, dat tot den vorigen behoort of ene overzetting er van is. Nemen wij hem, daar eerst hier des zangers klacht, overgave en hoop door bijgevoegde vertrouwende bede volkomen worden, in den laatsten zin, dus als een gedeelte, dat tot den vorigen Psalm behoort, zo is de gang der gedachten de volgende:

III. Vs. 1-5. Nog eens wordt in David’s ziel de smart levendig, die zich in een sterk hulpgeschreeuw openbaart: hij bidt, dat de God Zijner sterkte hem tegenover zijne boze vijanden bijsta en hem terugvoere tot het zo innig door hem beminde heiligdom; nog eens onderdrukt hij de onrust in zijn hart, met zich hetzelfde toe te roepen, dat reeds tweemalen zijne kracht betoond heeft.

Doe mij recht, o God! want nu lijd ik onrecht, en twist Gij mijne twistzaak; bevrijd mij van het ongoedertieren volk, dat in het geheel geen piëteit ten opzichte van Zijnen wettigen koning kent, van den man des bedrogs en des onrechts.

Men zou daaronder den met Absalom verbondenen Achitofel kunnen verstaan, voor wiens listigheid David in ‘t bijzonder vreesde, en wiens trouweloosheid hem boven alles smartte (2 Samuel 15: 12, 31; 16: 20 vv. Psalm 41: 10); deze had echter zeker ten tijde van het ontstaan van dezen Psalm zijn einde wel reeds gevonden (2 Samuel 17: 23); het zou dan moeten zijn, dat men in David’s leger van zijn einde nog niets geweten heeft.

Tot U neem ik mijne toevlucht; want Gij zijt de God mijner sterkte; Gij alleen kunt mij uit dezen mijnen nood redden. Deze is zo groot, dat ik wenend moet klagen: waarom verstoot Ga mij dan? 1) waarom ga ik steeds a) in het zwart, van wege des vijands onderdrukking?

Psalm 35: 14; 38: 7; 42: 10.

Dat was ene misvatting, want God heeft nooit een dergenen verstoten, die op Hem vertrouwden wat treurige gedachten zij ook mogen gehad hebben van hun eigen toestand. He is onmogelijk om de kracht van de vijanden der Kerk te rijmen met de almacht van den God der Kerk; maar die dag zal het raadsel oplossen, wanneer al Zijne vijanden zullen gesteld worden tot ene voetbank Zijner voeten.

Zend dan, nadat Gij mij zo diep verootmoedigd hebt, als enen enkel om mij te geleiden, Uw licht en Uwe waarheid 1) neer, Uwe liefde en trouw, die zich aan mij vernieuwt (57: 4), dat die mij leiden; dat zij mij als bij de hand nemen en uit mijn treurigen en verlaten toestand uitvoeren, en brengen tot den berg Uwer heiligheid, tot Zion (Psalm 15: 1, 24: 3) en tot Uwe woningen, die zich daar bevinden; want daarheen verlang ik meer, dan naar het op dien berg gelegen koninklijk paleis.

Geen beteren leidsman kunnen wij hebben dan God, Zijn licht, Zijne waarheid, Zijn dierbaar en kostbaar woord. Maar wie leidt u, o ziel? Uwe vleselijke gezindheid, uwe lusten? maar die leiden ten verderve.

David was verstoken van het opgaan naar de tente op Zion. Daardoor ook van het den Heere vragen om raad door middel van de Uriem en Tummim, die verborgen was in den Efod van den Hogepriester. Toen hij eenmaal na de verwoesting van Ziklag niet wist, wat hij doen moest, riep hij Abjathar, om met den Efod te komen, en daarom met de Uriem en Tummim. En door middel daarvan wist hij, dat hij de Amalekieten mocht vervolgen.

Maar nu mist hij ook die Goddelijke uitspraak, en daarom is het hem behoefte, dat de Heere zelf hem den weg bekend make, Zijn wil openbare en smeekt hij: "Zend Uw licht en Uwe waarheid neer!"

En maak Gij het mij alzo mogelijk, dat ik weer als vroeger inga tot Gods altaar, waar men U dagelijks offeranden brengt (Leviticus 6: 12), tot den God der blijdschap mijner verheuging, den God die mijne zaligheid, maar hier in mijne ballingschap zo verre van mij is (Psalm 42: 2), en U met de harp love, o God, mijn God 1), voor al het goede, dat Gij ooit mij bewezen hebt, en door zulk een terugvoeren op nieuw mij bewijzen zult.

Welke zoetere klanken kan de muziek voortbrengen, dan deze vier woorden: "O God, mijn God!" God door het geloof te kennen, te bezitten, is de hemel der harten. Daarin ligt ene volheid van zegeningen.

Wederom (Psalm 42: 6, 12) moet ik mij zelven toeroepen: wat buigt gij u neer, o mijne ziel! Van waar dat gij nog zo weinig vertrouwen hebt op de vervulling van uwen ernstigen wens, en wat zijt gij onrustig in mij, als zou de verhoring der bede voor altijd uitblijven? hoop op God, wacht op Hem, die Zijnen tijd en Zijn uur kent; want ik zal Hem zeker nog eens loven, omdat Hij mijne bede heeft gehoord; Hij is de menigvuldige verlossing mijns

aangezichts, en mijn God. Ik wacht Zijne hulp en die zal zeker komen, al moet ik nog een tijd naar dien zegen wachten.

De juichende vreugde, welke de zanger gevoelt in de hoop op het wederzien van het heiligdom, is en blijft een heerlijk voorbeeld voor elk feest der nieuw Testamentische gemeente en voor de voorbereiding om eeuwig in Zijn huis te blijven.

Door Christus, ons altaar en onze offerande, kunnen wij hier vreugde in God vinden, waarvoor wij Zijnen naam zullen zegenen en prijzen; evenwel zien wij naar dien tijd uit, wanneer God, onze hoogste vreugde, aan onze zorgen een einde en ons geluk zal volkomen maken.

Het hoogste verlangen van den Christen is, als dat van den profeet in droefheid, zowel van zonde als van zorg verlost te worden, om in den weg der gerechtigheid onderwezen te worden door het licht der hemelse wijsheid, dat van het aangezicht van Jezus Christus schijnt, om de volheid der beloften te zien in Hem, die de waarheid is, en door dit licht en door die waarheid geleid te worden van het land dezer vreemdelingschap tot den heiligen heuvel, en tot de woningen van het recht in het Nieuwe Jeruzalem.

PSALM 44.

TREURIGE TOESTAND EN GEBED DER HEILIGEN.

Ene onderwijzing, voor den opperzangmeester (Psalm 4: 1. 1 Kronieken 25: 31), onder (van) de kinderen van Korach (Psalm 42: 1).

Evenals het is met Psalm 42 en 43 ten opzichte van Psalm 63, dat daar een Korachietisch zanger zich met zijnen koning verenigt, en één hart en ene ziel met hem blijkt te zijn, zo is het ook met Psalm 44, ten opzichte van Psalm 60; door dien wordt het duidelijk, onder welke omstandigheden deze ontstaan is. Er bestaat alleen onderscheid in de wederkerige betrekking in zo verre, dat, terwijl Psalm 42 en 43 een nagalm van Psalm 63 is, en alzo wat den tijd aangaat, later, de Korachietische Psalm 44 daarentegen den Davidsen Psalm 60 voorafgaat, de eerste te midden der ellende gehoord wordt, terwijl de tweede dadelijk bij het aanbreken van den morgen na de diepe duisternis van den middernacht klinkt. (2 Samuel 8: 13 Aanm).

Toen David ongeveer in het tweede tiental jaren zijner regering (1055-1045 v.C.) hoog in het noorden van zijn rijk tegen de Syriërs streed, waren de Edomieten, die van een punt des tijds, dat hun gunstig scheen, gebruik maakten, van het zuiden af in Juda gevallen; zij hadden een groot bloedbad in het van troepen ontblote land te weeg gebracht, vele gevangenen gemaakt en waren reeds op het punt om tot aan Jeruzalem door te dringen. Alle tot hiertoe door David verkregene gunstige gevolgen, die aan het rijk die uitbreiding moesten geven, welke daarvoor door Gods beloften bepaald was (Genesis 15: 18. Deuteronomium 1: 7; 11: 24) waren hierdoor weer twijfelachtig gemaakt. In dezen tijd van nood, brengt in de plaats van den koning, die van zijne hoofdstad afwezig is, een Korachiet, die de gave der Psalmdichting bezit, het klaag- en hulpgeschrei des volks voor de oren des Heren, en houdt Hem in

trapsgewijzen voortgang der gedachten, de volgende stukken voor: Gij hebt ons te voren geholpen (vs. 2-4); gij kunt ons ook nu helpen (vs. 5-9); Gij helpt ons echter niet, maar geeft ons aan de macht onzer vijanden over (vs. 10-17); en toch is het niet de schuld van onzen afval van U, waarom wij bezocht worden (vs. 18-23), spoed U daarom en trek U onzen nood aan (vs. 24-27).

2.

Vs. 2-4 De zanger begint met ene herinnering, hoe God te voren aan Zijn volk genade bewees; eenmaal verdreef Hij onder Mozes en Jozua de Kanaänietische volken uit het beloofde land, en heeft Hij de kinderen Israël's in hun erve gesteld.

O God! wij hebben het met onze oren gehoord 1), wat Gij ten tijde van Mozes en Jozua gedaan hebt (Psalm 90: 16), onze vaders hebben het ons verteld 2), door de overlevering, die zich van geslacht tot geslacht voortplantte (Exodus 10: 2. Richteren 6: 13); Gij hebt een werk, wonderbaar groot, gewrocht in hun dagen, in de dagen van ouds.

Dit vormt de tegenstelling tegen hetgeen zij nu met hun ogen zagen (Psalm 48: 9).

Dit is geen pleonasmus, maar ene emphasis.

Dat was de schone bezigheid der grijsaards in Israël, Gods daden onsterfelijk te maken onder hun volk, dat als in een onafgebrokene keten de herinnering daarvan voortging van eeuw tot eeuw (Psalm 78: 3 vv.).

De levendige verkondiging der door de vaderen in vroegeren tijd ondervondene uitreddingen door God, wekt in aanwezig zijnde smarten het geloof op aan het steeds gelijke Godsbestuur, de hoop op Zijne ook nu nabij zijnde komst ter redding, en de bede, om spoedige hulp uit den drukkenden nood en tegen het dreigend gevaar. (Vergelijk Habakuk. 3: 2. 2 Kronieken 20: 7

Gij hebt de heidenen met Uwe hand uit dit land, dat wij thans bewonen, uit de bezitting verdreven, maar hen lieden, onze vaderen a) geplant; Gij hebt de volken geplaagd, verbrijzeld, hen lieden daarentegen doen voortschieten.

Exodus 15: 17. Psalm 80: 9. 2 Kronieken 20: 7.

Want zij hebben het land niet geërfd door hun zwaard, en hun arm heeft hun geen heil gegeven; maar Uwe rechterhand 1), en Uw arm, en het licht Uws aangezichts 2) (Jozua 24: 11 vv. Deuteronomium 9: 4 vv.), omdat Gij een welbehagen in hen hadt3); het was dus alleen Uw heilige raad en Uwe goddelijke genade.

De rechterhand is het beeld van het dadelijk met kracht ingrijpen, de bepaald doorzettende kracht, even als het "licht des aangezichts" beeld is van Zijne genade, die al het donkere verlicht.

Zo lang de natuur nog ene opening ziet, zoekt zij daardoor te worstelen en Gode te ontroven wat Godes is. En toch is God zo lang bezig met ons te leren, totdat men zijn alles als schoolgeld geeft, en Hem in alle dingen alleen in de ere geeft; want al deelt Hij ook alles met ons, Zijne wijsheid, Zijne kracht, Zijne liefde, zo behoudt Hij toch dit ene, Zijne eer voor Zich, en heeft Hij niet eerder een welbehagen in ons, voordat wij belijden: "Uw rechterhand, Uw arm en het licht van Uw aangezicht hebben het gedaan.

De profeet stelt hier in den persoon van Abraham niet enige waardigheid, of enige verdienste bij zijne nakomelingen, waarom God zo goedertieren met hen heeft gehandeld, maar alles schrijft hij toe aan het welbehagen Gods, hetwelk genomen schijnt uit het medegetuigenis van Mozes: Niet dewijl gij meer zijt dan andere volken of voortreffelijker heeft God u uitverkoren, maar dewijl Hij uwe vaderen heeft verkoren (Deuteronomium 4: 3). Doch ofschoon hier nu in het bijzonder melding gemaakt wordt van het land Kanaän, heeft toch de Profeet in het algemeen het beginsel aangegeven, waar om God zich heeft verwaardigd dit volk als Zijne kudde aan te nemen. En zeker, hier is de bron en oorsprong der Kerk, namelijk de genadige liefde Gods; en met welke weldaden God Zijn Kerk ook begunstigt, zij vloeien allen uit dezelfde bron. Daarom, dat we verzameld zijn tot de Kerk, dat wij begunstigd en beschermd worden door de hand Gods, de oorzaak moet niet anders dan bij God gezocht worden. En nu wordt hier niet over de gemene goedertierenheid Gods gehandeld, die zich uitstrekt tot het ganse menselijk geslacht, maar het uitverkoren volk wordt van de overige wereld onderscheiden en om misverstand te voorkomen, alles tot het louter welbehagen Gods teruggebracht.

5.

II. Vs. 5-9. Hierop houdt de heilige zanger zich zelven en de Israëlitische gemeente, tot opwekking van geloofsvertrouwen, de waarheid voor, dat de God der vaderen ook hun God en Koning was, en hen, als zij hun vertrouwen op Hem en niet op hun eigene kracht stellen, even goed als de vaderen de overwinning over hun vijanden schenken zou. In dit vertrouwen begint hij dan ook reeds nu zijn triomflied.

Gij zelf zijt ook in deze tegenwoordige dagen mijn Koning, o God! gebied de verlossingen Jakob’s 1), laat diezelfde daden der redding weer aanschouwd worden (Habakuk. 3: 2).

De dichter heeft den Heere gewezen op Zijn welbehagen, waardoor Israël op eigen erve gesteld is, en het land verlost is uit de hand der Heidenen. Maar ziet, nu dreigt weer de vijand, nu loopt Israël ogenschijnlijk weer gevaar, om uit zijn land verdreven te worden. En het is daarom, dat hij God zijn Koning, zijn theocratisch Koning noemt, die een Opperbevelhebber is over Zijn volk, opdat Hij ook nu uit kracht van Zijn welbehagen de reddende en verlossende hand over Zijn volk uitstrekke.

Door U zullen wij, wanneer Gij U weer genadig tot Uw volk keert, onze wederpartijders met hoornen stoten (Deuteronomium 33: 17. 1 Koningen 22: 11); in Uwen naam 1) zullen wij vertreden, die tegen ons opstaan.

Door U en in Uwen naam hebben dezelfde kracht, en de dichter wil er mede zeggen, dat dan alleen het volk en hij met zijn volk als overwinnaars zullen zegevieren, als God, de Heere, mede optrekt, ja, de Heere God aan de spits treedt van Israël's legerscharen. De dichter vertrouwt niet op zijn kracht, niet op spies en rondas, maar enkel en alleen op den Heere, op de mogendheden van zijn God.

Want de geschiedenis van vroegeren tijd leert genoeg, waar alleen kracht ter overwinning te vinden is-ik vertrouw niet op mijnen boog, en mijn zwaard zal mij niet verlossen, mij geen heil verschaffen.

Maar Gij, Gij de almachtig God, verlost ons van onze wederpartijders, en Gij maakt onze haters beschaamd (Psalm 20: 8), te schande.

In God roemen wij den gansen dag, dat Hij onze hulp en sterkte is, en Uwen naam zullen wij loven in eeuwigheid, als aan welken alleen de ere toekomt voor al het heerlijke, dat door en bij ons geschiedt. Sela (Psalm 3: 3).

Ieder lid der kerk zoekt hulpe bij God als den koning. Zij weigeren alle zelfvertrouwen; zij hebben niets om in te roemen, dan in hun betrekking op God.

De Psalm zweeft hier op de liefelijke hoogte en lof en roem, van welke hij nu tot bittere klachten afdaalt.

Dit is het oprecht geloof der kinderen Gods en dat een uitnemenden zegen met zich voert. Zulk een door God gewerkt vertrouwen verrukt in bange tijden het hart, het stort moed en kracht in de ziele uit, het verdrijft de vrees, en doet het hart in het gebed aanhouden bij den troon van God.

10.

III. Vs. 10-17. Maar in welk een schreeuwende tegenspraak met die hier neergelegde waarheid des geloofs. en dit geopenbaard geloofsvertrouwen, is de werkelijkheid, gelijk die nu is! Israël is geslagen door zijnen aartsvijand, het gehate en wraakzuchtige Edom, alsof God niet meer in ons midden ware; velen zijn verslagen, anderen voor een spotprijs in gevangenschap verkocht: de naburen spotten en honen, de heidenen zelfs in de verte maken een spreekwoord van het uitverkoren volk; niets dan ellende en smaad overal?

Maar, hoewel wij alleen op Uwen naam vertrouwen en U alle eer geven, nu hebt Gij ons verstoten en te schande gemaakt, dewijl Gij met onzen krijgsheiren niet uittrekt b) 1) om die als Koning der overwinning tot de zege te leiden.

Psalm 60: 3; 74: 1; 89: 39; 108: 12. 5: 24. Psalm 60: 12.

De dichter beschrijft hier de nederlaag door de Edomieten zijn volk toegebracht. Hij schrijft dit niet toe aan iets, dat bij het volk moet gezocht worden, maar hieraan, dat de Heere

niet met Zijn volk is opgetrokken. Hij schetst dit alles in vs. 10-17 met de levendigste kleuren. Waarom was de Heere niet met Zijn volk opgetrokken? Had het gezondigd, had het den Heere vergeten? In vs. 18 zegt hij juist het tegendeel. Neen, het was een beproeving van den Heere het was om het te beproeven, of het ook in zijn tegenspoed nog aan zijn God zou vasthouden.

Gij doet ons achterwaarts keren van den wederpartijder, en onze haters beroven ons voor zich naar den wens hunner harten, zonder tegenstand te vinden.

Gij geeft ons over als schapen ter spijze, maakt ons aan ene kudde slachtschapen gelijk, waar de een den anderen in den dood volgt (1 Koningen 11: 15), en Gij verstrooit ons onder de heidenen. Als gevangenen worden wij weggevoerd en als slaven verkocht.

Uit Amos 1: 6, 9 blijkt, hoe de Edomieten er naar begeerden, Israëlitische slaven te hebben, omdat het bezit van deze hun een daadzakelijk bewijs was tegenover het profetische woord (Genesis 25: 23): "de meerdere zal den mindere dienen.".

Gij verkoopt Uw volk om gene waardij, als een, die een bij hen verachtelijk geworden goed tot elke prijs overgeeft, om er van verlost te zijn, en Gij verhoogt hunnen prijs niet, Gij stelt hen op den allerlaagsten prijs, alsof wij in Uwe ogen niets meer waardig waren.

Gij stelt ons onzen naburen a) smaad, tot spot en schimp degenen, die rondom ons zijn.

Psalm 79: 4; 80: 7. Jer. 24: 9.

Gij stelt ons tot een spreekwoord (Deuteronomium 28: 37) onder de heidenen, tot ene hoofdschudding onder de volken, tot voorwerpen van vernederende bespotting (Psalm 22: 8).

Mijne schande, want Israël's smaad is de mijne, is den gansen dag voor mij, zodat ik onafgebroken mij daarover schamen en bedroeven moet (Psalm 38: 18), en de schaamte mijns aangezichts bedekt mij, mijne schande en wat ik daaronder lijd, ligt op mijn aangezicht getekend.

Ik verga van smart, om de stem des honers en des lasteraars, van Uw uitverkoren volk, van wege den vijand en den wraakgierige, den zo gehaten en steeds naar wraak zoekenden Edomiet.

Onder Israël werd elk verlies in den strijd met de heidenen naar enen anderen maatstaf dan den gewonen gemeten. Het volk was zo levendig doordrongen van het bewustzijn zijner Goddelijke verkiezing en van de noodzakelijkheid hiervan voor het rijk Gods, dat reeds elk verlies op zichzelf het zeer ter harte ging en tot ene vraag en bede vol bekommering aanleiding gaf. Hoe klein was bijv. het verlies voor Al, en toch werd bij het zo strijdbare volk het hart verslagen en tot water; Jozua verscheurde zijne klederen en viel op het aangezicht ter aarde voor de arke des Heren tot aan den avond, te zamen met de oudsten van Israël, en zij wierpen stof op hun hoofden. (Jozua 7: 5 vv.).

18.

IV. Vs. 18-23. De reden van zulk ene zware kastijding van Israël kan niet in ene buitengewone zonde liggen, het volk is niet afgevallen van God, heeft Zijnen naam niet vergeten en Zijn verbond niet verbroken integendeel, juist omdat het met den Heere in gemeenschap staat, lijdt het zoveel verdrukking. Maar daarom kan ook deze toestand geen blijvende zijn.

Dit alles is ons overgekomen als waren wij een volk rijp voor het gericht, waaraan de bedreigingen (Deuteronomium 28: 15 vv.) zouden moeten vervuld worden; nochtans hebben wij U niet vergeten, noch valselijk gehandeld tegen, ten opzichte van Uw verbond.

Ons hart is niet achterwaarts gekeerd, van U afgeweken,noch onze gang geweken van Uw pad.

Hoewel Gij ons verpletterd hebt (liever: nochtans hebt Gij ons verpletterd), in ene plaats der draken, als aan ene woeste en dorre plaats, waar draken en sjakals wonen en de doden onbegraven blijven liggen, en ons met ene doodschaduw bedekt hebt, gelijk die thans op ons ligt.

Hoewel Gij ons verpletterd hebt (liever: nochtans hebt Gij ons verpletterd), in ene plaats der draken, als aan ene woeste en dorre plaats, waar draken en sjakals wonen en de doden onbegraven blijven liggen, en ons met ene doodschaduw bedekt hebt, gelijk die thans op ons ligt.

Zo wij den naam onzes Gods hadden vergeten, en onze handen tot enen vreemden God uitgebreid, om bij dien onze hulp te zoeken.

Indien dat zo ware, zou God, voor wie niets verborgen is, zulks niet onderzoeken, zou Hij ons daarvoor niet straffen (Genesis 44: 16)? want Hij weet de verborgenheden des harten, maar dan ook, dat wij alzo niet tegen Hem gezondigd hebben.

Indien dat zo ware, zou God, voor wie niets verborgen is, zulks niet onderzoeken, zou Hij ons daarvoor niet straffen (Genesis 44: 16)? want Hij weet de verborgenheden des harten, maar dan ook, dat wij alzo niet tegen Hem gezondigd hebben.

Neen! niet onze afval wordt met straffen aan ons bezocht, maar integendeel het is onze getrouwheid aan God, waarom men onze vijand is. Dat kunt Gij, o God! niet langer aanzien. Ware het om onze zonden, wij zouden niet tot U durven opzien; maar om Uwentwil, omdat wij ons aan U vasthouden en in Uw verbond wandelen, worden wij den gansen dag gedood; wij worden geacht als slachtschapen (Rom. 8: 36).

Het verheven zelfbewustzijn, dat in dezen Psalm wordt uitgesproken, wordt uit den tijd van David het best verklaard, want deze en de eerste van Salomo is de enige in de geschiedenis van Israël, dat het volk als geheel zich kon beroemen van vreemden afgodendienst vrij en rein

te zijn. Na kan de vervaardiger niet de zonden van afzonderlijke personen en ook niet deze of gene gebreken van het geheel op rekening willen stellen; maar afval van het volk van Jehova, waaruit de verwerping zou te verklaren zijn, is niet aanwezig. De den heidenen over Israël gegevene overmacht is dus ene abnormiteit en juist daarom spreekt de Psalm op grond van de getrouwheid van Israël en van de genade van God om ene spoedige verlossing. Want even als er een staat der genade van bijzondere personen is, zo is er ook een staat der genade van dit of dat volk, voornamelijk van dat, hetwelk het uitverkorene is, en op bezworene beloften zich beroepen mag, door welke het niet aan den straffenden toorn, maar aan de genadige liefde onderworpen is, die spoedig alle schijnopenbaringen van toorn weer verheldert en doet kennen als bewijzen van liefde. Daarbij is echter aan de andere zijde ook niet onopgemerkt te laten, dat de Psalm op het wettelijk uitwendig standpunt van het Oude Testament staat, en dit niet in het Christendom mag overgebracht worden. Een Psalm, die onmiddellijk uit het hart der Nieuw-Testamentische gemeente geboren was, zou anders luiden; want zowel ten opzichte van de betrekking, die er bestaat tussen hare werkelijkheid en haar idee, als tussen die van haar lijden tot de redenen en bedoelingen Gods, reikt haar oog verreweg dieper. Zij weet, dat het Gods liefde is, welke haar aan het lijden van Christus gelijkvormig maakt, opdat zij der wereld gekruisigd, door lijden de heerlijkheid van haren Heer en van haar Hoofd deelachtig worde.

Welk een verborgen God is de Heere; men moet ook in het geloof niet menen, dat men Hem aan een touwtje heeft! Hij komt door omwegen, door wegen, die tegen ons schijnen, tot Zijn doel; Hij kan afbreken wat Hij zelf gebouwd heeft; Hij kan uitroeien, wat Hij zelf geplant heeft; Zijn rijk verliest daarbij toch niets. Wat de kerk van God onder zulk enen druk schijnt te verliezen, dat wordt door de overwinning der Godvrezenden, door de bevestigde godzaligheid des overblijvenden en door de onder het lijden verkregene heilzame ervaring rijkelijk vergoed.

Met Psalm 74 en 89 is dezen Psalm inzonderheid het lied der Kerk geweest, wanneer zware vervolgingen over haar losbraken. In holen en spelonken, op de galeien en in de gevangenissen is de kracht en troost van dit lied ervaren. Ook te midden van de vervolging, die hem trof, was het de lievelings-Psalm van een Paulus, gelijk duidelijk blijkt uit Rom. 8:

Want ziet, ook uit de geschiedenis van David, weet de Kerk het, dat de Heere wel het water tot aan de lippen laat komen, maar niet over de lippen, wel laat zinken, maar niet verzinken. Ook voor David mocht het schijnen, dat de Heere sliep, of dat Hij Zich had teruggetrokken, maar de Wachter Israëls slaapt of sluimert nooit.

24.

Vs. 24-27. Op grond van de overtuiging, uitgesproken aan het slot van het vorige gedeelte, dat de tegenwoordige toestand gene blijvende, maar slechts ene voorbijgaande kan zijn, verheft zich vervolgens de luide en sterk aandringende bede, dat de Heere niet langer werkeloos kan blijven, integendeel met Zijne macht en hulp moge tussenbeide treden en een einde maken aan de ellende van zijn volk.

Waak op, waarom zoudt Gij slapen 1), HEERE (Psalm 35: 23; 59: 5 vv.; 78: 65)! Ontwaak, verstoot niet in eeuwigheid.

De heiligen eisen, dat God eindelijk Zich hunner ontfermt, Zijn hulpe en redding toebrenge. Doch ofschoon God deze stoutheid in de gebeden der heiligen duldt, wanneer zij wensen, dat Hij opstaat of ter hulpe snelt toch past het, dat zij hiervan overtuigd zijn, dat Hij over hun heil de wacht houdt.

God schijnt te slapen, wanneer Hij niet met kracht ingrijpt in hetgeen hier beneden is; want het wezenlijke van den slaap is inkeren in zich zelven uit de beslommeringen der buitenwereld, en een rusten van alle naar buiten werkzame krachten.

Waarom zoudt Gij Uw aangezicht verbergen voor ons (Psalm 69: 18), onze ellende en onze onderdrukking vergeten, in welke wij thans zijn, alsof het U niet aanging?

Want onze ziel is in diepe droefheid (Richteren 11: 35), in het stof, tot het graf neergebogen; onze buik, waar de gewaarwordingen der ziel zich doen gevoelen (Psalm 31: 10),kleeft aan de aarde.

Sta op, ons ter hulp, verhef U van Uwen troon (Psalm 7: 7), en verlos ons om Uwer goedertierenheid wil (Psalm 25: 22; 6: 5).

In den Makkabesen tijd was onze Psalm het gedurige klaaggebed, en lieten de Levieten dagelijks het woord weerklinken: "Waak op, o Heere! waarom zoudt Gij slapen?" Johannes Hyrkanus (135-107 v.Chr.) schafte dit af, daar hij voor de Levieten verklaarde: "Is er dan slaap bij de Godheid? Heeft de Schrift niet gezegd: ziet, de Bewaarder Israëls zal niet sluimeren noch slapen." Slechts in een tijd, toen Israël zich in ellende bevond, en de volkeren der wereld in rust en welvaart leefden, alleen in zulk een toestand heet het: "Waak op, waarom zoudt Gij slapen?" Maar omdat wij in onze kortzichtigheid Zijne zorg voor ons niet aanstonds waarnemen, bidden de gelovigen, volgens hetgeen zij zien, dat Hij hen niet vergete noch hen late wachten; zij leggen hun gevoel, gelijk het daaruit voortvloeit, vertrouwelijk aan Zijn hart neer en delgen zo de droevige gewaarwordingen uit hun ziel, opdat het rein en helder geloof daaruit voortkome.

De verworvene, beloofde, gedurige toestromende genade Gods voor Zijne gelovigen vernietigt alle tegenwerpingen en elke twijfel, die oprijst uit onze zonden, onze onwaardigheid en erkentenis, dat wij straf verdienden. Dit is de mening van het: "Verlos ons om Uwe goedertierenheid."

Hier eindigt deze merkwaardige Psalm, maar zijne kracht eindigt niet; hij brengt verlossing aan voor het verdrukte volk van God.

PSALM 45.

VOORZEGGING VAN DEN BRUIDEGOM CHRISTUS EN VAN DE KERK, ZIJNE BRUID.

Ene onderwijzing (Psalm 32: 1; 42: 1; 44: 1), een lied der liefde, een leerdicht over edele, heilige liefde, over de geestelijke bruidsbetrekking, voor den opperzangmeester, om voor te zingen en dus voor godsdienstig, gebruik bestemd, onder de kinderen van Korach (1 Kronieken 25: 31), op Schóschannim, op de wijs van het lied: de lelies (Psalm 69: 1).

In dezelfde betrekking, waarin Psalm 42 en 43 tot Psalm 63 en Psalm 44 tot Psalm 60 staan, staat onze Psalm tot Psalm 72, die door Salomo vervaardigd is. Uit den tijd van dezen koning is dan ook het voor ons liggende lied afkomstig, het neemt, voor zover het een typisch karakter heeft, Salomo tot voorbeeld van Hem over wie het in profetischen geest spreken wil. Deze is geen ander, dan de toekomstige Koning der gemeente, de beloofde Messias en wel in ‘t bijzonder, gelijk Hij in betrekking staat tot de gemeente, die zijne bruid is (Openbaring 21: 9; 22: 17). Is het lied, gelijk wij bij 1 Koningen 9: 25 dit vermoeden hebben uitgesproken, de omwerking van een bruidslied tot een geestelijk, zo is te begrijpen, waarom zo menige uitdrukking hier gevonden wordt, die op het gebied van het zinnelijke te huis behoort en op geestelijk gebied allegorisch moet verstaan worden. Veel uitleggers stellen de zaak zo voor, alsof het oorspronkelijke bruiloftslied, nadat de daarin uitgesprokene wensen en gedachten, ten oprichte van den eigenlijk bedoelden koning, te boog en overdreven waren, ene geestelijke metamorfose, door middel van allegorie ondergaan heeft, en alzo voor het godsdienstig gebruik bestemd en in den Kanon opgenomen is. Dat wij integendeel ene werkelijke omwerking van het oorspronkelijke lied voor ons hebben, blijkt uit het gehele karakter van den Psalm, die ter nauwernood nog een typisch-profetische integendeel veel meer een profetisch-Messiaanse is.

2.

Vs. 2-7. Nadat de zanger vooreerst de stemming gekenschetst heeft, die zijn hart vervult, namelijk vurige liefde den Koning, wiens lof hij wil bezingen, karakteriseert hij dezen vervolgens als den schoonsten onder de kinderen der mensen, over wiens gehele bestaan liefelijkheid en bevalligheid uitgestort is, en die reeds in deze uitwendige gedaante het pand en zegel van enen buitengewonen en eeuwigdurenden goddelijken zegen in zich draagt (vs. 2 en 3). Vervolgens verkondigt hij Zijne eer als van enen held vol majesteit en Goddelijke macht, die in den strijd voor waarheid en recht grote daden zal volbrengen, en Zijne vijanden zal vernietigen (vs. 4-6) maar ook Zijne eer als van enen, dien hij niet schroomt met den naam aan God aan te spreken, Wiens heerschappij ook zonder einde is en de rechtvaardigste en meest vreugdevolle tevens (vs. 7 en 8). Vervolgens terwijl hij Hem als bruidegom schildert op den dag Zijner bruiloft, (vs. 9 en 10) bereikt het lied, dat volgens het opschrift een bruidslied en ene onderwijzing moet zijn, de hoogte, waarnaar het van den beginne af gestreefd heeft.

Zo zeker het vaststaat, dat deze Psalm voor Salomo is gedicht, zo onzeker is het wie zijn bewerker is. Hij wordt genoemd een lied der liefde, niet dewijl het de vaderlijke liefde Gods in de weldaden, waarmee Hij Salomo heeft versierd, zoals sommigen willen, verheft, maar dewijl hij bevat een gelukwensing, omtrent een vreugdevol en gelukkig huwelijk. Onder de

figuur van Salomo wordt het heilig en goddelijk huwelijk van Christus met de Kerk voorgesteld.

Mijn hart geeft ene goede rede op, een lied van hoog verheven inhoud, waarvan het te vol is, dan dat het zou kunnen achterblijven 1) (Luk. 6: 45); ik zegge mijne gedichten uit van enen Koning 2), wiens heerschappij al mijn denken en verlangen inneemt; mijne tong, die zo snel in woorden uitspreekt wat het hart haar vóórzegt, is ene pen eens vaardigen schrijvers 3).

Leert hier het nieuwe hart der gelovigen kennen, waarin Christus woont door het geloof, dat van den Heere Christus zo vol is, dat het overloopt gelijk ene bron; het kan niet zwijgen, het moet zich openbaren.

Voorwerp van zoveel lof, het behoeft nauwelijks aanwijzing, kan slechts een Israëlitisch koning geweest zijn. Het gevoelen van enkele uitleggers, dat hier een Perzisch vorst wordt gehuldigd, moge ene schijnbare aanbeveling vinden in de vermelding ener menigte provincies (vs. 17), het lijdt schipbreuk voor de eenvoudige opmerking, dat geen Israëlitisch zanger een heidens vorst zou verheerlijkt hebben met zulke namen en titels. -Nog eens, wie is deze koning? Men heeft in naam der wetenschap de dwaze stelling verdedigd, dat hier aan het huwelijksfeest van Achab en Jesabel, de Sidonische prinses, zou te denken zijn. Maar de verlegenheid moet wel hoog geklommen zijn, wanneer men niet dadelijk inziet, dat geheel de beschrijving slechts van enen koning kan gelden, wiens luister die van andere vorsten te boven streeft en een tijdperk van bloei veronderstelt, zo als Israël slechts uiterst zelden beleefde. Wij durven het vrijmoedig beweren: is hier werkelijk een Israëlietisch koning bezongen, die koning kan slechts de geheel enige Salomo zijn. Werkelijk hebben dan ook velen aan hem bij voorkeur gedacht, en in zijn huwelijk met ene Egyptische prinses (1 Koningen : 3: 1) de waarschijnlijke aanleiding tot dit lofdicht gevonden. Wij zullen hiertegen niet inbrengen, dat de hier voorkomende beschrijving van moed en triomf niet op Salomo, den vredevorst, past. Men zou kunnen antwoorden, dat de zanger zijnen hoofdpersoon idealiseert, en dat alzo niet alle trekken der schets uit het leven behoeven genomen te zijn. Maar en zijn andere, zo wij menen, onoverkomelijke zwarigheden tegen de mening, dat hier Salomo bezongen zou worden. Zou men in den tempel, aan den enen Waarachtige toegewijd, aan Salomo de godslasterlijke hulde hebben toegebracht, dat hij veel schoner was dan alle mensenkinderen; dat hij een God was, wiens troon in eeuwigheid stond, dat hij, als God door God was gezalfd? Wanneer heeft ooit Salomo een huwelijk niet slechts met ééne uitheemse vorstin, maar met onderscheidene vrouwen gelijktijdig gesloten, gelijk het hier toch onduidelijk voorgesteld wordt? Wordt het hem niet juist tot oneer gerekend (1 Koningen 11: 3), dat hij zich met vreemde vrouwen in zo groten getale omstuwde? En kan het van hem zonder onzinnige overdrijving gezegd worden, dat hij zijne zonen tot vorsten over heel de aarde zou zetten, en dat de volken hem eeuwig en altoos zouden loven? Inderdaad, men gevoelt zich na de herhaalde overweging van ene en andere vraag schier onwederstaanbaar gedrongen, om zich aan de zijde dier uitleggers te scharen, die hier een profetisch lofgedicht vinden ter ere, niet van enig ander Israëlietisch koning, maar van den Messias zelven vervaardigd. Zo dacht ook de schrijver van den brief aan de Hebreeën (Hoofdstuk 1: 8, 9). En dat hij alzo terecht heeft geoordeeld, wordt, naar wij menen, door ene onpartijdige beschouwing van inhoud, toon en strekking des lieds boven alle bedenking verheven. De

inhoud toch is de lof van een koning, in wien eigenschappen verenigd worden aangetroffen, zo als geen monarch in enig tijdstip van Israëls geschiedenis ooit gelijktijdig bezeten heeft. De toon is niet slechts van nationale of vorstenlievende, maar van Godgewijde verrukking, die Jehova verheerlijken wil juist door lof van Zijnen gunstgenoot. En de strekking is zo kennelijk, om den bezongen vorst voor te stellen als een bovenmenselijk wezen, dat Salomo, zo hij zich werkelijk deze hulde liet aanleunen, nog zwaarder gezondigd heeft, dan toen hij de knie voor het verfoeisel der Ammonieten en den God der Zidoniërs boog. -Slechts in een viertal Psalmen kon Theodorus Mopsuestenus het beeld van den Messias ontdekken, maar toch naast den 2den, 8sten en 10den hield bij ook den 45sten vast.

Achten wij ons zelven om onze armoede en zwakheid naar den inwendigen mens niet te gering, dat niet ook onze gesprekken en gebeden, getuigenissen en belijdenissen goede liederen van onzen koning, en onze tong de pen van enen goeden schrijver zou kunnen zijn; alleen de mate van den H. Geest is daarbij verschillend, maar niet het wezen.

Gij, o Koning, dien ik wil bezingen, Zijt veel schoner 1) dan de mensenkinderen, een ideaal voor menselijke schoonheid, dat door niemand wordt bereikt; genade is uitgestort in uwe lippen 2), ene onbegrijpelijke bekoorlijkheid is daarover als van boven uitgegoten, zodat zij schoon zijn, en reeds voordat zij zich openen het hart wonderbaar aangrijpen en een voorgevoel geven van de liefelijke woorden, die daarachter verborgen liggen (Luk. 4: 22. 4.22 Joh. 7: 46); daarom, omdat zulk ene schoonheid ene meer dan aardse is, en niet als die, welke blijkt een bedrieglijk beeld te zijn (Spreuken 31: 30), maar integendeel de uitdrukking van een U inwonend hemels wezen (Joh. 1: 14); daarom heeft U God gezegend in eeuwigheid; uit haar zien wij den onbegrensden en onvergankelijken zegen, dien God u geschonken heeft.

De schoonheid is volgens Bijbelse begrippen ene gave Gods, en geeft dikwijls te kennen, dat God ene bijzondere bedoeling met den mens heeft. Men denke aan de schoonheid van Jozef (Genesis 39: 6), van het kindeke Mozes, welke den ouders als teken van zijne hoge bestemming voorkomt (Exodus 2: 2; vergelijk ook 1 Samuel 9: 2; 15: 12), de schoonheid der dochters van Job, die hem na zijne herstelling geboren werden (Job 42: 15). Die van den Koning Messias is echter boven alle menselijke schoonheid verheven, waarbij men zich zeker de Messiaans klinkende plaats Jes. 33: 17 herinnert: "Uwe ogen zullen den Koning zien in Zijne schoonheid.".

In den zondelozen toestand moet de schoonheid des geestes zich ook volkomen in de lichamelijke openbaren. Zo moet het ook bij Christus geweest zijn; de mening die omtrent Christus een tijdlang in de oude Kerk heerste, alsof aan Hem gene schoonheid zou geweest zijn (volgens Jes. 53: 2) werd spoedig door de Christelijke kunst overwonnen. In het aangezicht van Christus moet de hemelse ziel zich afgemaald hebben, en als de kinderen den Heere met vrolijk vertrouwen naderden en Hem Hosanna toeriepen (Matth. 21: 15), zo geeft ons dit een bewijs van den onmiddellijken indruk, dien Hij maakte: kinderen hebben veel gevoel voor de uitdrukking der gelaatstrekken.

De Heere Jezus was ongetwijfeld de schoonste van de kinderen der mensen, ofschoon Hij als een man van smarte doorgaans hogen ernst, ook in Zijn gelaat ten toon spreidde: daarom was

zijne schoonheid gene zinnelijke, zoals vleselijke mensen zich haar voorstellen, ene schoonheid, welke enkel in sierlijke evenredigheid van vormen bestaat; neen, maar zij was ene geestelijke schoonheid, welke zich ook lichamelijk in gestalte en gelaatstrekken openbaart. Alleen de geestelijk ziende mensen konden de schoonheid des Heeren onderscheiden en onderscheidden haar.

O schone zon, en schone maan, en schone sterren, en schone bloemen, schone rozen lelies, maar o tienduizend maal duizend schonere Heere Jezus. Helaas! ik doe Hem onrecht door deze vergelijkingen te maken. Zwarte zon en maan, maar o schone Heere Jezus. O zwarte bloemen en zwarte lelies en rozen! Maar o schone, schone, eeuwig schone Heere Jezus. O zwarte hemel! maar o schone Christus! O zwarte engelen, maar o oneindig schone Heere Jezus.

In Christus kunnen wij zien en moeten wij erkennen al de schoonheid en beminnelijkheid beide van hemel en aarde. De schoonheid des hemels is God, de schoonheid der aarde is de mens. De schoonheid van hemel en aarde te zamen is deze Godmens.

De Heere Jezus had in alles ene goddelijke gratie van toon. Al wat Hij zei was goddelijk schoon, en goddelijk schoon was de wijze, waarop Hij het zei. Zie het te Nazareth. Allen, die Hem hoorden, verwonderden zich over de aangename woorden, die uit Zijnen mond kwamen. Doch de bewondering maakte terstond plaats voor verbittering en haat, toen Jezus hun de waarheid zei en hun conscientiën doorstak Waren toen Zijne woorden minder schoon? Neen, maar de opgewekte hartstocht hoorde ze niet meer.

Gord Uw zwaard aan de heup, O Held! want al zijt Gij in een opzicht Koning des vredes, zo wachten u aan de andere zijde zware strijden, die Gij te voeren hebt, omgordt U met Uwe majesteit en Uwe heerlijkheid.

Christus ware niet de eeuwig Gezegende, in wien alle geslachten der aarde zouden gezegend worden, zo Hij niet bekleed ware met het sieraad van overwinnende majesteit en heldenkracht. Gelijk daarom in Jes. 9: 6 op den naam "Raad" de naam "sterke God" volgt, zo ook hier op den lof Zijner vriendelijke lippen, die van Zijne heldenkracht. Het is toch hier om niets minder te doen dan om in de wereld van zondaren den vergeten en verlaten God weer op den troon en tot de regering te brengen, den satan te binden en te overwinnen in dengenen, die in zijne boeien gekluisterd liggen, de gehele menigte van leugen, vleselijke begeerlijkheid en ongerechtigheid te verwoesten, en zijn lief Zion op die puinhopen te bouwen: want de belofte is, dat Hij het deel aan velen zal geven en de machtigen als een roof zal delen (Jes. 53: 12 53.12).

Christus is de held bij uitnemendheid, die niet aan de spits van een leger tegen mensen, maar die alleen tegen al de machten der duisternis, tegen satan en zijne engelen den strijd opnam en ze allen volkomen en voor eeuwig overwon, en daarom allen, die in Hem geloven, de macht geeft op slangen en schorpioenen te treden en over alle kracht des vijands de Held dus, die de Zijnen tot helden maakt.

En rijd voorspoediglijk in Uwe heerlijkheid 1), op het woord der waarheid en rechtvaardige zachtmoedigheid 2), als op enen strijdwagen (1 Koningen 22: 30 vv.), opdat die waarheid de heerschappij op aarde verkrijge (Jes. 42: 3), en Uwe rechterhand zal U vreselijke dingen leren, doen verrichten; Gij zult zien met hoeveel macht Gij Uwe vijanden weet te vellen (Jes. 4).

De duivel legt er zich met alle macht op toe om de leugen te verheffen, maar de waarheid te verkrachten en te onderdrukken, welke waarheid het geloof is, dat de ware godsdienst regelt en bevestigt. Daarom kan satan deze waarheid niet dulden, maar verwekt hij daarentegen velerlei en ontelbaar veel bijgeloof en huichelarij, zodat wij allen zouden moeten omkomen, zo ons Christus niet bidstond: om Zijn rijk met macht te bevestigen en de waarheid te verdedigen.

In het Hebr. bkr xlu Krdhw (Wahadareka tselach rekab). Of: Met uwe majesteit dring door en rijd. Er is hier een opwekking en aansporing, om de vijanden geheel te overwinnen, gelijk we dit ook in Psalm 2 aantreffen.

In het Hebr. qdu-hwnew tma-rbd-le (Al debarèmeth weanwah tsèdek). Of, om der waarheid wil en de zachtmoedige gerechtigheid. Dit is dan om de waarheid te handhaven en te doen zegevieren en om de zachtmoedige gerechtigen te hulp te komen. Want toch zachtmoedige gerechtigheid staat hier dichterlijk voor hen, die dit in beoefening hebben. En nu weten we, dat zachtmoedigen dikwijls voorkomt in den zin van, behoeftigen, ellendigen, die te lijden hebben van tijdelijke en geestelijke vijanden. In dezen zin hebben wij het ook hier te verstaan. Daarom wordt hier in dezen Psalm hetzelfde gezegd, wat ook in Psalm 72 voorkomt, n.l. dat de Messias, dat Immanuël het behoeftig volk in hun nood en ellende tot een Redder zal zijn. De doorgaande leer der H. Schrift is, dat het doel is van ‘s Heeren komst, de waarheid te doen zegevieren en de nooddruftigen redden.

Uwe pijlen zijn scherp, en dodelijk voor hem dien zij treffen, volken zullen onder u vallen, en zich overwonnen moeten verklaren; zij treffen in het hart van des Konings vijanden, zij richten door Uwe hand afgeschoten een ontzettende nederlaag aan.

De pijlen zijn de woorden Gods, de woorden van Christus. Als deze de conscientiën raken dan zijn wij de overwonnenen en gevangenen des Heeren, en daarmee zijne welbeminde onderdanen in eeuwigheid. De oude mens moet dodelijk gewond worden, andere wonden helpen niet.

Uw troon, o God! zo spreek ik U zonder bedenking aan, omdat Gij niet alleen Davids zoon, maar ook Gods Zoon zijt (Matth. 22: 41 vv.), is eeuwiglijk en altoos (2 Samuel 7: 13, 16. Psalm 89: 5 en 37 vv.); de scepter Uws Koninkrijks, dien Gij in Uw koninkrijk voort, is een scepter der rechtmatigheid, helpende naar de ééne, straffende naar de andere zijde (Psalm 67: Jes. 9: 7; 11: 4).

Uit den strijd met Zijne vijanden gaat deze Koning, hoe verbitterd zij ook zijn, als volkomen overwinnaar, en door elken nieuwen strijd wordt Zijn troon bevestigd als onwankelbaar vast,

terwijl bij andere grote koningen, als zelfs David, ook soms gevaar dreigde en de troon wankelend werd.

Hoe langer de verrukte zanger dien Koning in Zijne wonderbare schoonheid, macht en majesteit aanschouwt, zoveel te hoger klimt zijn lof en aanbidding, die in vs. 7 en 8 de hoogste hoogte bereikt. Hoger toch kan het niet, dan dat hij zijn Koning tot twee malen toe aanspreekt met het: "o God!" Hij huldigt zijn Koning als waarachtig God, Wiens heerschappij een eeuwige onvergankelijke is, Hij is voor hem de Koning der koningen.

Het woord Elohim is de eerste naam, bij welken de hoge God Zichzelven aan de kinderen der mensen bekend maakte (Genesis 1: 1), en dit vers heeft de Apostel (Hebr. 1: 8) toegepast op den Heere Jezus Christus. Indien de Apostel niet beloofde, dat Jezus Christus de waarachtige en eeuwige God was, zo zou hij dit woord geheel verkeerd hebben aangehaald.

Gij hebt, ten opzichte dergenen, die zich U onderwerpen,gerechtigheid lief, en haat goddeloosheid 1), zodat Gij die bij Uwe onderdanen niet duldt; daarom heeft U, o God! Uw God, die U ten Koning heeft gesteld, gezalfd met vreugdeolie (Jes. 61: 3),boven Uwe medegenoten 2), boven allen, die den naam van koningen dragen, zodat Gij hen in geluk en heil verre overtreft (1 Koningen 3: 13. 2 Kronieken 1: 12).

Volgens sommigen zal het woord Elohiem, vs. 7, als een tweede naamval op deze wijze moeten overgezet worden: "Uw troon is Gods (troon); " anderen maken den Godsnaam tot onderwerp en vertolken: "God is uw troon." Maar de eerstgenoemden zijn nog altijd in gebreke gebleven ons een tweede voorbeeld van zulk ene naamloos harde uitlating (ellipse) te geven, als zij gedwongen zijn hier aan te nemen. De anderen hebben nog nimmer aangewezen, dat hun vertaling, die nauwelijks een gezonden zin oplevert, taalkundig verdedigbaar is. Beider voorslag doet zich te wisser voor als ene uitvlucht, wanneer wij bedenken, dat gene der oudste Griekse overzettingen van het Oude Testament (LXX, Aquila, Symmachus, Theodotion) geaarzeld heeft in de woorden: "O God" ene rechtstreekse toespraak tot den bezongen koning zelven te zien. En is deze onze verklaring van vs. 7 de juiste, dan moge men in het afgetrokkene toestemmen, dat vs. 8 ook zou kunnen worden overgebracht; "daarom heeft God, Uw God U gezalfd," men zal tegelijk moeten toegeven, dat het veel natuurlijker is, de toespraak tot den bezongen koning ook hier te doen doorlopen en derhalve te lezen: "daarom heeft, o God, Uw God U gezalfd." Maar nu noeme men ons één enkel voorbeeld, dat één bepaald persoon, behalve de aanstaande Messias, toegesproken wordt als Elohiem, terwijl Hem tegelijk dezelfde eeuwigheid van regering wordt toegekend, die elders aan Jehova zelven wordt toegeschreven. Het is zo, ook rechters worden elders (Psalm 82: 6) goden genoemd, terwijl de Heere reeds vroeger aan Mozes verklaarde, dat Hij hem "tot een God" over Farao had gesteld (Exodus 7: 1). Daarom heette ook bij de Israëlieten het gaan tot de rechters, die in Jehova’s naam recht spraken, een gaan tot de Elohiem (Deuteronomium 19: 17. Exodus 21: 6; 22: 7, 8). Geen wonder, zij waren de zichtbare vertegenwoordigers van den hoogsten Rechter, van wiens uitspraak geen beroep op ene hogere vierschaar geschiedde. Maar men gevoelt het, er is een hemelsbreed onderscheid tussen snik ene eervolle vermelding van mensen, en de rechtstreekse taal tot den koning, die in dezen Psalm wordt gehoord. Het zou godslasterlijk zijn aan een mens, dien men in een

eigenlijken zin God noemde, een troon in alle eeuwigheid toe te kennen, en alzo alle wezenlijk onderscheid tussen hem en den Koning der koningen als met ene pennenstreek uit te wissen.

Wat hier gezegd is, is alleen van toepassing op den Christus Gods, op Vorst Messias. Hij is het, die gesproken heeft: De Wet is in het binnenste van mijn ingewand. Hij is het, die in de hoogste volkomenheid gerechtigheid liefheeft en de goddeloosheid haat.

De medegenoten zijn niet in de eerste, wel in de tweede plaats de gelovigen. In de eerste plaats zijn het de aardse koningen, maar dan ook degenen, die één zelfde zalving deelachtig zijn geworden, de zalving des H. Geestes. Van Hem geldt het echter, dat Hij met den H. Geest is gezalfd en dat niet met mate.

De gave des H. Geestes, welke Hij door Zijne zalving bezit, heeft Hij niet voor zich alleen ontvangen, maar ook daarboven voor de Zijnen, opdat Hij met deze alle dingen vervullen zou. Hierom staat er, o God, uw God heeft U gezalfd met vreugdeolie, d.i. zoals Illyricus aanmerkt, niet alleen boven uwe medegenoten, maar ook voor uwe medegenoten. Hetwelk ook voorgebeeld is geweest in Aäron (Psalm 133: 2), wanneer zijne zalfolie nederdaalde van zijn hoofd, in den baard en de klederen, tot op de uiterste zomen van dezelve. Hier van daan en naar dezen naam worden diegenen, die dezen Gezalfde volgen, doorgaans niet alleen zijne discipelen genoemd, maar ook zijne medegenoten, vanwege het medegenootschap der zalving.

Al Uwe klederen zijn op dezen dag Uwer bruiloft, voor welken ik Uw lof bezing (vs. 1), mirre, en aloë, en kassie 1), van de kostelijkste aromata doortrokken (zie Exodus 30: 24 Numeri 24: 6), zodat zij als daaruit geweven schijnen; uit de elpenbenen paleizen (1 Koningen 10: 18), van waar zij u verblijden 2).

De dichter wil hiermede aangeven, dat al wat aan dien koninklijken Bruidegom is, koninklijk is en begeerlijk. Zijne klederen zijn zo doortrokken van de welriekende specerijen, dat de geur er van zich verre verspreidt. Wij hebben hier hetzelfde in anderen woorden, wat de Bruid in het Hooglied uitroept: Al wat aan Hem is, is gans begeerlijk.

Uit de elpenbenen paleizen, in welke de verheerlijkte koning intreedt, klinkt Hem feestelijke muziek tegemoet, die zich beijvert Zijne goedkeuring te verwerven; want het is de dag zijner verloving. Die paleizen zijn echter niet die, uit welke Hij als uit het huis des vaders de bruid afhaalt, maar Zijne eigene, welke den Davidisch-Salomonischen koningsburg ver in pracht en heerlijkheid overtreft, en in welken Hij de bruid inleidt. In geestelijken zin kan men hierbij denken aan de lofzangen der hemelse legerscharen, onder welke Christus met Zijne verlosten en uitverkorenen in de hemelse bruiloftzaal eenmaal intrekt.

Dochters van koningen 1) zijn onder uwe kostelijke staatsdochteren (of: gaan in Uwen tooi); de koningin 2) staat aan Uwe rechterhand, in het fijnste goud van Ofir, prijkende in sieraden van Ofirgoud (1 Koningen 9: 26 vv.).

Deze koningsdochters zijn de volken der verschillende koninkrijken, welke Christus zich voor Zijn rijk verworven heeft, en die Hij nu in Zijne bruiloftszaal mede invoert. Zij gaan in ‘s Heren tooisel, want Hij is het, die hen gewassen heeft van de zonden met Zijn bloed, en Hij heeft hen tot koningen en priesters gemaakt voor God en Zijnen Vader (Openbaring 1: 5 v. 1.5). Naar andere verklaring behoren zij tot Zijne kostbaarheden, of tot Zijne dierbaren en geliefden, met welke Hij zich eveneens door de bruiloft verbindt, als met de ene, van welke in de andere helft van het vers sprake is.

Wie zijn die dochters van koningen, en wie is deze koningin, die den Koning het naast is? Zij zijn de tot Christus bekeerde heidense volken, en deze is het Israël, dat, nadat de volheid der heidenen is ingegaan (Rom. 11: 25) weer met God in Christus verenigd is. Eerst wanneer Israël voor Hem gewonnen is, nadat de volheid der heidenen zal zijn ingegaan breekt de morgen van den groten dag aan, waarop deze Psalm het lied der gemeente is.

Wij verenigen ons wel met de gevoelens, dat hier onder "de dochters van koningen" verstaan moeten worden, de Heidenen, die in waarheid onderdanen van dien groten Koning zullen worden, mits men ze niet van elkaar afscheidt. Wel onderscheidt, maar niet afscheidt. Want toch in Christus Jezus is er geen verschil tussen Joden en Heidenen, tussen besnijdenis en voorhuid. Allen, die zalig worden, zowel Joden als Heidenen, Heidenen als Joden zijn één in Christus en behoren tot de ene Heilige, Algemene Christelijke Kerk, die zalig wordt.

11.

II. Vs. 11-17. De zanger wendt zich eerst tot haar, die aan de rechterhand des konings staat, bestemd tot de echtgenoot van den eersten rang, en houdt tot haar ene vermaningsrede. Hij roept haar toe haar volk en haar huis te vergeten, en door onvoorwaardelijke overgave aan haren echtvriend, die toch tevens haar Heere is, in den meest verheven zin des woords, zich Zijner liefde waardig te maken; als loon daarvoor belooft Hij haar de hulde van de rijkste en bloeiendse volken (vs. 11-13). Hierop opent zich voor het oog zijns geestes de kamer, waarin de bruid tot ene versierde bruid wordt voorbereid voor haren man; hij ziet haar in hare gehele heerlijkheid, zich haar, gelijk zij met de jonkvrouwen van haar gevolg tot den koning geleid wordt, want ook deze moeten Zijn eigendom zijn (vs. 14-16). Met vreugde en gejuich beweegt zich de optocht, het is de eredag van de ene uitverkorene en de vele mede verkorenen. Aan ene schitterende nakomelingschap zal het deze verbintenis niet ontbreken, zij is echter van geestelijken aard, geluk de verbintenis zelf ene geestelijke is. (vs. 17).

Hoor, o dochter! (de zanger stelt zich de bruid (vs. 10) voor als ene dochter van hem, den geestelijken Vader, als ene discipelin van hen, de leraars, tot welke hij de trouwrede houdt, Psalm 34: 12. Spreuken 1: 8; 10: 15), en zie, en neig uw oor tot hetgeen ik u wil tonen en zeggen; en vergeet, opdat gij uit uwe natuurlijke verhoudingen, zowel uitwendig als inwendig, afgezonderd wordt, Uw volk en uws vaders huis.

De opeengestapelde eisen tot opmerkzaamheid wijzen daarop, dat de zanger iets gewichtigs en moeilijks van de koningin te verlangen heeft. Salomo’s vrouwen, indien die eis om volk en huis te vergeten tot haar ware gericht, hadden dien slecht vervuld (1 Koningen 11: 4).

Welke harde woorden! O, die Schrift! zij heeft woorden, scherp als tweesnijdende zwaarden, men kan er met de vingers niet aanraken of zij bloeden. Ja, er moet in het hart der bruid ene afsnijding zijn van het ouderlijke huis, anders is het niet in orde. Christus zegt: "Wie niet haat zijn vader of zijne moeder, die is mijns niet waardig.".

Zo zal, wanneer gij u geheel en gewillig aan Hem overgeeft, de Koning lust hebben aan uwe schoonheid, gelijk Hij van verlangen brandt, zich ook geheel aan u te geven. Ter vervulling van den aan u gestelden eis zijt gij verplicht heiligmaking na te jagen; dewijl Hij, niet in den zin van een aardsen echtgenoot (1 Petrus 3: 6), maar als God, (vs. 7 en 8. 2 Samuel 19) uw HEERE (Joh. 20: 28) is, zo buig u voor Hem neer in de diepste overgave.

God is niet zulk een wreed Heer en Meester, om van ons te eisen, dat wij onze betrekking van deze dingen, die de natuur ons dierbaar heeft gemaakt, zouden aftrekken, zonder dat Hij in de plaats stelt, wat onvergelijkelijk meer waard is om er zich bij te bepalen. De liefde van den groten Koning is ene overvloedige vergoeding voor het scheiden van alles in deze wereld. Maar zonder aanhoudend peinzen over hemelse dingen, als die beter en edeler en meer gepast zijn om ons hart op te zetten, kunnen wij nooit recht bevrijd worden van ongepaste liefde voor aardse zaken.

Houdt gij Hem, uwen hemelsen Koning in zulk ene ere, als Hem toekomt, zo zult ook gij voor de gehele wereld geëerd worden, als Zijne uitverkorene koningin (vs. 10). En de dochter, de menigte van inwoners van de rijke handelsstad Tyrus (Psalm 72: 10. Jes. 23: 17 v.), de rijken onder het volk, de rijken uit elk ander volk, zullen uw aangezicht met geschenk smeken, dat gij hun deel geeft aan uw gelukkig lot.

Ene Joodse verklaring omschrijft terecht de woorden: "vergeet uw volk enz." alzo: "vergeet de boze daden der goddelozen van uw volk en het huis der afgoden, die gij gediend hebt in het huis van uwen vader." Het is toch niet de verstokte massa van Israël, welke tot God en zijnen Christus in zulk ene betrekking der liefde treedt, maar, gelijk de profetie van Deuteronomium 32 af verkondigt, een overblijfsel, dat door Gods verdelgende en zuiverende gerichten gelouterd en gered is. Om geheel aan Christus toe te behoren en het heilig zaad ener betere toekomst te worden (Jes. 6: 13). moeten alle banden van samenhang met het hardnekkige, ongelovige volk en vaderhuis doorgesneden worden en het op gelijke wijze als Abraham (Genesis 12: 1 vv.) worden afgezonderd. Deze gemeente der toekomst is schoon, want zij is verzoend (Deuteronomium 32: 42), gewassen (Jes. 4: 4) en versierd (Jes 61: 3) door haren God. Erkent zij Hem zonder om te zien, zo blijft niet alleen Hij de hare, maar in Hem wordt ook al het heerlijke der wereld het hare. Hooggeëerd door den Koning der koningen is zij de koningin onder de koningsdochters, terwijl Tyrus en de rijkste onder allerlei volken haar liefderijke, vrolijke erkentelijkheid als om strijd aanbieden.

De Kerk is schoon door de inwonende gaven des Geestes. In den ouden mens is niets heerlijks, maar in den nieuwen mens of het werk der genade in de ziel is alles schoon, en het zal uitlopen op eeuwige eer en eeuwig geluk.

De vermelding der dochter van Tyrus heeft naar onze schatting geen ander doel, dan om in een aanschouwelijk beeld de onderwerping ook van het hoogste en machtigste voor te stellen. Het rijk en prachtig Tyrus, de bondgenoot van Salomo's keuze, wordt afgetekend als onvoorwaardelijk ondergeschikt aan zijn geheel enigen opvolger der vertegenwoordigers der heidenwereld, die den Messias hare schatting nu betaalt.

Des Konings dochter, die haar volk en haars vaders huis werkelijk vergeet, daar zij nu, bij 't begin der bruiloft, hare kamer verlaat, waarin zij is toebereid (Esther 2: 3 vv. Openbaring 2), is geheel verheerlijkt inwendig 1); hare kleding is van gouden borduursel (liever: inwendig nog heerlijker dan het gouden borduursel haars gewaads).

's Konings dochter in hare onvergelijkelijke schoonheid, pracht en heerlijkheid brengt den zanger in heilige verrukking. Zij is geheel verheerlijkt, enkel heerlijkheid, en dit innerlijk en uiterlijk. Naar haar gemoedsbestaan brandt zij van heilige liefde en overgave voor haar bruidegom, ter wille van wie zij alles, haar volk en haar vaderhuis heeft verlaten, terwijl hare met goud doorweven en rijke gestikte kleding in pracht en glorie alles overtreft. Ook de jonge dochters, hare medegezelinnen, zijn voor haar bruidegom, en met grote blijdschap en verheuging gaat de bruid en haar maagdenstoet in 's Konings paleis.

Van zulk een pracht en staatsie ener koninklijke bruiloft in het Oosten kunnen wij, nuchter westerlingen, ons nauwelijks een denkbeeld maken, en toch heeft het den Heiligen Geest behaagd, door en in die plechtigheid de wel heerlijke huwelijksvereniging van Christus met Zijn Kerk af te beelden en af te schaduwen.

Is het hart voor den Heere Jezus Christus, is dat door Zijnen Geest wedergeboren en herschapen, dan zal die verborgen mens des harten ook sierlijk zijn voor God in en door Christus, dewijl de Vader daarin het beeld van Zijnen Zoon herkent, in wie al Zijn welbehagen is.

In gestikte klederen zal zij tot den Koning geleid worden, dat die met haar huwe voor de eeuwigheid; de jonge dochters, de haar geleidende vriendinnen, die achter haar zijn, hare medegezellinnen, hoewel in stand haar gelijk, maar haar toch gaarne den voorrang gevende, zullen tot u gebracht worden, dat zij te gelijk met u de bezitting van uwen koninklijken echtvriend worden.

Ware deze Psalm geen Messias-lied, zo ware de trek onverklaarbaar, ja aanstotelijk; het gelijktijdig opvoeren van onderscheidene vrouwen tot de huwelijkssponde des konings. Nu wordt het ene schoonheid te meer. Kennelijk is het den dichter te doen, om den held van zijn lied voor te stellen als zo spoedig mogelijk met een talrijk nakroost gezegend; hoe kan hij het kieser en beter, dan door Hem, als Salomo wederom, met meer dan ene gemalin te verbinden? Wat in de werkelijkheid wel nimmer geschiedde-het gelijktijdig huwen van meerdere echtgenoten-kon in de zuiver ideale voorstelling plaats grijpen; men weet bovendien hoe de Ziener der toekomst gewoonlijk gelijksoortige gebeurtenissen uit verschillende tijden in ene voorstelling samenvat. Genoeg, de Messias staat hier voor ons, als een andere Salomo op den dag Zijner bruiloft, den dag der vreugde Zijns harten (Hooglied 3: 3). Nu bevreemdt het ons

ook geen ogenblik meer, dit lied als een leerdicht in een bundel gewijde liederen aan te treffen; het had Hem tot onderwerp, die de hoop van voorgeslacht en nakomelingschap was, en stelt ons aanschouwelijk voor, in wat vorm een vroom Israëliet de verwezenlijking der beloften, aan David's stamhuis gedaan, in latere dagen verwacht heeft. Hij denkt zich een vredevorst als Salomo, maar waar het nodig mocht zijn, tegelijk een anderen David in dapperheid, en maalt Hem af, zo als Hij ten toppunt van luister gestegen en met een talrijk kroost omgeven, zijne zonen aanstelt als regenten over Heidense volken en met en door hen geheel het aardrijk regeert.

Deze toebrenging van de Kerk tot Christus zal zijn, wanneer zij als ene bruid versierd en toegerust, voor haren man zal gebracht worden als een heerlijke Kerk, zonder vlek of rimpel. Dezulken, die Christus aanhangen, Hem beminnen in eenvoudigheid des harten, in oprecht geloof en in eerbied, deze zijn de gezellinnen der bruid, die deelgenoten worden van dezelfde genade, zich verheugen in dezelfde voorrechten en delen in ene algemene redding. Deze volgen de voetstappen van de kudde (Hoogl. 1: 8), wandelen de Kerk na op de paden van waarheid en godzaligheid; zij volgen haar, gelijk zij den Heere, in woord en bevelen en in de beoefening van geloof en lijdzaamheid. Deze allen, zonder onderscheid zullen tot den Koning gebracht worden; niet één zal verloren gaan of achtergelaten worden.

Zij, de koningin met hare jonkvrouwen, zullen geleid worden met alle blijdschap en verheuging; zij zullen ingaan in des Konings paleis, in het elpenbenen paleis (vs. 9), waar ook de Vader troont, die Zijnen Zoon de bruiloft bereidt (MATTHEUS. 22: 1 vv.).

In plaats van uwe vaderen, de heerlijke voorvaderen, van welke Gij, o Koning-Messias! naar hot vlees afstamt (Rom. 9: 5), zullen uwe zonen zijn, uwe geestelijke zonen; gij zult hen tot vorsten zetten over de ganse aarde 1), gelijk aardse koningen, dat men hun zonen in den beperkten omvang van hun geheel plegen te doen (2 Samuel 8: 1 8. 2 Kronieken 11: 23 2 vgl. Psalm 110: 3. Openbaring 5: 10).

Dit wordt tot zien Koning (Christus en Zijn bruid) gesproken, van welke geprofeteerd wordt, dat het Hem, niet minder dan Zijne voorvaderen naar het vlees, als geestelijke zonen ontbreken zal, die door de ganse wereld het Evangelie zullen prediken, Zijne Kerk met Gods Woord weiden en regeren, en namaals op hun tronen zitten en met Christus in glorie heersen.

De bruid des Lams, welke de Ziener (Openbaring 19: 7 vv.) in glinsterend witten Bijssus gekleed ziet, welke hare gerechtigheid betekent, gelijk hier de bonte gouden klederen hare heerlijkheid, is niet ene gemeente, maar de gemeente van Israël met de gemeente uit de heidenen, die door geloof aan haar verbonden zijn, te zamen.

De talrijke, machtige nakomelingschap, die hier den Koning wordt voorspeld, de zonen, die met de roemruchtigste voorvaderen gelijk staan, en hun vorstendommen bezitten over de gehele aarde, zijn uitstekende mannen in het rijk Gods door alle tijden heen en in alle gewesten, waar hun invloed des te groter is, naarmate het Oude Verbond beneden het nieuwe staat.

18.

III. Vs. 18. De zanger besluit met de belofte, dien heerlijke Koning altijd te zullen loven; hij spreekt daarin de hoge roeping van zijn volk Israël uit; hij weet dat deze roeping haar gevolg zal hebben, en op den door hem uitgesproken lof een heerlijk antwoord van lof uit den mond der volken volgen zal.

Ik, de zanger, een lid van het volk, dat geroepen is Uwe bruid te zijn, zal Uws naams, beminnenswaardig, heldhaftig, goddelijk Koning! doen gedenken van elk geslacht tot geslacht: daarom, omdat op die wijze Uw lof ook zal doordringen tot andere volken, die nu nog in duisternis en nacht zijn, en zij opgewekt zullen worden hetzelfde te doen, zijn wij er zeker van, daarom zullen U de volken loven eeuwiglijk en altoos1).

Den Koning in Zijne schoonheid te zien is de wens en begeerte van alle Gods kinderen, en wanneer dit aan deze zijde des grafs werkelijk mag gebeuren, dan is het de oprechte begeerte, om den naam van dien Koning en Heere groot te maken. Wie iets van de heerlijkheid van dien Koning kent en ervaart aan zijn hart, zal van Hem niet kunnen zwijgen.

PSALM 46.

TROOST EN VEILIGHEID DER KERK.

Een lied op Alamôth (= maagden), d.i. vrouwen- of sopraanstemmen uit te voeren (Psalm 1), voor den opperzangmeester (Psalm 4: 1), onder de kinderen van Korach (1 Kronieken 31).

De Psalm is, gelijk J. Arnd dien karakteriseert, een schone troost-Psalm, waarin het wonder Gods geprezen wordt, dat Hij Zijn klein hoopje gelovigen beschermt en behoedt in zo groten nood en vervolging, dat men zou zeggen, dit de gehele wereld zou ten ondergaan. Vragen wij nu naar de geschiedkundige aanleiding tot ons lied, dat Luther in het jaar 1529, als hij zich voor den Augsburgsen rijksdag voorbereidde, tot zijn: "Een vaste burg is onze God" (vgl. vs. en 12) omgewerkt heeft, zo zijn de gedachten der uitleggers daarover verdeeld. Sommigen denken aan Josafats overwinning over de Ammonieten en Moabieten in 2 Kronieken 20, aan welke de beide volgende Psalmen (47 en 48) benevens Psalm 83 hun ontstaan te danken hebben. Anderen denken aan de nederlaag van het Assyrische leger, welke het onder Sanherib in het 14de jaar van den koning Hizkia (713 v.C.) voor Jeruzalem leed (2 Koningen 18: 13-19. Jes. 36: 1-37: 36). Aan de eersten sluiten wij ons aan, en bevelen onzen lezers aan, eerst de geschiedenis op de genoemde plaatsen na te lezen, wanneer zij namelijk tot een recht verstaan van den Psalm willen komen, en genot van de lezing willen hebben.

2.

Vs. 2-4. De Psalm begint met ene algemene verklaring van hetgeen God voor Zijn volk is, namelijk ene toevlucht en ene vaste hulp. De gemeente des Heren kan daarom getroost zijns, ook bij het hevigst woeden der elementen. Deze uitspraak is gegrond op de onlangs gemaakte ervaring.

God is ons ene Toevlucht en Sterkte (Psalm 18: 2 vv. Spreuken 18: 10); Hij is krachtelijk

bevonden ene Hulp in benauwdheden.

Daarom zullen wij niet vrezen, al ware het, dat de nood nog hoger steeg, dan dien wij doorgestaan hebben, al veranderde de aarde hare plaats, al schokte de aarde heen en weer, en al werden de bergen verzet in het hart van de zeeën, in de diepte van den Oceaan, uit welken zij bij de schepping verrezen zijn (Genesis 1: 9 vv.).

Laat, gelijk aan het einde der wereld werkelijk geschieden zal (Luk. 21: 25 vv.), hare wateren bruisen, laat ze beroerd worden, zodat zij, door stormen opgezweept, buiten de oevers, treden; laat de bergen daveren door hun verheffing, door de woede der golven! Sela (vgl.Psalm 3: 3), de muziek, die zich hier verheft, bekrachtigt het geloofsvertrouwen der gemeente in zulk ene wilde opgewektheid der elementen.

Op zijne reis naar den rijksdag te Augsburg had de keurvorst Frederik de Wijze, terwijl Jonas, Spalatin en Melanchton hem daarheen vergezelden, Luther, die onder den ban lag, te Coburg achtergelaten. Hier werkte deze in waarheid als Mozes, die met opgehevene handen voor den Heere stond (Exodus 17: 10 vv.) gedurende den harden strijd der zijnen. Veit Dietrich schrijft hieromtrent aan Melanchton: "Er gaat geen dag voorbij, waarop hij niet minstens drie uren, die voor het studeren het geschiktst zijn, voor bidden neemt. Het is mij eens gelakt hem te horen bidden. Welk een geest, welk een geloof in zijne woorden! Hij bidt zo innig als iemand, die met God spreekt, met zoveel vertrouwen en geloof, als door iemand, die met zijnen vader spreekt." Hier zong Luther meermalen het lied, dat naar onzen Psalm door hem is vervaardigd, en dat tot een krijgs- en zegelied der Hervorming geworden is op de eveneens door hem gemaakte wijze (de woorden van het lied, zowel als de tonen der wijze, zegt Winterfeld, geven het levendigste beeld van den man).

Men merkt op, dat Luther meer naar de behoefte van het ogenblik dan naar den klank der woorden onzen tekst heeft overgenomen. Hoe bekend het lied zij, wij kunnen niet nalaten het hier over te nemen: "Een vaste burcht is onze God, Een toevlucht voor de Zijnen! Al drukt nu ‘t leed, al dreigt het lot, Hij doet Zijn hulp verschijnen! De vijand rukt vast aan, Met opgestoken vaan; Hij draagt zijn rusting nog Van gruwel en bedrog, Maar zal als kaf verdwijnen! -Geen aardse macht begeren wij; Die gaat welras verloren! Ons staat de rechte Man ter zij, Dien God ons heeft verkoren. Vraagt gij Zijn naam? Zo weet, Dat Hij de Christus heet. De liev’ling uit Gods schoot, Zijn Zoon en troongenoot..De zege is Hem beschoren! -En grimde ook de open hel ons aan, Met al haar duizendtallen, Toch zal geen vrees ons nederslaan! Toch doen wij ‘t krijgslied schallen. Hoe ook de Satan woedt, Wij staan Hem voet voor voet; Wij tarten zijn geweid; Zijn vonnis is geveld; Eén woord kan hem doen vallen! Gods Woord houdt stand in eeuwigheid; Het zal geen duimbreed wijken! Beef Satan! Hij, die ons geleidt, Zal u de vlag doen strijken! Delf vrouw en kinderen ‘t graf, Neem goed en bloed ons af! Het brengt u geen gewin: Wij gaan ten hemel in, En erven Koninkrijken.".

5.

II. Vs. 5-8. Hierop wordt nader meegedeeld, aan welke aanvallen en gevaren de stad Gods, van de zijde der haar vijandig gezinde, veroveringzuchtige wereld en hare machthebbenden is blootgesteld, maar; zij heeft den stroom der Goddelijke genade met zijne bronnen van vele Goddelijke zegeningen bij zich. "Ja, zij heeft den levenden God in haar midden." Alzo kan zij goedsmoeds blijven ondanks allen uitwendigen nood, de vrees kan slechts een korten nacht bij haar herbergen; hare hulp komt spoedig en plotseling, terwijl rondom haar het rijk der wereld te gronde gaat.

Rondom de stad moge de nood groot worden, de beekjes der rivier, de goddelijke zegeningen, die van den troon der genade uitgaan, door welke zij, als eens Edens hof van den paradijsstroom (Genesis 2: 10) bewaterd wordt, (Psalm 36: 9), zullen verblijden de stad Gods, als enen die geen gevaar te vrezen heeft; zij toch is het heiligdom der woningen des Allerhoogsten, en zo lang de Heere daar woont, kan die stroom der genade niet ophouden te vloeien, en zolang die vloeit kan Gods volk zonder vreze zijn (Jes. 33: 20 vv.).

Voortreffelijk schijnt ons op het eerste gezicht de uitspraak van Horatius (een der voornaamste Romeinse dichters, die in den tijd van 65-9 vóór Chr. leefde en bij den keizer Augustus in groot aanzien stond) toe, over den rechtvaardigen: si fractus illabatur orbis, impavidum feriant ruïnae (al viel de aarde ook in stukken gebroken ineen, zo zullen toch de puinhopen in hem een onverschrokken man ter nederslaan); maar daar zulk een man als hier bezongen wordt, nooit gevonden is, zo doet hij niets dan schertsen. De zielgrootheid daarentegen, gelijk die in onzen Psalm beschreven wordt, steunt alleen op Gods bescherming en de belofte, die Hij den Zijnen gegeven heeft, en overwint op die wijze gemakkelijk den schrik, die alle schepselen met den ondergang bedreigt.

Welke is de rivier, die de stad Gods zal verheugen? God zelf is die rivier, gelijk blijkt uit het volgende: "God is in het midden van haar" (vs. 6). 1. God, de Vader, is de rivier: "Mijn volk heeft twee boosheden gedaan; Mij, den springader des levenden waters, hebben zij verlaten, om zich zelven bakken uit te houwen, gebrokene bakken, die geen water houden" (Jer. 2: 13).
God, de Zoon, is de rivier, de fontein der verlossing: "Te dien dage zal er ene fontein geopend zijn voor het huis David's en voor de inwoners van Jeruzalem tegen de zonde en tegen de onreinheid" (Zach. 13: 1). 3. God, de Geest, is de rivier: "Die in Mij gelooft, gelijkerwijs de Schrift zegt, stromen des levenden waters zullen uit zijnen buik vloeien." (Joh.
38). "Zo wie gedronken zal hebben van het water, dat Ik hem geven zal, dien zal in eeuwigheid niet dorsten, maar het water, dat Ik hem zal geven, zal in hem worden ene fontein van water, springende tot in het eeuwige leven." (Joh. 4: 14). En welke zijn de beekjes van deze rivier? De volmaaktheden Gods, de volheid van Christus, de werken des Geestes en deze lopende in het kanaal van het verbond der belofte.

Geen vijand kan deze beekjes afsnijden van de Kerk van Christus. Zie Jes. 36: 2; 37: 25 vergeleken met 2 Kronieken 32: 2-4. Deze zachtvloeiende maar volle stromen zijn tegenovergesteld aan de bruisende golven van de zee.

En niet slechts een stroom van genade is daar, maar Godzelf, die zich met Zijne tegenwoordigheid aan die woningen verbonden heeft, is in het midden van haar; daarom zij zal niet wankelen; God zal, wanneer zij in nood komt, haar helpen in het aanbreken van den morgenstond, zodat de angst en vrees niet langer dan één nacht toeven kan (Psalm 30: 6. Jes. 14; 37: 36).

De heidenen raasden, gelijk wij het zagen en hoorden van de verbonden volken, de koninkrijken bewogen zich; Hij verhief Zijne stem, de aarde versmolt; verheft Hij Zijne stem, zo is de gehele macht der wereld tot niets opgelost, gelijk sneeuw voor de zon versmelt (Amos 9: 5).

De HEERE der heirscharen, op wiens bevel alle machten zich als krijgsscharen moeten stellen (1 Samuel 1: 3), is met ons; de God van Jakob is ons een hoog vertrek, een zekere burg, die door niemand kan beklommen worden. Sela. (Psalm 3: 3). Neemt dit recht ter harte, opdat het diepe wortels schiete.

9.

III. Vs. 9-12. Het lied keert zich nu tot de gebeurtenis van den laatsten tijd, die zo duidelijk bewezen heeft, dat God aan het woeden der heidenen en aan allen strijd zo plotseling en wonderbaar een einde kan maken, en Zijne stad als onaantastbaar voor de ogen der gehele wereld kan voorstellen, en Zich zelven kan doen erkennen bij de volken der aarde. Het lied gaat tot ene vermaning aan deze over, die tevens waarschuwing en bedreiging is, en sluit met hetzelfde woord, waarmee de tweede afdeling eindigde. Dit woord is de hoofdgedachte van den gehelen Psalm, en de quintessens van hetgeen in de eerste afdeling gezegd is. Het is dan ook het motief van het boven medegedeelde lied van Luther.

Komt, gij allen, die een bewijs van Gods almacht en hulp zien wilt, aanschouwt (2 Kronieken 26) de daden des HEREN, die verwoestingen op aarde aanricht.

Die, daar Hij de tegenpartijen Zijner stad vernietigt en hen steeds meer tot het heerlijk doel hunner roeping leidt, de oorlogen, aan welke Hij geen behagen heeft, ten minste niet aan die tegen Zijn volk, doet ophouden 1), Jes. 2: 4; 9: 5; 54: 16 vv.), tot aan het einde der aarde, den boog verbreekt, en de spies aan twee slaat, de wagens met vuur verbrandt, (Psalm 76: 4).

Het wil te kennen geven, dat Zijn hoog bestuur zich ook uitstrekt over oorlog en vrede. Voor zover de krijg een werk van hartstocht en nijd is, heeft de Heere geen lust in den krijg. Voor zoveel willekeurig geweld en hebzucht de plannen smeedt, heeft de Geest des Heren een afkeer van het gewoel der volken. En onder de beloften en de zegeningen van Zijn genaderijk is deze niet een geringe, dat de zwaarden tot spaden en de spiesen tot sikkelen worden bereid. En toch, Hij heeft Zijne voorzienige hand in den krijg en in den vrede. Het hart der koningen is in die hand en de Machtige leidt het als waterbeken, ook als het geldt de gedachten, die naar het slagveld wijzen.

Laat af, zo spreekt Hij, die voor Zijn volk heeft gestreden en ook nu voor hen spreekt tot de volken, die zich zouden willen verheffen (Psalm 68: 31). Laat af van alle vijandige ondernemingen tegen Mijn volk, en weet, dat ik God ben 1), de alleen waarachtige God, tegen wie Gij niets vermocht; Ik zal verhoogd worden, in Mijne verhevenheid en onverwinnelijkheid erkend worden onder de heidenen; Ik zal verhoogd worden op de aarde; daarom heb Ik hier duidelijk zonder uitwendige wapenen voor Mijn volk gestreden en het Zijnen verdrukkers onmogelijk gemaakt hun bedoelingen verder na te jagen.

Hier spreekt de Heere door Zijn knecht, om volken en personen te dringen hem te erkennen als den geheel enigen Opperheer, die heerst over alles, die regeert over alles wat bestaat. Mensen mogen de stoutste voornemens koesteren, maar een wenk van den Almachtige, één uiting van Zijn wil..en God, de Heere, toont het, dat Hij troont boven alles, dat Zijn raad zal bestaan en Hij al Zijn welbehagen zal doen. De Ammonieten en de Moabieten mogen plannen beramen, om het volk Gods te verdrijven uit de landpalen Israël's, om bezit te nemen van het aan Israël geschonken land, de Heere zal hun tonen, dat Hij God is, en dat Hij al de woelingen en plannen van de vijanden van Zijn volk belacht. Zonder macht van wapenen zal Hij aan Zijn volk de overwinning geven.

De HEERE der heirscharen, zo roemt Gods volk nog eens (vs. 8), is met ons; de God van Jakob is ons een hoog vertrek. Sela. (Psalm 3: 3).

Wij moeten bij dergelijke Psalmen niet alleen denken aan hetgeen God reeds in vorige tijden gedaan heeft of ook ons zelven heeft laten zien, maar altijd een blik slaan in hetgeen nog in Gods schatkamers bewaard is. Er is nog veel te wachten, aardbeving, hagel, bruisen der zee, omstorten van bergen, (Openbaring 16: 18 vv.) menige krijg en woeden der volken tegen den Heere en Zijnen Gezalfde (Openbaring 19: 19 vv), God zal daarin nog verheerlijkt worden, er zal bij vele mensen verschrikking, benauwdheid en vergaan van vreze zijn. Bidt, dat gij waardig geacht moogt worden, om dit alles te ontvlieden en te staan voor den Zoon des mensen!.

PSALM 47.

VAN CHRISTUS HEMELVAART.

Een Psalm (Psalm 3: 1) voor den opperzangmeester (Psalm 4: 1), onder de kinderen van Korach. (1 Kronieken 25: 31).

Deze Psalm ziet eveneens op de gebeurtenis van de overwinning van Josafat over de verenigde naburige volken, de Moabieten, Ammonieten en Maonieten, die Gods volk uit het land Zijner erve dachten te verdrijven en zich zelve daarin te vestigen (2 Kronieken 20: 1 vv. 20.1). Het was ene overwinning zonder strijd, een triomf zonder zwaardslag van de zijde van Josafat en van zijn volk. Des te duidelijker was het ene overwinning van Jehova zelven en het dal des lofs, waar hij verheerlijkt werd, werd nu tot de plaats, van waar de Heere, na de verlossing Zijns volks volbracht te hebben, en onder het gejubel der Levitische koren, als het ware Zijne hemelvaart hield. (2 Kronieken 20: 26). Daarin ligt iets typisch en profetisch ten

opzichte der toekomstige hemelvaart van Christus, de schone, door sterke vreugde bewogen Psalm, die aan de ene zijde met volle recht, als van het lofdal uit, gezongen kan verklaard worden, draagt aan de andere zijde zo beslist een profetisch-Messiaans karakter, dat hij in zijne gehele diepte eerst van den berg der hemelvaart kan begrepen worden. Geluk hij nu voor de Christenen een: "Christus voer ten hemel" is, zo heeft de Joodse synagoge hem tot een Nieuwjaars-Psalm gekozen.

2.

Vs. 2-5. Eerst worden alle volken der aarde, dus de heidenen tot vrolijken lof voor den Heere opgewekt; want Hij is een hoog verheven en ontzaglijk God, de almachtige beheerser der gehele aarde. Als zodanig heeft Hij Zich duidelijk in de genoemde daadzaak betoond, die tot ene getuigenis dient, dat, gelijk Hem aan de ene zijde het heilige land, de erve Zijns volks ter harte gaat, Hij ook aan de andere zijde slechts daarom vooreerst Israël's God geworden is, om ten laatste de God van alle volkeren te worden.

Al gij volken! klapt in de hand, in vrolijkheid des harten, in plaats van te vrezen (2 Kronieken 20: 29); juicht Gode met ene stem van vreugdegezang, als enen Koning, dien gij huldigen moet (1 Samuel 10: 24. 2 Koningen 11: 12).

Want de HEERE, de Allerhoogste (Psalm 78: 56), is vreselijk, een voorwerp van schrik, voor wie men in diepen eerbied te vrezen heeft (Psalm 76: 8), een groot Koning over de ganse aarde, en niet alleen over Israël, en diens land, hoewel hier het middelpunt Zijner heerschappij is.

Hij brengt, daar Hij ze steeds meer onderwerpt, waarvoor de zo even behaalde overwinning een heerlijk bewijs is, de volken onder ons, en de natiën onder onze voeten, wat voor hen iets bitters moge hebben; maar de bittere schaal houdt een zoete kern in zich.

Hiermede wordt bedoeld, dat de heidenen leerlingen zullen zijn en de Joden onderwijzers, want te zitten onder of aan de voeten wordt in de Schrift gebezigd voor leren. (Hand. 22: 3).

Hij verkiest voor ons onze erfenis, het heilige land, dat wij bewonen, daar Hij ons beschermt tegen elke poging om het ons te ontroven (Psalm 83: 5 en 13. 2 Kronieken 20: 23), de heerlijkheid van Jakob, dien Hij heeft liefgehad, dit land, waarop het volk der goddelijke liefde als op ene bijzondere genadegift roemen kan. Sela (zie Psalm 3: 3). De muziek drukt hier op de stelling, die zo heerlijk door de ervaring bevestigd is haar zegel.

Wat nu aan Israël geschiedt, zou terecht voor de gehele wereld een voorwerp van levendige vreugde zijn, want ook zij, wie het in de eerste plaats geen heil aanbrengt, hebben toch daar in ene daadzakelijke belofte daarvan, een onderpand van het heil, dat in de toekomst zal toegedeeld worden. Toont het Gods grootheid, zo openbaart het ook, wat de heiden in de toekomst aan dezen God zal hebben.

God vaart nu, nadat Hij te voren van den hemel neerkwam, en met heerlijke daden der verlossing Zijn volk gezegend heeft (2 Kronieken 20: 22 vv.), weer op met gejuich 1), onder het dankend gejubel van Israël, dat Hem het lofoffer der lippen brengt (2 Kronieken 20: 26); de HEERE, nadat Hij Zijne verbondstrouw op nieuw door daden van almacht en liefde bewezen heeft, met geklank der bazuin, onder het helder geklank der hoornen, die de zege verkondigen.

Er wordt hier gezinspeeld op het oude gebruik onder de Wet, want dewijl het geklank der bazuin placht aangewend te worden, om de heilige samenkomsten luister bij te zetten, zegt de Profeet, dat God opvoer, wanneer de bazuinen het volk vermaanden en opwekten, om Zijn macht groot te maken. Ondertussen is het niet twijfelachtig, of onder die schaduwachtige ceremonie heeft de Profeet een ander opvaren willen aanduiden, n.l. hoe Christus boven alle hemelen opgestegen, over de gehele wereld de regering heeft aanvaard, en, bekleed met hemelse kracht, alle trotsheid en hoogheid heeft onderworpen.

Psalmzingt Gode, Gij kinderen van Juda, opdat de feesttonen van dezen dag een eindelozen en grenzelozen nagalm verkrijgen door uw gehele verdere leven, psalmzingt! psalmzingt onzen Koning, die Zich zelven verheerlijkt heeft (Jes. 12: 5), psalmzingt, opdat Zijn roem door de gehele wereld klinke.

Want God, dat is uit deze gebeurtenis weer duidelijk gebleken (vs. 3), is een Koning der ganse aarde1), daarom moeten alle landen van Zijne eer vervuld worden (Psalm 72: 19); psalmzingt met ene onderwijzing 2), een gezang, een uitnemend lied (Hebr. Maskil vgl. 1 Kronieken 25: 31).

Blijdschap moeten wij in ons hebben, hoe donker het rondom ons zij. Soms kan het ons toeschijnen, als werd onze tijd hoe langer hoe meer een tijd vóór den storm: zwaar, drukkend, verstikkend. Men weet niet wat er komen zal. Maar God is een Koning der ganse aarde. Ja, het einddoel van alles is, dat God als Koning Zich zichtbaar in heerlijkheid zal openbaren. God is een koning der ganse aarde.

Wij moeten God prijzen met ene onderwijzing, wij moeten verstaan waarom en om wat redenen wij Hem prijzen. Dit is een regel van het Godsrijk, (1 Kor. 14: 15) zingen met den geest en ook met het verstand; het is alleen met het hart, dat wij melodie voor den Heere maken (Efeziers 5: 19) Het is gene aangename dienst, indien het gene redelijke dienst is. Wij moeten God prijzen, als die verlangen, dat ook anderen Gods heerlijke volmaaktheden verstaan en begeren hen te onderwijzen in Zijnen lof.

De hoofdgedachte van dat lied en van die onderwijzing zijn deze: God regeert over de heidenen; God zit, nadat Hij neergekomen is om door vernietiging der vijanden Zich als Koning der heidenen te doen erkennen, op den troon Zijner heiligheid 1), om de gehele wereld ook werkelijk aan Zijne heerschappij te onderwerpen.

De troon moet hier niet gedacht worden te Jeruzalem te zijn in den heiligen tempel zoals sommigen willen, hoewel ook daar de Heere God gezegd wordt Zijn troon te hebben

opgericht, maar de dichter denkt hier aan den hemel, waarin de Heere Zijn troon heeft, en vanwaar Hij zegevierend heerst over alle Zijne vijanden, vanwaar uit Hij de wereld aan Zich onderwerpt. Wij weten, dat dit in Christus is en wordt verzekerd, die alle vijanden Gods zal onderwerpen, totdat Hij het Koninkrijk den Vader zal hebben overgegeven, opdat God zij alles in allen.

Als dat doel bereikt is, dan zal het zijn: De edelen der volken, en met hen de volken zelf, zijn verzameld tot één volk, het is het volk van den God van Abraham, een volk van gelovigen, een volk dat in Israël's volksgemeenschap is ingelijfd; want de schilden der aarde zijn Godes 1), de bestuurders, de hoofden der vorsten, die voor de volken zijn als schilden voor de krijgslieden (Hos. 4: 18), zijn des Heren en hem volgen de onderhorigen. Hij, de Heere is zeer verheven 2)!

Wat betreft, "dat de schilden der aarde Godes zijn," velen verstaan dit, van de vorsten. En ik beken wel, dat we deze metaphora meermalen in de Schrift ontmoeten. Vervolgens schijnt dit niet slecht met het verband van den zin overeen te komen, alsof de Profeet gezegd heeft, dat de aanzienlijken der wereld, naar de beslissing Gods in Zijn Kerk zijn ingezet, dewijl Hij ook door hen regeert. De zin is echter eenvoudiger, dat, dewijl de wereld beschermd en bewaard wordt door één God, met recht zulk een verhevenheid met verwondering wordt erkend, welke tot zulk een uitgestrekte bewaring voldoende is. Want daarom spreekt hij van schilden in het meervoud, dewijl in de verschillende en bijkans ontelbare gevaren, die voortdurend de wereld bedreigen op elk gebied, het noodzakelijk is, dat de meervoudige Voorzienigheid Gods als zo vele schilden, moet tussen beide komen.

Anderen zijn er, die schilden opvatten in den zin van de aanzienlijken en groten der aarde, en met hen verenigen wij ons het liefst. Zodat schild dan staat voor hen, die zich van een schild bedienen. In plaats echter van tegen God op te staan en Zijne vijanden te zijn, zijn zij Hem door vrije gunst en genade dierbaar geworden, Zijn eigendom, zodat Hij Zich van hen, ten behoeve van Zijn Koninkrijk bedient, om dit te dienen.

De ware, laatste overwinning van Jehova bestaat niet in bloedige onderwerping en doffe nederstorting, maar in omkering van de harten der volken tot blijde aanbidding. Israël, welks God de Heere slechts daarom geworden is, om aller volkeren God te worden, verlangt, dat dit doel Zijner verkiezing bereikt worde.

Dan zal het zijn ene kudde onder een Herder. De menigvuldige stammen van verworpen heidenen zullen zich vergaderen om de kruisbanier van den Messias; de verstrooide en verachte nakomelingschap van Abraham zal zich bekeren en leven; de kerk gelukkig en getooid in de duizendjarige heerlijkheid en schoonheid, zal de heerlijkheid beschouwen en den lof uitspreken van Hem, die haar heeft bedekt met het kleed Zijner gerechtigheid en die haar heeft versierd met de klederen der verlossing.

Wij mogen niet vergeten het gevolg van de Messias verhoging aan de rechterhand der Majesteit in de hemelen. Gedurig is het de vreugde van Profeten en Apostelen om te vertoeven bij de omkering der volken tot het Evangelie van Christus.

Heere! is het niet Uw roem en Uw behagen om Israël bekering en vergeving der zonden te schenken, nu Gij verhoogd zijt als Vorst en Zaligmaker. Heere! bestuur Gij in ons en voor ons. Schenk ons en uwe gehele Kerk al de zegeningen van Uw koninkrijk van genade hier en heerlijkheid hierna. Richt Uw Koninkrijk op in onze harten. Neem elke gedachte gevangen tot de gehoorzaamheid van Christus. Bedwing alzo zacht al de krachten en vermogens der zielen van Uwe gekochten in heilige liefde en vreze, en in welbehagen in U. Dat prijzen van U met onderwijzing ga uit van ieder hart, beide hier en voor eeuwig tot U, den god onzer verlossing.

Overheidspersonen worden gezegd het zwaard te dragen, niet dat zij zwaarden zijn, zij worden gezegd schilden te zijn, niet schilden te dragen. Dit wijst aan, dat beschermen en bewaren meer hun ambt is dan straffen.

PSALM 48.

VOORAFBEELDING DER CHRISTELIJKE KERK.

Een lied, een Psalm een geestelijk loflied, om door snarenspel begeleid te worden (1 Kronieken 26: 31), voor de kinderen van Korach.

Deze Psalm is een tweede danklied der gemeente voor de zo wonderbaar verkregene overwinning over de verenigden Ammonieten, Moabieten en Maonieten, die haar bestaan in gevaar brachten. Het is vervaardigd om in Jeruzalems tempel gezongen te worden, nadat men daar onder muziek ingetrokken was. (2 Kronieken 20: 28). Bij den godsdienst van den tweeden tempel werd hij, even als Psalm 24 op Zondag, tot besluit van het morgenoffer op Maandag gebruikt. (Numeri 28: 8 Aan).

2.

Vs. 2-9. Voordat de zanger op het eigenlijke onderwerp van zijn lied, op de goddelijke bewaring der heilige stad in het grote gevaar, dat voor weinige dagen dreigde, komt, prijst hij vooraf de waardigheid en hoogheid van Jeruzalem, en roemt hij de heerlijkheid van den groten Koning, wiens zetel het is. Vervolgens vermeldt hij de gebeurtenis van den laatsten tijd, hoe de vijandige koningen onder elkaar bepaald hadden, Jeruzalem te nemen, maar slechts in hare nabijheid gekomen waren, om de stad van verre te zien en van schrik weg te vluchten. Deze gebeurtenis stelt hij voor als ene, in welke de geschiedenissen van den vroegeren tijd weer opleefden, en door welke de onvergankelijkheid der heilige stad op nieuw openbaar was geworden.

De HEERE is groot en zeer te prijzen, in de stad onzes Gods, op den berg Zijner heiligheid, waar Hij Zijnen zetel heeft, en waar Hem lof betaald wordt.

Schoon van gelegenheid 1), ene vreugde der ganse aarde, des mensen lands (Klaagt. 2: 15. Ezechiël. 16: 14), is de berg Zion, met den Davidsburg, dien het op zijnen rug draagt (2 Samuel 5: 9 vv.), en schoon is hij vooral om der wille van Hem, die uit David’s geslacht zal voortkomen (Jes. 4: 2; 11: 1) aan de zijden van het noorden; dit maakt Jeruzalem tot de stad

des groten Konings, de tempelberg met de woning van Hem, die de Koning der koningen en de Heer der heren is (Jes. 31: 9. MATTHEUS. 5: 35).

Hieronymus en naar hem Luther nemen dit woord op in de betekenis. die het in ‘t Chaldeeuws heeft en vertalen: "De berg Zion is als een schone spruit." Anderen daarentegen gelijk de Wette vertalen het: "Schoon door verheffing."

De vertaling van een schone verhevenheid, achten we nog beter. Men moet de woorden "aan de zijde van het Noorden" er onmiddellijk mede verbinden, dewijl de Moriaheuvel noordelijk lag. Voor den dichter was juist dit gedeelte des bergs zo schoon in heerlijkheid dewijl God zich er openbaarde als een God van genade. Daarom was Jeruzalem de stad des groten konings, die in rechtvaardige gerechtigheid en zachtmoedige goedertierenheid heerst.

God is onder het welvarende volk in hare paleizen, want in Jeruzalem zijn gene hutten, hare bewoners zijn een koninklijk heiligdom; Hij is er bekend voor een hoog vertrek, ene ontoegankelijke en onbedwingbare vesting, ene veilige bescherming.

Wij eren geen onbekenden God. Wij kennen Hem als ene toevlucht in droefheid, wij hebben Hem als zodanig lief en snellen tot Hem in tijd van nood. Al werden wij koningen en al werden onze huizen paleizen, wij kannen niet vertrouwen op ons zelven, maar wij bouwen op den Heere, onzen Beschermer, wiens welbekende macht ons bolwerk is.

Jeruzalem is hier, gelijk overal in de H. Schrift, niet slechts een voorbeeld van de Kerk des N. Testaments, maar tevens het historisch geestelijk uitgangspunt, de bron, waaruit alle geestelijk heil in den Messias voor de ganse wereld zou vloeien. Zie Jes. 2: 2-3. Micha 4: 1-5. Psalm 87. Vergelijk met Hand.1: 8.

Want ziet, de koningen van die volken, die in 2 Kronieken 20: 1 vv. genoemd zijn, waren vergaderd, hadden zich verenigd, om de heilige stad ten onder te brengen (Psalm 83: 4 vv.); zij waren te zamen doorgetogen, doorgedrongen tot in de nabijheid der stad, zodat een groot gevaar baar dreigde (2 Kronieken 20: 2).

Gelijk zij het zagen 1), alzo waren zij verwonderd van wege de waarde en heerlijkheid der stad; zij werden verschrikt, toen zij haar zagen, zij haastten zich weg door ene dadelijke vlucht.

De koningen met hun volken kwamen tot dicht in de nabijheid van Jeruzalem, in de woestijn van het ongeveer drie uren van de stad verwijderde Thekoa (2 Kronieken 20: 20), hetwelk een ver uitzicht, vooral ook op den omtrek van Jeruzalem geeft (2 Samuel 2: 1 Aanm).

Gelijk zij het zagen 1), alzo waren zij verwonderd van wege de waarde en heerlijkheid der stad; zij werden verschrikt, toen zij haar zagen, zij haastten zich weg door ene dadelijke vlucht.

De koningen met hun volken kwamen tot dicht in de nabijheid van Jeruzalem, in de woestijn van het ongeveer drie uren van de stad verwijderde Thekoa (2 Kronieken 20: 20), hetwelk een ver uitzicht, vooral ook op den omtrek van Jeruzalem geeft (2 Samuel 2: 1 Aanm).

Beving greep hen aldaar aan, smart als van ene barende vrouw (Jes. 33: 14).

Onlusten in het bondgenootschappelijk leger veroorzaakten de vlucht en verwoesting. Maar het was, alsof zij bij het gezicht van Jeruzalem door den schrik waren in het hart gegrepen. Ene dichterlijke versiering.

Het gezegde van Ceasar is bekend: Ik kwam, zag en overwon, waarin hij de gemakkelijkheid na de Egyptische overwinning aanduide. De Profeet zegt hier het tegendeel, dat de goddelozen alleen bij het gezicht der stad verschrikt waren, alsof God door de gloed van Zijge heerlijkheid hun ogen had verblind.

Met enen oostewind (Job 27: 21. Jes. 27: 8), zo gevaarlijk in de Middellandse zee, verbreekt Gij de grote voor verre vaart bestemde schepen (1 Koningen 10: 22) van Tarsis, alzo slingert Gij met geringe moeite de ontzettendste macht, die zich tegen Uwe stad verheft ter neer (Jes. 33: 21).

De in 2 Kronieken 20: 1 vv. en 22 vv. medegedeelde gebeurtenissen zijn hier in dichterlijken vorm naar de wijze der profeten geschilderd. Tevens is hier gedoeld op de vernieling der Tartessische vloot te Ezeon Geber, die om handel te drijven door Jósafat in vereniging met Ahazia van Israël uitgerust was (1 Koningen 22: 49).

Niets in de natuur kan juister de vernietiging van het heidendom door den Geest des Evangelies afbeelden, dan de schipbreuk van ene vloot in een hevigen storm. Beide zijn veroorzaakt door de grote macht van God.

Gelijk wij uit de overlevering van den voortijd gehoord hadden, alzo hebben wij nu door eigene ervaring bevestigd (Job 42: 5) gezien in de stad des HEREN der heirscharen, in de stad onzes Gods; God zal haar bevestigen tot in eeuwigheid 1). Sela (Psalm 3: 3).

Het verwoeste Jeruzalem, merkt hier Hengstenberg op ter rechtvaardiging van dit "tot in eeuwigheid," is niet hetgeen de zanger bedoelt; het is slechts het te niet gaande lichaam." Dat is niet juist. Het is waar, dat het Jeruzalem in de Nieuw-Testamentische gemeente naar zijn eigenlijk inwendig wezen zijn voortdurend voortbestaan heeft; maar het is ook waar, dat zijn tijdelijk verleden worden in den tijd der heidenen (Luk. 21: 24) de belofte Gods evenmin opheft als Israël’s tijdelijke verstoting, zijne verkiezing (Rom. 11). De heilige stad gaat niet weer onder zonder op te staan.

Gelijk wij uit de overlevering van den voortijd gehoord hadden, alzo hebben wij nu door eigene ervaring bevestigd (Job 42: 5) gezien in de stad des HEREN der heirscharen, in de stad onzes Gods; God zal haar bevestigen tot in eeuwigheid 1). Sela (Psalm 3: 3).

Het verwoeste Jeruzalem, merkt hier Hengstenberg op ter rechtvaardiging van dit "tot in eeuwigheid," is niet hetgeen de zanger bedoelt; het is slechts het te niet gaande lichaam." Dat is niet juist. Het is waar, dat het Jeruzalem in de Nieuw-Testamentische gemeente naar zijn eigenlijk inwendig wezen zijn voortdurend voortbestaan heeft; maar het is ook waar, dat zijn tijdelijk verleden worden in den tijd der heidenen (Luk. 21: 24) de belofte Gods evenmin opheft als Israël's tijdelijke verstoting, zijne verkiezing (Rom. 11). De heilige stad gaat niet weer onder zonder op te staan.

10.

II. Vs. 10-15. Hierop laat de zanger een vrolijk danklied horen tot Gods lof, die het wachten der rechtvaardigen tot vreugde liet worden, hij besluit met ene oproeping aan diegenen, welke weer in den tempel vergaderd zijn, de stad van alle zijden rond te gaan en haar in alle delen te bezichtigen, om zich te overtuigen, dat zij ongedeerd gebleven is, en om de bekendmaking van Gods eeuwige leiding, onder welke zij staat, tot het laatste nageslacht te brengen.

O God! wij gedenken nu Uwer weldadigheid, in het midden Uws tempels, want bij Uwe grote daden in vroegere dagen hebt Gij nieuwe gevoegd in de ons geschonkene zege.

Daarvoor betaamt ons lof en dank. Gelijk Uw naam is, O God!, dien Gij verkregen hebt door Uwe grote daden, die heerlijk en verre verbreid is geworden (Exodus 15: 4 vv. Jozua 2: vv.),alzo is Uw roem, dien Gij U door Uwe laatste wonderdaad verschaft hebt (2 Kronieken 29) tot aan de einden der aarde; Uwe rechterhand, waarmee Gij allen dingen bestuurt en Uw volk helpt, waar het nodig is, is vol van gerechtigheid 1), wrekende naar de ene en zegenende naar de andere zijde (Psalm 35: 28).

Uw scepter en Uw zwaard, Uw regeren en Uwe wraak zijn te zamen rechtvaardig. Uwe hand is nooit werkeloos, maar vol van kracht, goedheid en billijkheid. Noch de vromen, noch de zondaars zullen bevinden, dat des Heren handen werkeloos neerhangen. In beide gevallen zal Hij rechtvaardigheid bewijzen. Voor den enen zal Hij door Jezus rechtvaardig zijn tot vergeving, voor den anderen rechtvaardig ter verdoemenis.

De gerechtigheid Gods moet ook hier genomen worden voor Zijn trouw, welke Hij in het beschermen der Zijnen betoont, waardoor een onschatbare troost tot ons komt, omdat Hij in het zorgen voor ons heil als den Rechtvaardige wil erkend worden. Wij vatten nu den zin van den Profeet zo op, dat de naam der valse goden door de monden der mensen verbreid wordt zonder grond en zonder ware verdienste; Israël staat echter in ene andere betrekking tot God, dewijl waarheen ook Zijn gerucht is doorgedrongen, allen verstaan, dat Hij is de bevrijder van Zijn volk, die de hoop en de gebeden der Zijnen niet teleurstelt, noch hen in ellende laat zuchten.

Gij kinderen van Juda! gaat rondom Zion, en omringt haar, telt hare torens 1), gij zult u overtuigen, dat er niet een ontbreekt.

Israël heeft het ondervonden, dat het werk des Heren een volkomen werk is, maar de dichter wil nu ook dat het gezien worde, dat men er zich van overtuige. Geen toren wordt er gemist, geen paleis is verwoest, geen vesting is genomen of gesloopt. Gelijk de Heere in vroegere dagen Zich gedurig als de Rotssteen en het Schild van Zijn volk had geopenbaard, zo ook nu. En daarom nu, dit feit mag niet voor het volgende geslacht verborgen blijven. Ook de nakomelingschap moet het weten, welk een machtig God het volk der belofte heeft, opdat uit de geschiedenis van vroeger het geslacht van later zich zou kunnen sterken in den Heere, zijn God.

Zet uw hart op hare vesting, terwijl gij haar nauwkeurig beschouwt; beschouwt onderscheidenlijk, één voor één, hare paleizen; gij zult zien, dat aan de heilige stad geen haar gekrenkt is, zij staat uit- en inwendig ongeschonden daar! Neemt dat ter harte, gij die te voren zo vol angst en zorgen waart (Psalm 83: 2 vv.), opdat gij het aan het navolgend geslacht vertelt.

De verlossing door Christus, Zijne gerechtigheid, Zijne offerande en voldoening heeft God gesteld tot wallen en bolwerken, en zij maken de stad en de Kerk onoverwinnelijk (Jes. 26: 1). Alzo is de Geest van God met Zijne werken en invloeden, welke een standaard zijn tegen des vijands tegenstand en vervolging, als Hij in Zijne kerk en Zijn volk is, meerder dan die in de wereld is (Jes. 59: 19. 1 Joh. 4: 4). Sommigen verklaren de woorden: "Zet uw hart op hare vesting" van Christus die de sterkte is van den arme en behoeftige in zijne droefheid, de sterkte van hun harten, van hun leven, en van hun zaligheid, en de veiligheid der Kerk.

Want deze God, die zo wonderbaar helpen en zo machtig beschermen kan, is onze God eeuwiglijk en altoos, dien wij nooit kunnen verliezen; Hij zal ons geleiden tot den dood toe 1).

God wil ons leiden tot geluk aan de andere zijde des doods, tot een leven, waarin geen dood meer zal zijn. Indien wij den Heere tot onzen God nemen, zo zal Hij ons veilig leiden tot den dood, door den dood, en boven den dood.

De opwekking om Zion met opmerkzaamheid en vlijtig te beschouwen, geeft aan de Kerk des Heren ene vingerwijzing. Men beschouwt ook nog wel heden de Kerk, maar met welk doel en met welke ogen? Meer om wegens hare vlekken en rimpels den tegenzin tegen Zion te vermeerderen en verdrietig en traag in ‘s Heren werk te worden, dan om Zions schoonheid te zien en daarover vrolijk en dankbaar, wakker en getrouw in het werk des Heren te worden.

Zo spreekt het geloof. Dit is de slotsom, waartoe het levend geloof komt, als het de trouwe Gods niet alleen ziet, maar ook in waarheid leert toepassen op eigen wegen. Het is het Amen op de belofte, maar ook het zich vastklemmen aan den Heere, als ziende den Onzienlijke. Tot den dood, d.w.z. over dood en graf heen. In dit en in het volgend leven.

PSALM 49.

LERING EN VERTROOSTING TEGEN HET GELUK DER GODDELOZEN.

Een Psalm voor den opperzangmeester (1 Kronieken 25: 31), onder de kinderen van Korach (Psalm 42: 1).

Volgens het bij 1 Koningen 10: 29 uitgesproken vermoeden, behoort deze Psalm in den tijd van Salomo, en geselt hij op gelijke wijze het drijven der goddelozen van dien tijd, als Psalm 14 en 36, ten opzichte van David's tijd dit doen. De veelbelovende toon van het begin, herinnert sterk aan de redenen van Elihu in het Boek Job (Hoofdstuk 33: 1 vv., 34: 2 vv.

2.

Vs. 2-5. De zanger is bevestigd en heeft aanvechtingen doorstaan, door de overmoedige gerustheid van de welvarende kinderen dezer wereld; maar de zaak is opgelost; de strijd is beslist, nu zingt hij voor de gehele wereld, wat God hem in zijne ziel geopenbaard heeft, en roept allen zonder uitzondering, op om naar deze moorden te luisteren.

Hoort dit, wat ik zeggen zal, alle gij volken der aarde! neemt ter ore, alle inwoners der wereld.

Zowel (Jes. 27: 1) slechten, geringen, als aanzienlijken 1) (Psalm 4: 3), te zamen rijk en arm! 2)

In den grondtekst komt duidelijk uit, dat onder slechten moeten verstaan worden, de onaanzienlijken en onder aanzienlijken degenen, die van voornamen huize zijn. De dichter spreekt derhalve zowel rijken als armen, armen als rijken aan, om naar hem te luisteren, opdat zij de ware wijsheid zullen betrachten.

Wat de zanger wil zeggen, gaat alle mensen aan zonder onderscheid van land en stand, van rang en vermogen; zijn thema is een gewoon menselijk, en dient hogen en rijken tot waarschuwing, nederigen en armen tot troost.

Mijn mond zal enkel wijsheid spreken, niet slechts ene volheid van wijze lessen, maar de wijsheid zelf in haar wezen, en de overdenking mijns harten zal vol verstand zijn.

a) Ik zal mijn oor neigen tot ene spreuk, van levenswijsheid, bij welke ik zelf, die haar uitspreek, mij gedraag als een leergierig leerling van de wijsheid, die van boven is (Jak. 3: 17); ik zal mijne verborgene rede 1), mijne rede, die ene gewichtige, moeilijk te doorgronden zaak tot inhoud heeft, openen op de harp, ik zal haar in een lied ontvouwen en de gehele diepte in mijn door den Geest Gods aangeraakt hart uitgieten.

Psalm 78: 2. MATTHEUS. 13: 35

Wat hij een verborgenheid noemt, betekent eigenlijk een raadsel, evenwel geen gemeen raadsel, maar een verborgenheid, die de menselijke rede niet kan openbaren, die ons verlegen doet staan tenzij God ons hare oplossing geeft. Dit heeft God gedaan, en daarom wil hij de tolk Gods zijn, en dit raadsel ook voor anderen, voor de ganse mensheid openen. Hij kan niet

nalaten te spreken, wat God hem geopenbaard heeft, en wat zijn eigen ziele tot rust heeft gebracht; hij heeft geloofd, daarom spreekt hij.

Anders begonnen de Psalmen met bidden, loven en danken; wanneer het Psalmen ter onderwijzing zijn, dadelijk met de zaak zelf; hier gaat eerst ene vermaning tot opmerkzaamheid vooraf en ene opwekkende heen wijzing naar het goede woord, dat moet gesproken worden; het is duidelijk, dat dit met het doel geschied is, om het gewicht van het volgende duidelijk in het licht te stellen.

Werd het hier behandelde probleem vals opgelost, zo moest alle godsvrucht in elkaar storten.

Men ziet, het is ook den zanger dikwijls bang geworden, wanneer de goddelozen om hem heen machtig werden; alzo behoeft een ander zich niet te schamen, wanneer het hem eveneens gaat. Maar de zanger wijst zich zelven terecht met de uitspraak van God, die hij als ene sprake Gods in zijn hart vernomen heeft; zo moge nu ook ieder ander zich zelven terecht wijzen door het woord van God en wel met dezelfden troost, waarmee zich de zanger getroost heeft.

6.

II. Vs. 6-16. De profeet gaat nu tot de onderwijzing zelf over namelijk dat de kinderen Gods niet bovenmate verontrust moeten worden door het ongeluk, wanneer de goddelozen hen misdadig verdrukken en hen naar hunnen wens van alle zijden ingesloten houden, omdat namelijk de Heere, hoewel hij Zich houdt alsof Hij rust, toch niet slaapt in den hemel, maar alleen Zijne gerichten tot den geschikten tijd uitstelt.

Waarom 1), zo spreke met mij ieder vrome, die weet dat hij een kind van God is, zou ik vrezen in kwade dagen, als de ongerechtigen, die op de hielen zijn, mij omringen en mij op allerlei wijze zoeken te onderdrukken?

Die van rijke zondaars iets te lijden hebben, behoeven niet te vrezen, want de macht en de pracht hunner onderdrukkers snelt den ondergang tegemoet.

Aangaande degenen, die op hun goed vertrouwen, en op de veelheid huns rijksdoms roemen 1), menende dat zulk een bevoorrechte stand hun het recht verleent, tot alle geweld tegen armen en ellendigen (Psalm 52: 9).

Hier worden bedoeld degenen, die niet rijk zijn in God, maar den rijken dwaas gelijk zijn, die met God niet rekenen. Het zijn degenen, die van hun hoge positie en van den rijkdom, die hun geschonken is, misbruik maken, om den arme en ellendige, in elk geval, die op dit ogenblik in ellende verkeert, te verdrukken en te verschoppen.

De dichter wil er op wijzen, dat al wat de wereld op levert, niet genoegzaam is, om van het geweld des doods te bevrijden, om den dood, de bezoldiging der zonde, af te kopen, om de schuld te betalen, de schuld der zonde, tegen de rechtvaardigheid Gods.

Wat zouden zij voor reden hebben, om op hunnen rijkdom zich te verheffen, als beschermde die hen tegen de macht des doods en Gods gericht! Niemand van hen zal, wanneer het stervensuur komt, zijnen broeder immermeer kunnen verlossen, al wilden zij nog zoveel geld en goed daarvoor geven; hij zal Gode zijn rantsoen niet kunnen geven, gene betaling kunnen doen, ten einde den dood af te wenden; het dierbaarste dat zij hebben, den vriend moeten zij overgeven, hij is niet terug te kopen vooral ‘t goed der wereld van den dood.

Een koningslosgeld zou niet baten, een Monte Rosa van robijnen, een Amerika van zilver, ene wereld van goud, ene zon van diamanten zouden veracht worden. O, gij pochers! denkt gij ons te verschrikken met uwe wereldse rijkdommen, gaat heen en maakt eerst den dood bevreesd, voordat gij mensen bedreigt, in wie onsterfelijkheid en leven is.

(Want de verlossing hunner ziel is te kostelijk, is te duur dan dat zilver en goud iets zouden kunnen uitrichten, en zal in eeuwigheid ophouden, die een ander zou zoeken los te maken, zou het in eeuwigheid niet kunnen voldoen.

Hij, die dien prijs zou willen betalen, brengt het niet daartoe, dat hij ook voortaan geduriglijk zou leven, en de verderving niet zien.

De wijsheid op de straat zegt: "Het lieve geld kan alles; geld is de zenuw, geld is de ziel, geld is de meester" ten duidelijken bewijze van het helse toveren der Mammons-majesteit zegt zelfs het spreekwoord: "Geld sluit de hel open; " maar Schrift en ervaring wijzen het geheel anders aan. Niet eens de edeler goederen des levens zijn voor, geld te koop, gezondheid, talent, ware vriendschap, liefde, tevredenheid, laat staan, dat de arme ziel van het kwaad geweten, van de slavernij en de straf der zonde, van de vrees voor dood en gericht zou los te kopen zijn (MATTHEUS. 16: 26). In Christus daarentegen is het waar, dat de ene broeder den anderen verlossen kan, maar welk een losgeld, dat God daartoe mens moest worden en deze Godmens Zijn bloed vergieten moest! (1 Petrus 1: 18 vv.).

Christus deed voor ons, wat al de rijkdommen der wereld niet konden doen, daarom zij Hij ons dierbaarder, dan enige aardse goederen. Christus deed voor ons, wat een broeder, een vriend niet voor ons kon doen, die daarom vader of broeder meer bemint dan Hem, is Zijns niet waardig.

Want hij ziet, (liever: zien zal hij ze) dat de wijzen sterven, dat te zamen met den wijze een dwaas en een onvernuftige omkomen 1), en hun goed anderen nalaten.

Misschien is het niet zonder doel, dat hier van de wijzen gezegd wordt: "zij sterven," van de dwazen en redelozen, wier enige voortreffelijkheid bestaat in hun rijkdom en vermogen, dat zij "omkomen, vergaan, verloren gaan.".

Hun binnenste gedachte, het doel waarop al hun denken en verlangen gericht is, (Psalm 5:
is, dat hun huizen zullen zijn in eeuwigheid, hun woningen van geslacht tot geslacht; zij

noemen de landen naar hun namen 1) (liever: al noemden zij ook de landen naar hun namen, gelijk Moab, Edom, Ammon, Kanaän enz.).

In plaats dat hun begeerte er op gericht is, dat hun namen geschreven zijn in het Boek des levens, spannen zij al hun gedachten in, is het doel van hun streven, om zich voor deze wereld beroemd te maken, om eer en naam en roem in dit leven te zoeken. Maar ziet, de gedaante der wereld gaat voorbij, en al wat in en voor deze wereld gezocht wordt, houdt geen stand. In het volgende vers wijst de dichter er op, dat ook de aanzienlijken, ook de meest machtigen vergaan en eenmaal komen te sterven. -

De mens nochtans, die in waarde is, die rijkdom en ere heeft, blijft niet; hij wordt gelijk als de beesten, die vergaan1); zij zijn als het vee, dat vrolijk speelt en huppelt, dat aan geen dood denkt en straks ter slachting wordt geleid.

De bedoeling van den Profeet is doorzichtig genoeg, dat de ijdele mensen te vergeefs zich vleien met het wisselvallig leven, dewijl welvaren en ondergang hen treft, die hen met de stomme beesten verenigt. Wat de laatste uitdrukking betreft, de Profeet verklaart zich zelf, waarom hij de aardse stervelingen met de beesten vergelijkt, dewijl zij op dezelfde wijze sterven of vergaan.

Deze hun weg, van welke in vs. 12 sprake was, is, gelijk uit het in vs. 13 beschrevene lot blijkt, ene dwaasheid (Luk. 12: 20),van hen, nochtans hebben hun nakomelingen, die na hen een dergelijk leven leiden, een welbehagen in hun woorden, zij spreken op dezelfde wijze en volgen hun grondstellingen. Sela. Pauze wat het gezang aangaat, daarentegen muziek met treurig schelle tonen.

Men zet hen, nadat het hier met hen afgelopen is, als schapen, die men in ene engere ruimte saamgeperst heeft, in het graf, het dodenrijk, de hel; de dood zal hen afweiden 1), en niet de goede herder, wiens weide het land der levenden is (Psalm 23: 1 vv.); en de oprechten zullen over hen heersen in dien morgenstond 2), wanneer de nacht der hun toegedachte droefheid verdwenen en de morgen van den dag der verlossing aangebroken is; de oprechten zullen den voet zetten op den nek van hen, die zich inbeeldden de meesters der wereld te zijn; en het graf zal bij die overmoedige rijken hun gedaante verslijten, elk uit zijne woning; in de hel is hun ene eeuwige ellende, ene onafgebrokene onrust bereid (Luk. 16: 19 vv.).

Aan het einde van den vorigen Psalm had de Psalmist gezegd, dat God onze God eeuwiglijk en altoos zou zijn en ons geleiden zou, onze herder zijn zou tot den dood toe. Hier neemt hij hetzelfde beeld en stelt tegenover hun lot dat van de boze en wereldse mensen, die op hun aardsen rijkdom en op hun macht vertrouwen. Zij willen niet in veiligheid over den dood geleid worden onder de herderlijke zorg van God. Neen, de dood zelf zal hun herder zijn en het graf hun schaapskooi. Zo zegt Augustinus: de dood is de herder der ongelovigen; het leven (Christus) de herder der gelovigen. "In inferno sunt oves, quibus pastor Mors est; in caelo sunt over, quibus pastor Vita est.

De zin is deze, dat, waar zij zich onder de mensen de opperheerschappij hadden toegezegd, zij eindelijk zullen komen onder het juk van den dood, opdat zij, maar te laat, zullen leren, dat zij zich om niets hadden beroerd. Want neergeworpen te liggen onder de tirannie van den dood, is ellendige slavernij en schandelijker, dan onderworpen te zijn onder welke heerschappij van den mens ook.

De dood is hier persoonlijk voorgesteld als de koning der verschrikking. Als zulk een koning zwaait hij zijn ruwen herdersstaf over de goddelozen zonder einde. Wel degelijk wordt hier dus de dood niet voorgesteld als een lot, maar als een toestand, die voortduurt en wordt hier de eeuwigheid der straf geleerd over den goddeloze.

Wij hebben hier dezelfde gedachte uitgesproken, die de Apostel uitspreekt 1 Kor. 2: 2, als hij zegt, dat de heiligen de wereld zullen oordelen, en hebben dus hier een voorspelling van de opstanding der rechtvaardigen ten jongste dage, een profetie van de volle vervulling van Genesis 3: 15, de overwinning van het vrouwenzaad op het slangenzaad. De morgenstond kan hier niet anders zijn, dan de morgenstond van den nieuwen dag, als de rechtvaardigen zullen blinken als de zon.

Maar God zal mijne ziel, de ziel van den in deze wereld onderdrukte, van het geweld des grafs verlossen, waaraan zij voor een tijd moet overgegeven worden 1) (Psalm 89: 49. Hos. 14), want Hij zal mij opnemen (Psalm 73: 24) Sela; terwijl het gezang zwijgt valt de muziek met vrolijken toon in, om het uitgesproken vertrouwen te bevestigen.

Het graf heeft over het lichaam macht volgens het vonnis van God: Genesis 3: 19; maar het heeft zulk ene macht over de ziel niet; het heeft macht om het lichaam te verteren, maar de ziel beweegt zich dan en handelt en verkeert vrijer dan ooit (Openbaring 6: 9-10); zij is onstoffelijk en onsterfelijk. Het is een grote troost voor stervende gelovigen, dat zij van den tweeden dood niet zullen beschadigd worden (Openbaring 2: 11), daarom heeft de eerste geen prikkel en het graf gene overwinning.

17.

III. Vs. 17-21. Wat in ‘t eerste gedeelte van den Psalm is uitgewerkt, waarom zij, die den Heere vrezen, voor den trots van de kinderen der wereld niet behoeven te vrezen, zo volgt nu aan het slot de verklaring, dat zij hem ook geenszins te benijden en gelukkig te prijzen hebben, hoe groot ook hun heerlijkheid zij. Ook hier richt zich de vingerwijzing der bewijsvoering op het Facit, op het einde der goddelozen.

Vrees niet, wanneer een man rijk wordt, wanneer de eer van zijn huis groot wordt, en het u te minder voorspoedig gaat.

Want hij zal in zijn sterven niet met al medenemen, zijne eer zal hem niet nadalen in het graf, dat zij ook hierna zijn doel zouden zijn (Job 27: 19. Prediker 5: 13 vv.).

Hoewel hij zijne ziel in zijn leven zegent, hij zich in dit korte leven gelukkig waant, en zij u loven, omdat gij uzelven goed doet; houd er niet van, dat men hier genoeg heeft en praalt, aan dat alles komt op eens een einde.

Het algemeen der mensen eert den voorspoed, hoe die ook verkregen zij. De kleur van het winnende paard komt er niet op aan, het is de winner, en dat is genoeg. "Zorg voor nummer een," dat is het spreekwoord van de wijsbegeerte der wereld, en die daarop goed acht geeft, is een "knappe kerel, een man van zaken, een slimme vent, een man met een goed verstand, een die zijn hoofd op de rechte plaats heeft." Win geld en gij zult zijn achtingswaardig, "een degelijk mens," en uw huis zal zijn "ene uitstekende firma in de stad," of "een van onze aanzienlijkste families." Goed te doen, wint een naam in den hemel, maar zich zelven goed te doen, is ene verstandige zaak onder de mensen van de wereld. Ach, geen zweem van wereldse eer kan den stervenden-millionair volgen; men zegt hij is gestorven, bezittende zoveel geld, maar wat helpt dat bij de akelige koude doodslucht? De rijke bankier verrot even zo goed als de schoenpoetser, en de edelman vergaat zowel als de arme. Ach! arme rijkdom, gij zijt maar een regenboog in schijn gekleurd, het schijnsel, dat den morgendauw verguldt, maar er gene vastheid aan geeft.

Hoewel hij zijne ziel in zijn leven zegent, hij zich in dit korte leven gelukkig waant, en zij u loven, omdat gij uzelven goed doet; houd er niet van, dat men hier genoeg heeft en praalt, aan dat alles komt op eens een einde.

Het algemeen der mensen eert den voorspoed, hoe die ook verkregen zij. De kleur van het winnende paard komt er niet op aan, het is de winner, en dat is genoeg. "Zorg voor nummer een," dat is het spreekwoord van de wijsbegeerte der wereld, en die daarop goed acht geeft, is een "knappe kerel, een man van zaken, een slimme vent, een man met een goed verstand, een die zijn hoofd op de rechte plaats heeft." Win geld en gij zult zijn achtingswaardig, "een degelijk mens," en uw huis zal zijn "ene uitstekende firma in de stad," of "een van onze aanzienlijkste families." Goed te doen, wint een naam in den hemel, maar zich zelven goed te doen, is ene verstandige zaak onder de mensen van de wereld. Ach, geen zweem van wereldse eer kan den stervenden-millionair volgen; men zegt hij is gestorven, bezittende zoveel geld, maar wat helpt dat bij de akelige koude doodslucht? De rijke bankier verrot even zo goed als de schoenpoetser, en de edelman vergaat zowel als de arme. Ach! arme rijkdom, gij zijt maar een regenboog in schijn gekleurd, het schijnsel, dat den morgendauw verguldt, maar er gene vastheid aan geeft.

Hoewel hij zijne ziel in zijn leven zegent, hij zich in dit korte leven gelukkig waant, en zij u loven, omdat gij uzelven goed doet; houd er niet van, dat men hier genoeg heeft en praalt, aan dat alles komt op eens een einde.

Het algemeen der mensen eert den voorspoed, hoe die ook verkregen zij. De kleur van het winnende paard komt er niet op aan, het is de winner, en dat is genoeg. "Zorg voor nummer een," dat is het spreekwoord van de wijsbegeerte der wereld, en die daarop goed acht geeft, is een "knappe kerel, een man van zaken, een slimme vent, een man met een goed verstand, een die zijn hoofd op de rechte plaats heeft." Win geld en gij zult zijn achtingswaardig, "een

degelijk mens," en uw huis zal zijn "ene uitstekende firma in de stad," of "een van onze aanzienlijkste families." Goed te doen, wint een naam in den hemel, maar zich zelven goed te doen, is ene verstandige zaak onder de mensen van de wereld. Ach, geen zweem van wereldse eer kan den stervenden-millionair volgen; men zegt hij is gestorven, bezittende zoveel geld, maar wat helpt dat bij de akelige koude doodslucht? De rijke bankier verrot even zo goed als de schoenpoetser, en de edelman vergaat zowel als de arme. Ach! arme rijkdom, gij zijt maar een regenboog in schijn gekleurd, het schijnsel, dat den morgendauw verguldt, maar er gene vastheid aan geeft.

Zo zal zij, de ziel des rijken, die zijn goed in dit leven heeft, toch komen tot het geslacht harer vaderen, zij wordt aan die der gestorvene vaderen gelijk; tot in eeuwigheid zullen zij het licht van dat leven, dat niet slechts een schaduw-leven, maar waarachtig eeuwig, zalig leven is, niet zien.

Zo zal zij, de ziel des rijken, die zijn goed in dit leven heeft, toch komen tot het geslacht harer vaderen, zij wordt aan die der gestorvene vaderen gelijk; tot in eeuwigheid zullen zij het licht van dat leven, dat niet slechts een schaduw-leven, maar waarachtig eeuwig, zalig leven is, niet zien.

In het kort, de mens, die in waarde is, die de goederen dezer wereld in rijke mate bezit, en geen verstand heeft, om te onderscheiden tussen het vergankelijke en onvergankelijke, tussen tijd en eeuwigheid, en zijn leven dien overeenkomstig te richten, hij wordt gelijk als de beesten, die vergaan, die geen deel hebben aan het eeuwige leven (Prediker 3: 19. 2 Petrus 2: 12).

hoeveel is er aan gelegen, in de vreze des Heren den grond tot ware wijsheid bij zich te leggen, en zich door deze wijsheid in het geheim van het kruis te laten inleiden, opdat men lere, deze wereld te verachten, die toch niets dan bedriegerij heeft.

De slotsom is, dat het iemand niets kan baten, zo hij de gehele wereld wint, zo hij bezitter wordt van al haren rijkdom en al hare macht, indien hij daarna zijne ziel verliest en verstoten is van die heilige en hemelse wijsheid, die den mens van de beesten onderscheidt en hen in leven en in dood daarboven plaatst.

Zou er een redelijk wezen zijn, dat het lot van den rijken zondaar boven dat van den armen Lazarus zou stellen, in leven en in dood en in de eeuwigheid? En is die dwaasheid, die erger dan die der dieren is, algemeen aan het menselijk geslacht, indien het aan zich zelven overgelaten is? Zeker! welk ene behoefte hebben wij dan aan openbaring en aan de lering des Heiligen Geestes, wanneer wij met alle grootspraak en vermeende kracht gereed zijn tot zulk ene dwaasheid in het meest gewichtige, dat ons aangaat. Heren! verlos ons van de wereld en leer ons onze genegenheden te stellen op de dingen daarboven.

Het is geen wonder, dat een mens, die als de beesten leeft, gelijk de beesten sterft. Neemt een man, die geleefd heeft als de dwaas in het Evangelie, en zegt mij, wat had die man voor zijne onsterfelijke ziel meer gedaan dan een dier doet voor zijne ziel, die te niet gaat.

PSALM 50. VAN DEN WAREN GODSDIENST.

Een Psalm van Asaf (1 Kronieken 25: 31)

Even als de vorige leidt ook deze Psalm ons naar den tijd van Salomo heen (1 Koningen 10: 29 Aanm). Daar hij niet de kinderen van Korach, maar een van David's zangers tot vervaardiger heeft, zo handelt de Psalm niet zozeer over het onzeker geluk der hoogmoedige rijken, en hunnen zekeren dood in tegenoverstelling tegen de eindelijke overwinning der vromen en hun opname tot God, maar van de verwerpelijkheid der huichelaars deze willen God tevreden stellen met de waarneming van de uitwendige godsdienstige gebruiken, zij hebben den mond vol van des Heren wet, en het schijnt van bijzondere betekenis, dat het vonnis der veroordeling over zulk ene valse waardering van uitwendige godsdienstigheid juist over dien stand komt, aan welke de bediening van den godsdienst was toevertrouwd.

Vs. 1-6. De heilige zanger over de werkheiligheid van zijnen tijd en de godsdienstige huichelarij diep ter neergeslagen, en erkennende, dat het volk voor diepere onderwijzing gesloten was, ziet in den Geest God zelven verschijnen, om even als bij de wetgeving op Sinaï, de wet, zo hier van Zion den zin dier wet te ontvouwen.

De God der goden, de HEERE (El, Elohiem, Jehova), bij het noemen van wiens naam de huichelaar reeds verschrikken moet (Jozua 22: 22), spreekt, wil, na lang gezwegen te hebben zich op nieuw doen kennen, en Hij roept de aarde van den opgang der zon tot aan haren ondergang, om oorgetuige te zijn bij hetgeen Hij met Zijn volk te behandelen heeft (Deuteronomium 32: 1. Jes. 1: 2).

Uit Zion, dat Hij tot Zijne woonplaats koos, en dat daarom de volkomenheid der schoonheid is (vgl. Psalm 48: 3),verschijnt God blinkende, wordt een glans gezien, een zichtbaar teken Zijner verschijning (Exodus 16: 10. Numeri 12: 5; 14: 10; 16: 19), gelijk Hij vroeger op den Sinaï tot verkondiging der wet onder buitengewone betoningen Zijner heerlijkheid Zich openbaarde (Deuteronomium 33: 2).

De toorn van God is even zo verschrikkelijk als Zijne genade heerlijk is, maar in beide openbaart zich evenzeer de majesteit van den hemelsen Koning.

Onze God, die wegens Zijne bondsbetrekking op Israël niet kan zijn, wanneer Zijn verbond door misverstand der wet verbroken wordt zal komen en zal niet zwijgen, Hij zal bestraffen en waarschuwen, zo lang nog omkeren van de valse wegen voor Zijn volk mogelijk is, en Hij niet moet komen tot het vonnis van bepaalde verwerping. Een vuur voor Zijn aangezicht zal verteren, en rondom Hem zal het zeer stormen; dit zijn slechts voorboden van den toekomstigen toorn, die den zondaar verteren en als kaf wegdrijven zal, wanneer hij zich niet wil bekeren (Exodus 19: 16; 20: 18 vv.).

Hij zal, nadat Hij onder zulke tekenen aangevangen is, roepen tot den hemel van boven en tot de aarde, om getuigen te zijn, om in hun tegenwoordigheid Zijn volk te richten, het oordeel uit te spreken over zijne verhouding tot den Heere, zijnen God.

Het is de gewoonte der Schrift om hemel en aarde tot getuigen te roepen, wanneer zij wil, dat iets zeer bekend zij.

Verzamelt Mij, zo spreekt Hij tot Zijne dienaren, de onzichtbare geesten der hemelse wereld (MATTHEUS. 24: 31): Mijne gunstgenoten, de leden van Israël, dat Ik geroepen heb om ene gemeente van vromen en rechtvaardigen te zijn (Deuteronomium 32: 15), die Mijn verbond maken, een verbond met Mij sluiten, met offerande, die op grond van het offer met Mij in verbondsbetrekking getreden zijn (Exodus 24: 4 vv.), die betrekking ook door gedurig offeren in stand houden, en toch juist door het offer zich tegen Mijn verbond bezondigen.

En de hemelen, als de voornaamste en den Heere het naast staande getuigen, zullen nadat de tot verantwoording geroepenen voor Zijnen rechterstoel gebracht zijn, en het vonnis is uitgesproken, verkondigen Zijne gerechtigheid; want God zelf is Rechter 1), en dan weten wij reeds vooraf, dat het vonnis streng rechtvaardig zal zijn. Sela. Pauze, waarbij de aardse muziek de roeping heeft in de hemelse verkondiging van Gods gerechtigheid in te stemmen.

Uit het verband van den zin blijkt gemakkelijk, dat de Profeet bij zijne tijdgenoten een uitlegger der Wet is geweest, om te leren, dat de ceremoniën, welke in dien tijd van kracht waren, op zich zelve van geen betekenis zijn, maar dat zij veeleer op een ander doel zijn aangelegd.

Het is een tijdpsalm, maar niet voor de dagen van Asaf alleen. Hij spreekt ook tot onzen tijd, tot vele belijders van den naam des Heren, die ijverig opkomen tot den openbaren godsdienst, die ene plaats innemen aan ‘s Heren Avondmaal, en den Heiligen Doop voor hun kinderen begeren, en van wie het toch te vrezen is, dat zij God in Christus niet kennen in geest en waarheid. Nu als toen zijn er goddelozen, huichelaars, die het Verbond Gods in hunnen mond nemen, en wier hart en daden verre van God en Zijn Wet zijn.,

Of, God, God, de Heere. Het eerste woord duidt dan het hoge Wezen aan als den Machtige, het tweede als den Schepper van hemel en aarde, het derde als den Verbonds-God, Die is en zijn zal. De dichter kondigt God aldus aan als Degene, die uit Zion blinkende zal verschijnen, om Zijn recht uit te oefenen op de aarde, maar die ook het recht en de macht daartoe heeft. Die tevens naar den maatstaf van het onkreukbaar recht zal te werk gaan, niet zal zien op daden alleen, maar in de eerste plaats op beginselen.

7.

II. Vs. 7-21. Na ene inleiding (vs. 7) legt de Heere eerst bloot, welke de heersende dwalingen ten opzichte van de eerste tafel (vs. 8-15) zijn, en toont Hij waarin de ware godsdienst bestaat; het is Hem niet om de uitwendige offers als zodanig te doen. Ware Hij daardoor gediend, zo stonden ze Hem in oneindige volheid ten dienste, zodat Hij niet vooraf de mensen daarom

behoefde te vragen. -Hoe kon Hij er mede gediend zijn, daar hij Geest is? Juist omdat Hij dit is, kunnen alleen Geestelijke offeranden Hem welgevallig zijn, een hart vol dank en vol liefde; wie deze aan Hem brengt, mag zich vertroosten met Zijne hulp in allen nood. Van de eerste tafel der Goddelijke wet wendt zich de rede hierop (vs. 16-21) tot de tweede. Zij bestraft degenen, die de wet gestadig in den mond hebben, en daarbij de wet ten opzichte van den naaste misdadig schenden.

Hoort, mijn volk zo begint nu de Heere de rechtshandeling, en Ik zal spreken, terwijl gij Mij een opmerkzaam oor verleent; Israël! en Ik zal onder u betuigen, laat u van Mij bestraffen; Ik God, ben uw God; krachtens die betrekking gaf Ik u de wet (Exodus 20: 2 vv.), en heb Ik ook het recht u die te verklaren en u van misverstand te overtuigen.

Om uwe offeranden zal Ik u niet straffen, berispen, alsof gij die zoudt nalaten, want uwe brandofferen zijn, wat het uitwendig aanbieden betreft, steeds voor Mij 1).

De Heere wil hiermede zeggen, dat het in die dagen niet ontbrak aan offeranden op zichzelve. In den Heiligen tempel, op het altaar ging de reuk der offerdieren gestadig omhoog, maar daarbij bleef het ook. Aan een uitwendigen dienst meende men genoeg te hebben, terwijl echter ontbrak, wat den Heere bovenal welbehagelijk is, een verbroken en verslagen hart, hetwelk door Hem niet zou worden veracht.

Maar dat gij u tevreden stelt met die uitwendige aanbieding, dat is de oorzaak Mijner ontevredenheid. Ik heb die gave als zodanig niet nodig, ‘t is Mij om geen geschenk te doen, Ik zal uit uw huis geen var nemen, Ik behoef dien niet, noch bokken uit uwe kooien.

Indien Ik die nodig had, indien Ik die verlangde, Ik zou ze van u niet behoeven; want al het gedierte des wouds is Mijne, de beesten op duizend bergen.

Ik ken al het gevogelte der bergen, omdat het Mijne bezitting is, en het wild des velds is bij Mij, is onder Mijn bereik.

Zo Mij hongerde naar het vlees der offerdieren, Ik zou het U niet zeggen, alsof Ik van uwe barmhartigheid moest leven, want a) Mijne is de wereld en hare volheid.

Exodus 19: 5. Deuteronomium 10: 14. Job. 41: 2. Psalm 24: 1. 1 Kor. 10: 26,28.

Maar Mij hongert en dorst niet. Zou Ik stierenvlees eten, of bokkenbloed drinken? 1) Weet gij integendeel niet, dat God een Geest is, die geen uitwendigen dienst wil, maar alleen aanbidding in geest en in waarheid (Joh. 4: 24).

In deze verzen klinkt een goddelijk heilige ironie ons tegen. De Heere zegt daarmee, dat Israël zich stelt op den weg der Heidenen, die van mening waren, dat hun afgoden zich verlustigden aan het bloed van dieren. De Heere wil daarom inleiden, wat Hij straks gaat zeggen, om het volk van zijn vormelijken dienst af te trekken, om het te wijzen op het niets betekenende en het niets waardige van zulk een vormelijken offerdienst.

Dit is het wat ik wens: Offert Gode dank; de dankbaarheid des harten is het dankoffer, dat Mij behaagt, en a) betaalt den Allerhoogste uwe geloften 1), volbrengt wat gij in uwe zedelijke betrekking tot Mij en tot uwen naaste verschuldigd zijt, dat is het ware offer der gelofte.

Deuteronomium 23: 23. Job 22: 27. Psalm 76: 12. Prediker 5: 3,4,5.

Wat is het eigenlijke wezen van het offer? Maar immers, de overgave des harten aan den Heere God. De overgave in liefde en in geloof aan Hem, die Zich zelve in het Verbond het eerst aan Zijn volk heeft gegeven. En daarom vraagt de Heere een volbrengen der belofte, opdat de offeraar Hem, den Heere, zou eren voor de uitredding, ten dage der benauwdheid. Niet dat de Heere behoefte er aan had, want Hij is de Algenoegzame in Zich zelve, maar opdat daaruit de ware dankbaarheid van Zijn volk zou blijken, opdat Hij er door zou worden geëerd.

En, opdat gij Mij ook het ware vrijwillige offer (Leviticus 3: 2) brengt, roept Mij aan in den dag der benauwdheid; Ik zal er u uithelpen, en gij zult, nadat gij Mijne hulp ervaren hebt, Mij eren, zodat uwe gehele godsdienst, van lof uitgaande, ten laatste ook daarin opgaat.

Het gebed is gelijk aan den ring, dien koningin Elizabeth aan den graaf van Essex gaf, hem verzoekende, om, indien er enige moeilijkheid was, dien ring tot haar te zenden, dan zou zij hem helpen. God beval aan Zijn volk, om, indien zij in enigen nood waren, tot Hem dezen ring te zenden: "Roep Mij aan, enz.

Het is wel op te merken, dat tegenover de offeranden zonder het hart gebracht, niet, gelijk bijv. in Sir. 32: 1 vv. gesteld worden de offeranden, die met de geëiste gezindheid gebracht zijn; maar het schijnt dat het uitwendige offer bij het inwendige geheel verworpen wordt. Dit is nu wel niets dan schijn, maar dit gehele afkeren van het uitwendige, van de ceremoniën der wet is in het Oude Testament reeds een profetisch terugkeren tot die aanbidding van God in geest en in waarheid, welke het Nieuwe Verbond als uitsluitend waarde bezittende, voorstelt, nadat de vormen der wet voor het Nieuw-Testamentische leven, dat in het Oude Verbond wordende was, als windsels gediend hebben.

De dankzegging bevat vele deugden in zich: godskennis, want zij erkent, dat God de oorsprong is van alles goeds; godsvrucht, namelijk de kinderlijke vreze, die als een kind van God, den Vader, alle weldaden ontvangt; ootmoed, waardoor men erkent, dat wij niets van ons zelven, maar alles van God hebben.

Wendt het oog naar boven, het geperste hart tot Mij. Wacht uwe redding niet van menselijk onvermogen, zoekt het niet bij falende wijsheid en wetenschap; vraagt geen troost van ene wereld vol verstrooiingen, steunt op anderen, noch op uzelven. Geeft Mijne almacht eer, die alleen helpen kan, Mijner liefde, die gaarne helpen wil. Roept Mij aan. Ik heb recht dat te eisen. Ik vergun genadiglijk het te doen. Ja, Ik vergun het ook u nog, die dezen Mijnen eis in den dag des voorspoeds en der blijdschap hebt in den wind geslagen. Gij verzuimdet het gebed; gij waart in het bidden lauw en flauw, koud en vormelijk; het mocht geen bidden

heten. Thans dreigt de nood; het is de dag der benauwdheid; nog was Ik uw eerste toevlucht niet; maar, schoon Ik u eerder gewacht en gewenst en geroepen had; schoon het klimmen van den nood slechts in staat was u te bewegen tot wat Ik ten allen tijde recht had te vorderen..toch zal Ik u ook nu niet verstoten, niet verwijzen. Blijft dan niet uit vreze terug, maar komt met ootmoed, komt met vertrouwen. Naakt tot hem, en Ik zal tot maken. Roept Mij aan, Ik zal er uithelpen. Ik vermag het, Ik alleen. Ik ben de Hoorder der gebeden. Ik ontferm Mij over den ellendige, die Mij aanroept in den dag der benauwdheid. Ik zal er u uithelpen. Hoe? Wanneer? Vooral het laatste zoudt gij wensen te weten. Maar noch het een, noch het ander zal Ik u bekend maken. Wel zijn tijd en wijze reeds bij Mij vastgesteld, maar zij blijven Mijn geheim. Weet alleen dit: als de dag der benauwdheid Mijnen raad zal hebben uitgediend, als Gij er genoegzaam door geoefend zijt, als zij bij u de vreedzame vrucht der gerechtigheid zal hebben voortgebracht, dan zal hij wijken. U uit te helpen vóór dien tijd, zou gene weldaad zijn. Mij zult gij de eer uwer uitredding geven. Mij zult gij prijzen en niet Mijne middelen en tweede oorzaken. Gij zult niet zeggen in uw hart: mijn verstandig gedrag, mijne voorzichtigheid, mijne lijdzaamheid, mijne godsdienstigheid, mijn gebed heeft er veel toe gedaan. Maar gij zult zeggen: Het is onverdiende, het is verbeurde genade, die mij uitgeholpen heeft. God deed mij niet naar mijne zonde, Hij vergold mij niet naar mijne ongerechtigheid, zelfs niet toen de dag der benauwdheid het zwaarst op mij drukte. En als Hij ten laatsten uithielp, was het uit loutere ontferming en getrouwheid aan het woord Zijner belofte: "Roept Mij aan in den dag der benauwdheid, en Ik zal er u uithelpen." Maar Mijne eer is met den lof der lippen niet afgedaan. Wee u! indien de bekering des harten uitblijft, de vrucht der gerechtigheid niet gezien wordt, lichtzinnigheid en onverschilligheid voor uwe hoogste belangen terugkeren, een zondig en ijdel leven met nieuwe zorgeloosheid wordt voortgezet, en alles aantoont: de benauwdheid is geweken, en met de benauwdheid de ernstige stemming, en met de ernstige stemming het gevoel van zonde, en met het gevoel van zonde het vragen naar God. Er was geen wezenlijke ernst, gene ware verootmoediging, geen aanroepen in der waarheid van den Heilige en Genadige; slechts de vorm, slechts de schijn van deze dingen was er, en wat men er mede zocht, was een middel tot verdoving van het leed. Dit is Mij onteren. Dit is bidden om een nieuwen dag der benauwdheid, dien gij nog behoeft en Ik over u zou moeten brengen..Spaart het uwen God, die Zijne mensenkinderen niet van harte plaagt of bedroeft. (N. BEETS).

Een gelovig bidder zal niet alleen genadig antwoord op zijne bede verkrijgen en alzo reden hebben om God te prijzen, maar ook genade hebben om God te prijzen. -Gij zult Mij eren.

Zo is het dus niet waar, dat de Mozaïsche dienst, dat Israël's ceremoniële instellingen tegenover den dienst des Nieuwen Testaments zouden staan, als de vorm tegenover hel wezen. De dienst Gods rust op Zijn Wezen, en is daarom onder elke bedeling van den beginne aan dezelfde geweest. Door het geloof heeft Abel een meerdere offerande gebracht dan Kaïn, door geen ander geloof dienen wij God in Christus onder het N. Testament.

Maar tot den goddeloze, die bij schonen schijn van godsvrucht goddeloos leeft, zegt God: Wat hebt gij Mijne inzettingen te vertellen en neemt Mijn verbond in uwen mond, daar gij u op de kennis van Mijnen wil beroemt, en u tot een leermeester en rechter van anderen opwerpt (Rom. 2: 17 vv.)!

Dewijl gij wat uwen wandel aangaat, de kastijding, de tucht haat, u niet door Mijne wetten wilt laten leiden, maar alleen naar uwe lusten leven, en Mijne woorden in plaats van die als een richtsnoer voor u te hebben, achter u henenwerpt, als iets, waarvan gij niets wilt weten en waaraan gij niet wilt herinnerd zijn (Nehemia 9: 26. Jes. 38: 17).

De grote kerkleraar Origenes (geb. 185 na Chr. te Alexandrië in Egypte, gestorven in zijn 70ste levensjaar te Tyrus), die van kindsbeen af met enen vromen levenswandel den Heere gediend had, betrad in zijne mannelijke jaren in ene stad van het beloofde land den kansel, om te prediken; hij sloeg den 50sten Psalm op en las de voor ons liggende verzen Toen hij het woord gelezen had, brak hij in tranen uit; want hij gevoelde, dat gold ook hem. Hij had ene poos tijds nodig, voordat hij tot zich zelven gekomen was en het woord kon uitleggen. Wanneer ons geweten altijd zo levendig en teder ware, als het geweten van dezen getuige van Christus, dan zouden wij predikers menige tekst niet kunnen lezen en veel minder kunnen uitleggen. Laat ons toch recht bidden en waken, dat onze wandel steeds meer in overeenstemming kome met onze leer.

Met "Mijne woorden" worden bedoeld de tien woorden, door welke God gezegd wordt, Zijn verbond met Israël gemaakt te hebben.

Indien gij, om hier een voorbeeld te geven van overtreding van het 8ste en van het 7de gebod, enen dief ziet, zo loopt gij met hem, in zijne misdaad delende; en uw deel is, gij hebt gemeenschap met de overspelers.

Uwen mond, om verder aan het 9de gebod te denken, slaat gij in het kwade, laat gij onbeteugeld kwaad tegen den naaste spreken, en uwe tong koppelt bedrog, spreekt allerlei leugens.

Gij zit gaarne in het gezelschap der bozen (Psalm 1: 1); gij spreekt tegen uwen broeder, tegen den zoon uwer moeder geeft gij lastering uit, gij schandvlekt hem zoveel gij kunt.

Deze dingen doet gij, en ik zwijg, uit lankmoedigheid een tijd lang, terwijl Ik uwe zonden niet aanstonds bezoek; gij meent, aan Mijn zwijgen een vals verklaring gevende, in plaats dat gij u door Mijne goedertierenheid tot bekering laat leiden (Rom. 2: 4), dat Ik ten enemaal ben, gelijk gij, dat Ik niet voor zonde reken, wat gij daarvoor niet aanziet, omdat gij u met den schijn van godsvrucht tevreden stelt (vs. 16). Gij bedriegt u. Ik zal u straffen, wanneer Mijn tijd daartoe gekomen is; Ik zal u het duidelijkst bewijs leveren, dat Ik niet ben als gij, maar een heilig en rechtvaardig God, en Ik zal het ordentelijk voor uwe ogen stellen, u ene volledige lijst van uwe schanddaden voorleggen, zodat gij zelf daarvan schrikken moet.

22.

III. Vs. 22 en 23. Met een inscherpen en kort te samenvatten van het gezegde, sluit de rede Gods en de Psalm.

Verstaat dit toch, wat in het vorige tot ontmaskering en verschrikking der ingebeelde werkheiligen en der zondige wetgeleerden gezegd is, voornamelijk de waarschuwing aan het slot van vs. 21, gij godvergetenden! gij, die God en Zijne geboden vergeet, ‘t zij naar de ene (vs. 8-15) of naar de andere (vs. 16-21) zijde heen, opdat Ik niet, wanneer gij u niet op den rechten weg wilt laten brengen, verscheure in Mijnen toorn en niemand redde 1), er geen redder zij; want het is vreselijk te vallen in de handen des levenden Gods; wie zou daarvan bevrijden?

Dewijl de hypocrieten, totdat zij de vijandig behandelende hand Gods gevoelen in zorgeloosheid zich verharden, en niet door enige gestrenge kastijdingen, welke ook, bewogen worden, daarom toont de Profeet hen te strenger aan, ofschoon God tijdelijk vertoeft, dat zij zich kwalijk en tot hun verderf met vleierijen zich strelen. Ja, dat spelen met God, hekelt hij zeer zwaar, omdat zij menen, dat Hij hun misdaden begunstigt. Want met geen groter smaad kan Hij getroffen worden, dan wanneer men Hem berooft van Zijne rechtvaardigheid. Niet, dat de hypocrieten zo spreken, maar dewijl zij in hun dwaze verbeelding God zou voorstellen, zodat zij boerten met Zijne verdraagzaamheid. Want, indien zij ernstig er van overtuigd waren, dat God de misdaden verfoeit, zouden zij noodzakelijk door een voortdurende onrust gekweld worden.

Hierbij zij ene les en ene belofte gevoegd voor degenen, die naar Mij willen horen. Wie dankoffert, die zal Mij eren, op de rechte Mij welgevallige wijze, daar enen doden godsdienst bij Mij gehaat is; en wie zijnen weg wel aanstelt, gelijk in vs. 14 vv. is aangewezen, dien zal Ik Gods heil doen zien, dien zal Ik een deelgenoot maken van al Mijne zegeningen en beloften.

Wat hier Jehova in ene na-Sinaïtische verschijning predikt van de nietigheid der dode werken en het ware welbehagen Gods, die zelfde prediking houdt Jezus bij het aanvaarden van Zijn ambt voor het verzamelde volk. Met de bergprediking sluit zich aan den openbaringskring der wet de openbaringskring van het Evangelie; zij is het punt, waarin beide cirkels elkaar aanraken.

PSALM 51.

DAVID’S BOETPSALM.

Een Psalm van David (Psalm 3: 1), voor den opperzangmeester (Psalm 4: 1).

Door hem vervaardigd in dien ernstigen en moeilijke tijd zijns levens, toen de profeet Nathan op Goddelijken last tot zijne bestraffing (2 Samuel 12: 1 vv.) tot hem was gekomen, nadat hij 9 of 10 maanden vroeger als echtbreker (2 Samuel 11: 1 vv.) tot Bathseba was ingegaan, Deze Psalm is in de rij der boetpsalmen (Psalm 6: 11) de vierde.

Zie hier ene openlijke kerkelijke boete van enen koning van Israël! Want David heeft dezen Psalm niet alleen voor zich geschreven, om voor zich in ‘t bijzonder te bidden, maar ook aan

den zangmeester van den tempel overgegeven, om door zijne boete het volk Gods, dat, hij door zijne zonde geërgerd had, weer te stichten.

Men moet niet menen, dat David zo gevoelloos geworden was, dat hij niet in ‘t algemeen God als den Rechter der wereld erkende, dagelijks tot Hem bad, en er zich op toelegde, niet alleen zijne uitwendige godsdienstplichten, maar ook zijn leven en zijne handelingen naar den regel der goddelijke wet in te richten; wij moeten dus weten, dat hij niet geheel en al van alle godsvrucht ontbloot was, maar slechts op ene wijze verblind, dat hij het gevoel van den goddelijken toorn door verkeerde vleierijen in slaap wiegde. Zo werd zijne vroomheid, die anders vele vonken verspreidde, in dit opzicht verstikt.

De door Nathan hem bekend gemaakte zonden vergeving (2 Samuel 12: 13) zich aanstonds toe te eigenen, moet David te zwaarder vallen, naarmate zijn val dieper was hij de hem verleende mate van genade. Het was gewis reeds veel, dat hij door de uitwendige aankondiging voor gehele wanhoop bewaard werd en nog zóveel vertrouwen behield, als tot het worstelen om de inwendige verzekering van de vergeving der zonden nodig was. Dit worstelen om van de hem verkondigde vergeving ook inwendig en voor zijn gevoel verzekerd te worden, hebben wij in onzen Psalm, den eersten onder de Davidische Elohiem-Psalmen, voor ons. Ook hier vinden wij het uitgesproken, dat het uitwendig offer op zich zelf gene waarde heeft, gelijk wij reeds in Psalm 50 aantroffen, zodat beide Psalmen niet zonder reden nevens elkaar geplaatst zijn.

3.

Vs. 3-11. Bede om ontzondiging. -David heeft lang rondgezworven, en is inwendig verteerd door een dof schuldgevoel. (Psalm 32: 3 vv.). Door Nathans woord bemoedigd, verschijnt hij weer met nedergeslagen oog voor zijnen God, om diens hart te winnen. Het eerste, dat hij daartoe doet, is de belijdenis, is dat hij zijne misdaad erkent, en met terzijdestelling van alle menselijke uitvluchten, haar als zonde tegen den Heere erkent en dat hij zich niet alleen het van zijne daad, maar ook het zondige van zijn gehele inwendige bestaan berust is. Na zulk ene belijdenis waagt hij het vervolgens, met alle vreugde en vertrouwen om vergeving te bidden. Hij is een melaatse, die door hysop moet gereinigd worden, een met bloed bevlekte, van wie God alleen het bloed kan afwassen; nu is hem merg en been nog door het bewustzijn van zonde geschokt en als verslagen; maar in welk ene vreugde zal zijne verslagenheid overgaan, wanneer hij in zijne ziel zal vernemen de troostrijke en blijde toespraak van God, die hem weer genadig is!

Zijt mij genadig, o God 1)! naar Uwe goedertierenheid (Psalm 6: 5); delg mijne overtreding uit uw schuldregister uit, mijne zonde, waarin ontelbaar vele grote zonden verborgen liggen; delg ze uit naar de grootheid Uwer barmhartigheden; bij de grootheid der zonde is alleen van grote barmhartigheid heil te wachten.

David waagt het nog niet, God, weer als zijnen God aan te spreken; toch ligt voor hem in den naam "God" reeds een rijke troost.

Was mij, den meer dan bevlekte, wel, lang en recht van mijne ongerechtigheid, en reinig mij van mijne zonde, spreek mij, als enen melaatse (Leviticus 13: 34) rein.

Want 1) ik ken mijne overtredingen 2) in alle diepte en zwaarte, en mijne zonde is steeds voor mij 3); zij plaagt mij, laat mij gene rust; hetzij ik eet of drink, slaap of waak, zo schrik ik steeds voor Uwen toorn en voor Uw gericht.

Het woordje "want" moet niet zo verstaan worden, dat hem de zonden zouden vergeven worden, omdat hij ze erkent, want de zonde is altijd zonde en strafwaardig, of men ze erkent of niet. Toch behoort er erkentenis der zonde te zijn, daar God aan niemand wil genadig zijn, dan aan hen, die hun zonden erkennen, terwijl Hij hun, die hun zonden niet erkennen, geen genade bewijzen wil.

Hoewel de Psalm in de zonde van echtbreuk zijne eerste aanleiding heeft, spreekt David noch van overtredingen, niet alleen daarom, omdat zich uit deze vele andere zonden, als de bloedschuld van Uria, de den vijanden van Jehova gegevene ergernis, en de bijna een jaar lang voortgezette zelfverblinding ontwikkelde, maar ook daarom, omdat elke bijzondere zonde, hoe grondiger en mikroskopischer zij beschouwd wordt, des te meer als een zondenkluwen verschijnt, en als in des te nauweren en meer schrikwekkenden samenhang met den gehelen toestand zich openbaart.

De zonde en misdaad staan aan het kwaad geweten steeds voor ogen, men kan het niet vergeten, gelijk bijv. de geschiedenis van Theodorik van Verona, den koning der Gothen meldt, die in Italië twee dappere mannen, Symmachus en Boëtius had laten ombrengen; toen hem spoedig daarop een grote viskop bij het middagmaal opgedragen werd, meende hij, dat deze het hoofd van Symmachus was. Hevig verschrikte hij daarvan en stierf spoedig daarop. Zo verschenen aan Nero de beelden der mensen, die hij had laten ombrengen.

David meent niet, dat het genoeg is te weten, dat het gehele menselijke geslacht zondig is, maar alsof hij geheel alleen in de wereld en hij de enige zondaar was, spreekt hij: "Ik ken enz."

Het is de zonde als zonde, niet hare straf hier of hiernamaals, niet een van de kwade gevolgen, maar de zonde, de zonde tegen God, de misdaad van de goede en heilige wet van den levenden en liefdevollen God verbroken te hebben.

Coram populo, voor het volk, welk ene schande! Coram ecclesia, voor de kerk, en zij leed smart over hem: Coram inimicis, voor de vijanden, zij verheugden er zich in: Coram Deo, voor God, Hij vertoornde over hem, Coram Nathane, voor Nathan; hij ontving berisping. Maar indien er enige hoop is op wederkeren, het ligt in peccatum meum coram me, "mijne zonde voor mij." Hier is de droefheid van een zondaar, hij beseft niet hoe ongelukkig hij is, totdat zijne zonde voor hem is.

Tegen U, U alleen, heb ik gezondigd 1), en gedaan, dat kwaad is in Uwe ogen 2), opdat Gij, die naar de wonderbare leiding Uwer wijsheid het steeds zo weet te besturen, dat alles,

ook der mensen zonde, tot verheerlijking van Uwen naam moet dienen (2 Samuel 24: 1), rechtvaardig zijt in Uw spreken, en rein zijt in Uw richten3). Zwaar is de straf over mij uitgesproken; en moeilijk zal nu mijn ganse leven zijn; ik zal die straf dragen, want zij is verdiend. Vergeef nochtans mijne zonde!

Deze beschouwing der zonde, die overal gevonden wordt, waar waarachtige kennis der zonde is, dat men zich namelijk van den mens, dien men leed heeft gedaan, tot God verheft, die in hem beledigd is geworden, en viel zo, dat men slechts deze daarin ziet, dat de gehele zonde slechts als ene zonde tegen God voorkomt, moet aan de ene zijde de smart over de zonde veel vergroten. Hoe moest bijv. David leren, hoe moest hij door schaamte en berouw worden aangegrepen, wanneer hij alles tot God terugbracht, in Uria slechts het evenbeeld van God zag, van den Heilige, die elke belediging streng gevoelt, van den Genadige en Barmhartige, wie hij oneindig vele rijke weldaden te danken had, die hem uit het stof der geringheid had verheven, hem zo dikwijls had gered, hem ook voor de toekomst zulke heerlijke beloften had gegeven. Wat echter in de eerste plaats dient, om de smart over de zonde te vermeerderen, dat heeft ook tevens een zeer troostvolle zijde. Heeft David tegen God alleen gezondigd, zo mag hij ook bij Hem alleen de vergeving zoeken en behoeft hij ook niet van troostelozen jammer te vergaan, dat hij het bij Uria, die reeds lang in het graf rust, niet weer goed kan maken, noch bij hem vergeving kan zoeken.

Het groot, het ontzaglijk gevaar dreigt velen, dat zij door de leer omtrent de zonde zich verontschuldigen betreffende hun gebrek aan wezenlijke kennis van de zonde. Zij weten nu eenmaal, dat alle mensen en ook zij grote zondaren zijn. Dat de zonde ons met de gehele wereld voor God verdoemelijk maakt. Dat wij allen in zonde ontvangen en geboren zijn en van natuur geneigd, God en den naaste te haten. De diepe waarheid, die in deze betuigingen ligt, beamende, zijn zij over zich zelve in dezen zeer tevreden en houden zich bij de medebelijdenis van deze waarheid en van den daarmee overeenkomstigen verlossingsweg voor "gelovigen" in tegenstelling met hen, die anders denken en gevoelen. Doch helaas! dit alles geloven en betuigen zij zonder smart. In die waarheid is niets dat hen ontroert. Het heeft hun hoegenaamd geen zedelijken strijd gekost, haar aan te nemen. Niet alzo David. Wij kunnen zijn schuldbesef uit dezen Psalm opmaken: niet alleen uit zijn inhoud, maar ook zelfs uit zijn bestaan. Zie, deze koning spreekt zijn berouw openlijk uit voor zijn volk. hij wil geen geheim hebben voor zijne duizenden onderdanen. Elk moet weten, wat in dezen schrikkelijken zondetijd in zijn hart is omgegaan. En hij spreekt niet in de hartstochtelijke uitvoerigheid, in de ruwe schaamteloosheid, met welke sommigen hun zondig verleden uitmeten. O neen! hij spreekt sober, elk woord is ene gedachte, ene ervaring uit de diepte opgehaald, ene zieldoordringende waarheid. Nu spreekt hij: "tegen U, U alleen heb ik gezondigd." Had hij dan niet tegen Bathseba, tegen haar ongelukkigen, onschuldigen man, tegen zijn volk, tegen zijne familie, tegen zich zelven gezondigd? O ja, en hij stelt dit alles niet ter zijde, alsof hij God als het ware buiten al deze dingen, als ene grootheid nevens vele andere plaatsen wilde. Neen, hij gevoelt zeer diep, tegen die allen gezondigd te hebben, Hij heeft tegen hen, tegen de kern van hun wezen, waarin zij met God verbonden zijn, gezondigd. Het beeld Gods heeft hij in hen allen beledigd, hun allen kwetsing aangedaan. Maar eigenlijke bodem van dezen donkeren afgrond is, dat David in dezen alleen tegen God, ja, tegen God alleen, gezondigd heeft; want achter elke naaste staat God en ontvangt den slag, dien wij in ‘s

naasten aangezicht geven. In elke maatschappelijke en huiselijke ordening is Gods werk, is Hij zelf en wordt Hij aangetast, wanneer wij deze dingen beledigen. David gaat voort met de belijdenis zijner schuld en verklaart: daartoe o Heer! heb ik gezondigd, opdat Gij rechtvaardig zijt in Uw spreken en rein in Uw richten. God bewerkt gene zonde, want Hij is de Heilige. Maar als de zonde bestaat, geeft Hij haar richting en aanleiding, dat zij openbaar worde. Hij bereidt der zonde, als zij eenmaal bestaat, den weg opdat zij zich uite gelijk zij is, van haren aard doe blijken en tot haar eigen oordeel voortga. Ook hier had God, daar de zondige lust in David aanwezig was, de aanleidingen beschikt, die zijne zonde tot haar openbaring moesten doen voortgaan en hem aan zich zelven ontdekken. David erkent, dat dit alzo is geschied, en dat het oordeel, daarna door Nathan van Gods wege gesproken, rechtvaardig is.

Als koning kon David zijne zonde verontschuldigen, over den moord van Uria kon hij rechtens niet worden aangeklaagd; de ontucht met Bathseba kon ten minste bedekt worden en had naar het oordeel der wereld gene zo grote betekenis, maar David plaatst zich voor het Goddelijk gericht, dat scherper is dan het menselijke.

Zich zelven onrecht geven, opdat God recht hebbe en recht behouden, is het wezen der ware belijdenis. Luther vertaalt: "Opdat gij recht behoudt in Uwe woorden, en rein blijft, wanneer Gij geoordeeld wordt. Hij is hierin de Septuaginta gevolgd, die het woord (rein zijn) in de Aramese betekenis nikan (overwinnen) opvat, zodat het nu is. De zin van den grondtekst blijft hierbij in het wezenlijke onveranderd, vooral wanneer men dit in mediale betekenis neemt (vgl. Rom. 3: 4).

En wat het ergste is, deze daad staat niet op zich zelf, maar is een uitvloeisel van mijn natuurlijk bestaan, en mij een bewijs hoe onrein die bron is, waaruit dat bitter water welt. Zie, ik ben in ongerechtigheid geboren, en in zonde heeft mij mijne moeder ontvangen, uit het onreine voortgekomen ben ik onrein (Job 14: 4), van mijne geboorte af ben ik verwerpelijk voor God.

David erkent nu niet alleen meer, dat hij aan enkele of meerdere zonden schuldig is, hij dringt dieper door en zegt, dat hij van zijde moeders lichaam niets anders dan zonde heeft medegebracht, dat hij geheel verdorven en in zonde verzonken is. Zeker erkennen wij onze zonde op gene andere wijze grondig, dan wanneer wij onze gehele natuur van verderf aanklagen; elke andere zonde moet ons tot deze algemene belijdenis leiden, dat alleen verdorvenheid in alle delen onzer ziel heerst.

David ziet in zijne zonde als in een spiegel zijne gehele onreine en verdorvene natuur, zodat hij tot deze gedachte komt: Ziet, ik, die zo wel geregeerd heb naar Gods bevel en wil, die de gemeente en den godsdienst zo ernstig heb voorgestaan, hoe ben ik in zulk enen gruwel en zulke zware zonden gevallen! Zo is David door de erkentenis van ene zonde tot de erkentenis van het gehele zondige bestaan geleid, als wilde hij zeggen: daar ik, een zo verheven man, met vele grote gedachten begenadigd, als van den hemel in de hel gevallen ben, zou dan zulk ene zware misdaad niet voor mij en voor anderen ene aanwijzing zijn, dat in mijn vlees geen goed woont?.

Dat de mens van zijn ontstaan af, en dat dit zelf met zonde besmet is, dat de zonde met hare schuld en haar verderf zich van ouders op kinderen voortplant, de werkelijkheid der erfzonde, is nergens in het Oude Testament zo duidelijk als hier uitgesproken. Anders let het meer op de buitenzijde der zonde en dringt niet tot de geheime wortelen door, spreekt slechts over de openbaring en laat de oorzaak, het demonische uitgangspunt meer bedekt.

David was door een diepen weg gegaan, een weg, waarin hij niet alleen zich zelven, maar ook de zonde in baar wezen en oorsprong had leren kennen, en waarin hij door de werking des Geestes zich zelven als diep schuldig had leren kennen, schuldig en walgelijk van zijne ontvangenis en geboorte af aan.

Dit was een werk des geestes geweest, want ons verduisterd verstand, ons hoogmoedig hart wil nog wel belijden, dat wij zonden hebben, maar dat wij verloren liggen in erf- en dadelijke schuld, willen we niet. David echter had zijn hart leren kennen als een poel van wanbedrijven.

Neen ik wil mijne zonde niet verbergen, want ik weet dat Gij dit haat. Zie, Gij hebt lust tot waarheid 1); Gij wilt dat de mens zijn eigen hart kenne, en het U voorlegge, dat hij waar zij voor zich zelven en voor U; daartoe arbeidt Gij in het binnenste, en in het verborgene maakt Gij mij wijsheid bekend 2); dat ik tot zulk ene kennis van mij zelven gekomen ben, is een werk van Uwe verlichtende genade, want mijn hart is te arglistig, is te dodelijk, dan dat ik het van mij zelven zou kennen.

Scherper kon David de tegenstelling niet maken, want daarom verklaart hij dit, dat de zonde in haar wezen leugen is, als uit den vader der leugens. Daardoor was David voor een tijd in een onwaren toestand voor zijn God gekomen. In plaats van oprecht met zijn God om te gaan, was hij onoprecht voor zijn God geworden. Maar door Gods wonderbare goedheid was hij uit dien onwaren, uit dien leugenachtigen toestand uitgerukt en was oprecht in zijn schuld belijden geworden. En waar hij nu door Gods genade oprecht in zijn schuld belijden voor zijn God was geworden, daar moest hij nu ook Gode de ere geven, dat Deze waarheid in het binnenste eist.

De wijsheid der wereld werkt hovaardig en zelfbehagelijk, de wijsheid uit God verootmoedigt, doet ons walgen van ons zelven, en met heilige aandoening bidden: Ontzondig mij met hysop, en ik zal rein zijn.

Ontzondig mij met hysop 1), gelijk een van melaatsheid genezene, of een met onreinheid des doods bevlekte door middel van een bundel hysop door den priester gereinigd wordt (Leviticus 14: 4 vv. Numeri 19: 18 vv.), en ik zal niet slechts Levitisch, maar inwendig van harte rein zijn; was mij, gelijk de Levitisch onreinen allerlei wassingen moeten ondergaan (Leviticus 11: 25, 28; 13: 6, 34; 14: 8 enz.), en ik zal witter zijn dan sneeuw 2); ik zal volkomen in Uwe gunst hersteld zijn, en daardoor wezen, alsof ik nimmer enige zonde had.

De melaatsheid, die ongevoelig maakt en toch ondraaglijke pijnen veroorzaakt, die walging verwekt en afzichtelijk doet worden, die besmettelijk en overerfelijk is en den dood tengevolge heeft (vgl. Exodus 4: 6) is een juist beeld der zonde.

De zanger allegoriseert niet, maar hij verklaart de grootse reële allegorie der wet.

De werking der rechtvaardigende genade aan den door bloedrode zondeschuld bevlekten mens kon niet heerlijker voorgesteld zijn, dan dat zij witter dan sneeuw maakt; en de geschiedenis kent nauwelijks een groter voorbeeld van verandering van bloedrode zonde in verblindend wit, dan deze, dat uit den echt van David en Bathseba daarna Salomo, de gezegendste aller koningen is voortgekomen.

Gij moet al uwe zonden als zonde tegen God en tevens als deel van den gemeenschappelijken vloek, als erfzonde leren kennen. Die erfzonde moet u, in plaats van ene verontschuldiging der traagheid gelijk zij is- wanneer ze slechts ene leer is-integendeel ene verplettering van al uw trots, een bewijs voor uwe volslagen machteloosheid en (zo God Zich niet ontfermt) hopeloos bederf geworden zijn. Als Gij aldus waarlijk zijt niets geworden, dan kan en wil God iets van u maken. Verkiezende ontferming, vrije genade is al Zijn doen. Wie dit erkent, ontvangt uit zwakheid kracht, gelijk Abraham, niet aanziende de verstorvenheid van Sara en zijne eigene, door het geloof kracht heeft om Izaak te verwekken. In ongerechtigheid ben ik geboren, in zonde ontvangen. Maar ik heb mijne schuld mogen gevoelen in deze alles overweldigende noodzakelijkheid. Ik heb dus mijne persoonlijkheid er uit mogen redden, daar ze dreigde in doffe wanhoop schipbreuk te lijden, gelijk de wereld op dezen oceaan van nature tegen lichtzinnigheid en vertwijfeling heen en weer schommelt. Onmetelijk groot is de gedachte, ik ben mijzelf, mijn ganse persoon, naar lichaam en geest, mijn geheelheid van mijne eerste wording af aan God schuldig! Is er ook middel om die schuld betaald te zien? Halleluja, zij is betaald! Met meer dan hysop, met het dierbaar bloed des heiligen Lams ben ik ontzondigd. Witter dan sneeuw ben ik in Hem geworden, en de verbrijzelde beenderen verheugen zich in een nieuw leven.

Doe mij na zulk ene ontzondiging, waarvan Gij mij door de getuigenis des Heiligen Geestes inwendig verzegelen moogt, vreugde en blijdschap horen; dat de beenderen zich verheugen, die Gij verbrijzeld hebt (Psalm 6: 3; 32: 3).

Als wilde David zeggen: Ik heb tot hiertoe lang genoeg de wet en Mozes gehoord, die ene zware spraak en ene harde en onverstaanbare tong heeft en zeer kwalijk bespraakt is; neem dat horen van mij, want daar hoort men alleen van Gods toorn. Daarom bid ik, lieve Heere! voortaan vreugde en blijdschap te mogen horen, welke door het woord der genade en de vergeving der zonde komen; alsdan zullen de beenderen vrolijk worden, die Gij verbrijzeld hebt, dat is de beenderen, die verbrijzeld zijn door het gevoel en de verschrikking der zonde, die de wet in het hart teweeg gebracht heeft.

Verberg Uw aangezicht van mijne zonden, wend Uw oog daarvan af om ze nooit meer aan te zien, en delg uit al mijne ongerechtigheden, opdat zij niet meer tegen mij getuigen (vs. 3).

Welke is de vrijheid, waarmee Christus Zijn volk vrijmaakt (Gal. 5: 1), welke lijnrecht staat tegenover het juk der slavernij? Het is de Geest der aanneming, meegedeeld aan het hart, welks taal is: Abba, Vader! Het is de bewustheid dier vrijheid van het oordeel, welke het eigendom is van allen, die in Christus Jezus Zijn, en die niet wandelen naar het vlees, maar

naar den geest. Het is de wet des Geestes des levens, die het hart vrij maakt van de wet der zonde en des doods. (Rom. 8: 1, 2, 15, 16). Het is het voorrecht van alle berouwvolle gelovigen; hoewel niet genoten, het kan genoten worden door niemand dan door ootmoedige gelovigen, alhoewel degenen, die niet alzo zijn, dikwijls de voorkeur geven aan een roepen daarom.

12.

II. Vs. 12-15. De bede om vernieuwing. -Met een juist inzicht dat de toekomst van een mens niet beter kan worden, zolang niet is uitgedelgd wat achter hem ligt, heeft David eerst om de vergeving gebeden van hetgeen voorbij is. Nu wendt hij zich van het tegenwoordige in de toekomst, en daar hij tevens weet, dat begin en voortgang van alle verbetering alleen in Gods kracht kan geschieden smeekt hij van den Gever alles goeds met deze of die deugd, maar een geheel gereinigd hart, en, daar hij zijne eigene voornemens niet vertrouwt om enen nieuwen, vasten en vrijmoedigen geest. Terwijl hij vervolgens uit de dagen van afval in den strijd terugziet, toen Gods hand nog zegenend en beschermend op hem rustte, en Gods Heilige Geest bekrachtigend en heiligend in zijn hart regeerde, verlangt hij naar het wederkeren van dien staat der genade en belooft "wanneer" hij weer in deze geplaatst mocht worden ook anderen een leidsman te willen worden om hen van verkeerde wegen tot God terug te brengen.

Schep 1) mij door Uwe almacht, wat ik zelf niet vermag te weeg te brengen, een rein hart, dat den dienst der zonde haat en zich in reinheid naar het goede richt (Psalm 24: 4; 73: 1. MATTHEUS. 5: 8. Hand. 15: 9), o God! en vernieuw in het binnenste van mij enen vasten geest, die tegen verzoeking bestand is (Psalm 78: 37), zo als ik te voren bezat, totdat ik dien helaas liet overheersen door den geest van den natuurlijken mens, die een speelbal van elke verzoeking is.

Wat! heeft de zonde ons zo verwoest, dat de Schepper weer moet worden ingeroepen? Wat verwoesting is er dan onder de mensen aangericht, "Create in me!" Ik besta nog in mijn uitwendig omkleedsel, maar ik ben krachteloos, ledig, van alles ontbloot. Kom dan, Heere! en laat Uwe macht gezien worden in een nieuw schepsel zonder mijn eigen gevallen "ik". Een rein hart. In het negende vers vroeg hij om rein te zijn, nu zoekt hij een hart dat die reinheid najaagt, maar hij zegt niet: "Maak mijn oud hart rein, hij heeft te veel ondervinding van de hopeloosheid der oude natuur. Hij wenst, dat de oude mens als ene dode zaak verbrand worde en ene schepping in de plaats trede. Niemand kan of een nieuw hart of ene nieuwe aarde scheppen. Verlossing is ene wondervolle openbaring der hoogste macht; het werk is ons zowel als dat voor ons is geheel en al het werk van Almacht.

Deze schepping is uit niets. David gebruikt hetzelfde woord (bara) dat Mozes bezigt van de schepping van hemel en aarde. Onze schepping in Christus Jezus is niet maar ene inspanning van onze krachten, niet een geholpen worden van onze natuurlijke zwakheid door de macht van Gods genade, het is niet maar ene verbetering van onzen zedelijken aard; het is ene schepping uit niets, van datgene, wat wij te voren niet hadden. Er was niets in ons waarvan het kon gemaakt worden. Wij waren krachteloos, verdorven, dood in zonden en misdaden.

Wat dood is wordt niet levend, dan door instorting van hetgeen het niet had. Wat verdorven is ontvangt gene gezondheid dan wanneer het wordt weggenomen, en door iets nieuws vervangen. De oude mens wordt niet veranderd in den nieuwen mens, maar wordt afgelegd. Het is niet de grondslag van het nieuwe leven, maar het is er ene verhindering voor. Het moet worden te niet gedaan en de nieuwe mens worden aangedaan, die geschapen is in Christus Jezus.

David bekent hiermede, dat zulk ene reiniging en vernieuwing van het hart Gods werk is en niet in, s mensen macht staat. Want gelijk vergeving der zonden en rechtvaardiging alleen Gods werk is, zo ook de vernieuwing en heiliging; en daar het God werk is, zo moeten wij God daarom bidden, want door natuurlijke krachten hebben wij het niet.

Dien Geest, dien hij van God afsmeekt, noemt hij den vasten, den heiligen, den blijmoedigen, den gewilligen Geest. Met het woord "Scheppen" prijst hij het heerlijke, buitengewone werk Gods in de vernieuwing der mensen, een werk, even groot, alsof Hij nieuwe schepselen voortbracht. Want hij bidt niet, dat God zijn zwak gemoed moge te hulp komen, zijn onmachtig hart moge steunen, maar hij erkent, dat er niets reins of goeds in zijn hart is, vóórdat het hem van elders toevloeit. Waaruit volgt, dat geheel des mensen hart verkeerd en bedorven is, want indien de natuur enige reinheid of deugd bezat in zich zelve, zo zou hij niet spreken van ene schepping Gods of van een geschenk des Heiligen Geestes.

In verband met elkaar geven de beide leden van den tekst dezen zin: Schep in mij een rein hart, dat een afgrijzen heeft van de misdaden die ik begaan heb, en vreugde en lust heeft aan Uw heilig Wezen, en schenk mij, om daarin te blijven en te volharden den Geest der vastheid en der bestendigheid.

Waar niet alleen de schuld der zonde wordt beseft en hare gevolgen geweerd, maar ook het onrein hart zich zelven tot last en walging geworden is, en waar de bede om heiliging even dringend was als de bede om verzoening-daar was het Gode ook ernst met de verhoring. Daar deed Hij het inwendig hart, ook bij de zwaarste verzondiging, vreugde en blijdschap horen. Daar durfde het hart geloven, en in den eenvoud zijns gemoeds en zijner oprechtheid vrijmoedig toetasten, waar de ganse schat der goddelijke barmhartigheid werd opengesteld; daar durft het zich duurzaam toegeven in de heerlijke verwachting ener welgegronde hope, en is in het midden van den strijd des levens in die hope reeds zalig.

Verwerp mij niet, gelijk Gij met Saul gedaan hebt (1 Samuel 16: 1) van Uw aangezicht, zodat ik voor altijd uit den staat der genade zou gebannen zijn (Ezechiël. 33: 12 vv.), en, zo ik mij dien razenden koning voorstel, voor wie ik op de harp speelde, o God neem Uwen Heiligen Geest niet van mij 1). Gij gaaft mij dien bij mijne zalving (1 Samuel 16: 13), maar Hij is zo door mij bedroefd, dat ik Hem onwaardig ben geworden.

Ook ons lichaam wordt een tempel van den Heiligen Geest genoemd, en zeer zeker kan de Geest, ten dele althans, van ons lichaam scheiden, bij ons sterven, om het later in hoge heerlijkheid weer uit te brengen. Maar wat aangaat onze inwendige mens, die naar God geschapen is, in ware gerechtigheid en heiligheid, van dien mens wijkt de Heiligen Geest

nimmer. In dien mens blijft Hij. In angst, in den doodsangst der ziele, onder schuld en smaad bedolven, mogen we met David in Psalm 51 uitroepen: "Heer, neem Uwen Heiligen Geest niet van mij," maar wat de inwoning des Heiligen Geestes in de ziele van Gods kinderen betreft, die kan nooit worden opgeheven.

David wist, dat hij den H. Geest had ontvangen. Niet alleen zaligmakend, maar ook ambtelijk. En nu had hij het ontzettend voorbeeld voor zich van Saul, dat God van dezen den goeden, d.i. den Heiligen Geest ambtelijk had weggenomen en dat een bozen geest over Israël's eersten koning vaardig was geworden. En nu dat schrikkelijke vreest David ook, in den angst zijner ziele, nu hij tot zulk een val was gekomen. En daarom, waar hij niets ijselijker kent, dan dat God met Zijne genadegaven zich terugtrekt, daar roept hij het uit en zijn ganse ziel lost er zich in op: "Neem Uwen Heiligen Geest niet van mij."

Geef mij weer de vreugde Uws heils, door mij weer in dien vorigen staat der genade te plaatsen, en de vrijmoedige geest, die zich van Uwe gunst bewust is, en U alzo verblijd mag naderen, ondersteune mij. Geef mij de vreugde te ondervinden, dat ik weer bij U ben, Uwen weg bewandele en daarin volhard.

Zo zal ik -en dit zal mijn dank zijn voor de afgebedene weldaad- den overtreders Uwe wegen leren, door getuigenis af te leggen van dien weg der genade uit eigen ervaring, en de zondaars, door mijn voorbeeld opgewekt en door mijn woord gedrongen, zullen zich tot U bekeren.

De 32ste Psalm is ene werkelijke vervulling van deze toezegging van David, en dan ook met het opschrift: "ene onderwijzing van David," voorzien. Overigens is de hier uitgesprokene zin reeds op zich zelf een bewijs, dat de bede, door David uitgesproken, reeds begon vervuld te worden; want de wens, om anderen tot het heil Gods te leiden en daardoor Gods eer te bevorderen, kan in geen hart opkomen, dat zelf nog ver is van de ervaring der genade.

Het is een goed teken, als iemand, tot zonde vervallen, gevoelig aangedaan is over zijn toestand. Van dezulken, schoon hun zonde groot zij, is goede hoop, daar integendeel het geval dergenen wanhopig is, die gerust durven zondigen en voor een bewijs van hun geloof houden, dat zij daarover niet ongerust zijn. Maar hier ontstaat ene vraag, door sommigen uitvoerig behandeld. Reeds was Nathan bij David geweest, en had hem van Godswege verklaard, dat God zijne zonden had weggenomen (2 Samuel 12: 13). Waarom dan, zegt men, vraagt David dit wederom. Zulke uitdrukkingen van diepe aandoening en verbrijzeling voegen enen zondaar zowel na als voor de verzoening met God; het is overeenkomstig de natuur des geloofs.

Een berouwvol kind heeft niet genoeg aan de boodschap, dat de vader vergeven heeft, het heeft behoefte aan des vaders eigene verzekering en aan nieuwe gemeenschap met hem.

16.

III. Vs. 16-19. De belofte van geestelijke offeranden. Heeft David reeds aan het slot der vorige afdeling zich aangeboden om een prediker der gerechtigheid te zijn, en voor anderen een leidsman; tot de zaligheid te worden, thans wordt dit besluit des harten uitgewerkt, en wil hij mond en lippen in den dienst van de ere Gods stellen, en zich zelven den Heere tot een levend offer overgeven; deze is de ware, Gode welgevallige godsdienst. Daar hij echter weet, dat God niet door onreine lippen wil geprezen zijn, en op zijne ziel thans nog bloedschuld drukt, zo laat hij aan zijne belofte ene sterk dringende bede om redding van deze schuld voorafgaan.

Verlos mij van bloedschulden 1), die ik door Uria's moord op mij geladen heb, dat zij niet verder om wraak roepen (2 Samuel 12: 9. Genesis 4: 10; 9: 5 vv.) o God, Gij God mijns heils! die het in mij aangevangen werk der genade (2 Samuel 12: 13) niet onvoltooid kunt laten; zo zal mijne tong, als mijn hart vrij geworden is van de beschuldigende gedachten,Uwe gerechtigheid vrolijk roemen, als die vergeving der zonden schenkt aan hen, die berouwvol tot U wederkeren (1 Joh. 1: 9).

Hier zien wij, hoe David zich niet vleide en hoe hevig zijn strijd was met de verschrikkingen des doods, waar hij zo dikwijls terugkomt op het verkrijgen van vergiffenis. Want dat sommige bloedschulden nemen voor den onrechtvaardigen moord op Uria en het verlies van het leger, waarvan David mede bewust was, komt mij niet waarschijnlijk voor. Want dewijl de Hebreeën onder bloedschuld de een of andere halsmisdaad verstaan, schijnt het eerder, dat hij zich aan de doodstraf schuldig weet, opdat hij tone, dat bij hem enig en alleen de hope overblijft op het medelijden Gods. De gerechtigheid Gods, waarvan hij zegt, dat hij ze vrolijk zal roemen, wordt hier genomen voor Zijne goedheid. Want de vermelding van Zijne gerechtigheid wordt niet, zoals men in het algemeen gelooft, aan God gegeven, omdat Hij onverzettelijk is, om de straf uit te voeren, maar eerder, omdat Hij getrouw is, in het houden der belofte en het waarnemen van het heil der Zijnen en niet teleurstelt de ellendigen, die Zijn hulp hebben ingeroepen. Overigens waar hij zegt, o God, God mijns heils, daar is in de herhaling versterking of toeneming van aandoening, waaruit wij dan ook kunnen opmaken, dat hij bevende en met angst zulks bij zichzelven overweegt, wat hij verdiend zou hebben.

HEERE, open mijne lippen 1), waarop nu nog een ban ligt, die hen sluit, daar het geweten getuigt, dat zij onreine lippen zijn (Jes. 6: 5), zo zal mijn mond Uwen lof verkondigen2), en getuigen, hoe wonderbaar Gij U aan grote zondaars tot hun zaligmaking verheerlijken kunt.

Hoe, door hem het bewustzijn, de verzekering te geven van de vergeving der zonden en door hem de genade te schenken, dit openlijk uit te spreken voor gans zijn volk. Zolang David nog van die vergeving niet verzekerd was, waren zijne lippen gesloten, maar als de vrijmachtige Geest Gods hem toepast niet alleen, wat God hem schenken wilde, maar ook tot zijne ziele weer zei, dat God zijn heil was, dan moest hij ook allen mededelen met welk een goedertieren en genadig God hij te doen had, die de zonde geenszins gedenkt.

Daarom, wanneer wij de gerechtigheid en genade Gods door het geloof in Christus ontvangen hebben, kunnen wij geen groter werk doen, dan dat wij de waarheid van Christus

Jezus spreken en prediken; want wat uitwendige werken aangaat, dat kennen niet alleen andere gewone mensen, maar ook onverstandige dieren doen, als: vasten, werken, waken. Men zegt ook dat Turken aan de ene zijde een zeer moeilijk en streng leven leiden. Wanneer echter iemand Christus en Zijn woord belijden zal, daartoe behoort de vrijmoedige, de vrolijke geest, waarvan David hierboven (vs. 4) gesproken heelt.

Zulk een dank van den door vreugde bewogen mond uit de volheid van een begenadigd hart zal dan het offer zijn, dat ik U voor Uwe redding breng, en ik weet, dat het U het liefste is, dat ik brengen kan; want Gij hebt geen lust tot uitwendige offerande, die in ‘t brengen van var of ram bestaat; anders, wanneer Gij ze wildet, zou ik ze U gevenin rijken overvloed; ‘t is gene gierigheid, die mij deze beschouwing ingeeft, maar ik weet het: in brandofferen hebt Gij geen behagen.

De offeranden Gods, de offers, die Gode behagen, en waarop het in de wet geboden uitwendig offer eigenlijk ziet, zijn een gebroken, een schuld gevoelende en naar genade dorstende geest; een gebroken en verslagen hart, dat bedroefd over zijne zonde zichzelven veroordeelt en zich U geheel overgeeft, zult Gij, o God! niet verachten, maar integendeel tot Uw heiligdom verkiezen, om daarin te wonen (Jes. 57: 15. Psalm 34: 19).

Het zou op den eersten blik verwonderlijk voorkomen, dat de zanger zulk een hart het Gode welgevallige offer noemt, het zou toch volgens vs. 10 en 14 kunnen schijnen, dat de droefheid met het verkrijgen van de vergeving der zonde haar einde bereikt. Maar de vreugde over de genade, van welke op die plaats sprake is, sluit de smart over de zonde niet uit; deze moet toch na zulk een diepen val bestendig voortduren (Genesis 50: 21), de maat daarvan is liever de maat der dankbaarheid voor de vergeving der zonde, van den lof der Goddelijke genade en gerechtigheid, tot welke zich de zanger in vs. 15 vv. verbond, zodat hij zakelijk hier hetzelfde belooft als daar. Wien veel vergeven is, die heeft veel lief (Luk. 7: 47), en het bewustzijn, dat hem veel vergeven is, kan slechts diengene bewaren, die steeds leed gevoelt over zijne zonde.

Er is hier volgens den zamenhang geen sprake van zondoffers, die de vergeving nog eerst moeten doen verwerven, maar van dankoffers, die de ontvangene genade moeten erkennen. Deze betekenis ligt hier in het woord "offeranden". Maar in hoeverre kan nu een gebroken en verslagen, d.i. een diep bedroefd hart een dankoffer zijn? Juist hierin blijkt het, met welk een diepte van gevoel David boete doet en genade ontvangt. Ene zo diepe kennis van zonde als deze is gene voorbijgaande gewaarwording des harten, maar een toestand, die van zijn ontstaan af door het ganse leven blijft voortduren. Met haar vangt dat tijdperk aan, waarin de mens verbrijzeld en toch genezen, vol smart en toch getroost is. Gelijk de zonde deze wonden aan het hart heeft toegebracht, ja door de gewoonte tot ene macht daarin geworden is, zo kan ook door de vergiffenis den zondaar wel de zekerheid der eens te wachten, der bereids aangevangen genezing, maar niet de genezing zelf reeds worden verleend. De steeds voortgaande heiliging blijft een steeds voortdurende strijd, ene gedurige herhaling van haar begin. Maar juist daarom is ook aan God geen offer meer welgevallig, dan wanneer de begenadigde Hem ten dank een boetvaardig, om Zijns zelfs wil treurig hart aanbiedt, opdat daarin alle troost, alle vreugde, alle kracht gedurig alleen van God uitga.

David spreekt niet van een gewond, maar van een verbroken hart. Wonden kan de Wet, maar in waarheid verbreken doet alleen de Genade, dit werkt de H. Geest, die overtuigt van zonde, gerechtigheid en oordeel.

20.

IV. Vs. 20 en 21. De voorbede voor geheel Jeruzalem- Daar David gewoon is, zich als een lid aan het lichaam van Israël te beschouwen, weet hij wel, welk ene ergernis hij door zijne zonde aan zijn volk gegeven heeft, en in welk gevaar hij het gebracht heeft. Het woord, dat tot hem gesproken was (2 Samuel 12: 10): "het zwaard zal van uw huis niet wijken," kon zich wel zover uitstrekken, dat Israëls volksbestaan voor altijd vernietigd werd. Daarom heeft hij er niet genoeg aan dat hij voor zichzelven restitutio in integrum (herstelling in den vorigen staat der genade) afgebeden heeft, hij moet diezelfde weldaad ook voor de gehele gemeente afsmeken; hij moet, gelijk hij voor zichzelven geestelijke offeranden ten dank voor Gods genade beloofd heeft, ook voor Jeruzalem een geheel nieuwen tijd in het oog vatten, wanneer men de uitwendige offeranden in de ware gezindheid brengen zal.

Doe wel bij Zion, aan Uwe Verbondsgemeente, waarvan Zion godsdienstig en staatkundig het middelpunt is, naar Uw welbehagen, naar Uwe genade, bouw de muren van Jeruzalem op, opdat het begonnen werk, tot inrichting der stad als residentie van Israël's koningen en tot plaats der aanbidding voor het gehele volk (2 Samuel 5: 9 vv.; 6: 1 vv.), gelukkig voortga (1 Koningen 3: 1; 6: 1 vv.).

Dan, als Gij deze mijne bede verhorende, met den uitwendigen bouw der stad ook tevens de inwendige opbouwing Uwer gemeente meer en meer tot haar doel en tot volkomenheid leidt, dan zult Gij lust hebben aan de offeranden der gerechtigheid, aan de offeranden, die door uitwendige gesteldheid en door de inwendige gezindheid van den offeraar met Uwen heiligen wil overeenkomen (Deuteronomium 33: 19. Psalm 4: 6); Gij zult een welbehagen hebben aan brandoffer en een offer, dat gans verteerd wordt, en waarbij Uw volk zich zelven geheel aan U overgeeft (1 Samuel 7: 9), dan zullen zij varren offeren op Uw altaar, wier ten hemel stijgende reuk U waarlijk lief en zoet is (Numeri 15: 3. Efeziers 5: 2. 2 Kor. 2: 15).

Vele uitleggers houden de beide laatste verzen voor ene bijvoeging uit den tijd der Babylonische ballingschap (vgl. Psalm 14: 7; 25: 22.); wij delen die mening niet, daar de uitdrukking: "bouw de muren van Jeruzalem" geenszins alleen een weer opbouwen van het verwoeste betekent, maar ook zeer goed kan gebezigd worden van een voortbouwen naar een genomen plan. David wil hier van zijn huis en van zijn volk afwenden, dat God de in 2 Samuel 7 hem gegevene belofte niet om zijner zonde wil terugtrekken hij denkt dus in deze aan den Messiaansen tijd, en het is dienvolgens ene wonderbaar genadige verhoring van deze bede, dat juist uit den echt van David met Bathseba diegene (2 Samuel 12: 24 vv.) voortkomt, die na hem op den troon zit, en die onder de voorvaders des Heren Jezus genoemd wordt (1 Koningen 1: 29 vv. MATTHEUS. 1: 6). Overigens is merkwaardig, dat de gehele Psalm veel overeenkomst heeft met het tweede deel van het boek van Jesaja (vgl. vs. 3 met Jes. 43: 25; 22; 63: 7; vs. 5 met Jes. 59: 12; vs. 6 met Jes. 42: 24; 65: 12; 66: 4; vs. 12 met Jes. 63: 11; vs. 17 met Jes 42: 12; Vs. 19 met Jes. 57: 15; vs. 20 met Jes. 60: 10; vs. 21 met Jes. 60: 7).

David's boete is ook werkelijk een voorbeeld van Israël's boete in de ballingschap en David's herstelling een voorbeeld van die van het gehele volk. Onze Psalm is wellicht een lievelingspsalm van den Profeet geweest door welken hij op gelijke wijze tot een troostprofeet voor het gevangene Juda geworden is, als Luther tot kerkhervormer door Paulus brief aan de Romeinen.

Dit is letterlijk vervuld, toen Jeruzalem voltooid was, toen de tempel op den berg Zion was opgericht en toen de Heere Zich genadig verwaardigde de offeranden, welke op die altaren geofferd werden, aan te nemen. Het is in geestelijken zin waar in de Christelijke Kerk, waar het wezen van alle typen en schaduwen is geofferd en den Vader voorgesteld door den Vredevorst, aan het hoofd van het Israël Gods. En het zal eeuwig bewaarheid worden in het koninkrijk der hemelen, waar de offeranden van gerechtigheid en liefde, van lof en dank, nooit zullen ophouden geofferd te worden aan Hem, die op den troon zit, door de triomferende kerk.

PSALM 52.

Ene onderwijzing, een leerdicht (Psalm 32; 42; 44; 45) van David, voor den opperzangmeester (1 Kronieken 25: 31).

Door hem vervaardigd naar aanleiding der in 1 Samuel 22: 6 vv. medegedeelde gebeurtenis, als Doëg, de Edomiet, gekomen was en Saul te kennen gegeven, en tot hem gezegd had: David is gekomen ten huize van Achimélech.

Het opschrift is dikwijls verkeerd verstaan, alsof de Psalm tegen Doëg gericht was; het zegt dit echter niet, maar alleen, dat hij vervaardigd is naar aanleiding van Doëgs aanwijzing aan Saul en van hetgeen daarvan het gevolg was. Het noemt zelf nevens Doëg Saul, en dat deze naam en niet die van Doëg groot te schrijven is, wordt weer aanstonds daardoor waarschijnlijk, dat David het in de Psalmen uit den tijd van Saul gewoonlijk met Saul zelven en niet met zijne helpers te doen heeft, wier handelen hij mede toerekent aan den ene concreet geworden idealen persoon des Bozen.

Tot dusver was Sauls vijandschap, uit wangunst jegens David geboren, meer ene persoonlijke vete. Nu daarentegen David allen, die het wel met het Godsrijk meenden, rondom zich begon te verzamelen, nu groeide Sauls verbittering aan, en toen de hogepriester met een aantal andere priesters zich het lot van den vervolgde aantrok, besloot de dwingeland, het in het openbaar te tonen, dat niemand ongestraft voor zijnen schoonzoon zou kunnen partij trekken; hij beging de gruwelijke misdaad van Achimélech met nog 85 andere priesters des Heren zonder oorzaak te doen ombrengen.

Zocht David in den vorigen Psalm op den weg van waarachtig berouw en van gelovige toeigening van het hem geschonkene woord der genade, van zijn persoon, zijn huis en zijn volk het vonnis der Goddelijke verwerping en het terugnemen der reeds ontvangene belofte af te wenden, zo volgt nu een Psalm, die over de verwerping van Saul en van zijn huis, en over de rechtvaardige oorzaak daarvan handelt; want Saul, gelijk de gebeurtenis, die aan onzen

Psalm ten grondslag ligt, bewijst, is nu reeds zover in zijnen afval van den Heere voortgegaan, dat hij zijn behoud zoekt in zijne eigene heldenkracht, in zijnen rijkdom en in de gehechtheid zijner stamgenoten, dat hij in één woord een koning over Israël wil zijn, zo als alle heidenen dien hadden, ja den Heere in Zijne priesters en Zijnen geliefde ter dood toe haat.

3.

Vs. 3-7. Na een woord van inleiding (vs. 3), dat den inhoud van den gehelen Psalm reeds in het kort samengevat heeft, daar het aan de ene zijde den niets betekenenden, praalzuchtigen trots van den goddeloze op zijne boosheid, aan de andere zijde de eeuwige goedheid des Almachtigen voor de zijnen uitspreekt, volgt eerst (vs. 4-6) ene schildering van de boosheid van hem, dien de Psalmist op het oog heeft, waarop hem wordt bekend gemaakt (vs. 7), hoe weinig grond hij heeft, daarop te roemen, daar het vergeldend gericht van God hem zal overvallen en geheel zal doen omkomen.

Wat beroemt gij u in het kwaad, o gij geweldige, die te voren een held waart in den strijd tegen de vijanden van het volk Gods (2 Samuel 1: 19 vv.), maar nu een woestaard zijt geworden in de vervolging van Zijne knechten? ‘t Is voorwaar ene zaak om op te roemen, dat gij 85 onschuldige dienstknechten des Heren met vrouwen en kinderen liet ombrengen! Gods goedertierenheid duurt toch den gansen dag, voor de Zijnen; zij zal bestendig zijn en alzo zult gij het met de werken uwer boosheid niet verder brengen, dan dat gij u een te sneller en vreselijker einde bereidt.

Uwe tong denkt, verzint enkel schade, gij peinst er slechts op, hoe gij anderen in ellende zult storten, en uwe tong is als een geslepen scheermes, werkende bedrog 1); gij brengt slechts leugen voort, om een ander op het diepst te treffen en op ‘t onverwachts te doorsnijden.

Of, pleger van arglist. Kennelijk doelt dit hier op Doëg, den Edomiet, die den ongelukkigen Achimélech aanklaagt, uit heidense vijandschap tegen den Heere God en Zijne dienaren.

Gij hebt het kwade liever dan het goede, de leugen, dan gerechtigheid te spreken. Sela. Pauze. onder welke de muziek het aanklagen zonder woorden voortzet.

Nog meer! Gij hebt lief alle woorden van verslinding, woorden, die dood en verderf ten gevolge kunnen hebben, en ene tong des bedrogs, ene lasterlijke tong. Uwe vreugde is het als men u komt aanhitsen en kwaad van uwen vijand u aanbrengt.

God zal u ook, u rechtvaardig vergeldende, afbreken, neerwerpen in eeuwigheid, zodat gij voor altijd een ruïne zijt; Hij zal u wegrapen, met een snellen greep aantasten, en u uit de tent uitrukken, uit uwen gerusten en eervollen stand; Ja Hij zal u uitwortelen, uit het land der levenden, gelijk gij de priesters te Nob heb uitgeroeid (1 Samuel 22: 16-19) Sela. Pauze onder muziek.

Terwijl de inhoud van vs. 7 er beslist voorspreekt, dat David hier aan Saul en de uitroeiing van zijn huis (1 Samuel 31) gedacht heeft, schijnen daarentegen de woorden in vs. 4-6 meer op Doëg, dan op den koning zelven te passen. Dit schijnt echter slechts zo; bij nadere beschouwing blijkt integendeel; dat de persoon, tegen wie de heilige zanger ijvert, Saul is. "De geschiedenis weet er niets van, dat Doëg het zich ten doel zou gesteld hebben, David uit den weg te ruimen; zij weet niets van ene vijandschap van Doëg tegen David, die zelfs over hetgeen tussen David en den hogepriester voorgevallen was, gezwegen had, totdat de ernstige eis van Saul aan zijne dienaars aan zijne eigene zucht om zich verdienstelijk te maken een verder zwijgen scheen onmogelijk te maken. Geheel anders had hij moeten handelen; wanneer hij een gezworen vijand van David geweest ware. Wat het verwijt van leugen, van lastering en bedrog aangaat, zo vinden wij in het gehele verhaal van de zaak met de priesters geen enkel spoor, dat Doëg gelogen en bedrogen heeft; hij bericht eenvoudig de daadzaak. Daarentegen past dat verwijt volkomen op Saul, die zonder enige reden David van hoogverraad beschuldigde, om hem onder den schijn van recht uit den weg te kunnen ruimen, en deze beschuldiging ook tegenover de onschuldige priesters op den voorgrond plaatste, zonder enigszins op de eenvoudige welsprekendheid van een goed geweten te letten, waarmee de hogepriester zich verdedigde, daar hij besloten was, om ten verderve van David een voorbeeld te stellen." Wanneer alzo Doëg met zijn verraad geenszins op den voorgrond van den Psalm staat, zo kan zijn voorbeeld bij de verklaring van het 9de gebod aangehaald worden, en daarbij getoond, hoe een mens ook daar den geest van leugen en bedrog dient, waar hij niets dan ware en op zich zelve werkelijk gebeurde daadzaken bericht, maar aan de ene zijde den waren grond der gezindheid, waaruit zij voortgekomen zijn, en in welke zij alleen de rechte betekenis verkrijgen, verzwijgt, aan de andere zijde wel weet, hoe ontvlambaar het hart is van hem, aan wie hij ze bericht, en op welk ene boosaardige wijze zij zullen worden opgevat.

8.

II. Vs. 8-10. Voor de rechtvaardigen, zo gaat de gewijde zanger voort, zal, gelijk alle werken Gods enen kern van zegen en een zaad des heils in zich verbergen, de val van den tiran een dieper wortelen in de godsvrucht ten gevolge hebben, en ene oorzaak Zijn van vreugde over Gods alregerende gerechtigheid. Terwijl echter gene tot een ontwortelden boom wordt, staat de nu door hem ter dood toe vervolgde vast, en is gelijk aan enen olijfboom met groen loof. Hij wil wachten op den naam des Heren, totdat het uur ter vervulling zijner hoop daar is, opdat uit zijn levenslot de heiligen nog enen zegen en ene vreugde van anderen aard verkrijgen, dat is de zegen van versterking in geduld en in de vreugde over Gods troostvollen naam. Wel ons, dat wij dezen Psalm eerst na Psalm 51 lezen! Want David’s waar berouw alleen heeft teweeggebracht, dat zijne grote zonde het in vs. 10 vv. gezegde niet tot een spot gemaakt heeft.

En de rechtvaardigen, die nu in en met mij door den tiran (vs. 3) vervolgd worden, zonder zijne boosheid te kunnen verhinderen, zullen het zien, hoe de Heere op eens aan zijn woeden een einde weet te maken (vs. 7), en zij zullen vrezen, op nieuw met kinderlijk ontzag (Psalm 10) vervuld worden, en zij zullen over hem, over den nu gevallen tiran lachen1), niet uit vreugde in eens anders verderf (Spreuken 24: 17 vv.), maar over het eindelijk openbaar

worden der lang verborgene en miskende gerechtigheid, die het leedgevoel over de ziel van den vijand, die zich zelven verdierf, niet uitsluit (vgl. Psalm 58: 11 vv. 2 Samuel 1: 17 vv.); zij zullen zich verblijden zeggende:

Waarom, omdat zij in hem zien konden het einde van hen, die op het vlees hun vertrouwen stellen en op de veelheid des rijkdoms, terwijl omgekeerd zij zich zullen en kunnen verheugen over het betrouwen op den Heere, en op Hem alleen.

Ziet den man, die God niet stelde tot zijne sterkte, maar vertrouwde op de veelheid zijns rijkdoms; hij was sterk geworden door zijn beschadigen (Psalm 49: 6 vv.); zijne boosheid was zijne sterkte, ziet, met hoeveel schande hij gevallen is.

Het gaat enen rijken misdadiger als enen beer; wanneer hij nog in het bos gaat, durft hem niemand ontmoeten; wanneer hij echter gevangen is legt men hem een ring in den neus, legt men hem aan een ketting, breekt men hem de tanden uit, en houwt men hem de klauwen af; dan lacht men hem uit en zegt: is het zover met u gekomen?.

Het laat zich zeer goed overeenbrengen, dat de gelovigen zich in diepen ootmoed aan God onderwerpen, wanneer zij Hem erkennen als den Wreker der onrechtvaardige wreedheid, en dat zij losbarsten in onuitsprekelijk vreugdegejuich, wanneer zij Hem op hun zijde zien.

Maar ik, David, zal zijn als een groene olijfboom, die vrolijk opgroeit en zich telkens weer verjongt (Jer. 11: 16) in Gods huis, d.i. daar ik op heiligen grond geplaatst ben, waar niets mij schenden kan; ik vertrouw op Gods goedertierenheid eeuwiglijk en altoos, en zal nooit te schande worden.

Zie 1 Koningen 6: 31

David’s toeverzicht op den Heere, Zijn God, blijkt hier zo duidelijk mogelijk.

Ik zal U, hoewel nu nog een lange tijd van nood en gevaar voor mij ligt, loven in eeuwigheid a), omdat Gij het hebt gedaan, want in het geloof zie ik reeds Uw raad volbracht; en ik zal Uwen naam verwachten in den tijd, waarin ik nog lijden moet en vervolgd word, totdat Uwe besluiten aan mij verheerlijkt worden; want hij (Uw naam) is goed voor Uwe gunstgenoten, en hun ben ik verschuldigd in mij een nieuw voorbeeld te laten zien, hoe troostvol Uw naam is en hoe goed het is, zich daarop te verlaten (Psalm 54: 8 54.6).

Psalm 22: 32.

Hoe dikwijls is het ons vrezend hart, alsof der mensen boosheid Gods goedheid van den aardbodem zou verdringen, daar toch altijd het goede, dat wij uit Gods genade genieten, oneindig veel meer is dan het kwade, hetwelk wij onder des mensen boosheid te lijden hebben. Wat kan men elkaar met dien angst aansteken! Hoe veel beter is het, zoveel eerbied voor Gods naam te hebben en ook in den kwaden tijd te vertrouwen, dat Hij het wel zal

maken, zodat allen, die deel hebben aan Gods genade, er zich in verheugen en in het gemeenschappelijke geloof kunnen opgebouwd worden.

Het geloof ziet den dag van overwinning en triomf vooruit; in den tijd van druk vertroost en bemoedigt het daar het geduldig de komst van dien dag verwacht, door gedurige overdenking van de heerlijkheid en de macht van dien naam des redders, welke als ene olie is, die uitgestort wordt (Hoogl. 1: 3) door zijnen geur de bekeerden uitnodigende en lokkende om den Verlosser te volgen in den weg van Zijne bevelen.

Het geloof ziet den dag der overwinning, hoe de vijand woedt, hoeveel noden er nog te doorworstelen zijn. Zwak en onmachtig in zich zelve, roemt het geloof in God alleen, in Wie al zijn sterkte is. Zo trekt de gelovige, onze Psalm bewijst het, uit het bitterste leed, dat de

vijand hem aandoet, de zoetste vrucht, Gode tot ere en zijne eigene ziele tot sterkte en troost.

PSALM 53.

VAN DES MENSEN VERDERF EN VERLOSSING.

Ene onderwijzing, een leerdicht (Psalm 51: 1), van David, voor den opperzangmeester (Psalm 4: 1), op Machalath, om met rijen gezongen te worden (volgens anderen op ene zwaarmoedige wijze, mesto of andante mesto, zie 1 Kronieken 25: 31).

Dezelfde Psalm, dien wij in Psalm 14 reeds eens gehoord hebben komt ons hier voor de tweede maal voor met ene enkele wezenlijke, maar overigens met weinige afwijkingen, en nu niet meer als een Jehova- maar als een Elohiem-Psalm. De schildering van het zedelijk verderf en de verkondiging van den goddelijken vloek, welke de inhoud van Psalm 52 waren met betrekking tot David’s vervolgers, wordt hier algemener tot ene klacht over het menselijk geslacht in ‘t algemeen; de gedachte aan het voorlaatste vers verkrijgt echter ene geheel bijzondere wending naar de geschiedenis, die daar bedoeld wordt.

2.

Vs. 2-4. Diep getroffen door het gevoel aan het in de wereld heersende verderf, klaagt de dichter over de vreselijke macht en de uitbreiding van het kwade; hij weet, dat hij niet slechts volgens eigen gevoel maar naar het oordeel Gods daarover bezwaard is.

De dwaas a), en de wereld is van dwazen vol, zegt in zijn hart: Er is geen God. Al spreken zij het met woorden niet uit, uit hun daden blijkt het; want zij verderven het, zij zijn geheel verdorven en zij bedrijven gruwelijk onrecht. b) Er is niemand, die goed doet.

Psalm 10: 4; 14: 1 enz. b) Rom. 3: 12.

God (in Psalm 14: 2: De Heere, vgl. Genesis 2: 4) heeft uit den hemel neergezien op de mensenkinderen a), om te zien, of iemand verstandig ware, die God zocht.

Rom 3: 11.

Maar hoe nauwkeurig Hij ook zie, een ieder van hen is teruggekeerd (Psalm 14: 3 afgeweken), te zamen zijn zij stinkende geworden; er is niemand, die goed doet, ook niet één.

5.

II. Vs. 5 en 6. Terwijl de dichter hierop even als in Psalm 14 aan die kwaaddoeners, die Gods volk kwaad doen, in den naam van den Heere, dien zij niet wilden aanroepen, den zekeren ondergang, aan Gods volk daarentegen de hulp van hunnen Beschermer en ene triomferende overwinning verkondigt, geeft hij aan de voor hem liggende woorden ene wending, ten gevolge van ene gebeurtenis, die onlangs plaats had, en waarin vervuld is, wat David eens in die woorden profeteerde.

Hebben dan, zo hoor ik God bij dat rondzien (vs. 3) klagen: de werkers der ongerechtigheid gene kennis? Weten zij niet, wat hun einde moet zijn, wanneer zij aldus voortgaan, zij, die mijn volk opeten met zo weinig gevoel, alsof zij brood aten? Zij roepen God (in Psalm 14: 4 den Heere) niet aan.

Aldaar, waar Gods straffende hand over hen komt in de gebeurtenis van den laatsten tijd aan de vijanden van Gods volk te zien was, zijn zij met vervaardheid, met schrik, vervaard geworden, waar gene vervaardheid, gene reden tot vrezen was. Het was ene wonderbare verschrikking; want God heeft de beenderen desgenen, die u belegerde, die u, Zijne gemeente, benauwden, verstrooid; onbegraven liggen hun beenderen op het veld; zij zijn een buit der wilde dieren geworden (Psalm 141: 7). Gij, het geslacht der rechtvaardigen, hebt hen, uwe verdrukkers beschaamd gemaakt, daar zij meenden u als brood te kunnen verslinden; want God heeft hen verworpen, en omdat Hij hen verwierp, vermochten zij niets tegen u, maar kwamen zij zelf om.

Het is de wrang, welke de gebeurtenis is tengevolge van welke de woorden in Psalm 14: 5 vv.: "Aldaar zijn zij met vervaardheid verbaasd, want God is bij het geslacht der rechtvaardigen. Gij lieden beschaamt den raad der ellendigen, omdat de Heere zijne toevlucht is" alzo veranderd zijn. Wij kunnen nu denken of aan de gebeurtenis uit den tijd van Jósafat, die in 2 Kronieken 20: 22 vv. wordt meegedeeld, of aan de nederlaag van het Assyrische leger (2 Koningen 19: 35) onder Hizkia. In beide gevallen maakte een door God veroorzaakte panische schrik de vijanden van Israël tot schande, zodat zij zonder zwaardslag hunnen ondergang vonden. Wij houden de laatste geschiedenis voor nog sterker sprekende dan de eerste, en plaatsen daarom deze omwerking van een Davidischen Psalm tot een leerdicht in ene rij met Psalm 66, 75 en 76. Wie de bewerker is geweest is ons dan onbekend, maar in elk geval iemand, die met des Heren Geest was gezalfd.

7.

III. Vs. 7. Dezelfde liturgische toevoeging, als in Ps 14, vormt ook hier het slot, echter eveneens met kleine afwijkingen. De inhoud is het verlangen naar toekomstige verlossing,

waarbij men in de eerste plaats op het oog heeft de bevrijding uit de ballingschap, maar ook in de tweede, de zaligheid van den Messiaansen tijd.

Och, dat Israël's verlossingen uit Zion kwamen, van de plaats, waar God troont! Als God (Psalm 14: de Heere) de gevangenen Zijns volks uit den toestand van ellende en van overweldiging door de kinderen dezer wereld zal doen wederkeren, dan zal zich Jacob verheugen; Israël zal verblijd zijn.

Dit moge een wensen zijn naar de eerste komst van Christus, om de verlossing voor Zijn volk uit te werken, het kan ook het verlangen der kerk naar Zijne komst op geestelijke wijze in latere dagen uitdrukken, om Zijn rijk te aanvaarden: den antichrist te vernietigen en Zijn volk te bevrijden van slavernij en verdrukking; dan zullen de heidenen worden verzameld, de Joden bekeerd en geheel Israël zal zalig worden (zie Rom. 11: 25-26).

Staat in Psalm 14 Israël's verlossing, hier wordt van verlossingen gesproken, om daarmee uit te drukken het volle en verhevene heil.

PSALM 54.

GEBED OM HULP EN REDDING.

Ene onderwijzing, even als de beide vorige Psalmen, van David, voor den opperzangmeester op de Neginôth (Psalm 4: 1. 1 Kronieken 25: 31)

Door hem vervaardigd met het oog op dat gevaar uit den tijd der vervolging door Saul, als de Zifieten gekomen waren, en tot Saul gezegd hadden: Verbergt zich David niet bij ons? (1 Samuel 23: 19 vv.).

Onder de burgers van de stad Kehila met verraad bedreigd, is de gejaagde knecht Gods op de hoogten nabij de stad Zif gevlucht, daarheen kwam zijn Jónathan om hem te troosten, maar ook van daar verjaagt hem het verraad der mensen en "wijzen de Zifieten zijne verblijfplaats aan

3.

Vs. 3-5. David's bede om hulp en redding uit de macht zijner boze en godvergetene vijanden, waardoor bij ons leert, dat men ook in het hoogste gevaar gene ongeoorloofde middelen mag zoeken, noch vrezen mag, maar Gods naam moet aanroepen en aan Hem, als den hoogsten Rechter, zijne zaak moet aanbevelen.

O God! verlos mij door Uwen naam 1), tot welken ik in den tegenwoordigen nood als een vaste burg, waarheen de rechtvaardigen lopen (Spreuken 18: 10), mijne toevlucht neem, en doe mij, den onschuldig door kwaadwillige en boze vijanden vervolgde (vgl. Psalm 7), recht door Uwe macht, waarmee Gij over alle list en geweld, die zich tegen mij stellen, gemakkelijk meester kunt worden.

De naam Gods is niet maar een woord, ten minste geen woord in mensen mond en uit mensenkracht, maar ene wezenlijke en daadwerkelijke openbaring van God zelven, door welke wij niet alleen God leren kennen, zodat wij tot Hem en van Hem juist kunnen spreken, maar waardoor wij ook waren troost, werkelijke kracht en waarachtig heil uit God verkrijgen, en waarin wij een kostbaar middel der gemeenschap van God bezitten.

Dewijl wij weten, dat David toen van alle menselijke hulp en ondersteuning verstoken was, is de tegenstelling te verstaan tussen den Naam en de kracht Gods en alle middelen, waarmee de mensen zich plegen te helpen. Want ofschoon er geen hulp is buiten God, heeft hij toch de middelen geordineerd, waarin Hij jegens de Zijnen de genade en kracht uitstrekt. Wanneer echter Hij ons zo hulpeloos maakt, dat nergens hulp onder den hemel blijkt, dan komt Hij door Zichzelf onmiddellijk te hulp. Zo ook David, waar hem bij de schepselen geen hoop was overgebleven, daar nam hij terecht tot dit heilig asiel zijn toevlucht, opdat hij gesterkt door de Goddelijke kracht alleen, als door een wonder zich behouden zou weten.

O God! hoor mijn gebed (Psalm 55: 2),neig de oren tot de redenen mijns monds, die geen valse mond is (Psalm 3: 3).

Want vreemden, wreedaards, staan tegen mij op, en tirannen, geweldenaars, zoeken mijne ziel a), zij, die vreemden, de Zifieten, en de koning Saul met de zijnen, stellen God niet voor hun ogen. Sela (Psalm 3: 3).

Psalm 86: 14.

Onder andere omstandigheden had hetgeen de Zifieten deden, de plicht van den onderdaan kunnen zijn, in dit geval was het echter goddeloosheid. Wie toen in Israël God meer dan de mensen vreesde, kon zich niet tot een werktuig van Sauls blinde woede overgeven. God had zich reeds openlijk genoeg aan David’s zijde geplaatst.

6.

II. Vs. 6-9. David’s vertrouwen op genadige verhoring van zijn gebed, en Zijne belofte, om zich den Heere tot een gewillig dankoffer te geven, waarmee hij ons herinnert, dat men den naam van God niet alleen door aanroepen en bidden in den nood, maar ook door loven en danken bij verkregene hulp heiligen moet.

Ziet, hoewel het zichtbare mij niets dan een zekeren ondergang toont, zo ben ik toch in het geloof, dat op den Onzienlijke ziet (Hebr. 11: 1), van mijne redding zeker. God is mij een helper; de Heere is onder degenen, is de voornaamste dergenen, die mijne ziel ondersteunen, mijn leven beschermen; ik heb vrienden en helpers maar boven die allen is de Heere.

Hij zal dit kwaad, dat zij mij aandoen, den Zifieten, mijnen verspieders vergelden. Dit is zeker van Gods gerechtigheid te verwachten; roei hen uit door Uwe waarheid, Uwe trouw aan de door U gegevene beloften 1).

Dat zijn twee krachtige redenen, waaruit men besluiten kan, dat de straf over de vervolgen van de Kerk en van alle gelovigen zeker komen zal. De rechtvaardige God vergeldt eindelijk de boosheid, zo wij slechts een weinig kunnen lijden, verdragen en toezien. Gods trouw en waarheid zijn zeker en moeten zich eindelijk openbaren.

Dit is geen bede der boosheid, maar des geloofs. Er is waarheid in Gods bedreigingen, zowel als in Zijne beloften; zondaars, die zich niet bekeren, zullen het tot hun schade ondervinden.

Ik zal, wanneer Gij mij op nieuw hebt laten ervaren, dat Uw oog zich op degenen, die U vrezen en die op Uwe goedheid hopen (Psalm 33: 18 vv.), U met vrijwilligheid offeren 1), (Exodus 25: 2; 35: 29); ik zal Uwen naam, o HEERE! loven, want hij is goed, is vol vertroosting (Psalm 52: 11; 69: 17).

Vrijwillig staat hier tegenover vormelijk of gedwongen. Iedere Israëliet was volgens de Wet verplicht, den Heere in Zijn tabernakel of tempel de offerande der dankbaarheid te brengen. Helaas! de grote menigte deed dit, uit wettische gehoorzaamheid. Maar David spreekt het hier uit, dat hij dit niet zal doen, omdat de Wet het hem verplicht, derhalve niet uit wettische gehoorzaamheid, maar dewijl in zijn hart een vurige liefde brandt voor zijn God, om met de weldaden, die hij van God ontving, als in zijn God te eindigen. Niet om God iets te vergelden, maar om Hem de ere van Zijn Naam te geven.

Want wat ik nu nog verwacht, is voor mijn geloof reeds geschied, zodat ik reeds weer juich: Hij heeft mij gered uit alle benauwdheid, en mijn oog heeft gezien op mijne vijanden 1), als op degenen, aan wie Uwe gerechtigheid gebleken is.

Vraag iemand, of het den kinderen Gods vrij staat, wanneer God de overtredingen der mensen straft, met welgevallen daarop neer te zien, zo is de beantwoording niet moeilijk. Wanneer de ogen slechts rein zijn, kan men zich met ene heilige vreugde in zodanige bewijzen der goddelijke gerechtigheid verheugen. Maar zijn ze met zondigen hartstocht als het ware bevlekt, zo wordt daardoor alles misbruikt tot een verkeerd en slecht doel.

Christenen moeten nooit toelaten, dat de stem van lof en dank ophoude in de kerk der verlosten. Gelijk deze slotverzen schoon en van grote betekenis zijn, wanneer zij worden overgebracht als woorden van onzen Heere Jezus, na Zijne opstanding, laat ons alzo hopen en zoeken, dat eenmaal zich een gelijke toestand herhale.

Wij moeten nooit van het gebed opstaan, voordat God onze bede beantwoord heeft.

PSALM 55.

GEBED TEGEN VALSE BROEDERS.

Ene onderwijzing van David, voor den opperzangmeester, op de Neginôth (Psalm 4: 1. 1 Kronieken 25: 31).

Even als de vorige psalm uit dezelfden tijd is als Psalm 17 en 31, zo deze als Psalm 41; het is de tijd, toen de opstand van Absalom voorbereid werd, en wel het einde van dien tijd, toen Absaloms partij zich reeds zo zeker achtte, dat zij er geen geheim meer van maakte. (2 Samuel 15: 6).

2.

Vs. 2-9. Het lied begint met diepen weemoed: "David is hier," zegt de Berleb. Bibel: "zeer ter nedergeslagen; " hij denkt aan geen springen over muren, gelijk vroeger (Psalm 18: 30); integendeel, hij wenst zich verre van den haard, waar het vuur van oproer tegen hem gestookt wordt, op een eenzaam plaatsje in de woestijn.

O God! neem mijn gebed ter oren, dat ik in mijnen groten nood tot U opzend, en verberg U niet voor mijne smeking, gelijk Gij schijnt te doen (Klaagt. 3: 56).

PSALM 55.

GEBED TEGEN VALSE BROEDERS.

Ene onderwijzing van David, voor den opperzangmeester, op de Neginôth (Psalm 4: 1. 1 Kronieken 25: 31).

Even als de vorige psalm uit dezelfden tijd is als Psalm 17 en 31, zo deze als Psalm 41; het is de tijd, toen de opstand van Absalom voorbereid werd, en wel het einde van dien tijd, toen Absaloms partij zich reeds zo zeker achtte, dat zij er geen geheim meer van maakte. (2 Samuel 15: 6).

2.

Vs. 2-9. Het lied begint met diepen weemoed: "David is hier," zegt de Berleb. Bibel: "zeer ter nedergeslagen; " hij denkt aan geen springen over muren, gelijk vroeger (Psalm 18: 30); integendeel, hij wenst zich verre van den haard, waar het vuur van oproer tegen hem gestookt wordt, op een eenzaam plaatsje in de woestijn.

O God! neem mijn gebed ter oren, dat ik in mijnen groten nood tot U opzend, en verberg U niet voor mijne smeking, gelijk Gij schijnt te doen (Klaagt. 3: 56).

Merk op mij, en verhoor mij, geef mij een teken, dat Gij op mij acht slaat; ik bedrijf misbaar in mijne klacht, en maak getier1);

In het Hebr. Arid beschichi weëhimah. Beter: Ik word heen en weer geslingerd in mijn overlegging en moet zuchten. Het eerste woord komt ook voor in Genesis 27: 40 en betekent daar, heen en weer zwerven. In het stamverwante Arabisch heeft het daarom ook de betekenis van, heen en weer lopen. En dit op het inwendige leven overgebracht, verbonden met het tweede woord, betekent het dus, weifelen, her- en derwaarts geslingerd worden. David wil

hiermede zeggen, dat hij door de ellendige omstandigheden, waarin hij verkeert, niet weet, wat hij zeggen moet en onophoudelijk moet zuchten, vanwege het gehoon des vijands en van wege de vijandige bejegeningen, die hij ondervinden moet.

Om den roep, het luid getier, het beschuldigen en bedriegen des vijands, van wege de beangstiging des goddelozen; want zij die mijnen ondergang bedoelen, schuiven ongerechtigheid op mij, dichten mij allerlei gruwelen toe, om mij te doen vallen (Psalm 41: 9),en in toorn haten zij mij, leggen zij mij lagen die, hun altijd slechts liefde en goedheid betoond heeft (Psalm 35: 2 vv.).

Mijn hart smart in het binnenste van mij (Psalm 38: 11), en verschrikkingen des doods zijn bij de ontzettende gevaren, die mij dreigen, op mij gevallen.

Vrees in het gemoed en beving in ‘t lichaam komt mij aan, en gruwen, ontzetting overdekt mij, want ik zie wat ontzettends mij wacht.

Zodat ik zeg, soms in deze omstandigheden wens: Och dat mij iemand vleugelen, als ener duive 1) gave, die voordat het onweder losbarst zich in de holen der rotsen verbergt! ik zou henen vliegen uit deze boze omgeving, die mij zo hard drukt, waar ik blijven mocht 2), waar ik maar een plaatsje mocht kunnen vinden.

Rabbi Kimchi merkt op, dat de duif, als zij moede wordt, een vleugel intrekt en met de andere vliegt, en alzo des te zekerder ontkomt.

het deze woorden duidt hij niet slechts aan, dat hem geen toevluchtsoord openstaat, maar bejammert hij ook zijn ellendigen toestand, omdat hij niets beters kan begeren, dan de ballingschap. Niet wat bij voorbeeld aan de mensen wordt toegestaan, maar evenals de duif verre in de woestijn naar den een of anderen schuilhoek vliegt, dat is zijn deel, kortom het begrip, dat hij niet anders dan door een wonder kan uitgered worden. Vervolgens, dat er onder de mensen geen plaats der ballingschap zou zijn, maar dat hij deswege in een toestand was gebracht, slechter dan die, van welken vogel dan ook.

Niet onverklaarbaar is dit. Dit zuchten, deze taal des kleingeloofs, die wij hier van David’s lippen vernemen. Want toch diep, zeer diep moet het den vader schokken, dat zijn zoon gedachten van opstand heeft, plannen van verraad smeedt, dat een man als Achitófel zijn zijde verlaat. Bovendien, zijne zonde komt hem in de gedachte en het woord tot hem gesproken, dat het zwaard van zijn huis niet zou wijken.

Zijn hart dreigt te bezwijken onder zo veel jammer. Maar Gode zij dank, zijn God verlaat hem niet en verlevendigt weer zijn geloof. Zijne vrienden mogen hem verlaten, zijn zoon moge tegen hem samenspannen, maar zijn God begeeft hem niet.

Ziet, ik zou verre weg zwerven, ik zou vernachten in de woestijn (Jer. 9: 2). Sela 1).

Na het veelbetekenende "in de woestijn" -wat moeten dat voor "vrienden" en "broeders", zijn, van welke men verlangt naar de woestijn! -staat het Sela (Psalm 3: 2) zeer gepast.

Ik zou mij naar zulk een toevluchtsoord haasten ene vrijplaats verwerven, dat ik ontkwame van of voor den drijvenden wind, van of voor den storm 1), tegen het mij bedreigend leed.

Hoe veel moeilijker is het te dragen, wanneer mensenhand, dan wanneer Gods hand ons slaat; men kan soms bijna het menselijke aangezicht moede worden.

10.

II. Vs. 10-17. Van den toon van diepen weemoed gaat het lied over in dien van heiligen toorn. Zoals het nu te Jeruzalem gesteld is, zijn alle partij-hartstochten ontbrand, de stad is in haren gehelen omvang ene plaats van het laatste en booste drijven de hoogste snoodheid is openbaar geworden in het schandelijk verraad, dat een aan zijnen koninklijken vriend begaan heeft. David bedenkt zich niet over zulke wederpartijders Gods toorn in te roepen, terwijl hij daarentegen voor zich zelven bidt.

Verslind hen, die zich met elkaar mij ten verderve verbonden hebben, Heere! deel hun tong, hunnen raad, laat er twisting onder hen komen, als bij de vermetele onderneming van Babel (Genesis 11: 1 vv.); want ik zie enkel wrevel en twist in de stad, alles is in rep en roer, alles haakt naar den strijd, die straks losbarsten moet.

Dag en nacht omringen zij, de boosheid en het geweld, de list en het verraad, haar op hare muren, zij hebben als een vijandig leger op Jeruzalems muren postgevat, en ongerechtigheid en overlast is binnen in haar, in de stad, in welke Absaloms partij haar eerzuchtig en laag werk verricht.

Enkel verderving is binnen in haar, en list en bedrog wijkt niet van hare straat, zij zijn het die haren zetel op de markt hebben opgeslagen en voorzitten bij elke beraadslaging.

Want het is bij hetgeen tegen mij gesproken en besloten wordt, geen vijand, die mij hoont, niet iemand, die door geboorte of van der jeugd aan mijn tegenstander was, anders zou ik het hebben gedragen, want ik moest het van zulk enen verwachten; het is mijn hater niet, die zich tegen mij groot maakt, zich op die wijze in overmoed tegen mij verheft, anders zou ik mij voor hem verborgen hebben, ik had dan tegenover hem op mijne hoede kunnen zijn.

Maar gij, die aan het hoofd van mijne tegenstanders staat en de eigenlijke ziel dier oproerige beweging zijt, gij zijt het, o Achitófel (2 Samuel 15: 31), mens, als van mijne waardigheid, dien ik als mijn gelijke behandelde, mijn leidsman, mijn metgezel, met wie ik vertrouwelijk omging, en mijn bekende 1), mijn vriend.

Het is niet onduidelijk tot wie David spreekt met zijn, o mens. Het is de sluwe, listige Achitófel, de man in hoge ere, in waardigheid den koning het naaste, David’s leidsman, geheimraad in alle gewichtige staatszaken, meer dan dit, zijn bekende, zijn vertrouwde

vriend, met wie hij raadpleegde; zij wandelden als zonen van hetzelfde huis in gezelschap ten huize Gods.

En die man zo hoog door David verheven, die hem zo na bestond, die man heeft zich met Absalom tegen hem verbonden, om hem van den troon te werpen, ja te doden.

Wij, die te zamen in zoetigheid heimelijk raadpleegdenover de belangen van den staat; en niet alleen deelden wij met elkaar den staatkundigen arbeid, maar ook in den dienst des Heren was er overeenstemming,wij wandelden in gezelschap, als hand aan hand, ten huize Gods onder de daar verzamelde menigte (Psalm 42: 5).

Welk ene hart-doorborende betekenis verkrijgt dit woord eerst in den mond van den anderen David, die, hoewel Gods Zoon en Koning zonder gelijke, toch tot Zijne jongeren en onder hen tot enen Iskariot, als mensenzoon in de meest vertrouwde betrekking trad.

Dat hun, die door zulk enen verrader geleide tegenstanders, de dood zo snel en onverwacht, als een schuldeiser de schuldenaar aangrijpt, overvalle, dat zij, gelijk degenen die bij Korach waren (Numeri 16: 31-33), levend ter helle nederdalen: want boosheden zijn in hun woning, in het binnenste van hen, zodat zij die harde straf hebben verdiend.

Deze bede is beantwoord, toen Achitófels raad tot dwaasheid gemaakt werd, als Husaï zijn raad daartegenover stelde. God vernietigt dikwijls de vijanden der kerk door hen te verdelen, en wanneer ene zaak tegen zich zelve verdeeld is, zo kan zij niet lang staan. Als de ware Christen van zijne openbare vrienden, van hen, met wie hij in zoetheid raadpleegde en overeenstemde in de wegen Gods, verraad ondervindt, moet dit zeer pijnlijk zijn, maar als hij op Jezus ziet, zal hij kracht hebben om het te dragen. Christus werd verraden door een metgezel, een discipel, die op Achitófel in zijne misdaad en in zijn ondergang geleek. Beide zijn spoedig getroffen door de goddelijke wraak op zulk ene vreselijke wijze als Dathan en Abiram, toen de grond zich opende. Deze bede is ene profetie van den gehelen en eeuwigen ondergang van alles, wat zich stelt tegenover den Messias.

David treedt hier op, niet als mens, maar als koning, als Gezalfde Gods. Achitófel begon hier dezelfde zonde als Korach en zijne eedgenoten in de woestijn. Gelijk deze tegen Mozes optrad, zo staat Achitófel tegen David, den gezalfde Gods, en daarom tegen God zelven op.

Mij aangaande integendeel, ik zal tot God roepen om redding en bewaring, en de HEERE zal mij verlossen 1).

Hier toont David, dat hij uit zwakheid krachten heeft gekregen, dat de geloofslamp weer helder begint te branden, dat het geloof weer opdoemt uit den boezem van benauwdheid en twijfelzucht. Uit de volgende verzen blijkt dan ook genoegzaam, hoe David zich weer aan zijn God toevertrouwt, maar ook als hij in vs. 19 zegt: Hij heeft mijne ziele in vrede verlost, uit het verleden weer moed grijpt voor de toekomst. Hij gedenkt, hoe God hem altijd een God der hulpe is geweest, en daarom al bezwijkt ook zijn vlees, God, zijn God is en blijft het rustpunt van zijn hart.

18.

III. Vs. 18-24. Ging het lied uit den toon van heiligen toorn reeds aan het slot aan de vorige afdeling in dien van het vertrouwend bidden over, zo gaat dit in de nu volgende afdeling voort. David is besloten aan te houden in het gebed, en hij is van de verhoring zeker, zowel om de grootheid van den nood, die hem nu drukt, als wegens de verstokte boosheid van zijne tegenpartijen, welke spoedig genoeg het gericht van God over zich halen zal. Daarom vermaant hij vervolgens zich zelven zijne zaak den Heere over te geven, en betuigt hij, dat hij op God Zijne hoop stelt.

Des avonds, en des morgens, en des middags, den gehelen dag door (Luk. 18: 1. 1 Thessalonicenzen. 5: 17), zal ik klagen en getier maken, zal ik met ernstig gebed tot God roepen, en Hij zal zonder twijfel mijne stem horen, want Hij wijst niemand af, die ootmoedig zich tot Hem begeeft.

Hij heeft te voren reeds zo dikwijls mijne ziel in vrede verlost, mijn leven in veiligheid gesteld, van den strijd tegen mij; want dit is niet de eerste maal, dat ik in gevaar ben, met menigte zijn zij tegen mij geweest; zij waren dikwijls vele in getal, met wie ik te doen had en uit wier hand mij de Heere heeft gered.

Hij heeft te voren reeds zo dikwijls mijne ziel in vrede verlost, mijn leven in veiligheid gesteld, van den strijd tegen mij; want dit is niet de eerste maal, dat ik in gevaar ben, met menigte zijn zij tegen mij geweest; zij waren dikwijls vele in getal, met wie ik te doen had en uit wier hand mij de Heere heeft gered.

God zal naar mijne stem horen, en zal hen, die vijanden, plagen, hen verootmoedigen, gelijk zij verdienen, als die vanouds op den troon Zijner heerlijkheid zit 1) (Psalm 74: 12. Habakuk. 1: 12), Sela 2). Zeker zij zullen gestraft worden, dewijl bij hen gans gene verandering is, daar zij onbekeerd zijn, en zij God niet vrezen.

De Heilige Geest wijst hiermede op de voorbeelden, die leren, hoe God, de Almachtige ten allen tijde van den beginne af de gelovigen gered en de vervolgers gestraft heeft, en trekt daaruit het besluit, dat, daar diezelfde rechtvaardige God nog leeft, Hij ook zeker alzo zal heersen en regeren als van den beginne. Daarom is het een grote troost, wanneer men in kruis en vervolging er aan denkt, dat God nog leeft, en Hij ten allen tijde bewezen heeft, een genadig God te zijn voor degenen, die Hem vrezen, gelijk in Psalm 119: 52 staat: "Ik heb gedacht, o Heere! aan Uwe oordelen van ouds aan en heb mij getroost.".

Het Sela wijst op den diepen inhoud der weinige woorden, den rijken overvloed van troost, dien zij aanbieden en nodigt het gemoed uit, daarbij stil te staan.

Hij, die verrader, en dit is het teken van zijne in boosheid verharde gezindheid, die gene hoop op bekering meer toelaat, slaat zijne handen aan degenen, die vrede met hem hadden, zijne vreegenoten; hij ontheiligt zijn verbond 1).

David wil hier zeggen, dat Achitófel het verbond, dat onder aanroeping van Gods Naam was gesloten, moedwillig en valselijk verbreekt.

Zijn mond is gladder dan boter, geeft zoete vleiende woorden, door welke men licht bedrogen wordt, maar zijn hart is krijg; zijne woorden zijn zachter dan olie, naar den klank, maar zij zijn blote zwaarden, wat betreft hare bedoeling.

Ene dergelijke figuurlijke spreekwijze is in het Latijnse: "og nectar promit, mens aconita vomit (de mond stort godendrank, het hart spuwt een giftdrank uit).

Hier wordt een vijand aangeduid van het laagste en gevaarlijkste soort, wie God niet alleen straffen kan, maar ook werkelijk zal straffen.

Werp, o mijn hart! (Psalm 27: 14) uwe zorg, al wat gij wenst en wat u ontrust, op den HEERE (1 Petrus 5: 7), en Hij zal U onderhouden, u in de hoogte houden, u ondersteunen, dat gij niet krachteloos bezwijkt; Hij zal in eeuwigheid niet toelaten, dat de rechtvaardige wankele 1), al komt het ook voor een tijd tot ene nederlaag.

Wij zien, dat de rechtvaardigen tijdelijk wankelen en terwijl zij tijdelijk her- en derwaarts gezweept worden als door wilde stormen bijna te gronde gaan. Dewijl daarom niets zo ellendig is, dan zo onder voortdurende stormen te moeten verkeren, vroeg David, dat er eindelijk een einde aan zal komen dewijl God niet zal dulden, dat hij immer aan moeilijkheden onderworpen zal zijn, of door gevaren en zorgen gedrukt, maar Hij hem een helderen toestand eindelijk zal geven.

Maar, wat daarentegen mijne vijanden aangaat, die mijnen val zoeken, Gij, o God! zult die doen nederdalen in den put des verderfs, in het graf; de mannen des bloeds en bedrogs zullen hun dagen niet ter helft brengen 1) van den tijd, dien zij onder andere omstandigheden zouden hebben kunnen bereiken (Psalm 102: 25 vgl. 2 Samuel 17: 23; 18: 9 vv. daarentegen, mij vertroostende met een geheel ander levenseinde (1 Koningen 2:10 v.),zal op U vertrouwen, dat Gij alles zult wel maken (Psalm 37: 5 vv.).

Deze plaats ziet niet op het besluit Gods, maar op de krachten des lichaams, volgens welke de mensen natuurlijker wijze veel langer zouden kunnen leven, of het ziet ook op de inbeelding, die zij hadden van lang te zullen leven. Maar dat God om hun goddeloosheid, volgens Zijn besluit, dat einde en middelen samenvoegt, hen in hun frisse kracht zou wegnemen. In dien zin is ook te verstaan Prediker 7: 17: "Waarom zoudt gij sterven buiten uwen tijd".

Men kan iemand niet veroordelen om den wens (vs. 7 vv.): "Och, dat mij iemand vleugelen, als ener duive gave!" toch moet het, "ik zal op U vertrouwen" het hart stil maken, wanneer men nergens heen ontvlieden kan.

God schonk den Zijnen in Christus de vleugelen der duive, des Geestes, die Trooster is.

Naar de letter zijn de Spreuken van dezen Psalm zeer oud, maar zij worden nieuw voor u, wanneer de Heilige Geest u in nood en druk ene hemelse vertroosting door deze gave van God schenkt.

PSALM 56.

GEBED TEGEN VERVOLGERS.

Een gouden kleinood van David (Psalm 16: 1) voor den opperzangmeester (Psalm 4: 1), op Jonath Elem Rechokim, door hem gedicht op de melodie van het lied: de stomme duif onder de vreemden (1 Kronieken 25: 31), met het oog op den toestand in den tijd der vervolging door Saul, als de Filistijnen hem gegrepen hadden te Gath (1 Samuel 21: 10-14).

Met den vorigen Psalm, in welken David wenste: "Och, dat ik vleugelen als ener duive had," wordt hier die verbonden, in welken hij voorkomt als iemand, die inderdaad de proef van zulk ene wegvliegen naar den vreemde gewaagd heeft, en tegenover zijne vijanden staat als ene duif, die men gevangen heeft, en die nu weerloos en stom alles moet verwachten, wat men beschikken zal. Daar er nu ene melodie was, die geheel met dien toestand overeenkwam, zo is die als zangwijze bovenaan het lied geplaatst. Hoe bij onzen Psalm de 34ste als aanvulling behoort, is reeds bij 1 Samuel 21: 15 opgemerkt.

2.

Vs. 2-5. Door de mensen op ‘t hoogst verdrukt, verheft David zijn hart in geloof tot God, en bidt hij Hem om Zijne genadige hulp; daar hij nu Gods Woord en belofte voor zich heeft, werpt hij allen kommer weg, en kent zich wel geborgen en veilig bewaard.

Zijt mij genadig, o God en laat mij niet omkomen; want de mens, als een wild verscheurend dier, zoekt mij op te slokken; den gansen dag, zonder een enkel ogenblik rust te gunnen, dringt mij de bestrijder met allerlei verdrukking.

Het is onzeker, of hij spreekt over de buitenlandse of over de vaderlandse vijanden. Zeker, toen hij tot den koning Achis werd gebracht, was hij als een enig schaap onder twee troepen wolven. Waar hij bij de Filistijnen dodelijk gehaat was, daar waren niet minder zijn eigen stamgenoot en tegen hem. Verder van een mens in het enkelvoud sprekende, klaagt hij er onbepaald over, dat hij onder de mensen niets menselijks vindt. Alsof hij wilde zeggen: O Heere, de volkomenste noodzakelijkheid vordert uwe trouw en hulp, dewijl, om mij te verdoen, de gehele wereld samenspant, want terstond herhaalt hij in het meervoud hetzelfde.

Het eerste roepen van den beangstigden David is niet een roepen om hulp, maar een smeken tot den Heere om genade. Dat is de rechte orde; eerst moet ik van Gods genade zeker zijn, voordat ik op Zijne hulp kan hopen.

Mijne verspieders zoeken mij den gansen dag op te slokkenen naar menselijke gedachten ben ik zo goed als verloren; want ik heb vele bestrijders, o Allerhoogste (Hebr.: groot is het getal mijner trotse bestrijders).

Ten dage, als ik zal vrezen, als ik mij in zulk een toestand als dezen bevind, zal ik tot U henen vluchten en op U vertrouwen (Psalm 25: 2).

In de vreze ligt ene belijdenis van zwakheid, doch met dien verstande, dat hij voor de vrees niet is bezweken. Hij beroemt zich derhalve niet op ene heldhaftige grootheid van ziel, waarmee hij al het wisselvallige veracht, maar hij belijdt zijne vrees, waarboven hij zich niettemin bestendig in de hoop op Gods genade weer verheven heeft. Vrees en hoop schijnen wel is waar al te zeer tegenstrijdige gemoedsaandoeningen om in één hart te zamen te kunnen wonen; maar de ondervinding leert, dat de hoop eerst daar in waarheid regeert, waar de vrees mede een deel des harten vervult. Immers in enen rustigen gemoedstoestand wordt de hoop niet geoefend, en ligt zij als het ware in sluimering, maar zij betoont hare kracht dan, wanneer zij het door zorgen bezwaard gemoed opbeurt en in zijne onrust stilt.

In God zal ik, terwijl de tegenpartijen op hun overmacht bouwen, en zich daarop verlaten, alsof de zege reeds aan hun zijde ware, Zijn woord, Zijne beloften, die ja en amen zijn, prijzen; ik vertrouw op God, ik zal niet vrezen, wat zou mij vlees doen, de onmachtige mens met zijne nietige middelen (Jes. 31: 3; 40: 6. Jer. 17: 5 17.5)?

Daar hij zich hier op een bepaald woord van God beroept, zo kan het bedoelde woord wel dat zijn, waarmee Samuel aan den herdersknaap den koningstroon over Israël toezegde. Ook Jónathan heeft dat woord geloofd, hoewel hij Sauls zoon was en Saul zelf heeft zich voor dat woord gebogen en tot hem gezegd: "Gij zult het ja gewis doen en gij zult ook gewis de overhand hebben." (1 Samuel 16: 13; 23: 17; 26: 25).

6.

II. Vs. 6-12. Zich verdiepende in het boze gedrag zijner vijanden, die zijne woorden verdraaien en bij elke voetstap op hem loeren en slechts ene gedachte in het hart hebben, hoe zij hem te gronde zullen richten, ontbrandt David in toorn tegen hen en weet, dat Gods gericht over hen niet kan uitblijven. Terwijl hij vervolgens zijne toevlucht neemt tot Hem, die degenen, welke de wereld uitstoot, met Zijne bijzondere en zorg verwaardigt, wordt zijn hart zo vrolijk en getroost, dat hij den dag van den val zijner tegenpartijen en ook van de uitwendige vervulling van zijne gebeden reeds voor ogen ziet.

Den gansen dag, zonder ophouden, verdraaien zij mijne woorden, en beschuldigen zij mij van huichelarij en boosheid (MATTHEUS. 26: 61); al hun gedachten zijn tegen mij ten kwade.

Het baat David niet, dat hij zijne onschuld, zijne kinderlijke trouw jegens Saul, Gods gezalfde, betuigt, zij leggen zijne getuigenis op de pijnbank en dichten hem ene valse gezindheid en valse bedoelingen toe.

De Psalm is niet zozeer tegen de Filistijnen als tegen Saul en zijne hovelingen gericht.

Zij rotten zamen, zij versteken zich als spionnen in hinderlagen, zij passen op mijne hielen, beschouwen al mijne schreden, als die op mijne ziel wachten, op mijn leven loeren.

Zouden zij om hun ongerechtigheid, bij zoveel misdaad vrij gaan? Stort de volken, zulke mensen, neer in toorn, o God! gelijk Uw ambt van Rechter over de gehele aarde eist.

Gij hebt de vele dagen en de menigvuldige plaatsen van mijn omzwerven geteld; leg mijne tranen, die dat lied mij heeft ontperst, in Uwe fles, gelijk men met kostbaren wijn doet, om dien te bewaren (MATTHEUS. 9: 17), opdat er niet een vergeten worde en ongewroken blijve. Zouden zij onopgemerkt kunnen blijven? zijn zij niet in Uw register, in Uw gedenkboek (Mal. 3: 16)?

Het kan niet uitblijven, zulke vervolgingen moeten de ogen dikwijls nat maken; want het doet zeer veel leed, geacht te zijn als een schaap, gemest ter slachting, als een vloek en een voetwis der gehele wereld, een door te zijn van de vijanden, en met vrouw en kinderen in ellende rond te dwalen. Maar hier is een grote troost, dat God zulke tranen opneemt en in ene fles verzamelt, gelijk men kostbaren wijn in een zak of in flessen doet, zo kostelijk en dierbaar zijn zulke tranen voor God geacht. God heft ze als een schat op in den hemel en wanneer wij menen, dat zulke tranen alle verloren zijn, ziet, zo heeft God ze als onzen schat ten hemel verheven, opdat wij dan dien dag des te overvloediger zouden getroost worden (Psalm 126: 5 126.5).

Het was bij de ouden niet ongewoon de tranen in kleine flessen of kruiken te bewaren, van aarde of glas gemaakt, en lacrymatoriën genoemd. Deze zijn gevonden in oude graven, waar zij geplaatst waren als gedenktekenen der zorg van overledene vrienden.

Dan, wanneer Uwe ure komt, om mijn tegenwoordig in tranen zo rijk leven te veranderen. zullen mijne vijanden, die mij nu zo hevig najagen, achterwaarts keren, ten dage als ik roepen zal, terwijl dan met mijn roepen om hulp de volle verhoring zal gezien worden; dit weet ik, hoe gevaarvol ook nu mijn toestand zij, en dit is mijn troost, dat God met mij is 1) en mij zal weldoen.

Hieruit blijkt weer duidelijk het innig geloofsvertrouwen van een David. Wel ziet hij zich door vele vijanden omringd. Wel heeft hij het ondervonden en ondervindt hij het, dat de verspieders velen zijn, maar te misdaden van ongeneugten begeeft hem het geloof niet, dat God zijn God is. Wij hebben hier het stille, het heerlijke geloofsvertrouwen van den man naar Gods harte.

In God zal ik het woord prijzen, dat mij zulk een rijken troost geeft; in den HEERE, in Jehova, mijnen Verbondsgod, zal ik het woord prijzen, dat mij zulke schone uitzichten geeft.

Ik vertrouw op God, zo herhaal ik: (vs. 5), ik zal niet vrezen, wat zal mij de mens doen (Psalm 118: 6. Jes. 51: 12. Hebr. 13: 6).

Ofschoon het heden scheen, dat God van mij was geweken, dewijl Hij Zijn hulpe bedekt houdt, toch zou ik in Zijn woord rust vinden. Ja, indien dit ook morgen plaats had, ja voortdurend, ik zou in dezelfde lofprijzing volhouden. Tot deze overdenking mogen zich de gelovigen gewennen, opdat zij onder de beproevingen den vasten roem behouden, tevreden met het woord alleen. Want ofschoon God hun volledige stof gaf om te roemen over zijne weldaden hun verleend, nauwelijks echter kunnen zij drie schreden volbrengen, tenzij zij geleerd hebben op het woord te vertrouwen.

Gelijk de mens omtrent Gods woord verkeert, zo kan hij daarvan genieten of is dat woord tegen hem. Wie met David Gods woord roemt, en den troost door het woord wil aannemen, die kan de vrees overwinnen en de hulp verwachten. Wie echter alleen aan ongelovige bedenkingen tegen het woord Gods gehoor geeft, en er geen genoegen in neemt om bij dit licht, dat dikwijls in een duistere plaats schijnt, te zitten, die breekt daardoor de verbintenis af tussen het hart van God en zijn hart, en hij wordt in het duistere gelaten.

13.

III. Vs. 13 en 14. Alsof hij reeds had, waarop bij noch slechts hoopt, als ware zij reeds aanwezig de zo even afgebedene redding en hulp, herinnert David zich ten slotte de belofte, die hij zijnen God gedaan heeft en betaalt hij hem de verschuldigde dankoffers met ene luide belijdenis van hetgeen de Heere hem gedaan heeft.

O God op mij zijn Uwe geloften; ik heb ze U gedaan, nu ligt de verplichting op mij ze te betalen; ik vergeet die niet; Ik zal U dankzeggingen vergelden;

Want Gij hebt mijne ziel gered van den dood. En hebt Gij ook niet mijne voeten van aanstoot bewaard-zo groot was zelfs Uwe zorg voor mij om voor Gods aangezicht (Genesis
1)te wandelen in het licht der levenden, in den helderen glans der zon, die deze aarde beschijnt en mij verheugende in een rijk gezegend leven (Psalm 116: 8 vv.)?

David denkt reeds aan de lofliederen, terwijl hij nog klaagpsalmen zingt, aan het betalen van dank, terwijl hij nog bidt; hij weet het hoe van de uitkomst nog niet, maar dat er voor hem uitkomst wezen zal, dat weet hij.

PSALM 57.

GEBED TEGEN DE WREEDHEDEN DER VIJANDEN.

Een gouden kleinood (Psalm 16: 1) van David, voor den opperzangmeester (Psalm 4: 1), Al-taschet, op de wijze van het lied: Verdelg niet (Deuteronomium 9: 29) als hij, uit het gebied van de Filistijnse stad Gath verjaagd, voor Sauls aangezicht vlood in de spelonk Adullam (1 Samuel 22: 1 vv.).

Hoe na deze Psalm, wat de geschiedkundige aanleiding betreft met den vorigen verwant is, is reeds bij 1 Samuel 22: 2 aangewezen, maar ook wat den inhoud betreft, is er veel

verwantschap. Wij vinden hetzelfde begin als daar, maar met verhoogde kracht; de tegenpartij is ook hier met zijne helpers als een wild dier gekarakteriseerd, dat roofzuchtig zijn buit zoekt te verslinden. Verder zij nog opgemerkt, dat het tweede deel van onzen Psalm (vs. 8-12), met het tweede deel van den 60sten Psalm (Psalm 60: 7-14) tot een bijzonder lied verenigd, als Psalm 108 (Psalm 108: 2-6; 7-14) voorkomt.

2.

Vs. 2-6. God moge hem genadig zijn met die bede, die hij tweemalen na elkaar uitspreekt, wendt zich David in zijnen hoogst moeilijke toestand tot den Heere; hij is echter ook, hoewel zijn leven aan een haar hangt, vol goeden moed, dat de Allerhoogste, onder wiens beschermende vleugelen hij gevlucht is Zijn werk aan hem zal voleindigen, en hem Zijne reddende Engelen zal zenden; -ja, hij is overtuigd, dat God, wanneer het moest zijn, hemel en aarde voor hem in beweging zou brengen, omdat de eer van Zijnen naam in hemel en op aarde daarvan afhangt, dat hij de Zijnen beschermt tegen de vreselijke macht, welke de goddelozen tegen hen overstellen.

Zijt mij genadig, o God (Psalm 56: 2)zijt mij genadig in dit zo groot gevaar, en laat mij niet omkomen, want mijne ziele betrouwt op U 1) bij het verspieden, dat de mensen doen (Psalm 7. 1 Samuel 24: 12), en ik neem mijne toevlucht onder de schaduw Uwer vleugelen, onder welke ik mij als onder een schermdak verberg (Psalm 17: 8; 36: 8 de boosheid mij denkt te veroorzaken, zullen voorbij zijn gegaan (Jes. 26: 20).

Ook hier weer spreekt David het uit, in dit gouden kleinood, dat te midden van hooggaand lijden, zijn verwachting niet is van de bergen en heuvelen der aarde, maar op zijn God alleen. Dit is juist de kracht des geloofs, dat, hoe tergend de vijand woedt, hoe meer de bezwaren zich ontwikkelen, de toevlucht te sterker genomen wordt tot den machtigen Verbonds-God. Dit is juist het zich sterken in den Heere, zijn God, ook dan, wanneer hem alles schijnt te verlaten wat de wereld betreft.

Ik zal roepen tot God, den Allerhoogste 1), tegen wie aller vijanden list en geweld niets vermag, tot God, die het werk, dat Hij aan mij begonnen heeft, voleinden zal (1 Samuel 24: 16).

Niet zonder grote oorzaak noemt David hier zijn God, den Allerhoogste. Want daarmee toch duidt hij Hem aan als Degene, die boven de hemelen troont, en alle macht bezit in hemel en aarde, Die daarom machtig is, Zijn knecht tot een veilig rondas en een voor alles beschermend schild te zijn. Om welke reden hij ook in het volgende vers zegt, dat Hij van den hemel zal zenden, en mij verlossen. Zijne verwachting is op den hemel en niet op de aarde gevestigd.

Wat het ook zij, dat Hij tot een middel mijner verlossing zal aanwenden, Hij zal van den hemel zenden, en mij verlossen van het najagen van den naar mij hongerenden Saul, die allerlei laster tegen mij verzint. God zal mij redden, te schande makende degene, die mij zoekt op te slokken. Sela. Hier ene pauze, terwijl de muziek uitdrukt, hoe diep die smaad den

zanger ter harte gaat. God zal echter, om mij te redden, Zijne goedertierenheid en Zijne waarheid als beschermengelen zenden, om mij ter zijde te staan (Psalm 43: 3; 40: 11).

Alsof David wil zeggen: De vijanden azen wel begerig op mijn verderf, en uit hun hinderlagen zoeken zij gelegenheid, om mij te verderven, maar God zal mij uitredden met hun schande. Er wordt mede gezegd, dat God schaamte en schande op de goddelozen uitstort, vijl hun hoop wordt teleurgesteld. Dus zal David vuriger de verwonderlijke en volstrekt Goddelijke bevrijding zich voorstellen. Zo ook nu zegt hij, dat hij die verwacht van Gods goedheid en trouw. En tot die hulptroepen strekte hij zijne handen uit.

Mijne ziel is, zo dikwijls ik mij hier in de spelonk ter ruste leg, in het midden der leeuwen zij is ieder ogenblik in gevaar, om door bloeddorstige vijanden te worden gedood; Ik lig onder stokebranden, want wisten zij, dat ik hier ben, hun boosheid zou zich niet bedenken, om mij met de mijnen door aangestoken vuren te verstikken (of: van vlammende, d.i. woedende mensen), onder mensenkinderen, welker tanden spiesen en pijlen zijn (Spreuken 30: 14), en hun tong een scherp zwaard 1) (Psalm 55: 22) 3 geweldenarijen en lasteringen tegen mij zijn bij hen.

Het komt hier vooral op aan dat men zelf in den geeft met David in het hol kruipt, en uit die duistere verblijfplaats den Psalm lere verstaan.

David acht zijn gevaarlijke toestand niet gering Hij weet zeer goed, in welk een toestand hij verkeert. Van welke woedende en gevaarlijke vijanden hij omringd is. Maar dit kennen van het gevaar is juist geschikt niet alleen, om zijn nood aan zijn God te klagen, maar ook van Hem bescherming te verwachten. Waarbij komt, dat hij weet en er zich bewust van is, dat zijn redding met de ere Gods in het nauwste verband staat. Want onder alle omstandigheden, hoe pijnlijk en ellendig ook, weet hij zich de Gezalfde des Heeren te zijn, en daarom, dat, indien hij als Gezalfde Gods, als theocratisch koning omkomt, Gods eer verduisterd wordt. Het is daarom, dat Hij in het volgende vers uitroept: "Uw eer zij over de ganse aarde."

a) verhef U boven de hemelen, O God! openbaar, dat gij in zulk een nood waarin ik niets vermag, op recht handtastelijke wijze U mijnen helper betoont, dat Gij boven alles verheven in den hemel troont. Uwe eer Zij als van God, die voor de Uwen een licht zijt en voor de tegenstanders een verterend vuur, over de ganse aarde, zodat alle mensen haar hier beneden erkennen en zich onder U buigen.

Psalm 108: 6.

Wie Gods kracht aantast, tast den Heere aan, daarom roept David tot God, dat Hij den vijanden late zien, wat het zegt als men de hand aan Gods knechten legt. Hoog boven alle hemelen zal God Zijne verhevenheid en ver over de gehele aarde Zijne heerlijkheid ontvouwen, opdat zij leren kennen, dat het gene slechte mensen zijn, die zulk enen God dienen.

7.

II. Vs. 7-12. Nog eens richt zich des zangers oog op den groten nood, waarin hij zich bevindt; overal zijn netten gespannen, om hem te vangen, en groeven gegraven om hem te verderven; onder die gevaren is zijne ziel diep gebogen, maar het geloof wijst hem diegenen aan, die zelf in den kuil gevallen zijn dien zij gegraven hebben, en nu klinkt reeds uit zijne borst het lof- en danklied voor de ondervondene redding; nu verkondigt hij ook onder de heidenen en vreemde volken de ere Gods.

Zij, die mij ter dood toe hatende en vervolgende tegenstanders, hebben een net bereid voor mijne gangen, opdat ik daarin onvoorziens zou vallen; mijne ziel was nedergebukt door de gedurige bedreiging van mijn leven; zij hebben enen kuil voor mijn aangezicht gegraven, waarin ik zonder buitengewone hulp van God had moeten vallen; zij zijn, van deze uitkomst ben ik in het geloof reeds zeker, er midden in gevallen (Psalm 7: 16; 9: 16 Pauze, onder welke de invallende muziek deze profetische zekerheid versterkt.

a) Mijn hart, dat van de heerlijke uitkomst Uwer wegen met mij zo zeker is, alsof het reeds aanwezig ware, is bereid; o God! mijn hart is bereid, ik zal zingen en psalmzingen met snarenspel.

ps. 108: 2 en 7.

Waak op, mijne eer! mijne ziel (Psalm 7: 6)waak op, gij luit en harp! die gedurende al dien tijd van treuren en vrezen als het ware geslapen hebt; ik zal in den dageraad opwaken 1) (liever: ik zal den dageraad wekken; niet deze zal mij tot zingen opwekken, maar ik zal hem voorkomen, voor den dageraad zal ik reeds zingen en spelen).

Een machtig en overstelpend gevoel van lof en dank aan den Heere vervult bij het ontwaken Davids hart. Ik zal, zegt hij, in den dageraad opwaken; eigenlijk staat er: Ik zal de dageraad wekken, den dageraad voorkomen. Tot tweemalen toe spreekt hij: "mijn hart is bereid!" en hij wekt zijne ere op te ontwaken. Zijn ere is zijn hart, zijne ziel, zie Psalm 16: 9;
13. Zijne ziele heeft lang genoeg nedergebogen getreurd, ook zijn luit en harp, die in ruste waren, moeten ontwaken. Want wat God aan hem gedaan heeft, moet verkondigd worden aan alle volken en natiën. Ook den volken, den Heidenen wil hij prediken, welk een God de God Israëls is. Niemand is Hem gelijk.

Ik zal U loven, niet alleen onder Israël, maar ook onder de volken, o HEERE! ik zal U psalmzingen onder de natiën, die nu nog niets van U weten.

Wij horen hier het zelfbewustzijn van ene allen omvattende missie (zending), dat David van het begin tot het einde van zijne koninklijke loopbaan vergezeld heeft. (Psalm 18: 50).

Wat David hier zegt is ook door dezen Psalm zelven, die tot alle volken en tot de late nakomelingen gekomen is, geschied.

Genade en waarheid komen van den hemel af en reiken weer naar den hemel. Zij zijn evenzo onmetelijk, onuitputtelijk, onoverwinnelijk als de laatste, maar zij knopen beide werelden aan

elkaar, en maken in beide de heerlijkheid Gods openbaar. Daarom heeft, gelijk de daad Gods aan Zijnen gezalfde, zo ook de lof Gods door hem een wereldhistorisch karakter en ene universele betekenis. De knecht Gods wil niet alleen laat en vroeg God loven, cither en harp spelen en den dageraad voorkomen, zodat hij niet door dezen, maar deze door hem wordt wakker geroepen; hij wil de volkeren op den gehelen aardbodem door zijn loven van God tot een gelijk prijzen opwekken en leiden. Hij heeft en erkent zijne zendingsroeping.

Want Uwe goedertierenheid is groot tot aan de hemelen, en Uwe waarheid tot aan de bovenste wolken (Psalm 36: 6).

Verhef U boven de hemelen, o God! zo roep ik wederom, nu ik in ‘t geloof de redding zie, zowel als straks, toen ‘t nog alles donker was, Uwe eer zij over de ganse aarde.

Dat zal de schitterende uitkomst zijn van alle wegen en werken Gods, ook uit de meest duistere leidingen. Dit bedoelt de bede: "Uw naam worde geheiligd!".

Alles moet uitlopen op de ere Gods. Indien Gods kinderen ook dit bij de beproeving recht in het oog houden, zal de heerlijke vrucht er van niet gemist worden. Alles, wat God Zijne kinderen toezendt, ook de noden, ook het lijden, heeft dit grote einddoel, dat de Naam des Heeren er door verheerlijkt worde.

PSALM 58.

KLACHT OVER DE LASTERAARS.

Een gouden kleinood even als de vorige Psalmen, van David, voor den opperzangmeester (Psalm 4: 1) Al-tascheth, op de wijze van het lied: Verdelg niet (Deuteronomium 9: 29).

Onze Psalm heeft het niet zozeer te doen met de zware verzoeking in ‘t algemeen, die iemand bij zijne ondervindingen in de wereld dikwijls kan overkomen, dat men mensen in hoge ambten ziet, die over hunnen plicht en het welzijn van andere weinig denken, integendeel met ongerechtigheid en goddeloosheid het boze bevorderen, in plaats van dat het goede hulp en ondersteuning van hen hebben zou, onze Psalm doet meer op bijzondere omstandigheden gedurende Davids regering. Het waren die omstandigheden, welke Absalom’s vrienden, nadat zij tevoren ‘s konings wijze van regeren op alle mogelijke wijzen hadden belasterd, om hem de harten des volks te ontstelen (2 Samuel 15: 2 vv.) door hun woelen te weeg brachten, en die ontzettend genoeg waren om te bevestigen, dat nooit het geluk ener natie van opstandelingen en oproermakers komt, maar slechts ene kastijding Gods tot bekering en verandering des harten,

2.

Vs. 2-6. David is met een heiligen tegenzin vervuld over de handelwijze van hen, die nu aan het hoofd van het stadsbestuur stonden, en zich het voorkomen hadden gegeven, alsof zij de tot hiertoe verwaarloosde rechtspraak zouden herstellen en het volk tot ware welvaart zouden

leiden, doch inderdaad niets dan gruwel en ellende teweeg brachten. Hij ontdekt den satanisch bozen grond van hun hart en leert hen kennen als mensen, die de stem van waarheid en gerechtigheid in het geheel niet meer kunnen horen, maar onverbeterlijke dienaars der zonde zijn.

Spreekt gijlieden waarlijk gerechtigheid, is dit nu recht spreken, gij vergadering? oordeelt gij billijkheden, velt gij billijke vonnissen, gij mensenkinderen, die toch als rechters geroepen zijt, om de onschuldig vervolgden en door geweld onderdrukten te beschermen?

Ja, het tegenovergestelde! gij werkt ongerechtigheden in het hart, daar gij u niet alleen door de uitwendige omstandigheden tot ongerechtigheid laat meeslepen, maar haar tot uw eigenlijk levensdoel maakt; gij weegt het geweld uwer handen op de aarde 1), gij gebruikt gene weegschaal der gerechtigheid, maar pleegt geweld.

Men had de rechtspleging aan David van partijdigheid en langzaamheid beschuldigd, maar nu de tegenstanders aan het roer waren, welk een rechtspleging was het nu! Gelijk het altijd en overal geschiedt, wanneer door oproer en opstand de partij der revolutie zich van de regering meester maakt en door de ongerechtigheden gewelddadigheden en ellenden, die men aan de vroegere wettige regering ten verwijt maakte, openbaar worden, zodat de onderdanen nu eerst begrijpen, wat ene tirannieke, wrede, bloedige regering te betekenen heeft, zo was het ook toen.

Of, gij weegt uwe handen onrecht toe in het land. De bedoeling is, dat David hier de rechters verwijt, dat in plaats aan gerechtigheid te oefenen, zij ongerechtigheid plegen, zij het geweld de heerschappij doen voeren.

Over die zaken, gelijk ze ook nu openbaar worden, behoeft men zich niet te verwonderen; zij liggen integendeel in den aard der zaak. De goddelozen, gelijk die thans aan ‘t bestuur zijn, zijn vervreemd, zijn booswichten van de baarmoeder aan; de leugensprekers dolen van moeders buik aan, daarom kunnen zij niet anders handelen dan zij doen.

De Schrift geeft op zulke plaatsen de getuigenis, die door de ervaring wordt bevestigd, dat er mensen zijn, in welke het kwaad aan kinds af een waarlijk diabolisch d.i. tot liefde onbekwaam zelfzuchtig bestaan heeft gewerkt; want hoewel erfzonde en erfschuld allen mensen gemeen zijn, zo is toch de overerving der zonde van zeer verschillenden aard, en de in elkaar ingrijpende invloed van de macht van het kwaad, en van de macht der genade op de voortplanting van het menselijk geslacht, dat noodzakelijk moeten ten gevolge hebben.

Zij hebben vurig a) venijn, naar gelijkheid van vurig slangenvenijn; hun boosheid is ontzettend groot, hun woorden zijn zo lasterlijk, dat zij hem, wien ze gelden, het leven en ‘t bestaan vergiftigen; zij zijn als een dove adder, die hare oren toestopt 1).

Psalm 140: 4.

De slangenbezweerder in het Oosten weet door een eigenaardig geluid de slang in een staat van verdoving te brengen, en ontdoet haar in dien staat van haar venijn. Maar niet altijd gelukt hem dit, er zijn slangen, die onaandoenlijk blijven voor zijne bezwering en dezen noemt hij dove slangen, die hare oren toestoppen. Aan zulke kwaadaardige slangen zijn Davids vijanden gelijk, zij zijn en blijven in weerwil van alle waarschuwingen en bestraffingen dezelfde, zij vrezen God niet en ontzien geen mensen, men kan van hen niets dan dood en verderf verwachten.

De Apostel Paulus tekent den natuurlijken mens met de woorden: Slangenvenijn is onder hun lippen (Rom. 3: 13b). Maar David schetst hier niet alleen den natuurlijken toestand, maar ook de uitbrekende daden. Hij tekent hier de vijanden, zijne en Godes vijanden, die trots alle waarschuwingen en vermaningen hun zonden, hun woest- en wreedheid tegen hem botvieren. Geen vermaning helpt meer. Hoe meer hij in liefde tot hen zich keert, hoe meer zij hun boosheid aan hem trachten te koelen. Het is daarom, dat hij vs. 3 vv. van God vraagt, om hun woede te verbreken, om hun macht te fnuiken.

Opdat zij niet hore naar de stem des belezers, desgenen, die ervaren is met bezweringen om te gaan (Prediker 10: 11. Jer. 8: 17).

Men heeft en had ten allen tijde in het Oosten mensen, die door zekere geheime kunsten de slangen voor een tijd van haar vergif en kwaadaardigheid weten te beroven; zij geven voor dit door bezweringen en tovermiddelen te doen. Indien nu hun kunsten mislukken, zo zeggen zij, dat de slang doof is, dat zij hare oren toestopt. Een dove adder is dus ene allerkwaadaardigste, die niet van haar gif te beroven is.

De slangen, bij welke de bezweerders (Exodus 7: 9) niets uitrichten kunnen, zijn de vergiftigste (in plaats van nachash in het eerste lid staat in de Hem, tekst op de tweede plaats pethen). Wat ten opzichte der bijzonder vergiftige slangen de nutteloze bezweringen zijn, dat zijn bij de vergiftige en boze mensen de heden en bezweringen van hen, die door hen onrecht lijden en van hun vrienden, vervolgens de vermaningen van de dienares Gods en eindelijk de bestraffingen en waarschuwingen, die God zelf door het geweten laat komen.

Gelijk wij zien in de historie van den heiligen martelaar Stefanus, toen deze zijne belijdenis deed voor de geestelijke rechtbank te Jeruzalem (Hand. 7: 55), was dat den Joodsen prelaten zulk een onverdragelijke stem, dat zij, om hun gift te behouden, de oren toestopten en luid schreeuwden.

7.

II. Vs. 7-12. Daardoor echter, dat aan de mensen, die nu het roer in handen hebben, niets te verbeteren is, gevoelt de heilige zanger zich tot de bede gedrongen, dat God hen door Zijne gerichten ter zijde stellen, en door hunnen ondergang het volk van hun bestuur weer bevrijden mocht tot vreugde en geloofsversterking van alle vatbare harten. De Psalm is een gebed van de kinderen Gods voor den tijd van revolutie en van schrikbewind in staat of Kerk.

O God! alleen door Uwe gerichten kan aan zulke onbekeerlijke misdadigers een einde gemaakt worden, verbreek hun tanden in hunnen mond 1) (Psalm 3: 8); breek af de baktanden der jonge leeuwen, op welke de mensen van die soort in hun bloeddorstig handelen gelijken. Verbreek de middelen, waarmee zij vernielen, o HEERE!

Als de adder zich niet wil laten bezweren zit er niet anders op, dan hem den gifttand uit te trekken. Zo ook vraagt David hier van zijn God, om dit met zijne vijanden te doen.

Uwe gerechtigheid regeert immers op aarde al is het ook, dat zij zich lang verbergt. Laat hen dan smelten, wegkwijnen, verdampen als water, laat hen daarhenen drijven, als het water vervlieten. Legt hij, die goddeloze, zijne pijlen aan, om te treffen die hem in den weg staan en mij Israëls wettigen koning het eerst, laat hen, die pijlen, zijn, alsof zij afgesneden waren, dat zij in stukken springen, voordat zij den boog verlaten en den schutter zelven kwetsen.

Laat hem henengaan, als ene smeltende slak 1); laat hen, als ener vrouwe misdracht, de zon niet aanschouwen 2).

De slak, die een zeker slijm op den weg achterlaat, wordt, hoe verder zij voortgaat, des te zwakker en komt eindelijk om; zo moest het boze, dat de goddeloze uitstort, zijne verderfelijk werkende kracht verliezen en eindelijk den goddeloze zelf doen vallen.

Aan de misdracht zullen de bozen in zo verre gelijken, als zij, gelijk deze door een vroegtijdigen en geweldigen dood weggesleept, de zon niet aanschouwen. Vergelijk bij deze plaats Job 3: 16, daar wenst Job zich zulk ene misdracht te zijn, wat onze Psalm den bozen als straf aankondigt.

De snode raadslagen en bedoelingen dier goddelozen waren op den ondergang van David en op de verdelging van Gods Kerk gericht en alzo stond hiermede de voortzetting en volvoering van het gehele ontwerp van God, zoals het onder Israël bekend gemaakt, in verband; daarom waren zij niet aan te merken als gewone vijanden, om wier verlichting en verbetering men naar het Evangelie des O.T. zowel bidden moest, als naar dat des N.T.; neen het was de hel, het was de macht der hel, welke zich tegen den Heere en Zijnen gezalfde verzette, en voor welker vernedering, verijdeling en algehelen val David mocht en moest bidden. In zijn hart, dat zo zacht klopte, zo edel en liefelijk gestemd was, zal, even zowel als in het hart van elken Christen, de vurige wens en begeerte hebben plaats gehad, voor de behoudenis van onsterfelijke zielen, de terechtbrenging van dwalenden en misleiden en de uitbreiding van het Godsrijk; maar als het op het onderscheid aankomt tussen het rijk der duisternis en dat der genade, dan zag net geloofsoog van David, gelijk dat van den Christen, ook nog in onze dagen, op de paradijs-belofte (Genesis 3: 15), en verwachtte de zegepraal van allen, die des Heeren zijn en van geheel Zijne kerk. In dat licht zeggen ook wij (Heid. Cat. Zij. 19): Hij zal Zijne en mijne vijanden in de eeuwige verdoemenis werpen, maar mij met alle uitverkorenen tot Zich in de hemelse blijdschap en heerlijkheid nemen.

Eer dan uwe potten den doornstruik gewaar worden, voordat het vlees in uwe potten de hitte van de daaronder aangebrachte vlammende doornstruiken bemerken, dat is voordat uwe

aanslagen tot uitvoering komen, zal Hij, de Heere, hem, den pot, als levend, als in heten toorn wegstormen 1).

Of, hetzij nog rauw of gaar, Hij stormt het weg. David wil dan zeggen, dat hetzij de opstand nog pas in het begin is, of reeds in vollen gloed staat, de Heere de opstandelingen zal uitroeien. Volgt men de vertaling: als levend, als in heten toorn, dan moet men ook met onze Staten-Vertalers denken aan het voorbeeld van Korach, maar dan laat de dichter het beeld van den doornstruik los, en dit is moeilijk te denken. De doornstruik is hier de bekende struik, die zeer geschikt was, om in het open veld als brandstof gebruikt te worden. De opstand van Absalom werd gefnuikt, toen deze reeds een heel eind was gevorderd, toen het vlees in de pot reeds heet was.

Calvijn tekent aan, dat de zin beter vloeit, wanneer het van het vlees genomen wordt, gestort in een pan of pot, voordat het heet wordt.

Het beeld ener karavaan, die doornen tot een vuur rondom een pot aanlegt, maar daarbij van den storm overvallen wordt vóórdat nog de pot door het vuur wordt verhit, rukt de storm, de spijs moge rauw of daar zijn, dien weg. Evenzo gaat het met de goddelozen, onverschillig of hun plannen al of niet tot rijpheid gekomen zijn (vgl. Psalm 118: 9. Prediker 7: 6).

De rechtvaardige zal zich verblijden, als hij de wraak aanschouwt, want hij ziet daarin Gods gerechtigheid zich openbaren; hij zal zijne voeten wassen in het bloed des goddelozen.

Ofschoon het schijnt, dat enige hartstocht aan de rechtvaardige toe te kennen, in strijd is met de vrome zachtmoedigheid, toch, indien wij in gedachtenis houden, wat ik elders heb gezegd, dat door David de goede en wel geregelde hartstocht wordt geprezen, is er niets vreemds in, dat de gelovigen, onder leiding en besturing des Heiligen Geestes, vreugde scheppen uit de oordelen Gods. Van waar nu komt het, dat in het algemeen de wereldlingen zich verheugen, als hun vijanden te gronde gaan? Zo niet daarom, dewijl zij door de onstuimige aanvallen van haat, toorn en ongeduld vervoerd worden, zodat zij ongeduldig naar de straf verlangen. Derhalve, waar het vlees heerst is er niets recht of gezond. Wie echter door den drang des Geestes zijn ziele zet op de rechtvaardige straf Gods, verheugt zich niet minder juist, zo dikwijls hij aanschouwt, dat de goddelozen door de straffen Gods getroffen worden, daar hij op menselijke wijze hun bekering wenst, opdat zij behouden worden.

De zegepralen van den alleen Rechtvaardige, verworven in Zijn eigen persoon en in Zijne gelovige dienstknechten, over de vijanden van ‘s mensen zaligheid, brengen ene vreugde te weeg, die doet opspringen niet van wraakzucht, maar omdat men goddelijke genade, rechtvaardigheid en waarheid aanschouwt, geopenbaard in de redding der uitverkorenen, in de straf der goddelozen en in de vervulling der beloften. Wie geregeld hierop acht geeft, zal naarstig de beloning der rechtvaardigheid zoeken en nederig de Voorzienigheid aanbidden, die alle dingen in hemel en op aarde met juistheid regelt.

Dit is niet lichamelijk te verstaan, alsof de godvrezenden zichzelven zouden wreken met bloedstorting, of daarin een welbehagen zouden hebben; maar alzo, dat, wanneer zij Gode de

wrake overlaten, God hun zaak wonderbaar ten uitvoer legt. Toen Saul in zijn zwaard viel, uit vrees voor de Filistijnen (1 Samuel 31),

Toen was dat Gods wrake, toen baadde David zijne voeten in des goddelozen bloed, en hij had toch gene schuld aan Sauls ondergang. Toen de koning, die Jeruzalem belegerde, gedood werd (2 Koningen 19: 37), was dat Gods wraak, en de koning Hizkia baadde zijne voeten in des goddelozen bloed; toch had hij daaraan gene schuld. Toen Achab in den strijd getroffen werd, zodat zijn bloed door den wagen liep, en de honden het lekten (1 Koningen 22), toen was dat Gods wrake, en de profeet Elia baadde zijne voeten in het bloed van den goddeloze.

En de mens zal zeggen: Immers is er vrucht voor den rechtvaardige, ene vrucht van zijn hopen en vertrouwen, hoewel het langen tijd schijnt, alsof God hem vergeten had (Jes.3: 10); immers is er een God, die op de aarde richt; er is nog een God, die gerechtigheid hier beneden uitoefent.

David weet, dat de mensen, die des te meer in twijfel waren gekomen, naarmate de Heere werklozen gebleven was tegenover het drijven der oproermakers, ten laatste zouden moeten bekennen, dat het werkelijk beloond wordt, wanneer men rechtvaardig is, en dat er werkelijk een Hogere over de hoog verhevenen (Prediker 5: 7), een God boven de goden (Genesis 21: 6. Psalm 82: 1,6) is, die, hoewel niet dadelijk, toch zeker gerichten uitoefent op de aarde.

Dit alles is kennelijk bewaarheid in de verwoesting van Jeruzalem, nadat de Joden hunnen Messias gekruisigd hadden; herhaalde vervullingen heeft het gehad en zal het hebben in de bevestiging van het ware Christendom; maar de dag van zijne grote en volkomen vervulling is te verwachten. De rechtvaardige zal ter rechter tijd zich verheugen in den ondergang van alle anti-christelijke vijanden der gelovigen.

PSALM 59.

GEBED TEGEN DE VERVOLGERS.

Een gouden kleinood van David, voor den opperzangmeester (Psalm 4: 1), Al-tascheth, op dezelfde wijze als Psalm 57 en 58 en het lied: Verdelg niet, door hem gedicht met het oog op dien tijd, toen Saul gezonden had, die zijn huis bewaren zouden, om hem te doden (1 Samuel 11 vv.),

De gebeurtenis, waarop dit opschrift betrekking heeft, vormde het begin van David’s langdurige vlucht voor Saul, op welke bij ontelbare gevaren door te staan en naamloos lijden te verdragen had; het is dus zeer verklaarbaar, dat hij het aandenken daaraan door enen bijzonderen Psalm vereeuwigd heeft, den eersten in de rij van die uit den tijd van Sauls vervolgen (uitgezonderd Psalm 5, die van nog vroegeren tijd is).

2.

Vs. 2-10. In groot levensgevaar, door loerende vijanden rondom omgeven, bidt David God om redding en bijstand, daar hij zich toch bewust is, dat hij niet schuldig is aan hetgeen waar omtrent men hem belastert. Terwijl hij vervolgens de woeste boosheid der tegenstanders nader uiteenzet, herinnert hij den Heere, dat Hij als de Almachtige en als Israël's Verbonds-God, zulke boosheid niet ongestraft onder Zijn volk mag laten woeden, en reeds voorziet hij het komen van het gericht over deze goddelozen.

Red mij van mijne vijanden, o mijn God! stel mij in een hoog vertrek,
dat onbereikbaar is voor degenen, die tegen mij opstaan om mij te doden.

David is van alle zijden besloten, maar de weg naar en van omhoog is nog voor hem open. Hij kan nog opzien naar zijn God in den hemel, en die God kan hem nog optrekken en hem op een hoogte stellen boven het bereik zijner vijanden. Daarom bidt hij: "Stel mij in een hoog vertrek." Vs. 10 noemt hij God zelf zijn hoog vertrek, op andere plaatsen spreekt hij van een hoge rots en van een burcht. Hij bidt in de taal van een krijgsman, maar van een gelovigen krijgsman, daar hij den Heere der heirscharen tot zijn Oversten Leidsman heeft.

Red mij van de werkers der ongerechtigheid, en verlos mij van de mannen des bloeds, van die bloeddorstige goddelozen, die overal op mij loeren.

Want zie, zij leggen mijner ziel lagen, op een gunstig ogenblik wachtende, om mij den doodstoot toe te kunnen brengen; sterken, overmoedigen rotten zich, verzamelen zich tegen mij, zonder mijne overtredingniet van wege misdaad van mijne zijde, en zonder mijne zonden, o HEERE! Gij weet het, ik deed hun geen leed, en nu ben ik tegenover hun macht zwak en weerloos, zodat ik zeker in hun hand zal vallen, wanneer Gij U niet over mij ontfermt.

Zij lopen, vallen op mij aan, en bereiden zich, maken zich gereed om mij te doen vallen zonder mijne misdaad, zonder enige de minste oorzaak van mijne zijde daartoe gegeven. Waak op, o Heere! van Uwen slaap want Gij schijnt mij aan mijne vijanden te hebben overgegeven (Psalm 7: 7; 44: 24), waak op mij tegemoet, mij ter hulpe, en zie toe in welk een groot gevaar ik verkeer.

Ja Gij, HEERE, God der heirscharen, God Israël's! ontwaak, om al deze Heidenen 1) te bezoeken, want tot deze moet ik die vijanden tellen, hoewel zij uiterlijk tot Uw volk behoren, omdat zij geheel in goddeloosheid weggezonken zijn; zijt niemand van hen genadig, dat Gij hen nog een tijd zoudt sparen; wat anders dan nieuwe goddeloosheid is er te verwachten van die onbekeerlijken, die trouwelooslijk ongerechtigheid bedrijven (Psalm 56: 8). Sela (Psalm 3).

De dichter rekent zich tot zulk een Israël, waarvan zijne vijanden uitgesloten zijn, het ware Israël, dat in werkelijkheid Gods volk is. In de Heidenen, tegen wie de dichter Gods tussenkomst inroept, zijn de heidens gezinden in Israël mede begrepen, ten minste men kan deze opvatting uit de uitbreiding der bede afleiden.

Wij weten, dat Saul niet alleen Israëlieten, maar ook mannen van niet Israëlitische afkomst onder zijne dienaren telde. Denk aan Doëg, den Edomiet. Of hij echter dezulken op het oog heeft, is niet zeker, maar in elk geval wel degenen, die, hoewel Israëliet van geboorte, op de manier der heidenen tegen hem optraden, om hem, den van God bestemden en van God gezalfden koning van de aarde te verdoen. En waar hij nu zelf zich zo machteloos gevoelt, daar roept hij de hulpe en de kracht in van den God der legerscharen, die alleen in staat is, om hem te bevrijden van het geweld dergenen, die op zijne ziele loeren.

Tegen den avond, avond aan avond keren zij weer, lopen zij heen en weer, om mijn huis te bezetten en mij in den morgenstond gevangen te nemen; anderen, die het vernomen hebben, verheugen zich in mijn val, zij tieren, knorren als een hond, vergaderende zich, (Psalm 22: 17, 21), en zij gaan rondom de stad, zij lopen rond in de stad.

In Oosterse steden zijn dikwijls grote menigten honden, die gene meesters hebbende, overal ‘s nachts de straten ronddwalen, verslindende wat zij kunnen vinden, om hunnen honger te stillen.

Zie, zij storten overvloedig allerlei leugen en laster uit met hunnen mond; zwaarden lijn op hun lippen (Psalm 55: 22; 57: 5), en zij achten zich zelven daarbij zo veilig voor alle straf, dat zij zeggen (Psalm 10: 11, 13; 94: 7): want wie hoort het 1), wie zal het aan ons wreken?

Hiermede zegt David, dat hij in het oog van den mens een verworpene is, iemand, die van God en mensen verlaten is. En daarom, zijne vijanden mogen als honden tegen hem huilen en tieren, hem als hun prooi beschouwen, van de mensen heeft hij geen heil en hulp te wachten. Wie hoort het, zo moet hij op menselijk standpunt klagen, maar ziet, ook nu doemt het geloof weer op, want, ja, één is er, die hoort, zijn God, zijn sterkte. En daarom zal hij op Hem nachten. In zwijgen en vertrouwen zal ook nu zijn sterkte zijn.

Maar Gij, HEERE! zult hen belachen (Psalm 2: 4; 37: 13); Gij zult alle heidenen, deze Israël onwaardige moordbende, bespotten, daar Gij reeds een dag der wraak hebt bepaald.

Tegen zijne, tegen Sauls en der zijnen sterkte, tegenover welke ik mij zelven niet beschermen kan, zal ik op U wachten, die wel weten zult wat Gij doen moet; want God is mijn hoog Vertrek, en kan mij wel bewaren.

11.

II. Vs. 11-18. Heeft David zijn oog gevestigd op den Heere in den hemel, die zijn beschermer en zijne toevlucht is, zo weet hij, en hij troost zich nu daarmee, dat God duizend mijlen tegemoet komt, die Hem ene schrede met vertrouwen en hoop tegemoet gegaan is; terwijl zijn vertrouwen versterkt wordt, vlamt zijn toorn weer op over de tegenpartijen. Hij voorspelt hun een zeer zwaar gericht, terwijl hij voor zich zelven het oog heeft op enkel reden tot bestendigen lof van God.

De God mijner goedertierenheid, die mij goedertieren is, zal mij voorkomen met Zijne hulp, mij verrassen met uitredding, hoewel soms Zijne hulp toeft te komen; God zal mij op mijne verspieders doen zien, daar Hij hen vernietigt, maar mij redt.

Dood hen niet op eens en plotseling, maar laat hen een tijdlang blijven als voorbeelden van straf, opdat mijn volk het niet vergete; doe hen omzweven 1), omzwerven door Uwe macht, en werp hen neer, Heere, ons Schild! wanneer zij eerst lang genoeg als een bewijs Uwer gerechtigheid rondgedwaald hebben.

David noemt God, den God zijner goedertierenheid. Alsof die God enkel goedheid is voor hem. En nu, van dien God vraagt hij, dat deze zijne vijanden niet door een plotselingen dood wegrape, maar hen ellendig om doe zwerven. Waarom? om zijn persoonlijke wraak aan hen te koelen! In genen dele! Maar opdat het volk, ook het navolgend geslacht het zou weten, dat ja, de Heere partij voor hem koos, maar bovenal, opdat de ere Gods zou worden gehandhaafd, zoals zo duidelijk uit vs. 14b blijkt. God had David gezalfd tot koning. Het was naar Gods bestel, dat hij eenmaal over Abraham's nakroost, over het geslacht van Jakob zou heersen. Deze bloedgierige vijanden zochten dit bestel te vernietigen. En daarom, opdat God zou blijken de Heerser te zijn over zijn volk, moeten deze vijanden daarom levende getuigen daarvan zijn in hun berooiden en ellendigen toestand.

Zij hebben die straf verdiend om de zonde huns monds, om het woord hunner lippen; en laat hen gevangen worden in hun hoogmoed; en dit om den vloek en om de leugen, die zij vertellen.

Verteer hen, omdat zij zo in den grond verdorven en onverbeterlijk zijn, in grimmigheid, verteer hen, dat zij er niet zijn, en laat hen weten, betoon hun door Uwe daden, dat God Heerser is in Jakob, en niet een mens, de God der gerechtigheid, en niet een goddeloze; ja, laat dit bekend worden, tot aan de einden der aarde. Sela (Psalm 3: 3).

Laat hen dan, gelijk zij het deden tegen mij, nu ook tot straf hunner misdaden tegen den avond wederkeren, rondlopen, laat hen tieren als een hond, en rondom de stad gaan; maak hen gelijk aan zulk een troep rondzwervende en hongerige honden.

Laat hen zelfs omzweven, omzwerven om spijs, en laat hen vernachten, al zijn zij niet verzadigd (liever: laat hen vernachten zonder verzadigd te zijn).

Maar ik zal Uwe sterkte zingen, en des morgens Uwe goedertierenheid vrolijk roemen, omdat Gij mij een hoog Vertrek zijt geweest en ene Toevlucht, ten dage als mij bang was.

De morgen was de tijd van David's ontkomen geweest, elke morgen zou hij voortaan aan de gedachtenis daarvan toewijden.

David's ziele is geheel ingenomen en vervuld met Gods goedertierenheid, en kan geen woorden vinden, om Zijn lof te vermelden. Hij vreest geen gevaar meer, en ziet geen

vijanden, het geloof heeft alleen een oog voor ‘s Heren goedertierenheid, die zijn hoog vertrek, sterkte en toevlucht geweest is.

Van U, o mijne Sterkte! zal ik psalmzingen: want God is mijn hoog Vertrek, de God mijner goedertierenheid.

Deze gehele krachtige rede ontvouwt dat gerechtelijk besturen Gods over Zijne vijanden, dat David’s lust was. In sterk geloofsvertrouwen wisselt hij de bede af met profetie. Men staat verwonderd, hoe een mensenkind zo iets kan uitspreken met de volkomen zekerheid van een vonnis Gods, alsof hij uit de hemelse rechtbank Gods kwam. Nu, de Heere verwaardigt Zijne knechten onder het rijke licht van Zijnen Geest met zulke profetische blikken en geeft hun, gelijk M. Boos zegt, iets van die macht, waarmee alle heiligen de wereld zullen richten. Men ziet duidelijk, dat hier zeer diepe en ver uitgestrekte blikken des Geestes zijn; wij hebben hier niets minder dan ene profetie van dat grootste voorbeeld van Gods toorn in de geschiedenis der wereld, van de verwerping van Zijn volk Israël. De op den voorgrond staande openbaring van het gericht over David’s vijanden geeft daartoe op dezelfde wijze de aanleiding als David’s geschiedenis die van David’s Zoon in een voorbeeld afschaduwt.

De Christelijke verklaring heeft van oude tijden af er opmerkzaam op gemaakt, dat de inhoud van vs. 12, even als die van vs. 7 en 15 vv. bij de Joden tot vervulling is gekomen: "Zij zijn in alle landen verstrooid en moeten allen Christenen voor de ogen staan en gaan, tot een levend getuigenis, dat zij den waren Messias, den Heiland der wereld gekruisigd hebben; daarom, wanneer gij enen Jood ziet, denkt aan deze spreuk".

Bij David heeft de verdrukking een vreedzame vrucht der gerechtigheid uitgewerkt. Zijn geloof is beproefd, maar niet bezweken. Zijn klagen lost zich op in een blijden roem over de goedertierenheid des Heren.

PSALM 60.

GEBED OM ISRAËL’S VOORSPOED.

Een gouden kleinood (Psalm 16: 1) van David, tot lering, bestemd om door het volk als krijslied van buiten geleerd te worden (2 Samuel 1: 18. Deuteronomium 31: 19), voor den opperzangmeester (Psalm 4: 1),op Schûsan E’duth, op de wijze van het lied: lelie der getuigenis (Psalm 45: 1).

Onze Psalm is de meest krijgszuchtige onder alle Psalmen; hij is een lied bij de oefening in de wapenen, dat ten doel had de vaderlandslievende krijgslust hij de jonge mannen, die zich oefenden, te ontvlammen en te heiligen.

Het werd door David gemaakt, als hij gevochten had met de Syriërs van Mesopotamië (2 Samuel 8: 6), en met de Syriërs van Zoba, onder wiens opperheerschappij toen de Syriërs van in Mesopotamië stonden (2 Samuel 10: 16, 19). en Joab na de overwinning dezer vijanden wederkwam, om nu met het hoofdleger tegen den anderen vijand, die intussen in het Joodse

land gevallen was, en daar groot onheil veroorzaakt had (Psalm 44: 1), te kunnen optrekken, en toen hij de Edomieten sloeg door zijnen broeder Abisaï, die met zijne legerafdeling vooruitgesneld was (1 Kronieken 18: 12), in het Zoutdal, twaalf duizend 1).

Joab versloeg er 12000 en Abisaï 6000. Hier wordt alleen van de verslagenen van Joab gesproken, terwijl in 2 Samuel 8: 13 het gehele getal der verslagenen wordt genoemd.

Is, gelijk wij in de opmerking bij Psalm 44: 1 gezegd hebben, de Psalm aanstonds bij het eerste aanbreken van den morgen na de diepe duisternis van den middernacht aangeheven, zo denke men zich als het geschiedkundig standpunt des dichters, ongeveer den tijd, toen Joab met het hoofdleger in Edom inrukte, nadat Abisaï met Zijne afdeling den Edomieten reeds ene nederlaag had veroorzaakt, om alle de wapenen dragende manschappen daar uit te roeien, en aan de heerschappij van het erfelijk koningsgeslacht een einde te maken. (1 Koningen 11: 15 vv.).

3.

Vs. 3-7. Het lied begint met de klaagt over den ontstanen nood en met de bede om ontheffing daarvan, terwijl de klacht verzacht wordt door de overtuiging dat er reeds hulp nadert, bidt de dichter om voortgang met het begonnen werk der verlossing, omdat de nood zo groot is, en van wege de verhouding waarin Israël tot God staat.

O God! Gij had ons, toen, wij zulk ene zware nederlaag van de Edomieten leden (zie Psalm 44 Inleiding), verstoten; Gij had ons gescheurd 1), gelijk een muur zodat Het land bloot en open ligt voor den vijand; Gij zijt, gelijk Gij in die nederlaag betuigde, toornig geweest; keer weer tot ons, gelijk Gij daarmee reeds begonnen zijt, gelijk wij zien in de overwinning der Syriërs en in het voorlopig teruggedrongen worden der Edomieten.

In de beide geschiedverhalen (2 Samuel 8 en 1 Kronieken 18) wordt alleen van de behaalde overwinning gesproken; hier zien wij, dat zij zijn voorafgegaan van afwisselende oorlogskansen, die menigwerf zeer hachelijk waren, zodat zelfs een deel des lands den vijanden in handen gevallen was, en overal schrik en beroering was verspreid, ‘t geen door de woorden gescheurd, geschut, gespleten in dit en in het volgend vers wordt aangeduid.

David vergelijkt hier den toestand, waarin hij met zijn volk verkeerd heeft, bij een doorgebroken muur, en daarna bij een stad, die open en bloot voor den vijand ligt. En dit schrijft hij niet toe aan de macht des vijands, want hij weet het, dat vijanden niet meer vermogen dan God hen toelaat. Daarom vat hij het op als een daad Gods, om David en zijn volk te beproeven, en zo te beproeven, dat zij het later moeten erkennen, dat de overwinning alleen Godes is.

Het beeld van den muur zet hij voort in het volgende vers.

Gij hebt het land geschud, Gij hebt het gespleten, want zo groot is de verwoesting door de vijanden aangericht, alsof ene aardbeving alles omvergeworpen had; genees nu zijne breuken, de breuken des lands, want het wankelt, het neigt ten val.

Wij hebben reden om U alzo te bidden, want Gij hebt Uwen volke eens harde zaak doen zien; Gij hebt ons een bitteren lijdenskelk aangeboden, ons gedrenkt met zwijmelwijn, met wijn der beroering.

Volgens ene beeldspraak, die veelvuldig in de Schrift voorkomt, betekent de beker zoveel als het lot, dat aan enig mens beschoren wordt. Dit beeld komt daarom in een goeden zin (Psalm 5), maar nog meer in een ongunstigen voor, en wel bij de profeten als een beker vol bedwelmenden wijn, die hem, die ze drinkt, in het verderf doet lopen b.v. Jes. 51: 17, 22 vgl. Psalm 75: 9. MATTHEUS. 20: 22, 26: 39.

Zo doet het ware Israël, dat uit den Geest geboren is. Al het ongeluk, dat het wedervaart, erkent het niet alleen als van den Heere bestuurd, maar het ziet er een teken in van Zijne ongenade, gelijk ook de profeet Amos (3: 6) betuigt: "Zal er een kwaad in de stad zijn, dat de Heere niet doet?" en de Heere door Jesaja (45: 7): "Ik formeer het licht en schep de duisternis; Ik maak den vrede en schep het kwaad, Ik, de Heere doe al deze dingen." Hoe dikwijls wordt daarentegen, voornamelijk bij politieke stormen en in oorlogstijden, het hart der mensen, ook dat van ongelovige Christenen, tot vrees of tot vertrouwen door menselijk gepraat omgeleid en hangt het dikwijls meer aan courantenartikelen dan aan hetgeen God in het heiligdom spreekt, Israël erkent daarentegen hier niet alleen als oorzaak van zijn ellendigen toestand, dat de Heere het in toorn verstoten heeft, maar ziet ook de werking van dezen toorn in zijn eigen toestand, in zijne volledige onmacht en hulpeloosheid, zodat het aan zich zelven toescheen iemand te zijn, die, door een zwijmelwijn dronken geworden, waggelde als een, die zich zelven niet meer machtig was. Ja, wat zijn wij, als de Heere Zijne hand van ons aftrekt!.

Maar nu hebt Gij degenen, die U vrezen, in de ons reeds geschonkene overwinning ene banier gegeven, om die op te werpen 1), van wege de waarheid 2). Sela; pauze in welke de muziek Israël’s goed recht tegenover de vijanden nog sterker zoekt uit te drukken.

Wanneer een leger in den strijd zich in gevaar bevindt en enigermate verstrooid raakt, verzamelt de veldheer aan een gunstig oord verse en uitgelezene troepen; daar richt hij ene banier op, en op dat punt verenigt zich het ganse heir, om in enen nieuwen aanval den slag te winnen.

Psalm 44 is als een commentaar op dit "vanwege de waarheid," waarin zich kort en bondig het bewustzijn van het uitverkoren volk omtrent zijne roeping voor de wereld uitspreekt. Israël acht zijnen strijd tegen de heidenen, even als nu tegen Edom, een zich verheffen voor de waarheid.

Opdat Uwe beminden, de leden van het U zo dierbaar volk (Jes. 43: 4) van hun tegenwoordigen druk zouden bevrijd worden, zo geef, o Heere! heil door Uwe rechterhand, die sterk genoeg is om wonderen te doen (Psalm 45: 5), en verhoor ons (Psalm 108: 7 vv.).

Van deze plaats af vormt onze Psalm het tweede gedeelte van Psalm 108, welks eerste deel uit Psalm 57: 8 vv. genomen is. Zulk een uit andere liederen samengesteld lied, noemt men een Cento.

8.

II. Vs. 8-10. De zanger herinnert zich ene Godsspraak, die hem ten deel is geworden; en hen het vrije onbetwistbare bezit van het heilige land, zowel als de overwinning over de naburige volken Moab, Edom en de Filistijnen verzekert; op grond van dit woord van God, dat slechts ene bevestiging is van het aan het volk beloofde (Genesis 49. Numeri 23 en 24. Deuteronomium 33) en een overdragen op David's koningschap, verheugt hij zich als een, die van zijne overwinning ontwijfelbaar zeker is.

God heeft gesproken in Zijn heiligdom 1); Hij heeft mij ene belofte gegeven, voor welker vervulling Zijne heiligheid mij borg is; dies zal ik van vreugde opspringen, als ware zij reeds vervuld; ik zal over dat mij toebehorend gebied vrij regeren; ik zal Sichem, in het midden van het Westjordaanland (Genesis 12: 6; 33: 18. Deuteronomium 11: 31 Jozua 8: 33) delen, en het dal van Sukkoth, in het Oostjordaanland (Genesis 33: 17. Jozua 13: 27. Richteren 8: 4 vv.), zal ik afmeten 2).

De grootste belofte in 2 Samuel 7: 9 vv. is wel genoegzaam, om de zekerheid, waarmee David zich in het vrije en vaste bezit van het land weet, en zich reeds meester acht van de naburige volken, voor wie zij zich moeten buigen, te wettigen; misschien is vs. 8-10 slechts ene dichterlijke Reproductie van deze; het is ook mogelijk, dat in dien tijd, toen Edom het prijsgegevene Juda bedreigde, David van den Hogepriester door middel van de Uriem en Thummin ene Godsspraak ontving, die hem van het onbetwistbaar bezit van het heilige land en van de opperheerschappij over de nabij wonende volken verzekerde.

Deze uitdrukkingen betekenen wel in het algemeen de vrije dispositie; de keuze wordt echter daar, uit slechts verklaard, dat het volk, in welks naam David spreekt, tot het tijdpunt teruggaat, toen de belofte gegeven werd (Jozua 13: 7; 18: 5).

Gilead, zo mag ik spreken, van mijn onbetwistbaar eigendomsrecht zeker, is mijn, en Manasse, gelijk Gilead aan gindse zijde van den Jordaan gelegen, vroeger het gebied van Og, den koning van Basan, omvattende (Deuteronomium 3: 10 vv. Numeri 32: 1 vv.), is mijn, en Efraïm het noordelijke land aan deze zijde van den Jordaan, is de sterkte mijns hoofds, is als een beschermende helper Juda, het zuidelijke land, is mijn wetgever, het heeft den heerschersstaf (Genesis 49: 10. Numeri 21: 18).

De vijanden van mijn land kunnen mij niets ontnemen, maar moeten zich aan mij onderwerpen. Moab, aan de zuidoostzijde der Dode Zee (Numeri 21: 11) is mijn waspot 1), is tot smadelijke onderdanigheid onder mij bestemd; op Edom, ten zuiden van de Dode Zee (Numeri 20: 17) zal ik mijn schoen werpen 2), hem zal ik als den geringsten slaaf bij het uittrekken mijn voetzool toewerpen. Juich over mij, mij als uwen heer en koning erkennende,

o gij inwoners van Palestina (liever: van Filistaea, het land aan de zuidkust der Middellandse zee, Jozua 13: 2)!

Den Perzischen koning werd in het veld en op reis door een hoog dienaar een wasbekken nagedragen. Moab, zegt de Psalmist, wacht hem niet slechts met het wasbekken op, maar dient zelfs als zodanig.

Wanneer men, van plan de voeten te wassen, zijne uitgetrokkene schoenen iemand toewerpt, opdat hij die berge of reinige, zo is deze niet iemand, dien men behoeft te ontzien, maar de geringste slaaf (vgl. MATTHEUS. 3: 11. Hand. 13: 25).

11.

III. Vs. 11-14. Terwijl David nu zijner blik voorwaarts richt op den krijgstocht van zijn leger tegen de Edomieten, weet hij, dat dezelfde God, die zijn aangezicht in een ogenblik van toorn een weinig van Israël verborgen heeft (Jes. 54: 8), en het land door deze boze vijanden zo kwalijk heeft laten verwoesten, nu met zijn leger uittrekt en als overwinnaar hem voorgaat. Met Hem alleen zal dan de krijgstocht geschieden, zonder dat hij menselijke bondgenootschap behoeft. Edoms hoofdstad zal vallen, hoe oninneembaar die ook schijne (Obadja 1: 3 vv). Edoms volk zal onder de voeten worden getreden, zo zeker als in Gods raad zijne onderwerping onder Israël bepaald is.

Wie, daar ik een zo vast woord van God heb, zal mij, nu het te doen is om zulk ene gehele vernietiging der vijanden, die ons zoveel leeds bereid hebben (vs. 3 vv.), wie zal mij voeren in ene vaste stad, gelijk Petra, de in rotsen uitgehouwen hoofdstad der Edomieten (Numeri 20: 17), ene zodanige is, die wegens die bijzondere ligging niet schijnt te kunnen veroverd worden (2 Koningen 14: 7)? Wie zal mij leiden tot in Edom, opdat ik ook daar teweegbrenge, wat van dat land (vs. 10) gezegd is?

Met het doel van in bezitneming voor ogen gaat hij nu verder voort en zegt, dat hij het overige van God verwacht, ook dat hij, na de bezittingen der vijanden genomen te hebben, de overwinning volkomen heeft behaald. Want dewijl niet velen zich hevig verzetten, kon het schijnen, alsof hij voor den tijd had gejubeld. Maar dewijl God beloofd had, dat alle mededingende volken onder zijn macht en heerschappij zouden gebracht worden, zo besluit hij, dat er nog enige moeilijkheid en gevaar overbleef. Wanneer God hem voorging, zou hij onbekommerd voortgaan, wetende dat de uitkomst ontwijfelbaar zeker was. Onder de sterke stad hebben sommigen verstaan Rabath, de heerlijkheid van de Moabieten. Maar anderen leren meer juist, dat hier het enkelvoud staat voor het meervoud, en dat David onbepaald heeft gesproken van de steden der vijanden, waaruit zij besloten hadden, volstrekt niet te wijken, dewijl zij er op vertrouwden als op een veilig toevluchtsoord. Doch zelf bidt hij, dat God hem tot een leidsman zij, om die te bemachtigen, zodat Hij in den veldslag de overwinning bevordere.

Zult Gij het niet zijn, o God! die ons, gelijk dit het geval was, toen de vijanden ons beangstigden, om onze zonden verstoten had, en voor wie wij (Psalm 44: 10) zo weemoedig moesten klagen, omdat Gij niet uittoogt, o God met onze heirkrachten?

Wie Gods woord en belofte voor zich heeft, dien mogen alle daartegen strijdende ervaringen in zijne hoop op zegen niet doen wankelen; zij mogen voor hem slechts geloofsbeproevingen zijn. Alle tegenstand zij slechts voor hem als ene lichte wolk, door welke de zon des heils zeker op den juisten tijd zal doorbreken.

Zeker! Gij zult met ons gaan, daar Gij U van Uwen toorn hebt afgekeerd, en nu wij weten, dat Gij die breuke weer wilt helen, (vs. 3, 4) bidden wij met vol geloofsvertrouwen: Geef Gij ons hulp uit de benauwdheid, dat wij van onze verdrukkers verlost worden (vs. 7), want ‘s mensen heil is ijdelheid 1) gelijk wij onlangs nog aan de Syriërs van Mesopotamië en van Zoba gezien hebben, die, ondanks hun wederkerige verbintenis voor ons moesten bukken, en zo willen ook wij in den strijd, die ons wacht, ons niet bekommeren, of wij bondgenoten hebben of niet.

In dit vers wordt ons de aard van het ware geloof getoond. David gelooft, dat hij bij niemand, dan bij God, hulpe en uitkomst had te verwachten. Maar ook, dat God uitkomst kan, en wat alles afdoet, zal geven. En daarom neemt hij vertrouwend de toevlucht tot zijn God, maar door en in het geloof is hij ook van de overwinning zeker. Want zegt hij: In God zullen wij kloeke daden doen. Door het geloof bezit hij reeds in beginsel waarom hij smeekt. En daarom is David ook in dezen Psalm, waarin hij als smekeling voor zijn God ligt, waarlijk een grote in Israël, een held, die uit zwakheid krachten heeft verkregen.

In God, in bondgenootschap met Hem, zullen wij kloeke daden doen (Psalm 18: 30) en Hij zal, gelijk Hij lang te voren (Numeri 24: 18) ons heeft laten verzekeren, en reeds in Psalm 6 uitgesproken is, onze wederpartijders vertreden (vgl. de vervulling 2 Samuel 8: 14).

Uit dit kostelijk versje leren wij de ware wijze van oorlogvoeren tegen allen, tegen in- en uitwendige vijanden, ja de ware handelwijze in het rijk Gods in ‘t algemeen, zo als dan ook Zinzendorf, een der gezegendste bouwlieden in het Godsrijk (geb. 1700+1760) dit woordje: "In God zullen wij kloeke daden doen," tot zijn Symbolum (zijne lievelingsspreuk) gekozen had.

PSALM 61.

GEBED VOOR DE OVERHEID, DAT GOD HAAR STERKE TOREN ZIJ.

Een Psalm van David (Psalm 3: 1), voor den opperzangmeester, op de Neginôth, onder geleide van snaarinstrumenten voor te dragen (1 Kronieken 25: 31).

Even als in den vorigen Psalm, laat David weer om zijne leger uittrekken in den strijd tegen enen gevaarlijken vijand, en wil hem door zijn gebed de overwinning, doen verkrijgen; doch Edom is niet, gelijk daar, de vijand, wiens overtreding het aangaat, maar de waar aan

Absalom's opstandelingen; standplaats er gemoedsstemming, op en in welke de Psalm gedicht is, en op of in welke wij ons moeten verplaatsen, om te verstaan, wat gezegd is, werden reeds bij 2 Samuel 18: 5 nader verklaard.

2.

Vs. 2-5. In den groten angst, waarmee zijn hart als omfloerst is, roept David tot den Heere, en vraagt hij om genadige verhoring zijner gebeden; zijn verlangen is echter dit, dat God hem met vasten tred daar geleide, waar hij aan alle gevaren ontkomen, vasten grond onder zijne voeten heeft. Heeft nu God zich reeds vroeger betoond een veilig toevluchtsoord voor hem te zijn, een sterke toren, die alle aanvallen der vijanden trotseert, zo kan hij reeds nu met zekerheid vertrouwen, dat hij spoedig weer in zijn land, waarnaar het verlangen zijns harten uitgaat, zijn zal, om nooit weer daaruit verdreven te worden.

O God! hoor mijn geschrei, dat ik in grote ellende klagende tot u opzend; merk op mijn gebed om hulp en redding.

Van het einde des lands 1), d.i. van Uw aangezicht verbannen en naar een uitersten hoek des lands gejaagd, roep ik tot U, als mijn hart overstelpt is, in een toestand, dat ik van smart overkropt ben; leid mij op enen rotssteen, op welken ik veilig en geborgen ben (Psalm 40: 3), en die mij te hoog zou zijn, dien ik door eigen kracht niet kan beklimmen.

Wanneer men van zijne woning verwijderd is, of afgescheiden van de woonplaats van God, wordt de geografisch weinig betekenende afstand onmetelijk groot.

David heeft de opstandelingen reeds verslagen. De Heere heeft hem verhoord, uit de benauwdheid van overwonnen te worden, door het leger zijns zoons, maar hij vertoeft nog altijd in het Overjordaanse, in het land van Gilead. En daarom spreekt hij van het einde des lands. Maar, al is hij nu aanvankelijk gered, daarom zijn alle zwarigheden nog niet voorbij. Hij is nog niet in Jeruzalem, hij zit nog niet op zijn troon. En in die stad en op dien troon komt hij ook niet, dit weet hij wel, indien zijn Bonds-God niet verder hem blijft omstrengelen, met zijn machtige armen hem blijft leiden. Dit is nu zijn verzuchting in dezen Psalm. Daarom zegt hij ook, dat de rotssteen hem te hoog, d.w.z. voor eigen kracht te hoog zou zijn, dat hij zelf zonder de machtige hulp van Jehova nog verloren zou wezen. David is in zich zelven afgebroken op dit ogenblik en al zijn sterkte ontleent hij aan zijn God.

Van het einde des lands 1), d.i. van Uw aangezicht verbannen en naar een uitersten hoek des lands gejaagd, roep ik tot U, als mijn hart overstelpt is, in een toestand, dat ik van smart overkropt ben; leid mij op enen rotssteen, op welken ik veilig en geborgen ben (Psalm 40: 3), en die mij te hoog zou zijn, dien ik door eigen kracht niet kan beklimmen.

Wanneer men van zijne woning verwijderd is, of afgescheiden van de woonplaats van God, wordt de geografisch weinig betekenende afstand onmetelijk groot.

David heeft de opstandelingen reeds verslagen. De Heere heeft hem verhoord, uit de benauwdheid van overwonnen te worden, door het leger zijns zoons, maar hij vertoeft nog altijd in het Overjordaanse, in het land van Gilead. En daarom spreekt hij van het einde des lands. Maar, al is hij nu aanvankelijk gered, daarom zijn alle zwarigheden nog niet voorbij. Hij is nog niet in Jeruzalem, hij zit nog niet op zijn troon. En in die stad en op dien troon komt hij ook niet, dit weet hij wel, indien zijn Bonds-God niet verder hem blijft omstrengelen, met zijn machtige armen hem blijft leiden. Dit is nu zijn verzuchting in dezen Psalm. Daarom zegt hij ook, dat de rotssteen hem te hoog, d.w.z. voor eigen kracht te hoog zou zijn, dat hij zelf zonder de machtige hulp van Jehova nog verloren zou wezen. David is in zich zelven afgebroken op dit ogenblik en al zijn sterkte ontleent hij aan zijn God.

Want Gij zijt reeds zo dikwijls in mijn leven mij ene Toevlucht geweest, ene schuilplaats, waarheen ik vluchten kan, een sterke Toren voor den vijand, zodat, wanneer ik bij U ben, geen vijand mij kan doen vallen (Spreuken 18: 10. Psalm 71: 3).

Ik zal in Uwe hut verkeren, hoe ver ik ook uitwendig van haar verwijderd ben (Psalm 63: 2 vv.), in eeuwigheden (Psalm 23: 6; 27: 4 vv.) tijden lang; ik zal mijne toevlucht nemen in het verborgen, in de bescherming Uwer vleugelen1) (Psalm 36: 8), waar ik ij veilig en geborgen weet. Sela. (Psalm 3: 3).

In den tijd, toen de tabernakel nog van de ene plaats naar de andere ging, was er geen sprake van zulk een wonen in Gods huis of tent; David, die ene vaste woonplaats voor de heilige arke bereidde, heeft ook het eerste deze uitdrukking van liefdevolle gemeenschap met den God der openbaring geschapen. In Psalmen uit Sauls tijd vindt men nog niets dergelijks.

David is dus er van verzekerd, dat hij weer Jeruzalem zal bereiken. Hij houdt zich hier vast aan de beloften des Verbonds, en daarom aan de Onveranderlijkheid en het Alvermogen Gods. God heeft met hem een vast Verbond gemaakt. Dat Verbond wankelt niet, wordt niet teniet gemaakt, door zijn zonde. Het genieten er van moge een tijd lang ontbroken hebben, maar hij weet het, dat zijn God geen mensenkind is, die liegen kan. En waar hij nu aanvankelijk is gered, daar heeft hij een gegronde hope voor de toekomst.

6.

II. Vs. 6-9. Voor het aan het slot der vorige afdeling uitgesproken vertrouwen, geeft David nu reden en oorzaak. God heeft zijne gebeden gehoord, die hij onder geloften gedaan heeft, en in hem aan degenen, die Zijnen naam vrezen, de door de opstandelingen ingenomen erve van het volk Gods teruggegeven; Hij heeft hem getoond; dat het noch met zijn leven, noch met zijn koningschap gedaan was, integendeel zal zich de kracht der eens door Nathan hem gegevene belofte nu recht werkzaam betonen. Terwijl hij zich daar een koning gevoelt, wiens jaren steeds voortduren, als die des Heren zelven (Psalm 102: 25), kan ook zijn betalen der geloften geen ander zijn, dan een lofgezang zonder ophouden.

Want -en dat is de reden, waarom ik mij met een eeuwig wonen in Uwe hut vertroosten mag- Gij, o God! hebt gehoord naar mijne met geloften

verbondene gebeden (vgl. Genesis 28: 20 vv.); Gij hebt mij gegeven de erfenis dergenen, die Uwen naam vrezen 2); Gij hebt mij verhoord, en aan Uwe gelovige dienaren het hun alleen toekomend erfland teruggeven, dat de opstandelingen zich wederrechterlijk hadden toegeëigend.

De vrijwillige gelofte, die in nood en gevaar of bij de begeerte naar enig gewenst goed den Heere gedaan werd, was voor den waren Israëliet geen koopprijs, om God tot verhoring en redding te bewegen, maar de uiting, de betuiging van zijne dankbaarheid, waartoe hij zich als bij voorbaat aan den Heere verbond. Gelijk Jakob, Jeftha en Hanna (Genesis 28: 20. Richteren 30-31. 1 Samuel 1: 11), zo had ook David, onder zijn geschrei den Heere gebeden, en Hem gelofte gedaan.

Waarin de geloften bestaan hebben, wat David den Heere beloofd heeft, spreekt hij niet stellig uit, het schijnt evenwel niet enige stoffelijke gave geweest te zijn, die hem boven alles dierbaar was, maar veeleer, dat hij zich plechtig voor den Heere verbonden heeft, Hem alleen met gehele toewijding van zijn ganse hart en al zijne kracht, al de overige dagen zijns levens te dienen. Zie vs. 9.

God heeft Zich aan David's zijde gesteld; het land van Israël is hun weer ontrukt, wie het niet toebehoorde en er begint nu een nieuw tijdperk in de regering van zijnen wettigen koning.

Gij zult dagen tot des konings 1) dagen toedoen, zijn huis bestendig doen blijven; zijne jaren, al is het ook niet van zijn persoonlijk aanzijn, toch die van de heerschappij van zijn geslacht, zullen zijn als van geslacht tot geslacht.

Waar David hier zegt: Gij zult dagen tot des konings dagen toedoen, daar spreekt hij dien wens uit voor het koningschap. De kroon was hem voor een wijle ontrukt, maar God had hem de kroon teruggegeven. En nu bidt hij, dat God Zijne belofte vervulle, dat zijn geslacht erfelijk op den troon zitte. Ja, zijn bidden is een gelovig verwachten.

Wat het woord eeuwiglijk betreft, dit wordt in de H. Schrift wel dikwijls genomen voor, zonder einde. En die betekenis heeft het ook hier wel, maar toch geeft David hier een gezicht op het Koningschap van den Messias. Hij weet het, hij profeteert het hier zo duidelijk mogelijk, die wie uit hem voortkomen zou, wat het vlees aangaat, Koning zal zijn tot in eeuwigheid-

Hij zal eeuwiglijk voor Gods aangezicht zitten op den hem bestemden troon, gelijk hem in Samuel 7: 12 vv. beloofd is; bereid goedertierenheid en waarheid, dat zij hem behoeden1); zend hem die als beschermengel toe (Psalm 40: 12; 57: 4. Spreuken 20: 28).

Een tweede bede volgt, dat God de goedertierenheid en waarheid bereide, om den koning te beschermen en te bewaken, waarom ook de zin een dubbele is. Dewijl de goedertierenheid en waarheid, de ware stutten zijn der regeringen, was het volstrekt niet ongerijmd, dat David voor zich vraagt, den geest der zachtmoedigheid, of goedertierenheid, of onbaatzuchtigheid,

opdat hij daardoor in zijne regering werd bevestigd. Mij echter komt noch een andere betekenis meer gepast voor, dat God, om den koning te bewaken, met Zijne goedheid en waarheid hem omringde. Want het woord in den grondtekst betekent niet alleen bezielen, maar ook zich aan het hoofd stellen of strijden, alsof hij gezegd heeft, dat de getrouwe bewaking van Zijn Rijk met vertrouwen lag besloten in het medelijden Gods alleen. Hoe het echter ook zij, hij toont hier, dat het Gods bestelling is, de middelen te verordenen, waarmee Hij de Zijnen beschermt.

Zo zal ik, in mijne nakomelingen, die ik als één met mij beschouw, tot op de laatste geslachten voortlevende, Uwen naam psalmzingen in eeuwigheid, opdat ik mijne geloften, die ik bij mijne gebeden voegde (vs. 6), betale, dag bij dag, den enen dag zowel als den anderen.

Zo zeker als de belofte in 2 Samuel 7 in Christus het toppunt van vervulling gevonden heeft, heeft de Psalm nog heden zijne volle betekenis; overal, waar het rijk van Christus in gevaar is, kunnen wij onder anderen den Heere ook met den zanger bij dat zijn woord vasthouden.

Vernieuwde ervaring van Gods genade en waarheid jegens Zijn volk in Christus is de voornaamste reden van onze vreugde in Hem en van onze lof voor Hem.

Zo kan de vrome vriend van God, zelfs in donkere bange dagen, vrolijk in den Heere zijn en vaststaan in God. Als wij slechts in zijne gunst mogen delen, door Zijnen Geest met geloofslicht worden bestraald, en op Zijn eigen wens en woord en toezeggingen aangaan, dan feilt de uitkomst niet.

PSALM 62.

BESTENDIGE VERTROOSTING TEGEN DE VIJANDEN.

Een Psalm van, voor den opperzangmeester (Psalm 4: 1) over Jedûthun, het hoofd van een der Levitische zangkoren (1 Kronieken 25: 30).

Zagen wij, hoe David in Psalm 39, dien hij eveneens voor Jedûthun bestemde, bij het begin van het door Absalom’s opstand hem overgekomen lijden (2 Samuel 16: 23) van fatalistische resignatie (onderwerping aan het noodlot) tot ene van God verwerkte stille overgave kwam, zo openbaart hij hier aanstonds een hart, dat in God rust vond, hij bevestigt zich in die gemoedsstemming en nodigt ook anderen zich vol vertrouwen aan den enigen Helper over te geven. Terwijl hij nu tegelijk waarschuwt tegen alle vals vertrouwen, wordt het thema van den Psalm: "God is ons ene toevlucht. -De mens is lichter dan ijdelheid." Het is gelijk iemand opmerkt: "Daar de profeet zich bijzonder gezegend gevoelde met dat gedeelte der godzaligheid, dat in plerophorie (gerustheid des geloofs) bestaat, wilde hij een gedenkteken van zijne gemoedsstemming stichten om de lezers door zijn voorbeeld tot dezelfde deugd op te wekken.

Waarom deze Psalm niet dadelijk aan Psalm 39 aangesloten is, tot welken hij toch in zo nauwe betrekking staat, op die vraag antwoorden wij reeds in de inleiding tot dien Psalm. Nu

hem zijne plaats in het tweede Psalmboek was aangewezen, kon hij geen beteren voorganger vinden dan den 61sten Psalm. Is het daar (Vs. 4): Gij zijt mij ene toevlucht geweest, een sterke toren voor den. vijand; " zo horen wij hier (vs. 8 en 9): "God is de rotssteen mijner sterkte, mijne toevlucht is in, God. God is ene toevlucht." Was daar sprake van het betalen der geloften, door de gelovigen (Vs. 9), ook hier wordt van God gezegd, dat ook Hij betaalt (Vs. 13): "Gij zult een iegelijk vergelden naar zijn werk."

2.

Vs. 2-5. Duidelijk aan het begin openbaart David zijne stille aan God overgegevene gemoedsstemming tegenover de vele vijanden, die allen op hem, één enkel man instormen, en zijn volledigen ondergang bedoelen. In die stilte tot God, weet hij echter ook, welk een machtigen Helper hij in Hem heeft, en houdt hij zich verzekerd, dat, zo het al bij hem tot vallen zou komen, God hem toch niet zou laten liggen.

Immers 1) is mijne ziel stil 2) tot God; zij heeft zich stil overgegeven aan Gods leiding, zonder eigen willen en werken; van Hem is mijn heil 3).

Tot de eigenaardigheden van dezen Psalm behoort het zes malen wederkeren van het woord, Ka (vs. 2,3,5,6,7,10), bij ons vertaald door: "immers," de Wette door "ja en; " bij anderen door: waarlijk; " (G). ook in Ps 39 vindt men het vier malen (vs. 6,7,7,12). In de Duitse vertaling is het geheel onvertaald gebleven.

Stil tot God. Hoe geheel anders klinkt dit stil zijn als in Psalm 39. Hier is het het stil zijn des geloofs, het zich gelovig toevertrouwen aan zijn Verbonds-God, het stil berusten in Zijn beleid en het gelovig kinderlijk verwachten van Hem, van al Zijn heil.

Gods besturen is dikwijls verborgen, maar gelijk Hij in stilte werkt, zo moeten wij in de stilte op Hem wachten. Deze stilheid der ziel bevordert het werk Gods voor ons. (Jes. 30: 15).

Immers is Hij (Ja, Hij is) mijn Rotssteen en mijn Heil (Psalm 28: 1), mijn hoog Vertrek 1), mijn burg (Psalm 18: 3); ik zal niet grotelijks wankelen, zodat ik voor een gehelen val zou te vrezen hebben; een klein onheil moge mij treffen, ik zal niet geheel te gronde gaan.

De reden waarom hij God met zovele bijnamen noemt, is deze, dat hij met even zovele schilden de aanvallen van den satan wil ontvangen en terugdrijven.

In ons vers en in het vorige ziet men duidelijk, waarom Elohiem en niet Jahwe genoemd is, de Psalmist stelt God tegenover al het aardse en menselijke (vs. 10 en 11), zodat de meest algemene naam van God de meest gepaste is.

Hoelang zult gijlieden, mijne zo talrijke tegenstanders,kwaad aanstichten tegen een man? Gij allen zult gedood worden; gij zult zijn als een ingebogen wand, een aangestoten muur 1). Het kwaad tegen mij gedacht zal op uw eigen hoofd wederkeren, hoewel gij in ere zijt, zijt gij gelijk een wankelende muur, die straks nedervalt. (Jes. 30: 13).

Anderen vertalen: Hoelang zult gij aanstormen op een man. Afbreken gij allen als ene gebogen wand, een omgestoten wand? David vraagt dit op enigszins sarcastische wijze, hoelang zij zullen voortgaan met hem, dien zij dan toch als een omgebogen wand beschouwen, te vervolgen en te benauwen. Houdt men de gewone vertaling, dan voorspelt David hier, dat al hun pogen niets zal baten, dewijl zij straks zullen merken, dat zij zelf zullen vergaan. In elk geval zegt David hen hier, dat al hun drijven een vruchteloos drijven zal zijn-

Zij, deze zo talrijk aanstormende vijanden, raadslagen slechts zoals Achitófel, om hem van zijne hoogheid, van zijnen troon, te verstoten (2 Samuel 15: 14); Zij hebben behagen in leugen (Psalm 4: 3), zo diep zijn zij gezonken, dat de zonde reeds hun vreugde geworden is; met hunnen mond zegenen zij, maar met hun binnenste vloeken zij. Sela (Psalm 3: 3).

6.

II. Vs. 6-9. David verdiept zich niet te zeer in de beschouwing van hetgeen de vijanden tegen hem voornemens zijn, en van wat zij hem aandoen, opdat zij hem niet, gelijk uit zijn koninkrijk, ook uit zijnen stillen vrede verdrijven; integendeel bevestigt hij zich daarin, hij spreekt zijne eigene ziel aan, en zegt tot haar, wat hij te voren van haar gezegd heeft; hij wendt zich vervolgens tot degenen, die hem getrouw gebleven zijn, om hun kleingeloof te beschermen, roept hen op, om zich in de aan God, als den enigen Helper, met Hem te verenigen.

Doch of immers, om niet lang bij mijne vijanden, hun bedoelingen en listen te blijven staan, maar liever terug te keren tot hetgeen, van waar ik uitgegaan ben (vs. 2 vv.), herhaal ik: gij, o mijne ziel, zwijg Gode 1), want van Hem is mijne verwachting.

De dichter vermaant hier zijne ziel tot die stilheid, die hij in vv. 2 reeds haar eigendom genoemd heeft. Al het geestelijke blijft slechts levend door een voortdurend worden, door gedurige zich zelf bewuste vernieuwing.

Doch of immers. Dit woord, zoals reeds bij vs. 2 is aangetekend. In dezen Psalm zesmaal voorkomende, is de uiting van het ongeschokt vertrouwen en staat in waarheid tegenover het "maar," wat zo dikwijls in ongeloof wordt geuit. Daarom volgt ook in de volgende verzen de uiting van dit geloofsvertrouwen, opdat alle bedrukten en ter neergeslagen zielen uit zijne liefelijke ervaring moed en hope zou scheppen.

Hij is immers mijn rotssteen en mijn heil, mijn hoog vertrek, ik zal niet wankelen, hoezeer ook mijne tegenpartijen zich inspannen, om mij ten onder te brengen.

In God is mijne heil en mijn eer; de rotssteen mijner sterkte (Psalm 7: 11), mijne toevlucht is in God, in Zijn persoon 1).

De lofspraken, die David aan God, met betrekking tot Zijne macht tot onderhouding der Zijnen geeft, zijn even zo vele steunsels, waardoor hij zijne standvastigheid bevestigt, even zo

vele teugels, waarmee hij de lichtzinnigheid van zijn vlees in toom houdt, opdat hij in niets anders zijn heil zoeke, dan in God.

Vertrouw op Hem te aller tijd, ook in de allermoeielijkste toestanden, in welke, gelijk nu, alles schijnt verloren te zijn, o gij volk des Heren, die in Hem aan mij verbonden zijt; stort ulieder hart, wanneer angst en zorgen vervullen, uit voor Zijn aangezicht, even als men een vat ledigt, zodat het niets meer bevat (1 Samuel 1: 15. Psalm 142: 3. Klaagt. 2: 19. 1 Petrus 5: 7); God is ons ene toevlucht, en zal u en uwen koning weten te beschermen en te redden. Sela. (Psalm 3: 3).

Zo ras het hart door droefheid beklemd is, kunnen de gebeden den vrijen loop niet hebben. Opdat ons dus de last der verzoeking niet te zeer beknelle, zullen wij ons daardoor verlichten, dat wij bedenken, dat God onze ziekte zal te hulp komen, wanneer wij maar niet aflaten, ons leed uitgestorten in Zijn hart. Voorts, dewijl ene eigenzinnige terughouding, die schier het gemoed van allen eigen is, ten laatste zelfs tot wanhoop kan brengen, zo is deze herinnering des te heilzamer. Want al zijn allen in het nasporen van reddingsmiddelen in hun lijden ook nog zo wijs en bedrijvig, steeds dolen zij weer af op een nieuw dwaalspoor, omdat zij met voordacht het aangezicht Gods ontwijken. Zo wil dus David ons van de ons aangeborene dwaling genezen, dat wij liever onze smart verhogen en inwendig op onzen keten knagen, dan ons het hart verlichten in klacht en bede tot God.

Vergelijk Genesis 15: 3).

10.

III. Vs. 10-13. Bedekt op Absalom’s aanhang wijzende, als een waarschuwend voorbeeld, vermaant David hierom de zijnen, zich vol hoop tot God te wenden, en zich van alle valse voorwerpen van vertrouwen af te keren, van mensen en hun macht, van goederen en het recht- of onrechtvaardig bezit van deze. Dat alles is ijdel en maakt hem, die zich daaraan overgeeft, ijdel: dat verblindt en bederft hem. Daarentegen, zo betuigt David uit zijne levenservaring en uit Gods openbaring, is bij God alleen alle macht, en gelijk Hij almachtig is, zo wil Hij hem ook genadig; gelijk Hij de zijnen helpen kan, zo wil Hij hen ook helpen. Hiermede geeft de dichter aan het einde van den Psalm den sleutel op zijn zalig begin: "Mijne ziel is immers stil tot God, van Hem is mijn heil."

Immers zijn de gemene lieden, de geringen 1) ijdelheid (Psalm 39: 6); ijdelheid is de gunst des volks; de grote lieden a), de voornamen, de rijken (Psalm 4: 3) zijn leugen, hun gunst is bedrog; zij mogen met valse hoop vleien, zij houden hun beloften niet (Psalm 40: 5); in de weegschaal opgewogen zouden zij zamen lichter zijn dan de ijdelheid; in de weegschaal gaan zij te zamen naar boven, zij veel meer nog dan enkel damp.

Onder de gemene lieden zijn de geringste verstaan, onder de grote lieden de voornamen. David wil hier dus zeggen, dat op den mens, wie hij ook zijn moge, gering of aanzienlijk, niet te steunen valt. Hij is dan ook van de mensen afgebracht, om alleen op den Heere God te vertrouwen. En waar hij nu van den mens is afgebracht, daar heeft hij behoefte, om ook

anderen te waarschuwen, gelijk hij doet in het volgende vers. Want toch, zijne tegenstanders Absalom en Achitófel en wie het met hen hielden, hadden hun toevlucht genomen tot roverij. Zij waren door onderdrukking voor een ogenblik sterk geworden. Maar ziet, God had in al hun plannen geblazenen, zij hadden het ervaren, dat het vertrouwen op onderdrukking en roverij van geen waarde was geweest.

Vertrouwt niet op onderdrukking, noch op roverij; dat gij menen zoudt daardoor uw geluk te kunnen bevorderen; wordt niet ijdel, niet opgeblazen, als het vermogen overvloedig aanwast; en zet er het hart niet op, want het is onzeker (1 Tim. 6: 17), als een water, dat spoedig toeschiet, maar ook spoedig weer wegvloeit.

Hoe minder een mens weet, wat de Almachtige betekent, des te meer wegen Hem de mensen. David weet echter dat de geringen en de groten, van de bron van alle goed losgemaakt, niets betekenen en minder dan niets zijn. Ook goederen zijn niets, het allerminst die, welke met onrecht verworven zijn. Maar bovendien de mens mag zich niet verheffen, wanneer zijn rijkdom toeneemt. Zo echter is des werelds loop, dat hoe rijkelijker God geeft, de mensen des te meer op de gaven in plaats van op den rijken Gever vertrouwen,.

God heeft, van Zijne zijde, door inwendige openbaring Zijns Geestes, één ding, een woord tot mij gesproken, ik heb dit tweemaal gehoord, God heeft het mij bevestigd (Job 33: 14 vv.),dat de sterkte Godes is 1), dat Hij alleen de macht bezit over alles, wat op aarde is en alzo alles, wat zich tegen Hem stelt, vroeger of later moet te niet gaan.

Dergelijke waarheden zijn op zich zelf niet nieuw, maar zij worden voor ieder nieuw door ervaring. Het lijden, de droefheid stelt achter alle waarden, die wij ons verworven hebben, een vraagteken: wij bevinden, dat haar bezit slechts iets uitwendigs voor ons was, de droefheid schijnt ons alle vastheid te ontrukken. Maar te midden van haar openbaren zich de eeuwige waarheden bij een gelovig vertrouwen weer als ene inwendige bezitting en worden nu eerst door strijd verkregen, en door nieuwe, inwendige openbaring Gods bevestigd tot een onverliesbaar goed voor de gelovigen.

Of, en beter: deze twee heb ik gehoord. De dichter spreekt toch van twee dingen, nl. van de sterkte Godes en van de goedertierenheid des Heren. Deze zijn voor David de vaste en hechtste steunpilaren van zijn geloofsvertrouwen. Hij weet het, God bezit de macht over alles wat bestaat, zodat ten slotte hij zal wegdoen, die tegen Hem zich stelt en de Zijnen ter hulpe snellen, maar hij weet het ook, dat Hij niet alleen kan, maar ook wil helpen, dat de genade bij Hem, den Heere over alle dingen, is, die Zijne Almacht wil bewijzen ten gunste der Zijnen.

En bij dit ene woord voeg ik het tweede de goedertierenheid, o Heere! is Uwe, Gij Almachtige, zijt Uw volk genadig a); want Gij zult een iegelijk vergelden naar zijn werk, zodat de goddeloze de Uwen niet altijd verdrukken kan.

Job 34: 11. Spreuken 24: 12. Jer. 32: 19. Ezechiël. 7: 27; 33: 20. MATTHEUS. 16: 27. Rom. 2: 6. 2 Kor. 5: 10. Efeze 6: 8. Kol. 3: 25. 1 Petrus 1: 17. Openbaring 22: 12.

Aan het woord van Gods macht voegt David nog deze voor de Zijnen zo troostvolle bijzondere bepaling. Hij wendt Zijne macht daartoe aan, om de Zijnen te belonen voor hun trouw, Zijne liefde en genade is hier niet zozeer die goedheid, die Hij den onwaardigen bewijst, als het welbehagen, dat Hij den getrouwen toont.

PSALM 63.

GEBED OM DE WARE GODSVRUCHT.

Een Psalm van David (Psalm 3: 1), door hem vervaardigd met het oog op den tijd, toen hij door Absalom vervolgd werd, als hij was in de a) woestijn van Juda, aan den Jordaan (2 Samuel 16: 14).

1 Samuel 22: 5; 23: 14,15.

2.

Wij hebben hier, zegt Delitzsch, het Davidische origineel, of het zijstuk voor de tweetal Korachietische Psalmen, 42 en 43, voor ons; hij is, zo noemt een ander uitlegger den Psalm, een kostbaar getuigenis van een hart, dat naar God en zijne genade smacht, en zijne verkwikking vindt in de innerlijke gemeenschap met Hem, en dat ook zijn uitwendig lot in Zijne handen wel bewaard weet.

Vs. 2-6. De heilige zanger, ontwakende op zijn leger in de woestijn, die met hare van de zon verbrande dorheid en eentonige woestheid, hem een beeld is van den toestand van zijn eigen hart, openbaart zijn brandend, smachtend verlangen naar God en de gemeenschap met Hem. De God, naar welken hij zozeer verlangt, dat hij als het ware naar lichaam en ziel ziek is, heeft de plaats Zijner tegenwoordigheid en Zijner openbaring in het heiligdom te Zion, waarvan hij echter nu gescheiden is daarom kan hij met stil zijn, voordat hij daarheen teruggekeerd is.

O God, Gij zijt toch mijn God, al hebt Gij mij in diepe ellende neergestoten (Psalm 3: 8;
2); ik zoek U in den dageraad 1), bij het aanbreken van den morgen met mijne gebeden; mijne ziele dorst naar U 2) (Psalm 42: 3; 143: 6); mijn vlees, met de ziel dezelfde behoefte delende 3), gelijk het ook in andere gevallen door hare vreugde wordt geroerd (Psalm 84: 3), verlangt naar U, in een land, dor, en mijn vlees is mat 4), dewijl het een land is zonder water, een land, waar alle natuurlijke bronnen van verkwikking voor het lichaam en van troost voor de ziel opgedroogd zijn 5).

Met dezen Psalm begon in de oude Kerk het Psalmgezang in den morgengodsdienst van den Zondag, even als dat in den avondgodsdienst met Psalm 141. (Constit. Apostel. II 59).

Evenals de lichamelijke honger en dorst zich gaarne zou verenigen met spijs en drank, zo wenste en begeert de geestelijke honger en dorst der zielen zich met God te verenigen en kan niet verzadigd en gestild worden, dan alleen met God.

Dat David zulk een smachtend verlangen naar God ook zijn vlees toeschrijven kan, is niet iets gerings; men ziet daaruit, dat de Geest in hem heerschappij heeft, en het vlees niet alleen met geweld ten onder houdt, maar ook zover het mogelijk is aan zijn eigen leven doet deelnemen, wat, gelijk bekend is, gemakkelijker is in droefheid, die ons het tegenwoordige doet afsterven, dan te midden van den overvloed van uitwendig geluk.

In het Hebr. Ajeef. Dit betekent wel mat, kwijnend, maar moet hier niet gevoegd worden bij land, want van een mat land kan geen sprake zijn. De dichter zegt dit van zich zelven. Hij is mat, hij bezwijkt, wat zijn vlees betreft, in die droge steppen van Juda's woestijn, waar geen water de matte ziele kan verfrissen.

Wanneer de kinderen der wereld in het dorre land zijn, dat mat is en zonder water, zo verdwijnen ook de laatste overblijfselen van het verlangen naar God; daarentegen wordt de levende vroomheid, hoe groter het lijden is, des te meer tot verlangen naar God opgewekt. Of en in hoever men in zwaar lijden het "ik zoek U" spreken kan, daarnaar kan ieder den toestand zijner ziel beoordelen.

De spraak der liefde, zegt de heilige Bernhard, is voor hem, die niet bemint, als ene vreemde taal (lingua amoris non amanti barbara est); van daar is bij het in materialisme weggezonken, van God vervreemd geslacht van onzen tijd, zo weinig begrip van de geestelijke liederen, en zulk een grote tegenzin juist tegen die, welke als geestelijke minne liederen voorkomen.

Appollinaris verklaart het eerste gedeelte van dit vers aldus: 's nachts als de morgen grauwt, omgeeft U, Volzalige, mijn jubelzang.

Voorwaar ik heb U in vroegeren tijd in het heiligdom aanschouwd, ziende Uwe sterkheid en Uwe eer, die Gij in die schaduwen openbaart 1).

Van het genot Uwer goedertierenheden heb ik vroeger grote ondervinding gehad, hetwelk mij te gevoeliger maakt voor het tegenwoordige gemis en mij te vuriger naar die genieting doet verlangen.

Want Uwe goedertierenheid, de voornaamste zijde van de sterkheid en eer, die daar te aanschouwen zijn, is beter dan het aardse leven1) met al de volheid zijner goederen. Ik zou daarom mij kunnen troosten in het verlies van mijn koningsstand, wanneer ik Uwe heerlijkheid in Uw heiligdom slechts kon aanschouwen; mijne lippen zouden of zullen U dan nog prijzen.

Dewijl dus als wij door aardse hulp ondersteund worden, God zo licht vergeten, zo verzekert David hier, dat het voor ons beter is, op de goedertierenheid Gods te steunen, ook in den dood zelf, dan op het uitwendige leven te vertrouwen. Een tegenstelling geeft bij hier aan tussen den ongedeerden toestand, waarin de mensen wegzinken en de goedertierenheid Gods, welke den vallende en die op het punt staan te vergaan ondersteunt, en welke het enige middel is, om alle gebrek te vervullen.

Alzo 1), wanneer ik in Uw heiligdom mocht wezen, zou of zal ik U loven in mijn leven; in Uwen naam zou of zal ik mijne handen, biddende en aanroepende (Psalm 28: 2. Jes. 1: 15 1.15), opheffen.

Bij dit gedeelte van den Psalm komt het voorwaar of alzo van vs. 3 terug: zo reikhalzend is? voor altijd zijn verlangen tot God uitgestrekt, zo wil hij God zegenen in zijn leven, dat is dit geheel daardoor vervullend en in Zijn Naam, dat is dien aanroepende en op dien zich beroepende, de handen verheffen tot het gebed. De omgang met God maakt hem, al moet hij nu in de woestijn naar het lichaam ontbering dragen, verzadigd en vrolijk, als spijze van merg en vet.

Mijne ziele zou of zal als met smeer en vettigheid verzadigd worden, zij zou genieten wat voor het lichaam de edelste lekkernij is, en mijn mond zou of zal roemen met vrolijk zingende lippen, terwijl ik nu slechts klagen en zuchten kan.

7.

II. Vs. 7-12. Hoewel hij uitwendig van het heiligdom gescheiden is, is toch David inwendig met het hart bij God, door onafgebroken gebed met Hem verenigd; ook in zijne ballingschap weet hij zich gedragen door de welke hand van Hem, aan wie zijne ziel hangt; hij ziet niets dan heil en triomf voor zich en voor degenen. die Hem aanhangen; Niets dan verderf en ondergang voor de vijanden kondigt hij aan, omdat God op den troon zit.

Als ik Uwer gedenk op mijne legerstede, tot diep in den nacht, zo word ik daardoor zo geboeid, dat ik den slaap vergeet, zo peins 1) ik aan U in de nachtwaken, gehele nachten door.

Het Hebr. duidt een peinzen aan met vurige uitstorting des harten.

Ik heb daartoe ook overvloedige stof; want Gij zijt mij ene hulp geweest, al verbergt Gij ook soms Uwen zegen onder het kruis, enik weet het, Gij zult mij niet begeven noch verlaten; in de schaduw Uwer vleugelen (Exodus 19: 4. MATTHEUS. 23: 37), waarheen Gij mij uit het gevaar voor de vijanden verplaatst, zal ik vrolijk zingen, omdat ik mij daar veilig weet (Psalm 8; 36: 8; 57: 2).

Er is bovendien ene wonderbare gemeenschap tussen mij en U. Mijne ziel kleeft U achteraan 1), en kan U niet loslaten, ook niet wanneer Gij U aan mij schijnt te willen onttrekken (Genesis 32: 26): Uwe rechterhand kan echter ook wederom mij niet loslaten, en mij aan de vijanden overgeven, en daarin ligt de eigenlijke oorzaak van mijn vastklemmen aan U; Uwe hand ondersteunt mij (Psalm 89: 22. Jes. 41: 10).

Ofschoon de weg lang en moeilijk is, vele hindernissen in den weg staan, ja ofschoon God zelf van verre staat, zal toch niets David verhinderen, om volstandig de reis te vervolgen. Het vorige vers zou eenvoudig kunnen verstaan worden van die bevrijding, waaraan hij vroeger heeft herinnerd, alsof hij zeggen wil, dat voor hem de beste steun is, dat hij niet aflaat met God te zoeken en te volgen, dewijl hij door Diens hand tot hiertoe recht en zuiver heeft

gestaan. Ik nu breid het nog verder uit, dat David aan zich de gave der standvastigheid door den Geest Gods toezegt. Want al te hoog zou hij zich opgeworpen hebben, door zich de lust toe te kennen van standvastigheid ten uiterste toe in het volgen, of omhelzen van God, indien hij niet spoedig die verbetering er bij had gevoegd, dat zijn hart zolang vast zou zijn, voor zover hij door Gods hand werd ondersteund.

De herinnering van vroeger ondervondene genade beweegt de ziel om zich zelve te stellen onder den vleugel der al-beschaduwende Voorzienigheid. Schijne de Zaligmaker haar voor een tijd te verlaten, het geloof dwingt haar om achterna te gaan, gelijk een kind achter zijn vader doet, en de hand niet los te laten, die haar zo dikwijls heeft opgehouden, dat zij niet vallen zou.

Maar dezen, voor wie ik vluchten moet, die mijne ziel zoeken tot verwoesting, (2 Samuel 1 vv.), zullen hunnen eigenen ondergang veroorzaken, en, even als die oproermakers in vroegeren tijd (Numeri 16), komen in de onderste plaatsen der aarde 1) (Psalm 55: 16).

Aan David staat hier de geschiedenis van Korach en zijne eedgenoten voor ogen, die levend door de aarde verslonden werden. In het volgende vers wordt gezegd, dat zijne vijanden, den vossen, dat is hier den Sjakals ten prooi zullen worden. Het ene verklaart het andere. De Sjakals azen op lijken. Welnu, deze vervolgers van den theocratischen koning zullen niet alleen niet een zachten dood hebben, maar ook geen rustig graf. Hun lijken en beenderen zullen door het roofgedierte verteerd en verspreid worden. Zij hebben David verjaagd naar de woestijn, naar de verblijfplaats van het roofzuchtig gedierte, maar David zal in zijn eer worden hersteld en hun pad, als het pad der goddelozen, zal vergaan.

Zij trekken het zwaard tegen mij, maar men zal hen storten door het geweld des zwaards (2 Samuel 18: 7 vv.); men zal hun lijken niet begraven, zij zullen den vossen, den Sjakals, ten dele worden.

Maar de koning, dien zij door hun oproer van Jeruzalem, de woonplaats van God, naar de woonplaatsen van vossen en sjakals verdreven hebben, zal zich in God verblijden 1), omdat Hij hem toch nooit ontroofd kan worden, en vooral wanneer hij naar Zion zal teruggeleid zijn; een iegelijk, die bij Hem, bij God, in waarheid en gerechtigheid (Jes. 48: 1; zweert, en zich daarom ook getrouw aan den door God verordenden koning houdt, zal zich beroemen, als een, die zich in den strijd met wijsheid aan de rechte zijde geplaatst heeft; want de mond der leugensprekers, die de liefde des volks tot den wettigen koning ondermijnen, en het daardoor tevens van God afleiden, (vgl. vs. 10 vv.) zal gestopt worden (Psalm 5: 7) 2).

Geen schitterender glans voor de kroon des konings, dan wijsheid, die van boven komt, en vreze Gods in het hart van den vorst, gewerkt door den Heiligen Geest. Wel het volk, waar een vorst regeert, die zulk ene kroon mag dragen; ootmoed en ere, nederigheid en roem, vreze onder de volken voor zijne macht, en vrede, eenvoudigheid en aanzien, wijsheid en eendracht zullen zijnen troon schragen en omringen, en zulk een vorst, gewoon om voor den Koning der koningen zijne knieën te buigen, zulk een koning zal zich in God verblijden, zulk een koning

draagt ene kroon, die, wanneer alle kronen zullen vergaan zijn tot stof, nog schitteren zal daar, waar men de kronen zal neerleggen aan de voeten van Koning Jezus.

"God, Gij zijt mijn God, is voor het geloof, de liefde en de hoop altijd een zoet woord; maar wanneer het ongeloof dit iemand wil betwisten, wanneer de uitwendige omstandigheden zorgelijk zijn, wanneer de verzoeker in de woestijn stenen aanbiedt, die men tot brood moet maken, zo smaakt het dubbel goed, wanneer dit licht uit de duisternis te voorschijn treedt: God! Gij zijt mijn God! Dan kan soms niet alleen een dorst der ziel, maar ook een verlangen des vlezes naar God uitgaan, om ook lippen en handen tot lof van God te mogen gebruiken. Toen het echter David later wel ging, is hij door ene begeerlijkheid des vlezes ten val gebracht. Men bespeurt het wel aan ons vlees, of het in verdrukking is of niet: bij de macht der zonde in het vlees is het ook dikwijls nodig, dat ons God in de woestijn leidt. Daar leert men des te meer zijn zuchten met het zuchten der gehele onder de ijdelheid onderworpene schepping verenigen.

Gezegende Heere! laat ons verlangen naar U ieder uur toenemen; laat onze liefde altijd tot U zijn, laat al onze vreugde in U zijn, en al onze verzadiging van U. Wees Gij alles in alles voor ons, terwijl wij wonen in den tegenwoordigen toestand van verwarring, en breng ons te huis tot het eeuwig genot van U zelven.

PSALM 64.

GEBED OM BESCHERMING VAN LEVEN EN VAN GOEDEN NAAM.

Een Psalm van David voor den opperzangmeester (Psalm 4: 1).

Naar alle waarschijnlijkheid is deze Psalm van David in dien tijd vervaardigd, toen de reeds lange tijd voorbereide opstand van zijnen zoon Absalom het uitbreken nabij was. (2 Samuel 6).

2.

Deze Psalm heeft, wat zijn inhoud betreft, veel overeenkomst met Psalm 7 en 52. Vele uitleggers, plaatsen hem daarom in den tijd toen David zich nog aan Sauls hof bevond, en de verraderlijke en leugenachtige tongen hem zochten te doen vallen. De verwantschap met Psalm 58 is nog groter (Vergelijk Psalm 58: 3, 8, 11 met Psalm 64: 7, 4, 11); onze Psalm is echter voor een enigszins latere te houden, toen aan Absalom’s partij het werk gelukt was, en zij reeds de regering in handen hadden.

Vs. 2-7. David roept om bewaring tegenover de bozen; beschildert wat zij al hebben aangewend tot zijn verderf. Reeds is het hun in zoverre gelukt, dat nu tot uitvoering moet komen, wat men in het geheim tegen hem beraadslaagd en besloten heeft.

Hoor, o God! mijne stem in mijn geklag; mijn hulpgeschrei, dat uit een diep bewogen hart voortkomt; behoed mijn leven voor des vijands schrik 1), voor den vijand, van wie voor mij zo vele gevaren en verschrikkingen uitgaan.

David getuigt hier, dat ofschoon hij door een grote menigte wordt bestookt, de bescherming voor hem voldoende is, welke hij van den hemel begeert. Ook zijn zaak dringt hij aan met te wijzen op de boosheid en goddeloosheid der vijanden. Want hoe onbillijker of wreder men met ons handelt, des te zekerder komen we tot het besluit, dat God ons genegen is.

Verberg mij, geef mij door Uw tussenbeide treden bescherming voor den heimelijken raad der boosdoeners, voor hun geheime samenkomsten, waarin zij onheil tegen mij besluiten, voor de oproerigheid van de werkers der ongerechtigheid, voor hun geschreeuw, waarmee zij, zeker van hun zaak, tot uitvoering der geheime plannen overgaan.

Zij zijn toch niets dan booswichten, die hun tong scherpen als een zwaard (Psalm 57: 5); een bitter woord aanleggen als hunnen pijl (Psalm 58: 8).

Om in verborgene plaatsen, om uit schuilhoeken, aan sluipmoordenaars gelijk, die op enen weerlozen wandelaar loeren (Psalm 10: 8 vv.), den oprechte die hun geen leed deed, te a) schieten: haastig, terwijl hij aan geen kwaad denkt, schieten zij naar hem, en vrezen niet voor God voor zijn gericht.

Psalm 11: 2.

Zij sterken zich zelven in ene boze zaak; zij zetten elkaar op om kwaad te doen; zij houden spraak, zij overleggen met elkaar van strikken te verbergen, om daardoor den onschuldige te vangen; zij zeggen elkaar in de goddeloosheid sterkende: Wie zal ze zien? Voor mensen menen zij, dat zij het te listig hebben aangelegd, dan dat deze ze zouden opmerken; aan God denken zij niet (Psalm 10: 11, 13).

Zij doorzoeken, verzinnen allerlei schalksheid; zij studeren er op, om hun plannen zo boos mogelijk in te richten (Psalm 58: 3); ten uiterste doorzoeken zij, wat te doorzoeken is, en zij menen in hunnen hoogmoed, dat zij alle dingen hebben doorvorst, dat hun onvermoeid zoeken hen achter alles heeft doen komen, zodat zij zelfs het binnenste eens mans, en het diepe hart 1) kennen.

In het Hebr. wekereb isch weleeb amok. Dit kan ook vertaald worden en onzes inziens is dit beter: En het binnenste van een man, en zijn hart is diep. Hiermede besluit David de schildering van zijne vijanden van hetgeen zij spreken en bedenken. Waar zij hem vervolgen met boze woorden, waar die woorden als pijlen moesten dienen, om hem te doorwonden, waar zij allerlei plannen en schurkenstreken uitdachten, om hem te kwellen en hij dit alles heeft opgesomd, sluit hij met de ironische opmerking, dat het hart van een mens, dat zijn binnenste een diepe put is, waaruit alles opborrelt en waarvan men nooit te veel kan verwachten.

8.

II. Vs. 8-11. Hoe wanhopig ook de tegenwoordige toestand van den zanger schijnt, omdat de plannen der tegenpartijen tot rijpheid gekomen zijn; toch is er gene wanhoop in zijn hart, dat vast is in geloof; integendeel hij weet dat zij te nader aan hun verderf zijn, hoe nader zij aan hun doel menen te zijn. Ten opzichte van deze gedachte heeft onze Psalm overeenkomst met den gelijktijdigen 11den Psalm.

Maar God zal hen, die hun pijlen reeds gereed hebben om de vromen te doen vallen (vs. 5), haastig met enen pijl schieten (Psalm 7: 12 vv.), met den pijl Zijner gerichten; hun plagen, hun wonden zijn er, de tijd van hunnen val is gekomen.

En hun tong, waarmee zij anderen willen doen vallen, zal hen doen aanstoten tegen zich zelven 1), zij zullen zich zelven in den strik brengen; een ieder, die hen ziet, zal zich wegpakken, zal van hen wegvluchten met verachting, omdat hun schandelijke listen openbaar geworden zijn.

Met andere woorden, op hem komt hun tong neer. Zij zullen vallen in de kuil, die zij voor een ander gegraven hebben. David rekent hier met het jus talionis, met het recht der wedervergelding. En in dit alles zal niet David, maar God zelf verheerlijkt worden. Want in vs. 10 spreekt hij het duidelijk uit, dat Gods werk verkondigd wordt, en Zijn doen doorzien, n.l. dat Hij den goddelozen wel een tijd lang laat begaan tegen de kinderen Gods, maar eindelijk ook Zijne goddelijk tot hiertoe en niet verder uitspreekt.

En alle mensen zullen vrezen, wanneer zij de gerichten Gods over hen zien, en in heiligen eerbied (Psalm 52 8)Gods werk verkondigen, en Zijn doen verstandelijk aanmerken; zij zullen het ter harte nemen als de daad van den rechtvaardigen vergelder (Psalm 58: 12).

De rechtvaardige, bevrijd van het najagen en van het geweld zijns tegenpartijen, zal zich verblijden in den HEERE, die hem gered heeft, en op Hem betrouwen, voor ‘t vervolg door deze ondervinding des te zekerder op Zijnen God geworden; en alle oprechten van hart zullen zich beroemen, dat zij in hunnen God zulk een krachtigen Helper hebben (Psalm 68: 4).

Gelijk de pijl snel zijn doel bereikt, zo zal God snel en plotseling de lasteraars en leugensprekers de verdiende straf doen ondervinden. Hij zal hun droevige dagen verwekken; gelijk de lasteraars vergiftigde pijnen op de vromen afschieten en hen smartelijk wonden, zo zal God ook den lasteraars pijlen in het hart en in het geweten schieten, dat het hun ook smart doet. Al slaapt het geweten ook lang, al toeft de Heere met Zijn gericht, zo blijft toch de straf niet uit; zij komt dikwijls onverwacht, als bij Saul en Achitófel, de vijanden en vervolgers van David en bij Judas, den verrader des Heren. Behalve de pijlen van het geweten heeft God nog andere straffen, met welke Hij de lasteraars en leugenaars bezoekt. Het lid, waarmee zij anderen schade aandoen, moet hun tot schade zijn; hun eigene tong moet hun tot een valstrik en tot een net worden; terwijl zij anderen tot een spot willen maken, laden zij op zich zelven schande en spot. Spreekt men goed van den naaste, en troost en zegent men hem, zo mag men hetzelfde verwachten, namelijk troost en zegen; wie echter den naaste belastert, en hem door

liegen benadeelt, die moet hetzelfde verwachten, want er staat geschreven: "Wat de mens zaait, dat zal hij ook maaien.".

PSALM 65.

DANKZEGGING VOOR GODS WELDADEN.

Een Psalm van David, een lied (Psalm 48: 1. 1 Kronieken 25: 31), voor den opperzangmeester (Psalm 4: 1).

2.

De Vulgata verklaart, op het voetspoor van enige Griekse afschriften, de uitdrukking: "Een lied", door de toevoeging, dat wij hier een lied van Jeremia en van Ezechiël voor ons hebben bestemd voor het volk, als het weer uit Babel naar Palestina zou trekken. Ook latere uitleggers willen dienovereenkomstig het opschrift: "een Psalm van David," opvatten in den zin van: "een naar David's voorbeeld gedichte Psalm," maar nemen als geschiedkundige aanleiding tot het ontstaan van het lied, het begin van den nieuwen zegen des oogstes, die in Jes. 37: 30. 2 Koningen 19: 29 voor het jaar 711 vóór Chr. geprofeteerd is. Wij houden echter vast, dat David den Psalm dichtte, en menen, dat de in 2 Samuel 21: 1 vv, verhaalde gebeurtenis de geschiedkundige aanleiding tot den Psalm is geweest, bij vs. 14 65.13 van die plaats zijn reeds enige wenken tot recht verstand van het lied gegeven.

Vs. 2-5. De gemeente, die bij 't heiligdom verzameld is, kan na het ondervondene in den laatsten tijd, slechts in stilte God loven en hare gelofte betalen, toch verheugt zij zich met een bewogen hart over den rijkdom Zijner genade, die haar in de verhoring harer gebeden en in de vergeving van hare zonde ten deel gevallen is; zij roemt in de grote goederen, die zij in zijn huis mag genieten.

De lofzang is in stilheid 1), met vermijding van alles wat gerucht maakt, tot U, o God die Uwen toorn van ons land hebt afgekeerd; hij wordt U gebracht in Zion 1), waar Uw heiligdom is (2 Samuel 6: 17); en U zal de gelofte door dezen lofzang, zowel als door offeranden, betaald worden 3), al de geloften, die in de drie vorige jaren van nood U gegeven zijn.

In het hart van den gelovige is soms, ja gedurig ene lofzegging des harten, welke door niemand gehoord wordt dan door God. "De gelovige zingt en speelt den Heere in zijn hart," zegt het N.Testament in overeenstemming met het Oude. Het zijn die onuitsprekelijke woorden, die de Heilige Geest in ons hart spreekt. Hoe dikwijls zijn wij als overstelpt, zodat wij niet weten, wat te zeggen, en dus niets zeggen, en toch veel zeggen, maar in ons hart.

In stilheid, wil hier niet zeggen, dat alleen het hart vol is van lof en dank, maar de lippen zwijgen, maar dit in stilheid is in tegenstelling van een vroegeren toestand. Toen toch de Heere kastijdde met grote droogte, was de ziel fel bewogen en was er een roepen en schreeuwen uit de diepte tot God. Maar nu, nu de Heere de bede had verhoord en zich weer als een verzoend God had geopenbaard, nu was ook in de ziel van David en van zijn volk de

rust en vrede teruggekeerd en kon de lofzang in stilheid, in vrede, in gerustheid des gemoeds tot den Heere worden opgezonden.

Op Zion stond de tent met de arke des verbonds, En daarom spreekt David hier van dien veelbetekenenden berg, dewijl de lofzang in het nauwste verband stond met de verzoening, die gevonden was. Zion is de zetel der genade, gelijk Sinaï de zetel is der Wet.

De gelofte in het algemeen is de dank. Dank is de schuldbrief, waarin wij zeggen: "Ontvangen van God deze en die weldaad, waarvoor wij ons schuldig verklaren naar lijf, goed en leven, tot de terugbetaling toe, dat is in alle eeuwigheid." Want aan terugbetaling aan God is toch wel niet te denken; doch juist daarin ligt onze zaligheid, dat wij eeuwig Gods schuldenaars zijn, dat Hij ons niet loslaat, dat Hij de eigenaar is van ons goed en bloed, ons leven. God beschikt heden over dit en morgen over iets anders. God stelt ons tot Zijne bankiers, en welk een voorrecht is het, Gods schatmeesters te zijn. Wij moeten dus Gode betalen al wat Hij van ons vraagt, al is het ook maar een oort, gelijk Hij van de weduwe in het Evangelie vroeg; maar wij moeten tegelijk het gehele kapitaal voor Hem beschikbaar houden. Eist God al ons goed, trekt Hij een wissel op het leven onzer dierbaren, ja, op ons eigen leven, wij moeten het Hem geven. Nochtans dat zijn ogenblikken, waarin onze knieën knikken en ons hart ons ontzinkt. En God geve ons staande te blijven, Hij geve ons genade, om het liefste zelfs over te geven met bereidwilligheid hoe vele tranen en zuchten het ons ook koste.

Gij hoort het gebed 1), dat is de ervaring, die wij op zo heerlijke wijze onlangs gemaakt hebben; tot U zal alle vlees komen2), om bij U hulp te zoeken, daar al wat mens heet, U wel kent, als degene, die rijk zijt over allen, die U aanroepen (Rom. 10: 12).

God hoort het gebed, doch Hij is gelijk in alles, ook in de verhoring des gebeds wonderlijk. Meermalen verhoort Hij ons, wanneer wij niet meer aan de verhoring des gebeds denken. Ons gebed zij dan ook een zaaien. God zal op Zijnen tijd den oogst geven. Waar Hij niet verhoort zet Hij het gebed op rente, en geeft Hij ons later het kapitaal met de rente. Het gebed is de schoonste vrucht van den boom des geloofs en de wezenlijkste.

Hoorder der gebeden, dat is Jehova’s erenaam, boven alle afgoden der Heidenen. In de gebedsverhoring verheerlijkt God al Zijne deugden en Volmaaktheden, zij is de betoning van Zijne alomtegenwoordigheid, almacht, liefde en trouw. In de gebedsverhoring wordt God het nauwst en het tederst door Zijne kinderen gekend als een getrouw God en een liefhebbend Vader. Gebedsverhoringen zijn voor hen de onderpanden, de voldane wissels, die zij in bange dagen, in het geloof op God getrokken hebben, en hen uit den hemel zijn toegezonden.

Elke nood, elke behoefte is een hoewel onbewust komen tot God, een gebed tot Hem den enigen Helper. Volgens Psalm 104: 21. Job 38: 41 en Genesis 21: 17 wachten zelfs alle dieren op God, dat Hij hun hun spijze geve ter hunner tijd; de jonge raven roepen tot Hem en God verhoort den niet biddenden maar schreienden Ismaël.

David belijdt hier God als den Schepper en Onderhouder van alle mensen. In den weg zijner gemene genade zorgt God voor allen en mogen allen tot Hem naderen, om van Hem de vervulling hunner behoeften te smeken en te verwachten.

Ongerechtige dingen, in ene menigte, zodat wij ze niet kunnen optellen, hadden de overhand over mij 1), zij drukten dikwijls genoeg zo zwaar, dat wij meenden onder den last te zullen bezwijken; maar onze overtredingen, die verzoent Gij 2), wanneer wij in onzen zielennood ons berouwvol tot U wenden; dit hebben wij weer onlangs ervaren.

David zegt hier niet ons maar mij, dewijl David niet in de eerste plaats aan anderen, en aan anderer zonde denkt, maar aan zijn eigen, en die voor zijn God brengt. Als hij echter straks van verzoening spreekt, dan sluit hij ook de anderen er bij in, dewijl hij ondervindt, dat God niet alleen voor hem, maar ook voor anderen een verzoenend God is.

Het woord "verzoenen", betekent in het oorspronkelijke niet enkel "vergeven", maar "bedekken." Men bedekt iets door iets anders er op te plaatsen, en dat andere is Christus. Christus in Zijne Godmenselijke persoonlijkheid, in zijn leven, lijden, sterven, opstanding en hemelvaart staat voor God boven de zonde en zo wordt de zonde, die anders bloot zou liggen voor God, door Christus voor Gods ogen bedekt. Wie kan nu echter voor Gods alziende ogen de zonde bedekken, dan God zelf? Daarom is Christus als de Zaligmaker noodzakelijk God. Het is wiskunde, het kan niets anders. God ziet in den gelovige, in den Christus toebehorenden mens niet meer de zonde maar Christus. Daarom zei Luther zo schoon: "Christus had gene andere zonde dan ons, en wij hebben gene andere gerechtigheid dan Hem. -Wij zijn gewoon de lijdensgeschiedenis des Heren uit de breiden, en er is niets liefelijker dan bij al de bijzonderheden van dat Godmenselijk lijden voor onze zaligheid langdurig en bij herhaling stil te staan; doch hier hebben wij deze gehele lijdensgeschiedenis saamgetrokken in een enkel woord. Gij ziet, hoe Gods woorden groeien. Dit woordje is door alle eeuwen groter geworden, totdat het eindelijk in den persoon van Christus een volwassen man is geworden. Zo worden al de beloften Gods in de Bank der Schrift gelegd, om op zijn tijd met woeker te kunnen worden teruggeëist.

Welgelukzalig is daarom hij, dien Gij verkiest1), dien Gij tot een lid van Uw uitverkoren volk maakt, en dien Gij doet naderen, in Uwe nabijheid laat leven, dat hij wone, zich te huis gevoele in Uwe voorhoven, die rondom Uw heiligdom zijn (Psalm 15: 1; 27: 4; 84: 5); wij zullen verzadigd worden met het goed van Uw huis, met het heilige van Uw paleis 2); met volle teugen mag men daar genieten de volheid van Uwe genade goederen, geestelijke en lichamelijke (Psalm 36: 9. Efeziers 2: 19 vv.).

De dichter brengt ook hier alles tot God terug. Het is Gods vrije, verkiezende liefde, het is zijn gunstrijk Welbehagen, dat Hij doet wonen. Niet om den mens, maar om Zichzelfs wil, spreidt Hij Zijn goedheid over Zijn volk uit.

Gelijk na de dankoffers heilige maaltijden werden gehouden, zo wordt hier het gehele leven in de gemeenschap met den God des verbonds beschreven als ene verzadiging aan den dis des Heren. (Psalm 23: 5,6; 36: 9).

6.

II. Vs. 6-9. De gemeente herinnert zich hierop de wijze, waarop haar gebed is verhoord geworden; zij erkent, ondanks de wonderbare gerechtigheid Gods, die zich daarin openbaart, Hem voor den enigen Helper van alle mensenkinderen op aarde. Zij denkt aan Zijn besturen aan de bewegingen der volken hier beneden, waardoor Hij Zijnen eeuwigen raad volvoert, en na den strijd weer vrede in het land schenkt. Over dit kostbaar kleinood verheugt zij zich met een dankbaar hart.

Vreselijke dingen zult Gij, gelijk wij in ons geval gezien hebben (2 Samuel 21: 2), ons in gerechtigheid antwoorden 1), op het gebed om afwending van Uwen toorn, o God onzes heils! Dat zijt Gij, want bij al het vreselijke openbaart Gij U als den enigen Heiland en Helper, o Vertrouwen aller einden der aarde, van allen, die daar wonen, en der verre gelegenen aan de zee!

Hij zegt daarmee, dat God Zijn volk antwoordt in wonderen, of in geduchte tekenen, als zei hij: God, Gij verhoort ons altijd, zodat in Uwe wonderbare uitredding Uwe macht even zowel zichtbaar wordt als vroeger, toen onze vaderen uit Egypte togen; want God bewaart Zijne gemeente niet op gewone wijze, maar met vreselijke macht.

Dat kan ook alleen een God als Gij, die de bergen vastzet door Zijne kracht, door Zijne kracht hen zo vast doet blijven staan, omgord zijnde met macht, waaraan alles moet onderworpen zijn.

Dat zijt Gij, die het bruisen der zeeën stilt, het bruisen harer golven, niet alleen in de natuur, maar ook onder de mensen (MATTHEUS. 8: 26. Psalm 89: 10), en daar is onder dat bruisen te verstaan het rumoer, de onstuimigheid der volken 1), gelijk kort geleden dat der Ammonieten onderdrukt is (2 Samuel 10-12).

Oproeren zijn zeer te vrezen. Als het onderste der maatschappij zich naar boven keert, dan is er een rumoer als het bruisen der golven. De duivel blaast in den vlam der hartstochten, en de mensen storten op- en woelen door elkaar als de golven der zee, en wie wil of niet wil, gaat mede; want er is ene zekere dronkenschap, zodat men niet weet, wat men wil, en wat men doet, en het slaat over van den een op den ander, en er zou geen einde aan zijn en onbegrensd voortgaan, indien niet God, die het bruisen der zeeën stilt, ook niet het rumoer der volken stilde.

En die op de einden wonen, de meest verwijderde en woeste volken, vrezen voor Uwe tekenen, waardoor Gij toont de Almachtige te zijn. Gij doet de uitgangen des morgens en des avonds juichen 1).

Of, de plaatsen, waar de morgen en de avond opkomt, doet gij juichen, met andere woorden: het Oosten en het Westen, met betrekking tot hun bewoners. De dichter wil hier zeggen, dat de Heere God overal grote juichensstof geeft. Is het waar, dat God hen, die op de grenzen der aarde wonen, doet vrezen voor Zijne tekenen, het is ook aan de andere zijde waar,

dat Hij hen verheugt en verblijdt door Zijne goedertierenheid en genade. Beide zijden van Gods openbaring worden in deze verzen verheerlijkt, zowel Zijne gestrengheid, als Zijne barmhartigheid.

10.

III. Vs. 10-14. Ten slotte ziet de gemeente, die ongeveer in de lente van het jaar 1032 vóór Christus bij het heiligdom verzameld is, van de eersteling gaven, welke zij gebracht heeft, op het land, dat een rijken oogst belooft. Zij ziet daar overal de sporen van Gods zegenende goedheid op veld en akker, in vlakten en op heuvelen, en zingt het lied der dankbaarheid.

Gij bezoekt het land weer, na langen tijd van onvruchtbaarheid (2 Samuel 21: 1), en hebbende het begerig gemaakt in die langdurige droogte, verrijkt Gij het grotelijks, door de vruchten, die Gij groeien laat bij de overvloedigen regen; de rivier Gods, die in de hoogte is, en waaruit de voor Kanaän zo nodige regen (Deuteronomium 11: 11) vloeit, is vol waters 1); het komt er maar op aan, dat goddelijke toorn dien niet toesluit (1 Koningen 17: 1 vv.) maar genade zijne stromen laat vloeien. Wanneer Gij het land alzo bereid hebt 2) door den regen, maakt Gij hunlieder koren gereed, dit kan nu groeien en vruchten dragen.

Wanneer de bronnen daar boven geen water geven, zo helpen gene bronnen of rivieren op aarde, de laatste drogen eindelijk uit, wanneer het niet regent. Gods geestelijke genadebronnen hebben een overvloed van water der vertroosting voor alle bedroefde en treurige zielen, zodat niemand troosteloos behoeft weg te gaan.

Noemt de zanger hier de rivier Gods, hij erkent daarmee in gelovigen eenvoud, de opperheerschappij van dien God, Wie de hemelen en de aarde zijn, en die alles bestuurt en regeert naar Zijnen wil. In hoger, in overvloediger zin en mate is het in het Koninkrijk der hemelen waar: de rivier Gods is vol waters. De heilfontein, die er ontsprongen is op Golgotha's heuvel is een eeuwige en onmetelijke gerechtigheid, en ook de vele beloften Gods zijn in den Gekruisigde ja en amen.

Gij zijt de rechte Bouwer, die het land bebouwd, veel meer en beter dan de landman, die er niets meer aan doet, dan den akker ploegt, echt en zaait en daarna laat liggen. God moet er echter altijd bij zijn met regen en warmte en alles doen, dat het groeie en wel gedije, terwijl de landman ligt en slaapt en niets gedaan heeft, behalve, dat hij het aardrijk toebereidde.

Gij maakt zijne opgeploegde aarde dronken; Gij doet ze (den regen) dalen en zijne voren; Gij maakt het week door de druppelen, Gij zegent, wanneer de voorbereiding ten einde is, zijn uitspruitsel, het gewas.

Driemalen wordt de bevochtiging van den grond ter voorbereiding genoemd, en slechts eens die van het gewas. In westelijk Palestina (in het oostelijk gedeelte in de streken van het tegenwoordige Haran is het nog enigszins anders) moet, gelijk Dr. Wetstein bericht, de boer driemalen ploegen, voordat hij kan zaaien. Een goed landman laat, na het scheuren van het land in den winter, ploegen in de lente, voor de derde maal in den zomer, en voor de vierde

maal in den nazomer. Wilde men in het pas gescheurde land zaaien, zo ware het zaad verloren.

Met deze woorden wijst hij aan, dat de gehele orde der natuur een getuigenis is van Gods vaderlijke liefde jegens ons, omdat Hij zich verwaardigt, Zijn zorg uit te oefenen voor onze dagelijkse levensbehoeften. Doch ook met verscheidene woorden prent hij in het geheugen in, die genade Gods, welke een groot deel der wereld goddeloos en misdadig verdonkert. Want naarmate iemand scherpzinniger is in het waarnemen van de natuurlijke middelen, naarmate blijft hij ook daaraan hangen, zodat hij tot God volstrekt niet opklimt. Wel moest het wijsgerig nadenken, hoe nauwkeuriger het de geheimenissen Gods onderzoekt, ons nader tot Hem brengen, indien maar niet onze gevoelloosheid en ondankbaarheid ons in den weg stonden. Maar dewijl men zeer scherp onderzoek doet naar den oorsprong van den regen in de lucht en de elementen, en de ogen en zinnen van God afwendt, is het van behoefte, dat zij er meer toe worden opgewekt.

Gij kroont het jaar, opdat het een jaar Uwer goedheid blijke te zijn; en Uwe voetstappen uwe sporen druipen van vettigheid; overal, waar Gij bij het bezoeken des lands (vs. 10) wandelt, blijven zegen en voorspoed als sporen achter.

Zij bedruipen zelfs de weiden der woestijn 1), die plaatsen der overigens onbebouwde en onbewoonde woestijn, die bij toereikenden regen ten minste goede weiden voor het vee geven (Job 38: 26 vv.); en de heuvelen, die eerst kaal en treurig stonden, zijn aangegord met verheuging, zij zijn opgetooid met schoon en fris groen.

Of, en beter, de weiden der woestijn druipen. In het tweede gedeelte wordt dan ook van de heuvelen gezegd, dat zij aangegord zijn met verheuging. Zo wordt dan ook in het eerste gedeelte van de steppen gesproken, dat zij druipen, fris en groen zijn, druipen van vettigheid. Heerlijk schoon tekent de dichter hier den veranderden toestand, dien het aardrijk heeft ondergaan. Het is alsof hij degene, die hem hoort, wil doen zien en doen horen, hoe de regen ruist en hoe het koren wast en groeit. Het is dan ook niet te verwonderen, dat hij aan het slot zegt: zij juichen, ook zingen zij, in den zin van ons, alles juicht, alles zingt. Wegzinkende onder de goedertierenheid Gods is het hem behoefte, om zijn blijde harte lucht te geven en om de genade Gods op het hoogste te verheerlijken.

De velden zijn bekleed met kudden, die duur rijkelijk voedsel vinden, en de dalen zijn bedekt met koren, waarin zij zich als in een vrolijk gewaad hebben gestoken; Zij, de mensen die dit mogen aanschouwen juichen, ook zingen zij.

God geeft ook feesten, feesten der natuur, feesten voor ieder jaargetijde, onder welke het feest van den oogst het schoonste is, omdat daarin de mensen het meest hun vreugde betonen en juichend zingen. Mocht hun oogst, gejuich en gezang maar altijd zijn als dat van David in

dezen Psalm; want wat betekent alle verheerlijking, wanneer God niet verheerlijkt

wordt?. PSALM 66.

LOFZANG OVER GODS WONDERBARE WERKEN.

Een lied, een Psalm (1 Kronieken 25: 31), voor den opperzangmeester (Ps 4: 1).

Bij den vorigen Psalm vonden wij gene aanleiding om van het opschrift af te wijken, en de geschiedkundige aanleiding te zoeken in den tijd van nieuwen bloei en heerlijken wasdom, die onder Hizkia's regering na de nederlaag van het Assyrische leger voor het rijk van Juda, ook wat de vruchtbaarheid van den grond betreft, gezien werd. Bij dezen Psalm verenigen wij ons met vol vertrouwen met die uitleggers, die dezen voor een gelijktijdigen met Psalm 46 houden, en in de eerste plaats daarin een danklied van het gehele volk zien, (vs. 2-12) vervolgens van enen bijzonder gezegenden koning (vs. 13-20), voor de redding uit den Assyrischen nood (2 Koningen 18: 13-19: 39).

Vs. 2-4. Dadelijk bij het begin spreekt zich het gevoel uit dat de harten der bij het heiligdom verzamelde gemeente hoofdzakelijk gevoelt; het is gejubel, en wel een zo groot, dat de gehele wereld tot deelneming daaraan opgeroepen wordt.

Juicht Gode, gij ganse aarde 1).

De heilige kerk door de gehele wereld is hier opgeroepen om hare stem tot dankzegging te verheffen, om dien naam te verheerlijken, die boven elken naam is, om den lof van Jezus groot te maken, beide door woord en daad, opdat de anderen ook mogen opgewekt worden Hem eveneens te roemen.

In 't Latijn: Jubilate Deo, omnis terra. Naar dit begin heeft de derde Zondag na Pinksteren zijnen naam. Reeds in de Septuaginta en vervolgens in de Griekse kerk, heet de Psalm qalmov anastasewv (opstandingspsalm) met het oog op vs. 12.

Onder den overstelpenden indruk van 's Heren grote en luisterrijke daden, roepen zij de ganse aarde op, om Gode de ere Zijns naams te geven en de ere van Zijn lof met Psalmen te prijzen. 's Heren grote en vreselijke werken zijn ene openbaring van Zijn heerlijke Naam, ook de Heidenen tot aan de einden der aarde. Wat de Heere aan Israël, zijn volk doet, dat doet Hij ook, opdat Zijn naam verhoogd zou worden op de ganse aarde. En het Israël van Hizkia's dagen vertrouwt dat aangezicht Gods en roept daarom nog eenmaal (vs. 8): Looft, gij volken! onzen God, en laat horen de stem Zijns roems.

Psalmzingt de eer Zijn naams, geeft Hem de eer, die Hem wegens Zijne grote daden toekomt; geeft eer Zijnen lof (Psalm 29: 1 vv.).

Zegt tot God, eert Hem met deze woorden: Hoe vreselijk (Psalm 65: 6) zijt Gij in Uwe werken! Om de grootheid Uwer sterkte zullen zich Uwe vijanden geveinsdelijk aan U onderwerpen 1); zij kunnen niets tegen U, maar moeten hoe onwillig ook, onder Uwe almacht bukken (Psalm 18: 45); zo groot is hun vreze dat zij huichelend den schijn van gehoorzaamheid aannemen.

Israël meer hier de Hoogheid Gods zo breed mogelijk uit. Het erkent en verheerlijkt hier de door niets te stuiten Almacht Gods. Zo heerlijk openbaart zich God en zal God Zijne Majesteit openbaren, dat de vijanden moeten bukken, al is het dan ook geveinsdelijk, tegen wil en dank. Dit is geheel in overeenstemming met de geschiedenis van vroeger, dit is profetie van hetgeen in latere eeuwen zal geschieden. De dichter is hier in waarheid Profeet. Want, ja, eenmaal heeft Farao voor Jehova gebukt. Assyrië's koning is voor de tekenen Zijner Majesteit op de vlucht geslagen. Straks zal Kores zich als knecht des Heren openbaren en eenmaal als de tijd vervuld is, zal het lied gehoord worden: De koninkrijken zijn geworden onzes Gods en van Zijnen Christus. Vrijwillig of gedwongen, eenmaal zullen allen buigen of bukken voor den hogen God.

De ganse aarde, die door de hulp aan David's stad mede tot rust komt (Ps 46: 10), aanbidde U met vrijwillige hulde, en psalmzinge U, zij psalmzinge Uwen naam. Sela. (Psalm 3)

5.

II. Vs. 5-7. Van de wondervolle daad Gods die onlangs geschiedde (vs. 3) wendt zich het oog der gemeente tot die grote daad in 't verledene, in welke zich de tegenwoordige als in haar voorbeeld afspiegelt tot de geschiedenis van het droog worden der Schelfzee, in den tijd der verlossing uit Egypte en aan den Jordaan ten tijde van den intocht in Kanaän. Uit hetgeen vroeger zowel als nu geschied was, wordt het besluit getrokken, dat de gehele wereldgeschiedenis onder de leiding van Gods almachtige hand staat, tegen wie gene macht ter wereld iets vermag.

Komt, gij, die het bewijs van Gods macht en grootheid wilt aanschouwen, en ziet Gods daden: Hij is vreselijk van werking aan de mensen-kinderen, tot verwondering ook dergenen, wie Hij ten goede iets doet.

Gij hebt die bewijzen voor u in de gebeurtenis van het ogenblik (Psalm 46: 9), en gij hebt het in de grootse geschiedenissen uit den vroegeren tijd. Hij heeft de zee, toen zij uit Egypte uittrokken (Exodus 14: 21 vv.), veranderd in het droge; zij zijn te voet doorgegaan door de rivier bij den intocht in Kanaän (Jozua 3: 14 vv.), daar hebben wij ons in Hem verblijd, wij Israëlieten waren toen gezegend en in God verheugd.

De zanger spreekt van het doorgaan door de Rode zee en den Jordaan niet als van iets, dat verleden, tot een bepaald tijdstip beperkt is, maar als op iets, dat naar zijn wezen door alle tijden voortduurt. Gods leiding van Zijn volk is een bestendig uitdrogen van zee en Jordaan, en de vreugde over Zijne grote daden verkrijgt steeds nieuwe stof.

Hij heerst, deze is de ervaring, die zo heerlijk is bevestigd en onze stof tot vreugde is, Hij heerst eeuwiglijk met Zijne macht, alle heerschappij van de machten der wereld, hoe sterk ook, is daarom slechts een schijn, voor een ogenblik a); Zijne ogen houden wacht van den hemel als van een wachttoren, over de heidenen 1), onafgebroken ziet Hij op hen, dat zij de palen niet te buiten gaan, die Hij hun gesteld heeft. Laat de afvalligen, de weerspannelingen,

die zich niet tot U keren, maar in overmoed zich op eigene macht verheffen, niet verhoogd worden, hun trotse plannen niet bereiken; laat hen tot den val komen. Sela (Psalm 3: 3).

2 Kronieken 16: 9. Job 28: 24. Psalm 33: 13.

Ofschoon Hij onder de Wet eigenlijk de zetel Zijne, heerschappij gevestigd had in Judea, heeft echter Zijne Voorzienigheid zich over den gehelen aardbodem uitgestrekt. En het bijzonder gunstbewijs, waarmee Hij de kinderen van Abraham had begiftigd, uit kracht van het verbond, verhinderde Hem niet, om ook Zijn blik uit te strekken tot de Heidenen om ben te verzorgen en te voeden. Hij bevestigt, dat die heidenen voorwerpen zijn van Gods zorg, dewijl Hij ook daarom de straffen uitoefent. om hun misdaden en zonden. Zo erkent de Profeet van wege de uitkomst, dat geen deel van het menselijk geslacht door God wordt verwaarloosd, omdat Hij de goddelozen neersmijt. Ofschoon nu er veel verwarring in de wereld is, nooit toch doet Hij Zijne oordelen zó geheim blijven, of enig bewijs er van, en wel de genoeg in het oog vallende, stelt Hij voor ogen van den zienden en oplettenden beschouwer.

Het schijnt wel, wanneer de scharen van veroveraars daar heen gaan, alsof alles zonder God ging; maar de Psalmist zingt tot vertroosting der gemeente: "Zijne ogen houden wacht over de heidenen," en..Hij heerst eeuwig met Zijne macht." Dat men ook weet, dat niemand op aarde macht heeft, dan aan wie Hij ze gegeven heeft en dat men ze daarom ook slechts zo lang zal hebben, als Hij ze wil laten behouden.

De algemene aanbidding, die aan Christus zal gegeven worden, zal Hem in de laatste dagen gegeven worden, wanneer Hij koning zal zijn over de gehele aarde, en Zijn naam, godsdienst en verheerlijking één. (Zach. 14: 9, 16. Openbaring 15: 4). De persoon, het werk het koningschap, de genade en de heerlijkheid van Christus zal het onderwerp van hun zangen zijn.

8.

III. Vs. 8-12. Onder herhaalde opwekking tot de volken, om in Israël's Gloria of loflied te delen, treedt de gemeente het voorwerp van haar jubelen steeds neer, hare zielen zijn van den dood tot het leven gered, hare voeten bewaard gebleven, om te wankelen tot vallens toe, hare angsten en noden hebben tot hare loutering gediend, en een heerlijk einde gehad.

Looft, gij volken! onzen God; en laat horen de stem Zijns roems (vs. 1 vv.).

Die onze zielen op nieuw in het leven stelt, door ze te redden uit doodsgevaar, (Psalm 30:
en niet toelaat, dat onze voet wankele, zodat wij zouden vallen, om niet weer op te staan.

Want Gij hebt ons beproefd, o God! door velerlei noden ons geloof beproefd, gelijk men het metaal door vuur beproeft (Zach. 13: 9. 1 Petrus 1: 7); Gij hebt ons in den smeltoven geworpen en ons gelouterd, gelijk men het zilver loutert, dat een lang voortgezet zuiveren van alle slijk nodig heeft (Psalm 12: 7. Jes. 1: 25; 48: 10).

Gij had ons in het net gebracht, zodat geen uitweg meer scheen overgebleven te zijn, om ooit weer tot vrijheid te komen; Gij had enen engen band om onze lenden gelegd, zodat alle krachten verlamd waren (2 Koningen 19: 3).

Gij had den mens, die in zijn grootsprekend, godlasterend optreden zich aanstelde, alsof hij de alvermogende bestuurder der wereld was (Jes. 36: 4 vv.; 37: 10 vv.), hoewel hij niets dan een ellendig sterveling is, aan wie gij spoedig een einde maakt (Psalm 9: 20 vv.; 10: 18. 9.19 10.18 Jes. 51: 12), Gij had hem op ons hoofd 1) doen rijden (Psalm 129: 3. Jes. 51: 23), zodat de hoeven hunner paarden en de raderen hunner wagens ons dreigden te verpletteren; wij waren in het vuur en in het water gekomen, zodat wij van meer dan ene zijde in doodsgevaar waren (Jes. 43: 2), maar Gij hebt U zelven betoond die God te zijn, wiens rechterhand met een ruk alles kan veranderen (Psalm 77: 11 77.10), en ons uitgevoerd in ene overvloeiende verversing, ons uitgevoerd in ruimte en overvloed.

Aan de diepste vernedering en wreedste vertreding zijn zij onderworpen geweest. Het hoofd is het sieraad, het edelste deel, waardoor ‘s mensen hoogheid en heerschappij wordt aangewezen, en hierover had de vijand gereden, als over een weg. Hij had Israël’s macht en aanzien vernederd tot de aarde toe, en zegevierend, als waren zij slaven, over hen geheerst. Maar de Heere had de kracht des vuurs van hen uitgedoofd, en de wateren niet over hun hoofd doen gaan, hen ter goeder ure uitgevoerd, en dat met ene overvloeiende verversing, zodat zij niet als ter nauwernood, maar met rust en blijdschap met vreugde en lof waren uitgevoerd.

De slotsom is, wanneer God de Zijnen door tijdelijke straffen hard kastijdt, zo geeft Hij toch altijd een gelukkiger en veiligen uitgang.

Het slotwoord van het vers, betekent: "maar Gij hebt ons uitgevoerd tot een rijkelijken drank, (Psalm 23: 5) tot ene overvloeiende verversing," dat is tot ene buitengewone vervaart; de Septuaginta, Vulgata en Luther vertalen daarentegen, alsof er in den tekst stond "Gij hebt ons uitgevoerd tot verfrissing. (Exodus 8: 15).

Vele duizenden vrome Israëlieten in het Oude Testament en vele duizenden Christenen in het Nieuwe zijn uit zulke noden lichamelijk gered; vele duizenden hebben echter ook hun leven moeten laten, welke God, de Almachtige evenzeer uitgevoerd en verkwikt heeft naar hun ziel, zoals de vrome Babylas gezegd heeft, toen hij ter dood geleid werd. (Psalm 116: 7). "Wees na tevreden, mijne ziel! de Heere doet U goed.".

De verdrukkingen der Kerk zullen zeker goed eindigen. Door verschillende droefenissen en moeiten ontsnapt de slaaf van den satan aan zijn juk, en verkrijgt hij vreugde en blijdschap in het geloven; door vele verdrukkingen moet de gelovige ingaan in het koninkrijk van God. God brengt Zijn volk in smart, opdat hun Vertroostingen daarna te zoeter mogen wezen, en dat hun droefheid de vreedzame vruchten der gerechtigheid voortbrenge, die de geringste plaats in de wereld tot ene plaats des rijkdoms maakt.

13.

IV. Vs. 13-15. In de plaats der gemeente neemt nu een uit haar midden het woord, die in rijke en heerlijke offeranden den Heere zijne gelofte betaalt, die hij Hem in den tijd van nood deed. Deze is zonder twijfel de koning Hizkia, die, gelijk hij in de geschiedenis, die aan dezen Psalm ten grondslag ligt, als het ware als de ziel, als de concentratie van het gelovig deel der gemeente verschijnt, (Vergelijk 2 Koningen 19: 1 vv.) zo ook hier zijn godsdienstig bestaan in zich verenigt. Gelijk hij in Jes. 38: 9 vv. als Psalmdichter optreedt, zo heeft hij wellicht ook dezen Psalm voor de gemeente vervaardigd, en daarin, volgens David's voorbeeld (Psalm 20 en 21), zich met haar één lichaam, welks hoofd hij was, gevoeld.

Ik zal, ten dank voor deze Uwe heerlijke redding en troostvolle verkwikking (vs. 12), met brandoffers in Uw huis gaan, gelijk alle gelovigen dit gedaan hebben na Uwe grote betoningen van genade (1 Koningen 8: 62 vv.); ik zal U in die offeranden (Psalm 65: 2 65.1) mijne geloften betalen.

De offerande van den dood van Christus heeft de aanbiedingen der wet, met welke de oude gelovigen uitwendig hun dankbaarheid uitdrukten, te niet gedaan; wij moeten voortdurend de offeranden van lof en dank brengen, onze lichamen en zielen tot ene levende offerande aan den Heere brengende, en goed doende, waar wij gelegenheid hebben. Wij moeten in 't bijzonder openbaren aan degenen, die God vrezen, wat Hij heeft gedaan voor onze zielen, en hoe Hij heeft gehoord en geantwoord op onze gebeden, hen dringende zich met ons te verenigen in gebed en lof; dit zal ons hij vernieuwing vertroosten, en tot Gods roem zijn.

Ik zal mij met gene mindere gaven tevreden stellen, maar volkomen de geloften geven, die mijne lippen hebben geuit (Genesis 28: 20. Richteren 11: 35), en mijn mond heeft uitgesproken, als mij bang was (Jes. 37: 3, 15 vv.).

Brandoffers benevens offerrook van mergbeesten, van vette lammeren zal ik U offeren, met rookwerk, offeranden van rammen; ik zal runderen met jonge bokken 1) bereiden. Sela. (vgl. Psalm 20: 4).

De jonge geitenbok wordt nooit als brandofferdier genoemd, doch wel als dankofferdier voor de stamvorsten. Waarschijnlijk wijst die wet op de dankoffers, die nevens de brandoffers zullen aangeboden worden.

16.

Vs. 16-20. Tot besluit van het juist gebrachte offer en slotte van den Palm, verplaatst de zanger de gemeente in die bange uren, toen het biddende en zuchtende voor den Heere lag, om het dreigend gevaar van zijn volk en van de heilige stad af te wenden, maar ook van de verhoring, voordat zij gezien werd, verzekerd werd. Deze verhoring is hem ten dele geworden, omdat hij niet tot diegenen behoort, die zich onrecht in hun hart voornemen, en daarom met hun gebed door God worden verworpen en door Zijne goedheid verlaten. Terwijl hij dit in 't bijzonder aanwijst, staat hij ook als afgezonderd van de grote menigte des volks, tot welke juist in Hizkia's tijd het woord in Jes. 1: 15 gezegd is.

Komt, hoort toe, o allen gij, die God vreest 1) (vs. 5), en ik zal vertellen, wat Hij aan mijne ziele gedaan heeft.

Hizkia roept de godvrezenden op, niet allen hij geeft Gods hoogste daden niet over aan den spot. De natuurlijke mens begrijpt de dingen van Gods Geest niet, waarom ze hem dan verhaald?.

Dat hij alle vromen oproept, daarmee leert hij, dat het niet genoeg is Gode dankbaar te zijn, tenzij men door het verlangen bezield wordt, om de weldaden openlijk bekend te maken, niet slechts om allen op te wekken, Hem als uit een mond te prijzen, maar ook om door de bewijzen Zijner genade bezield te worden tot geloof en hope. Dat hij nu zijn verhaal bestemt alleen voor de vereerders Gods, dit is duidelijk, dewijl zij alleen geschikte hoorders zijn.

Ik riep tot Hem met mijnen mond, niet slechts inwendig, maar luide en met aandrang (2 Koningen 19: 14-19), en Hij werd verhoogd onder, mijne lofzang was op mijne tong; het gebed was nog op mijne lippen, toen mijn loflied reeds mocht beginnen; want God verzekerde mij van Zijne hulp en deed mij vertrouwen, zodat ik aanstonds danken kon. (Psalm 10: 7; 34: vv. Jes. 65: 24. 2 Koningen 19: 20-34).

De dichter wil hiermede zeggen, dat gebed en verhoring onmiddellijk op elkaar volgden, dat hij nauwelijks zijne handen uitgebreid had voor den Heere, of ook verloste Hij hem van zijne vijanden. Wij weten uit de geschiedenis, dat op Hizkia's gebed de Heere een Engel des verderfs in het leger der Assyriërs zond, zodat de koning van Juda daarin op Goddelijk verrassende wijze de verhoring aan zijn gebed mocht zien.

Door deze zo spoedige verhoring heeft God mij een teken van zijn genadig welgevallen gegeven; want had ik naar ongerechtigheid met mijn hart gezien, ware in mijn hart lust tot zonde geweest, in plaats van berouw en droefheid over mijne zonde en ellende, de Heere zou niet gehoord hebben, daar Hij toch de zondaars niet hoort (Joh. 9: 31. Spreuken 15: 29).

Wij kunnen geen deel hebben aan geestelijke voorrechten indien wij de liefde tot onrecht in onze harten behouden, al is het ook dat wij de grove openbaring daarvan terughouden. Indien iemand die zegt godvruchtig te zijn, de zonde voor een welkom bezoeker houdt; indien hij haar met blijdschap toelaat in de gedachten en verlangens van zijn hart, zich in haar verheugende en niet van haar willende scheiden, die is een huichelaar; de Heere hoort de gebeden van geveinsden niet. De zonde in het hart opgemerkt zal zeker den troost en de verhoring des gebeds verhinderen, want de offerande van den goddeloze is een gruwel voor den Heere. Maar indien het gevoel van de zonde des harten ons onrust veroorzaakt, en verlangen naar verlossing van haar, indien zij ons is als de tegenwoordigheid van een indringer; indien wij over haar klagen en ons niet met haar kunnen verenigen, dat is een bewijs van oprechtheid. En indien wij bidden in eenvoudigheid en oprechtheid, zo zal God onze gebeden beantwoorden. Dit zal ons een getuigenis zijn, dat ons gevoel van Gods liefde voor ons vermeerdert, en onze dankbaarheid opwekt jegens Hem, die Zich niet van ons gebed afkeerde, noch Zijne genade van ons wegnam. (vs 20).

Maar nu kan ik het weer met wol vertrouwen (2 Koningen 18: 5; 19: 19; 20: 3) geldigen, dat ik behoor tot ‘s Heren volk; zeker Hij is mijn God, want Hij heeft gehoord; Hij heeft gemerkt op de stem mijns gebeds 1).

Hizkia wil hier niet zijne vroomheid en godsvrucht aanduiden als oorzaak van de gebedsverhoring, maar wel wijst hij er op in zijne woorden, dat de Heere eert, die Hem eren, dat de Heere God in den weg van kinderlijke gehoorzaamheid en van vreze voor Zijn Naam met Zijne zegeningen bezoeken wil. Hizkia schrijft met dit alles, de heerlijke uitkomst enkel en alleen aan de genade Gods toe-

Geloofd Zij God, die mijn gebed niet heeft afgewend, als iets, dat Hij niet wilde horen, noch Zijne goedertierenheid van mij, als iets, dat mijn deel niet mocht zijn.

Gebed en genade staan tot elkaar als het geroep en de echo; wanneer God van iemand diens gebeden Zijne genade wegdoet, zo beveelt Hij hem te zwijgen en ontzegt Hij hem verhoring. De dichter prijst echter God, dat Hij hem noch de vreugde des gebeds, noch de betoning Zijner genade onttrokken heeft. In dezen zin maakt Augustinus hierbij de praktische opmerking: Cum videris non a te amotam deprecationem tuam, securus esto, quia non est a te amota misericordia ejus: wanneer gij ziet, dat uw gebed niet van u weggenomen is, zo kunt gij gerust zijn, want Zijne goedheid is ook niet van u weggegaan.

Hij eindigt het lied met dankzegging, waarvan hij ook is uitgegaan, en voegt er de reden bij, waarom hij verhoring gevonden heeft: "God heeft namelijk zijn gebed, niet van Zich gekeerd," als achtte Hij hem der hulpe niet waardig, als keerde Hij hem den rug toe; en van waar dit gekomen zij, zegt hij, want niets dan Zijne vrije genade verzoent Hem met ons en maakt onze gebeden verhoorbaar.

PSALM 67.

DANKZEGGING VOOR GODS GENADIGEN ZEGEN.

Een Psalm, een lied (Psalm 66: 1), voor den opperzangmeester (Psalm 4: 1) op de Neginôth (1 Kronieken 25: 31).

2.

Met den vorigen Psalm staat deze in verband door de gedachte dat Gods zegen over Israël eens alle volken der aarde tot Hem lokken zal. Daar echter de zegen, dien de Heere zo even aan Zijn volk wedergegeven heeft, en waardoor hij het tot gebed en dankzegging opgewekt heeft, geen ander is dan de, gelijk het schijnt, reeds ingeoogste zegen van den landbouw, sluit de Psalm zich aan den voorlaatsten (Psalm 65) aan, waar de nog op de velden staande opbrengst het onderwerp van den lof voor goddelijke genade en zegen was.

Vs. 2 en 3. Het lied begint met woorden van den priesterzegen in Numeri 6: 24 vv.; het laat na dezen echo van den heiligsten en heerlijksten zegen, dien de gemeente zich biddende-

toeëigent, eerst de muziek invallen, om daarna het doel van alle zegeningen Gods aan Zijn volk aan te wijzen; dit is geen ander, dan ene steeds verdere ontvouwing van Gods gedachten tot zaligheid en een intrekken van alle geslachten op aarde in Israëls zegen.

God Zij ons genadig 1) (Psalm 56: 2; 57: 2), en zegene ons in ieder opzicht, geestelijk en lichamelijk; Hij doe Zijn aanschijn in allerlei betoningen van genade en van zegen (Psalm 4: 31: 17) aan ons lichten, en dit Zijn lichtgevend aangezicht met ons gaan op al onze wegen. Sela. (Psalm 3: 3).

Israël is hier in de voorhoven des Heren. Het volk heeft den Priester den zegen horen uitspreken en nu is deze Psalms inzonderheid de aanvang, de echo des geloofs op dien zegen. Gelovig eigent Israël zich toe, wat de Priester heeft uitgesproken.

Opdat (liever: Dat) men de aarde Uwen weg kennen, onder alle heidenen Uw heil.

De zegen Numeri 6: 24 vv. gaat in dit vers tot ene bede over.

De profeet wenst, dat Gods gunst aan het uitverkoren volk zichtbaar worde, opdat zij door hunnen glans de heidenen tot de gemeenschap aan diezelfde hoop leiden.

Hoe rijker in genade de Heere Zich aan de gemeente betoont, des te verder en te rijker in gevolgen gaat van haar de verkondiging van God over de gehele aarde uit; men kent dan Zijnen weg dat is de voortgaande tenuitvoerlegging van Zijn raadsbesluit, en den inhoud van dat raadsbesluit, namelijk het heil, dat hij bedoelt, niet alleen dat van Israël, maar van de gehele mensheid.

4.

II. Vs. 4 en 5. Dadelijk hierop verplaatst zich het lied bij het vooraf aangewezen doel van Gods wegen met Zijn volk, als ware het reeds bereikt, hij ziet hoe de in Gods rijk ingegane volken te zamen met Israël als hunnen God Hem aanbidden en zich verheugen over Zijne rechtvaardige en genadige regering.

De volken zullen U, o God loven, de volken al te maal zullen U loven, wanneer zij zich aan Uwe heerschappij zullen hebben onderworpen. (Jes. 2: 2 vv.).

De natiën zullen zich verblijden en juichen, omdat Gij hen, de volken, zult richten, gelijk in Psalm 72: 12 vv. Jes. 11: 3 vv. beschreven is, in rechtmatigheid; en de natiën op de aarde, die zult Gij leiden, als haar God en Heiland (Psalm 31: 4. Jes. 58: 11). Sela. (Psalm 3: 3).

Dadelijk na de bede om zegen volgt reeds de profetie van zegen; met een profetischen blik ziet reeds de Psalmist de volken der toekomst vol lof en dank, vol vreugde en juichend in het zalig genot van den goddelijken zegen en in de wegen van ‘s Heren genade ingaan. Dat dit de zin van het richten in rechtmatigheid moet zijn blijkt niet alleen uit de parallelle uitdrukking van het "leiden" als door een herder van de natiën, maar ook noodzakelijk uit de zaak zelf;

met de naakte, scherpe gerechtigheid verkrijgt de Heere gene ziel zó, dat zij hem juichend aanhangt, wel echter wint hij door de prediking van zegen en door de zachtmoedige, genadige wijze, waarop Hij regeert, leidt en bestuurt, bij alle daarvoor vatbare zielen aan het einde de overwinning. Het is dus die zachtmoedige gerechtigheid, van welke in Psalm 45: 6 en Psalm 36 gesproken is, die de volken beweegt, het hart vrijwillig te geven tot lof van Gods heerlijke genade.

Zeker hebben wij hier een profetie van hetgeen eenmaal geschieden zou. Voor den profeet bestaat er geen tijd. Hij ziet tot in de verre toekomst. En wat ziet hij? Israël en de volken verzameld onder één koning. Niet Israël alleen, maar ook de volken zullen onder den staf van den goeden Herder doorgaan. Hij, de Heere, zal hen leiden, niet ten oordeel, maar om over hen Zijne genaderijke zegeningen uit te spreiden.

6.

III. Vs. 6-8. Nog eens komt het lied op de bekering der heidenen terug, waarvan het in de vorige afdeling zong. Daarop wijst het met een kort woord op den zegen, in welken Israël zich nu beroemen mag als uit Gods hand ontvangen, en, terwijl hij daarin een onderpand van verderen zegen ziet, vestigt het daarmee de hoop op den tijd, wanneer Israël's God door alle einde der aarde gevreesd wordt.

De volken zullen U, O God! loven; de volken, al te maal, zullen U loven (vs. 4).

De aarde geeft (gaf) haar gewas 1) in rijken overvloed op de velden en in de tuinen; God, onze God zal ons zegenen, gelijk hij het in dezen zegen des oogstes gedaan heeft.

Dit woord verstonden de kerkvaders meestal Messiaans, in den zin: het land Kanaän, dat de Heere zo bijzonder boven alle landen voorgetrokken heeft, dat hij het aan het volk van Zijn eigendom ter bezitting gegeven heeft, heeft zijn rechtvaardig gewas (Jes. 4: 2; 45: 8 in den persoon van den Messias voortgebracht. Dit is ten minste zeker, dat bede en verwachting van den Psalm eerst in Christus tot volkomen vervulling gekomen zijn.

Het verwondere ons niet dit vers te vinden, waar het lied handelt over de toebrenging der heidenen; de oogst van de vruchten des velds wijst op den oogst der zielen; gelijk de Heere Jezus meermalen op de opbrengst der akkers wees; het toebrengen der Samaritanen was de spijze des Heren, en Israël's oogstfeest, het Pinksterfeest, is werkelijk het feest geworden, waarop de oogst van vele volken is aangevangen.

God zal ons zegenen, wij herhalen het, en alle einden der aarde zullen Hem vrezen.

Men moet vasthouden, dat God, zo dikwijls Hij dat oude volk met Zijne weldaden begiftigde enen fakkel aanstak voor de gehele wereld, om de heidenen te bewegen, dat zij Hem zouden zoeken.

De Psalm bevat, afgezien van het opschrift, zeven verzen; tweemaal drie verzen elk uit twee delen bestaande (vs. 2-4, vs. 6-8) hebben een vers van drie delen in het midden. Deze Psalm heet bij enigen der ouden het Oud-Testamentische "Onze Vader."

Indien er in de Heilige Schrift niets gesproken ware over de bekering der Heidenen, zouden wij kunnen denken, dat het te vergeefs ware een zo hopeloos werk te ondernemen. Maar wanneer wij zien hoe aanhoudend dit onderwerp in de Schriften behandeld, en met welk ene zekerheid het verklaard is, mogen wij gene moeilijkheden gaan optellen, daar met God alle dingen mogelijk zijn. Wij mogen bezig zijn in het zendingswerk, verzekerd dat God Zijn eigen werk zal volbrengen en onze pogingen met goeden uitslag zal bekronen. En zouden wij achterblijven om de heidenen deelgenoten te maken van de kennis, met welke wij gezegend zijn, en van de zaligheid waarin wij ons beroemen? Het is duidelijk, dat zij niet kunnen leren, tenzij zij onderwezen zijn; hoe zullen zij horen, indien niemand het hun predikt. Laat dan gene moeilijkheid ons afschrikken, maar laat ons voortgaan in de kracht des Heren en op Hem zien, dat Hij bij het woord Zijnen Heiligen Geest geve; dan mogen wij vertrouwen, dat het koninkrijk van Satan zal verwoest worden, en het beloofde koninkrijk van onzen Verlosser op zijne puinhopen zal worden gesticht.

Zo is dan deze Psalm een oogstlied maar tegelijk een Oud-Testamentisch Zendingslied, dat van Israël's verwachting in den Messias getuigt en van zijn verlangen naar de volkomenheid van de heerschappij van den Messias over alle volken. Wij vinden hier niets van die hoogmoedige bekrompenheid en uitsluitingsgeest van het latere Jodendom, zoals wij die in de dagen van onzen Heere bij dit volk aantreffen.

PSALM 68.

VOORSPELLING VAN CHRISTUS VERHOGING EN HARE HEERLIJKE KRACHT.

Een Psalm, een lied (Psalm 66: 1) van David, voor den opperzangmeester. (Psalm 4: 1).

2.

Begon het vorige lied met ene herhaling van de zegen, die in Numeri 6: 24 vv. Aäron en zijnen zonen in den mond wordt gelegd, deze Psalm begint met ene herhaling der woorden, waarmee in Numeri 10: 35 bij het ontbreken van het Israëlitische leger Jehova wordt opgeroepen, om zijn volk voor te gaan en Zijne vijanden te vernietigen. Met dit begin neemt deze Psalm weer op, wat aan het slot van den 21sten gezegd werd. Hij is, gelijk wij in de inleiding tot laatstgenoemden Psalm reeds hebben opgemerkt, door David gedicht, vóór de eigenlijk viering van de overwinning, nadat hij het ten einde brengen van den Ammonietisch-Assyrischen oorlog (2 Samuel 12: 31), naar zijn huis was teruggekeerd.

Vs. 2-7. De Arke des verbonds heeft als het ware den veldtocht tegen de Ammonietische hoofdstad Rabba meegemaakt (2 Samuel 11: 11); zij wordt in ene feestelijke profetie naar den berg Zion tot de voor haar bestemde tent, naast het paleis van David (2 Samuel 6: 17) teruggebracht. Terwijl zij door de haar dragende priesters en Levieten wordt opgeheven,

verheft zich uit hunnen mond de uitspraak, die voor zulk ene gelegenheid is voorgeschreven. De inhoud daarvan was op nieuw aan de overwonnen volken bevestigd, maar zou nog dikwijls moeten bevestigd worden, voordat alle vijanden van het Godsrijk overwinnen en alle goddelozen omgekomen waren. De feestelijke optocht stelt zich daarop in beweging. Nu klinkt de opwekking tot lof van Hem, wiens genadige tegenwoordigheid in Israël aan de arke des verbonds als Zijnen aardsen troon verbonden is. Hij wordt voornamelijk als Helper uit alle ellende geprezen.

God zal opstaan, of God staat op, Zijne vijanden zullen of mogen verstrooid worden, en Zijne haters zullen van Zijn aangezicht vlieden.

Deze woorden zijn door Mozes uitgesproken om telkens gebruikt te worden, wanneer de arke naar ene andere plaats gevoerd werd, vgl. Numeri 10: 35.

Wat eens de priesters zongen, toen zij ten tijde van Mozes de arke ophieven, dat is ook nu bevestigd, dat is het thema, dat in de geschiedenis van het Godsrijk gedurig voorkomt, gewijzigd naar de omstandigheden, totdat eens het oordeel der wereld alle vroegere oordelen Gods in zich opneemt en volkomen maakt.

Als God met Zijn volk uittrekt, dan moge het eerst in de woestijn gaan, maar het doel, het beloofde land, wordt zeker bereikt.

Gij zult hen verdrijven, o Heere met den adem van Uwen toorn, gelijk rook verdreven wordt door den wind; gelijk was voor het vuur smelt, zullen de goddelozen vergaan van Gods aangezicht, vernietigd door het vuur Zijner gerichten.

Wanneer een schepsel (rook en was) een ander schepsel (wind en vuur) niet kan verdragen, hoe zou dan het schepsel (de mens) het aangezicht van den toornigen Schepper kunnen verdragen.

Twee schone vergelijkingen van rook en was: de rook vergaat voor den wind, het was voor het vuur. Het is smadelijk, dat zulke grote vijanden met rook en was vergeleken worden, terwijl zij hemel en aarde zouden willen bestrijden.

Maar de rechtvaardigen zullen zich met diep bewogene harten verblijden, zij zullen, daar de zegen openbaar wordt, van vreugde opspringen voor Gods aangezicht, en van blijdschap vrolijk zijn.

Het "voor Gods aangezicht" vormt ene schone tegenstelling tegen het "voor Zijn" en "voor Gods aangezicht" in vs. 2 en 3: door de werking des toorns, die van Zijn aangezicht uitgaat, stuiven de vijanden uit een, terwijl in den blik Zijner genade de rechtvaardigen zich verheugen.

Zingt Gode, psalmzingt Zijnen naam; hoogt baant de wegen (Jes. 40: 3; 57: 14) voor Dien, die in de vlakke velden rijdt 1), omdat Zijn naam is Jah, HEERE 2), en hij ook is, wat die

naam te kennen geeft, de God des heils, die in almacht en vrije genade alles bestuurt; springt op van vreugde voor Zijn aangezicht3), als voor Hem, van wie gij alle hulp en heil ontvangt.

Deze woorden worden verschillend verklaard. Luther heeft ene verklaring willen geven als hij vertaalt: "zacht." Anderen zien het voor een eigennaam aan en vertalen: "die rijdt in Araboth." Lateren verklaren het: "die in de woestijn gaat" met betrekking op Israël's tocht door de woestijn. "God trekt steeds door de woestijnen der ellende aan de spits van Zijn volk; in de eenzame streken van nood heeft het aan Hem een trouwen leidsman.".

Voornamelijk de vlakte aan beide zijden van den Jordaan en van de Dode zee; aan deze denkt Advocat, "omdat door deze de arke uit het land der Ammonieten naar Jeruzalem moest gevoerd worden.

Gods kinderen verstaan deze heilige beeldspraak, want het betekent, de wegen voor den Heere te verhogen, wanneer Hij hun voorgaat en door de woestijnvlakte van druk en lijden, nood en verdrukking leidt. Het betekent: met diep verootmoedigde en gelovige harten zich aan den Heere te onder werpen. Hem in Zijne wijsheid en trouw te verheerlijken. Hem te volgen, wetende, dat hij hen door de woestijn naar het land der ruste voert. Dan worden in het harte de zandsteppen en hoogten van eigen wijsheid, wil en kracht vernederd en de diepte van moedeloosheid, murmureringen en wantrouwen gedempt en het aldus door en voor den Heere bereide hart springt op van vreugde in God, omdat Zijn Naam is Heere, de onveranderlijke en getrouwe Verbonds-God.

Zijn eigenlijke Naam is "Jah." Zijne openbaring, door welke Hij zich kenbaar en noembaar maakt, bestaat hierin, dat Hij de met vrijmachtige genade de geschiedenis beheersende God des hemels is. Deze Naam is voor Zijn volk een oorzaak van blijdschap. De zin er van wordt in vs. 6, 7 door voorbeelden ontwikkeld. De Hoogverhevene, die in den hemel der heerlijkheid troont, bestuurt de geschiedenis hier beneden en trekt zich juist de nederigsten aan, de Zijnen in alle levensbetrekkingen te hulp komen. Hij neemt de plaats der ouders in bij de wezen. Hij beslecht den rechtstwist voor de weduwen.

Het is niet genoeg, dat God gediend en gevierd wordt, maar de dichter vermaant hier, om den Heere met vreugde te dienen. Den Heere vrezen doen ook nog in zeker opzicht de goddelozen, maar hun vrezen is een slaafse een wettisch vrezen. Er is bij hen geen blijdschap en verheuging in het dienen van God. Wie echter God als zijn God heeft leren kennen, God met een kinderlijke vreze heeft leren dienen, zal ook God met vreugde dienen, zal ook zijn lust en verrukking er in hebben, om God te vrezen. En hierop heeft de dichter het oog.

Hij is een Vader der wezen, neemt voor hen de plaats van een vader in (Psalm 10: 14), en een Rechter der weduwen, daar Hij haren rechtsstrijd ten einde brengt (Psalm 146: 7 vv.). Hij is God, en betoont die almacht in de woonstede Zijner heiligheid en van dien heiligen troon, van den hemel (Psalm 11: 4) op deze aarde in het helpen der ellendigen.

De mening des Heiligen Geestes is, dat God, de Heere, een zo genadig vriendelijk God en Koning is, wiens allereerste, hoogste en voornaamste werk het is, op de miserabiles personas

acht te geven, dat is op degenen, over wie men zich ontfermen moet, omdat zij hulpeloos en troosteloos zijn. Grote Potentaten in de wereld doen dat niet, die respecteren de voornaamsten en rijksten in het land, die hun hof versieren en hun macht en hun aanzien kunnen vergroten. Maar Gods hoogste roem is het, dat Hij Zich over de ellendigen ontfermt.

De onbegrijpelijke eer Gods is niet een oorzaak, om zich op een afstand te houden, om ons, hoe ellendig wij ook zijn en in rouw gedompeld, te verachten. Want de weduwen en de wezen noemende, is er geen twijfel aan of hij wat daarmee samen, hen, die de wereld pleegt voorbij te gaan, alsof zij alle hulpe onwaardig zijn. Want wij oefenen daar onzen plicht meestal uit, waar enige hope op vergoeding te verwachten is.

Een God, is Hij, die de eenzamen zet in een huisgezin1) (Psalm 113: 9), uitvoert, die in boeien gevangen zijn, uit den kerker van hun ellende in overvloed; maar de afvalligen2), die Zijn vriendelijk bestuur niet willen, wonen in het dorre land, in de woestijn, zodat zij niet mede het beloof de land mogen ingaan (Hebr. 3: 17).

Dit wordt verschillend verklaard, of in den zin "God geeft hun familie, kinderen," of "God brengt hen onder dak" (Jes. 58: 7), als doelende op de inleiding van Israël in Kanaän, nadat het 40 jaren in de eenzame woestijn had moeten omzwerven.

De afvalligen, de weerspannigen zijn de hardnekkige vijanden des Heren en van Zijne gemeente; deze worden door God als het ware in de woestijn verbannen, en uitgesloten van de betoningen van Zijn Vaderlijk welbehagen. Het oproerige Israël (Luk. 9: 14. Joh. 19: 15) heeft de waarheid dezer woorden niet minder moeten ervaren, dan het oproerige heidense volk met Amalek (Exodus 17: 14, 16) en Farao aan het hoofd.

Gods goedheid is Zijne heerlijkheid. Hij zorgde steeds voor de bedroefden en onderdrukten; arme zondaars hulpeloos en ellendig, meer dan vaderloze kinderen, worden in Zijn huisgezin toegelaten en ondervinden al de zegeningen van die betrekking. Alle de Zijnen waren eens gebonden in Satans ketenen. De roeping der heidenen, de uitwerping der weerspannige Joden, de bekering van zondaars, met de verwerping van de onboetvaardigen kan hier verstaan worden.

8.

II. Vs. 8-19. Gelijk het schijnt, begint nu het gezang der gemeente. Met woorden, die aan het lied van Debora (Richteren 5: 4 vv.) ontleend zijn, aanheffende, werpt zij enen blik terug op de grootse betoningen van Zijne almacht en genade jegens Zijn volk, welke God eerst bij den tocht door de woestijn tot aan de inneming van het land Kanaän (vs. 8-11), vervolgens in den tijd der Richteren, tot aan het oprichten van het heiligdom op Zion (vs. 12-15), heeft laten bekend worden. Hierop houdt zij zich bezig met de verkiezing van Zion tot woonplaats des Heren onder Zijn volk, dat deze ondanks alle aanvallen der wereld, nooit verlaten zal. Ja als Zions onoverwinnelijke, en ongenaakbaren God, heeft Hij zo even Zich weer in de overwinning der vijanden doen kennen (vs. 16-19).

O God! toen Gij van Uwen hemeltroon opstond (Jes. 26: 21), U aan de spits van Israël als aanvoerder stelde, en voor het aangezicht Uws volks uittoogt, toen Gij daarhenen trad in deontzaglijke (Deuteronomium 32: 10) woestijn 1), met van de overwinning zekeren heldentred de scharen van Uw volk vergezellende (Exodus 13: 20 vv.). Sela. (Habakuk. 3: 3).

In hoofdzaak toont hij hier aan, hoe God in dien meldingswaardigen uittocht voor alle eeuwen getuigd hoeft, dat Hij Zijn Kerk bemint. Waarom toch zoveel wonderen, zulk een samenwerking van hemel en aarde en van davering der bergen, indien het niet was, om openlijk te tonen, dat Zijn kracht verbonden was met de redding des volks. Daarom deelt hij ook aan God de rol van aanvoerder toe, die onder Zijne Hoge bescherming het volk heeft uitgevoerd. En dat niet alleen in den doortocht door de Rode Zee, maar ook zo lang de Israëlieten in de woestijn rondzwierven. Verder versta ik onder het daveren der aarde niet alleen die tijdens de afkondiging van de Wet, maar dewijl in het vervolg van de reis de orde der natuur meermalen is veranderd, alsof alle elementen beefden op het gezicht Gods. Dewijl echter God bij den berg Sinaï voornamelijk Zijne macht heeft tentoongespreid, dewijl zo wel het gedonder van den hemel werd gehoord als de gehele lucht vol was van vuur, noemt de Profeet inzonderheid dien berg, waarop meer dan elders de majesteit Gods op het zichtbaarst is ten toon gespreid.

Toen daverde de aarde (Exodus 19: 16 vv.),ook dropen de hemelen, stortten geweldige regens neer, voor Gods aanschijn; zelfs deze Sinaï, waar God het verbond met Zijn volk sloot en Zich tot Israël's koning stelde (Deuteronomium 33: 5), beefde voor het aanschijn Gods, des Gods van Israël, en wilde door die tekenen te kennen geven, dat het Hem als den almachtigen Helper en Beschermer erkende.

Gij hebt in tegenoverstelling van de ontzaglijke tekenen op Sinaï, nadat Gij Uw volk naar Kanaän geleid hebt, zeer milden regen doen druipen, allerlei zegeningen overvloedig geschonken, o God! en Gij hebt Uwe erfenis gesterkt, als zij mat was geworden, Uw volk, als het zich in uitgeputten toestand bevond, op nieuw verkwikt, en in een krachtig leven hersteld.

Gij hebt in tegenoverstelling van de ontzaglijke tekenen op Sinaï, nadat Gij Uw volk naar Kanaän geleid hebt, zeer milden regen doen druipen, allerlei zegeningen overvloedig geschonken, o God! en Gij hebt Uwe erfenis gesterkt, als zij mat was geworden, Uw volk, als het zich in uitgeputten toestand bevond, op nieuw verkwikt, en in een krachtig leven hersteld.

Uwe hoop, Uwe schaar, de kudde van Uw erfdeel, namelijk de leden van Uw volk Israël (Psalm 74: 19. Micha 7: 14), woonde daarin 1) beveiligd voor de vijanden; Gij bereiddet ze, die landen, door Uwe goedheid voor den ellendige 1), voor de leden van Uw volk, dat in vergelijking met de machtige volken der aarde hulpeloos en machteloos is. Gij gaaft ze o God, de zegeningen Uwer goedheid!

In het Hebr. Chajatheka jascheboe-bah. Letterlijk: Uwe diertjes woonden daarin. En van daar de afgeleide betekenis van, hoop, in den zin van kudde. In de Psalmen wordt dikwijls Israël vergeleken bij de kudde, bij de zwakke, weerloze schapen, om daarmee aan de ene zijde den weerlozen toestand van het volk, en aan de andere zijde de bescherming en macht

des Heren te doen uitkomen. Niettegenstaande de macht der vijanden, dit wil de dichter doen uitkomen, en niettegenstaande een hulpelozen toestand, zorgde Gods Almacht er voor, dat Zijn volk in het beloofde land bleef wonen. Het is den man Gods er om te doen, de macht en trouw van Israëls God te verheerlijken.

Het volk Gods bestaat, wanneer het zichzelve kende, gelijk het is, altijd uit ellendigen en behoeftigen, die niets bezitten in zich zelven, maar alle goeds alleen bezitten in den Heere.

De Heere gaf in de tijden der Richteren, die op de verovering van Kanaän volgden, te spreken; der boodschappers van goede tijdingen, liever: boodschapsters, zegezangsters, koren van vrouwen die de overwinning bezongen (Exodus 15: 20 vv. Richteren 5: 1; 11: 34. 1 Samuel 18: 6 vv. ene grote heirschaar, ene grote menigte.

De koningen der heidense heirscharen, die hen in den strijd tegen Gods volk hadden aangevoerd, vloden weg, zij vloden weg1) (Richteren 4: 12-15) in andere plaatsen; en zij, die te huis bleef 2), deelde den door uit, na de door den Heere voor haar behaalde overwinning.

De herhaling van het woord geeft te kennen (Richteren 5: 7), dat de vijanden verre en naar alle zijden heen verstrooid werden.

Eigenlijk wordt hiermede de vrouw bedoeld, de bewoonster van het huis. Den buit uitdelen was het werk des mans, maar hier wordt het aan de vrouw toebedeeld, om dus mede te kennen te geven, dat én man én vrouw in de zege der overwinning zouden delen.

Al laagt gijlieden tussen twee rijen van stenen 1), zo zult gij toch worden, zo zult gij toch schitteren als vleugelen ener duive, die in den zonneschijn overdekt zijn met zilver, en welker vederen zijn met uitgegraven geel goud, met blinkend goudgroen; in zulk een gelukkigen glinsterend lot kunt gij u in vredestijd verheugen.

Verstaat haardstenen, gelijk men in de legers en elders pleegt te leggen, om vuur daar tussen te stoken om te koken. De zin is: al waart gij tot de uiterste dienstbaarheid en smaadheid verstoten, berookt en besmookt als koks en koksjongens, zo zal u evenwel God door Zijnen genadigden zegen doen blinken, gelijk ene schone, vliegende duif, die als van zilver en van goud glinstert.

Anderen vertalen: Wanneer gij gelegerd zijt tussen heggen, zijn de vleugelen der duif overtogen met zilver en hare slagvederen met blinkend goudgroen. Er wordt dus hier niet gesproken van het verleden maar van de toekomt. Want heggen worden gebruikt door de veehouders, en zijn een teken van vrede en welvaart.

De nieuwe welstand wordt dan vergeleken bij de pracht van een duif in het licht der zon. Door het zonlicht schijnt het dan, alsof hare vleugelen met zilver en goud overtrokken zijn.

Als de Almachtige, die, zonder enige medewerking nodig te hebben alles voor Zijn volk doet, de koningen daarin, in het land verstrooide de in vs. 13 genoemde koningen der

heidenen, die te voren het land zwaar verdrukten, door een plotselingen schrik verstrooide (Richteren 4: 15; 7: 22; 11: 32 enz.), werd zij, de landstreek van Kanaän, sneeuwwit als op Zalmon 1).

De Zalmon is een berg, van welken in Richteren 9: 48 geschreven staat: hij was volgens die plaats met zwaar, dicht hout bewassen, zodat het daar wel het zwarte woud of de zwarte berg zou kunnen genoemd worden.

Volgens anderen ziet dit op de vrouw, die volgens het vorige vers van goud en zilver schittert, en volgens dit van wege het fijne linnen de pracht der vrouwen, sneeuwwit geworden is.

Alzo is het met de dienaren des Satans, wanneer zij bekeerd worden; wanneer zij door Christus gerechtvaardigd en geheiligd worden, zien zij er bevallig en heerlijk uit. Wanneer zij den hemel bereiken, zullen alle overblijfsels van hun zondigen toestand verdwijnen, en zij zullen zijn als de vleugelen der duiven, bedekt met zilver en als hare vederen gelijk goud. Volkomen verlossing zal hen wit als sneeuw op Zalmon maken, die te voren walgelijk waren door de schuld en de verwoesting der bloedrode zonde.

Wordt het wit op Zalmon. Zo moet het vertaald worden. De kracht van het beeld zit hem hier in, dat de dichter voorspelt, dat door de wondere Goedheid Gods de verlossing zo volkomen zal wezen, dat de Zalmon óf sneeuwwit zal zijn van den buit op de vijanden behaald, óf van de verslagen lijken. Een overvloedige buit bij een sneeuwval te vergelijken is niet vreemd. Ook de ongewijde dichters, o.a. Homerus, doen dit. Sneeuw valt niet alleen in dichte vlokken neer, maar is ook in de verte zichtbaar. Zo, wil de dichter zeggen, zal het ook met den overwonnen buit van den vijand zijn-

De berg Basan, de Hermon, die het land van Basan in het Noorden begrenst, en tot het hoge sneeuwgebergte van den Anti-Libanon behoort (Deuteronomium 3: 9), is een berg Gods, een heerlijke berg, die door zijne uitwendige verhevenheid en heerlijkheid aan Gods scheppende macht levendig herinnert; daar vindt men het vetste en sterkste vee, zodat zijn naam aan niets dan vruchtbaarheid doet denken; de berg Basan, de Hermon met den daarachter liggenden Anti-Libanon, is een bultige berg, geen berg met slechts enen top, maar een reusachtig groot van vele toppen voorzien, een heuvelachtig gebergte; en toch verkoos de Heere hem niet.

Waarom springt gij op, gij bultige bergen, Basan en uwe gelijken? Gij benijdt in uwe trotsheid, die meende op het hoogste recht te hebben, de heerlijkheid van Zion, dien God heeft verkoren. Maar uw nijd baat u niet a); dezen berg heeft God begeerd tot Zijne woning; ook zal er de HEERE wonen in eeuwigheid; Hij ontneemt Zion Zijne grootheid niet (Psalm 2).

Psalm 87: 1, 2; 132: 13.

De berg Gods is in vs. 16 het emblema (zinnebeeld) van de door Gods genade machtige rijken der wereld. De Hermon was door zijne ligging aan de grenzen der heidenwereld juist

geschikt, om als symbool van de macht der wereld genoemd te worden, en misschien heeft de zanger ook daaraan gedacht, dat de oorspronkelijke naam van den Hermon, Sion (de verhevene, Deuteronomium 4: 48) en evenzo de Sidonische naam Sirion (Deuteronomium 3: 9), beide wat den klank aangaat, met Zion verward zijn.

De berg Zion wordt hier genoemd, omdat hij ieder voor ogen stond, als de Psalm gezongen werd. Op dezen bevond zich de tabernakel Gods en de koningsburg; wat vervolgens aan het slot van vs. 17 gezegd wordt, is ene aanwijzing, dat de Psalm na de profetie in 2 Samuel 7 vervaardigd is.

Deze woorden aan het slot van vs. 17 willen te kennen geven: "de genade is verheven boven de natuur", en de gemeente boven de wereld, hoe machtig en majestueus die ook schijne.

De berg Basan met zijn trotse verheffing is het beeld van de overmoedige, Zion vijandige wereldmachten, die niets onbeproefd lieten, om Israël te vernederen, het aan zich te onderwerpen, te onderdrukken en uit te voeren. Kon Basan vanwege zijne grootheid, hoogheid en schoonheid een berg Gods genoemd worden, was het wat zijne natuurlijke gesteldheid aangaat, een hoofdstuk van Gods werken, in die natuurlijke grootheid wilde Jehova Zich niet verheerlijken, het was geen berg van Gods genadig welbehagen, dit was het geringe, het nederige Zion, zowel wat aangaat den berg als hare bewoners, de gemeente Israël's, de zwakke en kleine kudde, niet te rekenen bij die machtige en grote volken, die zich als Basan tegen hen verhieven.

De betekenis voor alle eeuwen is duidelijk. Nog altijd is de Kerk van Christus klein, onaanzienlijk, nog immer tracht de wereld haar te overvleugelen, te verdrukken of uit te roeien, maar door Gods vrijmachtige Verkiezing zal de Kerk blijven staan, en zullen de poorten der hel haar niet overweldigen. Niet aan de wereld, maar aan den Christus der Kerk zal de eindtriumf zijn.

En welk een machtig en onoverwinnelijk strijder voor Zijn volk is deze God, die op Zion Zijn zetel heeft, tegenover al de machten der wereld, Gods wagens en ruiterbenden zijn tweemaal tien duizend, de duizenden verdubbeld, duizendmaal duizenden van heilige engelen, over welke Hij te gebieden heeft (2 Koningen 6: 17. Dan. 7: 10).De Heere met Zijne almacht is onder hen, in 't midden dezer millioenen, zodat de overwinning zeker is; een Sinaï is de Zion, op welken de Heere met Zijne engelenscharen nedergedaald is, in heiligheid; hij schittert van reinen glans, als de Sinaï, toen God dien door Zijn nederdalen (Deuteronomium 2 vv.) met Zijne heiligheid omgaf (Gal. 3: 19. Hebr. 2: 2).

Gij zijt nu weer, nadat Gij te voren waart nedergedaald, om U aan het hoofd des volks te stellen en het ter overwinning te voeren (Psalm 47: 6) opgevaren in de hoogte 1) des hemels, waar Uw eigenlijke zetel is (vs. 34. Psalm 7: 8; 18: 17 enz.); Gij hebt de gevangenis (gevangenen) gevankelijk gevoerd 2); triomferend voert Gij de nu voor Uw volk onschadelijk gemaakte vijanden met U; Gij hebt gaven genomen, om uit te delen onder de mensen 3) Gij hebt gaven genomen van de mensen, van de overwonnen volken; ja ook (van) de

wederhorigen, (zelfs van hen, die Uw juk afschudden, maar zich nu moesten buigen) om bij U te wonen, o HEERE God! (zodat God de Heere toch daar blijven zal).

Men heeft hierbij te denken, dat de in plechtige processie naar den Zion teruggebrachte arke des verbonds nu de hoogte van den berg bereikt heeft.

Wat door de koningen der oudheid na gelukkig gevoerde oorlogen geschiedde, dat gevangenen van de overwonnene volken in triomftocht mede werden opgevoerd, had zeker ook bij dezen tocht plaats.

De gevangenen, die God wegvoert, de geschenken, die Hij neemt, kunnen niet door Hem in den hemel worden medegenomen; Hij neemt ze slechts om ze aan Zijn volk, aan welks hoofd Hij in den strijd was getrokken, te geven, en bij Zijne hemelvaart achter te laten, even als de gaven van Israël aan hen Zijne dienaren, de priesters ten deel werden. Hieruit blijkt, dat door het: "hij heeft gegeven," dat in Efeziers 4: 8 in plaats van het: "Gij hebt genomen" de zin niet aangetast is, maar in het licht gesteld wordt; het geven onderstelt het nemen, het nemen heeft het geven ten gevolge. De Apostel noemt slechts het gevolg, omdat dit tot zijn doel paste, als hetgeen gemeen was aan de voorafschaduwing en de zaak, die afgeschaduwd was. Volledig luidt de plaats naar zijne opvatting; Hij nam gaven onder de mensen en gaf gaven aan de mensen.

De Apostel vertaalt de plaats in het Nieuw-Testamentisch; hij verklaart die in ‘t licht en in den zin van de geschiedenis der vervulling. Want de hemelvaart van God is in hare vervulling gene andere dan de hemelvaart van Christus; deze was echter, gelijk de Psalm haar schildert, een triomftocht (Kol. 2: 15), en wat de overwinnaar over de machten der duisternis en des doods verkregen heeft, dat heeft Hij niet verkregen tot Zijn eigen welzijn, maar ten beste des mensen: het zijn gaven, die Hij nu onder de mensen verdeelt, en die ook den verdwaalden ten goede komen. Zo vat de Apostel de woorden op. De gaven zijn de door den Verhoogde op Zijne gemeente neder komende charisma’s of genadegiften (in zo verre is Psalm 68 de Psalm die voor den Pinkster-Zondag gepast is, gelijk hij ook in het Joodse ritueel de Psalm van den tweeden dag van ‘t feest der weken is) -ene uitdeling van zegen, die met Zijne overwinning in samenhang staat als gevolg met oorzaak. Als overwinnaar is Hij bezitter van den zegen: Zijne gaven zijn als de spolia (de buit) van Zijne overwinning over zonde, dood en Satan behaald. Tot deze verklaring is de Apostel te meer gerechtigd, daar God in ‘t volgende ook als de Heere geprezen wordt, die uit den dood uitleidt. Deze lof in vs. 21 geldt, naar de geschiedenis der vervulling, Hem, die, gelijk Theodoretus opmerkt, de bewaarplaats des doods, die gene uitgangen had, geopend heeft, de koperen deuren heeft doen springen, de ijzeren grendels heeft verbroken, Jezus Christus, die nu de sleutels heeft van dood en hel.

God is wel grotelijks verhoogd door de victories, die Hij Zijn volk Israël in Kanaän verleend heeft, maar dat dit eigenlijk ziet op de victorie onzes Heren Jezus Christus, die alle Zijne en onze geestelijke vijanden overwonnen, en in Zijne hemelvaart als in triomf gevankelijk gevoerd heeft, en, gelijk na de victorie placht te geschieden, van Zijnen troon overvloed van allerlei gaven heeft uitgedeeld in Zijne kerk, zelfs aan ongelovigen tot hun bekering en inlijving in Gods kerk, daarvan betuigt de Apostel (Efeziers 4: 8 vv.).

Was voor den Heere het regiment, en was de zetel voor dit regiment in de hemelen, dan kon Hij van dien zetel ook niet verre blijven, maar moest Hij Zich ook onverwijld naar dien troon toe begeven. En zo is ‘s Heren hemelvaart niets dan een aanvaarding van het bewind, een ingaan in het regiment, een opvaren naar Zijn vorstelijk paleis, een opklimmen tot de woonstede van Zijner Majesteits Glorie. Hij moest voor ons opvaren. Niet om ons verlaten en arm te maken, maar juist om ons naderbij te komen en heerlijk te verrijken. Zolang Hij op aarde bleef, kon Hij er enkelen troosten, maar eerst van uit de hemelen konden allen door Hem worden gezegend.

CALVIJN tekent hierbij aan: Dat Paulus zegt, dat Christus gaven geeft de mensen, wijkt wel af van de woorden van David, dewijl (om zich te schikken naar de eenvoudigen) hij de Griekse vertaling volgt, maar inderdaad zelf is er geen verschil. Want evenals God Zich niet verrijkt met den buit der vijanden, maar Zijn volk, zo ook heeft Christus niet gezocht Zich zelven te verrijken, wijl Hem geen ding ontbrak, maar heeft Hij, om Zijn Kerk te versieren de vijanden tot betalers van tribuut gesteld. Derhalve met het oog op de verborgen betrekking tussen het Hoofd en het lichaam wordt beide waar en eigenlijk gezegd, dat God in het vlees geopenbaard, de gaven heeft toebedeeld aan de Zijnen, welke hij van de gevangen ontvangen had.

20.

III. Vs. 20-36. Terwijl de priesters en Levieten hier weer met hun gezang invallen, wendt zich het oog van het verledene af naar het tegenwoordige en naar de toekomst. De Heere heeft Zijn volk uit grote gevaren gered, en zal het ook verder de overwinning schenken over al zijne vijanden (vs. 20-24); getuigenis van de ondervondene hulp en onderpand van de toekomstige redding van alle boosheid der wereld is de schitterende, plechtige optocht, welke zich met de arke des verbonds naar den berg Zion onder lofzangen beweegt (vs. 24-28). Wat nu de Heere tot aan het einde der tijden doen zal is er niets geringere dan dit, dat Hij de gezamenlijke wereld-macht nog eens aan Zijnen scepter zal onderwerpen, en alle natiën tot Zijnen dienst zal bekeren; daarom is het billijk, dat reeds nu alle rijken den lof aan dezen God verkondigen, die Zich alzo aan Zijn volk verheerlijkt.

Geloofd zij de Heere; dag bij dag overlaadt Hij ons met geschenken, zegeningen 1). Die God is onze zaligheid, niet Zijne gaven, Zijne reddingen. Hij zelf is onze vreugde (liever: legt men ons lasten op, Hij is onze hulp (Psalm 124: 1 vv.), Hij draagt onze lasten enz.). Sela; hier verheffe zich de muziek!

Die God is ons een God van volkomen zaligheid, Hij geeft volmaakten vrede, onovertrefbaar heil, en bij den HEERE, den Heere, zijn uitkomsten tegen den dood; hij heeft middelen en wegen, om zelfs diegenen van den dood te redden, die reeds daaraan prijs gegeven zijn.

Voorzeker zal God, om zo voor de Zijnen een helpenden reddend God te kunnen zijn, den kop Zijner vijanden verslaan, den harigen schedel, het teken van onboetvaardigen hoogmoed

en van trotsheid desgenen, die in zijne schulden wandelt, die in de zonde voortgaat (Deuteronomium 32: 42).

De Heere heeft gezegd: Ik zal die vijanden weder brengen uit a) Basan, Ik zal weder brengen uit de b) diepten der zee 1). Zij zullen nergens veilig zijn; al vluchten zij naar de toppen der bergen, al verstaken zij zich in de diepten. Ik zal ze van daar halen.

Numeri 21: 33. b) Exodus 14: 29.

Menen sommigen, dat hier van de vrienden Gods sprake is, wij voor ons zijn van mening, dat hier, ook in verband met vs. 24, sprake is van de vijanden. De dichter wil dan zeggen: dat er voor de vijanden des Heren geen ontkomen zal zijn, ook al verstoken zij zich in de rotsholen, ook al wierpen zij zich in de diepten der zee. Vandaar ook dat in vs. 24 gesproken wordt van het bloed der vijanden. Waarmee wordt aangeduid, dat de Heere Zijn volk ene volkomen overwinning zal bereiden.

Opdat gij, Mijn volk! uwen voet moogt baden, ja de tong uwer honden moogt steken in het bloed van de vijanden des Heren, die ook uwe vijanden zijn, in het bloed van een iegelijk van hen.

Deze Psalm behoort tot de moeilijkste; hij spreekt op zo eigenaardige wijze. dat het slechts tot op ene zekere hoogte gelukt is, dien te verklaren; van daar is er telkens verschil onder de uitleggers, ook bij deze beide verzen vs. 23 en 24. De Joden hebben bij vs. 23 aan zich zelven gedacht; zij hebben van vroegen tijd af dat vers beschouwd als ene belofte van wederbrenging van de door wilde dieren verslondene, of in de zee verdronkene rechtvaardigen; meer dan eens hebben Joodse vrouwen, die op schepen een toestand tegemoet gevoerd werden, waar de schande der prostitutie haar wachtte, zich liever in het water gestort, terwijl zij zich vertroostten met die belofte. Daarentegen denken de meeste nieuwe uitleggers hier aan de vijanden Gods. Dat aan het mogelijke, het weder brengen van Basans bergen, iets onmogelijks wordt tegenovergesteld, behoeft ons bij de Oosterse spreekwijze (MATTHEUS.
24) niet te verwonderen. Wat vs. 24 zegt, werd reeds in Psalm 58: 11 verzekerd: het volk des Heren zal zijne voeten baden in het bloed der goddelozen, wanneer God Zijne gerichten over hen houdt, en daarbij zullen de zonden die rol spelen van welke in 1 Koningen 21: 19,
38 sprake is. Gelijk de Duitse Protestanten den 46sten Psalm tot hun zegelied maakten, zo is onze Psalm het veldgezang voor de Hugenoten in Frankrijk geworden, en in ‘t bijzonder voor de Camisards en de Cevenners; onder het zingen van dezen werd in 1702 de burg van Pont de Montvert door 20 Cevenners, aan wier hoofd de zogenaamde profeten Seguier, Couderc en Mazel stonden. bestormd en in brand gestoken, en na bevrijding der gevangene geloofsbloeders een bloedbad onder de gevangene gerechtsdienaars en soldaten van den aartspriester François de Langlade du Chaila aangericht, waarop men het overige van den nacht geknield tussen de lijken onder hetzelfde gezang doorbracht.

Het Boek der Openbaringen aan Johannes is de duidelijkste commentaar, verklaring van den inhoud van deze verzen. Deze Psalm is een profetisch lied, dat meer dan enig andere Psalm tot dienst der Gemeente des N. Testaments gegeven is. Deze Psalm werd en wordt dan ook bij

voorkeur door de gemeente des Heren in dagen van lijden en strijd aangeheven, het is haar krijgslied, het lied harer overwinning en hope, totdat de laatste vijand zal te niet gedaan zijn.

Ongetwijfeld zinspeelt hier de dichter op ene geschiedenis als die van Achab en Izébel, wiens bloed door honden gelekt, of wier vlees zij gegeten hebben.

O God! zij hebben Uwe gangen gezien, zij, die dezen optocht bijwoonden, de gangen mijns Gods, mijns Konings, die Zijne genadige tegenwoordigheid aan de arke des verbonds verbonden heeft; men heeft gezien, hoe Gij opging, om weer Uwe plaats in te nemen in het heiligdom.

De zangers gingen voor den optocht, de speellieden achter, in het midden van der trommelende maagden, in het midden van de maagden ter rechter en ter linkerzijde, die rinkelbommem hadden (Exodus 15: 20).

Looft God, dat is de inhoud van hun Jubellied (Exodus 15: 21. 1 Samuel 18: 7 in de gemeenten, in volle koren, den Heere, gij, die zijt uit den springader van Israël1), die van den aartsvader afstamt (Jes. 48: 1; 51: 1).

De dichter wijst hier op de eenheid van Israël's volk. Uit Israël, als de fontein, zijn alle stammen Israël's als zo vele stralen ontsprongen. Lang waren zij verdeeld. Lang dong de ene stam naar den voorrang boven den andere, maar nu is Jeruzalem het middelpunt van het gehele volk en in Jeruzalem Zion's berg, waarheen alle stammen opgaan. Geen voorrang is er meer, geen onedele wedijver, want niet het machtige Efraïm, maar het kleine en onaanzienlijke Benjamin gaat voorop. Opmerkelijk is het, dat hij van Juda zwijgt. Ongetwijfeld om de eendracht niet te storen, dewijl nu Juda de stam was, waaruit het koningshuis was gesproten.

En nu, opdat niet het volk de ere van dezen heerlijken toestand zou bekomen geeft de dichter in de volgende verzen te kennen, dat het alleen door God is, om Zijnent wille. God heeft de sterkte geboden. En om Zijns tempels wille, dat is om Zijnent wille, heeft dat alles plaats gehad en zullen de koningen den Heere geschenken toebrengen.

Het is een feest voor al de stammen van Israël. Daar is Benjamin, de kleine in getal, in omvang van gebied en de jongste van Jakob's zonen (Genesis 43: 29 vv.; 1 Samuel 9: 21), die over hen, over zijne broeders heerste, toen Saul nog leefde; hoewel de kroon hem ontnomen is kwam hij nochtans op, om met den koning uit Juda feest te vieren; verder de vorsten van Juda, van den stam, wie het koninkrijk der belofte behoort (2 Samuel 7: 12 vv.), zij zijn er met hun vergadering, met ene menigte des volks; de vorsten van Zebulon, de vorsten van Nafthali (Richteren 5: 18), om de vorsten der andere stammen niet te noemen, volgen hen.

Het is opmerkelijk, dat juist de stammen, die hier als voorvechters van het volk Gods in den strijd tegen de wereld voorkomen, ook in het Nieuwe Testament op den voorgrond staan. Uit Benjamin was Paulus (Filippenzen 3: 5), de kleine (1 Kor. 15: 8-10), in geboorte de tweede Saul; uit Juda de "leeuw uit Juda's stam" (Openbaring 5: 5) Jakobus en Johannes, Jakobus,

Thaddeüs en Simon, en uit Zebulon en Nafthali (of Galiléa: MATTHEUS. 4: 13) de overige Apostelen.

Uw God, o uitverkoren volk! heeft uwe sterkte geboden, dat gij in den over u gestelden koning zoudt overwinnen en beheersen al de overige volken der aarde. Sterk, o God, wat Gij aan ons gewrocht hebt; bevestig ons door Uwe almachtige hulp in de overwinning, die Gij ons over de Ammonieten geschonken hebt (2 Samuel 12: 30)

Dit vers kan ook verklaard worden als een woord van de gelovigen tot den Messias. Uw God, God de Vader, heeft U geboden sterk te zijn tot onze redding; daarom bidden wij U, God den Zoon, dat Gij werkt, wat Gij gewrocht hebt, dat Gij wilt voltooien wat Gij; in ons begonnen zijt, Uw goed werk in ons wilt volbrengen.

Om Uws tempels wil te Jeruzalem, nu nog slechts een eenvoudige tabernakel, maar spoedig een U waardig Godshuis (2 Samuel 6: 17; 7: 13), zullen U de koningen der heidense volken, getrokken met onweerstaanbare kracht tot de ware plaats der openbaring Uwer heerlijkheid a) geschenk toebrengen.

1 Koningen 10: 10, 24, 25. 2 Kronieken 32: 23. Psalm 72: 10; 76: 12. 72.10 76.11 Jes. 60: 3,6.

Ene krachtige opwekking aan diegenen die buiten zijn, om zich bij de Kerk te voegen. Dit is gedeeltelijk vervuld door de proselieten in de dagen van David en Salomo, maar zou eerst de volle vervulling verkrijgen in de bekering der heidenen tot het geloof in Christus, die hen tot mede-erfgenamen maakt en van hetzelfde lichaam als het zaad van Israël (Efeziers 3: 6).

Scheld daarom, opdat, gelijk Uw raadsbesluit is, Jeruzalem het middelpunt en Uw tempel het hoofdpunt der ganse wereld worden, het wild gedierte des riets 1), den Behemoth en ‘t Nijlpaard (Job 40: 10), die in ‘t riet van den Nijl huizen, en wijs hen, die door gene menselijke macht te bedwingen zijn (Job. 40: 19), binnen de perken. Scheld de vergadering, de menigte der stieren met de kalveren der volken, de grote mogendheden der volken met de kleineren, die hen aanhangen; en dien, die zich onderwerpt met stukken zilvers 2), degenen, die in geveinsdheid grote geschenken aanbrengen. Zeker zal de Heere dit volbrengen, en men zal zeggen: Hij heeft de volken, de heidenen verstrooid, die lust hebben in oorlogen en daardoor ongeschikt zijn voor het rijk des vredes, dat over de gehele aarde zijn zal (Jes. 9: 5).

Het wild gedierte des riets is hier het beeld van het Israël vijandige Egypte, dat zich immer vijandig stelde tegen het volk Gods, maar door God ten onder werd gehouden.

Egypte en Morenland waren de wereldmachten in de dagen van David.

Of: "dat zij zich neerwerpen met stukken zilver," zodat wij hier ene bede zouden hebben, niet om gehele verdelging dier volken maar om onderwerping van hen, zodat zij schatplichtig zijn aan Jeruzalem.

Prinselijke gezanten zullen komen uit Egypte, wanneer de volken zullen bekeerd zijn, om den God Israëls de ere te geven (Jes. 19: 21 vv.); Morenland, het achter Egypte gelegene Ethiopië, zal Zich haasten, opdat de tijd der genade niet verzuimd worde, zijne handen tot God uit te strekken, teneinde Hem om hulp te smeken (Zef. 3: 9 vv.).

De met Gods Geest vervulde zanger ziet de oneindig grootse bestemming van het te Zion opgerichte Godsrijk, om alle volken der wereld in zich in te lijven. Ook hier ziet men, dat hetgeen de profeten van oorlogen en overwinningen over de volken der aarde verkondigen, van geschenken, van goud en zilver, die naar Jeruzalem gebracht worden, eigenlijk in geestelijken zin bedoeld is. Ook hier is aanstonds sprake van de aanbidding van den alleen waarachtigen God, die zelfs het machtige Egypte en het verwijderde Morenland zullen geven.

In vs. 31 komt Egypte voor onder het emblema van het Nijlpaard, dat ook in Jes. 30: 6 dit land afbeeldt, als de grootste meest gevreesde macht der wereld. God zal die overmoedige, die zich boven Israël en Israël's God verhief, binden de perken wijzen. De stieren, van welke vervolgens sprake is, zijn emblema van koningen; wat met de kalveren bedoeld is, wordt verklaard door het bijgevoegde: "der volken" als van de onderdanen; aan het ene zinnebeeld is de voorstelling van hoogmoedig zelfvertrouwen, aan den andere de voorstelling van welgezetene gerustheid (Jes 46: 20 vv.) verbonden.

Het "zich neerwerpen met stukken zilver" wijst aan de ene zijde den geheel gebogen trots aan, aan de andere zijde, dat de rijkdom, dien de heidenen tot hiertoe in den dienst van de goddeloze wereld besteedden, nu door de uit- en inwendig overwonnenen aan Israël's God geofferd wordt.

Gij koninkrijken der aarde, die tezamen bestemd zijt tot onderwerping onder Israël's God, zingt reeds nu Gode, als ware die laatste tijd reeds aanwezig. Psalmzingt den Heere! Sela. (vgl. vs. 20).

Dien, die daar rijdt in den hemel der hemelen, die van ouds is, die was voordat de hemel dezer aarde geschapen werd (Deuteronomium 10: 14; 33: 26); ziet, Hij geeft Zijne stem in den donder te horen, ene stem der sterkte, waarvoor alles bukken moet.

Geeft dan Gode sterkte, erkent Hem als den Almachtige, opdat Hij u niet vernietige! Zijne hoogheid als ene heerlijkheid vol genade en waarheid (Joh. 1: 14) is over Israël, de plaats van het rijk Zijner genade, en Zijne sterkte, waarmee Hij alles behelst, is in de bovenste wolken, de hoogste hemelstreken, zo ver zich het rijk der natuur uitstrekt; niet alleen Israël, alle volken ervaren Zijne almacht.

O God! Gij zijt vreselijk uit Uwe heiligdommen; met ene macht, die eerbied afdwingt, regeert Gij van daar de wereld. De God Israël's, Jehova, die Zich dit volk als een middelaarsvolk verkoren heeft, die geeft den volke Zijns eigendoms, Israël's, sterkte en kracht 1), zodat alle volken met hun goden voor Hem moeten bukken. Geloofd zij God! zo zal de ganse bekeerde heidenwereld roepen.

Al Israël's sterkte tegenover de vijanden kwam van God; zij erkenden, zij hadden gene macht van zich zelven (2 Kronieken 29: 12). En al wat wij nodig hebben voor onzen geestelijken arbeid en strijd is door Gods genade. Het is door Christus, die ons sterkt, dat wij alle dingen kunnen doen en door niets anders; daarom moet Hij den roem hebben van al wat wij doen, met onzen ootmoedigen dank, dat Hij ons er toe in staat stelde en het werk van Zijne handen in ons aanzag.

Laat ons den moed niet verliezen bij moeilijkheden, maar ons zelven gewennen om meer op Gods macht te zien. Dan zullen wij met moed en vertrouwen voortgaan. Laat de zwakken dan zeggen: "Wij zijn sterk." Laat hen weten, in wie zij geloofd hebben, dat hij bekwaam is, om te bewaren wat zij Hem hebben toe vertrouwd.

De opneming van alle wereldrijken in het rijk van Israël, dat grote Thema der Apokalypse (Openbaring van Johannes), is ook het thema van dezen Psalm. De eerste helft (vs. 1-19) is opwaarts gestegen van de aarde tot in den hemel, den Heere daarheen vergezellende; de tweede helft (vs. 20-36) nederwaarts van den hemel op de aarde, de werkingen van Zijne overwinning, en van Zijnen triomf op de volken beschrijvende. Onder de Davidische Psalmen heeft deze Zijns gelijke niet.

PSALM 69.

GEBED VAN DEN MESSIAS IN ZIJN LIJDEN.

Een Psalm van David (Psalm 3: 1), voor den opperzangmeester (Psalm 4: 1), op de wijze van het lied Schoschannim "de lelies" (Psalm 45: 1).

2.

Op den krijgs- en overwinnings-Psalm volgt nu weer een lijdenspsalm uit den tijd van de vervolgingen van Saul, en wel van even zo sterk uitgedrukt typisch-profetisch karakter als Ps naast welken hij dan ook het meest onder alle Psalmen in het Nieuwe Testament aangehaald wordt. Hij is een hoofdjuweel der zogenoemde Messiaanse Psalmen, en wijst duidelijk aan, dat de ouden recht hadden, wanneer zij de betrekking aan de personen, die in de geschiedenis van het Godsrijk op den voorgrond staan, tot de menswording van den Zone Gods en tot Zijn lijden en sterven voorstelden onder de gelijkenis van de voorrede voor een boek, of van het voorspel van een muziekstuk.

Vs. 2-14. Uit enen diepen, zieldoordringenden nood, welken zijne vijanden hem berokkend hadden, en in welken hij reeds lang te vergeefs om hulp geschreeuwd had, roept David zijnen God van, dat die hem redde (vs. 2-4). Hij is zich van gene dwaasheid of zonde bewust, maar kent zich onschuldig, en is een vervolgde om der gerechtigheid wil. Als zodanige mag hij niet te gronde gaan, anders zouden in en met hem tevens allen, die in God geloven, te schande worden (vs. 5-7). Daar hij dan om Gods wil gehoond en vervolgd wordt, door zijnen ijver voor Gods eer en den waren godsdienst den haat zijner boze tegenpartijen zich berokkend heeft, en alleen van wege zijne ernstige en diepe vroomheid een voorwerp van spot en van

verachting geworden is, zo verwacht hij ook van Gods grote goedheid ene hulp, die overeenkomstig de waarheid van Zijne beloften is (vs. 8-14).

Verlos mij, o God! want de wateren der over mij losbarstende droefenissen zijn gekomen tot aan de ziel, zijn zo zwaar, dat mijn leven in gevaar is (Jon. 2: 6. Jer. 4: 10 4.10).

Ik ben gezonken in grondelozen modder, waar men niet kan staan (vgl. Psalm 40: 3); ik ben gekomen in de diepten der wateren, en de vloed overstroomt mij, zodat ik op het punt ben om te verdrinken.

Ik heb reeds zo lang in mijne ellende tot U geroepen en ben vermoeid van mijn roepen (Psalm 6: 7. Job 19: 7); mijne keel is ten gevolge daarvan ontstoken, hees geworden (Psalm 16), mijne ogen zijn bezweken, als van enen, die lang en strak naar hetzelfde voorwerp heeft gestaard, daar ik ben hopende op mijnen God, en toch zie ik nog niet het minste voorteken van Zijne hulp. (Psalm 119: 82. Klaagt. 4: 17).

Zo wordt ook het geloof van den zwakken strijder afgemat, wanneer na lang hopen en toeven de hulpe uitblijft. Maar juist zo groot enen nood mogen wij den Heere klagen.

Die mij zonder oorzaak haten (Psalm 25: 19; 35: 19. Joh. 15: 25), zijn meer dan de haren mijns hoofds (Psalm 40: 13) (of de haarlokken); die mij zoeken te vernielen, die mij om valse oorzaken vijand zijn, zijn machtig geworden (Psalm 38: 20). Wat ik niet geroofd heb (Psalm 11, vgl. 2 Samuel 16: 8), moet ik alsdan wedergeven; onrechtvaardig en wederrechtelijk wordt het mij onttrokken.

Van dezen Psalm worden in het Nieuwe Testament sommige verzen op den lijdenden Christus en andere op Zijnen verrader te huis gebracht. In dit en in andere liederen vinden wij gene eigenlijk gezegde voorspellingen aangaande den vernederden en verhoogden Verlosser. En toch, de aanhalingen daaruit in het Nieuwe Verbond zijn geheel iets anders dan ongepaste en willekeurige spellingen. Oud-Testamentische gebeurtenissen, ervaringen, toestanden veeleer spiegel en beeld van soortgelijke gebeurtenissen, ervaringen. Toestanden als de volheid des tijds is verschenen. David zijn volle hart uitstortende en toch daarbij, onder Hoger leiding, in dier voege zich uitdrukkende, dat alles, wat hij van zich zelven voor waarheid getuigt, in veel hoger mate kan gelden van Dien, die na hem zal komen. Zijne schuldeloze miskenning en zijn ijver voor Gods huis, zijne bittere lafenis en de vloek, die zijne vijanden treft, alles op hoger schaal weergevonden in het leven van Hem, die als een andere David kan klagen: de smaadheid dergenen, die U smaden, o God! is op Mij gevallen. Zingende van zich zelven, zong hij tevens voor Hem, wie zulk een lied ter spiegel zou worden, om daarin Zijn eigen beeld te herkennen.

O God! Gij weet van mijne dwaasheid, en mijne schulden zijn voor U niet verborgen. Gij kent mijne onschuld.

De Wette verklaart dit vers terecht: "Gij weet, of ik in dwaasheid verstrikt ben, dat is dat ik het niet ben; " v.d. Palm vertaalt: "Gij zoudt van mijne misdaad weten, mijne schuld kon niet

voor U verborgen zijn." Ook de Staten-Overzetters nemen dien zin aan in hun kanttekeningen. Gij weet, of ik schuldig ben aan de zonden en boze stukken, die zij mij ten laste leggen, het ongelijk dat zij mij aandoen, is U bekend."

Als een onschuldig vervolgde (2 Samuel 15: 16), om der gerechtigheid wil mag ik op Uwe ontferming rekenen, daar door mijn ondergang de ere Uws naams en de hoop aller rechtvaardigen schipbreuk zou lijden. Laat hen, zo bid ik, door dat Gij mij overgeeft, niet beschaamd worden, die U verwachten, o Heere, HEERE Zebaoth, der heirscharen! Laat hen, door mij, die met U in gemeenschap ben, als een offer van des werelds boosheid te zien vallen, niet te schande worden, die U in liefde zoeken, o God Israël's.

Want om Uwentwil, omdat ik U toebehoor en voor Uw huis geijverd heb (vs. 10. Psalm 44: Jer. 15: 15), draag ik versmaadheid 1); schande heeft (liever: heeft schande) mijn aangezicht bedekt (Psalm 44: 16).

Hoe klaar is het wederom uit deze verzen, gelijk als uit vs. 5, dat David in dit zijn lijden een voorbeeld was van den Messias in Zijn lijden. Bijna letterlijk zien wij het in den lijdenden Christus vervuld, hoe was Zijn aangezicht in Kajafas' zaal en in het rechthuis van Pilatus met de wreedste schande bedekt, hoe zijn de snoodste en grievendste smaadredenen op Hem gevallen, als Hij verteerd door Zijn heilig liefdesvuur Zich overgeeft voor 's Heren huis, voor Diens heerlijkheid en ere. Wie uit deze klachten den Messias niet herkent, op diens hart ligt nog, gelijk als op het verleden Jodendom, het deksel van Mozes, hij ziet, al heet hij ook een Christen, de heerlijkheid van Christus nog niet, de Christus, de Schrift is voor hem nog verborgen. Maar hij zal hem dan evenmin uit de volgende klachten herkennen.

Ik ben wegens dezen smaad, dien ik te dragen heb, mijnen broederen vreemd geworden, en onbekend aan mijner moeders kinderen, zodat zij zich schuw van mij terugtrekken (Psalm 38: Joh. 7: 5).

a) Want de ijver van Uw huis heeft mij verteerd, hij zet mij aan, ontgloeit mij als een verterend vuur (Psalm 119: 139), en de smaadheden dergenen, die U smaden, zijn op mij gevallen; alle vijandschap tegen God concentreert zich op mijn persoon, om mijnen ijver voor U.

Joh. 2: 17. Rom. 15: 3.

En ik heb, als ik dien toestand van Uw huis voor mijne ogen zag (Luk. 19: 41 vv.), geweend in het vasten mijner ziel, in mijn diep lijden weggezonken; maar het is mij geworden tot allerlei smaad; men spot daarmee in plaats dat men zich tot bekering laat dringen (Psalm 24 vv.).

Dikwijls gebeurt het, dat wie zich vurig in de bres stellen voor de ere Gods, de goddelozen te meer te voorschijn doen treden en verbitteren, dewijl zij strijdlustig, zonder bezadigdheid strijden. Doch David getuigt hier, dat hij zo bedaard in zijn ijver is geweest, dat het zelfs een hardheid van ijzer had moeten zacht maken. Evenwel door deze omstandigheden toont hij,

hoezeer hij door den moedwil van zijne vijanden is verdrukt, zodat hij zelfs niet vrij was, om te mompelen, en hem niets anders overbleef, dan met tranen en zuchten de zaak Gods te verdedigen.

En ik heb, in smart over de troosteloosheid van den algemenen toestand (2 Samuel 21: 22), enen zak tot mijn kleed aangedaan; maar ik ben hun tot een spreekwoord geworden, zij hebben nog te meer mij bespot.

Die in de poort zitten, de rechters, die geroepen zijn de ernstige zaken te behandelen (Genesis 19: 1), klappen van mij, verzinnen allerlei spotnamen (Job 30: 9), en ik ben een snarenspel dergenen a), die sterken drank 1) drinken 2), in de drinkgelagen zingt het woeste volk van den dweper, den schijnheilige, gelijk zij mij noemen, spotliederen.

Klaagt. 3: 14.

Vergel. Leviticus 10: 11

Wat David hier opsomt, zijn wel de uitersten der boosheden, welke hem troffen. Op dezelfde wijze klaagt ook Jeremia, en van daar, dat er uitleggers zijn, die menen, dat deze Psalm door laatstgenoemden Profeet is gedicht. Wel is David hier een type van den Christus Gods. Wie denkt hier niet aan Golgotha, hoe men de Heilige Gods daar heeft bespot, hoe men op Zijn klagelijke klacht spottend heeft uitgeroepen: Hij roept Elias! En tevens heeft hij hier het beeld getekend van de Kerk Gods, die zo dikwijls tot een aanfluiting der hel is geweest, en dat zal blijven tot den jongsten dag.

Maar mij aangaande tegenover al dien haat en hoon, mijn gebed is tot U, o HEERE! 1) (Psalm 109: 4). Er is een tijd des welbehagens 2) waarin Gij mij verhoort (Psalm 32: 6. Jes. 8. 2 Kor. 6: 2), o God! door de grootheid Uwer goedertierenheid, die Gij bewijst aan allen, die U kennen (Psalm 36: 11). Verhoor mij door de getrouwheid van de beloften Uws heils 3), die Gij beloofd hebt, wanneer wij tot U bidden.

Het is een bewijs van een zeldzame kracht, dat David zelfs door de harde behandeling niet zo verplet werd, dat hij den moed opgaf. Doch hij leert tegelijk, van welk middel hij zich bediend heeft tegen zulk ene zware ergernis. Want waar de goddelozen hun spotternijen als zo vele factoren gebruiken, om zijn geloof te vernietigen, daar zegt hij, dat hij het gebed heeft uitgestort, waarmee hij alle aanvallen zou afslaan. Niet twijfelachtig is het, of waar hij gedwongen werd bij de mensen te zwijgen, van de wereld derhalve afgesloten, hij zich tot God heeft gewend. Alzo zullen ook nu de gelovigen op dezelfde wijze, ofschoon zij bij de goddelozen niets vermogen, staande blijven als overwinnaars, indien zij zich aangorden en moed vatten, om tot God te bidden. Slotsom is, dat, waar David alles had beproefd, maar zijn moeite onbeloond zag, terwijl de mensen hem hadden verlaten, hij met God alleen had gehandeld.

Of, en beter: in den tijd des welbehagens. David noemt nu den tijd, den tijd des welbehagens. Van alle mensen is hij afgebracht. Alle hoop op den mens is ijdel. Al zijn

moeite is te vergeefsen geweest. Zijne verwachting is nu enkel en alleen op zijn God. Zijn geloof en hope hebben hem niet begeven. Daarom kan hij roepen en smeken. Hij gevoelt, ja hij weet, dat zijn God hem nabij is Daarom noemt hij dezen tijd, den tijd des welbehagens. Want hij weet het, dat het Verbond Gods vast staat en dat zijn God hem niet zal laten omkomen.

Ook hier heeft de Geest van Christus, die in de profeten en alzo in David (Hand. 2: 30) was, en die te voren betuigd heeft het lijden van Christus en de daaropvolgende heerlijkheid. (1 Petrus 1: 11), de uitspraak omtrent het voorbeeld (David) tot ene voorzegging van het tegenbeeld (Christus) versterkt. Hoewel onze Psalm als een Psalm van David ook over David's lijden handelt, is toch de kerk, het eigenlijke lichaam daarvan, de lijdende Messias. Behalve de in het Nieuwe Testament duidelijk op Christus toegepaste plaatsen uit deze afdeling (vs. 5 en 10. Joh. 15: 25, 2: 17. Rom. 15: 3) herinnert ook vs. 8 vv. duidelijk aan de plaats Jes. 53: 3 en vs. 13, aan den smaad dien Jezus van de krijgsknechten in het rechthuis van Pilatus (MATTHEUS. 27: 27 vv.) moest ondergaan, waarom de oudere uitleggers het opschrift: "van de lelies" of "van de rozen" daarvan willen verstaan hebben, dat de Psalm handelt over de witte lelies der heilige onschuld van Christus en van de rode rozen van Zijn kostbaar bloed.

15.

II. Vs. 15-22. De aan het slot der vorige afdeling aangehevene bede om hulp en redding, wordt tot in bijzonderheden voortgezet, in nauwe aansluiting aan de schildering van den nood, zo als die in die afdeling voorkomt (vs. 15-20). Vervolgens horen wij ene klacht over de hardheid en boosheid der vijanden (vs. 21 en 22), welke tot grondslag dient voor de verwensingen, die in de daarop volgende afdeling voorkomen.

Ruk mij uit het slijk 1), waarin ik wegzink (vs. 3), en laat mij niet geheel en al verzinken; laat mij gered worden van mijne haters, en uit de diepten der wateren, uit de ellende, waarin zij mij gestort hebben.

In deze tweede afdeling wordt hetzelfde gebed voortgezet; intussen klimt het gevaar hoe langer hoe meer, en dringender wordt dan ook het geroep om hulp.

Laat den watervloed, die nu tot aan de lippen is gekomen (vs. 3) mij niet overstromen, en laat de diepte van den afgrond mij niet verslinden, en laat den put des grafs, waarin ik geworpen hen, zijnen mond over mij niet toesluiten, zodat ik als levend begraven worde.

Verhoor mij, Heere! ten opzichte van deze bede; want Uwe goedertierenheid is goed, is vertroostend voor het hart, daar zij het zo wel met ons meent (Jer. 32: 41. Psalm 25: 8); zie mij aan in genade, en help mij naar de grootheid Uwer barmhartigheden 1).

David spreekt het hier uit, dat Gods Almacht en goedertierenheid tegelijk met Zijne getrouwheid en barmhartigheid voor hem, en dus ook voor geheel de Kerk, de vaste en onwrikbare grondslagen zijn, waarop het geloof rust, en waarop hij blijft pleiten. Het zijn niet

zijne eigene gerechtigheden, maar het zijn de barmhartigheid Gods, die hem vrijmoedigheid geven, om zijn hart voor zijn God uit te storten.

En verberg Uw aangezicht niet van Uwen knecht; want mij is bange 1) in dezen groten nood; haast U, verhoor mij (Psalm 31: 3).

Mij is bange. Uit dit enkele woord, uit die enkele uitdrukking, herkent gij den man naar Gods harte. Meermalen lezen wij het van hem: Mij is bange. Maar in ditzelfde ogenblik, waarin vrees zijn hart vervult, als hij ziet op zijne doodsvijanden slaat hij het oog vertrouwend en smekend op ten hemel en roept tot zijn God om redding en verhoring des gebeds.

Nader tot mijne ziel, die in zo groot gevaar is (vs. 2), bevrijd ze; verlos mij om mijner vijanden wil, dat zij zich niet beroemen mij machtig geworden te zijn. (Psalm 13: 5).

Gij weet mijne versmaadheid, en mijne schaamte, en mijne schande, hoe groot die is; wend Gij ze door Uwe barmhartigheid af; al mijne benauwers zijn voor U; Gij ziet hun boosheid en moet hen naar Uwe gerechtigheid richten.

De versmaadheid heeft mijn hart gebroken, en ik ben zeer zwak; ik ben door die schande naar lichaam en ziel beide ziek geworden (Psalm 6: 3); en ik heb gewacht naar medelijden, bij de mensen, maar er is geen, die zich aan mij laat gelegen liggen, en naar vertroosters, maar heb ze niet gevonden 1), die liefdevol deelnamen in mijn lot (Klaagt. 1: 2, 9).

Ook hier, gelijk in het volgende vers, is de typische betekenis zo duidelijk te herkennen. De ganse lijdensgeschiedenis van Christus op Gabbatha en Golgotha bewijst dit zo zonneklaar. Wat David hier klagende en zuchtende uitroept is volkomen vervuld in Hem, die door God tot zonde is gemaakt, op Wie de schuld van een verloren volk is gelegd. En het is volkomen waar: "ziende door het geloof op dien lijdenden Messias, die komen zou, heeft David om Zijnent wil smaadheid gedragen en is hij, gesterkt onder zijn lijden, door God verhoord en uitgeholpen." _

De versmaadheid heeft mijn hart gebroken, en ik ben zeer zwak; ik ben door die schande naar lichaam en ziel beide ziek geworden (Psalm 6: 3); en ik heb gewacht naar medelijden, bij de mensen, maar er is geen, die zich aan mij laat gelegen liggen, en naar vertroosters, maar heb ze niet gevonden 1), die liefdevol deelnamen in mijn lot (Klaagt. 1: 2, 9).

Ook hier, gelijk in het volgende vers, is de typische betekenis zo duidelijk te herkennen. De ganse lijdensgeschiedenis van Christus op Gabbatha en Golgotha bewijst dit zo zonneklaar. Wat David hier klagende en zuchtende uitroept is volkomen vervuld in Hem, die door God tot zonde is gemaakt, op Wie de schuld van een verloren volk is gelegd. En het is volkomen waar: "ziende door het geloof op dien lijdenden Messias, die komen zou, heeft David om Zijnent wil smaadheid gedragen en is hij, gesterkt onder zijn lijden, door God verhoord en uitgeholpen." _

Ja, integendeel Zij hebben mij gal tot mijne spijs gegeven, in plaats van mij te troosten en te verkwikken, en, om mijn hartenleed te vermeerderen; in mijnen dorst hebben zij mij edik te drinken gegeven, zelfs in de behoeften der natuur mij nog honende en het leven bitter makende. (Jer. 8: 14; 9: 14; 23: 15).

Twee voorvallen bij de kruisiging des Heren staan in betrekking tot ons vers. Vooreerst gaven zij Hem edik te drinken met gal vermengd (mirre in den wijn); toen Hij dat geproefd had wilde Hij niet drinken (MATTHEUS. 27: 34. Mark. 15: 23). Mattheus noemt naar zijne gewoonte den drank theologisch; steeds het oog op de profetieën des Ouden Testaments richtende, spreekt hij van gal en edik, opdat de vervulling van de plaats in den Psalm des te zichtbaarder worde. Markus daarentegen ziet naar Zijne gewoonte op den uitwendigen aard van den drank; volgens hem was het een (zure) wijn met mirre gemengd, de gewone drank
voor misdadigers. Hun aangeboden was deze (dronken makende) drank ene weldaad, aan de persoonlijke, lijdende gerechtigheid aangeboden, was zij ene zware en bittere krenking.

Vervolgens riep Jezus volgens Joh. 19: 28 (vgl. MATTHEUS. 27: 48), toen Hij wist, dat reeds alles volbracht was, opdat de Schrift geheel zou vervuld worden: "Mij dorst" en men gaf Hem edik te drinken. Om de vervulling van de plaats in den Psalm aan te wijzen, riep dienvolgens de stervende Heiland: "Mij dorst; " de daad komt dus als ene symbolische voor, waardoor het beeld van den Psalm belichaamd wordt.

23.

III. Vs. 23-34. Thans volgen de verwensingen der vijanden, door welke Gods rechtvaardig, met hun handelen nauwkeurig overeenstemmend gericht over hen ingeroepen wordt, voor zich zelven echter, den nu lijdende en door hevige smart verscheurde, hoopt de zanger spoedige hulp en verhoging, waarvoor hij Gode zijn lofoffer belooft, waarvan een zegen zal uitgaan tot geloofsversterking voor alle rechtvaardigen.

Moge dan Gods vergeldende rechtvaardigheid op in het oog vallende wijze aan hen geopenbaard worden a). Hun tafel, aan welke zij zwelgen en hun spotliederen zingen, terwijl ik ween en vast (vs. 11 en 13) worde, ter vergelding dat zij mij dien edik gaven, voor hun aangezicht tot een strik; nog te midden van hun weelde overvalle hun het verderf; en tot volle vergelding 1) tot een valstrik, zodat de smart hen overvalle als de smart ener zwangere vrouw (1 Thessalonicenzen. 5: 3).

Rom. 11: 9.

In het Hebr. Welischlomim. Dit betekent: en den zorgelozen. De Staten-Overzetters hebben de Septuaginta gevolgd, die vertaalt: antapodosin, dat is en tot vergelding. Maar dan moest er staan: Oeleschiloemim. Wel dezelfde letters, maar anders gevocaliseerd. De dichter spreekt hier van zorgelozen, van hen, die daar zeggen, vrede, vrede en geen gevaar. Heeft hij geklaagd, dat zij hem gal tot zijn spijze hebben gegeven, hier spreekt hij het uit, dat hun tafel hun tot een strik worde. Onder tafel hebben wij hier weelderigen overvloed te verstaan. De

Apostel Paulus in Rom. 11: 9-10 begrijpt onder dit beeld, de geestelijke en eeuwige goederen, die de Heere God Zijn volk had verleend.

Laat hun a) ogen, waarmee zij met vreugde mijne ellende zagen (Psalm 22: 18), duister worden, dat zij niet zien; en doe hun lenden, den zetel der natuurlijke kracht, waarmee zij mij mishandelen, gedurig (voor altijd) waggelen, dat ze niet meer ophouden te wankelen. (Nah. 2: 11).

Jes. 6: 9; 29: 10; 44: 18. Rom. 11: 10,

Stort over hen Uwe gramschap uit (Psalm 79: 6. Hos. 5: 10), gelijk zij over mij smaad en schande uitgegoten hebben (vs. 8 vv.), en de hittigheid Uws toorns grijpe hen aan met alle macht, om hen te verderven.

Hun paleis 1) zij, ter vergelding daarvoor, dat zij mij uit mijn huis verdreven hebben (2 Samuel 16: 10 vv.), verwoest; in hun tenten zij geen inwoner 2). (Job 18: 15 vgl. MATTHEUS. 23: 38. Hand. 1: 20).

Heeft David in de vorige verzen gesproken van de personen, hier spreekt hij den vloek uit over hun bezittingen.

Dit was wel het zwaarste op tijdelijk gebied, wat een Oosterling kon treffen. Zoals wij reeds vroeger hebben aangemerkt, bestond de rijkdom niet alleen in vele bezittingen, maar ook in vele kinderen en dienstbaren. Welnu hier komt de vloek, dat de tenten zullen uitgestorven zijn.

Want zij vervolgen, die Gij geslagen hebt; in plaats van zich te ontfermen en te bedenken, hoe spoedig Uwe kastijdingen hen zelven kunnen treffen (Job 19: 21 vv. Jes. 53: 4. Zach. 13:
Joh. 19: 3 vv. Luk. 23: 21), en maken een praat van de smart Uwer verwonden, met vreugde vertellen zij van het lijden, dat Gij anderen liet dragen. (Jes. 66: 16. Jer. 25: 33).

Laat het hun gaan naar de wet der zedelijke wereldorde, dat dit de vloek des bozen is, dat het kwade steeds voortgaande kwaad moet baren (Rom. 1: 24 vv.); doe misdaad tot hun misdaad, stapel bij hen zonde op zonde, en laat hen niet komen tot Uwe gerechtigheid, laat hen nimmer door U van schuld en straf worden vrijgesproken; onttrek Uwe genade geheel, en geef hen over aan de onbekeerlijkheid van hun hart.

Laat hen uitgedelgd worden uit het boek des levens 1), waarin de namen staan dergenen, die bij het leven moeten behouden worden (Dan. 12: 1), en met de rechtvaardigen, tot wier getal zij ook niet behoren (Habakuk. 2: 4), niet aangeschreven worden.

"Of der levenden" in den zin: "laat ze gedood worden."

Slechts met vrezen en beven mag men zulke uitspraken der Heilige Schrift, als wij hier vinden, nader treden: in een goddelozen mond kunnen zij zeer goddeloos worden.

Wordt eerst een Petrus, Paulus, Jacob, David, Elisa, zo zult gij ook in den naam van God mogen vloeken.

Er is verstand nodig, om te onderscheiden wie verworpen en wie nog te redden zijn; reinheid, dat men niet zijn eigen ik zoeke; gematigdheid, die het gemoed tot stil verdragen geneigd maakt.

Zij, over wie David deze oordelen profiteert, zijn mensen, die tot de uiterste boosheid gekomen zijn, die naar het rechtvaardig oordeel Gods aan de zonde worden overgegeven, en onherstelbaar verloren zijn.

Het zijn verschrikkelijke, ontzettende oordelen, die David hier zijne vijanden aankondigt, van hen profeteert, ja, zelfs bidt, dat God ze over hen brengen. En toch, het moet ons onder de lezing reeds duidelijk zijn geworden, er spreekt uit zijne woorden geen onheilige toorngeest, maar de Heilige Geest van Christus, door Wie de profeten gesproken hebben. David is hier profeet en voorbeeld van Christus, en die vijanden haten en vervolgen. honen en smaden hem niet als David, maar als den Gezalfde Gods, als den gunsteling van Jehova, als den ijveraar voor het huis Gods. En die oordelen, welke hij over hen uitspreekt, zijn ze iets anders en iets meer dan de gerichten en straffen, die Gods gerechtigheid over zulke zondaren eist? Of kan God zulk een afval en vijandschap ongestraft laten?.

Doch ik, in tegenoverstelling van mijne vijanden, die nu nog verheven zijn, ben ellendig en in smart. Doch gelijk zij verheven zijn, om ras op ‘t diepst vernederd te worden, zo lig ik neer, om ter rechter tijd verhoogd te worden en ik mag de nadering van dien tijd wensen met de bede: Uw heil, o God! zette mij in een hoog vertrek, ontrukke mij aan het tegenwoordige lijden en plaatse mij op het toppunt van zegen en van welvaart.

Ik zal, wanneer de tijd dier verlossing daar is, Gods naam prijzen met gezang, en Hem met dankzegging groot maken 1).

Wij melken het hier wel, dat David hier hetzelfde met andere woorden uitspreekt als wat hij in Psalm 4 zegt. Wel is zijn toestaan een voor de wereld alles behalve benijdbare toestand, maar toch is zijn hope blijvend gevestigd op Zijn Verbonds-God. Hij houdt zich aan Zijn God vast en is er vast van overtuigd, dat hij diens Naam nog eenmaal zij loven en prijzen.

En het geestelijk offer van dankbaren lof, die uit het diepst des harten voortkomt, zal den HEERE aangenamer zijn dan een os, of een gehoornde var; die de klauwen verdeelt 1), dan een offerdier, dat mannelijk en volledig opgewassen is en tot de reine dieren behoort, dat een offer geheel volgens de wet is (Leviticus 1: 3; 11: 3. Genesis 15: 9. vgl. Psalm 40: 7; 50: 23; 18 50.23 51.16).

Beter: ‘t Zal den Heere aangenamer zijn dan varren, die hoornen en klauwen hebben. Hiermede verklaart hij, dat hij weet, welk offer de Heere aangenaam is, nl. de offers van zijn hart en lippen, waardoor hij het uitspreekt, dat hij alleen Zijn uitredding en verheffing aan den Heere God heeft te danken.

De zachtmoedigen (de ellendigen, de bedrukten), allen, die met mij in gemeenschap van geloof en van lijden verbonden zijn, dit gezien, hebbende, dat ik U mijn dankoffer breng, zullen zich met mij verblijden, en gij, die God zoekt! ulieder hart zal leven 1). Gelijk zij met mij gebeden hebben, zullen zij zich ook met mij verheugen (Psalm 22: 27).

David spreekt hier zijn begeerte uit, dat zijne uitredding en verlossing, aan dezen, die in eenzelfde nood verkeren tot bemoediging en verlevendiging van hun hope zal zijn. Zo toont hij ook hier een patriarch der Kerk te zijn, die voor alle gelovigen, in zijn levens- en lijdensgeschiedenis, maar ook in de geschiedenis van zijne uitredding een doorluchtig voorbeeld is geweest.

Want deze is de troostvolle ervaring, die alsdan in mijn voorbeeld op nieuw bevestigd wordt, de HEERE hoort de nooddruftigen, wanneer zij tot Hem roepen, en Hij veracht Zijne gevangenen niet, Hij neemt integendeel allen aan, om ze te verlossen, die in duisternis zitten en gevangen liggen in ellende. (Psalm 107: 10).

Heerlijk woord: Zijne gevangenen! Zij liggen in de gevangenis van smart, door het hun opgelegde kruis hun veroorzaakt, maar ook in Zijn hart; zij lijden volgens Zijnen wil, dus om Zijnentwil, maar onder Zijne ogen en slechts zo lang, als hij het wil; Hij voert de gevangenen uit ter rechter tijd in enkel welvaart, en heil, zegen en voorspoed en dan zijn het Zijne verlosten, Zijne gezegenden, Zijne kinderen en erfgenamen.

35.

IV. Vs. 35-37. Wat David aan ‘t slot der vorige afdeling van de ellendigen en armen en van de gevangenen des Heren zegt, neemt de Gemeente van Israël ter harte, in den tijd, dat zij zich in zulk een toestand bevindt en God heeft leren zoeken. -Het gebed van haren koning wordt haar gebed gedurende de Babylonische ballingschap; zij breidt het echter hier door ene liturgische toevoeging uit (Vergelijk Psalm 14: 7; 25: 22; 31: 23), die hare hoop voor de toekomst uitspreekt.

Dat Hem, den Heere, prijzen de hemel en de aarde, de zeeën, en al wat daarin wemelt (Psalm 148: 1 vv.).

Want God zal Zion verlossen, en de steden van Juda bouwen; en aldaar zullen zij wonen, en haar erfelijk bezitten.

En het zaad Zijner knechten (Psalm 102: 29) zal haar, de weder opgebouwde steden van Juda beërven; en de liefhebbers Zijns naams zullen daarin wonen (Jes. 66: 9).

Onbegrijpelijk is het slot van dezen Psalm ook in David’s mond niet; dat Israël’s hoogste heerlijkheid door het gericht van ballingschap zou doorbreken, voorzegt reeds de Thora (de Wet in de 5 Boeken van Mozes), en ook David zelf las in Gods hart als profeet lijden en vreugde der toekomst. Maar ook de opvatting, dat de voor ons liggende afdeling ene liturgische bijvoeging der gemeente uit de ballingschap is, is aan te nemen: de gemeente der

ballingschap kon dezen Psalm des te eerder tot de hare maken, daar David's typisch lijden zich herhaalde in haar, voor zover zij in 't midden der heidenwereld Jehova beleed.

De dichter is hier profeet, profeteert van de verlossing van het aardse, maar ook van het geestelijk Zion. Hij voorspelt hier de heerlijke en zalige toekomst van dat geestelijk Zion, dat eenmaal zonder vlek en rimpel, den Hemel der heerlijkheid, den hemelsen tempelburcht zal bewonen.

PSALM 70.

DAVID'S BEDE OM HULP TEGEN DE VIJANDEN.

Een Psalm van David, voor den opperzangmeester (Psalm 3: 1; 4: 1), om te doen gedenken (Psalm 38: 1).

Was de vorige Psalm op het nauwst verwant met Psalm 40, zo wijst inzonderheid Psalm 69: "Doch ik ben ellendig en in smart. Uw heil, o God! zette mij in een hoog vertrek," op Psalm 40: 18; "Ik ben wel ellendig en nooddruftig, maar de Heere denkt aan mij." Thans volgt uit Psalm 40 de afdeling vs. 14-18 als een eigene zelfstandige Psalm met slechts weinige veranderingen 1) en voor het bij 2 Samuel 17: 22 genoemde doel. 2).

Daaruit ziet men, dat het ook gepast is, om volgens een goed voorschrift met dezelfde woorden meermalen te bidden, wanneer slechts onze inwendige toestand daarin juist is uitgedrukt en men zijn verlangen met die woorden steeds op nieuw kan verenigen.

Waarschijnlijk werd deze Psalm in de Babylonische ballingschap veel gebeden.

2.

Vs. 2-5. Dringende bede om Gods spoedige hulp, den vijanden tot beschaming en den vromen tot vreugde.

Haast U, o God! om mij te verlossen; o HEERE, tot mijne hulp (zie Psalm 40: 18).

Dit vers met bijvoeging van het: "Ere zij den Vader en den Zoon enz.", is in den godsdienst der Christelijke kerk overgegaan en draagt den naam van Deus in adjutorium.

a) Laat hen beschaamd en schaamrood worden, die mijne ziel zoeken, die mij om 't leven zoeken te brengen; laat hen achterwaarts gedreven en te schande worden, met smaad overdekt worden, die lust hebben aan mijn kwaad.

Psalm 35: 4,26; 71: 13.

Laat hen terugkeren tot loon hunner beschaming 1); laat hen met schaamte op hun voetstappen terugkeren, die daar zeggen: Ha ha!

Hebr.: "Laat hen terugkeren op den voetstap hunner schande", dat is "laat hen wederom te schande worden."

Laat in U vrolijk en verblijd zijn allen, die U zoeken; laat de liefhebbers Uws heils geduriglijk zeggen: God zij groot gemaakt!

6.

II. Vs. 6. De tegenwoordige nood wordt te kennen gegeven en de bede om hulp spoedig herhaald.

Doch ik ben ellendig en nooddruftig 1); o God! haast U tot mij 2); Gij zijt mijne hulp en mijn bevrijder; HEERE! vertoef niet.

De dichter spreekt het hier uit, wie hij in zich zelven is. Ieder kind van God is in zich zelven ellendig en nooddruftig, maar in zijn God rijk en verrijkt. Indien hij maar dit steeds blijft erkennen, en gedurig tot zijn God gaat, om door Hem de ledige vaten des geloofs te laten vullen.

Het in Psalm 40: 8 uitgesproken vertrouwen: "de Heere denkt aan mij," is hier in ene bede veranderd.

Diegenen, welke Psalm 40 voor een bepaald Messiaanse verklaren, zien den voor ons liggende voor een gebed aan van de gelovigen, die hunnen voorganger Christus in lijden en vreugde moeten gelijkvormig worden en Hem daarom hier Zijn gebed naspreken.

6.

II. Vs. 6. De tegenwoordige nood wordt te kennen gegeven en de bede om hulp spoedig herhaald.

Doch ik ben ellendig en nooddruftig 1); o God! haast U tot mij 2); Gij zijt mijne hulp en mijn bevrijder; HEERE! vertoef niet.

De dichter spreekt het hier uit, wie hij in zich zelven is. Ieder kind van God is in zich zelven ellendig en nooddruftig, maar in zijn God rijk en verrijkt. Indien hij maar dit steeds blijft erkennen, en gedurig tot zijn God gaat, om door Hem de ledige vaten des geloofs te laten vullen.

Het in Psalm 40: 8 uitgesproken vertrouwen: "de Heere denkt aan mij," is hier in ene bede veranderd.

Diegenen, welke Psalm 40 voor een bepaald Messiaanse verklaren, zien den voor ons liggende voor een gebed aan van de gelovigen, die hunnen voorganger Christus in lijden en vreugde moeten gelijkvormig worden en Hem daarom hier Zijn gebed naspreken.

PSALM 71. GEBED OM

REDDING.

De Psalm behoort tot de 34 Psalmen (Psalm 1, 2, 10, 33, 43, 71, 91, 93-97, 99, 104-107, 111-119, 135-137, 146-156) die de Talmud "verweesde Psalmen" noemt, omdat zij geen opschrift aan het hoofd dragen. De Septuaginta, die door de Vulgata gevolgd wordt, heeft dat gemis zoeken te vergoeden door er boven te plaatsen: "Van David, een Psalm van de zonen van Jonadab (Jer. 35: 6) en de eerste gevangenen (2 Koningen 24: 14 vv.). De eerste opgaaf, dat de Psalm van David afkomstig is, is slechts in zo verre juist, als hij als het ware ene Anthologie (bloemlezing) uit enkel Davidische Psalmen schijnt te zijn, welker leringen op zeer gepaste wijze voor eigen behoefte gewijzigd en door slechts kleine veranderingen tot een eigen Psalm verenigd zijn. De tweede opgaaf wijst den Psalm aan als een lievelingslied der Rechabieten van dat geslacht dat volgens den wil van zijnen stamvader zich zó getrouw aan de eenvoudige nomaden-zeden vasthield dat de profeet Jeremia in Hoofdstuk 35 zijner profetieën hen zijnen tijdgenoten als een beschamend voorbeeld van zelfverloochenende gehoorzaamheid aan de vaderlijke wet voor ogen stelt; tevens wordt het voorgesteld als een lievelingslied der eerste ballingen. Deze opgang berust misschien op ene zeer oude juiste overlevering. Wanneer men ziet op de door den gehelen Psalm heersende, zachte elegische stemming en ook den persoonlijken toestand van den vervaardiger in aanmerking neemt, die op een leven, rijk in ervaring en vol zware vervolgingen, maar ook op zeer wonderbare leidingen terugziet, en reeds op hogeren leeftijd is, dan ligt het voor de hand te menen, dat de vervaardiger de profeet Jeremia is; dat deze het lied uit zijn hart gezongen heeft en het aan dat gezantschap van Zedekia, waarvan 2 Koningen 24: 20 sprake was, nevens het vermanende schrijven in Jer. 29: 4 vv. aan de gevangenen in Babel medegegeven heeft tot troost en tot onderwijzing.

Nam de vorige Psalm dat gedeelte van Psalm 40 weer op, dat met het roepen om Gods spoedige hulp begint en eindigt, zo sluit zich deze Psalm aan, doordat hij het: "Heere haast U tot mijne hulp" (vs. 12) in zijn midden neemt, tot ene veel betekenende vingerwijzing voor degenen, tot wier troost en onderwijzing het lied moet dienen, dat zij zich mogen troosten met de spoedige hulp van God, maar zich niet moeten laten verleiden om die langs valse wegen te zoeken. Eveneens heeft de bede in het "Onze Vader" om dagelijks brood, met veel betekenend heenwezen naar het woord in MATTHEUS. 6: 33, vóór en achter zich die drie beden, die betrekking hebben op het rijk van God en zijne gerechtigheid, om alzo te bewaren voor het misbruik der vleselijke gezindheid.

Vs. 1-6. Van den Heere, en wel van Hem alleen verwacht de zanger zijne hulp en de verlossing: Uit de hand zijner vijanden en verdrukkers. Zeker zal Hij hem ook ter rechter tijd redden en heil verschaffen, want hij is van zijne jeugd af, ja van moeders lijf af, zijne hulp geweest en heeft hem door ontelbare bewijzen van genade een loflied op zijne lippen gelegd, dat nooit kan eindigen. Even als aan vs. 1-3 de plaats Psalm 31: 2-4 ten grondslag ligt, zo aan vs. 4-6 de plaats Psalm 22: 10-11. Het laatste is op ene zeer vrije wijze wedergegeven en door een woord van inleiding en een slotwoord in vs. 4 en 6c omgeven.

Op U, o HEERE! a) betrouw ik, in U hen ik geborgen, laat mij niet beschaamd worden in eeuwigheid.

Ps 22: 6; 25: 2-3; 31: 2-3. Jes. 49: 23.

Red mij door Uwe gerechtigheid, en bevrijd mij; neig Uw oor tot mij, en verlos mij, schenk mij uw heil.

Wees mij tot enen rotssteen, die mij ene veilige schuilplaats aanbiedt, om daarin te wonen, om geduriglijk daarin te gaan, om mij daarin voor altijd op te nemen als ik ene toevlucht nodig heb; Gij hebt bevel gegeven (mij toegezegd), om mij te verlossen, want Gij Zijt mijne steenrots en mijn burg.

Deze verzen zijn uit Psalm 31 genomen met slechts weinige veranderingen. Zo is in vs. 2 het "haastelijk" uitgelaten in vs. 3 staat (Psalm 90: 1), = rotssteen in plaats van zwem en Psalm 3 =" steenrots," een rots der toevlucht.

Mijn God! bevrijd mij van de hand des goddelozen. van de hand (de vuist Psalm 18: 1 18.1) desgenen, die verkeerdelijk handelt, en des opgeblazenen, des geweldenaars.

Bevrijd Gij de ziel, van het ongeloof, dat als een oude tiran het geloof zoekt te vernietigen. Staat de Geest niet altijd op de wacht, zo verzamelt deze vijand spoedig alle menigten van ijdele gedachten om de ziel te belegeren.

Want Gij zijt mijne verwachting, het voorwerp van mijn hopen, Heere, HEERE, mijn vertrouwen 1), de grond van mijn vertrouwen, van mijne jeugd aan.

Niet maar zonder meer brengt hij hier te berde, dat hij op God vertrouwt, maar de ervaring verbindt hij er tegelijk mede, en bekent dat hem reeds van der jeugd aan de bewijzen der genade zijn geschonken, waaruit hij had kunnen leren, dat hij niet anders, dan op God was geworpen. Doch ofschoon hij naar zijn gevoelen alzo, om zo te spreken, de werkelijke oorzaak van zijn geloof aanwijst, zo is toch daaruit ook op te maken, hoe werkzaam zijne herinnering is geweest, om hope te koesteren op de weldaden Gods. Met dit vers hangt ook het volgende nauw samen. Hij verkondigt toch niet slechts te weten, welke weldaden hij van jongs af heeft genoten, maar ook die, welke, voordat hem het aan zijn werd gegeven, hij had ervaren.

Op U heb ik gesteund van den buik aan, van of, uit mijner moeders ingewand aan zijt Gij mijn Uithelper 1), Gij waart het, die mij toen hebt ontbonden; mijn lof is geduriglijk van U. Gij zijt het, wie ik mijn aanzijn te danken heb en de bewaring tot op dit uur, en die daarom altijd en onafgebroken recht hebt op mijnen dank.

Het werkwoord, waarvan dit woord is afgeleid, betekent letterlijk, het los maken van de vrucht uit den moederschoot. De dichter wil hier dus zeggen, dat hij zijn gehele zijn aan den Heere heeft te danken. Hoe deze er voor gezorgd heeft niet alleen, dat hij van zijn jeugd aan

werd geleid, maar ook er voor gezorgd heeft, dat hij levend ter wereld kwam. Alles, wat hij is en geworden is brengt hij terug tot de Almachtige Trouw en Goedertierenheid Gods.

7.

II. Vs. 7-12. De zanger weet, dat hij in zijn leven uit ontelbare en onnoembare gevaren gered is door God, daarom is zijn mond vol van den lof der Goddelijke heerlijkheid dat geeft hem echter ook vertrouwen om te bidden, dat God hem in zijne verdere noden getrouw zal bijstaan, nu hij rede op hogeren ouderdom is en David's gebed om spoedige verlossing ook aan hem zal vervuld worden.

Ik ben van wege de grote ellenden, die mij reeds in mijn leven getroffen hebben, velen als een wonder geweest, daar mijne redding hun onmogelijk scheen; doch Gij zijt mijne sterke Toevlucht 1); Gij hebt mij het onmogelijke toch mogelijk weten te maken (Ezechiël. 24: 24,27).

Dit was des dichters vertrouwen niet alleen, maar dit was de oorzaak van zijn staan blijven. Ja, hij was wel een wonder geweest, van wege zijn staan blijven te midden van den tijd van afval, maar dit kwam, omdat zijn God zich immer had getoond, de God des Verbonds en der Sterkte te zijn, die hem, Zijn knecht niet verliet, al was hij van de mensen afgesloten en veracht.

Vergel. 2 Koningen 22: 7. Slot.

Laat tot dank daarvoor mijnen mond vervuld worden met Uwen lof, den gansen dag met Uwe heerlijkheid (Psalm 51: 17).

Verwerp, zo bid ik met David (Psalm 51: 13),mij niet van Uw aangezicht, Gij die mij in de eerste helft mijns levens zo getrouw bewaakt hebt, trek Uwe hand niet terug in den tijd des ouderdoms; verlaat mij niet, terwijl mijne kracht vergaat 1), terwijl de ouderdom met hare verzwakking daar is.

Is het onwaar, zijn het boze lasteringen zijner vijanden, dat God hem om zijn wandaden verlaten heeft. Voor God weet David zich schuldiger, dan zijn vijanden hem verklaren. Ook dit behoort tot den ouderdom, maar tot den ouderdom der ware godvruchtigen, dat zij het schuldige hunner zonde dieper en zwaarder gevoelen. De geheugenis der zonden gaat bij den ouderdom niet verloren, ook als hij weet, dat de Heere ze vergeven heeft, en in eeuwigheid niet meer gedenken wil. En waar die geheugenis mocht verzwakt zijn, dan wordt zij weer gewekt, vooral wanneer de Heere ons de gevolgen van de zonde der jeugd of rijper, of gevorderden leeftijd gevoelig ondervinden doet.

Want mijne vijanden spreken van mij, en die op mijne ziel loeren, beraadslagen te zamen,

Zeggende (Psalm 3: 3; 41: 6): God heeft hem verlaten, jaagt na, en grijpt hem, want er is geen verlosser, want hij is niet te redden (Psalm 22: 12).

O God! wees niet verre van mij; mijn God! haast U tot mijne hulp (Psalm 22: 20; 35: 22; 22 vv.; 40: 14

De oudere Protestantse Theologen houden op grond van Jes. 46: 3 vv. dezen Psalm voor een gebed der oude Kerk; daarom schrijft J. Arnd: "Toen de kerk Gods nog in hare jeugd was en bloeide, toen was er rechtschapen ijver, geloof, belijdenis, liefde, standvastigheid, zodat vele duizenden martelaren hun leven en bloed hebben overgegeven om des Evangelies wil, en al hun have en hun goed aangewend tot voortplanting daarvan. Nu is de zwakke ouderdom van de Kerk gekomen, dat er bijna geen geloof, geen krachtig gebed, gene volharding, gene trouw meer is; zozeer is zij verzwakt, dat men daarover klagelijk moet zuchten en jammeren."

13.

III. Vs. 13-18. Terwijl de zanger zij dan vijanden, die door hun boosheid Gods machtigen arm uittarten; even als David, smaad en ondergang toewenst, stelt hij zich zelven een geduldig en voortdurend wachten ten plicht, bij bestendig prijzen des Heren. "Wat de jeugd omtrent het aardse goed prijst, omdat zij het ontoereikende daarvan nog niet kent, ligt verre achter hem, en wat de mannelijke leeftijd in trots bewustzijn van eigen kracht omtrent des mensen vermogen roemt, is ook voor zijne ogen tot schande geworden. Slechts ene vaak is voor zijnen ouderdom prijzenswaardig gebleven: des Heren gerechtigheid en goedheid.

Laat hen beschaamd worden, laat hen verteerd worden, die mijne ziel tegen zijn, die mij vijandelijk gezind zijn, mij bestrijden; laat hen met smaad en schande overdekt worden, die mijn kwaad zoeken (Psalm 35: 4,26; 40: 15; 70: 3; 109: 29

Doch ik zal, getroost en onbevreesd (Psalm 31: 25) geduriglijk hopen op Uwe komst, o Heere! en zal, wanneer mijnen vijanden de rechtvaardige vergelding overkomt (vs. 13), al Uwen lof, dien ik tot hiertoe bezong, nog groter maken.

Mijn mond zal Uwe gerechtigheid 1) vertellen, den gansen dag Uw heil, beide, Uwe gerechtigheid en Uw heil in de menigvuldige betoningen en openbaringen; hoewel ik de getallen niet weet; hoewel ik ze onmogelijk zou kunnen optellen (Psalm 139: 17 vv.).

Onder gerechtigheid hebben wij ook hier inzonderheid de getrouwheid Gods te verstaan, waardoor de man Gods is behoed en bewaard. Daardoor is hij uitermate beweldadigd. En die weldaden zijn zo velen, dat hij het getal er van niet weet. Hij kan beginnen, maar komt niet aan het einde. David verzinkt hier als het ware onder het besef en het gevoel van de ontelbare goedertierenheden Gods.

Ik zal heengaan in het blij en juichend geloof aan de mogendheden des Heren HEREN; ik zal Uwe gerechtigheid vermelden, Uwe alleen, want bij mij, noch bij enig mens is gerechtigheid.

O God Gij hebt mij Uwe wegen (Jer. 1: 4 vv.) geleerd van mijne jeugd aan, en tot nog toe, nu ik reeds 50 levensjaren tel (2 Koningen 22: 7), verkondig ik Uwe wonderen, waarmee Gij mij leidt (Psalm 9: 2; 77: 12).

Daarom ook, terwijl de ouderdom en grijsheid daar is, voor de deur staat, verlaat mij niet, o God! totdat ik dezen geslachte verkondige Uwen arm, waarmee Gij zo krachtig in de lotgevallen op aarde ingrijpt, allen nakomelingen (Psalm 22: 31 vv.) Uwe macht, waarmee Gij Uwe raadsbesluiten ten uitvoer brengt, zonder dat iemand U terughouden kan.

19.

IV. Vs. 19-24. De gedachte aan de verkondiging van Gods gerechtigheid, van welke bij zo even gesproken heeft, sleept den zanger zozeer weg, dat hij reeds nu in dien toon spreekt, en daar voor zijn geloof de redding reeds achter hem ligt, wordt de bede, die zonder klacht was, wordt het zachte lied een luid lofgezang.

Ook is Uwe gerechtigheid, o God! tot in de hoogte, zij reikt in de hemelen (Psalm 36: 6;
11); Gij, die grote dingen gedaan hebt, o God! wie is U gelijk? 1) (Exodus 15: 11. Deuteronomium 3: 24. 2 Samuel 7: 22. Psalm 35: 10; 89: 9. Jer. 10: 6).

Hierop heeft deze uitroeping betrekking, dat wij leren door het geloof te overwinnen en voor alle hindernissen de macht Gods plaatsen, zoals deze verdient. Want ofschoon wij allen bekennen met woorden, dat niemand Gode gelijk is, nauwelijks is één op de honderd er zo ernstig van overtuigd, dat Hij alleen in staat is, om ons te bewaren.

Gij, die mij vele benauwdheden en kwaden hebt doen zien, zult mij weer levend maken, en zult mij weer ophalen uit de afgronden der aarde (Psalm 60: 5; 85: 7. Deuteronomium 31: 17).

Had hij steeds in gelijke mate het geluk genoten, hij zou zich hebben kunnen verblijden, maar nooit zou hij het hebben ondervonden, wat het zegt door Gods ondoorgrondelijke macht aan het verderf te worden ontrukt, omdat wij tot den dood toe moeten vernederd worden, opdat God zich openbare als onzen Verlosser. Want dewijl wij zonder zelfbewustzijn in de wereld komen, herinnert ons de aanvang onzes levens niet duidelijk genoeg aan zijnen oorsprong; maar wanneer God ons te hulp komt in enen toestand van radeloosheid, dan is deze opstanding uit den dood ons een heldere spiegel Zijner genade.

Gij zult, wanneer Gij Uw volk zult verheffen, mijne grootheid vermeerderen, en mij rondom vertroosten.

Evenals Jeremia door zijne landslieden was vervolgd, even zozeer werd hij na zijnen dood door hen vereerd. Het is zeer natuurlijk, dat zijne profetieën, die op de ballingschap betrekking hadden, in hoge mate voorwerp van verering en studie werden voor de in die ballingschap levende Joden (Dan. 9: 2. 2 Kronieken 36: 21 vv. Ezra 1: 1 1.1). De verwoesting der heilige stad en de wegvoering toch waren de schitterendste rechtvaardiging van den

profeet, die gedurende zijn leven zozeer gehoond en vervolgd was. Gelijk het nu in dergelijke gevallen niet zelden is, zo had er in de waardering van den profeet ene gehele ideale gedaante, hij kwam ten laatste voor als de grootste der profeten, zodat men hem eindelijk den profeet noemde (Deuteronomium 18: 15) en zijne wederkomst aan het einde der dagen geloofde (MATTHEUS. 16: 14. Joh. 1: 21; 6: 14).

Gij zult, wanneer Gij Uw volk zult verheffen, mijne grootheid vermeerderen, en mij rondom vertroosten.

Evenals Jeremia door zijne landslieden was vervolgd, even zozeer werd hij na zijnen dood door hen vereerd. Het is zeer natuurlijk, dat zijne profetieën, die op de ballingschap betrekking hadden, in hoge mate voorwerp van verering en studie werden voor de in die ballingschap levende Joden (Dan. 9: 2. 2 Kronieken 36: 21 vv. Ezra 1: 1 1.1). De verwoesting der heilige stad en de wegvoering toch waren de schitterendste rechtvaardiging van den profeet, die gedurende zijn leven zozeer gehoond en vervolgd was. Gelijk het nu in dergelijke gevallen niet zelden is, zo had er in de waardering van den profeet ene gehele ideale gedaante, hij kwam ten laatste voor als de grootste der profeten, zodat men hem eindelijk den profeet noemde (Deuteronomium 18: 15) en zijne wederkomst aan het einde der dagen geloofde (MATTHEUS. 16: 14. Joh. 1: 21; 6: 14).

Ook zal ik U, wegens deze persoonlijke redding mijner eer, zowel als wegens de herstelling van Uw volk, loven met het instrument der luit, op de Nabla, Uwe trouw, mijn God! in het vervullen Uwer beloften; ik zal U psalmzingen met de harp, op de citer, o Heilige Israël's. (Psalm 78: 41; 89: 19. Jer. 1: 4).

Mijne lippen zullen juichen, wanneer ik U zal psalmzingen, en mijne ziel, die Gij verlost hebt (Psalm 34: 23; 103: 2).

Ook zal mijns tong Uwe gerechtigheid, uwe trouw den gansen dag uitspreken; want deze is de betoning dier gerechtigheid, die mij zo zeker is, alsof zij reeds aanwezig ware; want zij zijn beschaamd, want zij zijn schaamrood geworden, die mijn kwaad zoeken (vs. 13).

De Psalmist betuigt, dat de rechtvaardigheid van Christus en de grote verlossing daardoor verkregen, het geliefkoosde, het voornaamste, het enige onderwerp van zijn gesprek zou zijn; niet op enen Sabbath alleen, maar op iedere dag der week, van het jaar, van zijn leven; niet alleen op de vastgestelde tijden van plechtige godsdienst, maar bij elk gewoon geval, in elke samenkomst ten allen tijde. Waarom wil hij alzo, waarom altijd bij dit onderwerp toeven? Omdat hij daarvan de getallen niet kent. Het is onmogelijk de volheid dier zegeningen te weten of uit te putten. De rechtvaardigheid is onuitsprekelijk, de verlossing eeuwig. Om den duur uit te drukken, ontbreken getallen, om de heerlijkheid te beschrijven is er aan woorden gebrek.

De dichter eindigt met een overwinningslied, met een lied, waaruit zijn vast geloof en zijne onwrikbare hope spreekt. Hij is er zeker van, dat zijne vijanden zullen beschaamd worden, dat

hij als een wonder Gods uit alle zwarigheden zal worden gered, dat de Heere God zich aan Hem, in de volheid Zijner ontferming, zal openbaren.

Zijn gehele leven, van zijn eerste aan zijn, ja, zelfs voor dien tijd, tot op zijn jongsten snik zou hij zijn een voorwerp van de oneindige liefde Gods en van Zijne trouw. Op genade, en genade alleen heeft hij leren leven, en op genade zal bij blijven leven, totdat hij zijn jongste snik zal geven.

PSALM 72.

VOORSPELLING VAN CHRISTUS EN VAN ZIJN RIJK.

Voor Salomo (1 Kronieken 25: 31), liever: van Salomo, door hem spoedig na het begin zijner regering tot een kerkelijk gebed voor de Israëlitische gemeente vervaardigd (1 Koningen 4: 32 Aanm).

Het is Salomo, voor wie de voorbeden en zegenwensen van dezen Psalm zijn; in zoverre deze daarop doelen, dat in hem de beloften aan David's zaad gegeven tot werkelijkheid mogen worden, is de Psalm, hoewel in de eerste plaats tot Salomo gericht, toch Messiaans, want die beloften konden zich in Salomo slechts als in een voorbeeld vervullen; de volkomen verwezenlijking daarentegen is eerst in den voorzegden David's-Zoon te vinden.

Vs. 1-17. In dezen Psalm wordt de wens en de verwachting der gemeente omtrent den beloofden Vredevorst uitgesproken. Deze heeft ene heerschappij, die rechtvaardig en oneindig is; Hij ontfermt Zich in 't bijzonder over de armen en ellendigen; alle koningen en volken der aarde moeten Hem eren; in Hem wordt het profetisch woord omtrent het zaad van Abraham vervuld.

O God, die recht en gerechtigheid in Jakob doet (Psalm 99: 4); geef den koning Uwe rechten, dat hij Uw volk richte als Gij (Psalm 75: 3; 96: 10), en zijne uitspraken, doordat Uw Geest op hem rust, zijn, als waren zij de Uwe, en geef Uwe gerechtigheid, waarmee Gij den scepter tot welzijn Uwer gemeente voert, den zoon des konings 1), die op den stoel van zijnen vader David zit (1 Koningen 2: 12. Luk. 1: 32).

Wij hebben hier dezelfde bede, in anderen vorm, die Salomo ook te Gibeon heeft opgezonden, waar hij smeekt: Geef dan Uw knecht een verstandig hart, om Uw volk te richten, verstandelijk onderscheidende tussen goed en kwaad; want wie zou dit zware volk kunnen richten. (1 Koningen 3: 9)? De "rechten en gerechtigheid" hier bedoeld, zijn de uitspraken des Heren in Zijne Wet neergelegd. Het is de koning echter niet genoeg, dat deze in het Wetboek des Heren staan; hij heeft behoefte er aan en deze behoefte spreekt hij hier uit, dat de Heere God ze in zijn hart ingriffele. En waar Salomo zich den zoon des konings noemt, daar pleit hij op de betrekking des Verbonds, hetwelk God met zijn vader en in dezen met zijn zaad heeft opgericht. Eigen waardigheid schuift hij ter zijde, om alleen te pleiten op de belofte des Heren. Hij voelt zich in eigene schatting waarlijk klein en gering.

Zo zal hij, in nog hogere mate dan David dit vermocht (2 Samuel 8: 15), Uw volk door een in Uwen Geest gevoerd bestuur richten met gerechtigheid, en door ene gerechtspleging evenals Gij die oefent, Uwe ellendigen, de ellendigen onder Uw volk, met recht 1) (1 Koningen 3: 9. Jes. 11: 1 vv.).

Salomo is hier de type van Hem, dien Jesaja aankondigt als degene, die naar het gezicht zijner ogen niet rechten zal. Hij zal ook naar het gehoor Zijner oren niet bestraffen, maar Hij zal de armen met gerechtigheid rechten en de zachtmoedigen des lands met rechtmatigheid bestraffen (Jes 11: 3,4).

De bergen zullen, als de vrucht, die uit zijne regering voor het gehele land voortkomt, den volke vrede dragen, ook de heuvelen met gerechtigheid 1), deze zal in alle toestanden en betrekkingen doorgedrongen zijn (1 Koningen 5: 4. Jes. 9: 6 vv.).

In tijden van oproer en regeringloosheid waren de bergen en heuvelen de toevluchtsoorden en de schuilplaatsen van door en geweld, van opstandelingen en lediggangers, maar nu, wanneer de Koning des vredes op den troon zit, zou dit niet geschieden, maar integendeel de bergen en heuvelen van vrede en gerechtigheid druipen.

Anderen, zoals Calvijn, zijn van mening, dat hier aangeduid wordt ene grote mate van vruchtbaarheid voor het gehele land, dewijl "meestal de bergen aan onvruchtbaarheid lijden, of ten minste niet zoals de valleien overvloedig zijn in vruchten." Dewijl echter van vrede en gerechtigheid sprake is als tegenstelling van onvrede en onrecht, of onrechtmatige handelingen, kost het ons voor, dat wij niet anders kunnen verklaren, dan wij hierboven hebben gedaan.

Hij zal, ten gevolge van Uwe op hem gelegde gerechtigheid, de ellendigen des volks richten, zodat hun nooit het recht wordt onthouden, gelijk dit zo dikwijls en zo veel onder ene goddeloze regering geschiedt (Jes. 1: 17, 23); hij zal de kinderen des nooddruftigen verlossen, hun welvaart verschaffen, en den verdrukker, die naar God niet vraagt, verbrijzelen 1) (Jes. 4).

Doel en vrucht van een rechtvaardig bestuur volgt, nu en wat hij kortelijk heeft aangeroerd, omtrent de ellendigen des volks, zet hij nu breder uiteen. Dit beginsel is nu vast te houden, dat de koningen niet anders in den weg van recht en billijkheid zich kunnen houden, tenzij bij de gratie Gods, dewijl wanneer niet de Geest der rechtheid uit den hemel aan het hoofd staat, alle heerschappij in tirannie en onderdrukking overgaat.

Het vierde vers geeft het gevolg en tevens de oorzaak aan van het derde. De bergen en heuvelen behoeften niet meer het toevluchtsoord van verdrukten te zijn, dewijl onder de rechtvaardige regering van den koning een recht voor de ellendigen zou zijn te verkrijgen en daarom ook verlossing voor de kinderen des nooddruftigen. Tegenover hun verdrukkers zou de koning het recht bestellen, de verdrukkers in het ongelijk stellen en de verdrukten in het gelijk. Ook daarin merken wij op het tegenbeeld van Hem, die Zijne geestelijke ellendigen, maar ook Zijne verdrukten, op tijdelijk gebied, zou uithelpen en verlossen. Zo dikwijls is het

aanschouwd, dat de Heere op zichtbare wijze Zijne Gemeente te hulpe kwam en uitkomst beschikte, waar alles zo donker en hopeloos stond.

Zij zullen onder Uwe rechtvaardige en zegenrijke heerschappij, gelijk deze zelf van onvergankelijken duur zal zijn (Psalm 89: 36 vv.), U vrezen, zo lang de zon en maan zullen zijn (vs. 7,17), van geslacht tot geslacht tot aan de einden der wereld.

Volgens de leer ook reeds van het Oude Testament, zullen hemel en aarde in hun tegenwoordige gedaante eens vergaan (Ps 102: 27), maar tot daartoe is het nog een goede tijd, en het is nog zozeer in de verte, dat het niet zeldzaam voor het oog verdwijnt.

Het Nieuwe Testament heeft zijn wortel in den hemel en zijn toppunt op de aarde; het Oude Testament daarentegen heeft zijn wortel in de aarde en zijn toppunt in den hemel; de standplaats is verschillend bij de wezenlijke eenheid.

Hij zal met Zijne zegenrijke regering, gelijk ook David onder gelijke beelden dit in den Geest gezien had (2 Samuel 22: 4),nederdalen als een regen op het nagras, op de afgemaaide velden, die zo licht verdorren, als de druppelen van ene regenvlaag die de aarde bevochtigen 1).

Even weldadig en gewenst als het nederdalen van den regen voor de afgemaaide velden is, die lichtelijk verdorren, even alzo zal Hij zich in Zijn persoon en werk overvloedig bewijzen aan en onder Zijn volk tot verkwikking, wasdom en bloei hunner zielen.

In Zijne dagen zal de rechtvaardige bloeien, in zo verre hij door niets verhinderd en teruggehouden wordt, zijn godzalig bestaan in alle opzichten te ontvouwen, en de veelheid van vrede zal uitspruiten, totdat de maan niet meer zij 1) (Job. 14: 12).

In deze verzen en die volgen verdwijnt als het ware het tegenbeeld en komt de persoon van den Messias meer op den voorgrond. Want zeker, in het begin en middengedeelte van Salomo's regering was volheid van vrede en geluk, maar Hij, die als de Meerdere dan Salomo, Zijn Rijk uitbreidt, Hij zal koning zijn, totdat Hij eenmaal het regiment den Vader zal overgeven. Hij is het, onder Wiens heerlijke en zegenrijke heerschappij de vrede bloeit, die den vrede schept en den vrede volmaakt, die den vrede tussen God en Zijn volk heeft hersteld, maar ook de zegenrijke gevolgen er van toepast op de zielen.

En Hij zal ver over de grenzen van het beloofde land, dat van de Middellandse zee tot aan den Eufraat zich zal uitstrekken (Exodus 23: 31. 1 Koningen 5: 1), heersen van de zee tot aan de zee, en van de rivier tot aan de einden der aarde; Hij zal heersen zo ver er zeeën, rivieren of landen gevonden worden, want de gehele aarde is zijn gebied (Zach. 9: 10. MATTHEUS.
18).

De ingezetenen van dorre plaatsen, de bandeloze, vrijheidlievende woestijnbewoners, zullen voor Zijn aangezicht knielen, en Zijne vijanden, hoe hevig zij ook strijden om Zijne

heerschappij af te weren, zullen het stof lekken, zullen zich in geveinsden ootmoed voor Hem neerwerpen (Jes. 49: 23).

De koningen van Tarsis (Jes. 23: 10) en de eilanden der Middellandse zee zullen ten bewijze hunner onderwerping geschenken aanbrengen; de koningen van Scheba, in zuidelijk Arabië (1 Koningen 10: 1), en Sheba, Meroë in Ethiopië (Genesis 10: 7), zullen vereringen toevoeren (1 Koningen 10: 10,21. Psalm 68: 30. Jes. 60: 5 vv.).

Ja alle koningen zullen zich voor Hem neerbuigen, alle heidenen zullen Hem dienen 1), gelijk Hem beloofd is (Psalm 2: 8).

Het verste Westen en Zuiden wordt Hem onderdanig en schatplichtig: de koningen van het zilverrijke Tartessus in Zuid Spanje en van de eilanden en kusten der Middellandse zee, als ook de koningen van Europa, het werelddeel der eilanden en de koningen van het Cuschitische of Joktanietische Scheba en het Cuschitische Sheba, zoals, volgens Josefus, de hoofdstad van Meroë heette.

Het is duidelijk, dat hier aan den koning de uitgebreidste heerschappij wordt toegedacht, dat alle beperking wordt opgeheven. Alle macht zal aan zijne voeten onderworpen worden. De macht der wereld zal aan de macht der theocratische regering van Salomo onderworpen zijn. Hier vooral is de profetie zo duidelijk van Hem, die na Zijne opstanding en vóór Zijn hemelvaart kon verklaren: Mij is alle macht gegeven in hemel en op aarde.

Want 1) Hij zal, met rechtvaardigheid en zachtmoedigheid regerende, en door het heil, dat onder zijnen scepter te vinden is, alle harten tot zich trekkende, den nooddruftige redden, die daar roept, mitsgaders den ellendige, en die geen helper heeft (Job 29: 12).

Wederom getuigt hij, dat de regering, welke hij verheerlijkt, volstrekt geen tirannieke of wrede zal zijn, zoals een groot deel der koningen met verwaarlozing van het algemeen heil, op eigen voordeel bedacht is. Waardoor het komt, dat zij het ellendige volk onmenselijk verdrukken. Ja, hoe vreesverwekkender iemand is en alles verkeert, voor des te voortreffelijker wordt hij gehouden.

Niet alleen wordt het doel, of liever het gevolg van zijne regering aangegeven, gelijk in vs. 4, maal wij hebben hier meer de oorzaak aangeduid, waarom hij over zulk een uitgebreid gebied regeren zal. Waarom zal dit, dewijl medelijden, ontferming en rechtvaardigheid, die noodzakelijke deugden van een vorst, de eigenschappen zijn, die hij bezit. God, de Heere, is een Rechter der weduwen, een Vader der wezen, is een Helper der verdrukten, een Rotssteen voor de benauwden van Geest. Welnu, wie nu als koning ook met die eigenschappen bezield is, zal voorspoedig zijn. En wie denkt dan ook hier weer niet aan Hem, die volkomen medelijden kom hebben, en die in rechtvaardige genade heerst over Zijn volk?

Hij zal den arme en nooddruftige in genade verschonen, en de zielen der nooddruftigen verlossen (Psalm 97: 10).

Hij zal hun zielen van list en geweld, van hen, die hen verdrukt hebben, bevrijden, en hun bloed zal dierbaar zijn in zijne ogen, zodat Hij alles doet, om hun leven te behouden en te beschermen (Psalm 116: 15).

En hij, de arme, zal leven, ten gevolge van ‘t geen deze Koning doet (vs. 12 vv.) en men zal hem geven van het goud van Scheba 1); de Koning, niet tevreden hem gered te hebben, zal hem goud uit Arabië schenken, wat Hij rijkelijk uitdelen kan (vs. 10 72.10), om den Zijnen een gelukkig en zalig lot in dat nieuwe leven te schenken, en men zal geduriglijk voor hem bidden; den gansen dag zal men hem zegenen, de alzo geredde en begiftigde zal, uit dankbare wederliefde voor zijnen weldoener, voor hem bidden.

Hier doet zich de vraag voor; wie is het onderwerp in dit vers? De koning, Christus? of de nooddruftige, van wie in het vorige vers gezegd word dat de Koning hem redden zal en dat diens bloed dierbaar is in Zijne ogen? Is Christus het onderwerp, dan bewijst hier de dichter de hulde, die Hem den rechtvaardigen en barmhartigen koning, van Zijne onderdanen, van Zijne Gemeente zal worden toegebracht. Hem zal juichend worden toegeroepen: de Koning leve! men zal, zoals reeds in vs. 10 gezegd is, schatten Gods van uit verre en vreemde en landen Hem toebrengen, en geduriglijk, altoos zal men voor den voortgang van zijne heerschappij bidden en alle zegeningen er voor afsmeken.

Is het daarentegen de geestelijke arme, de nooddruftige, wiens heilstaat hier bezongen wordt, dan zal het betekenen, dat Christus dien arme en nooddruftige niet alleen redden zal, maar doen leven, hem in Zijne zaligheid doen delen, en hem verrijken en vereren met zijne schatten en gaven. En de nooddruftige, aldus uit genade zo bovenmate beweldadigd, zal dien koning geduriglijk zegenen, Hem alle ere, lof en erkentenis toebrengen.

Wij voor ons verenigen ons met de tweede verklaring. Want toch, hier wordt gesproken van de zegenrijke gevolgen van ‘s konings heerschappij. En daarom, de arme zal niet alleen leven, maar des konings schatten zal de koning zelf hem ook in rechtvaardige genade schenken, wat hij nodig heeft, ja overvloed geven. De arme is des konings onderdaan, ja, is een koningskind. De betrekking tussen den koning en zijne onderdanen is een vaderlijke betrekking. Al het mijne is het uwe. Alles is het uwe. Zo heeft de Heere zo heeft de heilige Apostel Paulus later gezegd. Dit wordt hier geprofeteerd.

Is er ene hand vol koren in het land op de hoogte der bergen 1), de vrucht daarvan zal ruisen als de cederen van den Libanon, wanneer de wind ze her- en derwaarts slingert, en die van de stad zullen bloeien als het kruid der aarde (1 Koningen 4: 20. Jes. 27: 6. Zach 9: 17), de bevolking des lands zal toenemen of: het zal de stedelingen zowel als de landbewoners welgaan.

Deze regering zal God zegenen met zulk enen overvloed, dat een handvol koren, in de aarde gezaaid, zelfs op den top van onvruchtbare bergen zo overvloedig zal uitspruiten en zulke dikke aren voortbrengen, dat zij, door den wind geschud, zullen ruisen als de ceders op den Libanon; ook zal de stad niet minder vruchtbaar zijn dan het land, maar zo volkrijk, en

wel voorzien van goede dingen worden, gelijk de aarde in de lente gestoffeerd is met gras en bloemen.

Een uitlegger zegt van deze beeldspraak: hier ligt aan ten grondslag, wat 1 Koningen 4: 20 van Salomo's regering getuigd wordt: "Juda nu en Israël waren velen, als zand, dat aan de zee is in menigte, etende en drinkende en blijde zijnde." Het is een profetie van het onnoemelijk getal onderdanen van 's Heren koninkrijk en hun welvaart. Het land en de stad is hier genoemd, om alle onderdanen te omvatten, die allen, zonder onderscheid, zouden tieren en bloeien. Hoe gering in den beginne, als een enkele hand koorns, die op de hoogte der bergen, die juist niet de vruchtbaarste zijn, in de aarde geworpen wordt, die enkele hand koren zou zo overvloedig voortbrengen, dat het gewicht harer aren, door den wind bewogen, zou zijn als hoorde men het geweldige ruisen van de vele toppen der hoge cederen op den Libanon. En die van de stad zullen bloeien in menigte toenemen, als het kruid dat zonder getal, uit de aarde voortspruit. Het is ook hier waar, dat in de veelheid der onderdanen des Konings heerlijkheid is.

Van land en stad is hier sprake, om alle onderdanen te omvatten. En daarom niet alleen op geestelijk, maar ook op tijdelijk gebied zal het niet ontbreken aan de heerlijkste en zaligste gevolgen van zijne vredevolle heerschappij.

Zijn naam, de naam des konings, zal zijn tot in eeuwigheid, zo lang als er de zon is, zal Zijn naam van kind tot kind voortgeplant worden: Zijn naam zal altijd nieuwe spruiten geven, ook zal er steeds nieuwe aanleiding zijn om Hem te verheerlijken, en zij zullen in Hem gezegend worden; gelijk de belofte luidt (Genesis 11: 3; 22: 18): alle geslachten der aarde, alle heidenen zullen Hem welgelukzalig roemen.

De Messias wordt in dezen Psalm als Koning voorgesteld; hierin gelijkt deze Psalm op andere gedeelten der Schrift, waar Hij door vroegere, zowel als door latere schrijvers op dezelfde wijze werd verkondigd (Psalm 2: 6; 45: 8. Jer. 33: 17. Ezechiël. 37: 24). Niet minder bewijst de uitgestrektheid van het koninkrijk, dat niemand dan de Messias bedoeld zijn kan. Het ware inderdaad dwaasheid geweest, van enig menselijk en sterfelijk koning te beweren, dat alle volken en alle koningen zijnen scepter zullen huldigen. Buitendien brengen de koningen, niet alleen gelijk bij Salomo geschiedde, gaven der vriendschap, maar ook gaven, die tekenen zijn van gehoorzaamheid, van verering en van aanbidding. En waardoor zijn zij overwonnen? Niet, zo als bij aardse overwinnaars, door macht van wapenen, maar door gerechtigheid en barmhartigheid; deze Koning heeft hun harten overwonnen en hen bereidwillig gemaakt, hun personen en hun gaven Hem toe te wijden.

Dat de Psalm een Messiaanse is, en eigenlijk op Christus en Zijn rijk doelt, hebben reeds de Joodse uitleggers erkend; het is slechts de vraag of hij een typisch of een profetisch-Messiaanse is; of hij over Salomo, het voorbeeld van den Vredevorst, die komen zou, of dadelijk en zonder alle tussen gedachten van Christus profeteert. In het laatste geval zou men het ontstaan zo kunnen verklaren: Toen Salomo zich door den Heere met een wijs en verstandig hart begaafd zag, gelijk Hij hem beloofd had (1 Koningen 3: 12 vv.), daarenboven met rijkdom en ere zo als geen der koningen van zijnen tijd, toen onder hem een ongestoorde

vrede in het land heerste, het rijk de door God bepaalde grenzen bezat en het volk zich in grote welvaart verheugde, werd in zijne ziel het beeld van den in 2 Samuel 7: 12 vv. beloofden Messias levend, en tevens het sterk verlangen, om dien onder zijne heerschappij toch altijd slechts onvolkomen en beperkten zegen Gods in zijne gehele volheid aan het volk geschonken te zien. Hij ontving dit lied in den Geest, en leerde Israël daarmee, op de toekomst van Christus te hopen en daarom te bidden. Toch hebben wij in de inleiding het ontstaan en de bestemming van den Psalm op enigszins andere wijze verklaard, waarmee wij hem bij volkomen erkenning van zijn profetischen inhoud toch tot op ene zekere hoogte een typisch karakter toeschrijven. Het schijnt ons namelijk meer dan waarschijnlijk toe, dat Salomo, wiens naam "Jedidja" (2 Samuel 12: 25) hem reeds in ene bijzonder innige betrekking tot den Heere en de belofte in 2 Samuel 7 geplaatst had, aanstonds bij het begin zijner heerschappij en vooral sedert het droomgezicht te Gibeon (1 Koningen 3: 4 vv.), duidelijk zijne roeping gezien heeft. Deze was om in zijn persoon en in zijne regering den toekomstigen Messias, en Diens rijk enigermate vooraf voor te stellen, even als David geroepen was Diens lijdensweg tot verheerlijking af te schaduwen. Bij dien droom had hij den Heere gebeden, dat hij zijn volk mocht richten, gelijk het betaamde, en om te verstaan wat goed en wat kwaad was; nu drong hem de Geest, zich ook van de voorbede der gemeente op ene wijze te verzekeren, bij welke het doel van die roeping hem steeds op nieuw voor de ziel zou treden, en de gemeente zelf bestendig zich zou bewust blijven, dat ook de vreedzame en gezegende regering van haren tegenwoordigen koning haar nog niet ten volle gaf, wat God haar had toegedacht, maar dat zij nog een anderen te wachten had. De Geest, die Salomo tot vervaardiging van den Psalm dreef, heeft hem daarbij ook geïnspireerd; woorden en gedachten zijn aan de ene zijde zo ingericht, dat zij overal herinneren aan hetgeen over den aard van zijne regering in het eerste Boek der Koningen gezegd wordt, en aan de andere zijn zij zo verheven boven alles wat van Salomo kon gezegd worden, dat wij bij hem niet kunnen blijven staan, maar ons oog gewend wordt naar hetgeen de profeten omtrent de heerschappij van den Messiaansen koning voorspellen.

De persoon en het koninkrijk van Salomo zijn tot hiertoe gebruikt, om ons ene der heerlijkste profetieën omtrent Christus te geven. Maar hier (vs. 17) schijnt de type geheel opgegaan te zijn in de antitype. Zijn naam, zijn naam van Verlosser, zal inderdaad eeuwig voortduren. In Hem, als den beloofde aan Abraham, zullen al de ware kinderen van Abraham gezegend zijn met de zegeningen der eeuwigheid; alle volken zullen Hem gezegend noemen.

Ook deze verwachting, het behoeft nauwelijks aanwijzing, is nog ver van volkomen vervuld De Messiaanse uitzichten van dezen aard worden voortdurend verwezenlijkt en-in steeds klimmende mate. Het profetisch woord is als een steen, die in den stroom der tijden geworpen, gedurig groter en groter kringen in den waterspiegel veroorzaakt, totdat zij eindelijk zich onmerkbaar in de uitgebreide ruimte verliezen. Elke aanvankelijke vervulling mag kiem en kern van nieuwe en grote heten. Maar al kunnen wij ook van dit dichtstuk niet scheiden, zonder het treurig besef, dat het rijk van Christus op aarde nog nimmer volkomen geweest is, nog heden ten dage niet is, en nog wellicht in langen tijd niet zal wezen, wat het naar deze beschrijving moest zijn, toch gevoelen wij onze hope bevestigd, en tevens onzen eerbied versterkt voor Hem, die meer dan Salomo was.

Wederom herhaalt hij wat hij vroeger over de eeuwigdurendheid van deze regering heeft gezegd. Het is niet twijfelachtig, of hij wil hiermede haar onderscheiden van de aardse monarchieën, die of terstond verdwijnen, of ten leste aan de tering sterven, in elk geval door hun ondergang tonen, dat er niets op de wereld blijvend of langdurig is.

18.

II. Vs. 18 en 19. Nu het tweede Boek der Psalmen zijn einde nadert, volgt een dergelijke lof als aan het einde van het eerste boek (Psalm 41: 14), maar voller van toon dan daar, zo als aan het slot van het derde en van het vierde Boek (Psalm 89: 53; 106: 48).

Geloofd zij de HEERE, (Jehova) God (Elohiem), de God Israël's, die alleen wonderen doet (Psalm 86: 10; 136: 4).

En geloofd zij de naam Zijner heerlijkheid, de naam, die boven allen lof verheven is (Nehemia 9: 5), tot in eeuwigheid; en de ganse aarde worde met Zijne heerlijkheid vervuld (Numeri 14: 21. Jes. 6: 3). Amen, ja amen.

Wij hebben hier een lofverheffing, die aan dezen Psalm door den verzamelaar der Psalmen is toegevoegd, zoals dit ook door alle oude en nieuwe exegeten wordt erkend. Deze lofverheffing is geheel in overeenstemming met den inhoud van dit heerlijk lied.

20.

III. Vs. 20. Op dien lof volgt nog een naschrift, waarover in het slotwoord op de Psalmen nader zal gesproken worden.

De gebeden van David, den zoon van Isaï, hebben een einde.

Dit strekt tot onderschrift der gehele verzameling van Psalm 41-72, waarin onderscheidene niet-Davidische liederen voorkomen.

PSALM 73.

VERTROOSTING BIJ EN WAARSCHUWING TEGEN ERGERNIS OVER DEN VOORSPOED DER GODDELOZEN.

Een Psalm van Asaf, den zangmeester van David, even als reeds Psalm 50, van gelijken inhoud als de David's-Psalm 37, hoewel niet uit David's maar uit Salomo's tijd, wat den inhoud betreft in nauw verband met is. 49 (1 Koningen 10: 29).

Hoe schoon is de Psalm! Met ene korte spreuk begint hij, het resultaat van vele beschouwingen, waarmee hij ook eindigt. Snel en ongemerkt komt hij op zijn levenstoestand; hij schildert, in welk opzicht hij dwaalde; en als bij deze schilderij in het volle licht gesteld heeft, keert het gezang. Hij wordt in den raad der lotgevallen ingeleid, en komt zich zelven in

zijn vroeger oordelen als een dier voor. Nieuwe beloften aan God, nog steeds overeenkomstig, het eerste beeld van ‘t wankelen, verheffen zich in het warmere gevoel, totdat weer een korte spreuk dien sluit. Een schone leerrijke Psalm, wat inhoud en vorm aangaat!.

Vs. 1-14. Nadat Asaf de waarheid, die zo even in zijn hart levend geworden is, en die hij ook in het hart der gemeente wil levend maken, in ene korte kernachtige zinsnede aan het hoofd geplaatst heeft (vs. 1), spreekt hij nader over de ervaring van het dagelijkse leven, die hem aan deze waarheid deed twijfelen (vs. 2); hij beschrijft vervolgens op schilderachtige wijze den hogen en ongestoorden voorspoed der goddelozen, waarom zij ook zo groten aanhang vinden bij de grote menigte, die zich door uiterlijke schijn laat verblinden. Daarentegen moet de vrome en rechtvaardige klagen, dat hij als te vergeefs God vreest en Hem dient, ja, dat hij in plaats van geluk en welvaart slechts dagelijkse plagen en iedere morgen nieuwe kastijding tot Zijn deel verkrijgt (vs. 3-14).

Immers (Ja waarlijk) is God Israël, Zijn verbondsvolk goed 1), ondanks alles, wat in de gebeurtenissen en toestanden dezer wereld het tegendeel schijnt te bewijzen, alsof de Zijnen werden vergeten en verwaarloosd. Hij is goed degenen, die rein van harte zijn 2) en alzo tot de ware gemeente Gods behoren, jegens dezen alleen toch kan de Heere Zich in Zijne goedheid en liefde openbaren (Psalm 24: 3 vv.), deze hebben ook alleen verlichte ogen des verstands, om achter den bedrieglijken schijn de werkelijkheid te zien (MATTHEUS. 5: 8).

In dit eerste vers geeft de dichter dadelijk aan de slotsom, waartoe hij gekomen is, na pijnlijke ervaringen en tegelijk na heerlijke ondervindingen. Zoals uit het vervolg van den Psalm blijkt, had hij in zijn harte gedachten gehad van opstand tegen het Voorzienig Bestuur Gods. Hij had gemeend, dat God niet het kwade strafte en niet het goede beloonde. Maar God had hem van alles afgebracht, door hem in Zijn heiligdom te doen ingaan, en nu had Asaf het leren inzien, dat hij het glad mis had en de Goddelijke wegen ten allen tijde wegen zijn van diepe wijsheid, maar ook van onkreukbare trouw. En nu met dit goed roemt hij den vollen luister van Gods deugden. In dit goed vat hij de volzaligheid van Gods genaderijke openbaring zamen.

De Lutherse overzetting is: "Israël heeft toch God tot een troost, wie slechts rein van harte is." Hierbij merkt Taube aan: "Zeer meesterlijk heeft de dierbare Luther dit vers overgezet, hoewel de letterlijke vertaling is: "Immers is God Israël goed, degenen, die rein van harte zijn." Het komt op hetzelfde neer. Dit moet aan het hoofd van den Psalm als een zegevaandel van het doorgedrongen geloof aan de altijd goede en volkomen regering God met vrolijkheid erkend worden. De wijze van beginnen, dat de zanger met het einde het begin maakt, veronderstelt iets, ja veel-juist dien zwaren inwendigen zielenstrijd, waarin het geloof door den schijn van het geluk der goddelozen en van het ongeluk der rechtvaardigen in de engte wordt gedreven en bijna schipbreuk leed. Toch (immers) is het eerste bazuin geluid der geloofsoverwinning, het eerste morgenrood na een langen middernacht. O, hoe rechtvaardigt dat woordje de wijsheid Gods aan hare kinderen. De kinderen Gods hebben altijd hun: "toch." Zo roept de grote kruisdrager Job (Job 13: 15): "al wilde de Heere mij doden, toch wil ik op Hem hopen." Zo triomfeert Psalm 46: "Al verging de wereld en verzonken de bergen in de

zee-toch zullen de beekjes der rivier de stad Gods verblijden." Zij hebben ook in gelijke bedoeling op den laatsten triomf en de heerlijkheid, die zeker komt, hun "maar", terwijl de wereld slechts een boos "maar" kent achter alle dingen. Zo noemt David (Ps 27: 10; 30: 6): "Mijn vader en mijne moeder hebben mij verlaten, maar de Heere zal mij aannemen. Des avonds vernacht het geween, maar des morgens is er gejuich." En de Kananése vrouw spreekt beide uit, wanneer zij de ware geloofs-proef zegenrijk besluit met het woord (MATTHEUS. 27): Ja Heere! doch de hondjes eten toch ook van de kruimels, die van de tafel hunner heren vallen.".

Maar mij aangaande 1), mijne voeten waren bijna uitgeweken, tengevolge van hetgeen ik zag; mijne treden waren bijkans uitgeschoten, zodat ik twijfelde aan de boven uitgesprokene waarheid.

Dit mij aangaande is tegenstelling van Israël's God in het vorige vers. Tegenover de goedheid Gods stelt hij nu zijn eigen dwaasheid en schuld en vermeldt hij zijne zondige gestalte. Hij vergelijkt zich verder in dit vers bij een reiziger, die op een stellen en smallen bergweg wandelt en nu bijkans gestort was in den afgrond, die aan zijne voeten hem tegen gaapte. Hij had gevaar gelopen, om in een ijzingwekkende diepte neer te storten, waar het ongeloof aan Gods rechtvaardigheid en trouw hem had overheerst.

a) Want ik was nijdig op de dwazen 1), die hoogmoedigen, die zich boven elke ordening van God verzetten (Psalm 5: 6),ziende der goddelozen vrede, der goddelozen voorspoed.

Job 21: 7 vv. Psalm 37: 1. Jer. 12: 1 en 2.

De dichter noemt hier de goddelozen dwazen. De godvrezenden heeft hij reinen genoemd, gereinigd van harte, maar de goddelozen noemt hij dwazen, hoewel zij dikwijls wijs zijn in eigen ogen. Waarom? Omdat zij alles zoeken in het heden en niet bekommerd zijn om de toekomst. Alleen voor het tijdelijke hebben zij oren en om het eeuwige bekommeren zij zich niet. Zij dienen zich zelve en niet God, zijn bekommerd om eigen eer en niet om de ere Gods. Zij vergeten dus het hoogste, waarop alles aankomt en daarom zijn zij innerlijk dwaas.

Want er zijn gene banden tot hunnen dood toe, zij kennen gene doodsgevaren; zij behoeven er niet aan te denken, dat zij vroeg zouden sterven, zoals men naar de vele bedreigingen Gods tegen de goddelozen zou denken (Psalm 11: 6), en hun kracht is fris, hun lichaam is gezond en doorziende.

Zij zijn niet in de moeite als andere mensen, die zoveel ellende moeten ondergaan, en worden met of als andere mensen 1) niet geplaagd, zodat zij ene uitzondering schijnen te zijn op den regel dat de mens een strijd op aarde heeft.

In dit vers wordt twee malen van mensen gesproken, maar beide malen in den grondtekst een ander woord gebruikt. Het eerste woord duidt aan den zwakken toestand van het mensdom, het tweede geeft aan, zijn herkomst uit de aarde. Kennelijk is het de bedoeling des dichters, om hier op de grote tegenstelling te doen letten, dat, hoewel ook zij zwakke

schepselen, handen vol stof zijn, zij toch zich aanstellen, alsof zij de eeuwigheid zouden verduren.

Wel is Asaf hier op dit ogenblik diep verblind, waar hij bij de goddelozen alleen ziet op de lichtzijde en voor de diep donkere zijde geen ogen heeft.

Daarom omringt hen de hovaardij als ene keten 1), als een halssieraad; het geweld, het onrecht bedekt hen als een gewaad; zij stellen er hun eer in, evenals de hovaardige trots is op zijn kleed, dat zij zo vele daden van geweld pleegden (Genesis 4: 23).

De hoogmoed slingert zich om hun nek als een halssieraad. Men weet, dat bij de dichters vooral de hals de zetel is der hoogmoed. Vandaar dat Asaf hier hen schildert als zeer hoogmoedige mensen, die niet bij tijden hun hoogmoed openbaren, maar bij wie de doorgaande gestalte ene hoogmoedige is. Vandaar ook, dat in het tweede lid van geweld en heerszucht gesproken wordt, dewijl hoogmoed en geweld bijna altijd met elkaar gepaard gaan.

Hun ogen puilen uit van vet, in het welgevoede aangezicht openbaart zich de vleselijke gezindheid (Job 15: 27); Zij gaan de inbeeldingen des harten te boven 1).

Of beter: "de inbeeldingen des harten treden naar buiten; " hun inbeeldingen openbaren zij.

Zij mergelen de lieden uit, en spreken boselijk van verdrukking; openlijk en misdadig spreken zij hun besluit uit, dat op verdrukking van anderen doelt; Zij spreken uit de hoogte, op welke zij zich boven alle anderen verheven wanen.

Zij zetten hunnen mond tegen of aan den hemel, zodat zelfs deze door hun schendende woorden niet onaangeroerd blijft; het hoogste en heiligste wordt door hen gelasterd, en hun tong wandelt, gaat over op de aarde 1), doortrekt als het ware de aarde, overal het bestaande omverwerpende en nieuwe wetten gevende.

Die hemeltergende hoogheid, die snode geweldenarij der goddelozen kan Asaf met het bestaan van een rechtvaardig Godsbestuur niet rijmen; het is voor hem niet enkel een onverklaarbaar vraagstuk voor zijn denkend verstand, maar ook een ergerlijke ongerijmdheid voor zijn hart, voor zijn innerlijk leven, dat er door in twijfel en verzet tegen den Heere, zijn God gebracht wordt.

Daarom keert zich Zijn volk 1), (degenen die te voren voor gelovigen gehouden werden) hiertoe, tot ditzelfde goddeloze bestaan, als hun wateren eens vollen bekers worden uitgedrukt, omdat hun op dien weg voorspoed en overvloed wachten.

Ik voor mij meen, dat dit vers samenhangt met het boven aangehaalde, zodat de zin is, dat velen, die onder Gods volk verkeren, door die beproeving worden vervoerd en zelfs in de schipbreuk worden meegevoerd. Want over de uitverkorenen schijnt hier niet gesproken te worden, maar slechts die gemaskerde Israëlieten aangeduid, die een plaats in de Kerk

innamen. Van dezen zegt hij, dat zij tot verderf worden gebracht, dewijl zij door den valsen schijn bedrogen, God en de Godsvrucht vaarwel zeggen. Evenwel ook zou het gemakkelijk tot de uitverkorenen kunnen teruggebracht worden, waarom zeer velen door die beproeving zo hevig in verwarring worden gebracht, dat zij zich keerden tot onbillijke dwalingen. Niet omdat zij zich tot de misdaden voegden, maar dewijl zij niet bleven staan op de trap van hun geloof. De zin zal dan zijn, dat niet slechts het goddeloos gemeen, maar zelfs de gelovigen, wie het voorbeschikt was God te dienen, vervoerd werden tot ongeoorloofde naijver.

Zodat zij, die afvalligen, die zich hun tot knechten geven, Gods voorzienigheid loochenen en zeggen: Hoe zou het God weten, en zou ervan hetgeen op aarde voorvalt wetenschap zijn bij den Allerhoogste (Job 22: 13 vv.)?

"Zulke sterke geesten" (Jes. 46: 12), merkt hierbij Delitzsch aan, "met een servûm imitatorum pecus (een kudde van slaafse navolgers, zoals Horatius zegt) waren er reeds in David's tijd (Psalm 10: 4; 14: 1; 36: 2); een nog veel gunstiger bodem voor deze spotters (Jes 28: 14. Spreuken 29: 8) was de wereld-gelijkvormige tijd van Salomo." En wat onzen tegenwoordigen tijd aangaat, zo voegen wij er bij: zo is zijn gelaat zo goed getroffen, alsof hij voor den Psalmist gezeten had ten behoeve van het beeld, dat hij hier ontwerpt.

Ziet, deze mensen, wie het zo welgaat, zijn goddeloos; nochtans hebben zij rust in de wereld, zonder dat iets hun rust stoort, zij vermenigvuldigen het vermogen, zij komen tot steeds groteren rijkdom en hogere eer.

Ziet, deze mensen, wie het zo welgaat, zijn goddeloos; nochtans hebben zij rust in de wereld, zonder dat iets hun rust stoort, zij vermenigvuldigen het vermogen, zij komen tot steeds groteren rijkdom en hogere eer.

Immers heb ik, zo moet ik denken als ik mijn lot met dat van hen vergelijk, te vergeefs mijn hart gezuiverd, te vergeefs gestreden en geworsteld tegen elke zondige gedachte, en mijne handen in onschuld gewassen (Psalm 26: 6)?

De ware wijze van heiligmaking bestaat in het zoeken om beide ziel en lichaam van alle besmetting te zuiveren, of, gelijk het hier wordt uitgedrukt, in het reinigen van hart en handen. Het hart is gereinigd door het bloed van Christus, dat door het geloof is aangenomen; en door de eerste werkingen van des Heren Geest, openbaar geworden in het besluit des harten, het voornemen en de begeerten der heiligheid, zijn de handen gereinigd tot een reinen handel en wandel.

Het is niet te vergeefs God te dienen en Zijne geboden te houden, hoe dit ook schijne, wanneer de reinen van harten, die gezegenden, God zullen zien (MATTHEUS. 5: 8), zullen zij niet zeggen te vergeefs hart en handen gezuiverd te hebben.

Asaf is een der meest bevoorrechten onder de kinderen Gods. Hij wordt een ziener genoemd, maar hij heeft ook zijn tijden, dat hij blind is voor de wegen Gods en voor Zijne werken. En daarom heeft hij op dit ogenblik geen oog voor Gods wijze wegen, en kan hij het niet

verklaren, dat zijn God geen onderscheid maakt tussen goed en kwaad. Zo zeer glijden zelfs zijne voeten uit, dat hij gaat twijfelen aan het Gods welgevallige van alle godsvrucht. En toch is er een groot onderscheid tussen de meer afgevallenen en hem. Dit spreekt hij in vs. 15 uit.

Is die gedachte onverklaarbaar, dewijl ik den gansen dag geplaagd ben, alsof ik moest lijden wat den goddeloze toekomt, en mijne straffing, allerlei lijden (Psalm 39: 12) is er alle morgens, zodat het mij dadelijk geheel inneemt, zo dikwijls ik mij van mijn leger ophef en enen nieuwen dag begint (Job 7: 18).

15.

II. Vs. 15-28. Asaf weet, dat wanneer hij zich aan die mismoedigheid en aan dien twijfel, die in zijn hart waren opgewekt, had willen overgeven, hij daarmee trouweloos zou gehandeld hebben jegens het geslacht der kinderen Gods. Hij weet ook, hij door eigen nadenken en peinzen dat raadsel van Gods wereld-regering niet kan oplossen. Daarom is hij in Gods heiligdom gegaan, heeft hij uitkomst gezocht bij Hem, die alleen de raadselen des levens kan oplossen, en heeft hij daar op het einde der goddelozen gelet (vs. 14-17). Zij staan, dat is hem nu duidelijk geworden, met al hun geluk en al hunnen voorspoed slechts op een glibberigen bodem; hun val en ondergang kan niet uitblijven en het beeld van hun heerlijkheid zal ten laatste blijken een droom- en schaduwbeeld geweest te zijn; daarentegen zal de rechtvaardige, die voor een dwaas gehouden wordt, en als een dier moet Zijn voor God, in hoeverre hij zich aan God vasthoudt, ten laatste tot heerlijkheid komen, wanneer het goddelijk raadsbesluit ten zijnen opzichte volbracht is (vs. 18-24). Nu is des zangers besluit genomen; op nieuw, zo levendig als misschien nooit te voren, is hij er zich van bewust geworden wat hij aan zijnen God heeft en met ene kracht, die elke andere liefde verteert, flikkert in zijn hart de vlam der liefde tot God op (vs. 25-28).

Indien ik bij dien twijfel ware blijven staan en ik zou zeggen, mede verleid om den weg der goddelozen op te gaan: ik zal ook alzo spreken als zij: Hoe zou God het weten en zou er wetenschap zijn bij den Allerhoogste (vs. 11), ziet, zo zou ik trouweloos zijn aan het geslacht Uwer kinderen, zo zou ik mij grotelijks bezondigen tegen de kerk van God. Ik heb het door Gods Geest in mij erkend, dat dergelijke gedachten dwaasheid en zonde waren.

Nochtans heb ik gedacht om dit te mogen verstaan, ik heb er overgepeinsd, hoe die strijd tussen Gods rechtvaardigheid en der goddelozen voorspoed zou kunnen opgelost worden; maar het was moeite in mijne ogen 1), het was mij niet mogelijk het door menselijke wetenschap en redenering te verklaren (Prediker 8: 17).

Asaf spreekt het hier uit, hoe het de grootste dwaasheid is met het verstand de oplossing te willen vinden tussen de rechtvaardigheid Gods aan de ene zijde en den voorspoed der goddelozen aan de andere zijde. Waar hij dit wilde, berokkende hij zich een grote moeite, want hoe hij het ook wendde of keerde, het bleef moeite in zijn ogen het kwam hem zo ongerijmd voor, dat hij aan de diepste onrust ten prooi bleef.

De dichter deelt niet mee, hoelang die tweestrijd duurde, wel dat hij er van afgebracht werd door God zelven, van dien strijd verlost werd, toen hij in Gods heiligdommen weer inging.

Ik kwam tot gene rust, voordat ik mij uit het gewoel der wereld tot de ware stilte begaf, waar licht en kracht van boven nederdaalt, totdat ik in Gods heiligdommen inging 1), om daar te verkrijgen hetgeen het natuurlijk verstand mij niet kon geven, en daar met door Gods Geest verheldert oog op hun einde 2), het einde der goddelozen, nog hier in deze wereld merkte.

Ingaan in het heiligdom, zegt hij voor te naderen tot de school Gods, alsof hij wil zeggen: totdat God voor mij een leermeester werd, en ik uit Zijn Woord leerde, wat mijn verstand anders niet kon vatten, wat mij ontbrak omtrent het overwegen van het bestuur der wereld. Wanneer wij derhalve horen, dat mensen, indien zij geen andere wijsheid hebben dan uit zich zelve, niet geschikt zijn, om een oordeel te vellen omtrent de Voorzienigheid Gods, hoe zullen wij dan wijsheid hebben, indien wij niet gehoorzaam omhelzen, wat God zowel door Zijn Woord als Geest ons leert.

Er zijn tekenen, die van nabij gezien, niets dan verwarde trekken en ene mengeling van achteloos daarheen geworpene kladden aan het oog vertonen. Beschouw ze uit een aangewezen oogpunt, leg ze voor een gegeven spiegel, de verstrooide lijnen verzamelen zich tot schone evenredigheden, tot bevallige beelden, tot bezielde gedaanten; de bonte vlekken lossen zich op in ene geregelde verdeling van licht en bruin; alles is harmonie, betekenis, leven; er is geen twijfel of hier is het werk van een meester, die naar een opgemaakt plan en vaste regels gearbeid heeft; de berisper wordt bewonderaar. Zulk ene toekenning is de Godsregering en het hoge standpunt waaruit zij in hare volkomenheid en schoonheid gezien zal worden, de voleinding der wereld; maar Gods openbaring is de spiegel, waarin zich reeds hier in den tijd voor het oog des geloofs iets van hare verborgene orde laat bespeuren.

In Gods heiligdom lag de wet. En daarom waar voor Asafs geestesoog de geheimen van Gods Wet, d.i. van Gods Woord werden ontsluierd, waar hem werd ontdekt, dat zegen en vloek niet alleen zich tot deze aarde, maar ook tot het hiernamaals zich uitstrekken, waar hij een oog kreeg in de wijsheid Gods en in de stipte rechtvaardigheid Gods, daar leerde hij zich zelven een dwaas noemen, ja, verfoeide hij zich, en leerde zich volkomen overgeven aan den raad des Allerhoogsten. Bij het licht des Geestes zag hij door het Woord de dingen in het ware licht, werden hem de raadselen, die hem zo vermoeid hadden, ontsluierd.

Bij het zien op het einde blijkt duidelijk, dat het geluk der goddelozen slechts schijn is en een droombeeld, dat voor de vreselijke werkelijkheid verdwijnt, wanneer God ten onrechte opstaat; dat het dus in den hoogsten graad dwaas en onverstandig is, zich door dat schijngeluk te laten verblinden, dat het er integendeel op aan komt, God als het ware en eeuwige goed te erkennen, te zoeken, vast te houden en te verkondigen. Want wie zijn leven aan den persoon van den eeuwig Levende verbonden heeft, kan niet omkomen, maar slechts van trap tot trap tot het deelgenootschap aan de heerlijkheid Gods verhoogd worden.

In het ter harte nemen van de heerlijke daden, wegen en bedoelingen Gods, van de uitzichten Zijner kerk vindt de gelovige troost en licht bij alle bekommernissen en aanvechtingen.

Wie het geluk der goddelozen benijdt heeft nog het rechte oog op God niet.

Immers, dit is het wat mij duidelijk geworden is en wat op eens hun tegenwoordige welvaart in een geheel ander licht dan in dat van een benijdenswaardig geluk (vs. 3 vv.) voorstelt-immers zet Gij hen door zulk een voorspoed niet op een bodem, die nooit onder hun voeten zal verbroken worden, maar integendeel op niets anders dan op gladde plaatsen; waar het uitglijden na korteren of langeren tijd zeker komt (Psalm 35: 6); Gij doet hen ook allen zeker vallen in verwoestingen, zodat zij als puinhopen in elkaar vallen, hoe trots het gebouw van hun geluk ook te voren mocht geweest zijn.

Hoe worden zij, wanneer men slechts geduld heeft om Gods tijd en uur met hen af te wachten, als in een ogenblik tot verwoesting, nemen een einde, worden te niet van verschrikkingen, ten gevolge van allerlei ontzettende ondervindingen, die hunnen val vergezellen (vs. 19).

Als een droom na het ontwaken dadelijk als zodanig erkend wordt als een droom en gene werkelijkheid, als een beeld der fantasie, zo maakt Gij hun geluk. Als Gij opwaakt, o Heere! als Gij opstaat ten gerichte, dan zult Gij hun beeld verachten, en spotten met dien droom van geluk (Job. 20: 8).

Men beweert hiertegen, dat het tegen alle ervaring is, dat het den boze niet tot aan zijn einde zou welgaan; maar de ervaring toont slechts dat er uitzonderingen op den regel zijn. Lactantius (een christelijk schrijver in het begin der 4e eeuw) "van den dood der vervolgers," Leo's geschiedenis der Franse revolutie, het leven van den dichter Burger (1794) niet minder dan dat van keizer Napoleon I (en III) leveren daarvoor merkwaardige bewijzen. De uitzonderingen zijn mede daartoe bestemd, om hen, die niet in het heiligdom van God gegaan zijn, in dwaling te brengen. Ook de vergelding aan deze zijde des grafs moet naar Gods bedoeling steeds voorwerp des geloof blijven; ook hier verbergt zich God, opdat Hij slechts door zoekenden gevonden worde. Dat dit ook door goedgezinden thans zo weinig geschiedt, dat ook zij zozeer geneigd zijn Gods gerechtigheid in dit leven als ene slapende te beschouwen, is een treurig teken van het verval der kerk, van den verlammenden invloed van het ongeloof; in de tijden van den bloei der kerk is het oog open voor de tremenda judicia Der (Gods ontzettende gerichten), welker erkentenis de wortel van de levende hoop op ene vergelding van gindse zijde des grafs vormt.

Nu erken ik hoe dwaas ik geweest ben. Als mijn hart opgezwollen was van spijt, en ik in mijne nieren geprikkeld werd, ik, omdat het den goddelozen een tijd lang welging en den rechtvaardigen kwalijk, in opstand was tegen God;

Toen was ik onvernuftig, een dwaas en wist niets, ik was zonder enige geestelijke kennis; ik was een groot beest 1), een lompe vleeskolossus bij U, ontoegankelijk voor die kennis, die Gij zo gaarne den ernstig vragenden mens schenkt.

Erger kon hij zich zelven niet ontmaskeren. Het woord, dat hier door een groot beest vertaald is, staat hier in het meervoud, om een buitengewoon groot dier aan te duiden. Het is

hetzelfde woord, dat bij Job 40: 15 onvertaald is gelaten, en in het Hebreeuws Behemoth heet, en waarmee Job hoogstwaarschijnlijk het Nijlpaard aanduidt. Bij God belijdt Asaf, was hij zulk een groot en onvernuftig beest, in Zijn heilig en alwetend oog was hij dit, toen hij overgelaten aan de redenering van zijn dwaas en zondig hart, Gode ongerechtigheid toeschreef. Zo maakt Gods genade den mens waar en brengt hem tot een erkennen van zich zelven, waartoe hij uit zich zelven gewis nimmer komen zou.

Maar zo diep vernederd liet mij Uwe genade niet, en ik wens nooit meer te vergeten wat ik in Uw heiligdom aanschouwde. Ik zal dan geduriglijk bij U zijn, onophoudelijk aan U denken en in U leven, want Gij hebt mijne rechterhand gevat. Hoe kon in mijn hart de gedachte opkomen om der goddelozen weg te gaan, ik verfoei ze. O mocht ik steeds bij den Heere zijn. Nu is het mij gebleken welke zonden in mijn hart kunnen oprijzen. Maar neen! toch zal ik van den Heere niet afgaan, niet vanwege mijne trouw, maar om Zijne genade; Hij heeft mij eenmaal Zijn kind gemaakt, en Hij zal het werk Zijner handen nooit laten varen.

Door het vatten bij zijne rechterhand duidt aan, hoe hij door Gods wonderbare kracht is teruggehouden van den afgrond, waarin de verlorenen neerstorten. Wat Asaf tegenhield om niet zelf in het openbaar mede te lasterde, niet in de dwaling te volharden, en wat hem er nu toe bracht, zijne eigene dwaling in te zien, dat schrijft hij toe aan Gods genade, die hem met uitgestrekten arm heeft gegrepen.

Gij zult mij door de duisternis, die op mijn levensweg is, leiden door Uwen raad, dien ik met gelovige onderwerping eer, hoewel ik dien niet begrijpen kan, en daarna, wanneer het duistere licht zal geworden zijn, zult Gij mij in heerlijkheid opnemen in Uwen hemel.

Een uitdrukkelijk Gods woord omtrent den hemelsen triomf der hier strijdende gemeente was toen nog niet bekend, maar voor het geloof had de naam van Jehova reeds ene diepte, die over den dood in het eeuwige leven deed zien. Ook in vs. 25 bewijst Asaf, hoewel hij geen woord der openbaring heeft over een eeuwig leven na den dood in Bijbelsen zin en naar Nieuw Testamentische mening, toch met der daad, dat er een eeuwig leven moest zijn; want wie in zulk ene wederkerige betrekking tot God, den eeuwig Levende, staat, is juist daardoor reeds hier het eeuwige leven deelachtig en kan aan gene zijde dit niet meer verliezen. Juist dat is ook de zenuw van het anti-sadduceïsche bewijs des Heren voor de opstanding der doden in MATTHEUS. 22: 32.

Wie heb ik nevens U in den hemel, waarin ik mijn welbehagen zou kunnen vinden? Geen engel baat mij. Nevens U lust mij ook niets op de aarde!

De ziel, die van haren God afdwaalde, doorzoekt hemel en aarde, of zij hulp en heil zou kunnen vinden; maar heeft zij Hem weergevonden en is zij van haren twijfel verlost, zo is Hij haar genoeg, en maakt zij zich van al het andere los.

De hemel zelf zou ons niet kunnen gelukkig maken, zonder de tegenwoordigheid en de liefde van onzen God; veel minder kan de aarde en al hare bezitting een onsterfelijke ziel voldoen. De wereld en al hare heerlijkheid verdwijnt; ons vlees en onze harten zullen spoedig

bezwijken (vs. 26), maar God zal de sterkte des harten zijn en voor eeuwig het deel van Zijn volk. Anderen hebben het ondervonden en wij moeten het verwachten, dat beide vlees en hart bezwijken. Het lichaam zal vallen door ziekte, ouderdom en dood; wanneer het vlees bezwijkt, is het hart mede daartoe gereed; het bestuur, de moed en de vertroosting bezwijken. Maar Christus Jezus, onze Heere, biedt Zich zelven aan, om alles in allen te zijn, voor een arm zondaar, die elk ander deel en elk ander vertrouwen weigert.

Wie heb ik nevens U in den hemel, waarin ik mijn welbehagen zou kunnen vinden? Geen engel baat mij. Nevens U lust mij ook niets op de aarde!

De ziel, die van haren God afdwaalde, doorzoekt hemel en aarde, of zij hulp en heil zou kunnen vinden; maar heeft zij Hem weergevonden en is zij van haren twijfel verlost, zo is Hij haar genoeg, en maakt zij zich van al het andere los.

De hemel zelf zou ons niet kunnen gelukkig maken, zonder de tegenwoordigheid en de liefde van onzen God; veel minder kan de aarde en al hare bezitting een onsterfelijke ziel voldoen. De wereld en al hare heerlijkheid verdwijnt; ons vlees en onze harten zullen spoedig bezwijken (vs. 26), maar God zal de sterkte des harten zijn en voor eeuwig het deel van Zijn volk. Anderen hebben het ondervonden en wij moeten het verwachten, dat beide vlees en hart bezwijken. Het lichaam zal vallen door ziekte, ouderdom en dood; wanneer het vlees bezwijkt, is het hart mede daartoe gereed; het bestuur, de moed en de vertroosting bezwijken. Maar Christus Jezus, onze Heere, biedt Zich zelven aan, om alles in allen te zijn, voor een arm zondaar, die elk ander deel en elk ander vertrouwen weigert.

Wat dit leven oplevert het kan mij ook niet ontnemen, wat door Uwe genade en Uwe gemeenschap mijn deel is geworden. Bezwijkt zelfs in bittere ellende mijn vlees en mijn hart, ja al moet ik gaan door het dal des doods, zo is God de Rotssteen mijns harten, en mijn Deel in eeuwigheid; Hem behoud ik, als alles wegzinkt, en Hij is mij genoeg.

Om in het volkomen betrouwen op God het volkomenst aards geluk te smaken, moet men dit geluk willen, met geen minder geluk tevreden kunnen zijn; en dit geluk durven aanvaarden. Wat is daartoe nodig? Daartoe is nodig het reine hart, hetwelk naar niets zozeer tracht, als aan het bezoedelde stof te kleven, het reine hart, dat aan de reinste genietingen behoefte heeft; het reine hart, dat God ziet en zich vast houdt, als ziende den Onzienlijke; het reine hart, hetwelk van een heilig God niets te vrezen, maar alles te hopen heeft. "Immers", zo luidt de aanhef van onzen Psalm: "is God Israël goed, degenen, die rein van hart zijn." Slechts het reine hart wil, durft, mag zich geheel aan God vertrouwen. Het waar geluk is niet bereikbaar, dan voor het reine hart. Tot die reinheid is te komen, want er is te komen tot het bloed der verzoening en tot de reiniging door den Geest.

Want dit is de grond van mijn verlangen naar U en van mijn vertrouwen op U, maar ook tevens de korte somma van dezen Psalm, ziet, die verre van U, de Bron des levens, zijn, zullen vergaan; Gij roeit als een ijverig God, die de U toekomende eer geen anderen geeft (Exodus 20: 5. Jes. 42: 8) uit; al wie van U afhoereert, die misdadig Uw verbond verbreekt en de wereld met hare afgoden boven Uwe liefde stelt (Exodus 34: 16).

Maar, in tegenoverstelling tegen dat hoereren der goddelozen, mij aangaande, het is mij goed, het is het enige, dat ik begeer, nabij God te wezen (Zef. 3: 2. Jak. 4: 8); ik zet mijn betrouwen op den Heere HEERE, waarbij ik dan door de steeds nieuwe betoningen van Uwe wijze genadige en rechtvaardige regering steeds nieuwe gelegenheid en aanleiding heb, om al Uwe werken te vertellen, hoe wonderbaar Gij dikwijls de Uwen leidt, maar toch altijd zalig.

Verre zijn van God en nabij zijn aan God, bepaalt het wee of het wel van den mens, zijn vergaan of zijn bestaan. Asaf heeft het laatste als het door hem gewenste goed aangegrepen en daarin zijne zekerheid en zijne toevlucht in het leven gevonden; in het vaste vertrouwen heeft hij als zijne verhevenste stemming het leven van God erkend, om te verhalen de leidingen en besturingen des Heren, zo als zij hem na veel strijd nu helder en duidelijk voor ogen staan.

Asaf is heerlijk door God gevoerd uit zijn strijd. Hij heeft er iets van gevoeld, wat het betekent, verre van God te zijn. Maar God heeft hem weer thuis gebracht, en nu, niets is hem dierbaarder en begeriger, dan steeds nabij God te zijn. God is zijn Al. God zal hem leiden en wanneer de Heere hem Zijn Raad heeft doen uitdienen, zal Hij hem opnemen in heerlijkheid. Dan zal hij niet meer behoeven te vrezen, verre van zijn God te zijn, dan zal hij tot in eeuwigheid al de werken Gods met alle zaligen verkondigen.

PSALM 74.

GEBED OM BEWARING DER KERK.

Ene onderwijzing (Psalm 32: 1), voor (van) Asaf, doch niet door dezen zangmeester van David zelven (Psalm 73: 1), maar door enen uit de zangersfamilies waarvan hij het hoofd is, in den tijd der Babylonische ballingschap vervaardigd (1 Kronieken 25: 31).

Wat dezen Psalm met den vorigen verbindt is het zeldzame, daar in vs. 18 en hier in vs. 3 voorkomende woord le maschuoth, door onze overzetters "verwoestingen" vertaald. Overigens wijst ons de Psalm veeleer op klaagliederen van Jeremia, waarmee vele punten van aanraking te vinden zijn (vgl. vs. 1, 4, 7 en 9 met Klaagt. 5: 20; 2: 7-9), en daarmee op den toestand van het Joodse land na de Chaldeeuwse catastrofe (2 Koningen 25: 22). Hij toont aan hoe de gemeente des Heren en elk gelovige in ‘t bijzonder zich te gedragen heeft in tijden, wanneer alles verloren schijnt te zijn. Wanneer een volkomen ondergang is aangevangen; vooral geeft hij ons aanleiding, hoe wij ons in zodanige omstandigheden hebben voor te stellen, dat het niet om onze, maar om Gods zaak en eer te doen is."

Vs 1-9. De Psalm begint met ene klacht over het grote ongeluk, dat Gods volk getroffen heeft en met de innige bede, dat de Heere dit toch niet ene verwerping voor altijd mocht willen laten zijn, maar Zich over de gemeente, die Hem toch als een eigendom behoort, weer mocht willen ontfermen (vs. 1 en 2). Terwijl de bede hierop meer bepaald tot ene bede wordt om goddelijke tussenkomst, wordt hetgeen aan het heiligdom, aan den tempel te Jeruzalem, door de vijanden geschied is, zo levendig geschilderd, als stond het voor de ogen. In ene somma wordt ten leste de gehele nood van dien tijd voorgesteld: er is geen godshuis meer, er zijn gene profeten. Niemand weet wanneer er een einde aan die ellende zal komen (vs. 3-9).

O God! waarom 1) verstoot in eeuwigheid, zo geheel, alsof wij nu voor altijd door U verlaten waren? Waarom zou Uw toorn roken tegen de schapen Uwer weide1), dat U hun heerlijk weiland, het vruchtbare Kanaän, zozeer verwoest hebt (Jer. 25: 36 vv.)?

Dit waarom is geen klacht des ongeloofs, geen aanklagen van God, geen onbekendheid voorwenden met Israël's zonde, maar is een zich beroepen op de betrekking, die tussen God en Israël bestaat, op de betrekking des Verbonds. In plaats van ongeloof straalt in dit woord en in deze gehele uitdrukking veeleer geloof door, een erkennen van de trouwe Gods, een gelovig besef, dat Gods trouw door de trouweloosheid van Zijn volk niet wordt te niet gedaan. In vs. 12 komt dit duidelijk uit.

Wij moeten opmerken, dat de gelovigen, door heidense volken gekweld, toch de ogen tot God verheffen, alsof zij slechts door Zijne hand geslagen werden; want zij wisten, dat slechts door den toorn van God aan de heidense volken zoveel vrijheid tegen over hen toegestaan werd. In de overtuiging alzo, dat zij niet met vlees en bloed hadden te strijden, maar door het gericht van God gekastijd werden, beschouwen zij als de eigenlijke oorzaak en bron van alle kwaad, dat God, wiens genade hun vroeger zegen verleend had, hen nu verworpen had en hen niet verder waardig achtte, om Zijne kudde te zijn.

Gedenk aan Uwe vergadering, Uwe kerk, die gij van ouds door de zo heerlijke verlossing uit de slavernij van Egypte (Deuteronomium 9: 26, 29), verworven hebt; de roede 1), het deel Uwer erfenis, die Gij verlost hebt, den berg Zion, waarop Gij gewoond hebt.

Ene erfenis, die onder broederen verdeeld werd, werd met de meetroede afgepast er verdeeld; van daar heette ieders erfdeel, de roede zijner erfenis, gelijk het woord snoeren in dezelfden zin gebezigd wordt. In de verdeling van Kanaän had God ook Zijn erfdeel gekregen, dat had Hij in bezit genomen en daarop gewoond, te weten, den heiligen berg Zion. Deze twee: "het deel uwer erve" en Zions berg" behoren dus bij elkaar.

De klacht gaat dan ook in een gebed over. Op grond van Gods trouw smeekt hij, dat de Heere het Zich herinnere moge, dat Israël Zijn volk is, dat Israël 's Heren erfdeel is, en dat het verwoeste Zion de plaats zijner woning is.

Hef Uwe voeten op tot de eeuwige verwoestingen, haast U om te gaan tot Uwe woonsteden, die puinhopen geworden zijn, opdat zij weer worden opgebouwd; de vijand heeft alles in het heiligdom verdorven, en dit tempelschennend vandalismus kunt Gij niet eeuwig laten blijven.

Uwe wederpartijders, de heidense Chaldeeën (Jes. 64: 2), hebben In het midden van Uwe vergaderplaatsen, in de verschillende afdelingen van Uwen tempel gebruld, in dronken overmoed op soldatenwijs als brullende leeuwen rondgelopen; zij hebben hun tekenen 1), de veldtekenen, tot tekenen gesteld, en zich daardoor voor de meesters van dat huis verklaard.

De Wette vertaalt "gebruiken", en verklaart: "eigenlijk tekenen," d.i. verbondstekenen. De Hebreeër denkt zich de godsdienst als een verbond, en de bijzondere gebruiken als

verbondstekenen, als de besnijding (Genesis 17: 4) en de Sabbath (Exodus 31: 13, 17). Diezelfde voorstelling bracht de dichter ook op de gebruiken der heidenen over.

Kan hij niet ongevoelig zijn over de verwoesting der stad en van het ganse land, over de verliezen van het leven en bezittingen van zo vele kinderen zijns volks, over de wegvoering in ballingschap van de ontkomenen van het zwaard, niet dat is het wat zijne ziel op het gevoeligst heeft aangegrepen, de verachting van Gods huis treft en ontzet hem het meest. En juist dit kenmerkt onzen dichter als een waren Zioniet, voor wie niets boven ‘s Heren tempel, boven de aanspraakplaats des Heiligen Israël’s gaat.

Met getrouwe historische trekken tekent hij de vreselijke verwoesting van den tempel, nadat de verwoesters dien van zijne heilige sieraden en schatten beroofd en geplunderd hadden. Het is gene dichterlijke overdrijving, helaas, het is historie, vergelijk 2 Kronieken 36: 17-19 en Jer. 52: 17-23.

Een ieder werd er bekend, het zag er uit, een ieder ging daar onbesuisd, zonder enigen eerbied te werk, als een, die de bijlen omhoog aanbrengt, omhoog heft en neer laat vallen in de dichtigheid van een geboomte, al het sieraad is verbrijzeld, zo koelbloedig alsof men een bos velt.

Alzo hebben zij nu hare, beter Uwe graveerselen, die Uwer vergaderplaatsen (1 Koningen 29), al het beeldhouwwerkzamen met houwelen en beukhamers in stukken geslagen.

Zij hebben Uwe heiligdommen in het vuur gezet, in brand gestoken; ter aarde toe hebben zij de woning Uws naams ontheiligd, zij hebben Uwen tempel ten gronde toe geslecht.

Zij hebben in hun hart gezegd: Laat ze ons te zamen uitplunderen, de heiligdommen van Israël’s God; Zij hebben alle Gods vergaderplaatsen 1) in het land verbrand.

Dat met den tempel het een en alles van de vereerders van God verwoest was, moest de verwoesting voor Israël zeer smartelijk maken, en toonde hoezeer Gods eer in het spel en zijne belangen in gevaar waren.

Ongetwijfeld wordt hier beschreven de vervulling der profetie van Mozes, als hij profeteert: want de kinderen Israël’s zullen vele dagen blijven zitten, zonder koning, en zonder vorst en zonder offers (Hos. 3: 4), maar ook zinspeelt de dichter op de verwoesting van de plaatsen van samenkomst, waar de gelovigen samenkwamen. Wij denken dan het allereerst aan de gebouwen of scholen, waar de profetenzonen samenkwamen, en waar de gelovigen Israël’s werden onderwezen in de Wet. Te denken aan synagogen, zoals anderen willen, is niet noodzakelijk, dewijl we er niet van lezen, dat deze reeds voor de ballingschap waren ingesteld.

Wij zien onze tekenen, waardoor Gij te voren bewezen hebt, dat Gij onze Heere zijt en te Zion Uwe woning hebt (Jes. 37: 33 vv.), niet; er is geen profeet meer 1), gelijk wij die te

voren zo vele hadden, noch iemand bij ons, die weet, hoe lang 2) beter wanneer, zodat hij ons zou kunnen troosten door ons uitzicht te geven op beteren tijd.

Wel overleefde Jeremia de verwoesting, maar zijne profetische werkzaamheid eindigde met de verwoesting; zijn verstommen moest gewis dienen, om de hier uitgesprokene smartelijke klacht te doen ontstaan. Deze nog staande ruïne der profetie getuigde luider voor het verlaten Gods, dan het niet aanwezig zijn van andere profeten. Met de overige tekenen van Gods heerschappij moest ook dit een tijd lang verdwijnen, opdat het volk mocht leren, wat het aan hen gehad had, en hoe misdadig zij tegen hen gehandeld hadden, en in tranen en met berouw het terugkeren van dezen zegen zou zoeken.

De grootste reden tot klagen voor den dichter is deze, dat God zich in dezen tijd des lijdens, niet zoals anders, aan Zijn volk openbaart. Onze tekenen is ene bepaalde tegenstelling van "hun tekenen" (vs. 4), wanneer men niet op grond van 86: 7 moet denken aan tekenen die God doet. Het suffix eist bovendien iets bestendigs, voortdurende, het zijn de godsdienstige instellingen, door middel van welke God met Zijn volk in gemeenschap wil staan, en die het nu niet meer ziet. omdat de vijanden ze afgeschaft hebben.

De 70 jaren door Jeremia genoemd, waren een raadsel voor degenen, die niet bijzonder waren ingewijd: Dan. 9: 1 vv.

10.

II. Vs. 10-17. Omdat, gelijk aan het slot der vorige afdeling gezegd is, niemand weet, hoe lang de tegenwoordige ellende zal duren, zo wendt de Psalm zich met deze vraag tot God zelven en worstelt hij met Hem in het geloof, om wat eindeloos schijnt, als iets tijdelijks te doen kennen, en het zo troosteloze "voor altijd" weg te nemen (vs. 10 en

11). Hij laat vervolgens tot vertroosting der bekommerde gemeente, alle betoningen aan Goddelijke almacht uit de geschiedenis van vroegeren tijd, zelfs de gedenktekenen van Goddelijke almacht uit het rijk der natuur voor haar inwendig oog voorbijgaan (vs. 12-17 74.12-17).

Hoe lang, o God! zal de wederpartijder, de vijand, die ons nu in zijne macht heeft, smaden? zal de vijand Uwen naam in eeuwigheid lasteren, (Psalm 13: 2), zo lang, dat het einde niet te zien is?

Waarom trekt Gij Uwe hand, ja Uwe rechterhand af?Waarom toeft Gij ter hulpe te komen? Trek haar uit het midden van Uwen boezem, waarin Gij haar schijnt gestoken te hebben, gelijk men doet als er niet te arbeiden is; maak een einde 1) aan Uw zwijgen en stil zijn, en verdelg.

Waar de Heere God schijnt te zwijgen, waar Hij Zich aanstelt als een krijgsman in ruste, daar begint het geloof des dichters zich krachtiger te openbaren. De Heere God geeft hem

deze genade, dat hij niet bezwijkt, dat zijn geloof niet bezwijkt. Integendeel, het geloof wordt te sterker openbaar. Dit blijkt genoegzaam uit het volgende vers.

11). Hij laat vervolgens tot vertroosting der bekommerde gemeente, alle betoningen aan Goddelijke almacht uit de geschiedenis van vroegeren tijd, zelfs de gedenktekenen van Goddelijke almacht uit het rijk der natuur voor haar inwendig oog voorbijgaan (vs. 12-17 74.12-17).

Hoe lang, o God! zal de wederpartijder, de vijand, die ons nu in zijne macht heeft, smaden? zal de vijand Uwen naam in eeuwigheid lasteren, (Psalm 13: 2), zo lang, dat het einde niet te zien is?

Waarom trekt Gij Uwe hand, ja Uwe rechterhand af?Waarom toeft Gij ter hulpe te komen? Trek haar uit het midden van Uwen boezem, waarin Gij haar schijnt gestoken te hebben, gelijk men doet als er niet te arbeiden is; maak een einde 1) aan Uw zwijgen en stil zijn, en verdelg.

Waar de Heere God schijnt te zwijgen, waar Hij Zich aanstelt als een krijgsman in ruste, daar begint het geloof des dichters zich krachtiger te openbaren. De Heere God geeft hem deze genade, dat hij niet bezwijkt, dat zijn geloof niet bezwijkt. Integendeel, het geloof wordt te sterker openbaar. Dit blijkt genoegzaam uit het volgende vers.

Maar al schijnt het ook, dat Gij ons voor altijd verlaten hebt, evenwel is God mijn Koning van ouds af, zo vertrouwt de gehele gemeente des Heren, de God, die verlossingen werkt in het midden der aarde, voor het oog der gehele wereld; dat deed Gij dikwijls genoeg, voor de vaderen in ‘t land der slavernij, Gij hebt dat tot een land vol wonderen laten worden (Exodus 22).

Wij zien, wat wij ook elders dikwijls zien voorkomen, hoe de gelovigen beschouwingen opnemen in hun gebeden, om nieuwe geloofskracht te verzamelen en den gloed van hun gebed aan te wakkeren; want wij weten hoe zwaar het is, zich boven alle twijfelingen te verheffen, zodat ons gebed onbelemmerd zijnen loop heeft. Hier roepen zich derhalve de gelovigen de bewijzen van Gods barmhartigheid in het geheugen, waardoor God Zich door alle geslachten heen als den Koning van Zijn uitverkoren volk heeft doen kennen. Maar wij zien hierin, naardien het in het gebed niet genoegzaam is met de lippen onze wensen uit te spreken, wanneer wij niet bidden in het geloof, dat wij ons daarbij steeds de weldaden moeten voor ogen stellen, waardoor God Zijne Vaderlijke liefde jegens ons heeft bewezen, en die ons dus tot tekenen Zijner verkiezing moeten zijn. De naam "Koning" doelt niet alleen op de enkele heerschappij, maar geeft tevens te kennen, dat Hij de besturing van Zijn volk heeft op Zich genomen om het te redden en te bewaren.

Gij 1) hebt bij den uittocht uit dat land door Uwe sterkte de zee gespleten, zodat Uw volk doorging; Gij hebt de koppen der draken in de wateren verbroken; Uw Israël zag de lijken der Egyptenaren, die in wreedheid en kracht den zeegedrochten gelijk waren, liggende aan den oever der zee (Exodus 14: 13 vv.).

Tegenover de woede der vijanden en ja, ook tegenover het schijnbaar zwijgen van den Heere God voor dit ogenblik, wijst de dichter er op wat God vroeger heeft gedaan. Met nadruk zegt hij: Gij hebt door Uwe sterkte de zee gespleten. Gij enz. Tot zevenmaal toe wordt in vs. 13-17 op die wijze de Heere aangesproken, waarmee hij dan ook de grootheid Gods, Zijne almacht met den diepsten eerbied uitspreekt.

Gij hebt de koppen des Leviathans, de hoofden van het leger van Farao verpletterd; Gij hebt hem tot spijs gegeven aan het volk in dorre plaatsen, het wild gedierte der woestijn, dat bij Farao en zijn heir nog een volk zou kunnen genoemd worden.

a) Gij hebt ene fontein en beek gekliefd, bij het doortrekken door de woestijn (Psalm 78: 15). Gij hebt sterke rivieren uitgedroogd, den Jordaan, opdat Uw volk Kanaän zou ingaan Jozua 3: 13).

Psalm 105: 41. Jes. 48: 21.

Het volk der Egyptenaren noemt hij den draak en den Leviathan, even als ook Ezechiël. 29: 3. Jer.51: 9, omdat aan dit vraatzuchtige roofdier juist de nijd eigen was. Het vertrekkende leger van Farao verdronk in het water en de lijken worden door de golven op het strand geworpen, ten spijze voor de woestijnbewoners, voor de sjakals. Het is de almacht van diezelfden God, die voor Zijn volk niet op ene, neen, op de meest tegenovergestelde wijze gezorgd heeft, die uit harde rotsen beken deed voortkomen, dan grote stromen uitdroogde, die in den zomer nooit ledig zijn (Exodus 17: 6. Numeri 20: 8. Jes. 3: 14 vv.).

Zoudt Gij, o God! ons niet kunnen redden, Gij, die U in ‘t rijk der natuur als de Almachtige openbaart? De dag is Uwe, ook is de nacht Uwe a); Gij hebt het licht en de zon bereid 1); Gij zijt de Schepper en de God der natuur.

Genesis 1: 14 vv.

Hij daalt af tot die goedertierenheid Gods, die tot het menselijk geslacht in het algemeen zich uitstrekt. Want nadat hij een aanvang heeft gemaakt met de bijzondere genade, waarin God Zich als Vader openbaart voor Zijn uitverkoren volk, vermeldt hij nu ter gelegener plaats, dat hij voor alle stervelingen goedertieren is. Waaruit de profeet dan kloek het besluit trekt, dat het niet minder past, om jegens Zijne kinderen en huisgenoten Zijn Vaderlijke plicht niet te verwaarlozen.

Gij hebt al de palen der aarde, alle grenzen, zowel van de zee als van elk gebied, gesteld; zomer en winter, al de jaargetijden,die hebt Gij geformeerd.

De steeds wederkerende afwisseling van dag en nacht en het daaraan verbondene te voorschijn brengen van sterren en zon verkondigt enen almachtigen God, voor wie niets te wonderbaar is (Psalm 115: 3). De grenzen, waardoor het land gescheiden is van de zee en voor haar beveiligd (Jer. 8: 22. Job 38: 8 vv.), zijn een nieuw bewijs van Gods grootheid, even als de afwisseling van zomer en winter, die God in de natuur heeft gesteld.

18.

III. Vs. 18-23. Nadat zo de gemeente van haren hopelozen nood op ene hoogte geplaatst is, die een vrij uitzicht verleent, verheft zij zich des te moediger en vol vertrouwen tot ene nieuwe bede; met bewonderingswaardige kunst brengt de Psalm alles daartoe, en vlecht hij het in elkaar, wat in staat is God op te wekken, aan de ene zijde tot ontferming over zijn volk, aan de andere zijde tot ijverzucht tegen de vijanden, die Zijne eer zoeken te roven en Zijnen naam lasteren. Terwijl Israël hier alle pijlen op Gods hart afschiet, om het voor zich te winnen, blijkt het, dat aan des Heren volk veel, ja alles, ook het liefste wat het heeft, zelfs zijn dierbaar heiligdom kan ontnomen worden, maar het toch één onaantastbaar heiligdom behoudt, het hart van zijnen God, Die is en Die was en Die komen zal (Openbaring 1: 4).

Gedenk hieraan, in plaats verder, gelijk Gij doet, ons onopgemerkt te laten gaan: de vijand heeft den HEERE gesmaad 1), door dat alles te doen, wat in vs. 3, 6-8 gezegd is, en een dwaas volk 2), dat van U niets weet en vreemde goden dient, heeft Uwen naam gelasterd.

De zaak van het volk Gods is Gods zaak. De vijand tast, wanneer zij het volk des Heren verdrukt, den Naam van hun God aan. Hij vervolgt hen, omdat zij Gods volk zijn, en naar Diens Naam genoemd zijn. Zo was het ten allen tijde, zo is het in onzen tijd; de diepste grond van de vijandschap der wereld tegen de belijders van ‘s Heren Naam is, dat zij den Naam van God en Christus belijden, als den enigen Naam onder den hemel gegeven.

De dichter noemt hier de vijanden Gods en van Zijn volk, een dwaas volk, dewijl het zich, ja, buigt voor stomme afgoden, maar ook ten onrechte meent, dat het tegen God het kan uithouden. Dit geldt voor alle eeuwen. Wie heeft zich tegen God verzet en vrede gehad?

Geef toch, gelijk het nu schijnt te zijn, aan het wild gedierte, aan dat rot van rovers, de ziel Uwer tortel duif 1), Uw volk, dat als ene tortelduif (Psalm 68: 14), reeds zo lang geroepen en naar Uwe hulp verlangd heeft (Jes. 38: 14),niet over; vergeet den hoop Uwer ellendigen, Uwer op aarde zo verdrukte Kerk, die zich als schapen onder de wolven bevindt (Psalm 68:
44: 23) niet zo, alsof het in eeuwigheid zou zijn.

De Kerk herinnert haren Redder den dierbaren naam, met welken Hij haar in vorige tijden genoemd had. Deze tortelduif, eenvoudig en ongeschikt tot verdediging, afgezonderd, zacht, vreesachtig en treurig, was in gevaar van hare verouderde vijanden, die even als roofvogels, haar van alle zijden bezetten. Welk ene kracht gaven deze omstandigheden aan die woorden. Laat ons niet nalaten daarvan in het uur der verzoeking gebruik te maken.

Aanschouw het verbond; gedenk hoe Gij volgens Uw verbond ons niet geheel en al ton verderve kunt overgeven; en toch, die ondergang schijnt reeds nabij te zijn, want de duistere plaatsen des lands zijn vol woningen van geweld; als een moordspelonk: is dit land der duisternis, der afgoderij.

Laat den verdrukte, het zo hard geslagen en diep vernederd volk, niet beschaamd wederkeren, dat het te vergeefs tot U zou gebeden hebben; laat den ellendige en nooddruftige, die in den nood tot U roepen, hulpe vinden en daartoe komen, dat zij Uwen naam prijzen.

Sta op, o God 1) om ons te helpen (Psalm 3: 8; 7: 7; 9: 20 enz.), opdat die lof- en dankliederen der gemeente gehoord worden. Twist Uwe twistzaak, want in dezen strijd met de heidenen geldt het de eer van Uwen eigen naam (vs. 18).Gedenk der smaadheid, die U van den dwaze, van den goddelozen en waanwijzen heiden wedervaart den gansen dag.

Wederom vragen de gelovigen, dat God op Zijn rechterstoel zitting neme. Hij wordt gezegd op te staan, wanneer, na lang geduld, Hij door de daad zelf toont, dat Hij Zijn ambt niet heeft vergeten. Verder, opdat hij deze zaak te vuriger ter hand neme, roepen zij Hem als handhaver van Zijn recht aan, alsof zij willen zeggen: O Heere, dewijl hier Uw belang en Uwe zaak wordt behandeld, is er geen reden om te vertragen. Doch hoe deze zaak de eigen zaak Gods is, verklaren zij tegelijk, dewijl Hij dagelijks aan de ongerechtigheid en dwaasheid paal en perk stelt.

Vergeet niet het geroep Uwer wederpartijders, waarmee zij in lasterlijken overmoed U en Uw volk honen; het getier dergenen, die tegen U opstaan, en Uw rijk op aarde willen vernietigen, klimt geduriglijk op, zodat het ten hemel komt en U tot wrake dringt.

Gezegende Verlosser! Gij zijt dezelfde, gisteren, heden en tot in eeuwigheid. Overwin en vernietig al de macht des vijands en maak Uw volk meer dan overwinnaars door Uwe genade, die met hen is. Wees, Gij Heere! het "alles" voor Uw volk in elke toestand en in elke omstandigheid; want Uw arme en ellendige zal nooit beschaamd weggaan, maar zal Uwen naam luide lofzingen.

PSALM 75.

LOF VOOR GODS WONDEREN. WAARSCHUWING TEGEN ZORGELOOSHEID.

Voor den opperzangmeester (Psalm 4: 1), op de wijze van het lied Al-tascheth d.i. verderf niet (Psalm 57: 1. Deuteronomium 9: 27), een Psalm, een lied voor (van) Asaf (Psalm 74: 1) en wel uit den tijd van koning Hizkia.

2.

Wat Psalm 74 in vs. 22 vv. smeekt, dat ziet Psalm 75, het gericht van God over de trotse zondaars, werd hem ene oorzaak van lofgezang en triomferenden moed. Dit gericht nu datgene, hetwelk God over Assyrië en zijnen overmoedigen koning Sanherib in het jaar 713 v.Chr. voor Jeruzalem gehouden heeft (2 Koningen 19: 37). De Psalm is echter niet als de volgende, de 76ste Psalm, na die catastrofe, maar vóór haar gezongen. Hij is dus een triomflied, nog vóórdat de overwinning uiterlijk verkregen is, en als "een lyrische metgezel der profetieën te beschouwen, die Jesaja in het gezicht van den ondergang, die van wege de Assyriërs dreigde, uitsprak, als een getuigenis van het levend geloof, waarmee de gemeente

toen het woord van God ontving, als ene vermaning aan de Kerk van alle tijden, om door geloof gelijken zegen deelachtig te worden."

Vs. 2-4. Even alsof hetgeen zij met vertrouwen verwachten mag, reeds geschied ware en Gods gericht tot verootmoediging van den vijand, die zich zo onbedwingbaar aanstelde, en tot verheerlijking van Zijn nu zo beangstigd volk reeds volbracht ware, verschijnt Israël met lofzangen en dankliederen voor des Heren aangezicht; het neemt met een gelovig hart uit Gods mond Zijn Woord over, dat Hij tot haar liet komen; in dit woord heeft Hij aan zijne gemeente een komen ten gerichte beloofd, waarbij Hij met dezelfde almacht, die Hij bij de schepping betoond heeft, de nu wankelende en sidderende aarde weer wilde bevestigen, en zulk ene belofte is nu de grond van haar vertrouwen, dat Zijn naam zeer nabij is.

Wij loven U, o God! vóórdat nog de redding daar is. Wij loven, dat Uw naam de openbaring van Uw wezen, zo heerlijk in genade en gerichten, nabij is 1), dat Gij gereed zijt om ons te komen verlossen, gelijk wij weten uit het profetisch woord, dat zeer vast is; men vertelt Uwe wonderen, die Gij ter redding van Uw volk verricht.

Gods naam is de openbaring van Zijn Wezen, van de heerlijkheid Zijner volmaaktheden, van Zijne genade en rechtvaardigheid, van Zijne trouw en waarheid, van Zijne almacht en majesteit. Die heerlijke Naam was nabij, was komende, zou Zich zeker ontdekken tot verdelging van Juda's vijanden, de Assyriërs, en tot verlossing van Zijn volk. Jehova zou wonderen doen.

Als Ik, alzo is het woord uit Uwen mond gegaan, het bestemde ambt zal ontvangen hebben 1), wanneer Ik het rechtersambt aangrijp, als Ik rechtsdag houd, zo zal Ik gans recht richten 2), een gericht houden naar recht en gerechtigheid (Psalm 9: 9).

In het Hebr. Ki èkach moëd. Beter: Als Ik zal genomen hebben het beslissende (nl. oordeel). Het laatste woord wordt veeltijds in de taal der profetie gebruikt, om daarmee den tijd van het beslissend oordeel aan te geven. Onze Staten-Vertalers hebben er het woord ambt tussen in gevoegd, doch ten onrechte. Want niet de gemeente en niet de koning spreekt hier, God wordt hier sprekende ingevoerd. De Heere verklaart hier, dat voor Hem de bestemde tijd is aangebroken, de tijd voor het beslissend oordeel, om recht te doen en gericht te houden over de vijanden van Zijn volk.

Onze God, die de wereld door Zijne wijsheid en almacht regeert, heeft aan alle dingen een doel gesteld, ook tijd en uur voor Zijn gericht bepaald, en wanneer die komt, openbaart Hij Zijne gerichten en niemand kan ze verhinderen. God stelt wel Zijne straf een tijd lang uit, maar eindelijk komt zij zeker en blijft niet uit, gelijk ook de heidenen uit de ervaring geleerd hebben en gezegd: Sera tamen tacitis poena venit pedibus, "de late straf sluipt, hoewel langzaam, na," en wederom zegt Valerius Maximus (een Romeins schrijver onder keizer Tiberius, die 9 boeken over merkwaardige gebeurtenissen geschreven heeft): tarditatum poenae gravitate compenesat, God vergoedt het langzame van de straf door hardheid.

Het land is ten gevolge van hetgeen die geweldige en overmoedige veroveraar reeds volbracht heeft, in beroering, als zou het in den chaotischen toestand van weleer (Genesis 1:
terugzinken, en al zijne inwoners delen in het gevoel van vrees voor hetgeen komen zal (Psalm 46: 7), zij waren versmolten van verschrikking maar ik, die den aardbol uit dien woesten toestand verhief, heb Zijne pilaren, waarop Ik hem gesteld heb, zijne zuilen waarop het rust, vastgemaakt 1), dat zij niet wankelen. Sela 2).

De Heere God verzekert het hier, dat hoe de Assyriërs ook mogen woeden, het land mogen verwoesten, Zion gevestigd is op de bergen der eeuwigheid, op hechte en vaste zuilen. Zion moge geschud worden, maar vergaan zal Zion nooit.

De muziek wordt hier met gejubel verheven, want deze majestueuze uitspraak van den Schepper der wereld is een sterke troost voor het bestaan van het gebouw der wereld, dat, gelijk het scheen, geheel en al uit zijn verband ging.

Het land is ten gevolge van hetgeen die geweldige en overmoedige veroveraar reeds volbracht heeft, in beroering, als zou het in den chaotischen toestand van weleer (Genesis 1:
terugzinken, en al zijne inwoners delen in het gevoel van vrees voor hetgeen komen zal (Psalm 46: 7), zij waren versmolten van verschrikking maar ik, die den aardbol uit dien woesten toestand verhief, heb Zijne pilaren, waarop Ik hem gesteld heb, zijne zuilen waarop het rust, vastgemaakt 1), dat zij niet wankelen. Sela 2).

De Heere God verzekert het hier, dat hoe de Assyriërs ook mogen woeden, het land mogen verwoesten, Zion gevestigd is op de bergen der eeuwigheid, op hechte en vaste zuilen. Zion moge geschud worden, maar vergaan zal Zion nooit.

De muziek wordt hier met gejubel verheven, want deze majestueuze uitspraak van den Schepper der wereld is een sterke troost voor het bestaan van het gebouw der wereld, dat, gelijk het scheen, geheel en al uit zijn verband ging.

5.

II. Vs. 5-9. Gelijk Gods volk zich met Gods Woord in het geloof sterkt, alzo is zulk een woord ook nodig tot straf en tot kastijding voor degenen, die niet in God willen geloven, en alzo wendt de gemeente zich nu waarschuwende en terechtwijzende tot de vijanden die tegen haar opstaan; zij wijst hen op hetgeen hun wacht. Dit schijnt wel is waar geheel te vergeefs gesproken, maar het geloof, wanneer het waarachtig is, heeft nu eenmaal behoefte, om de vijanden, die het bespotten en verdrukken, nog in liefde en zegenend te gedenken, voordat het te laat is, en hen te herinneren aan hetgeen tot hunnen vrede dient.

Ik heb gezegd, op grond van dat woord van God, tot de onzinnigen, tot een Rabsake en zijns gelijken (2 Koningen 18: 17 vv.): Weest niet onzinnig, en tot de goddelozen: Verhoogt den hoorn niet 1).

Deze spreekwijze, ontleend aan het gedierte, dat in trotse woede de horens verheft, is ook bij ons gebruikelijk. Wij zeggen: "de horens opsteken." In Abbessynië dragen de aanzienlijken bij statelijke gelegenheden een horen, een stuk metaal, dat kegelvormig is en door een band op de voorhoofden is vastgemaakt. Om dit vers te verklaren, wijst Broce de bijzonderen manier aan, waarop zij hun hoofden houden tot Het recht houden van dit sieraad.

Verhoogt uwen hoorn niet omhoog; spreekt niet met stijven hals, spreekt niet zo trots met in de hoogte gestoken hals.

Want het verhogen komt niet uit het oosten, noch uit het westen, noch uit de woestijn, die naar het zuiden ligt, niet van het toeval, van niets anders dan van God komt het verhogen en vernederen, wij verwachten die niet van mensen, die ons te hulp zullen komen 1).

Het Noorden blijft ongenoemd; men ziet daaruit, dat het ene noordelijke macht is (Assyrië was dit voor Palestina), welke het Israëlitische volk, overmoedig tot godslastering toe, met den ondergang bedreigd had, en tegen welke van oost noch west, noch zuid hulp verwacht werd.

Niet zonder bedoeling wordt de berg en woestijn van Idumea en Arabië, die in het zuiden van Kanaän ligt, en waarin Horeb en Sinaï (Deuteronomium 11: 24. Jes. 1: 4) liggen, met zekeren klem genoemd; deze is de zijde der Egyptenaren, op wier bijstand Israël, volgens de dwaze inbeelding van Assur, dat, gelijk nog heden de wereld, een levend vertrouwen op den hemelsen Helper niet begrijpen kon, de hoop op redding zou gevestigd hebben. (Jes. 33: 4 vv.).

Het ongeloof is gewoon naar alle hemelstreken, om hulp uit te zien, maar ziet niet opwaarts tot God in den hemel; het rekent altijd met wat onder den hemel is, en niet met Hem, die in den hemel woont.

Gans anders handelt het geloof. Het weet en belijdt, dat het verhogen noch van den opgang der zon, uit het Oosten, noch van den ondergang der zon, uit het Westen komt, evenmin uit het Zuiden.

Maar God is Rechter, er is een ander, een onzichtbaar Helper, die des te zekerder tussen zal treden. daar gij uwen spot tegen Hem hebt gericht (2 Koningen 19: 21 vv.); Hij vernedert dezen en verhoogt genen naar Zijn welbehagen (1 Samuel 2: 7).

En nu zal Hij het ook aan u bewijzen, hoe diep en smadelijk Hij vernederen kan, die zich in trotsheid tegen hem verheffen. Want in des HEREN hand is een beker, en de wijn is beroerd, hij schuimt van venijn, vol van mengeling, vol van gemengden drank (Psalm 60: 5 60.3), en Hij schenkt daaruit; doch alle goddelozen der aarde zullen zijnen droesem uitzuigende drinken.

Gelijk de huisvader aan de tafel den beker reikt (Jer. 16: 7. Luk. 22: 17), zo reikt ook die huisheer, die in den hemel troont, aan de stervelingen, aan Zijne knechten, naardat zij

verdiend hebben, den beker der vertroosting, (Psalm 23: 5), of den drinkbeker Zijns toorns (Jer. 25: 27 vv. Openbaring 14: 10). Evenals men gewoon was, in wijn mirre te doen, om dronken te maken (Mark. 15: 23), zo reikt God een beker Zijns toorns, die tot op den vergiftigden droesem toe moet worden uitgedronken, aan de goddelozen. Van dien beker hebben Sanheribs krijgslieden gedronken en "hunnen slaap gesluimerd," zoals het in Psalm 6 genoemd wordt.

10.

III. Vs. 10 en 11. De gemeente keert terug tot den lof voor Gods zegen, waarmee zij begon; zij spreekt het voornemen uit, nooit daarmee op te houden, maar in eeuwigheid God te prijzen. Zij wordt zich bewust van haar leven in God, waarbij geen sterven is, zij weet ook, dat zij tot het deelgenootschap aan Gods macht en heerschappij geroepen is, en eindelijk over alle macht en heerschappij der wereld zegerijk triomferen zal.

En ik, die ene verhoging verwachten mag (vs. 8) zal het in eeuwigheid verkondigen, dat Gods gerichten wonderbaar en heerlijk zijn; ik zal den God Jakob's psalmzingen, die zich zo machtig en boven alle heidenen verheven vertoond heeft.

En ik zal met den Heere, mijnen God, mede heersende (2 Tim. 2: 12) alle hoornen der goddelozen (vs. 5) afhouwen; de hoornen des rechtvaardigen zullen verhoogd worden.

Men kan dit laatste verklaren, als wederom een woord des Heren, waarmee Hij het vertrouwen Zijner gemeente bevestigt.

In den zwaren, laatsten strijd van den anti-christelijken tijd zullen de goddelozen als hoornen worden verbroken, de hoornen der rechtvaardigen echter zullen in het heerlijk vrederijk tot heerschappij komen. Dat is de erve van de knechten des Heren en hun gerechtigheid is uit Mij, spreekt de Heere HEERE (Jes. 54: 17).

PSALM 76.

GOD IS VOOR ZIJNE KERK EEN BESCHERMER.

Een Psalm, een lied van Asaf (Psalm 75: 1),voor den opperzangmeester, op de Neginôth (Psalm 4: 1. 1 Kronieken 25: 31).

2.

De Psalm staat in dezelfde betrekking tot den vorigen, waarin Psalm 21 tot Psalm 20 en Psalm 48 tot Psalm 47 staat; hij is niet slechts daaraan verbonden door de opvolging in de rij, maar ook wat den tijd betreft, dien de dichter op het oog heeft. Terwijl daar het gejubel over de toegezegde hulp wordt uitgesproken, wordt hier het gejubel en de dank voor de reeds verkregene hulp uitgedrukt (2 Koningen 19: 37).

Vs. 2-4. Het lied begint met het volk van God te prijzen omdat daar des Heren naam bekend en heerlijk is, met de stad te roemen, waar Hij Zijnen zetel heeft, en Zijne macht over allen, die haar bestormen, op nieuw heeft bewezen. (Vergelijk Psalm 48).

God is, van wege Zijne grote daden, die Zijne almacht en genade van ouds af verrichtte, bekend in Juda, het land, dat de erfenis van alle herinneringen uit den voortijd des volks geworden is, nadat de ene helft van dit volk heeft opgehouden te bestaan; Zijn naam is om die grote daden, bij welke Hij nieuwe gevoegd heeft, groot in Israël, dat nu tot het genoemde Juda beperkt is.

Het welk ene verheffing lezen wij Christenen dat, met welk ene verheffing spreken wij het na, wanneer wij bedenken, dat alle rechten der genade, dat alle voorrechten van dat vleselijk Israël zijn over gegaan op dat Israël, waarvan Paulus in Gal. 3: 16 schrijft. Nu kan het van dit geestelijk Israël gezegd worden: "God is bekend in Juda; Zijn naam is groot in Israël; " nu is de kerk der ware gelovigen de schouwplaats der heerlijkheid Gods, die, van welke Paulus (Efeziers 3: 10) zegt, dat de veelvuldige wijsheid Gods zich in haar openbaart, zelfs voor de overheden en machten in den hemel. Met hoeveel sterker gevoel van deelneming lezen wij die daden Gods aan het oude Verbondsvolk, wanneer wij ons zelven tegelijk met hen leden van hetzelfde lichaam weten.

En in Salem (Genesis 14: 18) is Zijne hut, Zijne tent en Zijne woning in Sion (Psalm 9: 12).

Aldaar (Jes. 31: 9) heeft Hij verbroken de vurige pijlen van den boog, het schild, en het zwaard, en den krijg (Psalm 46: 10). Sela (Psalm 3: 3).

Wij hebben hier te leren, hoe God genadig van lichamelijke vijanden redt, hoe Hij alle menselijke, aardse macht verbreekt, die zich tegen de Kerk van God verzet; want der vijanden macht is menselijk, aards, vleselijk, de macht der Kerk is geestelijk, goddelijk, hemels. Dan strijden en worstelen met elkaar Geest en vlees, geestelijke sterkte door geloof en gebed, met aardse kracht door zwaard, boog en spies; zo heeft David met Goliath, Hizkia met Sanherib, Josafat met de Moabieten (2 Kronieken 20), Asa met de duizendmaal duizend Moren (2 Kronieken 14: 9 vv.) gestreden, en zo heeft van den beginne af de Kerk gestreden tegen alle macht der tirannen, en zal zij nog strijden tot aan het einde der wereld. Ja, de Kerk overwint en zegeviert door het kruis, gelijk in Openbaring 19 een schoon beeld staat, dat de Zoon van God op een wit paard rijdt, een zwaard uit Zijnen mond gaat en een groot leger Hem volgt.

Wij weten op welk een verwonderlijke wijze het beleg is verbroken, toen God door een schrikkelijken slag, door de hand eens Engels dat leger in één nacht heeft vernietigd. Vandaar dat de profeet niet zonder oorzaak zegt, dat God aldaar de pijlen, de zwaarden en de schilden heeft verbroken. Doch dit is wel vooral noodzakelijk te erkennen, dat de voortdurende zorg, omtrent het beschermen des volks, hetwelk Hij heeft verkoren, hier geprezen wordt, opdat de gelovigen niet zouden aarzelen, om Zijne bescherming te verheerlijken.

5.

II. Vs. 5-11. Hierop zendt zich het gezang tot de verheerlijking van God zelven, die machtiger is dan alle door- en veroveringzuchtige machten der wereld, hij leidt ons aanstond in, in het voor korten tijd nog zo trotse en nu met het zwijgen des doods bedekte Assyrische leger; hij toont ons, hoe door dit gericht ene rust te weeg gebracht is van het vroeger zo woest bewogene aardrijk, zodat de arme verdrukte gemeente ook voor zich enige rust heeft verkregen. Hij wijst ons op de oorzaak van des vijands ondergang, welke gene andere is, dan Gods onbeperkte oppermacht over allen, die tegen Hem woeden.

Gij, Heere! in Uwe stille, verborgene grootheid zijt doorluchtiger en heerlijker dan de roofbergen 1), de hoogdravende en alles uitplunderende machten der wereld, tot welke Assur behoort (Nah. 2: 12 vv.).

In de H. Schrift worden de wereldmachten dikwijls vergeleken bij bergen en hoogten. Daarom wordt ook hier de Assyrische macht een door berg genoemd, een staat, die alle anderen berooft van hun macht en al hun bezittingen inslokt. Maar tegenover die macht, de macht als van een groot volk, staat de macht des Heren, die de sterken heeft overwonnen en al hun dapperheid in nietigheid heeft veranderd, zodat Hij ze als in den slaap heeft omgebracht.

De stouthartigen zijn beroofd geworden van hun wapenen, waarop zij zich verlieten; zij hebben hunnen slaap gesluimerd, zij zijn ten dode ingeslapen (Jer. 51: 39, 57), en gene van de dappere mannen hebben hun handen, die zij zo dreigend tegen de heilige stad ophieven, gevonden 1), zij hebben die laten zinken, en alle proeven opgegeven om zich weer te herstellen; het was alsof zij hun handen verloren hadden.

De dichter wil hier duidelijk de ere en grootheid Gods verhogen. Als God het wil, heeft Hij geen spies en geen zwaard nodig, om Zijne vijanden te verdelgen. Eén wenk van den Almachtige en de stoutmoedigsten zijn als weerlozen geworden. Eén uiting van Zijn wil en zij, die een ogenblik te voren nog als dappere helden golden, zijn weggezonken in den slaap des doods. Om Zijne gunstgenoten te beschermen, heeft God alleen nodig de betrachting van Zijn gunst, de openbaring van Zijne goedertierenheid.

Van Uw schelden, o God van Jakob! is zamen wagen en paard in slaap gezonken (Exodus 10. Jes. 43: 17; 37: 36).

Gij, vreselijk zijt Gij 1), en wie zal voor Uw aangezicht bestaan, van den tijd Uws toorns af (wanneer Gij vertoornt) (Psalm 90: 7. Nah. 1: 6)?

Alsof hij wil zeggen: welke macht er ook zij in de wereld, gemakkelijk kan zij uitgeblust en tot niets teruggeleid worden, wanneer God voor den dag treedt. Dat Hij zelf alleen naar waarheid vreselijk is, wat ook de straks bijgevoegde vergelijking bevestigt. Hij wijst nu aan, dat ofschoon de goddelozen door trotsheid geweld maken, de aanvallen Gods echter door hen volstrekt niet te verdragen zijn. Maar ofschoon Hij een tijdlang geen acht er op slaat en een niets doend beschouwer schijnt te zijn, zodra Hij echter, en hierop wil de Profeet wel degelijk doen letten, Zich begint te tonen, zit de val alle goddelozen op de hielen.

Gij deed een oordeel, een vonnis, gelijk Gij het in Jes. 33: 10 uitgesproken hebt, horen uit den hemel, en hebt het doen horen uit het krijgsalarm der vijandig bewogene wereld; de aarde vreesde, verschrikte en werd stil, daar het zwijgen des doods haar nu bedekt.

Als God opstond ten oordeel, om alle zachtmoedigen, alle bedrukten der aarde, des lands te verlossen, die tot Hem riepen (Jes. 33: 2 vv.). Sela, pauze, gedurende welke de tevoren zo beangstigde gemoederen der gelovigen tot rust komen, maar in anderen zin, dan in vs. 9, het stil worden van de vijanden bedoeld wordt.

Het is een onvergelijkelijk voorrecht, om in de gunst en onder de bescherming te zijn van den Eénen, wiens macht zo verheven is, dat geen vijand zich zonder Zijne toestemming kan bewegen. Christenen! in deze tijden, waarin het gevaar zo nabij is, dringe zich ieder nader aan Hem. Doe weg, wat Hem mocht mishagen. Is er nu een tijd om de zonde te vermeerderen? of liever: is het niet hoog tijd, om zich voor den Formeerder te verootmoedigen?.

Want de grimmigheid des mensen zal, volgens de ervaring, dat ook het kwaad in de wereld tot Uwe verheerlijking moet dienen, daar het U gelegenheid geeft, om U in Uwe rechterlijke heerlijkheid te openbaren (Exodus 9: 16. Rom. 9: 17)U loffelijk maken, wordt U derhalve tot roem 1); het overblijfsel der grimmigheden, het laatste, de gehele maat van Uwen toorn) zult Gij opbinden 2), daarmee zult Gij; U aangorden, om des vijands woede ter neer te slaan.

De dichter spreekt hier uit, wat ook overal elders in de H. Schrift wordt bevestigd, dat alles ten laatste uitloopt op de verheerlijking Gods. Niet alleen wat geschiedt met en voor de kinderen Gods, maar ook de tegenstand der vijanden. Wij hebben hier hetzelfde denkbeeld wat ook vervat is in het slot van het "Onze Vader." als de Heere Zijne discipelen op de lippen legt: U is de heerlijkheid. Al ziet en doorziet het kortzichtig verstand van den mens het niet, niet alleen als de tijden vervuld zijn, ook tijdens deze tegenwoordige bedeling, komt de ere Gods tot zijn recht in en door de gerichten over Zijne vijanden.

Dat is, zo heet het in een Joods gezegde bij Nehemia 1: 2, dat ook hier zijne toepassing vindt, het onderscheid tussen vlees en bloed, d.i. Zoon van den mens en Zoon van God; de mens wordt door den toorn beheerst, maar God heerst over den toorn; Hij houdt dien terug, wanneer Hij wil, en laat dien werken, wanneer Hij wil.

Duidelijk is dit bevestigd in Sanheribs nederlaag, gelijk ook in Farao’s ondergang, hoe de Heere het overblijfsel Zijner grimmigheid tegen hen keert als Sanherib door zijn eigen zonen vermoord wordt en Farao omkomt in de wateren van de Rode Zee, als hij Israël achterna jaagt.

De uitdrukking is ontleend van het zich omgorden van een krijgsman. Hij, de Heere ontdoet Zijne vijanden van hun wapenen en omgordt er Zich zelven mede.

12.

III. Vs. 12 en 13. Ten Laatste wordt op grond van het feit, dat het lied bezongen heeft, de vermaning gebouwd, vooreerst aan het volk van Israël, om Zijnen God, aan Wie zij de redding uit zo groten nood te danken hebben, de in dien nood gegevene beloften ook te betalen, maar tevens aan de heidenen, om dien ontzaglijk hoog verheven God, dien zij nu in Zijne ontzettende macht hebben leren kennen, met geschenken te eren.

Doet geloften en betaalt ze: betaalt de geloften, die gij in den tijd van nood gedaan hebt, den HEERE, uwen God (Deuteronomium 23: 22), allen gij, die rondom Hem zijt, in wier midden Hij woont (Numeri 2: 2) en die alzo tot Zijn volk behoort Laat hen, de heidenen (Psalm 68: 30 vv. 68.29 Jes. 18: 7. 2 Kronieken 32: 23), Dien, die te vrezen is, den ontzaggelijken God van Israël (Jes. 8: 13)geschenken brengen.

Die den geest der vorsten, die zich trots tegen Hem verzetten, als druiven afsnijdt 1), zo dat hun woeden en snorken voor altijd voorbij is (Jes. 25: 5), die den koningen der aarde vreselijk is, gelijk in Sanheribs plotselinge en ontzettende nederlaag gebleken is (Jes. 18: 5 vv.).

De machtigen op aarde zijn voor Hem als de druiven voor het mes van den wijngaardenier. Is hun tijd daar, is de vrucht van hun streven voor het snoeimes gekomen, dan oogst de Heere ze en maakt een einde aan hun heerschappij.

Hij werpt ze in den wijnpersbak Zijns toorns. (Openbaring 14: 19).

Dit geeft te kennen dat Hij ze afsnijdt op hun tijd, gelijk druiven als zij rijp zijn en gevolgelijk, dat ook de vorsten zowel hun tijd van sterven hebben als anderen.

Dat Hij ze zo gemakkelijk en met zo weinig moeite wegneemt, als een wijngaardenier een tros druiven afplukt, de minste kleinigheid is er Hem genoeg toe; getuigen zijn hier Rufinus, door zijn kam maar even aan het hoofd geschrapt, en Fabius, aan een haar met een teug melk ingedronken, een Tarquinius Priscus, aan een ingezwolgen visgraat, Paus Hadrianus IV aan een vlieg uit een beker gestikt en meer anderen. Dat Hij ze ook dikwijls zo schielijk, gelijk men een tros druiven afsnijdt, wegrukt. Hij doet ze op den weg vergaan (Psalm 2: 12). Een Farao, in een ogenblik in de zo versmoord, een Abimelech, met een stuk van een molensteen voor Sichem, een Pyrrhus door een stuk van een pan van een huis voor Argos gesneuveld, een Dionysius schielijk van blijdschap, een Nerva, een Valentinianus door toorn, een Aemilius Lepidas door zijn duim, een Ausidius door zijn voet te stoten, schielijk weggerukt en honderd anderen.

Zodanig was de dankbaarheid der Israëlieten voor ene tijdelijke bevrijding van een aardsen tiran. Hoeveel hoger behoorde die van Christenen te stijgen voor de eeuwige verlossing van den groten verdrukker.

PSALM 77.

DER VROMEN AANVECHTING EN VERTROOSTING.

Een Psalm van Asaf, van een lied dier zangersfamilie uit den laatsten tijd der koningen van Juda, voor den opperzangmeester (Psalm 4: 1) over het koor van Jedûthun (Psalm 39: 1; 62: 1).

In Psalm 76: 9 hoorden wij: "De aarde vreesde en werd stil; " in dezen, vs. 19: "De aarde werd beroerd en daverde; " deze gedachte, merkt Delitzsch aan, is het snoer, waaraan deze twee Psalmen geregen zijn. De voor ons liggende Psalm leert, hoe men in diep lijden door het nadenken over de vroegere genade des Heren, tot troost en vrede kan komen. De tijd, waarin hij gemaakt is, is die onder den vromen koning Josia, toen de donder van Gods toorn zich steeds meer dreigend over het rijk van Juda samenpakte (2 Koningen 23: 27).

Vs 2-11. De zang der verklaart vooreerst, hoe hij met onafgebroken gebed voor God ligt en tot Hem roept, want zijne ziel is geheel troosteloos en in zware aanvechting, wanneer hij in de vroegere dagen terugziende, het grote onderscheid van toen en nu zich voorstelt. Hij kan slechts, enige rust vinden in de gedachte, dat dat treurig heden, ondanks allen schijn, zijn tijd heeft en niet eeuwig zal duren.

Mijne 1) stem is tot God en ik roep; mijne stem is tot God, en Hij zal, Hij moge het oor tot mij neigen 2)

Wie de nakomeling van Asaf is en wanneer hij dezen Psalm heeft gedicht is niet met zekerheid te zeggen. Waarschijnlijk in de dagen toen Israël reeds was weggevoerd en Juda neigde ten val. Buiten twijfel was dit een tijd van ellende en donkerheid, van nationaal verval. Hij is in elk geval een man Gods, die het lijden van zijn volk diep heeft gevoeld en nu zijn bekommerd hart uitstort voor zijn God.

Ik meen, dat het geen blote klacht is, zoals sommige uitleggers menen, alsof de gelovigen er zich over zouden verwonderen, dat God, die vroeger gewoon was naar hun gebeden te luisteren, nu doof was en zonder gevolg werd aangeroepen. Mij komt het meer waarschijnlijk voor, dat de Profeet over zijn eigen tegenwoordige aandoeningen spreekt of in het geheugen terug roept, hoe hij God had leren kennen als geneigd en gewillig om naar zijne gebeden te horen.

Te midden van zijn angst en lijden, ja, van zijn twijfelzuchtige gestalten heeft het geloof den man Gods niet verlaten. Er is bij hem een stille, gelovige hope, dat de Heere zich aan hem niet onbetuigd zal laten. Want wel ging het hem als Rachel, die ook weigerde getroost te worden, maar ziet, wanneer hij de vervlogen tijden overdacht en zag op hetgeen God gedaan had, en doen kon, dan schepte hij uit het verleden hope en moed voor de toekomst.

Ten dage mijner benauwdheid zocht Ik den Heere (Psalm 86: 7); mijne hand was des nachts uitgestrekt naar den hemel, en ik liet niet af met God in het gebed te worstelen; mijne ziel weigerde, evenals die van Jakob, toen hij over het verlies van zijnen zoon klaagde (Genesis 37: 35. vgl. Jer. 31: 15), getroost te worden.

Hij volhardde den gansen nacht met zijne stem en zijne handen tot God op te heffen, Zijne genadige en machtige hulp afsmekende.

Dacht ik aan God, hoe Hij mij vroeger zo nabij was, zo maakte ik misbaar; ik moest klagen, dat Hij Zich zo geheel verborgen voor mij hield; peinsde ik, hoe ik Hem zou kunnen weder vinden, zo werd mijne ziel overstelpt, ik kwam in allerlei duisterheden die mij nog meer verschrikten. Sela, pauze, waarbij het tussenspel dien troostelozen toestand verder uitdrukt.

Voor ene ziel, die diep de ijdelheid der wereld en de ellende der zonde gevoelt, is elke dag een dag van droefheid, en het geheel van deze vreemdelingschap is een donkere en langdurige nacht, in welken de ziel naar den Geliefde met gebeden zoekt. Voor hem is de vreugde, die van het tegenwoordige leven verwacht wordt, en zijn de genietingen der zinnen weggenomen, en de ziel weigert getroost te worden door zulke vertroosters. Een Israëliet kon zich niet verblijden in Babylon; een Christen kan gene voldoening vinden in de wereld, een terugkeren naar Jeruzalem zal de gedachten van beiden bezig houden. De oude kerk zag zozeer uit naar de eerste komst van Christus, en de tegenwoordige verwacht zijne tweede komst, wachtende op het aanbreken van dien morgen, die een einde aan alle duisternis en zorg zal maken. In dien tussentijd geeft zij zich zelve over aan bepeinzing en gebed.

Gij hield door die zware smart, die op mij lag, mijne ogen wakende; zij konden zich niet sluiten tot den slaap; ik was verslagen, van angst en schrik in lichaam en ziel als verlamd, en sprak niet; ik kon mijne klachten niet uitstorten.

Ik overdacht de dagen vanouds, de jaren der eeuwen 1), toen God Zijne macht en genade zo rijkelijk aan Israël bewees.

Er is een droefheid, die de matte oogleden bezwaart en den bedroefde doet insluimeren. Wie kent haar niet en was in droeve tijden niet dankbaar, dat hij zijn smart in den slaap een ogenblik vergeten mocht. Maar zodanig was de droefheid bij den dichter niet "Gij houdt mijne ogen wakende," zo klaagt hij. De Heere gunde hem gene rust en verkwikking in zijne droefheid. Immers, zijn hart was van vreze en kommer, van angst en zorgen verslagen, de gedachten vermenigvuldigden zich in hem en hielden zijne ogen wakende, hij spreekt niet, zelfs zijne klachten zwijgen.

Ik dacht aan mijn snarenspel, dat ik te voren liet horen tot lof en dank voor het goede, dat de Heere mij deed ondervinden (Psalm 42: 9; 92: 3); in den nacht, als het rondom mij stil was, overleide ik in mijn hart, van waar het toch zo geheel anders was dan vroeger, en mijn geest onderzocht en vraagde, hoe lang het alzo blijven moest.

Zal dan, zo dacht ik, de Heere, de Opperheer in eeuwigheden verstoten, en voortaan niet meer goedgunstig, genadig zijn1)? Psalm 85: 6 vv.).

Er is bij den dichter ongeloof, in elk geval een ongelovige gestalte, die echter ook nog met geloven gemengd is. Een vrezend ongeloof doet hem alzo vragen. Zolang reeds heeft de Heere Zijn toorn geopenbaard. Zal er dan nooit een einde aan komen? En toch bij al zijn

vrezen, bij al zijne ongelovige gestalten komt er toch ook nog geloven, dat er bij den Heere goedertierenheden zijn. Hij houdt nog aan de goedertierenheid des Heren vast. Zijn God is de rechtvaardige, die Zijnen toorn openbaart, maar ook de Goedertierene, die nog van genade wil doen horen.

Houdt Zijne goedertierenheid in eeuwigheid op? heeft de toezegging een einde, van geslacht tot geslacht? Zou het mogelijk zijn dat ik verstoten was, niet voor een tijd verlaten, maar verstoten voor altijd, hoeveel geslachten er ook voorbijgaan, verworpen van God voor eeuwig?

Heeft God, die zich zelven in Zijn woord zo nadrukkelijk den Genadige en Barmhartige noemt (Exodus 36), dan vergeten genadig te zijn? Heeft Hij Zijne barmhartigheden door toorn toegesloten, opdat zij nooit meer te voorschijn treden? Sela. Pauze met tussenspel, dat de diepte der inwendige geestelijke aanvechting zoekt weer te geven.

Hier is de taal van ene wanhopige ziel, die verlaten in duisternis wandelt, ene niet ongewone zaak, namelijk niet voor degenen die den Heere vrezen (Jes. 50: 10). Geestelijke ontroering is het meest bedroevend voor ene begenadigde ziel; gene wonden en doorboringen zijn te vergelijken bij de gedachte, dat God vertoornd is; dat Zijne gunst zou geëindigd zijn, doorwondt de ziel, en wie kan dat dragen? Men is worstelende met ene hevige verzoeking. Gods eigen volk kan in een duisteren en nevelachtigen dag beproefd worden, en wanhopige besluiten omtrent eigen geestelijken toestand maken, en omtrent den toestand van Gods kerk en koninkrijk in de wereld, en omtrent beide alles opgeven; doch wij mogen ons aan die gedachten niet overgeven. Indien vrees en droefgeestigheid zulke vragen doen, laat het geloof dan het antwoord der Schrift geven, Rom. 11: 1: "Heeft God Zijn volk verstoten? Dat zij verre!" Neen, "de Heere zal Zijn volk niet begeven, en Hij zal Zijne erve niet verlaten" (Psalm 14). "Zal Hij niet meer goedgunstig zijn?" Ja, Hij zal het, want "als Hij bedroefd heeft, zo zal Hij Zich ontfermen naar de grootheid Zijner goedertierenheden." (Klaagt. 3: 32). "Houdt Zijne goedertierenheid in eeuwigheid op?" Neen! "de goedertierenheid des Heren is van eeuwigheid en tot eeuwigheid" (Psalm 103: 17). "Heeft de toezegging een einde van geslacht tot geslacht?" Neen, "het is onmogelijk, dat God liege" (Hebr. 6: 18). "Heeft God vergeten genadig te zijn?" Neen, "Hij, kan zich zelven niet verloochenen" (2 Tim. 2: 13) en Zijn eigen Naam heeft Hij uitgeroepen: "barmhartig en genadig" (Exodus 34: 6).: Heeft Hij Zijne barmhartigheden door toorn toegesloten?" Neen! "Zij zijn allen morgen nieuw" (Klaagt. 3: en daarom: "Hoe zou Ik u overgeven, o Efraïm?" (Hos. 11: 8, 9).

Daarna zei ik: Dit krenkt mij 1); dit is van al mijn lijden het hardste, dat God Zijne, genade van mij weggenomen heeft; maar de rechterhand des Allerhoogsten verandert 2), kan alles nog veranderen, wanneer Zijn tijd daar is; ik kwam om in mijne ellende, zo er niet nog een enkele straal van hoop ware, dat de Heere Zijn aangezicht tot mij zou wenden.

Moeilijk is de verklaring van dit vers. Het eerste gedeelte "dit krenkt mij" is door Luther, de Wette enz. overgezet: "Ik moet dus lijden", "ik moet mij daaraan onderwerpen." (Delitzsch: Dit is mijn lot). In het tweede gedeelte wordt het Hebr. woord gewoonlijk met de Chaldeeuwse overschrijving en de Griekse overzetting voor een Infinitivus gehouden van zich

veranderen. Ene andere opvatting houdt het woord voor een dichterlijken meervoudigen vorm, en vertaalt nu: "het zijn de jaren van de rechterhand des Allerhoogsten", d.i., zodanige welke Gods machtige hand, onder welke ik mij moet buigen, mij toegemeten heeft.

Het woord Schenoth is in vs. 6 door onze Staten-Overzetters vertaald door jaren, en hier door, verandert. Beide vertalingen zijn grammatisch te verdedigen. Indien men echter ook hier de vertaling van jaren volgt, is de toeleiding tot vs. 12 beter. Want dan zegt de dichter: Dit krenkt mij, of dit is mijn lot; het zijn de jaren van de rechterhand des Allerhoogsten. m.a.w. die jaren, waarin de rechterhand des Heren zwaar drukt op Zijn volk. Maar ziet, waar de dichter nu onder de zwaar drukkende hand des Allerhoogsten zucht, daar gaat hij in vs. 12 er toe over, om nu troost hieruit te scheppen, dat diezelfde God Zich ook geopenbaard heeft als in den toorn des ontferming gedachtig te zijn. Hij gelooft, dat de rechterhand des Heren weer veranderen zal ten goede. Zoals de Staten-Overzetters vertaald hebben, kan men het ook in overeenstemming met de gedachtegang van den dichter brengen.

12.

II. Vs. 12-21. Met de gedachte, die aan ‘t slot der vorige afdeling uitgesproken is, in het hart, keert de zanger weer terug tot het zien op het roemrijk verleden des volks; het is de geschiedenis der verlossing uit Egypte, en het doorgaan door de Rode Zee, die hem zo levendig voor de ziel treden, als gingen zij voor zijn lichamelijk oog voorbij. Hij bidt Gods wondermacht aan, en prijst de heiligheid Zijner wegen; daarbij verdwijnt bij hem elke klacht over de troosteloosheid van het tegenwoordige, en de Psalm eindigt zonder dat er meer aan die ellende gedacht wordt.

Neen! ik wil dan niet voortgaan met klagen. Ik wil hopen en uitzien. Ik zal in plaats daarvan de daden des HEREN met lof en dank gedenken, ja ik zal gedenken met vreugde Uwe wonderen van oudsher 1), de wonderen, die Gij in oude tijden den vaderen gegeven hebt, de reddingen hun verleend, als alle hoop was vervlogen; en ik zal daardoor gesterkt worden om nog te hopen op den verrassenden God, op Hem, wiens Naam wonderlijk Is.

Hieruit blijkt genoegzaam, dat het geloof weer opleeft en de ongelovige gestalten wijken. God, de Heere heeft zijn oog geopend voor Zijne weldaden, en als hij nu de leidingen Gods met Zijn Bondsvolk nagaat, dan ziet hij van Abraham af één onafgebroken keten van wonderen des Allerhoogsten, van Zijne almacht en trouw. Dan ziet hij, dat God Zijn volk wel laat overweldigen voor een tijd, maar ook weer uit de diepte der verdrukking ophaalt.

En ik zal al Uwe werken betrachten, die met vlijt beschouwen en overdenken, en van Uwe daden zal ik spreken.

De herdenking van Gods daden is een krachtig tegengift tegen wantrouwen omtrent Zijne beloften en Zijne genade, want Hij is God en verandert niet.

O God! Uw weg, Uw besturen in de geschiedenis, is in het heiligdom 1), verborgen maar heerlijk en goed. Het heilige der heiligen is duister en wordt slechts ene enkele maal door

Uwen hogepriester ingegaan, en juist daar is Uwe Shechina, Uwe majesteit; zo zijn de meest donkere wegen dikwijls de heerlijkste. Wie is een groot God, gelijk God 2)? Zo moet ik vragen met de vaderen in aanbidding en bewondering (Exodus 15: 11).

In het heiligdom, dat is: in het verborgen, waarin Gij Uwe heerlijkheid en heiligheid bewijst. De dichter doelt op het wonder van Jehova in het heilige der heiligen, waarin Hij aan den Hogepriester, wanneer deze er eenmaal ‘s jaars inging, Zijne heerlijkheid en heiligheid ontdekte in Shechina.

Hoe meer de dichter de daden en wonderen des Heren overdenkt, hoe meer hij ingeleid wordt in de gangen van Zijne heerlijkheid en macht, van Zijne genade en trouw. Van Zijne heerlijkheid en macht in het midden Zijner vijanden, van Zijne genade en trouw in het midden van Zijn volk. En daarom zal en moet hij in de volgende verzen die daden breder uitmeten.

Gij zijt die God, die wonder doet 1) (Psalm 98: 1); Gij hebt Uwe sterkte bekend gemaakt onder de heidenen, opdat deze haar zouden erkennen.

Hij bevestigt hier, dat Zijne sterkte door Zijne wonderdaden wordt bevestigd, alsof hij zeggen wil, dat hij niet spreekt over het verborgen Wezen Gods, hetwelk hemel en aarde vervult, maar over de bewijzen van Zijn macht, wijsheid, goedheid, rechtvaardigheid, welke in het openbaar blijken, ofschoon zij ons begrip te boven gaan.

Gij hebt, om hier te wijzen op Uw groot wonderwerk in vroegeren tijd, waardoor Gij op het duidelijkst Uwe macht betoond hebt (Exodus 15: 14 vv.), Uw volk door de uitleiding uit de dienstbaarheid van Egypte, door Uwen arm, met kracht, verlost; de kinderen van Jakob en van Jozef 1), zodat ook de tien stammen, die daarna van het hoofdvolk gescheiden zijn, mede deel hebben gehad in die daad der verlossing. Sela. Pauze onder tussenspel, dat het volgende lofgezang als ene ouverture inleidt.

Heilig en heerlijk in liefde en trouw wandelt God door de geschiedenis en openbaart Hij Zich als den Onvergetelijke, met wie geen wezen en allerminst de van alle wezen verstoten afgoden, zich in grootheid kunnen meten. Hij is bij uitsluiting God, Hij alleen, een wonderdoende en zodanig als de levende boven de wereld verhevene Zich openbarende.

De wateren zagen U, o God! toen Israël aan den oever der Schelfzee stond, en Gij voor Uw volk henentrokt (Exodus 14: 15 vv.); de wateren zagen U, hunnen Schepper en Heer, van wie zij wisten, dat zij U te gehoorzamen hadden, zij beefden, gelijk ene vrouw door barensweeën aangegrepen; ook waren de afgronden, de diepten der zee, die zich aanstonds uit hun schuilplaatsen moesten verheffen, beroerd (Psalm 114: 3 vv.).

De dikke wolken, die eveneens in Uwen dienst zijn, goten water uit, als bij een zwaar onweder; de bovenste wolken gaven geluid, dreunden van den donder; ook gingen Uwe pijlen, de bliksemschichten daarhenen.

Het geluid Uws donders was in het ronde van den hemel; de bliksemen verlichtten de wereld, de ene na de andere maal het duistere van den nacht wegnemende; de aarde werd beroerd, van schrik aangegrepen (Psalm 97: 4), en daverde, ten bewijze welke krachten zich verheffen kunnen, als Gij verschijnt, om de Uwen te redden.

Van een onweder wordt bij het doortrekken van Israël door de Rode zee gene melding gemaakt; het meest komt nabij, hetgeen in Exodus 14: 24 van den ondergang der Egyptenaren gemeld wordt. In elk geval is het niet nodig, dat de dichter zich gebonden zou hebben geacht aan bepaalde geschiedkundige feiten; hij schetst de geheel onverwachte, de geducht heerlijke redding van het gehele volk op soortgelijke wijze als David de zijne schildert uit de hand van Saul. (Psalm 18: 14 vv.).

Uw weg, toen Gij als Verlosser Uws volks kwaamt, was in de zee, en Uw pad in grote wateren, om daardoor een weg te bereiden degenen, voor wie Gij henentoogt, en Uwe voetstappen werden niet bekend, zodat men na het wonder nog zou hebben kunnen aanwijzen, waarheen Gij Uwen weg genomen had; integendeel de wateren keerden dadelijk weer terug (Ex.14: 26 vv.).

Wij hebben hier den troost, dat God ook ons zal leiden uit al onze noden, al waren ze nog zo groot en zo diep als de Rode zee. God kan enen weg banen boven alle menselijke verstand en denken.

Gij leiddet Uw volk, als ene kudde schapen met zorgvolle hand (Psalm 80: 2) door de hand van Mozes en Aäron, de zichtbare middelaars Uwer leiding (Numeri 33: 1. Micha 6: 4).

Wat toch had tegen den vreselijken tiran en het strijdbaar volk de staf van den voortvluchtigen herder en het geschreeuw van een ellendig in slavernij; vernederd volk vermogen te weeg te brengen? Des te meer bleek Gods kracht, die zich in deze aarden vaten krachtig betoonde. Maar tevens prijst hij Gods knechten, wie de Heere een zo eervol ambt toevertrouwde.

Hier breekt de Psalmist af; hij blijft verzonken in de geschiedenis van Jehova’s macht en genade; deze schenkt troost en overvloed en is hem ene profetie van de toekomst, die achter de lijdensjaren van het tegenwoordige ligt. Dus is de Psalm een Torso (een brokstuk van een standbeeld) zodat enigen menen, dat het verwoest is, anderen, dat de vervaardiger het niet ten einde gebracht heeft. Maar daar, waar de Psalm ophoudt, sluit zich Habakuk. 3 als een vervolg aan; want met de bede om dat verlossingswerk van den Mozaïschen tijd te vernieuwen, en in den toorn aan de barmhartigheid te denken, begint de profeet, en in uitdrukkingen en beelden, welke aan onzen Psalm ontleend zijn, ziet hij vervolgens de nieuwe daad der verlossing, door welke de oude overschaduwd wordt.

PSALM 78.

VERHAAL VAN GODS STRAFFEN EN WELDOEN AAN ZIJN VOLK.

Ene onderwijzing, een leerdicht (Psalm 32: 1) van Asaf, den tijdgenoot van David, die nog in Salomo's dagen kan geleefd hebben.

In het laatste vers van Psalm 77 wordt Israël voorgesteld als ene kudde, die door Mozes en Aäron, in het laatste vers van Psalm 78 als ene kudde, die door David met een Gode welgevallig hart en met verstand geleid wordt. Beide Psalmen hebben ook verder overeenkomst in gedachten en uitdrukkingen, hoewel er, wat den tijd betreft, een grote afstand is; want terwijl de vorige ons in het laatste tiental jaren van het rijk van Juda verplaatst, als het hoe langer hoe meer het gericht van God tegemoet ging, staan wij met dezen Psalm dadelijk na het feit dat de Heere Silo verliet en Sion tot zulke woonstede had verkozen, terwijl Hij David tot koning had verkozen.

Vs. 1-11. In ene inleiding treedt de gewijde zanger als prediker onder het volk op, en vraagt hij een opmerkzaam gehoor. Hij wil eerst de feiten en gebeurtenissen van den Mozaïschen tijd aan het tegenwoordig geslacht ter lering en waarschuwing voorhouden (vs. 1-4); daarom is in de eerste plaats aan Israël's bestemming sprake, van het doel, dat de Heere Zijn volk gesteld heeft. De wet van God, bevattende den inhoud van Zijne daden zowel als van Zijne voorschriften, gelijk die in de 5 Boeken van Mozes vervat zijn, is aan Israël gegeven, en het is geroepen, die van het ene geslacht tot het andere voort te platen, opdat de nakomelingen van hen, aan wie eens zo grote dingen geschied zijn, tot een levend vertrouwen op God en tot een getrouw houden van Zijne geboden geleid worden, en de kinderen in het land der belofte niet zouden zijn, gelijk de vaderen in de woestijn, een afvallig en ongehoorzaam volk (vs. 5-8).

O mijn volkIsraël! waartoe ik behoor, en waarmee ik door den band der liefde mij verbonden ken! neem mijne leer 1) ter oren, die ik u niet als ene onderwijzing van mij zelven mededeel, maar als ene onderwijzing op grond van Gods woord, u wil doen horen; neigt ulieder oor tot de redenen mijns monds (Spreuken 8: 1 vv. Psalm 49: 2 vv.).

Asaf wordt hier profeet. Het is zijn doel niet, om raadsels voor te dragen, maar om de geschiedenis van zijn volk te laten spreken, en die geschiedenis zijn volk als een spiegel voor te houden, opdat zij afgemaand zouden worden van het verlaten van den Heere en integendeel op Hem, Hem alleen hun vertrouwen leren stellen.

Asaf is profeet en daarom voorziet hij wat in de toekomst zal geschieden, indien de naijver van het huis van Jozef niet wordt gefnuikt. Had sedert de dagen der Richteren die stam niets onbeproefd gelaten, om aan Juda den voorrang te betwisten, was ook nu in David's dagen die naijver zichtbaar, hij treedt nu op om zijn waarschuwende stem te doen horen, opdat men zich niet verzetten zou tegen den Raad Gods, door welken David tot koning over het gehele volk is bestemd, en na David allen, die uit hem zullen voortkomen.

Ik zal mijnen mond opendoen met spreuken; ik zal verborgenheden overvloedig uitstorten van oudsher, ik zal u wonderbare dingen uit den vroegeren tijd verhalen (MATTHEUS. 13: 35).

Die wij gehoord hebben en weten, en onze vaders ons verteld hebben (Psalm 44: 2).

Wij zullen het niet verbergen voor hun kinderen, voor het navolgende geslacht, vertellende de loffelijkheden, de roemrijke daden des HEREN en Zijne sterkheid, Zijn machtsbetoon, en Zijne wonderen, die Hij gedaan heeft (Exodus 10: 2).

De mening van Asaf is niet, dat hij eigenlijke spreuken zal voordragen, en raadsel op raadsel zal voorleggen, maar dat hij de geschiedenis der vaderen in zijne rijke spreuken en bij wijze van raadselen zal voordragen, zodat zij tot een parabel, d.i. een leerdicht, tot een voorbeeld, een waarschuwend beeld, en hare gebeurtenissen tot betekenisvolle wenken en vraagtekens, tot Nota Bene's voor den tegenwoordigen tijd worden.

In de heilige geschiedenis wordt overal een verborgen achtergrond van lering gevonden. Zij is ene omgekeerde profetie en roept daartoe op, dat men door de schaal tot de kern doordringe en uit de druiven der geschiedenis den wijn der leer perse.

a) Want Hij, de Heere, heeft ene getuigenis opgericht in Jakob, niet alleen door de afkondiging der Tien geboden, maar in 't algemeen door de grote daden, die Hij aan Zijn volk onder Mozes gedaan heeft; en hij heeft ene wet gesteld in Israël, die Hij onzen vaderen geboden heeft, dat zij ze hunnen kinderen zouden bekend maken.

Deuteronomium 4: 9; 6: 7.

Opdat het volgende geslacht die weten zou, de kinderen, die geboren zouden worden; en zouden opstaan, en vertellen ze hunnen kinderen.

En dat zij, tengevolge der prediking van die van geslacht tot geslacht overgebrachte overlevering, hun hoop op God zouden stellen en Gods daden niet vergeten, maar Zijne geboden bewaren.

En dat zij niet zouden worden gelijk hun vaders, aan wie die daden geschied zijn, maar die ze niet op hun hart lieten werken, een a) wederhorig en weerspannig geslacht 1), een geslacht, dat zijn hart niet richtte, en welks geest niet getrouw was met God.

Exodus 32: 9; 33: 3,5; 34: 9. Deuteronomium 9: 6,13; 31: 27.

Het wederhorig en weerspannig karakter hunner vaderen moet hen tot een afschrikwekkend voorbeeld zijn. Daarom zal Asaf, terwijl hij de daden des Heren vermeldt, niet nalaten hen te wijzen op het boos gedrag van dit geslacht, dat zijn hart niet tot God richtte en welks geest niet getrouw was met God.

Heilig en Israël tot behoud was alzo het oogmerk van 's Heren openbaring en de overlevering ervan aan zijn volk. Met geen ander oogmerk moet ook de gemeente van het N.T. de grote daden Gods aan hare kinderen verhalen tot in geslachten. Daarvan hebben wij tot hen te spreken in onze huizen en op onze scholen. Een volk, dat geen kennis heeft van de wonderen Gods, verderft zich zelven, gaat verloren.

De profeet handelt hier niet over het een of ander volk, maar over het heilig en uitverkoren geslacht van Abraham, niet slechts weinigen vat hij samen, maar het gehele volk, hetwelk zowel door hardnekkigheid, als door een vergeten van de genade Gods en trouweloos bedrog was aangegrepen. En niet slechts noemt hij de vaderen van één tijdvak, maar het gehele tijdvak omvat hij, opdat uit het verouderd zijn van het zondigen geen reden tot verdediging zou worden genomen.

(De kinderen van Efraïm 1), in wie zich dat afvallig en ongehoorzaam geslacht op nieuw belichaamd heeft, gewapende boogschutters, keerden om ten dage des strijds;) zij waren wegens hun weerbaarheid en wapenkennis er bijzonder toe geroepen, om het volk in den strijd tegen de vijanden voor te gaan en den weg ter overwinning te banen; maar in 't ogenblik der beslissing keerden zij zich en verlieten de strijdplaats. Zo bewezen zij, dat de kinderen van onzen tijd weer als de vaderen geworden zijn.

Wordt daarmee bedoeld, dat de krijgshaftige en machtige stam van Efraïm bij het werk der verovering van Kanaän vertraagde en niet aan de verwachting beantwoordde? Aangezien de herinnering van Israël's geschiedenis eerst in vs. 12 in bijzonderheden afdaalt, zou zulk een bepaald feit hier wel wat vroeg vermeld worden. Men zal het gezegde dus in een algemenen zin moeten opvatten en op grond van vs. 57 als een beeld moeten verstaan. Efraïm ontweek den strijd voor de zaak des Heren, gaf ze op, liet ze in de steek. Zij handelden niet zoals Gods Verbond het van hen eiste, zij weigerden te wandelen naar de inzettingen en de leiding van Zijne Wet en vergaten de werken Gods, waarvan zij onder Mozes en Jozua, hun stamgenoten, ooggetuigen waren geweest.

Zij hielden, nl. niet alleen Efraïm, hoewel deze stam vooraan staat, maar de stammen Israël's, Gods verbond niet, en weigerden te wandelen in Zijne wet.

En zij vergaten Zijne daden en Zijne wonderen, die Hij hun had doen zien, juist gelijk de vaderen in de vorige dagen hadden gedaan.

Ten tijde van David en Salomo was Israël tot een keerpunt van zijne geschiedenis gekomen. Het was er om te doen, één geheel te blijven, en daardoor Israël's grootheid te bevestigen en te verhogen. In dit beslissend ogenblik echter wendde Efraïm aan Jehova en aan Israël's ware bestemming den rug toe, terwijl zij onder Jerobeam van David's huis afvielen.

Het vergeten van Gods daden is de oorzaak van ongehoorzaamheid aan Zijne wet.

12.

II. Vs. 12-72. Opdat het in de vorige verzen over de kinderen van Efraïm en over geheel Israël uitgesproken vonnis niet te hard schijne te zijn, voert de heilige zanger de geschiedenis van Israël's vroegeren tijd aan. Hij beschrijft die van den uittocht uit Egypte tot aan het slot van het omzwerven in de woestijn in bijzonderheden, en laat overal Israël's ongeloof, hardnekkigheid en weerspannigheid tegenover Gods wonderbare hulp, trouw en barmhartigheid aan het licht komen (vs. 12-40). Die geest van afval en ongehoorzaamheid

openbaart zich ook ten tijde der Richters van Israël, dat de daden Gods aan de vaderen vergeten heeft, en Hem door zijne hoogten en afgoden vertoornd en getart heeft. (vs. 41-58). Die zonde bereikt echter haar toppunt in de kinderen van Efraïm, waarom de gerichten in Eli's tijd vooral over hen worden uitgestort (vs. 59-64). Als vervolgens God weer in genade zijn heiligdom heeft aangenomen, neemt God echter zijn volk zo aan, dat Efraïm niet meer de eerste is, maar Juda, dat deze te beurt valt; God bouwde zijn tempel in Jeruzalem.

Voor hun vaderen, de vaderen van Efraïm, die met het gehele Israël tot den laatsten tijd toe tot één volk verbonden was, had Hij wonder gedaan, in Egypteland, in het veld van Zoan (Exodus 5: 1) of Tanis.

Hij kliefde bij het uittrekken uit het land de zee, en deed er hen doorgaan; en de wateren deed Hij staan als enen hoop (Exodus 14).

En Hij leidde hen gedurende den tocht door de woestijn des daags met ene wolk, en den gansen nacht met een licht des vuurs (Exodus 13: 21. Psalm 105: 39).

a) Hij kliefde, om in dorst tot ene waterbron te zijn, de rotsstenen in de woestijn, en drenkte hen overvloedig, als uit afgronden.

Exodus 17: 6. Numeri 20: 11. Psalm 105: 41. 1 Kor. 10: 4.

Want Hij bracht stromen voort uit de steenrots en deed de wateren afdalen als rivieren, gelijk in 't bijzonder bij de tweede gebeurtenis in Numeri 20 het geval was.

Die wonderbare drenking met water bracht hen niet tot geloof, want nog voeren zij wijders voort tegen Hem te zondigen, verbitterende den Allerhoogste in de dorre wildernis.

En zij verzochten God in hun hart, begerende spijs naar hunnen lust (Exodus 16: 3. Numeri 11: 4 vv.).

En zij spraken tegen God; zij zeiden: Zou God ene tafel kunnen toerichten in de woestijn?

Ziet, Hij heeft den rotssteen geslagen, dat er wateren uitvloeiden, en beken overvloedig uitbraken; zou Hij ook brood kunnen geven? zou Hij Zijnen volke vlees toebereiden?

Met dichterlijke vrijheid neemt de zanger eerst wat van het water, nu hier, wat van de spijze gezegd is, in één beeld te zamen. In vs. 19 is de hoofdzaak naar hetgeen de Israëlieten werkelijk spraken, voorgesteld; vs. 20 geeft echter meer hetgeen zij zouden gesproken hebben, wanneer zij eerlijk en oprecht hadden willen zijn; de zanger wil dus ons het onverantwoordelijke van hun gedrag duidelijk voor ogen stellen. Het is aan het ongeloof eigen, om opzettelijk te verzwijgen en te vergeten datgene, waardoor God vroeger Zijne Godheid heeft geopenbaard, en het alzo is, alsof Hij nu voor de eerste maal dat moest bewijzen; als men het ongeloof dit manteltje afneemt, staat het in zijne gehele naaktheid.

Het geloof houdt te midden van gevaar en moeite aan zijn God vast, maar het ongeloof spreekt er dan alleen van God te dienen, indien het uit gevaar en moeite of ongemak gered wordt. Zo openbaart Israël hier in de woestijn op schrikkelijke wijze zijn ongeloof.

Daarom (Dat) hoorde de HEERE, en werd verbolgen, en een vuur werd ontstoken tegen Jakob, en toorn ging ook op tegen Israël;

Omdat zij in God niet geloofden en op Zijn heil, Zijne hulp, niet vertrouwden (Numeri 11: vv.).

Daar Hij, ondanks hun ongeloof, Zich zelven nog getrouw bleef, geschiedde het, dat Hij de wolken van boven gebood, en de deuren des hemels opende.

En regende op hen het Man om te eten, en gaf hun hemels koren (Exodus 16: 4, 14 vv. 16.4,14).

a) Een iegelijk at het brood der machtigen, der engelen brood, dat van de woning der engelen onmiddellijk van den hemel afkwam Hij zond hun teerkost, spijze tot verzadiging.

Joh. 6: 31. 1 Kor. 10: 3.

a) Een iegelijk at het brood der machtigen, der engelen brood, dat van de woning der engelen onmiddellijk van den hemel afkwam Hij zond hun teerkost, spijze tot verzadiging.

Joh. 6: 31. 1 Kor. 10: 3.

Hij dreef den oostewind voort in den hemel, en voerde den zuidewind aan door Zijne sterkte; Hij liet een zuidoostenwind waaien (Numeri 11: 31).

En Hij regende op hen vlees als stof, en gevleugeld gevogelte als zand der zeeën.

En deed het, de kwakkelen, in welke Hij hun vlees gaf, vallen in het midden zijns legers, rondom zijne woningen, rondom zijnen tabernakel (of rondom elks woning).

Toen aten zij en werden zeer zat, zodat Hij hun hunnen lust toebracht, zodat zij konden eten zoveel zij begeerden (Exodus 16: 13. Numeri 11: 31 vv.).

Zij waren nog niet vervreemd van hunnen lust, der begeerlijkheid was nog niet voldaan, hun spijs was nog in hunnen mond,

a) Als Gods toorn tegen hen opging, dat Hij van hun vetsten, dat Hij die vetgemesten (of: de voornaamsten) doodde, en de uitgelezenen van Israël neervelde.

Numeri 11: 33. 1 Kor. 10: 5.

Boven dit alles zondigden zij nog, en geloofden niet door Zijne wonderen (Numeri 14: 11).

Dies deed Hij hun dagen vergaan, liet Hij hen sterven in ijdelheid (als een damp), en hun jaren in verschrikking (Numeri 14: 22).

Als Hij gedurende den 38jarigen straftijd in de woestijn, die nu volgde, hen doodde, zo vraagden zij naar Hem, en keerden weer en zochten God vroeg met ene zekere vlijt, met een schijnbaar verlangen naar genade.

En gedachten, dat God hun Rotssteen was en God, de Allerhoogste, hun Verlosser (Deuteronomium 31: 15, 18. Genesis 42: 16).

En toch was het geenszins een oprecht, waar terugkeren, maar zij vleiden Hem met hunnen mond en logen tegen Hem met hun tong.

Want, of: Maar, hoe zij ook door schone woorden God voor zich zochten te winnen, hun hart was niet recht met Hem, en zij waren niet getrouw aan Zijn verbond.

Welk een groot boek zou men kunnen schrijven omtrent de overeenkomst in dit opzicht van het volk van onzen tijd met dat van Israël!

Doch Hij, barmhartig zijnde, verzoende de ongerechtigheid (Exodus 34: 6 vv.) en verdierf hen niet geheel en plotseling, gelijk hij daartoe het recht zou gehad hebben (Exodus 32: 11). Numeri 14: 12; 16: 21); maar Hij wendde dikwijls Zijnen toorn af, en wekte Zijne ganse grimmigheid niet op

Wanneer de veroordeelden de 40 geselslagen, min één (Deuteronomium 25: 3), werden toegeteld, las men eerst voor Deuteronomium 28: 58 vv. en daarop Deuteronomium 21: 8 en ons Psalmvers. (2 Kor. 11: 24).

Nu begint het tweede gedeelte van den Psalm. God houdt toch in Zijne barmhartigheid Zijn toorn in, maar Israël gaat ook, na zijn toestand door de woestijn, in Kanaän voort God te verzoeken, en de wonderen en oordelen, die de verlossing uit Egypte vergezelden, werden vergeten.

Heerlijk is hier de tegenstelling. De dichter plaatst Israël's ongerechtigheid tegenover Gods barmhartigheid, of liever tegenover Zijne waarheid en trouw, waarin Zijne gerechtigheid uitblinkt. Hoewel Israël het meer dan verdienen had, zo verdierf God het toch niet, maar erbarmde zich over Zijn volk.

En Hij dacht, dat zij vlees waren, een wind, die heengaat en niet wederkeert (Psalm 103: 14 vv.). Hij dacht aan hun nietigheid, hoe zij toch zonder buitengewone straffen spoedig zouden omkomen.

Hoe dikwijls verbitterden, vertoornden zij Hem in de woestijn, deden Hem smart aan in de wildernis, gelijk wij reeds herinnerden.

Want zij kwamen alweder en verzochten God; altijd weer verzochten zij Hem, ook nadat zij reeds in het heilige land waren gekomen, en zij stelden den Heilige Israël's een perk (Jes. 4): het was telkens bij hen alsof Gods macht uitgeput was.

In Israël's geschiedenis hebben wij ene schilderij van ons eigen hart en leven, een korten inhoud van de geschiedenis der wereld en der kerk. Ongevoelig voor de beschermende hand van Hem, in wie zij leven en zich bewegen en zijn, brengen de meesten hun leven door in opstand tegen Hem. Weinigen zijn tevreden met spijs voor hun gebruik, de meesten hunkeren naar voorraad voor hun begeerlijkheden. Gods lankmoedigheid en waarschuwingen en genade brachten er hen toe, om de harten te verharden tegen Zijn woord. De geschiedenis der koninkrijken is meestal dezelfde. God heeft waarlijk niet met elk volk, in ieder opzicht gehandeld als met Israël; maar wij vinden steeds, dat toenemende luister en voorspoed grote ongebondenheid en ongodsdienstigheid veroorzaakte. Oordelen en goedertierenheden hebben weinig teweeg gebracht, totdat de maat hunner zonden vol was. Bijzondere voorspoed heeft de Kerk niet weerhouden te ontaarden in uitwendigheden en afdwalingen, het verbond verzakende en de bevelen Gods verwerpende, totdat haar licht verwijderd was, en haar voorrechten aan anderen gegeven. Er is niet ene vereniging gevonden, die na enigen tijd nog vrij was van zulk een verval. Zelfs ware gelovigen konden zich herinneren, dat zij menig jaar de vriendelijkheid der Voorzienigheid misbruikten. Zij bewonderen het medelijden en de verdraagzaamheid des Heren. Hij kwam tot hun bestrijding. Hij vergaf hun zonden, en opende den weg der verlossing. Maar helaas! Zij hebben Hem getergd door hun ongeloof en door hun ondankbaarheid. En het zijn des Heren goedertierenheden, dat zij niet vernield zijn. Wanneer zij komen tot hun erfenis, hoe zullen zij des Heren lankmoedigheid en genade bewonderen, die hen gebracht heeft tot Zijn hemels Koninkrijk!.

Zij dachten niet aan Zijne hand, aan den dag, toen Hij hen van den wederpartijder verloste, van de Egyptische verdrukkers. Met de verlossing uit die handen verkreeg Israël een eigen volksbestaan, daarom moest deze ten minste in bestendig aandenken blijven.

De tekenen en wonderen in Egypte, die in vs. 12 ten bewijze van de verdorvenheid der vaderen slechts in 't kort waren gemeld, worden nu in de volgende verzen, ten bewijze van de verdorvenheid der zonen, tot wier heil zij niet minder geschieden, en die eveneens tot dankbaarheid voor deze verplicht waren, uitvoeriger geschilderd. De optelling van wonderen en tekenen begin, met het eerste en eindigt met het laatste wonder, in het midden geeft de zanger zich zelven vrijheid.

Hoe Hij Zijne tekenen stelde in Egypte en Zijne wonderheden in het veld van Zoan, den zetel der regering van den toenmaligen koning van Egypte (vs. 12).

En hun vloeden in bloed veranderde, en hun stromen, opdat zij niet zouden drinken (Exodus 7: 20 vv.).

Hij zond ene vermenging van ongedierte onder hen, dat hen verteerde, en vorsen, die hen verdorven (Exodus 8: 6,24).

En Hij gaf hun gewas den kruidworm, en hunnen arbeid den sprinkhaan (Exodus 10: 13 vv.).

Hij doodde hunnen wijnstok door den hagel, en hun wilde vijgenbomen (1 Kronieken 27: 28) door vurigen hagelsteen.

Ook gaf Hij hun vee den hagel over, en hun beesten aan de vurige kolen (Exodus 9: 23 vv.), aan het bliksemvuur.

Hij zond onder hen bij de laatste en zwaarste plaag (Exodus 12: 29), de hittigheid Zijns toorns, verbolgenheid en verstoordheid, en benauwdheid met uitzending der boden van veel kwaads (ene ganse schaar van ongeluksengelen).

Hij woog een pad voor Zijnen toorn; Hij liet dien den vrijen loop; Hij onttrok hun ziel niet van den dood; en a) hun gedierte gaf Hij aan de pestilentie over.

Exodus 9: 6.

En Hij sloeg al het eerstgeborene in Egypte, het beginsel der krachten, der eerstgeborenen in de tenten van Cham (Genesis 10: 6).

En Hij voerde Zijn volk, nadat Hij den koning van Egypte door die tekenen had week gemaakt, als schapen, en leidde hen, als ene kudde, in de woestijn (Psalm 77: 21).

Ja, Hij leidde hen zeker, zodat zij niet vreesden, daar Hij door Zijne leiding alle reden tot vrezen wegnam; want de zee had hun vijanden overdekt (Exodus 14: 19 vv.).

En Hij bracht hen tot de landpale Zijner heiligheid, het land Kanaän, tot dezen berg, dien Zijne rechterhand verkregen heeft (Exodus 15: 13,17. Psalm 80: 16,18).

En Hij verdreef voor hun aangezicht de heidenen, en deed hen vallen {a} in het snoer hunner erfenis; hij stelde het land Kanaän met het meetsnoer onder de verschillende stammen (1 Kronieken 16: 18. Psalm 16: 6; 105: 11) en Hij deed de stammen Israël's in hun tenten wonen, Hij gaf hun het rustig bezit van het land (Psalm 44: 3 vv.; 105: 44).

{a} Jozua 13: 7. Psalm 136: 21,22.

Alzo brengt de ware Jozua, de Heere Jezus, Zijne Kerk uit de woestijn, maar geen aards Kanaän, geen wereldse voorspoed mag ons doen vergeten, dat de kerk in de woestijn is, zolang zij in deze wereld is, en dat iets anders en veel heerlijkers overblijft voor het volk van God, waarnaar zij steeds moeten uitzien.

Maar 1) zij verzochten en verbitterden God, den Allerhoogste, gedurende al den tijd onder de Richteren (Richteren 2: 8 vv.) en onderhielden Zijne getuigenis niet, ondanks de uitdrukkelijke vermaning en waarschuwing (Deuteronomium 6: 16 vv.).

Bij dit vers begint de dichter den afval van Israël vermelden, van dat geslacht, welks vaderen de Heere door de woestijn heen in Kanaän had geleid. Duidelijk wordt hier bedoeld de tijd der Richteren. Hij vergelijkt hen met een boog, die den pijl ter zijde doet vallen en dan geen zeker schot doet. Zo ook hadden zij de verwachting teleurgesteld. In plaats van zich tot Hem te keren. hadden zij Hem verlaten en voor de afgoden zich neergebogen.

En zij weken terug, en handelden trouwelooslijk, gelijk hun vaders; zij zijn omgekeerd als een bedrieglijke boog, die, als men er mede schiet, of breekt, of van wege verslapping den pijl ter zijde doet uitglijden (Hos. 7: 16).

En zij verwekten Hem tot toorn door hun hoogten, en verwekten Hem tot ijver door hun gesnedene beelden (Deuteronomium 32: 16, 21).

God hoorde het en werd verbolgen en versmaadde Israël zeer, verwierp het volk, dat hem zozeer had liefgehad.

Dies verliet Hij, volgens de in 1 Samuel 4 vertelde geschiedenis den tabernakel te Silo, waar deze sedert Jozua 18: 1 stond; Hij verliet de tent, die Hij tot ene woning gesteld had onder de mensen (Exodus 25: 8. Deuteronomium 12: 11. Jer. 7: 12)

En Hij gaf Zijne sterkte, de arke des verbonds, in de gevangenis, en Zijne heerlijkheid, het gedenkteken Zijner tegenwoordigheid, in de hand des wederpartijders, der Filistijnen (1 Samuel 4: 10, 11).

En Hij leverde Zijn volk over ten zwaarde, en werd verbolgen tegen Zijne erfenis, zodat te dien dage 30.000 man voetvolk uit Israël vielen (1 Samuel 11: 10).

Het krijgsvuur verteerde hun jongelingen (Numeri 21: 28) en hun jonge dochters werden niet geprezen, werden niet bezongen in bruiloftsliederen, daar de jonge mannen in den strijd omkwamen; zij moesten ongehuwd blijven.

Hun priesters, Hofni en Pinchas, vielen door het zwaard, en hun weduwen weenden niet, daar zij zelf stierven (1 Samuel 4: 11, 18, 19 vv.).

Toen 1) ontwaakte de Heere, nadat Hij een geruimen tijd Zijn volk in smaad en ellende had overgegeven, en zich niet meer om hen bekommerd had (1 Samuel 7: 2 vv.), als een slapende ontwaakt, als een held, die juicht van den wijn, bij wie de kracht en de moed, die van nature in hem zijn, nog verhoogd zijn (Psalm 104: 15).

Wij lezen niet van hun berouw en hun terugkeren tot God, maar de Heere werd getroffen door de ellende van Israël en trok zich Zijne eigene eer aan. Hij wekte Zijne macht op om

grote daden te doen tot hulp voor Israël. Vroeger of later zal God Zich verheerlijken door Zijne ongenade over Zijne vijanden uit te storten.

Met vs. 65 neemt het lied een andere wending. Nadat het strafgericht Israël heeft gelouterd, neemt God Zijn volk wederom aan, zó echter, dat de voorkeur aan Efraïm gegeven nu te beurt valt aan den stam van Juda.

En Hij sloeg Zijne wederpartijders, de Filistijnen, aan het achterste, met spenen aan de verborgene plaatsen (of: sloeg hen achterwaarts, op de vlucht); Hij deed hun eeuwige smaadheid aan, door hen te dwingen de ark met geschenken terug te voeren.

Doch Hij wilde de arke niet meer naar Silo terug laten gaan van wege Israël's boosheid (Jer. 7: 12); Hij verwierp, toen de ark weder op ene vaste plaats zou gebracht worden (1 Samuel 5 en 6), de tent van Jozef, den tabernakel, die te Silo in den stam van Efraïm, Jozefs zoon, stond, en den stam van Efraïm verkoos Hij niet, dat Hij het teken Zijner tegenwoordigheid op ene der plaatsen van dien stam zou geplaatst hebben.

Maar Hij verkoos den stam van Juda, den berg Zion 1), dien Hij liefhad (2 Samuel 6).

Jeruzalem lag wel gedeeltelijk in den stam van Benjamin (Jozua 18: 27) maar ook gedeeltelijk onder Juda (Jozua 15: 63), terwijl de burg Zion in 't bijzonder Juda toekwam, als veroverd door David. Verder is Benjamin, na de scheuring des rijks met Juda verenigd, en wordt dikwijls daaronder begrepen.

En Hij bouwde, toen Salomo den eersten tempel in plaats van het houten gebouw stichtte, Zijn heiligdom als hoogten als ene vesting, als de aarde, die Hij gegrond heeft in eeuwigheid (Psalm 68: 17; 132: 14), om daar vast te blijven, en niet, gelijk de tabernakel, nu hier dan daar te staan.

En Hij gaf aan Juda nog een anderen zegen, Hij legde den grond tot een geestelijken tempel, tot het Messiasrijk; Hij verkoos Zijnen knecht David 1), om uit hem een onvergankelijk koningschap onder Zijn volk op te richten (2 Samuel 7: 8), en nam hem van de schaapskooien (1 Samuel 16: 11).

De dichter heeft vermeld den tempeldienst met zijn Priesters en Levieten. Maar zou het theocratisch leven tot zijn volle recht komen, dan behoorde daarbij ook een koning, door God zelven verkozen. Die theocratisch koning is David. de zoon van Isaï van wie in vs. 72 het getuigenis wordt gegeven dat hij het volk Gods geweid heeft in oprechtheid en met een zeer verstandig beleid. De verkiezing van Zion en de verkiezing van David vallen in dezelfden tijd.

En de dichter wijst er daarom op, om zijn volk te waarschuwen voor afval van dien theocratischen koning, dewijl wie David en z'n geslacht verliet, ook Zion zou verlaten en met David en Zion den Heere God. De dichter nog eens is profeet. Hij voorziet wat geschieden zal. Hij vreest het volk van Efraïm, maar o, opdat zijn volk niet ongewaarschuwd zou

zondigen, daarom deelt hij mede, wat God, de Heere, Israël's God, naar Zijn eeuwigen Raad over Zijn volk heeft vastgesteld.

Van achter de zogende schapen deed Hij hem komen, waar Hij hem vooraf als in ene school zorgvuldigheid en herderstrouw geleerd had (Jes. 40: 11), om te weiden Jakob, Zijn volk, en Israël, Zijne erfenis (2 Samuel 5: 2; 7: 8. 1 Kronieken 11: 2

Ook heeft hij, David, hen, de kinderen Israël's, geweid, gelijk een herder zijne schapen, naar de oprechtheid zijns harten, met alle trouw, en heeft hen geleid met een zeer verstandig beleid Zijner handen; hij heeft zich een verstandig koning betoond.

De verkiezing van David geeft aan de geschiedenis van het Godsrijk tot in eeuwigheid haar stempel. Lyriek en profetie verenigen zich sedert dien tijd om David; de Zion is haar Parnassus (berg der dichters), Jeruzalem het toneel. (Jer. 22: 1).

De dichter breekt af met de verkiezing van Zion en van David, en laat het overige aan zijne lezers over; wie Gods daden en wegen vreest, die zal de uitverkorene plaats des heiligdoms en het verkoren geslacht van het Koningschap erkennen; die echter het treurig erfgoed van den vorigen tijd, de afvalligheid en ongehoorzaamheid hardnekkig vasthouden en bij zich ontwikkelen, ontroven daardoor zich zelven de zalige erfenis, hun deel en de voleinding van Gods raadsbesluiten, die in den voortijd begonnen, en op een hoog in de eeuwigheid reikend doel gericht zijn. Waartoe het zou hebben moeten komen, wanneer het volk der noordelijke stammen had willen erkennen, wat tot zijnen vrede dient, zie daarover Hos. 1: 1

Gelukkig het volk onder zulk een bestuur! Om goede redenen eindigt hier de Psalmist, met het begin van Gods zegen aan Israël te kronen; want David was een type van Christus, den groten en goeden Herder, die eerst vernederd is en toen verhoogd, en van wie voorzegd is, dat Hij vervuld zou zijn met den Geest der wijsheid en des verstands, en dat Hij zou richten en straffen met gerechtigheid. (Jes. 11: 3, 4).

Deze Psalm heeft tegelijk ene blijvende betekenis voor de gemeente van het N. Testament. Ook hier geldt die waarschuwing en vermaning, om met loslaten van alle zonden, en verloochening van allen eigenwilligen dienst Gods, zich als schuldige zondaren enig en alleen aan den van God gegeven Koning, Jezus Christus, onzen Heere, te onderwerpen, en zich aan Hem, den groten en goeden Herder Israël's, die Zijn leven voor Zijne schapen stelde, voor tijd en eeuwigheid toe te betrouwen.

PSALM 79.

GEBED TEGEN DE VIJANDEN DER WAARHEID EN HUN DWINGELANDIJ.

Een Psalm van Asaf, van een dichter uit die zangersfamilie (1 Kronieken 25: 31).

Hoe minder tussen dezen en den vorigen Psalm ene verwantschap te vinden is, des te meer met Psalm 74; even als daar, zo worden wij ook hier in den tijd na de Chaldeeuwse catastrofe

verplaatst, en dient onze Psalm den 74sten tot aanvulling (2 Koningen 25: 22 Aanm); in Makk. 7: 16 vv. wordt aan vs. 2 en 3 gedacht.

Vs. 1-4. De Psalm begint met ene klagende schildering van de ellende, die over Gods volk en huis, over het heilige land en de heilige stad gekomen is.

O God! Heidenen, de horden der Chaldeeën, zijn gekomen in Uwe erfenis, in het heilige land; zij hebben den tempel Uwer heiligheid verontreinigd en geheel verwoest (Psalm 74: 3 vv. Klaagt. 1: 10), zij hebben Jeruzalem tot steenhopen gesteld (Micha 3: 12. Jer. 52: 12 vv.).

Zij hebben de dode lichamen Uwer knechten 1) hun slachtoffers, aan het gevogelte des hemels tot spijs gegeven, het vlees Uwer gunstgenoten; (want Israël is toch altijd, hoewel om de zonde gestraft, ene gemeente van gunstelingen) aan het gedierte des lands (Jer. 7: 32; 16: 4).

De dichter is een echt Zionskind. Hij bepaalt er God bij dat het geen heidenen zijn, wier bloed vergoten is, maar Zijne knechten, leden van het volk des Verbonds, met wie God een verbond had opgericht, en die Hij tot Zijne knechten had aangenomen-

Zij hebben hun bloed rondom Jeruzalem de heilige stad, de stad des vredes Genesis 14: 18), als water vergoten; het bloed stroomde alsof het water ware; en er was niemand, die hen begroef, daar zo velen in ballingschap werden weggesleept, anderen door vrees voor de vijanden werden teruggehouden, en vooral omdat de menigte te groot was.

Wij zijn in veel ergere mate, dan toen men alzo in David’s dagen klaagde (Psalm 44: 14), onzen naburen ene smaadheid geworden, een spot en schimp dien, die rondom ons zijn, inzonderheid den vijandigen Edomieten (vs. 12).

De profeet toont hier, tot welke uitersten God Zijne Kerk soms laat vervallen, ter beproeving van haar geloof, voordat Hij Zijne hand uitstrekt om haar te redden.

Een andere beweegreden, om het medelijden Gods in te roepen. Want hoe heviger de goddelozen ons bespringen, des te dichter bij schittert de hoop op verlossing, dewijl door God volstrekt niet hun moedwil te verdragen is, wanneer deze zo overmoedig wordt geopenbaard, vooral wanneer zij overvloeit van minachting jegens Gods heiligen Naam.

5.

II. Vs. 5-8. Op de klagende schildering van ene ellende, die nog in hare gevolgen voortduurt, volgt de klagende vraag: "Hoe lang, Heere!" Daarin liet de afwerende bede, dat uit het "lang" niet een "voor eeuwig" worde.

a) Hoe lang 1), HEERE! zult Gij eeuwiglijk (liever: onverbiddelijk) toornen? zal Uw ijver als vuur branden? (Exodus 20: 5. Deuteronomium 29: 20).

Psalm 89: 47.

In dit hoelang straalt duidelijk het geloof door, dat er weer een tijd van barmhartigheid en genade zal komen, dat er geen eeuwig blijvende toorn des Heren is over zijn erfdeel. Ja, met dit hoe lang doet de dichter hier een beroep op ‘s Heren getrouwheid jegens Zijn volk, en spreekt hij het geloof uit dat Gods trouw door de trouweloosheid van Zijn volk niet wordt te niet gedaan.

a) Stort integendeel, daar toch dat uur moet komen, waarop Uw toorn zich van Uwe gemeente tegen de wereld zal keren, in wier macht zij nu is overgegaan, stort Uwe grimmigheid uit over de Heidenen, die U met kennen, en over de koninkrijken, die Uwen naam niet aanroepen.

Want men heeft Jakob, Uw uitverkoren volk, opgegeten, en zij hebben zijne liefelijke woning verwoest, dat naar Uwe gerechtigheid niet ongewroken kan blijven. (Jer. 10: 25 10.25).

Dit is het onderscheid: over alle ongelovigen vertoornt God voor eeuwig; over de gelovigen vertoornt God ook wel, wanneer zij straf verdiend hebben maar niet eeuwig, Hij laat hen ene kleine, tijdelijke roede en kastijding ondervinden tot hun verbetering.

Het oordeel begint hij het huis Gods (1 Petrus 4: 17), maar het gaat ook op diegenen over, van welke God zich als werktuigen tegen de zonde bediend heeft; het onweder van Gods toorn blijft altijd ten laatste staan over de wereld, die vijandig tegenover Zijne gemeente staat.

a) Gedenk ons de vorige misdaden niet 1), naar de overtredingen der vaderen, die van den tijd der vaderen zijn gepleegd, en wier ongerechtigheden wij dragen (Klaagt. 5: 6), haast U, voordat het geheel met ons gedaan is, laat Uwe barmhartigheid ons voorkomen 2), want wij zijn zeer dun geworden, wij zijn zeer diep terneder geslagen, er is geen moed, gene kracht meer.

Jes. 64: 9.

De dichter bedoelt niet, gelijk uit vs. 9 blijkt dat het tegenwoordige geslacht, zelf zonder schuld voor de schuld der vaderen moet boeten. Hij bidt als een dergenen, die zich van de zonden der vaderen bekeerd hebben, en die zich nu niet meer kunnen voorstellen, dat zij aan den toorn onderworpen zouden zijn, maar zich beschouwen als deelgenoten der vergevende en verlossende genade.

Het is niet te verwonderen, dat de kinderen de schuld der vaderen afbidden, waar de Wet zegt: dat God de overtredingen der vaderen zal bezoeken aan de kinderen en de zonde wreken aan het derde en vierde geslacht. Doch wel is te letten op de tegenstelling tussen haast u en de vorige misdaden, dewijl indien God in rekening zou brengen, wat de Israëlieten in dezen tijd en voor eeuwen hadden misdreven, de bevrijding nog voor langen tijd zou uitgesteld worden.

Derhalve vragen de gelovigen, dat met kwijtschelding van de vroegere misdaden Hij zich haaste, om hulp aan te brengen.

De generaties, de geslachten van een volk, ook als zij door eeuwen van elkaar gescheiden zijn, vormen ene éénheid, zijn onverbrekelijk saamverbonden en dit was hij name Israël, die alleen een vader hadden, Abraham, en gelijk nu ‘s Heren gunst en trouw het gehele volk van alle tijden gold, om hen wel te doen, alzo ook Zijn rechtvaardigheid en waarheid, om hen met Zijne oordelen te bezoeken.

Zij belijden ene lange hardnekkigheid, in welke zij zich tegen God verhard hadden en deze belijdenis komt overeen met de profetische bestraffingen, want de heilige geschiedenis getuigt, dat de straf der ballingschap werd uitgesteld, totdat God vernomen had, dat de boosheid ongeneeslijk was. Jes. 65: 7.

De dichter kent God zowel in Zijne rechtvaardigheid en waarheid als in Zijne barmhartigheid en genade. En daarom, nu hij het recht Gods heeft erkend, om de misdaden der voorgeslachten te bezoeken, neemt hij vrijmoedigheid om te pleiten op de barmhartigheid en genade Gods.

9.

III. Vs. 9-12. Aan de bede om wegneming, die reeds in de vorige afdeling tot ene bede werd, die wraak over de vijanden van Gods volk begeerde, sluit zich nu het smeken aan, dat ‘s Heren genade inroept, en uit een hart komt, dat niets weet van eigene verdienste en eigen kracht, maar zich alleen vasthoudt aan Gods ontferming en Zijne almachtige hulp.

Help ons, o God onzes heils! daar wij ons zelven niet kunnen redden en helpen, ter oorzake van de eer Uws naams, omdat Gij ook nu betoont te zijn, gelijk Gij van ouds af bewezen hebt; en red ons uit onze ellende, en doe verzoening over onze zonde, door welke wij die smart over ons hebben gebracht; verhoor ons om Uws naams 1) wil, van welken Gij eens voor Mozes gepredikt hebt (Exodus 34: 5 vv.).

Tot tweemalen toe spreekt hier de heilige zanger van den Naam Gods. Dit is niet zonder betekenis. Want daarmee belijdt hij het, dat er niets in Israël is, waarom God Zijne barmhartigheid en genade over Zijn volk zou doen komen, maar dat de Heere God het enkel en alleen moest doen, om Zijne groten Naams wil.

De heidenen (vs. 10) hadden spottend en ongelovig gevraagd: waar is hun God, maar de dichter dringt er op aan, dat de Heere het openlijk tone, dat Hij er is, dat Hij leeft en regeert. Ja, gelijk Mozes den Heere er bij bepaald had, dat het met Zijn ere gedaan was, indien Hij Israël voor Zijn aangezicht wegdeed, zo pleit ook dit kind van God op diezelfden grond, er zich van bewust zijnde, dat God altijd weer de ere van Zijn Naam zal redden en Zich heerlijk zal openbaren.

Hij weet het, dat Gods eer niet verduisterd kan worden, maar hij gevoelt er ook behoefte aan, dat de Heere dit aan de Heidenen tone.

Waarom zouden de Heidenen zeggen, wanneer zij ons in dezen toestand aanzien (Joël 2: Psalm 115: 2): Waar is hun God, op wie zij zich beroemd hebben, dat Hij een almachtig God is en dat zij Zijn uitverkoren volk zijn? Laat de wraak des vergoten bloeds Uwer knechten onder de Heidenen voor onze ogen, nog in onze dagen, bekend worden; laat ons zien hoe de door U gedreigde (Deuteronomium 32: 43) wrake komt.

Laat het gekerm der gevangenen, die in ballingschap zijn weggevoerd, en van daar tot U roepen, voor Uw aanschijn komen; behoud overig in het leven de kinderen des doods, ons, die zonder Uwe wonderbare hulp zouden moeten omkomen (Psalm 102: 21); red ons naar de grootheid Uws arms, naar de eindeloze krachten, waarmee Gij vroeger aan de gevangenis in Egypte een einde maakte.

En geef onzen naburen, in ‘t bijzonder den Edomieten, die het eerst tot de kennis der waarheid hadden kunnen komen, maar de ongerechtigheden hebben nagejaagd, zevenvoudig weer, naar ene volkomen strafrechterlijke vergelding, in hunnen schoot hunnen smaad, waarmee zij U, o Heere in Uw volk gesmaad hebben 1) (Psalm 137: 7. Klaagt. 4: 21 vv.).

Het volk van God heeft het geluk, dat het bij elke nood in de vroegere uitreddingen het onderpand der toekomstige heeft, en daarin een vasten grond van vertrouwen; de wereld, wanneer zij zogenaamd bidt, bidt steeds verzoekende, omdat zij zich van de geschiedenis losrukt.

Reeds genoeg is er over de straf gesproken. En hier bewijzen de gelovigen het helden, dat zij niet zozeer door eigen beledigingen in beweging gezet worden, dan wel van vromen ijver branden, wanneer zij zien, dat de heilige Naam Gods wordt vertreden, welke aandoening, indien zij in onze gemoederen krachtig werkt, gemakkelijk het gebrek aan matiging van het vlees zal te hulpe komen. Doch indien de wijsheid des Geestes er bij komt, zullen onze gebeden het rechtvaardig oordeel Gods te recht onderschrijven.

De dichter vraagt dit niet door wraakzucht gedreven, maar dewijl de ere Gods hem zeer ter harte ging, en de toestand van zijn verdrukt volk hem het hoogste belang inboezemde. Dit was in dien jammerlijken toestand voor dezen Asaf het ergste, dat de Heidenen den hoogheiligen Naam Gods onteerden en daarom hun afgoden stelden boven den enigen en waarachtigen God van Israël. Dit kon, dit mocht niet. Daarom moest aan die Heidenen zevenvoudig vergolden worden, dewijl zij zich tegen God, den Heere, hadden gesteld.

13.

IV. Vs 13. Ten slotte belooft de gemeente, die zich toch voor Gods volk en voor de schapen Zijner weide erkent, en daarom aan de vervulling der te voren uitgesprokene bede niet twijfelt, voor hare redding een eeuwigdurende lof.

Zo zullen wij, die, in tegenoverstelling van de naburen, die voor altijd onder Uw oordeel vallen (vs. 12),Uw volk en de schapen Uwer weide zijn (Psalm 74: 1; 95: 7; 100: 3), U loven in eeuwigheid voor Uwe hulp en uitredding, en ook op aarde zal Israël Uwe daden niet vergeten, maar het zal U verheerlijken van geslacht tot geslacht; wij zullen Uwen roem vertellen (Psalm 44: 9).

Hoe heerlijk zal de dag zijn, wanneer de gehele Kerk triomferende over zonde en smart, over alles, dat zich verhief en tegenstond, den vijand voor eeuwig ontwapend zal zien! Geplaatst in weiden der vreugde en geleid tot de wateren der eeuwige vertroosting, zal die Kerk van eeuw tot eeuw, onafgebroken den lof zingen van haren groten Herder en Opziener, haren Koning en God.

PSALM 80.

GEBED OM BEWARING VAN DEN GEESTELIJKEN WIJNBERG.

Voor den opperzangmeester, op de wijze van het lied Schóschannim, d.i. de lelies; ene getuigenis, een Psalm van Asaf 1), van ene uit die familie (1 Kronieken 25: 31).

Het Rijk der Tien stammen heeft schrikkelijk geleden. Gevankelijk is het weggevoerd. Zal nu Juda zich er om verblijden? Bitter en fel hebben Juda en Israël, Israël en Juda, toen het verdeeld lag, tegen over elkaar gestaan. Maar nu Israël door de heidenen is vertreden, voelt Juda den band, en waar er nu geen dichter uit het Rijk der Tien stammen optreedt, om dezen ontzettenden toestand te betreuren en dezen voor God, den God zowel van Israël als van Juda, te brengen, wordt een zanger uit Juda door Gods Geest aangevuurd, opdat deze Psalm door Jeruzalem's tempelbogen zou klinken.

2.

Wij zagen in Psalm 78, hoe het Israël, dat uit den Geest geboren is, met geestelijke wapenen streed tegen de losscheuring der Tien stammen van het huis van David. Hier zien wij, hoe dit Israël de wegvoering van die stammen naar de Assyrische ballingschap aanstonds, bij het begin ten tijde van koning Pekah, beklaagt en het lijden van de gehele Kerk Gods gevoelt, in plaats van er zich over te verblijden (2 Koningen 15: 29), daar het integendeel ene toekomstige hereniging van de nu gescheidene delen had gewenst en gebeden. Wanneer nu echter de Psalm met een aanroepen van Israël's Herder begint terwijl Psalm 79 besluit met het vertrouwen, dat Israël Gods volk is en de schapen Zijner weide, zo is het duidelijk, waarom de laatstgenoemde Psalm tussen 78 en 80 is geplaatst, terwijl wij tussen 78 en 79 zelf geen naderen samenhang konden ontdekken.

Vs. 2-4. In den droeven tijd, toen Israël vooral in de stammen van het noordelijke rijk, veel zijne vijanden van had moeten lijden, wendt zich de bede der gemeente tot Hem, die haar Herder en Krijgsman is; zij bidt dat Hij haar genadig zij en haar geneze van hare ellende.

O Herder Israël's, gelijk te voren van den aartsvader van dien naam (Genesis 48: 15; 49:
zo daarna van het gehele naar hem genoemde volk, neem ter oren ons roepen en klagen, dat wij in dezen tegenwoordigen nood voor U brengen. Gij, die Jozef, die ook de tien stammen (Obadja 1: 18), evenals de kinderen van Juda, als schapen leiddet 1), trek in Uwe herderlijke zorg U die stammen aan, daar zij juist nu die zorg zozeer nodig hebben! Gij, die tussen de cherubs (Exodus 25: 17 vv.) zit, en door dit teken ons Uwe genadige tegenwoordigheid hebt toegezegd (1 Samuel 4: 4. Psalm 18: 11; 99: 1), verschijn blinkende in Uwe rechterlijke en reddende heerlijkheid.

Wilt gij God tot uwen Herder hebben, zo moet gij u bij Zijne kudde houden.

Asaf roept Jehova aan als Herder Israël's, die Jozef als schapen leidde. Hij erkent alzo het Rijk der Tien stammen, als een deel van 's Heere kudde, dat niet minder dan Juda Jehova's eigendom is, en door Hem geleid, verzorgd en beschermd is. Efraïm, hoe het ook is afgevallen en zich met de afgoden vermengd heeft, behoort eveneens geen anderen God toe, dan Die te Jeruzalem in het Heilige der Heiligen, tussen de Cherubs troont. Juda's God is en blijft Efraïms God, en tot dien God smeekt Asaf "verschijn blinkende!".

Wek Gij, die thans als in diepen slaap ligt (Psalm 78: 65), Uwe macht op voor het aangezicht, ten behoeve van Efraïm, en Benjamin 1) (1 Koningen 11: 39), en Manasse, voor welke stammen Gij eens onmiddellijk als aanvoerder heenging, als Israël's leger opbrak (Numeri 10: 21 vv.),en kom tot onze verlossing bij het onheil, dat het noordelijk rijk getroffen heeft.

Bij den haat van velen uit Benjamin tegen David's huis (2 Samuel 19: 21; 20: 1) had slechts een gedeelte van Benjamin zich bij Juda gevoegd; een ander deel, voor zoverre het niet in de omgeving van Jeruzalem woonde, voegde zich bij Israël. Daardoor kon het kleinere rijk te eerder Juda heten, terwijl de Benjaminieten, voor zoveel zij Juda niet aanhingen, bij die van Israël te hoger geschat werden. Mogelijk kan men ook uit het noemen juist van deze drie stammen tot het besluit komen dat deze nog in het land waren en de Psalm zal gedicht zijn in den tijd, toen Tiglath Pilezer reeds de meer noordelijk wonende stammen had weggevoerd (2 Koningen 15: 29).

O God! breng ons weer 1) in den vorigen toestand, daar wij in de tegenwoordige machteloosheid en verwarring ons zelven niet meer gelijk zijn, en a) laat Uw aanschijn lichten 2), keer met Uwe genade weer tot ons, zo zullen wij verlost worden, gelijk Jakob bij Pniël kon roemen, dat zijne ziel gered was, daar hij Uw aangezicht had gezien (Genesis 32: 30).

Psalm 4: 7; 31: 17; 67: 2. Dan. 9: 17.

De dichter roept Gods rechterlijke en reddende macht op. Gelijk de Heere eenmaal Zijne vriendelijke ogen had doen lichten over Israël, toen Hij het verloste uit Egypte en leidde door de Rode Zee, alzo smeekt hij ook hier van God, dat Hij Zijn volk, want Efraïm is ook Zijn volk, weer terug brengen uit 's vijands macht. Asaf gevoelt het, God moet het doen, zal het

waarlijk geschieden. Hij is alleen de machtige en sterke. Daarom is zijne verwachting op dien God gebouwd.

"Sta op Heere! en laat Uwe vijanden verstrooid worden en Uwe haters van Uw aangezicht vlieden," zo riep Mozes, zo dikwijls als de ark opbrak tegen de vijanden (Numeri 10: 35); dit woord laat nu de zanger weer horen. "De Heere doe Zijn aangezicht over u lichten," dat was de zegen van Aäron ten tijde van Mozes (Numeri 6: 25), en deze zegen moet weer nieuw worden.

Dit vers is een zogenaamd refrein, dat in het 8ste en 20ste herhaald wordt.

5.

II. Vs. 5-8. Klagende schildert hierop de gemeente den ellendigen toestand, waarin zij zich bevindt, hoe de rook, die van het vuur des Goddelijken toorns opstijgt, zich over hare gebeden legert, hoe zij tranen-brood moet eten en de tranen als uit kannen drinken moet, hoe zij een twistappel en een spot voor hare naburen geworden is. Zij herhaalt nu de vorige bede, dat Gods genade wederkere en verlossing te weeg brengen.

O HEERE, God der heirscharen! hoelang zult Gij roken, zal de rook van Uwen toorn als een beletsel zijn tegen het gebed Uws volks1), zodat dit niet kan doordringen en Uwe genade verkrijgen?

Deze uitdrukking is schoon in betekenis. De rook wordt doorgaans gebezigd als een symbool van het gebed, hij is de belichaming daarvan in het reukoffer (Psalm 141: 2. Openbaring 5: 8. Jes. 6: 4); de rook moet volgens Leviticus 16: 13 het vuur van Gods toorn verstikken, maar in plaats daarvan stelt nu God den rook Zijns toorn tegenover den rook des gebeds.

Dewijl God belooft en zo dikwijls verzekert, dat de gebeden der Zijnen niet te vergeefs zijn, is het verwonderlijk, waarom de heiligen Hem niet voorwerpen, dat Hij voor hen onverzoenlijk is, zodra als zij tot Hem de toevlucht nemen. Want zij klagen er niet slechts over, dat Hij hen niet verhoort, maar dat God rookt, wanneer Hij wordt aangeroepen, alsof Hij met opzet deze plicht der vroomheid van de hand wijst. Waar blijft dan de belofte: Voordat zij vragen zal Ik antwoorden? Maar dewijl God Zijn hulp uitstellende, het geduld der Zijnen oefent, zegt de profeet van wege een vleselijke gedachte, dat Hij doof is voor de gebeden. Niet omdat het past, dat de biddenden in deze mening volharden (want dan zouden zij voor zich den weg toesluiten), maar, of schoon het behoort, dat zij door de tegenovergestelde aandoening des geloofs gesteund worden en den hemel binnendringen, waar zij menen, dat het heil verborgen is, God het echter toelaat, dat waar de zorgen, droefenis, angst en vrees, waarmee zij gekweld worden, hun gemoederen bezwaren, zij dit in het midden brengen.

Gij, die anders hun Herder zijt (Psalm 23: 5), spijst hen nu met tranenbrood 1) (Psalm 42: 4); Gij geeft hun tranen voor brood en drenkt hen met tranen uit een drieling, het derde deel ener efa (Jes 40: 12).

"Met tranenbrood gespijzigd te worden," zegt nog iets meer, dan zijn brood onder tranen te eten, of dat de veelheid der tranen zich met onze spijze vermengt. Het betekent, vergeleken met Psalm 42: 4, waar de dichter zegt: Mijne tranen zijn mij tot spijze dag en nacht, dat tranen en niets dan tranen mijne spijze zijn, waarom er ook volgt: en drenkt hen met tranen uit een drieling. Het is een uitdrukking, die de hoogste mate van smart en droefheid uitspreekt, wat wij heten, zich in tranen baden, door de droefheid geheel overweldigd, verslonden te zijn. Zo lag Efraïm ter neer, beroofd van alle kracht en moed.

Een drieling is wel geen grote maat, maar toch groot voor tranen. Daarom is de betekenis, bij maten vol. Tranen stromen bij menigte op de lippen van den biddende. Alles duidt een zeer treurigen toestand aan, die zijn oorzaak heeft in het gevoel van verlatenheid van God, in het gevoel van het drukken van Gods toorn.

Gij hebt ons onzen naburen, die steeds daar waren, waar verdrukking voor ons was, om hunnen haat te koelen (Ps 44: 14; 79: 4), tot enen twist gesteld; wij, die hen vroeger overwonnen, zijn nu voor hen een twistappel, en onze vijanden spotten met ons onder zich.

O God der heirscharen! zo roepen wij op nieuw (vs. 4), breng ons weer in onzen vroegeren toestand, en laat Uw aangezicht lichten, zo zullen wij verlost worden 1).

In vs. 4, 8 en 20 bidt de dichter, dat de Heere der heirscharen Zijn volk moge weder brengen. Hij sluit zich daarmee aan, aan de bekende Hogepriesterlijke zegenbede.

9.

III. Vs. 9-20. Nog eens herhaalt de gemeente het klagend schilderen van haren treurigen toestand, terwijl zij het vorige met het heden vergelijkt, om alsdan des te dringender dezelfde bede die zij reeds tweemalen uitsprak, ten derden male voor te leggen. Zij stelt zich bij die vergelijking als een wijnstok voor, die vroeger zorgvuldig door God verzorgd werd en zich welig uitbreidde, nu daarentegen aan alle verwoestingen is prijs gegeven en op nieuw een levendmaking nodig heeft, zo hij niet geheel en al zal te niet gaan.

Gij hebt, toen Gij ons tot een zelfstandig volk onder de naties maakte, enen wijnstok in de duizenden geslachten, tot welke wij in ‘t vreemde land waren opgegroeid, uit Egypte overgebracht; Gij hebt de Heidenen, de Kanaänieten, verdreven van den grond voor hem bestemd, en hebt dien in den alzo gereinigden grond, in het heilige land geplant (Jes. 5: 1 vv.).

Gij hebt de plaats voor hem bereid, al de hindernissen weggeruimd, die zijnen voorspoedigen wasdom in den weg stonden, en zijne wortelen doen inwortelen, zodat hij het land naar alle wier de hemelstreken (Genesis 28: 14) vervuld heeft met al zijne loten en afzetsels.

De bergen in het zuiden (Psalm 29: 8; 75: 7) (men denke hier aan het gebergte der Amorieten, Numeri 13: 1) zijn met zijne schaduw bedekt geweest, en zijne ranken waren als

cederbomen Gods op den Libanon in het noorden (liever: en met ranken de cederbomen Gods, de ranken van den wijnstok hadden de hoogste ceders omslingerd).

Hij, die wijnstok, schoot zijne ranken uit tot aan de Middellandse zee in het westen, en zijne scheuten tot aan de rivier 1) den Eufraat, in het oosten. Zo was het volgens de belofte (Deuteronomium 11: 24) in de tijden van David en van Salomo).

In vs. 9-12 wordt Israël bij een wijnstok vergeleken, naar aanleiding van Genesis 49: 22, 49.22 waar Jozef een vruchtbare tak genoemd. Die wijnstok is door God geplant, uit Egypte overgebracht naar Kanaän, die wijnstok heeft wijd en zijn zijn ranken uitgeschoten en veelvoudig was zijn groeikracht, dewijl God, de Heere, met Zijn volk was.

De dichter vermeldt hier dus de grote weldaden, die het volk genoten had, maar om God altijd te bepalen bij Zijn handenwerk.

Maar helaas, en dit vermeldt hij in de volgende verzen, wat de Heere opgebouwd had, brak hij af en rukte hij uit.

Waarom 1) hebt Gij dan, als had Gij dat alles te vergeefs gedaan, zijne muren, die hem tegenover de buitenwereld als een gewijd heiligdom afsloten, doorgebroken, zodat nu allen, die den weg voorbijgaan, en in ‘t bijzonder de Assyrische macht, bij hare ondernemingen tegen Egypte, hem plukken, de ranken beschadigen en afrukken?

Dit waarom vraagt de dichter niet, dewijl hij van mening is, dat Efraïm onschuldig is, of dat God onrechtvaardig is, maar het is de uitroep der diepe verslagenheid, die tevens geldt als de bede, om genadige verlossing, gelijk die ook in vs. 19 gesmeekt wordt.

Het zwijn uit het woud heeft hem uitgewroet, in hetgeen Tiglath Pilezer, de koning van Assyrië gedaan heeft (2 Koningen 15: 29), en het wild des velds heeft hem afgeweid.

O God der heirscharen! keer, nu het zover gekomen is, toch weer 1) met Uwe genade tot ons (vs. 2 vv.); aanschouw uit den hemel onze ellende, en laat het niet alzo voortgaan, en zie wat wij lijden, en bezoek dezen wijnstok (vs. 9 vv, U weer over hem ontfermende.

In vs. 15 begint ten derde male de dringende bede, die voor den wijnstok vernieuwde Goddelijke toevoorzicht en vernieuwde zorg der Goddelijke genade smeekt.

En den stam, dien Uwe rechterhand geplant heeft 1), en dat om den zoon 2) dien Gij U gesterkt hebt, dien Gij gesteld hebt tot den Gezalfde, om het eeuwig rijk door Hem op te richten.

De Psalmist beroept zich hier op de betrekking, die er bestaat tussen Efraïm, als deel van het volk der belofte, en Israël’s God. Hij houdt God vast bij zijn eigen Woord.

Hebr. "en den Zoon" waardoor Israël kan bedoeld zijn. Het is echter niet voorbij te zien, dat deze, die hier als Zoon van God wordt voorgesteld, in vs. 18 "mensenzoon" genoemd wordt. Vele andere, zowel Joodse als Christelijke uitleggers, passen dit toe op den Messias; den Zoon van David, den Beschermer en Redder der kerk en den Bezitter van den wijngaard.

Ongetwijfeld is hier onder den zoon Israël te verstaan, in overeenstemming met Exodus 4: 22 en Hos. 11: 1. Maar in verband met MATTHEUS. 2: 15 is het evenzeer waar, dat Israël zoon is, om des Zoons wille, in Wie den Vader Zijn welbehagen heeft. Het is om dien Zoon, dat de Vader Israël heeft uitverkoren, ja, bestemd, om het volk te zijn, dat zijn Naam zou openbaren, totdat de volheid des tijds zou gekomen zijn en de Zoon Gods mens zou zijn geworden. Om diens Zoons wille is dan ook Israël niet gans en al verdorven, maar straks weer naar Kanaän teruggekeerd. Gods verkiezing en Gods beloften zijn onberouwelijk, zijn vast en zeker.

Hij, de wijnstok, is met vuur verbrand; hij is afgehouwen; zij, de vijanden, die den wijnstok verdorven hebben, alzo werkte het Uwe gerechtigheid, komen om van het schelden Uws aangezichts.

Uwe hand zij over den man Uwer rechterhand; breid Gij het rijk van Uwen Zoon uit, Uwe hand Zij over des mensenzoon, dien Gij U gesterkt hebt om verlossen en redder der mensheid te zijn.

Zo zullen wij van U niet terugkeren, wij, die in Hem zijn ingeënt en door Hem Uwe zonen en dochters zijn; behoud ons dan o Heere! in het leven (Psalm 71: 20) om Uws Gezalfden wil, zo zullen wij Uwen naam aanroepen, en U voor onzen God en Helper erkennen.

De ziel, die door Christus is levend gemaakt, zal tot Zijnen roem en Zijne eer leven; de mond, die door Hem geopend is, kant niet nalaten Hem te loven en den naam des Redders aan te roepen.

O HEERE, God der heirscharen! zo bidden wij ten derden maal (vs. 4 en 8), breng ons weer in onzen vorigen toestand; laat Uw aanschijn lichten, zo zullen wij verlost worden.

Het wijzen op Israël's schuld in vs. 19, is zeer teder geschied, de zanger wil niet de rol van Job's vrienden spelen, hij volgt de vermaning van Job (Hoofdstuk 19: 21): "Ontfermt u mijner, o gij, mijne vrienden! want de hand Gods heeft mij aangeraakt." God zelf had gescholden (vs. 17), nu konden de dienaars zwijgen.

Omdat ongeveer 17 jaren later toch de gehele wegvoering der stammen kwam, behoeven wij niet te zeggen, dat de bede van onzen Psalm onverhoord en onvervuld gebleven is; wij moeten integendeel denken aan den nieuwen tijd van genade voor het rijk van Juda, onder koning Hizkia en aan de profetie Jes. 11: 13.